Johannes Versor.

Questiones pulcherrime in totam novam logicam.

1 — 7 — 7

Johannes Versor.

Questiones pulcerrime in veterē artē Aristotelis, una cum textu eiusdem.

I 00138

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

SC 140
BIBLIOTECA
DE LA
Universidad de Salamanca
2 Est. 10 Caj. 7 Núm. 8
10-7-9

VNiVERSiDAD
DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

nº 138

nº 138

de la libreria

2-10-7-5

VNIVERSIDAD
DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

I
00138

b18621830(1)
b18622100(2)

es del Collº mor de Cuenca

Verſor ſuper omnes libros noue logice.

VNiVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶ Incipiũt queſtiões pulcerrime fundatiſſimi philoſophi magiſtri Johánis verſoris in totá nouam logicam

Rimuꝫ quidem oportet

dicere circa quid et de quo eſt intentio. quoniam circa demonſtratiõem. ꝛ de diſciplina demonſtratiua.

¶ Queritur ꝑmo. vtrum de ſyllogiſmo ſimplr̃ dicto ſit ſcientia tanq̃ꝫ de ſubiecto attributionis huius libri. Arguitur ꝙ non. Primo ſic. qꝛ om̃is ſcientia eſt habitus ꝯcluſionis ꝑ demonſtrationem acquiſitus. ꝛ demonſtratio eſt ſyllogiſmus. igitur ſi ſit ſcientia de ſyllogiſmo. ipſa habetur per ſyllogiſmũ. vel ergo talis ſyllogiſmꝰ addiſcenti eſt cognitus vel ignotus. non primũ. qꝛ tunc eſſꝫ notus per alium ſyllogiſmũ. ꝛ ille per alium. ꝛ ſic eſſet ꝓceſſus in infinitum. nec poteſt dici ſecũdum. quia tũc nõ eſſꝫ ꝑncipium deueniendi in ſyllogiſmi cognitionem. Secũdo ſic. ſyllogiſmus eſt inſtrumentuꝫ acquirendi ſcientiam huius libri. ergo nõ eſt ſubiectum. Conſequentia pꝫ. quia idem nõ poteſt eſſe ſubiectum ꝛ inſtrumentũ alicuius ſciẽtie. Tercio ſic. ſyllogiſmus ſimpliciter dictus eſt ſubiectum totius logice. ergo nõ eſt ſubiectũ adequatum ſciẽtie huius libri. cum idem non poſſit adequari toti ꝛ parti.

In oppoſitum arguitur per expoſitores Areſtotelis. qui de ſyllogiſmo ſimpliciter dicto in hoc libro tradũt nobis ſcientiã. Pro reſponſione primo videbitur de queſito. ſecũdo erunt dubia.

¶ Sciendum primo. ꝙ poſtq̃ꝫ phus in prima parte logice que dicitur vetus determinauit de partibꝫ integralibꝫ argumentatõis tam ꝓpinquis q̃ꝫ remotis Cõſequẽter in iſta parte que noua logica dr̃ determinat de tota argumentatione. Et qꝛ omnes partes argumentationis ad ſyllogiſmũ tanq̃ꝫ ad partem ꝑncipalem reducuntur Ideo intentio noue logice verſatur circa ſyllogiſmũ ꝛ partes eius ſubiectiuas paſſiones ꝛ principia. Et ſolum de alijs argumentationibꝫ tractat phs in fine huius libri ꝑorum. vbi docet reducere alias ſpẽs argumentationis ad ſyllm̃. Et tradit eoꝝ diſtinctõem inter ſe. Et qꝛ etiã ꝑus eſt ꝯſiderare vnũq̃dq̃ꝫ applicabile ad diuerſas materias ſimpliciter ꝛ ſm ſe. q̃ꝫ ipm̃ ꝯſiderare vt ẽ ꝯtractũ. ꝛ iaꝫ applicatũ ad aliquã materiaꝫ. Ideo ꝑmittit Areſto. vnũ librũ in quo determinat de ſyllo incõtracto ad aliquã materiam. et hoc facit in hoc libro. In alijs autem libris ſequentibus agitur de ſyllogiſmo contracto ad aliquã materiam. Puta ad materiã neceſſariam in libro poſterioꝝ. Ad materiã ꝓbabilem in libro topicoꝝ. Ad materiã apparentem ꝛ nõ exiſtentẽ in libro elenchoꝝ. Et cũ dr̃ ꝙ ſyllogiſmus ſimplr̃ dictus ſit hic ſubiectũ pt̃ intelligi duplr̃. Uno mõ vt idem ſit ſimplr̃ qđ vlr̃ter. ita ꝙ ſit ſenſus. ſyllogiſmus ſimplr̃. i. vlr̃ter ꝯſideratus tã in ſe q̃ꝫ in ſuis partibꝫ integralibꝫ q̃ꝫ ſubiectiuis. ꝛ ſic eſt ſubiectũ in tota noua logica. Alio mõ capitur vt idem ſit qđ nõ cõtractus. vt ſit ſenſus. ſyllus ſimplr̃. i. incõtractus ad aliquã materiaꝫ ſpẽalem. ſed ſm ſimplicem formã eius acceptꝰ. ꝛ hoc mõ eſt ſubiectũ in hoc libro. ꝛ hoc in vlr̃. ꝛ nõ in ꝑticulari

¶ Sciẽdũ ſecũdo ꝙ iſte liber in quo agitur de ſyllogiſmo ſimplr̃ dicto. intitulatur Analeticoꝝ prioꝝ. i. reſolutionũ ꝑorũ. Analeſis em̃ grece idẽ eſt ꝙ reſolutio latine Unũ reſolutio que in hoc libro intenditur eſt reſolutio ꝯſequentie ſyllogiſtice in materialia principia ſyllogiſmi que ſunt termini ꝛ ꝓpõnes. Et formalia q̃ ſunt modus ꝛ figura. ꝛ ꝑncipia regulatiua que ſunt dici de om̃i ꝛ dici de nullo. Sed ꝑter hanc reſolutiõem ꝯſequentie ſyllogiſtice eſt alia reſolutio que eſt ꝯſequentis ſiue rei ꝯcluſe in ꝑncipia et cauſas illius ꝯſequentis. que ſcantur per ꝑmiſſas talis ꝯſequentis. ꝛ hec reſolutio poſterior eſt alia. Ideo liber in quo de ea agitur vocatur liber analeticoꝝ poſterioꝝ Areſto.

¶ Concluſio prima. de ſyllogiſmo ſimplr̃ dicto. i. incontracto eſt ſcientia ſpẽalis a ceteris partibꝫ logice diſtincta ꝯſiderando ipſum in vlr̃. Probatur ꝯcluſio. qꝛ ſyllogiſmus ſimplr̃ dictus habꝫ ſpẽalem rõnem diſtinctam a quolibet alio. habet etiam ꝓpria ꝑncipia. ꝛ cauſas. partes ſubiectiuas. ꝛ ꝓprietates tam de ipſo q̃ꝫ de ſuis ꝑtibꝫ ꝛ ſpeciebꝫ ꝑ huiuſmodi principia ꝛ cauſas demonſtrabiles. ergo ꝯcluſio vera. nã hec requirũtur ꝛ ſufficiũt ad hoc ꝙ de ipſo ſit ſcia ſpẽalis ab alijs diſtincta

¶ Concluſio ſecũda: ſyllogiſmus ſimplr̃ dictꝰ id eſt non ꝯtractus in vniuerſali conſideratus eſt ſubiectum attributionis adequatum ſcientie huius libri. Probatur ꝯcluſio. qꝛ ſibi ꝯueniũt ꝯditiones ſubiecti attributionis. reſpectu ſcie huius libri. vt poſſet inductiue probari ꝑ ea que in notabilibꝫ poſita ſunt

¶ Dubitatur primo: vtrũ iſta ſcientia ſit iudicatiua vel inuentiua. Pro dubio ꝯſiderandum eſt. ꝙ iudicium alicuius veritatis non poteſt haberi niſi per reſolutionem huiuſmodi veritatis in ꝑncipia ꝛ cauſas. Nam vt dicit Tullius Judicium eſt cognitio rei cum certitudine ſcientie. que certitudo habetur per ꝓpria ꝑncipia ꝛ ꝓprias cauſas rei. Sed inuentio veritatis alicuius ꝓpoſitiõis poteſt haberi nõ per propria ꝛ intrinſeca ꝑncipia. ſed per accidẽtia ꝛ ſigna exteriora per ꝯiecturas. per ꝯmunes habitudines intentionũ ꝯmuniũ. vt ſunt intentões generis ſpẽi. ꝛ ſic de alijs ex quibꝫ conſtituũtur loci dialectici. Ex iſtis differentijs ſeq̃tur reſponſio ad dubiũ. videlꝫ ꝙ iſta ſcientia eſt iudicatiua inq̃ꝫtum docens. ꝛ inquãtum vtens Inq̃ꝫtum docens. qꝛ docet reſoluere ſyllogiſmũ ſimplr̃ dictum in ſua ꝑncipia materialia ꝛ formalia. Et inquãtum vtens. qꝛ docet reſoluere ꝯſequentias in ſcientijs ſpẽalibꝫ in ꝑncipia ꝯſequentie. Secũdo ſequitur ꝙ ſcientia libri poſterioꝝ eſt iudicatiua. ꝛ inq̃ꝫtum docens. ꝛ inq̃ꝫtum vtẽs qꝛ docet reſoluere vnũquodq̃ꝫ in principia cõſequentis. Tercio ſeq̃tur ꝙ ſcie libri topicoꝝ q̃ꝫtũ ad vſuꝫ ẽ inuẽtiua. qꝛ docet ꝑ ꝯmunes habitudines intentionũ ꝯmuniũ in omni materia verum a falſo diſcernere. Si tñ ipſa ſcientia accipiatur in ſe ꝛ abſolute inq̃ꝫtum eſt docens. ſic eſt iudica

tiua. qꝛ docet reſoluere ſyllogiſmū dyalecticum in ſua pͥncipia ⁊ cauſas

Dubitatur ſecūdo de fine huius ſciētie Ad dubiū reſpondetᷣ. ꝙ finis eius intrinſecus eſt ꝑfecta cognitio ſui ſubiecti attributōis. ſicut in qualibet alia ſciētia ſpeculatiua Sed finis eius extrinſecus eſt cognitio ſyllogiſmi demonſtratiui. et hoc tangit pħus in pͥncipio huius libri cū dͬ. Primū opoꝛꝫ dicere circa q̇d tanq̄ȝ circa finem. Et de quo. ſcꝫ tanq̄ȝ de ſubiecto. qm̄ circa demōſtratōem q̄ꝫtum ad finem extrinſecū. qꝛ iſta ſcientia ordinatᷣ tanquā introductoꝛia ad ſcientiā demonſtratiuā ad quā mediate vel īmediate oꝛdinantᷣ omīa in logica ꝯſiderata. qꝛ demonſtratio eſt ꝑfectiſſima ſpēs argumentatōis

¶Ad rōnes Ad primaȝ dicitᷣ ꝙ ſcientia de ſyllogiſmo ſimpꝉr dicto pͥmo eſt acquiſita ꝑ ſyllogiſmum Et ſi acquiratᷣ ꝑ viam doctrine pͭ acquiri ꝑ ſyllogiſmuȝ ꝯpletū ⁊ artificialiter factū q̇ nō eſt ꝑfecte notus ab addiſcente. ſed eſt notus a doctoꝛe ſeu docente. cui neceſſe eſt addiſcentē credere. Sed ſi hec ſcientia acquiratur per viam inuentionis. tūc acquiritᷣ ꝑ ſyllogiſmū naturaliter factum. ⁊ nō artificialiter. qꝛ homini ꝑ hoc ꝙ eſt rōnalis nature ineſt naturalis aptitudo ad arguendū ⁊ diſcurrēdū que ꝯpletur ⁊ ꝑficitur ꝑ artem. ⁊ mediante tali argumentatione naturaliter facta qn̄ vera eſt ⁊ addiſcēs ſibi aſſentit ipſe poteſt acquirere ſcientiā. Ad ſcḋam dͬ. ꝙ ſi capiatur ſyllogiſmus in particulari bene eſt inſtrumentū non ſolū huius ſcie. ſed omniū aliarum. ⁊ ſic de ipſo nō eſt ſcia Sed ſi capiatᷣ in vniuerſali abſtrahendo ab hoc vel illo. ſic de ipſo poteſt eſſe aliqua ſcia ſpēalis. ſicut aliquis martellus particularis bene eſt inſtrumentū in arte fabꝛili ad fabꝛicandū martellum ⁊ cetera fabꝛilia. et tamen bene eſt vna ars ſpēalis pꝛo obiecto habens martelluȝ in ꝯmuni. qꝛ alia eſt ars fabꝛicandi martellū ⁊ alia fabꝛilia. Tercia rō ſoluta eſt ex dictis

¶Deinde opoꝛtet determinare quid ꝓpoſitio. quid terminus. Deinde q̇d ſyllogiſmus ſit. q̇s ꝑfectus ⁊ quis imꝑfectus Poſtea quid in toto eſſe vel nō eſſe. ⁊ quid de omī ⁊ quid de nullo p̄dicari Propoſitio igitᷣ eſt oꝛatio affirmatiua vel negatiua alicuius de aliquo Hec āt aut vl̄is. aut particularis. aut indiffinita. Dico autem vl̄em quidē que omni aut nulli ineſt. Particularē vero que alicui vel nō alicui aut nō oī ineſt Indiffinita aūt que ineſſe aut nō ineſſe ſ̄cat ſine ſigno vl̄i vel particulari. vt ꝯtrarioꝛuȝ eſſe eādem diſciplinā. aut voluptatē nō eſſe bonam Differt aūt demōſtratiua ꝓpoſitio a dialectica. qm̄ demonſtratiua q̇dem ſumptio alterius partis eſt ꝯtradictōis. Nō em̄ interrogat ſ⁻d ſumit qui demonſtrat. Dialectica vero interrogatio ꝯtradictiōis eſt. Nihil aūt diſtabit vt fiat ex vtriſq̄ȝ ſyllogiſmus. nam ⁊ q̇ demonſtrat ⁊ q̇ interrogat ſyllogiſat ſumens aliquid de aliquo eſſe vel nō eſſe. Quare erit ſyllogiſtica q̇dem ꝓpoſitio affirmatio ſimpꝉr aut negatio alicuius de aliquo ſm̄ p̄dictū moduȝ. Demonſtratiua vero ſi vera ſit ⁊ ꝑ primas pꝛopoſitiōes ſumpta. Dialectica vero ꝑcūctāti q̇dem interrogatio ꝯtradictiōis. ſyllogiſat vero ſumptio apparentis ⁊ ꝓbabilis. quēadmodū in thopicis dictū eſt Quid aūt eſt ꝓpoſitio. et quid differt ſyllogiſtica demonſtratiua ⁊ dialectica ſubtiliter quidē in ſequētibꝫ dicetᷣ Ad p̄ſentē vero vtilitatem ſufficienter nobis determinata ſunt que dicta Terminū ꝟo voco in quē reſoluitᷣ ꝓpoſitio vt p̄dicatuȝ ⁊ de quo p̄dicatᷣ appoſito eſſe vel diuiſo vel nō eſſe

¶Queritᷣ ſecūdo Utrū definitio ꝓpoſitionis ſit ſufficiens. in qua dͬ. Propoſitio eſt oꝛ̄o affirmatiua vel negatiua alicuius de aliquo ¶ Arguitᷣ pͥmo ꝙ nō. qꝛ nullum genus debet definiri ꝑ ſuas ſpēs ſiue ꝑ ſuas dr̄ñas diuiſiuas. ſed affirmatiuū ⁊ negatiuū ſunt dr̄ñe ſiue ſpēs ꝓpoſitiōis. ergo. ¶ Secūdo ſic ꝓpoſitio nō definitᷣ ꝑ vl̄e particulare vel idiffinitū. ergo etiā nō dꝫ definiri ꝑ affirmatiuū ⁊ negatiuū ¶ Tercio ſic. iſta prepō de ipoꝛtat inherentiā p̄dicati ad ſubiectū. ſed talis inherentia nō ſ̄catur in ꝓpōne negatiua. ergo male dͬ alicuius de aliquo. In oppoſitū eſt pħs in textu. Quātum ad pͥmū.

¶Sciendū pꝛimo ꝙ poſtq̄ȝ pħus poſuit ꝓhemiū. in quo p̄miſit materiā de qua tractare intendit. Hic ꝯſequēter incipit tractatum. determinādo de ſyllogiſmo ſimpꝉr dicto. Et pͥmo determinat de ipſo q̄ꝫtum ad ſubſtantiā eius. ⁊ hoc in pͥmo libꝛo. Scḋo q̄ꝫtum ad ſuas ꝓprietates ⁊ poteſtates. ⁊ hoc in ſecūdo libꝛo. Et determinando de ipſo q̄ꝫtum ad ſubām eius pͥmo oſtēdit definitionē ſyllogiſmi in ꝯmuni ⁊ diuiſionē. Et deinde tractat de generatōe ſyllogiſmoꝛuȝ in diuerſis modis ⁊ figuris. Et anteq̄ȝ ponat definitōem ſyllogiſmi ipſe notificat ſua pͥncipia ꝯſtitutiua que ſunt ꝓpō ⁊ terminus. de quibꝫ videbitᷣ in p̄ſenti queſtione. Et primo definit ꝓpoſitionem definitione iam poſita.

¶Sciendū ſecūdo ꝙ poſita definitione ꝓpōnis pħs diuidit eā ꝑ vl̄em ꝑticularē ⁊ indiffinitā Et ꝯſequenter definit membꝛa huius diuiſionis dicens. ꝙ vl̄is eſt que omni aut nulli ineſſe ſ̄cat. particularis vero eſt que alicui aut non alicui ineſſe ſignificat. Sed indiffinita eſt. q̄ ineſſe aut nō ineſſe ſ̄cat ſine vniuerſali ⁊ particulari ſigno. vt ꝯtrarioꝛū eſt eadem diſciplina. Et dͬ indiffinita .i. indeterminata quo ad q̄ꝫtitatem ſui ſubiecti. qꝛ̄ ponitᷣ ſine ſigno vniuerſali aut particulari. ſed ſe habet indifferēter quo ad hoc ꝙ ꝑ vtrūq̄ȝ poſſit determinari. Et nō fit h̄ mentio de ꝓpōne ſingulari. qꝛ non eſt per ſe ſyllogiſabilis. neq̄ȝ ex ipſa fit ſyllogiſmus niſi foꝛte ſumatᷣ loco particularis. qꝛ ſingulariū non eſt definitio neq̄ȝ demōſtratio niſi ꝑ accn̄s. ſed hec ſcia ad demōſtratōem oꝛdinatᷣ. ergo ⁊c̄.

¶Concluſio prima cum textu. ꝓpoſitio demonſtratiua ⁊ dyalectica differūt inter ſe. ⁊ etiā a ꝓpōne ſyllogiſtica. ꝓbatᷣ ꝯcluſio. qꝛ demōſtratiua ꝓpoſitio ē ſumptio alterius partis ꝯtradictiōis determinate. nō em̄ interrogat. ſed ſumit qui demonſtrat. ſuꝑple alterā partem ꝯtradictōis. vt dͬ textus. demonſtrās em̄ nō interrogat de putatōe vel ꝯſenſu reſpondentis. eo ꝙ demonſtratio eſt ex neceſſariis. ⁊ neceſſitas ſe tenet ex parte rei ⁊ non ex parte noſtra Sed dyalectica ꝓpō anteq̄ȝ ponatᷣ in ſyllogiſmo eſt ꝯtradictōis interrogatio. Nā arguens dyalectice ꝓcedit ex ꝓbabilibꝫ. probabilitas aūt nedū ſe tenet ex ꝑte rei. ſed etiā ex ꝑte noſtri. nihil em̄ refert q̄dā falſa q̇buſdaȝ veris eſſe ꝓbabilioꝛa. Quare arguēs dyalectice anteq̄ȝ arguat hꝫ interrogare de ꝯſenſu r̄ndentis q̄rendo ſic. putaſne eſt hō aīal vel nō. ⁊ r̄ñſione data ꝑ r̄ndentem ipe ſumit partē ꝯtradictōis ſibi datā. ⁊ ponit eam in ſyllo. Et ideo licet demonſtratiua ⁊ dyalectica ꝓpō differāt anteq̄ȝ ex ipſis ſyllogiſmus eſt. tn̄ in hoc ꝯueniūt ꝙ qn̄ ſyllogiſatᷣ in vtraq̄ȝ aſſumitᷣ aliq̇d de aliquo eſſe vel nō eſſe. Sed ꝓpoſitio ſyllogiſtica eſt ſimpꝉr affirmatio aut negatio alicuius de aliquo. ita ꝙ ad ꝓpōnem ſyllogiſticaȝ requiritᷣ ꝙ ſit affirmatiua vel negatiua vl̄is vel ꝑticularis. ⁊ abſtrahit ab omī materia determinata. vel habitudine p̄dicati ad ſubiectū. dyalectica vero ⁊ demonſtratiua ſunt applicate ad materiā ſpēalem. dyalectica ſcꝫ ad ꝓbabilē. ⁊ demonſtratiua ad nec̄cariā. tn̄ vt ſunt aliquo mō ſyllogiſtice in eis eſt affirmatio vel negatio alicuius de aliquo. ⁊ ideo vt ſic p̄ſens definitio eis ꝯuenit

¶Concluſio ſecūda. et reſpōſalis ad queſitum. Predicta definitio ꝓpōnis eſt bene poſita. Probatᷣ ꝯcluſio. qꝛ ꝯuenit omī ꝯtento ſub definito. nam ꝓpō vl̄is omni aut nulli ineſſe ſ̄cat. ⁊ ſic eſt affirmatiua vel negatiua alicuius de aliquo. Et ſil̄r probaretur inductiue de particulari ⁊ indiffinita. ⁊ etiā de ꝓpōne demonſtratiua ⁊ dyalectica inq̄ꝫtum ſunt ſyllogiſtice. Hec etiā definitio cōuenienter explicat naturā definiti Et in ipſa ponitᷣ oꝛatio ꝓ genere. ⁊ reſiduuȝ ponitᷣ loco dr̄ñe. Scḋo ꝓbatᷣ ꝯcluſio qꝛ enūciatio ⁊ ꝓpoſitio idem ſunt realiter. licꝫ differant rōne. qꝛ enūciatio dͬ. ꝓut refertur ad rem enūciatam vt eſt enūciatiua ꝯceptus ꝯplexi intellectus. ⁊ ſic hꝫ rōnem ſigni. Sed ꝓpō dͬ inq̄ꝫtuȝ ponitur pꝛo alio ſcꝫ concluſione inferenda. ⁊ ſic habet ratōem pͥncipij. ⁊ concluſio habet rationem pͥncipiati Cum igitur enūciatio ꝯuenienter definiatur per affirmatiuū ⁊ negatiuū. vt habetur pͥmo perihermenias. ſeq̇tur ꝙ ꝓpō conueniēter definitur per affirmationem ⁊ negationem. Et licet ꝯcluſio ⁊ pꝛopō ſm̄ rōnem differant. tamen concluſio dici poteſt ꝓpoſitio ⁊ ſibi conuenit pꝛeſens definitio. qꝛ ꝯcluſio eſt oꝛatio affirmatiua vel negatiua alicuius de aliquo. Nam licet ꝯcluſio actu non ponatur pꝛo aliqua concluſione inferenda. tamē habꝫ aptitudinem ad hoc ꝙ ponatur. ⁊ hoc ſufficit ad pꝛopꝛietatem a qua nomen pꝛopoſitionis imponitur. et ad ratōem quid nominis eius.

¶Dubitatur pꝛimo. vtrum terminus ſic bene definiatur in textu Terminus eſt in quem reſoluitur pꝛopoſitio. vt ſubiectum ⁊ p̄dicatum appoſito eſſe vel diuiſo non eſſe. Et videtur ꝙ non. qꝛ reſoluitur ꝓpō in litteras ⁊ ſyllabas. que tamen nō ſunt termini. cum ſint voces non ſ̄catiue. Item ꝓpō reſoluitᷣ in copulam verbalem. ⁊ tn̄ illa non eſt terminus. qꝛ ſi ſic ſequeretᷣ ꝙ eſſent plures termini q̄ȝ tres in ſyllogiſmo. Ad dubiū reſpondetur. ꝙ p̄dicta definitio termini eſt ſufficiens paꝫ. qꝛ vnūquodq̄ȝ reſoluitur in ea ex quibꝫ ꝯponitᷣ. ſed ꝓpō ꝯponitur ex terminis. ſcꝫ ſubiecto ⁊ p̄dicato. qui dicūtur termini a terminādo. qꝛ terminant ꝓpōnem. ergo ꝓpō reſoluitur in ſubiectū et p̄dicatum. Et melius dͬ in ſubiectū ⁊ p̄dicatū q̄ȝ in nomen et verbum. qꝛ nomen ⁊ verbum ſm̄ ſe dicūtur. ⁊ nō vt ſunt actu ſub foꝛma ꝓpōnis. ſed adhuc in potentia ad ipſam. et ab ipſis ſic acceptis incipit ꝯpoſitio ꝓpōnis. ſed dicūtur ſubiectum ⁊ pꝛedicatuȝ inq̄ꝫtum actu ſunt ſub foꝛma ꝓpōis. ⁊ ab eis incipit reſolutio eiꝰ. Et additur appoſito eſſe vel diuiſo non eſſe. ad denotandū diuiſionem ꝓpōnis per affirmatōem ⁊ negatōem. Et tūc ad pͥmū argumentum dubij dͬ ꝙ ꝓpō non reſoluitur in litteras ⁊ ſyllabas tanq̄ȝ in voces ſignificatiuas. qꝛ non ſunt voces ſignificatiue. ſed ſolum pͥncipia vocis ſ̄catiue. Et quia logicus non conſiderat reſolutionem vocis in pꝛincipia vocis non ſ̄catiue. ſed eam pꝛeſuppoit a grammatico. ⁊ ſolum conſiderat reſolutōem in voces ſ̄catiuas. ideo de illa reſolutione in litteras ⁊ ſyllabas non eſt hic ad pꝛopoſituȝ. Ad ſecundum dͬ. ꝙ copula verbalis vt ſolum dͭ compoſitōnem extremoꝛum non eſt terminus ꝓpōnis. nec ꝓpoſitio in eam pꝛopꝛie reſoluitur. qꝛ res pꝛopꝛie reſoluitur in ea ex quibꝫ componitur pͥmo ⁊ que remanēt facta reſolutione. Et quia reſolutione rei facta nō remanet eius foꝛma. ideo res non reſoluitur in ſuam foꝛmā. et quia copula verbalis eſt pꝛedicatum foꝛmale ꝓpōnis. ideo in eam pꝛopoſitio nō reſoluitᷣ. nā ipſa nō manet facta reſolutione.

¶Dubitatur ſecūdo. Cum terminus ſit ꝑs ꝓpōnis. et pars pꝛecedat totum. quare pħus pꝛimo definit ꝓpōnem q̄ȝ terminū. Ad dubium reſpondetur ꝙ ratio eſt. qꝛ in definitōe termini ponitur pꝛopoſitio. Ideo ne daretur per ignota pꝛius definitur ꝓpō q̄ȝ terminus. ſicut licet nomen ⁊ verbum ſub ratōe nominis ⁊ verbi accepta. ſint ante enūciationem. tamen vt ſtant ſub foꝛma p̄dicati ⁊ ſubiecti ſm̄ intellectum poſterioꝛa ſunt ipſa enūciatione. Uel poteſt dici. licet pars via compoſitionis p̄cedat totum. tamen via reſolutionis totum pꝛecedit partem. Et hec de queſtione.

¶Ad rationes. Ad pꝛimam dicitur ꝙ iſta definitio ꝓpōnis non eſt q̇dditatiua. ſed deſcriptiua data per differentias diuiſiuas ipſius ꝓpōnis. per quas tamen poteſt intelligi ſua differentia conſtitutiua. ⁊ per hanc definitioneȝ ſimul explicatur definitio ꝓpōnis ⁊ eius diuiſio per affirmatiuam ⁊ negatiuam. ¶ Ad ſecūdam dͬ. ꝙ affirmatiuū ⁊ negatiuū ſe tenent ex parte foꝛme ꝓpōnis. ſed vniuerſale particulare ⁊c̄. ex parte materie. modo foꝛma melius ſumitur ad explicandū eſſe rei q̄ȝ materia. ¶ Ad terciam dͬ ꝙ in iſta definitōne illa pꝛepoſitio de. non denotat conuenientiam pꝛedicati ad ſubiectum. ſed denotat habitudinem generalem pꝛedicati ad ſubiectum. ſicut in definitione pꝛedicati ⁊ ſubiecti. Et ita non opoꝛtet addere in definitione. vel negatiua alicuius ab aliquo. ſicut poſuit Buridanus

Syllogiſmus autem eſt oꝛatio. in qua quibuſdaȝ poſitis aliud quidem ab his (que poſita ſunt) ex neceſſitate accidit. eo ꝙ hec ſūt. Dico āt ꝙ hec ſunt. pꝛopter hoc ꝯtingere. pꝛopter hoc vero contingere ⁊ nullius extrinſecus terminū indigere vt fiat neceſſarium Perfectum vero voco ſyllogiſmū qui nullius alteriꝰ indiget p̄ter ea que poſita ſunt vt appareat neceſſarium. Imperfecium vero qui indiget vnius aut plurium que ſunt quideȝ neceſſaria per ſumptos terminos. non per ſumptas auteȝ ꝓ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

poſitiones In toto autez eſſe alterum altero et de omni predicari.alteruz altero idem eſt. Dicimus aūt de omni predicari quando nihil eſt ſumere ſubiecti de quo alteꝝ nō dicat̄ Et de nullo ſiliter.a quo remouet̄ p̄dicatum

Queritur tercio. vtrum definitio ſyllogiſmi ſit ſufficiens in qua d̄r. Syllogiſmus eſt oratio in q̄ q̄buſ‑dam poſitis aliud quidem ab his que dicta ſunt ex neceſ‑ſitate accidit eo ꝙ hec ſunt. ¶ Arguit̄ p̄mo ꝙ nō .q2 idez eſt oratio ꝛ orō vna.ſyllogiſmus nō eſt oratio vna. ſ3 eſt ꝯgeries orōnum.ergo male d̄r ꝙ eſt oratio. Secūdo ſic.ꝯcluſio materialiter cōuenit cū p̄miſſis.q2 materialiter ꝯponitur ex terminis premiſſarum Et etiā formaliter.q2 eadē copula verbalis eſt predicatū formale in vtriſq3.ideo in ſyllogiſmo non accidit aliud a premiſſis. ¶ Tercio ſic illud qd̄ ex neceſſitate aduenit nō accidit.q2 quod accidit ꝯtingit ineſſe ꝛ nō ineſſe. ergo male d̄r ꝙ in ſyllogiſmo ex neceſſitate accidit aliud. In oppoſitum eſt philoſoph9 in textu Pro reſponſione

¶ Sciendū primo . ꝙ poſtq̄ȝ philoſophus determinauit de principiis materialib9 ſyllogiſmi .q̄ ſunt ꝓpō ꝛ terminus. Hic conſequēter determinat de ipſo ſyl‑logiſmo ponendo definitōem ꝛ diuiſionem eius. ꝛ deter‑minando de p̄ncipiis regulatiuis ſyllogiſmorū. que ſunt dici de omni ꝛ dici de nullo.ꝛ poſtea determinat de p̄nci‑piis ꝑfectiuis ſyllogiſmoꝝ imperfectorū.ſc3 de ꝯuerſione ꝓpōnum. Pro intellectu definitōis.

¶ Sciendū ſecūdo . ꝙ licet in ſyllogiſmo ſint plures orōnes.tamen ꝯuenientius d̄r orō q̄ȝ orōnes . Cu‑ius triplicez cām aſſignat Albertus. Prima eſt.q2 in ſyll'o maior extremitas ꝛ minor vniūtur i vno p̄ncipio forma‑li qd̄ eſt mediū.ꝟtute cuius vnionis vniūtur inter ſe in cō‑cluſione. Ideo p̄miſſe ſyllogiſmi virtute talis medii vni‑untur.et ab hoc ſyll'us d̄r oratio. Secūda rō eſt. quia maior p̄miſſa habet ſe vt vl'is.ideo maior d̄r .ſed minor ſe ſe h3 vt particularis coartans ꝛ determinās maiorez.mō ex determiatōe ꝛ determinabili fit vnuz ſicut ex potentia et actu.ideo ſyllogiſmus bene d̄r orō vna Tercia cā eſt.q2 ambe p̄miſſe ſyllogiſmi ordinant̄ ad vnū effectū aut finez ſc3 ad ꝯcluſionis illatōem.ſed ordinata ad vnū finē quo‑dāmodo ſunt vnū.ideo ſyll'us d̄r orō Et ꝯſequēter poni‑tur in qua ad excludēdū aliquas ꝓpōnes que q̄nq3 ſumū‑tur ad ꝓbatōem alicuius p̄miſſaꝝ.q2 virtute eaꝝ ſyll'us nō infert ꝯcl'onem.licet ſi ſit ꝓbatiuus ex ipſis capiat vir‑tutem ꝓbandi mō hic agitur de ſyll'o ſolū vt eſt illatiuus Et additur poſt quibuſdā.ad excludenduz enthimema. qd̄ ex vna premiſſa ꝓcedit. Deinde ponit̄ poſitis .i. diſpo‑ſitis in mō ꝛ figura Ad excludendū inductōem exemplū et oēs ꝯbinatōes inutiles. Boetius ꝟo addit in ſuis to‑picis. ꝯceſſis.eo ꝙ definit ſyll'm dyalecticū. qui requirit cō‑ſenſum r̄ndentis. Sed hic definit̄ ſyll'us ſimpl'r . vt eſt il‑latiuus.ideo nō oportz ponere hic ꝯceſſis. Conſequenter ponit̄ aliud ab his que dicta ſunt.ꝓpter ꝯcluſionē. q2 ꝯclu‑ſio debet eſſe alia a p̄miſſis.aliter eſſet petitio p̄ncipii. De‑inde ponit̄.ex neceſſitate accidit.i.ſeq̄tur.ibi ex neceſſitate d̄r neceſſitatem ꝯn̄e. ꝛ nō ꝯn̄tis. Vltimo ponit̄. eo ꝙ hec ſunt.q2 ꝯcluſio debet ſequi virtute p̄miſſaꝝ.i.eo ꝙ p̄miſ‑ſe diſpoſite ſunt.hoc eſt virtute diſpōnis earum in mō ꝛ fi‑gura.neq3 indiget ꝯſequentia ſyllogiſtica aliquo termino nō poſito in ſyll'o ab aliqua ꝓpōne ad hoc ꝙ ꝯn̄a fiat ne‑ceſſaria Et ob hoc explicādo iſtam ꝑticulam ſic d̄r ph̄us dico aūt eo ꝙ hec ſunt ꝓpter hoc ꝯtingere hoc nō ꝯtinge‑re nullius extrinſecus termini indigere vt fiat nec̄ari9

Concluſio prima et reſponſalis ad queſitū p̄dicta definitio ſyllogiſmi eſt ſufficiens.q2 ꝯditōes bone definitōis ſibi ꝯueniūt in ordine ad definitū.qd̄ ſatis patz ꝑ declaratōem partiū eius poſitam in ſecūdo notabili

Concluſio ſecūda. Diuiſio ſyllogiſmi in ꝑ‑fectum ꝛ in imꝑfectū eſt ſufficiēs. Probat̄ cōcluſio.q2 vel ſyllogiſmus indiget aliquo alio preter ea que poſita ſunt vt appareat neceſſarius ꝛ neceſſario inferre ꝯcluſionē vel nō.ſi p̄mū ſic eſt ſyll'us imꝑfectus.ſi ſecūdū ſic eſt ꝑfectus Vn̄ ſyll'us ꝑfectus ſic in textu definit̄ . Syllogiſmus ꝑ‑fectus eſt qui nullius alterius indiget p̄ter ea que ſumpta ſunt vt appareat neceſſarius.i.neceſſario inferre cōcluſio‑nem. Sed imꝑfectus ſyllogiſmus eſt qui indiget vnius aut pluriū p̄ter ea que ſumpta ſunt ꝑ ſumptos terminos nō aūt per ſumptas ꝓpōnes. Et d̄r vnius aut pluriuz.q2 quādoq3 talis ſyllogiſmus indiget ꝯuerſione vnius p̄miſ‑ſe tm̄.quādoq3 ambarū.q̄nq3 etiam eget cum ꝯuerſione tranſpōne premiſſarū.et quādoq3 eget ſolum reductione ꝑ impoſſibile. ꝛ nō debent mutari termini.licet bene ꝓpō‑nes. Ideo d̄r in definitōe per ſumptos terminos. ꝛ non ꝑ ſumptas ꝓpōnes. Vnde ſyllogiſmi ꝑfecti ſunt ſyllogiſ‑mi p̄me figure. ꝛ omnes alii ſunt imꝑfecti. Et ſi dicat̄ ꝙ ſyllogiſmus ſecūde ꝛ tercie figurarum ſunt perfecti.q2 eis ꝯuenit definitio ſyllogiſmi. Dicendū eſt ꝙ ſyll'us poteſt dici imperfectus dupl'r. Vno modo quātum ad eſſe ſyl‑logiſmi.q2 ſibi deficit aliquis terminus.ſiue aliqua ꝓpoſi‑tio.aut debita ordinatio in modo ꝛ figura Et hoc modo ſyllogiſmi ſecūde ꝛ tercie figurarum nō ſunt ſyllogiſmi im‑perfecti.ſed habent omnia requiſita ad eſſe ſyllogiſmi. ꝛ ne‑ceſſario inferunt.ideo ſunt perfecti ſm̄ genus . Alio mo‑do poteſt dici ſyllogiſmus imperfectus q̄ȝtum ad bene eē id eſt q̄ȝtum ad euidentiam neceſſitatis ꝯſequentie ꝛ hoc mō illi ſyllogiſmi ſunt imꝑfecti. Nam licet nec̄ario inferāt nō tamen euidenter. ꝛ hoc duplici de cā . Prima eſt. quia nō regulantur immediate per dici de om̄i aut dici de nul‑lo. Secūda eſt. q2 in ipſis nō eſt mediū poſitione .ſed me‑diū in eis eſt ſupra ambas extremitates. vt in ſc̄da figura aut īfra ſicut in tercia. Et ſic reducere ſyllogiſmuz imper‑fectum ad ꝑfectum nihil aliud eſt q̄ȝ manifeſtare neceſſita‑tem ꝯſequentie vnius ſyllogiſmi non euidentis ꝑ neceſſi‑tatem ꝯſequentie alterius ſyllogiſmi euidentis.ideo d̄r in textu. vt appareat nec̄arius. ꝛ nō vt fiat

Dubitatur primo . Quomodo differunt eē in toto ꝛ dici de omni Ad dubium reſpondet ph̄s ꝙ ſunt idem ſm̄ rem.ſed differunt ratione.quia eſſe in toto eſt conditio ſubiecti in ordine ad predicatum. quia in pre‑dicatione ordinata ſubiectuz eſt in predicato . vt pars ſub‑iectiua in ſuo toto vniuerſali. Sed dici de omni eſt condi‑tio predicati in ordine ad ſubiectum. Et ſi dicatur hoc ſi‑gnum omnis eſt diſpoſitio ſubiecti. igitur etiā dici de om‑ni erit diſpoſitio ſubiecti Negatur ꝯſequentia. quia cum d̄r dici de omni duo dicūtur. vnū in recto.ſc3 dici. ꝛ aliud in obliquo.ſc3 de omni. ꝛ illud eſt ſubiecti diſtributi ꝑ ſig‑nū vniuerſale Ideo dictū eſt ꝙ dici de omni non eſt diſpo‑ſitio predicati abſolute. ſed predicati relati ad ſubiectum

Et quia eſſe in toto et dici de om̄i idem ſunt ſm̄ rem. et eſt idē reſpect9 materialiter ſubiecti ad predicatū ꝛ ecō‑tra. Ideo ph̄s nō diffinit eſſe in toto.ſed ſolū diffinit di‑ci de oi.q2 intentioni logice mag̃ ꝓpriū eſt dici q̄ȝ eē Vn̄ dici de om̄i eſt qn̄ nihil eſt ſumere ſubiecti de quo alterū nō d̄r ſc3 p̄dicatū. Sed dici de nullo. eſt qn̄ nihil eſt ſu‑mere ſubiecti a quo non remoueat̄ p̄dicatū. Et ponitur in textu ſubiecti.et nō ſub ſubiecto.q2 greci carēt ablt̄io. ideo loco eius vtunt̄ genitiuis

¶ Dubitat̄ ſecūdo. Quid eſt ſyllogiſmū regu‑lari ꝑ dici de oi aut de nullo . Ad dubiū reſpondet̄.ꝙ hoc eſt ſyll'm formari ſm̄ illam regulā.q̄cquid d̄r de ſub‑iecto diſtributo. d̄r de quolibet inferiori ſumpto ſub eo. vel quicquid negat̄ de ſubiecto diſtributo negatur de q̄‑libet inferiori eius Vnde in definitōne dici de oi cōtinet̄ totus ordo ſyllogiſmi. Vn̄ cū d̄r.nihil eſt ſumere intelli‑gitur mi[illegible]or premiſſa.q2 ſubſumptio fit in minori. ꝛ ꝑ h̄ ꝙ d̄r ſubiecti.intelligit̄ ſubiectū maioris p̄miſſe. Et ꝑ h̄ ꝙ d̄r de quo nō dicat̄ predicatū.itelligit̄ ꝯcluſio. ꝛ ſic di‑ci de oi ꝛ de nullo.ſunt in maiori premiſſa.que eſt virtua‑liter totus ſyllogiſmus

¶ Ad rōnes Prima ratio ſoluta eſt in ſecun‑do notabili Ad ſecūdā dicit̄ ꝙ licet cōcluſio ꝯueniat ſm̄ ꝑtē materialiter cū p̄miſſis.nō tn̄ ſm̄ totū.q2 in qli‑bet p̄miſſa ponit̄ mediū.qd̄ nō ponit̄ in ꝯcluſione Etiā differūt formaliter ab ipis.q2 in nulla p̄miſſaꝝ maior ex‑tremitas vnit̄ cū minore qd̄ tn̄ fit in ꝯcl'one Ad tertiā ꝑz ſolutio ex dictis .q2 in definitōe nō accipit̄ accidit. vt idē eſt qd̄ accidētaliter euenit.ſed vt idem eſt qd̄ ſequit̄

Om̄ aūt ois ꝓpō eſt vel de ineē aut nec̄ario ineſſe.aut cōtingenter ineē. Harū āt he q̄dē af‑firmatiue.ille vero negatiue ſm̄ vnāquāq3 allo‑cutōem Rurſum aūt affirmatiuaꝝ et negatiua‑rū alie ſunt vniuerſales. alie ꝑticulares. quedā indiffinite Vl'em q̄dē ꝓuatiuā de eo qd̄ inē nec̄ē eſt vl'r i termis ꝯuerti. Dico aūt ei9 q̄ eſt in eē. vt ſi nulla voluptas bonū. et bonū nullū vo‑luptas erit. Predicatiuā āt vl'em cōuerti ē nec̄ā‑riū.nō tn̄ vl'r ſ3 in ꝑte. vt ſi ois voluptas bonū. et bonū quoddā eſſe voluptatē Particularem vero affirmatiuā q̄dē ꝯuerti nec̄ē eſt ꝑticularit̄ nā ſi voluptas q̄dā bonū eſt.et bonū qd̄dā erit voluptas. Priuatiuā aūt nō nec̄āriū eſt Nō ei ſi hō nō ineſt alicui aiāli. et aiāl nō ineſt alicui hōi Primū ergo ſit ꝓuatia vl'is a b. ꝓpō Si ergo nulli eoꝝ q̄ ſunt. b ineſt a. nec alicui eoꝝ q̄ ſunt a inerit b. vlli Si ei a. alicui vt c. nō veruz erit vllū b. eſſe a. Nam c eoꝝ q̄ ſunt b aliq̄d eſt. Si vero oi. b. ineſt a et b alicui ineſt a: ſi ei nul‑li nec a. vlli b. inerit. ſ3 dicebat̄ oi ineē. Sil'r āt et ſi ꝑticularis eſt ꝓpō Nā ſi ineſt. a alicui b ꝛ b alicui eorū que ſunt a nec̄ē eſt ineē ſi ei nulli nec a. vlli b. Si aūt alicui eoꝝ q̄ ſunt b a nō ineſt. nō nec̄ē eſt. b. alicui: a nō ineſſe vt ſi b. quidē ſit aiāl a ꝟo b hō Hō ei n̄ oi aiāli: aiāl ꝟo oi hoi inē

¶ Queritur quarto. Vtrū in ꝓpōnib9 de ineſſe. vni‑uerſalis negatiua cōuertat̄ ſimpliciter. et vniuerſalis af‑firmatiua ꝑ accidens ꝛ ꝑticular̃ affirmatiua ſimpliciter et ꝑticularis negatiua nullo modo cōuertatur Argui‑tur primo ꝙ nō.q2 iſte ſunt vniuerſales negatiue nullus ſenex erit puer. nullus cecus erit videns. nulla meretrix erit virgo. nullū doliū eſt in vino. nullus ciuis erit femiā. nullum mortuum eſt homo. et tamē nō conuertunt̄ ſim‑pliciter in terminis.q2 an̄s eſſet verū et ꝯſequēs falſum Sc̄do ſic.in propōne vl'i affirmatiua predicatum eſt q̄le q̄d. ḡ ſi cōuertat̄ in ꝑticularē ꝯuertet̄ q̄le q̄d in h̄ ali‑q̄d et ſic ꝯmittet̄ fallacia figure dictiōis Tertio ſic.ſi ꝑticularis negatiua nō ꝯuerteret̄. hoc eſſet. aut vt ꝑticu‑laris aut vt negatiua.nō pri[illegible]ū.q2 ꝑticularis affirmati‑ua ꝯuertitur. nec ſc̄dm.q2 tunc vl'is negatiua nō ꝯuerte‑ret̄.igitur etiā d̄r ꝯuerti In oppoſitum eſt ph̄us in textu Pro reſponſione

¶ Sciendū primo ꝙ poſtq̄ȝ ph̄s determinauit de principiis regulatiuis ſyllogiſmorum.que reſpiciunt p̄mo ſyllogiſmos ꝑfectos. ꝛ tm̄ ex ꝯn̄ti imꝑfectos ꝓ q̄ȝto ad ꝑfectos reducunt̄. hic ꝯn̄r determinat de principiis ꝑfectiuis ſyllogiſmoꝝ imꝑfectoꝝ. ſ. de ꝯuerſionib9 q̄ pri‑mo applicant̄ ad ſyllogiſmos imꝑfectos.reducendo eos ad ꝑfectos.ſ. ſyll'os ſc̄de ꝛ tertie figuraꝝ ad ſyllogiſmos prime figure.

¶ Sciendū ſecundo ꝙ propoſitionū alie ſunt de ineſſe et alie modales . vt de neceſſario vel de cōtingē‑ti. Et q2 propoſitio de ineſſe ſimplicior eſt modali. Iō primo determinat de conuerſione propoſitionum de in‑eſſe q̄ȝ modalium. Et iterum propoſitionū de ineſſe alie ſunt affirmatiue alie negatiue. Et quelibet earum diui‑ditur per vniuerſale et ꝑticulare vel indiffinitum qd̄ idē eſt q̄ȝtum ad cōuerſiones. Ideo ſm̄ has duas vltimas diuiſiones ſumuntur quatuor differentie propoſitionuz de ineſſe.ſ. vniuerſalis negatiua vl'is affirmatiua. ꝑticu‑laris affirmatiua ꝛ ꝑticular̃ negatiua Et de iſtis ponit ph̄s q̄tuor regulas. q̄ȝtuz ad ſuas ꝯuerſiones.q̄ ꝑ duas cōcluſiones reſponſiuas ad queſitum oſtendentur.

¶ Concluſio prima. Vniuerſalis negatiua be‑ne cōuertitur ſimpliciter in vl'em negatiuaz. et vniuerſa‑lis affirmatiua cōuertitur ꝑ accidens in ꝑticularem af‑firmatiuam Prima pars que eſt prima regula. ꝓba‑tur rōne ph̄i.q2 ſi nullū. b. eſt a. neceſſe eſt nullū a. eſſe b. nā ſi nō ſit ita oppoſitū ꝯſequēs̃ ꝯtradictoriū ſ. qd̄dam a eſt b. ſtabit cū illa. nullū b eſt a S3 ſi qd̄dā a eſt b. aliq̄d idem erit a. ꝛ b. ſignet̄.igit̄ illud ꝛ ſit c. ꝛ arguat̄ ꝑ expo‑ſitōem ſic h̄ ſc3 c. eſt a. et hoc eſt b. igit̄ qd̄dā b. eſt a. q̄ eſt ꝯdictoria prime ſc3 huius. nullū b. eſt a. et ſic due cōtra‑dictorie ſtabūt ſil'in veritate. niſi vl'is negatiua bn̄ ꝯuer‑tatur ſimpliciter Secūda pars cōcluſionis q̄ eſt ſecū‑da regula probatur ſic. q2 ſi om̄e b. eſt a. aliqd̄ a eſt b. nā ſi nō cōuertatur illo modo oppoſitum illius quoddam a eſt b. ſtabit cū illa. om̄e b. eſt a. ſed ſi nullū a eſt b nullū b. eſt a. vt īmediate ꝓbatū eſt. igit̄ ille due ſil' ſtabunt. oē b. ē a. et nullū b eſt a. q̄ ſunt ꝯrie. qd̄ ē ipoſſibile. q2 tūc ꝯdi‑ctorie ex ꝯn̄ti ſil' ſtarēt in ꝟitate. o3 ḡ ꝯcedere. ꝙ vl'is af‑firmatiua debite ꝯuertat̄ in ꝑticularē affirmatiuā nō eñ poteſt ꝯuerti ſimpliciter. q2 argueret̄ a nō diſtributo ad diſtributū ex ꝑte p̄dicati p̄me. qd̄ in p̄ma nō diſtribuere

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

tur. qꝛ eſſet p̄dicatū ꝓpōis affirmatiue qḋ nunq̄ diſtribuit̄. Et diſtribueret̄ in ſcḋa cum eēt ſubiectū ꝓpōnis vlis. vt dḋo. oīs homo eſt aīal. ergo. om̄e aīal eſt hō. hic eñ nō eſt ↄuerſio bona.

¶ Cōcluſio ſecūda.. **Particularis affirmatiua** bñ ↄuertit̄ in ꝑticularē affirmatiuā ſimplr. ſꝫ ꝑticularis negatiua nō pt̄ ↄuerti in terminis. ꝓma ꝑs ꝓbat̄. qꝛ ſi aliqḋ b eſt a etiā aliqḋ a eſt b. vel oppoſitū ↄñtis. ſcꝫ nullū a eſt b. ſtabit cū añte. Et ad illud ſequit̄. nullū b eſt a. qḋ eſt ↄtradictoriū añtis. ꝛ ſic due ↄtradictorie ſtabunt ſil' in veritate. qḋ nō eſt poſſibile. vñ ↄuerſionē vlis negatie ꝓbat p̄hs ꝑ expōem. Sꝫ ↄuerſionē vlis affirmatiue ꝑ accñs ꝛ ꝑticularis affirmatiue ſimplr. ꝓbat ꝑ vnā maximā fundatā in primo ꝑncipio. et in lege ↄtradictoriorꝫ ſcꝫ qḋlibet cū q̄libet vel eiꝰ oppoſitū ſtat. Et ꝑ eandem maximā ꝓbari pt̄ ↄuerſio vlis negatiue ꝑ accñs. ſ. in ꝑticularē negatiuā. Etiam poſſꝫ ꝓbari ꝑ legē ſubalternaꝝ. qꝛ ad vlem negatiuā ſeq̄tur ſua ꝑticularis. ꝛ q̄cq̄d ſeq̄t̄ ad ↄñs bone ↄñe ſeq̄tur ad añs eiuſdē. Aliq̄ tñ ꝓbant ↄuerſionē vlis negatie ꝑ illā regulā ↄñaꝝ. ſ. Oīs illa cōſequētia eſt bona in qua ex oppoſito ↄñtis ſequit̄ oppoſitum añtis. ſꝫ in ↄuerſione vlis negatiue ex oppoſito ↄſequentis ſequit̄ oppoſitū añtis. vt pꝫ ꝑ inductōem. ḡ vlis negatiua bñ ↄuertit̄ ꝑ accñs. Et ꝑ illā regulā q̄ ſumit̄ ꝓ maiore facile eſſet ꝓbare reducendo ad alterū tm̄ inↄuenientiū. vel. ſ. ꝙ due ↄdictorie eēnt ſimul vere vel ſil' falſe vel qḋ ex vero ſequeret̄ falſum Scḋa pars ↄcluſionis q̄ eſt. Quarta regula p̄hi ſic ꝓbat̄. qꝛ nō oꝫ ſi aliqḋ aīal nō ſit homo ꝙ aliq̄s homo nō ſit aīal qꝛ in tali ↄuerſione argueret̄ a nō diſtributo ad diſtributū. vt facile eſt oſtēdere. Ex p̄dictis oībꝫ pꝫ. ꝙ oēs ꝓpōes de ineē. p̄ter ꝑticularem negatiuā. bñ ↄuertunt̄ in terminis Vñ ꝑ terminos ꝓpōnis debemus intelligere p̄dicatū et ſubiectum. Et ſic ↄuerſio in terminis eſt tranſpō ſubiecti in p̄dicatum ꝛ ecōtra Licet eñ vera materia non poſſet fieri forma. nec ecōtra. tamē qḋ hꝫ modū materie reſpectu vniꝰ hoc pt̄ habere modū forme reſpectu alterius vel eiuſdē diuerſimode capti. Et iō vnū pōt mutari in reliquū. Iō licet predicatū habet rōem forme bene pōt mutari in ſubiectuꝫ. qḋ hꝫ modū materie ꝛ ecōtra Alia tñ eſt ↄuerſio q̄ vocat̄ in oppoſitā qualitatē. et nō in termis qꝛ manent idem ſitus ꝛ ordo terminoꝝ ꝛ de illa poſterius dicetur Silr alia eſt ↄuerſio ꝑ ↄtrapōem q̄ nō eſt ↄuerſio in terminis ꝓut h̄ capit̄ ↄuerſio in terminis qꝛ in tali ↄuerſione nō manent idē termini in ↄuertente et ↄuerſa ſꝫ termini finiti mutant̄ in terminos infinitos Et iſta de cā nō facit p̄hs hic mētionē de ip̄a qꝛ cū debet reduci ſyllogiſmus imꝑfectus ad ꝑfectū debent ſeruari idē termini

Dubitat̄ primo. Utrū ↄuerſio ſit paſſio ꝓpoſitionū vel terminoꝝ. et vtrū ↄuerſio ſit argumentatio. Et videtur ꝙ ↄuerſio ſit paſſio terminoꝝ qꝛ ↄuerſio eſt tranſpō predicati in ſubiectū et ecōtra. ſed talis tranſpoſitio eſt terminorū. igit̄ ꝛc̄. Pro dubio ↄſiderandū ꝙ conuerſio de ſua ſpē importat trāſpoſitionem ſubiecti in predicatum ꝛ ecōtra per quā propō accipit̄ ſic ſub alio et alio ſitu terminorū. Et licet in tali tranſpoſitione fundetur bona conſequentia vnius ꝓpoſitionis ad aliam. tamē iſta cōſequentia nō importatur per nomē ↄuerſionis Nunc reſpondet̄ ad primā ꝑtem dubij ꝙ conuerſio eſt paſſio ꝓpoſitionū que ipſis tñ ↄuenit ꝑ terminos. pꝫ qꝛ conuerſio eſt tranſpoſitio ſubiecti in predicatū ꝛ econtra ſed termini non habēt ſitum ſubiecti et predicati niſi ꝓut ſtant ſub forma totius enūciationis. ergo illud quod dicit rōem huius ſitus debet dici paſſio ꝓpōnis et nō terminorū ſm ſe. Et ſi conſideretur ↄuerſio q̄ꝫtum ad iſtā ↄſequentiā que cōcomitatur predictā trāſpoſitionem. manifeſtū eſt ꝙ eſt paſſio propōnis Dicitur ſecundo. ꝙ conuerſio non eſt argumentatio proprie dicta. licet in ea ſit quedam ↄña. ꝓbatur. q̄a ſi eſſet proprie dicta maxie eſſet enthimematica. qḋ nō poteſt dici qꝛ ſic reduceret̄ ad aliquem ſyllogiſmū imperfectum puta ↄuerſio vniuerſal' negatiue ad ceſare ꝛ ſic ille ſyllogiſmus per ↄuerſionem reduceret̄ ad celarent ꝛ ſic eſſet ꝓceſſus in infinitum et conuerſio reducitur per conuerſionem Et ideo oporteret ꝙ in bono ſyllogiſmo concluſio nō differret a maiori. Item in omi argumētatōne requirit̄ aliqḋ medium quod nō intrat concluſionem ſed in ↄuerſione nullum eſt mediū. ergo non eſt argumentatio proprie dicta. ſed ſolum cōiter dicta et ſm modum

Dubitat̄ ſecūdo. Cum ſint tres modi reducendi ſyllogiſmos imꝑfectos ad ꝑfectos. ſcꝫ per ↄuerſionem per expoſitōem ꝛ per impoſſibile quare ante formatōem ſyllogiſmorū nō determinat p̄hus de alijs duobꝫ ſicut de ↄuerſione. Et quare etiam in iſtis ↄuerſionibꝫ et formatione ſyllogiſmorū vtitur p̄hs terminis nō ſignificatiuis. Ad dubium reſpondetur primo ꝙ cauſa primi eſt qꝛ expoſitio eſt manifeſtatiua ſyllogiſmi eo ꝙ ē explicatio veritatis alicuius ꝓpoſitionis per hoc ꝙ due ꝓpōnes idem ſcant oſtendens veritatem alicuius cōſequentie per aliquod ſenſibile. modo ea que ſunt ad ſenſum manifeſta nō habēt determinari ꝑ artem Quia q̄rere ratōem vbi viget ſenſus eſt quedā infirmitas intellectus. Sed de reductōne ꝑ impoſſibile qꝛ eſt ꝓceſſus ſyllogiſticus ante formatōem ſyllogiſmorū in modo ꝛ figura nō potuit determinari. Sꝫ i ſecūdo huiꝰ de ip̄a determinat̄ determinādo de ſyllogiſmo ↄuerſiuo Dicit̄ ſcḋo ꝙ hic conſiderat̄ ſyllogiſmus ſimpliciter dictus applicabilis omni materie. ideo cōformiter p̄hus in ſuis exemplis terminis nō ſignificatiuis vtitur qui nō ſunt ſignificatiui i actu ſimpliciter. tñ ſunt ſignificatiui in potētia quia ex ordine litterarū in ſyllabis fit dictio. hec de ſcḋo

Ad rōnes dicendum. ꝙ in conuerſionibus oportet cauere ne arguat̄ a minꝰ āplo ad magis amplū aut ecōtra ne etiā variet̄ ſuppoſitio de ſimplici in ꝑſonalē aut determiatā i cōfuſam ꝛ ſi iſta obſeruent̄ i ↄuerſionibꝫ illaꝝ ꝓpōm nullū ſeq̄ret̄ incōueniēs Ad ſcḋaꝫ dꝛ ꝙ in tali ↄuerſione nō ↄuertit̄ vl'e in ſingulare ſꝫ in ꝑticulare qḋ eſt q̄dāmō qualeq̄d iō nō mutat̄ q̄leq̄d in h̄ aliq̄d

Ad tertiā dꝛ ꝙ nō ꝓuenit inq̄ꝫtū eſt ꝑticulare tm̄ nec inq̄ꝫtum eſt negatiua tm̄ Sꝫ rōne vtriuſqꝫ qꝛ inq̄ꝫtū eſt ꝑticularis ſubiectū eiꝰ nō diſtribuit̄ in p̄ma ſꝫ diſtribuit̄ in ſcḋa inq̄ꝫtū p̄dicatū eſt ꝓpōis negatie. ꝛ hec de q̄ſtiōe

Eodē āt mō ſe habebit et in nccārijs ꝓpōibꝫ Nā vlis q̄dē ꝑuatiua vlr ↄuertit̄ Affirmatiuarū aūt vtraqꝫ particul'r Nā ſi nccē eſt. a nulli b. ineē. nccē ē. et b nulli a ineē Si ei alicui a b. ↄtigit. et a alicui b ↄtiget. Si aūt ex nccītate a oī vel alicui b ineſt. et b. alicui a nccē eſt ineſſe. nā ſi ↄtingit nulli nccārio. nec a alicui b. ex neceſſitate inerit. Particularis vero ꝑuatiua nō conuertit̄ ꝓpter eandē cām quā ſupra diximus

et oēs affirmatiue ꝑticulariter ſicut in illis de ineē Arguit̄ p̄mo ꝙ nō qꝛ in oī ↄuerſione de p̄dicato debet fieri ſubiectum ꝛ ecōtra. ſed ſic nō poteſt fieri in illis de neceſſario. qꝛ in ipſis modus ſemꝑ p̄dicat̄ ſicut in alijs modalibꝫ. ergo nulla eaꝝ ↄuertitur Scḋo Sicut i illis de cōtingēti additur quidā modus vltra ineſſe. ita ꝛ in illis de nccārio. ſed ille de ↄtingēti nō ↄuertūtur ſicut ille de ineſſe. igit̄ nec ille de nccārio Tertio Quia non ſequit̄ om̄e creans nccē eſt eē deū. ḡ deum neceſſe eſt eſſe creantem. quia añs eſt verū ꝛ ↄñs falſum. et etiā non ſequit̄ quēdā grāmaticū neceſſe ē eē hoiem. ergo quēdā hoiem nccē eſt eſſe grāmaticū. ḡ affirmatiue de nccārio nō conuertunt̄ ſicut ille de ineē In oppoſitū eſt p̄hs in l'rā p̄mo videbit̄ de q̄ſtione. ſcḋo erūt dubia. Quātū ad p̄mū.

¶ **Sciendū primo ꝙ poſtq̄ꝫ determinatum eſt** de ↄuerſionibꝫ ꝓpoſitionū de ineſſe. Hic conſequēter determinat p̄hs de conuerſione ꝓpōnum modaliū. Et primo de illis de nccārio q̄a magis cōueniunt cū illis de ineſſe. Et licet ꝓpōnes modales q̄ꝫtum ad ↄpōnem totius ꝓpōnis qua cōponit̄ modus cum dicto nō ↄuertant̄. qꝛ illa cōpoſitione modus p̄dicatur ꝛ nō poteſt ſubijci tñ ſm cōpoſitōem partium dicti bene poteſt fieri conuerſio in modalibꝫ faciendo de p̄dicato dicti ſubiectuꝫ et econuerſo. vt cū dicit̄ ↄtingit aliquem hoiem eſſe album cōuertitur in iſtam. ḡ ↄtingit aliqḋ albū eſſe hoiem

¶ **Sciendū ſecūdo ꝙ cum diſtinguimus modales** negatiuas ab affirmatiuis. duplr̄ poſſumus accipere modales negatiuas. Unoꝰ. qꝛ in ipſis negat̄ modus et de tali negatiua nō eſt ſermo in iſtis ↄuerſionibꝫ. qꝛ q̄ñ modus negat̄ modalis nō eſt amplius de illo mō ſed de alio vt iſta. nō contingit aliquē hoiem eſſe lapideꝫ ſm. eſſe nō eſt de ↄtingēti qꝛ modus ↄtingētis deſtruit̄ ſed eſt de nccārio nō aūt ipoſſibili qꝛ equiualet iſti nccē ē quēdā hoiem nō eſſe lapidē. vel impoſſibile eſt quēdam hoiem eſſe lapidem. Aliomodo modales pñt dici negatiue qꝛ in ip̄is negatio fertur ad ↄpōem dcī ꝛ hoc mō loq̄mur h̄ de negatiuis. qꝛ h̄ eſt videndū q̄ mō tales negatiue habeant cōuerti in diuerſis modis. Ille tñ nō ſt̄ ſimpliciter negatiue. ſed vt dꝛ in textu ip̄e habēt negatiuam figurā et ſt̄ negatiue de dicto ſꝫ qꝛ ſolū ↄuertūtur ſm ↄpōem dicti. iō negatiue ſunt ſm ꝙ in ipſis attenditur conuerſio

¶ **Concluſio prima Uniuerſalis negatiua in** illis de nccārio cōuertitur ſimpliciter ſicut in illis de ineſſe. ꝓbatur ↄcluſio. qꝛ bñ ſequitur nccē eſt nullū b eſſe a igitur neceſſe eſt nullū a eē b. nā ſi nō ſequitur oppoſitum ↄñtis ſtabit in veritate cū añte ſcꝫ qḋdā a ↄtingit eſſe b ſed ad iſtam ſequitur qḋdam b contingit eſſe a. igitur due cōtradictorie ſtabūt ſimul in veritate. Dicit tamen Albertus ꝙ h̄ Areſto. non ꝓbat iſtam ↄuerſionē de neceſſario per ↄuerſionem ꝓpōm de ↄtingenti qꝛ talis cōuerſio nondū eſt ꝓbata. ideo ꝓcederet ex ignotis. Sed iſta ↄuerſio fundatur in conuerſione ꝓpōm de ineſſe. iaꝫ ꝓbata hoc modo qꝛ ſi cōtingat quoddā a eſſe b. illa poteſt poni ineſſe dicendo qḋdā a eſſe b. qꝛ p̄ poſſibili poſito ineſſe nullum ſequitur ipoſſibile ſed ad iſtam quoddaꝫ a eſt b ſeq̄tur quoddā b eſt a. ꝛ ad illam de neceſſario neceſſe eſt nullū b eſſe a. ſequet̄ iſta negatiua de ineſſe nullū b eſt a. et ergo contradictorie ſimul ſtabunt in veritate ꝛ iſtud impoſſibile non ſeq̄tur ex illo poſſibili poſito ineſſe ſed ex negatōne p̄me ↄñe p̄me conuerſionis.

¶ **Cōcluſio ſecūda Uniuerſalis affirmatiua** de nccārio conuertit̄ per accidēs. Et ꝑticularis affirmatiua de neceſſario cōuertitur ſimpliciter in ſeipſam ſicut in illis de ineſſe. Probat̄ cōcluſio. q̄a bene ſequit̄ neceſſe eſt omne b eſſe a. igitur neceſſe eſt quoddam a eſſe b. q̄a niſi ſic oppoſitū ↄſequēt̄ ſcꝫ nō neceſſe eſt qḋdam a eē b ſtabit in veritate cū añte et ad illam ſequitur nō neceſſe ē qḋdam b eſſe a que cōtradicit añti Et ſimiliter probaretur conuerſio ꝑticularis affirmatiue oſtendendo ꝙ oppoſitū ↄſequētis nō poteſt ſtare ſimul cū antecedēte q̄a infert cōtradictoriā eius. Ex predictis patet ꝙ ꝓpōnes de nccārio eodem modo conuertunt̄ ex ꝑte dicti ſicut ille de ineſſe. Et ſicut in illis de ineſſe particularis negatiua nō ↄuertitur. ita nec in illis de neceſſario. qꝛ nō ſequitur neceſſe eſt qḋdaꝫ aīal nō eſſe hoiem. igitur neceſſe eſt quēdam hominem nō eſſe animal. quia oppoſitum cōſequētis bene ſtat cum antecedente.

¶ **Dubitatur p̄mo. Utrū propoſitōnes de im**poſſibili eodem modo cōuertantur ſicut ille de ineſſe. Arguit̄ ꝙ nō. qꝛ nō ſequit̄ oē aīal eſſe hoiem eſt impoſſibile. igitur aliquem hoiem eſſe aīal eſt impoſſibile. quia añs eſt verū cū ſuū ↄtradictoriū ſit falſum ſcꝫ iſtud om̄e aīal eſſe hoiem eſt poſſibile et tñ ↄſequēs eſt falſum. ergo vlis affirmatiua de impoſſibili non poteſt per accidens cōuerti in ꝑticularem negatiuam ſicut in illis de ineſſe. Pro dubio ſciendū eſt ꝙ impoſſibile negat ꝓ omi tpe dictū qḋ determinat. ideo ponit cōtradictoriū eſſe veruꝫ et eſſe neceſſariū propter qḋ omnis propoſitio de impoſſibili eq̄pollet illi de ineſſe que eſt de dicto cōtrario. Et ideo ille de impoſſibili et neceſſario equipollent mō ſimiliter ſe habēte et dicto diſſimiliter Et qꝛ equipollētes eodem modo cōuertunt̄ cū ſint eiuſdē qualitatis et quātitatis ideo propoſitōnes de impoſſibili habēt eodem modo conuerti cum illis de neceſſario quibꝫ cōtradicunt ex ꝑte dicti. Ex quo ſequitur ꝙ vniuerſalis negatiua de impoſſibili cōuertit̄ ſicut ꝑticularis affirmatiua de nccārio et ecōtra ꝑticularis affirmatiua de impoſſibili ex ꝑte dicti eodeꝫ modo cōuertitur ſicut vniuerſalis negatiua de neceſſario. Secūdo ſequitur ꝙ vniuerſalis affirmatiua de impoſſibili nō poteſt conuerti in terminis eo ꝙ equiualet ꝑticulari negatiue de neceſſario ex ꝑte dicti que nō ↄuertitur in terminis. vt prius dictū eſt et ꝑticularis negatiua habet conuerti per accidēs. q̄a equipollet vniuerſali affirmatiue de neceſſario. que per accidēs cōuertitur

Nunc reſpondet̄ ad dubium ꝙ propoſitiones de impoſſibili quodāmō ſimiliter conuertūtur ſicut ille de ineſſe. patet quia propoſitōnes de impoſſibili habent conuerti ſm exigentiam illarum de neceſſario quibus equipollent. Et ille de neceſſario eodem modo conuertuntur ſicut ille de ineſſe. Ad ratōnem dubij dicit̄ ꝙ illa propoſitio om̄e aīal eſſe hominem eſt impoſſibile nō poteſt ↄuerti in terminis quia eq̄pollet ꝑticulari negatiue de neceſſario que non cōuertitur in terminis

¶ **Dubitatur ſecūdo Quare non fecit philoſo**phus mentiōem de ↄuerſione iſtarū propoſitionū de impoſſibili Ad dubiū dicit̄ breuiter ꝙ cauſa eſt qꝛ cognita cōuerſione ꝓpoſitionū de neceſſario ſatis poteſt haberi conuerſio propoſitionū de impoſſibili

Ad rōes Ad p̄mā pꝫ ſolutio ex dict̄ Ad ſcḋaꝫ dꝛ ꝙ ille modꝰ quē addit nccē vltra ineē nō mutat ip̄m ineē i ſuū oppoſitū neqꝫ minuit rōem eiꝰ ſꝫ ꝑficit ip̄ꝫ ineē

contingens aūt bene mutat ipm ineſſe et minuit rōnem eius ideo non eſt ſilē de ipis Ad tertiam dr ꝙ prima nō bene ꝯuertit ſed debet ſic cōuerti Igit deū neceſſe eſt eſſe illud quod creat vt creās in pdicato ſcōe teneat materialr ſicut de vi ſermonis ſupponit i pma Si tn̄ in pma teneret formaliter ꝓ actu creantis et in ſenſu ꝯpoſito ſic pma eſſet falſa ⁊ bn̄ fieret ꝯuerſio Et ſilr cōtingit in iſta qndā grāmaticū nccē eſt eē hoiem nā ſic debet ꝯuerti. g̃ nccē eſt quēdā hoiem eē id qd eſt grāmaticū q2 niſi ſic fieret iſta terminatio grāmaticū in prima teneret materialiter ꝓ ſubiecto grāmatice. et in ſcda formaliter ideo nō ſumeretur ſimiliter in vtraqȝ.

In cōtingētibus vero qm̄ multipliciter dr ꝯtingere. etenim neceſſariū et nō neceſſariū ⁊ poſſibile cōtingere dicimus In affirmatiuis qdem ſilr ſe habebit ſm cōuerſionē in oibꝫ. Naz ſi a omni aut alicui b contingit. et b alicui a vtriqȝ continget. Si em̄ nulli nec a vlli b. oſtenſuz eſt em̄ hoc prius In negatiuis vero non ſimiliter ſed quecūqȝ ꝯtingere dicuntur in eo ꝙ ex neceſſitate non inſunt. vel in eo nō ꝙ ex neceſſitate inſunt ſimiliter. vt ſi quis dicat hominem cōtingere non eſſe equum. aut album nulli veſti ineſſe. Horum em̄ vnum quidem ex neceſſitate non ineſt. alterum vero nō neceſſe ineſſe. et ſimiliter cōuertitur propoſitio. Nam ſi contingit nulli homini eſſe equū. et hominem contingit nulli equo. et ſi album cōtingit nulli veſti. et veſtis nulli albo. Si em̄ alicui neceſſario et album alicui veſti erit ex neceſſitate. hoc quoqȝ oſtenſum eſt prius. Similiter autem et in particulari negatiua. Quecūqȝ vero vt in pluribus et in eo ꝙ nata ſunt dicuntur cōtingere. qnēadmodū determiamus ꝯtigēs nō ſilr ſe habebūt in priuatiuis conuerſionibus. Sz vniuerſalis quidem priuatiua ꝓpoſitio nō cōuertit. ꝑticularis vero cōuertitur. Hoc autez erit manifeſtū qn̄ de contingere dicemus.

Nunc aūt nobis tm̄ ſit cum his (que dicta ſunt. manifeſtum. qm̄ quod cōtingere nulli āt alicui nō ineſſe affirmatiuā habet figuram Nā ꝯtigit et ē ſilr ordinat Eſt āt qbuſcūqȝ adiacēs predicat. affirmatōem ſp facit et oino. vt eſt nō bonū. vel eſt nō albū: vt ſimpliciter eſt nō hoc Oſtendet aūt et hoc per cōſequētiam Secundū ꝯuerſiones aūt ſilr ſe habebunt in alijs

Utrū in ꝓpōnibꝫ de ꝯtingenti nō nccārio ꝑticularis negatiua cōuertat ſimpliciter et vlis negatiua nō poſſit cōuerti Arguit primo ꝙ nō. q2 ſi ꝑticularis negatiua cōuerteret ſimpliciter argueret a nō diſtributo ad diſtributum ex pte ſubiecti pme qd nō eſſet in prima diſtributū et tn̄ in ſecūda diſtribueret Scdo ſic. iſta. nullā tunicam cōtingit eſſe albā bene cōuertitur in iſtam nullū albū contingit eſſe tunicā. vt dr in textu et tn̄ illa eſt de cōtingēti nō nccāria. igit vlis negatiua bn̄ ꝯuertit Tertio arguit bn̄ ſeqtur nullū hoiem ꝯtigit eē albū. g̃ nullū albū ꝯtingit eſſe hoiem q2 ex oppoſito cōſequētis ſcz nō ꝯtingit aliqd albū eſſe hoiem qd equipollet huic nccē eſt nulluz albū non eſſe hoiem ſequit oppoſitū añtis. ergo vlis negatiua de cōtingenti nō neceſſario bene ꝯuertit ſimpliciter In oppoſitū eſt pħs i textu. pmo videbit de qſito

¶ Sciēdū primo ꝙ determiato de cōuerſione ꝓpōnū de nccārio. cōſequēter pħs determinat de cōuerſione ꝓpōm de cōtingenti. Et q2 ſm diuerſitatē modoꝝ cōtingentis variat cōuerſio in ꝓpōnibꝫ de cōtingenti. iō añqȝ pħus oſtendat illas conuerſiones diſtinguit mōs cōtingentis. Et q2 poſſibile et cōtingens cōuertunt vt habet ſcdo ꝑihermenias. Iō pari modo pt poſſibile diſtingui ſicut contingēs et habita cōuerſione ꝓpōm de cōtingenti faciliter habet. ꝯuerſio ꝓpōm de poſſibi ⁊ ecōtra

¶ Sciendū ſecūdo ꝙ ꝯtingens capit triplicit Uno° ꝓ cōtingenti cōiter accepto ꝓ poſſibili vt ſe extēdit ad nccāriū et nō nccāriū. Et ſic dr de oi eo qd nō eſt ipoſſibile. Et tale qnqȝ vocat ꝯtingens altū ꝓpter ſuaz cōitatē. de q dcm̄ ē ſcdo ꝑihermenias qd ſeqtur ad nccē ſicut totū vlē ad ptē ſubiectiuā. Scdo mō capit ꝓ eo qd eſt nccāriū ſm ꝙ ad nccē eſſe ſeqtur eē cōtingēs Tertio mō capit ꝯtingens ꝓ cōtingenti nō nccārio qd nō eſt neceſſariū nec ipoſſibile et tale diffinit ꝑ negatōnem nccārij et ipoſſibilis. dcō ꝙ contingens eſt q nō exn̄te nccārio ipſo poſito ineſſe nō ſeqtur impoſſibile. Et q2 ſic opponitur nccārio ⁊ ipoſſibili ꝓpō de tali ꝯtingenti ſi ſit affirmatiua duo reqrit ad ſuā ꝟitatē. pmo ꝙ nec ſit nccāria nec ipoſſibilis. Si vero fuerit negatiua hz duplicē cām veritatis ſcz vel ꝙ ſua oppoſita fuerit nccāria vel impoſſibilis. Et tale cōtingens diuidit qddā em̄ magis determiatum eſt ad eſſe qȝ ad nō eſſe qd dr contingens natuz vel vt in pluribꝫ cui opponit contingens raꝝ. Aliud eſt qd eſt magis determinatū ad nō eſſe qȝ eſſe ſcz cōtingens rarum Aut vt in paucioribꝫ. Aliud eſt qd equaliter ſe hz ad eſſe ⁊ nō eſſe ⁊ dr cōtingens ad vtrūlibet ſiue infinitū q2 nō eſt magis determiatū ad eē qȝ ad nō eſſe. Nis notatis ponitur

¶ Concluſio prima. Propoſitiones affirmatiue de cōtingēti nccārio ꝯuertūt eodē mō ſicut ille de neceſſario. ꝓbatur q2 ꝓpōnes equipollentes eodē mō hn̄t ꝯuerti. et in talibꝫ ꝓpōnibꝫ cōtingens tm̄ valet ſicut neceſſariū et ſic in iſtis vlis affirmatiua conuertitur ꝑ accidens. ⁊ ꝑticularis affirmatiua ſimpliciter. Sed ꝓpōnes affirmatiue de cōtingenti accepto ꝓ poſſibili eodem mō conuertunt ſicut ille de ineſſe vel eodē modo ſicut ille de nccārio ſeruato tn̄ eodē mō ꝯtingētis i añte ſicut in ꝯn̄te ꝓbatur q2 ſi ad aliqd añs ſequat cōſequens aliqd. aliqd addito vtriqȝ adhuc ſeqtur dū tn̄ illud nō mutet neqȝ diminuat. g̃ ſi ad añs de ineſſe ſequatur ꝯn̄s de ineſſe. et addatur poſſibile vel cōtingens in cōi qd nō mutat nec diminuit ipm eſſe adhuc ſequitur. Et eſt ſilē acſi argueretur ſic oē b eſt a. g̃ qddam a eſt b. igitur ſi añs eſt poſſibile cōſequens eſt poſſibile. et ſic ſequitur omē b contingit eſſe a. ergo qddam a cōtingit eſſe b. Similiter ꝓpoſitiones affirmatiue de cōtingenti non neceſſario eodē modo cōuertuntur ſicut ille de ineē. ꝓbat q2 ſi nō ſequit oē b contingit eſſe a. ergo quoddā a ꝯtingit eſſe b. oppoſitū ꝯn̄tis. ſ. nullū a ꝯtingit eē b ſtabit cū añte. Sz vt dictuz eſt iſta nullū a ꝯtingit eē b pt eē vera duplici de cā vl q2 oē a nccārio eſt b vel q2 aliqd a ipoſſibile eſt eſſe b Sz neutra iſtaꝝ pt ſtare cū añte q2 ſi ſit vera oē a nccārio ē b et cū ſequat oē a nccārio eſt b. g̃ qddā b nccārio eſt a. Sz ad iſtā oē b ꝯtingit eſſe a ſequit iſta nullū b ꝯtingit eſſe a ꝑ ꝯuerſionē in oppoſitam qualitatem. ergo iſte ſimul ſtabunt nullū b ꝯtingit eſſe a. et qddā b neceſſe eſt eſſe a. q tn̄ ſunt ꝯtradictorie Si diceret ꝙ iſta ſit vera nulluz a ꝯtingit eſſe b q2 aliqd a impoſſibile eſt eſſe b. ſequitur impoſſibile eſt aliquod a eſſe b. ergo neceſſe eſt nullū a eē b. et. vltra. igit neceſſe eſt nullū b eſſe a. g̃ iſte ſimul ſtabūt oē b ꝯtingit eſſe a q eſt in pma linea ⁊ neceſſe eſt nullum b eſſe a q eſt in tertia ⁊ ſic due ꝯtradictorie ſilr ſtabūt in veritate. tn̄ in iſta ꝯuerſione qnqȝ oportet variare modum ꝯtingentis in ꝯn̄te in ꝯtingens acceptū ꝓ poſſibili vt cū dr oē aial ꝯtingit eſſe ſanū capitur ꝯtingens ꝓ nō neceſſario. ſed in ꝯn̄te cū dr qddā ſanū ꝯtingit eſſe aial. ibi capit ꝯtingens ꝓ poſſibili in cōi Et hi tres modi cōuertendi ꝓpōnes affirmatiuas de ꝯtingenti in textu cōprehendunt ſub vna ꝯcluſione ſcz ꝙ vlr oēs affirmatiue de ꝯtingenti eodez modo ꝯuertunt ſicut ille de ineē quocunqȝ modo capiat ꝯtingens

¶ Cōcluſio ſecūda Propoſitiones negatiue de ꝯtingenti neceſſario ⁊ de ꝯtingenti in cōi. eodē modo ꝯuertunt ſicut ille de ineſſe. Sed vlis negatiua de ꝯtingenti non neceſſario non conuertitur ſimpliciter in vniuerſalez negatiuā. ꝑticularis āt negatiua de tali ꝯtingenti nō nccārio bn̄ ꝯuertit ſimplr in ꝑticularē negatiuā de eodē modo ꝯtingentis Primā ptem ꝯcluſionis probat pħs ꝑ exēpla q2 bn̄ ſequit nullū hoiem ꝯtingit eē equū ergo nullū equū ꝯtingit eſſe hoiem. Etiā bn̄ ſequit nullam tunicā ꝯtingit eſſe albā. g̃ nullū albū ꝯtingit eē tunicā. Et tn̄ prima eſt de ꝯtingenti nō nccārio ⁊ ſcda de ꝯtingenti accepto pro poſſibili. Probaret etiam hec ps q2 idē eſt iudiciū de ꝯtingēti nccārio ſicut de nccārio Et etiā ꝯtingens in cōi nō mutat neqȝ diminuit. g̃ negatiue de tali ꝯtingenti ꝯuertunt ſicut ille de ineē Scda ps cōcluſionis ꝓbat. q2 ſi ſic ſequeret ꝙ vlis affirmatiua de ꝯtingenti ꝯuerteret ſimplr ꝯn̄s eſt falſum et ꝓbat ꝯn̄a q2 de tali ꝯtingenti bn̄ ſeqtur ꝑ ꝯuerſionē in oppoſitā qlitatē omē ꝯtingit eſſe a g̃ nullū b ꝯtingit eſſe a Et vltra ꝑ aduerſariū ſequit nullū b ꝯtingit eſſe a g̃ nullū a cōtingit eſſe b ad quā iterū ſequit oē a ꝯtingit eē b. g̃ de primo ad vltimū ſeqtur oē b ꝯtingit eſſe a. g̃ oē a ꝯtingit eē b. et ſic vlis affirmatiua ꝯuerteret ſimplr Aduertēdū ē etiā ꝙ ſi in ꝯn̄te mutaret modus ꝯtingētis in cōtingēs altuz bn̄ valeret ꝯuerſio vlis negatiue de ꝯtingenti nō nccārio in vlēm negatiuā de cōtingenti alto. q2 ꝓpōnes de cōtingenti alto nō ꝯuertunt in oppoſitā qualitatez et ſic nō ſeqtur incōueniens illatū Tertia ps ꝓbat qa bn̄ ſeqtur qddā b ꝯtingit nō eſſe a. g̃ qddā b ꝯtingit eſſe a. ꝑ cōuerſionē in oppoſitā qualitatē Et vltra bn̄ ſequitur qddā b ꝯtingit eſſe a. g̃ qdpā a cōtingit eſſe b ꝑ cōuerſionem ſimplicem ꝑticularis affirmatiue Et vltra ſeqtur qddā a ꝯtingit eſſe b. g̃ qddā a ꝯtingit nō eē b. ꝑ ꝯuerſionē in oppoſitā qlitatē. g̃ de pmo ad vltimū ſeqtur qddā b ꝯtingit nō eſſe a g̃ qddā a ꝯtingit non eſſe b

¶ Dubitatur pmo. Quō intelligunt ꝓpōes de cōtingenti ⁊ neceſſario eſſe negatiue in pn̄ti paſſu. Ad dubiū rn̄det ꝙ debent capi negatiue de dicto q2 ſm dictum fit cōuerſio ⁊ non de mō q2 nō manerēt in eadē ſpē modalis Et ne aliquis credat ꝙ tales ſunt ſimplr negatiua q ſtz ſolū negatiuo de dicto pħus in textu dt ꝙ habent negatiuam figurā q2 modus pdicat in iſtis ſicut eē in illis de ineſſe. Sed ꝓpō de ineſſe eſt ſimpliciter affirmatiua qn̄ nō negat eſſe. Ideo modalis eſt affirmatiua ſimpliciter qn̄ nō negatur modus

¶ Dubitatur ſecūdo Qualiter dicit contingēs in cōi de ꝯtingenti nccārio ⁊ nō nccārio Ad dubium rn̄det cū alberto ꝙ nō dr de ipſis vniuoce nec pure equiuoce ſed analogie. Nā cū potentia debeat differre ab actu de illo ꝑ prius dr contingens ſiue poſſibile in quo potentia magis differt ab actu Sz in ꝯtingenti nō nccārio potentia plus differt ab actu q in nccārio q2 in neceſſario potētia ſemꝑ eſt actui cōiuncta Sz in nō nccārio qnqȝ eſt diſtans ab actu. ergo contingēs ſiue poſſibile per prius dr de non nccārio qȝ de nccārio. et ita analogice dr de illis et hec de illo.

¶ Ad rōnes Ad pmā dicit ꝙ negatio de cōtingenti nō eſt negatio ſimpliciter q2 cōuertitur cū affirmatiua ideo nō diſtribuit pdicatū Ad ſcdam dicit ꝙ ſi illa nullā tunicā cōtingit eſſe albā cōſiderat inqȝtū eſt de cōtingenti accepto ꝓ poſſibili bn̄ ꝯuertit ſimplr ⁊ ſic ponitur in textu ad exēplificandū de poſſibili in generali de quo nō eſt exēplicadū niſi de ſpeciebꝫ eius Sed ſi cōſideretur vt ipſa de cōtingenti nō neceſſario ſic nō poteſt eo modo cōuerti propter cām aſſignatam. Et ſimiliter dicitur ad tertiam. Et hec de queſtione

Is vero determinatis dicēdū eſt iam per que et qn̄ ⁊ quō fit oīs ſyllogiſmus Poſtea vero dicem⁹ de demōſtratione. prius vero de ſyllogiſmo dcm̄ qȝ de demōſtratōe. eo ꝙ vniuerſalior eſt ſyllogiſmus. Nā demonſtratio ſyllogiſmus quidem eſt. ſyllogiſmus non omnis demonſtratio

¶ Queritur ſeptimo. Utrum ſint tantū tres figure ſyllogiſmorum Arguitur primo ꝙ nō. qa tot ſunt figure ſyllogiſmorū quod modis poſſunt ordinari tres termini ſm ſubiectōem et pdicatiōem ſed hoc contingit qtuor modis. Probatur qa ſicut medium ſubijcitur in maiori propoſitiōe et predicat in minori ſimiliter poteſt econuerſo ordinari. Secūdo ſic. Prima figura ꝯcludit omē genus ꝓblematuz. vt dicitur in textu. ergo alie due figure ſuꝑfluūt et ꝑ cōſequens nō ſunt tres figure ponēde Tertio ſic. perfectum et imperfectū nō variāt ſpeciem ſed figure ſyllogiſtice drn̄t ſicut ꝑfectū et imꝑfectū. qa ſyllogiſmi prime figure ſunt perfecti. aliarū figurarū imꝑfecti. ergo non ſunt tres figure ab inuicem diſtincte.

In oppoſitum eſt pħus.

¶ Sciendū primo Ex poſtqȝ pħus determinauit de ſyllogiſmo in communi ⁊ ſm ſect qȝtum ad ſua principia materialia formalia et regulatiua et perfectiua. Hic conſequenter determinat de ſyllogiſmo in ſpeciali tractando de formatione ſyllogiſmorum. Et quia propoſitiones de ineſſe ſimpliciores ſunt modalibus. ideo prius docet formatōnem ſyllogiſmoꝝ ex illis de ineſſe ſcdo ex modalibꝫ Et q2 pma formatio ſyllogiſmorū eſt figura. ideo primo docet formare ſyllogiſmos ſm tres figuras. ſcda vero formatio. ſyllogiſmorum eſt

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

modus. ideo ſm q̄lbet figurã diſtinguit ph̄s modos ſillogiſmoꝝ ponẽdo cõbinationes vtiles ⁊ inutiles. Et ꝑ hoc docet formalia ꝓncipia ſyllogiſmi tã ꝓpinqua q̄ȝ remota q̄ ſunt modus et figura. Unde figura ſm albertũ eſt poſſibilis triũ terminoꝝ ordinatio ad ſillogiſmi ꝯplexionẽ. Sȝ ſm petꝝ hyſ. Figura eſt ordinatio. triũ terminoꝝ ſm debitã ſubiectõem ⁊ p̄dicatõem. Et dꝛ talis diſpõ figura trãſumptiue ꝑ ſimilitudinem ad figurã rectilineã q̄ eſt triangularis. qꝛ ſicut in triangulo due linee cũ vna tertia ꝯiungunt̄ ita in ſillogiſmo due extremitates ꝯiũgũt̄ cũ vno medio. Et in tali diſpõne req̄rit̄ q̄ q̄libet terminus cũ alio vniat̄ ſubiciendo aut p̄dicãdo qꝛ ꝓpter vnitatẽ extremitatũ cũ medio habet inferri vnio vel ſeparatio eorũdem ab inuicẽ in concluſione

¶Sciendũ ſecũdo. q̄ in omni ſyllogiſmo requirunt̄ tres termini ſicut hic ſupponit̄ et poſtea ꝓbat̄ Illoꝝ aũt terminoꝝ duo ponũtur in ꝯcluſione ⁊ ſtȝ extremitates quaꝝ vna ſubicit̄ ⁊ alia p̄dicat̄ Et qꝛ p̄dicatum habet rõem totius vl̄is et ſubiectũ habet modũ ꝑtis ⁊ oẽ totũ eſt maius ſua ꝑte iõ extremitas q̄ p̄dicat̄ in ꝯcluſione dꝛ maioꝛ. et que ſubicitur dꝛ minoꝛ qñ fit directa ꝯcluſio. Tertius aũt terminus ſolũ ponitur in añte et ſolũ vnit̄ cũ duabꝫ extremitatibus vel vnit̄ cũ vna et ab alia ſeꝑat̄ et vocat̄ mediũ ⁊ reſpectu illiꝰ aliȷ̄ termini vocant̄ extremitates ⁊ ab extremitatibꝫ denoiant̄ p̄miſſe ſyllogiſmi Nam illa premiſſa vocatur maioꝛ ꝓpoſitio in qua ponitur maioꝛ extremitas cũ medio. et illa vocat̄ minoꝛ in qua ponitur minoꝛ extremitas

¶Concluſio prima Tantũ tres ſunt figure ꝓbat̄ cõcluſio. qꝛ figura eſt diſpõ triũ termioꝝ q̄ꝝ vnꝰ dꝛ mediũ Aut ergo in tali diſpõne mediũ ſubicit̄ vni extremitati et p̄dicat̄ de alia et ſic eſt prima figura. vel ponit̄ in eodẽ extremo ꝓpõnis ⁊ hoc dupliciter. qꝛ vel predicat̄ in vtraq̄ȝ p̄miſſaꝝ ⁊ ſic ẽ ſecũda figura. vl̄ ſubicit̄ in vtraq̄ȝ et ſic ẽ tertia figura. nec pluribꝫ vel paucioribꝫ modis p̄t ordinari mediũ in ſyllogiſmo. ḡ ꝯcluſio vera

¶Cõcluſio ſecũda. Figura in qua mediũ ſubicitur in maiori ꝓpõne et p̄dicat̄ in minore ꝯueniẽter ponit̄ prima. Probat̄ ꝯcluſio. qꝛ figure ordinãtur ſm ordinem ⁊ ꝑfectõem ſui mediȷ̄. qꝛ mediũ in ſyllogiſmo eſt terminus ꝓncipalioꝛ ſed ad ꝯpletã rõem mediȷ̄ duo req̄runtur. Primũ eſt q̄ ſit mediũ põne ſm ſubiectiõem et p̄dicatõem ſic q̄ ſubiciat̄ in vna et p̄dicet̄ in alia. ſcd̄m eſt q̄ ip̄m mediũ ſit vnitiuũ extremoꝝ. ſed ambe ꝯditiões ſit̄ ꝯueniũt medio p̄me figure. medio vero aliaꝝ figuraꝝ ſolum ꝯuenit ſcd̄a ꝯditio. ḡ ꝯcluſio vera Et adhuc ꝑfectiꝰ mediũ eſt qd̄ p̄dicat̄ in vtraq̄ qꝛ valet ad ꝯcludendũ vl̄r q̄ȝ mediũ qd̄ ſubiȷ̄cit̄ in vtraq̄ȝ qꝛ hoc ſolũ vȝ ad ꝯcludendũ ꝑticulariter. iõ ꝯuenienter illa figura in qua mediũ p̄dicat̄ in vtraq̄ȝ ponitur ſecũdo loco

¶Dubitat̄ p̄mo. Quare nõ eſt ponẽda quarta figura ſyllogiſmoꝝ in q̄ mediũ ſubiceret̄ minori extremitati ⁊ p̄dicaret̄ de maiori Ad dubiũ reſpõdet̄ q̄ cã eſt qꝛ ſi ſic ſeq̄ret q̄ idẽ haberet rõem ꝑtis et totius reſpectu eiuſdẽ et q̄ aliq̄d eſſȝ ſupius ſupmo ⁊ inferius infimo cõſequẽs eſt falſuȝ. igit̄. Pȝ ꝯña. qꝛ illud mediũ haberet ſe vt totũ ad maiorẽ extremitatẽ et eẽt ꝑs reſpectu minoris et cũ minoꝛ extremitas iteꝝ eẽt ꝑs maioris illud mediuȝ eſſet ꝑs et totũ reſpcũ minoris ⁊ inferiꝰ et ſupiꝰ Ex q̄ pȝ q̄ ſi qñq̄ȝ mediũ p̄dicet̄ in prima p̄miſſa ⁊ ſubiciat̄ in ſecũda ſm naturalẽ ordinẽ terminoꝝ illa p̄miſſa eſt minoꝛ et ſcd̄a maioꝛ ⁊ ſic ẽ diſpõ p̄me figure ſm ſolũ trãſpõem p̄miſſaꝝ. iõ ꝓpter talẽ diſpõem nõ eſt ponẽda q̄rta figura ſicut poſuit Galienus q̄ cũ eſſet medicus deriſorie poſuiſſe dicitur falcem ſuam in meſſem alienam.

¶Dubitat̄ ſecũdo. Utrũ idẽ poſſit dici mediũ et terminꝰ. Et videt̄ q̄ nõ qꝛ illud qd̄ terminat nõ mediat Ad dubiũ r̄n̄r q̄ idẽ reſpectu diuerſoꝝ dꝛ mediũ et terminꝰ. Nã mediũ ſyllogiſmi in ordine ad extremitates hȝ rõnem mediȷ̄ et nõ termini ſed i ordine ad ꝓpões q̄ꝝ eſt ſubiectũ vel p̄dicatũ hȝ rõem termini ſcȝ ſubiecti vel p̄dicati Ad rões ad p̄mã ptȝ ſolutio ex p̄mo dubio. Ad ſecundã dꝛ q̄ gña ꝓblematũ non ꝯcludunt̄ in p̄ma figura oibꝫ modis q̄bꝫ p̄nt ꝯcludi ſed qñq̄ȝ ꝯueniẽtius aliq̄ ꝯcluſiones i ſcd̄a vel tertia figura ꝯcludunt̄ q̄ȝ in prima iõ ſcd̄a et tertia nõ ſupfluũt. Ad tertiã dꝛ. q̄ lȝ ꝑfectũ et imꝑfectũ ſm eſſe tm̄ q̄ ſtȝ eadẽ in eſſentia nõ varient ſpẽm tñ ꝑfectũ et ipfectũ q̄ ſunt i diuerſis eſſentȷ̄s bene variãt ſpẽm ⁊ hoc modo habẽt ſe ꝑfectum ⁊ imꝑfectum in ſyllogiſmis triũ figurarum

Quãdo igitur termini tres ſic ſe hñt ad inuicem vt poſtremꝰ in toto ſit medio. et mediꝰ in toto p̄mo. vel ſic vel nõ ſic. neceſſe eſt extremitatũ perfectũ eſſe ſyllogiſmũ. Uoco autem medium q̄dem qui ⁊ ipſe in alio ⁊ alius i ipſo ẽ qui ⁊ poſitiõe ſit medius Extremũ vero qd̄ ⁊ ipſe in alio tm̄. ⁊ in quo aliud eſt tm̄ Si eñi a de omni b ⁊ b de omni c neceſſe eſt a de omni c p̄dicari. prius eñi dictuȝ eſt quõ de omni dicimus Silr aũt et ſi a de nullo b. b. aũt de omni c. qm̄ a nulli c inerit Si autem primũ quidẽ oĩ medio ineſt. mediũ vero nulli poſtremo. ſyllogiſmus nõ erit extremitatum Nihil eñi neceſſariũ accidit ꝑ hoc eſſe eo q̄ hec ſunt. naȝ et oĩ et nulli contingit primũ poſtremo ineẽ. q̄re neq̄ȝ ꝑticulare neq̄ȝ vniuerſale ſit neceſſariũ Cũ aũt nihil eſt neceſſariũ per hoc nõ erit ſyllogiſmus. Termini vero omni ineſſe animal hõ equus. vniuerſali nulli aĩal homo lapis. Nec qñ nec primũ medio nec mediũ poſtremo nulli ineſt. nec ſic erit ſyll'us: Termini vbi ineſſe ſcĩa linea medicĩa. vbi nõ ineẽ ſcĩa linea vnitas

Ergo in vniuerſalibus terminis manifeſtuȝ eſt in hac figura. et qñ erit et qñ nõ erit ſyllogiſmus Et qm̄ cũ eſt ſyllogiſmus neceſſariũ ẽ terminos ſic ſe habere vt diximꝰ ⁊ ſi ſic ſe hñt tũc qm̄ erit ſyllogiſmus Si aũt hic quidẽ terminorũ vniuerſaliter ille vero ꝑticulariter ad aliũ qñ quidẽ vniuerſale ponit̄ ad maiorẽ extremitatem vel p̄dicatiuũ vel priuatiuũ. particulare vero ad minorẽ p̄dicatiuũ. neceſſe eſt ſyllogiſmuȝ eſſe perfectũ Qñ aũt ad minorẽ vel et quolibet modo aliter ſe habent termini impoſſibile. Dico autem maiorẽ quidẽ extremitatẽ in qua mediũ ẽ. minorẽ vero que ſub medio eſt. Inſit eñi a q̄dem oĩ b. b aũt alicui c. ergo ſi de oĩ p̄dicari eſt (qd̄ in ꝓncipio dictuȝ eſt) necc̄e ẽ a alicui c ineſſe Et ſi aũt q̄dã a nulli b ineſt. b v̄o alicui c. neceſſe eſt a alicui c nõ ineẽ Determinatũ eſt eñi ⁊ de nullo q̃ñ diximus. Quare erit ſyllogiſmus ꝑfectus. Siliter aũt ⁊ ſi indiffinitũ ſit b c p̄dicatiuũ Nã idẽ ſyllogiſmus erit in indiffinito et particulari ſumpto. Si aũt ad minorẽ extremitatẽ vl̄e ponat̄ vel p̄dicatiuũ vel p̄uatiuũ nõ erit ſyl'us. nec affirmatiuꝰ vel negatiuꝰ indiffinita vel particulari ſumpta maiore. vt ſi a q̄dẽ alicui b ineſt vel nõ ineſt. b aũt oĩ c ineſt Termini vbi ineẽ. bonum habitꝰ prudẽtia vbi nõ ineſſe bonũ habitꝰ indiſciplina Ruſuȝ ſi b q̄dẽ nulli c. a v̄o alicui b ineſt vel nõ ieſt. vel nõ oĩ ieſt. nec ſic erit ſyll's Termini vbi ieſſe. album equꝰ cignꝰ. vbi nõ ineẽ album equꝰ coruꝰ. Idẽ aũt ⁊ ſi a b indiffinitũ ſit. Nec qñ ad maiorẽ q̄dẽ extremitatẽ vl̄e fuerit vel p̄dicatiuũ vl̄ p̄uatiuũ. ad minorẽ v̄o p̄uatiuũ ꝑticulare nõ eſt ſyll's vel indiffinito vel ꝑticulari ſumpto. Uelut ſi a q̄dẽ oĩ b ineſt. b aũt alicui c nõ vel nõ oĩ ineſt. Cui eñi alicui nõ ineſt mediũ. hoc ⁊ oẽ et nullũ ſequit̄. Primũ ponãt̄ eñi termini aĩal hõ albũ Deinde ⁊ de q̄bꝫ nõ p̄dicat̄ albꝫ hõ. ſumatur cignꝰ ⁊ nix. ergo aĩal de vna q̄dẽ oĩ p̄dicat̄. de altero vero nullo. Quare nõ erit ſyll's. Rurſum aũt q̄dẽ a nulli b inſit. b aũt alicui c nõ iſit et ſint termini inaĩatũ hõ albũ Deinde ſumant̄ de quibꝫ nõ p̄dicat̄ albꝫ hõ cignus ⁊ nix. Naȝ inaĩatũ de hoc q̄dẽ oĩ p̄dicat̄. de illo v̄o nullo. Amplius qm̄ indiffinituȝ eſt alicui eoꝝ que ſunt c nõ ieſſe b. verũ ãt eſt ⁊ ſi nulli ineſt ⁊ ſi nõ oĩ qm̄ alicui nõ ineſt. Sũptis aũt terminis hmõi velut nulli ineſſe nõ fit ſyllogiſmus Hoc eñi dictũ eſt p̄us. Manifeſtũ ergo eſt qm̄ in eo q̄ ſic ſe habent termini nõ erit ſyllogiſmus. eſſȝ eñi ⁊ in his. Siliter aũt oſtendet̄ et ſi vniuerſale ponat̄ p̄uatiuũ. Neq̄ȝ ſi ambe dimenſiones ꝑticulares ſint p̄dicatiue vl̄ p̄uatiue. aut hec q̄dem p̄dicatiua dꝛ. vel hec q̄dem indiffinita. illa vero definita. vel ambe indiffinite nullo mõ erit ſillogiſmus Termini vero cões oĩ aĩal album homo. ꝯmunes nulli animal albuȝ lapis Manifeſtũ igitur ex his que dicta ſunt. qm̄ ſi ſit ſillogiſmus in hac figura particularis neceſſe eſt terminos ſeſe habere vt diximus aliter eñi ſe habẽtibꝫ nullo mõ fit. Palã aũt ⁊ qm̄ oẽs q̄ in hac figura ſunt ſyllogiſmi ꝑfecti ſũt Oẽs eñi ꝑficiũtur. i. ꝑfecti apparẽt ꝑ ea q̄ ex p̄ncipio ſumuntur. et qm̄ oĩa ꝓblemata oſtendũtur ꝑ hãc figurã: et eñi oĩ ⁊ nulli ⁊ alicui ⁊ nõ alicui ineſſe. Uoco aũt hmõi p̄mã figurã

Querit̄ vtrũ ſunt tm̄ quatuoꝛ ꝯbinatões vtiles p̄me figure. ſcȝ barbara celarent darȷ̄ ferio Arguitur p̄mo q̄ nõ. qꝛ nõ ſeq̄tur in darȷ̄. oẽ indiuiduũ alicuꝰ ſpẽi eſt aſinus. ſortes eſt indiuiduũ alicuꝰ ſpẽi. ḡ ſortes ẽ aſinus. nã añs eſt verũ ⁊ ꝯñs falſum. ḡ darȷ̄ non eſt ꝯbinatio vtilis. q̄ aũt añs ſit verũ pȝ. qꝛ oẽ indiuiduũ aſini eſt aſinus. ḡ oẽ indiuiduuȝ alicuius ſpẽi eſt aſinꝰ. Secũdo nõ ſequit̄ in celarent. nullũ viuẽs generabit̄. oĩs hõ eſt viuens. ergo nullus hõ generabit̄. Tercio baralipton celantes dabitis fapeſmo friſeſomoꝝ. ſunt ꝯbinatões vtiles p̄me figure q̄ tñ nõ ꝯtinent̄ ſub aliq̄ p̄dictaꝝ quatuoꝛ. ḡ cõbinatões vtiles p̄me figure nõ ſunt tm̄ quatuoꝛ In oppoſitum eſt ph̄s in textu

¶Sciendũ primo. q̄ poſtq̄ȝ ſuperius oſtenſum eſt q̄ ſunt tres figure ſyllogiſtice ⁊ q̄ illaꝝ eſt p̄ma. h̄ ꝯſequẽter determinãdũ eſt de illa p̄ma figura q̄ eſt diſpõ triũ terminoꝝ quoꝝ poſtremus eſt in toto medio. ⁊ medius in toto p̄mo Uñ mediũ p̄me figure eſt qd̄ eſt in alio ⁊ aliud in ipſo. et qd̄ poſitõne eſt mediũ. Et maioꝛ extremitas eſt in q̄ eſt aliud tm̄ ⁊ eſt põne p̄mũ. Minoꝛ v̄o extremitas q̄ eſt in alio tm̄ ⁊ põne vltimuȝ Et iſtos terminos notificat in exẽplis ſyllogiſmoꝝ p̄me figure ꝑ iſtos terminos nõ ſcatiuos. a. b. c. ꝑ. a. ſcat maiorẽ extremitatẽ ꝑ. b. mediũ. ⁊ ꝑ. c. minorẽ ponẽdo tã ꝯbinatões vtiles q̄ȝ inutiles. Et q̄ aliq̄ ꝯbinatões ſint vtiles ꝓbat ph̄us ꝑ hoc q̄ regulant̄ ꝑ dici de oĩ ſi ſint modi affirmatiui. vel per dici de nullo ſi ſint modi negatiui Sed ꝯbinatões inutiles reprobat ſic arguẽdo. Nã p̄nt termini repiri in quibꝫ oĩ et in quibus nulli. talis ꝯbinatio eſt inutilis. ſuppoſito añte. et ꝓbat̄ ꝯña ſupponendo q̄ termini in quibꝫ oĩ dicũtur tres termini ex q̄bꝫ due p̄miſſe fiũt vere i aliqua diſpõne. cũ quibꝫ ſtat in veritate vna vl̄is affirmatiua ꝯſtituta ex extremitatibꝫ illaꝝ p̄miſſaꝝ. Et termini in quibꝫ nulli ſtȝ tres termini cũ quibꝫ ſtat vl̄is negatiua in veritate. Tũc arguit̄ ſic. ſi in tali diſpõne in qua ponũtur termini in q̄bꝫ oĩ ⁊ in quibꝫ nulli ſit formalis ꝯña tũc ſeq̄tur ꝯcl'o affirmatiua. vel ſeq̄tur negatiua ꝯcluſio. Si p̄mũ capiant̄ termini in quibꝫ nulli. ⁊ tũc ex illis ſequeret̄ ꝯcl'o affirmatiua qꝛ formalis ꝯña eſt. q̄ tenet in oibꝫ terminis ſiĺi forma arguendi retenta. vel ḡ iſta affirmatiua ꝯcluſio erit falſa. et ita ex vero ſequeret̄ falſuȝ. vel talis ꝯcluſio erit vera. ⁊ ſic cũ iſta de nullo ſtet in veritate cũ p̄miſſis q̄ ſunt ex eiſdẽ terminis. tũc ꝯtrarie ſtabũt ſimul in veritate ſi ꝯcl'o ſit vl̄is. vel due ꝯtradictorie ſi ꝯcluſio ſit particularis. Si dicat̄ q̄ iſta diſpõ valet ad inferendũ ꝯcluſionẽ negatiuã. capiant̄ termini in quibꝫ oĩ. ⁊ tũc arguit̄ vt argutũ eſt ſequeret̄ alterũ illoꝝ incõuenientiũ. ſcȝ q̄ ex vero ſeq̄ret̄ falſum in bona ꝯña. vel q̄ due contrarie vel due ꝯtradictorie eſſent ſimul vere ⁊ falſe.

¶Sciendũ ſecũdo q̄ ꝑ qualibet figura ponũtur due regule generales. quarum p̄ma eſt. q̄ ex puris negatiuis in nulla figura aliq̄d ſeq̄tur ſyllogiſtice. Cuiꝰ rõ eſt. qꝛ ꝓpter ſeparatõem duaꝝ extremitatũ ab aliquo medio. nõ ſeq̄tur ſeparatio eaꝝ inter ſe. Probat̄ etiã ratione

phi qꝛ in tali diſpõne in quolibet figura ſunt reperibiles termini in quibꝰ oi ꝛ in quibꝰ nulli. ergo etiã diſpõ eſt inutilis. Secũda ex puris particularibꝰ indiffinitis nihil ſeqtur ſyllogiſtice ꝛ etiã ex ſingularibꝰ. Cuius rõ eſt. qꝛ ſi ambe pmiſſe ſint pticulares mediũ ꝑ diuerſis ſuppoſitis poterit vniri cum duobꝰ extremis. ꝛ ꝓpter hoc nõ ſeqtur vnio extremorum inter ſe in ↄclõne. Probaꝛ etiã rõne phi. Sed ꝑ pma figura in ſpẽali ponitur

¶Concluſio prima. Minore exiſtente negatiua nihil ſeqtur in pma figura. Probaꝛ ↄclõ. qꝛ ſi ſic oporteret maiorẽ pmiſſam eſſe affirmatiuã. ꝛ ↄclõnem eſſe negatiuã. ꝛ ſic argueretꝛ a nõ diſtributo ad diſtributũ ex parte maioris extremitatis q̃ nõ diſtribueretꝛ in maiore cũ eſſet pdicatũ ꝓpõnis affirmatiue ꝛ tñ diſtribueretꝛ in ↄclõne. ſ; hoc eſt incõueniẽs. qꝛ nõ diſtributũ h; ſe ad diſtributũ ſicut ↄñs ad añs. ꝛ ſic argueretꝛ a põne ↄñtis ad poſitiões añtis. Vñ arguere a nõ diſtributo ad diſtributũ eſt arguere a ꝓpõne hñte vnã cãm ſue veritatis ad ꝓpõnem habentem plures cãs ſue veritatis. ideo in terminis nõ ↄuertibilibꝰ ꝛ pdicatõibꝰ accñtalibꝰ ſic arguẽdo ſemꝑ ſeqtur falſum. Siliꝛ eſſet incõueniens ſi mediũ in neutra pmiſſarũ diſtribueretur. qꝛ ↄtingeret extremitates vniri cũ ipo medio ꝑ diuerſis. ideo nõ oporteret ꝙ vnirentꝛ inter ſe. Et hec ẽ regula vera ↄcludendo directe. ſed ſi ↄcludaꝛ indirecte et pticulariter nõ ſeqtur incõueniens illatũ ſicut p; in fapeſmo. Scða regula ſpẽalis pme figure eſt ꝙ in pma figura maiore exiſtente particulari nihil ſeqtur. Probaꝛ. qꝛ cũ minor pmiſſa ſemꝑ ſit affirmatiua vt dcm eſt mediũ in neutra pmiſſaꝝ diſtribueretꝛ. qð eſt incõueniẽs, vt dictum eſt. Probaꝛ etiã. qꝛ ſi maior ſit affirmatiua ꝛ minor negatiua tũc argueretꝛ a nõ diſtributo ad diſtributũ ex pte maioris extremitatis. Tñ diſponendo pmiſſas duobus modis pdictis penes affirmatõem ꝛ negatõem ↄcludendo indirecte ꝛ faciendo minorẽ negatiuã neutrũ iſtorũ incõuenientiũ ſequeretꝛ. vt p; in friſeſomoꝝ. Et oĩes iſte regule poſſunt ꝓbari ꝓbatione Areſtotelis. qꝛ in qualibet ipſaꝝ ſunt dabiles termini in quibꝰ omni ꝛ in quibꝰ nulli. Ex iſtis duabꝰ regulis generalibꝰ inferꝛ

¶Concluſio ſecũda: et reſponſalis ad queſitũ. Tm ſt; q̃tuor ↄbinatões vtiles i pª fiª ad directe ↄcludẽdũ. Probaꝛ ↄcluſio. qꝛ in pma figura vel ambe pmiſſe ſunt vl'es vel ambe pticulares. vel maior vl'is ꝛ minor pticularis vel ecõtra. Si pmũ hoc eſt quadrupl'r. vel ambe ſunt affirmatiue. ꝛ ſic eſt barbara. vel ambe negatiue. ꝛ ſic nihil ſeqꝛ. vel maior affirmatiua ꝛ minor negatiua. ꝛ ſic iterũ nõ ſeqtur. vel ecõtra. ꝛ ſic eſt celarent. Si vero ſint pticulares ſiliter poſſunt variari quadrupl'r ſm affirmatõem ꝛ negatõem. ꝛ quocũq; mõ diſponãtur ſemꝑ nihil ſequiꝛ. Si vero maior ſit vl'is ꝛ minor pticularis hoc eſt q̃druplicter. vel ambe ſunt affirmatiue. ꝛ ſic eſt darij. vel ambe negatiue. ſic nõ ſeqtur vel maior affirmatiua ꝛ minor negatiua ꝛ ſic iterũ nõ ſeqtur quocũq; mõ fiat. ꝛ ita in pma figura ſunt in toto ſedecim ↄbinatões. quatuor ſc; vtiles ꝛ duodecim inutiles ad directe ↄcludendũ

¶Dubitaꝛ primo: quomodo differũt ſyllogiſmi pme figure a ſyllogiſmis aliaꝝ figurarũ. Ad dubiũ rñdetur in textu. ꝙ omes ſyllogiſmi pme figure ſunt pfecti. ꝛ ſyllogiſmi aliaꝝ figuraꝝ ſunt impfecti. ꝛ ita pma figura eſt pfectiſſima. ꝛ hoc infert phs ex dictis. qð ſic ꝓbatur. qꝛ ſyllogiſmi pme figure imediate regulanꝛ ꝑ dici de omni ꝛ dici de nullo. nõ aũt ſyllogiſmi aliaꝝ.

Dubitatur ſecũdo. de modo cõcludendi pme figure Ad dubiũ; reſpondeꝛ hic in textu. ꝙ in pma figura ↄcludũtur oĩa genera ꝓblematũ. i. ꝓpõnum. ſcil; vl'e particulare. affirmatiuũ ꝛ negatiuũ. Nam in barbara vl'e affirmatiuũ. ꝛ in celarent vl'e negatiuũ. ꝛ in darij particulare affirmatiuũ. ꝛ in ferio particulare negatiuũ. ꝛ hoc etiã infert phus ex dictis in fine pmi capl'i huius ſecundi tractatus iſtius pmi libri. In ſecũda vero figura cõcludiꝛ ſemꝑ negatiue. ꝛ in tercia ſolũ ↄcludiꝛ particulariter. ꝛ ita etiã ex hoc ſeqtur ꝙ pma figura ſit alijs pfectior.

¶Ad rões: Ad primam dꝛ ꝙ ſicut ↄcluſio eſt falſa ita etiam eius maior Ad probationem eius dꝛ ꝙ ibi arguiꝛ ab inferiori ad ſuperius cũ diſtributõne ſuperioris qꝛ indiuiduũ aſini h; ſe vt inferius ad indiuiduũ alicuius ſpẽi. Ad ſecũdam dꝛ. ꝙ ibi arguiꝛ a minus amplo ad maius amplũ cũ diſtributione maioris ampli ex pte hominis. qꝛ in minore diſtribuitur ꝑ pñtibꝰ tm̃. ꝛ in ↄcluſione diſtribuitur ꝑ pñtibꝰ ꝛ futuris ſimul. ideo equiualenter ab inferiori arguiꝛ ad ſuperius. ꝛ ↄmittiꝛ fallacia conſequentis. ſed ſic debet ↄcludi. ergo nullus hõ viuens generabiꝛ Ad terciã dꝛ. ꝙ licet iſte ↄbinatões ſint inutiles ad directe ↄcludendũ. nõ tñ ad indirecte

Vãdo vero idẽ huic q̃dem omĩ: alteri ẜo nulli ineſt. vel vtriq; omĩ vel nulli. figurã hmõi voco ſecũdã. Medium aũt in hac dico qð de vtroq; pdicaꝛ Extremitates ẜo de q̃bꝰ dꝛ hoc Maiorẽ ẜo extremitatẽ q̃ iuxta mediũ poſita eſt. Minorẽ q̃ lõgiꝰ ſita eſt. Poniꝛ aũt mediũ foras q̃dẽ extremitatum. pmũ ẜo põne Perfectꝰ igiꝛ nullo mõ erit ſyll's in hac figura poſſibiꝛ ẜo erit ꝛ vl'ibꝰ ꝛ nõ vl'ibꝰ exñtibꝰ terminis. Vl'is igiꝛ erit ſyll's qñ mediũ huic q̃dẽ oi illi ẜo nulli ineſt. vtrolibet mõ ſit ꝓuatiuu;. aliter ẜo nullo mõ. Prediceꝛ em̃ m de n q̃dem nullo. de x ẜo oi Qũo igiꝛ ↄuertiꝛ ꝓuatiua nulli m inerit n. aut m oi x poſita erat. q̃re n nulli x hoc em̃ oñſum eſt ꝓus. Rurſum ſi m n q̃dẽ oi ineſt. x ẜo nulli. nec x vlli n ierit Nã ſi m nl'li x. et x nulli m inerit. At vero m oi n poſita erat. q̃re x nulli n inerit Facta eſt em̃ rurſu; pma figura Qm̃ aũt ↄuertiꝛ ꝓuatiua. ꝛ n nulli x inerit. quare idẽ erit ſillogiſmꝰ. Eſt aũt oſtendere hic et ad impoſſibile ducẽtes. Qm̃ igiꝛ fit ſillogiſmus ſic ſe habẽtibꝰ terminis manifeſtũ ẽ. ſ; nõ pfectus Nõ em̃ ſolu; ex his que ab initio ſunt ſed ex alijs efficiꝛ nccãrium. Si aũt m de omĩ n et x pdiceꝛ nõ erit ſillogiſmꝰ. Termini ineſſe ſuba aĩal hõ. nõ ieſſe ſubſtãtia aĩal lapis Mediũ ſuba Nec qñ de n: nec qñ de x nullo pdicaꝛ m Termini ineſſe linea aĩal hõ. Nõ ineſſe. linea animal lapis. Manifeſtũ ergo ſi ſit ſyllogiſmus ex vniuerſalibꝰ terminis. neceſſe eſt ter

minos ſic ſe habẽre. vt in principio diximꝰ. aliter em̃ ſe habentibꝰ terminis non fit neceſſarium Si autem ad alterum ſit vl'iter medium quando eſt maius quidem fuerit vl'iter vel priuatiue vel predicatiue. Ad minus autem ꝛ particulariter ꝛ oppoſitiue vniuerſali. Dico aute; oppoſitum vniuerſali quãdo vl'e quidem ꝓuatiuũ particulari affirmatiue. Vel ſi vl'e pdicatiuum particulari priuatiuo neceſſe eſt ſyll'm fieri ꝓuatiuũ particulariter. Nam ſi n nulli q̃de; ↄuenit m. x autem alicui ineſt. neceſſe eſt n alicui x nõ ineſſe. Quoniam em̃ ↄuertitur ꝓuatiua Nulli m inerit n. m vero poſita erat alicui x ineſſe Quare em̃ alicui eorum que ſunt x nõ inerit. Fit em̃ ſyll'us ꝑ pmam figuram Rurſu; ſi n omni quidem ineſt m. x alicui nõ n neceſſe eſt alicui x nõ ineſſe. Nam ſi omni ineſt. predicaꝛ aũt ꝛ m de omĩ n. neceſſe eſt m omni x ineſſe. ſ; poſitum eſt alicui nõ ineſſe. Et ſi m omni quidẽ n ineſt. x autem nõ omni. erit ſyll'us. quoniã nõ omĩ x ineſt m Demonſtratio autem eade; Si autem de x quidem omni. de n vero non omni predicatur m. non erit ſyllogiſmꝰ. Termini vero ineſſe. animal ſubſtantia coruus: non ineſſe animal albu; coruus. Nec quando de x q̃dem nullo. de n vero aliquo Termini ieſſe. animal ſubſtantia lapis. non ineſſe. animal ſubſtantia ſcientia. Quando igitur oppoſitum eſt vniuerſale particulari dictu; eſt quãdo erit ꝛ quando non erit ſyllogiſmus. Quando autem ſimilis figure propõnes fuerint velut ambe ꝓuatiue vel affirmatiue. nullo modo erit ſyll'us Sicut em̃ ambe ꝓus ꝓuatiue ꝛ vniuerſale ponatur ad maiorem extremitatem. vt m nulli q̃dem n. x autem alicui non inſit Contingit aũt et omni ꝛ nulli x ineſſe n Termini quidem nulli ineſſe nigrum nix animal Omni vero ineſſe non eſt ſumere Si m alicui quidem x ineſt aũt alicui non Si em̃ omni x ineſt n. ꝛ m nulli n. ꝛ m nulli x inerit Sed erat alicui poſitum ineſſe Non igitur ſic contingit terminos ſumere Si m alicui quidem x. ineſt autẽ alicui nõ Si em̃ omni x ineſt n. et m nulli n. ꝛ m nulli x inerit. ſ; erat alicui poſitum ineſſe Nõ igitur ſic contingit terminos ſumere Ex indiffinito autẽ oſtendendum eſt Quoniam em̃ verum eſt m non ineſſe alicui x. etiam ſi nulli ineſt. nulli vero cũ inſit non erat ſyll'us. manifeſtum quoniã nec nũc erit Rurſum ſi priuatiue ꝛ vl'e ponaꝛ ſimiliꝛ. vt n omni quidẽ m. x aũt alicui inſit ↄtigit n ꝛ omni et nulli x ineſſe Termini nulli ineſſe. album cignus lapis. omĩ nõ inerit ſumere ꝓpter eãdẽ cãm quã ꝛ ꝓus Sed ex indiffinito mõſtrãdũ ẽ Si aũt vl'e ad minorem eſt extremitatem ꝛ m x q̃dem nulli. n vero alicui nõ ineſt. ↄtingit n et omni ꝛ nulli x ineſſe Termini ineſſe albu; aĩal coruus. nõ ineſſe album lapis coruus Siliter aũt ꝛ ſi pdicatiue fuerint ꝓpoſitões termini nõ ineſſe. album aĩal nix. ineſſe album aĩal cignꝰ Manifeſtum eſt igiꝛ qñ ſiles figure ſunt ꝓpõnes. ꝛ hec q̃de; vl'is. illa vero particularis. qm̃ nullo mõ erit ſyll'us Sed nec ſi alicui vtriq; ineſt vl' nõ inẽ. vel huic q̃dem oi illi vero non. vel neutro omni vel indiffinite: Termini aũt cões omĩ inẽe albũ aĩal hõ. nõ inẽe albũ aĩal inaĩatũ

Manifeſtũ eſt igiꝛ ex pdictis qm̃ ſi ſic ſe habent termini ad inuicẽ (vt dictũ eſt) qm̃ ſi ſit ſyllogiſmus ex neceſſitate. ꝛ ſi ſit ſyll'us neceſſe eſt ſic ſe habere Pala; aũt ꝛ qm̃ oẽs impfecti ſunt q̃ in hac figura ſunt ſyllogiſmi Oẽs ita pficiũtur aſſumptis quibuſdã que iſunt terminis ex neceſſitate. vel ponũtur velut ypoteſes. vt quãdo per impoſſibile oſtendimus. Et qm̃ non fit affirmatiuus ſyllogiſmus ꝑ hãc figurã. ſed omnes ꝓuatiui ꝛ vl'es et particulares

¶Queritur Vtrum in ſecunda figura aliquid ſequiꝛ ſyllogiſtice ex maiore pticulari ꝛ ambabꝰ affirmatiuis. ¶Arguiꝛ pmo ꝙ ſic. qꝛ maiore exiſtente particulari aliq̃d ſeqtur in tercia figura. ergo etiã in ſecũda figura. cũ ſecũda ſit potior tercia. ¶Scðo ſic. quecũq; vni ꝛ eidem ſunt eadẽ. inter ſe ſunt eadẽ. qñ ergo ambe extremitates vniunꝛ cũ medio ſeqtur vnio ipſaꝝ inter ſe in cõcluſione. et ſic ex puris affirmatiuis aliq̃d ſeqꝛ in ſecũda figura. ¶Tercio ſic. in pma figura ex ambabꝰ affirmatiuis aliq̃d ſeqtur ergo ꝛ in ſecũda. Cõſequẽtia tenet. qꝛ ſecũda figura originatur a pma. ſed originatũ d; aſſimilari ſue origini. ergo. In oppoſitum eſt phus in textu.

Sciendum primo. ꝙ poſtq̃ phus docuit formatõem pme figure. hic ↄſequenter docet formatões in ſecũda figura ipſam ſic pmo definiens. Secũda figura eſt qñ idem mediu; de vtraq; extremitate pdicaꝛ. et eſt pmũ poſitõe ꝛ foras extremitatũ. pmũ p;. qꝛ pdicatũ q̃ntum ad eius ambitũ nõ ↄtineꝛ inter ſubiectũ ſed extra ipſum. ideo qꝛ mediũ de vtroq; extremoꝝ pdicaꝛ in ſecũda figura dꝛ foras extremitatu;. Secũdo qꝛ nõ mediat inter extremitates ſm ſubiectõem ꝛ pdicatõe; ſicut ꝛ in pma figura. Et dꝛ pmũ poſitõe. qꝛ pdicatũ cũ ſit ꝓus ſm naturalẽ ordinẽ reſpectu ſubiecti ſaltẽ ſm modũ pdicandi eſt ꝓus ſubiecto. Sed maior extremitas dꝛ q̃ iuxta mediũ poſita eſt. ꝛ eſt mediũ põne. minor vero eſt que longius ſita ẽ a medio. ꝛ eſt vltimũ poſitõe. Vñ maior extremitas dicitur ſita iuxta mediũ. qꝛ licet ipſa in maiore ꝓpõne ſubijciaꝛ. tñ predicaꝛ in ↄclõne. ideo magis appropinquat me

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

dio qđ ſemꝑ ꝑdicatur q̄ꝫ minor extremitas que ſemꝑ ſubijcitur tam in minore q̄ꝫ in ꝯcluſione. ⁊ ꝓ iſtis terminis ſecũde figure in exemplis ſuis vtitur phus terminis nõ ſcatiuis. m. n. x. ⁊ ponitur m. pro medio. n. ꝓ maiore. x. ꝓ minore. et q̄n dãtur termini ad ſyllogiſandũ in iſta figura ſemper terminus q̄ ꝑmo ponitur debet capi ꝓ medio. ſecũdus pro maiore extremitate. q̄ eſt põne mediũ. tercius ꝓ minore. que eſt vltimus terminus poſitione

¶ **Sciẽdum ſecũdo. ꝙ ꝯbinatões vtiles** huius figure ꝓbantur reducendo ipſas ad primã figurã ꝑ conuerſionẽ ⁊ ꝑ impoſſibile. Vñ iſte tres in quibꝰ eſt vl̃is negatiua ceſare cameſtres ⁊ feſtino reducũtur ad ꝑmã figuram ꝑ ꝯuerſionẽ ſimplicẽ illius vl̃is negatiue. ſed baroco nõ p̄t reduci ꝑ ꝯuerſionẽ. q2 vel hoc eẽt ꝑ ꝯuerſionẽ maioris q̄ ſolũ ꝯuertitur per accñs in particularẽ. ⁊ tũc ambe premiſſe eſſent particulares. vel ꝑ ꝯuerſionẽ minoris que eſt particularis negatiua. q̄ nõ ꝯuertitur in terminis. reducitur tñ baroco ꝑ impoſſibile ad ꝑmã figuram. q2 ex ꝯtradictorio cõcluſionis cum maiore ſequitur contradictorium minoris eius in barbara Sed ꝯbinatões inutiles reprobat phus in hac figura ꝑ hoc ꝙ ibi ſunt dabiles termini in quibus omĩ et in quibꝰ nulli. exceptis duabꝰ. ſcꝫ q̄n ambe ſunt negatiue ⁊ maior vl̃is ⁊ minor particularis. ⁊ q̄n ambe ſunt affirmatiue ſcꝫ maior vl̃is cũ minore particulari Termini in quibꝰ nulli qui dantur in ſecũda figura ſunt nigrum nix ⁊ aĩal. Sed nõ poſſunt dari termini in quibꝰ omĩ ſuppoſito ꝙ mediũ ſolũ ꝯueniat minori particulariter ⁊ particulariter nõ ꝯueniat. q2 ſi maior extremitas ineſſet vl̃iter minori vt diceret ꝓpoſitio de omĩ q̄ ſtaret cum ꝑmiſſis ⁊ mediũ remoueretur vl̃iter a maiore extremitate. tunc arguẽdo in celarent mediũ negaretur vl̃r de minore extremitate. ⁊ tñ ſupponebatur ꝙ ab eo ſolum negaretur particulariter. Siliter q̄n maior eſt vl̃is affirmatiua. ⁊ minor particularis affirmatiua poſſunt dari termini in quibꝰ omĩ ⁊ in quibꝰ nulli vt albũ cignus lapis. Sed nõ p̄nt dari in quibꝰ omĩ poſito ꝙ ꝯueniant particulariter in minore. q2 ſi maior extremitas ineſſet minori vl̃iter. ⁊ mediũ vl̃iter minori. tũc arguendo in ꝑmo mõ ꝑme figure mediũ ineẽꝫ vl̃iter minori. qđ eſt ꝯtra ſuppoſitũ. Sed iſte ꝯbinatiões reprobãtur etiã ex indefinito. hoc eſt capiẽdo vl̃em pro particulari. q2 ſi ſequeretur aliq̄d maiore vl̃i affirmatiua. ⁊ minore ꝑticulari affirmatiua. cũ iſte ſequãtur ad duas vl̃es affirmatiuas ex duabꝰ vl̃ibꝰ affirmatiuis ſequeretur ꝯcluſio in ſecũda figura. q2 quicq̄d ſequitur ad ꝯñs bone ꝯñe ſeq̄tur ad eius añs. Sed ad iſtas ambas vl̃es nihil ſequitur. q2 p̄nt dari termini in quibꝰ omĩ ⁊ in q̄bꝰ nulli. ḡ nec ad iſtas.

¶ **Concluſio prima.** Maiore exiſtente particulari in ſecũda figura nõ p̄t fieri bonus ſyll̃us. Probatur ꝯcl̃o. q2 ſic argueretur a nõ diſtributo ad diſtributuꝫ ex ꝑte maioris extremitatis que nõ diſtribueretur in maiori ꝓpoſitione. ⁊ tñ diſtribueretur in ꝯcl̃one. cũ eſſet predicatũ ꝓpõnis negatiue. Vñ in ſecũda figura ſemꝑ ꝯcluditur negatiue. vt infra dicetur

Concluſio ſecũda Ex ambabꝰ affirmatiuis in ſecũda figura nũquam fit ſyllogiſmꝰ. Probatur ꝯcluſio. q2 ſi ſic mediũ in nulla ꝑmiſſaꝝ diſtribueretur cum ꝑdicetur in vtraq̄ꝫ. ⁊ ſic poſſit vniri cuꝫ duabꝰ extremitatibꝰ ꝓ diuerſis ſuppoſitis eius. quo facto nõ ſeq̄tur vnio extremitatuꝫ ad inuicem Ex ꝯcl̃one ſeq̄tur ꝙ in ſecũda figura ſolũ ꝯcluditur negatiue. q2 ſi aliqua premiſſarũ fuerit negatiua ꝯcluſio erit negatiua. ⁊ ꝑ hoc patent tres regule ſecũde figure que etiã poſſunt probari. q2 in talibꝰ diſpõnibꝰ p̄nt reperiri termini in quibꝰ omni et in quibꝰ nulli. ⁊ hec de ꝑmo

¶ **Dubitatur primo.** Utrum tm̃ quatuor ſint ꝯbinatões vtiles ſecũde figure. ſcꝫ ceſare. cameſtres. feſtino. ⁊ baroco. ¶ Arguitur ꝙ non. q2 ꝯbinatio vtilis eſt ordinatio duaꝝ ꝓpõnum in debita qualitate ⁊ q̄ꝫtitate. ſed in ceſare cameſtres ſunt eedem ꝑmiſſe. q2 ſolum variantur ꝑ trãſpõnem ꝑmiſſarũ Ad dubiũ rñdetur ꝙ tm̃ quatuor ſunt ꝑdicte ꝯbinatões vtiles ſecũde figure. ⁊ duodecim inutiles Probatur. q2 vel ambe ꝑmiſſe ſunt vl̃es vel ambe particulares. vel maior vl̃is. vel minor particularis vel econtra. Si ꝑmũ hoc eſt quadrupl̃r. vel ambe ſunt affirmatiue. ⁊ ſic nihil ſequitur. Vel maior affirmatiua ⁊ minor negatiua. ⁊ ſic eſt cameſtres. vel ecõtra ⁊ ſic eſt ceſare Si vero ambe ſunt particulares hoc eſt quadrupl̃r. ⁊ q̄cũ q̄ꝫ mõ diſponãtur ſemꝑ nõ ſeq̄tur Si vero maior ſit vl̃is et minor particularis. hoc eſt quadrupl̃r. vel ambe affirmatiue vel ambe ſunt negatiue. ⁊ neutro mõ aliq̄d ſequitur vel maior negatiua ⁊ minor affirmatiua. ⁊ ſic eſt feſtino. vel ecõtra. ⁊ ſic eſt baroco Si vero maior ſit particularis et minor vl̃is. hoc eſt quadrupl̃r. ⁊ nõ ſequitur. ¶ Ad rõnem dubij dr̃. ꝙ ꝯbinatio vtilis non ſolũ dicit duas ꝑmiſſas. ſed cum hoc dicit debitã ordinatõem illaꝝ ad inuicẽ mõ in cameſtres ⁊ ceſare licꝫ ſint eedem ꝑmiſſe. nõ tñ ſunt eodẽ mõ diſpoſite. ideo ſunt modi diſtincti

Dubitatur primo. de correlarijs que infert phus ex dictis in hac ſecũda figura. Ad dubiũ reſpondetur. ꝙ ex predictis infert tria correlaria Primũ eſt. in ſecũda figura ſi maior ſit vl̃is ⁊ altera ꝑmiſſarũ negatiua ſemꝑ valet in terminis ſic diſpoſitis. Secũdũ eſt. ꝙ omẽs ſyllogiſmi ſecũde figure ſunt imꝑfecti. q2 nõ imediate regulantur ꝑ dici de omni ⁊ dici de nullo. ſed ꝑficiũtur ꝑ reductionem ad ꝑmã figurã ꝑ ꝯuerſionẽ ꝑ impoſſibile. Tercium correlariũ eſt. ꝙ omẽs ſyllogiſmi ſecũde figure ſunt negatiui tam vl̃es q̄ꝫ particulares.

¶ **Ad rõnes añ oppoſitum** Ad primaꝫ dicitur ꝙ eſt negãda ꝯña. q2 in tercia figura mediũ ſemꝑ ſubijcitur et hꝫ rõnem inferioris. ſed mediũ ſecũde figure hꝫ rõnem ſuperioris. cũ ſemꝑ ꝑdicetur. et inferiora ſuperiori vniuntur ſm̃ ſuã potentiã. ideo nõ ſequitur vnio ipſoꝝ inter ſe Ad ſecũdã dr̃. ꝙ iſta que ſunt eadẽ alicui tercio ſm̃ eandẽ rõnem ſunt eadẽ inter ſe. ſed q̄n ſunt eadẽ vni tercio ſm̃ diuerſas rõnes. vt duo inferiora ſuperiori ꝯueniũt ſm̃ diuerſas ꝑtes ſui ambitus nõ opꝫ ꝙ illa ſint eadẽ inter ſe Ad terciã dr̃. ꝙ nõ oportꝫ originatũ ab alio habere totã ꝑfectõeꝫ originis. Dicitur vltra ꝙ ſecũda figura originatur a modis negatiuis ꝑme figure. ⁊ nõ a modis affirmatiuis. ⁊ quãuis due ꝑmiſſe affirmatiue ſm̃ ſe ſint maioris ꝟtutis q̄ꝫ vna affirmatiua ⁊ alia negatiua. non tñ ſub diſpõne ſecũde figure. ſed in ſecũda figura vna affirmatiua ⁊ vna negatiua ſunt maioris ꝟtutis ꝓpter diſpõnem medij

Si aũt eidem hoc omĩ q̄dẽ: illud vero nulli ineſt vl̃ ambo omĩ vel nulli figurã q̄dẽ hmõi voco tciã. Mediũ aũt in hac dico de quo ambo ꝑdicãtur Extremitates vero que predicantur Maiorẽ aũt extremitatẽ que longiꝰ a medio. Minorẽ vero que ꝓpinquius eſt. Ponitur autẽ mediũ foras quidẽ extremitatũ. vltimuꝫ vero

poſitione: Perfectus igitur nõ fit ſyllogiſmus in hac figura. poſſibilis vero erit vl̃iter ⁊ non vl̃iter. terminis exiſtentibꝰ ad mediũ. Uliter q̄dẽ p ⁊ r inerũt omĩ s. q̄n alicui p inerit r ex neceſſitate. Qm̃ eñ ꝯuertitur in ꝑdicatiuã inerit s alicui r. q̄re qm̃ p ineſt oĩ s. ⁊ s alicui r. neceſſe eſt p alicui r ineſſe. Fit eñ ſyll̃us ꝑ ꝑorẽ figurã Eſt aũt ⁊ ꝑ impoſſibile ⁊ ꝑ expõnem facere demonſtratiõem. Si eñ ambo oĩ s inſunt. ſi ſumatur aliq̄d coꝝ que ſunt s ⁊ n. huic p ⁊ r inerũt ex nec̃citate. quare alicui r inerit p. Et ſi r q̄dem omĩ s. p aũt nulli ineſt s: erit ſyll̃s. qm̃ p alicui r ex neceſſitate non inerit: Naꝫ idẽ modus erit demõſtratõis ꝯuerſa r s ꝓpõne. Oſtenditur aũt et ꝑ impoſſibile. queãdmodũ in priori. Si aũt inſunt r s nulli. p vero omĩ. nõ erit ſyll̃us. Termini ineſſe aĩal equus hõ. nõ ineſſe. aĩal iaĩatũ hõ. Nec q̄n ambo de nullo s dicũtur. non erit ſyllogiſmus Termini ineſſe aĩal inaĩatuꝫ equꝰ Nõ ineſſe. hõ equus inaĩatum. mediũ inaĩatũ Manifeſtũ eſt igitur in hac figura q̄n erit ⁊ quãdo nõ erit ſyllogiſmus ex vl̃ibꝰ terminis. quãdo eñ ambo termini ſunt ꝑdicatiui erit ſyll̃us qm̃ alicui ineſt extremitati extremitas q̄n vero ꝑuatiui non erit. Q̄n aũt hic q̄dem ꝑuatiuus alter vero affirmatiuꝰ erit ſyll̃us. qm̃ alicui nõ ineſt extremitati extremitas. ſi aũt ecõuerſo nõ erit Si aũt vnus quidẽ ſit vl̃iter ad mediuꝫ. alter vero particulariter. ſi vterq̄ꝫ ſit ꝑdicatiuꝰ. nec̃e eſt fieri ſyllogiſmũ. ⁊ ſi alteruter ſit vl̃is terminoꝝ. Nam ſi r omĩ s inſit. p vero alicui s. neceſſe eſt ⁊ p alicui r ineſſe. nã qm̃ ꝯuertitur affirmatiua inerit s alicui p. Quare qm̃ r omĩ s ineſt. s aũt alicui p. ⁊ r alicui p inerit. quare ⁊ p alicui r. Rurſum ſi r alicui s ꝑ vero omĩ s inſit. nec̃e eſt p alicui r ineẽ. nam idẽ modus demõſtrationis. Eſt aũt hũc modũ demõſtrare ⁊ ꝑ impoſſibile. ⁊ expõne queãdmodũ in prioribꝰ. Si aũt vnus q̄dem ſit ꝑuatiuus. alius vero ꝑdicatiuus. Uliter aũt predicatiuus (quãdo minor q̄dem ꝑdicatiuus fuerit) erit ſyllogiſmus. Nã ſi r omĩ s. p vero alicui s non ineſt. neceſſe eſt p alicui r nõ ineẽ. Si eñ p omni r. ⁊ r omĩ s. ⁊ p omĩ s inerit. ſed nõ inerat. Monſtratur aũt ⁊ ſine deductõe ad impoſſibile. ſed ꝑ poſitõnem: ſi ſumatur aliquod coꝝ que ſunt s. cui p nõ ineſt Quãdo vero maior fuerit predicatiuus ⁊ vniuerſalis nõ erit ſyllogiſmus. vt ſi p q̄dẽ inſit omni s. r aũt alicui s nõ inſit. Termini vero omni ineſſe animatuꝫ homo aĩal. nulli vero nõ eſt ſumere terminos. Si r ineſt alicui quidem s. alicui aũt nõ. ſi eñ omĩ s ineſt p. r aũt alicui s. ⁊ p inerit alicui r: Sed poſituꝫ erat nulli r ineſſe. ſed queãdmodũ in ꝑoribꝰ dicendũ eſt. Nã cum indiffinitũ eſt alicui non ineſſe. ⁊ qđ nulli ineſt: verũ eſt dicere alicui nõ ineſſe Nulli vero cũ ineſſet nõ erat ſyllogiſmus Manifeſtũ eſt ergo qm̃ nõ erit ſillogiſmus. Si aũt ꝑuatiuꝰ ſit vl̃is terminus quãdo maior q̄dem fuerit ꝑuatiuus. minor q̄de n ꝑdicatiuus: erit ſyllogiſmus. Si aũt p nulli s. r autẽ alicui ineſt s. ⁊ p alicui r nõ inerit. Rurſum nõ erit ꝑma figura: r s ꝓpõne ꝯuerſa Quãdo aũt minor fuerit ꝑuatiuus ⁊ vl̃is. non erit ſyll̃us. Termini ineſſe aĩal hõ ferũ. Non ineſſe aĩal ſciẽtia ferũ. Medium in vtriſq̄ꝫ ferum Nec q̄n ambo ꝑuatiui ponũtur. Eſt autẽ vnus q̄dem vl̃is. alter ꝟo ꝑticularis: Termini ieſſe quãdo minor ſit vl̃is ad mediũ aĩal hõ ferruꝫ: non ineſſe animal ſciã ferrum. Quãdo aũt maior fuerit ad mediũ priuatiuus vl̃is ⁊ minor particularis: termini nõ ineſſe q̄dem coruus nix albũ. ineſſe vero nõ eſt ſumere: ſi r alicui q̄dem ineſt. s alicui aũt nõ ineſt. Si eñ ꝓ omni r inſit r. r aũt alicui s: ⁊ p alicui inerit s. poſitũ aũt eſt nulli. ſed ex indiffinito monſtrandũ eſt Neq̄ꝫ ſi vterq̄ꝫ alicui medio ineſt vel nõ ineſt. vel vnus q̄dem ineſt. alter vero non ineſt. vel hic q̄dem alicui. ille vero nõ omĩ. vl̃ indiffinite nullo mõ erit ſyllogiſmꝰ Termini aũt ꝯmunes omniũ aĩal homo albũ nõ ineſſe aĩal inaĩatum albũ. Manifeſtum eſt igitur ⁊ in hac figura q̄n erit ⁊ q̄n nõ erit ſillogiſmus. ⁊ qm̃ habẽtibꝰ ſe ſic terminis: vt dem̃ eſt fit ſillogiſmꝰ ex neceſſitate. ⁊ ſi ſit ſillogiſmꝰ nec̃e eſt ſic ſe habere terminos. Manifeſtuꝫ eſt etiam qm̃ omẽs imꝑfecti ſunt in hac figura ſillogiſmi: omẽs eñ ꝑficiũtur quibuſdã aſſumptis: Et qm̃ ſillogiſare vl̃em per hanc figuraꝫ nõ erit neq̄ꝫ ꝑuatiuũ neq̄ꝫ affirmatiuũ

¶ Queritur. Utrum tm̃ ſex ſint ꝯbinationes vtiles tercie figure. ſcꝫ darapti. felapton. dyſamis. datiſi. bocardo. feriſon ¶ Arguitur ꝙ nõ. ꝑmo non ſequitur cuiuſlibet hoĩs oculus eſt dexter. cuiuſlibet hoĩs oculus eſt ſiniſter ḡ quoddã ſiniſtrũ eſt dextꝝ. ḡ in darapti nõ eſt ꝯbinatio vtilis. ¶ Secũdo ſic. plus p̄nt due vl̃es q̄ꝫ vna vl̃is ⁊ alia particularis. ſed vna vl̃is ⁊ vna particularis p̄nt inferre ꝯcluſionẽ particularẽ. ḡ due vl̃es in darapti p̄nt inferre ꝯcluſionẽ vl̃em ⁊ non particularẽ. q2 etiã ſic vl̃itas in altera ꝑmiſſarũ eſſet fruſtra ⁊ eſſet nõ cã reſpectu ꝯcluſionis ¶ Tercio ſic. q̄ꝫto aliqua figura eſt ꝑfectior tanto

pluribꝰ modis poteſt ꝯcludere. ergo ſi tercia figura haberet ſex modos ipſa eſſet pfectior prima figura in qua ſunt tm̄ quatuor ⁊ etiā ꝙ̄ ſecūda. ſed hoc eſt incōueniens. ergo nō hꝫ ſex ꝯbinatōes vtiles. In oppoſitū eſt phs in textu

¶ Sciendū primo. ꝙ poſtq̄ phus determinauit de formatōne ſyllogiſmoꝝ ſecūde figure. hic determinat de formatōe ſyllogiſmoꝝ tercie figure que inter omnes figuras hꝫ mediū imperfectius Et pmo definit terciā figurā dicēs. ꝙ eſt diſpoſitio triū terminoꝝ quoꝝ mediuꝫ ſubijcit vtriqꝫ extremitati. ſed mediū eius eſt de quo ambo extrema pdicant. ⁊ eſt foras extremitatū. ⁊ eſt vltimuꝫ pōne. qꝛ licet ꝯtineat in ambitu cuiuſlibet extremoꝝ ſicut ſubiectū in ambitu pdicati. tn̄ ſm poſitōem nō ponit inter duo extrema. ſed iſto mō dr̄ foras extremitatū. Et dr̄ poſitione vltimū. eo ꝙ in vtraqꝫ pmiſſarū ſubijcit ⁊ ſubiectū eſt vltimuꝫ reſpectu pdicati. ſed maior extremitas in hac figura eſt que longius ſita eſt a medio. ⁊ pmū poſitōe. minor vero extremitas eſt que ꝓpinquius ſita eſt apud medium. ⁊ eſt mediū poſitōe. licet em̄ minor extremitas huius figure pdicet in minori ꝓpōne. tn̄ ſubijcit in ꝯcluſiōe. ideo magis accedit ad diſpōnem medij qđ vtriqꝫ ſubijcit. ꝙ̄ maior extremitas que ſemꝑ predicat tam in maiore ꝙ̄ in ꝯcluſione. Et iſtos terminos ſcat phus in iſtis tribꝫ litteris. p. r. s. per. p. ſignificatur maior extremitas. per. r. minor. ⁊ per. s. medium

¶ Sciendū ſecūdo. ꝙ ſm phm cōbinationes vtiles huius figure tripl'r probant. ſcꝫ reducendo ꝑ ꝯuerſionem ad pmā figurā. niſi bocardo. q̄ reducit ꝑ ipoſſibile ꝑ ⁊ ſyllogiſmū expoſitoriū. ⁊ ſic ſunt tres modi reducēdi ſyllogiſmos iſtius figure. ſcꝫ ꝑ impoſſibile ꝯuerſio ⁊ expoſitio. Et probātur ſyllogiſmi huius figure pluribꝰ modis ꝙ̄ ſyllogiſmi ſecūde figure. qꝛ ꝙ̄to modi ſunt impfectiores tanto magis indigent ꝓbatōe. Sed omes ꝯbinationes inutiles huius figure reprobant. qꝛ ibi dantur termini in quibꝰ omni ⁊ in quibꝰ nulli. ſcꝫ qn̄ maior eſt vlis ⁊ minor particularis. ⁊ qn̄ ambe ſunt negatiue vl' minor tm̄ nā qn̄ maior eſt vlis ⁊ minor ꝑticularis negatiua. ibi dantur termini in quibꝰ omī. vt aīatuꝫ. hō. aīal. ſed nō pñt dari termini ī quibꝰ nulli. ſuppoſito ꝙ minor extremitas tm̄ ꝑticulariter neget de medio ⁊ pro aliquo ſuppoſito inſit. et pro aliquo nō inſit qꝛ ſi maior ineſt vl'r medio ⁊ etiā minor particulariter verificet de ipſo. ⁊ etiā maior verificat de minore ꝑticulariter arguendo in datiſi. ideo illa de nullo nō poteſt ſtare in veritate cū illis pmiſſis. Qn̄ aūt ambe pmiſſe ſunt negatiue maior eſt vlis ⁊ minor particularis. ibi dantur termini in quibꝰ nulli. ſed nō in quibꝰ omī. ſuppoſito ꝙ minor ꝯpatiatur ſecum ſuam ſubcōtrariā in veritate Patet. qꝛ ex illa vli affirmatiua ſumpta ꝓ maiore ⁊ particulari affirmatiua ſubcōtraria minoris ſumpta pro minore ꝯcludit particularis negatiua ꝯtradicens maiori pōris ſyllogiſmi. que poſita fuit eſſe vera. Sed iſte cōbinationes reprobantur ex indiffinito. capiendo vniuerſale pro particulari. qꝛ quando ambe pmiſſe ſunt vniuerſales negatiue. tamen nō ſequitur. qꝛ ibi poſſunt dari termini in quibꝰ omni ⁊ in quibꝰ nulli. ſed ad illas diſpoſitiones ſequūtur iſte due. vbi vna eſt vniuerſalis ⁊ alia particularis. ⁊ ſic ſi nihil ſeq̄ret ad illas neqꝫ ad iſtas. qꝛ quicq̄d nō ſequitur ad antecedens bone ꝯſequentie. non ſeq̄tur ad ꝯſequens eiuſdem.

¶ Cōcluſio pma. Minore negatiua in tercia figura non ſequitur. Probatur concluſio. quia ſi minor ſit negatiua. oportet maiorem eſſe affirmatiuam. ⁊ ſic maior extremitas in ea non diſtribueretur. ⁊ etiam oporteret cōcluſionem eſſe negatiuam. ⁊ ſic maior extremitas in predicato concluſionis diſtribueretur. ⁊ ita ibi argueretur a nō diſtributo ad diſtributum. quod eſt inconueniens. Et ex iſta concluſione ſequitur ꝙ in tercia figura non poteſt cōcludi vniuerſaliter ſed particulariter tm̄. Et iſte ſunt due regule ſpēales in tercia figura.

¶ Concluſio ſecūda. et reſponſalis ad queſituꝫ Tm̄ ſunt ſex combinationes vtiles tercie figure. ⁊ deceꝫ inutiles. Probatur. quia in tercia figura vel ambe pmiſſe ſunt vniuerſales. vel ambe particulares. vel maior vniuerſalis ⁊ minor particularis vel econtra. Si ambe ſunt vniuerſales hoc eſt quadrupliciter. vel ambe ſunt affirmatiue et ſic eſt darapti. vel ambe negatiue. ⁊ ſic non ſequitur. vel maior affirmatiua ⁊ minor negatiua. ⁊ ſic nihil ſequitur. vel econtra. ⁊ ſic eſt felapton. Si autem ſint particulares. hoc eſt quadrupliciter. ⁊ ſemper nihil ſequitur. Si vero maior fuerit vniuerſalis ⁊ minor particularis. hoc eſt quadrupliciter. vel ambe ſunt affirmatiue ⁊ ſic ē datiſi. vl' ambe negatiue. ⁊ ſic nihil ſequitur. vl' maior affirmatiua ⁊ minor negatiua. ⁊ ſic iterum nihil ſequitur. vel econtra ⁊ ſic eſt feriſon. Si maior ſit particularis ⁊ minor vniuerſalis hoc eſt quadrupliciter. vel ambe ſunt affirmatiue. ⁊ ſic eſt diſamis. vel ambe negatiue. ⁊ ſic nihil ſequitur. vel maior affirmatiua ⁊ minor negatiua. ⁊ ſic nihil ſequitur. vel ecōtra. ⁊ ſic eſt bocardo.

¶ Dubitat primo. De correlarijs que infert phus ex dictis in hac figura Ad dubium reſpondetur ꝙ ſunt tria. Primum eſt ꝙ ſemper valet ſyllogiſmus in iſta figura. ſi termini diſponantur ſicut prius dictum eſt. et aliter non poſſet ſemper valere. Unde ſemper valet. ſi maior ſit affirmatiua ⁊ altera premiſſarum ſit vniuerſalis. Secūdum correlarium eſt. ꝙ omnes ſyllogiſmi tercie figure ſunt imperfecti. ⁊ perficiuntur reducēdo ipſos ad primam figuram Tercium eſt. ꝙ in iſta figura ſemper cōcluditur particulariter

¶ Dubitat ſecūdo. Quare concluſio tercie figure ſemper eſt particularis. Ad dubium reſpondet. ꝙ cauſa patꝫ ex dictis. qꝛ in tercia figura minor ſemꝑ eſt affirmatiua. ⁊ ſic minor extremitas in predicato minoris non diſtribuitur. ⁊ tamen diſtribueretur in ſubiecto concluſionis ſi eſſet vniuerſalis. ideo ibi argueretur a nō diſtributo ad diſtributum. Item extremitates ſolum debent vniri in concluſione ſicut vniūtur in medio in antecedente. ſed in tercia figura ſolum vniūtur extremitates in medio tanquā in inferiori ⁊ particulari. quare nō ſequit vlis vnio ipſarū in ꝯcluſione.

¶ Ad rōnes añ oppoſitum Ad primā dicit ꝙ in ſyllogiſmo male ꝯcluditur. qꝛ non ponitur tota minor extremitas in ſubiecto ꝯcluſionis. ſed debet ſic cōcludi ergo alicuiꝰ hois oculus eſt ſiniſter. ⁊ alicuius hois oculꝰ eſt dexter Ad ſecūdā dr̄. ꝙ due vles nō magis pñt ꝙ̄ vna vniuerſalis. ⁊ alia particularis. ꝙ̄tum ad hoc ꝙ eſt inferre ꝯcluſionem ꝓpter cauſas iam dictas in ſecūdo dubio ſed magis tamen poſſunt quantum ad euidentiaꝫ. quia euidentius inferunt ꝙ̄ quādo vna eſt particularis. ⁊ ideo non ſequitur ꝙ vniuerſalitas fruſtra ponatur

Ad tertiā dicitur. ꝙ illa figura nō dicit pfectior. que pluribꝰ mōis ꝯcludit. ſꝫ illa q̄ pfectiori mō ꝯcludit. mō licet tertia figura pluribꝰ mōis ꝯcludat ꝙ̄ pma. tn̄ hoc ē ipfectiori mō. qꝛ oēs mōi tertie figure ſunt ipfecti. ⁊ ideo in pluribꝰ mōis pñt fieri. qꝛ plibꝰ mōis pt fieri aliqđ ipfecte ꝙ̄ pfecte. et iō plītas modoꝝ arguit impfectōem huius figure.

Palam aūt ⁊ qm̄ in oibꝰ figuris qn̄ nō fit ſillogiſmꝰ cū puatiui vl' pdicatiui ſunt vtriqꝫ termini etiā pticulares nihil fit oīno neccāriū. Cū āt pdicatiuꝰ ⁊ puatiuꝰ et vl'r ſumptus puatiuꝰ ſꝑ fit ſyll's minoris extremitatis ad maiorē. vt ſi a. q̄dē oi b. vel alicui b. āt nulli c. Cōuerſis āt ꝓpōibꝰ necē ē c. alicui a. nō ieē Sil'r āt ⁊ ī alijs figuris ſꝑ c. fit ꝑ ꝯuerſionē ſyll's Ptꝫ etiā qm̄ indiffinitū ꝓ pdicato pticulari poſitū eūdē faciet ſyll'm in oibꝰ figuris Manifeſtū ē āt. et qm̄ oēs ipfecti ſylli pficiunt ꝑ primā figurā. aut ei oſtēſiue. aut ꝑ ipoſſibile finiunt oēs vtrinqꝫ vel vterqꝫ em̄ fit pma figura. Oſtenſiue quidē pfectis qm̄ ꝑ ꝯuerſionē ꝯcludebant oēs. ꝯuerſio āt primā faciebat figurā. Per ipoſſibile vero demōſtratis quoniā poſit falſo ſill's fit ꝑ pmā figurā vt in poſtrema figura. ſi a ⁊ b omī c inſunt: qm̄ a alicui b ineſt. nam ſi nulli b aut oi c. nulli c inerit a ſed inerat oi. ſil'r āt ⁊ in alijs Eſt etiā reducere oēs ſill'os ad prie figure vniuerſales ſyll'os Nā q̄ ſunt in ſcđa manifeſtū eſt qm̄ ꝑ illos pficiunt. verū nō oīno ſil'r: ſed vl'es quidē priuatia ꝯuerſa. Particulariū aūt qm̄ vterqꝫ ꝑ ad ipoſſibile deductōnem. Qui vero in prima ſunt pticulares pficiunt ꝑ ſe vl' ꝑ eoſdē Eſt aūt et ꝑ ſecūdam figurā oſtendere ad ipoſſibile. vt ſi a. inſit omī b. et b. alicui c. qm̄ a. alicui c. inerit. ſi em̄ nulli. b. aut oi a c nulli ierit. b. hoc ei ſcimꝰ ꝑ ſecūdā figurā. Sil'r aūt et ī priuatiuo erit demōſtratio: ſi em̄ a nulli b. ⁊ b alicui c. ineſt. ⁊ a alicui c nō inerit Nā ſi omī b c aut nulli ineſt c nulli inerit b. Nec aūt fuit media figura quare qm̄ q̄ in media figura ſunt ſyllogiſmi oēs reducunt in pme figure vl'es ſyll'os. q̄ vero pticulares ſūt in prima. ad eos qui ſunt in media Manifeſtū eſt qm̄ ⁊ pticulares reducunt ad eos q̄ in pma figura ſunt vl'es ſillogiſmos Qui vero ſunt in tertia. cū vl'es q̄dē ſunt termini. ſtatim pficiunt ꝑ illos ſill'os. ſi āt pticulares ſumant ꝑ pticulares ſyll'os pme figure pficiūt. ſꝫ hi reducti ſunt ad illos Quare et tertie figure pticulares Manifeſtū eſt ergo qūo omes reducunt in pme figure vniuerſales ſyllogiſmos. Igit ſyllogiſmi ineſſe vel nō ineſſe oſtēdentes dictū eſt quomō ſe habēt. et per ſe. et ad eos qui in eadem figura. et ad alios qui ex alijs vel ad ſeinuicem

Querit. vtꝝ oēs mōi ſyll'oꝝ reducant ad mōs vl'es pme figure Arguit pmo ꝙ nō. qꝛ alij ſylli pme figure ab vl'ibꝰ ſt̄ pfci ḡ nō indigēt reductiōe. qꝛ reductio ſyllogiſmi eſt vt pficiat. Scđo mōi pticulares pme figure imediate regulant ꝑ dici de oi aut de nullo. ḡ ſt̄ eq̄ pfecti. ſicut vl'es ⁊ ꝑ ꝯñs ad illos nō reducūt. Tertio. ſi modi pticulares pme figure reducunt ad vl'es h̄ eēt ꝑ h̄ ꝙ primo reducerent ad mōs ſcđe figure ⁊ iteꝝ reducerent ad mōs vl'es pme figure. ſꝫ h̄ nō. qꝛ mōi pticulares pme figure ſt̄ pfectiores mōis vl'ibꝰ ſcđe. ḡ non reducūtur ad ipos nec ex ꝯñti ad mōs vl's prime figure In oppoſitū eſt phs in textu

Sciēdū pmo: ꝙ poſtq̄ determiauit de formatōne ſylloꝝ de ineē in tribꝰ figuris Hic ꝯñr in fine huiꝰ tractatꝰ infert ex dictis aliq̄ correlaria oñdēdo aliq̄ cōia oibꝰ ſyllīs. ⁊ etiā ponēdo ꝯpatōem ſyllogiſmoꝝ ad inicē Primū correlariū eſt. ꝙ ex puris negatiuis nihil ſeq̄tur in aliq̄ figura Scđm correlariū eſt. ꝙ ex puris pticularibꝰ in nulla figura vꝫ ſyll's Deīn ponit vnū notabile. ꝙ. ſcꝫ ſi maior ſit affirmatiua ſiue vlis ſiue pticularis dūmō tm̄ minor ſit vlis negatia bñ fit ſyll's indirecte ꝯcludēs vt in pma figura maiore vli habet fapeſmo. ⁊ maiore pticulari habet friſeſmoꝝ. et iſti modi nō ſolū valēt i pma. ſꝫ etiā in alijs figuris. iō ponūtur poſt formatōem ſylloꝝ in tribus figuris. Tertiū correlariū eſt. ꝙ de pticularibꝰ ⁊ in diffinitis q̄ ad ſyll'm eſt idē iudiciū. Quartū eſt. ꝙ oēs ipfecti ſylli pficiunt ꝑ primā figurā. qꝛ oēs ſylli ipfecti pficiunt. vel oñſiue ꝑ ꝯuerſionē vel ꝑ ipoſſibile Qn̄. ſ. ex oppoſito ꝯclōnis cū aliq̄ pmiſſaꝝ. puta cū maiore q̄ ad ſecūdaꝫ figurā. ⁊ cū minore q̄ ad tertiā figurā infert oppoſitū alteriꝰ pmiſſe. Sꝫ qn̄ reducunt ꝑ ꝯuerſionē reducūt ad pmā figurā vt prius oſtēſuꝫ ē. ⁊ etiā qn̄ reducūt ꝑ ipoſſibile ḡ oēs mōi impfecti pficiunt per primā figurā et ſeruat maior in ſcđa figura et minor in tertia figura ad reducendū ꝑ ipoſſibile ad primā figurā ꝓpter diſpōem medij ſi ei in ſcđa figura ſuaret minor. fieret diſpō ſcie figure. Et ſi i tercia figura ſeruaret maior fieret diſpō ſcđe figure. Quintū correlariū eſt. ꝙ oēs ſyllogiſmi generaliter reducuntur ad modos vniuerſales prime figure.

¶ Sciendū ſecundo. ꝙ licet celarēt in ordine modoꝝ negatiuoꝝ ſit euidētiſſimꝰ. tn̄ qꝛ ꝓpō affirmatiua potior ē et euidētior ꝙ̄ negatiua. iō adhuc reducit ad barbara nō imediate. ſꝫ pt reduci ad cameſtres in ſcđa figura ꝑ ꝯuerſionē et trāſpōem pmiſſaꝝ et cameſtres pōt reduci ad barbara capiēdo ꝯ̄riū ꝯclōnis cū maiore. vl' pt celarēt ad aliquē aliū modū reduci. ꝑ ipoſſibile ⁊ ꝑ ꝯñs fieret eiꝰ reductio ad modū affirmatm̄ pme figure ſed de iſta reductōe nō facit phs mētiōem in textu ſꝫ ſolū de reductōne modoꝝ ipfectoꝝ ⁊ pticulariū pfectorum

Cōcluſio prima Oēs ſylli ipfecti bñt reduci ad mōs pme figure. ꝓbat ꝯclō. qꝛ i vnoq̄qꝫ gñe ipfectū hꝫ reduci ad ſuū pfcm̄. ḡ cū illi mōi ſint ipfecti. qꝛ nō regulantur imediate per dici de oi vel dici de nullo. Et modi prime figure ſunt pfecti. et in ipſis mediū eſt vera poſitione medij. et imediate regulantur per dici de oi vel dici de nullo. ḡ oēs mōi iperfecti reducunt ad modos pme figure. et pñt reduci ad ipſos quatuor modis. ſcꝫ ꝑ

ꝯuerſionem.per tranſpōem premiſſaꝝ. ꝑ impoſſibile.et ꝑ expoſitoriuꝫ ſyllogiſmū vt ꝓbaref ꝙ in darapti ſit bona ꝯña hoc mō.ois hō eſt ſubſtātia.ois hō eſt aial.ġ qđdam aial eſt ſubſtantia. exponēdo ſic. ſi ois hō ſit ſubſtātia.et ois homo ſit aial ſumaf aliqs hoīm q̇ eſt ſubſtātia et aial.et arguaf ſic.iſte eſt ſubſtātia.iſte eſt aial. ġ qđdā aial eſt ſubſtantia.ġ pᷓima ꝯña fuit bona ꝑ illā regulaꝫ q̇cquid ſequif ad cōſequens bone conſequētie ſequif ad añs eius. ſed ad premiſſas de darapti ſequūtur ille pmiſſe ſyllogiſmi expoſitorij.ġ ꝛc.

Cōcluſio ſecūda. Oēs ſyllogiſmi oīm modoꝝ reducūtur ad modos vniuerſales pme figure.ꝓbat phs Inductiue primo.qꝛ modi vniuerſales ſecūde figure ſtatim ad alterū reducūtur.nā ad celarent reducūtur ꝑ cōuerſionē.ꝑticularis vero ꝑ ipoſſibile.baroco ad barbara et feſtino ad celarēt.ſcđo patet de modis ꝑticularib ꝑme figure.qꝛ modi ꝑticulares pme figure reducuntur ꝑ impoſſibile ad modos vl'es ſecūde figure.ſ.darij ad cameſtres.et ferio ad ceſare capiendo oppoſitū ꝯcluſionis cū maiore ad inferēdū ꝯtradictoriū minoris.ſꝫ illi modi vl'es ſecūde figure iteꝝ reducunf ad modos vniuerſales pᷓime figure.ergo ex ꝯſequenti modi ꝑticulares pᷓime figure reducūf ad mōs vniuerſales eiuſdē. Tertio ptꝫ de modis tertie figure.qꝛ oēs illi ꝑ ꝯuerſionem reducūtur ad modos ꝑticulares pᷓime figure niſi bocardo q̇ reducif ꝑ impoſſibile ad barbara Unde affirmatiui reducuntur ad darij ꝑ cōuerſioneꝫ illius pᷓemiſſe q̄ ſit minor in pᷓima figura Et negatiui eodē mō reducunf ad ferio et qꝛ modi ꝑticulares pᷓime figure reducuntur ad mōs vl'es eiuſdeꝫ iō modi tertie figure finaliter reducūtur ad modos vniuerſales pᷓime figure

Dubitatur pmo Utrum ſyllogiſmus expoſitorius ſit bonus ſyllogiſmus.videtur ꝙ ſic rōib Buridani.qꝛ tota definitio ſyll'i ſibi ꝯuenit.igif. Item expoſitio eſt bona ꝯña.et nō eſt inductio enthimema vel exēplum.ġ ſyll's. Itē ex oppoſito ꝯñtis cū altera pmiſſaruꝫ ſequif oppoſitū alterius pmiſſe.igif eſt bonus ſyll's.

¶ Sciendum ꝓ dubio ꝙ expoſitio eſt manifeſtatio q̄dā ad ſenſum accipiēs aliqua duo vni et eideꝫ nūero ꝯuenire.vel alterutri diſcōuenire. ꝛ ex hoc inferens illa inter ſe ꝯuenire.vel diſconuenire Et qꝛ eſt manifeſtatio ꝯgnita ad ſenſuꝫ iō nō fuit necāriū dare artē faciēdi expoſitōem Quia etiam ſingularia nō cadūt ſub arte.iō ꝓpō ſingularis nō eſt ſyllogiſabilis Uñ ſyll'i expoſitorij ſunt duo pncipia regulatiua Primū eſt.quecūq vni et eideꝫ ſunt eadem illa inter ſe ſunt eadē.et hoc ꝓ affirmatiuis.ꝛ ꝓ negatiuis.qñ aliqua duo ſic ſe habent ꝙ vnū illorū cū aliq̇ altero ꝯuenit.a quo alterū eſt diuerſum illa inter ſe ſunt diuerſa et debet itelligi qñ illa ſunt eadē vni ſcđo ſingulari et ſingulariter tento.et ſm eandē rōem vel ꝑ eandē ꝑtem.et ꝑ hoc poſſꝫ definiri ſyll's expoſitorius. ꝙ ē. cuius medium eſt vnū ſingulare ſingulariter tentum

¶ Tunc reſpondef.ꝙ ſyllogiſmus expoſitorius nō eſt bonus ſyllogiſmus ſimpliciter.ꝓbaf.qꝛ oīs bonus ſyllogiſmus fit in modo et figura.et regulatur ꝑ dici de oi et dici de nullo.ſed ſyllogiſmus expoſitori⁹ nō fit in aliquo modo.q̄uis fiat in aliqua figura cū ambe pmiſſe ſint ſingulares. ꝛ ſi ſit affirmatiuus ſꝑ valet in oi figura.ſi aūt negatiu⁹ valet in pᷓima et in tertia figuris niſi mior ſit negatiua. qꝛ tūc argueref a nō diſtributo ad diſtributum ex ꝑte maioris extremitatis ſed in ſecūda figura non valet negatiuus.niſi maior premiſſa ſit vniuerſalis vel in ipſa ſubijciaf terminus ſingularis. qꝛ ſi arguatur in indiffinita vel ꝑticulari.argueretur a nō diſtributo ad diſtributū.ex ꝑte maioris extremitatis

¶ Ad rōes Ad pᷓimā dicitur:ꝙ expoſitōni nō conuenit illa ꝑticula quibuſdam poſitis.quia in ea premiſſe nō ſunt diſpoſite in modo.qꝛ in ipſis non ſumitur debita q̄ntitas. Ad alias duas dicitur.ꝙ ibi nō eſt argumentatio ꝓpᷓie dicta.ſed eſt ibi quedā conſequentia manifeſta ad ſenſum.

¶ Dubitatur ſecūdo Qualiter conuertitur ꝓpoſitio ſingularis Ad dubiū reſpondetur ꝙ in ꝓpōe ſingulari ſi p̄dicatū ſit terminus ſingularis ſiue fuerit affirmatiua vel negatiua ipſa conuertif ſimpliciter Sed ſi p̄dicatum ſit terminus cōis.ſi ſit negatiua ꝯuertitur i vniuerſalem negatiuam.qꝛ pᷓedicatū ꝓpōnis vl'is negatiue diſtribuif.ſꝫ ſi ſit affirmatiua.ſolū ꝯuertif in ꝑticularem affirmatiuā.et nō in vl'em.qꝛ argueref a nō diſtributo ad diſtributū.et qꝛ vniuerſalis negatiua infert ꝑticularem ideo qñ eſt negatiua conuertitur in vniuerſalem negatiuam.ꝑ t etiā ꝯuerti in ꝑticularem negatiuā.nō dedit tñ artē ꝯuertendi ꝓpōem ſingularē.eo ꝙ nō eſt ſyllogiſtica

¶ Ad ratōnes in oppoſituꝫ. Ad pᷓimas duas patet ſolutio ex dictis. Nam licet modi ꝑticulares pᷓime figure ſint perfecti.ꝛ regulenf per dici de omni et dici de nullo.tñ qꝛ vl'is ꝓpō potior eſt et euidentior ꝑticulari ideo modi vniuerſalis pme figure ſunt adhuc ꝑfectiores et euidentiores q̄ ꝑticulares.iō ꝑticulares ad ipſos reducunf ꝛ ab ipſis originantur Ad tertiā đr. ꝙ modi ꝑticulares pᷓime figure nō reducūtur ad modos vniuerſales ſecūde figure vt ibi fiat ſtatus.et ibi ꝑficerētur ꝑ illos mōs ſꝫ vt melius ipſis mediātib.iteꝝ reducanf ad mōs vl'es pᷓime figure.

Uoniā aūt diuerſum eſt ineſſe ꝛ ex neceſſitate ineē.ꝛ ꝯtingere ineē. Nā multa inſunt quidē.tñ nō ex necitate.alia vero neq ex neceſſitate.neq inſunt oīno ꝯtingit āt ineē Manifeſtū ē qm̄ ſill's i vnoq̄q boꝝ alter erit et nō ſil'r ſe hñtib terminis: ſꝫ hic quidem ex neceſſarijs ille vero ex his q̄ ſimpl'r inſunt.alijs v̄o ex ꝯtingentib Ergo i necārijs fere q̇dē ſil'r ſe hꝫ et in his q̄ inſunt. Sil'r eī poſitis terminis ꝛ in his q̄ inſunt.ꝛ in his q̄ ex neceſſitate inſunt vel nō inſunt.et nō erit ſillogiſmus.veꝝ diſtabit in eo qđ adiacet terminis ex neceſſitate ineē vel nō ineē. Nā ꝓuatiuus ſil'r ꝯuertif.et in toto eē ꝛ de oi ſil'r aſſignabimus. Ergo q̇dē in alijs eodē mō oſtendef ꝑ ꝯuerſionem.qm̄ ꝯcl'o necāria q̄uo in eo qđ eſt ineē. In media āt figura qñ fuerit vl'is affirmatiā.ꝑticularis vero pᷓiuatiua Et rurſum in tertia quando vniuerſalis quidem ꝓuatiua. particularis vero pᷓedicatiua nō ſimiliter erit demōſtratio Sꝫ neceſſe ē exponētes ſic alicui vtrūq nō ineſt de hoc facere ſyllogiſmū:erit eī neceſſarius in his Si aūt de expoſito eſt neceſſarius erit ꝛ de illo aliq̇ Nā hoc qđ ē expoſitū ipm q̇dē illud aliq̇d eſt Fit et vterq ſyll's in pᷓopᷓia figura

Querif vtrū ex ambabus de neceſſario codeꝫ modo ſit ſyllogiſandū in oi figura ſicut ex ambab de ineſſe Arguif pmo ꝙ nō.qꝛ non ſequif.nulla egritudo de necitate eſt ſanitas.ois hō de neceſſitate eſt ſuſceptiuus ſanitatis.ergo nullus homo de necitate eſt ſuſceptiuus egritudinis. Secūdo.nō ſeq̇tur in darapti oē albū de necitate eſt coloratū.oē albū de necitate eſt ſubſtātia. ġ q̇dā ſubſtātia de neceſſitate eſt colorata. Tertio.oēs ſyll'i eodem mō formati hñt eodem mō ꝓbari.ſꝫ ſyllogiſmi ex ambab de necārio nō ꝓbantur eodē mō.ſicut illi q̇ ſunt ex ambab de ineſſe.qꝛ baroco et bocardo in iſtis nō reducuntur ad barbara per impoſſibile. ſicut in illis de ineſſe.ġ ex ambabus de necārio nō eſt eodem modo ſyllogiſandū.ſicut in illis de ineē In oppoſitū ē phs in tex.

¶ Sciendū pᷓimo ꝙ poſtq̄ phs in pᷓeccedenti tractatu determiauit de formatōne ſyll'i ex ambabus de ineſſe Conſequenter in hoc tractatu determinat de generatione ſyl'oꝝ cōſtitutorū ex ambab ꝓpōib de modalib aut altera modali.ꝛ qꝛ ille de necārio eodē mō cōuertunf ſicut ille de ineſſe Quia etiā ſunt ſimpliciores ꝓpoſitōnib de ꝯtingenti.iō pᷓius q̄ determinet phus de generatōne ſyll'i ex ꝓpōib de cōtingēti vel mixti ex vna de necārio ꝛ alia de ineſſe vel ꝯtingenti. pmo tractat de generatōe vniformi que ē ex ambab de necārio. deinde de generatōne mixta ex vna de necārio ꝛ alia de ineē.deinde deſcendit ad generatōnem vniformē ex ambab de ꝯtingenti. Poſtmodū vero ad gñatōnem mixtā ex vna de neceſſario.et alia de ꝯtingēti.et in hoc terminabif iſte tractatus nec phs facit mētionē de ꝓpōnib de impoſſibili in ſpeciali. qꝛ tractando de illis de necārio ſatis tractat de illis de impoſſibili qꝛ opponūtur ꝯtrarie.et contrariorum eadē eſt diſciplina ob hoc affirmatiua de ipoſſibili equiualet negatiue de necārio negatiue ſcꝫ de dicto et nō de mō.et ſil'r negatiua de ipoſſibili equiualet affirmatiue de necārio. Nō facit etiam mētōem ſpēalem de illis de poſſibili.eo ꝙ poſſibile et ꝯtingēs ꝯuertunf Nō tractat etiā de ꝓpōnib modificatis iſtis modis verū et falſum.qꝛ de iſtis idem eſt iudiciū quo ad omnia ſicut de illis de ineſſe.

¶ Sciendū ſecundo Cum textu ꝙ ſimpliciter ineſſe et ex neceſſitate ineē ꝛ ꝯtingenter ineē differūt Nā ꝯtingenter ineſſe duob alijs cōius eſt.qꝛ q̇cq̇d ſimpliciter ineſt et ex necitate ineſt etiā ꝯtingit ineſſe. ſꝫ nō ecōtra.multa eī cōtingit ineē q̄ neq inſunt ſimpliciter neq de necitate.etiā ſimpliciter ineē cōius eſt.q̄ de necitate ineē.qꝛ q̇cq̇d ineſt de necitate inē ſimpliciter. ſꝫ nō ecōtra. Et qꝛ iſta diuerſa ſunt. iō ſyllogiſmi ex illis tribus mōis ꝓponum formati ſunt ab inuicem diſtincti.et pus viſum eſt de illis de ineē.et poſtea de illis de ꝯtingēti videbif et videndū eſt nūc de illis de necārio Et ſi arguaf ꝙ pᷓius debuiſſet phs tractaſſe de formatōe ſyl'oꝝ ex illis de ꝯtingenti q̄ ex illis de necārio. ꝛ de ineſſe.qꝛ communiora ſunt via doctrine pora. Reſpōdetur ꝙ non oꝫ. qꝛ ille de ineſſe ſunt ſimpliciores q̄ ille de ꝯtingenti Et qꝛ etiā ille de necārio magis ꝯueniūt cū illis de ineſſe.q̇a eodem modo ꝯuertunf ꝛ eodē mō ſillogiſmi fiūt ex ipis ſicut ex illis de ineē.iō nō oportuit pᷓius determinare de formatōne ſyl'oꝝ ex ꝯtingentib q̄ de alijs

¶ Concluſio pᷓima. Ex ambabus de neceſſario.in pᷓima figura fiūt ſimpliciter ſyllogiſmi perfecti. ſicut ex ambabus de ineē.ꝓbatur ꝯcluſio.qꝛ modus necitatis nō diſtrahit ipm ineſſe neq mutat modū neq diminuit.ſꝫ ipm magis affirmat.necitas eīn eſt quedā vehemētia eēndi. ġ ex ambab de necārio eodē mō ſyllogiſandū eſt.ſicut ex ambab de ineſſe. ꝓbaf etiā inductiue in textu.qꝛ in quatuor modis pme figure vbi diſponūf due ꝓpōes de necārio eodē mō regulabūtur ſyll'i ꝑ dici de oīni ꝛ dici de nullo.ſicut cū diſponūtur due ꝓpōes de ineē.qꝛ in duab vl'ib affirmatis de necārio eodē mō reperitur dici de oi.ſicut in affirmatiuis de ineſſe.ꝛ eodem mō ſe hꝫ dici de nullo in negatiuis.ġ in illis eodē mō ſyllogiſandū eſt.ſicut in illis de ineſſe. Et in hoc ſolū differunt.qꝛ in illis de ineē p̄dicata ſimpliciter adiacet ſubiecto.ſꝫ in illis de necārio adiacet ex neceſſitate. Sꝫ vt dictum eſt hec adiacentia necitat nō corrūpit aut diminuit inherentiā Modo ois ſyll's q̇ regulaf ꝑ dici de oi vel ꝑ dici de nullo eſt bonus ſyllogiſmus

Cōcluſio ſecūda Ex ambabus de neceſſario in q̄libet figura ſil'r fiūt ſyllogiſmi ipfecti ſicut ex ambabus de ineſſe.ꝓbaf ꝯcluſio.qꝛ ꝓpōnes de necārio eodem mō ꝯuertunf ſicut ille de ineſſe ġ ſyllogiſmi ipfecti ex ambab de neceſſario eodē mō pñt ꝑfici et reduci per ꝯuerſionem ad pᷓimā figurā ſicut in illis de ineē Exceptis tñ duob mōis.ſ.q̄rto ſcđe figure.ſ. baroco. ꝛ q̇nto tertie figure.ſ.bocardo.qui nō habēt ꝓbari ꝑ cōuerſionē ſed in textu ꝓbanf per ſyllogiſmū expoſitoriū ſuperius aſſignatuꝫ. vt in baroco ſic fieret ſyll's. ois hō de necitate eſt aial.quidā lapis de necitate nō eſt aial ad iſtas duas pᷓemiſſas ſequūtur due pmiſſe ſyll'i expoſitorij. qꝛ ſi ois hō ſit aial.eſt danduꝫ aliq̇d ſingulare aial. qđ ſit hō. et ſignef illud et ſit ſortes.tūc poterit ſic argui expoſitorie iſte hō eſt ſortes.q̇dam lapis nō eſt ſortes ſiue hō vel aial.ġ quidā lapis nō eſt homo.et ſil'r fiet in bocardo

Dubitaf pᷓimo. Utrū iſti modi baroco et bocardo pñt ꝓbari ꝑ ipoſſibile in illis de neceſſario.ſicut in illis de ineē. Ad dubiū rñdef ꝙ ſic.qꝛ i baroco capiēdo ꝯdictoriū ꝯcluſiōis illud eēt vna ꝓpō de ꝯtingēti.ꝛ ſi ponaf cū vna de neceſſario poſſit inferri ꝯdictoriū minoris in barbara ꝛ in bocardo ex oppoſito ꝯcluſionis cū minore inferf oppoſitū maioris in barbara

Dubitaf ſecūdo. Quare phs nō pᷓobat iſtos mōs ꝑ ipoſſibile in illis de necārio ſicut i ill' de ineē Ad dubiū rñdef ꝙ cā eſt.qꝛ ſi caperef ꝯtradictoriū concluſionis.illud eēt vna ꝓpō de ꝯtingenti.ꝛ poneref cum vna de necārio. Et qꝛ phs adhuc nō determiauit de mixtione ex vna de necārio.et alia de ꝯtingenti.iō nō voluit iſtos ſyllogiſmos oñdere ſm illū modū ꝓbatōnis.

Ad rōnes Ad pᷓimam dicif.ꝙ ibi nō ſunt tres termini.ſꝫ ſunt quinq vtꝫ intuenti Ad ſecūdam đr.ꝙ ibi male ꝯcludif.qꝛ maior extremitas nō eodē mō inferf de minore ſicut minor dicebaf de medio in minore pmiſſa.qꝛ cū đr. oē albū de necitate eſt ſubſtātia ibi albū capif materialiter ꝓ ſubiecto albedinis. iō in ꝯcluſione debet inferri.ꝙ quedā ſubſtantia neceſſario eſt id qđ coloratū eſt capiendo coloratū ꝓ materiali.ꝛ nō formali Ad tertiā đr ꝙ ſicut dictū ē ille pñt eodē mō ꝓbari ſicut ille de ineſſe.ſed hoc noluit phs facere ꝓpter cauſam aſſignatam

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

Ecidit aūt qn̄qꝫ et altera propoſitōne
neceſſaria.neceſſariū fieri ſyllogiſmum
verū nō vtrūlibet.ſed que ad maiorē ex
tremitatē eſt. vt ſi a quidē om̄i b.ſumptū ex ne/
ceſſitate ſit ineē vel nō ineſſe.b aūt c.ineſſe tm̄.
ſic em̄ ſumptis propoſitōnibꝫ ex nece ſſitate.a.
inerit om̄i c.vel non inerit Nam quoniā a om̄i
b.ex neceſſitate ineſt vel non ineſt a.c.autē ali/
quod eorum que eſt b Manifeſtum eſt quoniā
et c.ex neceſſitate inerit alterum horum Si
aūt a b.quidem nō eſt neceſſaria b cāt neceſſa
ria.non erit concluſio neceſſaria nam ſi eſt acci
dit a alicui b ineſſe ex neceſſitate per primaꝫ et
tertiam figuram. hoc autem falſum eſt. Con/
tingit em̄ tale eſſe.b cui poſſibile eſt a nulli ineē
Amplius aūt ex terminis manifeſtū. quoniaꝫ
non erit concluſio neceſſaria. vt ſi a quidem ſit
motus b autem animal.in quo aūt c.homo.nā
qꝫ homo animal eſt ex neceſſitate.mouetur āt
animal nō ex neceſſitate nec homo. Similiter
āt et ſi priuatiua ſit a b:nā eadem demōſtratio
In pticularibus aūt ſyllogiſmis ſi vl'is qui
dem eſt nccāria.et ↄcluſio erit nccāria.ſi autem
pticularis nccāria nō erit nccāria.ſiue ꝓuatiua
ſiue predicatiua erit vl'is propoſitio Si aūt pri
mū vl'is neceſſaria et a.quidem oī b inſit ex ne
ceſſitate b aūt alicui c inſit ſolum neceſſe eſt.a.
alicui c ineſſe ex neceſſitate. nā c ſub b eſt b aūt
om̄i a inerat ex neceſſitate Similiter aūt ſi ſit
priuatiuus ſyllogiſmus.nam eadē erit demon
ſtratio Si aūt particularis eſt neceſſaria non
erit cōcluſio neceſſaria. nihil em̄ īpoſſibile eue
nit:quēadmodū nec in vniuerſalibus ſyllogiſ/
mis. Similiter aūt ꝛ in ꝓuatiuis termini. mo
tus.animal.homo In ſecunda aūt figura ſi
priuatiua quidem propoſitio vniuerſalis ſit ne
ceſſaria.et concluſio erit neceſſaria. ſi autē pre
dicatiua nō neceſſaria.ſit em̄ primuꝫ priuatiua
neceſſaria et a b quidē nulli ex neceſſitate c aūt
inſit tm̄. Qm̄ ergo cōuertiꝉ priuatiua et b nulli
a inerit ex neceſſitate.a aūt omni c ineſt. quare
nulli c inerit b ex neceſſitate.nā c ſub a eſt Silr
aūt etſi a c ponatur priuatiua nā ſi a nulli c ne/
ceſſe eſt ineſſe ꝛ c nulli.a nccē eſt ineſſe a aūt oī
b ineſt.quare nulli eorū q̄ ſunt b cōtingit c. Fit
em̄ prima figura.rurſum nō ergo neqꝫ cōtingit
b c cōuertitur em̄ ſilr Si aūt predicatiua p/
poſitio nccāria eſt.nō erit concluſio neceſſaria
inſit em̄ a omni b ex neceſſitate. c aūt nulli inſit
ſolū conuerſa igitur priuatiua fit prima figura
Oſtenſum eſt aūt in prima qm̄ cū nō eſt neceſ/
ſaria q̄ ad maiorē ē ꝓuatiua nec ↄclo erit nccā
ria Quare nec in his erit ex nccitate Amplius
āt ſi ↄclo ē nccāria accidit c alicui a nō ieē ex ne
ceſſitate ſi b q̇deꝫ nulli c ineſt ex nccitate neqꝫ c.
nulli b inerit ex nccitate b āt alicui a neceſſe eſt
ineſſe Si q̇dē et a omni b ex neceſſitate inerat
qm̄ c neceſſe eſt alicui a nō ineſſe.ſed nihil pro
hibet a hmōi ſumi vl' accipi cui om̄e c ↄtingat
ineſſe Amplius etſi terminos ponentē ſit oſtē
dere. qm̄ cōcluſio nō eſt neceſſaria. vt ſit a aīal
b aūt hō c aūt albū et ꝑpōnes ſilr ſumpte ſint.
cōtingit em̄ aīal nulli albo ineſſe.non ergo nec
hō nulli albo inerit.ſed nō ex neceſſitate. ↄtin/
git em̄ hoīem fieri albū. nō tm̄ donec aīal nulli
albo inſit.quare cuꝫ hec ſunt neceſſaria. erit cō
cluſio ſimpliciter nō neceſſaria Similiter āt
ſe habebit ꝛ in pticularibꝫ ſyllogiſmis Qn̄ pri
uatiua q̇dem ꝑpoſitio ꝛ vniuerſalis fuerit ꝛ ne
ceſſaria:cōcluſio erit neceſſaria.quando auteꝫ
predicatiua vniuerſalis.ꝓuatiua vero pticula
ris nō erit cōcluſio neceſſaria. Sit aūt primuꝫ
priuatiua ꝛ vniuerſalis neceſſaria. et a b nulli
contingat ineſſe ex neceſſitate.c aūt alicui inſit
a Qm̄ ergo ↄuertiꝉ priuatiua et vl'is nccāria ꝛ
b nulli a ↄtinget ex neceſſitate ineſſe a āt alicui
c ineſt.quare ex neceſſitate alicui eorum q̄ ſunt
c nō erit b. Rurſum ſit predicatiua et vl'is ꝛ ne
ceſſaria.ꝛ ponatur a b predicatiuuꝫ Si ergo a
omni b ineſt ex neceſſitate c aūt alicui a nō in/
eſt qm̄ non inerit b alicui c manifeſtum eſt ſed
nō ex neceſſitate Nam idem termini erunt ad
demonſtratiōem que in vniuerſalibꝫ ſyllogiſ/
mis. Sꝫ nec priuatiua neceſſaria eſt pticulari
ter ſumpta.erit concluſio neceſſaria.naꝫ et per
eoſdem terminos demonſtratio eſt. In po/
ſtrema aūt figura termini quidem vniuerſali/
bus et predicatiuis vtriſqꝫ propoſitionibus ſi
vtralibet ſit neceſſaria et concluſio neceſſaria
erit. Si autem hec quidē ſit priuatiua.illa ve/
ro predicatiua cum priuatiua fuerit nccāria.cō
cluſio erit nccāria. Quādo aūt predicatiua nō
erit neceſſaria.ſint em̄ ꝓmū vtreqꝫ predicatiue
propoſitiones.ꝛ a b omni c. inſint. neceſſaria
autem ſit a c.qm̄ ergo b omni c inē.ꝛ c alicui b
inerit.eo ꝙ ↄuertiꝉ vl'is affirmatiua particula
riter.quare ſi a omni c ineſt ex neceſſitate ꝛ c ali
cui b.ꝛ a alicui b neceſſariū eſt ineſſe. Nam b

ſub c eſt.fit igiꝉ prima figura Silr aūt oſtendeꝉ
et ſi b c eſt nccāria.ↄuertiꝉ ei et c alicui a. quare
ſi om̄i c ineſt b ex nccitate.et a alicui b inerit ex
neceſſitate Rurſum ſit a c quidē priuatiua.b c.
vero affirmatiua.nccāria aūt ſit priuatiua. q̄/
niā ergo ↄuertitur c alicui b a aūt nulli c ex ne
ceſſitate.neqꝫ a alicui b inerit ex neceſſitate. naꝫ
b ſub c ē Si āt p̄dicatiā ſit nccāria nō erit ↄclo
nccāria: Si ei b c ꝓdiatiua nccāria a c aūt pri
uatiua et nō nccāria.qm̄ ergo ↄuertitur affir/
matiua inerit et c alicui b ex nccitate Quare ſi
a q̇dē nulli eorū q̄ ſunt c inē. c āt alicui eoꝝ q̄ ſꝉ
b et eoꝝ alicui q̄ ſꝉ b nō inerit.ſꝫ nō ex nccitate.
Oſtēſum ē ei in ꝓma figura qm̄ ꝓuatiua ꝑpo
ſitio nō nccāria. nec concluſio erit neceſſaria.
Amplius et ſi per terminos ſit manifeſtū em̄.
ſit quidem a bonū.in quo aūt b aīal.c aūt equꝰ
Ergo bonū quidē ↄtingit nulli equo ineſſe.ani
mal vero neceſſe eſt oī equo ineē.ſed nō neceſſe
eſt aliquod aīal non eſſe bonū.ſi ↄtingit aīal oē
eſſe bonū aut ſi nō hoc poſſibile eſt. ſed vigila
re vel dormire terminū ponēdū. Om̄e em̄ aīal
ſuſceptibile eſt horū Si igiꝉ termini vl'iter ad
mediū ſint dictū eſt qn̄ ꝛ qn̄ nō erit ↄcluſio ne/
ceſſaria Si aūt hic q̇dē vl'iter.ille vero pticu
lariter p̄dicatiuus aūt vterqꝫ qn̄ vl'is fuerit ne
ceſſarius.et ↄcluſio erit nccāria. Demōſtratio
aūt eadē q̄ et prius. Cōuertiꝉ em̄ et pticularis
affirmatiua.ſi ergo nccē eſt b oī c ineē a aūt ſub
c ē.neceſſe eſt b alicui a ineſſe.ſi b. ei alicui a. ex
neceſſitate:et a alicui b ineſt nccārio Cōuertiꝉ
ei.ſilr aūt etſi a c ſit neceſſaria vl'is.nā b ſub c ē.
Si āt pticularis eſt neceſſaria nō erit conclu/
ſio nccāria ſit ei b c pticularis et nccāria a āt in
ſit oī c ſꝫ n̄ ex nccitate Cōuerſa ergo b c fit ꝓma
figura.et vl'is quidē ꝑpō nō neceſſaria.pticula
ris āt neceſſaria Qn̄ aūt ſic ſe habeāt ꝑpōnes
nō erat cōcluſio nccāria.quare nec in his. Am
plius aūt ex terminis manifeſtū eſt. ſit ei a q̇deꝫ
vigilatio.b aūt bipes. in quo aūt c aīal.ergo b
alicui c neceſſe eſt ineſſe.a aūt contingit c ineē.
et a nō nccārio b Non em̄ neceſſe eſt aliquē bi/
pedē dormire vel vigilare.ſilr aūt et per eoſdem
termīos oſtēdeꝉ.etſi a c pticularis ſit et nccāria
Si aūt hic quidē terminoꝝ ſit predicatiuus
ille vero priuatiuus.qn̄ vniuerſalis quidem eſt
priuatiuus et nccārius.et cōcluſio erit neceſſa
ria. Si em̄ a nulli c cōtingit b aūt alicui c ineſt
neceſſe eſt alicui b nō ineſſe Quādo autē affir/
matiua neceſſaria ponitur pticularis vl' vniuer
ſalis vel priuatiua pticularis. non erit neceſſa
ria cōcluſio.nam oīa alia quidem eadeꝫ.q̄ et in
priori dicemus Termini aūt cū vniuerſalis q̇
dem affirmatiua neceſſaria vigilatio aīal hō.
mediū homo Cū aūt pticularis priuatiua eſt
neceſſaria vigilatio aīal album. animal em̄ ne
ceſſe eſt alicui albo ineſſe. vigilatio aūt contin
git nulli.ꝛ nō neceſſe eſt alicui animali nō ineē
vigilatōem Quādo aūt priuatiua pticularis ē
neceſſaria bipes moueri animal Manifeſtū
igitur qm̄ ineē quidē ſyllogiſmus nō eſt ſi vtre
qꝫ ꝑpōnes nō ſint in eo qđ quidē eſt ineſſe Ne
ceſſariꝰ vero ē et altera ſolū nccāria In vtriſqꝫ
aūt affirmatiuis et priuatiuis exn̄tibꝫ ſyllogiſ/
mis neceſſe eſt alterā ꝑpōem ſimilem eſſe con
cluſioni. Dico aūt ſil'em ſi cōcluſio ineſſe q̇deꝫ
que ineſſe ſignificat Si aūt neceſſaria neceſſa
riā. Quare et hoc palā qm̄ nō erit cōcluſio ne/
qꝫ nccāria neqꝫ q̄ eſt ineſſe nō ſumpta vel neceſ
ſaria. vel que ineſſe ſignificet ꝑpōem. Igiꝉ de
neceſſario qūo fit et quā differentiā habeat ad
ineſſe ſufficienter pene dictum eſt

¶ Queritur decimotertio. Utrū ex vna pro
poſitōne de nccārio et alia de ineſſe valeat ſyllogiſmus
in omni figura ad ↄcludendū vnā de neceſſario Arguiꝉ
primo ꝙ nō.qꝛ ex vna vl'i et alia pticulari ſolū ſeq̄tur cō
cluſio pticularis Nā ↄcluſio ſequiꝉ debiliorē ptem ante
cedentis.ḡ ſilr ex vna de nccārio.et alia de ineē ſequitur
concluſio de ineē. Scđo Iſta mixtio nō valet ad cōcluſi
onem de nccārio.niſi premiſſa de ineſſe ponaꝉ de ineē ſim
pliciter.ſed illa que eſt de ineſſe ſimpliciter equiualet vni
de neceſſario.ergo ille modus ſyllogiſandi non differt a
modo ſyllogiſandi ex ambabus de nccārio. Tertio. Si
hec mixtio valeret ad concluſionem de neceſſario ſeque/
reꝉ.ꝙ arguendo ex ambabꝫ de nccārio vna p̄miſſa eēt nō
cauſa vt cauſa ↄcluſionis.qꝛ loco eius poſita vna de ineē
eodem mō ſequitur cōcluſio de neceſſaria In oppoſi
tum eſt phus in textu.

Sciēdū primo ꝙ poſtqꝫ phus determina
uit de generatōne ſyllogiſmorum ex ambabus de neceſ
ſario que vocatur formatio ſim plex ſiue vniformis Con
ſequenter determinat de generatione ſyllogiſmorum ex
vna de nccārio.ꝛ alia de ineſſe que vocatur formatio mi
xta in qua mixtione oſtendit qualiter ſyllogiſmus va/
let in omnibus figuris.ꝛ quādo ſequitur cōcluſio de ne
ceſſario.ꝛ qn̄ ↄcluſio de ineſſe tm̄.

¶ Sciendū ſecundo.ꝙ duplex eſt propoſitio
de ineſſe.quia quedam eſt de ineſſe ſimpliciter in qua p̄/
dicatum eſſentialiter et immobiliter conuenit ſubiecto.
et ideo ſemper ineſt tali ſubiecto.et talis propoſitio eſt
ſemper vera et neceſſaria.vt ſunt propoſitiones affirma
tiue de materia naturali.et ſimiliter illa eſt de nō eſſe ſim
pliciter.in qua p̄dicatū eſſentialiter repugnat ſubiecto ꝛ
ſꝫm ſuā rōnem.vt ſunt ꝑpōnes affirmatiue de materia re

VNIVERSIDAD
DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

motũ. Alie ſunt de ineſſe vt nũc in qua p̄dicatum quandoqꝫ ineſt et qñqꝫ nõ ineſt ſubiecto. Ideo eſt qñqꝫ vera et qñqꝫ falſa. vt ſunt ꝓpõnes de materia contingenti

¶ Cõcluſio prima Ex maiore de neceſſario et minore de ineſſe ſimplr̃ in prima figura valet ſyllogiſmus ad concludendũ de neceſſario. ſi illa de ineſſe ponatur de ineſſe ſimpliciter. Probat̃ cõcluſio in modis affirmatiuis. qꝛ ſi maior extremitas īſit de neceſſitate medio ꝓ quolibet ſuppoſito eius vt dicit maior de neceſſario et minor extremitas īſit ꝑ ſe ſuppoſitꝭ medij. vt dꝛ minor de ineẽ ſimpliciter etiã maior ineſt minori de neceſſitate. eo mõ quo ſumit̃ ſub medio ſiue vniuerſaliter ſiue ꝑticulariter Patet etiã in negatiuis. qꝛ ſi maior extremitas neget̃ de neceſſitate a medio pro quolibet ſuppoſito eius et minor ſit ſuppoſitũ medij etiam maior negabit̃ de minore de neceſſitate. Et dꝛ notãter ſi minor ſit de ineẽ ſimpliciter. qꝛ ſi eẽt de ineẽ vt nũc nõ ſeq̄ret̃ ꝯcluſio de neceſſario. ſꝫ de ineẽ tm̃. vt nõ ſequit̃. ois homo de nc̃citate eſt aial. ꝗddã albũ eſt hõ. g̃ ꝗddã albũ de neceſſitate eſt aial Ex quo etiã ſequit̃ ꝙ etiã maiore de nc̃cario. et minore de ineẽ. ſequit̃ cõcluſio de ineẽ. Nam ois diſpõ inferens cõcluſionẽ de nc̃cario. vꝫ ad ꝯcluſionem de ineẽ. qꝛ ad cõcluſionem de neceſſario ſequit̃ ꝯcluſio de ineẽ. et ꝗcꝗd ſequitur ad cõſequẽs bone ꝯſequẽtie ſeq̄tur ad añs eius

¶ Cõcluſio ſecũda. Ex maiore de ineſſe et minore de nc̃cario in prima figura nõ ſequitur concluſio de nc̃cario. ſꝫ de ineẽ tm̃. ꝓbat̃ cõcluſio. qꝛ nõ ſequit̃. om̄e aial mouet̃. ois hõ de nc̃citate eſt aial. g̃ ois homo de neceſſitate mouetur. et rõ eſt. qꝛ maior extremitas dꝫ eodẽ mõ dici de minore in cõcluſione. ſicut dꝛ de medio in premiſſis. ⁊ in tali diſpõne maior tm̃ denotat̃ ineſſe medio. et nõ de neceſſitate. g̃ ſolum debet inferri cõcluſio de ineẽ et hoc gratia forme arguendi. qꝛ gratia materie ſi maior ponat̃ de ineſſe ſimplr̃. ⁊ ſit equiualens vni de neceſſario poterit ſequi cõcluſio de neceſſario nõ tñ formaliter Sꝫ cõtra hoc arguit̃. qꝛ poſita maiore de nc̃cario ⁊ minore de ineẽ. ſolũ valet cõcluſio. ſi minor ſit de ineſſe ſimplicit̃. ergo ſi ita ponat̃ ꝙ maior eſt de ineſſe. nunꝗ ex vero ſeq̄retur falſum inferẽdo cõcluſionẽ de neceſſario. g̃ illo mõ valent formaliter ad cõcluſionem de nc̃cario. Ad hoc dꝛ ꝙ nõ eſt ſimile in illis diſpoſitiõibꝫ. qꝛ dum maior eſt de nc̃cario coartat minorem. vt ſumat̃ de ineẽ ſimpliciter qꝛ denotat medium tm̃ teneri pro ſuis ſuppoſitis per ſe. et cũ minor eſt de neceſſario nõ coartat maiorẽ ad hoc ꝙ ſumatur de ineſſe ſimpliciter. ideo licet gratia materie poſita maiore de ineẽ ſimpliciter poſſit ſequi cõcluſio de neceſſario. nõ tñ gratia forme arguendi ſequit̃. quia ibi maior extremitas nõ eodẽ modo diceretur de minore ⁊ de medio. et ſic ꝑꝫ qualiter in ꝑma figura ſyllogiſandũ eſt ex vna de neceſſario. ⁊ alia de ineſſe Sꝫ in ſcd̃a ⁊ tertia figurꝭ ſi illa q̄ fit ī ꝑma figura maior reducẽdo ſyllogiſmũ ꝑ ꝯuerſionẽ ſit de nc̃cario. et alia de ineẽ ſimplr̃ ſꝑ ſeq̄tur cõcluſio de neceſſario. ſꝫ ſi illa q̄ fit minor in tali ſyllogiſmo ſit de nc̃cario. ⁊ alia de ineẽ ſequit̃ concluſio de ineſſe ꝑꝫ. qꝛ in modis aliarũ figurarum a ꝑma valẽt ſyllogiſmi inꝗ̄tum virtualiter regulant̃ per dici de oi aut ꝑ dici de nullo. per hoc ꝙ pñt reduci ad diſpõem prime figure ſꝫ maior extremitas nõ dꝛ de neceſſitate de oi vel de nullo reſpectu minoris niſi maior ꝓpõ ſit de neceſſario. Ex quo ſequitur primo. ꝙ in ceſare cameſtres ⁊ feſtino poſita premiſſa negatiua de nc̃cario. ⁊ affirmatiua de ineſſe ſequitur cõcluſio de nc̃cario. Pꝫ. qꝛ illa negatiua fit maior reducendo ꝑ ꝯuerſionẽ ad primã figurã. ſꝫ ſi negatiua ſit de ineẽ ⁊ affirmatiua de nc̃cario ſolũ ſeq̄tur cõcluſio de ineſſe. Scd̃o ſequit̃ ꝙ in baroco. et in bocardo q̄cũqꝫ premiſſarũ ponatur de neceſſario. nunꝗ ſequit̃ cõcluſio de neceſſario formaliter. qꝛ in ipis nulla premiſſarum poteſt fieri maior reducendo ꝑ cõuerſionẽ ad primã figuram. ſꝫ ſi negatiua ſit de ineſſe affirmatiua de nc̃cario ſolum ſequitur cõcluſio de ineſſe. Tertio ſequit̃ ꝙ in darapti quecũqꝫ p̄miſſarũ ſit de nc̃cario ſꝑ ſequit̃ cõcluſio de nc̃cario. qꝛ q̄libet p̄t fieri maior in prima figura reducẽdo ꝑ conuerſionem. ſꝫ in felapton et in feriſon poſita negatiua de nc̃cario ſequit̃ cõcluſio de neceſſario. ⁊ ſi illa ponat̃ de ineſſe ſequit̃ ſolum cõcluſio de ineẽ. ſꝫ in diſamis et in datiſi poſita p̄miſſa vli de nc̃cario. et alia de ineſſe ſequit̃ cõcluſio de neceſſario. ſed poſita ꝑticulari de neceſſario ſequitur cõcluſio de ineſſe tm̃. Ex dictꝭ oibꝫ patet ꝙ mixtio ex vna de nc̃cario et alia de ineſſe valet in oi figura ad cõcluſionem de nc̃cario. licet nõ in qualibet diſpõne. Ex predictis infert phs duo correlaria. Primũ eſt. ꝙ ſi nulla p̄miſſaꝝ ſit de ineſſe non p̄t ſequi cõcluſio de neceſſario. niſi altera premiſſarũ ſit de neceſſario. Secũdũ correlariũ eſt ꝙ oportet concluſionem ſemꝑ eſſe ſimilem alicui premiſſarum.

¶ Dubitat̃ ꝑmo. Utrũ mixtio in ſillogiſmo ſit poſſibilis. Ad dubiũ reſpõdet̃. ꝙ mixtio dupliciter accipi poteſt. Uno° ꝓprie vt capitur primo de generatõne vbi diffinitur ſic. Mixtio eſt miſcibiliũ alteratorũ vnio ſcꝫ diuerſorum elementoꝝ. ex quibꝫ reſultat tertium qđ eſt mixtum. et in tali mixtione miſcibilia ſolũ remanent virtualiter et nõ formaliter. Alio modo ſumit̃ tranſumptiue. put eſt vnio ꝓpoſitionũ ſpẽ differentiũ ad formationem vni⁹ ſylli. ⁊ ad inferendũ vnã cõcluſionem. ⁊ in tali mixtione miſcibilia pñt remanere formaliter nec oportet ꝙ alterẽt ſe mutuo. et hec mixtio in ſyllogiſmo ẽ poſſibilis. vt patet ex dictis in hac queſtione. ⁊ etiam patebit in ſequentibꝫ.

¶ Dubitat̃ ſecũdo. Utrũ ex maiore de neceſſario et minore de ineſſe ſimpliciter ſequat̃ cõcluſio de neceſſario. vt dicit prima cõcluſio. Et videtur primo ꝙ nõ qꝛ agens ꝑticulare coartat agens vle. iõ effectus aſſilat̃ agenti ꝑticulari magis ꝗ̄ vli. ſꝫ maior p̄miſſa de nc̃cario habet ſe vt agens vle. et minor de ineẽ. ſicut agens ꝑticulare. ergo cõcluſio debet aſſimilari minori. et ſequi de ineſſe tm̃. Ad dubiũ reſpondet̃ ꝙ minor premiſſa coartat maiorem ꝗ̊ ad ꝗ̄titatem. et quo ad ſuppoſita ſubiecti. qꝛ ſubiectũ maioris cõſequẽs eſt ad multa ſuppoſita et accipitur in minore vt determiatũ; ſꝫ minor nõ coartat maiorem ꝗ̄tum ad modũ inherentie. ideo poteſt aſſimilari ſubiecto in qualitate. ſed nõ oꝫ ꝙ ſꝑ in q̄ntitate. et in mõ enũciandi. Et hec de ſecundo

¶ Ad rõnes Ad primã dicit̃. ꝙ nõ eſt ſimile de vlitate ⁊ neceſſitate. qꝛ diſtributio ſe tenet ex ꝑte ſubiecti ꝓpõnis. ideo ad hoc ꝙ ſequatur vlis concluſio requiritur ꝙ ambe extremitates vniuerſaliter cũ medio vniant̃. et ꝙ vtraqꝫ ſit vniuerſalis. ſed nc̃citas eſt determinatio predicati ideo qñ ſolum ponitur ad maiorem extremitatem q̄ dicitur de medio. et in minore contenta in eo poteſt inferri cõcluſio de neceſſario. Ad ſecũdã dicit̃ ꝙ licet illa que eſt de ineſſe ſimpliciter equiualet vni de neceſſario materialiter. et ſm̃ rem. non tamen formaliter et ſm̃ modũ enũciandi ¶ Ad terciã dꝛ. ꝙ nõ ſeq̄tur ꝙ illa de nc̃cario ſit nõ cã cõcluſionis. arguendo ex puris de nc̃cario. qꝛ ẽ cã illarõis ꝯcl'ois ī tali mõ arguẽdi. licꝫ poſſꝫ inferri ſub eodeꝫ mõ eadẽ ꝯcluſio de neceſſario. ſequitur etiã euidentius ꝯcl'o de nc̃cario qñ ambe premiſſe ſunt de nc̃cario. Et hec de ꝯcl'one.

De ꝯtingere autẽ poſt hec dicem⁹. ⁊ qñ ⁊ quõ ⁊ ꝑ que erit ſyllogiſm⁹ Dico aũt ꝯtingere et ꝯtingẽs quo nõ exiſtẽte. nc̃cario poſito tñ in eẽ nihil erit ꝓpter hoc impoſſibile. nã nc̃cariũ equiuoce ꝯtigere dicim⁹ Qm̃ aũt hoc ẽ ꝯtingẽs manifeſtũ eſt ex affirmatõibꝫ ⁊ negatiõibꝫ oppoſitis. Nã nõ ꝯtingit eẽ ⁊ impoſſibile eſt eẽ ⁊ nccẽ eſt nõ eſſe. vel eadẽ ſiunt vel cõſequũtur ſe adinuicẽ. quare ⁊ oppoſita his ꝯtingit eẽ ⁊ impoſſibile eſt eẽ ⁊ nõ nccẽ eſt non eſſe. vl' eadem erũt vel ſequẽtia ſe inuicẽ. De om̄i eñ vel affirmatio vel negatio vera erit. ergo ꝯtingẽs neceſſariũ eſt ⁊ nõ nc̃carium ꝯtingens. Accidit aũt om̄es (que ſm̃ cõtingere ſunt) ꝓpõnes ꝯuerti ſibijnuicẽ Dico aũt nõ affirmatiuas negatiuas ſed quecũqꝫ affirmatiuã hñt figuram ſm̃ oppõnem. vt ea que eſt ꝯtingit eẽ ei que eſt ꝯtingit nõ eẽ. ⁊ ea que eſt cõtingit om̄i ei. q̄ eſt ꝯtingit nulli vel nõ om̄i. ⁊ ea q̄ eſt alicui ei que nõ alicui. Eodẽ aũt modo ⁊ in alijs Qm̄ enim qđ eſt ꝯtingens nõ eſt nc̃carium. quod aũt nõ eſt nc̃carium poſſibile eſt nõ eẽ. Manifeſtũ eſt qm̄ ſi ꝯtingat a ineẽ b. contingit ⁊ nõ ineẽ. ⁊ ſi om̄i ꝯtingit ineſſe. ⁊ om̄i ꝯtingit nõ ineẽ Similiter aũt ⁊ in particularibꝫ affirmatiõibꝫ. nã eadẽ demõſtratio Sũt aũt ⁊ huius ꝓpõnes ꝑdicatiue. nã ꝯtingere ei qđ eſt eẽ ſilr̃ ponit̃ quẽadmodũ dictum eſt ꝑus His aũt determinatis rurſum dicim⁹. qm̄ cõtingere duobꝫ modis dꝛ Uno ꝗdem qđ plerũqꝫ fit. ⁊ in eo deficit nc̃carium. vt caneſcere hominẽ vel augeri vel diminui: vel oĩno qđ natum eſt eſſe. Hoc eñ nõ ꝯtinuũ quidẽ habꝫ nc̃carium. eo ꝙ nõ ſemꝑ eſt homo. nam cum homo eſt aut ex nc̃citate aut ī pluribꝫ eſt Alio aũt modo infinitũ ꝗdeꝫ. ⁊ ſic ⁊ nõ ſic poſſibile eſt. vt aial ambulare vl' ambulãte aiali fieri terremotũ vel oĩno qđ a caſu fit. nihil eñ magis ſic natum eſt vel ecõtrario: Cõuertit̃ eñ ⁊ ſm̃ oppoſitas ꝓpõnes vtrũqꝫ ꝯtingẽs. nõ tamẽ eodẽ modo. ſed quod eſt natum quidem eſt eſſe ei quod eſt non ex nc̃citate eſſe. Sic eñ ꝯtingit nõ caneſcere hoĩem. Infinitum aũt ei qđ eſt. nihil magis vel ſic vel illo modo Diſciplina aũt ⁊ ſyllogiſm⁹ demonſtratiuus ex infinitis nõ eſt. eo ꝙ inordinatum eſt mediũ. Ex his vero (q̄ nata ſunt) eſt. ⁊ pene orõnes ⁊ ꝯſideratões ſiunt de ſic ꝯtingẽtibus Ex his aũt poſſibile ꝗdem eſt fieri ſyllogiſmũ. nõ tamẽ ſolitũ eſt queri. Hec ergo definientur magis in ſequẽtibꝫ. nũc aũt dicemus qñ ⁊ quõ et quis erit ſyllogiſm⁹ ex ꝯtingẽtibꝫ ꝓpõnibꝫ

¶ Querit̃. Utrum definitio ꝯtingentis ſit bene aſſignata in qua dꝛ Contingẽs eſt quo nõ exiſtente neceſſario ipõ poſito in eſſe nihil ſeq̄tur impoſſibile ¶ Arguitur ꝑmo ꝙ nõ. qꝛ nulla bona definitio debet dari ꝑ negatõem. ſed iſta eſt hmõi. g̃. ¶ Secũdo ſic. tam nc̃carium ꝗ̄ nõ nc̃carium dꝛ ꝯtingens. ꝗ̊ male dꝛ ꝯcluſio nõ exiſtẽte neceſſario ¶ Tercio ſic. iſte ꝓpõnes ſunt ꝯtingẽtes. om̄e cõtinuũ p̄t diuidi in infinitũ. albũ poteſt eſſe nigrũ. poſſibile ẽ ſortem videre om̄e aſtrũ. poſſibile eſt ſortem eẽ ⁊ ſortẽ nõ eſſe. ⁊ tñ ſi ponatur ineſſe. ſequit̃ impoſſibile. ergo definitio eſt inſufficiens. In oppoſitũ eſt phus in textu

¶ Sciendũ primo. ꝙ poſtꝗ̄ phus determinauit de formatõe ſyllogiſmoꝝ ex ꝓpõnibꝫ de nc̃cario ⁊ ex ꝓpoſitiõibꝫ de ineſſe tam ſimplici ꝗ̄ mixta. Hic ꝯſequẽter incipit determinare de formatõe ſyllogiſmoꝝ ex ꝯtingẽti. Et anteꝗ̄ oſtendat illã formatõem ꝑus determinat de ꝯuerſione ꝓpõnũ de ꝯtingenti q̄ eſt ꝑncipiũ ꝑfectiuũ illoꝝ ſyllogiſmoꝝ. ⁊ etiã de multiplici acceptione ꝓpõnum de ꝯtingenti. que valet ad cognoſcendũ diuerſum modũ ſyllogiſandi in ipſis. ⁊ ꝑuſꝗ̄ ponat ꝯuerſiones ꝓpõnũ de ꝯtingenti ꝑmittit definitõem ꝓpõnis de ꝯtingenti q̄ valet ad ꝓbandũ illas ꝯuerſiones

¶ Sciendũ ſecũdo. ꝙ in ſpẽali formatõe ſyllogiſmoꝝ de ꝯtingenti nõ capit̃ ꝯtingens ꝓut eſt nc̃carium qꝛ de formatõe ſyllogiſmoꝝ de nc̃cario habitũ eſt ꝑus. ſꝫ capit̃ ꝯtingens ſpẽaliter ꝓ eo qđ nõ eſt nc̃carium. Nõ docet̃ etiã formatio ſyllogiſmoꝝ ex ꝓpõnibꝫ de ꝯtingenti accepto in ꝯmuni ꝓ poſſibili ꝓut dꝛ. ſcꝫ tã de nc̃cario ꝗ̄ de nõ nc̃cario. Cuius rõ eſt. qꝛ nõ reꝑitur ꝯtingens cõiter acceptũ niſi in ſuis ſpẽbꝫ. ideo nõ oportꝫ docere formationem ſylloꝝ de ꝯtingenti cõiter dicto niſi ꝑ ſuas ſpẽs. que ſunt ꝯtingens nc̃carium. ⁊ ꝯtingẽs nõ nc̃cariũ. Et ꝑ hoc patꝫ qualiter ſumit̃ ꝯtingens in ſpẽali formatõe ſylloꝝ de contingẽti. de q̄ dicet̃ poſterius. ⁊ etiã in p̄ñti definitõe

¶ Concluſio ꝑma ⁊ reſponſalis ad queſitum Predicta definitio ꝯtingẽtis eſt ſufficiens. Probat̃ concluſio ſic a pho ꝑ equipollentiã modaliũ. qꝛ nõ ꝯtingens eſſe. impoſſibile eſſe. ⁊ neceſſe nõ eſſe equipollent inter ſe ꝑ terciam lineam. ergo ꝯtradictorie illarum que ſunt ꝯtingit eſſe. nõ impoſſibile eſſe ⁊ non neceſſe nõ eſſe ꝯſequunt̃ ſe inuiceꝫ. qꝛ de quolibet eſt affirmatio vl' negatio vera. ergo ꝯtingens non eſt neceſſe neqꝫ impoſſibile. ⁊ ſic bene definitur quo nõ exiſtente neceſſario ipſo poſito in eſſe nullũ ſequitur impoſſibile. Etiam neceſſariũ eſt ſemper ens. et impoſſibile eſt ſemꝑ non ens. Contingens vero eſt quandoqꝫ ens ⁊ quãdoqꝫ nõ ens. ⁊ ſm̃ ꝙ poteſt eſſe nõ ens opponitur nc̃cario. ⁊ per hoc ꝙ poteſt eſſe ens opponit̃ impoſſibili. ergo bene definitur ꝑ negatõem neceſſarij ⁊ ꝑ negationem impoſſibilis. ⁊ hec definitio datur de ꝯtingenti non neceſſario. Poſſet etiam preſens definitio ꝓbari ꝑ ꝯditiones bone definitõis que ſibi ꝯueniũt

¶ Concluſio ſecũda: Omnes ppõnes de contingenti nõ neceſſario poſſunt conuerti in oppoſitam qualitatem vt ↄtingit eſſe. cõuertiť in illam que eſt ↄtingit nõ eſſe. Probat phus. quia quod eſt ↄtingens non eſt neceſſarium per definitionem ↄtingentis. ſed quod nõ eſt neceſſarium eſt poſſibile nõ eſſe. vt patʒ per equipollentiam illarum de ſecunda linea. ergo de primo ad vltimũ ſequitur ↄtingit eſſe. ergo ↄtingit nõ eſſe. loquendo de tali ↄtingenti. Et etiã om̃e tale ↄtingens poteſt eſſe ⁊ non eſſe. ergo ſiue ponatur vniuerſaliter ſiue particulariter ppõnes de tali ↄtingenti taʒ vniuerſales q̃ʒ particulares poſſunt ↄuerti in oppoſitam qualitatem. vt bene ſequitur. Contingit om̃em hominẽ eſſe albũ. ergo ↄtingit nulluʒ hominem eſſe album. Et quia ↄtingens poteſt eſſe ⁊ poteſt nõ eſſe. ideo ad affirmatiuam ſequitur negatiua. ⁊ ecõuerſo. non tamen hic capitur ppoſitio negatiua ſimpliciter. que ſit negatiua ex parte modi. q: tunc talis ppoſitio non eſſet amplius de cõtingenti. ſed ſoluʒ capitur pro negatiua de dicto tm̃ que eſt affirmatiua ſimpliciter. eo ꝙ modus affirmatur qui ſe habet in modalibꝫ. ſicut eſſe ⁊ non eſſe in propoſitionibꝫ de ineſſe. ideo talis ppoſitio diciť mutari in oppoſitam qualitatem ex parte dicti. ⁊ non ex parte totius enũciationis

Dubitatur primo: Utrum conuerſio in oppoſitam qualitatem ſit mutatio ſubiecti in predicatum et econtra. ſicut ſunt alie ↄuerſiones. Ad dubiũ reſpondetur ꝙ non. ſicut ſatis patʒ ex dictis. ſed ſolum eſt mutatio qualitatis ppõnis in oppoſitam qualitatẽ ex parte dicti ſiue ſitus ⁊ mutatõis terminoꝝ. ⁊ hec eſt ſua definitio. Et ſic determinatur hic de ipſa. eo ꝙ eſt ſpẽale pncipiuʒ pfectiuũ ſyllogiſmoꝝ de ↄtingenti. ideo etiam de ipſa nõ fuit determinatũ ſuperius inter alias ↄuerſiones. Ex dictis patʒ. ꝙ predicta ↄuerſio in oppoſitã qualitatem ↄuenit tam ppõnibꝫ de ↄtingenti nato. q̃ʒ de cõtingenti raro. q̃ʒ ad vtrũlibet. q: vtrũqʒ illoꝝ eſt nõ neceſſarium. differũt tamen. q: dum ↄuertitur ppõ de ↄtingenti nato mutatur ſpẽs ↄtingentis. q: ↄuertiť in vnã de cõtingenti raro. vt ↄtingit omnẽ hominẽ caneſcere in ſenectute. ergo ↄtingit oẽm hoiem nõ caneſcere i ſenectute. ⁊ ecõuerſo fit qñ conuertiť illa de ↄtingenti raro. q: mutať tale ↄtingens in cõtingens natum. ſed qñ ↄuertitur aliqua de contingẽti ad vtrũlibet ↄuertitur in aliam de eadẽ ſpecie ↄtingentis. et hec eſt vna differentia ↄtingentiũ. Aliã differentiaʒ ponit phus. q: ex ↄtingenti infinito ſub quo ↄtinetur ↄtingẽs rarum ad vtrũlibet non fit ſyllogiſmus demonſtratiuus ſed bene poteſt fieri de ↄtingenti nato prout ſumiť in habitudine neceſſaria ad ſuam cauſam ſufficienter poſitã ⁊ nõ impeditam. Ex ↄtingenti aũt infinito bene fiunt ſyllogiſmi ſimpliciter dicti. q̃uis non ſoleat fieri queſtio de ipſo. q: queſtio ſolum fit de illo de quo poteſt haberi certificatio. quod non poteſt fieri de iſtis pter ſui indifferentiam vel indeterminatõem. ⁊ ſic ſunt due differentie contingẽtium ab inuicem

Dubitatur ſecũdo. Quot modis poteſt exponi ppõ de ↄtingenti ad vtrũlibet ſiue de poſſibili. Ad dubium reſpondeť ꝙ dupliciter poteſt exponi. Uno mõ pt exponi ꝙ pdicatum ↄtingit ineſſe illi cui ſubiectũ ineſt. Alio mõ ꝙ pdicatum ineſt illi cui ſubiectũ ↄtingit ineſſe. vt huius ppõnis. b. contingit eſſe. a. vnus ſenſus eſt. illud qð eſt. b. ↄtingit eſſe. a. alter ſenſus eſt. illud cui cõtingit eẽ b. cõtingit eſſe a. ⁊ hoc prouenit q: ſubiectũ quãdoqʒ tenetur pro ſuppoſitis in actu. ⁊ ſic datur pmus ſenſus. qñqʒ vero pro ſuppoſitis in potẽtia. ⁊ ſic datur ſecũdus ſenſus. Et capiendo ppõnem de cõtingenti in pmo ſenſu ſub ea pt ſubſumi ppõ de ineſſe vel de neceſſario. ⁊ ſm̃ hoc formãtur ppõnes ex mixtis de ineſſe ⁊ ↄtingenti. ⁊ de neccario ⁊ ↄtingenti. ſed ſecũdo mõ ſub illa de contingenti pt ſubſumi alia de cõtingenti. ⁊ ſm hoc poſſunt fieri propõnes ex puris de ↄtingenti

¶ Ad rationes. Ad primam dicitur ꝙ negationes poſite in definitione ↄtingentis dant intelligere duas affirmatões. ſcʒ potentiam ad eſſe ⁊ potentiã ad non eſſe. ¶ Ad ſcdam dr. ꝙ hec definitio datur tm̃ de cõtingenti nõ neceſſario. ⁊ non de cõtingenti in cõi. ¶ Ad terciã dr. ꝙ ſi ille ppõnes debite ponãtur ineſſe nulluʒ ſeqtur impoſſibile. vnde ppõ que ẽ poſſibilis debet eo modo poni in actu quo mõ ponebatur eſſe in potentia. ideo in pma. q: ↄtinuũ nõ eſt in potentia ad actũ ↄpletum diuiſionis infinite. ſed ad actũ incompletum ⁊ in fieri. ideo ſic debet poni ineſſe ↄtinuũ eſt diuiſum in aliquas partes vlterius diuiſibiles. Secũda vero. q: vnũ ↄtrariũ eſt in potẽtia ad reliquũ rõne ſubiecti ⁊ nõ forme debet ſic poni ineẽ. hoc eſt nigrũ. demõſtrando ſubiectũ qð pus erat album. Tercia dr̃o. q: potẽtia illa poniť in ſubiecto p reſpectuʒ ad diuerſas partes. ⁊ nõ p reſpectũ ad eandẽ ſic debʒ poni in eſſe p illas diuerſas partes. vt ſortes nũc videt hoc aſtruʒ nunc hoc. ⁊ ſic de alijs. ⁊ ſl̃r dicetur de qualibet alia. vbi ponitur potentia que reſpicit eſſe ſucceſſiuũ qð non poteſt eſſe totum ſimul

Uoniã autẽ ↄtingere hoc huic ineſſe dupliciter eſt accipere. aut em̃ cui ineſt hoc. aut cui ↄtingit ipm ineſſe. Nam de quo b a cõtingere horũ alterũ ſignificat. aut de quo diciť b aut de quo ↄtingit dici. De quo aũt b a ↄtingere. aut omni b poſſibile ineſſe a nihil differt. Manifeſtũ ẽ igiť qm̃ duplr dr a ↄtigere oi b ieſſe. Primũ ergo dicimus ſi de quo c cõtingit b cõtingit a. de quo b: quis ⁊ qualis erit ſylls. ſic em̃ vtreqʒ propoſitões ſumentur ſm ↄtingere. Quãdo aũt de quo b ineſt cõtingit a. hoc q̇dem eſt ineſſe. illa vero cõtingens: Quare a ſimilibꝫ figuris incipiendũ queadmodum eſt in alijs Cum ergo a contingit omni b. b auteʒ omni c. ſyllogiſmꝰ erit perfectus: qm̃ a ↄtingit omni c ineſſe. Hoc aũt manifeſtũ ex definitõe Nam cõtingere om̃i ineſſe ſic dicebamus Similiter aũt ⁊ ſi a q̇dem cõtingit b nulli: b auteʒ omni c. ⁊ q̇dem a cõtingit nulli c: Nam de quo b cõtingit q̇dem a nõ cõtingere: hoc auteʒ erat nullũ dimittere ſub b contingẽtiũ. Quãdo aũt a omni b cõtingit: b aũt cõtingit nulli c. p ſumptas ppõnes nullus fit ſyllogiſmus: conuerſa aũt b c ſm cõtingere fit idem qui vel quemadmodũ pus Qũo aũt cõtingit b nulli c ineſſe: cõ

tingit ⁊ om̃i ineſſe. hoc aũt dictũ eſt pus Quare ſi b q̇dem om̃i c. a vero om̃i b: rurſum idem fit ſylls Silr aũt ſi ad vtraſqʒ ppõnes negatio ponať cuʒ ↄtingere Dico aũt vt ſi a ↄtingit nulli b. ⁊ b nulli c Nam per ſumptas q̇dem ppõnes nullus fit ſylls. cõuerſis autẽ rurſum idem erit ⁊ qui pus Manifeſtũ eſt igiť quoniã negatiõe poſita ad minorẽ extremitatem vel ad vtraſqʒ. aut nõ ſylls aut fit q̇dem ſed nõ pfectus: ex ↄuerſione em̃ fit neccãrium. Si aũt altera q̇dem ppõnuʒ vlis. altera vero pticularis ſumať ad maiorẽ quidẽ extremitatẽ: poſita q̇dẽ vli erit ſylls pfectus Nam ſi a om̃i ↄtingit b: b ãt alicui c. ↄtingit a ãt alicui c. Hoc aũt manifeſtũ ẽ ex definitõe ↄtingentis Rurſuʒ ſi a cõtinget nulli b. b aũt continget alicui c ineſſe. neceſſe eſt a ↄtingere alicui c nõ ineſſe. demõſtratio aũt eadẽ Si aũt puatiua ſumať particularis ppoſitio: vlis aũt affirmatiua. ppoſitione ſimiliter ſe habente: vt ſi a q̇dem om̃i b ↄtingit b autẽ alicui c ↄtingit non ineſſe. per ſumptas q̇dem propõnes nõ manifeſtus fit ſillogiſmus Cõuerſa aũt particulari ⁊ poſito b alicui c cõtingere ineſſe. eadem erit ↄcluſio q̃ ⁊ pus. quẽadmodum in his qui a pncipio ſunt Si autem (que ad maiorẽ extremitatẽ eſt particularis) ſumatur: que aũt ad maiorẽ vlis. ſiue vtreqʒ affirmatiue ponanť. ſiue puatiue. ſiue nõ ſimilis figure. ſiue vtreqʒ indiffinite vel pticulares. nullo modo erit ſylls Nihil em̃ prohibet b tranſcendere a ⁊ nõ pdicari de equis In quo b tranſcẽdit a ſumať c. Huic em̃ neqʒ om̃i neqʒ nulli neqʒ alicui neqʒ nõ alicui ↄtingit a ineſſe ſi q̇dem ↄuertanť ſm ↄtingere ppõnes. ⁊ b pluribꝫ ↄtingit q̃ʒ a ineſſe Amplius aũt ex terminis manifeſtum eſt. Nam ſic ſe habentibꝫ propoſitionibꝫ continget pmum poſtremo ⁊ nulli ⁊ omni ex neceſſitate ineſſe Termini aũt cõmunes om̃i ineſſe ex neceſſitate. animal albuʒ homo. non contingere vero animal album veſtis Manifeſtum eſt quoniaʒ hoc modo ſe habentibꝫ terminis nullus fit ſillogiſmus. Nam omnis ſillogiſmus vel eius qð eſt ineſſe vel ex neceſſitate vel ↄtingere Ergo eius q̇deʒ (quod eſt ineſſe ⁊ neceſſarij manifeſtum eſt) quoniam nõ eſt Nam affirmatiuus interimit puatiuuʒ. priuatiuus quoqʒ affirmatõem Relinquiť ergo ↄtingere eſſe. hoc aũt impoſſibile Oſtenſuʒ eſt em̃ quoniam ſic ſe habentibꝫ terminis ⁊ omni poſtremo pmũ neceſſe ẽ ⁊ nulli ↄtingit ineẽ Quare nõ erit eius q̇ contingere eſt ſillogiſmꝰ Nam cõtingens nõ erat neceſſarium. Manifeſtũ aũt ⁊ qm̃ cum vniuerſales ſunt termini in cõtingentibꝫ ppõnibꝫ ſemper fit bonus ſyllogiſmus in prima figura. ſiue ſint predicatiui ſiue puatiui: verum ex pdicatiuis quidẽ pfectꝰ ex puatiuis aũt impfectus. Oportet aũt ↄtingere ſumere id nõ neceſſarijs ſed ſm dictã definitõem aliquotiens aũt latet hmõi Si autem hec q̇dem ineſſe: illa vero propoſitum cõtingere ſumatur: quandoqʒ ad maiorem quidẽ eſt extremitatem contingere ſignificauit. perfecti erunt om̃es ſyllogiſmi contingentes ſm dictam determinatõem Quando autẽ que ad minorẽ imperfecti om̃es ⁊ priuatiui ſillogiſmi nõ cõtingentis ſm determinatõem. ſed eiꝰ qð eſt nulli a non omni ex neceſſitate ineſſe ſi enim nulli aut nõ omni ex neceſſitate dicimus ↄtingere nulli ⁊ non omni ineſſe. Cõtingit em̃ a omni b: b. aũt om̃i c ponãtur ineſſe. Quoniam igiť ſub b eſt c. a aũt ↄtinget om̃i b Manifeſtũ eſt qm̃ ⁊ c om̃i ↄtinget a ineſſe. fit aũt pfectꝰ ſyllogiſmus Similiter aũt ⁊ cũ puatiua eſt a b ppoſitio. b c aũt affirmatiua. ⁊ hec quidẽ cõtingens: illa vero ineſſe ſumpta eſt: pfectus erit ſillogiſmus. qũo a cõtingit nulli c ineſſe. Quoniam ergo in eſſe poſito ad minorem extremitatẽ ſunt pfecti ſillogiſmi manifeſtum eſt. Quando aũt ↄtrarie ſe habentes erũt ſyllogiſmi per impoſſibile monſtratio Similiter aũt erit manifeſtũ ⁊ qm̃ impfecti Nãqʒ oſtenſio nõ eſt ex ſumptis ppõnibꝫ. Primũ aũt oſtendenduʒ eſt. qm̃ ſi cũ eſt a neceſſe eſt eſſe b. ⁊ cum poſſibile eſt a. poſſibile eſt eſſe b ex neceſſitate: Sit em̃ ex ſic ſe habentibꝫ terminis. vt in quo q̇dem a poſſibile: in quo aũt b impoſſibile. ſi ergo vnum ſit poſſibile cum poſſibile eſt eſſe fiet. ſi aũt impoſſibile alteruʒ. qm̃ impoſſibile eſt nõ vtiqʒ fiet. ſimul aũt ſi eſt a poſſibile ⁊ b impoſſibile. continget a fieri preter b. ſi autẽ fieri ⁊ eſſe. nam qð fit qñ factum eſt: eſt: Oportʒ aũt accipe nõ ſolum in generatione impoſſibile ⁊ poſſibile. Sʒ etiã in hoc verũ eſt eſſe ⁊ in hoc qð actu ineſt. ⁊ quocũqʒ mõ aliter dr poſſibile In om̃ibꝫ em̃ ſimiliter ſe habebit: Amplius cũ ẽ a. b eſſe nõ. qm̃ vno aliquo exiſtente a erit b. oportet opinari. Nihil em̃ eſt ex neceſſitate vno aliquo exiſtẽte ſed duobꝫ ad minus. vt quando ppõnes ſic ſe

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

habent vt dictū eſt ſm ſyllogiſmū Nā ſic de d d aūt de c ⁊ c. de c ex nccītate. ⁊ ſi poſſibile vtra ꝗ ⁊ ɔcluſio erit poſſibilis. Queādmodū ergo ſi quis ponat a quidē ꝑpōnes. b aūt ɔcluſionē accidit nō ſolum cum a nccāriū ſit. ⁊ b neceſſarium eſſe. ſ⁊ etiam poſſibili poſſibile Hoc au oſtenſo manifeſtū eſt qm̄ falſo poſito ⁊ non impoſſibili ⁊ qđ accidit ꝓpter poſitionem falſum erit ⁊ nō impoſſibile. vt ſi a quidem falſum eſt non tamen impoſſibile. Cū aut ſit a. eſt ⁊ b. ⁊ b erit falſum quidem. nō tm̄ impoſſibile. Nā oſtēſum eſt quoniā ſi cū eſt a: eſt b. ⁊ cū poſſibile eſt a. erit ⁊ b poſſibile. poſitū ē āt a poſſibile eē. et b erit poſſibile. ſi eñ impoſſibile b. idem ſimul erit poſſibile et impoſſibile

¶Queritur Utrum ex puris de ɔtingēti valeat ſyllogiſmus in pͥma ⁊ tercia figuris. ¶ Arguit pͥmo ꝙ nō. q2 nō ſequitur in barbara. oīe albū ɔtingit eſſe aſinū. omnē hominē ɔtingit eſſe albū. ğ omnē hominē cōtingit eſſe aſinū. ⁊ tñ ibi arguit in barbara. ¶ Secūdo ſic. non ſequitur. omnē hominē ɔtingit eſſe albū. omnē hominē contingit eſſe nigrū. ergo quoddā nigrum ɔtingit eſſe albū. ⁊ tñ arguit ex ambab9 de ɔtingenti in darapti. ğ ex ipſis nō valet ſyll'us in tercia figura ¶ Tercio ſic. arguendo in ceſare. ex puris de ɔtingenti eſt bona ɔña. q2 maiore cōuerſa reducitur ad celarent. ergo in ſecūda figura ex puris de ɔtingenti maiore negatiua ⁊ minore affirmatiua. fit bon9 ſyll'us. qđ eſt ɔtra phm In oppoſitū eſt phus in textu

Primo videbit de iſta formatōe ſyll'oꝝ. Ex puris de cōtingenti in pͥma figura. Et ſecūdo idem videbit in ſecūda et tercia figuris

Sciendum primo. ꝙ poſtq̃ phus pͥmiſit quedā pͥambula valentia ad formatōem ſyll'oꝝ ex ꝑpōnibus de ɔtingenti. oſtendendo ɔuerſionē illaꝝ in oppoſitaʒ qualitatē ⁊ multiplicē acceptōem ipſaruʒ. Hic ɔſequēter ꝓſequit illam formatōem ſyll'oꝝ de ɔtingenti. oſtēdens pͥmo qualiter in pͥma figura fit ſyll'us ex ambab9 de ɔtingenti ⁊ ex vna de cōtingenti ⁊ alia de ineſſe. ⁊ poſtea qūo fit ex vna de ɔtingenti cū alia de nccārio. Et tercio oñdit idem in tercia figura. ſcilicʒ quomodo valet in illis tribus diſpoſitionib9

¶Sciendū ſecūdo. ꝙ q̃uis hoc ordine procedat in textu. tñ ad faciliorē memoriā habendā de iſta formatōe ſyll'oꝝ. pͥmo dicet de formatōne ſimplici ſyll'oꝝ ex ambab9 de ɔtingenti in trib9 figuris. ⁊ hoc in pͥſenti q̄ſtione videbitur. ⁊ poſtea agetur de mixtitis ex alia de ineſſe vel ex alia de nccārio. licʒ in textu pͥus agatur de ipa mixtione. q̃ de ſimplici formatōe ſyll'oꝝ ex ambab9 de ɔtingēti in ſecūda ⁊ tercia figuris. vt dictū eſt

¶ Cōcluſio pͥma. Ex ambab9 de ɔtingenti in in pͥma figura ſi maior ſit vl'is ſemꝑ eſt bonus ſyll's Probat ɔcl'o. q2 vel ambe ſunt vl'es. vel maior tm̄. Si pͥmum vel ambe ſunt affirmatiue. vel minor tm̄. ⁊ tūc eſt bon9 ſyllogiſmus. q2 pͥmus modus fit in barbara. ſecūdus in celarent. q̄ regulant per dici de om̄ ⁊ dici de nullo Uñ ſicut maior extremitas affirmat ɔtingēter de medio diſtributo ꝓ omni illo qđ ɔtingit eſſe ſub ipō. ⁊ minor extremitas ſit ſub medio ɔtingenter. etiā maior extremitas affirmabitur ɔtingēter de minore. ⁊ ſi maior negeť de medio contingenter. ꝓ quolibet ſuppoſito eius negabiť etiā de minore. Uel ambe ſunt negatiue vel minor tm̄. ⁊ tūc nō fit ſyllogiſmus ꝑfectus ꝑ ſumptas ꝑpōnes. ſed poterit fieri neceſſarius. ɔuerſa minore in oppoſitam qualitatem. ⁊ ſi minor ſit negatiua. tunc ɔuertetur in affirmatiuam ⁊ reducetur ad barbara. Et ſi ambe ſin negatiue minor ɔuertetur ⁊ reduciť ad celarent. Et ſi maior ſit tm̄ vl'is hoc poterit fieri quadrupl'r. vel ambe ſunt affirmatiue vel minor tant tm̄. ⁊ ſic fit ſyllogiſmus ꝑfetus in darij vel in ferio. Sed ſi ambe ſint negatiue vel minor tm̄ nō fiet ſyll'us ꝑ ſumptas ꝑpōnes. ſed conuerſa minore in oppoſitam qualitatem fiet ſyllogiſmus neceſſarius. ⁊ reducitur ad darij vel ad ferio. ⁊ ſic nunq̃ valet in pͥma figura minore negatiua. niſi inq̃tum equalet vni affirmatiue. Et ſic ptʒ ꝙ ex puris de ɔtingenti tm̄ ſemꝑ valet ſyll'us in pͥma figura. ſi ambe ſint vniuerſales. vel maior. et ſic ſunt octo combinationes vtiles.

¶Concluſio ſecūda: Si ambe de contingenti ſint particulares. vel maior tm̄ nūquam valet ſyll'us in pͥma figura. ⁊ ſic ſunt octo ɔbinatōnes inutiles. Probať ɔcluſio. q2 ſi maior ſit particularis. mediū poterit excedere maiorem extremitatē ⁊ verificari de minore extremitate. ea parte qua excedit ipſam. ideo nō ſequereť verificatio maioris extremitatis de minore. ꝓpter qđ in tali diſpoſitione poterint dari termini in q̄b9 omni ⁊ in quib9 nulli. Termini in quib9 om̄i ſunt aīal. albuʒ. homo. Termini in q̄b9 nulli ſunt aīal albū veſtis

Dubitatur primo. Utrū ex ambab9 de contingenti in ſecunda figura poſſit fieri bonus ſyllogiſmus.

Ad dubiū reſpondetur cū textu ꝙ nō. q2 ambe pͥmiſſe de cōtingenti ſiue ſint affirmatiue ſiue negatiue equiualēt duab9 affirmatiuis. ſed ex puris affirmatiuis nunq̃ valet ſyllogiſmus in ſecūda figura. ergo Q3 aūt iſte ſyllogiſm9 nō valeat in ſecūda figura probat phus duplici rōne. Prima eſt. q2 tres pͥmi modi ſecūde figure reducūtur ad primam figurā per ɔuerſioneʒ vl'is negatiue. ſed vl'is negatiua de contingenti nō nccārio nō pͥt conuerti ſimpliciter vt probať in pͥſenti textu. q2 ſequereť ꝙ affirmatiua conuerteretur ſimpl'r. ğ illi modi nō poſſunt reduci ad pͥmaʒ figurā ꝑ conuerſionem. Nec poſſunt reduci ꝑ impoſſibile q2 ſi capereť oppoſitum ɔcluſionis cum altera pͥmiſſarū ſolum inferreť vna de cōtingenti. que ſtaret in veritate cū altera pͥmiſſarū. vt arguendo in ceſare hoc modo. nulluʒ album contingit calidum. omneʒ hominem cōtingit eſſe calidū. ergo nullum hominē ɔtingit eſſe albū. ſi detur contradictoria ɔſequentis. ſcʒ nō ɔtingit nullum hominē eſſe calidum. ⁊ ipſam añcederent iſte due. neceſſe eſt quēdam hominē eſſe album. ⁊ neceſſe eſt nullū hominē eſſe album tūc capiatur iſta affirmatiua ſic in ferio arguendo. nullū album ɔtingit eſſe calidū. neceſſe eſt quēdam hominē eſſe albū. ergo ɔtingit quēdam hominem nō eſſe calidum. iſta ſtat in veritate cuʒ prima minore. in qua dicebať. ɔtingit omnē hoiem eſſe calidum. Scđa rō phi. q2 in tali diſpoſitione poſſent dari termini in quib9 om̄i de nccītate. vt album aīal hō. ⁊ in quib9 nulli de neceſſitate. vt albū aīal lapis. et poſſet argui ex ipſis in quolibet modo ſecūde figure ponendo album pro medio.

¶Dubitať ſecūdo Utrū in ſecūda figura ex ambab9 de ɔtingenti ſemꝑ eſt bonus ſyllogiſmus ſi altera pͥmiſſaꝝ ſit vniuerſalis Ad dubiū reſpondeť ꝙ ſic. q2 vel ambe ſunt vl'es. ⁊ ſic ſunt quatuor ɔbinatiōes. vel maior vl'is ⁊ minor particularis. ⁊ ſic etiā erunt quatuor. vel ecōtra. ⁊ ſic iterum erūt quatuor variando penes affirmatōem ⁊ negationem. ⁊ in om̄ib9 iſtis ſi ambe ſint affirmatiue vel minor tm̄. erit bonus ſyllogiſmus in tercia figura. ſed ſi ambe ſint negatiue vel minor tm̄ erit impꝑfectus. ſed poterit ꝑfici minore ɔuerſa in oppoſitam qualitatem. ⁊ reducitur ad aliquem modum pͥme figure. ⁊ ſic in tercia figura ex ambab9 de ɔtingenti ſunt duodecim ɔbinationes vtiles. ſex ꝑfecte ⁊ ſex imperfecte. ſed in eadē tercia ex ambab9 de contingenti ſi fuerint ambe particulares nūquam fit bonus ſyllogiſmus. Patʒ q2 ibi poſſunt dari termini in quib9 maior extremitas ineſt om̄i minori de neceſſitate. vt animal homo albū. ⁊ in q̄b9 nulli de nccītate vt aīal lapis album

¶Ad rationes. Ad primam dicitur ꝙ in iſto ſyllogiſmo eſt bona ɔſequentia. ⁊ ſicut cōcluſio eſt falſa ita ⁊ maior. ſcʒ om̄e albū ɔtingit eſſe aſinū. ⁊ ſm ſenſum qui hic accipiť ſenſus eſt. om̄e qđ ɔtingit eſſe albū cōtingit eſſe aſinū. ⁊ illa eſt falſa. Unde regula generalis eſt ꝙ iſta de ɔtingenti ad vtrūlibet capiendo ſm ſecūdaʒ expoſitonem. ſi ſubiectū ſit accidentale ⁊ pͥdicatuʒ ſit ſubſtātiale ſemꝑ eſt falſa. dūmodo ſit in accidentib9 cōmunib9 q̄ nō ɔtingūt ſolum tali ſubiecto ineſſe ſi ipſa ſit vl'is. q2 ſi ſit particularis poterit eſſe vera ¶ Ad ſecūdam dr. ꝙ in ſenſu ɔpoſito eſt falſa. ⁊ in iſto ſenſu nō ſeq̄tur. ſed bene ſequitur in ſenſu diuiſo ⁊ eſt vera. ¶ Ad terciam dr. ꝙ ceſare non poteſt reduci ad celarent ꝑ ɔuerſionem ſue maioris. niſi ſit ex puris de ɔtingenti. q2 vl'is de ɔtingēti negatiua nō ɔuertitur ſimpliciter. vt dictum eſt.

Determinatis aūt his inſit a omni b. b autē contingat omni c. neceſſe eſt igitur a contingere omni c ineſſe Nō eñ cōtingat b autē omni c ineſſe ponatur. Hoc aūt falſum quidem. nō tamen impoſſibile. Si ergo a quidem nō ɔtingit omni c. b aūt ineſt omni c. a nō omni b contingit: Fit eñ ſyllogiſmus per terciaʒ figuram ſed poſitum erat om̄i b a ineſſe cōtingere neceſſe eſt ergo a omni c contingere. falſo eñ poſito non impoſſibili. qđ accidit eſt nō impoſſibile eſt aūt et per primā figuram facere ſyllogiſmuʒ ponentib9 b ineſſe c. nō ſi b omni c ineſt. a autē omni b contingit. et omni c continget a. ſed poſitum eſt a nō om̄i c ineſſe Oportet aūt accipere oī ineſſe nō ſm tēpus determinantes vt nūc aut in hoc tempore ſed ſimpliciter. ꝑ hmōi eñ ꝑpoſitiones et ſyllogiſmos faciūt. quoniaʒ ſm nūc ſumpta propōne non erit ſyllogiſmus Nihil eñ fortaſſe prohibet quādoq̃ et omni mouenti hominē ineſſe. vt ſi nihil aliud moueatur niſi homo Mouens aūt omni equo contingit ſed homo nulli equo cōtingit. Amplius ſit pͥmū quidem animal mediū aūt mouēs. poſtremū vero homo Ergo propōnes quidem ſimiliter ſe habebūt Concluſio vero neceſſaria erit non contingens. Ex neceſſitate eñ homo aīal

Manifeſtum eſt igitur quoniā vniuerſale ſumendū ſimpliciter ⁊ non temporaliter determinatos. Rurſum ſi pͥuatiua ꝑpoſitio vniuerſalis a b. ⁊ ſumať a quidē nulli b ineſſe. b aūt ɔtingat om̄i c ineſſe His igitur poſitis necē eſt a ɔtingere ineſſe nulli. c. Non eñ ɔtingat. b. autem ponatur ineſſe c. ſicut pͥus. neceſſe igitur a alicui b ineſſe. Fit autem ſyllogiſmus per terciam figuraʒ. hoc aūt impoſſibile quare contingit a nulli c. Poſito eñ falſo impoſſibile ē qđ accidit. Igiť ſi ſyllogiſm9 nor eſt ɔtingentis ſm definitionem. ſed nulli ineſſe ex neceſſitate. Hec eñ eſt cōtradictio facte ypotheſis. Poſitum eſt eñ ex neceſſitate a alicui c ineſſe. Syllogiſmus autem per impoſſibile oppoſite eſt cōtradictiōis. Amplius ⁊ ex terminis manifeſtū quoniam non erit ɔcluſio ɔtingens. Sit eñ a quidem coruus. in q̄ autem b intelligens. in quo autem c homo. Nulli autem b ineſt a. nullum eñ intelligens coruus. b aūt ɔtingit omni c. omni eñ homini ineſt intelligere Sed a ex neceſſitate nulli c. Nō igitur ɔcluſio erit ɔtingēs. ſed nec nccāria ſemper. Sit eñ a quidē mouens. b aūt ſcientia in quo auteʒ c homo. ergo a quidem nulli b inerit. b autē oī c cōtingit. ⁊ nō erit ɔcluſio neceſſaria. Non eñ neceſſe eſt nullū hoiem moueri. ſed nō neceſſe eſt aliquem Manifeſtū eſt igiť quoniam ɔcluſio eſt eius quod eſt nulli ex neceſſitate ineſſe. ſumendum autem melius terminos. Si autē priuatiuum ponatur ad minorem extremitatē ɔtingere ſcđs ex ipſis quidem ꝑpoſitionib9 ſic ſumptis nullus erit ſyllogiſmus Conuerſa aūt ſm ɔtingens ꝑpōne erit queādmodum in priorib9. Inſit autem a omni b. b autem contingat nulli c Sic ergo habētib9 ſe terminis nihil erit neceſſariū. ſi autem ɔuertitur b c. ⁊ ſumatur b contingere c. in omni fiet ſyll'us quemadmodum prius. Sil'r autē habent termini poſitione. Eodem autem modo et cum priuatiue ſunt vtreq̃ dimenſiones. ſi a b quidem non ineſſe b. c autem nō cōtingere ſignificet. Nam per ea quidē que ſumpta ſunt nullo modo fit neceſſarium. Conuerſa aūt ſm contingens propoſitione erit ſyll'us. Sumatur eñ a q̄deʒ nulli b ineſſe. b aūt ɔtingere. nulli c. naʒ ꝑ hoc nihil neceſſariū. Si aūt ſumatur b omni c ɔtingere. qđ verū eſt a b aūt ꝑpō ſic ſe habeat. rurſus erit ſyll'us idē. Si aūt nō ineſſe ponať b oī c. ⁊ nō ɔtingere nccārium eſſe. nō erit ſyll's vllo modo. ſiue pͥuatiua ſiue affirmatiua ſit a b ꝑpoſitio. Termini aūt communes ex nccītate q̄dem ineſſe albū aīal nix non contingere aūt album aīal pix. Manifeſtū eſt igiť quoniaʒ cum vl'es ſunt termini. ⁊ hec quidem ꝑpoſitionuʒ ineſſe. illa ſo

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

ſumaꝛ ꝯtingens. quãdoq; ad minorē extremitatem ꝯtingere ſumiꝛ ꝓpoſitio ſemper fit ſyllogiſmus. verum qñq; quidem ex ipſis. quãdoq; aũt ꝯuerſa ꝓpoſitione. quãdoq; vtrũq; horum eſt. ⁊ ob quã cãm diximus Si hec aũt q̄dē vniuerſalis. illa vero particularis ſumatur dimenſionum quãdo ad maiorem q̄dem extremitatem vniuerſalis ponitur ⁊ ꝯtingens ſiue negatiua ſit ſiue affirmatiua. particularis autē affirmatiua ⁊ ineſſe erit ſyllogiſmus ꝑfectus quēadmodum et cum vniuerſales ſunt termini Demonſtratio aũt eadem que ⁊ ꝑmo. Quando aũt vniuerſalis quidem fuerit ad maiorem extremitatem ineſſe autem ⁊ nõ ꝯtingens. altera aũt particularis ⁊ ꝯtingēs ſiue negatiua ſiue affirmatiua ponantur vtreq;. ſiue hec quidem negatiua illa vero affirmatiua in oĩbꝫ erit ſyllogiſmꝰ imperfectus. Verũ aliȷ̄ quidē ꝑ impoſſibile oſtendenꝛ Aliȷ̄ vero ꝑ ꝯuerſionem ꝯtingentis. quēadmodum in prioribꝫ Erit aũt ſyll'ꝰ per ꝯuerſionem. ⁊ quando vniuerſalis q̄dem ad maiorem extremitatem poſita ſignificauit ineſſe vel non ineſſe Particularis autem cũ ſit ꝓuatiue ſumetur ꝯtingere. vt ſi a quidem om̄i b ineſt. b autem alicui cõtingit nõ ineſſe Cõuerſa em̄ b c ſm̄ ꝯtingere fit ſyllogiſmus Quãdo aũt non ineſſe ſumetur particulariter poſita. nõ erit ſyllogiſmus. Termini quidem ineſſe. album. aĩal nix non ineſſe autē album aĩal pix. per infinitum em̄ ſumenda demonſtratio. Si autem vniuerſale quidem ponatur ad minorem extremitatem particulare aũt ad maiorē ſiue ꝓuatiuũ ſiue affirmatiuũ. ſiue ꝯtingens. ſiue ineſſe. vtrũuis nullo modo erit ſyllogiſmus. Nec cũ particulares vel indiffinite ꝓpoſitiones ſumantur ſiue contingere ſumpte ſiue ineſſe ſiue permutatim. nec ſic erit ſyllogiſmꝰ Demonſtratio autem eadem que in prioribꝫ. Termini autē communes ineſſe quidem ex neceſſitate animal album homo non cõtingere vero. animal album tunica. Manifeſtum igitur vniuerſali poſito ad maiorem extremitatem ſemper fit ſyll'ꝰ. ad minorē aũt nunq̄ȝ vllo modo

¶ Queriꝛ. Utrum in omnibꝫ modis prime figure valeat ſyllogiſmus ex mixtione de ꝯtingenti ⁊ de ineſſe ¶ Arguiꝛ ꝙ nõ. q̄ nõ ſequitur in barbara. om̄e mouens ꝯtingit eſſe aſinũ. omnis hõ moueꝛ. ergo omnem hominem ꝯtingit eē aſinũ Et ſi dicaꝛ minor nõ eſt de ineſſe ſimpliciter. ſed de ineſſe vt nũc. ideo nõ ſequitur ¶ Contra hoc arguiꝛ ſecũdo. ꝑmiſſa de ineſſe vt nũc magis ꝯuenit cũ illa de ꝯtingenti q̄ȝ premiſſa de ineſſe ſimpl'r. ergo ex hoc magis debet ſequi ꝯcluſio qñ poniꝛ premiſſa de ineſſe vt nũc q̄ȝ qñ de ieſſe ſimpliciter ¶ Tercio ſic. ſi in tali mixtione valeret ſyllogiſmus. vel ſequeretur ꝯcluſio de ꝯtingenti ad vtrũlibet. vel de contingenti neceſſario. Nõ primũ. q̄ datur inſtantia. vt nullus intelligens eſt coruꝰ. omnem hominē ꝯtingit eſſe coruũ. ergo nullum hominē ꝯtingit eſſe intelligentē. iſta eſt de ꝯtingenti nccãrio ⁊ non de ꝯtingenti nõ neceſſario ſiue ad vtrũlibet. Nec ſecũdum arguendo ſic. nullũ ſciens moueꝛ. omnē hominē ꝯtingit eſſe ſcientem. ergo nullũ hominē ꝯtingit moueri. illa eſt de cõtingenti nõ neceſſario. ergo in tali diſpõne non ſequiꝛ vniformiter aliq̄ ꝯcl'o In oppoſitum eſt phs in textu

¶ Sciendũ primo. ꝙ poſtq̄ȝ viſum eſt de formatõe ſyll'oꝝ ex ambabꝫ de ꝯtingēti in oĩ figura. Cõſequenꝛ videndũ eſt de formatõe ſyllogiſmoꝝ ex vna de ꝯtingenti ⁊ alia de ineſſe.

¶ Sciēdum ſecũdo. pro iſta formatione ſunt tria ſupponēda. Primũ ē ꝙ in tali mixtione in ꝑmiſſis ſemꝑ debet capi ꝯtingens ad vtrũlibet ſiue nõ nccãrium. licet in ꝯcluſione qñq; ſumaꝛ aliter. ſcȝ pro ꝯtingenti poſſibili. vt poſtea patebit. Secũdũ eſt ꝙ illa de ꝯtingenti debet capi in illo ſenſu ꝙ ꝑdicatũ ꝯtingat illi cui ſubiectuȝ ineſt ⁊ in tali ſenſu ꝙ ꝑdicatũ ꝯtigat illi cui ſubiectũ ꝯtingat ineſſe. ita ꝙ in ea ſubiectũ debet capi ꝓ ſuppoſitis in actu tm̄ Terciũ eſt ꝙ illa ꝑmiſſa q̄ poniꝛ de ineſſe dȝ ſumi de ineſſe ſimpl'r. q̄ ſi poneret de ieſſe vt nũc poſſent dari termini de nccitate in q̄bꝫ omni ⁊ in quibꝫ nulli.

¶ Concluſio prima. Ex maiore de cõtingēti ⁊ miore de ineē in ꝑma figura fit ſyll'ꝰ ꝑfectꝰ valēs ad ꝯcluſionē de ꝯtingenti ad vtrũlibet. Probaꝛ ꝯcl'o. q̄ illo mõ ſyll'i affirmatiui regulanꝛ ꝑ dici de oĩ. ſi em̄ maior extremitas ꝯtingit ineſſe medio diſtributo ꝓ quolibet ſuppoſito eius etiã ineſt ꝯtingenter minori q̄ eſt ſuppoſitum mediȷ̄. Et negatiui ſil'r ꝓbanꝛ per dici de nullo. Sil'r ex maiore de ineſſe ⁊ minore de ꝯtingēti fit ſyll'ꝰ imꝑfectus in ꝑma figura. Primũ ꝓbat phs ꝑmo oſtendendo ꝙ ſi añs ē poſſibile ꝯñs erit poſſibile. Nam ſi añs eſſet poſſibile ⁊ cõſequēs impoſſibile añs poſſet aliq̄n eſſe verũ cũ eſſet poſſibile ⁊ tñ ꝯñs ſemꝑ erit falſum. cũ eſſet impoſſibile. g̊ in bona ꝯña qñq; ex vo falſum ſeq̄reꝛ. Tũc ꝓbaꝛ q̄d dem̄ eſt q̄ bene ſeq̄tur oē b eſt a. om̄e c ꝯtingit eſſe b. g̊ om̄e c. ꝯtingit eſſe a. Nã ſi capiaꝛ ꝯtradictoriũ ꝯcl'onis ſcȝ neceē ē q̄dã c nõ eſſe a. cũ minore poſita ineſſe vt nũc ſeq̄tur ꝯtradictoriũ maioris in bocardo. ⁊ illud eſt impoſſibile. ⁊ nõ ſeq̄tur ꝓpter minorē poſitã ineſſe. q̄ erat poſſibilis. ⁊ ex añte poſſibili non ſeq̄tur ꝯñs impoſſibile. g̊ illud ſeq̄baꝛ ꝓpter oppoſitũ ꝯtradictoriũ ꝯcl'onis q̄d nõ p̄t ſtare in veritate cũ ꝑmiſſis. ſed repugnat añti. Poſſet etiã ꝓbari ponendo minorē de ineſſe. q̄ illo facto ſi oppoſitũ ꝑme ꝯcl'onis ſtaret in ꝟitate cũ ꝑmiſſis due ꝯtradictorie ſtarent ſimul in ꝟitate. vt pȝ i terminis ſcatiuis. omis hõ eſt aĩal. oē albũ ꝯtingit eſſe hoiem. g̊ oē albũ ꝯtingit eſſe aĩal. ſi oppoſituȝ ꝯñtis. ſcȝ neceē eſt q̄ddã albũ nõ eē aĩal ſtaret in ꝟitate cũ ꝑmiſſis ⁊ poneret minor ineſſe dicendo oē albũ eſt hõ. ſeq̄reꝛ oē albũ eſſe aĩal. ad quã ſeq̄tur oē albũ ꝯtingit eē aĩal q̄ eſt ꝯtradictoria alterius. Et eodē mõ ꝓbarenꝛ aliȷ̄ modi ꝑme figure. Secũda ꝑs pȝ. ſcȝ ꝙ iſti ſyll'i ſint imperfecti q̄ indigent aliquo ad ſui ꝓbatõem. vt viſum eſt. nec imediate regulanꝛ ꝑ dici de oĩ aut dici de nullo. q̄ minor non ſumitur ſimpliciter in actu ſub medio. ſed in potētia ⁊ cõtingenter. ſed affirmatiui ſyllogiſmi regulãtur ꝑ illud ꝑncipium qñcũq; aliqua duo ſunt eadem ſimpliciter. tũc q̄cquid ꝯtingit eſſe ſub vno ꝯtingit eſſe ſub alio. ⁊ negatiui ꝑ illud ꝑncipiũ qñcunq; aliqua duo diuerſa ſunt ſimpliciter quicq̄d ꝯtingit eſſe ſub vno poſſibile eſt nõ eē ſub alio

¶ Concluſio ſecũda. Poſita maiore de ineſſe et minore de ꝯtingenti in prima figura ſolũ ſequiꝛ ꝯcl'o de ꝯtingenti accepto ꝓ poſſibili formaliter et nõ de contingenti ad vtrũlibet. ꝓbatur ꝯcluſio illud formaliter ſequiꝛ in aliq̄ diſpõne q̄d ſemꝑ ſequiꝛ ſȝ in hac diſpõne qñq; ſequiꝛ ꝯcluſio de contingenti nccãrio qñq; de nõ neceſſario. vt patet in tertia rõne añ oppoſitũ. g̊ nulla illarũ ſequiꝛ formaliter ſed ſolũ ſequiꝛ cõcluſio de ꝯtingenti ꝓ poſſibili accepto ideo illa dȝ ſequi formaliter et nunq̄ȝ p̄t ſequi ꝯcluſio de ineē. q̄ qñ ſubiectũ et predicatũ ꝓpõis idē ſunt ſimpliciter q̄cq̄d cõtigit eſſe ſub vno ſcȝ ſub ſubiecto poſſibile eſt eē ſub predicato ⁊ valet iſta diſpõ ſiue ambe ſint affirmatiue vel negatiue q̄ ſi minor ſit negatiua de contingenti ꝯuertiꝛ in oppoſitã qualitatē et tũc fiet bonus ſyll'ꝰ iõ hoc mõ ſtȝ octo cõbinatõnes vtiles ſcȝ qñ ambe ꝑmiſſe ſunt vl'es vl' maior tm̄. et ſunt octo inutiles qñ ambe ſunt ꝑticulares vel maior tm̄. ſed ex maiore de ꝯtingenti et miore de ineſſe ſunt quatuor cõbinationes vtiles et duodecim inutiles

Dubitaꝛ primo. Utrum ex oĩbus modis ſcđe figure valeat ſyll'ꝰ in mixtione de ꝯtingenti et de ineſſe. Ad dubiũ rñr. ꝙ in ſecũda figura ex vna de ꝯtingenti ⁊ alia de ineſſe ſꝑ valet ſyll'ꝰ ſi maior ſit vl'is et alia que eſt de ineſſe ſit negatiua ſed nũq̄ȝ valet ſi illa de ineē ſit affirmatiua. ꝑma ꝑs poſſet ꝓbari inductiue. q̄ nõ eſt dare inſtantiam. Secũda ꝑs ꝓbaꝛ. q̄ cũ vna de cõtingēti ſꝑ equipolleat vni affirmatiue ſiue ſit affirmatiua ſiue negatiua ibi argueret equiualēter ex puris affirmatiuis Ex quo patet ꝙ in ceſare maiore exiſtente de ineſſe ⁊ minore de ꝯtingenti ⁊ in cameſtres minore exiſtente de ineē et maiore in feſtino fit bonus ſyll'ꝰ. et ꝓbanꝛ iſti ſyllogiſmi reducendo ipõs ad primã figuram Et per ꝯuerſionem vl'is negatiue in baroco miore exiſtēte de ineē ⁊ maiore de ꝯtingenti eſt bonus ſyll'ꝰ ⁊ poſſet probari ꝑ impoſſibile capiendo cõtradictoriũ ꝯcluſionis ꝓ maiore poſita ineē inferendo oppoſitũ minoris in barbara Ulterius pȝ ꝙ in iſta mixtione ſcđe figure bñ ſequiꝛ ꝯcluſio de cõtingenti accepto ꝓ poſſibili q̄ ſolũ valet ſyll'ꝰ qñ illa de ineſſe eſt negatiua ⁊ q̄ fit maior in ꝑma figura poſita maiore de ineē ſolũ ſeq̄baꝛ ꝯcluſio de ꝯtigēti poſſibili. g̊ etiã ſolũ ſequeꝛ eadē ꝯcluſio in ſecũda figura

¶ Dubitatur ſecundo. q̃uo valet iſta mixtio de ꝯtingenti ⁊ de ineē in tertia figura. Ad dubiũ rñr ꝙ in tertia figura ex vna de ineē ⁊ alia de ꝯtingēti ſꝑ eſt bonꝰ ſyll'ꝰ ſi altera ꝑmiſſaꝝ ſit vl'is ⁊ mior nõ ſit negatiua de ineē. Probaꝛ reducēdo ad primã figurã ꝑ ꝯuerſionē excepto q̄nto mõ q̄ ꝓbaꝛ reducēdo ꝑ ipoſſibile Cũ dr̄ñter q̄ ſi illa q̄ fit maior in prima figura reducēdo ꝑ ꝯuerſionē ſit de ꝯtingenti ⁊ alia de ineſſe ſequiꝛ ꝯcluſio de ꝯtingenti ad vtrũlibet. ſȝ ſi illa q̄ fit maior ſit de ineē ſeq̄tur ꝯcluſio de ꝯtingēti poſſibili Et ſic poſſet faciliter videri inductiue in ſingulis mõis tertie figure qñ ſequiꝛ concluſio de ꝯtingenti ad vtrũlibet. ⁊ qñ de ꝯtingēti poſſibili et oĩa iſta faciliter ꝓbarenꝛ ꝑ exempla Ex oĩbꝫ iſtis dictis pȝ ꝙ in oĩbꝫ modis ⁊ figuris p̄t fieri bonus ſyllogiſmus ex vna de ꝯtingenti et alia de ineſſe

¶ Ad rõnes Ad ꝑmã et ſcđam q̄ eſt eius replica dȝ ꝙ ſi in ꝑmiſſa de ꝯtingēti ſubiectũ ſumereꝛ ꝓ ſuppoſitis in poña tũc illa de ineē vt nũc magis ꝯueniret cũ ipa q̄ȝ ꝓpõ de ineē ſimpl'r q̄ ꝑ illã de ineē vt nũc ſubſumiꝛ ſuppoſitũ ꝑ accñs q̄d ē ſub ſubiecto qñq; i actu ⁊ qñq; in potētia tm̄ ſȝ ꝑ illã de ineē ſimpl'r ſubſumiꝛ ſuppoſituȝ ꝑ ſe q̄d eſt ſꝑ actu ſub medio ſȝ qñ in illa de ꝯtingēti ſubiectũ teneꝛ ꝓ ſuppoſitis in actu illa de ineē ſimpl'r magis ꝯuenit cũ ꝑmiſſis de ꝯtingenti. et lȝ mior q̄ ē de ineē. vt nũc eq̄polleat vni de ꝯtingēti ſm̄ rē. tñ ſm̄ modũ enũciandi nõ eq̄pollet iõ nõ oȝ ꝙ ſeq̄ꝛ ꝯcl'o de ꝯtigēti Ad tertiã dȝ ꝙ ex maiore de ineē ⁊ miore de ꝯtingēti in ꝑma figura nõ ſequiꝛ formal'r ꝯcl'o de ꝯtigēti ad vtrũlibet neq; de ꝯtingenti nccãrio. ſed tm̄ de ꝯtingenti poſſibili q̄d eſt cõmune ad vtrũlibet ſicut dictum eſt.

Uãdo ãt hec q̄dē ꝓpoſitionũ ex neceſſitate ineē vel nõ ineē. illa vero ꝯtingere ſignificat Syllogiſmꝰ q̄dē erit hoc modo ſe habētibꝫ terminis. ⁊ ꝑfectus qñ ad minorē extremitatē ponetur nccãriũ. Cõcluſio ãt ſi et priuatiui ſint termini cõtingētis et nõ ineē erit. ſiue vl'r ſiue nõ vl'r ponãtur. Si ãt ſit hic q̄dem affirmatiuus. ille vero priuatiuus qñ fuerit affirmatiuus neceſſarius ꝯtingentis erit cõcluſio ⁊ nõ eius qui eſt nõ eē. Qñ ãt ꝓuatiuus contingentis nõ ineē ſiue vl'es ſiue nõ vl'es ſtȝ termini. Cõtingere aũt in ꝯcluſione eodeȝ mõ accipiendũ eſt quo modo in prioribus Eius ãt q̄d eſt ex nccitate nõ ineſſe. nõ erit ſillogiſmus. Aliud ei eſt nõ ex nccitate ineē ⁊ ex neceſſitate nõ ineē. Qm̄ igiꝛ vl'ibꝫ exñtibꝫ t'minis affirmatiuis nõ erit ꝯcl'o nccãria manifeſtũ. Inſit ei oĩ b a ex nccitate. b ãt ꝯtigat oĩ c Erit igiꝛ ipfectꝰ ſyllogiſmꝰ qm̄ a ꝯtingit oĩ c ineē Qm̄ ãt ipfectus ex demõſtratõe palã Eodē ãt mõ oſtendetur quo et in prioribꝫ Rurſum a q̄dē ꝯtingat oĩ b ineē. b ãt c. inſit ex nccitate. erit itaq; ſyll'ꝰ. qm̄ a q̄dē ꝯtingit om̄i c ineē: ſȝ nõ qm̄ ineſt ⁊ ꝑfectꝰ eſt: ſed nõ ipfectꝰ. ſtatim ei ꝑficiꝛ ꝑ ꝓpõnes ex ꝑncipio. Si ãt nõ ſil'is figure ſunt ꝓpõnes. ſit primũ ꝓuatiua nccãria. et a quidē ꝯtingat nulli b ex nccitate. b aũt ꝯtingat om̄i c: neceē ē igiꝛ a nulli c. ineſſe. ponaꝛ em̄ ineē aut oĩ aut alicui poſitũ eſt ãt a ꝯtingere nulli b. Qm̄ ergo ꝯuertitur ꝓuatiua: et b nulli a ꝯtingit. a ãt poſituȝ eſt ineē c. aut oĩ aut alicui. quare nulli aut nõ oĩ c. cõtingit b ineē. ſȝ inerat oĩ ex ꝑncipio Manifeſtũ eſt ãt qm̄ et eiꝰ q̄d eſt ꝯtingere nõ ineē fit ſyllogiſmꝰ ſiq̄dē nõ ineē Rurſuȝ ſit affirmatiua ꝓpõ nccãria. et a q̄dē ꝯtingat nulli b ineē. b aũt inſit om̄i c ex neceſſitate Syll'ꝰ q̄dē erit ꝑfectꝰ. ſȝ nõ eiꝰ q̄d eſt nõ eē. ſȝ q̄d eſt ꝯtingere nõ ineſſe Nã et ꝓpõ ſic ſumpta eſt q̄ ad maiorē extremitateȝ et ad impoſſibile nõ eſt ducere. Nam ſi ponaꝛ a ineſſe vlli c. poſitum eſt añt. ⁊ a nulli b ꝯtingere ineſſe. nihil accidit ꝑ hoc impoſſibile. Si ãt

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ad minorem extremitatem priuatiuū ponatur qn̄ cōtingere q̄dem ſignificauerit ſyllogiſmus erit ꝑ ꝯuerſionem queadmodum in prioribus. qn̄ autem nō contingere nō erit ex neceſſitate. nec quando vtraqꝫ quidem ponitur priuatiua. non ſit aūt contingens quod eſt ad minorem Termini autem ineſſe quidē albū animal nix. nō ineſſe quidem album animal pix. Eodem aūt modo ſe habebit et in ꝑticularibus ſyllogiſmis. quando em̄ fuerit priuatiua neceſſaria. et cōcluſio erit nō ineſſe. vt ſi q̄dem a contingit nulli b ex neceſſitate ineſſe. b aūt alicui c. ꝯtingat ineſſe. neceſſe eſt alicui a eorū (que ſunt c) nō ineſſe Si em̄ omī ineſt. contingit aūt a nulli b. ⁊ nulli a contingit b ineſſe. Quare ſi omī c. ineē a. nulli c. ꝯtingit b. ſed poſitum erat alicui contingere. Quando aūt ꝑticularis affirmatiua neceſſaria fuerit q̄ in priuatiuo ē ſyllogiſmo vt b. c. aut vniuerſalis in affirmatiua. vt a b. nō erit ineſſe ſyllogiſmus. Demonſtratio aūt eadē que et in priorib⁹ Si āt vl'e q̄dē ponaꝛ ad minorē extremitatē. vel affirmatiuū vel ꝓuatiuū ꝯtingēs. ꝑticulare āt nccāriū non erit ſyll's. Termini āt ineē q̄dē ex nccitate. aial albū hō. Nō ꝯtingere aūt. animal albū tunica. Quando autem vniuerſale q̄dem ſit neceſſariū. ꝑticulare aūt cōtingens cum priuatiuū quidem eſt vniuerſale. Ineſſe quidem termini. aial albū coruus. Non aūt ineſſe aial albū pix. Cū āt affirmatiuū vniuerſale. Termini ineſſe. animal albū cignus. Non cōtingere. animal albū nix. Neqꝫ quando indiffinite ſumūtur propoſitiones. aut vtraqꝫ ꝑticulares non erit ſyllogiſmus ſic. Termini aūt cōmunes ineſſe q̄dem. animal albū homo Non ineſſe aūt aial album inanimatum Item animal albū alicui et albū inanimato alicui. et neceſſariū eſt ineſſe et non contingit ineſſe. et in ꝯtingēti ſimiliter Quare ad oīa vtiles ſt̄ termini. Manifeſtum eſt ergo ex his que dicta ſunt qm̄ ſil'r habentibus ſe terminis in eo qđ quidem eſt ineſſe ⁊ in neceſſarijs. fit et nō ſyllogiſmus. verū ſm̄ ineē quidē priuatiua ꝓpōne poſita. eius (qđ eſt ꝯtingere) erit ſyll'us. Scđm nccāriū aūt priuatiua poſita. et ꝯtingere et nō ineē. Palā aūt eſt et qm̄ oēs ipfecti ſylli. ⁊ qm̄ ꝑficiunꝛ ꝑ p̄dcās figuras. In ſecūda aūt figura qn̄ ꝯtingentes quidē ſumunꝛ vtraqꝫ ꝓpōes. null⁹ erit ſyll's. ſiue affirmatiue ſiue priuatiue. ſiue vniuerſaliter ſiue ꝑticulariter Quādo āt hec quidē ineſſe. illa vero ꝯtingere ſcat affirmatiua ineē ſcante. nunq̄ erit. Priuatiua autem vniuerſali ſemꝑ eſt Eodem aūt modo et quando propoſitionū hec ex neceſſitate illa contingere aſſumitur. Oporteret aūt et de his accipe qđ in ꝯcluſionib⁹ ꝯtingit queadmodum in ꝓorib⁹. Primū igiꝛ oſtēdēdū. qm̄ nō ꝯuertiꝛ in ꝯtingere ꝓuatiua. vt ſi a ꝯtingit nulli b: nō necē eſt ⁊ b ꝯtingere nulli a. ponaꝛ em̄ hoc et ꝯtingat b nulli a ineſſe Ergo qm̄ ꝯuertūtur. q̄ ſunt in eo qđ eſt cōtingere affirmatōes negatōib⁹. ⁊ ꝯtrarie ⁊ ꝯtraiacētes. b āt ꝯtingit nulli a ineē Manifeſtū eſt qm̄ et oī a ꝯtinget b ineē. hoc aūt falſum eſt. nō eī ſi hoc huic oī contingit. ⁊ hoc huic nccāriū Quare nō ꝯuertitur ꝓuatiua. Amplius āt nihil ꝓhibet a q̄dē ꝯtingere nulli b. b āt alicui nō ineē ex nccitate. vt albū quidē ꝯtingit oī hoī nō ineē. nā ⁊ ineē hoīem nō āt ver̄ ē dicere qm̄ cōtingit nulli albo. plurib⁹ eī ex nccitate nō ineſt. nccāriū aūt non erat ꝯtingens. ſʒ nec ex impoſſibili oñdeꝛ ꝯuertēs vt ſi q̄s ꝓbet quoniā falſuʒ eſt b ꝯtingere nulli a ineē. ver̄ nō ꝯtingere nulli affirmatio et negatio. Si āt hoc verum ē ex nccitate alicui a ineē b. quare et a alicui b. hoc āt ipoſſibile. nō eī ſi a nō ꝯtingit nulli b. necē eſt alicui ineſſe. nā non contingere nulli diciꝛ dupliciter. hoc q̄dē ſi alicui ineſt ex nccitate. illud vero ſi ex nccitate alicui nō ineſt. nā qđ ex nccitate alicui eor̄ q̄ ſunt a nō ineē b. nō eſt verū dicere. qm̄ oī ꝯtingit nō ineē: queadmodū nec qđ alicui ineē ex nccitate qm̄ oī cōtingit ineē. Si ergo aliq̄s ꝓbet qm̄ nō cōtingit c oī d ineſſe ex nccitate alicui nō ineē ipm Falſum ſumet oī nō ineē Sʒ qm̄ in quibuſdam ex nccitate ineē. ꝓpter hoc dicimus nō oī ꝯtingere Quare eī q̄ eſt cōtingere omī ineſſe et ea q̄ ex nccitate alicui ineſſe opponitur ⁊ ea q̄ alicui ex nccitate nō ineē. Sil'r aūt ⁊ eī q̄ eſt cōtingere nulli. palā ergo qm̄ ad ſic contingens ⁊ nō contingēs. vt in principio definiuimus nō ex neceſſitate alicui ineē ſumēdū. Hoc aſſumpto nihil accidit impoſſibile. quare nō fit ſyllogiſm⁹ Manifeſtum ergo ex his que dicta ſunt. qm̄ nō cōuertitur priuatiua. Hoc aūt oſtēſo ponatur a b quidem cōtingere nulli. c vero omni per conuerſionē. ergo nō fit ſyllogiſm⁹. Dictū eſt em̄. qm̄ nō cōuertitur huiuſmodi propoſitio Sʒ nec per impoſſibile. nā poſito b omni c. cōtingere ineſſe nihil accidit falſum. Cōtinget enim a et omni et nulli c ineſſe omnino autē ſi ē ſyllogiſm⁹. Palā qm̄ cōtingētis erit. eo ꝙ neutra ꝓpoſitionum ſumpta eſt in eo ꝙ eſt ineē et hic vel affirmatiuus vel negatiuus Neutro āt mō poſſibile eſt. affirmatiuo em̄ poſito oſten-

detur ꝑ terminos. qm̄ nō cōtingit eē priuatio aūt qm̄ ꝯcluſio nō ꝯtingit ſʒ nccāria ē ſit eī a q̄dē albū. b aūt hō. in quo aūt c equus. ergo a albuʒ ꝯtingit huic q̄dē oī. illi vero nulli ineē. ſʒ b neqꝫ ineē ꝯtingit c neqꝫ nō ineē. Qm̄ igiꝛ ineſſe non poſſibile eſt manifeſtū Nullus em̄ equus hō ſʒ neqꝫ ꝯtingere nō ineſſe Necē eſt eī nullū equuʒ hoīem eē. Neceſſariū aūt nō erat cōtingēs. nō igiꝛ fit ſyllogiſm⁹ Sil'r aūt oſtendeꝛ ⁊ ſi ecōuerſo ponaꝛ priuatiua. ⁊ ſi vtraqꝫ affirmatiue ponātur vl' priuatiue. nā ꝑ eoſdē terminos erit demōſtratio: Et qn̄ hec q̄dē vl'is. illa vero ꝑticularis vl' vtraqꝫ ꝑticulares vl' indiffinite. aut quolibet modo aliter ꝯtingit ꝑmutari ꝓpōes. ſꝑ eī erit ꝑ eoſdē terminos demonſtratio Manifeſtū eſt ergo qm̄ vtriſqꝫ ꝓpōnib⁹ ſm̄ ꝯtingere poſitis null⁹ fit ſyll'us Si aūt altera q̄dē ineē. altera vero ꝯtingere ſcat. priuatiua q̄dē ineē poſita priuatiua vero cōtingere. nunq̄ erit ſyllogiſm⁹. ſiue vl'r ſiue ꝑticulariter ſumanꝛ termini. Demonſtratio āt eadē ⁊ ꝑ eoſdē terminos. Qn̄ aūt affirmatiua q̄dē ꝯtingere. ꝓuatiua v̄o ineſſe erit ſyllogiſmus ſumaꝛ eī a b q̄dē nulli ineē. c v̄o oī ꝯtingere Cōuerſa eī ꝓuatiua. b inerit nulli a āt oī c: ꝯtingebat. Fit ergo ſyllogiſm⁹ qn̄ b ꝯtingit nulli c ꝑ ꝓmā figurā. Sil'r āt ⁊ ſi a c ponatur ꝓuatiā. ſi āt vtraqꝫ ſint ꝓuatiue. ſcet āt hec q̄dē ineē: illa vero ꝯtingere. ꝑ ea q̄dē q̄ ſumpta ſunt nihil accidit nccāriū Cōuerſa aūt ꝯtingere ꝓpōne fit ſyll's qm̄ b cōtingit nulli c ineē. queadmodū in ꝓorib⁹. erit em̄ rurſum in ꝓma figura. Si āt vtraqꝫ ponanꝛ priuatiue nō erit ſyll's Termini ineē q̄dē. ſanitas aial hō. Nō ineſſe aūt. ſanitas equ⁹ hō. Eodē āt mō ſe habebit et in ꝑticularib⁹ ſyll'is Qn̄ eī affirmatiue erit ineē ſiue vl'r ſiue ꝑticulariꝛ ſumpta. nullus erit ſyll's Hoc āt ſil'r ⁊ ꝑ eoſdē t̄mios dm̄raꝛ. q̄b⁹ prius. Qn̄ āt ꝓuatiua erit ꝑ cōuerſionē. queadmodū in ꝓorib⁹ Rurſuʒ ſi ambe q̄dē dimēſiones ꝓuatiue ſumāꝛ. vl'r āt q̄ eſt nō ineē ex ipis q̄dē ꝓpoſitōib⁹ nō erit nccāriū Cōuerſa āt cōtingēti erit ſicut in ꝓorib⁹ ſyll's Si āt nō ineē quidē ſit priuatiua ꝑticularis aūt ſumpta nō erit ſyll's. neqꝫ ꝓuatiua neqꝫ p̄dicatiua exiſtente altera ꝓpōne Nec qn̄ vtraqꝫ ponūtur indiffinite: vl' affirmatiue vl' negatiue vl' ꝑticulares Demōſtratio āt eadē ꝑ eoſdē t̄minos. Si aūt hec q̄dē ꝓpoſitionū ex nccitate. illa v̄o ꝯtingere ſcat ꝓuatiua quidē nccāria. erit ſyll's. Nō ſolū qm̄ contingit nō ineſſe. ſʒ qm̄ nō ineē. affirmatiua aūt nō erit. Ponaꝛ āt a q̄dē nulli b ineē ex nccitate. c. āt oī contingere. Cōuerſa ergo priuatiua ⁊ b nulli a inerit. a aūt omī c cōtingebat Fit igiꝛ rurſus ꝑ primā figurā ſyll's. qm̄ b cōtingit nulli c ineē Sil'r āt manifeſtū qm̄ nō ineſt b nulli c. ponaꝛ em̄ ineſſe. ergo ſi a cōtingit nulli b. b aūt ineē alicui c. a alicui c nō ꝯtingit. ſʒ oī ponebaꝛ ꝯtingere Eodē em̄ mō oſtēdiꝛ ⁊ ſi ad c ponaꝛ ꝓuatiuū Rurſuʒ ſi priuatiua quidē neceſſaria. altera āt contingens. et a b. quidē contingat nulli. c. aūt inſit oī ex neceſſitate. ſic ergo ſe habentib⁹ terminis. nulllus erit ſyll's. Accidit eī b nō ineſſe c ex nccitate Sit eī a q̄dē albū in quo aūt b hōi in quo āt q̄dē c cignus. Ergo albuʒ quidē cigno ex nccitate ineē. hoī āt ꝯtingit nulli: ⁊ hō cigno ex nccitate nulli. Qm̄ igitur ei⁹ qđ eſt cōtingere nō eſt ſyll's manifeſtuʒ eſt. nā ex neceſſitate nō erat contingēs. ſed neqꝫ neceſſarij: nam neceſſariū aut vtriſqꝫ neceſſarijs. aut ex priuatiua contingebat. Amplius autē et poſſibile eſt his poſitis b ineſſe ex neceſſitate eſt. nihil em̄ prohibet c quidē ſub b eſſe a aūt b quidē oī cōtingere. c autem ex neceſſitate ineſſe. vt ſi c. quidem ſit vigilans. b autē animal. in quo autem a motus. Nam vigilanti quidem ex neceſſitate ineſt motus animali aūt omī cōtingit moueri. ⁊ omē vigilans animal. Manifeſtum ergo qm̄ nec eius quod eſt in non eſſe. ſi quidē ſic ſe habentibus neceſſe eſt ineſſe. neqꝫ aūt oppoſitarum dictionū. Quare nullus erit ſyllogiſm⁹ Sil'r āt oñdeꝛ ⁊ e conuerſo poſita affirmatiua. ſi aūt ſil'is figure ſint ꝓpōnes cum ſint priuatiue ſemper fit ſyllogiſmus. conuerſa ſm̄ ꝯtingere ꝓpoſitione queadmodū in priorib⁹ Sumatur em̄ a. b ex neceſſitate non ineſſe c. c. aūt cōtingere non in eſſe. Conuerſis ergo ꝓpoſitionibus. b quidē nulli a ineſt: a vero omni c contingit. Fit igitur ꝓma figura. ⁊ ſi ad c. ponatur priuatiuum ſimiliter. Si aūt priuatiue ponantur non erit ſyllogiſmus. Nam eius quod eſt non ineſſe. aut eius quod ex nccitate non ineſſe manifeſtum qm̄ non erit. eo ꝙ nō ſumpta ſit priuatiua propoſitio. neqꝫ in eo quod ineē eſt neqꝫ in eo qđ ex nccitate ineſſe. Sʒ neqꝫ eius quod eſt contingere non eſſe. Ex neceſſitate enim ſic ſe habentibus. b non inerit c. vt ſi a quideʒ ponatur album. in quo aūt b. cignus. in quo auteʒ c hō. neqꝫ em̄ oppoſitarū affirmationū. quoniā

oſtenſum eſt.b.ex neceſſitate nõ ineſſe c.nõ ergo fit ſyllogiſmus oĩno. Silr̃ aũt ſe habebit et in ꝑticularibꝰ ſyllogiſmis Qñ eñ fuerit priuatiua ⁊ vl'is ⁊ nccãria ſꝑ erit ſyllogiſmus ⁊ eiꝰ qꝺ ẽ ɔtingere ⁊ eiꝰ qꝺ ẽ non ineſſe. demrãtio ãt et ꝑ ɔuerſionẽ. qñ ãt affirmatiua nunq̃. Eodẽ aũt modo oñdet̃ quo et vniuerſalibꝰ ⁊ ꝑ eoſdez termĩos. nec qñ vtreq̃ ſumunt̃ affirmatiẽ. Nã et huius eadẽ demõſtratio q̃ ⁊ prius. Qñ autẽ vtreq̃ q̇dẽ priuatiue vniuerſalis aũt ⁊ neceſſaria q̃ non ineſſe ſignificat ꝑ eadẽ q̇dẽ q̃ ſumpta ſunt nõ erit nccãriũ. Conuerſa ãt ſc̄m cõtingere ꝓpõem erit ſyllogiſmꝰ queãdmodũ in priorибꝰ ſi aũt vtreq̃ indiffinite vl' ꝑticulares ponãt̃ nõ erit ſyllogiſmꝰ Demõſtratio aũt eadẽ ⁊ ꝑ eoſdẽ terminos manifeſtũ eſt ex p̄dictis. qm̃ ꝓuatiua quidẽ vniuerſali poſita nccãria ſꝑ fit ſyllogiſmꝰ nõ ſolum eius qꝺ eſt nõ ineſſe ɔtingere ſꝫ ⁊ nõ ineſſe affirmatiua aũt nunq̃. Eodẽ quoq̃ mõ ſe habẽtibꝰ ⁊ in nccãrijs ⁊ in his q̃ inſunt ſyll's fit et nõ fit. palam etiam qm̃ oẽs imꝑfecti ſyllogiſmi et qm̃ ꝑficiunt̃ ꝑ predictas figuras In poſtrema aũt figura et vtriſq̃ ɔtingẽtibꝰ ⁊ altera erit ſyllogiſmus. Qm̃ ḡ cõtingere ſignificant ꝓpões ⁊ concluſio erit ɔtingẽs. ⁊ quãdo hec quidẽ ɔtingere. illa vero ineſſe quando ãt altera quidẽ ponitur nccãria. ſi affirmatiua quidez non erit cõcluſio neq̃ nccãria neq̃ ineẽ ſi aũt priuatiua non ineẽ erit ſillogiſmus queẽadmodũ in prioribꝰ. Eſt aũt accipiẽdũ ⁊ in his ſilr̃ quod in concluſionibꝰ contingẽs. Sint aũt primũ contingẽtes ⁊.a.⁊ b.cõtingãt om̃i c ineẽ. Qm̃ ergo ɔuertit̃ affirmatiua vniuerſalis ꝑticulariter b aũt om̃i c ɔtingit ⁊ c alicui b continget quare ſi a quidẽ oĩ cõtingit c aũt alicui b et a alicui b continget fit eĩ ꝓma figura Et ſi a q̇dẽ ɔtingit nulli c. ineſſe b. aũt om̃i c. nccẽ eſt a. alicui b. ɔtingere nõ ineẽ. Erit eñ rurſuz prima figura ꝑ ɔuerſionẽ Si aũt vtreq̃ priuatiue poſite ſint ex his quidẽ (q̃ ſumpta ſunt) nõ erit neceſſariũ Cõuerſis aũt propoſitõibꝰ erit ſillogiſmus queẽadmodũ in prioribꝰ. Si eñ a.et b cõtingat c. nõ ineſſe. ſi tranſmutat̃ cõtingẽs ineẽ rurſus erit per conuerſionẽ prima figura Si ãt hic quidẽ terminorũ eſt vl'is. ille vero particularis eodẽ modo habentibus ſe terminis quo ineẽ. et erit ⁊ nõ erit ſyll's Cõtingit eñ a quidẽ om̃i c b aũt alicui c ineſſe: rurſum erit prima figura particulari propõne conuerſa. Nam ſi a om̃i c. c autẽ alicui b. a. alicui b. contingeт. et ſi ad. b. c. ponatur vniuerſale ſimiliter. ſimiliter aũt et ſi a c. quidem priuatiua ſit b.c. autem affirmatiua. erit rurſum prima figura per conuerſionem. Si aũt vtreq̃ priuatiue poſite ſint hec quidem vniuerſalis. illa vero ꝑticularis ꝑ ea q̃ ſumpta ſunt non erit ſillogiſmꝰ conuerſis autẽ erit queẽadmodũ in prioribus. Qñ autẽ vtreq̃ infinite vel particulares ſumunt̃ non erit ſyllogiſmus. Eſt eñ neceſſe. a om̃i et nulli b.. ineſſe Termini ineſſe. animal hõ albũ nõ ineſſe q̇dẽ equꝰ hõ albũ. mediũ albũ Si aũt hec q̇dẽ ꝓpoſitionũ ineẽ: illa vero ɔtingere ſignificet concluſio quidẽ erit. qm̃ ɔtingit ⁊ non qm̃ ineſt ſyllogiſmꝰ aũt erit eodem mõ ſe habẽtibꝰ termĩs quo et in prioribꝰ. ſint eñ primũ priuatiue a. q̇dem om̃i c inſit b. aũt om̃i cõtingat ineẽ. Conuerſa ergo b c. erit prima figura et cõcluſio qm̃ contingit a alicui b. ineſſe. Cum eñ altera propoſitionũ in prima figura ſignificet cõtingere et ɔcluſio erit contingens. ſimiliter aũt ⁊ ſi b c. quidẽ ineẽ. a c. aũt ɔtingere: et ſi a: c. q̇dẽ priuatiua b c aũt priuatiua. inſit aũt alterutra vtriq̃. ɔtingẽs erit concluſio. Fit eñ rurſum prima figura. Oſtenſum eſt aũt ſi altera propoſitio ſignificet contingere. in ip̃a eñ figura ⁊ cõcluſio erit ɔtingens. ſi aũt cotingens priuatiua ponatur ad minorẽ extremitatẽ. vl' ſi vtraq̃ ſumatur priuatiua ꝑ ea q̇dẽ (q̃ poſita ſunt) non erit ſillogiſmus. ɔuerſis aũt erit queẽadmodũ in ꝓoribꝰ Si aũt hec quidẽ ꝓpõnuz ſit vl'is. illa vero ꝑticularis. vtreq̃ q̇dẽ ꝓuatiua aut vl'is q̇dẽ ꝓuatiua ꝑticulari affirmatiua idẽ modus erit ſillogiſmoꝝ Oẽs eñ claudunt̃ per primã figurã. quare manifeſtũ eſt ɔtingere quoniã eius (qꝺ eſt et non ineſſe) erit ſyllogiſmus. ſi aũt affirmatiua quidez vl'is priuatiua ꝑticularis per ĩpoſſibile erit demõſtratio Inſit eñ b. q̇dẽ oĩ c a aũt ɔtingit alicui c. nõ ineſſe. Neceſſe eſt igitur a contingere alicui. b. non ineſſe. nam ſi omni b. ineſt a. ex neceſſitate. b. autem omni. c. poſitum eſt ineſſe a autem omni c: ex neceſſitate inerit. Hoc eñ oſtenſuz eſt prius. ſed poſitũ eſt alicui ɔtingere non ineſſe. Quãdo aũt indiffinite vel particulares ſumuntur vtreq̃ non erit ſillogiſmus. Demonſtratio autem que in vniuerſalibus ⁊ ꝑ eoſdẽ terminos Si aũt ẽ hec q̇dẽ ꝓpoſitionũ nccãria illa vero ɔtingẽs. ſi ꝓuatiui q̇dẽ ſint termini ſemꝑ eius qꝺ eſt cõtingere erit

ſyllogiſmus. Quãdo aũt fuerit hic q̇dẽ predicatiuus: ille vero priuatiuus. ſi ſit affirmatiuus q̇dem neceſſarius eius qꝺ eſt ɔtingere nõ ineſſe ſolũ. ſi aũt priuatiuus et eius quod eſt contingere non ineſſe. eius aũt qꝺ ex neceſſitate nõ ineſſe non erit ſyllogiſmus. ſicut nec in alijs figuris. Sint aũt ꝓuatiui termini primũ ⁊ a q̇dez om̃i c. inſit ex nccitate. b aũt oĩ c. ɔtingit ineẽ. Qm̃ ergo a. oĩ c neceſſario ineſt. c aũt alicui b. ɔtingit. et a alicui b cõtingẽs erit ⁊ nõ ineẽ. ſicut eñ accidit in prima figura. Silr̃ aũt oſtenditur et ſi b c quidem ponat̃ nccãria. a. c. ãt cõtingens. Rurſum ſit hoc q̇dẽ p̄dicatm̃. illud vero priuatiuũ. neceſſariũ aũt priuatiuũ et a quidem ɔtingat nulli c ineſſe. b aũt oĩ inſit ex neceſſitate. Erit ergo rurſum prima figura. Nã ꝓuatiua ꝓpõ ɔtingere ſ͡cat. Manifeſtuz eſt igitur quoniã ɔcluſio erit cõtingẽs. Cũ eñ propoſitiones ĩ prima figura ſic ſe habeãt et ɔcluſio erat ɔtigẽs. ſi aũt priuatiua ꝓpõ ſit neceſſaria ɔcl'o erit. Et quoniã alicui ɔtingit nõ ineſſe. ⁊ quoniã nõ ineſt. Ponat̃ eĩ a. nõ ineẽ c. ex nccitate b ãt oĩ ɔtigere. Cõuerſa ḡ b. c affirmatiua ꝓma erit figura ⁊ nccãria ꝓpõ ꝓuatiã Cũ ãt ſic ſe habeãt ꝓpoſitões accidebat a. ⁊ ɔtingere nõ ineẽ alicui c et nõ ineẽ. quare et a nccẽ eſt alicui b nõ ineſſe Quãdo ãt ponit̃ priuatiuũ vniuerſaliter ad minorẽ extremitatẽ ſi ɔtingẽs q̇dem erit ſyllogiſmus trãſumpta ꝓpoſitõne queẽadmoduz in prioribus. Si aũt nccãriũ nõ inerit et eñ neceſſe eſt om̃i ⁊ nulli cõtingere ineſſe. termini oĩ ineſſe. ſomnꝰ equus dormiẽs homo. nulli ineẽ ſomnus equus vigilãs homo. Silr̃ aũt ſe habebit et hic quidẽ termĩoꝝ ſit vl'is: ille vero ꝑticular ad mediũ Nã ſi vt vtriq̃ ſint ꝓuatiui eiꝰ qꝺ eſt ɔtingere ⁊ nõ eiꝰ qꝺ eſt ineſſe erit ſillogiſmus. Et qñ hoc quidẽ ꝓuatiuũ ſumitur illud vero affirmatiuũ. neceſſariũ aũt affirmatiuum erit ſillogiſmus eius quod eſt ɔtingere nõ ineẽ ſolũ. Qñ aũt ꝓuatiuũ nccãriũ et concluſio erit eius qꝺ eſt contingere non ineſſe et eius qꝺ eſt nõ ineſſe. Nam idem modus demõſtratõis et cũ vl'es ſunt termini nccẽ eſt eñ per ꝓmã figuram ſillogiſmos ꝑfici om̃es: quare ⁊ in illis et in his neceſſariũ accidere. Qñ aũt priuatiuum vniuerſaliter ſumptum ponitur ad minorez extremitatem ſi contingens q̇dem erit ſillogiſmꝰ per conuerſionem. ſi aũt neceſſarium non erit oſtendetur autem eodẽ modo quo et vniuerſalibus et per eoſdẽ terminos. Manifeſtuz ergo et in hac figura qñ ⁊ quomodo erit ſillogiſmꝰ: et qñ eius quod eſt ɔtingere ⁊ qñ eius quod ẽ ineẽ. palã et qm̃ oẽs imꝑfecti ⁊ qm̃ ꝑficiunt̃ per primã figuram.

Queritur Utrũ ex mixtis de contingenti et nccãrio valeat ſyllogiſmus in prima figura ad ɔcluſionem de ineſſe et de ɔtingenti Arguit̃ ꝙ non. quia in om̃i bono ſyllogiſmo ɔcluſio debet eſſe ſimilis alicui premiſſaꝝ. ſed ſi in illa mixtõne ſequat̃ cõcluſio de ineſſe nõ erit ſimilis alicui p̄miſſarũ. ergo in tali mixtione non ſeq̄tur cõcluſio de ineſſe. Secũdo oĩs cõcluſio ſequitur aliquã partem contradictionis ſcꝫ debiliorem. ḡ ex vna de ɔtingenti et alia de neceſſario del et tm̃ ſequi cõcluſio de nccãrio et nunq̃ de ineſſe. Tertio. concluſio in ſyllogiſmo ſequitur propter conuenientiam quam habet cũ premiſſis. ſed cõcluſio de neceſſario maiorem conuenientiã habet cum premiſſis in illa mixtione q̃ illa de ineſſe ergo cũ ibi non ſequatur cõcluſio de neceſſario neq̃ etiam de ineſſe In ꝑpoſitum eſt p̄ ꝓus in textu.

Sciendũ primo ꝙ poſtq̃ determinatum eſt de formatõne ſyllogiſmorum ex vna de contingenti et alia de ineſſe Conſequenter videndũ eſt de formatione ſyllogiſmorum ex vna de contingenti et alia de neceſſario. et quia iſta mixtio parum differt ab illa de contingenti. ideo ad ipſam preſupponũtur ea que dicta ſunt de mixtione precedenti.

Sciẽdum ſc͡ꝺo. ꝙ ex maiore de cõtingẽti et minore de neceſſario eſt perfectus ſyllogiſmus in prima figura et ſequitur concluſio de contingenti ad vtrũ libet obſeruatis regulis prime figure. probatur. quia in tali diſpoſitõne ſyllogiſmus affirmatiuus regulatur per dici de omni. naz ſi maior extremitas inſit medio cõtingenti pro quolibet ſuppoſito cum minor ſit ſuppoſituz medij ſc̄m actum et dicitur de neceſſario. etiam maior extremitas contingenter predicatur de minore in cõcluſione. et ſi minor remoueatur a tali medio etiam remouebitur contingenter a maiore et per hoc ſyllogiſmi negatiui regulantur per dici de nullo

¶ Concluſio prima ex maiore de neceſſario et minore de contingenti in modis affirmatiuis bene ſequitur concluſio de contingenti pro poſſibili probatur concluſio. quia in tali diſpoſitiõe capiendo contradictorium concluſionis cum minore poſita de ineſſe ſequitur oppoſituz maioris in tertia figura ergo ibi fit bonus ſyllogiſmus. Et quia ſequitur quãdoq̃ concluſio de contingenti neceſſario et quandoq̃ nõ neceſſario ergo nulla illarum formaliter ſequitur. ſed ſolum illa de poſſibili que ſequitur ad vtrãq̃ poteſt etiã ſequi cõcluſio de ineſſe. quia non oportet ſi predicatum et ſubiectum idem ſunt ſimpliciter vt dicit maior de neceſſario ⁊ minor ſit potentialiter ſub ſubiecto vt dicit minor de contingenti ꝙ oporteat ꝙ minor ſit actu ſub maiore extremitate. vt diceret concluſio de ineſſe. ſed ſolũ ſequitur ꝙ poſſibile eſt eſſe minorem ſub maiore. Nec poteſt probari illa conſequentia capiendo oppoſitum concluſionis de ineſſe Quia illa concluſio eſſet vna de ineſſe vt nunc ideo ſi poneretur oppoſitum ɔcluſionis cum maiore que eſt

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA

de neceſſario vel cū minoꝛe q̄ eſt de ꝯtingenti ad inferendum oppoſitum alterius pꝛemiſſe talis mixtio nō valet quia in tali mixtione illa de ineſſe debet ſumi de ineſſe ſimpliciter.

Cōcluſio ſecūda in modis negatiuis pꝛime figure ex maioꝛe de neceſſario minoꝛe de contingenti ſequitur concluſio de ineſſe et de contingenti accepto pꝛo poſſibili. pꝛobaꝛ concluſio quia in maioꝛe negatiua de neceſſario maioꝛ extremitas negatur de medio ꝓ omni tēpoꝛe ⁊ omībus ſuppoſitis eius tam in actu ꝙ̄ in potentia ⁊ qꝛ minoꝛ ſumitur ſub medio contingenter ⁊ in potentia ideo maioꝛ actualiter negatur de minoꝛe. et ꝓpter hoc in tali diſpoſitōne ſequitur cōcluſio de ineſſe. et etiam ad illam de ineſſe ſequitur concluſio de cōtingenti poſſibili. ideo illa concluſio ſequiꝛ ad pꝛimas pꝛemiſſas Ex quibꝫ patet ꝙ in iſtis duobꝫ vltimis modis ſemper eſt ſyllogiſmus impfectus. qꝛ minoꝛ nō ſumitur actualiter ſub medio diſtributo. ſed ſub quadam ampliatione contingentis quod ampliat ad ſuppoſita que ſunt in potentia ſub pꝛedicato. Ulterius patet ꝙ bene valet ſyllogiſmus in pꝛima figura ſi maioꝛ ſit vniuerſalis ⁊ minoꝛ non ſit negatiua de neceſſario qꝛ ſi ſit negatiua de contingenti poterit ꝯuerti i oppoſitā q̄litatē et erit bonus ſyll's et ſic quando maioꝛ eſt de neceſſario et minoꝛ de contingenti ſunt octo cōbinationes vtiles et octo inutiles. Et quia ſemper valet ſyllogiſmus ſi maioꝛ ſit vniuerſalis ⁊ ſi minoꝛ ſit ꝑticularis. vel ambe pꝛemiſſe ſcꝫ quādo maioꝛ eſt de contingenti et minoꝛ de neceſſario. Ideo ſolum ſunt quatuoꝛ cōbinationes vtiles in pꝛima figura. et ſic patet de mixtione de contingenti ⁊ alia de neceſſario in pꝛima figura ſed de eadeꝫ mixtione in ſecūda ⁊ tertia figuris videbitur in ſecundo articulo.

Dubitatur pͥmo Utrum ex vna de neceſſario et alia de contingenti ſemper valeat ſyllogiſmus in ſecunda figura. Ad dubium reſpondetur ꝙ ſic. dum tamen maioꝛ ſit vniuerſalis et alia que eſt de neceſſario eſt negatiua. patet q̄a tres modi pꝛimi ſecūde figure ꝓbantur reducendo ad pꝛimā figuram per conuerſionem ſimplicem vniuerſalis negatiua de neceſſario que fit maioꝛ in pꝛima figura et ibi ſequitur duplex cōcluſio ſcꝫ negatiua de ineē et de cōtingenti poſſibili qꝛ ille ſequebantur in pꝛima figura poſitā maioꝛe negatiua de neceſſario ſed in quarto modo ſolum concluſio ſequitur de contingēti ꝓ poſſibili ⁊ nō de ineſſe eo ꝙ nulla pꝛemiſſarum poteſt fieri maioꝛ reducendo ꝑ cōuerſionē ad pͥmā figurā. Et qꝺ ſequitur illa concluſio poſita minoꝛe negatiua de neceſſario patet qꝛ capiendo cōtradictoꝛiū cōcluſionis cuꝫ maioꝛe poſita de ineſſe pōt inferri cōtradictoꝛiū minoꝛꝭ ex cōſequenti qꝛ pꝛimo ſequiꝛ vna affirmatiua de ineē ad quā ſequitur vl'is affirmatiua de poſſibili

¶Dubitatur ſecūdo Qualiter in tertia figura valeat pꝛedicta mixtio de contingenti et de neceſſario. Ad dubiū reſpondeꝛ ꝙ in tertia figura ex illis valet ſyllogiſmus ſi altera pꝛemiſſarū ſit vl'is et minoꝛ nō ſit negatiua da neceſſario patet qꝛ oēs modi eius poſſunt ꝓbari reducendo ꝑ ꝯuerſionē ad pꝛimā figurā excepto bocardo q̄ poteſt ꝓbari ꝑ impoſſibile capiendo oppoſitum ꝯtradictoꝛiū cōcluſionis cū minoꝛe poſita de ineſſe ſi ſit de cōtingenti ſed dr̄ıt̄er valet qꝛ ſi illa que fit maioꝛ pͥme figure reducendo per conuerſionem ſit de cōtingenti ad vtrūlibet ſeq̄tur cōcluſio de tali cōtingenti ⁊ ſi illa q̄ fit maioꝛ ſit de neceſſario ⁊ alia de contingenti tūc in mōis affirmatiuis ſequitur tm̄ cōcluſio de ꝯtingenti poſſibili. et in modis negatiuis ſequitur concluſio de ineſſe et de contingenti. Ex omnibꝫ habitis in iſta cōcluſione ptꝫ ꝙ ex vna de ꝯtingenti et ex alia de nc̄cario ſequiꝛ cōcluſio de ineſſe et de contingenti in qualibet figura ſed nō in oībus modis. Et ex pꝛedictis in pͥncipio iſtius tractatus et etiam pꝛecedentis poteſt haberi ſufficientia de foꝛmatione oīm ſyllogiſmoꝛū. q̄a oīs ſyllogiſmus vel eſt ſimplex vel mixtus. ſimplex. vel ex puris de ineſſe ꝯtingenti vel nccē. Si de ineſſe ſemꝑ valet in pꝛima figura Si maioꝛ ſit vl'is et minoꝛ affirmatiua. ⁊ in ſcd̄a figura ſi maioꝛ ſit vniuerſalis ⁊ altera pꝛemiſſarū negatiua ⁊ altera affirmatiua. ⁊ i tertia figura valet ſi altera p̄miſſa ſit vniuerſalis et minoꝛ affirmatiua. Si vero ambe ſint de neceſſario eodem modo valet ſyllogiſmus in oī figura ſicut ex ambabꝫ de ineſſe. Si vero ambe ſint de ꝯtingenti ſemꝑ valet ſyllogiſmus in pꝛima figura poſita maioꝛe vniuerſali. ſed in ſecūda figura nunꝙ̄ valet. ſed in tertia figura ſemꝑ valet ſi altera pꝛemiſſarū ſit vniuerſalis Si vero ſyllogiſmus ſit mixtus hoc eſt tripliciter. vel ex vna de ineſſe ⁊ alia de nc̄cario. vel ex vna de nc̄cario. et alia de contingenti. vel ex vna de contingenti. ⁊ alia de ineſſe. ſi pꝛimū ſꝑ valet ſyllogiſmus in pꝛima figura maioꝛe et minoꝛe affirmatiuis ⁊ ſi maioꝛ ſit de nc̄cario ſequitur ꝯcluſio de neceſſario ⁊ ſi de ineſſe ſolū ſequiꝛ cōcluſio de ineſſe ſꝫ in ſecūda figura valet obſeruatis regulis eius. ⁊ ſi illa q̄ fit maioꝛ in pꝛima figura reducendo per ꝯuerſionē ſit de nc̄cario ſequitur concluſio de neceſſario. et ſi aliter ſequitur cōcluſio de ineſſe. et ſimiliter in tertia figura valet ſeruatis regulis eius ⁊ ſequitur cōcluſio de nc̄ario vel de ineſſe ſm̄ ꝓpoꝛtionē ad pꝛimā figurā. Si vero ſit mixtꝰ ex vna de ꝯtingenti et alia de ineſſe ſꝑ valet in pͥma figura. maioꝛe vl'i ſi minoꝛ nō ſit negatia de ineē ⁊ ſi maioꝛ ſit de ꝯtingenti ſeq̄ꝛ ꝯcl'o de ꝯtigēti ad vtrūlibet. ſi āt de ineē ſeq̄ꝛ de ꝯtingēti poſſibili ſꝫ in ſcd̄a figura vꝫ ſi maioꝛ ſit vl'is ⁊ illa de ineſſe ſit negatiua ⁊ in tertia figura valet vna exn̄te vniuerſali niſi minoꝛ ſit negatiua de ineſſe. et ſi illa q̄ fit maioꝛ in pͥma figura ſit de ꝯtingēti ad vtrūlibet et ſi de ineſſe ſeq̄tur cōcluſio de ꝯtingenti ꝓ poſſibili Si aūt ſit mixtus ex vna de contingenti et alia de neceſſario. tūc valet in pꝛima figura maioꝛi vniuerſali ſi minoꝛ ſit negatiua de nc̄cario. ⁊ ſi maioꝛ de cōtingenti ſit valet ad ꝯcluſionē de ꝯtingenti ad vtrūlibet ⁊ ſi de neceſſario ſeq̄tur ꝯcluſio de cōtingenti ꝓ poſſibili in modis affirmatiuis. ⁊ i negatiuis ſeq̄tur cōcluſio de ineſſe ⁊ poſſibili ſil'. ſꝫ in ſcd̄a figura vꝫ maioꝛe vl'i ⁊ illa de nc̄cario exiſtente negatiua. et in tertia figura valet vna p̄miſſarum exn̄te de nc̄ario ſi mioꝛ nō ſit negatiua de neceſſario. et in iſtis figuris ſequitur ꝯcluſio de ꝯtingenti ad vtrūlibet vel de poſſibili vel de ineſſe ꝓpoꝛtionabiliter ſm̄ ꝙ reducūtur ad pꝛimā figuram

Ad rōes Ad pꝛimā dicitur ꝙ cōcluſio nō ſemper eſt ſimilis alicui pꝛemiſſaꝝ ꝙ̄tum ad oēs mōs eius. ſed ſufficit ꝙ ſil'is ſit in qualitate et ꝙ virtualiter ſil'is ſit ꝙ̄tum ad alios modos et ꝑ idē ptꝫ ſolutio. Ad ſcd̄am Ad tertiā dꝛ ꝙ licet in tali mixtione ſeq̄tur ꝯcluſio de ineſſe. tm̄ nunꝙ̄ ſeq̄tur ꝯcluſio de nc̄cario. qꝛ cū minoꝛ pꝛemiſſa ſit de ꝯtingenti ad vtrūlibet minoꝛ extremitas poniꝛ ꝯtingenter de medio. iō ꝟtute talis diſpōnis maioꝛ extremitas nō pt remoueri de nc̄citate a tali minoꝛe.

Uoniā igiꝛ q̄ i his figurꝭ ſunt ſyllogiſmi ꝑficiunꝛ ꝑ eos (q̄ in pͥma figura ſunt) vl'es ſyllogiſmos. et in hos reducunꝛ palā ex p̄dictis Qm̄ aūt ſimpl'r oīs ſyllogiſmus ſic ſe habebit nunc erit manifeſtū cū oſtēſus fuerit oīs q̄ fit ꝑ aliquā haꝝ figuraꝝ. Neceſſe eſt aūt oēm demōſtratōem et oēm ſyllogiſmū aut ineſſe q̄dem aut nō ineſſe demonſtrare. ⁊ h̄ aut vl'iter aut particulariter. Amplius aūt oſtenſiue aut ex ypotheſi. Eiꝰ āt qꝺ ē ex ypotheſi ꝑs ē per impoſſibile. Pꝛimū ergo dicemꝰ de oſtēſiuis. his em̄ oſtenſis manifeſtū erit et de his q̄ ad ipoſſibile et om̄ino ex his q̄ ex ypotheſi. Si aūt opoꝛteat. a. de b ſillogyſare aut ineſſe aut nō ineſſe neceſſe eſt aliqꝺ ſumere de aliquo. ſi ergo a ſumaꝛ de b. qꝺ ex pͥncipio erat ſumptū. ſi āt. a. de c. c aūt de nullo nec aliud de illo neqꝫ de a alteꝝ. nullus erit ſyllogiſmus. Nā in ea ꝙ vnū de vno ſumiꝛ nihil accidet ex neceſſitate. quare aſſumenda eſt altera ꝓpō Si aūt ſumatur. a de alio. aut aliud de a aut de c. alteꝝ q̄dē eſſe ſyllogiſmum nihil ꝓhibet. ad b aūt nō erit ꝑ ea que ſumpta ſunt. nec qn̄. c ineſt alteri ⁊ illud alij et h̄ alteri. nō copulaꝛ aūt ad b. nec ſic erit ad b ſyllogiſmus. Om̄ino em̄ dicimꝰ qm̄ nullꝰ vnꝙ̄ erit ſyllogiſmꝰ alicuiꝰ de aliq̄ nō ſumpto aliq̄ medio qꝺ ad vtrūqꝫ ſe habeat quo quō p̄dicatōibꝫ Nā ſyllogiſmus q̄dē ſimpl'r ex ꝓpoſitōibꝫ ē ad hoc aūt ſyllogiſmus ex ꝓpoſitōibꝫ q̄ ad hoc. q̄ aūt huius eſt ad hoc ꝑ ꝓpōnes huius ad h̄ impoſſibile eſt aūt ad b ſumere pꝛopōem nihil pꝛedicātes de eo neqꝫ negantes. aut rurſum eiꝰ qꝺ eſt a ad b. nihil cōe ſumētes ſꝫ vtriuſqꝫ ꝓpꝛia q̄dam negātes aut p̄dicātes. quare ſumendū aliquid mediūꝫ vtriuſqꝫ qꝺ cōpulet p̄dicatōes ſi erit huiꝰ ad hoc ſyllogiſmus. Ergo ſic neceſſe aliq̄d ſumere ad vtrūqꝫ cōmune Hoc aūt ꝯtingit tripl'r. Aut ei a de c ⁊ c de b. p̄dicātes. aut c de vtriſqꝫ. aut vtraqꝫ de c h̄e aūt tres dicte figure ſunt. Manifeſtū ergo qm̄ oēm ſyllogiſmū neceſſe eſt ꝑ aliquā figuraꝝ haꝝ fieri. Nā eadē rō eſt et ſi ꝑ plura copuleꝛ ad b eadē em̄ erit figura in pluribꝫ. Qm̄ igiꝛ oſtēſiui terminanꝛ ad p̄dictas figuras manifeſtū. Qm̄ aūt ⁊ q̄ impoſſibile palā erit et ꝑ hoc. oēs em̄ (q̄ ꝑ impoſſibile) ꝓbant falſum q̄dem ſyllogiſant. qꝺ aūt ex pͥncipio eſt ex ypotheſi monſtrant. qm̄ accidit aliq̄d ipoſſibile poſita ꝯtradictōem: Ut qm̄ dyameter eſt aſſymeter eo quod fuerit habūdantia equalia ꝑfectis poſito ſimetro ergo eq̄lia fieri habūdantia perfectis ſilogiſant aſſimetrū autē eſſe diametrū ex ipotheſi monſtrant. qm̄ falſuꝫ accidit ꝑ ꝯtradictōem. Hoc em̄ fuit ꝑ ipoſſibile ſyllogiſare oſtendere aliq̄d ipoſſibile ꝓpter pͥorē ypotheſim. Quare qm̄ oſtēſiuus ſyllogiſmus falſus ſit in his q̄ ad ipoſſibile ducunꝛ qꝺ eſt ex pͥncipio ex ypotheſi mōſtraꝛ. Oſtenſiuos āt pͥus diximꝰ. qm̄ ꝑ has terminantur figuras Manifeſtū qm̄ ⁊ ꝑ ipoſſibile ſyllogiſmi ꝑ has erūt figuras Sil'r āt ⁊ alij oēs q̄ ſunt ex ypotheſi: In oībꝫ em̄ ſyllogiſmꝰ q̄dē fit ad trāſumptū. qꝺ āt ē ex pͥncipio ꝑ foꝛ͛mā mōſtraꝛ aut aliquaꝫ aliā ypotheſim. ſi āt h̄ veꝝ neceſſe ē oēm demōſtratōem ⁊ oēm ſyllogiſmū fieri ꝑ tres p̄dictas figuras. Hoc āt oſtēſo palā qm̄ oīs ſyllogiſmꝰ ꝑficiꝛ ꝑ pͥmā figurā ⁊ reduciꝛ i vl'es ſyllogiſmos

Ampliꝰ āt in oī opꝫ aliquē terminoꝝ p̄dicatiuū eē ⁊ vl'em eſſe. Sine vl'i em̄ aut nō erit ſyllogiſmꝰ aut nō ad h̄ qꝺ poſitū ē. aut qꝺ ex pͥncipio ē petit Ponaꝛ em̄ muſicā ſtudioſaꝫ voluptatem eē. Si ergo poſuerit ſtudioſam voluptatē nō addens oēm. nō erit ſyll's. Si āt aliquā voluptatē bonā q̄dē nihil ad hoc qꝺ poſitū ē. ſi āt eandē (qꝺ ex pͥncipio ē) ſumit. magis āt fit manifeſtū in figurꝭ. vt qm̄ equicrurꝭ anguli eq̄les ſunt q̄ ſunt ad baſem. ſunt em̄ in centrū ducte. a. b. ſi ergo equalē ſumpſerit angulū a. c. ei q̄ eſt b. d. nō oīno erit ꝓbans eq̄les q̄ ſunt ſemicirculorum Et rurſum c. ei q̄ eſt d. non aſſumens oēm eū q̄ eſt inciſionis Amplius ab eq̄libꝫ exiſtētibꝫ angulis ⁊ eq̄libꝫ dēptis equales eē reliq̄s. ſ. e. f. qꝺ ex pͥncipio ē petet niſi ſumat ab eq̄libꝫ oībꝫ eq̄libꝫ dēptis eq̄lia relinq̄. Manifeſtū igiꝛ qm̄ in oī ſyll'o opoꝛꝫ vl'e eſſe Et qm̄ vl'e q̄dē ex oībꝫ vl'ibꝫ terminis mōſtraꝛ. ꝑticulare āt ⁊ ſic ⁊ aliter q̄re ſi ꝯcluſio q̄dē vl'is ſit et terminos neceſſe ē vl'es eſſe Si āt vl'es ſint termini. ꝯcluſionē cōtingit nō vl'em eē Palā etiam qm̄ oī ſyllogiſmo aut vtrūqꝫ aut alteꝝ ē neceſſe ꝓpōem ſil'em fieri ꝯcluſioni. Dico āt nō ſolū in ea ꝙ affirmatiua ſit vel negatiua. ſꝫ etiā in eo ꝙ neceſſaria aut ineſſe aut ꝯtingens Cōſiderare aūt opoꝛꝫ ⁊ alia p̄dicamenta Manifeſtū āt eſt ⁊ qn̄ ſimpl'r erit et qn̄ nō erit ſyll's. ⁊ qn̄ poſſibilis ⁊ qn̄ ꝑfectꝰ. et qm̄ ſi eſt ſyll's neceſſariū ē habere terminos ſm̄ aliquē dictoꝝ modoꝝ Palā āt ⁊ qm̄ oīs demonſtratio erit ꝑ tres terminos et nō ꝑ plures

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

niſi ꝑ alia et alia eadē ꝯcluſio fiat. vt e ꝑ a b et ꝑ
c d. aut ꝑ a b et a c. et b c. plura eñ media eorun
dem nihil eſſe ꝓhibet Hec āt cū ſint nō vnꝰ: ſʒ
plures ſunt ſyllogiſmi Aut rurſum qñ vtrunqꝫ
eoꝝ (ꝗ ſunt a b) ſumiť ꝑ ſyllm. vt a per d c. et rur
ſum b per f g Aut hoc ꝗdem inductōe. illud āt
ſyllogiſmo. ſʒ ſic plures ſyllogiſmi. Plures eñ
ꝯcluſiones ſunt. vt a b et e Si āt non plures ſʒ
vna. ſic ꝗdem ꝯtingit fieri per plura eandē con
cluſionē. vt a e per a b ipoſſibile Sit eñ e ꝯclu
ſum ex a b et c d. Ergo neceſſe aliqd eoꝝ aliud ⁊
aliud ſumptū eſſe Hoc ꝗdem vt totū. illud ve/
ro vt pars Hoc eñ oſtenſum eſt ꝑus. qm̄ ſi eſt
ſyllogiſmus neceſſe eſt ſic ſe habere aliqs termi
noꝝ. hʒ ergo ſe a ſic ad b. Eſt itaqꝫ ex eis ꝯclu/
ſio. ergo aut e aut eoꝝ ꝗ ſunt c d. alteꝝ āt aliud ꝗ
dem ꝑter hoc. et ſi e ꝗdem ex a b tm̄ erit ſylls. c
d āt ſi ꝗdem ſe habeant ſic vt hic ſit ꝗdem totuʒ
illud vero pars. erit aliqd ex illis. et e aut eoꝝ (ꝗ
ſunt a b) alteꝝ āt aliud ꝗd ꝑter hec Et ſi he qui/
dem aliud eoꝝ (ꝗ ſunt a b) alteꝝ aut plures erūt
ſyllogiſmi. aut vt ꝯtingebat idem per plures ter
minos accidit ꝯcludi Si āt aliud ꝗdem preter
hoc plures erunt inconiuncti ſyllogiſmi ad in/
uicem. ſi āt nō ſic ſe habeat c ad d vt fiat ſyllogiſ
mus vane erunt ſumpta niſi inductōis aut rela
tionis aut alicuiꝰ alius taliū gratia. ſi āt ex a b:
non e ſʒ aliud ꝗdem fiat ꝯcluſio. ex c d aūt aut al
terum hoꝝ aut aliud ꝑter hoc ⁊ plures ſunt ſyl/
logiſmi. et non eiꝰ qd poſitū eſt. Ponebať eñ
eius qd eſt e eſſe ſyllogiſmū Si aūt ex c d nulla
ꝯcluſio fiat et vane ſumpta ea accidit et nō eius
qd eſt ex ꝑncipio eſſe ſyllogiſmū Quare manife
ſtum qm̄ oīs demonſtratio et oīs ſyllogiſmus
erit per tres terminos tm̄. Hoc aūt manife/
ſto palā ex duabꝫ ꝓpoſitōnibꝫ et nō pluribꝫ Nā
tres termini due ſunt ꝓpōnes niſi aſſumať quē
admodū in ꝑoribꝫ dictū ē ad ꝑſecutōem ſylloꝝ
Manifeſtū igiť qm̄ in qua orōne ſyllogiſti/
ca non pares ſunt ꝓpōnes per quas fit ꝯcluſio
ꝑncipalis Quaſdā eñ ſuperioꝝ ꝯcluſionū ne/
ceſſariū eſſe ꝓpōnes Hec orō āt ſyllogiſata non
eſt. aut plura neceſſariis interrogauit ad poſitō
nem. ſm̄ igiť ꝑncipales ꝓpōnes ſumptis ſyllo
giſmis omnis erit ſyllogiſmus ex ꝓpōnibꝫ qui/
dem perfectus ex terminis aūt abundantibus.
vno eñ plures termini ſunt ꝓpōnibus Erunt
ergo et concluſiones dimidietas propoſitionū.
Quando aūt per anteſyllogiſmos ꝯcluditur
vł plura media nō ꝯtinua. vt a b ꝑ c d Multitu
do ꝗdem terminoꝝ ſilr̄ vno ſuꝑabit ꝓpōnes.
aut eñ extrinſecus aut ad mediū ponetur inter
cidens terminus. vtrūqꝫ eñ accidit vno minꝰ
eſſe dimenſiones vel interualla ꝙ̄ terminos. ꝓ
poſitōnes aūt equales ſunt dimenſionibꝫ vel in
teruallis. non tm̄ ſemꝑ he ꝗdem ꝑfecte erunt illi
vero abundantes termini ſꝑ ꝑmutatiui. cū pro
poſitōnes ꝗdem ſunt perfecte abundantes ter
mini ſilr̄ Cū vero termini perfecti. abundantes
ꝓpōnes. ſilr̄ eñ cū termino vno vna additur ꝓ/
poſitio vbicunqꝫ addať terminus. quare qm̄ he
ꝗdem perfecte illi vero abundantes erant ne/
ceſſe eſt tranſmutari eadē additōe facta Cōclu/
ſiones aūt nō iam habebunt eundē ordinē ne/
qꝫ ad terminos neqꝫ ad ꝓpōnes. vno eñ termi
no addito ꝯcluſiones adiungunť vno paucio/
res ꝑexiſtentibꝫ terminis Ad ſolū eñ vltimuʒ
nō facit ꝯcluſionē. Ad alios aūt oēs vt ſi eis
(ꝗ ſunt a b c) adiacet d ſtatim. ⁊ ꝯcluſiōes due
adiacent ꝗ eſt ad a et ꝗ ad b. Silr̄ aūt et in aliis
ſi aūt ad mediū intercidat. eodē mō ad vnū ſolū
nō faciet ſyllogiſmū Quare multo plures con
cluſiones ⁊ terminis erunt et propōnibus.
Quoniā aūt habemus de quibꝫ ſyllogiſmi ⁊
quales in vnaquaqꝫ figura et quot modis de/
monſtratur manifeſtū nobis eſt. et que ꝓpoſi/
tio difficile et que facile argumētabilis eſt Naʒ
que in pluribꝫ figuris et per plures caſus con/
cluditur facilis Que aūt in paucis ⁊ per paucio
res difficilius argumētabilis eſt Ergo affirma
tiua quidem vlis per ꝑmam tantum figurā mō
ſtratur. et per hanc tantū ſimpliciter. Priuati/
ua vero et per primam ⁊ per mediam: ⁊ per pri/
mam ꝗdem ſimpliciter. per mediam aūt dupli/
citer Particularis aūt affirmatiua et per ꝑmaʒ
et per poſtremam: ſimpliciter ꝗdem per ꝑmam
tripliciter vero per poſtremā Priuatiua vero ꝑ
ticularis in oībꝫ figuris monſtratur verum.
in ꝑma ꝗdem ſemel. in media autē et poſtrema
in hac ꝗdem dupliciter. in illa vero tripliciter.
Manifeſtū igitur vlem affirmatiuā conſtru
ere ꝗdem difficillimuʒ. deſtruere āt facillimum
Omino aūt interimenti quidem vlia ꝙ̄ parti/
cularia facilius eſt Etenī ſi nulli et ſi alicui nō in
ſit interemptū eſt oīmi ineſſe Hoꝝ aūt alicui ꝗ
dem non oībus figuris monſtrať. nulli autē
in duabus. Eodem autē modo et in ꝑuatiuis.
oportet eñ ſi oīmi et ſi alicui interemptū eſt qd

ex ꝑncipio hoc aūt fuit in duabꝫ figuris In ꝑti
cularibꝫ aūt ſimplr̄ aut oīmi aut nulli oſtēdetur
ineſſe. cōſtruere aūt facilius eſt per ꝑticularia.
nam in pluribꝫ figuris et ꝑ plures cauſas Omi
no aūt non oportet latere. qm̄ deſtruere ꝗdem
per ſeinuicem eſt. et vlia per particularia. hoc
ꝗdem per vniuerſalia Conſtruere aūt nō eſt ꝑ
ꝑticularia vlia: per illa vero hoc eſt. nam ſi oīmi
et alicui Simił aūt manifeſtū eſt qm̄ deſtruere
ꝙ̄ conſtruere facilius eſt Quomodo ergo fit
oīs ſyllogiſmus. et per quot terminos. et per
ꝓpoſitōnes. et quomodo ſe habentes ad inui/
cem. amplius aūt et que ꝓpoſitio in vnaquaqꝫ
figura. et que in pluribus et que in paucioribꝫ
monſtratur palam ex his que dicta ſunt

Queritur decimooctauo. Utrum omnis
ſyllogiſmus ꝯſtat ex tribꝫ terminis ⁊ duabꝫ ꝓpōnibꝫ tm̄
Et arguiť ꝙ nō. ꝑmo qꝛ ſyllogiſmꝰ ex oppoſitiſ eſt bo/
nus ſyllogiſmꝰ. vt hic oīs diſciplina eſt ſtudioſa. nulla
diſciplina eſt ſtudioſa. ergo nulla diſciplina eſt diſcipli/
na. Scdo in qualibet ꝓpōne ſunt duo termini. ꝗ ſi in
ſyllogiſmo ſunt due ꝓpōnes ibi erūt quatuor termini.
Tercio in oīmi ſyllogiſmo ſunt due ꝑmiſſe cum vna
ꝯcluſione ſed oīmis ꝯcluſio eſt ꝓpoſitio cū ſibi ꝯueniat
definitio ꝓpōis ꝑus aſſignata. ergo in oīmi ſyllogiſmo
ſunt tres ꝓpōnes. In oppoſitū eſt phus in textu.

Sciendū ꝑmo. ꝙ poſtqꝫ phus determina/
uit de quolibet ſyllogiſmo ſm̄ triplicē figurā ⁊ ex oi ge
nere ꝓpōnis. ꝯñr ꝓbat ꝑncipia ſyllogiſmi eo mō ꝗ ꝑn/
cipia ſubiecti alicuiꝰ ſcie in eodē pñt ꝓbari ⁊ ꝑmo noti
ficat ꝑncipia formalia. ſ. modū ⁊ figurā oſtendendo ꝙ
oīs ſyllogiſmus eſt in aliqua triū figuraꝝ. ⁊ ꝗ ad modū
oſtendit ꝙ in oi ſyllogiſmo necē eſt alterā ꝑmiſſaꝝ eſſe
vlem ⁊ etiā aliquā eē affirmatiuā. deīn ꝗ ad ꝑncipia ma
terialia oñdit ꝙ ad ſyllogiſmū reqrunť et ſufficiūt tres
termini ⁊ due ꝓpōes. ⁊ finalr̄ oſtendit ꝗ ꝓpō ſit facile ſyl
logiſabił itermiſcēdo cū illis ꝯcluſionibꝫ aliq correlaria

Sciendū ſcdo. ꝙ oīs ſyllogiſmus eſt in ali/
qua triū figuraꝝ. ꝓbat phs qꝛ oīs ſylls eſt oſtēſiuꝰ vel
ex ypotheſi nec ē inſtātia de ſyllogiſmo ꝑ ipoſſibile qꝛ ē
ſpēs ſyllogiſmi ex ypotheſi. ſʒ oīs ſylls oſtēſiuus ⁊ oīs
ſylls ex ypotheſi eſt in aliq triū figuraꝝ idē ſeqť de ſyllo
giſmo ad ipoſſibile. nā oīs ſylls ad ipoſſibile qꝫtū ad eiꝰ
ꝑmū ꝓceſſum eſt oſtēſiuus. ꝓbať ꝗ de ſyllogiſmo oſtē/
ſiuo. qꝛ oīs ſylls oñſiuus oñdit aliquam ꝯcluſionē in ꝗ
aliqd dꝛ de aliq. ſʒ qꝛ cōplexū oñdi nō pt niſi ꝑ affirma
tionē ꝗ ꝓcedit ex ꝓpōnibꝫ ſeqtur ꝙ ad oſtendēdū aliqd
de aliq optʒ aſſumere aliquā ꝓpōem vel ꝗ illa ꝓpō pe/
nitus erit eadē cū ꝯcluſione vł penitꝰ ab ea diuerſa vel
ꝯueniēs cū ꝯcluſione in vno termino ⁊ dñs in alio. nō
ꝑmū qꝛ peterež ꝑncipiū neqꝫ ſcdm. qꝛ nō oſtēderež ꝓ/
poſitū. relinqtur ꝗ terciū. ſ. ꝙ ꝯueniet in vno tercio ⁊ di
ffert in alio. vel ꝗ tm̄ aſſumiť illa ꝓpō vel ꝓ ipa aſſumiť
vna alia. nō ꝑmū. qꝛ ex vno nihil ſeqť ſyllogiſtice vł aſſu
miť alia. vł ꝗ ē cōicās cū ꝓpōe ꝑus poſita i aliq termino
vł i nullo vł in āobꝫ. ſi i nullo tūc nō faciet cū illa ꝓpōne
ad oſtēdendū ꝓpoſitū. ſi in āobꝫ erit nugatio. ſi in vno
vel ꝗ cū illo termino accipiet aliū terminū poſitū in con
cluſione in ꝗ nō cōicauit ꝯcluſio cū ꝑma ꝑmiſſa vel ac/
cipiet aliū terminū. Si ſcdm ex illis duabꝫ ꝑmiſſis bñ
fiet ſylls. ſʒ nō ad oſtendendū ꝓpoſitū. Si ꝑmū ſeqtur
ꝙ ille terminus in ꝗ ꝑmiſſa nō cōicabit cū ꝯcluſione ac/
cipiť vt mediꝰ terminus inter ſubiectū et ꝑdicatū ꝯclu
ſionis et tunc vel dꝛ de vno terminoꝝ ⁊ alius de ipo et
ſic eſt ꝑma figura vel dꝛ de āobꝫ ⁊ ſic ē ſcda. vel ābo
de ipo. ⁊ ſic eſt tercia figura. ꝗ oīs ſylls oſtēſiuus eſt in
aliq triū figuraꝝ. Ex ꝗ ſeqť ꝙ oīs ſylls ex ypotheſi ē in
aliq triū figuraꝝ. Ulterius ſeqtur ꝙ oēs ſyllogiſmi re
ducunť ad vles ſyllogiſmos ꝑme figure. qꝛ oīs ſylls ꝗ
eſt in aliqua triū figuraꝝ reduciť ad modos vles ꝑme
figure vt ꝑus eſt ꝓbatum quemadmodū ad principiū
formale quod eſt modus.

Cōcluſio ꝑma. neceſſe ē vnā ꝑmiſſaꝝ eē vleʒ
et etiā aliquā eſſe affirmatiuā in oi ſyllogiſmo. ſcda ꝑs
ꝓbať. qꝛ niſi ſic in ſyllogiſmo nō diceretť aliquid de aliq
qd tm̄ eſt falſum ꝑmā ꝑtē ꝓbat phs. qꝛ ſi ābe eēnt ꝑti/
culares vel peterež ꝑncipiū vel nō ſeqrež ꝓpoſitum vt ſi
ad ꝓbandū ꝙ muſica ē ſtudioſa arguať ꝑticulariť ꝗa
aliq voluptas ē ſtudioſa tūc vel illa ꝑticularis itelligiť de
illa muſica. et ſic petiť ꝑncipiū. vel de alia muſica ⁊ ſic nō
ſeqtur ad ꝓpoſitū. nō eñ ſeqtur ꝙ ſi voluptas ſophiſti/
ca ſit ſtudioſa ꝙ ꝓpter hoc muſica ſit ſtudioſa. qꝛ ꝯclu/
ſio nō ſeqtur ꝑ id ꝙ eſt penitus diuerſum a ꝯcluſione.
Ex ꝗ ſeqtur ꝙ ſi ꝯcluſio ſit vlis optet ābas ꝑmiſſas eē
vles ſʒ nō ecōtra. Ulteriꝰ infert phs ꝙ in oi ſyllogiſ/
mo optet alterā ꝑmiſſaꝝ eē ſilem ꝯcluſioni non ſolū ex
hoc ꝙ ſit affirmatiua vel negatiua ſed ex eo ꝙ ſit de in/
eſſe de neceſſario vel de contingenti.

Concluſio ſcda ⁊ reſpōſalis ad qſitū in oīmi
ſyllogiſmo reqrunť tres termini et due ꝓpōnes tm̄. pri/
ma ꝑs ꝓbať. qꝛ nullus ſylls inferens plures ꝯcluſiōes
vł vnā ꝑ diuerſa media eſt ſimplr̄ vnus. ſʒ ſi in ipo eēnt
plures termini ꝙ̄ tres illi inferrent plures ꝯcluſiones
vel vnā ꝑ diuerſa media. qꝛ vel quartꝰ terminus intra/
ret ꝯcluſionē et ſic eēnt plures ꝯcluſiones cum tres ter
mini nō poſſent in vna ꝓpōne ordinari. vł poneretur in
ꝑmiſſis tm̄ et ſic eēnt plura media. vñ qñ adducunť ꝓ
batōes ad ꝓbatōem ꝑmiſſaꝝ videť ſylls eē vnus eo ꝙ
oīa illa tendūt ad ꝯcluſionē ſʒ nō ē ſimplr̄ vnꝰ. qꝛ ad vni
tatē motꝰ reqriť vnitas termini ad quē ⁊ mediꝫ. veꝝ eſt
tm̄ ꝙ illi ꝓceſſus ꝗ finalr̄ tendunt ad vnā ꝯcluſionē ſtꝫ
ꝗdāmō ꝯiuncti. iō nō ſunt plures ſimplr̄. ſilr̄ cū ex aliqꝫ
bus ꝑmiſſis inferunť plures ꝯcluſiōes. vel ſub vna ma
iore inferunť plures minores talis ſylls nō eſt vnꝰ. nec
ſimplr̄ plures. qꝛ tales ſyllogiſmi in aliq ꝯueniūt. Se/
cunda ꝑs ꝯcluſionis ꝓbať. ſcʒ ꝙ in ꝗlibet ſyllogiſmo
ſunt tm̄ due ꝓpōnes. qꝛ ex tribꝫ terminis nō pñt ꝯſtitui
niſi due ꝓpōnes ꝑtim ꝯuenientes et ꝑtim diſcōuenien/
tes. Ex ꝗ inferť ꝙ termini in vno termino excedūt ꝓ/
poſitōes ⁊ multitudo ꝓpoſitionū in vna excedit ꝯclōnē

Dubitať ꝑmo. ꝗ ꝓpō eſt facile ſyllogiſabilis
Ad dubiū reſpōdeť cū phō correlarie ex dictiſ ꝙ illa
ꝓpō ꝗ i pluribꝫ figuriſ ⁊ pluribꝫ modis ꝯcludiť facile ē
ſyllogiſabił. ꝗ ꝓo in paucioribꝫ difficiliꝰ ē ſyllogiſabilis
Ex ꝗ infert phs ꝙ vlis affirmatiua eſt difficulter ſyl/
logiſabilis. ⁊ ꝑticularis negatiua facillime. ſʒ vlis nega/
tiua ⁊ ꝑticularis affirmatiua medio mō ſunt ſyllogiſa
biles. ſʒ adhuc ꝑticularis affirmatiua faciliꝰ ē ſyllogiſa/

VNIVERSIDAD
DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

bilis q̄ vl'is negatiua. et ſic pȝ ꝙ difficillimū ē ɔſtruere vleȝ affirmatiuā ⁊ facillimū deſtruere. qȝ deſtruit̄ ꝑ ꝑticularē negatiuā quā facile eſt ɔſtruere. Ulterius infert ph's ꝙ vl'is ⁊ ꝑticularis ſe inuicē deſtruunt ſȝ nō ſe inuicē ɔſtruūt. vl'is em̄ affirmatiua ɔſtructa deſtruit ꝑticularē negatiuā ⁊ econuerſo. ſȝ ꝑticularis affirmatiua nō pt ɔſtruere vlem affirmatiuā. vl'is āt affirmatiua conſtruit ꝑticularē affirmatiuā. ⁊ ſil'r eſt de negatiuis.

Dubitat̄ ſcd̄o Utrū poſt doctrinā de formatione ſyllogiſmoꝝ debeat ſeq̄ ꝓbatio p̄ncipioꝝ ſyllogiſmoꝝ. Et videt̄ ꝙ n̄. qȝ p̄ncipia ſyllogiſmoꝝ notificāt ipm ſyllogiſmū. ḡ notificatio p̄ncipioꝝ ſyllogiſmoꝝ dȝ p̄cedere formatōem ip̄ius. Ad dubiū r̄n̄r ꝙ poſt formationē ſyllogiſmoꝝ ɔueniēter ponit̄ ꝓbatio p̄ncipiorum ſyllogiſmoꝝ. patȝ qȝ hec ſcīa ē reſolutoria. ḡ primo dȝ cōponere et poſtea reſoluere cōpoſita. ſȝ hoc fit oſtēdendo p̄ncipia ſyllogiſmoꝝ poſt formatōem ipoꝝ igit̄ ⁊c̄. Ad rōem dubij dr̄ ꝙ cognitōe ɔfuſa p̄ncipiata ⁊ cōpoſita p̄cognoſcunt̄ ſimplicib' ⁊ p̄ncipijs ipoꝝ. ſȝ cognitōe determinata ⁊ ꝑfecta nō cognoſcit̄ aliqd̄ cōpoſitum niſi p̄us cognoſcant̄ cōponētia ipm et qȝ cognitio nr̄a ꝓcedit de potētia ad actū ⁊ de imꝑfecto ad ꝑfectuȝ io p̄us dat ph's formatōnem ſyllogiſmoꝝ. ⁊ ɔn̄r dat ph's doctrinā ipoꝝ ⁊ poſtea oñdit ex q̄b' et ꝑ q̄ ɔſtituuntur ſyllogiſmi. et hec de ſcd̄o. Ad rōnes. ad p̄maȝ dr̄ ꝙ licȝ in ſyllogiſmo ex oppoſitis ſint tm̄ duo termini materialr̄ tn̄ formalr̄ ſunt tres. qȝ vn' hȝ rōem maioris et minoris. ſcȝ ille q̄ negat̄ de ſeipo in ɔcluſione. Ad ſcd̄am dr̄ ꝙ lȝ in duab' ꝓpōnib' ſunt q̄tuor termini ſm numeꝝ. tn̄ ſm ſpēm nō ſunt niſi tres. qȝ idē terminus ſcȝ medi' ſub eadē rōe accipit̄ bis. io eſt idē termin' ſm ſpēm et ſm rōem. Ad terciā dr̄ ꝙ lȝ ɔcluſio ſit ꝓpō ꝟtualr̄ ⁊ in aptitudine tn̄ ipa nō eſt de eēntia ſyllogiſmi ſȝ ē alia a ſyllogiſmo. io in ſyllogiſmo ſt̄ tm̄ due ꝓpōes

Quomō āt ydonei erim' ſyllogiſmoꝝ ad ꝓpoſitū ⁊ ꝑ quā ſumem' viā q̄ circa vnūqdq̄ ſunt p̄ncipia nūc iā dicenduȝ Nō ſolū em̄ fortaſſe oportet generatōem ɔſiderare ſyll'oꝝ: ſȝ potētiā hr̄e faciēdi Oim igit̄ que ſunt. alia ſunt talia vt de nullo p̄dicent̄. alia vero ſꝑ vl'iter. vt Cleon ⁊ Callias. ⁊ qd̄ ſingulare et ſenſibile De his āt alia Nā et hō et aīal vtrūq; hoꝝ Alia ꝟo ipa q̄dē de alijs p̄dicent̄ De his āt alia p̄ora nō p̄dicent̄. alia āt ⁊ ipa de alijs ⁊ de his alia. vt hō de callia. ⁊ de hoīe aīal Qm̄ ḡ q̄dā eoꝝ q̄ ſt̄ de nullo nata ſunt dici palā Nā ſenſibiliū vnūqdq̄ pene eſt hmōi. vt de nullo p̄dicent̄ niſi ſm accn̄s Dicim' nāq; q̄nq; albū iſtud ſocratē eē ⁊ veniēs iſtud calliā qm̄ āt in ſurſum ꝓgentib' ſtatur q̄nq;. rurſum dicem' Nūc aūt ſit hoc poſitū. De his ergo nō eſt demonſtrare p̄dicatū aliō. niſi ſm opinionē. ſȝ hmōi de alijs neq; ſingularia de alijs ſȝ alia de ipis Que āt in medio ſunt manifeſtū. qm̄ vtreq; ɔtingit. nam ⁊ hec de alijs ⁊ alia de his dicent̄. vt pene rōes et ɔſideratōes maxime ſunt de his. Oportȝ ergo ꝓpōnes circa vnūqdq̄ ſic ſumere ꝓponētē ꝓpoſitū ipm p̄us et definitōnes ⁊ q̄cūq; ꝓpria ſunt rei Deīn poſtea q̄cūq; rē ſequunt̄. Et rurſum q̄b' res ſeq̄tur. ⁊ q̄cūq; nō ɔtingit eidē ineſſe Quib' at nō ɔtingit nō ſumēdū eo ꝙ conuertit̄ p̄uatiua Diuidendū ē āt ⁊ eoꝝ q̄ ſequentur. ⁊ q̄cūq; in eo qd̄ q̄d ē ⁊ q̄cūq; ꝓpria. ⁊ q̄cūq; vt accidētia p̄dicāt̄. ⁊ eoꝝ q̄ ſunt ſm opinionē ⁊ ſm veritatē Quāto em̄ pluriū taliū ydone' fuerit q̄s. citi' inueniet ɔcluſiones Quāto āt verorum ē magis demōſtrabit Oportȝ āt eligere nō q̄ ſequent̄. ſȝ q̄cūq; totā rē ſequunt̄. vt nō qd̄ aliquē hoīeȝ ſȝ qd̄ oēm hoīem ſeq̄tur ꝑ vl'es em̄ ꝓpōnes ſyll's Qñ ergo ē indefinitū incertū eſt ſi vl'is ē ꝓpō. cū ꝟo definitū manifeſtū Sil'r aūt eligendū ē ⁊ q̄ ipm ſeq̄tur tota ꝓpter p̄dictā cāȝ Ipſum āt qd̄ ſeq̄tur nō ē ſumendū totū ſeq̄ Dico āt oēȝ hoīem eē aīal. aut muſicā oēm diſciplinā. ſȝ tm̄ ſimpl'r ſeq̄. queadmodū ⁊ ꝓtēdimus. Et em̄ inutile alteꝝ ⁊ īpoſſibile. vt oēm hoīem eē oē aīal. vel iuſticiā eē oē bonū Sȝ cui ſeq̄tur in illo oē dr̄ Qñ āt ab aliq̄ ɔtinet̄ ſubiectū cui' ɔn̄a oportȝ ſumere q̄ vl'e q̄dē ſequunt̄ vel nō ſequunt̄ vl'e nō eligendū eſt in his Sumpta em̄ ſunt in illis Quecūq; em̄ aīal ⁊ hoīem ſequunt̄ et q̄cūq; nō inſunt ſil'r Que āt in vnoq̄q; ſunt ꝓpria ſumēdū ⁊ extranea. Sunt em̄ q̄dā ꝓpria ſpēi p̄ter genus Neceſſe em̄ ē diuerſis ſpecieb' ꝓpria q̄dā ineē Neq; āt vl'e eligendū ꝙ ſeq̄tur hoc qd̄ ɔtinet̄. vt aīal q̄dē ſeq̄tur hoīeȝ Neceſſe eſt em̄ ſi aīal ſeq̄tur hoīem ⁊ hec oīa ſeq̄ Cōuenientioꝝ āt hic oīs electōis Sumēda āt ⁊ q̄cunq; ⁊ plerūq; ſequent̄ ⁊ q̄b' ſequit̄ Nam ex ꝓblematib' q̄ plerūq; ſunt fit ſyll's. ⁊ ſyll's fit ex ꝓpōnibus ⁊ q̄ plerūq; ſequent̄. aut ex oīb' ſumptis plerūq; aut aliq̄b' Syllogiſm' em̄ ē vniuſcuiuſq; ɔcluſio ex p̄ncipijs. Ampli' āt q̄ oīb' ſequent̄ nō eligendū Non em̄ erit ſyll's ex ipis Ob quā cām in ſequentib' manifeſtū. Conſtruere ergo volētib' de aliq̄ toto ei' q̄dē qd̄ cōſtruit̄ inſpiciendū ad ſubiecta de q̄bus ipm dr̄ De q̄ āt oportet p̄dicari q̄cūq; hoc ſequunt̄ ſi em̄ aliq̄d hoꝝ idē ſit neceſſe eſt alteꝝ ineſſe alteri Si āt nō qm̄ oī. ſȝ qm̄ alicui. que ſeq̄tur vtrūq; Si em̄ aliq̄d hoꝝ idē neceſſe eſt alicui ineſſe Quādo āt nulli oportȝ ineē cui q̄dē nō oportet ineſſe ad ſequētia. Quod aūt oportȝ nō ineē ad ea q̄ nō ɔtingit eidē adeſſe. aut ɔuerſim cui

q̄dem oportet non ineſſe ad ea q̄ nō ɔtingit ei adeſſe quod vero nō ineē ad ſequentia Nam ſi hec ſint eadē ad alterutrū. nulli ɔtinget alteri alterū ineē. fit em̄ q̄nq; i p̄ma figura ſyll's. q̄nq; āt i media Si āt alicui n̄ ineē cui q̄dē oporteat n̄ ineē q̄b' ſeq̄t̄ Qd̄ ꝟo n̄ ineē q̄ nō ē poſſibile eidē ineē Si em̄ aliq̄d hoꝝ ſit idē alij vl' alicui neceē nō ineſſe eſt. Magis aūt fortaſſe erit ſic vnūqdq̄ eoꝝ que dicunt̄ manifeſtū. Sint em̄ ɔſequentia q̄dem a. in q̄bus b. quibus aūt ipm ſequitur in q̄bus c. que aūt non ɔtingit ei ineſſe in q̄bus d. Rurſum aūt eq̄dem que inſunt in quibus f. quibus aūt ipm ſeq̄tur g. que aūt nō ɔtingit ei ineſſe in quib' h. Si igit̄ idem erit aliqd̄ eoꝝ q̄ ſunt c. alicui eoꝝ que ſunt f. neceſſe eſt a omni e. ineſſe. Nā f. q̄dem omī e. c. aūt omī a Si aūt c. et. g. idem neceſſe eſt alicui. c. ineſſe. a. Nam id quod eſt c. a. id vero quod eſt g. e. ſeq̄tur. Si āt f. et d. ſunt idem nulli inerit e a. ex ꝓſyllogiſmo. Qm̄ ɔuertitur p̄uatiua et f. ei quod eſt d. idem quare nulli f. inerit a. f āt omī e. Rurſum ſi b. et h. idem. nulli e. inerit h. Nā b. a. q̄dem omī. ei aūt in quo eſt nulli inerit. Idem em̄ erat ei qd̄ ē h. b. h aūt nulli e. inerat. Si aūt g. ⁊ d. idē. a alicui e. nō inerit: Nā ei (quod g) non inerit a. qm̄ neq; d. g. aūt ſub e. eſt Quare alicui e: nō inerit a. Si aūt ei quod eſt g. ſit b. idem ɔuerſus erit ſyllogiſmus. Nā g. inerit omī a. Nā b. ei quod eſt a. c aūt ei quod eſt b. Idem em̄ erat b. ei qd̄ eſt g. a aūt ei quod eſt e. omni q̄dem nō neceſſarium eſt ineſſe. alicui aūt neceſſariū. eo ꝙ ɔuertitur vl'e p̄dicatum ad ꝑticulare Manifeſtū eſt ergo qm̄ ad p̄dicta perſpiciendū vtriuſq; in vnaquaq; queſtione. per hoc em̄ omnes ſyllogiſmi. Oportet aūt et ſequentiū quibus ſeq̄tur ſingulū ad prima quidem et vl'ia maxime inſpicere. vt e. q̄dem magis ad r. f. q̄ȝ ad ſolū f. a. aūt ad r. c. q̄ȝ ad c. ſolum. Si em̄ ei qd̄ eſt r. f. ineſt a. et ei qd̄ eſt f. ⁊ e. ineſt a. Si vero huic nō ſeq̄tur a: poſſibile eſt ei qd̄ eſt f. ſeq̄. a. Sil'r āt et in q̄b' idē ſequit̄ ɔſiderandū Nā ſi p̄mis et his (q̄ ſub ipis ſunt) ſeq̄tur. ſi āt nō neq; in his aut que ſub ipis ſunt ɔtingit Palā āt qm̄ ꝑ tres terminos ⁊ duas ꝓpōes ɔſideratio. ⁊ ꝑ p̄dictas figuras ſyllogiſmi oēs Monſtratur em̄ omni quidem e. ineē a. qñ eoꝝ q̄ ſunt c. ⁊ f. idē ſumit̄ Hoc āt erit mediū. Extremitates āt a. et e. fit āt p̄ma figura alicui āt qñ c. et g. ſumit̄ idē Hoc āt poſtrema figura. mediū em̄ fit c. g. nulli ꝟo qñ d. f. idē Sic āt ⁊ p̄ma figura ⁊ media Nā p̄ma q̄dē qm̄ f. ineſt a. Si q̄dē ɔuertit̄ p̄uatiua. f. āt oī e. media āt qñ d. a āt nulli. e āt oī ineſt Alicui āt nō ineſſe qñ g. et d. idē fuerint Hoc āt poſtrema figura Nā a. q̄dē nulli g. inerat. e. ꝟo oī g. Manifeſtū ē igit̄ qm̄ ꝑ p̄dictas figuras oēs ſyllogiſmi

Et qm̄ non eligendū q̄ in oīb' ſequunt̄. eo ꝙ null' fiat ſyll's ex ipis. Nam ɔſtruere q̄dē oīno nō erit ex ſequētib' p̄uare āt nō ɔtingit ea q̄ oīb' ſequunt̄ Oportȝ et em̄ huic q̄dē ineē. illi ꝟo nō ineſſe Manifeſtū āt qm̄ ⁊ alie ɔſideratōes q̄ fiunt ſm electōes inutiles ad faciēdū ſyllogiſmū. vt ſi ſequētia vtriq; eadē ſit .. aut q̄ ſeq̄t̄. a. q̄ non ɔtingit e. ineē. Aut rurſum q̄cūq; nō poſſibile vtriq; ineē Nō em̄ fit ſyll's ꝑ h. Nā ſi ſequentia ſint eadem vt b. ⁊ f. media fit figura p̄dicatiuas hn̄s vtraſq; ꝓpōnes Si āt q̄ ſeq̄t̄ a. ⁊ q̄ nō ɔtingit e. vt c: ⁊ h. p̄ma figura p̄uatiuā hn̄s eam ad minorē extremitatē ꝓpōem Si āt q̄cūq; nō cōtingit vtriq;. vt d. et h. p̄uatiue vtreq; ꝓpōnes vel in p̄ma vel in media figura. ſic āt nullo mō fit ſyll's Palā āt ⁊ q̄ eadē ſumendū ſm ɔſideratōem. ⁊ q̄ diuerſa āt ɔ̄ria Primū q̄dē qm̄ medij g. inſpectio. mediū āt nō diuerſum. ſȝ idem oportȝ ſumere. deīn ⁊ i q̄b' accidit fieri ſyllogiſmū eo ꝙ ſumant̄ ɔ̄ria. aut nō ɔtingētia eidē ineē reducunt̄ ad p̄dictos modos. vt ſi b. et f. ſint ɔ̄ria aut nō ɔtingētia eidē ineē Erit em̄ his ſumptis ſyllogiſmis qm̄ nulli e. ineſt a. Sȝ nō ex ipis ſȝ ex p̄dicto mō. Nā b. a. q̄dē oī f aūt nulli inerit. Quare neceſſe ē idē. b. alicui eoꝝ q̄ ſunt h. Rurſum ſi b. ⁊ g. non ɔtingat eidē ineē. qm̄ alicui e. nō inerit a Nā ⁊ ſic media erit figura Nā b. a. q̄dem oī g. ꝟo nulli inerit. q̄re neceſſe ē b. idē eſſe alicui eoꝝ q̄ ſunt h. Nā nō ɔtingere b ⁊ g. eidē ineē. nihil differt aut b. alicui h. idē eē. Oia nō ſumpta ſunt q̄ nō ɔtingit e. ineē Manifeſtū ē ḡ qm̄ ex iſtis q̄dē inſpectionib' null' fit ſyll's neceſſe ē āt ſi b. ⁊ f ſint ɔ̄ria idē eē b. alicui h. ⁊ ſyllogiſmū ſꝑ fieri ꝑ h. Accidit ḡ ſic incipientib' ɔſiderare aliā viā neceſſariā. eo ꝙ q̄nq; latet identitas eoꝝ q̄ ſunt b. ⁊ h: Eodē āt mō ſe hn̄t ⁊ q̄ ad īpoſſibile ducunt̄ ſyllogiſmi oſtenſiui Nā et ipi fiūt ꝑ ea q̄ ſequunt̄ ⁊ q̄b' ſeq̄t̄ vtrūq; ⁊ eadeȝ ɔſideratio in vtriſq; Nā (qd̄ mōſtrat̄) oſtēſiue et ꝑ īpoſſibile ē ſyllogiſare ⁊ ꝑ eoſdē terminos. et qd̄ ꝑ īpoſſibile ⁊ oſtēſiue. vt qm̄ a. nulli e ineſt ponatur em̄ e. alicui a. ineē Ergo qm̄ b. oī: a. a. alicui āt ineſt e. ⁊ b alicui e. inerit. ſȝ nulli inerat

Rurſum qm̄ alicui e. ineſt a. Si em̄ nulli e. inē a. e. āt oi g. nulli g. inerit a. ſ3 oi inerat Silr̄ āt ⁊ in alijs ppōnib9. ſp em̄ erit ⁊ in oib9 p ipoſſibile oſtenſio ex ſeq̄ntib9. ⁊ q̇b9 ſeq̇r vtrūq3. ⁊ in vnaq̄q3 ppōne eadē ↄſideratio ⁊ oſtēſiue volenti ↄſiderare ad ipoſſibile deducere Nā ex eiſdē ter/minis vtreq3 demōſtratōes. vt ſi oſtenſum eſt nulli e. ineſſe a. qm̄ accidit. b. alicui. e. ineſſe. qđ ē ipoſſibile. ſi ſumptū ſit b. e. q̇dē nulli a. āt ineē oi b. manifeſtū em̄ qm̄ nulli e. inerit. Rurſum ſi oſtēſiue ſyllogiſatū ſit. a ineē e. nulli e. ponētib9 a. ineē p ipoſſibile mōſtrabit̄ nulli ineē Silr̄ āt et in alijs. In oib9 em̄ neceē ē his (q̇ p ipoſſibile ſyllogiſant) cōem aliquē ſumere terminū alium a poſitis ſubiectis ad quem erit mendaciū ſyll's Quare ↄuerſa ea ppōne altera aūt ſilr̄ ſe hn̄te. oſtenſiuus erit ſyll's p eoſdē terminos. Differt āt oſtēſiu9 ab eo q̇ ad ipoſſibile. qm̄ i oſtēſiuo q̇/dem ſm veritatē ābe ponunt̄ ppōes. in eo āt q̇ ad ipoſſibile falſa vna Hec g̃ erūt mag̃ manife/ſta p ſequētia qn̄ de ipoſſibili dicem9 Nūc aūt vnū nobis tm̄ ſit manifeſtū. qm̄ ad h̄ pſpicien/dū ⁊ oñſiue volētib9 ſyllogiſare. ⁊ ad ipoſſibile deducere In alijs āt ſyll'is q̇ ſunt ex ypotheſi vt q̇cūq3 ſm trāſſumptōe3. aut ſm q̄litatē i ſubiectis nō in his q̄ ſunt in p̄orib9: ſ3 in trāſumpt̄ erit ↄſideratio Mod9 āt inſpectōis idē Cōſi/derare āt op3 ⁊ deīn q̄t modi ſt̄ ypotheſi. Mō ſtrat̄ g̃ vnaq̄q3 ppōnū ſic Eſt āt ⁊ alio mō q̄da3 ſyllogiſare ho2 vt v'ia p pticularē inſpectōem ex ypotheſi Si em̄ c. ⁊ g. eadē ſint. ſoli āt g. ſu/mat̄ e. ineē. oi e. inerit a. Et rurſu3 ſi d. ⁊ g. eadē ſint. de ſolo āt g. p̄dicet̄ e. qm̄ nulli e. ierit a. ma/nifeſtū g̃ ⁊ ſic inſpiciendū Eodē āt mō ⁊ i ne/ceſſarijs ⁊ in ↄtingētib9. Nā eadē ↄſideratio et p terminos eoſdē erit. ⁊ eodē ordine ⁊ ↄtingētis et ineē ſyll'is Sumendū āt ⁊ in cōtingētib9 ⁊ q̄ nō inſunt. poſſibilia āt ineē Oſtenſu3 em̄ ē qm̄ et p hec fit ↄtingētis ſyll's Silr̄ āt ſe habebit et in p̄dicamētis. Manifeſtū g̃ ex p̄dictis qm̄ nō ſolū poſſibile ē p hāc viā fieri oēs ſyll'os. ſed etiā qm̄ p aliā ipoſſibile Ois em̄ ſyll's oſtēſum ē quō p aliquā p̄dicta2 figura2 fit. Has āt ⁊ non ↄtingit p alia ↄſtitui niſi p ſequētia ⁊ q̇b9 ſequit̄ vnūq̄dq3 Ex his em̄ ppōes ⁊ mediū ſumptio. q̄re nec ſyllogiſmū poſſibile fieri p alia Ergo me thod9 q̇dē de oib9 eade3 eſt circa phiam ⁊ circa artē quālibet ⁊ diſciplinā Opo2t3 āt q̄ inſunt et q̇b9 īſunt circa vnūq̄dq3 colligere. ⁊ his ⁊ pluri/mis abundare. ⁊ hoc p tres terminos ↄſidera/re Deſtruente3 q̇dem ſic. ↄſtruentem ṽo ſic Et ſm veritatē q̇dem ex his q̄ ſm veritatem ſcripta ſunt ineſſe. ad dyalecticos aūt ſyllogiſmos ex ppoſitionib9 q̄ ſunt ſm opinionē. Principia aūt ſyllogiſmo2 v'ir q̇de3 dicta ſunt. et quō ſe habeant ⁊ quō opo2t3 inq̇rere ea q̄tenus nō aſpicia/mus ad oia q̄ dicunt̄ neq3 ad oia ↄſtruētes ⁊ deſtruentes. Neq3 ↄſtruētes de oi aut de aliquo. et deſtruentes ab oib9 aut ab aliq̇b9: ſ3 ad pau/cio2a et determinata Scōm ſingulū āt eo2ū q̄ ſunt oportet eligere vt de bono ⁊ de diſcipli/na. ppria āt in vnaquaq3 ſunt palā Quare p̄ncipia q̇dē q̄ ſunt circa ſingula experimēto ē tradere Dico āt vt aſtrologiā q̇dē experientiā aſtrologice diſcipline Sumpt̄ ſufficiēter apparētib9. ſic ⁊ inuente ſunt aſtrologie inuentōes ⁊ demōſtratōes Silr̄ āt ⁊ circa aliā ſe h3 ⁊ artē ⁊ diſci/plinā Quare ſi ſumantur q̄ inſunt circa ſingula noſtrū eſt iā demonſtratōes prompte declara/re Si em̄ nihil ſm hiſto2iā omittat̄ eo2 q̄ ſub/tiliter ⁊ vere inſunt reb9. habebim9 de oi cui9 ē demonſtratio. hāc āt inuenire et demonſtrare cuius aūt non nota eſt demonſtratio. hoc face/re manifeſtū eſt Uniuerſalit̄ g̃ quo oportet mō demonſtratōes ⁊ ppōnes eligere pene dictum eſt Studioſe aūt ptranſiuimus in eo negotio qđ circa dyalecticā eſt Qm̄ āt diuiſio p genera p̄ua q̄dā pticula eſt dicte methodi. facile ē videre Eſt āt diuiſio velut īfirm9 ſyll's. Nā qđ optet q̇dē oñdere petit. Syllogiſat̄ ṽo ſp aliq̇d ſupio2 Primū ṽo ide3 h̄ latuit oēs vtētes ea et ſuadere conati ſunt. velut eēt poſſibile de ſubſtantia demōſtratōem fieri ⁊ de eo qđ quid eſt Quare neq3 q̄3tū qm̄ nō ↄtingebat ſyllogiſare eos q̇ q̄3tū diuidūt intellexerunt. neq3 qm̄ ↄtingebat ſic quēadmodū diximus. g̃ in demōſtrationib9 q̇dē cū oporteat q̇ ſyllogiſare in oi ineē opo2t3 mediū p qđ ſyll's fit et in minus ſp eſſe et nō de tota p̄o2i extremitate Diuiſio āt econtrario fit. nā v'ius ſumit mediū. Sit em̄ aial q̇de3 in quo a. mortale aūt in quo. b. immortale in q̄ c. homo vero cuius terminum oportet ſumere in quo. d. Omne ergo aial accipit aut mortale aut immortale Hoc āt ē q̇cq̇d eſt a aut b. aut c. eſt Rurſum hominem ſemp qui diuidit ponit aial eſſe Quare de. d. ſumit. a. eſſe Ergo ſyll's q̇dem eſt. qm̄. d. aut. b. aut. c. oīe eſt Quare hominē aut mortalē aut immortalē oportet ſume/

re. mortale em̄ aut immortale neceſſe eſt eē aial mortale aute3 nō neceſſariū eſt eſſe. ſed petitur. Hoc aūt erat qđ optebat ſyllogiſare Et rurſu3 q̇ ponit aial q̇dē mortale a: in quo aūt b. pedes habēs. in quo aūt c nō habēs pedes hoīem vero d. Silr̄ ponit a q̇de3 aut in b aut in c eē Omne aial aut pedes h3 aut nō h3. de d aūt a. Na3 hominē aīal mortale eſſe ſumpſit. quare pedes habēs aut nō habēs eē aīal neceſſe eſt hominē. pedes autē habēs nō eſt neceſſe. ſed ſumit. hoc autē erat qđ optebat rurſum oſtēdere. ⁊ ad hūc modū ſp diuidētibus v'le quidē accidit eis mediū ſumere de quo optebat oſtēdere et differentias ⁊ extremitates Finē aūt qm̄ aut hoc eſt hō aut quicq̇d erit qđ querit̄. nihil aūt dicūt palam dictū vt neceſſariū eſſe. Et em̄ aliā via3 faciunt oīno neq3 cōtingentes idoneitates opinantes eſſe. manifeſtū autē qm̄ neq3 deſtruere neq3 conſtruere hac via. neq3 de accidēte aliq̇d aut de pprio ſyllogiſare. neq3 de genere. neq3 in quibus ignorat̄ vtrū hoc mō aut illo ſe habet. vt vtrum diameter aſſimeter aut ſimeter ē: Si em̄ ſumat qm̄ ois longitudo vel aſſimeter vel ſimeter eſt. diameter aūt longitudo ſyllogizatū eſt qm̄ aſſimeter vel ſimeter eſt diameter. Si aūt affirmat aſſimeter qđ opteat ſyllogiſare ſumet: non ergo oſtendet. Nā via quidē hec p hanc aūt non eſt oñdere ſimetrū aut aſſimetrū in quo a longitu/do. b autem ſimeter vel aſſimeter diameter eſt.

Manifeſtū eſt igit̄ qm̄ neq3 ad omnē conſi/derationē cōgruit inq̇ſitionis modus. neq3 in quib9 maxime videt̄ conuenire in his vtil'. Ex quibus ergo demōſtrationes fiunt. ⁊ quomo/do. ⁊ ad que pſpiciendum ſm vnāquanq3 pro/poſitionem manifeſtum eſt ex predictis.

Querit̄ Utrū ars inueniēdi mediū ſit ſuffi/cienter aſſig̃ta in textu Arguit̄ p̄o q nō. q2 nulla ſcīa reſolutoria debet ↄſiderare de inuentōe. ſed hec ſcīa eſt reſolutoria. g̃ hic nō debet ↄſiderari de inuētione mediū. Secundo inuencio mediū non p̄t ſciri niſi reſpiciendo ad aliquam materiā. ſed in hoc libro nō determiat de ſyllogiſmo ↄtracto ad aliquā materiā. ſed de ſyllogiſmo nō ↄtracto. ergo hic male determinat̄ de mediū inuentiōe. Tercio in hoc libro nō determina: de inuentōne maio2is extremitatis vel mino2is. ergo nec debet a ſimili determinari de inuentione mediū In oppoſitum eſt phus in textu

Sciendū p̄mo q poſtq̄3. p. determinauit de formatōe oīm ſyllogiſmo2 ⁊ oñdit nume2 p̄ncipio2 ſyllogiſmo2. hic ↄſr̄er oſtendit modū inueniēdi mediū ad quālibet ↄcluſionē. q2 ad pfecte habendū artē ſyllogiſandi non ſufficit ſcire formatōem ſyllogiſmo2. ſed opt3 habere poteſtatē p quā poſſumus formare ſyllogiſmū in omni ppoſito et iſta poteſtas acq̇ritur p artē inueniendi mediū. que ars tradit̄ reſpiciēdo ad an̄s ⁊ ad ↄſequens ⁊ ad extraneū reſpectu extremo2 ↄcluſionis q̄ ſunt p̄dicatū ⁊ ſubiectum et oīa iſta p octo l̄ras deſignant̄. Nam p a deſignat̄ p̄dicatum cōcluſionis. p b ↄſequens ad ip̄m. p c an̄s ad ipſum. et p d extraneū. ⁊ p e ſignat̄ ſubiectū ↄcluſionis. p f ↄſeq̄ns ad ip̄m. p g an̄cedens ad ip̄m. ⁊ per h ſignat̄ extraneū iuxta illos verſus. Predicat a. b ſequens. c p̄cedit. d ſit extra. E ſubit. f ſeq̇tur. g p̄cedit. h ſit extra.

Sciendū ſcđo: q artis inueniendi medium nouē regule aſſignant̄. Prima eſt mediū qđ eſt cōſequens ad ſubiectū ⁊ an̄cedens ad p̄dicatu3 valet ad inferendum ↄcluſionē vniuerſalē affirmatiuā. p3 q2 tale mediū poteſt vniuerſaliter verificari de ſubiecto. ſc3 de minore cu3 ſit ei9 cōſequens. ⁊ de ip̄o poterit p̄dicatū vniuerſaliter verificari. ⁊ ſic ibi erit diſpoſitio ad arguendū in p̄mo mō p̄me figure. ergo tale mediū valet ad cōcludendū vniuerſalē affirmatiuā ⁊ hec habitudo mediū cū extremis ſignat̄ p hāc dictionē fecana. Secūda regula q mediū quod eſt an̄cedens ad ſubiectū ⁊ p̄dicatū ſimul valet ad cōcludendum particularē affirmatiuā in tercia figura. Patet q2 per tale mediū poterit argui in darapti dyſamis ⁊ datiſi. ⁊ p conſequens in darij ⁊ hec cōbinatio deſignatur per Cageti.

Tercia regula eſt. q mediū quod eſt extraneū ad predicatum ⁊ ↄſequens ad ſubiectū valet ad concludendū vniuerſalē negatiuā. Patet quia tale mediū poterit vniuerſaliter affirmari de ſubiecto cu3 ſit cōſequens ad ip̄m et negari de p̄dicato cum ſit ſibi extraneū vel p̄dicatum de ip̄o ergo poteſt argui in ceſare ⁊ in celarent p tale mediu3. ⁊ hec cōbinatio ſignificat̄ p hanc dictionem dafenes. Quarta regula eſt. medium quod eſt extraneū ſubiecto. et ad p̄dicatū cōſequens. valet ad concludendū vniuerſalē negatiuā. Patet. quia in eo poteſt argui in cameſtres. ⁊ ſignificat̄ hec diſpoſitio p hebare Quinta regula eſt. medium quod eſt an̄cedens ad ſubiectū ⁊ extraneū ad p̄dicatū valet ad concludendū particularē negatiuā. Patet q̄a p ipſum poterit argui in oīmbus modis cōcludentib9 directe vel indirecte particularē negatiuā. excepto baroco in quo poterit inuenire medium per hebare. ⁊ ſignatur per gedaco Sexta regula eſt. medium an̄cedens ad ſubiectū et cōſequens predicato valet ad concludendū particularem affirmatiuā indirecte. Patet quia p ipſum poterit argui in oīb9 modis cōcludentib9 indirecte particularē affirmatiuā in p̄ma figura. Etiā poterit argui in dyſamis. ⁊ deſignat̄ hec regula p gebali. Septima regula eſt. mediū cōſequens ad ſubiectū ⁊ predicatum ſimul non valet ad aliquā ↄcluſionē. quia ex ipſis argueret̄ ex puris affirmatiuis in ſecunda figura. et ſignatur hec diſpoſitio per febas.

Octaua regula eſt. mediū extraneū ſubiecto et p̄dicato ſimul nō valet ad aliquā concluſionē Patet q2 p ipſum argueretur ex puris negatiuis. ⁊ deſignat̄ p hedas Nona regula eſt. medium extraneū ad ſubiectū. et an̄cedens ad predicatū non valet ad aliquā concluſionē. quia p ipſu3 argueretur minore negatiua in prima figura ⁊ ſignat̄ hec diſpoſitio p hanc dictione3 heca. ⁊ iſte nouem regule poſſunt haberi per iſta metra. Fecana cageti dafenes hebare gedaco. Gebali ſtant. ſed non conſtant febas hedas ⁊ heca Unde in ſex p̄mis dictionibus per vocalem tercie ſyllabe deſignat̄ q̄lis ⁊ q̄nta ſit ↄcl'o inferēdo p a. ſ. q ſit v'lis affirmatia. ⁊ c̄tijs iuxta ṽſus iſtos. Aſſerit a negat e ſunt v'r ambo. Aſſerit i negat o ſunt p̄ticulariter ambe

Concluſio prima. ↄuenienter ponunť tm̄ nouem regule artis inueniēdi mediū. ꝓbať ↄclō. qꝛ omne mediū eſt inter ſubiectū ⁊ p̄dicatū ↄcluſionis. vel q̄ eſt conueniēs cū vtroqꝫ vel diſcōueniēs cū vtroqꝫ. vel ↄueniens mi vno ⁊ extraneuꝫ alteri. Si p̄mū hoc eſt q̄drupl'r. qꝛ vel eſt ↄn̄s ad vtrūqꝫ ⁊ ſic eſt febas. vel an̄s ad vtrunqꝫ. ⁊ ſic eſt cageti. vel ↄn̄s ad ſubiectū ⁊ an̄s ad p̄dicatū. ⁊ ſic eſt fecana. vel ecōtra. ⁊ ſic eſt gebali. ſi ſit extraneū vtriqꝫ. ⁊ ſic ē hedas. ſi ↄueniat vni ⁊ ſit extraneū alteri hoc eſt dupl'r. vel cōuenit cū ſubiecto vl' cū p̄dicato. Si p̄mū hoc eſt dupl'r. vl' eſt ↄn̄s ad ſubiectū. ⁊ ſic eſt dafenes. vel an̄s et ſic eſt gedaco Si ſcōm hoc eſt dupl'r. vel eſt ↄn̄s ad p̄dicatū. ⁊ ſic eſt hebare. vel an̄cedens. ⁊ ſic eſt heca

Concluſio ſecunda et rn̄ſalis ad queſitum. Ars inueniēdi mediū eſt ſufficiēter enumerata. ꝓbať concluſio. qꝛ illa eſt ars inueniēdi mediū que valet ad oēs ſyllogiſmos oſtēſiuos ⁊ ex ypotheſi tā de ineſſe q̄ꝫ ex modalibus. ⁊ etiā valet in oībus artib⁊ ⁊ ſciētijs ad inferendū concluſiones. Sed iſta ars inueniēdi mediū valet in oībus p̄dictis ſicut ꝓbat ph̄s inductiue in oībus. ⁊ ratō cōmunis eſt. quia in om̄ibus p̄dictis p̄t inueniri medium reſpiciendo ad an̄cedentia cōſequētia et extrema reſpectu extremorum cōcluſionis. ergo iſta ars eſt ſufficiens.

Dubitať primo. Quid intelligiť in iſta arte inueniēdi mediū ꝑ an̄s ↄn̄s ⁊ extraneū Ad dubiū rn̄detur ꝙ ↄn̄s vt hic ſumiť nō eſt ↄcluſio illata ex an̄te. ſed eſt terminus q̄ p̄t vl'r de alio verificari. vel vt ſupius cēntrale vel accidētale vel vt ↄuertibile. Naꝫ ir cōuertibilib⁊ vtrūqꝫ p̄t eſſe ↄn̄s ⁊ an̄s reſpectu alterius. ſe. an̄s in ꝓpoſito eſt illud de quo poſſit aliquid verificari vl'r. Extraneū diciť illud quod p̄t vniuerſaliť negari de alio ſicut eſt lapis reſpectu homis. ⁊ iſtā tria debent attendi reſpectu ſubiecti ⁊ p̄dicati cōcluſionis. vt dictū eſt

Dubitať ſecūdo. Quare in trib⁊ vltimis dictionib⁊ non poniť tercia ſyllaba ſicut in p̄cedentib⁊. Ad dubiū rn̄detur. ⁊ cauſa eſt. qꝛ iſte dictōes ſignificāt ↄbinationes inutiles nō valētes ad aliquā concluſionē. ideo non poniť ibi tercia ſyllaba. ſed per vocales duaꝝ primaꝝ ſyllabarū ſignificanť extremitates cōcluſionis. ꝑ a p̄dicatū. ⁊ ꝑ e ſubiectum. ⁊ per conſonantes illis cōiunctas ſignificatuť habitudo medij ad ſubiectum vel predicatū ſm̄ ꝙ eſt conſequens vel an̄cedens vel extraneū

Ad rōnes Ad primā dicitur ꝙ iſta ſciētia reſolutoria nō cōſiderat p̄ncipaliter de inuētione. tm̄ p̄t de illa ↄſiderare minus p̄ncipaliter ꝓut ordinať ad cognitōeꝫ reſolutoriā. ⁊ hoc mō conſiderať hic inuētio medij vt ꝑ ipſam de q̄libet ſpē ſyllogiſmi poſſimus habere noticiā reſolutoriā Ad ſcōam d̄r ꝙ inuētio medij nō reſpicit materiā determinatā. ſed p̄t vl'r fieri in q̄libet materia tam neceſſaria q̄ꝫ ꝓbabili et ſophiſtica. qꝛ licet ſyll's hic ↄſideratꝰ abſtrahat a materia ſpēali. non tm̄ abſtrahit a materia cōi qꝛ in ipō requiriť habitudo medij ad extremū ſm̄ quā fit diſpō modi ⁊ figure. Ad terciā d̄r ꝙ diſpō medij plus facit ad ſyll'm q̄ꝫ cognitio maioris vel mioris extremitatꝭ cū mediū ſit vnitiuū illaꝝ extremitatū a q̄ ſyll's capit vnitatē. ideo potius eſt hic agendū de inuentione medij q̄ꝫ de inuentione maioris vel minoris extremitatis

❡ Tractatus ſeptimus

Quomodo āt reducemus ſyllogiſmos in predictas figuras dōm erit poſt hec reſtat hec ↄſideratio Si em̄ ⁊ generationē ſyll'oꝝ inſpexerimꝰ. ⁊ inueniēdi mediū habemus poteſtatē Amplius aūt factos ſi reducemꝰ in p̄dictas figuras. fineꝫ habebit qꝺ ē p̄ncipio poſitū Accidēt etiā ſil'r ea q̄ p̄dicta ſunt cōfirmari. ⁊ manifeſtiſſima eē qm̄ ſic ſe hn̄t ꝑ ea q̄ nūc dicēda ſunt. Optet em̄ om̄e qꝺ verū ē ipm̄ ſibi oīno ꝑ hoc manifeſtū eſſe Primū ḡ optꝫ tēptare duas ꝓpōnes accipe ſyllogiſmi: faciliꝰ em̄ in maiora diuidere q̄ꝫ in minora. maiora āt cōpoſita q̄ꝫ ex q̄bus cōponiť Deiñ ↄſiderare vtra in toto ⁊ vtra in pte. etſi non ambe ſumpte ſint neceſſe eſt eū ponere alterā Aliq̄tiēs em̄ vl'eꝫ ꝓtendētes eā q̄ in hac ē nō ſumūt neqꝫ ſcribentes neqꝫ interrogātes. aut has q̄dem ꝓtendunt. ꝑ quas aūt ↄcludanť omittunt. al's vero vane inq̄runt Conſiderandū eſt ergo ſi quid ſupfluū ſumptū ſit. ⁊ quid neceſſarioꝝ omiſſuꝫ et hoc q̄dem ponendū. illud vero auferendum donec veniat quis ad duas ꝓpōes Sine his em̄ nō eſt reducere ad figurā (id eſt formā ſyllogiſmi) interrogatas orōnes In aliq̄b⁊ igiť facile eſt videre qꝺ minus eſt. aliq̄n vero latent. ⁊ videnť q̄dem ſyllogiſare. eo ꝙ neceſſariū q̄d accidat ex his q̄ poſita ſunt. vt ſi ſumať nō ſubſtātia interempta ſubſtantiā nō interimi: ex q̄b⁊ āt eſt interemptis. ⁊ qꝺ ex his eſt corrūpi. his em̄ poſitis neceſſariū ſubſtātie ptē eſſe ſubſtantiaꝫ nō tm̄ ſyllogizatū eſt per ea q̄ ſumpta ſunt. ſed deſunt ꝓpōnes ydonee Rurſus ſicut eſt hō neceſſe eſt eſſe aīal. ⁊ cū eſt aīal ſubſtātia. ⁊ cuꝫ eſt hō neceſſe eſt eſſe ſubſtantiā. ſed nondū ſyllogizatū eſt. nō em̄ ſe habēt ꝓpōnes vt diximꝰ Fallimur em̄ in talib⁊. eo ꝙ neceſſariū qꝺ accidit ex his q̄ ſunt poſita. qm̄ ⁊ ſyll's neceſſarius ē. In plurib⁊ aūt neceſſariū q̄ꝫ ſyll's. nā om̄is ſyll's neceſſarius. neceſſariū vero nō om̄e eſt ſyll's Quare nō ſi quid accidit poſitis q̄buſdā ſtatim reducere tēptandū eſt. ſed p̄mū ſumendū duas ꝓpōnes Deinde ſic diuidendū in terminos. mediū aūt ponendum eſt terminoꝝ. que in vtriſqꝫ ꝓpoſitionib⁊ dictū eſt. neceſſe eſt em̄ mediuꝫ in vtriſqꝫ eſſe in oībus figuris. Si ergo ſubijciať et p̄diceť mediū. aut ipm̄ p̄dicetur q̄dem. aliud vero ad ipſo abnegetur. prima erit figura Si aūt p̄dicetur et abnegeť ab aliquo. media figura erit. Si vero alia de illo p̄dicantur. aut hoc

quidem p̄dicetur. illud vero abnegeť. poſtrema ſic em̄ habuerit in poſtrema figura mediū. Sil'iter aūt etſi nō vniuerſales ſint ꝓpoſitiones. nam eadem demōſtratio medij

Manifeſtū igitur eſt qm̄ in qua orōne non d̄r idem frequenter. non fit ſyllogiſmus. non em̄ ſumptū eſt medium

Qm̄ aūt habemus que in vnaquaqꝫ figura concludere ꝓpoſitio. ⁊ in qua vniuerſalis ⁊ in qua pticularis manifeſtū qm̄ non ad om̄es figuras perſpiciendū ſed in vnaquaqꝫ ꝓpoſitione in ꝓpriam Quecūqꝫ vero in pluribus ↄcludunť medij poſitione cognoſcimus figuram. Frequēter ergo falli accidit circa ſyllogiſmos ꝓpter neceſſariū quemadmodū dictum eſt prius. Aliquotiens aūt propter ſimilitudinem poſitionis terminorū. quod non oportet latere nos vt ſi a de b dicitur. ⁊ b de c. Videtur eniꝫ ſic ſe habentib⁊ terminis eſſe ſyllogiſmū. non fit autem neqꝫ neceſſarium quicq̄ꝫ neqꝫ ſyllogiſmus Sit em̄ in quo a ſemꝑ eſſe. in quo auteꝫ b intelligibilis areſtomenes. in quo aūt c areſtomenes. verum eſt aūt a ineſſe b. ſemꝑ em̄ eſt intelligibilis areſtomenes. ſed et b c ineſt. nam areſtomenes eſt intelligibilis areſtomenes a autē non ineſt c. corruptibilis em̄ eſt areſtomenes. Non em̄ fiebat ſyllogiſmus ſic ſe habentib⁊ terminis. Sed oportebat vniuerſaliter a b ſumi ꝓpoſitiōem hoc vero falſum ꝙ ponebat omnē intelligibilem areſtomenem ſemꝑ eſſe. cuꝫ areſtomenes corruptibilis ſit. Rurſum ſit in quo quidem c michalus. in quo auteꝫ b muſicus michalus. in quo vero a corrumpi cras. verum eſt aūt b de c predicari. nam michalus eſt michalus muſicus. ſed a de b corrumpiť em̄ cras michalus muſicus. a autē de c falſum Hoc autem idem eſt priori. non em̄ verum eſt vniuerſaliter michalus muſicus. quoniā corrumpiť cras. hoc auteꝫ non ſumpto non erat ſyllogiſmus. Hic ergo fallacia fit in eo quod propter parum. vel quod eſt pene. Quoniā enim nihil differt dicere h̄ huic ineſſe. aut h̄. huic omni ineſſe concedimus. Frequēter autem mentiri euenit eo ꝙ nō bene exponūtur ſm̄ poſitionem termini. vt ſi a quidem ſit ſanitas. b autem egritudo. c vero homo. verum eſt em̄ dicere quoniā a quidem nulli b cōtingit ineſſe. nulli em̄ egritudini ſanitas ineſt. Et rurſum quoniā b ineſt omni c. omnis em̄ homo ſuſceptibilis eſt egritudinis. videbiť ergo accidere nulli homini cōtingere ſanitatē ineſſe. Huius auteꝫ cauſa eſt ꝙ non bene exponūtur termini ſm̄ loquutionem quoniā autem tranſſumptis his que ſm̄ habitudines. nō erit ſyllogiſmus. vt ſi pro ſanitate q̄dem ponatur ſanum pro egritudine autem egrotum. Non em̄ eſt verum dicere quoniā non cōtingit egrotanti ineſſe ſanum hoc aūt nō ſumpto nō fit ſyllogiſmus niſi contingentis. hoc autem nō impoſſibile. cōtingit em̄ nulli homini ineſſe ſanitatē Rurſum in media figura ſimil'r erit falſum: nam ſanitatē egritudini nulli. homini vero om̄i ↄtingit ineſſe. q̄re nulli homini egritudo In tercia auteꝫ figura accidit ſm̄ ↄtingere falſuꝫ. etem̄ ſanitatē ⁊ egritudinem ⁊ diſciplinā ⁊ ignorantiam. ⁊ om̄ino cōtraria eidem cōtingit ineſſe ſibi Si vero inuicem impoſſibile. hoc autē manifeſtum in p̄dictis cum em̄ plura cōtingat ineſſe eidem. cōtingit ⁊ ſibijnuicē Manifeſtū eſt igitur quoniam in his om̄ibus fit fallacia ꝑ. pter terminoꝝ expoſitionem. tranſſumptis em̄ his que ſunt habitudines nihil fit falſum. Palā ergo quoniā ſm̄ huiuſmodi ꝓpoſitiones ſemꝑ quod eſt ſm̄ habitum pro habitu ſumendū. ⁊ ponendum terminum Non oportet autem terminos ſemꝑ nomine querere exponi Sepe em̄ erunt termini quibus non eſt poſituꝫ nomē. quare et nimis difficile eſt reducere huiuſmodi ſyllogiſmos. Aliquotiēs autem fallacia accidit propter huiuſmodi queſtionē. vt quoniā immediatoꝝ eſt ſyllogiſmus Sit a duo recti b triangulꝰ. c equicrus. ergo ei quod eſt c ineſt a per b. ei vero qꝺ eſt b non ineſſe iam a propter aliud. per ſe enim triangulus habet duos rectos: quare non erit medium eius quod eſt a b. cum a b ſit demonſtratiuū. Manifeſtum em̄ quoniā medium nō ſic ſemꝑ eſt ſumendū. vt hoc aliquid. ſed aliq̄n orationem. quod accidit in predicto

Neſſe autem primum medio et hoc poſtremo nō oportet ſumere. vt que ſemꝑ p̄dicentur de ſeinuicē. Simil'r et primū de medio. et hoc de poſtremo. ⁊ nō ineſſe ſimil'r Sꝫ quotiens diciť eſſe et verum eſt dicere hoc totiens arbitrari oportet ſignificare ⁊ ineſſe. vt qm̄ contrarioꝝ vna eſt diſciplina. Sit em̄ a vnam eſſe diſciplinā. b autem contraria ſibijnuiceꝫ. a ergo ineſt b: non vt contraria ſunt vnam eoruꝫ eſſe diſciplinā. ſed quoniā verum eſt de ipſis dicere vnam coꝝ eſſe diſciplinā. Accidit auteꝫ quādoqꝫ primū de medio dici. medium autem de tercio non dici. Sed ſi ſophia eſt diſciplina boni autē eſt ſophia: concluſio quoniā boni eſt diſciplina. ergo bonū quidem non eſt diſciplina. ſophia aūt eſt diſciplina. Quandoqꝫ auteꝫ medium de tercio diciť. primū auteꝫ de medio

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

non dicit͛. vt ſi qualis eſt omnis diſciplina aut cõtrarij. bonũ aũt eſt ⁊ ꝯtrariũ quale. concluſio ꝗdem qm̃ boni diſciplina eſt aũt cõtrarij Nõ ẽ eni͂ bonũ diſciplina neq꜄ q̃le neq꜄ cõtrariũ. ſed oim diſciplina nõ eſt autẽ bonũ diſciplina neq꜄ concluſio ſm rectum nec maior. neq꜄ quale neq꜄ contrariũ ſed bonũ hoc Eſt autẽ quandoq꜄ neq꜄ primũ de medio. nec hoc de tercio primo de tercio quãdoq꜄. dictio ꝗdem ſm rectũ. quãdoq꜄ aũt nõ dictio. vt ſi cuius eſt diſciplina huius genus eſt: boni aũt eſt diſciplina Concluſio ergo quoniã boni eſt genus. predicatur aũt nullum de nullo. ſi aũt cuius eſt diſciplina genus eſt hoc. boni aũt eſt diſciplina. Concluſio aũt quoniã eſt genus. ergo de extremo quidem p̄dicatur primũ: de ſe autẽ inuicem non dicunt͛

Eodem aũt modo ⁊ non ineſſe ſumendum: non eni͂ ſemꝑ ſignificat nõ ineſſe hoc huic. hoc aũt non ineſſe b ſed aliquãdo non ineſſe b. huiuſmodi aũt hoc huic. vt quoniã nõ eſt motionis motus. aut generationis generatio. voluptatis eſt aũt Non ergo eſt voluptas generatio Aut rurſum qm̃ riſus ꝗdem eſt ſignũ. ſigni aũt non eſt ſignũ. quare nõ eſt ſignũ riſus Similiter aũt ⁊ in alijs ꝗbus interimitur ꝓpoſitio. eo ꝙ dicit͛ aliquo modo ad ipſum genus. Rurſus aũt qm̃ nõ eſt eſtas tempus oportunũ. deo aũt eſtas ꝗdem eſt tempus. oportunũ autẽ non eſt deo. eo ꝙ nihil ſit deo ꝓficiens Terminos aũt ponendũ eſt eſtatẽ et tempus oportunũ. deinde deum ꝓpoſitio aũt ſumenda ſm nominis caſum Simpl'r eni͂ hoc dicimus de omnibus figuris. quoniã terminos ꝗdem ſemper ponendum ſm declinatõnem nominũ. vt homo aut bonũ aut ꝯtraria non homis aut non boni aut contrarioꝝ ꝓpoſitiones. aut ſm caſus ſumendum Aut eni͂ quoniã huic vt equale. aut quoniã huius vt duplũ. aut quoniã hoc vt quoniã feriens vel videns. aut quoniam hic vt hõ animal. aut ſi quolibet mõ aliter cadit nomen ſm ꝓpoſitionẽ Ineſſe aũt hoc huic ⁊ verum eſſe hoc de hoc totiens ſumendũ quotiens predicamenta diuiſa ſunt Hoc autẽ aut in eo qꝺ ꝗd eſt. aut quo aut ſimpl'r Amplius aũt aut ſimplicia aut cõplexa ſimiliter ⁊ non ineſſe Conſiderandum autem hoc ⁊ determinanduꝫ melius

Querit͛ Utrum ex obliq̇s poſſit fieri ſyll'us Arguit͛ p̄mo ꝙ nõ. q꜉ in oĩ ſyll'o oꝑtet ſumere aliqꝺ de eo̅ de aliq̇. ſed hoc nõ p̄t fieri ſi ambe ſint ex obliq̇s igit͛ Et cõfirmat͛. q꜉ ſi fieret ſyll'us ex vna de recto et alia de obliq̇ cõmitteret͛ fallacia accñtis variãdo mediũ. igit͛. Scꝺo in p̄ma figura minor extremitas dꝫ eſſe ſuppoſituꝫ medij ergo maiore de recto ⁊ minore de obliq̇ vel ecõtra non p̄t fieri ſyll's in p̄ma figura. ꝯñs tenet. q꜉ ſuperius p̄dicat͛ in recto de ſuppoſito ſibi inferiori. Tercio. nõ ſeq̇tur. nullus equus eſt aſinus. cuiuſlibet hois eſt equus. ḡ nullius hois eſt aſinus. q꜉ añs p̄t eſſe verum ꝯñte exiſtente falſo. ergo ex obliquis non fit bonus ſyllogiſmus. In oppoſitum eſt philoſophus in textu

Sciendũ primo ꝙ poſtq꜄ determinauit de generatione ſyllogiſmoꝝ ⁊ inuentiõe medij Cõſequenter docet reducere vnũqueq꜄ ſyll'm in figurã ⁊ modũ reducẽdo ad tres terminos ⁊ duas ꝓpõnes. ꝑ quã artem de vnaquaq꜄ ꝯñia facta iudicabit͛ an ſit bene ſyllogiſata vel non. Et p̄mo ponit aliqua documẽta. deinde aliqua impedimenta. q꜉ vitari nõ p̄t malũ niſi cognitũ. Eſt ergo primuꝫ documentũ ꝙ p̄mo temptandũ eſt accipere duas ꝓpõnes in ſyllogiſmo facto. Nã diuiſio ſyllogiſmi in ꝓpõnes prior eſt diuiſione in terminos. q꜉ facilius eſt in maiora diuidere q̃ in minora. Sꝫ cõpoſita ſunt maiora q̃ ea ex ꝗbus fiũt. Secũdo cõſiderandũ eſt quantũ ad modũ. vtrũ ambe ſint vl'es vel ambe ꝑticulares. vel vna vl'is ⁊ alia ꝑticularis. et ſic cõſiderandũ eſt circa q̃litatẽ. Tercio ꝯſiderandũ eſt. an ibi aliq̇d ſuꝑfluũ ſumptũ ſit in illis ꝓpõnibus ꝙ ſcꝫ non ſit cauſa cõcluſionis. Et vtrũ aliqꝺ neceſſariũ fuit omiſſum. q꜉ ſuꝑfluũ eſt auferendũ ⁊ neceſſariũ addẽdũ quouſq꜄ deueniat͛ ad duas ꝓpõnes debite cõſtitutas ex trib꜄ terminis et in aliq̇bus cõſequẽtijs facile eſt videre qñ aliquid deficit ex ꝑte terminoꝝ ꝓpõnis modi vl' figure. Aliqñ aũt difficile ⁊ hoc maxime circa modũ qꝺ p̄t cõtingere dupl'r. Primo q꜉ qñq꜄ ꝯñtia eſt neceſſaria iõ latet defectus vt arguẽdo ſic ſi hõ eſt aial eſt. ſi aial eſt ſuba eſt. igit͛ ſi hõ eſt ſuba eſt q꜉ aũt iſta ꝯña eſt neceſſaria p̄t aliq̇s credere ꝙ eſſet ſyllogiſtica cũ tñ nõ ſit. Scꝺo latet defect꜉ ꝓpter ſil'itudinẽ figure ⁊ vbi ꝯña nõ eſt necc̃aria. ſicut hic ariſtomenes intelligibil' ſꝑ eſt. ſed ariſtomenes eſt ariſtomenes intelligibil'. ḡ ariſtomies ſꝑ eſt ꝯñs eſt falſuꝫ. q꜉ ariſtomies eſt corruptibil' ⁊ ibi ꝯmitt͛t͛ fall'a accñtis. Scꝺm documentũ eſt. q꜉ habitis duab꜄ ꝓpõnib꜄ accipiẽdus eſt ille terminus ꝗ ponit͛ in vtraq꜄ ⁊ ſm eius diſpoſitionẽ iudicandũ eſt de figura. Si eni͂ in illis duab꜄ ꝓpõnib꜄ nõ dicat͛ bis nõ erit ſyll's Sil'r ex ꝑte ꝯcluſionis ꝯtingit viciuꝫ de figura. q꜉ vl'is affirmatiua non cõcludit͛ niſi in p̄ma figura

Sciendũ ſcꝺo ꝙ poſt iſta documẽta areſto. tangit aliq̇ impedimẽta ⁊ iã duo tacta ſunt. Aliud ponit areſto. dicẽs ꝙ aliq̇tiens accidit deceptio iõ ꝙ t͛mini nõ debite exponũt͛ ſm habitudinẽ debitã vt interdũ mutat͛ indebite abſtractũ in ꝯcretũ vt arguẽdo nulla ſanitas de neceſſitate ẽ egritudo. oẽm hoiem ꝯtingit eẽ ſanũ. ḡ nullũ hominẽ ꝯtingit eẽ egrũ. ꝯña eſt falſa qꝺ ꝯtingit ꝓpter indebitã mutatõem abſtracti in ꝯcretũ. qñq꜄ ꝓ̇o ꝯtingit deceptio qñ aliq̇s vult aliquẽ terminũ reſoluere in ſimplicẽ cũ tñ qñq꜄ oꝑteat vti orõne interp̄tatiua loco t͛mĩ ſimplicis. q꜉ nõ ſt ſꝑ noia ſimplicia impoſita ꝗb꜄ poſſet fieri expoſitio ĩ ſyll'o. iõ in ſyll'o loco illi꜉ t͛mĩ ſimplicis qñq꜄ oꝑtet accipe orõem Aliud impedimentũ ꝯtingit qñ indebite mutat͛ rectus in obliquũ ⁊ ecõtra. Et etiã poſſꝫ aliq̇s credere ꝙ ex obliq̇s nõ poſſet fieri ſyll's. iõ ꝗ ad hoc oñdit areſto. ducendo in oĩ figura ꝙ obſ'uãdo debite h'itudinẽ locutõnis variet͛ rectus in obliquũ et ecõtra. Ex ambab꜄ de obliq̇s vel ex vna de recto ⁊ alia de obliquo poterit͛ fieri bonus ſyllogiſmus. ⁊ aliqñ ſeq̇tur ꝯcluſio de recto ⁊ aliqñ de obliquo

Concluſio prima. ex maiore de ſubiecto obliquo ⁊ minore de recto fit bonus ſyllogiſm꜉ in p̄ma figura ꝓbat͛ ꝯcluſio. q꜉ arguẽdo ſic cuiuſlibet hois aſinus currit. ſortes eſt hõ. ḡ ſortis aſinus currit. Nã ex oppoſito cõcluſionis ꝯtradictorio cũ altera p̄miſſaꝝ indifferẽter interimit͛ altera p̄miſſa. vt arguẽdo ſic. ſortꝫ nullus aſinus currit. ſortes eſt hõ. ḡ nõ cuiuſlibet hois aſinus currit. ⁊ capiẽdo illud oppoſitũ cũ maiore interimit͛ minor in ſecũda figura. Item ꝓbatur cõcluſio. q꜉ in p̄dicto ſyllogiſmo ſub medio diſtributo in maiore fit debita ſubſumptio in minore q꜉ ſub hoie accipit͛ ſuppoſitũ eius ſcꝫ ſortes. ⁊ ſic ptꝫ qualiter ex maiore de obliq̇ ⁊ mĩore de recto fit ſyll's in p̄ma figura. ⁊ ſil'iter fieret in ſcꝺa ⁊ tercia figuris. vt patꝫ in ſyllõgiſmo cõuerſiuo iaꝫ dicto. Sed difficilius eſt videre q̃liter fiet ecõuerſo ex maiore de recto ⁊ mĩore de obliquo ⁊ dixerũt antiq̇ ꝙ illo mõ nõ p̄t fieri ſyll's. ſed cõtra ipos dꝫ ꝙ ex maiore de recto ⁊ mĩore de obliq̇ fit bon꜉ ſyll's nõ tñ ſimplicit͛ ꝑfectus nec regulat͛ immediate ꝑ dici de omni ⁊ dici de nullo. ptꝫ q꜉ bñ ſeq̇tur oĩs ſophia eſt diſciplina boni eſt ſophia. ḡ boni eſt diſciplina. Scꝺa ps ptꝫ. q꜉ minor extremitas nõ eſt directe ſumpta ſub medio tanq̃ ſuppoſitum eius. ſed magis tanq̃ aliqꝺ obiectũ de ꝗ eſt ſophia. Aliud exemplũ eſt. oĩs hõ eſt aial. oẽ albũ ꝯtingit eſſe hoiem ergo oẽ albũ ꝯtingit eſt aial. dictũ eſt eni͂ in mixtionib꜄ ꝙ talis ſyllogiſmus eſt bonus. nõ tñ ꝑfectus nec tenet virtute dici de oĩ. ſed virtute illius p̄ncipij qñ aliq̇ duo ſunt eadem ſimpl'r. cuius eſt vnũ eius eſt alterum vel ꝗcquid eſt vnius eſt alterius. ⁊ ita variando ea ſcꝫ ſm variationẽ habitudinũ ſm quas verificant͛ locutiones reducibilis eſt ille ſyll's ad ſyll'm ꝑfectum ſic arguẽdo. Cuiuſcũq꜄ eſt ſophia eius eſt diſciplina boni eſt ſophia. igit͛.

Concluſio ſecunda. ex ambab꜄ de obliquo fit bonus ſyllogiſm꜉. ⁊ qñq꜄ ſeq̇tur cõcluſio in recto ⁊ qñq꜄ in obliquo. Qꝫ ſeq̇tur in obliquo patuit in ſyllogiſmo immediate añpoſito. ꝙ aũt ſeq̇tur in recto ptꝫ arguẽdo ſic. Cuiuſcũq꜄ eſt diſciplina illud eſt bonũ. entis eſt diſciplina ḡ ens eſt bonũ. Et ex iſtis ſyll'is ex obliq̇s nõ format ph's ſyll'os de ablatiuo caſu ſicut de alijs obliq̇s. Cuius cã eſt q꜉ greci carẽt ablatiuo ⁊ loco eius vtunt͛ genitiuo

Dubitat͛ primo Utrũ obliquus caſus obliquetentus poſſit eſſe ſubiectũ orõnis Ad dubiũ rñdet͛ ꝙ bñ p̄t eſſe ſubiectũ ꝓpõnis ſiue diſtributõis ſed nõ p̄t eẽ ſubiectũ locutionis ſiue enũciationis diſtinguẽdo enunciationẽ contra ꝓpõnem ꝓut diſtinguunt͛ abinuicẽ ꝯſiderando ipſas ſm ꝓprias ſuas rõnes

Dubitat͛ ſecũdo Utrũ ſignũ additũ ſubiecto ꝯpoſito ex recto ⁊ obliquo vtrũq꜄ diſtribuat. Ad dubium rñdet͛ ꝙ ſi ſit eiuſdem caſus cũ obliquo ſolum diſtribuit obliquũ. q꜉ cũ eſt motus in accidentib꜄ nõ oꝑtet ſubiectũ ſm ſe mutari. ſed obliquus ſe habet ad rectũ vt accidens ad ſubiectũ. ⁊ determinatio ad determinabile. ſꝫ ecõtra qñ mutat͛ ſuba ſm ſe mutat͛ ⁊ accñs. ſicut ⁊ forma diuiditur ad diuiſionẽ materie. iõ qñ ſignũ eiuſdẽ caſus cuꝫ recto ad diſtributionẽ recti ſeq̇tur diſtributio obliqui

Ad rõnes Ad primã dicitur ꝙ in ꝓpoſitione ſyllogiſtica nõ oꝑtet ſꝑ aliq̇d dici de alio in recto. ſed illud p̄t fieri in obliquo Ad ꝯfirmatõem dꝫ ꝙ variatio recti in obliquũ vel ecõtra ſi nõ variat͛ habitudo locutõis. nõ cauſat fallaciã accñtis. ſi talis variatio ſolũ ẽ in mõ ſyllogiſandi grãmaticali. tñ p̄t accidere fallacia indebite arguẽdo. vt hic hois eſt gt͛i caſus. ſortes eſt hõ. ḡ ſortes eſt genitiui caſus. Ad ſcꝺam patuit ſolutio in fine prime concluſionis Ad terciam dicitur ꝙ non bene concludit͛. ſed debet ſic ꝯcludi. ergo aliquid quod eſt cuiuſlibet homis eſt aſinus Et hec de queſtione ſeq̇tur

Reduplicatiuũ autem in ꝓpoſitionibus ad primã extremitatẽ ponendum. non ad medium Dico autem vt ſi fiat ſyllogiſmus. quoniã iuſticia eſt diſciplina quoniã bonũ. in eo quod bonum. ad primã extremitatẽ ponenduꝫ. Sit eni͂ a diſciplina quoniã bonum. in quo autẽ b bonum. in quo vero c iuſticia. ergo a verũ eſt de b predicari. nam boni eſt diſciplina quoniam bonum: ſed et b de c. nam de iuſticia qꝺ bonuꝫ eſt Sic ergo fit orationis in tres terminos reſolutio. ſi aũt ad b ponatur quoniã non erit. nam ꝗdem a de b verum erit. b aũt de c nõ veruꝫ erit Nam bonum quoniã bonũ predicare de iuſticia falſum ⁊ non intelligibile Similiter autem etſi ſalubre oſtendatur quoniã diſciplinatuꝫ eſt in eo quod bonũ Aut hyrcoceruus opinabilis in eo ꝙ non exiſtens. aut homo quidem corruptibilis in eo ꝙ ſenſibilis In omnib꜄ eni͂ predicatis ad extremum reduplicatio eſt ponenda

Non eſt aũt eadem poſitio terminoꝝ qñ ſimpliciter ꝗd ſyllogiſatũ fuerit: ⁊ qñ hoc aliq̇d aut quo aut q̃uo Dico aũt vt qñ bonũ diſciplinatũ eſt oſtenſum. ⁊ quãdo diſciplinatũ qm̃ bonum et qñ ſimpl'r ꝗdem diſciplinatũ oſtẽſum eſt medium ponendũ eſt ens Si autẽ qm̃ ꝗdem ens ſit eni͂ a ꝗdem diſciplina. qm̃ ꝗd ens. in quo autem b ens ꝗd in quo aũt c bonũ. verum eſt ergo a de b p̄dicari Erat eni͂ diſciplina alicuius entis. qm̃ ꝗd ens ſed ⁊ b de c. nã in quo c bonũ ꝗd quare ⁊ a de c. ergo erit diſciplina boni qm̃ bonum Erat eni͂ ꝗd ens ꝓprie ſubſtantie ſignum Si auteꝫ ens mediũ poſitũ ſit ad extremũ ens ſimpl'r. ⁊ non ꝗd ens dictũ ſit non erit ſyllogiſmus. qm̃ eſt diſciplina boni qm̃ bonũ. ſed quoniaꝫ ens. vt ſi ſit in quo a diſciplina qm̃ ens. in quo b ens in quo c bonũ. Manifeſtuꝫ eſt ergo qm̃ in ꝑticularib꜄ ſyllogiſmis ſic ſumendi ſunt termini Oportet aũt ⁊ accipe que idem valeant noia ꝑ nominib꜄. ⁊ orõnes pro orõnib꜄: ⁊ nomẽ ⁊ orationẽ ⁊ ſemꝑ ꝑ orõne nomen accipe Facilior eni͂ eſt terminoꝝ expoſitio vt ſi nihil differt dicere ſuſpicabile opinabilis non eẽ genus aut nõ eſſe idẽ ſuſpicabile quod opinabile. nã idẽ qꝺ ſcatur ꝑ orõe dicta Suſpicabile et opinabile termini ponẽdi ſunt Qm̃ vero nõ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Idem eſſe voluptatē bonū. ⁊ eſſe voluptatē qđ
bonū eſt. nō ſiliter ponendū terminos. ſed ſi eſt
ſyll'us. qm̄ voluptas ē bonū. terminū ponendū
bonū. Si aūt qm̄ qđ bonū qđ bonū ſil'r autē et
in alijs Nō eſt aūt idē nec eſſe nec dicere. qm̄
cui b ineſt huic quoq; omni a ineſt. ⁊ dicere cui
omī b ineſt ⁊ a ineſt omī Nihil ꝓhibet em̄ b in
eſſe c nō aūt omī. vt ſi ſit b q̄dem pulcrū c aūt al
bū. ſi ergo alicui albo ineſt pulcrū. verū eſt di/
cere qm̄ albo ineſt pulcrū. ſed nō omī fortaſſe.
Si igiť a ineſt b. non omī autē de quo b neq; ſi
omī c ineſt b neq; ſi ſolū alicui. neceſſe eſt a in/
eſſe c. nō q2 nō omī: ſed nec ineſſe qđ eſt c Si āt
de quocūq; b dr̄ vere huic omī ineſt a Accidet
em̄ a (de quo omī b dr̄) de eo omī dici Si aūt
a dicať de omni de quo b dr̄ nihil prohibet ei
qđ eſt c ineē b a aūt non omī. aut a oīno nō in/
eſſe In trib⁹ igiť terminis manifeſtū. qm̄ de q̄
b omī ⁊ a dr̄. hoc eſt de q̄cunq; b dr̄ de omī ⁊ a
et ſi b q̄dem de omī ⁊ a ſil'iter. ſi aūt non de omī
nō neceſſe eſt a de omni Nō oportet aūt ar/
bitrari ꝑpter expoſitōem aliq̄d accidere incon
ueniēs Nō em̄ laboramus in eo qđ aliq̄d ſit: ſꝫ
queādmodū geometer pedalē ⁊ rectā hanc eſſe
et ſine latitudine dr̄ que nō ſit. ſed nō ſic vtiť vt
ex his ſyllogiſans Omino em̄ qđ nō eſt vt totū
ad partē ⁊ aliud ad hoc vt ps ad totū Ex nul/
lo taliū oſtendit demōſtrator neq; em̄ fit ſyll'us
Expoſitōe aūt ſic vtimur. vt ſentiat is q̄ diſcit.
Nō em̄ ſic vt ſine his nō poſſibile ſit demon/
ſtrare. queādmodū ex q̄bus eſt ſyll's Non la
teat aūt nos qm̄ in eodē ſyll'o nō omēs ꝯcluſio
nes ꝑ vnā figurā ⁊ eandē ſunt. ſed hec q̄dem ꝑ
hanc. illa vero ꝑ aliam Palā ergo qm̄ et reſolu
tiones ex his faciēde ſunt Qm̄ aūt nō omis ꝓ/
poſitio in omī figura: ſed in vnaquaq; diſpoſi/
te ſunt Manifeſtū ex ꝯcluſione in qua figura
ſit querendū Orationū aūt ad diffinitiones
quecūq; ad vnū ſunt argute vel diſputate. eorū
que ſunt in termīo ad qđ diſputauerit ponendo
terminū ⁊ nō totā orōnē. Minus em̄ cōtingit
cōturbari ꝑpter longitudinē vt aqua ſi oſtēdit
qm̄ humidus potus. Potus ⁊ aquam termi/
nos eſt ponēdū Amplius autē eos (q̄ ſunt ex
hipoteſi ſyllogiſmos) non tentandū reducere.
nō ex his (q̄ poſita ſunt) reducere eſt. Nō em̄ ꝑ
ſyll'm oſtenſi ſunt. ſed ad placitū cōceſſi oēs. vt
ſi q̄s ponat. ſi vna poteſtas nō ſit ꝯtrarioꝝ ne/
q; diſciplinā vnā eſſe. Deinde diſputat qm̄ nō
eſt vna poteſtas cōtrarioꝝ. vt ſanatiui ⁊ egrota
tiui. ſimul em̄ erit idem ſanatiuū ⁊ egrotatiuū
Qm̄ ergo nō eſt vna ꝯtrarioꝝ poteſtas omniū
oſtenſum eſt Qm̄ aūt diſciplina nō eſt oſtenſuꝫ
q̄uis ꝯfiteri ſit neceſſe At non ex ſyllogiſmo. ſꝫ
ex cōditione. hoc igiť nō eſt reducere. Qm̄ aūt
nec vna poteſtas eſt. ſic em̄ fortaſſe ⁊ fuit ſyll'us
illud aūt ꝯditio Sil'iter aūt ⁊ in his cōcludun
tur. nā nec hos eſt reſoluere ſed ad impoſſibile
quidē deductio eſt Syllogiſmo em̄ monſtrať.
alterū aūt nō eſt. ex cōditione em̄ cōcludiť Dif
fert autē a p̄dictis. qm̄ in illis q̄dem opꝫ p̄us
cōfiteri ſi debeāt concedere. vt ſi oſtendať vna
poteſtas ꝯtrarioꝝ ⁊ diſciplinā eſſe eandē. Hi
aūt ⁊ nō prius cōfeſſi cōcedūt. eo ꝙ manifeſtū
falſū ſit. vt poſito diametro ſymetro. eo ꝙ ipa/
ria equalia ſint parib⁹ Plures aūt et diuerſi cō
cludunť ex cōditione. quos ꝑſpicere opꝫ ⁊ ꝑ/
notare apte. Que ḡ dicere hoꝝ quotiēs fiūt ex
hipoteſi. que poſtea dicemus Nūc aūt tantum
ſit nobis manifeſtū. qm̄ nō ē reſoluere ī figura
hmōi ſyllogiſmos ⁊ ob quā cauſam diximus.

Quecūq; aūt in plurib⁹ figuris ꝯcluduntur
propōnes ſi in altera ſyllogiſať eſt reducere ſyl
logiſmū in alterā. vt eū qui in prima eſt p̄uati/
uū in ſecundā figurā. ⁊ eum q̄ in media in pri/
mā Nō omēs aūt ſed quoſdā. Erit aūt in ſeq̄n
tib⁹ manifeſtū Si em̄ a nulli b: b aūt omni c a
nulli c. ſic ergo p̄ma figura Si aūt ꝯuertať pri
uatiua erit media. nā b a q̄dem nulli c autē omī
inerit Sil'ter autē ⁊ ſi nō vl'is. ſed ꝑticularis ſit
ſyllogiſmus. vt ſi a q̄dem nulli b. b aūt alicui c.
cōuerſa eſt p̄uatiua. media erit figura Eoꝝ aūt
ſyllogiſmoꝝ q̄ ſunt in ſecunda figura. duo q̄dē
vniuerſales reducunť in primā figurā. ꝑticula/
riū aūt alter ſolus. Inſit em̄ a b q̄dē nulli: c ve/
ro omī Conuerſa aūt p̄uatiua p̄ma erit figura
nā b q̄dem nulli a. a aūt omī c inerit Si aūt p̄/
dicatiuū q̄dem ſit ad b. p̄uatiuū aūt ad c. p̄m⁹
terminus ponēdus eſt c hoc em̄ nulli a. a autē
omni b. ergo ⁊ b nulli c Cōuertiť em̄ p̄uatiua.
Si aūt ꝑticularis ſit ſyllogiſmus qn̄ p̄uatiuū
quidē erit ad maiorē extremitatē reſolueť in p̄/
mā figurā: vt ſi a nulli b. a aūt alicui c Conuer
ſa em̄ p̄uatiua p̄ma erit figura Nam b q̄dē nul
li a, a aūt alicui c Qn̄ vͦo p̄dicatiuū nō reſolueť
vt ſi a b q̄dem omī. c vero nō omī. Nō em̄ ſuſ
cipit cōuerſionē a b nec cuꝫ fit erit ſyllogiſmus
Rurſum q̄ in tercia q̄dem fuerint figura non

reſoluūtur omēs in p̄mam. qui aūt ſunt in p̄ma omnes
in terciam. Inſit em̄. a. q̄dem omni. b. b. autem alicui c.
ergo quia ꝯuertitur etiam ꝑticularis p̄uatiua inerit et
c. alicui b. a. aūt omī b. inerat quare fit tercia figura Et
ſi p̄uatiuus ſit ſyllogiſmus ſimiliter. ꝯuertitur em̄ ꝑ/
ticularis p̄uatiua. quare a. q̄dem nulli b. c. aut alicui in
erit. Eorum aūt ſyllogiſmoꝝ (qui ſunt in poſtrema fi/
gura) vnus tantū nō reſoluitur in p̄mam. quādo non
vniuerſaliter ponitur p̄uatiua. alij aūt omēs ſoluuntur
Predicetur em̄ de omī. c. ⁊. a. et. b. ergo ꝯuertetur c. ad
vtrūq; ꝑticulariter. Inerit ergo. a. alicui. b. que erit pri/
ma figura. Si q̄dem a. omī. c. c. vero alicui b. et ſi. a. q̄/
dem omī. c. b. vero alicui ſil'i rōne. Cōuertiť em̄ b ad c.
Si aūt. b. q̄dem oī c. a. aūt alicui. c. p̄mū terminū ponē
dum. b. Nam. b. omī. c. c. aūt alicui a. Quoniā aūt con/
uertitur ꝑticularis. et. a. alicui. b. inerit. Et ſi p̄uatiuus
ſit ſyllogiſmus vniuerſalib⁹ terminis ſimiliter ſumēdū
Inſit em̄ b. omī. c. a. aūt nulli. c. ergo alicui. b. inerit c. a.
aūt nulli. c. quare erit mediū c. Similiter et ſi p̄uatiua
q̄dem ſit vniuerſalis. p̄dicatiua aūt ꝑticularis. nam a. q̄
dem nulli. c. c. aūt alicui. b. inerit. Si aūt ꝑticulariter ſu
matur priuatiua non erit cōcluſio. vt. b. q̄dem. omī. c. a.
autem alicui c. nō ineſt. conuerſa em̄. b. c. vtreq; ꝓpoſitō
nes erunt particulares. Manifeſtū aūt quoniā ad re/
ſoluendum in ſe inuicem figuras. que cum minore eſt
ꝓpoſitio ꝯuertenda in vtriſq; figuris Hac em̄ conuer/
ſa tranſmutatio fit. Eorum aūt (que in media ſunt
figura) alter q̄dem reſoluitur. alter vero non reſoluitur
in terciam. nam cum vniuerſalis eſt p̄uatiua reſoluitur
Si em̄ a. nulli. b. a. aūt alicui. c. vtreq; ſimil'r ꝯuertūtur
ad a. quare. b. q̄dem nulli. a. c. vero alicui. a. mediū ergo
a. Quando aūt a. omī. b. c. aūt alicui nō ineſt. non fit re
ſolutio neutra em̄ ꝓpoſitionū ex ꝯuerſione vniuerſalis
qui aūt in tercia ſunt figura reſoluunť in mediam. quā/
do fuerit vniuerſalis p̄uatiua. vt ſi a. nulli c. b. aūt alicui
c. aūt omī. nā. c. a. q̄dē oī. b. aūt alicui inerit. Si āt ꝑticu
laris ſit p̄uatiua nō reſolui̇ť. nō ſuſcipit em̄ ꝯuerſionem
ꝑticular' negatiua. Manifeſtū ergo qm̄ idē ſyllogiſmi
nō reſolueť in his figuris. q̄ nec in p̄mā reſoluebantur
Et qm̄ in p̄ma figura reductis ſyllogiſmis. et iſti ſoli
ſyllogiſmi ꝑ impoſſibile clauderenť. Quō ergo oporꝫ
ſyllogiſmos reducere ⁊ quoniā reſoluunť figure in ſe
inuicem manifeſtum ex predictis.

Queritur vtrū reduplicatio in ꝓpōne ſit po
nenda ad p̄dicatū et nō ad ſubiectū. Arguiť ꝙ non
p̄mo. q2 reduplicatio eſt nota inherētie p̄dicati ad ſub/
iectū. ſed ſm̄ Boetiū ſꝑ in ſubiecto q̄renda eſt cā ꝓpter
quā p̄dicatū ineſt et nō ineſt. igiť Scđo. ſi reduplica
tio eſſet ferenda ad p̄dicatū hoc eēt q2 eſt nota cauſe in/
herentie. ſed hoc nō. q2 hec eēt falſa. hō eſt aīal inq̄tuꝫ
hō. q2 illa reduplicatio deſignaret ꝙ hō eēt cā aīalis qđ
videť eē falſum Tercio dicēdo ſic. ſortes ſcribit inq̄
tum p̄t. ibi eſt reduplicatio cauſe tn̄ nō eſt nota ei⁹. ḡ re
duplicatio nō eſt ferenda ad p̄dicatū. q2 ē nota cauſe

In oppoſitū eſt ph's in textu dicēs. ꝙ qn̄ in
maiori p̄miſſa in p̄ma figura poniť reduplicatio ipa eſt
ponēda ad maiorē extremitatē ⁊ nō ad minorē. ſꝫ maior
extremitas ē p̄dica^{tū}. ḡ reduplica° ponēda ē ad p̄dica^{tū}

Sciendū p̄mo. Q2 poſtq̄ ph's remouit er/
rores q̄ p̄nt ꝯtingere reducēdo or̄ em nō ſyllogiſticaꝫ
ad ſyllogiſmū ꝓpter indebitā expōem abſtracti in ꝯcre
tum vel ecōtra vel etiā ꝓpter indebitā mutatōem obli
q̄ in rectū vel ecōtra ⁊ circa hoc oñdit q̄liter ſyllogiſan/
dū ē ex obliq̄s. hic ꝯñr remouet errorē q̄ poſſet ꝯtinge
re ex ꝑte reduplicatōis. q̄ ē q̄da diſpoſitio reſpectu p̄di
cati. Nam aliq̄s poſſet credere ꝙ reducēdo orōem ſyl/
logiſticā ad ſyllogiſmū reſoluendo ad duas ꝓpōnes et
tres terminos. illud extremū in q̄ poniť reduplicatō dꝫ
reduci ad nomē ſimplex. iō hoc remouēdo oſtēdit ph's
qualiter eſt ſyllogiſandum ex reduplicatiuis.

Sciēdū ſcđo Q2 duplex ē reduplicatio. q̄dā
ē reduplica° rei ſm̄ iherētiā alteri⁹ rei ad ipāꝫ ⁊ tal' ē no
ta cāe iherētie vt cū dr̄. hō ē aīal inq̄tū hō. Alia ē redu
plicatio modi inherēdi. vt ſortes ſcribit inq̄tū p̄t et de
p̄ma reduplicatōe ſolū eſt hic ad ꝓpoſitū p̄ncipal'r ſm̄
Albertū. Vñ ſm̄ ipm̄. Reduplicatio eſt iterata enū/
ciatio ſuꝑ extremū denotās cām inherētie predicati ad
ſubiectū. ⁊ ſic reduplicatio nihil aliud eſt q̄ forma ſub/
iecti addita ſuꝑ p̄dicatū dicēs cām inherentie ipius ad
ſubiectū. Vñ dr̄ Albert⁹. Reduplicatio et diſtribu/
tio ex oppoſito ſe hñt. q2 diſtributio incipit a ſubiecto di
uidendo ꝑtes ſubiecti et terminando eas in acceptōeꝫ
p̄dicati. Sed reduplicatio eſt ꝓprietas inchoans a pre/
dicato et terminando in ſubiecto

Concluſio p̄ma Reduplicatio ꝓprie accepta
ſꝑ eſt nota cauſe inherētie p̄dicati ad ſubiectū. ꝓbať con
cluſio. q2 in ꝓpōne reduplicatiua ſi ſit vͦa p̄dicatuꝫ ineſt
ſubiecto ſm̄ naturā ipius ſubiecti. ḡ denotat cām ꝓpter
quā p̄dicatū ineſt ſubiecto. q2 ſꝑ in ſubiecto q̄renda ē cā
q̄re p̄dicatū ſibi ineſt. Et dr̄ notāter ꝓprie accepta q2 ſi
capiať vt dr̄ modū inherēdi tm̄ ⁊ nō ſm̄ rē ſic nō eēt no
ta cauſe inherētie. Vñ aliq̄ voluerūt ſumere reduplica
tionē ꝯditional'r exponēdo ꝓpōnem reduplicatiuā per
ꝯditionalem. ⁊ ſic capitur improprie. q2 proprie accipi/
endo debet exponi per cauſalem.

Cōcluſio ſcđa ⁊ vn̄ſalis Ad q̄ſitū. in ꝓpōne
reduplicatiua reduplicatio ponēda ē ad p̄dicatū ⁊ non
ad ſubiectū. ꝓbať ꝯcluſio. q2 illud qđ dr̄ cām inherētie
p̄dicati ad ſubiectū ferēdū ē ad p̄dicatū. tāq; determi/
natio ei⁹ cū inherētia ſit ipi⁹ p̄dicati et nō ſubiecti. ſed
reduplicatio deſignat cām inherētie p̄dicati ad ſubie/
ctum. ḡ ipa ferēda eſt ad p̄dicatū tāq; determinatio ei⁹
ſicut ſignū vl'e ſꝑ poniť ad ſubiectū tāq; ei⁹ determina/
tio. veꝝ eſt tn̄ ꝙ illud qđ reduplicať ē ipm̄ ſubiectū pro

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

ꝗto iteratū accipit aliq̄d̓ ipiꝰ ſubiecti qꝺ ē cā inherētie p̄dicati ad ſubiectū Et ob h̄ d̓t textꝰ ſi p̄dicatū reduplicareꝛ talis ꝓpō nedū eēt falſa. imo inintelligibiꝛ vt ſi dicamꝰ ꝙ iuſticia ē bona inq̄ʒtū bona ſꝑ eñ denotareꝛ ꝙ p̄dicatū ſm̄ ſe totū adeq̄te ineēt ſubiecto. ⁊ qꝺ nihil eſſʒ bonū niſi iuſticia. ⁊ denotareꝛ ꝙ p̄dicatū ſibi ip̄i eſſet cā q̄re iħereret ſubiecto Et ſic eēt cā ſuiip̄ius qꝺ nō ē intelligibile. ⁊ ob hoc d̓t ph̄s ꝙ in p̄ma figura ſi ponaꝛ reduplicatio in maiore ꝓpōne diſponēdo ſyllogiſmū. talis reduplicatio nō dʒ ſumi in minore. ſʒ reſumi dʒ in ꝯcluſione ip̄am addendo maiori extremitati

Dubitaꝛ p̄mo. Quot ꝯcurrūt in ꝓpōne reduplicatiua. Ad dubiū r̄n̄r ꝙ q̄tuor. Primū ē nota reduplicatōis q̄ ē p̄poſitio cū ſuo caſuali. vt ſm̄ qꝺ vł aliqꝺ ſiłe. Scōm ē illud qꝺ reduplicaꝛ qꝺ ē aliqꝺ in ſubiecto extr̄ns qꝺ ē cā inherētie p̄dicati ad ip̄m ſubiectū. Terciū ē illud ſup̄ qꝺ cadit reduplicaͦ ⁊ h̄ ē p̄dicatū Quartū ē illꝺ reſpectu cuiꝰ fit reduplicatio ⁊ illud ē ſubiectū.

Dubitaꝛ ſcꝺo. Qualiꝛ ſyllogiſandū ē ex reduplicatiuis. Ad dubiū ſatis pʒ r̄n̄ſio ex dict̄. Nā generaliter verū ē in oī figura ꝙ ſi ponaꝛ reduplicatio i cō cluſione ponēda ē ad maiorē extremitatē q̄ ē p̄dicatū verum ē tñ ſiłr ꝙ nūq̄ʒ fit ſyłłs cū reduplicatōne maioris extremitatis tāq̄ʒ illiꝰ qꝺ reduplicaꝛ. ſʒ ē illud cui additur reduplicatio tāq̄ʒ determinatio eius. q̄ꝛ maior extremitas ſꝑ eſt p̄dicatū in ꝯcluſione. mō p̄dicatū nūq̄ʒ eſt illud quod reduplicaꝛ. ſed ad quod fertur reduplicatio

Ad rōes. Ad p̄mā d̓r ꝙ lʒ in ſubiecto ſit q̄renda cā inherētie p̄dicati tñ dictō denotās talē cauſalitatē debʒ addi p̄dicato tāq̄ʒ determinatio eiꝰ nō abſolute. ſed in cōꝑatōe ad ſubiectū cui inheret ⁊ cuius inherētie reduplicatio denotat cām ⁊ ita reduplicatio nō ē determinatio eiꝰ qꝺ reduplicaꝛ. ſʒ illiꝰ ad quod ferꝛ reduplicatio.

Ad ſcꝺam d̓r ꝙ hō nō ē cā aīalis q̄ʒtū ad eē. ſʒ tñ eſt cā aīalis q̄ʒtū ad hoc qꝺ ſibi inheret. q̄ꝛ aīal ieſt hoī nō ꝑ naturā aīalis abſolute. q̄ꝛ ſic oē aīal eēt hō. ſʒ ꝑ naturam hoīs. q̄ꝛ fit determinatio gener̄ ad ſpēm ꝑ dr̄ītiā ſumptā a ꝓp̄ria forma ſpēi. igiꝛ definiꝛ dr̄ā ꝑ hoc qꝺ conducit ad eē ſpēi. Ad terciā d̓r ꝙ illa reduplicatio nō eſt nota cauſe inherētie. ſʒ ſolū reduplicat modū iherēdi

Differt aūt in ꝯſtruendo vel deſtruendo opinari aūt idem aut diuerſum ſ̄care nō eſſe hoc et eſſe non hoc Ut eſſe nō albū. et qꝺ eſt eſſe non albū. non eñ idem ſ̄cant: neqꝫ eſt negatio eius. qꝺ eſt eſſe albū. ea q̄ eſt eſſe non albū. ſʒ nō eſſe albū Ratio aūt hmōi hec Siłr eñ ſe hn̄t poſſibile eſt ambulare ad poſſibile eſt nō ābulare. ei qꝺ ē eē albū. ⁊ ei qꝺ eſt eē nō albū. et ſcit bonū et ſcit nō bonū Nā ſcit bonū vel eſt ſciens bonuʒ nihil differt. nec p̄t ābulare vel potens ē ābulare. idē eñ ſ̄cat vtrūqꝫ Quare ⁊ oppoſita his nō p̄t ābulare. ⁊ nō potens ē ābulare Si igiꝛ non potens ābulare idē ſ̄cat. et eſt potens non ābulare. ip̄a ſiłr inerūt eidē. Nā idē p̄t ābulare ⁊ non ambulare. ⁊ ſciens boni et nō boni eſt. affirmatio aūt et negatio nō erunt oppoſite ſiłr in eadeʒ Queādmodū ḡ nō idē eſt nō ſcire bonū. ⁊ ſcire nō bonū. ⁊ neqꝫ nō eē bonū ⁊ eē non bonū idem Nā ꝓportionaliū ſi alteꝝ ſit ⁊ alteꝝ. Nec eē ideʒ eē nō eq̄le. ⁊ nō eē eq̄le Huic eñ qꝺ eſt nō eq̄le ſubiacet aliq̄d. et h̄ eſt ineq̄le. illi ꝟo nihil. eo ꝙ eq̄le q̄deʒ vł ineq̄le nō oē ē Equale āt vł nō eq̄le oē Ampliꝰ ē nō albū lignū. ⁊ nō eſt albū lignū nō ſiłr ſunt. Si eñ ē lignū nō albū erit lignū qꝺ āt nō ē albū lignū. nō ē necē eē lignū Quare manifeſtū qm̄ nō eiꝰ qꝺ eſt bonū h̄ qꝺ eſt nō bonū eſt negatio Si eñ eſt de oī vno affirmatio vł negatio ꝟa eſt. ſi ꝟo nō eſt negatio. palā qm̄ affirmatio aliq̄ mō erit. Affirmatōis āt oīs aliq̄ mō negatio eſt. huiꝰ ꝟo q̄ eſt nō bonū q̄ eſt nō ē nō bonū Habent āt ordineʒ hūc ad inuicem. ſit eñ eē q̄deʒ bonū in q̄. a. nō eē āt bonū in q̄ b. eē āt nō bonū in q̄. c. ſub. b. nō eē āt nō bonū in q̄ d. ſub a. oī. ḡ inerit aut a. aut b. ⁊ nulli eideʒ ⁊ oī aut. c. aut. a. ⁊ nulli eideʒ. ⁊ cui. c. inerit neceſſe ē b oī ineē. Si eñ veꝝ eſt dicere qm̄ eſt non albū et qm̄ non ē albū veꝝ ē dicere Impoſſibile ē eñ ſiłr eſſe albū ⁊ eſſe non albū aut eē lignū albū et nō albū. Quare ſi nō affirmatio negatio inerit ei. aut qꝺ ē. b. nō ſꝑ ſeq̄ꝛ. c. Qꝺ nō oīno non eſt lignū. nec lignū erit albū neqꝫ nō albū Econuerſo āt cui ieſt. a. d. oī. aut eñ. c. aut. d. Qm̄ āt non p̄nt ſiłr eē non albū ⁊ eſſe albū. h̄ inerit. Nā de eo qꝺ ē albū veꝝ ē dicere qm̄ non ē nō albū de d. āt n̄ oīno a. Nā de eo (qꝺ oīno nō ē lignū veꝝ ē dicere nō qm̄ ē lignū albū Quare ſi eſt. d. veꝝ. a. nō veꝝ. qm̄ ē lignū albū Palā āt qm̄ ⁊. a et c. nulli eidē iſunt. ⁊ ſi b. ⁊ d ꝯtingit alicui ineē Siłr āt ſe hn̄t ⁊ p̄uatōes ad p̄dicamēta hac poſitione Sit eñ eq̄le i q̄ ē a. nō eq̄le in q̄ b. ineq̄le in q̄ c. non ineq̄le in q̄ d. Et in pluribꝫ aūt q̄ꝝ his q̄deʒ ieſt ideʒ. illis ꝟo nō ieſt ideʒ. Negatio ſiłr ꝟa erit qm̄ nō ſunt alba oīa. aut qm̄ non eſt albū vnūqꝺqꝫ. qm̄ eñ ē nō albū vnūqꝺqꝫ. aut qm̄ oīa ſunt nō alba falſuʒ ē. Siłr āt ⁊ eiꝰ qꝺ eſt oē aīal albū. non h̄ qꝺ eſt non albū oē aīal. negatio ē. Ambe eñ falſe. ſʒ nō ē oē aīal albū Qm̄ āt palā qꝺ aliud ſ̄cat ē nō albū ⁊ nō ē albū ⁊ hec q̄deʒ affirmatio: illa ꝟo negatō Manifeſtū qm̄ nō eſt ideʒ modꝰ demōſtrādi vtrūqꝫ. vt qm̄ q̄cq̄d ē aīal nō eſt albū Aut qm̄ ꝯtingit nullū aīal eſſe albū. ⁊ qm̄ veꝝ eſt dicere nō albū. h̄ eñ eſt eē nō albū. Sʒ veꝝ q̄deʒ dicere eſt albū. ſiue eſt nō albū ideʒ modꝰ Affirmatiue eñ ābe ꝑ p̄mā oſtenduntꝛ figurā: nā veꝝ ei qꝺ ē ſiłr poniꝛ. Nā eiꝰ qꝺ eſt veꝝ dicere albū. nō h̄ q̄deʒ veꝝ eſt dicere nō albū. negatio. ſʒ non ē veꝝ dicere albū.

Si āt veꝝ ē q̄cq̄d ē hō muſicū eſſe. aut non muſicū eſſe q̄cq̄d ē aīal ſumendū. aut eē muſicū aut nō muſicū eē ⁊ oñſuʒ ē. Nō eē āt muſicū q̄cq̄d ē hō negatiue monſtraꝛ ſm̄ dictos modos tres: Simpłr āt qm̄ ſic ſe hn̄t a ⁊ b. vt ſiłr q̄dē eidem n̄ ꝯtingāt. oī āt ex neccitate alteꝝ. ⁊ rurſuʒ. c. ⁊. d ſiłr. Seq̄ꝛ āt id qꝺ ē. a. c. ⁊ ei nō ꝯuertaꝛ. ⁊ ei qꝺ ē. b. ſeq̄ꝛ. d. ⁊ nō ꝯuertaꝛ. ⁊ a q̄dē ⁊ d. ꝯtingāt eideʒ. b. āt ⁊. c. nō ꝯtingāt Primū ḡ qm̄ ei qꝺ ē b. ſeq̄ꝛ d. hinc manifeſtū qm̄ eoꝝ q̄ ſunt c. d. alteꝝ ex neccitate oī ieſt. cui āt. b. nō ꝯtigit. c. eo ꝙ ſiłr inſunt. iſerūt c. a. a. āt ⁊. b. nō ꝯtingūt eidem manifeſtū qm̄ d. ſeq̄ꝛ b. Rurſum qm̄ ei qꝺ eſt a. nō ꝯuertiꝛ: c. Oī āt vł. c. vł. d. ꝯtinget a ⁊ d eidē ineē. b āt ⁊ c nō ꝯtingēt. eo ꝙ ſeq̄ꝛ a ei qꝺ c ē Accidit eñ qꝺ ē ipoſſibile. manifeſtū ē igiꝛ qm̄ nec b ei qꝺ d ꝯuertitur. eo ꝙ ꝯtingat ſiłr a ⁊ d ineſſe. Accidit āt aliq̄tiens in hmōi terminoꝝ ordine falli. eo ꝙ oppoſita nō ſumanꝛ recte. q̄ꝝ necē ē nō alteꝝ ineē. vt ſi a ⁊ b nō ꝯtingūt ſiłr eidē. necē ē āt ineē cui nō inē alteꝝ. rurſus c. ⁊ d. Siłr āt cui c oī ſeq̄ꝛ a. accidit eñ cui d b ieſt ex neccitate qꝺ falſuʒ Sumaꝛ eñ negatio eoꝝ q̄ ſunt a b. ea q̄ ē in q̄bꝫ f. ⁊ rurſus eoꝝ q̄ ſunt c d. ea q̄ ē in q̄bꝫ g vł h Necē ē igiꝛ oī ineē vł a vł f. aut eñ affirmatōeʒ vł negatōeʒ. ⁊ rurſum aut c aut h affirmatio vł negatio. ⁊ cui c oīa ē poſitū vł ſubiacet q̄re cui f. oī h̄ qꝺ ē h. Rurſuʒ qm̄ eoꝝ q̄ ſt̄ f. b. oī alteꝝ ⁊ eoꝝ q̄ ſt̄ h d. Siłr ſeq̄ꝛ h ei qꝺ ē f. ⁊ ei q̄d ē f ſeq̄ꝛ b. h̄ eñ ſcimꝰ Si ḡ a ei qꝺ ē c. ⁊ ei q̄d ē d ſeq̄ꝛ b. h̄ āt falſuʒ. Ecōtrario eñ erat i his q̄ ſic ſe hn̄t ꝯn̄am. nō eñ fortaſſe necāriū oī ineē aut a aut f. neqꝫ f aut b. nō eñ ē negatio eiꝰ qꝺ eſt a. hec q̄ eſt f. nā boni non bonū ē negatio Nō āt ē ideʒ h̄ qꝺ ē neqꝫ bonū. neqꝫ non bonū. Siłr āt et in c d. nā negationes q̄ ſumpte ſunt due ſunt

Queritur vtrū affirmatiua de p̄dicato ifinito eodē mō ſyllogiſeꝛ ſicut affirmatīa de p̄dicato finito.

Arguiꝛ ꝙ nō p̄ͦ. q̄ꝛ affirmatīa de p̄dicato ifinito hʒ ꝯcludi in mō negatio nō āt affirmatīa de finito. igiꝛ nō eodē mō ſyllogiſaꝛ ex ip̄is. Añs pʒ. q̄ꝛ affirmatīa de predicato finito equalet negatiue de p̄dicato infinito cū inferat ip̄aʒ ꝯuertibiłr. ſʒ ꝓpōes eq̄pollētes hn̄t eodē mō ſyllogiſari. Scꝺo. ꝓpō negatiua de p̄dicato infinito ſequiꝛ ad affirmatiuā de p̄dicato finito. ḡ nō ē idē modꝰ ſyllogiſandi ꝓpōes de finito ⁊ ifinito. pʒ q̄ꝛ cuiuſlibʒ bone ꝯn̄e oppoͫ ꝯn̄tis repugnat añti. Tercio. qꝺlibet p̄dicatū ꝓpōis ſyllogiſtice ē noͫ vł ꝟbū. ſʒ ifinitū nō eſt noͫ neqꝫ ꝟbū. vt dictū ē in p̄ͦ ꝑihermenias. igiꝛ nulla ē ꝓpō ſyllogiſtica de p̄dicato ifinito eodē mō ſyllogiſabiꝛ ſic affimatīa de p̄dicato finito. In oppoͫ ē ph̄s i textu

Sciendū p̄mo. Q ꝯ poſtq̄ʒ ph̄s docuit reſoluere ſillogiſmū i ſua p̄ncipia materialia ⁊ formalia reducēdo p̄ͦ ꝓpōem nō ſyllogiſticā actu ad ꝓpōem ſyllogiſticā actu. 2ͦ reducēdo ꝓpōeʒ actu ſyllogiſticā ad moduʒ et figurā. Tercio reducēdo ꝓpōem actu ſyllogiſticā ad duas ꝓpōes ⁊ tres terminos ex q̄bꝫ ſyllogiſaꝛ. ⁊ quarto reducēdo ꝓpōem ſyllogiſticā i vna figura ad ſyllogiſatā in alia figura. Cōſequenꝛ poſt iſtas q̄tuor reductōes doceꝫ. p. q̄liꝛ ſyllogiſandū ſit ex terminis ifinit̄ ⁊ q̄liꝛ ſe habeant ꝓpōnes de predicato finito et de predicato infinito quantū ad modū ſyllogiſandi.

Sciendū ſcꝺo. ꝙ ꝓpō de p̄dicato ifinito nō opponiꝛ ꝓpōi de eodē p̄dicato finito tāq̄ʒ eiꝰ negatio. vt iſtiꝰ q̄ ē eē albū negatio nō ē eē nō albū. ꝓbat ph̄s ꝑ ſiłe. q̄ꝛ ſic ſe hʒ poſſibile ābulare ad poſſibile non ābulare. et ſcire bonū ad ſcire nō bonū. ita ſe hʒ eē albū ad eē nō albūm. ſʒ negatio eiꝰ qꝺ ē poſſibile ābulare nō ē poſſibile nō ābulare. alias oppoſita ſiłr ſtar̄ ⁊ i ꝟitate. q̄ꝛ qꝺ poſſibile ē ābulare poſſibile ē nō ābulare. ſʒ ſua negatio ē nō poſſibile ē ābulare. igiꝛ ſiłr negatio illiꝰ qꝺ ē eē albū. nō ē iſta eē nō albū. ſʒ nō eē albū. Siłr affirmatīa de p̄dicato ifinito. ⁊ negatīa de p̄dicato finito nō idē ſ̄cāt q̄ʒuis negatīa ſeq̄ꝛ ad affirmatiuā. vt iſte due nō ē eq̄le ⁊ ē nō eq̄le vł nō ē albū. ⁊ nō albū. nō ē lignū albū. ⁊ ē nō lignū albū. pʒ q̄ꝛ affirmatīa aliq̄d ponit ⁊ ſibi aliq̄d ſubiacet qꝺ nō cōpetit negatiue. ꝓpꝛ h̄ ꝙ de nō ente veꝝ ē dicere ꝙ nō ē eq̄le. ⁊ ꝙ nō ē albū ſic ꝙ nō ē albū lignū. ⁊ tñ falſum ē dicere ꝙ nō ens ſit nō eq̄le. vł ꝙ ſit nō albū ſiue n̄ albū lignū. nā ſi penitꝰ idē ſ̄carēt ſeq̄reꝛ ꝙ cuicūqꝫ opponereꝛ vna eidē etiā opponereꝛ reliq̄ ⁊ cuicūqꝫ repugnaret vna etiā repugnaret reliq̄ qꝺ tñ ē falſum Nā. iſta eſt nō albū bñ repugna iſti ē albū q̄ʒuis ſibi nō opponaꝛ. vt negatio eiꝰ ⁊ tñ iſta non eſt albū. nō repugnat illi eſt nō album immo ad ip̄am ſequitur.

Cōcluſio p̄ma. ad affirmatiuā de p̄dicato finito. ſeq̄ꝛ negatīa de p̄dicato ifinito. ⁊ ſiłr ad affirmatiuam de p̄dicato ifinito. ſeq̄ꝛ negatīa de p̄dicato finito. p̄mā ꝑtē ꝓbat ph̄s diſponēdo p̄mā figurā in terminis vt ſit a. eē bonū. b nō eē bonū c eē nō bonū. d nō eē non bonū. Tūc ſic arguiꝛ. a ſeq̄ꝛ d. vel eiꝰ oppoſitū ꝑ illā regulā. qꝺlibet cū q̄libet vel eiꝰ oppoͫ ſtat. ſʒ eiꝰ oppoͫ nō p̄t ſtare cū ip̄o. nā a ⁊ c ſibi inuicē repugnāt. ḡ ad. a. ſeq̄ꝛ d. Et eodē mō ꝓbareꝛ ſcꝺa ꝑs. q̄ꝛ ex q̄ p̄ima ꝯn̄a ſit bona oʒ ꝙ ex oppoſito ꝯn̄t̄ ſeq̄ꝛ oppoͫ añt̄ Et hec ē ſcꝺa ꝑs ꝯcluſionis Arguēdo ꝟo a negatiua ad affirmatiuā nō valet niſi poſita ꝯſtātia ſubiecti ꝯn̄tis

Cōcluſio ſcꝺa Et r̄n̄ſalis ad q̄ſitū affirmatīa de p̄dicato ifinito eodē mō ſyllogiſaꝛ ſic affirmatiua de p̄dicato finito. ⁊ ſiłr negatīa de p̄dicato ifinito ſic negatiua de p̄dicato finito ſic itelligendo ꝙ in oī mō ⁊ figura vbi p̄t ꝯcludi vna ibi p̄t ꝯcludi alia. ſʒ nō ꝓpōes ex eiſdem terminis ꝯſtitute. ꝓbaꝛ ꝯcluſio. q̄ꝛ vt d̓t ſcōm notabile affirmatīa de p̄dicato ifinito nō opponiꝛ affirmatiue de p̄dicato finito tāq̄ʒ negatio eiꝰ. iō nō ē idē modꝰ ſyllogiſandi affirmatiuā de p̄dicato finito ⁊ negatiuam de p̄dicato ifinito. ⁊ cū affirmatīa ſit ſyllogiſabiꝛ ſeq̄ꝛ ꝙ eodē mō dʒ ſyllogiſari ſic affirmatīa de p̄dicato finito. ſicut arguēdo ſic in barbara. oē aīal ē nō lapis. oīs hō eſt aīal. ḡ oīs hō ē nō lapis Et ſiłr argueꝛ de negatīa Ex q̄ pʒ ꝙ idē ē modꝰ ſyllogiſandi quo ad modū ⁊ figurā ex terminis finitis ⁊ infinitis.

Dubitaꝛ̃ ꝑmo: q̃re in fine hui⁹ libri pħs docet modũ ſyllogiſandi ex terminis infinitꝭ. Ad dubiũ rñr ꝙ cã ẽ. qꝛ q̃nq; accidit deceptio ſm mutatõem terminoꝝ finitoꝝ i termios ifinitos ⁊ ecõ. iõ docꝫ Areſtꝭ. q̃liť ſe hñt adĩuicẽ ꝓpões de termis finitꝭ ⁊ ifinitꝭ ⁊ quõ in ipis ẽ idẽ mod⁹ ſyllogiſandi q̃ ad modũ ⁊ figurã.

Dubitaꝛ̃ ſcđo. q̃re ymaginati ſunt q̇dã ꝙ nõ ſit idẽ mod⁹ ſyllogiſãdi. q̃ ad modũ ⁊ figurã ex termis finitꝭ ⁊ infinitꝭ. Ad dubiũ rñr ꝙ ħ voluerũt. qꝛ credebant ꝙ qꝛ ad affirmatiuã de ꝑdicato ifinito ſeq̃ꝛ̃ negatiua de ꝑdicato finito ꝙ in eodẽ mõ ſyllogiſtico ſyllogiſenꝛ̃. Et ſilr̃ credebãt de affirmatiua de ꝑdicato finito. et negatiua de ꝑdicato ifinito. ſꝫ ħ ẽ falſum. qꝛ lꝫ negatiua ſeq̃ꝛ̃ ad affirmatiuã ſubiecto tento eodem ⁊ variato ꝑdicato penes finitũ ⁊ infinitũ nõ tñ ſunt idẽ formalr̃ q̃ ad q̃litatẽ ꝓpõis nec penit⁹ idem ſcant vt patuit in fine ſecundi notabilis.

Ad rõnes Ad ꝑmã pꝫ ſolutio ex dictis Ad ſecundã dꝛ ꝙ affirmatiua de ꝑdicato finito et ĩfinito non repugnãt formalr̃ in q̃litate ſm affirmatõeꝫ ⁊ negatõeꝫ ſꝫ ſolũmõ repugnãt materialr̃ ex ꝑte ſuoꝝ ꝑdicatoꝝ ſicut ille q̃ ſunt vl̃es affirmatĩe de ꝑdicatꝭ ꝯrijs. iõ bene pñt eodẽ mõ ſyllogiſari. Ad terciã dꝛ ꝙ lꝫ nomẽ ifinitũ nõ ſit ꝓpꝛie nomẽ tñ nõ reducitꝛ̃ ad aliã ꝑtẽ orõnis q̃ ad nomẽ. iõ cũ v̾bo ꝑt ꝓpõnem facere ſyllogiſticã nõ tamẽ eque ꝑfectã ſicut facit nomẽ finitũ. Et hec de queſtiõe. Et ꝑ ꝯñs de toto ꝑmo libro Prioꝝ.

Incipit ſcđus liber ꝑoꝝ Areſtotilis.

N quãtis ĝ figuris et ꝑ q̃les ⁊ quot ꝓpões ⁊ q̃ñ ſit ſyll's Amplꝰ ãt et ad q̃ reſpiciendũ ẽ ꝯſtruẽti ⁊ deſtruẽti. et quõ oportea t q̃rere de ꝓpoſito ſm vnãquãq; artẽ. ⁊ q̃tũ ad reſolutõeꝫ ſylloꝝ. Amplꝰ ãt ꝑ quã viã ſumamus que in ſingulis ſunt principia iam pertranſiuimus

Prima poteſtas

Voniã ãt alij q̇dẽ ſylloꝝ ſunt vl̃es. alij v̾o ꝑticulares Vl̃es q̇dẽ ſꝑ oẽs plura ſyllogiſant. ꝑticulariũ ãt ꝑdicatiui q̇dẽ plura. negatiui v̾o ꝯcluſionẽ ſolã. nã alie q̇dẽ ꝓpões ꝯuertunꝛ̃ priuatiua vero particularis non conuertitur. ꝯcluſio v̾o aliq̇d de aliq̃ ẽ. Quare alij q̇dẽ ſyllogiſmi plura ſyllogiſant. vt ſi a oſtẽſum ſit oĩ aut alicui b ineẽ. ⁊ b alicui a nccãriũ ẽ ineẽ. ⁊ ſi nulli b. inẽ a. ⁊ b nulli a. ħ ãt aliud ẽ a ꝑore Si ãt alicui b nõ inẽ a. non neccẽ ẽ ⁊ b alicui a ineſſe. contingit eñi oĩ ineẽ. hec ĝ oĩm cã ⁊ vl̃ium ⁊ ꝑticulariũ. Eſt ãt de vl̃ibꝫ aliter dicere. q̃cunq; eñi aut ſub medio aut ſub ꝯcluſione ſunt oĩm erit ſyll's idẽ. Si hec q̇dẽ in medio. illa v̾o in ꝯcluſione ponanꝛ̃. vt ſi a b ꝯcluſio ꝑ c. q̃cũq; ſub. b. aut ſub c ſunt. neccẽ ẽ de oĩbꝫ dici a. nã d. ſi in toto b. ⁊ b in a. ⁊ d inerit a. Rurſum ſi e in toto c. et c in a. ⁊ e in a erit. Silr̃ aũt et ſi ꝑuatiu⁹ ſit ſyll's

In ſcđa ãt figura qđ ſub ꝯcluſione ẽ ſolum erit ſyllogiſare. ſi a inſit oĩ b. ⁊ oĩ c. concluſio q̃m nulli c inẽ b. Si ãt d ſub c ẽ. manifeſtũ q̃m non inẽ ei b. His ãt q̃ ſunt ſub a. q̃m b nõ inẽ. nõ palam ẽ ꝑ ſyllogiſmũ. ſꝫ palã ẽ ꝑ ꝯuerſionẽ vl̃is negatiue. qꝛ ſi nullũ b a. ⁊ nullũ a b. etſi nõ ineſt b. ei qđ ẽ c. ſi ẽ e ſub a. Sꝫ ineẽ q̇deꝫ b nulli c. ꝑ ſyllogiſmũ oſtenſuꝫ ẽ. nõ ineẽ v̾o a. ħ qđ ẽ b. inde monſtratũ ſumptũ ẽ. Quare nõ ꝑ ſillogiſmũ accidit b nõ ineẽ e. In ꝑticularibꝫ ãt in his q̇dem q̃ ſub ꝯcluſione ſunt non erit nccãriũ. non eñi erit ſyll's q̃ñ ea ſumpta fuerit ꝑticulariꝛ̃ Eoꝝ ãt (q̃ ſunt ſub medio) erit in oĩbꝫ veꝝ. nõ ꝑ ſyllogiſmũ vt ſi a oĩ b. ⁊ b alicui c. nã eius qđ ſub c eſt poſitũ nõ erit ſyll's Eius v̾o qđ ẽ ſub b erit. ſed nõ ꝓpť eũ q̇ factꝰ ẽ ꝑus. Silr̃ ãt ⁊ in alijs figuris. nã eiꝰ qđ ſub ꝯcluſione ẽ nõ erit. alteriꝰ aũt erit veꝝ nõ ꝑ ſyllogiſmũ ſꝫ in eo qđ queãdmodũ ⁊ in vl̃ibꝫ ex indemõſtrata ꝓpõe. q̃ ſtꝭ ſub medio oſtẽdebanꝛ̃. q̃re ãt nec ibi erit nec in his.

Circa initiũ ſcđi ꝑoꝝ. Queriꝛ̃ ꝑmo. vtꝝ idẽ ſyll's poſſit iferre plures ꝯcluſiones. Arguiꝛ̃ ꝙ nõ. qꝛ ꝯcluſio ẽ de eẽntia ſyllogiſmi. ĝ variata ꝯcluſiõe variaꝛ̃ ſyll's. Scđo ſic. ſyllogiſmi ꝓcedẽtes ꝑ diuerſa media ad vnã ꝯcluſionẽ ſunt diuerſi ſyllogiſmi vt viſum eſt in ꝑmo libro. ĝ ſilr̃ ſyllogiſmi ꝓcedẽtes ꝑ idẽ mediũ ad diuerſas ꝯcluſiones ſunt diuerſi Tercio. ſi vnus ſyll's poſſet iferre plures ꝯcluſiones vl̃ iferret oẽs determinate. vl̃ aliq̃s indeterminate. ⁊ aliq̃s determiate. nõ ꝑmũ vt manifeſtũ ẽ. nec ſcđm. qꝛ nõ ẽ maior rõ de vno q̃ꝫ de alijs. In oppoſitũ ẽ pħs in textu. i ꝑncipio hui⁹ libri

Sciendũ ꝑmo. ꝙ poſtq̃ꝫ oñſum eſt ex quantis ⁊ ꝑ q̃les ⁊ q̃t ꝓpões. ⁊ quõ ſit ſyll's ⁊ q̃liter iſpiciendũ ẽ ꝯſtruẽti ⁊ deſtruẽti q̃ꝫtũ ad artẽ inueniẽdi medium et q̃liter q̃libet ſyll's reſoluiꝛ̃ in ſua ꝑncipia. ħ ꝯñr in hoc ſcđo libro pħs determinat de poteſtatibꝫ ꝯñtibꝫ ſyllogiſmũ iã ꝯſtitutũ ⁊ de peccatꝭ ꝯtingẽtibꝫ circa illas poteſtates ⁊ finalr̃ determinat de argumẽtatõibꝫ iꝑfectꝭ q̃ ad ſyllogiſmũ reducuntur. ſicut eñi res hꝫ ſe ad eẽ ita ad cognoſci. ſꝫ eẽ rei naturalr̃ ꝑcedit ei⁹ poſſe q̃re ꝑus oportuit cognoſcere ꝯſtitutõem ſyllogiſmi q̃ꝫ ei⁹ ꝑtãtẽ.

Sciendũ ſcđo. ꝙ ꝑtãs ſyllogiſmi ſic definiꝛ̃ ẽ ꝓprietas ꝯueniẽs ſyllogiſmo rõe forme ſyllogiſtice valens ad v̾itatis oñſionẽ. ⁊ falſitatꝭ manifeſtatõnem. et ponit pħs ſex ꝑtãtes ſylloꝝ. q̃ꝝ ꝑma ẽ eũdẽ ſyllogiſmũ poſſe plura ꝯcludere qđ ꝑt ĩtelligi triplr̃. Primo° ꝑ conuerſionẽ ꝓpõis vel ꝑ deſcẽſum inferẽdo ſubalternã concluſionis Alio° ſubſumẽdo ad latus qđ ſit ſub medio diſtributo plures minores q̃ ſub eo lateralr̃ et eque ꝯtinenꝛ̃ ſicut ſpẽs ſub genere. Tercio ꝯtingit in poſtſumendo ſumẽdo ſub minore extremitate diſtributa aliaꝫ minorẽ extremitatẽ faciendo de concluſione primi ſyllogiſmi maiorẽ ꝓpõem alterius ſyllogiſmi

Cõcluſio ꝑma. oĩs ſyll's ꝯcludẽs vlr̃ aut ꝑticulariter affirmatiẽ ꝑt plura ꝯcludere ꝑmo°. ſꝫ ſyll's cõcludens ꝑticulariꝛ̃ ⁊ negatiue nõ ꝑt illo mõ plures cõcluſiones inferre. ꝓbaꝛ̃ ꝑma ꝑs. qꝛ quicq̇d ſeq̃ꝛ̃ ad ꝯñs bone ꝯñe ſeq̃ꝛ̃ ad añs. ſꝫ ad vl̃eꝫ affirmatiuã ſeq̃tur ſua ſubalterna ⁊ ꝯuertẽs ei⁹. ĝ ille ſequunꝛ̃ ad ꝑmiſſas ſyllogiſmi. Si v̾o ꝯcluſio ſit vl̃is negatia ad ipam ſeq̃tur ſua ꝯuertens ⁊ ſubalterna ei⁹ et ſubalterna ei⁹ ꝯuertẽtis. Si v̾o ſit ꝑticularis affirmatiua ad ipam ſeq̃ꝛ̃ ſua ꝯuertens. ĝ eadẽ ſeq̃ꝛ̃ ad ꝑmiſſas ſyllogiſmi. Scđa ꝑs ꝯcluſionis pꝫ. qꝛ ꝑticularis negatiua nõ hꝫ ſubalternã. neq; ꝯuertiꝛ̃ niſi in illis de ꝯtingenti non neceſſario vbi ꝯuertiꝛ̃ ꝓ q̃ꝫto equalet ꝑticulari affirmatiue ibi etiam negatia vl̃is ñ ꝯuertiꝛ̃ ſimplr̃. qꝛ equalet vni affirmatie

Cõcluſio ſcđa. idem ſyll's ꝑt plura ꝯcludere ſubſumẽdo in latꝰ in ꝑma figura. ꝓbaꝛ̃. qꝛ mediũ ꝑme figure i maiori ꝓpõe ſubijciꝛ̃ ⁊ diſtribuiꝛ̃. Et ſic denotaꝛ̃ ꝙ maior extremitas ꝯuenit oĩ ſuppoſito medij vl̃ remoueꝛ̃. ĝ cũ oĩbꝫ ſumptꝭ ſub medio ꝯuenit maior extremitas in ꝯcluſione vl̃ ab hijs remoueꝛ̃ i ꝑma figura. ſꝫ nullus ſyll's ſcđe vl̃ tercie figuraꝝ ꝑt plura ꝯcludere ſubſumẽdo in latꝰ v̾tute ſyllogiſmi diſpoſiti. ſꝫ ſolũ v̾tute alteriꝰ ſyllogiſmi incluſi ad quẽ ſit reductio talꝛ̃ ſyllogiſmi ꝑ ꝯuerſionẽ. ꝓbaꝛ̃. qꝛ in ſcđa figura mediũ ſꝑ ꝑdicaꝛ̃ ſꝫ ſubſumptio nõ ſit ſub ꝑdicato ꝯuerſa v̾o vl̃i negatia ſcđe figure ſit diſpoſi° ꝑme figure ⁊ pñt plura ſumi ſub medio. ſilr̃ i tercia figura mediũ in vtraq; ſubijciꝛ̃. et ſic nõ ſit ſubſumptio ibi ſub medio. iõ v̾tute talis diſpõnis terminoꝝ nõ ꝯtingit in iſtis figurꝭ plura ꝯcludere ſubſumẽdo ad latꝰ. ſꝫ ſolũ ꝓ q̃ꝫto tales ſyllogiſmi ſtꝭ reducibiles ad diſpoſitõnem ꝑme figure. ⁊ ſic ſolũ ꝯcludũt ineuidenter hoc modo.

Dubitaꝛ̃ ꝑmo. circa ſcđm modum inferẽdi plures ꝯcluſiones. Utꝝ oĩs ſyll's vlr̃ ꝯcludẽs poſſit plura ꝯcludere in poſtſumẽdo ſcꝫ ſub minore extremitate. Ad dubiũ rñr ꝙ ſic pꝫ. qꝛ ſi ꝯcluſio ſit vl̃is ꝑt fieri ſubſumptio ſub ſubiecto ei⁹ qđ ẽ minor extremitas. q̃ ẽ poſterior medio. et cuilibet ſubſumpto.

Dubitaꝛ̃ ſcđo. vtꝝ ſyll's ꝯcludens ꝑticulariꝛ̃ poſſit plura ꝯcludere i poſt aſſumẽdo Ad dubiũ rñr ꝙ nõ pꝫ. qꝛ ſub termio ꝑticulariꝛ̃ ſumpto non ꝑt fieri ſubſumptõ ⁊ ſic ſyllogiſmi ꝯcludẽtes ꝑticulariꝛ̃ nõ pñt plura ꝯcludere ſubſumẽdo ſub minore extremitate.

Ad rõnes. Ad ꝑmã dꝛ ꝙ ſi capiaꝛ̃ ſyll's pro aggregato ex ꝑmiſſis ⁊ ꝯcluſione. ꝯcluſio eſt de eẽntia ei⁹ ⁊ ea variata. variaꝛ̃ ſyll's. ſꝫ ſi ſyll's capiaꝛ̃ ꝓ ꝑmiſſis tñ v̾tualr̃ ꝯtinẽtibꝫ ꝯcluſionẽ ꝯclu° nõ ẽ de eẽntia ſyllĩ nec variata ꝯcluſione variaꝛ̃ ſyll's. Ad ſcđam dꝛ ꝙ nõ ẽ ſilẽ de medio ⁊ ꝯcluſione. qꝛ mediũ ẽ formale ꝑncipiũ vnitiũ extremoꝝ. q̃re ipo variato variaꝛ̃ ſyll's. ſꝫ plures ꝯcluſiones ſub vna maiore ꝓpõe v̾tute dici de oĩ vl̃ de nullo ꝯtinenꝛ̃ Rõne cui⁹ pñt ex illa iferri. nã in maiore v̾tualr̃ ꝯtineꝛ̃ tot⁹ ſyll's. ob ħ dt Alphorabi⁹ ꝙ illi ſyllogiſmi idẽ ſunt q̇ ꝑ idẽ dici de oĩ vl̃ dici de nullo ꝓbanꝛ̃ cui⁹ modi ſunt illi ſyllogiſmi q̇ maiorẽ extremitatẽ attribuunt diuerſis extremitatibꝫ ſumptis ſub medio codeꝫ diſtributo Aut etiã aliq̃bꝫ ſumptꝭ ſub minore extremitate ꝑus ſumpta ſub eodẽ medio cui eadẽ maior extremitas attribuebaꝛ̃ vlr̃ tñ talis ſyll's iferẽs plures ꝯcluſiones nõ ẽ ita ꝑfecte vn⁹ ſicut ſyll's iferẽs vnã ꝯcluſionem tñ. Ad terciã dꝛ ꝙ ſub vno medio diſtributo ñ ꝯtinenꝛ̃ oĩa. ſꝫ dũtaxat ſua ſuppoſita ⁊ iferiora ſuoꝝ ſuppoſitoꝝ. iõ idẽ ſyll's ꝑt ſolũ iferre tres ꝯcluſiões determinate et non omnes indifferenter. et ſic maior ratõ eſt de q̇buſdam q̃ꝫ de alijs.

Secunda poteſtas

Eſt ĝ ſic ſe hr̃e vt v̾e ſint ꝓpões ꝑ q̃s ſit ſyll's Eſt ãt vt falſe. ẽ v̾o vt hec q̇dẽ v̾a. illa ãt falſa. cõcluſio ãt aut v̾a aut falſa ſit ex nccitate Ex verꝭ ĝ nõ falſuꝫ ſyllogiſare. ex falſis ãt veꝝ tñ nõ opꝫ ꝓpter q̇d ſꝫ q̃m Nã ei⁹ qđ ꝓpter q̇d nõ ex falſis ſyll's: ob quã ãt cãm i ſequẽtibꝫ diceꝛ̃. Primũ ĝ ex verꝭ nõ pñt. vel nõ ẽ poſſibile falſuꝫ ſyllogiſare ħ manifeſtũ Si eñi cũ ẽ a neceſſe ẽ eẽ b. ſi nõ ẽ b neccẽ ẽ a nõ eẽ Si ĝ veꝝ ẽ a. neccẽ ẽ b veꝝ eſſe Aut accidit idẽ ſil' ⁊ eẽ ⁊ nõ eẽ. ħ ãt impoſſibile

Nõ ãt q̃m poſitũ ẽ a. vn⁹ termin⁹ puteꝛ̃. qđ ꝯtingat vno aliq̃ exñte ex nccitate aliq̇d accidere nõ eñi ꝑt. nã qđ ꝯtingit ex nccitate ꝯcluſio eſt ꝑ q̃ ãt ſit ad min⁹ tres termini Hec duo ãt interualla ⁊ due ꝓpões. ſi ĝ veꝝ ẽ cui ieſt b. ⁊ a oĩ. cui ãt c ⁊ b. cui neccẽ ẽ a ineẽ. ⁊ nõ ꝑt ħ falſuꝫ eẽ Sil' eñi erit idẽ ⁊ nõ erit. ĝ a vt in añ poſitũ ẽ duas verum ẽ ꝓpões colligere. Silr̃ ãt ſe hꝫ ⁊ in ꝑuatiuis. Nõ eñi ex verꝭ oñdere falſum eſt

Ex falſis ãt veꝝ ſyllogiſare ẽ. ⁊ vtriſq; ꝓpõibus falſis ⁊ vna falſa Hocãt nõ vtrũlibet ſꝫ ſcđa q̇dẽ ſi ſumaꝛ̃ tota figura: nõ tota ãt ſumpta falſa ẽ vtrũlibet. Inſit eñi a oĩ c. eoꝝ q̃ ſunt b nulli⁹. neq; b inſit c. Accidit ãt ħ: vt nulli lapidi aĩal ⁊ lapis nulli hoĩ. ſi ĝ ſumaꝛ̃ a oĩ b. ⁊ b oĩ c a oĩ c inerit Quare ex vtriſq; falſis v̾a erit ꝯcluſio. oĩs eñi hõ aĩal Silr̃ ãt ⁊ in ꝑuatiuis. iſit eñi c nulli. neq; a. neq; b. a ãt b oĩ. vt ſi eiſdẽ termis ſumptꝭ mediũ ponaꝛ̃ hõ Lapidi eñi neq; hõ neq; aĩal nulli iẽ hoĩ ãt aĩal Quare ſi cui q̇dẽ oĩ inẽ nulli ſumaꝛ̃ ineẽ. cui v̾o nõ inẽ. oĩ ineẽ. ex falſis vtriſq; v̾a erit ꝯcluſio Silr̃ ãt oñdaꝛ̃ etſi in aliq̃ falſa vtrũq; ſumaꝛ̃. Si ãt altera ponaꝛ̃ falſa prima eq̇dẽ tota falſa. vt a b nõ erit ꝯcluſio v̾a. b. c. ãt erit. Dico ãt totã falſam ꝯriã toti v̾e. vt ſi q̇d nulli ineſt. oĩ ſumptũ ẽ ineẽ. aut ſi q̇d oĩ nulli in eẽ Inſit eñi a nulli b. b ãt oĩ c. ſi ĝ b c q̇dẽ ꝓpõeꝫ ſumũt verã. a b ãt totã falſam. ⁊ oĩ b ieſſe ipoſſibile ẽ a c ꝯcluſionẽ veram eſſe. nulli eñi inerit a eoꝝ q̃ ſũt c. ſiquidẽ cui b a nulli b ãt nulli c. Similiꝛ̃ aũt neq; ſi a omni b inẽ. ⁊ b omni c. ſũpta ſit aũt c b ꝓpoſitõ q̇dẽ vera. a b aũt falſa tota: ⁊ nulli cui ineſt a b ꝯcluſio falſa erit. omni eñi c inerit a. Siq̇dem cui b omni. ⁊ a b aũt omni c. manifeſtũ eſt ergo q̃m prima tota ſũpta falſa. ſiue affirmatiua ſiue ꝑuatiua. altera aũt vera nõ

vera ɔcluſio. Nõ tota aũt ſũpta falſa erit ɔclu
ſio. nõ ſi a c q̃dē ĩeſt oĩ. b aũt ĩeſt alicui. b aũt oĩ
c vt aĩal Silr̄ aũt ⁊ ſi ꝓuatiua ſit a b. poſſibile ē
eñi a b q̃dē alicui ĩeſſe. c vero nulli. b ãt oĩ c. vt
aĩal alicui albo. niui vero nulli. albũ ãt oĩ niui.
Si ḡ ſumaꝶ a q̃dē nulli b. b ãt oĩ c. a aũt nulli c
ĩerit. Si aũt a b q̃dē ꝓpoſitio tota ſumaꝶ ve
ra. b c aũt tota falſa. erit ſyllogiſmꝰ verꝰ Nihil
eñi ꝓhibet a b ⁊ c oĩ ĩeſſe. b aũt nulli c. vt q̃cũq̫
eiuſdē gñis ſũt ſpẽs nõ ſubalterne. nã aĩal ⁊ hoĩ
⁊ equo ĩeſt. equꝰ aũt nulli hoĩ. ſi ḡ ſumaꝶ a oĩ b.
⁊ b oĩ c. ⁊ a oĩ c ɔclõ ꝟa erit tota falſa b c ꝓpõne
Silr̄ aũt etſi ꝓuatiã a b ꝓpoſitio eſt. ɔtĩgit eñi
a ⁊ b ⁊ c nulli ineſſe. ⁊ b nulli c. vt ex alio genere
ſpeciebꝫ genꝰ. nã aĩal neq̫ muſice neq̫ medici
ne ineſt neq̫ muſica medicine. Sũpta ḡ q̃dē a
nulli b. b aũt oĩ c. vera erit ɔclõ. Et ſi nõ tota
falſa ſit b c. ſ; ĩ aliq̃. ⁊ ſic erit ɔcluſio vera. nihil
eñi ꝓhibꝫ a ⁊ b ⁊ c oĩ ineſſe. b aũt alicui c ineſſe.
vt genꝰ ſpẽi ⁊ differẽtie. nã aĩal oĩ hoĩ ⁊ omni
greſſibili. hõ aũt alicui greſſibili ⁊ nõ oĩ. Si ḡ
a oĩ b ⁊ b oĩ c ſumaꝶ. a oĩ c ĩerit. qḋ erat veꝝ. Si
militer aũt ⁊ cũ ꝓuatiua ē a b ꝓpoſitio ɔtingit
eñi ⁊ a ⁊ b ⁊ c nulli ineſſe. b vero alicui c. vt ge
nus ex alio genere ſpẽi ⁊ dĩ̃tie. nã aĩal ⁊ prudẽ
tie nulli ineſt. neq̫ ɔtẽplationi. prudẽtia aũt ali
cui ɔtẽplatiõi Si ḡ ſumaꝶ a nulli b. b aũt oñi
c. c inerit nulli a. hoc autem erat verum.

In ꝑticularibꝫ ãt ſyllĩs ɔtingit ⁊ ꝓma ꝓpõe
tota falſa. altera ãt ꝟa verã eē ɔcluſionē. et in ali
q̃ falſa ꝓma. altera ãt ꝟa. ⁊ maiore q̃dē ꝟa. ꝑticu
lari ãt falſa. ⁊ vtriſq̫ falſis Nihil eñi ꝓhibet a b
q̃dē nulli ineē c ãt alteri. ⁊ b alicui c. vt aĩal nulli
niui. albo ãt alicui ineē. et nix albo alicui. Si ḡ
mediũ ponaꝶ nix. ꝓmũ aĩal. ⁊ ſumaꝶ a q̃dē toti
ineē b. b ãt alicui c. a b q̃dē tota falſa. b c ãt ꝟa et
ɔcluſio ꝟa. Silr̄ ãt cũ ꝓuatiã ē a. b ꝓpõ. ɔtin
git eñi b a ineē oĩ c ãt nõ ineē alicui. b ꝟo alicui
c ineē. vt aĩal hoĩ q̃dē oĩ ineē. albũ ãt qḋdã nõ ſe
q̃tur. hõ ꝟo alicui albo inē. Quare ſi medio po
ſito hoĩe ſumaꝶ a nulli b ineē. ⁊ b alicui c. ꝟa erit
ɔcluſio. cũ ſit tota falſa a b ꝓpõ ⁊ ſi in aliq̃ falſa
erit. a. b. c ꝓpõ. erit ɔcluſio ꝟa Nihil eñi ꝓhibꝫ
a ⁊ c alicui ineſſe. b ãt alicui c. vt aĩal alicui pul
chro et alicui magno. et pulchrũ alicui magno
ineſt. Si ḡ ſumaꝶ a oĩ b. ⁊ b alicui c. ⁊ a b q̃dem
ꝓpõ in aliq̃ falſa erit. b ãt c ꝟa. ⁊ ɔcluſio ꝟa Silr̄
ãt ſi ꝓuatiua eſt a b ꝓpõ. nã eidē termini erũt. ⁊
ſilr̄ poſiti ad demõſtratõem. Rurſum ſi a b q̃dē

vera. b c ãt falſa. ꝟa erit ɔcluſio. nihil eñi ꝓhibꝫ
a b q̃dē toti ineē. b c ãt alicui. ⁊ b nulli c ineē. vt
aĩal cigno q̃dē oĩ. nigro ãt alicui. cignꝰ ꝟo nulli
nigro. Quare ſi ſumaꝶ a oĩ b. ⁊ b alicui c. ꝟa erit
ɔcluſio. cũ ſit falſa b c. Silr̄ et ꝓuatiua ſumpta
b c ꝓpõe. ɔtingit eñi a b q̃dē nulli. c ãt alicui nõ
ineē. et b nulli c vt genꝰ ex alio genere ſpẽi ⁊ ac
cidẽti eiꝰ ſpẽbꝫ. nã aĩal nũero q̃dē nulli inē. albo
ãt alicui. nũerꝰ ãt nulli albo Si ḡ mediũ ponaꝶ
numerꝰ ⁊ ſumaꝶ a q̃dē nulli. b. b. ãt alicui c. a ãt
alicui c. nõ inerit qḋ fuit veꝝ et a b q̃dē ꝓpõ ꝟa.
b c ãt falſa. ⁊ ſi in aliq̃ ſit falſa a b. falſa aũt ⁊ b c.
ꝟa erit ɔcluſio Nihil eñi ꝓhibet a. ⁊ b ⁊ c. alicui
ineē. b aũt nulli c. vt ſi b ſit ɔ̃riũ c et ambo acci
det. a idē generi. Nã aĩal alicui albo ⁊ alicui ni
gro inē. albũ aũt nulli nigro. Si ḡ ſumaꝶ. a. oĩ
b. ⁊ b alicui c ꝟa erit ɔcluſio ⁊ ꝓuatiua ſumpta a
b ſilr̄. Nã idē termini ⁊ ſilr̄ ponenꝶ ad demon
ſtratõem ⁊ vtriſq̫ falſis erit ɔcluſio ꝟa. poſſibi
le ē eñi a b q̃dē nulli. c ãt alicui ineē. b ꝟo nulli. c
vt genꝰ ex alio genere ſpẽi ⁊ accidẽti ſpẽbꝫ eiuſ
dem aĩal eñi nũero q̃dē nulli: alicui ãt albo ineſt
et nũerꝰ nulli albo Si ḡ ſumaꝶ a oĩ b ⁊ b alicui
c. ɔcluſio q̃dē ꝟa. ꝓpões ꝟo ãbe falſe. Silr̄ ãt ⁊
cũ ꝓuatiã ē a. b nihil ei ꝓhibꝫ. a b q̃dē toti ineē c
ãt alicui ñ icē a nulli c vt aĩal cigno q̃dē oĩ nigro
alicui ñ inē. cignꝰ ꝟo nulli nigro Quare ſumaꝶ
a nulli b. b ãt alicui c a alicui c nõ inē. ḡ ɔcluſio
q̃dē ꝟa. ꝓpões ãt falſe In media ãt figura oĩnõ
ɔtigit ꝑ falſa veꝝ ſyllogiſari ⁊ vtriſq̫ ꝓpõnibꝫ
totis falſis ſumptꝭ ⁊ in aliquo vtraq̫. ⁊ hac q̃dē
ꝟa. illa ãt tota falſa vtralibet falſa poſita tota. et
ſi vtreq̫ in aliq̃ falſe. ⁊ ſi hec q̃dē ſumpta ꝟa. illa
ꝟo in aliq̃ falſa. ⁊ ſi hec q̃dē tota falſa illa ãt ĩ ali
q̃ ꝟa. ⁊ in vlĩbꝫ ⁊ in ꝑticularibꝫ ſyllĩs. Si eñi. a.
b. q̃dē nulli ineſt c aũt oĩ vt aĩal lapidi q̃dē nulli
equo ãt oĩ. Si ɔtrarie ſumanꝶ vel ponanꝶ ꝓpõ
nes et ſumaꝶ. a b q̃dē oĩ c. ãt nulli ex falſis totis
ꝓpõnibus erit concluſio vera. Silr̄ aũt et ſi a.
ineſt b. q̃dē omni c vero nulli. non idē erit ſyllĩs
Rurſum ſi altera q̃dē tota falſa altera ãt tota ve
ra. Nihil eñi ꝓhibet. a. ⁊. b et c. omni ineſſe. b.
aũt nulli. c vt genus nõ ſubalternis ſpẽbꝫ. Naꝫ
aĩal ⁊ equo ⁊ oñi homini et nullus homo equꝰ
Si ergo ſumaꝶ huic q̃dem oñi ⁊ illi vero nulli
ineſſe hec quidem tota falſa erit. Illa vero tota
erit ⁊ concluſio ꝟa. ad qḋlibet ꝓuatio poſita Et
ſi altera in aliquo falſa. altera tota vera. poſſibi
le eſt eñi a. b. q̃dem alicui ineē. c aũt oĩ. et b nul

li c. vt aĩal albo q̃dem alicui coruo ãt oñi albũ
vero nulli coruo. Si ergo ſumaꝶ a b q̃dem nul
li c aũt toti ineſſe. a b q̃dem ꝓpoſitio in aliq̃ fal
ſa a c aũt tota vera ⁊ cõcluſio vera ⁊ trãſſumpta
aũt ꝓuatiua ſimiliter. Nã ꝑ eoſdē terminos de
mõſtratio. Et ſi affirmatiua q̃dem ꝓpoſitio in
aliquo falſa ꝓuatiua aũt tota vera. nihil eñi pro
hibet a b q̃dē alicui ineē c ãt toti nõ ineē et b nul
li c. vt aĩal albo q̃dē alicui. pici ꝟo nõ nulli: albũ
ꝟo nulli pici q̃re ſi ſumaꝶ a toti b ineſſe c ãt nulli
a b q̃dē in aliq̃ flã a c ãt tota ꝟa ⁊ ɔclõ vera Et ſi
vtreq̫ ꝓpões in aliq̃ falſe. erit ꝟa ɔclõ. Poſſi
bile ē eñi a ⁊ b ⁊ c alicui ineſſe b autẽ nulli c. vt
aĩal ⁊ albo alicui ⁊ nigro alicui. album aũt nulli
nigro. Si ſumaꝶ ergo a b q̃dem oñi c aũt nul
li. ambe aũt ꝓpõnes in aliquo falſe et concluſio
vera. Siliter aũt ⁊ trãſpoſita priuatiua per ter
minos eoſdem Manifeſtũ aũt ⁊ in ꝑticulari
bus ſyllogiſmis: nihil eñi ꝓhibet a b oñi c aũt
alicui ineſſe ⁊ b alicui c non ineſſe. vt aĩal omni
homini: albũ aũt alicui. homo vero alicui albo
nõ inerit Si ergo ponaꝶ a b q̃dem nulli ineſſe c
autē alicui ineſſe. Uniuerſalis q̃dem ꝓpoſitio
tota falſa. ꝑticularis aũt vera et concluſio vera
Similr̄ aũt ⁊ affirmatiua ſumpta a b poſſibile
eſt eñi a b q̃dem nulli c aũt alicui nõ ineſſe. et b
alicui c nõ ineſſe. vt aĩal nulli inaĩato. albo aũt
alicui nõ ineſſe. et inanimatũ nõ inerit alicui al
bo Si ergo ponaꝶ a b q̃dem oñi a. a aũt alicui
non ineſſe. a b q̃dem ꝓpoſitio vlĩs tota falſa. a c
aũt vera ⁊ cõcluſio vera. Et vniuerſali q̃deꝫ ve
ra poſita minori autē ꝑticulari falſa: nihil eñi ꝓ
hibet a neq̫ b neq̫ c nulli ineſſe. et b alicui c nõ
ineſſe. vt aĩal nulli numero neq̫ inaĩmato ⁊ nu
merus aliqḋ inanimatũ nõ ſeq̃tur. Si ergo po
naꝶ a b q̃dem nulli c aũt alicui ɔcluſio q̃deꝫ erit
vera ⁊ vlĩs ꝓpoſitio. ꝑticularis auteꝫ falſa ɔclu
ſio aũt vera. affirmatiua autē vniuerſali poſita
ſimilr̄. poſſibile eñi eſt a ⁊ b ⁊ c toti ineſſe ⁊ b ali
quod c nõ ſeq̃tur genus ſpẽm ⁊ differentiã Nã
aĩal omnē hominē ⁊ totũ greſſibile ſeq̃tur. ho
mo vero nõ oñe greſſibile. Quare ſi ſumaꝶ a b
quidē toti ineſſe. c aũt alicui nõ ineſſe: vlĩs qui
dem propõ vera. ꝑticularis autē falſa. ɔcluſio
aũt vera. Manifeſtũ autē qm̄ ⁊ ex vtriſq̫ falſis
cõcluſio erit vera Si q̃deꝫ ɔtingit a ⁊ b ⁊ c huic
quidē oñi. illi vero nulli. b vero aliq̃d c nõ ſeq̃.
Nã ſumpto a b q̃dē nulli c aũt alicui ineē. ꝓpõ
nes q̃deꝫ ambe falſe c cõcluſio aũt vera. Simi

liter aũt ⁊ cũ ꝓdicatiua fuerit vniuerſalis ꝓpoſitio. ꝑticula
ris aũt priuatiua. poſſibile eſt eñi a b q̃dem nulli. c aũt om
ni ſequi. ⁊ b alicui c non ineſſe. vt animal diſciplinã quideꝫ
nullã. hominē aũt omnē ſeq̃tur. diſciplina vero non omneꝫ
hominē. Si ergo ſumeꝶ a b q̃dem toti ineſſe. c auteꝫ quod
dam nõ ſequi ꝓpõnes q̃dem falſe. ɔcluſio autem vera

Erit ãt ⁊ in poſtrema figura ꝑ falſa tota. ⁊ in aliq̃ vtra
q̫ ⁊ altera q̃dem vera altera auteꝫ falſa hac q̃dem in aliq̃
falſa. illa vero in toto vera ⁊ econuerſo. ⁊ tot quot modis
aliter ɔtingit tranſſumere ꝓpõnes. Neq̫ eñi ꝓhibet neq̫ a
neq̫ b nulli c ineſſe. a autē alicui b ineē. vt neq̫ homo neq̫
greſſibile nullũ inanimatũ ſeq̃tur. homini aũt alicui greſſibi
le ineſſe. Si ergo ſumaꝶ a ⁊ b oñi c ineſſe ꝓpõnes quidem
tote falſe. cõcluſio aũt vera tota. Siliter aũt ⁊ cũ hec q̃deꝫ
priuatiua. illa vero affirmatiua. poſſibile eſt eñi b quidem
nulli c ineſſe. a aũt oñi c. ⁊ a alicui b nõ ineſſe. vt nigrũ nulli
cigno. aĩal aũt oñi. ⁊ aĩal non oñi nigro. quare ſi ſumaꝶ b
quidē omni c a vero nulli. a b alicui non erit. ⁊ concluſio q̃
dem vera ꝓpõnes aũt falſe. Et ſi in aliquo ſit vtraq̫ falſa
erit cõcluſio vera. Nihil eñi prohibet ⁊ a ⁊ b alicui c ineſſe. ⁊
a alicui b. vt album et pulchrum alicui animali ineſt et al
bum alicui pulchro Si ergo ponatur a ⁊ b oñi c ineſſe pro
poſitiones q̃dem in aliquo falſe. concluſio autem vera. et
priuatiua a c poſita ſimilr̄. Nihil eñi prohibet a quidem ali
cui c non ineſſe. b vero alicui ineſſe. ⁊ a non oñi b ineſſe. vt
pulchrum alicui animali non ineſt. album autem alicui in
eſt. ⁊ pulchrum non omni albo. Quare ſi ſumatur a qui
dem nulli c ineſſe. b autem omni. vtreq̫ quidem propoſi
tiones in aliquo falſe. concluſio autem vera. Similiter au
tem et a c quidem tota falſa. illa autem tota vera ſumpta
Poſſibile eſt enim ⁊ a ⁊ b oñe c ſequi ⁊ a alicui b non ineſſe
vt animal ⁊ album omnem cignum ſeq̃tur. et animal non
omni ineſt albo. Poſitis ergo ⁊ his terminis ſi ſumatur b
quidem toti c ineſſe. a vero toti non ineſſe b c quidem tota
erit vera. a c quidem tota falſa ⁊ concluſio vera. Et simili
ter ſi b c quidem falſa. a c autem vera. Nam idem termini
ad demonſtrationē nigrum cignus inanimatum ſequitur
Sed ⁊ ſi vtreq̫ ſumanꝶ affirmatiue. nihil enim prohibet b
quidem omne c ſequi. a auteꝫ toti c nõ ineſſe. ⁊ a alicui b in
eſſe. vt cigno omni animal. nigrum vero nulli cigno. et ni
grum ineſſe alicui animali. Quare ſi ſumatur a ⁊ b omni c
ineſſe. b c quidem tota vera. a c autem tota falſa et conclu
ſio vera. Similiter autem ⁊ ſi vna ſit priuatiua ⁊ a c ſump
ta vera. nam ꝑ eoſdem terminos demonſtratio. Rurſum
hac q̃dem tota vera. illa aũt in aliquo falſa. Poſſibile enim

b q̄dem omni ineē c; aūt alicui c ⁊ a alicui b. vt bipes q̄dē om̄i hōi pulchrū aūt nō oi. pulchrū aūt alicui bipedi ineſt Si ḡ ſumat̄ ⁊ a ⁊ b toti c ineē b. c q̄dem tota vero. a c āt in aliq̄ falſa. ꝯcluſio aūt vera. Simil'r ⁊ a c q̄dē vera b c: aūt tota ſumpta falſa Tranſumptis em̄ his termis erit demōſtratio. ⁊ cū hec q̄dē ꝑuatiua. illa vero affirmatiua. Qm̄ em̄ euenit b q̄dez toti c ineē a āt alicui c: ⁊ qm̄ ſic ſe hn̄t nō oi b ineſt a. Si ḡ ſumat̄ b. q̄dem toti c ineſſe. a aūt nulli Priuatiua quidē in aliq̄ falſa. altera vero tota vera. et ꝯcl'o vera. Rurſum qm̄ oñſum eſt q: cū a nulli. c ineē. et b alicui c euenit em̄ a alicui b nō ineſſe Manifeſtū qm̄ ⁊ cum a c tota vera eſt. b c aūt in aliq̄ falſa. ꝯtingit ꝯcluſionē eſſe verā Si em̄ ſumat̄ a q̄dem nulli c b aūt om̄i. c a q̄dez tota vera. b c aūt in aliq̄ falſa. Manifeſtū aūt ⁊ in ꝑticularibus ſyllogiſmis qm̄ oīno erit ſyllogiſare ꝑ falſa verū. Nā idez termini ſumēdi ⁊ qm̄ vl'es fuerint ꝑpōnes. in cathegoricis q̄dem cathegorici. in ꝑuatiuis aūt ꝑuatiui Nihil em̄ differt cū nulli inerat om̄i ineſſe ſumere. Et ſi alicui vl'iter nō infuerit alicui vl'r ſumere ad terminoꝝ poſitōez Sil'r aūt ⁊ in ꝑuatiuis. Manifeſtū igit̄ qm̄ ſi ſit ꝯcluſio falſa neceſſe eſt ea (ex q̄bus eſt oratio) falſa aut om̄ia aut aliq̄. qm̄ aūt vera ꝯcluſio nō neceſſe eſt vera eſſe neq̄ q̄dam neq̄ om̄ia. ſ; eſt cū nullū ſit eoꝝ verū. q̄ ſunt in ſyllogiſmo cōcluſionē ſil'r eſſe verā. nō tn̄ ex neceſſitate. Cauſa aūt qm̄ qm̄ duo ſic ſe hn̄t ad inuicē vt cū alteꝝ ſit ex neceſſitate eſſe alterū. hoc aūt cū nō ſit quidem neq̄ alterū erit. cū aūt alteꝝ ſit non neceſſe eſt eſſe alterū Idē aūt cū ſit ⁊ nō ſit eſt impoſſibile ex neceſſitate eſt idē. Dico aūt vt cū ſit a albū magnū. b eſſe neceſſitate. ⁊ cum nō ſit a album b eſſe ex neceſſitate. qm̄ em̄ cū hoc ſit a album illud neceſſe eſt b eſſe magnū. Cū aūt ſit b magnū c nō albū. neceſſe eſt ſi a ſit albū. c nō eē albū. ⁊ qm̄ duobꝫ exn̄tibꝫ (cū alterū ſit) neceſſe ē alterū eſſe hoc cū nō ſit neceſſe eſt a nō eſſe Cuz ergo b nō ſit magnū nō p̄t a albū eſſe. cum vero a nō ſit albū neceſſe eſt a magnū eſt. Accidit ex neceſſitate cū b magnū nō ſit idē b eſſe magnū hoc aūt impoſſibile. Nam ſi b non ſit magnuz a non album erit ex neceſſitate. ſi igitur cū non ſit hoc a album. b erit magnum. Accidit ſi eſt b non magnū eſſe. b magnū vt ꝑ tria

Querit̄. Utruz in ſyllogiſmo ex falſis poſſit inferri veꝝ ⁊ nunq̄ ex veris falſuz Arguit̄ q̄ nō primo q: ens ⁊ verū ꝯuertunt̄ ⁊ ex oppoſito falſum ⁊ nō ens. ſed nō ens nō eſt cauſa entis. ergo falſum nō eſt cauſa veri. et cū ꝯcluſio ſit effectus p̄miſſaꝝ ſeq̄tur q̄ ex falſis non poſſit inferri verū. Scđo. ſi ex falſis ſeq̄tur verū cuz falſū non ſit cauſa veri illati o; q̄ ſit cauſa illatiōis. vel ḡ eſt cauſa ſm materiā vel ſm formā. nō primū. q: tunc deberet ſimpliciť dici ex falſis ſeq̄ veꝝ. nec ſcđm. q: eedē p̄miſſe falſe ſm formā inferrēt verū ⁊ falſum. Tercio ex ambabꝫ in toto falſis in ceſare p̄t ſeq̄ ꝯcluſio falſa. ⁊ tn̄ ex ꝯtrarijs eaꝝ q̄ ſunt vere ſeq̄tur eadē ꝯcluſio in cameſtres. ḡ ex veris p̄t ſequi falſum In oppoſitum eſt ph̄s in textu

Sciendū p̄mo q̄ determinato de p̄ma poteſtate ſyllogiſmoꝝ q̄ eſt poſſe plura ꝯcludere. hic ꝯn̄ter determinat ph̄s de ſcđa. q̄ eſt ex falſis poſſe ꝯcludere verum Et huius poteſtatis vtilitas eſt. vt ſciat̄ q̄ ſi ꝯcluſio ſit falſa. neceſſe eſt aliquā p̄miſſaꝝ eſſe falſam ⁊ non ecōtra. Eſt etiā vtilis dyalectico ſm q̄ falſa accipiūt ꝓbabilitatē quādaz valet etiam ſophiſte ꝓ quanto falſa poſſunt habere apparentē probabilitatē

Sciendū ſecūdo. q̄ verum ſequi ex falſis p̄t intelligi multipl'r. vl' ex ambabus falſis. vel ex altera falſa vel ex altera vera. Primo mō ꝯtingit dupl'r. Uno mō ex ambabus in toto falſis. vel in parte falſis. vel ex vna in toto falſa. ⁊ alia in parte. Et hoc dupliciter ſm q̄ maior poteſt eſſe in toto falſa. ⁊ minor in ꝑte vel ecōtra. Sil'r ex altera falſa ⁊ altera vera cōtingit dupl'r. ſm q̄ maior poteſt eē vera ⁊ minor falſa ⁊ ecōtra. ⁊ q̄cunq̄ mō dicat̄ adhuc contingit dupliciť ſm q̄ ꝓpoſitio falſa p̄t eſſe in toto falſa. vel in parte. ⁊ ſimiliť diceret̄ de vera. vn̄ ꝓpoſitio in toto falſa eſt que cōtrariat̄ ꝓpōni in toto vere q̄ ſcz ſignificat om̄i ineſſe. quod nulli ineſt vel nulli ineſſe qđ om̄i ineſt. ⁊ ꝑ oppoſituz ꝓpō in ꝑte falſa dr̄ q̄ ſcat om̄i aut nulli ineſſe qđ alicui ineſt et alicui nō ineſt. ⁊ ꝓportionabiliter dđm eſt de ꝓpōne in toto vera. ⁊ de ꝓpoſitione in ꝑte vera.

Concluſio prima. ex veris nunq̄ p̄t ſyllogiſtice ſeq̄ niſi verum. patz. q: in om̄i bona ꝯn̄tia ꝯn̄s actu et intellectu includit̄ in an̄cedente. ḡ ſi an̄s eſt oꝑtet ꝯn̄s eſſe et q: ens ⁊ verū ꝯuertunt̄ ſi an̄s ſit verū. ꝯn̄s erit verū. Si em̄ dicat̄ q̄ poſito an̄cedēte ꝯn̄s ſit falſum cū falſum et nō ens ꝯuertant̄ ſequitur q̄ idem erit ⁊ non erit quod eſt impoſſibile. Sed ad videndum qualiter in diuerſis figuris ex falſis ſeq̄tur veru ponit̄

Concluſio ſecunda. ex ambabꝫ in toto falſis in modis p̄me figure p̄t ſequi cōcluſio vera. ꝓbatur in iſtis termis. aīal. hō. lapis. ita q̄ lapis ſit medium in modis affirmatiuis hō in negatiuis. ſil'r ex ambabꝫ in ꝑte falſis vel maiore in ꝑte falſa. ⁊ miore in toto. in eiſdez modis p̄t ſequi ꝯcluſio vera pz in his termis. aīal album hō. animal albū coruus. ſed ex maiore in toto falſa ⁊ minore vera ſiue in toto ſiue in parte in modis vniuerſalibꝫ p̄me figure nō p̄t ſequi ꝯcluſio vera. q̄a ſi maior ſit in toto falſa maior extremitas nullo ſuppoſito medij cōuenit ſi mod⁹ ſit affirmatiuus. ⁊ ꝯuenit om̄i. ſi modus ſit negatiuus. ḡ cū in minore q̄ eſt vera in toto vel in ꝑte ſumat̄ mior extremitas tā q̄ ſuppoſitum medij ſeq̄tur ſi modus ſit affirmatiuus. q̄ maior extremitas nō poterit cōuenire minori. vel q̄ vl'iter cōueniat ſi modus ſit negatiuus. ſed ex maiore vera et minore in toto falſa vel in ꝑte ſeq̄t̄ ꝯcl'o vera in eiſdē modis p̄me figure. Sil'r in modis ꝑticularibꝫ p̄me figure q̄cunq̄ premiſſaꝝ ponat̄ vera vel falſa vel in toto vel in ꝑte p̄t ſeq̄ ꝯcl'o vera. ⁊ ſic pz q̄l'iter ex p̄ma figura ex falſis poteſt ſequi

verū. ſed in ſecunda ⁊ tercia figuris ex ambabꝫ falſis ſiue in toto ſiue in parte ⁊ ex vna vera ⁊ alia falſa ſiue in toto ſiue in ꝑte p̄t ſeq̄ ꝯcl'o vera qđ ſatis poſſet ꝓbari ꝑ exēpla text⁹.

Dubitatur p̄mo. qualiter ex falſis p̄t inferri verū. Ad dubiū r̄ndet̄ cū textu q̄ ex falſis p̄t ꝯcludi verum. nō tn̄ ꝓpter q̄d. ſed q: eſt. Scđa ꝑs pz ex dictis. vn̄ in bona ꝯn̄tia nō oꝑtet q̄ ſi an̄s non ſit ꝯn̄s qđ eſt ꝯmunius nō eſſe. verū eſt tamē q̄ p̄miſſe falſe nō inferūt ꝯcluſionem verā rōne forme falſitatis. ſed inferūt eaz gr̄ā materie falſe et rōne forme ſyllogiſtice inquantū eſt materia falſa conſtituende ſunt due p̄miſſe in mō ⁊ figura. ex q̄bus p̄t ſeq̄ cōcluſio vera. ſequēs ex eis rōne talis materie falſe in modo et figura Q; aūt verū nō inferat̄ ex falſo ꝓpter q̄d ꝓbat. p. q: ſi ſic ſeq̄ret̄ q̄ ad idem eſſe ⁊ nō eſſe ſeq̄ret̄ idē qđ eſt impoſſibile. pz ꝯn̄tia. q: ad an̄s eſſe ſeq̄tur ꝯn̄s eſſe de neceſſitate. vt dr̄ in p̄ma ꝯcluſione. ſed ſi falſum inferat verū ꝓpter q̄d tunc ad idē an̄s nō eſſe ſeq̄retur idē ꝯn̄s eſſe. ḡ ad duo ꝯtradictoria ſequeret̄ idē. ſed q̄ hoc ſit impoſſibile patz. q̄a tunc ad vnū ꝯtradictorioꝝ ſequeret̄ reliquū. Nā ſi ad a eē albū. ⁊ ad a nō eſſe albū. ſequat̄ idē ſcz b eſſe magnū. tūc ex oppoſito p̄me ꝯn̄tie capiēdo oppoſitum ꝯn̄tis. ſcz b nō eſſe magnū. ſeq̄tur a nō eſt albū. ⁊ ad a nō eſſe albū ſeq̄tur b eē magnū. ḡ ad b nō eē magnū ſeq̄tur b eē magnū. ⁊ ſic vnū ꝯtradictorioꝝ ſequeret̄ ad aliud. ⁊ ita due ꝯtradictorie includerēt ſe inuicem ⁊ poſſent ſimul eſſe falſe

Dubitat̄ ſcđo. vtruz ex falſis ſequi verum ſit poteſtas ſyllogiſmi. Et videt̄ q̄ nō. q: poteſtas ſyllogiſmi eſt ꝓprietas attributa ſyllogiſmo rōe forme vt dictū ē. ſed ex falſis non ſeq̄tur verū gr̄ā forme ſed gr̄ā materie. q̄a vt dcm̄ eſt ex falſis ſeq̄tur verū nō ꝓpter q̄d ſed q: eſt. ergo Ad dubiū r̄ndetur q̄ cū dr̄ q̄ ex falſis nō ſeq̄tur veruz gr̄ā forme nō eſt ſermo de forma ſyllogiſtica q̄ eſt modus et figura. imo ex falſis loquēdo de tali forma gr̄a forme ſequit̄ veꝝ pro quāto poſſibile eſt ⁊ non repugnat forme ſyllogiſtice q̄ in ea diſponant̄ due p̄miſſe falſe ex q̄bus ſeq̄tur cōcluſio vera. ex eo q̄ in bona ꝯn̄tia deſtructo an̄cedēte nō eſt neceſſe ꝯn̄s deſtrui Eſt igit̄ hic ſermo de forma ꝓpōnis falſe inquātū falſa eſt. ⁊ ꝑ h̄ pz ſo° ad dubiū ⁊ ad rōez ei⁹.

Ad rōnes Ad primā dr̄. q̄ p̄miſſe falſe non inferūt verū inquantū falſe ſunt. ſed ſolū rōne materie diſpoſite in mō ⁊ in figura vt dcm̄ eſt. de quo dat Albertus exemplū. nā duo numeri impares hn̄ ꝯſtituūt numeꝝ parez. nō pro q̄nto ſunt impares. ſed ꝓ quanto eſt in eis materia numeri paris Ad ſcđam dr̄ q̄ p̄miſſe falſe ſm q̄ in ipſis eſt materia. ex q̄ p̄t conſtitui ꝯcluſio vera virtute diſpōnis in mō ⁊ figura ſunt cauſe illatōis cōcluſionis nec eſt ſimile de p̄miſſis veris in ordine ad ꝯcluſionē falſam. q: veꝝ nullo mō includit falſum. nec materialiter nec formaliter. ſed falſum gr̄a materie p̄t includere verū. iō p̄t inferre veruz ſ; non ecōtra Ad terciā dr̄ q̄ in ceſare ex ambabꝫ falſis in toto nunq̄ poteſt ſequi cōcluſio falſa. q: oportet extremitates eſſe diſperatas. ergo cū vna in cōcluſione remoueat̄ ab alia ipa erit vera. ideo rō p̄ſuppoīt falſum

¶ Tercia poteſtas

Circulo aūt ⁊ ex ſe inuicē oſtendere eſt ꝑ cōcluſionem ⁊ econuerſo ꝑ p̄dicatōem alteram ſumentē ꝓpoſitionem cōcludere reliquā. quā ſumpſerat in altero ſyllogiſmo. vt ſi oportuit oſtendere quoniā a ineſt om̄i c oſtendit̄ aūt ꝑ b. et rurſum ſi mōſtret quoniā a ineſt c ſumens a q̄dez ineſſe c. c aūt b. ⁊ a inerit b. Prius ergo ecōuerſo ſumpſit b ineſſe c aut ſi quoniaz. b ineſt c. oſtendere oportet ſi ſumet a de c que fuit cōcluſio. b aūt de a eſſe. prius ecōuerſo a de b Aliter vero non eſt ex ſe inuicem oſtendere. ſiue em̄ aliud ſumat̄ medium non circulatio fit. Nihil em̄ ſumptū eorundez ſiue horum q̄dem neceſſe eſt alterum ſumere ſolum. Nam ſi ambo eadez eadem erit concluſio ac oportz eſſe diuerſaz. in his igitur (que non conuertunt̄) ex indemonſtrata ꝑpoſitione altera fit ſyllogiſmus Nō em̄ eſt demonſtrare per hos terminos quoniā medio ineſt tercium aut primo medium In his igitur que cōuertunt̄ eſt om̄ia demonſtrare ꝑ ſe inuicem. vt ſi a et b c cōuertunt̄ ſibi inuicem. oſtendat̄ em̄ a c ꝑ mediū b. ⁊ rurſuz a b ꝑ a c cōcluſionē: ⁊ ꝑ b ꝑpōnem ꝯuerſam. ſil'r autē ⁊ b c ꝑ ꝯcluſionē. ⁊ ꝑ a b ꝑpōem ꝯuerſam. Oportet aūt et b c ⁊ a b ꝑpōem demōſtrare. nā his indemōſtratio vſi ſumus ſolis. Si ḡ ſumat̄ b om̄i c ineſſe et c om̄i a. ſyllogiſmus erit eius qđ eſt b ad a. Rurſuz ſi ſumat̄ c om̄i a ⁊ a om̄i b neceſſe eſt b om̄i ineſſe c: In vtriſq̄ his ſyllogiſmis c a ꝑpoſitō eſt indemōſtrata ſumpta: nā alie ꝓbate erāt. q̄re ſi hāc oñderimus oēs erūt approbate ꝑ ſe inuicē. Si ḡ ſumat̄ c om̄i b. et b om̄ia ineſſe: ⁊ vtreq̄ ꝑpōes demōſtrate ſumunt̄ et c neceſſe eſt ineſſe a. Manifeſtuz ḡ qm̄ in ſolis his que cōuertunt̄ circulatio. ⁊ ꝑ ſe inuicē cōtingit fieri demōſtratiōes. in alijs vero nō. queadmodū ꝑius diximus. Accidit em̄ in his eodē ſumpto qđ monſtratū eſt vti ad demonſtrationem. nā a de b ⁊ b de a monſtrat̄ ſumpto c de a dici c autē de a ꝑ has oſtendit̄ ꝑpōnes. q̄re ꝯcluſione vtimur ad demonſtratōem In ꝑuatiuis aūt ſyllogiſmis hoc mō monſtrat̄ ex ſe inuicē. Sit b q̄dem om̄i c ineſſe: a aūt nulli b ꝯcluſio qm̄ a nulli c. Si ergo rurſum oporteat ꝯcludere qm̄ a nulli b qđ prius ſumptū erat cū a q̄dem nulli c. c aūt om̄i b. ſit ergo ecōuerſo propoſitio. Si autem quoniā b ineſt c oporteat concludere nō iam ſimpliciter cōuertendū a b. Nam propoſitio eadem b nulli a. ⁊ a nulli b ineſſe. ſed ſumendum cui a nulli ineſt: huic b omni ineſſe. et ſit a nulli c. ineſſe quod fuit concluſio: cui antē a nulli b ſumatur omni ineſſe. neceſſe eſt igitur b omni c ineſſe Quare cū ſint tria vnūq̄dq̄ cōcluſio facta eſt. et circulo demōſtrare hoc eſt cōcluſio

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA

nem ſumentē ⁊ ecōuerſo alteram ꝓpōnem reliquā ſyllogiſare. In particularibꝫ aūt ſyllogiſmis vniuerſalē ꝗdem ꝓpoſitionē nō demōſtrare eſt. ꝑ alias aūt particularē eſt. Quoniā autez non eſt monſtrare vniuerſalē manifeſtū. Nam vniuerſale monſtratꝛ ꝑ vniuerſalia. concluſio autem non eſt vniuerſalis. Oportet autē ex cōcluſione oſtendere ⁊ alia ꝓpoſitiōe. Amplius omnino nō fit ſyllogiſmus cōuerſa ꝓpoſitiōe. Nā particulares fiunt vtreqꝫ ꝓpoſitiones particularem aūt eſt. Oſtendatꝛ em̄ a de aliquo c per b. Si ergo ſumatꝛ b omni a ineſſe et ↄcluſio maneat b alicui c inerit. ſit em̄ prima figura ⁊ a medium. Si autē ꝑuatiuus ſyllogiſmus vniuerſalem ꝗdē ꝓpōem non eſt oſtendere ꝓpter hoc quod ⁊ prius dictū eſt. particularē autē eſt. Similiter ſi conuertatꝛ a b quemadmodū et in vniuerſalibꝫ ⁊ cui a alicui non ineſt huic b alicui ineſſe. Nam aliter non fit ſyllogiſmus eo ꝙ negatiua eſt particularis ꝓpoſitio. In ſecūda autem figura affirmatiuā quidem non eſt hoc mō oſtendere. priuatiuā autē eſt oſtendere. ergo predicatiua ꝗdem non oſtendetur. eo ꝙ vtreqꝫ nō ſint ꝓpoſitōes affirmatiue. Nam cōcluſio priuatiua eſt. p̄dicatiua autē ex vtriſqꝫ oſtendebatꝛ affirmatiuis. ꝑuatiua autem ſic oſtenditꝛ. Inſit em̄ a b om̄i. c autem nulli. cōcluſio qm̄ b nulli c Si ergo ſumatꝛ b om̄i a ineſſe et nulli c. neceſſe eſt a nulli c ineſſe. Fit em̄ ſecūda figura mediuz b. Si aūt ꝑuatiua a b ſit. altera vero p̄dicatur. prima erit figura. nam c ꝗdem om̄i a. b autē nulli c. quare b nulli a. ergo neqꝫ a b. Igitur ꝑ concluſionē ꝗdem ⁊ vnam ꝓpōnem non fit ſyllogiſmus. aſſumpta autē altera erit Si vero non v̓lis ſit ſyll'us. que in toto ꝗdem eſt ꝓpoſitio nō oſtenditꝛ propter eandem cauſam quā diximus et prius. que autē oſtenditur in parte eſt. quādo v̓lis p̄dicatiua eſt. Inſit em̄ a om̄i b. c aūt non om̄i. cōcluſio aūt ſit b c. Si ergo ſumatꝛ b om̄i a. c aūt non om̄i. a alicui c non ineſt medium b Si autē ꝑuatiua vniuerſalis non oſtenditꝛ a c. ꝓpoſitio cōuerſa a b. Accidit em̄ vtraſqꝫ aut alterā propoſitiōem fieri negatiuā. Quare nō erit ſyllogiſmus. ſed ſimil'r oſtendetꝛ. quēadmoduz et in vniuerſalibꝫ. ſi ſumatꝛ cui b alicui non ineſt a alicui ineſt In tercia autem figura quando vtreqꝫ ꝓpoſitiones vniuerſaliter ſumuntꝛ nō cōtingit oſtendere per ſeinuicez. Nam vniuerſale quidē oſtenditꝛ ꝑ vniuerſalia. que aūt in hac eſt figura concluſio ſemꝑ ꝑticularis. Quare manifeſtum quoniā om̄ino nō contingit oſtendere ꝑ hanc figurā vniuerſalē ꝓpoſitionē Si autez hec ꝗdem vniuerſalis. illa autē ꝑticularis. quādoqꝫ ꝗdem erit. quādoqꝫ nō erit. Quādo ergo vtreqꝫ affirmatiue ſumuntꝛ. et vniuerſale ſit ad minorē extremitatē erit. Quando aūt ad alterā non erit. Inſit a om̄i c. b aūt alicui. cōcluſio b a Si ergo ſumatꝛ c omni a ineſſe. b aūt alicui a. c ꝗdem oſtenſum eſt alicui b ineſſe. b autem alicui c. non oſtenſa ꝙuis neceſſe eſt: ſed non ē idē hoc illi. et illud huic ineſſe. ſed aſſumenduz. ſi c alicui b. et b alicui c ineſſe. Hoc aūt ſumpto nō iam fit ex concluſione ⁊ altera ꝓpoſitione ſyllogiſmus. Si autem b om̄i c. a autē alicui c erit oſtendere a c. quādo ſumitꝛ c ꝗdem om̄i b ineſſe a aūt alicui. Nam ſi c om̄i b. a autez alicui b. neceſſe eſt a alicui c ineſſe. medium b. Et cuz hec ꝗdem fuerit predicatiua. illa vero ꝑuatiua. vniuerſalis autem p̄dicatiua non oſtenditur. altera autē. Inſit em̄ b omni c. a alicui c non inſit. Concluſio quoniā a alicui b non ineſt Si ergo aſſumatꝛ c om̄i b. ineſſe aūt ⁊ a nō om̄i b: neceſſe eſt a alicui c nō ineſſe mediū b. Cuz aūt vniuerſalis ꝑuatiua ſit non oſtenditur altera niſi ſicut in ꝑoribus. Si ſumatꝛ cui hoc alicui non ineſt alterū alicui ineſſe. vt ſi a ꝗdem nulli c. b autem alicui. Concluſio quoniam a alicui b nō ineſt. Si ergo ſumatur cui a alicui non ineſt. c alicui ineſſe. neceſſe eſt c alicui ineſſe b: aliter autez nō eſt cōuertentem vniuerſalem ꝓpōnem oſtēdere alteram. nullo em̄ modo erit ſyllogiſmus

Manifeſtū igitꝛ qm̄ in pͥma ꝗdē figura ꝑ ſeinuicē oſtēſio ꝑ terciā ⁊ ꝑ pͥmā fit figurā. Nā cuz p̄dicatiua ꝗdē eſt ↄcluſio ꝑ pͥmā. cū aūt ꝑuatiua ꝑ poſtremā. Sumitꝛ em̄ cui hoc nulli alteꝝ omni ineſſe In media aūt cū v̓lis ꝗdez ſyll's ⁊ ꝑ ſeipſam ⁊ ꝑ pͥmā figurā ⁊ ꝑ poſtremā. Cū āt ꝑticularis ⁊ ꝑ ſeipſam ⁊ poſtremā. In tercia ꝑo ipſam oēs Manifeſtū eſt qm̄ in tercia in media qꝫ figura ꝗ nō ꝑ ipſas oñduntꝛ. ſyllogiſmi āt nō ſunt ſm eā que circulo eſt oſtenſio aūt imꝑfect;

Queritꝛ. vtrum ſyll's circularis ſit poſſibilis

Arguitꝛ ꝙ nō pͥmo. qꝛ circulo demr̄are eſt ipoſſibile. vt dꝛ pͥmo poſterioꝝ. ꝗ ſyll's circularis nō ē poſſibilis. Scḋo in om̄i bono ſyll'o eſt ꝓceſſus ab v̓li ad ꝑticulare. ſed ſic nō ē in ſyll'o circulari. ꝗ. Terꝰ. in circulo ꝓceditꝛ ab eodē pūcto ad idē punctū. ꝗ in ſyll'o circulari ſemꝑ eſt petitio principij

In oppoſitum eſt ph'us in textu

Sciendū primo ꝙ poſtq̄ ph's determinauit de ſcḋa poteſtate ſylloꝝ. q̄ eſt ex falſis poſſe concludere verū. hic ↄñr de tercia determiatꝛ q̄ eſt circulariter poſſe cōcludere aliquā p̄miſſaꝝ ſyllogiſmi ꝑus facti. vñ ſyll'us circularis eſt q̄ ex ↄcluſione ꝑoris ſyllogiſmi cū ↄuertente alterius p̄miſſaꝝ infert aliā p̄miſſam. ⁊ magis fit ex ↄuertēte p̄miſſaꝝ q̄ ex alia p̄miſſa. qꝛ ſi ꝓcederet ex ↄcluſione cuz vna p̄miſſaꝝ. talis ſyllogiſmꝰ eſſet in ſcḋa vel tercia figura. ſed in ſcḋa figura ↄcluditꝛ tm̄ negatiue. ⁊ in tercia tm̄ ꝑticulariꝛ. ⁊ ſic v̓lis affirmatiua ñ poſſet circulariꝛ ſyllogiſari Ex dicta definitōe ſyllogiſmi circularis pꝫ ꝙ ad ſyllogiſmū circularē duo ꝓceſſus ſyllogiſtici reqruntꝛ. pͥmus eſt directus q̄ eſt a p̄miſſis ad ↄcluſionē. ſcḋus eſt reflexus q̄ fit ex ↄcluſione p̄cedentis ſyllogiſmi cū ↄuertente vnius p̄miſſe ad alterā p̄miſſam. Et iſte ſecūdus dꝛ circularis nō abſolute ſed in ordine ad primū. ⁊ dꝛ circularis. qꝛ ſicut in circulo fit reditus ad idē punctū a quo incepit ꝓceſſus. ſic in ſyllogiſmo circulari fit reditus ad alterā p̄miſſaꝝ a qua ꝓceſſus ſyllogiſticus ꝓcedebat

Sciendū ſecūdo ꝙ ſi ſyllogiſmus circularis debeat aliq̄d oſtendere et ꝓcedere ex veris non p̄t fieri niſi in terminis ↄuertibilibꝫ. vñ vt dꝛ in textu ſi fieret ſyllogiſmus circularis in termīs nō ↄuertibilibꝫ opteret procedere ex altera ꝓpōne indemōſtrata. qꝛ talis ꝓpoſitio eſſet falſa. ⁊ ſic eſſet indemonſtrabilis. vñ hec poteſtas ſyllogiſmi vtilis eſt demōſtratori ⁊ dialectico. demōſtratori ꝗdez qꝛ nō ſolū vtitur demōſtratōne ꝓpter q̄d a ꝓpria cauſa ad ꝓprium effectū. ſed vtitꝛ demōſtratione qꝛ eſt q̄ oſtēdit cauſam ꝑ effectum. Ad dialecticū vero ꝑtinet qꝛ ille ex ꝓbabilibus ſyllogiſat. iō multotiēs idē ꝑ idē oñdit. qñ ſcꝫ illud ꝑ q̄d oñdit aliud videtꝛ rñdenti notius illo quod infert

Concluſio prima et reſpōſiua ad queſitum. ſyllogiſmus circularis eſt poſſibilis. ptꝫ ↄcluſio. qꝛ ↄtingit idē eſſe notius ⁊ ignotius reſpectu eiuſdez. ꝗ circulatio in ſyllogiſmis eſt poſſibilis. Añs ptꝫ. qꝛ idē reſpectu eiuſdez poteſt eſſe cā et effectus ſm diuerſa genera cauſaꝝ. ꝗ idem diuerſimode ↄſideratū p̄t eſſe notius ⁊ ignotius ſimpl'r reſpectu eiuſdē. Sil'r eodē mō idē ↄſideratū p̄t eſſe notiꝰ et ignotius reſpectu eiuſdē ſm diuerſos modos cognitōnis vt q̄ñqꝫ eſt notius quo ad nos. ⁊ ignotius q̄ ad naturam vel ecōtra. Itē ↄtingit illud q̄d eſt minus notū ſimpl'r apparere alicui notiꝰ. ⁊ illud q̄d eſt minꝰ notū vni p̄t eſſe magis notum alteri rōne cuius etiam in dialecticis contingit fieri circulationem

Concluſio ſecunda. ↄtingit circulariꝛ ſyllogiſare vtrāqꝫ p̄miſſaꝝ pͥmi modi pͥme figure. pꝫ qꝛ ex concluſione cū miore ↄuerſa ↄtingit inferre maiorē. ſil'r ↄcluſiōe ↄuerſa cū maiore p̄t inferri minor. et iuxta hūc moduz p̄nt fieri ſex ſyllogiſmi q̄ faciūt duos circulos ↄpletos. Primus eſt ꝓceſſus a p̄miſſis ad ↄcluſionē. ſcḋs eſt a ↄcluſiōe cū minore ↄuerſa ad maiorē. tercius eſt a ↄcluſione cū maiore ↄuerſa ad minorē. ⁊ hic eſt cōpletus circulus. ſed in ſecūdo circulo pͥmus ſyll's ex p̄miſſis pͥmi ſyllogiſmi cōuerſis ad ↄcluſionē ↄuerſam. ſcḋs eſt a ↄcluſione iſtius ſyllogiſmi cū minore ↄuerſa ad maiorē. tertius eſt ab eadē concluſiōe cū maiore ↄuerſa ad minorem. ⁊ iſti tres ſyllogiſmi faciūt aliū circulū. in ſcḋo aūt mō pͥme figure ↄtingit circulariter ſyllogiſare maiorē ꝑ ↄuerſionē minoris. minorē aūt nō ↄtingit ſyllogiſare. pͥma ꝑs nota eſt. ſꝫ ſcḋa ꝓbatꝛ. qꝛ ad ſyllogiſandū minorē caperetꝛ ↄcluſio cum maiore ↄuerſa ⁊ ſic argueretꝛ ex ambabꝫ negatiuis. tū vt dꝛ in textu. ſi maior et concluſio ↄuerterentꝛ in affirmatiuas. minor poſſet circulariter ſyllogiſari. ꝑbi gracia ↄuertēdo iſtā negatiuā. nullū b eſt a. hoc mō cui nulli ineſt a. cui omni ineſt b. in modis aūt ꝑticularibꝫ pͥme figure v̓lis nō p̄t circulariter ſyllogiſari. ſed ꝑticularis. ptꝫ pͥma ꝑs. qꝛ illo mō argueretꝛ ex puris ꝑticularibꝫ. ſcḋa ꝑs nota eſt. Veruntñ ſyllogiſando circulariter minorē de ferio opꝫtet ↄuertere maiorē ⁊ ↄcluſionez in affirmatiuas ſm modū p̄tactū. vt cōuertendo iſtā. q̄dā b non eſt a. hoc modo cui alicui non ineſt a. huic alicui ineſt b. ⁊ hec de primo modo.

Dubitatꝛ primo. Qualiter ↄtingit circulariter ſyllogiſare in ſcḋa figura Ad dubiū rñdetꝛ. ꝙ in ſcḋa figura non contingit circulariter ſyllogiſare affirmatiuā in modis v̓libus. negatiuā vero ↄtingit ꝑ ↄuerſionē vniuerſalis negatiue. pͥma ꝑs ptꝫ. qꝛ ſi ſic opteret arguere ex duabus negatiuis ex q̄bus nihil ſeq̄tur. ſcḋa ꝑs ſatis manifeſta eſt. In modis aūt ꝑticularibꝫ ſcḋe figure nō ↄtingit ſyllogiſare v̓lem. ꝑticularē vero ↄtingit. primū ptꝫ. qꝛ ſi ſic argueretꝛ ex puris ꝑticularibus. ſecūd pars de ſe nota eſt. verūtamē ſyllogiſando circulariter minorē tercij modi oportet mutare negatiuā in affirmatiuā

Dubitatꝛ ſecūdo. de mō ſyllogiſandi circulariter in tercia figura. Ad dubiū rñdetꝛ. ꝙ in tercia figura nunq̄ ↄtingit circulariter ſyllogiſare v̓lem p̄miſſam. ꝑticularē aūt cōtingit Primū pꝫ. qꝛ v̓lis nunq̄ p̄t ↄcludi niſi ex ambabꝫ v̓libus. mō in tercia figura ↄcluſio eſt ſꝑ ꝑticularis. iō in darapti et felapton. nulla p̄miſſaꝝ p̄t circulariꝛ ſyllogiſari. Scḋa ꝑs nota eſt. veruntñ ſyllogiſando circulariter in tercia figura opꝫtet vti ↄuerſione p̄dicta negatiue ſcꝫ in affirmatiuā Ex p̄dictis oībus ptꝫ. q̄ p̄miſſa in quolibet ſyllogiſmo p̄t circulariter ſyllogiſari

Ad rōnes. Ad primā dicitꝛ ꝙ circulo demōſtrare eſt impoſſibile niſi tribꝫ caſibꝫ obſeruatis. vt patebit pͥmo poſterioꝝ. quoꝝ caſuū pͥmus caſus potiſſime ↄtingit ſyllogiſando circulariter. i. ꝙ variatꝛ genus demōſtratiōis cōtingit etiā ſcḋs ꝙ cauſe ſunt ſibi inuicē cauſe Ad ſecūdam dꝛ ꝙ nō opꝫtet ſemꝑ ↄcluſionē ſyllogiſmi ſm rez magis eſſe ꝑticularē q̄ ſit p̄miſſa ſed ſufficit ꝙ ſm modum ⁊ denomiationē q̄ñcunqꝫ em̄ tres termini ſunt ↄuertibiles vt cōtingit in demōſtratōe potiſſima. tunc ↄcluſio ſm rez non eſt magis ꝑticularis q̄ premiſſe. Ad terciā dicitur. ꝙ licet in ſyllogiſmo circulari ꝓcedatꝛ ad eodez ad idē materialiter captū. nō tamē ad idem formaliter captum

¶ Quarta poteſtas

Conuertere aūt eſt trāſponentē ↄcluſionē facere ſyll'm: qm̄ vel extremū medio nō inerit. vel hoc poſtremo. Neceſſe nō ē ↄcl'one ↄuerſa ⁊ altera manēte ꝓpōne interimi alteraz. nā ſi erit ⁊ ↄcl'o erit. Differt aūt oppoſite aut ↄtrarie ↄuertere ↄcl'onē. Nō em̄ idē fit ſill's alterutruz ↄuerſio palā āt hoc erit ꝑ ſeq̄ntia. Dico aūt oppoſitōi ꝗdē om̄i ineſt. nō oī ineſt ⁊ alicui ⁊ nulli ↄtrarie āt oī nulli ⁊ alicui nō alicui ineē. Sit em̄ oñſuz a de c ꝑ mediū b. Si igitꝛ a ſumatꝛ nulli c ineē. a āt om̄i b. nulli c inerit b. Et ſi a ꝗdem nulli c. b āt om̄i c. a nō oī b. ⁊ nō oīno nulli Nō em̄ oñdebatꝛ v̓le ꝑ poſtremā figurā Oino āt eā (q̄ eſt ad maiorē extremitatē) ꝓpōem nō eſt de-

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

ſtruere vl'iter ꝑ cõuerſionẽ. ſemꝑ eñ interimit̃ ꝑ terciã figuram. Neceſſe eſt ad poſtremã extremitatẽ vtraſq; ſumere ꝓpõnes. ⁊ ſi priuat̃ ſyllogiſmus. ſil'r oñdatur nulli a nulli c ineſſe ꝑ b. g̃ ſi ſumat̃ a om̃i c ineſſe. nulli aũt b nulli c inerit b. ⁊ ſi a ⁊ b om̃i c. a alicui b. ſed nulli inerat. Si autez oppoſite ꝯuertat̃ cõcluſio ⁊ ſyllogiſmi oppoſiti ⁊ non vniuerſales erũt. ſit eñ altera ꝑticularis ꝓpoſitio. quare ⁊ concluſio erit ꝑticularis Sit eñ ꝓuatiuus ſyll's. ⁊ ꝯuertat̃ ſic ergo ſi a nõ omni c. b aũt om̃i. b nõ omni c. ⁊ ſi a q̃dem non om̃i c. b aũt omni c. a nõ om̃i b Sil'r aũt ⁊ ſi priuatiuus ſit ſyllogiſmus Nã ſi a alicui c ineſt. b aũt nulli. b alicui c nõ inerit. non ſimpl'r nulli. ⁊ ſi a q̃dem alicui c. b autez om̃i queãdmodũ in principio ſumptũ eſt a alicui b inerit In ꝑticularib; aũt ſyllogiſmis qñ oppoſite q̃dem ꝯuertit̃ concluſio. interimunt̃ vtreq; ꝓpõnes. qñ vero cõtrarie neutra nõ eñ accidit queãdmodũ in vniuerſalib; interimere deficiente concluſione ſm ꝯuerſionẽ. ſed nec om̃ino interimere Oſtendat̃ eñ a de aliquo c. g̃ ſi ſumat̃ a nulli c ineſſe. b autem alicui. a alicui b nõ inerit Et ſi a nulli c. b aũt om̃i nulli c inerit b Quare interimunt̃ vtreq; Si aũt cõtrarie cõuertat̃ neutra. nã ſi a alicui c non ineſt. b aũt omni. b alicui c nõ inerit. ſed nondũ interimit̃ qđ ex ꝓncipio Cõtingit eñ alicui ineſſe ⁊ alicui nõ ineſſe. vniuerſali aũt b a oĩno non fit ſyll's Si eñ a q̃dem alicui c nõ ineſt. b aũt alicui ineſt. neutra ꝓpoſitionũ vl'is. Sil'r ⁊ ſi ꝓuat[iu]us ſit ſyllogiſmus Si eñ ſumat̃ a om̃i c ineſſe interimunt̃ vtreq;. ſi aũt alicui neutra. demõſtratio aũt eadem. In ſecũda autez figura eam q̃dem (que eſt ad maiorez extremitatẽ ꝓpõnem) non eſt interimere ꝯtrarie quolibet mõ cõuerſione facta. ſꝑ eñ erit ꝯcluſio in tercia figura. vl'is aũt in hac figura nõ fit ſyllogiſmus. alterã aũt ſil'r interimemus ꝯuerſionẽ. Dico aũt ſil'r ſi ꝯtrarie q̃dem ꝯuertit̃ ꝯtrarie. ſi autez oppoſite oppoſite. inſit eñ a om̃i b. c aũt nulli concluſio b Si ergo ſumat̃ b om̃i c ineſſe. ⁊ a b maneat. a omni c inerit. fit eñ p̃ma figura Si aũt b om̃i c. a aũt nulli c. a non omni. b fit poſtrema. ſi aũt oppoſite ꝯuertat̃ b c a b q̃dem ſil'r maneat oſtendet̃ a. c aũt om̃i oppoſite. Nã ſi b alicui c. a aũt nulli c. a alicui b nõ inerit. Rurſum ſi b alicui c. a aũt omni b. a alicui c. quare oppoſitus fit ſyllogiſmus Sil'r autẽ oſtendet̃ et ſi ecõuerſo ſe habeant ꝓpõnes Si aũt in ꝑte ſyllogiſmus ꝯtrarie q̃dem ꝯuerſa cõcluſione neutra ꝓpoſitionũ interimit̃ queãdmodũ nec in p̃ma figura oppoſite autem vtreq;. Ponat̃ eñ a b q̃dem nulli ineſſe. c autez alicui cõcluſio b c Si ergo ponat̃ b ineſſe c alicui. ⁊ a b maneat cõcluſio erat qm̃ a alicui c nõ ineſt. ſed nõ interimit̃ qđ ex ꝓncipio. Contingit eñ a alicui c ineſſe ⁊ nõ ineſſe Rurſum ſi b alicui c et a alicui c nõ erit ſyllogiſmus Neutrũ eñ vniuerſale eſt eorum que ſumpta ſunt. quare nõ interimit̃ a b Si aũt oppoſite cõuertant̃ interimunt̃ vtreq;. Nã ſi b om̃i c. a aũt nulli b nulli c. a inerat aũt alicui. Rurſum ſi b om̃i c. a aũt alicui c. alicui b a. eadẽ aũt erit demõſtratio ⁊ ſi vl'is ꝓuatiua ſit

In tercia vero figura qñ ꝯtrarie q̃dem cõuertit̃ ꝯcluſio neutra ꝓpoſitio nõ interimit̃ ſm nullũ ſyllogiſmoꝝ. Quando aũt oppoſite vtreq; in oĩbus. Sit eñ oñſum a alicui ineſſe b. mediũ aũt ſumptuz c. ⁊ ſint vl'es ꝓpõnes Si igit̃ ſumat̃ a alicui b nõ ineſſe. b aũt om̃i c nõ fit ſyll's eius que eſt a ⁊ c. neq; ſi a b q̃dem alicui nõ ineſt. c aũt om̃i. nõ erit eius quod eſt b ⁊ c ſyll's Similiter aũt oſtendet̃ ⁊ ſi vl'es nõ ſint ꝓpõnes. aut eñ vtraſq; neceſſe eſt ꝑticulares eſſe ꝑ cõuerſionẽ aut vniuerſalẽ ad minorẽ extremitatẽ fieri. ſic aũt nõ fit ſyllogiſm⁹ neq; in p̃ma figura neq; in media Si autem oppoſite ꝯuertant̃ ꝓpoſitiones interimunt̃ vtreq;. Nã ſi a nulli b. b aũt om̃i c. a nulli c. Rurſum ſi a. b q̃dem nulli c aũt om̃i b nulli c. et ſi vniuerſalis nõ ſit altera ſil'r. ſi eñ a b nulli. b aũt alicui c. a alicui c nõ inerit. ſi aũt a b. b q̃dem nulli. c aũt omni. nulli c b Similiter autẽ ſi ꝓuatiuus ſit ſyll's. oſtendat̃ eñ a alicui b nõ ineſſe. Sit aũt b c quidem priuatiua. a c aũt negatiua. ſic eñ fiebat ſyllogiſmus. Qñ ergo ꝯtrariũ ſumit̃ cõcluſioni nõ erit ſyll's. nam ſi a alicui b. b aũt omni c. nõ fuit ſyllogiſmus eius (qđ eſt a ⁊ c) neq; ſi a alicui b. nulli aũt c. nõ fit eius qđ eſt b c ſyllogiſmus. q̃re nõ interimunt̃ ꝓpõnes. qñ vero a b oppoſito interimunt̃ nam ſi a om̃i b ⁊ b om̃i c a omni c. ſed nulli inerat Rurſum ſi a om̃i b. a nulli aũt c. b nulli c. ſed omni inerat Sil'r aũt monſtrat̃ ⁊ ſi nõ vl'es ſint ꝓpõnes. ſit eñ a c vl'is ⁊ ꝓuatiua altera ꝑticularis ⁊ ꝓuatiua. Ergo ſi a om̃i b. b aũt alicui c a alicui c accidit. ſed nulli inerat Rurſuz ſi a om̃i b nulli autem c b nulli c Si aũt a alicui b et b alicui c. nõ fit ſyll's. neq; ſi a alicui b ⁊ nulli c. nec ſic. quare illo q̃dez mõ interimũtur. ſic aũt non interimunt̃ ꝓpõnes. Manifeſtũ ergo ex his q̃ dicta ſunt quomõ cõuerſa ꝯcluſione in vnaquaq; figura fit ſyll's. ⁊ qñ ꝯtrarius ꝓpõni ⁊ qñ oppoſitus. ⁊ quãdo p̃ma figura ꝑ mediã ⁊ poſtremã figurã fiũt ſyllogiſmi et in p̃ma figura ea que q̃dem ad minorẽ extremitatẽ ſemper ꝑ mediã interimunt̃. que vero ad maiorẽ ꝑ poſtremaz in ſecũda aũt ꝑ primã ⁊ poſtremã que q̃dem ad minorem extremitatẽ ſꝑ ꝑ primã figurã. que vero ad maiorẽ per poſtremã In tercia vero ꝑ primã ⁊ ꝑ mediã. ⁊ que q̃dem ad maiorẽ ꝑ p̃mã ſꝑ. q̃ vero ad minorẽ ꝑ mediã. Quid eſt ꝯuertere ergo ⁊ quõ in vnaquaq; figura ⁊ q̃s ſyll's manifeſtum

¶ Querit̃. Utrum ſyllogiſmus conuerſiu⁹ valeat in om̃i figura ¶ Arguit̃ p̃mo q̄ nõ. q̄ꝛ ſi valeret hoc eſſet virtute huius regule. In oĩ bona ꝯña ex oppoſito cõſequentis ſeq̃tur oppoſitũ añtis. ſed hoc nõ. q̄ꝛ in ſyll'o cõuerſiuo ex oppoſito ꝯcl'onis cũ vna p̃miſſaꝝ ſolũ infert̃ alterius p̃miſſe oppoſitũ ⁊ nõ oppoſitũ totius añtis. ¶ Secũdo ſi talis ſyll'us valeret hoc eſſet ꝯuertendo ꝯcl'onem in ſuũ oppoſitũ. ſed ꝯcluſio nõ p̄t ꝯuerti in ſuũ oppoſituz cũ ad vnũ nõ ſeq̃tur aliud. g̃. ¶ Tercio ſic. ſyll's ꝯuerſiu⁹ fit accipiendo ꝯtrariũ ꝯcl'onis. ſed in ſyllogiſmis tercie figure ꝯcl'o nõ h̄z ꝯtrariũ. q̄ꝛ ꝑticularis. g̃ ſyll'us cõuerſiu⁹ nõ valet in oĩ figura. ¶ In oppoſitũ eſt ph̃us in textu.

¶ Sciendũ primo. q̄ poſtq̃ꝫ determinatũ eſt de poteſtatib; ſyll'oꝝ in q̃b; ſupponit̃ aliq̃ ꝯditio p̃miſſaꝝ aut ꝯcl'onis aut etiã terminoꝝ. Hic ꝯñter determĩat ph̃s de illis in q̃b; ſupponit̃ aliqua oppoſitio vel p̃miſſaꝝ vel ꝯcluſionũ. ⁊ p̃mo de illa q̃ eſt poſſe ꝯuerſiue ſyllogiſari. Un̄ ſyll'us ꝯuerſiu⁹ eſt ſyll's ꝓcedens ex oppoſito cõcluſionis ꝯtrario vel cõtradictorio p̃oris ſyll'i cum altera p̃miſſaꝝ ad inferendũ oppoſitũ ꝯtrariũ vel ꝯtradictorium alterius p̃miſſe. Ex q̃ definitõe pꝫ q̄ in ſyll'o ꝯuerſiuo ſũt duo ꝓceſſus ſyllogiſtici. ⁊ ſecũdus d̄ꝛ cõuerſiu⁹ in ordine ad p̃mũ. Ulterius pꝫ q̄ in ſyll'o ꝯuerſiuo non capit̃ ꝓprie ꝯuerſio ꝓ tranſpõne ſubiecti in p̃dicatũ nec econtra. Nec etiã ꝓ tranſpõne añtis in ꝯñs ⁊ ecõtra. ſicut capit̃ in poſtp̃dicamentis. vbi eſt ſermo de ꝯuerſione ꝯñe ſubſiſtẽdi. ſꝫ capit̃ ꝯuerſio ꝓ mutatõe ꝯcl'onis ⁊ alterius p̃miſſaꝝ ĩ ſuas oppoſitas. Etiã in ſyll'o ꝯuerſiuo eſt mutatio terminorũ quo ad figurã. eo q̄ terminus h̃ñs rõnem medij p̃mi ſyllogiſmi mutat̃ in alterã extremitatẽ. ⁊ altera extremitas mutat̃ in medium

¶ Sciẽdum ſecũdo. q̄ hec poteſtas vtilis eſt dyalectico ad obuiatões ⁊ exercitatões. ⁊ etiam vtilis eſt demonſtratori ꝯtra proteruos cauillatores conſuetos ad ſemꝑ negandũ ꝯñam. Tertio vtilis eſt ſophiſte. ⁊ hoc qñ vtitur ſyll'o peccante in materia. et vl'iter eſt vtilis ad manifeſtandũ bonitatẽ ꝯſequentie

¶ Concluſio prima. Syll's cõuerſiu⁹ eſt bon⁹ ſyll's ⁊ ab alijs diſtinct⁹. Prima ꝑs patꝫ. q̄ꝛ ſemꝑ in bona ꝯña ad deſtructõez ꝯñtis ſeq̃tur deſtructio añtis. ſꝫ ſyll's ꝯuerſiu⁹ ꝓcedit a deſtructõe ꝯñtis ad deſtructõez añtis et fit in mõ ⁊ figura. g̃ eſt bon⁹ ſyll's. Sꝫ q̄ iſte diſtinguat̃ ab alijs pꝫ. q̄ꝛ nõ vtit̃ ꝯuerſione. ſicut ſyll's circularis. ſꝫ ꝓcedit ex oppoſito concluſionis actu ſyllogiſate. qđ in nullo alioꝝ ſyll'oꝝ inuenit̃. g̃ eſt ab alijs diſtinctus. Qualiter tamen diſtinguat̃ a ſyllogiſmo ꝑ impoſſibile magis videbitur in ſequentib;.

Concluſio ſecũda Omniũ ſillogiſmoꝝ prime figure minor p̄t ꝯuerſiue ſyllogiſari in ſecũda figura et maior in tercia. Primũ pꝫ. q̄ꝛ ſi capiat̃ oppoſitũ ꝯcl'onis cũ maiore ſyll'i p̃me figure idẽ p̃dicabit̃ in vtraq;. ſcꝫ maior extremitas. ⁊ erit diſpoſitio ſecũde figure. ⁊ per hoc poterit inferri oppoſitũ minoris. Sed in modis vl'ib; hoc fieri p̄t capiendo ꝯtrariũ ꝯcluſionis ad inferendũ ꝯtrariuz minoris. ⁊ etiã capiendo ꝯtradictoriũ. Sꝫ in modis particularib; ſolum poteſt fieri capiendo ꝯtradictoriũ ⁊ non ꝯtrariuz. q̄ꝛ ſi caperet̃ ꝯtrariũ ꝯcluſionis que erit particularis tũc ambe eſſent particulares ⁊ ſubcõtrarie. ⁊ ſolum inferretur ſubcõtraria minoris. ſed ſubcõtrarie poſſunt ſimul eſſe vere. ⁊ ſic non argueretur a deſtructiõe ꝯſequentis ad deſtructõem añtis. Ex quo pꝫ q̄ in ꝓpoſito ph̃us capit ꝯtrariũ ꝯmuniter vt ſe extendit ad ꝯtrariũ ꝓprie dictum ⁊ ſubcõtrarium. Secũda pars patꝫ. q̄ꝛ ſi capiat̃ oppoſitũ ꝯcluſionis cum minore ſyllogiſmi prime figure erit tercia figura. q̄ꝛ idem ſubijcietur in vtraq;. ſcꝫ minor extremitas. ⁊ poterit inferri oppoſituz maioris. ergo maior p̃me figure poteſt cõuerſiue ſyllogiſari in tercia figura. non tamen poteſt interimi per ſuam ꝯtrariam. q̄ꝛ in tercia figura ſolum ꝯcludit̃ particulariter. ſed ꝑ ſuã ꝯtradictoriã

Dubitatur primo: qualiter valeat ſillogiſm⁹ conuerſiuus in ſecũda figura Ad dubium reſpõdetur q̄ omniũ ſyllogiſmoꝝ ſecũde figure minor poteſt ꝯuerſiue ſyllogiſari in prima figura. ⁊ maior in tercia. Primum pꝫ. q̄ꝛ capiendo oppoſitum ꝯcluſionis cum maiore fit prima figura. ⁊ poterit inferri oppoſitum minoris in omnibus modis ſecũde figure. ſed in mo[d]is vl'ibus minor poterit interimi per ſuã contrariã ⁊ ꝯtradictoriã ſimul. ſꝫ in modis particularib; minor ſolum poterit interimi ꝑ ſuaz ꝯtradictoriam. capiendo ꝯtradictoriũ ꝯcluſionis ꝓ maiore. ⁊ non per ſuam ꝯtrariã ꝓpter cauſam dictam de modis particularib; p̃me figure. Secũda pars patꝫ. q̄ꝛ capiendo oppoſitum ꝯcluſionis cum minore erit diſpoſitio tercie figure. ⁊ poterit interimi maior. ergo maior poterit cõuerſiue ſyllogiſari in tercia figura. non tamen poteſt interimi per ſuam ꝯtrariã. ſed ſolum per ſuam ꝯtradictoriaz q̄ꝛ tercia figura ſolum cõcludit particulariter. ⁊ in tali ſyllogiſmo debꝫ fieri de minore ſecũde figure. maior tercie ad inferendũ directe oppoſitũ maioris.

Dubitatur ſecũdo. De modo ſyllogiſandi ꝯuerſiue in tercia figura Ad dubiũ reſpõdetur q̄ omniũ ſyllogiſmoꝝ tercie figure maior ꝯuerſiue ſyllogiſatur per primã. ⁊ minor per ſecũdam. Primũ patꝫ. quia capiendo oppoſitum ꝯcluſionis tercie figure fiet prima figura et poterit interimi oppoſituz maioris. ergo illa poterit cõuerſiue ſyllogiſari per primã figuram. Secũda pars patet. quia ſi capiatur oppoſitum ꝯcluſionis cũ maiore erit ſecũda figura. q̄ꝛ idem predicatur in vtraq;. ⁊ poterit inferri oppoſitũ minoris. Et quo ad omnes modos tercie figure oportet ſemper capere oppoſitum ꝯtradictorium concluſionis. ⁊ nõ ꝯtrarium. quia ſi caperetur ꝯtrariũ. cum illud ſit ſubcontrariũ poſſet ſtare in veritate cũ ꝯcluſione ⁊ antecedente. ⁊ ſic non poſſet inferri oppoſitum antecedentis. Ex omnibus dictis patet q̄ ſyllogiſmus ꝯuerſiuus valet in omni figura

¶ Ad rationes. Ad primam dicitur q̄ añcedens ſyllogiſmi ponit ambas premiſſas ſicut totum copulatiuũ ponit ambas partes eius. ideo deſtructa altera premiſſarum deſtruit̃ totum antecedens. ſcꝫ tota copulatiua fit falſa. ⁊ deſtruitur ꝓpter falſitatem vnius partis. ¶ Ad ſecũdam d̄ꝛ. q̄ loquendo de ꝯtrarietate ꝓprie dicta qua vna propoſitio ſequitur ad aliam ꝯcluſio non habet ꝯuerti in ſuam oppoſitam. ſed capiendo cõuerſionẽ ꝓ quacũq; mutatione vnius in aliud. ſic dicit̃ ꝯuerti. q̄ꝛ vna mutat̃ de vna q̄litate in aliã q̄litatẽ oppoſitã. ¶ Ad terciam dicit̃ q̄ ſyllogiſmi tercie figure poſſunt ꝯuerſiue ſyllogiſari capiendo ꝯtradictoriuz ꝯcluſionis. nec opꝫ ſemper accipere ꝯtrarium

Quinta poteſtas

¶ Per impoſſibile aũt ſyllogiſmus oſtendi

tur quādo quidē ꝯtradictio ponit᷑ ꝯcluſionis ⁊
aſſumitur alia propoſitio. Fit vero in om̄ibus
figuris. ſimile em̄ ē ꝯuerſiōi Verū differt ta
men: quoniā quidem facto ſyllogiſmo ꝯuertit᷑
et ſumptis vtriſqꝫ ꝓpoſitionibꝫ Deducit᷑ autē
ad impoſſibile nō ꝓus ſyllogiſato. qđ poſitū
eſt prius. ſed manifeſtū qm̄ verum eſt Termi/
ni vero ſimiliter ſe habent in vtriſqꝫ ⁊ eadē aſ/
ſumptio vtrorūqꝫ. vt ſi a om̄i b ineſt. mediū au
tem c. ſi ſupponat᷑ a nō omni vel nulli b ineſſe.
c vero om̄i qđ fuit verū neceſſe eſt c. b aūt nulli
aut nō om̄i ineſſe. hoc aūt impoſſibile. q̄re fal/
ſum qđ ſuppoſitū eſt verū. ergo oppoſitū eſt ſi/
militer aūt ⁊ in alijs figuris Quecūqꝫ em̄ ꝯuer
ſionē ſuſcipiūt ⁊ ꝑ impoſſibile ſyllogiſmū. Er
go alie q̇dem ꝓpōnes oēs oſtendūtur ꝑ impoſ
ſibile in om̄ibꝫ figuris. vl'is q̇dē ꝓuatiua in me
dia q̇dem ⁊ in tercia figura mōſtratur. in ꝓma
aūt nō monſtrat᷑. Ponat᷑ em̄ a nō om̄i. b autē
nulli ineſſe. ⁊ aſſumat᷑ alia ꝓpō vtrolibet mō ſi
ue om̄i a ineſſe c ſiue b om̄i d. ſic em̄ erit ꝓma fi
gura. Si ergo ponat᷑ a nō om̄i b ineſſe non fit
ſyll'us quolibet mō ꝓpōne ſumpta. ſi b d autē
nulli ſi aſſumat᷑ q̇dem ſyll'us erit falſi. nō oſten/
dit᷑ aūt ꝓpoſitū. nam ſi a nulli b. b aūt om̄i d. a
nulli d: hoc aūt ſit impoſſibile. falſum igit᷑ nul
li b ineſſe a. ſed nō ſi nulli falſum omni verum.
Si aūt c a aſſumat᷑ non fit ſillogiſmus nec qn̄
ſupponitur nō om̄i b ineſſe a Quare mani/
feſtū qm̄ om̄i ineſſe nō oſtendit᷑ in prima figu/
ra ꝑ impoſſibile. Alicui aūt ⁊ nulli ⁊ non omni
oſtendit᷑ Supponat᷑ em̄ a nulli b ineſſe. b aūt
ſumptū ſit omni aut alicui: c ergo neceſſe eſt a
nulli aūt nō omni c ineſſe: hoc autē impoſſibile
ſit em̄ verū ⁊ manifeſtū qm̄ oī c ineſt a. quare ſi
hoc falſum neceſſe eſt a alicui b ineſſe. Si autē
ad a ſumat᷑ alia ꝓpoſitio nō erit ſyll's. neqꝫ qn̄
ꝯtrariū ꝯcluſioni ſupponit᷑. vt alicui nō ineſſe
Manifeſtū ergo qm̄ oppoſitū ſupponendum:
Rurſum ſupponat᷑ a alicui b ineſſe ſumptū ſi/
militer aūt c om̄i a neceſſe eſt ergo c alicui b in/
eſſe. hoc aūt fit impoſſibile. quare falſū quod
ſuppoſitū. ſic aūt verū eſt nulli ieſſe: Sil'iter au
tē et ſi ꝓuatiua ſumpta ſit c a: ſi aūt ad b ſump/
ta eſt ꝓpoſitio nō erit ſillogiſmus. Si vero cō/
trariū ſupponatur ſillogiſm⁹ q̇dē erit ⁊ impoſ/
ſibile. nō t̄n oſtendit᷑ qđ eſt ꝓpoſitū Ponat᷑ em̄
a oī b. ⁊ c ſumptū ſit om̄i a. ergo neceſſe eſt c oī
b ineſſe. hoc aūt impoſſibile. quare falſū eſt oī

b ineſſe a. ſed nō dū nccāriū eſt ſi nō om̄i nulli
ineſſe Sil'iter aūt ⁊ ſi ad b ſumat᷑ alia ꝓpoſitio
nam ſillogiſmus q̇dē erit ⁊ impoſſibile. nō in/
terimit᷑ aūt ypotheſis. quare oppoſitū ſuppo/
nendū ad oſtendendū nō om̄i b ineſſe a: ſuppo
nendū omni ineſſe a. nam ſi a omni b: ⁊ c oī a. c
oī b. quare ſi hoc impoſſibile falſum qđ ſuppo
ſitum eſt: Sil'iter ⁊ ſi ad b ſumpta ſit altera ꝓ/
poſitio. ⁊ ſi ꝓuatiua ſit a c. ſil'iter oſtendet᷑. nā ⁊
ſic fit ſillogiſm⁹. ſi aūt ad b ⁊ ſit ꝓuatiua nihil
oſtendet᷑: ſi aūt nō om̄i ſed alicui ineſſe ſuppo/
nat᷑ nō oſtendit᷑ qm̄ nō oī. ſed qm̄ nulli. ſi em̄ a
alicui b ineſt. c aūt a om̄i. alicui b inerit c. ſi er/
go hoc impoſſibile falſum eſt alicui b ineſſe a.
quare verū eſt nulli. hoc autē oſtenſo interimit᷑
verū. Nam a alicui quidē b inerat: alicui vero
nō inerat Amplius nō ꝓpt᷑ ipotheſim accidit i/
poſſibile. falſa em̄ erit ſi q̇dē ex veris nō eſt fal
ſum ſillogiſare. nūc aūt eſt vera Ineſt em̄ a ali/
cui b. quare nō ſupponendū alicui ineſſe. ſed oī
Sil'iter aūt et ſi alicui b non ineſſe a oſtenderi
mus. nō eſt ſupponendū alicui idē ſed om̄i. aut
em̄ idē eſt alicui nō ineſſe ⁊ nō omni ineſſe aut
eadē vtriſqꝫ demōſtratio Manifeſtū ergo qm̄
nō ꝯtrariū ſed oppoſitū ponendū in om̄ibꝫ ſil/
logiſmis. Sic em̄ nccāriū erit ⁊ anaxioma
ꝓbabile. Nam ſi de om̄i vel affirmatio vel ne/
gatio: oſtēſo qm̄ nō negatio neceſſe eſt affirma
tiōem verā eſſe Rurſum nō ponat verā eſſe af/
firmatōem ꝯſtat verā eſſe negatōem. ꝯtrarium
vero neutro mō ꝯtingit ratū facere. neqꝫ em̄ ne
ceſſariū ſi nulli falſum om̄i verum neqꝫ ꝓbabile
vt ſi alterū falſum. qm̄ alterū verū Manifeſtū
ergo qm̄ in ꝓma figura alie q̇dem ꝓpōnes om
nes oſtendūtur ꝑ impoſſibile. vl'is aūt affirma
tiua nō oſtendit᷑ In media aūt figura et po/
ſtrema ⁊ hoc oſtendit᷑ Ponat᷑ em̄ a nō oī b in/
eſſe ſumptū: ſit aūt oī c ineſſe a: ergo ſi b q̇dē nō
oī a ineſt. c aūt oī a nō oī b ineſſe c. hoc autē im
poſſibile Sit em̄ manifeſtū qm̄ b oī ieſt c. qua
re falſum qđ poſitū eſt. verū ē ergo om̄i ieſſe. ſi
aūt ꝯtrariū ſupponat᷑ ſyllogiſmus q̇dem erit ⁊
impoſſibile. nō t̄n oſtendit᷑ q̇dem qđ ꝓpoſitū ē
Si em̄ a nulli b aūt om̄i c nulli b c. hoc aūt im
poſſibile. qm̄ falſū eſt nulli ineſſe. ſed ſi nō hoc
falſum om̄i verū. qm̄ aūt alicui b ieſſe a Ponat᷑
em̄ a nulli b ineſſe. c aūt oī inſit. neceſſe eſt ergo
c nulli b ineſſe. quare ſi hoc impoſſibile ncc̄e ē
em̄ alicui b ieſſe Si aūt ſupponatur alicui nō

ineſſe eadē erūt que in ꝓma figura: Rurſum po
nat᷑ a alicui b. c aūt nulli inſit. neceſſe eſt ergo c
alicui b nō ineē. ſꝫ oī ierat q̄re falſū qđ poſitū ē
Nulli ergo b inerat a. qm̄ aūt nō om̄i b ineſt a
ponat᷑ em̄ ineſſe om̄e. c aūt nulli. neceſſe eſt igit᷑
c nulli b ineſſe. hoc aūt impoſſibile. quare verū
eſt nō omni ineſſe Manifeſtū ergo qm̄ oēs ſyl
logiſmi ꝑ figuram mediā fiūt Sil'iter autē ⁊
ꝑ vltimā. ponatur em̄ a alicui b nō ineſſe. c aūt
omni b. ergo a alicui c nō ineſt Si ergo hoc i/
poſſibile falſum eſt alicui nō ineſſe. quare verū
eſt oī. ſi vero ſupponat᷑ nulli ineſſe. ſyll'us q̇dē
erit ⁊ impoſſibile Nō oſtenditur aūt qđ ꝓpoſi/
tum eſt Si em̄ ꝯtrariū ſupponat᷑ eadē erūt que
in ꝓoribꝫ Sed ad oſtendendū alicui ineſſe hec
eadem ponenda ypotheſis. Nam ſi a nulli b. c
aūt alicui b. a nō omni c. ſi ergo hoc falſum ve/
rum eſt a alicui b ineſſe. qm̄ nulli b ineſt a. po/
nat᷑ alicui ieſſe ſumptū ſit aūt ⁊ c omni b ineſſe
ergo neceſſe eſt alicui c ineſſe a. ſed nulli inerat
quare falſum eſt alicui b ineſſe a. Si aūt ſuppo
nat᷑ om̄i b ineſſe a. nō oſtendit᷑ ꝓpoſitū. ſed nō
ad oī ineſſe ſumenda eadē ypotheſis Nam ſi a
om̄i b. ⁊ c omni b a ineſt alicui c. hoc aūt nō fu/
it. quare falſum eſt oī ineſſe. ſi autem ſit verum
nō omni. ſi aūt ſupponat᷑ alicui ieſſe eadē erūt
q̄ ⁊ in his que ⁊ prius dicta ſunt Manifeſtū er
go quoniā in om̄ibꝫ ꝑ impoſſibile ſyllogiſmis
oppoſitum ſupponēdum Palam autē ⁊ qm̄ in
media figura oſtēdit᷑ quodāmodo affirmatiua
vl'is ⁊ in poſtrema Differt aūt q̄ eſt ad impoſ
ſibile demōſtratio ab oſtenſiua. in eo q᷑ ponat
qđ vult interimere deducēs ad idubitabile fal/
ſum Oſtēſiua aūt incipit ab indubitabilibꝫ ꝓ/
poſitōnibꝫ veris Sumūt ergo vtreqꝫ ꝓpōnes
indubitabiles. ſed hoc q̇dem ex q̇bꝫ eſt ſyll's Il
la vero vnā q̇dem harū. altera aūt ꝯtradictio/
nem ꝯcl'onis. ⁊ hic q̇dem nō neceſſe eſt notā eē
ꝯcluſionē neqꝫ ꝓus opinari, qm̄ ē aut nō eſt. il/
lic vero neceſſe eſt qm̄ nō eſt Differt aūt ni/
hil affirmatiuā vel negatiuā eē ꝯcluſionē. ſed ſi
militer ſe habꝫ in vtriſqꝫ Om̄e em̄ qđ oſtenſiue
ꝯcluditur ⁊ ꝑ impoſſibile mōſtrabitur. ⁊ qđ ꝑ
impoſſibile oſtēſiue ⁊ ꝑ eoſdē terminos Nam
qn̄ ꝑ impoſſibile ſyll'us fit in ꝓma figura qđ ve
rum eſt erit in media aut poſtrema. ꝓuatiuū q̇
dē in media. ꝑdicatiuū aūt i poſtrema Qn̄ āt in
media ſyll'us qđ verū eſt erit in ꝓma in omnibꝫ
propoſitionibꝫ. quando vero in poſtrema ſyl/

logiſmus quod verū ē erit in prima in oībꝫ af/
firmatiua q̇dem in ꝓma. ꝓuatiua aūt in media
Sit em̄ oſtēſum a nulli aūt nō omni b ineſſe ꝑ
primā figurā. ergo ypotheſis quidē erat alicui
b ineſſe a: c aūt ſumebat᷑ a quidē om̄i: b aūt nul
li c. ſic em̄ fiebat ſyll'us ⁊ per impoſſibile. H aūt
in media figura. ſic c a quidē om̄i. b aūt nulli in
eſt: ⁊ manifeſtū ex his qm̄ nulli b ineſt a Simi
liter aūt ⁊ ſi nō oī b oſtēſum ſit ineſſe a: nā ypo/
theſis eſt q̇dem omni b ineſſe a. c aūt ſumebat᷑
a quidē om̄i ineſſe b vero nō om̄i c. ⁊ ſi ꝓuati/
ua ſumpta ſit a: c ſil'r etem̄ fit ſic media figura
Rurſum ſit oſtenſū alicui b ineſſe a: ergo ypo
theſis quidē nulli b ineſſe a. b aūt ſumebat᷑ om
ni c ineſſe. ⁊ a om̄i vel alicui c. ſic em̄ erit ipoſſi
bile. hec aūt poſtrema figura. ſi a ⁊ b oī c. ⁊ ma
nifeſtū ex his qm̄ neceſſe eſt a alicui b ineſſe. ſi/
militer aūt ⁊ ſi alicui c ſumat᷑ ineſſe b vel a Rur
ſum in media figura oſtenſum ſit a om̄i b ineſſe
ergo ypotheſis q̇dem fuit nō oī b ineſſe a ſum
ptū eſt aūt a om̄i c. ⁊ c om̄i b. ſic erit impoſſibi
le. H aūt que ſequit᷑ erit ꝓma figura. ſi a om̄i c: ⁊
c om̄i b. Sil'iter aūt ⁊ ſi oſtenſum eſt alicui b in
eſſe a. nam ypotheſis q̇dem fuit nulli b ineſſe a
ſumptū aūt eſt a om̄i c. ⁊ c vlli b Si aūt ꝓuati/
uus ſit ſyll'us ypotheſis q̇dem a alicui b. ſump
tum eſt aūt a nulli c. ⁊ c om̄i b quare ſit ꝓma fi/
gura: ⁊ ſi nō vl'is ſit ſyll'us ſed a alicui b oſtēſū
ſit nō ineſſe ſil'iter: nā ypotheſis q̇dem omni b
ineſſe a. ſumptū eſt aūt a nulli c. ⁊ c alicui b. ſic
em̄ ꝓma figura Rurſum in tercia figura oſtē
ſum ſit a ineſſe omni b. ergo ypotheſis quidem
fuit nō omni b ineſſe a. Sumptum eſt autem c
om̄i b ⁊ a omni c: ſic em̄ erit impoſſibile. H aūt
prima figura. Similiter autē et ſi in aliquo ſit
demōſtratio. Nam ypotheſis quidem nulli b
ineſſe a. ſumptum eſt autē c alicui b. ⁊ a omni
c. Si aūt priuatiu⁹ ſit ſyllogiſmus ypotheſis
quidem a alicui b ineſſe. ſumptum eſt aūt c: a q̇
dem nulli. b autē omni c. hec aūt media figura
Manifeſtum eſt quoniā ꝑ eoſdem terminos ⁊
oſtenſiue eſt demonſtrare vnāquāqꝫ ꝓpōnem
Similiter aūt erit ⁊ cum ſint oſtenſiui ſyllogiſ
mi ad impoſſibile deducere ſumptis terminis
Qn̄ oppoſita ꝓpoſitio ꝯcluſioni ſumpta fuerit
nam fiunt idem ſyllogiſmi his qui ſunt per cō
uerſionē: quare ſtatim habemus ⁊ figuras per
quas vnūquodqꝫ erit Palam ergo quoniā om
nis propoſitio oſtenditur ſm̄ vtroſqꝫ modos

VNIVERSIDAD
DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

et ꝑ impoſſibile ⁊ oſteſiue. et non ꝯtingit ſe
parari alterum.

Querit̃ vtrū ſyll's ꝑ impoſſibile ſit bonus ſil
logiſmus diſtinctus a ſyll'o ꝯuerſiuo. ¶ Arguit̃ p̈mo ꝙ
nō. qꝛ in om̄i ſyll'o debent eſſe tres termini tm̄. ſed in ſyll'o
ꝑ impoſſibile ſunt plures termini ꝗ̄ tres. g̊ nō eſt bonus
ſyll's ¶ Sc'do ſic. vl'is affirmatiua nō p̄t oſtendi ꝑ impoſ
ſibile in p̈ma figura. g̊ neqꝫ in alijs figuris. ⁊ per ꝯn̄s neqꝫ
alie ꝓpōnes p̄nt ꝑ impoſſibile oſtendi. cū vl'is affirmatia
inter oēs ꝓpōnes ſit potiſſima ¶ Tercio ſic. ſyll'us ꝑ im-
poſſibile ꝓcedit ex oppoſito ꝯcl'onis ſicut ſyll's ꝯuerſiuus
g̊ nō eſt diſtinctus a ſyll'o ꝯuerſiuo In oppoſitū eſt phi
loſophus in textu

Sciendum primo. ꝙ poſtq̄ꝫ ph'us deter-
minauit de ſyll'o ꝯuerſiuo. Hic ꝯn̄ter determinat de ſyl-
logiſmo ꝑ impoſſibile. q̄ ſic definit̃ Syll's ꝑ impoſſibile ē q̄
ꝓcedit ex oppoſito ꝯtradictorio ꝯcl'onis ꝓbāde date a re
ſpondente cū vno manifeſte vero inferens ꝯcl'onem ma-
nifeſte falſam. ex cuius falſitate fit regreſſus ad falſitatē
ypotheſis date a reſpondēte. ⁊ ꝑ hoc infert̃ veritas ꝯcluſi
onis probande. Ex iſta definitōe pꝫ. ꝙ in ſyll'o ꝑ impoſſi
bile ſunt tres proceſſus ⁊ tres ꝯcl'ones anteqꝫ habeat̃ fina
le intentū quoꝝ ſolus p̈mus eſt ꝯn̄a ſyllogiſtica. alij autē
duo nō ſunt ſyllogiſtici ſed enthimematici. quoꝝ primus
eſt ꝑ quem infertur falſitas ypotheſis ꝓpter falſitatē con
cluſionis. Secūdus vero ꝓceſſus eſt quo ex falſitate ypo
theſis infert̃ veritas cōcluſionis ꝓbande. Et poteſt hec
p̄tās ſylli vocari ſyll's ꝑ ipoſſibile ⁊ ſyll's ad ipoſſibile ſm̄
ꝙ p̄t denoiari a t'io a quo vel a t'io ad quē Nā ꝑ ipoſſibile
ꝓcedit ad impoſſible. tam in p̈mo ꝓceſſu q̄ eſt ab ypothe
ſi impoſſibili ad ꝯcluſionē impoſſibilē. q̄ꝫ a ſecūdo ꝓceſſu
qui eſt a ꝯcl'one impoſſibili ad ypotheſis impoſſibilitatē
tam in tercio in quo ꝓcedit̃ ab impoſſibilitate ypotheſis
ad veritatē ꝯcl'onis ꝓbande. quā r̄ndens p̈us negauerat
et cogit̃ eam ꝯcedere. vel ducit̃ ad maximū impoſſibile. ſ.
ad ꝯcedendū duo ꝯtradictoria eſſe ſimul falſa

¶ Sciēdum ſecūdo. ꝙ ſyll'us ꝯuerſiuus. ⁊ ſyl
logiſmus ꝑ impoſſibile ꝯueniūt ⁊ differūt. Cōueniūt em̄
p̈mo in hoc ꝙ fiunt in eiſdem modis ⁊ figuris. ſecūdo cō
ueniūt in hoc ꝙ fiunt ambo ſumendo oppoſitū alicuiꝰ cō
cluſionis. Sed differūt p̈mo qꝛ ſyll's ꝯuerſiuus p̄ſuppo-
nit aliquē ſyllogiſmū p̈us factū ex cuius ꝯcl'onis oppoſi-
to ꝓcedit. Sed ſyll'us ꝑ impoſſibile nō p̄ſupponit aliquē
ſyllogiſmū p̈us factum. licet p̄ſupponat aliquā ꝯcl'onem
negatā a reſpondente. ⁊ ſumat ꝯtradictoriū eius tanquā
ypotheſim datam a r̄ndente. qꝛ negans aliquā ꝯcl'onē
ꝯcedit ſuam ꝯtradictoriam. niſi dicat ꝯtradictoria eſſe ſi-
mul falſa. Secūdo differūt. qꝛ ſyll'us ꝯuerſiuus ordinat̃
ad bonitatem ꝯn̄e alicuius ſylli p̈us facti. Sed ſyll'us ꝑ
impoſſibile ordinat̃ ad oſtendendū veritatem alicuiꝰ con
cluſionis p̈us negate. Ex quo ſequitur tercia differentia.
qꝛ ſyll's ꝯuerſiuꝰ fit ſumendo tam oppoſitū ꝯtrariū q̄ꝫ cō-
tradictoriū. Sed ſyll'us ꝑ impoſſibile ſolū fit capiēdo cō
tradictoriū. qꝛ cōtraria falſa nō poſſet inferre veritatē ſue
ꝯtrarie. qꝛ ꝯtraria ſimul ſtarent in veritate. Quarto diffe
runt. qꝛ ſyllogiſmus ꝯuerſiuus equaliter ꝯcludit verum
⁊ falſum. qꝛ ordinat̃ ſolum ad oſtendendum veritatē con
ſequētie. ſed ſyll'us ꝑ impoſſibile ſupponit falſum ⁊ ꝯclu-
dit in p̈mo ꝓceſſu vbi oportꝫ ꝙ p̄miſſa cum ypotheſi ma
nifeſte ſit vera. al's r̄ndens vellet ex falſitate ꝯcluſionis in
ferre falſitatem illius p̄miſſe ⁊ nō ſue ypotheſis. ſimiliter
debet eſſe manifeſte falſa ne r̄ndens neget eā eſſe falſaꝫ

¶ Concluſio prima. Vl'is affirmatiua non
poteſt oſtendi per impoſſibile in prima figura. ſed omnes
alie ꝓpōnes ibi ꝓbari p̄nt. Primū pꝫ. qꝛ quelibet ꝓpoſitio
in illa figura ⁊ illo modo ſolū poteſt oſtendi ꝑ impoſſibile.
vbi ſua ꝯtradictoria p̄t eſſe premiſſa. ⁊ vbi nō poteſt eſſe
p̄miſſa nō p̄t ꝓpoſitio oſtendi per impoſſibile. ſed ꝯtradic
toria vl'is affirmatiue que eſt particularis negatiua nō p̄t
eſſe p̄miſſa in p̈ma figura. qꝛ nō poteſt eſſe maior inq̄ꝫtū
eſt particularis neqꝫ minor inq̄ꝫtum eſt negatiua. Secun
da pars ꝯcl'onis pꝫ. qꝛ ꝯtradictoria cuiuſlibet alterius ꝓ-
poſitōis p̄t fieri premiſſa in p̈ma figura. vt ꝓbaret̃ induc
tiue Ex dictis pꝫ ꝙ in ſecūda ⁊ tercia figuris poſſunt oſtē
di ꝑ impoſſibile quatuor genera ꝓpōnum. Patꝫ qꝛ ꝯtra-
dictoriū cuiuſlibet in ipſis p̄t eſſe p̄miſſa

¶ Concluſio ſecūda. et reſponſalis ad queſituꝫ
Syll'us ꝑ impoſſibile eſt bonus ſyll'us ⁊ eſt diſtinctus a
ſyllogiſmo cōuerſiuo. Probatur ꝯcluſio per ea q̄ dicta ſꝫ

Dubitatur primo: Quō differūt ſyllogiſmꝰ
ꝑ impoſſibile ⁊ ſyll'us oſtenſiuus Ad dubiū reſpōdet̃
ꝙ illi ſyllogiſmi dupl'r differūt. Primo qꝛ ſyll'us ꝑ impoſ
ſibile procedit ex vna p̄miſſa manifeſte vera ⁊ alia falſa ad
ꝯcluſionem falſam. ſed ſyll'us oſtenſiuus ꝓcedit ex am-
babꝰ veris ad ꝯcluſionē veram. Ideo d̄r ph'us ꝙ oſtenſi
uus procedit ex ꝓpōnibꝰ indubitabilibꝰ veris. ſed ſyll's ꝑ
impoſſibile ꝓcedit ex ꝓpōnibꝰ indubitabilibꝰ vna q̄dē vera
altera q̄dē falſa. Secūdo differūt. qꝛ oſtenſiuus nō p̄ſup
ponit aliquā ꝯcluſionē ꝯceſſam vel negatā ad ſumenduꝫ
ipſam ꝑ modū ypotheſis. Sed ſyll'us per impoſſibile p̄-
ſupponit cōcluſionē negatam ⁊ capit ꝯtradictoriū eius ꝑ
modū ſuppōnis. ſed t̄n ꝯueniūt in hoc ꝙ quicq̄d demon
ſtrat̃ oſtenſiue poteſt demōſtrari ꝑ impoſſibile. ⁊ ecōtra
ꝑ eoſdem terminos nō tamē eodem mō. qꝛ ꝓpoſitio affir-
matiua oſtenſiue oſtenditur in modo affirmatiuo. ſed per
impoſſibile demōſtrat̃ in modo negatiuo. qꝛ demonſtra
tur ꝑ impoſſibile ſumendo ꝓ p̄miſſa ꝯtradictoriū eiꝰ. ſi-
militer ⁊ in alijs. Verūtamē aliquid p̄t demonſtrari per
impoſſibile. qđ nō poteſt oſtēſiue demōſtrari a priori. ſicut
ſunt p̈ma p̈ncipia indemonſtrabilia. Ex dictis pꝫ ꝙ ſyl-
logiſmus oſtenſiuus p̄t ſic deſcribi. eſt qui nō ꝓcedit ex
aliqua ypotheſi ꝯnumerata in p̄miſſis. Sed ſyll's ex ypo
theſi eſt qui ꝓcedit ex aliqua ſuppōne ꝯnumerata in p̄miſ
ſis. ⁊ ſyllogiſmus ꝑ impoſſibile eſt vna ſpēs eius

Dubitatur ſecūdo. De vtilitate huius po
teſtatis Ad dubiū reſpondet̃ ꝙ vtilis eſt p̈mo demō
ſtratori ꝯtra ꝓteruos negātes p̈ma p̈ncipia ⁊ ꝓpōnes ma
nifeſte veras Secūdo vtilis eſt dyalectico. non tamen eo
dem modo ſicut demonſtratori. qꝛ in dyalecticis nō ſunt
ꝓpōnes ita manifeſte vere aut falſe ſicut in demōſtratiuis

¶ Ad rationes. Ad primam dicitur ꝙ
ſyllogiſmus per impoſſibile ſolum quo ad primum pro-
ceſſum eſt ſyllogiſticus. ⁊ quātum ad illum proceſſum in
ipſo ſunt tres termini. Ad ſecūdam ⁊ terciam rationes
patet ſolutio ex dictis

Sexta poteſtas

In qua aūt eſt figura ex oppoſitis ꝓpōnibꝰ
ſyllogiſare ⁊ in qua nō eſt ſic erit manifeſtum.
Dico aūt oppoſitas ꝓpōnes eſſe ſm̄ loquutio
nem quidem quatuor vt om̄i nulli. om̄i nō om
ni. ⁊ alicui nulli: ⁊ alicui ⁊ nō alicui. ſm̄ verita-
tem aūt tres. Nam alicui non alicui ineſſe ſm̄
loquutōem opponit̃ ſolum Harū aūt ꝯtrarias
quidem vniuerſales om̄i nulli ineſſe. vt omneꝫ
diſciplinā eſſe ſtudioſam. nullam eſſe ſtudioſaꝫ
alias vero oppoſitas Ergo in p̈ma quidem fi
gura nō ē ex oppoſitis ꝓpōibꝰ ſyllogiſmus ne
qꝫ affirmatiuus neqꝫ negatiuus. Affirmatiuꝰ
q̄dem nō. quoniā vtraſqꝫ oportꝫ affirmatiuas
ꝓpōnes oppoſite aūt affirmatio ⁊ negatio Pri
uatiuus aūt non. quoniā oppoſite q̄dem idem
de eodem predicāt ⁊ negant. In p̈ma aūt figu
ra medium non d̄r de vtriſqꝫ ſed de alio quideꝫ
aliud negatur. Idem autē de alio p̄dicatur. he
vero nō opponūt̃ In āt media figura ⁊ ex op
poſitis ⁊ ꝯtrarijs contingit fieri ſyllogiſmū. ſit
em̄ bonū quidē in quo a diſciplina autē in quo
b ⁊ c. Si ergo omnem diſciplinam ſtudioſam
ſumpſit ⁊ nullā a ineſt omni b. ⁊ nulli c. quia b
nulli c. ergo diſciplina eſt diſciplina Siliter āt
et ſi oēm ſumēs ſtudioſam diſciplinā medicinā
nō ſtudioſam ſumpſit Nam a b q̄dē oī. c autem
nulli. quare q̄dā diſciplina nō erit ſtudioſa di-
ſciplina Et ſi a c q̄dē oī b aūt nulli. eſt aūt b q̄-
dem diſciplina. c autꝫ medicina. a ꝟo opinio
Nulla em̄ diſciplina opinionē ſumēs ſumpſit
quādā diſciplinā eſſe opinionē Differt aūt a p̈
ore in terminis vel in terminoꝝ ꝯuerſione con
uerti. nā p̈us q̄dē ad b. nūc aūt ad c affirmatia
Et ſi nō ſit vl'is altera ꝓpō ſiliter Semper em̄
mediū eſt qđ ab altero q̄dē negatiue d̄r De al-
tero ꝟo affirmatiue. q̄re ꝯtingit oppoſita ꝯclu
di verū nō ſemꝑ neqꝫ oīno. ſed ſi ſic ſe habent q̄
ſunt ſub medio: vt vel eadē ſint vel totū ad par
tem. aliter aūt impoſſibile Nō em̄ erūt ꝓpōes
vllo mō neqꝫ ꝯtrarie neqꝫ oppoſite In tercia
vero figura affirmatiuus q̄dē ſyll'us nullo mō
erit ex oppoſitis ꝓpōnibꝰ ꝓpter cām p̄dictam ⁊
in p̈ma figura Negatiuus autꝫ erit ex vl'ibꝰ ⁊
nō vl'ibꝰ terminis Sit em̄ diſciplina in quo b
c. medicina aūt in quo a. ſi ergo ſumat̃ oēm me
dicinā diſciplinā. ⁊ nullā diſciplinā medicinaꝫ
b oī a ſumpſit. ⁊ c nulli a. quare erit q̄dā diſci-
plina nō diſciplina Siliter aūt ⁊ ſi nō vl'r ſum
pta ſit a b ꝓpō Nā ſi eſt q̄dā medicina diſcipli
na. ⁊ nulla rurſum medicina diſciplina. accidit
q̄nqꝫ diſciplinā quādā nō eſſe diſciplinā Sūt
vl'ibꝰ q̄dē terminis ſumptis ꝯtrarie ꝓpōnes. ſi
aūt ꝑticularis ſit altera oppoſite Oportꝫ āt
ſcire q̄m̄ ꝯtingit ſic oppoſita ſumere queādmo
dū diximus oēm diſciplinā ſtudioſaꝫ eē: et rur
ſum nullam aut aliquā non ſtudioſaꝫ eē qđ nō
ſolet latere Erit aūt ꝑ alias interrogatōes ſyllo
giſare alterā. aut vt in topicis dictū eſt ſumere
Q̄m̄ aūt affirmationū oppoſitiones ſunt tres
Sexies accidit oppoſita ſumere. aut oī et nul
li. aut oī et non oī. aut alicui ⁊ nulli. ⁊ hoc ꝯuer
ti i terminis. vt a oī b ⁊ nulli c. aut oī c et nulli
b. aut huic b q̄dē oī c illi vero non oī. ⁊ rurſum
hoc ꝯuerti ſm̄ terminos Sic aūt ⁊ in tercia fi
gura. quare manifeſtū eſt ⁊ quotiēs et in q̄bꝰ fi
guris contingit ꝑ oppoſitꝰ ꝓpōnes fieri ſyll'm
Manifeſtū etiā ꝙ ex falſis q̄dē eſt verū ſyllogi
ſare. queādmodū dictuꝫ eſt p̈us Ex oppoſitis
aūt nō: ſemꝑ em̄ ꝯtrariꝰ ſit ſyll's rei. vt ſi eſt bo
nū nō eſt bonū. aut ſi aīal nō aīal. eo ꝙ ex ꝯtra
dictōe eſt ſyll'us. ⁊ ſubiecti termini aut idē ſunt
aut hic q̄dē totū. ille aūt ꝑs Palā etiā q̄m̄ in pa
ralogiſmis nihil ꝓhibet fieri ypotheſeos ꝯtra-
dictōem. vt ſi eſt impar nō eſſe impar. nā ex op
poſitis ꝓpōnibꝰ cōtrarijs fit ſyll'us rei. ſi ergo
ſumpſit hmōi erit ypotheſeos ꝯtradictio. oportꝫ
aūt ꝯſiderare q̄m̄ ſic q̄dē nō eſt cōtraria ꝯclude
re ex ſyll'o vno. vt ſi ſit ꝯcluſio qđ nō eſt bonuꝫ
aūt aliud q̄deꝫ tale. niſi ſtatim ꝓpō hmōi ſuma
tur. vt q̄m̄ om̄e aīal eſſe albū ⁊ nō albū. hoīem
aūt aīal. ſed et aſſumere oportꝫ ꝯtradictōnem. vt
q̄m̄ oīs diſciplina opinio. Deinde aſſumere q̄-
niā medicina diſciplina q̄dē oīs eſt. nulla autē
medicia opinio oppoſitio. queādmodū redar-
gutōes ſiūt. aut ex duobꝰ ſyll'is. Quare eſſe q̄-
dē ꝯtraria ſm̄ veritatē que ſumpta ſunt non eſt
alio modo ſumere q̄ꝫ hoc modo: queādmoduꝫ
dictum eſt prius

¶ Queritur Vtrum ſyllogiſmus ex oppoſitis
ſit bonus ſyll'us ab alijs diſtinctꝰ Arguit̃ p̈mo ꝙ nō
in om̄i ſyll'o req̄runt̃ tres termini. ſed in ſyll'o ex oppoſitis
ſunt duo termini tm̄. g̊ ſyll'us ex oppoſitis nō eſt bonꝰ ſyl
logiſmus Sc'do ſic. in p̈ma figura nō fit ſyll'us ex op-
poſitis. g̊ nec in alijs. Tenet ꝯn̄a. qꝛ p̈ma figura eſt origo
aliaꝝ Tercio ſic. ſyll's ꝑ impoſſibile ⁊ ſyll'us ꝯuerſiuꝰ
ꝓcedūt ex oppoſitis. g̊ ſyll's ex oppoſitis nō diſtinguit̃ ab
ipſis In oppoſitū eſt ph'us in textu

¶ Sciendū primo. ꝙ poſtq̄ꝫ ph'us determina
uit de ſyll'o ꝯuerſiuo ⁊ ad impoſſibile q̄ p̄ſupponūt oppoſi
tū ꝯcl'onis. ⁊ fiūt in oī figura. Cōſequēter determinānduꝫ
eſt de ſyll'o ex oppoſitis in quo ſolo eſt oppō p̄miſſaꝝ. ⁊ ſo-
lum fit in duabꝰ figuris. q̄ ſic definit̃. Syll'us ex oppoſitis
eſt q̄ ꝓcedit ex p̄miſſis ꝯtrarijs vel ꝯtradictorijs inferēs
negatiue idē de ſeipſo in ꝯcl'one. Ex q̄ pꝫ. ꝙ licet ex falſis

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ꝯtingat ſyllogiſarē verū.nunq̄ tñ ex oppoſitis.q2 idem de ſeipſo vere negari non pt.q2 ſicut nulla eſt verioꝛ illa in q̄ idem affirmaꝛ de ſeipſo.ſic nulla eſt falſioꝛ illa in qua idem negaꝛ de ſeipſo. Ulterius ſeq̄tur ꝙ iſte ſyll'us aliter fit ex oppoſitis q̄ȝ ſyll's ꝯuerſiuus ⁊ ꝑ impoſſibile.q2 illi ꝓcedūt ex oppoſito ꝯclōnis ſyllogiſate vel ſyllogiſande. ⁊ neuter ipſoꝝ ꝓcedit ex p̄miſſis oppoſitis inter ſe. Et ad declaratione huius ſyllogiſmi ponit textus quatuoꝛ oppōnes ꝓpoſitionū ſm loquutōem.id eſt ſm affirmatōem ⁊ negatione eiuſdem p̄dicati de eodē ſubiecto Prima eſt vl'is affirmatiua ⁊ vl'is negatiua q̄ d2 ꝯtraria. Secūda eſt vl'is affirmatiua ⁊ particularis negatiua. Tercia eſt vl'is negatiua ⁊ particularis affirmatiua.⁊ iſte due dicūtur ꝯtradictorie.⁊ dicūtur due oppōnes.⁊ ſm loquutōem differūt cū ſint duo modi ꝯtradictōis ⁊ etiā ſm rem. Quarta oppoſitio eſt particularis affirmatiua ⁊ ꝑticularis negatiua q̄ eſt oppoſitio ſm loquutōem ⁊ nō ſm rem.eo ꝙ ſubcōtrarie poſſunt ſimul ſtare in veritate. Alie ꝟo tres oppoſitiones ſunt oppōnes ſm rem ⁊ ſm loquutōnem. Et ſi dicaꝛ ꝙ ꝯtrarie ſimul ſtant in falſitate.ḡ nō opponūtur. Negaꝛ ꝯſequentia.q2 ſtare in falſitate eſt ſtare in nullo ſm rē cuȝ falſum ſit nō ens. Ex dictis ſeq̄ꝛ ꝙ in ſubcōtrarijs nō fit ſyll'us ex oppoſitis.q2 nō opponūtur ſm rem.eo ꝙ ſubiectum in ipſis p̄t capi ꝓ diuerſis .ideo ſi ex ipſis fieret ſyll's ſtaret mediū nō teneri ibi vniuoce.ſed ꝓ diuerſis.

¶Sciendū ſecūdo.ꝙ oppoſitio ꝓpōnis p̄t capi dupl'r. Uno mō ꝯmuniter ꝓ omī repugnātia duaruȝ ꝓpōnū inter ſe.ſic ꝙ nec ſunt eiuſdeȝ ſubiecti ⁊ p̄dicati nec ſm rem nec ſm vocē.ſic opponūtur iſte due.omne currēs eſt aſinus.oīs hō eſt currens , ⁊ ex talib9 oppoſitis fieret ſyll'us ex oppoſitis in p̄ma figura.ſed hic nō accipiꝛ oppoſitio ita ꝯmuniter.q2 in talib9 nō eſt oppō ſm rem ſed ſm materiā tm̄. Alio mō capiꝛ oppoſitio ꝓprie qn̄ idem affirmaꝛ ⁊ negaꝛ de eodē ad idem ſm idē cū alijs circūſtātijs req̄ſitis ad oppōnem. Et hoc adhuc ꝯtingit dupl'r. quia vel affirmaꝛ vel negaꝛ idem de eodē tam ſm reȝ q̄ȝ ſm vocem.⁊ hec eſt oppoſitio ꝑ ſe ⁊ ꝑfectiſſima . Uel affirmaꝛ et negaꝛ idē de eodem ſm rem.ſed nō ſm vocē.ſicut ꝯtingit in ſynonomis. Uel etiā vbi ſubiectū vnius oppoſitoꝝ ſe haberet ad ſubiectū alterius.ſicut ꝑs ſubiectiua ad ſuū totum aut etiā p̄dicatū. Et hec d2 oppō ꝑ accn̄s ⁊ ꝑ alterū ſicut opponūtur iſte due.oīs diſciplina ē ſtudioſa nulla medicina ē ſtudioſa.ſil'r ſe hn̄t iſte due.omē aīal currit. nulluȝ aīal moueꝛ.⁊ ex vtriſq̄ȝ p̄t fieri ſyll'us ex oppoſitis

¶ Cōcluſio p̄ma In nullo mō affirmatiuo p̄t fieri ſyll's ex oppoſitis Pȝ q2 in tali mō p̄miſſe ābe ſunt affirmatiue.ſed ſꝑ oȝ vnā ꝓpōnē oppoſitaꝝ eſſe negatiuā. ergo ꝯcl'o vera. Ex q̄ ꝯcluſione ſequiꝛ ꝙ in p̄ma figura nū q̄ȝ fit ſyll'us ex oppoſitis in modis affirmatiuis neq̄ȝ etiaȝ negatiuis.q2 ꝓpōnes oppoſite ſunt eiuſdem ſubiecti ⁊ p̄dicati qđ nō ꝯtingit in p̄miſſis p̄me figure in qua idē ſubijciꝛ in maioꝛi ⁊ p̄dicatur in minoꝛi.

Concluſio ſecūda. In ſecūda et tercia figuris p̄t fieri ſyllogiſmus ex oppoſitis tam in cōtrarijs q̄ȝ in ꝯtradictorijs.ſiue ſint oppoſite per ſe ſiue per accn̄s. Paȝ ꝯcluſio exemplariter in ſingulis modis.vt ſic arguēdo in ſecūda figura.omnis diſciplina eſt ſtudioſa.nulla diſciplina eſt ſtudioſa.ergo nulla diſciplina ē diſciplina. vel ex cōtradictorijs ſic.nulla diſciplina ē ſtudioſa.aliq̄ diſciplina eſt ſtudioſa.ergo aliqua diſciplina nō eſt diſciplina Et ex oppoſitis per accidens ſic arguitur.nulla diſciplina eſt ſtudioſa.omnis medicina eſt ſtudioſa .ergo nulla medicina eſt diſciplina.ſed in tercia figura ſemꝑ ꝯcluditur ꝑticulariter negatiue in ſyllogiſmo ex oppoſitis.⁊ negaꝛ p̄dicatuȝ de predicato primo

Dubitatur primo. Quomodo ſciri poterit in qua figura ſit ſyllogiſmus ex oppoſitis. nam cum ideȝ ſubijcitur ⁊ predicatur in vtraq̄ȝ videtur eſſe in ſecūda ⁊ tercia figuris Ad dubiū reſpondetur ꝙ ſi talis ſyll's capiatur ꝓ premiſſis tm̄ ſine comparatōe ad ꝯcluſioneȝ .ſic eſt indifferens ad ſecūdam ⁊ terciā figuras.ſed ſi comparantur p̄miſſe ad ꝯcluſionem. videri p̄t in qua figura fit. q2 in ꝯcluſione negatur extremitas de extremitate.eo ꝙ in nullo ſyllogiſmo mediū poniꝛ in ꝯcluſiōe.ſi ergo ſubiectū de ſubiecto ꝯcludatur negatiue.ſic eſt in ſecūda figura.⁊ ſi predicatum de predicato.ſic eſt in tercia. Nec p̄t dici ꝙ predicatum de ſubiecto ꝯcludatur vel econtra.q2 ſic mediū intraret ꝯcluſionem. ⁊ in nullo differret concluſio ab altera premiſſarum

¶Dubitaꝛ ſecūdo: De vtilitate huius poteſtatis Ad dubiū rn̄detur.ꝙ vtilis eſt cōtra ꝓteruos negātes vel ꝯcedētes manifeſte vel occulte duo cōtraria vel ꝯtradictoria.q2 ꝑ hāc poteſtatē ducūtur ad magis incōueniens ſm apparentiā ſcȝ ad negandū idem de ſeipſo et etiā hec poteſtas eſt vtilis vt ſciam9 ꝙ ex duob9 terminis ſine tercio diſſili ſm rem ꝯtingit ſyllogiſare

¶Ad rationes. Ad primam dicitur ꝙ in ſyll'o ex oppoſitis nō ſunt niſi duo termini ſm rem diſtincti.ſunt tñ tres diſtincti ſm rōnem maioꝛis extremitatis et minoꝛis. Scđa ⁊ tercia ſolute ſunt ex dictis

N p̄ncipio q̇dē petere ⁊ accipeꝛ ē vt in genere ſumere in eo qđ eſt nō demrāre ꝓpoſitū. H̄ āt accidit multipl'r. naȝ ſi ⁊ oīno nō ſyllogiſaꝛ ⁊ ſi ꝑ ignota āt ſil'r ignota: et ſi ꝑ poſteriora qđ p̄us ē Demōſtratio em̄ ⁊ ex notioꝛib9 ⁊ p̄oꝛib9.hoꝝ ḡ nihil eſt petere qđ ex p̄ncipio: ſȝ q2 hec q̇dē ꝑ ſe nata ſunt cognoſci.illa ꝟo ꝑ alia. Nā p̄ncipia q̇dē ꝑ ſe:q̄ āt ſunt ſub p̄ncipijs ꝑ alia. Qn̄ qđ nō ꝑ ſe notū eſt ꝑ ſe aliq̇s conatur oñdere.tūc petit qđ in p̄ncipio eſt Hoc aūt ē ſic q̇dē facere vt ſtatim ꝓbet qđ ꝓpoſitū ē: Cōtingit āt ⁊ trāſgrediētes ad alia que nata ſunt ꝑ illud oñdi.ꝑ hoc demrāre qđ ex p̄ncipio ē.vt ſi oñdaꝛ a ꝑ b.⁊ b ꝑ c.c āt natū ſit oñdi ꝑ a:accidet em̄ idē a ꝑ c mōſtrare eos q̇ ſic ſyllogiſāt qđ faciūt q̇ ꝑalellas arbitranꝛ ſcribere Latēt em̄ ſeipos ſumentes talia q̄ nō valēt demrāre ſi non ſint ꝑalelle.q̄re accidit ſic ſyllogiſantib9 eē ſingulū dicere ſi ē ſingulū.ſi āt oē erit ꝑ ſe notū qđ eſt ipoſſibile. Si ḡ aliq̇s aſſumpto dubio q̄m a ineſt c.ſil'r aūt ⁊ q̄m b a ieſt.petit a ineē b Nōdum aūt manifeſtū ſi qđ in p̄ncipio eſt petat.ſȝ q̄m nō demōſtrauit manifeſtū.nō em̄ eſt p̄ncipiū demonſtratōis qđ ſiliter eſt incertū. Si āt b ad c ſic ſe hȝ vt idem ſit:aut palam q̄m ꝯuertunꝛ aut ineſt alterū alteri.qđ in principio ē petit.nā ⁊ q̄m a ineſt b.ꝑ illa mōſtrabit ſi ꝯuertūtur. Nūc aūt hoc ꝓhibet ſed nō modus ſi autē hoc facit qđ dcm̄ eſt:facit et ꝯuerteꝛ ꝑ tres terminos Sil'r āt et ſi b ſumpſerit ineē c.cū ſil'r incertū ſit ineē a:nō idem qđ ex p̄ncipio. ſed neq̄ȝ demōſtrat Si aūt ſit idē a et b.aut in eo ꝙ conuertunꝛ. aut in eo ꝙ ſequiꝛ a ei qđ ē b qđ ex p̄ncipio petit circa minorē ꝓpōem ꝓpt' eādeȝ cām Nā ex p̄ncipio petere q̇d valet dcm̄ eſt nobis qn̄ ꝑ ſe mōſtraꝛ qđ nō ē ꝑ ſe manifeſtū Si ergo eſt in p̄ncipio petere ꝑ ſe mōſtrare qđ nō eſt ꝑ ſe manifeſtū.hoc aūt eſt nō oſtēdere qn̄ ſil'r dubia ſunt qđ mōſtraꝛ ⁊ ꝑ qđ mōſtraꝛ: vel in eo ꝙ eadem eidē vel in eo ꝙ idē eiſdē ineſſe ſumiꝛ In media q̇dē et tertia figura vtriq̄ȝ ꝯtigit.qđ eſt in principio petere. In p̄dicatiuo aūt ſyll'o i tertia et in prima: Qn̄ aūt negatiue qn̄ eadē ab eodē et nō ſil'r vtreq̄ȝ ꝓpōnes Sil'r āt et in media eo ꝙ nō ꝯuertunꝛ tm̄ ſm negatios ſyll'os Eſt āt in pricipio petere i demōſtratōib9. q̄ ſm ꝟitatē ſic ſe hn̄t In dialecticis āt q̄ ſm opionē

Queriꝛ. vtrū petitio p̄ncipij ſit peccatū incidens circa ſyll'm circularē. Arguiꝛ ꝙ nō primo.q2 h̄ conſideraꝛ de ſyll'o circulari ꝓut eſt illatiu9 tm̄. ſed petitio p̄ncipij nō ipedit illatōem.ḡ nō eſt peccatum incidēs circa ſyllogiſmū circularem. Scđo petitio p̄ncipij eſt q̇dā locus ſophiſticus ꝑtinens ad ſophiſtā.ḡ nō hȝ hic cōſiderari vt pctm̄ circa ſyll'm circularem. Tertio.petitio pricipij ē pctm̄ circa ſyll'm dialecticū ⁊ demōſtratm̄ ſȝ ſyllogiſmus circularis nō eſt dialecticus neq̄ȝ demōſtratiuus.q2 circulo demōſtrare eſt ipoſſibile.ḡ petitio principij nō eſt pctm̄ circa ſyllogiſmū circularē In oppoſitū eſt ph's in textu.

¶ Sciendū primo. Q2 poſtq̄ȝ determinauit p. de ſex ꝓtātib9 ſyll'oꝝ. Conſequēter in hoc ſcđo tractatu determiat de pctis ſiue erroꝛib9 incidentib9 circa huiuſmodi ꝓtātes.primuȝ pctm̄ eſt petitio principij ⁊ incidit circa ſyll'm circularem. Scđm ē nō ꝓpter hoc accidere falſum et incidit circa ſyll'm ad impoſſibile Tertiū eſt fallacia cōtrarie opinionis et incidit circa ſyll'm ex oppoſitis Circa primū pctm̄ intelligendū eſt ꝙ nō demōſtrare ꝓpoſitū eſt genus ad hoc ꝙ eſt petere id qđ eſt i principio tripliciter āt nō ꝯtingit demonſtrare ꝓpoſitū Uno° qn̄ oīno nō ſyllogiſaꝛ.ſcđo mō qn̄ aliq̇d oñdiꝛ ꝑ eque vel magis ignotū. Tertio mō qn̄ prius ſyllogiſaꝛ ꝑ poſterius Nā demōſtratio ſꝑ debet eſſe ex prioꝛib9 vel ſimpliciter vel quo ad nos ſed iſtis trib9 modis nōdū fit petitio ei9 qđ eſt in p̄ncipio ſed adhuc aliud requiriꝛ ibi

¶Sciendū ſecūdo. Q2 quedā ſunt que per ſe nata ſunt ꝯgnoſci ⁊ nō per alia ſicut p̄ma principia que ſtatim ꝯgnoſcūtur apprehenſis terminis Alia vero ſunt q̄ nata ſunt cognoſci per alia ſicut ꝯcluſiones q̄ ꝯgnoſcūtur in lumine ſuoꝝ principioꝝ Eſt ergo petere principiū nō demōſtrare ꝓpoſitū qn̄ qđ nō ē natū ꝑ ſe ꝯgnoſci. aliq̇s conaꝛ ꝑ ſe oñdere.vñ tunc fit petitio p̄ncipij qn̄ ad ꝓbatōeȝ alic9 aſſumiꝛ aliqđ qđ nō ē ꝑ ſe notū. ⁊ tñ aſſumiꝛ ſine aliq̄ ꝓbatōe ⁊ petiꝛ ꝯcedi a rn̄dēte. dupl'r tñ ꝯtigit petere p̄nm̄.vno° Qn̄ idē re ⁊ noīe aſſumiꝛ ad ꝓbādū ſeipſuȝ. ⁊ h̄ eſt petere p̄ncipiū ſtati.vt hō currit.ḡ hō currit. Scđo mō petiꝛ p̄ncipiū qn̄ ad oñdēdū ꝓpoſitū aſſumiꝛ aliq̇d qđ eſt eq̄ vel magis natū oñdi ꝑ ꝓpoſitū q̄ȝ ecōtra qđ ꝯtingit dupl'r.vno° qn̄ maioꝛ eſt eq̄ vel magis dubia q̄ȝ ꝯcl'o. Scđo mō qn̄ minoꝛ ⁊ h̄ eſt petere p̄ncipiū non ſtatim qđ hȝ reduci ad petere p̄ncipiū ſtatim.ſi ei maioꝛ ſit eq̄ dubia ſicut ꝯcl'o.tc̄ petiꝛ oñdi ꝑ ꝯcluſionē.ſi ḡ oſtēdat ꝯcl'onē ⁊ ꝯcl'o maioꝛē oñdat ſeq̄tur ꝙ maioꝛ oſtēdat maioꝛē. ⁊ ꝯcluſio ꝯcluſionē.et ſic idē oñdit ſeipm ſic oſtēderem9 ꝙ linee paralelle ſunt eque diſtantes q2 nō concurrūt. Non ꝯcurrere em̄ p̄t oñdi de illis lineis ꝑ h̄ ꝙ ē eque diſtare ⁊ ſic petitur principium

¶Cōcluſio p̄ma. In quolil et mō cuiuſlibet figure ꝯtingit petere p̄ncipiū circa illā p̄miſſaȝ q̄ p̄t circulariꝛ ꝓbari. ꝓbaꝛ.q2 ſi maioꝛ ſit eq̄ dubia vl' magis ſicut ꝯcl'o ⁊ t'mini minoꝛis ſint ꝯuertibiles tūc ex ꝯcl'one ⁊ cōuerſa minoꝛ9 oñdeꝛ maioꝛ Sil'r ſi minoꝛ ſit eq̄ vel mag9 dubia q̄ȝ ꝯcluſio ⁊ termini maioꝛis ſint ꝯuertibiles tūc ex ꝯcluſione cuȝ ꝯuerſa maioꝛis oſtendeꝛ mioꝛ ⁊ p̄miſſe oñdūt ꝯcluſionē ⁊ oſtēdenꝛ ꝑ ipām. et ſic idē oñdeꝛ ꝑ ſe ipm Ex q̄ ſeq̄ꝛ in p̄mo mō p̄me figure p̄t eē petitio p̄ncipij de vtraq̄ȝ p̄miſſaꝝ.q2 vtraq̄ȝ p̄t circulariꝛ ſyllogiſari Scđo ſeq̄ꝛ ꝙ in modis negatiuis vl'ib9 p̄t fieri petitio p̄ncipij reſpcū p̄miſſe negatiue ſi illa ſit eque dubia ſicut ꝯcluſio. ⁊ termini affirmatiue ꝓpōnis ſint ꝯuertibiles. Tertio ſequitur ꝙ petitio p̄ncipij nō eſt euidēter circa p̄miſſam affirmatiuā.q2 nō p̄t circulariter ſyllogiſari niſi trāſponēdo p̄miſſam negatiuā in affirmatiuam

¶ Concluſio ſecūda. et rn̄ſalis ad q̄ſitū petitio p̄ncipij ē pctm̄ incidens circa ſyll'm circularē ꝓbaꝛ concluſio.q2 petitio p̄ncipij fit redeūdo de ꝯcl'one ad aliquā p̄miſſaꝝ.et h̄ fit ꝑ ſyllogiſmū circularē.ḡ petitio p̄ncipij eſt pctm̄ incidēs circa ſyllogiſmū circularē.

Dubitaꝛ primo. Utrū petitio p̄ncipij peccet ꝯ̄ ſyll'm ſimpl'r ſiue ꝯtra ſyll'm ad ꝓpoſitū Ad dubiū rn̄r ꝙ petitio p̄ncipij ſtatim peccat ꝯ̄ ſyll'm ſimpl'r ſȝ petitio nō ſtati peccat p̄mo ⁊ p̄ncipal'r ꝯ̄ ſyll'm ad ꝓpoſitum et ſolū ex ꝯn̄ti ꝯ̄ ſyll'm ſimpl'r Primū pȝ.q2 i petitōe p̄ncipij ſtati ꝯcl'o nō eſt alia a p̄miſſis qđ tñ req̇riꝛ in ſyll'o ſimpliciꝛ.ſcđo pȝ q2 in ſyll'o ad ꝓpoſitū dēt ꝓcedi ex notioꝛibus ꝑ q̄ p̄t oñdi ꝓpoſitū qđ nō fit in petitōe p̄ncipij nō ſtatim Tertiū pȝ q2 petitio p̄ncipij nō ſtatim iteꝝ p̄t reduci ad petitōem p̄ncipij ſtati iō ex ꝯn̄ti peccat ꝯ̄ ſyll'm ſimpl'r Ex q̇b9 pȝ ꝙ h̄ detiaꝛ de petitōe p̄ncipij ſm eius cōem radicē ꝓut hȝ fieri cōiter circa ſyll'm demōſtratm̄. et dialecticū vñ lib iſte oꝛdiaꝛ ad li.topicoꝝ ⁊ poſterioꝝ Dubitaꝛ ſcđo qūo differūt petere principiū ſm ꝟitatē et petere p̄ncipiū ſm opinionē. Ad dubiū rn̄r ꝙ ſic drn̄t.q2 petere p̄ncipiū ſm ꝟitatē ꝯtingit i ſyll'o demōſtratiuo qn̄ illud qđ nō ē ꝑ ſe notū ſm rē et ꝟitatē accipiꝛ vt ꝑ ſe notū.ſȝ petere p̄ncipiū ſm opinionē ꝯtingit i dialecticis ⁊ ē qn̄ illud qđ non eſt ꝑ ſe notū vel ꝓbabile rn̄denti accipiꝛ vt ꝑ ſe notū vel ꝓbabile

Ad rōes Ad primā d2 ꝙ petitio p̄ncipij ſtatim peccat ꝯ̄ ſyll'm ſimpl'r.ſȝ tñ hic ꝯſideraꝛ principaliter vt peccat ꝯ̄ ſyll'm circularē q̄ eſt cōis demonſtratoꝛi et dyalectico ⁊ ꝑ h̄ ſoluitur tertia rō. Ad ſcđam d2 ꝙ petitio

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ꝑncipij eſt locus ſophiſtic⁹ ꝓut ibi eſt cã apparẽtie ꝓbabilitatis. ⁊ ſic ꝑtinet ad ſophiſtaꝫ ſ; ꝑtinet ad dialecticũ ꝓut impedit ſyllm dialecticũ ⁊ ſic ꝯſideraꝛ in cõi ſm modum prius dictum.

On propter hoc ãt accidere falſum qđ ſepe in diſputatõib⁹ ſolem⁹ dicere. Primũ qdẽ ad ipoſſibile ſylls qñ ad ꝯtradcõem eſt hmõi qđ demõſtratũ eſt. ea q̄ eſt ad ipoſſibile oſtẽſiua. nã neq; qđ ꝯtradicit. dicit nõ ꝓpter hoc. ſed qm̄ falſuꝫ aliqd poſitũ eſt eoꝝ q̄ ꝑus. neq; in ea q̄ oportet. nõ em̄ ponit qđ ꝯtradicit Amplius aũt qñ interimiꝛ aliqd oſtenſiue ꝑ a.b.c. nõ eſt dicere ꝙ nõ ꝓpter hoc qđ poſitũ eſt factus eſt ſylls Nã nõ ꝓpter h̄ tũc fieri dicimus qñ interẽpto hoc nihilomin⁹ fit ſyllus. qđ nõ eſt in oſtenſiuis. Interempta em̄ ꝓpõne nec q̄ ad hãc erit ſylls manifeſtũ qm̄ in his (q̄ ad ipoſſibile ſtꝫ) dicũt nõ ꝓpter hoc. qñ ſic ſe hꝫ ad ipoſſibile q̄ ex principio ē hypotheſis. et vt cũ ſit ſit ⁊ cũ nõ ſit. nihilominus accidit ipoſſibile. Ergo manifeſtiſſim⁹ quidẽ modus ē nõ ꝓpter põem eẽ falſuꝫ. qñ hypotheſis incõiũcta ē a medijs ad ipoſſibile ſyllis. qđ dcm̄ ē in topicis. Quod ei nõ ē cã vt cãm ponere Hoc ē vt ſi volens oſtẽdere qm̄ aſſymeter ē diameꝛ coneꝛ zenõis rõe qm̄ nõ ē moueri ⁊ ad h̄ iducat ipoſſibile nullo mõ ꝯtinuũ eſt falſum loquutiõi. qđ ex ꝑncipio ē Alius ãt modus ſi ꝯtinuũ qdẽ ſit ipoſſibile hipotheſi. nõ tñ ꝓpter illã accidit ipoſſibile Hoc ei ipoſſibile eſt fieri. ⁊ in hoc qđ ſuꝑius. et in hoc qđ ſumẽti inferius ꝯtinuũ. vt ſi a ponaꝛ ineẽ b. b. aũt c. c vero d. hoc ãt ſit falſum. ſcꝫ b ineẽ d. Nã ſi ablata a nihil min⁹ inſit b. c. et c. d nõ erit falſuꝫ ꝓpter eã (q̄ eſt ex ꝑncipio) hipotheſim. aut rurſuꝫ ſi in ſuꝑiori qdẽ ſumaꝛ ꝯtinuũ. vt ſi a qdẽ b. e. ãt a f. vero e. falſum aũt ſit f ineẽ a Nã ⁊ ſic nihil min⁹ erit impoſſibile. et interẽpta (q̄ eſt ex principio) hypotheſi Sed oꝑtet ad eos (q ex principio ſunt) termios copulare impoſſibile. ſic et em̄ erit ꝓpter hipotheſim. vt inferiori quidem ſumẽti ꝯtinuũ ad p̄dictũ terminũ. Nã ipoſſibile eſt a ineſſe d. interẽpto a nõ amplius erit falſuꝫ. in ſuꝑiori ãt de q̄ p̄dicaꝛ. Nã ſi f. nõ poſſibile eſt ineẽ b. interẽpta b. nõ eſt amplius ipoſſibile Silr ãt et cũ ꝑuatiui ſunt ſylli manifeſtũ. g̃ qm̄ cũ ipoſſibile nõ ad eos (q̄ ſunt ex ꝑncipio) terminos eſt nõ ꝓpter põnem accidit falſuꝫ Aut nec ſic ſemper ꝓpter hipotheſim erit falſuꝫ Et em̄ ſi nõ ei qđ eſt b. ſed r poſitũ eſt ineſſe a. r. aũt c. et hoc d. ⁊ ſic erat impoſſibile. et ſic manet impoſſibile. Silr aũt et in ſurſum terminos ſumẽti. quare qm̄ et cũ eſt et cũ non eſt h̄ accidit impoſſibile nõ erit ꝓpter poſitõem Aut cum non eſt hoc nihilominus fieri falſum. ſ; nõ ſic ſumẽdũ. vt alio poſito accidere ipoſſibile Sed qñ ablato hoc per reliq̄s ꝓpoſitões idem claudiꝛ impoſſibile. eo ꝙ idem falſuꝫ accidere per plures hipotheſes nihil fortaſſe incõueniens vt ꝑalellas concidere. etſi maior eſt qui interius eo q̄ exterius Et ſi triãgulus hꝫ plures rectos duob⁹. Falſa ãt oratio fit ꝓpꝛ primũ falſum. Aut em̄ ex duab⁹ ꝓpõib⁹ aut ex plurib⁹ eſt om̄is ſylls. Ergo ſi ex duab⁹ quidem alteram harũ aut etiã vtraſq; neceſſe eſt eſſe falſas. nam ex veris nõ erit falſus ſyllogiſmus. Si ꝟo ex pluribus vt c quidẽ ꝑ a b. hoc aũt per e. d. f. g. hoꝝ aliqd ſuperioꝝ erit falſum. et ꝓpter hoc oratio. nam et a b per illa cõcludunꝛ. Quare propter illorũ aliquid accidit et concluſio et falſum Vt aũt nõ ſyllogiſeꝛ obſeruandũ eſt. quando ſine cõcluſionibus interrogat oratiõem. ne detur bis idem in ꝓpoñib⁹. eo ꝙ ſcimus qm̄ ſine medio ſylls nõ fuit. mediũ aũt eſt qđ plerũq; diciꝛ Quõ oportet ad vnã quãq; cõcluſionẽ ſeruare mediũ. manifeſtũ ex hoc qđ ſciꝛ ꝙ quale in vnaquaq; figura oſtenditur Hoc autẽ nos nõ latebit eo ꝙ videmus quõ habemus orõem Oportꝫ aũt (qđ cauere precipimus) reſpõdentes eoſdẽ conãtes tẽptare et latere. hoc aũt erit primũ quidẽ. ſi ꝯcluſiones nõ prius ſyllogizẽt. ſ; ſumptꝫ neccarijs nõ manifeſte ſint Amplius aũt ſi nõ ꝓpinqua interrogẽt ſ; q̄ maxime lõge media. vt ſit optimũ ꝯcludere a de f. media b c. d e Nõ oportet g̃ inquirere ſi a. b. ⁊ rurſum ſi b. c. ſed ſi d. e. ⁊ dictũ ſi b. c. et ſic reliqua. et ſi ꝑ mediũ vnũ fit ſylls. a medio incipere eſt. maxime em̄ ſic latebit reſpõdentẽ. Quoniã aũt habemus qñ et quõ habẽtib⁹ ſe terminis fit ſylls manifeſtũ ⁊ qñ erit et qñ nõ erit elenchus Nã oib⁹ affirmatiuis vel ꝯmutatiue poſitis reſpõſionib⁹. vt hac qdẽ affirmatiua. illa vero negatiua. cõtingit fieri elenchum. Erit em̄ ſylls et ſic et illo mõ ſe hñtib⁹ terminis Quare ſi id qđ poſitũ eſt ſit ꝯtrariũ ꝯcluſioni fieri necẽ eſt elẽchũ. nã elenchus ſylls ꝯtradictõnis. Si vero nihil affirmatiue ꝯcedaꝛ ipoſſibile ē fieri elenchũ. nõ em̄ erat ſylls cũ oẽs tm̄ erũt priuatiui. quare nec elenchus. nã ſi eſt elẽchus necẽ ē ſyllogiſmũ eſſe. cũ ãt ſyllus ſit nõ nec eſſe eſt elenchus. Silr aũt et ſi nihil poſitũ ſit ſm reſpõſionem vlr. Nã eadem erit definitio elenchi et ſyllogiſmi.

¶ Queriꝛ. vtrũ non ꝓpter hoc accidere falſum ſit pctm̄ incidẽs circa ſyllm ad ipoſſibile Arꝛ. ꝙ nõ ꝑmo qꝛ ex vna ꝟa ⁊ alia falſa in ſyllo oñſiuo ſeqꝛ ꝯclo falſa et tñ nõ ſequiꝛ ꝓpter h̄ ſcꝫ ꝓpꝛ ꝑmiſſam verã qꝛ verũ non eſt cauſa falſi. g̃ nõ ꝓpter h̄ accidere falſuꝫ nõ fit in ſyllo ad impoſſibile. Secũdo. ſi ſic vel fieret in quolibet ſyllogiſmo ad impoſſibile vel in aliq ⁊ in aliq nõ. nõ in om̄i qꝛ

plures ſunt ſyllogiſmi per impoſſibile in quibus falſum accidit ꝓpter hoc ſcꝫ ꝓpter ꝑmiſſas nec in aliquo ⁊ in aliquo nõ qꝛ non eſt maior rõ de vno q̄ de altero. Tertio ſylls ad ipoſſibile eſt bonus ſylls vt patet ex dictis g̃ in ipſo nõ accidit hoc peccatũ ſcꝫ nõ propter hoc accidere falſum In oppoſitum eſt p̄ hs in textu.

Sciẽdũ ꝑmo: ꝙ poſtq̄ determinatũ eſt de petitõne principij q̄ eſt viciũ ꝯtingẽs circa ſyllm circularẽ. Cõſequẽter determiaꝛ de nõ ꝓpter hoc accidere falſum qđ incidit circa ſyllm ad ipoſſibile ⁊ definiꝛ ſic in textu. Nõ ꝓpꝛ hoc accidere falſum in ſyllis ad impoſſibile eſt qñ ipotheſis ex ꝑncipio data ſic ſe hꝫ ad ipoſſibile illatũ qđ cũ ipa ſit vel nõ ſit nihilomin⁹ ſequiꝛ impoſſibile.

Sciẽduꝫ ſcđo. ꝙ nõ ꝓpter hoc accidere falſum fit duplr. vno° qñ ypotheſis data i nullo termio ꝯuenit cũ ꝑmiſſis ad ipoſſibile ſed eſt oĩno ad ipm extranea et i hoc mõ manifeſtũ eſt ꝙ ꝓpter talẽ ypotheſim nõ ſequiꝛ falſum ex^m textus eſt. vt ſi iſta Dyameter eſt ſimiter ſit inter media ad ꝓbandũ ſuã ꝯtradictoriã. ſ. ꝙ dyamiter eſt ſimiter. i. menſurabilis coſte ⁊ fiet ſyllus ꝑ ipoſſibile ſm rõem zenonis q̄ ꝓbat ꝙ nõ ꝯtingit aliqd moueri arguendo ſic Infinita nõ pñt ꝑtrãſiri ſ; in q̄libet ſpacio ſtꝫ infinita pũcta. g̃ nõ ꝯtingit moueri in ſpacio. hec ãt ꝯclo falſa nõ ſequiꝛ ꝓpꝛ ypotheſim datã eo ꝙ ipa nõ cõicat cũ ꝑmiſſis iſtius ſylli ad ipoſſibile. ſcđo mõ fit qñ ypotheſis cõicat cũ ꝑmiſſis ſylli ad ipoſſibile i aliq termio Et h̄ duplr vel in ſubiecto vel in p̄dicato. in ſubiecto ſcꝫ accipiendo aliqđ inferius ſub ſubiecto ypotheſis ſic arguẽdo. oẽ b eſt a. oẽ c. eſt b. ⁊ oẽ d. eſt c. g̃ oẽ d. eſt b. poſita ei vel remota illa ypotheſi oẽ b. eſt a. adhuc ſeq̄reꝛ cõcluſio et ipſa cõicat in ſubiecto cũ altera premiſſaꝝ. Quñq; cõicat vero in p̄dicato quando ſcꝫ accipitur aliquod ſuperius ad predicatum vt arguendo ſic. oẽ b. eſt a. oẽ a. eſt b. ⁊ oẽ d eſt a. g̃ oẽ d eſt b. vñ addita vel remota illa ypotheſi nihilominus ſeq̄tur iſta ꝯcluſio falſa. iõ illa. oẽ b. eſt a. que cõicat ex ꝑte p̄dicati ſui cũ aliq̄ premiſſaꝝ. eſt nõ ꝓpꝛ hoc accidere falſuꝫ ſi g̃ iterimiꝛ ꝓpter falſitatẽ ꝯcluſionis cõmittiꝛ pctm̄ in ſyllo ad ipoſſibile qđ dꝛ non ꝓpter h̄ accidere falſum quia falſitas cõcluſionis non ſequiꝛ propter falſitatem illius ypotheſis.

¶ Cõcluſio ꝑma. Nõ propter h̄ accidere falſuꝫ pt̄ fieri in ſyllo ad ipoſſibile. Probaꝛ ꝯcluſio. qꝛ tale peccatũ ꝯtingit qñ aliq̄s ꝓcedit ad ꝯtradictõem ypotheſis date ꝓpter ipoſſibile qđ ſeq̄tur ſ; ſolũ in ſyllo ad ipoſſibile ꝓcediꝛ ex falſitate ꝯcluſionis ad deſtruendũ ypotheſim datã g̃ nõ ꝓpꝛ h̄ accidere falſuꝫ fit i ſyllo ad ipoſſibile

¶ Concluſio ſecũda. Nõ ꝓpter hoc accidere falſuꝫ nõ fit in ſyllo oſtenſiuo. ꝓbaꝛ ꝯcluſio duab⁹ rõib⁹ prima rõ ē. qꝛ tale pctm̄ ſolũ contingit in ſyllo q ponit cõtradictoriũ illi⁹ qđ debet ꝓbare ſ; demõſtratio oſtẽſiua nõ ponit illud qđ ꝯtradicit ſue ꝯcluſioni quã intendit ꝓbare. igiꝛ ⁊c̄. Scđa rõ nõ ꝓpter hoc accidere falſum ſolũ fit in ſyllo in q aſſumiꝛ falſum qđ ſequiꝛ ꝓpter falſum poſitũ in ꝑmiſſis. ſed hoc nõ dꝫ aſſumi in demonſtratione oſtẽſiua qꝛ ſic arguens ꝯdiceret ſibi ipi qꝛ aſſumit ſuas premiſſas tanq̄ veras ergo nõ ꝓpter hoc accidere falſuꝫ nõ fit in ſyllogiſmo oſtenſiuo

Dubitaꝛ primo. Quõ differũt nõ ꝓpter hoc accidere falſum et nõ cã vt cauſa Ad dubiũ rñdeꝛ ꝙ differũt ſicut inferius ⁊ ſuperius. qꝛ nõ ꝓpter hoc accidere falſum ē cõius. Nã nõ cauſa vt cauſa. ſoluꝫ pt̄ fieri vbi ꝑmiſſa nõ cã eſt cõiuncta cũ premiſſis cauſis ꝓpter h̄ hꝫ apparentiã cauſe ſ; nõ pt̄ fieri qñ ypotheſis in nullo termino ꝯuenit cũ ꝑmiſſis ſicut nõ ꝓpter h̄ accidere falſuꝫ qꝛ ypotheſis illo mõ nõ hꝫ apparẽtiã cauſe iõ q̄uis ſit nõ cauſa tamen nõ eſt vt cauſa.

Dubitatur ſecũdo. De documẽtis opponẽtis et rñdentis q̄ infert. p. ex dictis. Ad dubiũ reſpõdeꝛ ꝙ ex ꝑte rñdentis ponũtur duo documẽta Primũ ē ꝙ ſi reſpõdens ignoret ꝯcluſionẽ quã vult oppones ꝯcludere. debet cauere ne concedat aliquas ꝓpões in aliq termino cõicantes. qꝛ ille termin⁹ bis ſumptus eẽt mediuꝫ ad inferẽdũ illã ꝯcluſionẽ Scđm documẽtũ eſt ſi reſpõdens cognoſcat ꝯcluſionẽ opponẽtꝫ tm̄. nõ dꝫ concedere aliq̄s propões in q̄b⁹ ſit diſpõ cõueniens medij ad inferendũ illã ꝯcluſionẽ. ⁊ iſtud ſciri pt̄ ex dictꝫ in ꝑmo libro vbi oſtenſum ē. ex q̄ntis. ⁊ q̄lib⁹ premiſſis. ⁊ q̄mõ in q̄libet figura poſſit inferri ꝯcluſio. Primũ documẽtũ opponentis eſt. ꝙ debet zelare ſuã ꝯcluſionẽ quã itendit cõtra reſpõdentẽ ⁊ primo debet aſſumere ꝑmiſſas ex quib⁹ pt̄ iferri illa ꝯclo Scđm documẽtũ ē. ꝙ ſi ꝯclo ſit noto rñti et poſſit ſillogiſari ꝑ plã media. q̄ꝝ q̄dã ſtꝫ ꝓpinq̄ora ⁊ q̄dã remotiora. oppones dꝫ icipe a medijs remotiorib⁹ ad ꝯcluſionẽ intentã. Et cã huius eſt. qꝛ mediũ remotius minus videꝛ facere ad ꝯcluſionẽ. iõ facilius cõcederetur a reſpõdẽte. Tertiũ documẽtũ ē. ſi ꝯcluſio nõ poſſit inferri niſi per vnũ mediũ tũc oppones debet incipere a medio. ⁊ nõ a minore extremitate qꝛ ꝑ h̄ minus manifeſtabiꝛ ꝯcluſio Nã minor extremitas itrat ꝯcluſionẽ mediũ aũt nõ. Quartũ documentũ eſt ꝙ oppones ſꝑ dꝫ accipe aliquã ꝑmiſſam affirmatiuã. et aliquã vlem q̄a cuꝫ oĩs elenchus ſit ſylls ⁊ ſylls non poſſit fieri ex puris negatiuis nec ex purꝫ ꝑticularib⁹ ita nec elenchus. g̃ oppones ad ꝯdicendũ rñti ſꝑ indiget aliq̄ affirmatia ⁊ aliq̄ vli

¶ Ad rões Ad ꝑmã dꝛ ꝙ in tali ſyllo oñſiuo cõcluſio falſa ſequiꝛ ꝓpter ꝑmiſſam verã. qꝛ ipſa remota ex alia nõ ſequiꝛ falſum nec eſt incõueniens ꝙ verũ cum vno falſo ſit cã falſi quãtũ ad illatõem. Ad ſecũdã dꝛ ꝙ iſtud pctm̄ nõ accidit in om̄i ſyllogiſmo ad impoſſibile. ſed ſoluꝫ in ſuꝑfluo ſcꝫ in illo in quo ponitur vna ꝑmiſſa q̄ nõ facit ad illatõem ꝯcluſionis. q̄ remota adhuc ſequiꝛ ꝯcluſio falſa. Ad tertiã dꝛ ꝙ licet ſylls ad ipoſſibile ſi debite ꝯſtituaꝛ ſit bon⁹ ſylls. tñ qñ eſt ſuꝑfluus habũdãs ſcꝫ in vna ꝑmiſſa q̄ nõ facit ad cõcluſionem inferendam tunc in ipſo accidit pctm̄

Ecidit aũt qñq; queadmodũ in põne terminoꝝ fallebamur ⁊ ſm opinionẽ fieri fallaciã. vt ſi ꝯtingit idẽ plurib⁹ ꝑncipaliter ineẽ. et hoc qdẽ latere aliquã ⁊ putare nulli ineẽ illud ãt ſcire. vt inſit a. b. et c. ꝑ ſe ⁊ hoc oi d Si ergo putet b qdẽ oi a ineẽ. ⁊ hoc d. c. ãt nulli a ⁊ hoc oi d. eiuſdẽ ſm idẽ habebit diſciplinã ⁊ ignorantiã Rurſũ ſi q̄s fallaꝛ circa ea q̄ ſtꝛ ex eadẽ ꝯiugatiõe. vt ſi a. ineẽ b. hoc ãt c. et c d. Opineꝛ ãt a ineẽ oi b. ⁊ rurſuꝫ nulli c. ſil' ei ſciet ⁊ nõ opinabiꝛ ineẽ. g̃ nihil aliud ꝓbat ex his ꝙ ſit hoc nõ opinari: ſcit em̄ aliq mõ qm̄ a: ineſt c. ꝑ b. vel vt in vli hoc qdẽ qđ eſt ꝑticulare. quare qđ aliq mõ ſcit hoc oĩno ꝓbat nõ opinari. qđ ē ipoſſibile.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Jn eo aũt qꝺ prius dictũ ē ſi nõ ex eadē ɔiugatõne ſit mediũ. ſm vtrũq; q̇dē medioꝝ ãbas ꝓpões nõ ɔtingit opinari vt a b quidē oĩ. c aũt nulli. hoc ãt vtraq; oĩ d. Accidit eñ oĩ ſimplr̃ aut in aliq̃ ɔtraria ſumere ꝓpõem ꝑmã. ſi ei cui b ineſt oĩ. a opinaṫ ineē b aut d nouit. ⁊ qm̃ a d inſit nouit Quare ſi rurſuz cui c nulli putat a ineſſe. cui b alicui inē. huic hec nõ putat a ineſſe. Nã ãt om̃i putat cui b rurſum alicui nõ putare cui b. aut ſimplr̃ aut in aliq̃ ɔtrariũ eſt ſic ğ non ɔtingit opinari. Scꝺm ãt vtrũq; ineſſe aut vnã aut ſm alterũ vtraſq; nihil ꝓhibet. vt a oĩ b et b. c. rurſum a nulli c. nã ſilr̃s hmõi fallacia velut fallimur circa ꝑticulares. vt ſi a oĩ b. b ãt oĩ c. a oĩ c ierit. Si ğ aliq̇s notauit qm̃ a alicui b ineſt oĩ nouit ⁊ qm̃ c. Sz nihil ꝓhibet ignorare qm̃ a inē c. vt ſi a q̇dē duo recti. in q̃ ãt b triãgulus. in q̃ ṽo c ſenſibilis triangulus. Opinaṫ ei aliq̇s a nõ ineē c ſciens. qm̃ oĩs triãgulus hz tres angulos equales duob᷑ rectis. q̃re ſil̃r ſcire et ignorabit idē Nã ſcire oẽs triãgulos qm̃ duobus rectis nõ ſimplex ē. ſz hꝫ q̇dē vl̃em hz diſciplinã. illud vero ſingularē Si ergo vlr̃ nouit c qm̃ duob᷑ rectis: ſingulariter aũt nõ nouit. q̃re nõ habebit ɔtrarias Silr̃ aũt et q̃ mẽnonis eſt orõ qm̃ diſciplina rememoratio. nunq̃ȝ ei accidit ꝑ̃ſcire qꝺ ſingulare eſt. ſz ſil̃ inductõe ſumere ꝑticulariũ diſciplinã velut recognoſcẽtes nã q̇dã ſcientes ſtatim ſcim⁹ qm̃ duob᷑ rectis eſt equus. ſi ſcim⁹ qm̃ triangulus. ſilr̃ aũt ⁊ ĩ alijs ergo in vl̃i q̇dē ſpeculamur ꝑticularia. in ꝓpria aũt nõ ſcim⁹. q̃re ɔtingit ⁊ falli circa ea. verũ ñ ɔtrarie ſz habere q̇dē in vl̃i decipi ãt ĩ ꝑticulari Silr̃ ãt et in ꝑ̃dicatiuis. nõ ei ɔtraria q̃ eſt ſm mediũ ē falſa ei q̃ ſm ſyll̃m diſcipline. nec q̃ ſm alterũ medioꝝ ē ſepius. nihil ei ꝓhibet ſcientez et qm̃ a toti b ineē. et rurſuz hoc c putare ñ ineē a c vt qm̃ oĩs mula ſteril̃ ⁊ hec mula putare ĩ vtera habere hãc. nõ ei ſcit qm̃ a c qꝺ ē nõ videns qꝺ eſt ſm alterũ. Quare manifeſtũ ⁊ qm̃ ſi hoc q̇dē nouit. illud ṽo q̇dē non nouit fallere qꝺ hz vl̃es ad ꝑticulares diſciplinas Nullũ ei ſenſibiliũ cũ extra ſenſũ ſit ſcim⁹ nec ſi ſciẽtes fuerim⁹ ſcim⁹ niſi ⁊ vl̃r ⁊ ĩ eo ꝙ hz ꝓpriã diſciplinã. ſz nõ ĩ eo ꝙ agit Nã ſcire dꝛ tripl̃r. aut vt ĩ vl̃i. aut vt ꝓpria. aut vt agere. q̃re et decipi totidē modis nihil ergo ꝓhibet ſcire ⁊ deceptũ eē circa eadē verũ nõ ɔtrarie qꝺ accidit ei. q̃ ꝓpõem ſcit vtrũq; ⁊ nõ ꝑtractauit ꝑ̃us Nã opinãs ĩ vtero hr̃e mul ã. nõ hz ſm actũ diſciplinã. neq; ꝓpṫ opinionē ɔtrariã falſaz diſcipline ſyll̃s ei eſt falſa cõtraria vl̃i q̇ aũt opinaṫ qꝺ bonũ eſt malũ eē idez opinabiṫ bonũ eē et malũ. Sit ei bonũ q̇dē eē in q̃ a malũ ãt eē in q̃ b. rurſuz bonũ eē in q̃ c Qm̃ ğ idē opinaṫ b ⁊ c ⁊ eē c b opinabiṫ ⁊ rurſuz b eē. a ſilr̃ ⁊ c a Nã quẽadmodũ ſi erat verũ de q̃ c b. ⁊ de q̃ b a ⁊ de q̃ c a verũ erit ſic ⁊ ĩ opinari. ſilr̃ ãt in eo qꝺ ē eē. nã cũ idē ſit c: ⁊ b. ⁊ rurſuz b et a ⁊ c ⁊ a. idē erit. q̃re ĩ opinari: ſilr̃ hꝫ q̇dē neccãriũ Si q̇s det ꝑmũ ſz fortaſſe illud opinari aliquã qꝺ ē malũ eē bonũ niſi ſm accñs multiplr̃ eñ poſſibile eſt hoc opinari. ꝑ̃ſpiciẽdum ergo hoc eſt melius

Queriṫ vtrũ fallacia cõtrarie opinionis ſit peccatum incidens circa ſyllogiſmũ ex oppoſitis. Argui ꝙ nõ. qꝛ ſi ſic. hoc cõtingeret ſimul opinãdo ɔtraria ſz hꝫ eſt impoſſibile qꝛ cõtrarie opiniones nõ pñt ſimul eē in eodem. ergo nulla eſt fallacia cõtrarie opinionis. Scꝺo qꝛ vel iſta fallacia eſſet in dictõne vel extradictõem. nullum iſtoꝝ eſt dꝺm. qꝛ nõ ſumit cãm apparentie nec ex ꝑte rei. nec ex ꝑte ſermonis. igiṫ. Tertio. ſyllogiſm⁹ ex oppoſitis haber fieri ex oppoſitis contradictorijs. ergo fallacia contrarie opinionis nõ eſt peccatũ incidẽs circa ſyllogiſmum ex oppoſitis. ſed magis fallacia contradictorie opinionis. Jn oppoſitũ eſt phs in textu

¶Sciendũ primo ꝙ determinato de nõ propter hoc accidere falſum. qꝺ ɔtingit circa ſyllogiſmum ad impoſſibile. Cõſequẽter determinat phs de fallacia ɔ̃rie opinionis que contingit circa ſyllogiſmũ ex oppoſitis ⁊ pt̃ ſic definiri. fallacia cõtrarie opinionis eſt. deceptio per quã aliquis ſimul opinaṫ ɔtraria vel ɔtradictoria de eodem. Et magis dꝛ ɔ̃rie opinionis q̃ȝ contrarij ſenſus vel intellectus qꝛ ſenſus eſt incõplexoꝝ tm̃ ⁊ intellect⁹ ē veroꝝ opinio vero eſt cõplexoꝝ et pt̃ eē veroꝝ et falſoꝝ mõ in cõtrarijs vel in ɔ̃dictorijs ſꝑ ē aliq̃ falſa.

¶ Sciendũ ſecundo. ꝙ talis deceptio contingit pluribus modis. primo modo ꝑ media q̃ nõ ſunt ex eadē cõbinatõne. puta q̃ non ſunt ad inuicē ſubalternata vt ſi caperenṫ aĩal et ſenſibile quibus eque primo cõuenit vnũ predicatũ ſcȝ ſubſtantia. et aliquis opineṫ idē ꝑ̃dicatũ ineſſe vni. ⁊ non alteri. puta ꝙ oẽ aĩal ſit ſubſtantia ⁊ ꝙ nullũ ſenſibile ſit ſubſtãtia. tũc ſi illa duo ꝑ̃dicata inſint vni tertio vtputa hõi tunc talis opinio videṫ cõtraria. qꝛ ꝑ illud mediũ. qꝺ eſt aĩal cõcluderet ꝙ oĩs hõ eſt ſubſtantia. et ꝑ illud mediũ ſenſibile concluderet ꝙ nullus homo eſt ſubſtantia et ita opinando illa duo eſſe vera ſcȝ om̃e aĩal eſt ſubſtantia ⁊ nullum ſenſibile eſt ſubſtantia decipitur aliquis opinando illa duo contraria. que non credit opinari ſcȝ ꝙ oĩs homo eſt ſubſtantia. et ꝙ nullus homo eſt ſubſtantia. Scꝺo contingit hec deceptio in predicatis q̃ ſunt ex eadem ɔiugatione ſiue in predicatis ſubordinatis vt ſi quis opineṫ iſta duo om̃e corpus eſt ſubſtantia. nullũ aĩal eſt ſubſtantia. ſimul opinabitur iſta duo oĩs homo eſt ſubſtãtia et nullus hõ eſt ſubſtantia. et opinatur cõtraria ⁊ ex ɔſequenti cõtradictoria. vt patet ducendo ſicut prius

Cõcluſio prima Qñ media ſunt ex eadem coniugatõne non ɔtingit ſimul opinari ambas ꝓpões ſine incõuenienti ꝓbat phs qꝛ oporteret ſil̃ et actu oĩa ɔtraria vel ɔtradictoria opinari. qꝛ ſi ſubſtantia inſit aĩali. et non inſit ſenſibili. et illa duo ſcȝ aĩal et ſenſibile. vl̃r inſint hõi tũc capiẽdo cõcluſionē ſcꝺi ſyllogiſmi cũ minore primi ſyllogiſmi inferṫ ɔtradictoriũ maioris primi ſyllogiſmi in ſcꝺo mõ tertie figure. ſic arguendo. nullus hõ eſt ſubſtãtia. oĩs hõ eſt aĩal. ğ qꝺdã aĩal nõ eſt ſubſtãtia Ex predictis medijs ɔtingit ſimul opinari ſm vtrũq; extremoꝝ. vnã ꝓpõem vel ambas ſm vnũ mediũ. ꝓbat phs. qꝛ deceptio q̃ fit accipiendo ãbas ꝓpões ſm vnũ mediũ et vnam ſm vtrumq; medioꝝ. ſimlis eſt illi qui ſcit aliquid in vl̃i. et ignorat illud in particulari. ſed talis deceptio que fit aliq̇d ſciendo in vniuerſali. et ignorãdo illud in ꝑticulari eſt poſſibilis. ergo fit deceptio ꝑ talia media Minorē ꝓbat phs. qꝛ aliq̇s pt̃ ſcire iſtã. oĩs triangulus hz duos angulos equales duob᷑ rectis. et in illa ɔgnoſcit iſtã in ꝑticulari. iſte triãgulus habet tres angulos. ⁊c̃ et tñ pt̃ credere in ꝑticulari ꝙ iſte ꝑticularis triangulus nõ hz tres angulos equales duob᷑ rectis et per hoc põt ſolui ratio platonis in mẽnone qua ꝓbat ꝙ ſcire non eſt niſi reminiſci. qꝛ qñ addiſcimus aliq̇d. illud ꝑ̃ſcimus. ğ ibi nõ eſt niſi reminiſci. Ad quã dꝺm eſt ꝙ dũ aliq̇s addiſcit demõſtrare prius ſciuit illud in vl̃i. et in ſuis principijs. nõ tñ in ꝑticulari et propria forma

Cõcluſio ſecũda. Et reſponſalis ad queſitũ fallacia cõtrarie opinionis pt̃ ɔtingere circa ſyll̃m ex oppoſitis ꝓbaṫ ɔcluſio. qꝛ ɔtingit ſyllogiſare ex oppoſitis q̃ ſunt ſm rem oppoſita licet nõ ſm vocez. vt cũ idē affirmaṫ de vl̃i ⁊ negaṫ de ꝑticulari ɔtento ſub eo vel ecõtra vt dicẽdo ſic. om̃is mula eſt ſterilis. et iſta ꝑticular̃ mula nõ eſt ſterilis. vel ſic. Om̃is diſciplina eſt bona. nulla medicina eſt bona ergo circa ſyll̃m ex oppoſitis pt̃ ɔtingere fallacia ɔtrarie opinionis

Dubitatur ꝑmo Qualiter ſtare poteſt ꝙ aliquis ſimul et ſemel opineṫ cõtraria. aut etiã ꝙ aliq̇s ſciat vnũ et ignoret idē. hoc ei videṫ impoſſibile. ꝓ ſolutione dubij notat phs ꝙ ſcire capiṫ duob᷑ modis. ſcȝ ꝓ ſcire in vl̃i qꝺ vocaṫ ſcire in potentia ſicut ɔgnoſciṫ ſpẽs in genere et cõcluſio in principijs. Aliud eſt ſcire in ꝑticulari. qꝺ eſt ſcire in ꝓpa forma et in ſeipõ. ⁊ non in vl̃i aut in alio. ⁊ vterq; iſtoꝝ modoꝝ diuidiṫ per ſcire in habitũ tm̃. ⁊ per ſcire in agere cũ ſcȝ actualiter conſideraṫ illud vl̃e in quo cognoſcitur illud ꝑticulare. vñ aliq̇d pt̃ eē cognitũ in habitu tm̃. vt in dormiente vel in actu cũ actualiter conſideraṫ. ⁊ ſic pꝫ ꝙ ɔtingit aliq̇d ſcire q̃tuor modis. et tot modis ɔtingit ignorare. qꝛ quot modis diciṫ vnũ oppoſitorum tot modis diciṫ. et reliquũ Ex iſta diuiſione pꝫ. ꝙ nõ q̃libet ignorantia cuilibet ſcire opponiṫ. ſz cuilibet modo ſcire opponiṫ modus ignorãtie ſibi proportionatus. vt ad ſcire in vl̃i ignorare vl̃e. Nam ad contradictõnem requiritur ꝙ ſit ad idē ſm idē cũ alijs circũſtantijs. et ideo ſcire aliq̇d in vl̃i. et ignorare in ꝑticulari non opponũtur. ſcire in habitu et in actu ſilr̃ nõ opponuntur. ſed ſcire aliquid in actu et in propria forma. et illud eodē modo ignorare nõ poſſunt ſimul ſtare. Et his pꝫ reſponſio ad dubiũ. ſcȝ qualiter ɔtingit aliquē ſimul opinari ɔtraria et decipi. per fallaciã contrarie opinionis. qꝛ ſicut contingit aliquid ſcire in vniuerſali. et ignorare illꝺ in ꝑticulari. vel ſcire vnuz in habitu. et ignorare illud in actu. ita ɔtingit aliquod vnũ ignorare in vniuerſali ⁊ illud opinari in propria forma. et in actu vt aliquis credẽdo iſtam. om̃is mula eſt ſterilis. in illa vniuerſali opinaṫ iſtam. hec mula eſt ſterilis. et tñ in ꝑticulari et in actu videns hanc mulã habere groſſum ventrem opinaṫ ꝙ hec mula non eſt ſterilis.

¶Dubitaṫ ſecũdo Qualiter contingit opinari duo contraria. Ad dubiũ reſpondeṫ ꝙ ſicut dictum eſt de opinione ſcie et ignorãtie. ita etiam dicendũ eſt de opinione duoꝝ cõtrarioꝝ ſimul. videlicet. ꝙ nõ contingit ſimul et ſemel opinari duo contraria q dlibet eoꝝ ſimul in actu et in ꝓpria forma. quia opiniones cõtrariorum ſic acceptoꝝ ſm ꝓpriã formã. et in actu ſunt cõtraria. modo impoſſibile eſt eundem intellectum ſimul ⁊ ſm actũ ⁊ in ꝓpria forma opinari duo cõtraria

Ad rõnes Ad primam dicitur vt dictum eſt. ꝙ ɔtingit ſimul opinari duo cõtraria vl̃ duo ɔ̃dictoria ſm diuerſos modos cognitionis. ſed nõ ſm vnũ modum. Et accipitur hic ſcire nõ proprie. vt eſt effect⁹ demõſtratõis potiſſime. ſed accipiṫ cõiter vt ſe extendit ad opinari Ad ſcꝺam dꝛ ꝙ hec fallacia nõ dꝫ dici ĩ dictõe vl̃ extra dictõem. qꝛ tal̃ deceptio ꝓuenit ex defectu ɔſideratõis opinãtꝭ q̃ nõ bñ ɔſiderat habitudinē vniuerſal̃ in ꝑticulari: iõ dicit textus ꝙ taliter opinãs nõ bñ ꝑtractat et hec fallacia non capit cãm apparentie ex ꝑte dictionis vel rei. Ad tertiam dꝛ. ꝙ ſyllogiſmus ex oppoſitis nõ ſolum ꝓcedit ex cõtradictorijs. ſed etiam ex cõtrarijs. dicitur vltra ꝙ cũ dicitur ꝙ aliqua eſt fallacia ɔtrarie opinionis. extendiṫ ɔtrarietas ad ɔtradictõem.

Quando aũt ɔuertunṫ. extremitates neceſſe eſt mediũ ɔuerti ad vtrũq; Si eñ a. d. c. ꝑ b eſt ſi ɔuertiṫ et ineſt cui. a oĩ c et b a. ɔuertiṫ et ineſt cui a oĩ b ꝑ mediũ. c et c b cõuertiṫ ꝑ mediũ a ⁊ in nõ eē ſilr̃. vt ſi b ineſt c a vero nõ ineſt b. neq; a inerit c. Si ergo b ɔuertaṫ ad a et c a cõuerteretṫ: ſi eñ b quidē nõ inē a. ergo neq; c nulli a oĩ eñ c inerat b ⁊ ſi b cõuertiṫ c et a ɔuerteṫ c. Nã de q̃ oĩ b et c ⁊ ſi c. ad a cõuertiṫ. et b ad a cui eñ b ineſt c. cui aũt c a nõ ineſt et ſolũ hoc a cõcluſione incipit. alia aũt non ſilr̃. vt in ꝑ̃dicatiuo ſyll̃o. Rurſum ſi a b cõuertunṫ ⁊ c. ⁊ d ſilr̃. oĩ ãt neceē eſt a aut c ineē ⁊ b. et d ſic ſe habebũt vt oĩ alterũ inſit. Qm̃ eñ cui a b et cui c d oĩ aut a vt c ⁊ nõ ſimul Manifeſtũ qm̃ et b aut d om̃i et nõ ſimul. vt ſi ingenitũ incorruptibile. et incorruptibile ingenitũ neceſſe eſt qꝺ factũ eſt corruptibile factũ eſſe. duo ei ſyllogiſmi cõſtituti ſunt Rurſum ſi oĩ quidē a vel b et c vel d ſil̃ aũt nõ inſunt. Si ɔuerteṫ a et c b et d conuertenṫ. Nam ſi alicui non ineſt b. cui d. palam qm̃ a ineſt. ſi aũt a. et c conuertunṫ eñ quare ſimul et c. et d. hoc autem impoſſibile. Qñ autem a toti b. et c. ineſt et de nullo alio ꝑ̃dicaṫ. ineſt ãt b oĩ c. neceſſe ē a et b ɔuerti Qm̃

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL

cū̄ de ſolo b.c.dr̄ a.predicať aūt b.et idē de ſe. et de c.manifeſtū q̄m de q̇bꝫ a ⁊ b.diceť oibus

Ruſum q̄m a b toti c ineſt.conuertitur ei b c nec ineſſe eſt a oi b ineſſe Q̄n̄ āt due fuerit oppoſite ⁊ vt a magis eligendū ſit q̄ꝫ b.et. d.q̄ꝫ c.Similiter ſi magis eligenda ſint a.c. q̄ꝫ b d. a magis eligendū q̄ꝫ d Silr̄ cū̄ ſequendū a ⁊ fugiēdum b oppoſita ei ſunt ⁊ c ei qđ eſt d. Nā et hec opponūtur. Si ergo a ei qđ ē d ſilr̄ eligē dum.et ei quod eſt c.b.fugiendū vtrūq̄ꝫ ei vter q̄ꝫ ſimiliter fugiendū ⁊ ſequēdum.quare et hec ambo a c ⁊ b d q̄m aūt magis nō poſſibile ſimi liter.nā et:b.d ſilr̄ eſſent. Si aūt d magis eligē dum q̄ꝫ a ⁊ b q̄ꝫ c.minus fugiendū. Nā qđ mi/ nus eſt minori opponitur.magis aūt eligēduꝫ eſt magis bonū et minus malū q̄ꝫ minus bonū et maius malum vniuerſum.igitur b d magis eligendū q̄ꝫ a c.hoc aūt nō eſt.ergo a magis eli gendū q̄ꝫ d et c.minus fugiēdū q̄ꝫ b Si ergo diligat oīs amans ſm̄ amorē a.ſic ſe habere vt ꝯcedere nō concedere in quo c aut cōcedere in quo d ⁊ nō tale eſſe vt concedere in quo b. ma nifeſtum q̄m a hmōi eſſe magis eligēdum eſt q̄ꝫ concedere ergo diligere ꝙ co tum magis eli gēdum ſm̄ amorem magis ergo amor ē dilec/ tionis q̄ꝫ cocundi Si aūt maxime huius et fi/ nis huius ergo eius quod eſt coire.aut non eſt oino:aut gratia diligēdi. Nam et alie concu/ piſcētie et artes ſic ſunt. Q̄ūo aūt ſe habēt ter mini ſm̄ cōuerſiones ⁊ in eo qđ magis fugiē/ di vel eligendi ſunt manifeſtū. Quoniā autē non ſolum dialectici ⁊ demonſtratiui ſunt ſillo giſmi ꝑ p̄dictas figuras.ſꝫ ⁊ rethorici ⁊ ſimpli/ citer quecūq̄ꝫ fides ⁊ ſm̄ quācūq̄ꝫ artē nūc erit di cenduꝫ.oīa cū̄ credimus:aut ſillogiſmo aut inductione. Ergo inductio q̇dem eſt ⁊ ex indu ctione ſillogiſmus ꝑ alteram extremitateꝫ. ⁊ al teram medio ſyllogiſare. vt ſi eorum(q̄ ſunt a c medium ſit b ꝑ c oſtenditur.a ineſſe b. Sic cū̄ facimus inductōnes. vt ſit a longeuuꝫ in quo om̄e b colerā cū̄ habere in quo vero c ſingula re longeuū vt homo equus et mulus ergo to/ ti.c ineſt a. oē cū̄ qđ ſine colera eſt longeuū eſt ſed et b nō habere coleraꝫ om̄i ineſt c.ſi ergo cō uertatur c ei qđ eſt b ⁊ nō tranſcēdat mediuꝫ.ne ceſſe eſt a ineſſe b. Oſtenſum eſt cū̄ prius q̄m ſi duo aliqua eiſdē inſunt et ad alterū eorū con uertatur extremū q̄m cōuertenti ⁊ alterū inerit vel predicatorum. Oportet autē intelligere. c.

ex omnibꝫ ſingularibus cōpoſitum. nā induc/ tio ꝑ oīa erit. Eſt aūt hmōi ſyllogiſmus prime et īmediate propoſitionis Quorū enim mediū eſt.per medium eſt ſillogiſmus.quoꝝ vero nō eſt.ꝑ inductionē ⁊ quodāmodo opponiť induc tio ſillogiſmo Nam hoc quidē ꝑ mediuꝫ extre/ morū oſtēditur tertio ineſſe.illa aūt ꝑ tertiū me dio extremorum. ergo natura quideꝫ prior eſt et euidētior ꝑ mediū ſyllogiſmus. nobis auteꝫ manifeſtior.qui ꝑ inductionē Exēplū āt ē q̄n medio extremū ineſſe oſtēditur ꝑ id qđ ē ſimile tertio ⁊ oportet mediū tertio ⁊ primū ſilr̄ euidē tius eē: vt ſit a.malū b aūt cōtra cōfines inferre bellū:in quo aūt c.athenieſes ꝯtra thebanos.ī quo vero d.thebanos contra focēſes Si ḡ vo lumus oñdere q̄m pugnare thebanis malum ē Sumēdū q̄m cōtra confines pugnare maluꝫ hmōi aūt fides ē ex ſilibꝫ. vt q̄m thebanis con tra focēſes Quoniā ꝯtra cōfines malū contra thebanos aūt cōtra confines ē. Manifeſtum q̄m cōtra thebanos pugnare malum Quoniaꝫ ḡ.b et c.d.inē manifeſtū. vtrūq̄ꝫ cū̄ eſt cōtra cō fines inferre bellū. ⁊ quoniā a d. thebanis cū̄ nō ꝯuenit cōtra focēſes inferre bellum q̄m āt a ineſt d ꝑ b oñditur Eodē aūt mō ⁊ ſi ꝑ plura ſi milia fides medij fiat ad extremū Manifeſtū ergo q̄m exēplū ē neq̄ꝫ vt ps ad totum neq̄ꝫ vt totum ad partē.ſꝫ vt ps ad ꝑtē q̄n ambo quidē inſunt ſub eodē. Euidētius aūt alteruꝫ. Et dif fert ab inductōne. q̄m hoc quidē ex oibꝫ indiui duis extremū oſtendebat ineſſe medio et ad ex tremum nō copulabat ſillogiſmū. hoc auteꝫ et copulat ſyllogiſmū et non ad extremuꝫ. et non ex omnibus oſtendit.

Queriť. Utrū inductio ⁊ exemplū ſint ſp̄es argumētatōnis ad ſyllogiſmū reducibiles. Arguiť primo ꝙ nō.q2 oīs argumētatio ē motus rōis ſiue intel lectus.ſꝫ inductio et exēplū nō ſunt motus rōnis. q2 ꝓ cedūt ex ſingularibꝫ q̄ ꝑ intellectū nō p̄nt cognoſci.ḡ in/ ductio et exēplū no ſunt ſp̄es argumētationis. Secūdo ꝙ non ſint reducibiles ad ſyllogiſmū. q2 ſp̄es oppoſite nō reducūtur ad ſeinuicem.cū ſint coequeue ſub genere ergo ſi inductio et exemplū ſint ſp̄es argumētationis a ſyllogiſmo diſtincte ſequitur ꝙ nō ſunt reducibiles ad ipſum. Tertio.in om̄i ſyllogiſimo ſunt tantū tres ter mini.ſed in inductōne et in exemplo ſunt plures termi/ ni q̄ꝫ tres.ḡ nō poſſunt reduci ad ſyllogiſmū In oppo ſitum eſt ꝑhꝰs in textu.

Scienduꝫ primo ꝙ poſtq̄ꝫ phs determina uit de poteſtatibꝫ ſyllogiſmoꝝ et de peccatꝭ circa hmōi ꝑtātes hic ꝯſequēter determiat de argumētationibus imꝑfectis q̄ ad ſyllogiſmū reducūtur.priuſq̄ꝫ determiet

net de argumentatōe ꝑfectā que eſt ſyllꝰs inter quas ꝑ/ mo determinat de inductōe.q̄ eſt ꝑfectior alijs. ⁊ poſtea de exemplo qđ ad inductōeꝫ reduciť.⁊ anteq̄ꝫ de ipis trac tet p̄mittit quaſdā regulas de ꝯuertibilitate terminoruꝫ valentes ad cognoſcendū ipſas argumētatōes. Prima eſt.ſi extremitates inter ſe ꝯuertanť neceſſe eſt mediū con/ uerti cū extremitatibꝫ ⁊ econtra. Rō eſt. q2 ſi extremitas ꝯuertatur cum extremitate.ꝯcluſio poterit ꝯuerti ſimplr̄ et ex ꝯcluſione ꝯuerſa in modo vlī affirmatiuo cū quacū/ q̄ꝫ p̄miſſaꝝ p̄t inferri ꝯuertens alterius p̄miſſe.ergo ſi ex/ tremitates inter ſe ꝯuertanť.neceſſe eſt ꝙ mediū cōuertať cū extremis ⁊ econtra.q2 quecūq̄ꝫ vni ⁊ eidem ꝯuertūtur illa inter ſe ꝯuertūtur. Secūda regula eſt.ſi duo termini ex vna parte ꝯuertāť. vt genituꝫ ⁊ corruptibile. ⁊ alij duo ſimiliter. vt ingenitum ⁊ incorruptibile.tūc ſi de omni qđ eſt verificetur genitū vel ingenitum. ⁊ nunq̄ꝫ ambo ſimul ita de om̄i dicetur corruptibile vel incorruptibile ⁊ nunq̄ꝫ ambo ſimul. Tercia regula eſt. ſi aliqua duo opponātur ꝯtradictorie. vt genitū ⁊ ingenituꝫ circa ens. vel om̄is hō et q̇dam hō non.circa currit. ⁊ ſic de alijs. Et duo ex alia parte. ve corruptibile ⁊ incorruptibile.tūc ſi p̄mū ⁊ terciū ꝯuertātur etiā ſecūdū ⁊ quartū. Quarta regula ē. ſi vnū medium verificeť vlr̄ de duobꝫ ⁊ de nullo alio. ⁊ ſecun/ dus dicatur vlr̄ de tercio.p̄mus ⁊ ſecūdus ꝯuertūtur inter ſe. Cuius cauſa eſt. q2 ſecundus diceť vlr̄ de ipſo et de tercio.ideo vlr̄ verificať de om̄ibꝫ de quibꝫ dicitur Quinta regula eſt.ſi duo termini vlr̄ dicanť de tercio ſi ſecūdus ꝯuertať cum tercio.p̄mus vlr̄ diceť de ſecun do. Sexta regula eſt.ꝯn̄a eligendoꝝ ⁊ fugiendoruꝫ ſi ſint duo oppoſita vnū eligendū ⁊ aliud fugiendū. vt.a.eligen/ dum ⁊.b.fugiendū. ⁊ ſilr̄ duo.ex alia parte ſcꝫ.c.fugien dum ⁊.d.eligendū.tūc ſi.a.ꝯiūctum .c.ſit magis eligendū q̄ꝫ.b.ꝯiūctuꝫ .d.a.eſt ꝑ ſe magis eligendū q̄ꝫ.d. vt velle bo nū facere ⁊ nō facere bonū eſt magis eligendum q̄ꝫ facere bonū ⁊ nō velle facere.ergo velle ꝑ ſe ſumptuꝫ eſt magis eligendum q̄ꝫ facere

¶Sciendū ſecūdo.ꝙ inductio vel ſyllogiſmꝰ inductiuus eſt arguendo ꝑ minorem extremitatē oſten/ dens maiorem de medio. vt ſic dicendo.hō eſt longeuus. equus eſt longeuus.⁊ ſic de alijs nō habētibꝫ colerā. ergo omne animal nō habens coleram eſt longeuū.ibi cū̄ oſtē/ ditur maior extremitas de medio.q2 ſm̄ naturalē ordinē terminoꝝ longeuū eſt maior extremitas. Nō habens co/ leram eſt mediū.⁊ ille ſp̄es habent ratōnem minoris extre mitatis.licet ponať pro medio illius argumentatōis. Et ꝓbaretur ꝯſequētia iſtius argumentatōis ꝑ vnam regu/ lam ꝑꝰs poſitam.que eſt.ſi aliqua duo ſint vlr̄ ideꝫ ali cui tercio.⁊ vnum illoꝝ cum tercio ꝯuertatur reliquū p̄di/ catur vlr̄ de ipſo. vt in dicta argumentatōe. longeuum et nō habens coleram p̄dicanť vlr̄ de illis ſp̄ebꝫ, aīalis ideo ſi animal nō habens coleram cum illis ſp̄ebꝫ ꝯuerta tur.longeuū predicabitur de ipſo vniuerſaliter. ⁊ ſic patet quid eſt inductio. ¶ Exemplum vero eſt argumentatio oſtendens vnū particulare per aliud ꝓpter ſimilitudinem illorū ſingulariuꝫ. vt ſic arguendo.ſortes eſt riſibilis.ergo plato eſt riſibilis.q2 vterq̄ꝫ eſt homo. ⁊ reducendo illaꝫ ar gumentatōem ad ſyllogiſmū oportet primo oſtendere ꝑ inductiōem imꝑfectam maiorem extremitateꝫ de medio in quo illa ſingularia habent ſimilitudinem. ⁊ hoc ꝑ p̄mū particulare. qđ eſt ſimile minori extremitati. deinde opor tet ꝑ illud mediū oſtendere maiorem extremitatem de mi nore ſyllogiſtice. vt arguendo ſic.ſortes eſt riſibilis.ergo

omnis homo eſt riſibilis. ⁊ iſta ꝯſequentia non eſt neceſſa/ ria.ſed ꝓbabilis tm̄. ⁊ vltra omnis homo eſt riſibilis.pla to eſt homo.ergo plato eſt riſibilis. ⁊ oportet in tali induc tione maiorem extremitatē euidentius ineſſe medio q̄ꝫ mi nori. ⁊ adhuc euidentius debet ineſſe p̄mo particulari q̄ꝫ tali medio. Ex quo pꝫ ꝙ tale exemplū q̄ꝫtum ad totū diſ/ curſum ſic reducitur ad ſyllogiſmū. Qđ eſt argumētatio oſtendens ꝑ ſimile minoris extremitatis maiorē de me/ dio. ⁊ iterū ꝑ mediū ꝓbans maiorē de minore

¶ Cōcluſio p̄ma. Inductio eſt ſpecies argu/ mentationis ab alijs diſtincta, ⁊ ad ſyllogiſmū reducibi/ lis. Patꝫ ꝯcluſio, q2 in inductōe eſt proceſſus diſcurſiuꝰ ab ancedente ad ꝯſequens cum bona ꝯſequētia .ergo eſt ſp̄es argumentationis. Sed ꝙ ſit ab alijs diſtincta patꝫ p̄mo de ſyllo ⁊ enthimemate. q2 in illis eſt ꝓceſſus a toto ad partem.ſed inductio procedit a partibꝫ ad totuꝫ. Se cūdo pꝫ ꝙ diſtinguitur ab exemplo.q2 exempluꝫ ꝓcedit a parte ad parteꝫ. ⁊ nō a partibꝫ ad totū.ſed inductio a ꝑte ad totum. Sed ꝙ reducať ad ſyllogiſmū patꝫ.q2 in vno quoq̄ꝫ genere imꝑfectum reducitur ad ꝑfectuꝫ.de modo aūt reducendi inductōem ad ſyllm̄ ſtatim videbitur in ſe cūdo articulo

¶Concluſio ſecūda: Exemplū eſt ſpecies argu mentationis ab alijs diſtincta ⁊ ad ſyllogiſmū reducibi/ lis. Probať ꝯcluſio ſicut p̄cedens. Q2 etiā diſtinguať ex/ emplum ab inductione pꝫ aliter. q2 inductio procedit ab omnibꝫ ſingularibꝫ. Exemplū vero procedit ab vno vel a pluribꝫ. ⁊ non ab om̄ibꝫ.et inde eſt ꝙ exemplum dr̄ indu/ ctio imperfecta. Item inductio oſtendit tm̄ maioreꝫ extre mitatem de medio. Exemplum vero ibi nō ſiſtit. ſed vl/ tra oſtendit maiorem extremitatem de minore per medi/ um. De modo aūt reducendi exemplum ad ſyllm̄ viſuꝫ eſt in ſecūdo notabili.

Dubitatur primo. Qualiter reducitur indu ctio ad ſyllm̄. Ad dubium reſpondetur. ꝙ reduciť ad ipſum capiendo om̄ia ſingularia pro medio . ⁊ terminos ī ꝯcluſione poſitos ꝓ extremitatibꝫ. ⁊ debēt poni illa ſingu/ laria pro medio diſiunctiue ⁊ nō copulatiue. q2 de ſuo vlī nō poſſunt vlr̄ ⁊ copulatiue p̄dicari. Nā ſic eſſꝫ ſenſus ꝙ omnia illa ſingularia copulatiue ſumpta ineſſent illi vlī diſtributo pro quolibet ſuo ſuppoſito. Unde reducēdo in ductionem factam ad ſyllogiſmuꝫ debet ſic argui.om̄e qđ eſt homo vel equus ⁊ ſic de alijs eſt longeuū.om̄e animal nō habens coleram eſt homo vel equus ⁊ ſic de alijs .er/ go omne tale eſt longeuum. Duplr̄ tn̄ inductio poteſt re duci ad ſyllogiſmū Uno mō ad ſyllm̄ inductiuū in quo eſt idem mediū ſicut in inductione Alio mō ad ſyllm̄ ſim pliciter ꝑfectū in quo termini debite diſponūtur ſm̄ natu ralem ordinem ipſorū. ⁊ oſtenditur maior extremitas de minore per medium

¶Dubitať ſecūdo: De differentia inductio nis a ſyllogiſmo Ad dubium reſpondetur ꝙ triplici/ ter differūt. Primo q2 inductio valet ad probandū ꝓpoſi tiones imediatas que nō poſſunt per medium neq̄ꝫ ꝑ ſyl logiſmū oſtendi.ſyllogiſmus vero valet ad ꝓpōnes medi atas.que ſyllogiſmo oſtendūtur . ⁊ hec differentia ſumiť ex parte finis. Secūdo differūt in modo ꝓcedendi. q2 ſyl logiſmus ꝓcedit a toto ad partem oſtendendo maiorem extremitatem de minore ꝑ mediū. ſed inductio econtra ꝓ cedit a partibꝫ ad totum.oſtendendo maiorem de medio

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

per minorē. Tercio differūt. q2 ſyll'us eſt naturaliter ꝓꝛ et euidentior. inductio vero eſt manifeſtior quo ad nos. q2 procedit a ſingularib9 q̄ ſunt nobis magis nota q̄ꝫ vl'e eo ꝙ ꝑ ſenſum cognoſcūtur

¶Ad rōnes añ oppoſitum Ad primā dicit ꝙ licet intellectus non cognoſcat ſingularia directe: bene tamen cognoſcit reflexe ꝑ hoc ꝙ reflectit̃ ad ſenſum quo ſingularia cognoſcūtur ¶ Ad ſecūdā dr̄. ꝙ vna ſpēs quo ad ſuū formale in quo differt ab alia nō reducit̃ ad aliam tamē bene q̄ ad ſuū materiale. vel q̄ ad aliqd̄ ꝯmune ipſis in quo ꝯuenit cū ea. Et hoc mō inductio q̄ꝫtum ad ſuum materiale reducit̃ ad ſyll'm. ⁊ etiā q̄ꝫtū ad virtutē inferendi ꝯcluſionē. licet nō q̄ꝫtum ad ſuam formā arguendi vel quo ad virtutem ꝓbatiuā eius. ¶ Ad terciā dr̄ ꝓmo. ꝙ licet in inductione ſint plures termini q̄ꝫ tres. tñ ſumūtur ad modū trium q2 omnia ſingularia accipiūtur loco medij Dicit̃ ſecūdo ꝙ in reducendo exemplū ad ſyllogiſmū ſunt duo ꝓceſſus. ⁊ in ſecūdo qui eſt ſyllogiſtic9 ſunt tres termini tm̄. q2 ibi nō ponit̃ ꝓmū particulare. qd̄ eſt ſil'e minori extremitati. ideo bene ꝯceditur ꝙ exēplū nō h3 reduci ad ſyll'm ſm oīes terminos eius.

Eductio aūt eſt qñ medio q̄dē ꝓmū palā eſt ineſſe. poſtremo aūt mediū quidē Similiter aūt credible aut magis ꝯcl'one. Amplius aūt ſi pauciora ſunt media poſtremo ⁊ medio oīno em̄ ꝓpinquius eſſe accidit ſciētie. vt ſi a docibile. in quo b diſciplina. c inſtantia. ergo diſciplina qm̄ docibile manifeſtū virt9 autem ſi diſciplina dubiū Si ergo ſil'iter autem aut magis credibile ſit b c. q̄ꝫ a c deductio eſt: ꝓpinquius em̄ ſcie eo ꝙ aſſumpſerit a c diſciplinam nō habentes prius: aut rurſum ſi pauciora media b c. Nam ⁊ ſic ꝓpinquius eſt ſciētie. vt ſi d ſit quadrāgularis. in quo autē e recta linea. in quo f circulus: Si eius qd̄ eſt f vnuꝫ ſolum ſit mediū ꝑ lunares figuras equale fieri recte linee circulū ꝓpinquius erit ſciētie Qñ autem neq̄ꝫ credibilius eſt b c q̄ꝫ a ⁊ c: neq̄ꝫ pauca media nō dico deductōem neq̄ꝫ qñ imediata ē b c diſciplina em̄ qd̄ hmōi eſt Inſtātia eſt ꝓpoſitio ꝓpōni ꝯtraria Differt aūt a ꝓpōne. qm̄ inſtantiā q̄dē ꝯtingit eſſe in parte. ꝓpōnem aūt aut oīno nō ꝯtingit. aut nō in vl'ib9 ſyll'is Fert̃ aūt inſtātia duob9 modis ⁊ per duas figuras. Duob9 modis qm̄ aut vl'is aut ꝑticularis oīs inſtantia. ex duab9 aūt figuris qñ oppoſite fuerunt ꝓpōni oppoſita aut in prima aut in tercia figura ꝯcludūtur ſolū Nam qñ ꝓbant omī ineſſe inſtamus qm̄ nulli aut qm̄ alicui nō ineſt. Hoꝝ aūt nulli q̄dem ex ꝓma figura alicui aūt nō ex poſtrema aūt vt ſit a vnā diſciplinaꝫ eſſe in quo b ꝯtraria. poſito ergo vnā eſſe ꝯtrarioꝝ diſciplinā Aut qm̄ oīno nō eadē eſt oppoſitoꝝ inſtāt ꝯtraria aūt oppoſita Quāre ſit ꝓma figura. aut inſtat qm̄ noti ⁊ ignoti nō vna. hec autē tercia. nam ſm terciā notū ⁊ ignotū ꝯtraria q̄dem. eſſe verum: vnā aūt coꝝ diſciplinā eſſe falſam Rurſum in ꝓuatiua q̄dem ꝓpoſitione ſil'iter ꝓbante nō eſſe ꝯtrarioꝝ vnā diſciplinā: aut qm̄ omniū oppoſitoꝝ. aut qm̄ aliquoꝝ cōtrarioꝝ eſſe eādē diſciplinaꝫ dicimus vt ſanatiui ⁊ egrotatiui. ergo omniū quidē ex ꝓma. aliquoꝝ ꝟo ex tercia figura Simpl'r em̄ in oīb9 quideꝫ vl'iter inſtātib9 ncc̄e eſt tñ ad vl'em ꝯtradictōeꝫ dicere. vt ſi nō eandē ꝓbet ꝯtrarioꝝ omniū dicere oppoſitoꝝ vnā Sic aūt ncc̄e eſt ꝓmā dicere figurā mediū em̄ fit vl'e ad hoc qd̄ ex ꝓncipio ꝑticulariter aūt vl'iter dr̄ ꝓpoſitio: vt noti ⁊ ignoti nō eandē. Nam cōtraria vl'e ad hoc: ⁊ ſi ſit tercia figura. mediū em̄ ꝑticulariter ſumptū vt notū ⁊ ignotū. Nam ex q̄b9 eſt ſyllogiſare ꝯtrarium ex his ⁊ inſtantias conamur dicere. Quare ex his ſolū figuris ferim9. nam in ſolis his oppoſiti ſyllogiſmi. ꝑ mediā em̄ non fiunt affirmatiui. Amplius autē ⁊ ſi oratio indigeat plurima: que eſt ꝑ mediā figurā. vt ſi nō ꝯcedatur a ineſſe b. eo ꝙ nō ſequit̃ hoc c. hoc em̄ per alias ꝓpōnes manifeſtū Nō opꝫ aūt inſtantiam ad aliā ꝯuerti: ſed ſtatim manifeſtā habere alterā ꝓpōneꝫ. Quapropter ⁊ ſignū ex ſola hac figura nō eſt Perſpiciendū aūt ⁊ de alijs inſtantijs vt de his q̄ ſunt ex ꝯtraria ⁊ ſili ſm opinionē. ⁊ ſi ꝑticularē ex ꝓma vel ꝓuatiuā ex media poſſibile ſumere

¶Querit̃. Utrum deductio ⁊ inſtātia ſint ſpecies argumentatōis ab alijs diſtincte. ¶ Arguit̃ ꝙ ſic. q2 de rōne deductiōis eſt deducere ad aliquod ꝓpinquū ſcientie. ſed hoc nō eſt de rōne aliarū ſpērum argumentationis. ergo deductio eſt argumentatio ad alijs diſtincta ¶ Secūdo ſic. de rōne inſtantie eſt habere oppōnem ꝯtra poſitōem reſpondentis. ſed hoc nō eſt de rōne aliarū argumentationū. vt poſſet inductiue ꝓbari. ergo inſtantia ē ſpēs argumentationis diſtincta ab alijs ¶ Tercio ſic. hic ſolum determinat̃ de argumentationib9 imperfectis ad ſyllogiſmū reducibilib9. ergo cuꝫ hic determinet̃ de deductione ⁊ inſtantia. videtur ꝙ ſint argumentatōes imꝑfecte ab alijs diſtincte. In oppoſitū eſt ph̄s in textu

¶Sciendū primo. ꝙ poſtq̄ꝫ ph̄us determinauit de inductōe ⁊ exemplo. Hic ꝯſequēter determinat de aliquib9 argumentatōib9 que ſm modum procedendi ipſis opponūtur que ſunt deductio ⁊ inſtantia. ⁊ q2 inductio ꝓcedit exemplū ꝓus manifeſtat deductōnem q̄ opponit̃ inductioni q̄ꝫ inſtantiaꝫ que opponitur exemplo. Unde deductio eſt ſyllogiſmus cui9 maior ꝓmiſſa eſt ꝑ ſe nota. ⁊ minor dubia. ⁊ magis credibilis cōcluſione. ſed

q2 maior ꝑ ſe eſt nota. ⁊ minor magis credibilis ꝯcluſiōe ideo diſponit intellectū ⁊ quodāmō deducit ad aliqd̄ ꝓpinquū ſcientie ꝯcl'onis. ⁊ inde dr̄ deductio q̄ſi deducēs ad aliqd̄ ꝓpinquū ſcie. q̄ꝫuis nō generat ſciam. et fit duob9 modis. Primo qñ maior eſt ꝑ ſe nota. ⁊ minor ⁊ ꝯcluſio ſunt dubie. ſed minor eſt minus dubia ꝯcl'one. vt oīs doctrina eſt docibilis. oīs virt9 eſt diſciplina. g̃ oīs ꝟt9 ē docibilis. ibi maior ē ꝑ ſe nota. ⁊ minor ē min9 dubia ꝯcl'one Secūdo fit qñ maior eſt ꝑ ſe nota. ⁊ minor per pauciora media ꝑt oſtendi q̄ꝫ ꝯcluſio. arguendo ſic. oīe qd̄ h3 lineas equales lineis rectis ꝑt quadrari. ſed circulus eſt huiuſmodi. ergo ꝑt quadrari. minor poſſet ꝓbari ꝑ vnū medium. ꝑ hoc ſcꝫ ꝙ diuidēdo vnū circulū poſſunt ibi accipi lunares figure. ⁊ poſtea ꝓbando de lineis rectis ꝙ ille adequari poſſunt cū lineis circularib9. et ſi minor nō ſit magis credibilis. Nec ꝑ pauciora media poſſit oſtendi q̄ꝫ ꝯcluſio. iuxta aliquē iſtoꝝ modoꝝ nō erit deductio etiaꝫ ſi minor ſit ꝑ ſe nota nō erit deductio. ſed fiet ꝑfecta diſciplina. Ex dictis pꝫ ꝙ deductio opponit̃ inductōi. q2 inductio ꝑ minorē extremitatē oſtendit maiorē de medio. ⁊ minor extremitas in ipſa notiori mō ꝯuenit minori q̄ꝫ medio. Deductio vero ecōtra oſtendit maiorē de minore. ⁊ maior extremitas manifeſte ꝯuenit medio ⁊ medium ꝯuenit minori manifeſtius q̄ꝫ maior extremitas. licet ſit dubitatio tā de minore q̄ꝫ de ꝯcluſione. ⁊ ꝓpter hoc hic determinat̃ de deductione. ⁊ non ꝓpter hoc ꝙ ſit argumentatio ab alijs diſtincta. nam ipſa eſt ſyll'us vt pꝫ ex ſua definitione. Quñq̄ꝫ etiā vocat̃ deſcenſus. eo ꝙ ibi deſcendit̃ a toto ad partem oſtendendo maiorem extremitatem de minore. ⁊ per hoc ꝙ ꝯuenit medio.

¶Sciendū ſecūdo. ꝙ inſtantia eſt ꝓpoſitio ꝓpoſitioni ꝯtraria. ⁊ dr̄ ab in qd̄ eſt contra. ⁊ ſto ſtas. q2 ſtat ꝯ poſitionē vl'em datā a rñdente. ⁊ dr̄ ſibi ꝯtraria. capiendo tñ ꝯtrariū vt ſe extendit ad ꝯtradictoriū ⁊ ꝯtrariū ꝓprie dictū. q2 qñq̄ꝫ ꝯtrariat̃ ꝓpōni ꝯtra quaꝫ fit inſtantia. et qñq̄ꝫ eſt ꝯtradictoria eius. et ꝑ hoc differt a ꝓpōne contra quā fit inſtantia. q2 ipſa eſt ſemꝑ vl'is. nam ꝯtra particularem nō ꝯtingit ferre inſtantiā. Ex quo pꝫ ꝙ inſtantia opponit̃ exemplo. q2 in exemplo oſtēdit̃ vl'is ꝓpō ꝑ ꝑticularem qñ reducit̃ ad ſyll'm. ſed ꝑ inſtantiā vl'is deſtruit̃ ꝑ particularē. ideo hic determinat̃ de inſtantia. Et ſi obijciat̃ ꝙ ꝑ inſtantiā nō poteſt deſtrui ꝓpō vl'is ꝑ particularem cum inſtantia ſit ꝓpō. vt dcm̄ eſt. et ex vno nihil ſequitur ſyllogiſtice vt dictū eſt in ꝓmo libro. Rñdetur ꝙ inſtātia ꝑt capi dupl'r. Uno mō ꝓ ꝓpōne ꝯtraria vel ꝯtradictoria ꝯcluſioni. ⁊ ſic ꝓprie ꝑt dici ꝓpō. Alio mō capit̃ ꝓ toto ſyll'o ꝯcludente talem ꝓpōnem. q̄ dr̄ inſtantiu9. ⁊ ſic ꝑ inſtantiā deſtruit̃ vl'is ꝑ particularem.

¶ Concluſio prima: Syll'us inſtantiuus differt ab elencho ſicut inferius a ſuperiori ſuo. Probat̃ ꝯcluſio. q2 elenchus ſic definitur. eſt ſyll's ꝯtradictiuus ꝓpoſitioni rñdentis. ſiue illa ꝓpoſitio ſit vl'is ſiue particularis. ſed ſyll'us inſtantiuus eſt ſyll'us ꝯtradictiuus ꝓpōni vl'i. ⁊ nunq̄ꝫ fit ꝯtra ꝓpōnem ꝑticularem. g̃ cōcluſio vera Unde ꝓdicta definitio inſtantie poteſt intelligi capiēdo inſtantiam vtroq̄ꝫ mō. ⁊ pro ſyllogiſmo inſtantiuo ⁊ pro ꝓpōne. ſi em̄ capiat̃ ꝓ illa ꝯcluſione accipitur nō abſolute. ſed per comparatōem ad premiſſas quib9 ꝯcluditur. ⁊ ſic importat argumentatōem ꝯtrariam ꝓpoſitioni vniuerſali. ſiue etiam accipiatur pro illo toto ſyllogiſmo ꝑt dici propoſitio alteri ꝯtraria rōne ꝯcluſionis

¶Concluſio ſecūdā. et reſponſalis ad queſituꝫ Deductio ⁊ inſtantia nō ſunt ſpēs argumentationis ab alijs diſtincte. Probatur ꝯcluſio. quia nulla pars ſubiectiua vel pars in modo diſtinguitur ſpecie a ſuo toto. ſed ſyllogiſmus inſtantiuus ⁊ deductio ſunt partes ſubiectiue vel in modo reſpectu ſyllogiſmi. ergo non ſunt ſpecies argumentationis a ſyllogiſmo diſtincte

¶Dubitat̃ primo. Quot modis et in quib9 figuris fiat inſtantia Ad dubiū reſpondetur. ꝙ duob9 modis fit inſtantia in duab9 figuris. q2 quedam eſt inſtātia vniuerſalis que fit per primā figuram. Alia vero particularis que fit per terciam. vniuerſalis fit capiēdo ſuperius ad ſubiectum ꝓpōnis vniuerſalis ꝯtra quaꝫ fit inſtātia. vt poſita iſta vniuerſali. omniū ꝯtrarioꝝ eſt eadeꝫ diſciplina. fieret ſic inſtantia capiendo ꝓ medio ſuperius ad ſubiectum. ſic argendo. nulloꝝ oppoſitorū eſt eadem diſciplina. omnia ꝯtraria ſunt oppoſita ergo nulloꝝ ꝯtrariorum eſt eadem diſciplina. Sed particularis fit capiendo aliquod ſuperius ad ſubiectuꝫ illius ꝓpōnis quod poteſt fieri mediū in tercia figura. ſic arguendo. noti ⁊ ignoti nō eſt eadem diſciplina. ſed notū ⁊ ignotum ſunt ꝯtraria. ergo aliquoꝝ ꝯtrariorū non eſt eadem diſciplina. ibi em̄ notum et ignotum ſumūtur ſub ſubiecto illius vniuerſalis omniū contrariorum eſt eadem diſciplina. et fit inſtantia in tercia figura

Dubitatur ſecūdo. Utrum in ſecūda figura poteſt fieri inſtantia Ad dubiū reſpondetur. ꝙ in ſecūda figura nūquaꝫ fit inſtantia euidens ⁊ manifeſta. qd̄ ſic probatur. quia ad hoc ꝙ ſit manifeſta req̄rit̃ ꝙ aliqua ꝓpoſitio premiſſarum manifeſte repugnet vniuerſali. contra quam fit inſtantia. ⁊ oportet ꝙ predicatum illius vniuerſalis quod eſt maior extremitas ſyllogiſmi inſtantiui affirmetur vel negetur de aliquo in premiſſis. ſed hoc nō poteſt fieri in ſecunda figura in qua medium ſemper predicatur. vt ſi contra iſtam. omnis homo eſt riſibilis. fieret inſtantia in ſecūda figura arguendo ſic. nullum riſibile eſt album. omnis homo eſt alb9. ergo nullus homo eſt riſibilis. nulla premiſſarum manifeſte repugnat illi propoſitioni. ergo in ſecūda figura nūquam fiet euidens inſtantia. licet poſſet fieri imꝑfecta ⁊ ineuidēs per locū a ꝯtrarijs. ſimiliter ad alios locos dyalecticos

¶Ad rōnes añ oppoſitū Ad primas duas dr̄ ꝙ licet deducere ad aliquod ꝓpinquū ſcientie non ſit de ratione ſyllogiſmi in ꝯmuni tamen ſibi non repugnat. ideo poteſt eſſe de ratione alicuius ſyllogiſmi particularis ratione ſue differentie ſpecifice. ſed per hoc non ſequitur diſtinctio ſpecifica contra ſyllogiſmum ¶ Ad terciam dicitur. ꝙ hic non determinatur de illis. eo ꝙ ſint argumētationes ſpeciales. ſed propter hoc ꝙ opponuntur inductioni et exemplo. vt dictum eſt

Ycos aūt et ſignū nō idem eſt. ſed ycos q̄dē ꝓpō ꝓbabilis eſt. Qd̄ em̄ vt in plurib9 ſciūt ſic factum vel nō factū. aut eſſe vl' nō eſſe. hoc eſt ycos. vt odire inuidentes vel diligere amātes Signū aūt vult eſſe ꝓpō demōſtratiua vel neceſſaria vel probabilis. Nam quo exiſtente vel quo facto prius vel poſterius futuro eſt res. Signū eſt vel fuiſſe vel eſſe. vel qm̄ erit Enthi

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

mema ergo ſyll'us ex ycotibꝫ ⁊ ſignis Accipitur aũt ſignũ ter quotiẽs ⁊ mediũ: in figuris aut eñ vt in pᵃma aut vt in media aut vt in tercia. vt oſtendere ꝗdem parientẽ eo ꝙ lac habet ex pᵃma figura. medium eñ lac habere in quo a parere. b lac habere. mulier in quo c. Qm̃ autẽ ſtudioſi ſapientes. Nam pſitacus ſtudioſus ꝑ poſtremã in quo a. ſtudioſum in quo b: ſapientes in quo c pſitacus. verũ ergo ⁊ a b de c p̃dicari Si ergo hoc nõ ꝗdem iudicãt eo ꝙ palaꝫ ſit illud ꝓ ſumit̃ Peperiſſe ãt qm̃ pallida ꝑ mediã figurã vult eſſe. qm̃ eñ ſeq̇tur parientes pallor Seq̇tur aũt ⁊ hãc ↄñſuꝫ eſſe arbitrant̃: qm̃ peperit Pallor in q̃ a. parere ĩ quo b. mulier in quo c Ergo ſi vna ꝗdeꝫ dicat̃ ꝓpõ ſignũ ſit tm̃ Si aũt ⁊ altera aſſumat̃ ſyll'us. vt qm̃ pſitacꝰ liberalis Nam ambitioſus liberalis pſitacꝰ ãt ambitioſus. aut rurſum qm̃ ſapiẽtes boni. pſitacus eñ bonus: ſed ⁊ ſapiẽs. ſic ergo fiũt ſylli Verũ qui per primã ꝗdem figuraꝫ inſolubilis ſi vera ſit vniuerſalis eñ eſt. Qui aũt ꝑ poſtremã eſt ſolubilis. ⁊ ſi vera ſit ↄcluſio eo ꝙ nõ eſt vniuerſalis in tercia neq₃ ſequitur ad rem ſyllogiſmus Non eñ ſi pſitacus ſtudioſus ꝓpter h̃ eſt. alios neceſſe eſt eſſe ſapientes Qui vero ꝑ mediam figurã ſemꝑ ⁊ oĩno ſolubilis. nũquaꝫ eñ fit ſyllogiſmus ſic ſe habẽtibꝫ terminis. nõ eñ que parit pallida Pallida aũt ⁊ hanc parere neceſſe erit: hoc ergo verum ꝗdem in om̃ibꝫ erit figuris Differentias aũt habent iam dictas Sic diuidẽdũ ſignũ. horũ aũt mediũ prodigium dicendũ Nam ꝓdigium dicũt eſſe qđ ſcire facit Tale aũt maxime mediũ. atq₃ ea quidem que ex extremitatibꝫ ſigna dicendũ. qđ autem ex medio prodigium. probabiliſſimũ eñ ⁊ maxime verũ qđ eſt ꝑ primã figuram Naturas eñ cognoſcere poſſibile eſt. Si quis concedat ſimul tranſmutare corpus ⁊ animã quecũq₃ naturales ſunt paſſiones. diſcens eñ aliquis fortaſſe muſicam tranſmutauit quideꝫ animã. ſed nõ eorũ que naturaliter nobis eſt: eſt hec paſſio ſed vt ire ⁊ ↄcupiſcentie naturaliũ motiuũ Si igitur ⁊ hoc det ⁊ vnũ vnius ſpẽi ſignũ eſſe ⁊ poterimus ſumere ꝓpriam vniuſcuiuſq₃ generis paſſionẽ ⁊ ſignuꝫ poterimus naturas cognoſcere Si eñ ꝓprie ẽ alicui generi in ĩdiuiduo exiſtens paſſio. vt leonibꝫ fortitudo. neceſſe eſt et ſignũ eſſe aliquod Compati eñ ſibĳnuicẽ poſitum eſt. vt ſi hoc magnas ſummitates habere quod ⁊ in alĳs eſt generibꝫ. nõ tñ totis ↄtingit Nam ſignuꝫ ſic ꝓprium eſt qm̃ totius generis ꝓpria paſſio eſt. ⁊ nõ ſolius ꝓprium ſicut ſolemꝰ dicere Erit ergo ⁊ in alio genere hoc. ⁊ fortis homo erit ⁊ aliud aliqđ aĩal Habebit ergo ſignũ. vnũ eñ vniꝰ erat Si ergo hec ſunt ⁊ poterimus talia ſigna colligere in his animalibꝫ que tm̃ vnã paſſionem habent aliquã ꝓprium. vnũquodq₃ autẽ habet ſignũ. qm̃ vnuꝫ habere neceſſe eſt. poterimꝰ naturas cognoſcere Si vero duo habet ꝓpria totũ genus. vt leo. forte et ↄmunicatiuũ. quõ cognoſcemus. vtrũ vniꝰ ſit ſignũ eorũ ſignorũ que ſpẽaliter ſequũtur niſi ſi alicui alĳ non toti ambo ⁊ in quibꝫ nõ totis vtrũq₃. qñ hoc ꝗdem habet. aliud aũt nõ Nã ſi fortis ꝗdem. liberalis aũt nõ. habꝫ aũt duuꝫ ſed palam qm̃ in leone hoc ſignũ fortitudinis

Eſt ergo naturas cognoſcere. ⁊ in prima quidem figura mediuꝫ priori extremitati conuerti. In tercia aũt tranſcendere ⁊ non ↄuerti. vt ſit fortitudo a. ſũmitates magnas in quo b. c aũt leo. igitur cui c b om̃i. Sed et in alĳs cui aũt b a omni. et nõ pluribꝫ. ſed ↄuertit̃. ſi auteꝫ nõ. nõ erit vnũ vnius ſignũ ẽ

¶ Querit̃. Utruꝫ enthimema bene definiatur hoc modo. Enthimema eſt ſyll'us ex ycotibꝫ ⁊ ſignis

¶ Arguit̃ ꝙ nõ. qꝛ hic eſt bonũ enthimema. lapis eſt hõ ğ lapis eſt riſibilis. ⁊ tñ nõ ꝓcedit ex ycotibꝫ ⁊ ſignis. qꝛ ibi nõ eſt aliqua ꝓpõ neccãria vel ꝓbabilis. ğ. Secũdo ſic ſignũ eſt ſuꝑius ⁊ ycos eſt inferius ad ip̃m. ſed qñ ſuꝑius ĩmediate ſeq̇tur ſuũ inferius eſt nugatio. ergo iſta definitio eſt nugatoria. ¶ Tercio ſic. in enthimemate eſt vnica p̃miſſa. ğ ẽ ſyll's ex ycote ⁊ ſigno. ⁊ nõ ex ycotibꝫ ⁊ ſignis

In oppoſitũ eſt p̃hus in textu.

¶ Sciendũ primo. ꝙ poſtq̃ꝫ viſum eſt de inductione ⁊ de exemplo. ⁊ de aliquibꝫ argumentatõnibꝫ ſibi oppoſitis. ↄñter videndũ eſt de enthimemate Unde enthimema dupl'r definit̃. Uno mõ definitõe explicante ip̃m ſm enthimologiã nois. ⁊ ſic definit̃ a Boetio in topicis. qđ eſt ſyll'us imꝑfectus. i. oꝛo in qua nõ oibꝫ p̃miſſis poſitis feſtinata infertur ↄcluſio. Dicit̃ autẽ enthimema ab en qđ eſt in. ⁊ thimos quod eſt mens. ⁊ monos qđ eſt vnũ. quaſi habens vnã p̃miſſam in mẽte Alio mõ definit̃ definitõe materiali que datur ꝑ materiã ex qua ↄſtituit̃. ⁊ ſic definitur in textu.

¶ Sciendũ ſecũdo: ꝙ ycos hic definit̃ in textu. Ycos eſt ꝓpoſitio ꝓbabilis. nam qđ ſcimus in pluribꝫ ſic eſſe factum vel nõ factũ dꝛ ycos. hoc eſt ꝙ eſt ꝓpoſitio habens veritatem vt in pluribꝫ. nõ tñ in om̃ibꝫ. que latine dꝛ ꝓbabilis. grece vero ycos Exemplũ textus eſt. vt odire inuidentes. ⁊ diligere amãtes. Uñ ycos grece idẽ eſt ꝙ ymago latine. ⁊ trãſſumit̃ ad ſ̃candum ꝓpõnem verã vt in pluribꝫ. ꝓpter ſil'itudinẽ quã habet cũ ymagine. Nã ſicut in ymagine nõ videt̃ res cuius eſt ymago in ꝓpria na-

tura. ita neq₃ ↄcluſio enthimematis in ꝓpõne probabili. qꝛ nõ ꝓbatur clare ⁊ manifeſte. ſed tm̃ ſuꝑficialiter videt̃ Sicut veritas huius ↄcl'onis. mulier peperit. nõ videt̃ clare in hac ꝓpõne. mulier eſt pallida. qꝛ eſſe pallidum nõ eſt ſignũ ↄuertibile cũ peperiſſe. Signũ aũt in textu ſic definitur. Signũ eſt ꝓpoſitio demõſtratiua neccãria vel probabilis. nam oĩe illud dꝛ ſignũ alicuius quo exiſtẽte vel facto vel facturo neceſſe eſt illud cuius eſt ſignum eẽ fuiſſe vel fore. Dupl'r eñ p̃t capi ſignum. Uno mõ ↄmuniter vt dꝛ ꝓpõ aliam oſtendens. ſiue ſit neccãria ſiue ꝓbabilis. et hoc mõ ſignũ eſt in plus q̃ꝫ ycos. ⁊ in definitõe ſigni capitur ꝓpoſitio demonſtratiua ↄmuniter. vt tantũ valet ſicut oſtenſiua. Exemplũ de enthimemate in quo ſignum eſt ꝓpoſitio neccãria. vt ſortes eſt riſibilis. ğ ſortes eſt homo. Et de illo in quo eſt ꝓbabilis tantũ. vt mulier eſt pallida. ergo peperit. Secũdo mõ capit̃ ſignũ ſpẽaliter ſoluꝫ pro ꝓpõne neccãria ⁊ neccãrio aliam oſtendente. ⁊ ſic vocat̃ prodigiũ q̃ſi ꝓ digito oſtenſiuũ Et hoc mõ realiter diſtinguũt̃ ycos ⁊ ſignũ. ⁊ ſic capit̃ in definitiõe enthimematis

¶ Concluſio prima. Non om̃is ꝓpoſitio neceſſaria nata inferre aliã neccãrio ꝓprie loquendo debet vocari ſignũ. Probat̃ ↄcluſio. qꝛ ꝓpoſitio ſ̃cans ꝓpriam ⁊ eſſentialem cãm rei que debite applicat̃ nõ vocat̃ ſignũ. ſed p̃ncipiũ demonſtratõis. ⁊ ita p̃miſſe ꝓpter quid ⁊ potiſſime nõ debent vocari ſigna. qꝛ illis cognitis cognoſcit̃ veritas ↄcl'onis in ſeipſa. ſed ꝓpoſitio dicens aliquã paſſionem alicuius rei cum ip̃a ↄuertibilẽ. aut etiã dicens aliqđ accidens ↄcomitans illam paſſionem ↄueniẽnter dꝛ eẽ ſignum ad notificandũ illam paſſioneꝫ ineſſe illi ſubiecto cui ineſt tale accidens. vt habere groſſa ſuperiora eſt ſignum fortitudinis.

¶ Concluſio ſecũda. et reſponſalis ad queſituꝫ Predicta definitio enthimematis eſt ſufficiẽs. Probatur ↄcluſio. qꝛ ſufficienter explicat naturam definiti faciens ipſum differre a ceteris argumentationibꝫ. vt faciliter p̃t haberi ex dictis. ergo ↄcluſio vera

¶ Dubitatur primo. De reductione enthimematis ad ſyllogiſmũ. Ad dubiũ reſpondet̃. ꝙ cum in enthimemate ſit vna premiſſa tm̃ enthimema reducit̃ ad ſyll'm ꝑ appõnem vnius p̃miſſe que fit ex termino poſito in p̃miſſa ⁊ nõ in ↄcl'one ⁊ aliquo poſito in ↄcl'one tãtum. Uñ p̃dicatum ↄcluſionis enthimematis eſt maior extremitas. ⁊ ſubiectum eius eſt minor. ⁊ terminus nõ poſitus in ↄcl'one eſt mediũ. ſi ergo p̃dicatum ↄcl'onis ponatur in p̃miſſa deficit minor. ⁊ ſi ponatur ibi ſubiectum ↄcluſionis deficit maior. ⁊ p̃t enthimema reduci ad quãlibet figuram. ſi eñ arguat̃ ſic. mulier habet lac. ergo peperit reducit̃ ad pᵃmam figuram addendo illam p̃miſſam. omne habens lac peperit Sed arguendo ſic mulier eſt pallida. ergo peperit. medium habet virtutem ſecũde figure ad quam reducitur addendo illam premiſſam. omne pariens eſt pallidum. ſi vero arguat̃ ſic. phitacus eſt ſtudioſus. ergo ſapiens eſt ſtudioſus. reducitur ad terciã figurã addẽdo illaꝫ premiſſam phitacus eſt ſapiens. ⁊ diſtinguũtur enthimemata ꝑtinentia ad tres figuras ſm diuerſas habitudines medĳ. ſm ꝙ medium eſt ſuperius ad ambas extremitates in ſuis p̃miſſis. vel ad nullam. vel medio modo ſe habens. Unde enthimema pᵃme figure ſi debite fiat eſt inſolubile. qꝛ medium debet capi vt prodigiuꝫ entimema vero factum in tercia figura qñq₃ eſt ſolubile. quia fit ex ycotibꝫ. ſed factum per ſecũdam eſt omnino ſolubile. quia argueretur ex ambabus affirmatiuis in ſecũda figura. ideo eſt magis ↄña rhetorica q̃ꝫ ſyllogiſtica.

Dubitatur ſecũdo. De documentis q̃ ponit philoſophus ad inueſtigãdum medium enthimematis Ad dubium reſpondetur ꝙ ad hoc ponit philoſophus duo documenta ratione quoꝝ premittit duas ſuppoſitiones. Prima eſt omnis paſſio naturalis habet aliquod ſignum in ſubiecto per quod poſſumus cognoſcere naturam eius. Cuius ratio eſt. quia paſſiones ſimul trãſmutant animam ⁊ corpus. vt ira et alie naturales paſſiones. et per tales mutatiões in corpore factas. relinquitur aliquod ſenſibile ſignũ talis paſſionis. quod eſt accidens inſeparabiliter ipſam ↄcomitans. vel antecedẽter vel cõſequenter. Alia ſuppoſitio eſt. ꝙ vnius paſſionis eſt vnuꝫ ſignum proprium. Primum autem documentum eſt. ſi vna paſſio in pluribꝫ ſpẽbꝫ reperiatur. ſicut fortitudo in leone homine ⁊ equo. tunc ſi aliquod accidens in omnibus illis ſpeciebꝫ cum illa paſſione inueniatur. tale accidẽs eſt prodigium illius paſſionis. ſicut habere groſſas ſummitates ⁊ ſcapulas ẽt bene ↄpactas reperitur ſimul cũ illa paſſione. Secũdum documẽtũ eſt. ſi in aliquo ſint plures paſſiones. vt in leone eſt fortitudo ⁊ magnanimitas ſi ſit dubium cuius illarum paſſinoum illud accidens ſcꝫ habere groſſas ſummitates ſit prodigium videndum eſt in illis vbi ille paſſiones reperiũtur diuiſim. ⁊ tũc illud accidens eſt ſenſibile ſignum illius paſſionis quaꝫ ſeorſum ab alia concomitatur. vt in equo eſt fortitudo ⁊ eſt non magnanimitas et in equo reperitur habere groſſas ſummitates. ideo illud eſt ſignũ fortitudinis. qꝛ vere equus eſt ↄcomitatiuus. ſed non leo. ſequitur ꝙ non cõcomitatiuũ eſſe eſt ſignum nõ magnanimitatis. Ex dictis paꝫ quid ſit enthimema. quid ſignũ. quid ycos. ⁊ quomodo variatur ꝑ diuerſas figuras. et qualiter ad ſyllogiſmũ reducitur. ⁊ q̃liter inuenitur medium eius

¶ Ad rõnes añ oppoſitũ Ad primam dicit̃ ꝙ licet ibi nõ exprimatur aliqua ꝓpoſitio neceſſaria vel probabilis. tamen illa propoſitio que in mente tenetur eſt neceſſaria. ideo eſt ſignum vel habet rõnem ſigni. ſcꝫ iſta. omnis homo eſt riſibilis Ad ſecũdam paꝫ ſolutio ex dictis. ¶ Ad terciã dicitur ꝙ licet in enthimemate formaliter ⁊ expreſſe ſit vnica premiſſa. tñ ſubintelligitur alia q̃ virtualiter ponitur in enthimemate. ideo dicitur procedere ex ycotibꝫ ⁊ ſignis. Et hec de queſtione ⁊ ꝑ ↄſequens de toto libro priorum Areſtotelis

Finitur ſecũdus Priorum

Sequitur primus Poſterioꝝ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶ Incipit liber Poſterioꝝ Analeticorum Areſtotelis primus:

Circa initium libri poſterioꝝ Areſto. Queritur ꝑmo. Vtrū ſylłs demōſtratiuus ſit ſubiectum libri poſteriorum ¶ Arguit̄ ꝑmo ꝙ nō. q2 om̄is ſcientia habet̄ ꝑ demonſtrationem. ergo de demonſtratione nō eſt ſcientia. q2 ſi ſic procederetur in infinitum. et idem ſciretur per ſeipſum. ⁊ eſſet notius ⁊ ignoti⁹ ſeipſo. que omnia ſunt impoſſibilia. ergo de demonſtratione non eſt ſcientia. ⁊ per ꝯſequens non eſt ſubiectum huius libri. ¶ Secūdo ſic. omnis ſcientia eſt iudicatiua vel inuentiua. ſed iſta nō eſt huiuſmodi. ergo ⁊c. Qꝫ non ſit iudicatiua patet. quia in hoc libro docetur compoſitio ſyllogiſmi demonſtratiui. Et ꝙ non ſit inuentiua probatur ꝑ Boetium qui dicit ſcientiam prioriſticam ⁊ poſterioriſticam iudicatiuas eſſe. ¶ Tercio ſic. demonſtratio eſt inſtrumentum quo acquiritur ſcientia huius libri. ergo nō eſt ſubiectū eius. quia idem non poteſt eſſe ſubiectū ⁊ inſtrumentū alicuius artis In oppoſitū arguitur per cōmunes expoſitores hui⁹ libri. Quantū ad ꝑmū.

¶ Sciendū primo. ꝙ logica nō dicitur rōnalis ſcientia. eo ꝙ eſt a rōne inuenta vel in rōne. quia hoc eſt ꝯmune omnib⁊ artib⁊. ſed eo ꝙ eſt circa actū rōnis quem dirigit. ideo dicitur ars artium. quia dirigit actum rationis a quo procedūt omnes artes. Vnde oportꝫ aſſignare diſtinctionem partiū logice ſm̄ diſtinctionem actuum rōnis. Et q2 ſunt tres actus rōnis. ſcꝫ indiuiſibilium intelligentia. cōpoſitio. diuiſio. ⁊ diſcurſus. Ideo ſunt tres partes logice quib⁊ illi correſpondēt. ad dirigendum em̄ primū actum valet doctrina libri predicamentorum. Ad ſecūdum ſubſeruit doctrina libri periharmenias. Ad tercium deſeruiūt libri noue logice. Pro quoꝝ declaratōe

¶ Sciendū ſecūdo: Qꝫ actus rationis ſunt in aliquo ſimiles actib⁊ nature. eo ꝙ ars imitatur naturam inquantum poteſt. Sed in actib⁊ nature reperitur triplex gradus. Nam in quibuſdam natura de neceſſitate operatur ⁊ non poteſt deficere. In quibuſdam vero frequentius vno modo operatur. licet quādoqꝫ a proprio fine poſſit deficere. ⁊ ſm̄ hoc in talib⁊ entib⁊ eſt duplex actus. vn⁹ qui fit vt in plurib⁊. vt cuꝫ ex ſemine animalis generatur perfectum animal. Alius vero qui fit raro. vt cū ex ſemine animalis fit monſtrum ꝓpter defectum alicuius ꝑncipij. Similiter in actib⁊ ratōnis eſt triplex proceſſus. Primus inducit neceſſitatem in quo non poteſt eſſe defectus veritatis. ⁊ per hunc acquiritur ſcientia. Alius eſt verum ꝯcludens vt in pluribus. nō tamen ſemper neqꝫ ex neceſſitate. Alius eſt in quo ratio deficit ꝓpter defectum alicuius ꝑncipij quod erat obſeruādum in ratiocinādo Pars autē logice que eſt de primo proceſſu. iudicatiua dicitur quia iudicium eſt cognitio rei cū certitudine ſcientie. Sꝫ de ſecundo proceſſu eſt alia pars logice que dr̄ inuentiua. nam inuentio non eſt ſemper cū certitudine. Ideo de his que inuenta ſunt iudicium requiritur ad hoc ꝙ certitudo habeatur. et hec eſt ſcientia libri topicorum. De tercio vero eſt pars ſophiſtica que traditur in libro elenchorum. Scientia autem iudicatiua que traditur in hoc libro ⁊ in libro priorum dicitur alio nomine reſolutoria. quia perfectum iudicium de aliqua re haberi non poteſt niſi reſoluendo eam in ſua principia. Et ſic dicitur hec ſcientia reſolutoria ex certitudine iudicij que habetur per reſolutionem Vel ergo eſt neceſſitas ex forma ſyllogiſmi tm̄. et ad hoc ordinatur liber priorum. Vel eſt neceſſitas ex materia. q2 ſcilꝫ ſumūtur propoſitiones per ſe neceſſarie ⁊ vniuerſales ⁊ ad hoc ordinatur iſte liber poſteriorum analeticorum id eſt reſolutoriorum qui eſt de ſyllogiſmo demonſtratiuo Et dicitur poſteriorum. quia ibi docetur reſolutio cōſequentis ſicut rei concluſe in ſua principia ⁊ cauſas que per propoſitiones demonſtrationis ſignificantur. de qua hic agitur. Et eſt poſterior reſolutiōe que eſt in principia conſequentie. de qua determinatur in libro priorum. Ex quo patet diſtinctio totius noue logice. Patet etiam intentio philoſophi. in hoc libro qui dicitur analeticorum poſteriorum. et patet ordo eius ad precedentes ⁊ ſequentes libros.

¶ Concluſio prima: De ſyllogiſmo demonſtratiuo eſt ſcientia. Probatur concluſio. quia ſyllogiſmus demonſtratiuus habet propria principia ⁊ cauſas ⁊ proprias paſſiones de ipſo ⁊ ſuis partibus demonſtrabiles per huiuſmodi principia ⁊ cauſas. ſed hec ſufficiūt ad habendum ſcientiam de aliquo. g̃ ꝯcluſio vera

Concluſio ſecūda. ſyllogiſmus demonſtratiuus eſt ſubiectum attributionis ſcientie huius libri poſteriorum. Probatur. quia definitio ſubiecti ſibi competit in ordine ad hunc librum. ſicut patebit in proceſſu huius libri. ergo ꝯcluſio vera.

Dubitatur primo Qūo ſe habet ſcientia huius libri ad certas partes logice Ad dubium reſpondetur. ꝙ ſcientia huius libri dignitate et nobilitate precellit omnes alias partes logice. Patet. quia inter omnes ſpecies argumentationis demonſtratiua eſt perfectiſſima ⁊ digniſſima. quia in ipſa eſt neceſſitas cōſequentie et conſequentis et generat notitiaꝫ perfectam. que eſt ſciētia. igitur hec ſciētia eſt de nobiliori ſubiecto q̄ꝫ alie partes logice. Et certiori modo procedit quia magis procedit demonſtratiue q̄ꝫ alie partes generando ſcientiam de demonſtratione. quare Areſtoteles iſtam ſcientiam practicat in hoc libro. Et propter iſtas duas cauſas vna ſcientia eſt nobilior altera ſcꝫ propter dignitatem ſubiecti. ⁊ ꝓpter certiorem modum procedendi. ergo hec ſciētia eſt dignior alijs partib⁊ logice

¶ Dubitatur ſecūdo. de neceſſitate huius ſcientie. Ad dubiū reſpōdetur ꝙ iſta ſcientia eſt nccāria dato ꝙ oēs ſcientie eſſent inuente. Probatur q̄a hec ſcientia dirigit rōem in iudicando in demōſtrādo. igit̄ ad iudicādum de demonſtrationib⁊ quib⁊ alie ſcientie vtūtur vtrū ſint ꝯuenientes. aut nō. neceſſaria eſt hec ſcientia q2 ſine ipſa hoc cognoſci non poteſt nec poſſet aliquis ſcire qñ haberet vel nō haberet ſciam de aliquo.

Ad rōnes. Ad primā. dr̄ ꝙ de demonſtratione poteſt acquiri ſcientia ꝑ demōſtratōnem acceptā ineē ꝑticulari qua vtimur demonſtrādo aliquā paſſionem de demōſtratione vniuerſali. Nec tamē ſequitur ꝙ ſit ꝓceſſus in infinitū q2 ipſi demōſtratiōi ineſſe ꝑticulari nō demōſtrant̄ alique paſſiones ineē nec ſub tali eſſe de ipā habetur ſcientia Ad ſecūdū dicitur. ꝙ hec ſcientia et inq̄ꝫtum docens ⁊ inq̄ꝫtum vtens reſolutoria dicitur nec in ipſa docet̄ ꝯpoſitio demōſtratōis. vt ibi ſit ſtatus Sꝫ ad cognoſcendū reſolutionem eius in ea ex quib⁊ cōponitur Ad tertiam dicitur ꝙ demonſtratio inquātum in cōmuni ꝯſiderata ē eſt hic ſubiectū et ipſa ineē ꝑticulari accepta eſt inſtrumētum quo acquiritur hec ſcientia ſicut malleus in arte fabrili poteſt eſſe inſtrumentum et etiam poteſt eſſe id quod fit ꝑ talem artem

Omnis doctrina et omnis diſciplina intellectiua ex preexiſtenti fit ꝯgnitōne Manifeſtuꝫ ē aūt hoc ſpeculantib⁊ in omnes ſcientias. Mathematice em̄ ſcientiarū ꝑ hunc modū fiunt. ⁊ aliarū vnaqueqꝫ artium Silr̄ aūt ⁊ circa orōnes. q̄ ꝑ ſyllo̾s: ⁊ que ꝑ inductōem Vtreqꝫ ꝑ prius nota faciunt doctrinaꝫ. he ſyllogiſtice q̄dē accipiētes tāq̄ꝫ a notis. ille vero demonſtrantes vniuerſale per id quod eſt manifeſtū ſingulare Silr̄ aūt ⁊ rethorice ꝑſuadēt. aut ei per exempla qd̄ ē inductio. aut ꝑ enthimema qd̄ vere eſt ſyllogiſmus

¶ Querit̄. Vtrū omnis doctrina ⁊ oīs diſciplina intellectiua fiat ex p̄cedenti cognitōe Arguit̄ ꝙ nō. primo ſic q2 ſi ſic ſequeret̄ ꝙ eſſet ꝓceſſus in infinitum in precognitionib⁊ ⁊ cū nihil poſſit ſciri cōplete donec reſoluat̄ in ſua ꝑncipia. g̃ nihil poſſet ſciri ꝯplete. cōſequētia tenet. q2 ſi oīs doctrina et diſciplina fiat ex p̄exiſtenti cognitōne vna fiet ex alia et alia ab alia ⁊ ſic in infinitum Scd̄o. vna cognitio non p̄t eſſe cauſa alterius cognitōnis in intellectu noſtro. igitur doctrina nō fit ex p̄exñti ꝯgnitōe. Añs ptꝫ q2 ad cauſandū ꝯgnitōem in intellectu noſtro ſufficit obiectū p̄ñs cū intellectu Tertio ſic. oīs doctrina ⁊ diſciplina eſt intellectiua cū ſint idē materialiter cū ſcientia que eſt habitus intellectualis. igitur in hac ꝓpōne fruſtra additur intellectiua In oppoſitum eſt pħs in ꝑma ꝓpōne huius libri poſterioꝝ.

Sciēdū ꝑmo: ꝙ finis ſyllogiſmi demōſtratiui ē acq̄ſitio ſcie in nobis Et q2 nccītas cuiſlibet ſcie ordinate ad finē accipit̄ ex ſuo fine. iō pħs in ꝓhemio hui⁹ libri oſtendit acq̄ſitōem ſcie in nobis eē poſſibilē oſtēdendo modū quo in nobis acquirit̄ oīs cognitio intellectiua vt per hoc oſtendatur neceſſitas ſylogiſmi demonſtratiui et etiam huius artis Si em̄ ſcientia in nobis acquiri nō poſſet per argumētationem ſiue ſyllogiſmuꝫ nulla eſſet neceſſitas ſyllogiſmi demōſtratiui nec etiam artis iſtius Cauſa aūt principalis quare hic oſtendit pħs acq̄ſitionē ſcie in nobis. et neceſſitatem ſyllogiſmi demonſtratiui eſt. q2 plato ponit ꝙ ſcia nō cauſatur in nobis ꝑ argumentū ſed dicit ꝙ in principio creatōnis aīe noſtre imprimūtur ſcie oīm rerum ab ydeis ſeꝑatis in ſua creatione Et dicit vltra ꝙ per ſtudiū et exerciciū noſtrū nō acq̄ritur de nouo ſcia in nobis ſꝫ tātūmō remouent̄ q̄dā impedimenta et reminiſcit̄ hō eoꝝ que naturaliter p̄ſciuit. Sed areſtoteles ꝯtradicit ſibi ponēs ꝙ ſcia fit in nobis actu ꝑ aliquam cognitōem in nobis p̄exiſtētem et hꝫ eſt ſcientiam acq̄rere ꝑ argumētatōnem. Nā diſcurrere de cognitōne vnius in cognitōem alterius ꝑtinet ad argumētatōem ꝑ quā acq̄rit̄ in nobis ſciētia Et ſic ad oſtēdēdū neceſſitatem ſyllogiſmi demōſtratiui p̄mittit pħs hanc ꝓpōnem vlēm de qua querit tytulus q̄ſtionis

Sciendum ſecūdo. ꝙ doctrina diſciplina et ſcientia idem ſunt materialiter. Ratōne tñ differunt quia ſcientia dicitur habitus in anima ſcientis quieſcēs Doctrina vero ſm̄ beatum thomā. eſt actio eius q̄ aliquid ꝯgnoſcere facit. et ſm̄ alios dr̄ ꝓceſſus ſciētia a doctore in diſcipulū ⁊ a principijs in cōcluſionem Sed diſciplina eſt receptio cognitōnis ab alio in diſcipulo. vnde nomen doctrine ⁊ diſcipline ad acquiſitōem ſcientie ꝑtinent. Et non capitur doctrina vel diſciplina ſpēaliter vt dicit linconienſis ꝓut ſolum dr̄ acquiſitōnem ſcientie ꝓprie accepta. ſed capitur generaliter. vt dr̄ ſanctus Thomas. ſcꝫ ꝓ acq̄ſitōne cuiuſcūqꝫ cognitōnis ab alio accepte qd̄ patet ꝑ ꝑ ħm q̄ hanc ꝓpoſitōnem manifeſtat non ſolum in ſcientijs demōſtratiuis ſed etiam in dyalecticis et rethoricis q̄bus nō acquirit̄ ſcientia ꝓprie dicta. Et ꝓpter hoc nō dicit ex preexiſtenti ſcientia vel intellectu. ſed generaliter loquendo dicit ex p̄exiſtenti cognitōne.

¶ Cōcluſio ꝑma: et reſponſiua. Omīs doctrina intellectiua fit ex p̄exiſtenti cognitōne. Probat pħs inductiue in ſcientijs et artib⁊. q2 omnes ſcientie tā dialectice q̄ꝫ demōſtratiue et rethorice ꝑ hunc modū fiunt. Qꝫ ſcꝫ ꝑ prius nota fit doctrina et oīs cognitio ignoti ſiue ex notiori ſimplr̄ ſiue ex notiori quo ad nos. ergo oīs doctrina fit ex p̄exñti cognitōne Añs ptꝫ. q2 ſcientia mathematica et generaliter om̄es ſcientie demōſtratiue ſyllogiſmo vtuntur. dyaletice vero ſyllogiſmo et inductōne et rethorice exemplo vtuntur quod eſt inductio quedaꝫ vel enthimemate quod eſt vere ſyllogiſmus. vt dicit textus pħi. Sed in qualibet harum argumētationum proceditur ex cognitōne noti ad ignoti noticiā. igitur antecedens fuit verū. Et in iſta ꝓbatione non facit pħs mētionem de artibus mechanicis. quia proprie loquendo non ſunt argumentabiles tñ eo modo quo ibi fit diſcurſus fit ꝓceſſus ex p̄exiſtenti cognitōne

¶ Concluſio ſecūda. Conuenienter dictuꝫ eſt ꝙ dyalectice vtuntur ſyllogiſmo et inductione. et rethorice exemplo et enthimemate Probatur concluſio. quia dyalectica ordinatur ad ſcientias ſpeculatiuas in quib⁊ ꝓpter manifeſtā materie certitudinem poſſunt ſumi propoſitōnes vlēs. igit̄ ſcientie dialectice vtūtur ſyllo̾ ⁊ inductōe Rethorica vero applicat̄ ad actus hūanos ⁊ ad ſciās practicas in quibus ꝓpter materie incertitudineꝫ non p̄ñt ſꝑ haberi ꝓpōnes vlēs. g̃ rethorica ſolum vtit̄

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

exemplo vel enthimemate quod eſt vere ſyll'ſ virtualiter et non formaliter

¶Dubitaꝛ ꝑmo Qualiter omnis doctrina et diſciplina intellectiua fit ex preexiſtēti cognitōne Ad dubiū reſpondeꝛ ꝙ duplex eſt cognitio itellectiua ſcꝫ cōplexa que eſt de ꝑncipijs vel concluſionibꝫ ⁊ incōplexa que eſt cognitio terminorū. intellectiua aūt incōplexa acquiriꝛ ex preexiſtēti cognitione ſenſitiua ꝑ ꝗᵱto ex fantaſmatibꝫ illuſtratis lumine intellectus agentis forme rerum intelligibiles fiunt in intellectu noſtro poſſibili per q̄s deuenit ſm ꝑmā operatōem intellectus in ꝯceptus ſimplices ipſaꝝ rerū q̄ ſignanꝛ ꝑ termīos ſimplices ⁊ ſic talis p̄cognitio intellectiua incōplexa fit ex preexiſtenti cognitōne. Et ibi ex dicit habitudinē ⁊ ordinē cauſe efficientis inſtrumētalis. ꝓ quāto cognitio ſenſitiua preſentat intellectui ſpēm intelligibilem in phantaſmatibꝫ. Tamen cognitio ſenſitiua nō cauſat ꝑncipaliter illā cognitionē intellectiuā. Nec dat intellectui virtutē ad ꝑcipiendum ſuū obiectū. Et hanc acquiſitōem intellectiue cognitōnis nō vocat phus doctrinā qꝛ acquiriꝛ ſine diſcurſu rōnis. Sed cognitio intellectiua ꝯplexa principiorū acquiritur ex cognitōne intellectiua terminoꝝ per viā ſenſus memorie ⁊ expimenti. Sed cognitio intellectiua ꝯplexa ꝯcluſionū fit ex p̄exiſtenti cognitione intellectiua ꝑncipiorū in quibꝫ p̄ſciuntur ꝯcluſiones in vlī. Et ſic vl̄r ois cognitio intellectiua fit ex cognitōne p̄exiſtenti. Et ſola cognitio ſenſitiua exterior fit ſine p̄exn̄ti cognitōne. quia ſenſus exteriores immediate mouetur a ſuis obiectis. Sed cognitio ſenſitiua interior fit ex ꝯgnitiōe ſenſitiua exteriori ꝑ quam ſenſibus interioribꝫ p̄ntanꝛ ſua propria obiecta. Sꝫ ꝗᵱuis ois cognitio intellectiua fiat ex p̄exiſtenti cognitione et etiam ſenſitiua interior. Tamē ſola cognitio que fit ꝑ quendā diſcurſum rōnis debet vocari doctrina et diſciplina. Et ita p̄ſens propoſitio intelligiꝛ de ꝯgnitōe ꝯplexa intellectiua ꝯcluſionū. ideo cognitio ſenſitiua interior non debet dici doctrina ꝗᵱuis depēdeat ab exteriori cognitōne ſenſitiua. Nec cognitionis intellectiue terminoꝝ acq̄ſitio Nec cognitio ꝑncipioꝝ q̄ ſtatim habetur cognitis terminis ⁊ ſine diſcurſu. Et hoc intelligiꝛ ꝓprie capiendo doctrinam.

Dubitaꝛ ſecundo. Utrum predicta ꝓpoſitio habeat veritatem tam de ſcīa acquiſita ꝑ inuentōnem ꝗᵱ de ſcientia acquiſita ꝑ doctrinā ab aliquo Ad dubiū reſpondeꝛ ꝙ ſic. ſed differenter qa ꝑ inuentōem acq̄ritur a doctore intrinſeco q̄ eſt intellectus agens mediante q̊ aliquis ſibi applicat ꝑncipia naturaliter cognita ad ꝯcluſionem. Ex quoꝝ cognitione intellectus poſſibilis accipit cognitōem ꝯcluſionis. Et ideo intellectus agens dicitur verus doctor noſtre ſcientie. Nam vt dicit linconienſis mentem interius illuminat ⁊ veritatem oſtendit. Sꝫ ꝑ doctrinā ab alio acq̄riꝛ ſcientia a doctore extrinſeco q̄ requiritur alicui ſolum propter debilitatem ſui intellectus ꝓpter quā non videt habitudinē terminorū ſibi cognitorū ad concluſiones ex ipſis deducibiles. Ideo talia principia applicat doctor ad determinatas cōcluſiones vt ꝑ hoc a diſcipulo apprehendanꝛ.

Ad rationes. Ad primā dicitur ꝙ in cognitione humane ſimpliciter eſt ſtatus in cognitione ſenſitiua exteriori. et inter cognitiones intellectiuas eſt ſtatus in cognitōne intellectiua terminorum. Ideo ibi non eſt ꝓceſſus in infinitum. Ad ſecūdam dicitur ꝙ cognitio intellectiua principiorum eſt cauſa cognitōnis cōcluſionum. et cognitio terminorū eſt cauſa ſecundaria et quodāmodo materialis principiorum quia vna cognitio diſponit intellectum ad aliam cognitōnem nec eſt obiectū debite preſentatum intellectui niſi ſibi preſentetur mediante alia cognitione. Ad tertiam dicitur ꝙ hic addiꝛ intellectiua ad excludendū acceptiones cognitionis ſenſitiue vel ymaginatiue que poſſunt habere aliquem modum doctrine vel diſcipline.

Dupliciter autē neccāriū eſt precognoſcere Alia nāqꝫ qꝛ ſunt prius opinari neceſſe ē. Alia vero quid eſt (quod dicitur) intelligere oportet Quedam autem vtraqꝫ: vt qm̄ omne aut affirmare aut negare verū eſt qꝛ eſt. Triangulū aūt qm̄ hoc quid ſignificat. ſed vnitatē. et qm̄ vtraqꝫ quid ſcat. et qꝛ eſt Nō eīm ſimiliter horū vnū quodqꝫ manifeſtum nobis eſt

Queriꝛ. Utrū tantū due ſint precognitiones ſcꝫ quid eſt. et quia eſt. Arguitur primo ꝙ non Quatuor ſunt queſtiones vereſcibiles ſed ad quālibet queſtionem requiritur precognitio illorū ex quibus cognoſcitur et per que terminatur. igitur ſunt plures precognitiones ꝗᵱ due Et confirmatur quia tria ſunt precognita requiſita ad demonſtrationem. ſcꝫ ſubiectū concluſionis. paſſio eius. et principium per quod fit demonſtratio paſſionis de ſubiecto ſed cuiuſlibet precogniti ē aliqua precognitio. ergo tres erunt precognitiones.

Secūdo quid eſt et quia eſt ſunt queſtiones. igiꝛ non ſunt precognitiones Tertio quia q̄d eſt et qꝛ eſt ſunt precognita. igitur nō ſunt precognitōnes In oppoſitum eſt phus in littera

Sciendum primo. ꝙ poſtq̄ꝫ phus poſuit omnē doctrinam et omnē diſciplinam intellectiuam fieri ex preexiſtente cognitione. Hic conſequenter determinat de modis precognitionis Et quia precognitio duo importat. ſcꝫ cognitionem ⁊ ordinem cognitionis. Ideo phs primo oſtendit que ſunt illa de quibus habere oportet precognitionem ⁊ que de ipſis precognoſcantur antequā habeatur ſcientia concluſionis per demonſtrationem. Secundo determinat de illo ordine vtrum ſcꝫ ordine temporis vel nature illa ſint precognoſcēda. Et tertio oſtendit ſm quē moduꝫ concluſio demonſtrabilis prius cognoſcatur in ſuis principijs. Et iſtud ſimiliter eſt intelligendum circa quamlibet affirmatiuam concluſionem quia quelibet cōcluſio in ſuis principijs p̄cognoſcitur aliquo modo Sed in iſto libro ſolum intendiꝛ de concluſione demonſtratiua.

Sciendum ſecundo ꝙ illud cuius ſcientia per demonſtratōnem acquiritur eſt concluſio in qua predicatur propria paſſio de ſubiecto que ex proprijs principijs infertur. Et quia cognitio ſimplicium neceſſario precedit cognitionem compoſitorum que fiunt ex ipſis. ideo anteq̄ꝫ cognoſcatur concluſio neceſſarium eſt precognoſcere ſubiectum et paſſionem. Oportet etiam precognoſcere premiſſas ex quibꝫ cōcluſio infertur q̄ aliquādo vocantur dignitates. et de his dat phus exemplum. Et ꝑmo de dignitate vt oim ē affirmatio vꝉ negatio ꝟa

ꝑmo de dignitate vt oim eſt affirmatio vꝉ negatio verra Et de paſſione ſicut triāgulus licet eīm triāgulus ſit ſubiectū huiꝰ paſſionis q̄ eſt habere tres āgulos eq̄les duobus rectis tm̄ rōe alteriꝰ p̄t habere naturā paſſionis. qꝛ pōt de alio demōſtrari ſicut in ꝑma ꝓpōe euclidis oſtenditur ꝙ ſupra oēm lineā rectā ꝯtingit triāgulū collocari Exēplū de ſubiecto eſt vt vnitas q̄ in arithmetica nūq̄ꝫ habet rōem paſſionis ſꝫ eſt ꝑmū de quo ibi aliqua oſtenduntꝛ. Sꝫ vt videaꝛ quid ſit p̄cognoſcendū de quolibet hoꝝ trium ponitur.

¶Cōcluſio ꝑma de principijs demōſtratōnis nō precognoſcitur quid eſt. ſed oportet p̄cognoſcere qa eſt tm̄. de paſſione vero bn̄ pōt ſciri q̄d eſt. ſed de ipā nō p̄cognoſciꝛ qa eſt. de ſubiecto vero p̄ſupponiꝛ qa ē ⁊ q̄d eſt. Prima pars ꝯcluſionis ptꝫ. qa ꝯplexoꝝ nō eſt definitio. vt dꝛ ſeptimo metaphiſice. ḡ de principijs demonſtratōis nō precognoſcitur q̄d eſt ſed oꝫ p̄cognoſcere qꝛ eſt hoc eſt ꝙ tales p̄miſſe ſint vere. Scd̄a pars ꝓbaꝛ. qꝛ vt habeꝛ ſeptimo metaphice accn̄tia bene hn̄t definitōeꝫ ꝑ additamētū. Sꝫ quia paſſionis eſſe eſt ſubiecto ineſſe et hoc in demōſtratōe oſtendiꝛ. ideo de ipā nō p̄cognoſcitur qꝛ eſt aliter idē eſſet precognitū ⁊ ex precognitōne oſtenſum. Tertia pars ptꝫ qꝛ ſubiectū hꝫ definitōnem. igiꝛ de ipō precognoſcitur q̄d eſt ⁊ ſuū eſſe a paſſione nō depēdet. Ideo prius intelligitur in ipō eē ꝑmanēs et ſic de ſubiecto neccāriū eſt precognoſcere qa eſt. Subiectuꝫ eīm ad paſſionē in duplici habitudine ꝯꝑatur ſcꝫ vt ſubiectum ⁊ vt cā per ſe ⁊ adequata. licet nō vniuoca. rōe āt primi oportet cognoſcere quid eſt. qa ſm hoc eſt ꝑncipiū et rō definiēdi paſſioneꝫ Ideo definitio paſſionis ſm aliquos aut ſubiecti vt magis ꝓbabile fit mediū demonſtrationis. Ex quibꝫ patet q̄ oꝫ in demōſtratione precognoſcere et q̄d de ipſis opꝫtet p̄cognoſcere ſiue q̄ ſint p̄cognitiones. Sūt eīm quid eſt et qꝛ eſt Intelligendū eſt tm̄ ꝙ p̄cognitio p̄t capi duplr̄. Unoꝰ ꝓ actu intellectus p̄cognoſcentis ⁊ ſic ſolet definiri. Precognitio eſt ꝯgnitio intellectualis neccārio requiſita ad notitiaꝫ ꝯclōnis ꝑ demonſtrationem acq̄rendam. Et hoc modo quid eſt et qꝛ eſt nō ſtꝫ precognitōnes niſi vellemus cōſtruere in grō. dicentes ꝙ ipſius quia eſt et quid eſt ſtꝫ precognitōnes. Alioꝰ precognitio pōt capi pro re ꝯgnita ⁊ hoc duplr̄. vel capiendo rem p̄cognitam quātum ad ſuū materiale de quo habetur precognitio. ⁊ hoc modo ſubiectum paſſio ⁊ dignitas dicerenꝛ precognitiōes. Alio mō ꝗᵱtum ad ſuum formale qđ eſt rō ſub qua res ꝯgnoſciꝛ. et hoc mō qa eſt et quid eſt ſunt precognitōnes ⁊ ſic capit phs precognitōem. ⁊ nō ꝓ actu precognoſcētis nec ꝓ re de qua eſt precognitio. Sed ꝓ ipſo qđ de ipſa p̄cognoſciꝛ ⁊ ſub quo res apprehendiꝛ et ſic pōt definiri. Precognitio eſt rō ſub qua cognoſcitur aliquid requiſitum ad demonſtratiōem inꝗᵱtum demonſtratio eſt Ex dictis infertur.

¶ Concluſio ſecūda. et rn̄ſiua ad queſitū Tm̄ ſunt due precognitōnes ſcꝫ quid eſt ⁊ quia eſt accipiendo precognitōem ꝓ rōne ſub qua res cognoſcitur. Probatur cōcluſio. quia in demōſtratiōe tm̄ ſunt tria de quibus an̄ ſciētiam ꝯcluſionis opꝫtet habere p̄cognitōnem ſcꝫ ſubiectū paſſio ⁊ dignitas. ſed de dignitate precognoſcitur quia eſt tm̄. de paſſione precognoſcitur q̄d ē tm̄ et de ſubiecto vtrūqꝫ precognoſcitur. igitur omis p̄cognitio eſt quid eſt vel quia eſt. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſtꝫ tm̄ due precognitōnes. Itē iſta cōcluſio ꝓbaꝛ ꝑ ſufficientiam qa ois precognitio ſumitur ex ꝑte rei vel ex ꝑte vocis. Si ex ꝑte rei ſic eſt precognitio quia eſt. ſi ex parte vocis ſic eſt precognitio quid eſt.

Dubitaꝛ primo. Utrum de ſubiecto vel de paſſione p̄cognoſcatur q̄d rei vel quid nominis tm̄. et q̊ modo differūt definitio quid nominis ⁊ definitio quid rei Ad dubium reſpōdetur cum Egidio de Rhoma ꝙ ſufficit precognoſcere quid nominis tm̄ de ſubiecto. vel paſſione. Ideo nō dicit phus ꝙ opꝫtet precognoſcere quid eſt tm̄. ſed addit ꝙ opꝫtet precognoſcere quid ē qđ dicitur. ſcꝫ per nomē. hoc eſt quid per nomē ſignificatur

Et ratōe arguiꝛ. ꝙ anteq̄ꝫ ſciatur de aliquo an ſit nō pōt de ipſo ſciri ꝓprie quid ſit. quia nō entis nō eſt definitio. ideo queſtio ſi eſt p̄cedit queſtiōem quid eſt. Modo de paſſione in demōſtratione oſtenditur qa eſt. igitur nō pōt precognoſcere quid rei. nec etiam de ſubiecto qn̄ de ipſo terminatur queſtio ſi eſt vel quid eſt. Sed melius dōm videtur ꝙ ſunt quatuor queſtiones vereſcibiles. videlicet ſi eſt. quid eſt. quia eſt. ⁊ ꝓpter quid. Quarum prima eſt queſtio ſi eſt. ſed per demōſtrationē nō p̄t aliqua queſtio terminari niſi quodāmodo precognoſcatur ſubiectum et in terminādo queſtionem ſi eſt nō precognoſcitur ſi eſt de ſubiecto nec etiam quid rei. ſed ſolum quid nomīs. Ideo dicit phus ꝙ oportet precognoſcere quid eſt. id eſt quod dicitur per nomē. ideo queſtio quid nominis in omi queſtione precognoſciꝛ. ſed quid rei bene eſt inquirendū. Sed ad terminandā queſtionē quia eſt et propter quid oportet de ſubiecto ⁊ de paſſione precognoſcere quid rei ⁊ nō ſolū q̄d nois Oportet eīm precognoſcere mediū demōſtratōnis quod eſt definitio. vel ſubiecti vel paſſionis et reſpectu talis demōſtratiōis ꝑncipaliter intelligit phus ꝙ oportet de ſubiecto precognoſcere quid eſt et quia eſt. ideo principaliter intelligiꝛ de quid rei Dicitur ſecūdo ad dubium cum Egidio de Rhoma ꝙ definitio quid rei et quid nominis quatuor modis differunt. Primo differunt. quia definitio quid rei ſimpliciter loquendo eſt ſubſtantiarū et non accidentium niſi per additamentum. ſed definitio quid nominis equaliter conuenit ſubſtantie ⁊ accidenti.

Secūdo quia definitio quid rei eſt entium tm̄. ſed definitio quid nominis eſt entium et nō entium. Tertia quia quid nominis eſt tam complexorum ꝗᵱ incomplexorum. ſed quid rei eſt incōplexorum tantum.

Quarto. quia per quid rei cognoſcitur res ſignificata per nomen per reſolutōnem eius in ſua principia et cauſas ſed per definitionem quid nominis precognoſcitur tantū ratio vocis ad rem ſignificatam per ipſam vocem.

Dubitaꝛ ſecundo. Utrum definitio ſiue precognitio quid eſt ſubiecti vel paſſionis ſint due precognitiones vel vna. et vtrum quid eſt dicatur vniuoce de quid eſt ſubiecti et quid eſt paſſionis. Et ſimiliter quereretur de quia eſt ſubiecti et dignitatis Ad dubium reſpondetur primo. ꝙ quid eſt ſubiecti et quid eſt paſſionis ſunt vna precognitio in genere. et due in ſpecie.

Secūdo dicitur ad dubium ꝙ quid eſt non diciꝛ vniuoce de quid eſt ſubiecti et paſſionis. quia nihil eſt vniuocum ſubſtantie et accidenti ſed quid nois aliq̊ modo ꝯuenit ipīs vniuoce. Tertio dꝛ ad dubiū ꝙ quia eſt dicitur vniuoce de qꝛ eſt ſubiecti ⁊ dignitatis qꝛ de dig-

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

nitate pꝛecognoſcerere. qꝛ eſt nõ eſt aliud q̄ꝫ p̄cognoſcere ꝙ vera eſt. Et qꝛ ſubiectũ eſt illud qđ intelligit̃ ꝑ ip̄am Ideo ſilr̃ p̄cognoſcere de ſubiecto qꝛ eſt eſt p̄cognoſcere ꝙ verũ eſt ſubiectũ eſſe. Et ſic patet ꝙ cũ dꝛ ꝙ q̄a eſt. ē p̄cognitio. qꝛ eſt nõ capit̃ vt queſtio vt ſi querat̃ de aliq̄ an ſit determiata queſtione ⁊ oſtenſo ꝙ eſt ſcitur de ip̄o q̄a eſt Sed cũ accipit̃ vt eſt q̄ſtio nõ q̄rit de eſſe rei ſimpliciter. ſed q̄rit de eē ꝯtracto vt de eſſe tali vel tanto. et ſic q̄rit de inherẽtia paſſionis ad ſubiectũ Ex dict̄ꝫ ptꝫ ꝙ de ſubiecto paſſione ⁊ dignitate diuerſa oꝫ p̄cognoſcere. cuiꝰ cā ē. qꝛ iſta diuerſimode ꝯgnoſcũt̃ a nobis Nã p̄ncipia cognoſcũtur ꝑ actũ intellectus ꝯponẽtis ⁊ diuidẽtis ſubiectũ vero ⁊ paſſio ꝑ ſimplicē appꝛehẽſionē tñ intellectus appꝛehẽdit q̄d eſt ſubiecti ſimpliciter et abſolute. ſꝫ tñ apphẽdit ꝓꝑam paſſionē in depẽdẽtia ad ſubiectum

¶ Ad rõnes Ad p̄mã dꝛ ꝙ licet plura cognoſcant̃ que ponũtur in diuerſis q̄ſtionibꝫ. tñ oĩa illa p̄cognoſcũtur aliq̄ dictarũ p̄cognitionũ. ideo ſunt due p̄cognitõnes in genere licet poſſint eſſe plures in ſpē. licet etiã capiendo pꝛecognitõnes ex parte eoꝝ de quibꝫ habetur p̄cognitio ſint plures q̄ꝫ due. tñ capiẽdo eas ex pte eoꝝ que de ipſis pꝛecognoſcũtur in generali nõ ſunt niſi due. Et ꝑ hoc ſoluitur ꝯfirmatio Ad ſecũdam dꝛ ꝙ q̄d nõis in nulla ſcientia poteſt eſſe queſtio ſed in oĩ arte p̄ ſupponitur. Sed q̄d rei p̄t eē queſtio et pꝛecognitio reſpectu diuerſoꝝ. qꝛ pꝛius de aliquo põt ignoꝛari quid rei et tũc poteſt illud q̄ri ⁊ poſtea qñ cognitũ eſt poteſt accipi. vt pꝛecognitio ad ꝯgnitõnem ꝯcluſionis. Sed de q̄a eſt dꝛ ꝙ aliter ſumitur vt eſt pꝛecognitio et vt eſt q̄ſtio ſcibilis. vt in ſecundo dubio dictum eſt Ad tertiã patet ſolutio ex dictis.

Eſt aũt cognoſcere aliqua pꝛius cognoſcentem. quoꝛundã aũt ſimul accipere noticiam. vt quecũqꝫ cõtingũt eſſe ſub vniuerſalibꝫ quoꝛuꝫ habent cognitõem. Qꝛ em̄ oĩs triangulus habet tres angulos duobꝫ rectis equales pꝛeſciuit. Qꝛ vero hic (qui eſt ĩ ſemicirculo triãgulus ſit ſimul inducens cognouit. quoꝛũdã em̄ hoc modo diſciplina eſt: et nõ per mediũ vltimum cognoſcitur: quecũqꝫ iam ſingulariũ cõtingũt eſſe. et non de ſubiecto aliquo

Querit̃. vtrũ cognitis maioꝛe et minoꝛe pꝛopoſitionibꝫ ſil̃ cognoſcatur et ꝯcluſio Arguit̃ p̄mo ꝙ nõ qꝛ ĩpoſſibile eſt ſimul in actu plura intelligere. igit̃ intellectus nõ poteſt ſimul cũ maioꝛe et minoꝛe intelligere concluſionē Secũdo. minoꝛ p̄miſſa p̄t cognoſci añ maioꝛem. et ſimliter maioꝛ añ ꝯcluſionē. ergo maioꝛ ⁊ minoꝛ pñt cognoſci añ ꝯcluſionem. Añs ꝓbat̃ ꝓ pꝛima pte q̄a p̄t ꝯgnoſci ꝙ minoꝛ extremitas eſt ſub medio anteq̄ꝫ cognoſcat̃ ꝙ maioꝛ extremitas eſt in medio. g̃ p̄t cognoſci minoꝛ añ maioꝛē Scđa ꝑs añtis ptꝫ. qꝛ ſubiectũ maioꝛ̄ꝫ ſolũ in ꝑtãte et nõ in actu ꝯtinet minoꝛē extremitateꝫ. g̃ m. ioꝛ p̄miſſa p̄t ꝯgnoſci añ ꝯcl̃oem Tertio. ſi ſic ſequeret̃ ꝙ ꝯgnoſcẽs pꝛimã ꝓpõem geometrie oẽs ſubſequẽtes ꝯgnoſceret. conſequẽs eſt falſum Et pꝫ ꝯñā. qꝛ pꝛima ꝓpõ cognita eſt p̄ncipiũ ꝯgnoſcẽdi ſcđam. ⁊ pꝛima cum ſcđa eſt pꝛincipium cognoſcẽdi tertiã. ⁊ ſic deinceps. In oppoſitũ eſt phs in textu.

¶ Sciendũ pꝛimo. ꝙ poſtq̄ꝫ philoſophus determinauit de nũero p̄cognitionũ ⁊ p̄cognitoꝝ et q̄d de ipſis pꝛecognoſcat̃. Hic ꝯñr determiat de oꝛdine q̄ ipoꝛtatur in p̄cognitõe oſtẽdens quo oꝛdine p̄ncipia demõſtratõnis pꝛecognoſcãtur ꝯcl̃one. poſtea vero determiabit qualr̃ ꝯcl̃o demr̃anda p̄cognoſcitur in ſuis pꝛicipijs. ſcꝫ in vl̃i ⁊ in potentia anteq̄ꝫ demõſtratur.

Sciendũ ſecũdo ꝙ vt ſufficit ad ꝓpoſituꝫ. aliq̄d dꝛ pꝛius altero dupliciter. vnoꝰ ẜm tp̄us vt illud qđ pꝛius exiſtit altero. et h̄ mõ oĩs cã efficiẽs q̄ ſuũ effectum ꝓducit ꝑ motũ p̄cedit ſuũ effectũ. qꝛ oĩs motꝰ fit in tp̄e vt ſol pꝛecedit calefactõem terre. Alio mõ aliq̄d eſt p̄us ẜm naturã. et ſic q̄libet cã ẜm naturã p̄cedit ſuuꝫ effectũ Nãlꝫ cã poſſit ſimul tp̄e eē cũ ſuo effectu vt ſil̃ ſtꝫ iterpoſitio terre int̃ ſolē ⁊ lunã ⁊ eclipſis lune. tñ cã ſp̄ pꝛioꝛ eſt natura ſuo effectu Et iſte duplex oꝛdo repit̃ in p̄cognitõe pꝛemiſſarũ qꝛ q̄ñqꝫ pꝛecognoſcũtur cõcluſione tp̄e et natura ſil̃. q̄ñqꝫ vero natura tantum. et iſtos duos modos declarat p̄hs ꝑ duo exempla. Et eſt exẽplũ pꝛimi vt aliq̄s põt cognoſcere iſtã. oĩs triangulus hꝫ tres angulos. ⁊ ignoꝛare iſtã in ꝓpꝛia foꝛma ſcꝫ ꝙ aliquis ꝑticularis triãgulus deſcriptus in ſemicirculo habeat tres angulos qꝛ põt ignoꝛare illũ ꝑticularē triangulũ eē triangulum. Exemplũ de ſcđo. vt ꝙ figura q̄ eſt in ſemicirculo depicta ſit triangulus ſil̃ tp̄e cognoſcit̃ cũ iſta cõcluſione. iſta figura hꝫ tres et ſic cognita mioꝛe ſub foꝛma minoꝛis ſimul cognoſcit̃ cõcluſio. Unde ꝙ ſit poſſibile ſil̃ tp̄e cognoſcere minoꝛē et cõcluſionē. aſſignat p̄hs cãm dicẽs. ꝙ quoꝛũdã eſt diſciplina hoc mõ q̄ nõ per mediũ aliq̄d cognoſcũtur. hoc eſt in quibuſdã minoꝛ extremitas ſtatim cognoſcit̃ eē ſub medio nõ per aliquod mediũ vt in illis que ſunt de nũero ſingulariuꝫ q̄ de aliquo ſubiecto non dicũtur. Unde minoꝛ extremitas poteſt cognoſci ꝙ eſt ſub medio nõ ꝑ aliud mediũ ſi ad cognitõem eius ſufficiat ſolus ſenſus. Vbi gratia ad cognoſcenduꝫ ꝙ hec figura in puluere deſcripta ſit triangulus nõ indigemus medio ſyllogiſtico qꝛ ſenſus ſic indicat eſſe Ideo p̄hs volẽs declarare ꝙ vltimũ cognoſcit̃ ſub medio vl̃i non ꝑ mediũ ſyllogiſticũ Dicit ꝙ quecũqꝫ ꝯtingũt eſſe ſingulariũ et nõ dicũtur de aliquo ſubiecto ſic ſe habent ꝙ ad ipſa nõ indigemus medio ſyllogiſtico qꝛ ſolus ſenſus ſufficit ad iudicandũ talia cõtineri ſub medio tantũ Sed maioꝛ demõſtratõis põt cognoſci pꝛius tp̄e ꝯcluſione et minoꝛ pꝛemiſſa ẜm ſe accepta etiã põt pꝛius tp̄e cognoſci cõcluſione. Pꝛima pars ꝓbat̃. qꝛ ſubiectũ maioꝛis ē indetermiatũ ad plura q̄ pñt ſumi ſub eo. ⁊ ſic maioꝛ ꝓpõ eſt indifferens ad plures cõcluſiones Quare dꝛ pꝛimo pꝛioꝝ ꝙ ex vno nihil ſeq̄tur ſyllogiſtice. igit̃ cum maioꝛe oꝫ accip̄e minoꝛē ſumptã ſub ip̄a ſed cognitio minoꝛis et ſumptio eiꝰ fit in tp̄e. igit̃ maioꝛ põt pꝛecognoſci tp̄e pꝛius ꝯcl̃one. Scđa pars ꝓbat̃. qꝛ põt p̄cognoſci minoꝛ anteq̄ꝫ cognoſcat̃ maioꝛ et ſic nõ ꝯgnoſcit̃ minoꝛ. vt determinãs maioꝛē g̃ cognita mioꝛe ſcđm ſe ſumpta adhuc poterit ignoꝛari ꝯcluſio. Ex cõcluſione ptꝫ ꝙ cõtingit cognoſcere maioꝛē et etiã minoꝛē nõ cognoſcendo cõcluſionem. ptꝫ qꝛ pñt cognoſci ille due pꝛemiſſe ẜm ſe ſine hoc ꝙ cognoſcat̃ applicatio maioꝛis ad minoꝛem et ſubſumptio vnius ſub alio Sꝫ niſi cognoſcatur illa ſubſumptio poterit ignoꝛari concluſio

¶ Concluſio ſecunda. Et reſponſalis. cognitis maioꝛe et minoꝛe debite ſumpta ſub

maioꝛe ſimul tp̄e cognoſcit̃ ꝯcluſio licet nõ ſimul natura Pꝛimuꝫ patet qꝛ poſita cauſa totali ⁊ ꝑ ſe ſufficienti ad ꝓductõem effectus neceſſario ponitur effectus. ſꝫ noticia pꝛemiſſaꝝ ſic diſpoſita eſt ꝑ ſe ſufficiẽs cauſa noticie ꝯcluſionis. igitur cognitis ſic p̄miſſis ſil̃ ꝯgnoſcit̃ ꝯcluſio. Secũda ꝑs ptꝫ. qꝛ noticia pꝛemiſſarũ eſt cã noticie ꝯcluſionis. igit̃ cognitis maioꝛe ⁊ minoꝛe nõ ſil̃ natura cognoſcit̃ ꝯcluſio. quia cauſa ẜm naturã pꝛecedit effectũ

Dubitat̃ pꝛimo q̄t modis poteſt intelligi ꝓpoſitõem nõ indigere medio ſyllogiſtico ad cognoſcenduꝫ aliq̄d. Ad dubiũ reſpõdet̃ cũ Egidio de roma. ꝙ h̄ põt intelligi duobꝫ modis. Unoꝰ qꝛ ꝓpõ eſt imediata Alio mõ. qꝛ ſenſus ſufficit ad cognoſcẽdũ talē ꝓpõem. iõ ſi minoꝛ ſit ꝑticularis cognoſcibilis ꝑ ſenſum vel ſi ſit imediata nõ indigemus aliquo medio ſꝫ ſtatim cognoſcimus ꝙ minoꝛ extremitas ſub medio ꝯtinet̃. Et cũ talis minoꝛ ꝯtinet̃ ſub ſuo vl̃i ſil̃ tp̄e cognoſcit̃ cõcluſio.

¶ Dubitat̃ ſecundo. Utrũ cognitis maioꝛe et minoꝛe debite ſumpta ſub maioꝛe cognoſcẽs poſſit dubitare de bonitate ꝯſequẽtie et etiã vtrũ poſſit nõ aduertere ad illatõem concluſionis que ſequitur ex ip̄is. Ad dubiũ reſpõdet̃ bꝛeuiter ꝙ hoc nõ eſt poſſibile qꝛ p̄miſſe ſic oꝛdinate debite pꝛeſentant̃ intellectui ꝯgnoſcẽti ipſas Igit̃ nõ p̄t non aduertere ad illationē concluſionis. nec etiam põt dubitare de bonitate conſequentie. ſicut falſe dixerunt quidam.

¶ Ad rõnes Ad p̄mã dicit̃ ꝙ intellectus non põt intelligere plura ſe habentia ꝑ modũ plurium ſꝫ bñ põt intelligere plura ſe habẽtia ꝑ modũ vnius vt qñ illorum pluriũ vnũ ſub alio intelligitur vel oĩa ſub vno tertio. vt q̄cũqꝫ plura ſub vna ſpē intelligibili cognoſcũtur. modo cõcluſio demõſtrationis ſub pꝛemiſſis intelligit̃: Ad ſcđam dꝛ ꝙ minoꝛ poteſt cognoſci ⁊ maioꝛ ignoꝛari et ecõtra. Ideo vtraqꝫ ẜm ſe accepta cognoſcitur tp̄e añ ꝯcluſionē. ſed ſic cognoſci nõ poteſt minoꝛ in rõne minoris hoc eſt vt determinãs maioꝛē. Ad tertiã negat̃ ꝯſequẽtia. et ad ꝓbatõem eius dꝛ. ꝙ p̄ma ꝓpõ cognita nõ eſt cã ſufficiens ad cognoſcẽdũ ſecundã ſꝫ cũ hoc requiritur cognitio applicatõnis et habitudinis pꝛime ꝓpõis ad ſecundã et ſic de alijs. et hec de queſtione.

Anteq̄ꝫ autē ſit inducere aut ſyllogiſmũ accipere quodã quidē modo foꝛtaſſe dicendũ eſt ſcire. modo aũt alio non. q̄d enim neſciunt ſi eſt ſimpliciter. hoc quodãmodo ſciunt. vt ꝙ duos rectos habet hoc neſciunt ſimpliciter. ſed manifeſtum eſt quidē ꝙ ſic quidem ſcit: ſimpliciter autem non ſcit Si vero nõ Mennonis ambiguitas continget. aut em̄ nihil addiſcet. aut que nouit. Nõ em̄ ſicut quidã argumentantur ſoluere dicẽdum eſt. Nunquid ſciuiſti omnem dualitatem: quoniã eſt par aut nõ. dicẽti ſic ãt attulerãt quãdam dualitatē quã nõ opinatus eſt eē. Soluũt ei non dicẽtes cognoſcere oēm dualitatem parē eſſe ſed quã ſciunt ꝙ dualitas ſit Et etiã ſciũt q̄dem cuius vere demõſtrationem habẽt. et cuius acceperũt. Acceperũt aũt nõ de oĩ cuius vtiqꝫ ſciũt ꝙ triangulus aut numerus ſit. ſed ſimpliciter de om̄i nũero ⁊ triangulo. Neqꝫ em̄ vna pꝛopoſitio accipitur hmõi ꝙ quē tu noſti nũerũ. aut quã tu noſti lineã rectam. ſꝫ de oĩ. Sed nihil opinoꝛ ꝓhibet qm̄ eſt qđ addiſcit ſic ſcire. eſt aũt ſic ignoꝛare. Inconueniens aũt nõ eſt ſi ſcit quodãmodo qđ addiſcit. ſed ſi hoc mõ vt inq̄ꝫtum addiſcit ⁊ ſcit.

Querit̃ vtrũ poſſibile ſit nobis aliquid ſcire de nouo. Arguit̃ ꝙ nõ p̄mo qꝛ vel hoc eſſet ꝑ viã ſenſus vl̃ ꝑ viã intellectus. Non pꝛimũ qꝛ ſenſus circa ſenſibilia multotiens decipit̃. Nec ꝑ viã intellectus. qꝛ nihil de nouo fit in intellectu quin pꝛius fuerit in ſenſu cũ igit̃ ꝑ ſenſum nõ poſſit haberi ſcĩa ſequit̃ ꝙ neqꝫ ꝑ intellectũ. Secũdo. nihil deducit̃ de potentia in actũ niſi ꝑ aliq̄d qđ ē actu exiſtẽs. igit̃ intellectus noſter de potẽtia ꝯſiderãdi nõ ducitur in actuꝫ niſi ꝑ ſciam actu in eo exiſtẽtē. g̃ oẽs ſcie ſunt intellectui noſtro ꝯcreate. ⁊ ſic nihil addiſcimꝰ de nouo. Tertio. ſi dñs ignoꝛaret ſeruũ quē querit ⁊ reperiat eũ neſcit ſe inueniſſe niſi pꝛius cognouerit. igit̃ ſimiliter ſi intellectus noſter ignoꝛet veritatē cõcluſionis cũ eã inuenit nõ mag̃ ſibi aſſentiet q̄ꝫ falſitati. igit̃ om̄is veritas eſt intellectui noſtro p̄cognita ⁊ ſic noſtruꝫ ſcire nõ eſt niſi pꝛeteritoꝛũ reminiſci. ⁊ ita nihil addiſcimꝰ de nouo In oppoſitũ eſt p̄hs in textu

¶ Sciendũ pꝛimo. ꝙ poſtq̄ꝫ philoſophus determinauit de pꝛecognitõnibꝫ illoꝝ q̄ requirunt̃ ante ſcientiã ꝯcluſionis Hic ꝯſequẽter determinat de pꝛecognitione ꝯcluſionis oſtendẽdo q̄liter cognoſcit̃ cõcluſio añ demõſtratõem et q̄liter per hoc deſtruat̃ tam erroꝛ Eracliti ponẽtis nos nihil poſſe ſcire. q̄ꝫ erroꝛ platonis dicẽtis aliq̄d ſciri a nobis nõ tamē ſimpliciter de nouo

Sciendũ ſecũdo ꝙ cõcluſio cuius ſcientia acquirit̃ ꝑ demõſtratõem quodãmodo p̄ſcitur ante demonſtrationem in ſuis pꝛemiſſis et quodãmodo nõ Nã ipſa ſcit̃ in vniuerſali. et in potentia ſed nõ ſcitur ſimpliciter in ꝑticulari et in actu Cuius ratio eſt qꝛ neceſſe eſt illum qui acquirit ſcientiã ante cõcluſionem cognoſcere pꝛincipia demonſtrationis ſed illa pꝛincipia ſe habẽt ad concluſionē ſicut cauſe efficientes per ſe q̄ꝫuis equiuoce ad ſuos effectus Ideo in ſecũdo phiſicoꝝ pꝛemiſſe ſyllogiſmi ad genus cauſe efficientis reducũtur ſed effectus anteq̄ꝫ ꝓdiat in actũ virtualiter p̄exiſtit in ſuis cauſis et anteq̄ꝫ ex ipſis educat̃ nõ eſt in actu. Ideo ꝯcluſio anteq̄ꝫ ex ſuis pꝛemiſſis oñdat̃ ſolũ cognoſcit̃ ſcđm q̄d ſcꝫ in potẽtia et in vl̃i ẜm ꝙ exiſtit in pꝛincipijs. Alia cã huius poteſt adduci qꝛ opoꝛtet ꝙ cõcluſio quodãmõ p̄ſciatur in ſuis pꝛincipijs et quodãmõ non. Uel ꝙ nihil addiſcamus ẜm Eraclitũ. vel ꝙ ſolũ addiſcamus ea q̄ pꝛeſciuimꝰ in actu ẜm platonem et ꝙ noſtrũ addiſcere ſolũ ſit oblitoꝝ reminiſci. ſed iſta duo ſunt falſa vt per duas cõcluſiones ſtatim oſtendet̃. igit̃ pꝛimũ eſt verũ

¶ Cõcluſio pꝛima Contra eraclitum poſſibile eſt nos aliquid ſcire. pꝛobatur Omnes homines natura ſcire deſiderant. vt dicit̃ in pꝛohemio pꝛimi methaphiſice. ſed naturale deſiderium eſt rei nõ habite poſſibilis tamē haberi nec põt in toto fruſtrari qꝛ deꝰ ⁊ natura nihil faciũt fruſtra. igitur poſſibile eſt nos aliquid ſcire.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Secūdo ꝓbaꝛ ꝯcluſio iſta. qꝛ ſi aliquis dicat ꝙ impoſſibile eſt nos aliq̄d ſcire vel ſcit aliquā ꝯcluſionē vł neſcit ſi neſciat non debet eā aſſerere. ſi dicat ſe ſcire tunc ponit duo ꝯtradictoria ſcꝫ ꝙ pōt aliq̄d ſcire ⁊ ꝙ nō pōt aliq̄d ſcire. Sed ꝯtra platonē ponitur.

Cōcluſio ſecūda. Poſſibile eſt nos aliq̄d ſcire de nouo. Probaꝛ ꝯcluſio. qꝛ oīs diſciplina fit ex p̄exiſtēti cognitōne. q̄d aūt fit anteq̄ factū ſit nō eſt. igiꝛ poſſibile eſt nos aliquid ſcire de nouo. Scdo ꝓbaꝛ. qꝛ poſſibile eſt nos aliq̄d ſcire vt ꝓbatū eſt ſed ſcie nō ſunt a ꝓ̄ncipio actu ꝯcreate in intellectu noſtro. ꝫ cōcluſio vera. Minoꝛ ꝓbaꝛ p̄mo. qꝛ intellectus noſter in principio ſue creatōnis eſt tanq̄ tabula raſa in qua nihil depictū eſt. eſt depingibilis tm̄ virtutibꝫ et ſcientijs. vt ptꝫ tertio de aīa. igiꝛ ſcientie nō ſunt nobis a ꝓ̄ncipio ꝯcreate. Item ſicut eſt in genere coꝛpoꝛaliū ita ē in genere itellectualium ſed in coꝛpoꝛalibꝫ ſunt aliqua ſꝫ in actu q̄ foꝛmas habēt ſibi ꝯcreatas vt coꝛpa celeſtia. Et aliq̄d eſt q̄d de ſe tm̄ eſt in potētia ⁊ ſucceſſiue acq̄rit diuerſa eē ꝑ diuerſas foꝛmas ſicut materia pꝛima. Igiꝛ in genere intelligibiliū ſtꝫ alique intelligentie q̄ tenēt ſupmū gradum et ſunt plene foꝛmis intelligibilibꝫ que fuerūt ſibi ꝯcreate et per quas intelligūt. Ideo dꝛ in libꝛo de cauſis. ꝙ oīs intelligentia eſt plena foꝛmis. Et ſic erit etiam in genere intellectualiū aliquid qđ de ſe eſt in potentia tm̄. et ſucceſſiue recipit diuerſas foꝛmas intelligibiles qđ nō eſt aliud q̄ intellectus humanus q̄ vt dꝛ Cōmentatoꝛ tertio de aīa tenet infimū gradū in genere ſubſtātiaꝝ intellectualiū. igiꝛ intellectus noſter nō eſt a pꝛincipio plenus foꝛmis intelligibilibꝫ. et ſic ſcie nō ſunt ſibi ꝯcreate. Unde ſequitur ꝙ noſtrū addiſcere non eſt p̄ſcitoꝛū reminiſci ſed eſt ſciētiam de nouo acquirere.

Dubitatur pꝛimo Qualiter ponebat plato ſciētias et virtutes eſſe in nobis. Ad dubiū rn̄deꝛ ꝙ in libꝛo Mēnonis vbi poſuit plato iſtā queſtionē. vtꝝ ſcie et ꝟtutes ꝑ doctrinā in nobis de nouo generenꝛ. aut ſunt q̄dā dona deoꝝ nobis data Reſpōdebat idē plato ꝙ ſcientie ⁊ ꝟtutes ſunt dona deoꝝ aīe nr̄e cōicata ab ydeis ſeꝑatis in ſua creatōe Sꝫ aīa noſtra ꝑ hoc ꝙ coꝛpoꝛi infundiꝛ haber intellectū obnubilatū et ipeditū quibuſdā phantaſijs coꝛꝑalibꝫ ne in actualē cōſideratōem eoꝛuꝫ q̄ p̄ſciuit poſſit libere procedere. ſꝫ ꝑ doctrinā ſtudiū ⁊ exerciciū reduciꝛ in memoꝛiā eoꝝ q̄ p̄ſciuit. Ad cuius declaratōem plato ſic arguebat. Quia ip̄e quēdā puerum impitū artis geometrie interrogauit de pꝛincipijs ⁊ cōcluſionibꝫ geometrie q̄ ad oīa verū rn̄dit. ſed hec nō potuiſſet facere niſi ante p̄ſciuiſſet illa pꝛincipia ⁊ ꝯcluſiōes Et ſilr̄ hoīes q̄ videnꝛ indocti aliquaꝝ artiū anteq̄ inſtruanꝛ noticiā hn̄t de ipſis. Igiꝛ noſtrū addiſcere nō ē niſi reminiſci Sed ad hoc reſpondendū eſt ꝙ plato de illis pꝛincipijs oꝛdinate interrogauit illū. pꝛimo querēdo termios pꝛincipioꝛū. deinde manifeſtando pꝛincipia quibus cognitis ſtatim vi luminis intellectus potuit deuenire in vlterioꝛē cognitōem. ita ꝙ an̄ interrogatiōem non ꝯgnoſcebat actu pꝛincipia ſed potentia tm̄ et ꝑ oꝛdinatū modū interrogandi ex termis app̄hendit pꝛincipia et ex pꝛīcipijs ꝯcluſiones ſine hoc ꝙ ipſas pꝛecognoſceret i actu. ſed ſolum eas p̄cognouit in vl̄i et in potentia. Ulterius patet ꝙ aliqui male ſoluebāt rōem platonis ꝑ quā ꝓbabat ꝙ noſtrum addiſcere nō eſt niſi reminiſci. Cū em̄ ſic arguebat ſi quis ſciat oēm dualitatem eſſe parem et afferatur aliqua dualitas quam ille neſciuit eſſe dualitatem vt tertia pars ſenarij tūc addiſcet illā dualitatē eſſe parem et tm̄ cognoſcendo iſtam oīs dualitas eſt par pꝛecognouit iſtam. ſ. hec dualitas q̄ eſt tertia pars ſenarij eſt par. igiꝛ noſtrū ſcire non eſt niſi reminiſci. Ad hoc aliqui reſpondebant ꝙ addiſcens illā concluſionē nullo modo pꝛeſciuit et cū dicit ſe ſcire oēm dualitatem eē parem ſolū intelligit de illa dualitate quā ſcit eſſe dualitatē. Et ꝯn̄r dicūt ꝙ ſi addiſcat aliquā dualitatem parē puta tertiaꝫ ꝑtem ſenarij dato ꝙ ſciret oēm dualitatem eſſe parem. ſcꝫ illam quā ſciuit eſſe dualitatē tm̄ penitus ignorabat illam dualitatem eſſe parē q̄ erat ſibi abſconſa Sꝫ hanc ſolutōem impꝛobat ph̄s qꝛ illud ſcitur de q̄ demōſtratio habeꝛ. ſed addiſcens hanc ꝓpōem oīs dualitas ē par hꝫ demōſtratōem de om̄i dualitate et nō ſolū de illa quā ſcit eē dualitatē igiꝛ ſcit oēm dualitatē ſimplr̄ eē parē et nō ſolū illā quā cognoſcit eē dualitatē Minoꝛ ꝓbaꝛ qꝛ ꝯcluſio ꝯuenit i terminis cū p̄miſſis ſic ꝙ eedē extremitates ponūtur in ꝯcluſione q̄ ponebanꝛ in pꝛemiſſis ſed in demonſtratōne in qua oſtenditur ꝙ oīs dualitas eſt par nō ſumitur iſta pꝛopō cū iſta additione quam tu cognouiſti eſſe dualitatem. igiꝛ ꝯcluſio nō eſt intelligēda cū tali additōe ſꝫ ſimpliciter de om̄i dualitate. Ideo illa ſolutio non valet Propter qđ aliter reſpondendū eſt ꝙ illud qđ addiſcimus quodāmō p̄ſciuimꝰ et quodāmō nō. ⁊ h̄ nō eſt incōueniens ſed eſſet incōueniens ſi hoc eodem modo ſcꝫ ſciremus ꝯcluſionē quā addiſcimus. q̄a addiſcere eſt ſcientiam in aliquo generari ſed qđ generatur an̄ generatōnem nō fuit oīno ens nec oīno nō ens ſed ens in potētia. Ideo ſilr̄ id qđ addiſcitur an̄ demōſtrationeꝫ nō eſt pꝛius ignotū ſimpliciter ſꝫ ſꝫm actū tm̄. qꝛ in potētia ſcitur. ideo ille qui per demōſtratiōem ſcit iſtam oīs dualitas eſt par de aliqua ꝑticulari dualitate quam neſcit actu eſſe dualitatē ſolum ſcit in potentia qꝛ illa dualitas eſt par Et ſi addiſcat ꝙ illa dualitas ſit dualitas ſubſumēdo minoꝛē addiſcet in actu cōcluſionē iſtam ſcꝫ ꝙ illa dualitas eſt par

Dubitaꝛ ſecūdo Qualiter conueniunt plato et anaxagoꝛas circa generatōem ſcie in nobis ⁊ qualiter differūt. Ad dubiū reſpōdeꝛ ꝙ in generatione foꝛmaruꝫ naturaliū plato diſcoꝛdat ab Anaxagoꝛa ſed in generatione foꝛmaꝝ intelligibiliū cū ip̄o cōcoꝛdat Poſuit em̄ anaxagoꝛas ꝙ foꝛme naturales ſꝫm actū ſunt in materia ſed ibi latent ⁊ ꝑ intellectū ſeꝑatū ⁊ per actum agentis deducūtur ad eſſe manifeſtū. Sed plato poſuit. ꝙ foꝛme naturales inducūtur ab ydeis ſeꝑatis qn̄ ꝑ agēs naturale materia eſt diſpoſita. Sed in foꝛmis intelligibilibus poſuit latitatiōem foꝛmarū in intellectu noſtro ⁊ ſicut Anaxa. poſuit foꝛmas p̄exiſtere in materia an̄ generatōnem ⁊ ibi latere. Ita poſuit plato ſpēs intelligibiles in intellectu noſtro an̄ addiſcere latere ſꝫ ꝑ ſtudiū ⁊ exercicium remouentur impedimenta et reducitur anima in memoꝛiam eoꝛū que pꝛeſciuit.

Ad rōnes **Ad pꝛimā dicitur. ꝙ per viam** ſenſus miniſterialiter et per viam intellectus pꝛincipaliter acquirimus ſcientiam Et ad pꝛimā pꝛobatōem dicitur ꝙ ſenſus bene diſpoſitus circa pꝛopꝛium ſenſibile non decipitur ſuppoſita debita diſpoſitione obiecti medij et oꝛgani et debita diſtantia obiecti ad ſenſum. et ſic non decipitur ſenſus niſi per accidens Dicitur vltra ꝙ nihil eſt in intellectu quod nō pꝛius fuit in ſenſu aliquo modo. tm̄ nō eſt eodem mō in intellectu q̄uo fuit in ſenſu. qꝛ ſpēs rei ſunt in intellectu imaterialiter ⁊ vl̄iter in ſenſu vero materialiter ⁊ particulariter. ¶ Ad ſecundā negaꝛ ꝯſequentia qꝛ intellectus poſſibilis reduciꝛ in actū intelligendi ꝑ aliquod qđ nō eſt in actu ſcꝫ ꝑ phantaſmata illuſtrata lumine intellectus agentis que cauſant ſpēs intelligibiles in intellectu poſſibili. per quas intellectus foꝛmat ꝯceptus de rebꝫ ⁊ intelligit ipſas. quibꝫ intellectis foꝛmāꝛ ꝯpōnes ⁊ diuiſiōes ꝓ̄ncipioꝝ. ⁊ ex cognitōe ꝓ̄ncipioꝝ deueniꝛ in cognitōem ꝯcluſionū. ¶ Ad terciā dꝛ. ꝙ intellectus noſter habet naturalem inclinatōem ad verum quod eſt bonū eius. Et qꝛ quedam ſunt manifeſte vera que ſtatim virtute luminis intellectus ꝯcipiūtur. ꝓpter hoc intellectus aſſentit vero qđ nō pꝛius cognouit in actu ſꝫ in potentia tantum

Scire aūt opinamur ſimpliciter vnūquodq̄ et nō ſophiſtico modo. quod eſt ſꝫm accidēs cum cauſaꝫ arbitramur cognoſcere ꝓpter quā res eſt. et quoniam illius eſt cauſa. et non eſt cōtingere hoc aliter ſe habere. Manifeſtū eſt igitur ꝙ huiuſmodi aliquid ſit ſcire nanq̄ ſciētes et non ſcientes. hij quidem opinantur ſic ſe habere: Scientes aūt cauſam habent. quare cuius eſt ſciētia ſimpliciter. hoc impoſſibile eſt aliter ſe habere. Si quidem igitur alius eſt ſciendi modus poſterius dicemus

¶ Queritur Utrum ſcire hoc modo bene definiatur. Scire eſt rem per cauſam cognoſcere ꝓpter quam res eſt ⁊ quoniam illius eſt cauſa. ⁊ nō eſt ꝯtingere hoc aliter ſe habere ¶ Arguitur pꝛimo ꝙ non. qꝛ de deo. de ſubſtantijs ſeparatis. de ꝓ̄ncipijs demonſtrationū habemus ſcientiam ⁊ nō per cauſam. Intelligētie em̄ ⁊ ſi cauſas habeant tm̄ ꝓpꝛia cauſa cuiuſlibet eſt nobis ignota. Similiter p̄ma ꝓ̄ncipia ſ. re veritatis cām nō habent. igiꝛ ſcire nō eſt rei cauſam cognoſcere. Et confirmatur. qꝛ ꝯtingit cognoſcere cauſam ꝑ effectum. ergo nō omne ſcire eſt rem ꝑ cauſam cognoſcere ¶ Secūdo ſic. cognita cauſa cōtingit ignoꝛare habitudinem eius ad effectum. ⁊ ꝑ cōſequens ignoꝛare effectū. ergo ſcire nō eſt rei cauſam cognoſcere. ¶ Tercio ſic. de effectibꝫ naturalibꝫ eſt ſcientia qui tamē ꝯtingūt aliter ſe habere ꝯtra vltimā particulaꝫ definitōis ſcire. Et cōfirmaꝛ. quia ſi bene poneretur illa particula de ſolo deo poſſet haberi ſcientia. cū ſolus deus ſit impoſſibilis aliter ſe habere In oppoſitū eſt ph̄s in textu.

¶ Sciendū pꝛimo. ꝙ poſtq̄ ph̄us oſtendit neceſſitatem ſyllogiſmi demonſtratiui. ⁊ neceſſitatem huiꝰ artis. Conſequenter iſtā artem ꝓſequitur determinādo de ſyllo demonſtratiuo ſꝫm ſe. ⁊ de ꝓ̄ncipijs ⁊ ꝓpꝛietatibꝫ eius. Et ꝯſequenter ꝯparat demonſtrationes adinuiceꝫ et hoc in iſto p̄mo. In ſecūdo vero determinat de medio demōſtrationis vt habeamus poteſtatē faciliter demōſtrādi. Et determinādo de demonſtratione ſꝫm ſe pꝛius oſtendit quid ſit demonſtratio ⁊ poſtea ex quibꝫ materialibꝫ ꝓ̄ncipijs ꝯponatur Et deinde determinat de ꝓ̄ncipijs foꝛmalibꝫ eius oſtendendo in qua figura maxime habeat fieri demonſtratio. Et ꝯſequenter ſubiūgit determinatōem de ſyllogiſmo ignoꝛantie. ⁊ determinat de cauſis ignoꝛantie praue diſpōnis ⁊ etiā pure negatōis. Et anteq̄ oſtendat quid ſit demonſtratio. oſtendit quid ſit ſcire. Cuius cauſa eſt. qꝛ in omnibꝫ que ſunt ꝓpter finem rō eoꝛum que ſunt ad fineꝫ ex fine ſumitur. ſed ſcire eſt effectus demonſtrationis. ideo ponitur in definitōe foꝛmali demonſtratōis. ⁊ ob hoc anteq̄ definiretur demonſtratio neceſſe fuit ipſum ſcire definiri Et inde eſt ꝙ definitio eius data per ipſum finem eſt rō definitōis que datur de eodem per cauſam materialem. ⁊ eſt mediū demonſtrādi ipſam materialē. Et ſꝫm hoc definitio materialis demōſtrationis demonſtratur per finalem ſeu foꝛmalem. ideo anteq̄ ponantur definitōes demonſtratōis videnda eſt definitio ipſius ſcire.

¶ Sciēdum ſecundo. ꝙ ſꝫm Linconienſem quatuoꝛ modis dꝛ ſcire. ſcꝫ ꝯmuniter. ꝓpꝛie. magis ꝓpꝛie et maxime ꝓpꝛie. Scire p̄mo modo eſt appꝛehēſio veritatis cuiuſcūq̄ rei ſiue neceſſarie ſiue ꝯtingētis. ⁊ hoc modo ſcire ad omnia entia ſe extēdit. Secūdo modo ſcire eſt appꝛehenſio veritatis alicuius neceſſarij vel cōtingentis vt in pluribꝫ. Tercio mō ſcire eſt appꝛehenſio veritatis alicuius neceſſarij ſimpliciter ſiue ſit per cauſam ſiue nō. ⁊ hoc modo ſe extendit ad noticiam ꝓ̄ncipioꝛū que vocatur intellectus. ⁊ ad noticiam ꝯcluſionū que dꝛ ſciētia. Sed ſcire quarto modo eſt appꝛehenſio veritatis alicuius neceſſarij ꝑ cauſam pꝛopꝛiam ⁊ neceſſariaꝫ. ⁊ hoc eſt ſcire ꝓpter quid qđ eſt effectus demonſtrationis ꝓpter q̄d. ⁊ de iſto ſolo ſcire eſt hic ad ꝓpoſitum

¶ Concluſio pꝛima. Scire eſt rem per cauſam cognoſcere pꝛopter quam res eſt. ⁊ quoniam illius eſt cauſa. ⁊ non eſt contingere hoc aliter ſe habere. Pꝛobatur cōcluſio. quia ſcire eſt aliquid perfecte cognoſcere. ſed perfecte aliquid cognoſcere eſt perfecte compꝛehendere veritatem eius. ergo cum ens ad intellectum referatur ſub rōne veri. ⁊ ſub illa ratione ab eo accipiatur. Cum etiā eadem ſint pꝛincipia eſſe rei ⁊ veritatis eius. vt dꝛ ſecundo metaphiſice. neceſſe eſt ſcientem aliquē perfecte cognoſcere cauſam rei. ſed quia eiuſdem in eodem genere cauſe ſunt plures cauſe ſuboꝛdinate. ſcꝫ cauſa vl̄is remota. ⁊ cauſa ꝓpꝛia ſed cauſa vl̄is non eſt adequata effectui nec ip̄a poſita ponitur effectus. Ideo ad ꝑfecte cognoſcendū effectum nō ſufficit cauſam vniuerſalem cognoſcere. licet ipſa requiratur. ſed opoꝛtet habere cauſam ꝓpꝛiā Et qꝛ effectus in cā ꝓpꝛia non eſt in actu ſed in virtute tm̄. Ideo ad ꝑfecte cognoſcendū rem nō ſufficit ip̄am ꝓpꝛiam cām cognoſcere. ſed requiritur applicatio cauſe ad effectum. ergo in definitione ſcire bene dꝛ ⁊ qm̄ illius eſt cauſa. Et qꝛ illud qđ cōtingit aliter ſe habere nō poteſt ab intellectu creato ꝑ certitudinem cognoſci. ideo bene ſubiūgitur ⁊ nō eſt ꝯtingere hoc aliter ſe habere. Si em̄ ꝯtingens per certitudinem cognoſcaꝛ nō eſt ex parte ipſius cogniti. ſed ex parte cognoſcentis nō accipientis notitiā a rebꝫ Sic igiꝛ qꝛ ſcientia eſt cognitio ꝑfecta opoꝛtet ſcientē cognoſcere cām rei. Sꝫ qꝛ ſcīa eſt cognitio actualis ⁊ in ꝓpꝛia foꝛma ad ſcire. opꝫ cognoſcere qm̄ illius eſt cā. Et qꝛ ſcire eſt cognitio certa et immutabilis neceſſe eſt illud quod ſcitur non ꝯtingere aliter ſe habere

¶ Concluſio ſecūda ⁊ et reſpōſalis ad queſitum ꝙ p̄dicta definitio ſcire eſt bene aſſignata. Pꝛobat ph̄s a ſigno. quia tam ſcientes q̄ non ſcientes opinantur ſcire qn̄ cognoſcūt ꝓpꝛiam cām rei quam impoſſibile eſt aliter ſe habere qđ ab omnibꝫ opinatur verū vel pꝛobabile quia

opinio omniū nō poteſt eſſe in toto falſa. ergo ſcire eſt rem per cām cognoſcere. Eſt tñ drña inter ſcientes ⁊ nō ſciētes. qꝛ neſcientes neſciunt rem. ſed arbitrant̄ ſe ſcire. ⁊ ita neſciūt cām. ſed tñ opināt̄ur cognoſcere. Scientes vero ſciūt rem ipſam ⁊ cognoſcūt cām. ⁊ ſic arbitrātur ſe cognoſcere. Probat̄ etiā hec ꝯclō ꝑ pmam. Et melius definit̄ hic ſcire ꝙ̄ ſcientia. qꝛ ſcire ſignat ſciētiā vt in agere. ſcientia vero ſignat eam vt in habitu ⁊ potētia. ⁊ qꝛ ſcire vt in actu eſt immediatus effectꝰ demōſtratōis ſub q̄ rōne hic ꝯſideratur. ideo melius definitur ſub noīe ſcire ꝙ̄ ſub nomine ſcientie

¶ Dubitatur primo. Quid intelligit phūs per ſcire ſophiſtico mō. cū ex parte definiti ponit iſtas additiones dicens. ꝙ ſcire aūt opinamur vnūqdq̄ ſimplr̄ et nō ſophiſtico mō. qđ eſt ſm accñs. cū cām arbitramur ⁊c̄ Ad dubiū reſpondet̄ ꝙ ſcire ſophiſtico modo eſt ſcire aliquid nō ſm ſe ⁊ in ꝓpria forma. ſed in alio. Et hoc ꝯtingit triplr̄. Vel ſicut pars in toto. vel vt accñs in ſubiecto. vel effectus cognoſcit̄ in cā vt ꝯcluſio in pncipijs Nā tale ſcire eſt ſcire ſm qd ⁊ nō ſimplr̄. Ideo ſophiſticū dr̄ et decipiuntur multi credentes ſcire aliquid ſimpliciter. cū ipſum ſciunt in alio tm̄

Dubitatur ſecūdo Quare in definitōe ſcire dr̄ cauſam ⁊ nō cauſas. cum vnius rei ſint plures cauſe per ſe ⁊ ad aliquid cognoſcendū perfecte oporteat oēs eius cās cognoſcere Ad dubiū rñdetur pmo ꝙ dr̄ cauſam ⁊ nō cauſas. qꝛ licet ſint plures cauſe vnius rei. tñ eſt tm̄ vna potiſſima cā que maxime facit ſcire. vt in his que ſunt ꝓpter finē cauſa finalis eſt rō cognoſcendi cām formalem ⁊ etiā cām materialē. qꝛ formā oportet eē ꝓportionatam fini et materiam forme. Ideo in his que ſunt propter finē demonſtratio potiſſima eſt ꝑ cām finalem que dr̄ cauſa cauſaꝝ. Et dr̄ in his q̄ ſunt ꝓpter finē. qꝛ in mathematicis nō eſt bonū neq̄ finis. vt dr̄ tercio metaphyſice. ſed fit demōſtratio ibi per cām formalē. ſed vt videatur vtrū ad cognoſcendū aliquid oporteat omes cās eius cognoſcere. Dicit̄ ſecūdo ad dubiū. ꝙ triplr̄ cognitio rei pt̄ eſſe ꝑfecta. Vno mō ſimplr̄. ⁊ ſic ad ꝑfecte cognoſcēdū rem oportꝫ cognoſcere omes cās eius tā ꝑ ſe ꝙ̄ ꝑ accñs. ⁊ omīa accñtia tā ꝓpria ꝙ̄ cōia tam in actu ꝙ̄ in potentia. ⁊ generaliter omnes habitudines q̄ vni rei ꝯueniūt. ⁊ talis cognitio ꝑfecta ſoli deo ꝯuenit. Alio mō pt̄ eſſe cognitio ꝑfecta in genere cognitionis humane. ⁊ ad talē cognitōem ſufficit ⁊ requirit̄ cognoſcere oēs cauſas ꝑ ſe ⁊ accñtia ꝓpria. Tercio mō pt̄ dici cognitio ꝑfecta in genere alicuiꝰ ſcie. vt puta phyſice vl̄ mathematice. ⁊ hoc mō ad ꝑfecte ſcire aliqđ ſolum reqritur cognoſcere oēs cās ꝑ ſe a quibꝫ cauſat̄ res ſub tali eſſe ſub quo in tali ſcia ꝯſiderat̄. vt ad ꝑfecte ſciendū aliqđ in mathematicis ſufficit cognoſcere oēs cās formales eius.

¶ Ad rōnes añ oppoſitū Ad primā et ad confirmatōem eiꝰ dr̄. ꝙ arguūt de ſcire qꝛ eſt. ⁊ nō de ſcire propter qđ. qđ ſolū hic definit̄ ¶ Ad ſcđam dr̄ ꝙ nō ſufficit cognoſcere cām rei. ſed reqrit̄ cognoſcere applicatiōē cauſe ad effectū q̄ fit ꝑ diſcurſum intellectus ⁊ rōnis. ⁊ hoc ī nobis qꝛ intelligentie ꝓpter claritatē ſui intellectus ad cōplete cognoſcendū rem ꝑ oēs modos eius ſufficit cognoſcere cām vel eſſentiā ſine aliq̄ ꝯpōne vel diſcurſu. ¶ Ad terciā dr̄ ꝙ naturales res in eſſe ꝑticulari ꝯtingit aliter ſe habere. ſed in eſſe ſpecifico ſunt imutabiles. ⁊ hoc mō de ipſis ꝑ ꝯꝑatōem ad ſuas cās eſt ſcia. Ad ꝯfirmatiōem eius dr̄. ꝙ ſolus deꝰ ꝑ eſſentiā eſt impoſſibilis aliter ſe habere. tñ ꝑ participatōēꝫ multa ſunt necāria ⁊ impoſſibilia aliter ſe habere. de quibꝫ eſt ſcientia.

Dicimus aūt ſcire ⁊ quia ꝑ demōſtratōnem eſt intelligere Demonſtratōem aūt dico ſyllogiſmū apotytecon. id eſt facientem ſcire. Sed apotytecon ſcientialē dico ſm quem in habendo ipm ſcimus. Si igitur eſt ſcire vt poſuimꝰ neceſſe eſt ⁊ demonſtratiuā ſcientiam eſſe ex veris ⁊ pmis ⁊ immediatis ⁊ notioribꝫ ⁊ poribꝫ cauſiſq̄ concluſionis Sic em̄ erūt propria principia ei quod demonſtratur. Syllogiſmꝰ quidem erit ſine his. demōſtratio vero nō erit non enim faciet ſcientiam Verum quidē igitur oportet eſſe qm̄ quod nō eſt nō eſt ſcire. vt ꝙ dyametros ſit ſymetros Ex pmis autēꝫ ⁊ indemonſtrabilibꝫ eſt. eo ꝙ nō ſciet nō habēs demōſtratōem pncipiorum ipſoꝝ. Scire em̄ quorum demonſtratio eſt nō ſm accidens habere demonſtratōem Cauſas quoq̄ ⁊ notiores oportet eſſe ⁊ priores: Cauſas qdem qm̄ tunc ſcimus cum cauſas cognoſcimus. ⁊ priores ſi vere ſunt cauſe ⁊ notiores Nō ſolū autē in altero modo intelligendo. ſed ⁊ in ſciendo q̄niam ſunt Priora autē ⁊ notiora dupliciter ſunt Non em̄ idē eſt pus natura ⁊ quo ad nos prius. neq̄ natura notius ⁊ nobis notius. Dico aūt priora ⁊ notiora ad nos proxima ſenſui Simplr̄ aūt priora ⁊ notiora que lōgius ſunt ſunt aūt longiora quidem vniuerſalia maxime aūt proxima ſingularia. ⁊ opponūtur hec ad inuicem. Ex primis aūt eſt qđ ex ꝓprijs pncipijs eſt. idem em̄ dico primū ⁊ principiū

Querit̄ vtrū definitōes demonſtrationis ſint ſufficienter aſſignate. In quarū pma dr̄ demonſtratio eſt ſyllꝰus apotetycon. id eſt ſyllꝰs faciēs ſcire. Et in ſecūda dr̄ demonſtratio eſt ſyllꝰus ꝓcedēs ex pmis veris ⁊ imediatis poribꝫ notioribꝫ cauſiſq̄ ꝯclōnis. ¶ Arguit̄ pmo ꝙ nō. qꝛ ſcire eſt cā finalis demōſtratōis. g̊ nō eſt effectꝰ eiꝰ cū idem nō ſit cā ⁊ effectus reſpectu eiuſdē. ⁊ ꝑ cōſequēs demonſtratio non eſt faciens ſcire. ¶ Secūdo ſic. ꝯtra ſecūdā. ſolus metaphyſicus accipit pmas ꝓpōnes. g̊ ſi oīs demōſtratio eſſet ex pmis ſequeret̄ ꝙ ſolus metaphyſicꝰ poſſet demonſtrare qđ eſt falſum. oīs etiā ꝓpō pma eſt vera ⁊ imediata. idem etiā eſt pmū ⁊ pus Siliter oīe pus eſt notius. ⁊ oīe qđ eſt pus ⁊ notius eſt cā alterius. g̊ in ſecūda definitōe demonſtratōis ſunt multe nugatōes ¶ Tercio ſic. demonſtratio dꝫ ꝓcedere ex ꝓprijs. ſed hoc nō ponit̄ in iſta definitōe. g̊ eſt diminuta In oppo. eſt. p. i. tex.

Sciendum primo. ꝙ poſtq̄ phs poſuit definitōem ſcire. Hic ꝯñter definitiue oſtendit qd eſt demōſtratio. ⁊ etiā oſtendit ꝙ ſcire eſt finis demōſtratōis. quia nihil aliud eſt ſcire ꝙ̄ intelligere veritatē ꝯcluſionis ꝑ demonſtratōem. qꝛ vnūqdq̄ ordinatū in finē ꝯuenienter ꝑ ſuū finē definit̄. Ideo ꝑ ipm ſcire definit phūs demōſtrationē dicens. Demonſtratōem dico ſyllm̄ apotetycon. i. ſcientificū vel facientē ſcire Et qꝛ ſyllꝰus dr̄ ſcientificus vel qꝛ aliqua ſcia ipſo vtit̄. vel qꝛ generat ſciam. ideo vt oſtēdat phūs ꝙ ꝑ ſyllm̄ ſcientificū intelligit illū qui generat ſciam. Subiūgit dico aūt ſm quē in habendo ipm ſcimꝰ

¶ Sciēdum ſecundo. Ex poſita definitione demōſtratōis data ꝑ ſuū finē. Conſequēter qꝛ materiaꝫ opꝫ ꝓportionari ad finē. ideo ex illa ꝯcludit definitōnem materialē demōſtratiōis. q̄ ſcꝫ explicat ꝯditiōes materie ſcꝫ pmiſſaꝝ demonſtratōnis. ⁊ ita pma definitio demonſtratōis ſe hꝫ vt demōſtratōis pncipiū. et ſecūda ſe habet vt ꝯcluſio. qꝛ ꝑ pmā ꝯcludit̄ de ſuo definito Et definitio aggregata ex ambabus illa eſt tota demonſtratio poſitione differens.

¶ Concluſio prima. Definitio demonſtratōis eſt ſufficienter aſſignata. Probat̄ ꝯcluſio. qꝛ vnūqdq̄ ꝑ ſuum finē ꝯuenienter definit̄. ſed demonſtratio eſt inſtrumētum intellectus cuius finis eſt ſcire. g̊ ꝑ illum finē ſufficienter definit̄. Minorē ꝓbat phs ex ꝯmuni ꝯceptōe hominū. qꝛ dicimus. ſcire nihil aliud eſt ꝙ̄ ꝑ demōſtratōēꝫ intelligere veritatē ꝯclōnis demonſtrate.

¶ Concluſio ſecūda: Definitio demōſtratiōis que dr̄ materialis eſt ſufficiens. Probat phūs duplr̄. pmo demōſtrando iſtam definitōem ꝑ pmā. qꝛ oīs ſyllꝰus faciens ſcire necārio eſt ex pmis veris. vt pꝫ ꝑ definitionē ſcire. ſed oīs demonſtratio eſt ſyllꝰus faciens ſcire. vt pꝫ ꝑ pmā definitōem. g̊ eſt ex pmis veris ⁊c̄. Secūdo ꝓbat phūs ꝯclōnem p̄dictā ꝑ particulas definitōis. Et pmo ꝙ ꝓcedat ex veris. qꝛ qđ nō ē nō ꝯtingit ſciri. ſic dyametrū eſſe ſymetrū. ſed falſum eſt non ens. cū ens ⁊ veruꝫ ꝯuertant̄. g̊ falſum nō pt̄ ſciri. ⁊ ꝑ ꝯſequēs neceſſe eſt ꝯcluſionē demonſtratōis que ſcit̄ eſſe verā. ſed verū nō pt̄ ſciri niſi ex veris. cū ſcire ſit rem ꝑ cauſaꝫ cognoſcere. ⁊ falſuꝫ nō ſit cā veri. nec inferat ipm ꝓpter qđ. vt dr̄. ij. poꝝ. g̊ neceſſe eſt pmiſſas demonſtratōis eſſe veras. ⁊ ita demonſtratio eſt ex veris. Secūdo ꝓbat ꝙ ſit ex pmis ⁊ imediatis. qꝛ nō ꝯtingit aliquē ꝑ ſe habere ſciam alicuiꝰ ꝯcluſionis niſi habeat demonſtratōem eoꝝ quoꝝ pt̄ eſſe demōſtratio. ſi g̊ demonſtrator ꝓcedat ex demonſtrabilibꝫ vel mediatis aut ipſoꝝ hꝫ demonſtratōem vel nō. ſi nō. ergo neſcit tales pmiſſas. nec ꝑ ꝯſequens ſcit ꝯcluſionē ex ipīs Si ſic. cū in demonſtratōibꝫ nō ſit ꝓcedere in infinitū. ſequitur ꝙ tandem oportebit deuenire ad aliqua immediata et indemonſtrabilia pncipia. g̊ demonſtratio ꝓpter qđ dꝫ ꝓcedere ex imediatis vel ſtatim vel ſecūdario. qꝛ pmiſſe eius ad imediata reducūtur a quibꝫ ſuā cognitōem ſumpſerūt. Vñ ꝓpō dr̄ imediata vel qꝛ caret medio quo poſſit demonſtrari. vel qꝛ eſt ꝓxima ꝯclōni demonſtrāde. ſꝫ dr̄ pma in ordine ad illā que ꝑ eam demonſtrari pt̄. Vel ꝑ negatōem anterioris. ⁊ ſic diuerſis rōnibꝫ ꝓpō eadē dr̄ pma ⁊ imediata. Tercio ꝓbat phūs ꝙ ꝓcedat ex cauſis ꝑ definitōnem ſcire. qꝛ ſcire eſt cām rei cognoſcere. ſed demonſtratio eſt ſyllꝰs faciens ſcire. g̊ pmiſſe eius debent eē cauſe ꝯcluſionis. Quarto infert phs ꝙ pmiſſe ſunt notiores ⁊ pores ꝯclōne. qꝛ oīs cā que vere eſt cā naturalr̄ ē por ⁊ notior ſuo effectu Et ꝙ̄uis cā dicat̄ por ⁊ notior. tñ alia ⁊ alia rōne. qꝛ relata ad eſſe effectus dr̄ por. ſed relata ad intellectū ſm ꝙ effectus ꝑ eam cognoſcit̄ dr̄ notior Nā eadē ſunt pncipia eſſendi ⁊ cognoſcendi rem a priori. Et vt dr̄ Areſto. tales pmiſſe demōſtratōis debēt eſſe pores et notiores nō ſolū altero mō hoc eſt. vt dr̄ Egidius. nō ſolum ꝙ̄tū ad hoc qđ eſt inferre ꝯclōnem. ſed etiā in ſciēdo qꝛ ſunt. ⁊ ſic debēt eſſe pores ⁊ notiores ꝙ̄tū ad eſſe rei ſcate ꝑ ꝯclōnem. Ideo poſitis illis duabꝫ particulis ſubiūgit phūs cauſas ad denotandū ꝙ nō ſufficit ꝙ ſint pores ⁊ notiores ꝙ̄tū ad cognoſcere tm̄. ſed etiaꝫ ꝙ̄tum ad eſſe. Et hoc ꝯſonat huic qđ ſubiūgit̄ in textu. ꝙ ſcꝫ aliqđ dr̄ eſſe pus ⁊ notius duplr̄. ſcꝫ natura. ⁊ quo ad nos. Priora aūt ⁊ notiora quo ad nos ſunt ꝓxima ſenſui ſicut ſunt ſingularia. Sed pora ⁊ notiora ſimplr̄ ⁊ ſm naturaꝫ ſunt ea que ſunt a ſenſu remotiora. ſicut vl̄ia. Et ita ꝯcludit. ꝓ. ꝙ vl̄e ⁊ particulare formalr̄ oppōnuntur oppōne poris et poſterioris. Et hoc ponit ad explicādū ꝙ demōſtratio ꝓcedit ex poribꝫ ⁊ notioribꝫ ſm naturam ⁊ nō quo ad nos. Et ne ſibi arguat̄ ꝙ in definitōe demōſtratōis nō ponatur ꝙ ſit ex ꝓprijs. cū tñ ad ipſam hoc requirat̄ oſtendit hoc implicite ſatis in definitōe ꝑ hoc ꝙ dr̄ ex pmis. Ideo dicit Idē em̄ dico pmū ⁊ pncipiuꝫ. Nam vt habet̄ ſecūdo metaphyſice primū in vnoquoq̄ genere eſt pncipiū eoꝝ que ſunt poſt ipm. Et ſic cū oſtendit̄ ꝙ demonſtratio eſt ex pmis ſatis etiā oſtendit̄ ꝙ eſt ex pncipijs. ſatis etiaꝫ ꝑ hoc oſtendit̄ ꝙ eſt ex ꝓprijs. qꝛ pncipia remota nō ſunt pncipia niſi ſm qđ. qꝛ ipſis poſitis nō ponit̄ pncipiatū.

Dubitatur primo. Vtrū verū ſit quod iam dcm̄ eſt. ꝙ ſingularia ſint priora quo ad nos. ⁊ vl̄ia ſint priora ſimplr̄ ⁊ quo ad naturā. Et videt̄ ꝙ nō. qꝛ pmo phyſicoꝝ dr̄ ꝙ vl̄ia ſunt pora quo ad nos ⁊ poſteriora ſm naturam. g̊ male dr̄ hic ꝯtrariū Ad dubium rñdetur. ꝙ Areſto. hic loqtur ꝯparādo ꝑticulare ſimplr̄ ad vl̄e ſm ordinē cognitōis ſenſitiue ad intellectiuā in nobis. Et qꝛ cognitio ſenſitiua por eſt in nobis ꝙ̄ intellectiua. ideo ſingulare quo ad nos eſt pus ꝙ̄ vl̄e. Sed in ꝓhemio phyſicorū ꝯparat phs magis vl̄e ad minꝰ vl̄e ꝯparādo vnā cognitōem intellectiuā magis vl̄em ⁊ ꝯfuſam ad aliā. ſcꝫ ad diſtinctā que eſt de minꝰ vl̄i. qđ dr̄ ſingulare in reſpectu. ⁊ hoc mō vl̄e eſt pus notū nobis ⁊ minus notū ſm naturā. ⁊ ſingulare eſt magis notū ſm naturā.

¶ Dubitat̄ ſecūdo: Vtrum verum ſit ꝙ demonſtratio ꝓcedat a poribꝫ ⁊ notioribꝫ ſimplr̄. Et videtur ꝙ nō. qꝛ dr̄ pmo phyſicoꝝ innata eſt nobis via a notioribꝫ nobis in notiora nature ꝓcedere. ſed in demonſtratione oportꝫ ꝓcedere ſm viā nobis innataꝫ. g̊ demōſtratio nō ꝓcedit ex notioribꝫ ⁊ poribꝫ ſimplr̄ Ad dubium reſpōdet̄ ꝙ in oī demōſtratiōe opꝫ ꝓcedere ex his q̄ ſunt nota nobis. nō tñ ex ſingularibꝫ ſꝫ ex vl̄ibꝫ. qꝛ nihil pt̄ nobis notificari niſi ꝑ illud qđ eſt magis notū nobis. ſed qñq̄ illud qđ eſt magis notū nobis eſt etiā magis notū ſm naturā. vt in mathematicis in qbꝫ ꝓpter abſtractōnem a materia ſolū fiūt demōſtrationes ex pncipijs formalibꝫ. ideo ibi demonſtratio fit ex notioribꝫ ſimplr̄. Qñq̄ vero illud qđ eſt magis notū nobis eſt minus notū ſm naturam ſicut in naturalibꝫ in qbꝫ eſſentie ⁊ ꝟtutes naturales. qꝛ ſꝫ in materia ſunt nobis occulte. ideo cognoſcūtur ꝑ ſuos effectus. Vñ in talibꝫ vt in pluribꝫ fiunt demōſtratiōes ex notioribꝫ nobis ⁊ minus notis ſm naturam. ſed tales demonſtratōes nō ſunt ꝓpter qđ. ſed qꝛ eſt. ⁊ hoc mō ſoluꝫ eſt ad ꝓpoſitū de demōſtratōe ꝓpter qđ. Et ſic pꝫ q̄lr̄ demōſtratio ꝓcedat ex ꝓprijs ⁊ necārijs ſimplr̄ ⁊ q̄liter nō

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

¶Ad rationes. Ad primam dicitur ꝙ finis eſt cã efficientis ⁊ efficiens eſt cã finis diuerſimode qꝛ finis ſm ꝙ eſt in intentõe eſt cã efficiẽtis ⁊ medij ordinati ad finẽ. ſed finis ſm eſſe qḋ hꝫ in executiõe eſt effectꝰ efficiẽtis in genere cauſe efficiẽtis. ⁊ ſic ꝯſiderando finem ſm ꝙ eſt in intentõe bene ponit in definitõe demõſtrationis Ad ſecũdã dꝛ ṗmo ꝙ in ꝓpoſito ꝓpões dicũtur ṗme qꝛ ſunt imediate ⁊ indemonſtrabiles. Qḋ pꝫ ꝑ phm ꝗ ꝓbans demõſtratiõeꝫ eſſe ex ṗmis ꝓbat ꝙ eſt ex indemonſtrabilibꝫ. Ideo ꝓpões ṗme nõ ſolũ dicũtur de ṗmis dignitatibꝫ ꝗ ꝑtinẽt ad metaphyſicũ ſolũ ſed etiã de oĩbꝫ ṗmiſſis imediatis que pñt accipi in aliqua ſcia particulari. Secũdo dꝛ ꝙ ṗmũ ſe hꝫ in plus ꝙ̃ verũ. ⁊ veruꝫ ꝙ̃ imediatũ. Ideo bene ordinãtur ille ꝑticule Vñ ſicut in ordine veraruꝫ ꝓpõnum ſunt aliq̃ ṗme vere. ita in ordine falſarũ ſunt alique ṗme falſe ꝗ oppõnuntur ṗmis veris. ideo poſt illã particulã ṗmis additur ⁊ veris. Et qꝛ verarũ ille que ſunt mediate nõ ſunt ṗmiſſe demõſtratõis. ſꝫ magis ꝯclões. Ideo addit imediatis. Dicit vlteriꝰ ꝙ ṗmũ ⁊ ṗus diſtinguũtur. qꝛ ad rõnem ṗmi ſufficit negatio anterioris. ſed ṗus cũ hoc dꝛ ordinẽ ad poſterius. ⁊ h̃ requirit ad demõſtratõem. ſcꝫ ꝙ ṗmiſſe habeant ordineꝫ ad ꝯcluſioneꝫ. Et adhuc nõ ſufficit ꝙ ṗmiſſa ſit ṗor. ſed requirit ꝙ ſit notior. Nã ṗus ⁊ notius diſtinguũtur. vt ṗus dem̃ eſt Et requirit ꝙ ṗmiſſe ſint ṗores ſm naturam ideo ſubiũgitur ꝙ ſint cauſe ꝯcluſionis. vñ pꝫ ꝙ in definitione nõ eſt nugatio ¶ Ad ſecũdã dꝛ ꝙ in illa definitõne dat intelligi ꝙ demõſtratio ſit ex ꝓprijs ꝑ hoc ꝙ ex ṗmis et ꝑ hoc ꝙ eſt ex cauſis. qꝛ nẽce eſt ꝙ cauſe ꝓxime ſint proportõate effectui. Et etiã ꝑ hoc ꝙ dꝛ imediatis. ſcilꝫ ex immediatis ſm ſe. i. ex indemonſtrabilibꝫ

Eſt aũt ṗncipiũ demrãtiõis ꝓpõ immediata. Immediata aũt ẽ qua nõ ẽ altera ṗor neq̃ notior Propoſitio aũt eſt enũciatõis altera ꝑs vnũ de vno enũcians. Dyalectica q̇dem ẽ ſiliter accipiens qḋlibet. Demõſtratiua aũt determinate alterũ. qm̃ verum ẽ. Enũciatio aũt ꝯtradictõis quãlibet ꝑtem Cõtradictio aũt ẽ oppoſitio cuius nõ eſt mediũ ſm ſe. Pars aũt cõtradictõis (que aliq̇d de aliquo ẽ) affirmatio ẽ Que vero ẽ aliquid ab aliquo. negatio ẽ. Immediati aũt ſyllogiſtici ṗncipij poſitiõeꝫ q̇dem dico. quã nõ ẽ monſtrare ſed ponere. neq̃ nẽce eſt habere docendũ quẽlibet. Quã vero neceſſe ẽ habere docendũ quẽlibet dignitatẽ vel maximã ꝓpõnem. ſunt em̃ quedã hmõi. Hoc em̃ maxime in huiuſcemodi ꝯſueuimus noĩe dicere Poſitõis aũt illa pars que quidem ẽ quãlibet partiũ enũciatiõis accipiens. vt dico eſſe aliquid. aut non eſſe ſuppoſitio eſt. ꝗ vero ſine hoc definitio eſt. Definitio em̃ poſitio q̇dam ẽ. Ponit em̃ arithmeticꝰ vnitatẽ hanc indiuiſibilem eſſe ſm quãtitatẽ. Suppoſitio aũt non eſt. id em̃ (qḋ quid eſt vnitas et eſſe vnitatem) non eſt idem.

¶Querit. Utruꝫ definitio ⁊ diuiſio primi ṗncipij imediati ſint ſufficienter aſſignate. ¶ Arguit ṗmo ꝙ nõ. qꝛ ṗma dignitas que eſt ṗmũ ṗncipiũ eſt ṗor ⁊ notior omibꝫ alijs. ⁊ tñ alie ſunt ꝓpões imediate. ĝ male definit ꝓpoſitio imediata. que eſt qua nõ eſt altera ṗor neq̃ notior ¶ Scḋo ſic. aliqḋ eſt ṗncipiũ demonſtratiõis qḋ nõ eſt dignitas ſuppoſitio vel definitio. ĝ male diuiditur ṗncipiũ demonſtratõis ꝑ dignitatẽ ⁊ poſitiõem. que diuiſio ſolum ſub ſe ꝯtinet ſuppõnem ⁊ definitõem. Añs pꝫ qꝛ de ꝓpõne ingrediente demõſtratõem que ſimpl'r eſt indemonſtrabilis. ⁊ nõ eſt dignitas neq̃ definitio. Nec dꝫ dici ſuppoſitio. qꝛ etiã in alia ſcia nõ ſupponit. ¶ Tercio ſic. definitio ꝯtinet ſub poſitiõe ⁊ tñ nõ ſcat eſſe vel nõ eẽ nec eſt ſuppoſitio. ĝ male diuidit ṗncipiũ imediatuꝫ ꝑ ſuppoſitõem ⁊ definitõem. In oppõ eſt phs in textu

¶Sciendũ primo. ꝙ poſtq̃ phus poſuit definitõem materialẽ demõſtratiõis ⁊ ꝓbauit eam ꝑ particulas eius. Hic ꝯſequẽter ponit aliqua valentia ad declarationem illius definitõnis ⁊ etiaꝫ ṗcedentis. Et primo oſtendit quid ſit propoſitio imediata ⁊ qũo diuidit. quia dictum eſt ꝙ demõſtratio ꝓcedit ex imediatis. Et ſecundo probat ꝙ neceſſe eſt demonſtratõem ꝓcedere ex notioribꝫ. Et tercio remouet quoſdã errores ꝗ circa dicta pñt ꝯtingere. oſtendendo ꝙ nõ omniũ habet ſcientia ꝑ demõſtrationẽ oſtendendo ꝙ nõ omia pñt demonſtrari demonſtratõe circulari. Et ṗmũ iſtoꝝ videbit in queſtione pſenti. Circa qḋ dꝛ phus ꝙ ṗncipiũ demonſtratõis eſt ꝓpoſitio imediata. Et ꝯſequenter hoc mõ illam definit. Propoſitio imediata eſt qua nõ eſt alia ṗor neq̃ notior. Vñ aliqua ꝓpoſitio poteſt dici imediata dupl'r. Vno mõ qꝛ caret medio ꝑ qḋ poſſit demõſtrari ṗdicatũ ineẽ ſubiecto ⁊c. Alio mõ qꝛ eſt ꝓxima ꝯclõni demonſtrãde ſcans ꝓpriam ⁊ adequatã cãm eius. qḋ ſcatur ꝑ ꝯcluſioneꝫ et h̃ nõ ꝯuenit dignitatibꝫ. Ideo nõ ingrediũtur demõſtrationem niſi virtualiter. Sed ꝓpões que ſm ſubſtantiam demonſtratõem ingrediũtur dicũtur imediate. Conſequenter in textu ad notificandũ ꝓpõnem imediatã. ⁊ definitõem eius phus definit ꝓpõnem in ꝯmuni dicens. Propoſitio eſt enũciatõis altera pars vnuꝫ de vno ſcans. Et ꝯſequenter diuidit eam in dyalecticã ⁊ demõſtratiuam. Inter quas ponit talem drñam. qꝛ dyalectica indeterminate accipit quãlibet partem ꝯtradictõis. eo ꝙ dyalectica ꝓpoſitio eſt ꝓbabilis. mõ nõ ſolum verũ eſt probabile. ſed etiã falſum eſt probabile. Ideo dyalecticus habet viã ad vtrãq̃ partẽ ꝯtradictõis. Sed demonſtratiua determinate accipit vnã partem ſcꝫ veram. qꝛ demonſtratiua ꝓpoſitio debet eſſe neceſſaria. ideo demonſtrator nõ interrogat de ꝯſenſu rñdentis. ſicut dyalecticus. qꝛ neceſſitas ex opinione reſpõdentis nõ dependet. ſicut ꝓbabilitas. ideo demonſtrator ſolũ habet viam ad partẽ veram. Et qꝛ in definitõe ꝓpõnis ponit enũciatio. ideo phus definit enũciationem hoc mõ. Enũciatio eſt que vtrãq̃ partẽ ꝯtradictionis ꝯplectit. Et qꝛ in hac definitõe ponit ꝯtradictio ſubiũgit definitõem eius dicens. ꝙ ꝯtradictio eſt oppoſitio cuius ſm ſe nõ eſt dare mediũ. Quãuis em̃ inter ṗuatiõem ⁊ habitum et inter ꝯtraria immediata non ſit medium circa determinatum ſubiectum. tamen eſt medium per abnegationem vtriuſq̃ ab alio ſubiecto. vt lapis nõ eſt videns nec eſt cecus. ⁊ albedo nõ eſt par vel impar. Et adhuc illam immediatõem quam habent participant a ꝯtradictione quam aliquo modo includũt. Naꝫ

ṗuatio que eſt negatio habitus in ſubiecto determinato includit negatõem vnius ad alterũ. Et etiã alteruꝫ ꝯtrarioꝝ circa ſubiectũ determinatũ includit ṗuatõem alterius. ſed ꝯtradictio penitus caret medio. ⁊ hoc habet a ſeipſa. Ideo bene dꝛ cuius ſm ſe nõ eſt mediũ. Conſequẽter exponit phus quid ſit pars. ꝯtradictõis. dicens ꝙ partiũ ꝯtradictõis quedam eſt affirmatio que predicat aliquid de aliquo. Alia ṽo eſt negatio que remouet aliquid ab aliquo. ⁊ omnia ṗdicta ponũtur ad innuendum quid ſit propoſitio immediata.

¶ Sciẽdum ſecundo. Ꝙ principium immediatũ demonſtrationis diuiditur in poſitõem ⁊ dignitatem que ſic inter ſe differũt. qꝛ poſitio eſt quã non ꝯtingit demonſtrare nec nẽce eſt quẽlibet docẽdũ habere eam id eſt intelligere. Sed dignitas eſt quã nõ eſt demonſtrare ⁊ neceſſe eſt quẽlibet docendũ ipſam habere. Et huiꝰ rõ eſt qꝛ q̃uis in hoc ꝯueniãt dignitas ⁊ poſitio ꝙ vtraq̃ eſt immediata. quia predicatum eſt de ratõne ſubiecti. tamẽ differũt. quia dignitates conſtituũtur ex terminis generalibꝫ vt ex ente ⁊ vno ⁊ ꝯſimilibꝫ. qui ſunt noti apud omes qꝛ ens eſt ṗma cõceptio intellectus. Ideo ꝓpões que ex illis ꝯponũtur ſunt note apud omes. Sed poſitões in demonſtratõe ponũtur ⁊ ꝯſtituũtur ex terminis ſpẽalibꝫ. cũ demonſtratio ex terminis ſpẽalibꝫ procedat ⁊ ex ꝓprijs ſed illi termini nõ ſunt noti apud omnes. Ideo neq̃ ꝓpoſitões que ex ipſis cõponũtur. q̃uis tamẽ ſint ꝑ ſe note ⁊ immediate. ſicut iſta. omis angulus rectus eſt omi alteri angulo recto equalis

¶Concluſio prima. Propoſitio imediata bene definit ꝙ eſt qua non eſt altera ṗor neq̃ notior. Probatur ꝯcluſio ꝑ ꝯditões bone definitionis. que ſibi ꝯueniũt Non em̃ debet intelligi qua non eſt altera prior ſimpliciter ⁊ abſolute loquendo. ⁊ ſm ordinem perfectionis. ſꝫ intelligendum eſt ꝙ non eſt altera prior per quam poſſit demonſtrari. Omnes em̃ ꝓpoſitiones immediate in hoc cõueniunt ꝙ nulla ipſarum habet mediũ quo poſſit demonſtrari. Ideo nulla habet propoſitõem priorem ſe in eodeꝫ genere terminorum in qua predicatum ṗus ꝯueniat predicato q̃ ſubiecto. Unde dignitates abſolute loquendo ſunt priores poſitionibꝫ que formaliter ingrediuntur demonſtratiõem. Tamen ꝑ huiuſmodi dignitates nõ poſſunt demonſtrari ille poſitões. cum dignitates ſint ꝯmunes ⁊ demonſtratio procedat ex ꝓprijs Ideo ꝓpoſitio immediata eſt qua non eſt altera ṗor neq̃ notior. per quam poſſit demonſtrari.

¶Concluſio ſecũda: Principiũ immediatum demonſtrationis bene diuiditur per poſitionem ⁊ dignitatem Probatur ꝯcluſio per ꝯditiones bone diuiſionis que huic diuiſioni ꝯueniũt. Unde duplicem differentiam aſſignat Egidius de roma inter dignitates ⁊ poſitiones. Prima eſt. quia omnes dignitates ſic ſunt immediate ꝙ ſimpliciter ſunt indemonſtrabiles. ⁊ abſolute loquendo non habent alias priores. ſed premiſſe demonſtrationis ꝗ dicũtur poſitiones non ſemper ſimpliciter ſunt indemonſtrabiles. ſed ſolum in illa ſcientia in qua tanquam per ſe note accipiũtur. vt premiſſe demonſtrationis. Alia differentia eſt quia dignitates ſolum dicũtur immediate. quia carent medio per quod poſſit demonſtrari ṗdicatũ ineſſe ſubiecto. ſed premiſſe vtroq̃ modo predicto poſſunt eſſe immediate. ⁊ quia videlꝫ carent medio. ⁊ quia proxime ſunt concluſioni demonſtrande

Dubitatur primo. Qualiter diuiditur poſitio in textu Ad dubiũ reſpõdetur ꝙ diuiditur in ſuppoſitõem ⁊ definitõem. Unde ſuppoſitio eſt poſitio que dꝛ aliquid eſſe vel non eſſe. ⁊ ſic verũ vel falſum ſcat. Sꝫ definitio eſt poſitio que nõ dicit eſſe vel non eſſe. nec debet definitio ꝓprie dici ſuppoſitio. qꝛ illud dꝛ ſuppoſitio qḋ ſupponitur habere veritatẽ. tñ definitio bene dꝛ poſitio. qꝛ tanq̃ ṗncipiũ in demonſtratõe ponitur ſicut arithmeticꝰ ponit vnitatem eſſe aliquid indiuiſibile ſm quãtitateꝫ ⁊ ſupponit quantitatem eſſe

¶Dubitat ſecũdo: Utrum predicta definitio ꝓpõnis ſit ſufficiens. in qua dꝛ ꝓpoſitio eſt altera pars enũciatõnis. Et videtur ꝙ nõ. qꝛ diuiſa ꝓpõne in dyalecticam ⁊ in demonſtratiuaꝫ dꝛ ꝙ dyalectica accipit vtrãq̃ partem ꝯtradictõis. ergo videt ibi eſſe ꝯtradictio Ad dubiũ reſpondet. ꝙ ſicut in ſyllogiſmo ꝯcluditur vnũ de vno. ita oportꝫ ꝙ ꝓpoſitio ꝗ eſt ṗmiſſa ſyllogiſmi ſit vna. Ideo oportꝫ ꝙ omis ſyllogiſans alteram partẽ ꝯtradictionis accipiat. ſed tñ ille qui a ṗncipio mouet queſtioneꝫ pt̃ vtrãq̃ partem interrogare Ideo cum dꝛ ꝙ dyalectica ꝓpoſitio vtrãq̃ partem ꝯtradictõnis accipit. nõ eſt intelligendum ꝙ ſic actu ingrediat ſyllogiſmũ. qꝛ illo mõ eſt altera pars tm̃. ſed eſt intelligendũ ꝙ q̃tum ad interrogationem ſumit cũ vtraq̃ ꝑte ꝯtradictõis

¶Ad rationes Ad primam dicitur. ꝙ licet ṗma dignitas via generatiõis ⁊ ꝓpter maiorẽ ꝯmunitatem ſuorũ terminoꝝ ſit ṗor omnibꝫ alijs. tamen non eſt ṗor in rõne ṗncipij. ſic ꝙ per ipſam alie poſſint demõſtrari. Ideo quelibet illarũ inquãtum non poteſt demonſtrari per ṗorem poteſt dici ṗma Ad ſecũdam dicit ꝙ aliqua ꝓpoſitio poteſt dici ſuppoſitio dupl'r. Uno mõ in ordine ad ꝯclõnem que ꝑ eam demonſtrat cui ſupponit. qꝛ de ṗmiſſis oportꝫ ſupponere ꝙ vere ſint ſiue ſint ſimpliciter indemonſtrabiles ſiue in illa demonſtratõne demonſtrent. ⁊ hoc mõ h̃ capit ſuppoſitio. Alio mõ ꝓpoſitio poteſt dici ſuppoſitio. qꝛ in illa ſcia in qua ſumit ꝓbari nõ pt̃ q̃uis poſſit in alia ꝓbari Ideo ſupponit. vt geometer ſupponit iſtam verã a quolibet pũcto in qḋlibet pũctũ ꝯtingit rectam lineam ducere. quã tñ demonſtrat phyſicus in ſexto phyſicoꝝ. oſtendens ꝙ impoſſibile eſt duo indiuiſibilia in ꝯtinuo eſſe immediata. ⁊ hoc mõ nõ capitur hic ſuppoſitio. ſed primo modo. Ad terciã dꝛ ꝙ Areſtoteles nõ diuidit imediatam ꝓpõnem. ſed mediatũ ṗncipiũ. mõ imediatũ ṗncipiũ demõſtratõis dici pt̃ non ſolũ ꝓpoſitio. ſed etiã definitio ſiue poſitio. Uel aliter dici pt̃. ꝙ licꝫ definitio non ſit ꝓpoſitio in actu eſt tñ in virtute. qꝛ cognita definitione alicuius ſtatim ipſa poteſt enũciari. quia cognoſcitur in eſſe ſuo definito.

Qm̃ aũt opꝫ credere ⁊ ſcire rem in hmõi habendo ſyllogiſmũ quẽ vocamus demõſtrationẽ. Eſt autem hic ꝙ eſt ea ſcire ex quibꝫ ẽ ſyll's neceſſe eſt nõ ſolum ṗcognoſcere ṗma aũt omnia aut quedã. ſed etiã magis. Semꝑ em̃ propter qḋ vnũqḋq̃ tale ⁊ illud magis. vt propter qḋ amamus illud magis amicũ eſt. Quare ſi q̇dem ſcimus per ṗma ⁊ credimus. illa quidẽ ſci

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

mus ⁊ credimus magis. quoniã ꝓpter illa ⁊ poſteriora. Nõ poteſt aũt credere magis que ſit que nõ ↄtingũt neq; ſciens neq; melius diſpoſitus q̃ ſciens ſi ↄtingit ſcire. Accidit autẽ hoc niſi aliq̃s credentiũ ꝓpter demõſtratõem ꝑcog nouerit. Magis necẽ eſt credere principijs aut omnib⁊ aut q̇buſdam q̃ ↄcluſioni. Magis aũt debentẽ habere ſciam per demonſtratiõem Non ſolũ oꝫ ꝑncipia magis cognoſcere ⁊ magis ipſis credere q̃ ei qđ demonſtratur. ſed neq; aliud ipſo credibilius eſſe neq; notius oppoſitis ꝑncipijs ex quib⁊ erit ſyllogiſmus ↄtrarie deceptionis. ſi q̇dem oportꝫ ⁊ ſcientẽ ſimpliciter nõ incredibilẽ eſſe. Quibuſdã quidẽ igiť ꝓpter id qđ oportet prima ſcire nõ videtur ſciẽtia eſſe. Quibuſdam autem eſſe quidẽ omniũ tamen demõſtratões eſſe. quorũ neutrũ neq; verũ neq; nccãriũ eſt. Supponẽtes eñ nõ eſſe omnino ſcire. hi in infinitum volunt reduci tã q̃ non ſint vtiq; ſciẽtes poſteriora ꝓpter ꝑma. quorum nõ eſſe ꝑma recte dicẽtes. Impoſſibile eñ eſt infinita trãſire. Si ſtent ⁊ ſint ꝑncipia hec ignota eẽ nccẽ eſt. cum demonſtratio ipſorum nõ ſit qđ vere dicũt eſſe ſcire ſoluꝫ. Si eñ nõ eſt ꝑma ſcire neq; que ſunt ex eis eſt ſcire ſimpliciter neq; ꝓprie: ſed ex conditione ſi illa ſint Quidam aũt ꝙ ipſum q̇dem ſcire ⁊ cõfitentur ꝑ demonſtrationẽ eñ eẽ ſolum. ſed omniũ eſſe demonſtrationẽ nihil prohibet Contingit eñ circulariter fieri demonſtrationẽ: ⁊ hoc ex his que ſunt ad inuicem. Nos autẽ dicimus neq; omnẽ ſciẽtiam demonſtratiuam eẽ. ſed immediatorum indemonſtrabilẽ eſſe. ⁊ hoc quidem nccãrium ſit manifeſtum eſt Si eñ neceſſe q̇d eſt ſcire priora ex quib⁊ eſt demonſtratio Stãt aũt immediata aliq̃n hec ꝑora indemonſtrabilia nccẽ eſt eſſe. Et hoc igitur ſic dicimus ⁊ nõ ſolum ſcientiam ſed ⁊ ꝑncipium ſcie eſſe q̇ddã dicimus in q̃tum terminos cognoſcimus

¶ Queriť. Utruꝫ neceſſe ſit magis credere ꝑncipijs q̃ ↄcluſioni. Arguitur ꝙ nõ. quia nõ eſt neceſſe credere ꝑncipijs cũ homo volũtarie ↄſentit ipſis. ergo nõ eſt neceſſe magis credere ꝑncipijs q̃ ↄcluſiõi. Et ↄfirmatur. q2 notitia ꝑncipioꝝ ⁊ notitia ↄcluſionis adinuicẽ differũt ſpecie. ergo nõ ſunt adinuicem ↄparabiles ſm magis ⁊ minus ¶ Scđo ſic. ſi credulitas principioꝝ excedat credulitatẽ concluſionis. ponamus ꝙ credulitas ꝑncipiorum ſit vt quatuor. ⁊ credulitas ↄcluſionis ſit vt tria. et remittatur vniformiter. ⁊ tandem deueniať ad hoc ꝙ adhuc ſit vnus gradus de credulitate ꝑncipiorũ ⁊ nihil erit de credulitate ↄcluſionis. ergo cognoſcentur ꝑncipia debite diſpoſita. ⁊ nõ cognoſcetur ↄcluſio. ¶ Tercio ſic. concluſionis noticia eſt noticia alicui⁹ in ꝓpria forma. ⁊ in particulari. noticia vero ꝑncipioꝝ eſt noticia alicuius in vniuerſali. ergo noticia principiorum non eſt ꝑfectior noticia ↄcluſionis. In oppoſitũ eſt phus in textu

¶ Sciendum primo. Ꝙ poſtq̃ phs oſtendit que ſunt ꝑma ⁊ immediata. Conſequẽter oſtendit q̃liter demonſtratio eſt ex ꝑorib⁊ ⁊ notiorib⁊. Primo ꝓbãdo ꝙ ꝑncipia ex quib⁊ procedit demõſtratio ſunt magis nota ↄcluſio. Et ſecũdo oſtendit ꝙ falſitas oppoſitorum illorũ ꝑncipiorum debet eſſe notiſſima ſicut prima principia ſunt notiſſima in veritate

¶ Sciendũ ſecũdo. ꝙ notitia ↄclõnis duob⁊ modis haberi ꝑt Uno mõ ꝑ demõſtratõeꝫ ⁊ ex ꝑncipijs et de tali notitia ↄclõnis eſt hic ad ꝓpoſitũ Alio mõ ꝑt haberi notitia ↄclõnis ꝑ ſenſum aut quodã alio mõ q̃ ꝑ demõſtratõem. ⁊ hoc mõ ↄcluſio ꝑt eſſe nota ſine hoc ꝙ ꝑncipia cognoſcuntur. vt ꝑꝫ de iſta ↄclõne eclypſis ſolis eſt. vel ſol eclipſatur.

¶ Concluſio prima: Neceſſe eſt magis credere ꝑncipijs demonſtratõis oib⁊ aut quibuſdã q̃ ↄcluſiõi que demonſtrať. Probat phs ꝑmo rõne oſtenſiua ſic. ꝓpter qđ vnũq̇dq; tale ⁊ illud magis. vt ſi diligamus aliquid ꝓpter alterũ puta magiſtrũ ꝓpter diſcipuluꝫ. magis amamus diſcipulũ. ſed accipiens notitiã ↄclõnis ꝑ demõſtratõem credit ipſi ↄclõni ꝓpter ꝑncipia ꝑus credita ⁊ ꝑ cognita. g̃ neceſſe eſt ipm magis credere ꝑncipijs q̃ ipi cõcluſioni. Scđo ꝓbat rõne ducẽte ad impoſſibile. q2 ꝑncipia cognoſcũtur añ ↄclõnem vt dcm̃ eſt. g̃ qñ ꝑncipia cognoſcũtur nõdũ ſciť ↄclõ. ſi g̃ ꝑncipia nõ eſſent notiora cõcluſione ſeq̃reť ꝙ neq; ſciens neq; meli⁹ diſpoſit⁹ q̃ ſciens cognoſceret magis ea q̃ nouit q̃ ea q̃ nõ nouit. ſed hoc eſt impoſſibile. q2 oportꝫ magis credere his que aliquis nouit vt ſunt ꝑncipia

¶ Concluſio ſecũda Nõ ſolũ oportꝫ magis credere ꝑncipijs q̃ ↄclõni ſꝫ etiã nihil dꝫ eẽ certi⁹ in falſitate oppoſitis ꝑncipioꝝ. Probať ↄclõ. q2 q̇cũq; dubitat de falſitate vni⁹ oppoſitoꝝ nõ ꝑt firmiter adherere alteri oppoſito in ꝟitate. q2 q̃tũ formidat de falſitate vnius tm̃ formidat de veritate alteri⁹ g̃ nccẽ eſt oppoſita ꝑncipioꝝ eſſe notiſſima in falſitate. ſi ꝑncipia ſint notiſſima in veritate. Uñ oppoſita ꝑncipioruꝫ vt dr̃ in textu ſunt illa ex q̇b⁊ eſt ſyllõs ↄtrarie deceptõis q̇ generat errorẽ ⁊ ignorantiã ſicut demõſtratio ſciam. vt poſtea videbiť

¶ Dubitatur primo. Utruꝫ illa ꝓpõ. ꝓpter qđ vnũq̇dq; tale ⁊ illud magis ſit ꝟa. Arꝫ ꝙ nõ. q2 aliq̇d ẽ albũ ꝓpť albedinẽ. ⁊ tñ albedo nõ eſt magis alba. etiã ignis genit⁹ ẽ calid⁹ ꝓpť ignẽ generãtẽ. ⁊ tñ generãs nõ eſt magis ignis. etiã aliq̇d fit calidũ ꝓpter motũ localem. ⁊ tñ mot⁹ localis nõ eſt magis calid⁹ Ad dubiũ rñdeť ꝙ iſta ꝓpõ ꝟitatẽ hꝫ in oib⁊ cauſis ꝑ ſe eẽntialẽ ordinẽ hñtib⁊ ad ſuos effect⁹ Nã rõ illi⁹ ꝓpõnis eſt q2 talis cã ſꝑ eſt ꝑor ⁊ notior ſuo effectu. Hoc tñ ↄtingit dupľr. q2 qñq; cã ⁊ effect⁹ ↄueniũt in noie vt in cauſis vniuocis. ⁊ tunc idẽ nomẽ. ꝑ ꝑus ⁊ magis dr̃ de cã q̃ de effectu. ſicut ignis ẽ magis calid⁹ q̃ ea q̃ ꝑ ignẽ caleſiũt. Qñq; ꝟo cã ⁊ effect⁹ nõ ↄueniũt in vno noie ſicut in eq̇uocis ⁊ in talib⁊ nomẽ effect⁹ nõ dr̃ magis de cã ſed hñ aliq̇d digni⁹ ⁊ excellẽti⁹. ſicut in ſole q̇ eſt cã caloris in iſtis inferiorib⁊. licꝫ nõ ſit i eo calor formaľr tñ in eo eſt aliq̇d digni⁹ calore vt puta lux vel

aliqua virtus que ẽ principium caloris ⁊ ſic in ſe virtualiter cõtinet calorem. Ideo in iſtis non tenet hec regula arguendo ſecũdũ idem nomẽ. ſed in alijs. Tũc ad ꝑmã inſtantiam dr̃ ꝙ albedo ⁊ albuꝫ non conueniunt in noie. Ideo ſi aliquid eſt album ꝓpter albedinẽ nõ ſequiť ꝙ albedo ſit magis alba ſed bene ſequiť ꝙ in albedine eſt aliquid excellentius albo. q̇a predicatio eſſentialis eſt certior denominatiua. Cum igiť albedo de ipſa ꝑdiceť eſſentialiter hoc eſt excellentius q̃ ſi de ea predicareť denoiatiue dicẽdo. albedo eſt alba. Ad aliam diciť ꝙ inter ea q̃ ſunt eiuſdẽ ſpẽi nõ eſt ordo eſſentialis ſed ſolũ accidentalis. Ideo ꝓpõ nõ habet veritatẽ de igne generante ⁊ genito niſi itelligatur ꝙ ignis generãs ſit cauſa geniti q̇ ad fieri ⁊ ſic ignis generans magis calidus eſt q̃ ignis genitus ſed nõ ſi capiať in eſſe genito. Ad tertiã dr̃ ꝙ licꝫ in motu locali nõ ſit calor formaliter ſed tantuꝫ virtualiter tamẽ in eo eſt aliquid excellentius ſcꝫ virtus per quã eſt quodãmõ principium oim motiuũ eo ꝙ eſt ꝑm⁹ motus. et primũ in vnoquoq; genere eſt cauſa per ſe eorum que ſunt poſt.

Dubitať ſecundo. Quare in prima ratione prime ↄcluſionis dicitur omnib⁊ ꝑncipijs aũt quibuſdã Et quid intelligit phs ꝑ melius diſpoſitũ q̃ ſit ſciens in ſecũda rõne eiuſdã cõcluſionis. Ad dubiũ diciť primo. ꝙ quedaꝫ ſunt principia ingrediẽtia demõſtratõem que indigent probatõne ſicut in ſcientijs ſubalternatis q̃ vtuntur ꝑncipijs oſtenſis in ſcientia ſubalternante. Et talia principia ante ↄcluſionẽ nõ ſunt magis nota concluſione. Uel aliter põt dici ꝙ qñq; ↄcluſiones ſunt magꝭ note ꝑ ſenſum q̃ ꝑncipia ꝑ q̃ cognoſcũť vt ꝙ luna eclipſeť. tñ ꝑncipia ſunt magis nota in via rõnis ꝓcedentis ex cognitõne principij in cognitõem effectus vt ꝙ terra interponatur inter ſolem et lunã debet eſſe notius intellectui q̃ ꝙ luna eclipſetur. Secũdo dicitur ad dubiũ ꝙ ꝑ melius diſpoſitũ q̃ ſit ſciens intelligit phs ↄgnoſcentẽ principia q2 habitus principiorũ dignior ẽ ⁊ ꝑfectior habitu ↄcluſionis q̇ dicitur ſcia. Et habitus ꝑncipiorũ dr̃ intellectus accipiens nomẽ potẽtie cuius eſt habitus ꝓpter naturalem habitudinẽ. ⁊ imediatum ordinem ipi⁹ intellectus ad pricipia quoꝝ cognitõem accipit ſine quocunq; diſcurſu rõnis ſicut cõiter ꝑmarius actus ⁊ ꝑmarius habitus alicuius potentie noiatur noie illius potentie. vt primarius actus volũtatis dr̃ voluntas.

Ad rõnes. Ad ꝑmam diciť ꝙ ibi neceſſe non dicit neceſſitatem abſolutam ſed ſolum neceſſitatem ex ſuppoſitõne ſcꝫ ſi debeamus aſſentire concluſioni propter principia neceſſe eſt magis credere principijs. Ad confirmationem dr̃ ꝙ noticia ↄcluſionis ⁊ noticia ꝑncipiorum non poſſunt ↄpari cõparatione ꝓprie dicta q2 illa fit ſolũ reſpectu vnius forme in ſpecie poſſunt tamen ↄpari ↄparatõe cõiter dicta q2 conueniũt in hoc ꝙ vtraq; noticia eſt circa ↄprehenſionẽ alicuius neceſſarij et hoc modo habitus ꝑncipioruꝫ poteſt dici certior ⁊ clarior habitu ↄclõnis. Ad tertiã dr̃. ꝙ ſi noticia ꝑncipioꝝ et noticia ↄcluſionis poſſent remitti vniformiter ſm ꝓportionẽ Arithmeticã que fit ſcđm eq̃litatẽ quantitatis ſequeretur illud inconueniẽs. ſed iſto modo non pñt remitti vniformiter. Sed ſi remittanť vniformiter ſm proportõem geometricã hoc eſt ſecũdum equalitatem proportionis. vt digiti dicunť equaliter creſcere in manu ſm ꝓportionẽ hoc modo ille noticie poſſunt remitti vniformiter ſed hoc modo nunq̃ ſequitur illud inconueniens Ad terciam dicitur ꝙ cũ dr̃ ꝙ noticia principiorũ ẽ noticia alicuius in vniuerſali ſi alicuius referatur ad cõcluſionẽ que virtualiter ſcitur in principijs hoc eſt verũ ſed ſi referatur ad principia hoc ẽ falſum q2 noticia principiorum in ſe multo certior eſt et magis diſtincta ⁊ perfecta q̃ ſit noticia concluſionis in ſe accepta.

Circulo quoq; ꝙ impoſſibile ſit demonſtrare ſimpliciter manifeſtum eſt. Si vero ex prioribus oportet demonſtratõnem eſſe ⁊ notioribus. Impoſſibile eñ eadem ſimul ſibijpis priora eſſe ⁊ poſteriora niſi altero modo. vt hec q̇dem ad nos illa vero ſimpliciter. quo certe modo inductio facit notum. Si aũt ſic eſt nõ erit vtiq; ſcire ſimpliciter bene demonſtratum ſcire. ſed dupliciter. aut nõ ſimpliciter altera demonſtratio fit ex nobis notioribus. Accidit ãt dicentibus circulo demõſtrationem eſſe. non ſolum quod nũc dictum eſt. ſed nihil aliud dicere q̃ hoc eſt ſi hoc eſt. ſic eñ facile eſt demonſtrare oĩa: Manifeſtũ autẽ eſt ꝙ hoc accidit trib⁊ terminis poſitis. ꝑ multos eĩ ⁊ paucos reflectere dicere nihil differt ꝑ paucos aũt aut ꝑ duos Cũ eñ ex nccitate a ſit b hoc aũt c. cũ igitur a. ſit ex nccitate erit b. Si igiť cũ ſit a nccẽ ẽ eſſe b. hoc aũt cũ ſit. c. hoc eñ circulo ponať a. in quo ẽ c. b. igiť cũ ſit a eſſe dicere eſt ipm c. Dicere hoc aũt ẽ qm̃ cũ ſit a. eſt c. ſed c: cũ a. idẽ eſt quare accidit dicere circulo dicẽtes eſſe demõſtrationẽ nihil aliud niſi cũ ſit a eſt a. ſic aũt oĩa demõſtrare leue ẽ. At uero nec hoc poſſibile eſt niſi in his quecũq; alternatim ſe cõſequũtur ſicut ſunt propria. Uno q̇dẽ poſito oñſum ẽ ꝙ nequaq̃ neceſſe ẽ aliquid eẽ alterũ Dico ãt vno ꝙ neq; termino vno neq; ꝓpõne vna poſita Ex duab⁊ aũt ꝓpõnib⁊ primis ⁊ minimis ↄtingit ſic q̇dẽ ↄtingit ⁊ ſyllogiſare Si quidẽ igiť et a ipi b. et c. inhereat et hoc adinuicẽ ⁊ ipi a Sic q̇dẽ ↄtingit ex alterutris monſtrare oĩa q̃ſita in prima figura. ſicut oñſum ẽ in his q̃ de ſyllogiſmo ſunt Oñſuꝫ ẽ aũt ꝙ i alijs figuris aut nõ fit ſyllõs aut ñ de acceptis: nõ ãt ꝑdicãtia eq̃liť neq̃ q̃ ẽ mõſtrare circulo Quare qm̃ pauca hmõi in demrãtõib⁊ ſunt Manifeſtũ ẽ q̇dẽ ꝙ vane ⁊ impoſſibile ſit dicere ex his q̃ ſũt adiuicẽ eẽ demõſtratõem. ⁊ ꝓpťh ↄtigit oim eẽ demõſtratõem

Queriť. vtrũ circulo demõſtrare ſit ĩpoſſibile. Arguiť ꝙ nõ q2 ſyllõs circularꝭ ẽ vtilis dialetico ⁊ demõſtratori. vt dr̃ ſcđo priorũ. et tamen eſt poſſibilis. igitur demonſtratio circularis eſt etiam poſſibilis Secundo

fectum. igitur circulo demõſtrare eſt poſſibile. Tertio cauſe ſunt ſibi inuicem cauſe. vt dicitur ſcđo phyſicoꝝ igitur ↄtingit vnam demonſtrare ꝑ aliam ⁊ ecõtra. vt efficientem ꝑ finẽ ⁊ finem per efficientem. igitur circulo demõſtrare eſt poſſibile. In oppoſitũ eſt phs in textu.

¶Sciendũ primo. ꝙ poſtꝗ philoſophus oſtẽſtendit ꝗ ſunt principia imediata ⁊ ꝙ oportet demõſtrationem ſemper eſſe ex notioribus ſic ꝙ oportet pricipia demõſtratratõnis magis ſcire ꝗ concluſionem. Hic cõſequenter excludit duos errores qui circa predicta ↄtingunt. Et hoc ꝙ dictum eſt ꝙ oportet prius ſcire principia demõſtratõis ꝗ cõcluſionẽ. Et ex hoc qđ dictum eſt. ꝙ ſcire eſt effectus demonſtratõis Unde primus error fuit dicẽtium ꝙ de nullo põt eſſe ſciẽtia. Secundus fuit ꝙ omniũ poſſunt eſſe demonſtrationes et poteſt eſſe ſcientia.

Sciendum ſecũdo. ꝙ radix deceptionis illorũ de primo errore fuit. quia ꝑmo credebãt ꝙ nullius eſſet ſcientia niſi per demonſtrationem. et ꝙ neceſſe eſſet principia demõſtratõis pſcire. Et tunc arguebat ſic. vel eſt procedere in infinitũ in principijs vel eſt ſtatus. ſi primum nõ eſt deuenire ad prima. quia nõ eſt infinita pertranſire vt ad primũ deueniatur. igitur nõ eſt cognoſcere prima pricipia quib' ignoratis non poſſunt cognoſci poſteriora. Si ſit ſtatus ⁊ deueniatur ad prima tunc per demõſtratõnem neceſſe eſt ea ſcire anteꝗ ex eis aliquid demõſtretur ſed impoſſibile eſt ea ſcire cũ nullius habeatur ſciẽtia niſi per demõſtratiõem que ex prioribus procedit. Et illa ꝑncipia cũ ſint prima nõ habẽt aliqua priora. igitur ſiue ſit ſtatus ſiue ſit ꝓceſſus in infinitũ in principijs nihil contingit ſcire. Secũdo. radix ſecũdi erroris fuit. quia ipſi credebãt nullius eſſe ſciẽtiã niſi per demõſtrationẽ ⁊ cũ hoc dicebant ꝙ circulo demõſtrare eſt poſſibile. ⁊ ſic ſuppoſito ꝙ in principijs demonſtratõnis ſit ſtatus. tamen prima principia ſciuntur per demõſtrationem ꝗa ex cõcluſione demõſtrata cõtingit illa principia demonſtrare. ſed ad deſtruendũ radices iſtorum errorũ ponũtur due concluſiones

Cõcluſio prima Non omniũ ſcientia habetur per demõſtratõnem ſed imediatorum eſt ſcientia indemõſtrabilis. id eſt nõ accepta per demõſtratõnem. Probat phs qꝛ neceſſe eſt priora ſcire ex quibus fit demonſtratio. ſed neceſſe eſt iſta principia demonſtratiõis in aliqua imediata reducere. ſed imediata neceſſario ſunt indemõſtrata Nã dicũtur imediata quia carent medio inter ſubiectũ ⁊ predicatum quo poſſit predicatũ de ſubiecto demonſtrari. igitur neceſſe eſt aliquoꝝ habere ſcientiam ſine demõſtratione. Minor probatur. ſcꝫ ꝙ neceſſe ſit ꝑncipia in aliqua imediata reducere. nam niſi ſic oporteret inter ſubiectum et predicatum eſſe infinita media. Ex quo ſequeretur ꝙ infinitum eẽt finitũ. qꝛ media infinita eſſent concluſa inter duo extrema ⁊ ſic eſſent finita. Et ſic ptꝫ ꝙ principiorũ eſt ſciẽtia ⁊ nõ ſolum ſciẽtia immo cognitio ipſorum eſt ꝑncipium totius ſcientie. quia per principia cognoſcuntur cõcluſiones ⁊ quia illa principia cognoſcuntur per ſuos terminos. Nam principia cognoſcimus inꝗtum terminos cognoſcimus vt cognito quid totum. quid pars. ſtatim cognoſcimus ꝙ omne totum eſt magis ſua parte. Ideo principium ſcientie eſt cognitio terminorum. Hic tamẽ excipitur ſcientia communiter ꝓ omni certa ⁊ immutabili cognitõne ſiue proprie vocetur intellectus qui eſt principiorũ ſiue ſcientia que eſt concluſionum. Et nõ capitur hic ſcientia proprie quia nihil pfecte ſcitur niſi per demonſtrationẽ. Et ex ignorantia huius diſtinctõnis de ſcientia decepti fuerũt tenentes primam opinionem

¶Concluſio ſecunda. et reſponſalis ad queſitum circulo demonſtrare propter quid. et potiſſime. ita ꝙ vtraꝗ demonſtratio ſit potiſſima eſt impoſſibile. probatur concluſio tribus rõnibus phyloſophi Prima eſt quia in ſyllogiſmo circulari idem eſt principium et concluſio ſed in tali demõſtratione proceditur ex prioribus et notioribus. ſimpliciter reſpectu concluſionis. ſi igitur circulo cõtingat demonſtrare ſequitur. ꝙ idem eſt prius et poſterius ſimpliciter notius ⁊ ignotius reſpectu eiuſdem ⁊ in eodẽ ordine cognitionis quod eſt impoſſibile. eſſet tamen poſſibile in diuerſis ordinibus cognitionis Et ſi queratur. quare ſyllogiſmus dialecticus poteſt eẽ circularis cũ idem nõ poſſit eſſe prius et poſterius reſpectu eiuſdem. Ratio eſt quia non oportet ipſum procedere ex notioribus ſimpliciter ſed ex ꝓbabilib' ⁊ ex his que ſunt magis nota nobis : modo contingit idem eſſe magis ⁊ minus notum nobis ſecũduꝫ diuerſos modos Secũda ratio. ſi demonſtratio circularis eſſet poſſibilis ſequeretur ꝙ idem poſſet demõſtrari per ſeipſum. vt dicendo ſic homo eſt. ergo homo eſt. ⁊ ſic cuilibet tam ſcienti. ꝗ ignoranti facile eſſet omĩa demonſtrare. probatur conſequentia. quia demonſtrare circulariter nihil aliud eſt ꝗ ex concluſione redire principia. ſed cum ipſa cõcluſio nõ habet virtutem demõſtrandi illud ꝑncipium niſi ſcđm ꝙ eſt demõſtrata per ipſum. igitur idem eſſet ex cõcluſione redire ſupra principium ipſuꝫ demonſtrando ac ſi ſtatim ex principio oſtenderetur idẽ principiũ. vt ſi dicatur ſi eſt a. eſt b. ſi eſt b. eſt c. ſi eſt. c. eſt d. et ſtat reditus dicendo ſi eſt d. eſt. c. et ſi eſt c. eſt b. ſi eſt b. eſt a. Idem eſt ac ſi ſtatim diceretur ſi eſt a. ẽ a. ⁊ nihil refert ad hoc ꝙ fiat talis reditio an ſint plures termini medij aut pauci ꝗa vltimus non habet virtutẽ ꝓbandi niſi a primo. Tertia ratio. ſyllogiſmus circularis non eſt in omnib' terminis poſſibilis ſꝫ ſolum in cõuertibilibus. vt dictum eſt ſcđo priorũ. igitur nõ eſt verũ ꝙ oĩm poſſit eſſe ſciẽtia ꝑ demõſtrationẽ. vnde Et ſi demõſtratio circularis ſit poſſibilis nõ tñ niſi in valde paucis. ipa vꝫ. modo vanũ eſt ꝓpter pauca ponere vnũ genus demonſtratĩ. igitur falſum eſt dicere ꝙ oĩm ẽ ſcia ꝑ demõſtrationẽ. qꝛ ↄtingit eẽ demõſtrationẽ circularẽ. Et hec rõ indirecte ꝓcedit ↄtra poſitionẽ tenẽtium ſecundũ errorẽ.

Dubitatur primo. quare in ſecũda cõcluſione dictũ ẽ de demõſtratõne ꝓpter ꝗd ⁊ potiſſima. Ad dubiũ rñdetur ꝙ ꝓcedẽdo nõ ꝑ demõſtrationẽ potiſſimã pt fieri ſylls demõſtratiu' circularis ⁊ h ↄtingit trib' rõib' Primo mutãdo demõſtrationẽ ꝓpter ꝗd i. demrãtiõem qꝛ ẽ vt eꝫ. Scđo demõſtrãdo ꝑ diuerſa gña cãꝝ. vt finẽ ꝑ efficiẽtem ⁊ ecõtra Tertio mõ qñ vna ↄclo plurib' medijs demõſtratur ⁊ ſic demõſtrata fit notior altero illoruꝫ mediorꝝ. ⁊ põt iterũ aſſumi ad demõſtrandũ ipſum

¶Dubitatur ſecundo. qualiter iſtis caſibus obſeruatꝫ poſſibilis ẽ circulatio Ad dubiũ rñr. ꝙ ꝗuis ibi ſit ſylls circularis tñ nõ eſt formlr circulatio in rõne demõſtratõnis quia non fit regreſſus ab eodem puncto in idem punctum formaliter ſꝫ materialiter tantũ. vt quãdo demõſtratur effect' ꝑ cãm et iterũ cã ꝑ effectũ In ꝑma demonſtratõne cauſa tenetur vt notior ſimplr in ſecũda vero vt minus nota quo ad nos et ſic ſub diuerſis rõib' ſumitur in ꝑma ⁊ in ſecũda. Et ideo ibi proprie non eſt circulatio in ratõne demõſtrationis ſed in rõne ſyllogiſmi. Et ſilr oſtenderetur in alijs duobus modis. vt quãdo oſtẽditur finis per efficientẽ et econtra Eſt alia ratio efficientis. vt eſt cauſa efficiẽs ⁊ vt eſt effect' cauſe finalis.

¶Ad rõnes Ad primã em̃ dicitur ꝙ ſyllogiſm' circularis eſt vtilis dyalectico ⁊ demõſtratori qꝛ quãdoꝗ in demõſtrationib' poteſt fieri ſylls circularis ꝗuis nõ ſit circularis demõſtratio Alie due ſolute ſtꝫ ex dcis

Secundus tractatus

Quoniam aũt impoſſibile ẽ aliter ſe habere cuius ẽ ſcientia ſimpliciter. ⁊ qm̃ neceſſariũ vtiꝗ erit id eſſe ſcibile. qđ ẽ ſcđm demõſtratiuam ſcientiã. Demõſtratiua ãt eſt quã habemus in habendo demrãtionem ex neceſſarijs vtiꝗ ẽ ſyllogiſm' demrãtionis Accipiendũ igitur ẽ ex quib' ⁊ qualib' demrãtõnes

Primũ igitur determinãdum ꝗd dicimus de omni. et ꝗd per ſe. et quid vniuerſale. De omĩ quidem hoc dico qđ vtiꝗ ẽ non in quodã ꝗdem ſic in quodam aũt non. neꝗ aliqñ quidẽ aliqñ vero nõ. vt de oĩ homine animal. Si em̃ verũ ẽ dicere hominem eſt dicere aĩal. ⁊ ſi nũc alterum et alterum. ⁊ ſi in omĩ linea punctum ſimiliter eſt. Signũ aũt ẽ nam inſtãtias ſic ꝓferimus. ſic de omĩ interroganti. aut ſi in quodã aut ſi aliqñ non Per ſe aũt ſunt quecũꝗ ſunt in eo qđ quid ẽ. vt triangulo ineſt linea ⁊ linee pũctũ. Subſtantia em̃ ipoꝝ ex his ⁊ que oĩno ſunt in ratione dicenti quid eſt Et in quibuſcunꝗ eoꝝ ꝗ inſunt ipſi ipa in rõne inſunt quid ẽ demrãnti. vt rectũ inẽ linee et circulare. et impar et par nũero ⁊ primũ et ↄpoſitũ et triãgulare. qđ eſt eꝗlaterũ et ſcalenon. i. altera ꝑte lõgi' et ꝗ oĩbus his inſunt. in rõne quid eſt dicenti. huic ꝗdem linea inde nũerus. Similiter autez et in alijs hmõi vnũꝗdꝗ per ſe eẽ dico Quecũꝗ vero neutraliter inſunt accidẽtia ſunt. vt muſicum aut album animali Amplius qđ non de ſubiecto dicitur alio ꝗdã vt ambulans cũ alterum quodã ſit ambulans ⁊ albuꝫ. Subſtantia vero et ꝗcunꝗ hoc aliꝗd ſignificãt nõ alterum aliꝗd ſunt. ꝗ ꝙ vero ſunt. ꝗ ꝗdẽ igitur nõ de ſubiecto ſunt ꝑ ſe dico. Que ꝟo de ſubiecto accidẽtia. Item alio modo ꝗd ꝗdem ꝓpter ipſum ineſt vnicuiꝗ per ſe. ꝗd vero nõ ꝓpter ipm accidens eſt. vt ſi ambulãte choruſcat accidens eſt Non em̃ ꝓpter quod ambulat choruſcauit ſed ꝙ accidẽs eſt dicim' hoc. Si vero ꝓpter ipm ꝑ ſe. vt ſi aliꝗd interfectũ interijt ſcđm interfectionem. qm̃ ꝓpter id ꝗđ interfectũ eſt. ſꝫ nõ ꝙ accidat interfectũ interire. Que ergo dicũtur in ſimplr ſcibilib' ꝑ ſe. ſic ſunt ſicut ea ꝗ ſunt ineſſe ꝑdicãtib' ꝑ ſe. aut ineẽ propter ipſa que ſunt ex neceſſitate. Non ei ↄtingũt nõ eſſe aut ſimpliciter. aut oppoſita. vt linee aut rectũ aut obliquũ. et nũero aut impar aut par. Eſt em̃ ↄtrariũ aut priuatio aut contradictio in eodẽ genere. vt par aut ĩpar in nũeris ſcđm ꝙ ſequuntur. ꝗre ſi neceẽ eſt affirmare aut negare neceẽ ẽ. ⁊ ꝗ ſunt per ſe ineſſe. De oĩ igitur et per ſe determinatum ſit hoc modo.

¶Queritur. vtrũ ſint tantũ quatuor modi per ſe. Arguitur ꝙ non. Primo quia tot modis dicitur vnũ oppoſitorũ quot modis et reliquũ ſed tantũ ſunt tres modi per accidens. ſcꝫ quãdo predicatũ accidit ſubiecto et quãdo ecõtra ⁊ qñ duo accidentia eideꝫ ſubiecto inſunt igitur ſunt tãtũ tres modi ꝑ ſe qꝛ ꝑ ſe ⁊ ꝑ accidens opponũtur. Secũdo. In omĩ predicatõe ꝑ ſe ꝑdicatũ eſt de eẽntia ſubiecti vel ꝓpriũ eius et oĩs illa predicatio eſt contingens vel remota. igitur ſunt tantũ duo modi dicẽdi ꝑ ſe Tertio. Deus eſt maxime ꝑ ſe et tamẽ nõ ↄprehenditur ſub aliquo iſtoꝝ modoꝝ. igitur modi ꝑ ſe ſunt inſufficienter aſſignati In oppoſitũ eſt phs in textu

Sciẽdũ ꝑmo: ꝙ poſtꝗ oñdit quid ſit ſyllogiſmus demonſtratiuus. Cõſequẽter incipit oſtendere ex quib' et qualib' ſit. primo oſtendens ꝙ ſit ex neceſſarijs Quod probat phs ſic. quia omne illud de quo eſt ſcientia impoſſibile eſt aliter ſe habere. et ſic eſt neceſſarium. ſed omnis demonſtratio facit ſcire. igitur facit cõcluſionem neceſſariam. ſed concluſio neceſſaria non poteſt fieri. niſi ex premiſſis neceſſarijs. quia contingens aut falſum non poteſt eſſe cauſa neceſſarij. igitur neceſſe eſt demõſtratõnem eſſe ex neceſſarijs. Non tamen fit demonſtratio ex quibuſlibet neceſſarijs. ideo anteꝗ in ſpeciali determinetur ex quib' et qualibus fit demonſtratio Primo oſtendit Areſtotiles quid intelligatur cũ dicimus de omni. ⁊ cum dicimus per ſe. et cũ dicimus vniuerſale ſiue primo et ſecũdum ꝙ ipſum. quoniã neceſſaria ex ꝗbus eſt demonſtratio debent eſſe de omni per ſe ⁊ ſcđm ꝙ ipſum. Et hec tria inter ſe differunt. Primo per modum ſuꝑioris et inferioris. Nã omne quod ꝑ ſe ꝑdicatur etiã ꝑdicatur de omni. ſed non ecõtra. vt hec eſt de oĩ. oĩs homo eſt coloratus. ſed non eſt per ſe. Similiter omne quod ineſt primo ineſt per ſe et de omni ſed non econtra. Nec em̃ propoſitio. omĩs homo eſt aĩal eſt de omĩ et per ſe. ſed non ſcđm ꝙ ipſum. ſed iſta. omnis homo eſt riſibilis eſt ſcđm ꝙ ipſum que etiam eſt per ſe ⁊ de omni Secũdo differũt ratione. nam aliquid dicitur de omni per cõparationẽ ad ſuppoſita ſubiecti. ſed dicitur per ſe predicari per comparatõnem ad ſubiectum in ſe acceptum. qꝛ predicatum ponitur in definitõne ſubiecti vel econtra. ſed aliquid dicitur predicari. primo per comparationem ad ea que ſunt priora ſubiecto vel poſteriora. vt habere tres angulos non dicitur primo de figura que eſt ſupra

triangulũ.nec pꝛimo de yſochele q̄ eſt ſub ipſo.ſed pꝛimo dicit̃ de triangulo. Unde de oi vt hic ſumit̃ vocat̃ de oi poſterioꝛiſticũ. ⁊ addit ſupꝛa de omni pꝛioꝛiſticũ vl̃itatẽ ſuppoſitoꝛuꝫ et tempoꝛũ. Nam ad de omĩ pꝛioꝛiſticum ſufficit ꝙ pꝛedicatum denotet̃ ineſſe ſubiecto pꝛo quolibet ſuppoſito.per diſtributõnem. licet non inſit realiter Sꝫ ad de oi poſterioꝛiſticũ req̃rit̃ pꝛedicatũ ineẽ ſubiecto ꝓ quolibet ſuppoſito.et ꝓ qualibet dr̃ia tp̄is.iõ in definitõe de oi phs ponit duo q̄ꝝ pꝛimũ impoꝛtat vl̃itatẽ ſuppoſitoꝝ cũ dr̃ de omĩ q̃dẽ hoc dico qđ vtiq; ineſt non in quodã q̃dẽ ſic.in quodã ãt nõ. ⁊ ſcđm ĩpoꝛtat vl̃itateꝫ tp̄is cuꝫ dr̃.nec aliq̃n quidẽ ſic aliq̃n quidẽ nõ. Et vtrũq; intelligit̃ cũ addit̃ ꝯñr.ſed de oi. ⁊ ſp eſt. Et hãc definitõem ꝓbat phs ꝑ ſignũ qꝛ ſi demõſtratoꝛ dicat aliq̃d eſſe de oi ꝯtra ipm fert̃ inſtãtia. Uel ſi pꝛedicatũ cuidã ſuppoſito nõ inſit vel ſi aliq̃n nõ inſit.igit̃ de oi poſterioriſticũ requirit vl̃itatẽ ſuppoſitoꝝ et tp̄is ⁊ cũ hoc explicetur in p̄dicta definitõne ſequit̃ ꝙ eſt ſufficiens.ſed ad videndum quid ſit per ſe.

Sciendũ ſecũdo ꝙ hec ꝓpoſitio per p̄t capi duob; modis. vno° vt ĩpoꝛtat ſolitudinẽ.⁊ ſic aliq̃s dr̃ ꝑ ſe q̃n eſt ſolitarius. Alio° vt impoꝛtat habitudineꝫ cauſe.et h̄ dupl̃r.qꝛ q̃nq; ſ̃cat habitudinẽ cauſe foꝛmal̃. vt cũ dr̃.coꝛpus viuit per aiam. Q̃nq; cauſe materialis vt hic coꝛpus eſt coloꝛatũ ꝑ ſup̃ficiẽ. Q̃nq; vero ĩpoꝛtat habitudinẽ cauſe extrinſece.et pꝛecipue cauſe efficientis vt hic.aqua calefit ꝑ ignẽ ſiue p̄dicatũ ſit cauſa per ſe ſubiecti vel ecõtra. Et qꝛ iſtis quatuoꝛ ſ̃catis nõ habet̃ aliqđ cõe vniuocũ. Ideo phs nõ definit ꝑ ſe in cõi.ſꝫ notificat ipm per diuiſionem in quatuoꝛ modos ſm illa quatuoꝛ ſ̃cata. Unde pꝛimꝰ modus ꝑ ſe eſt q̃n p̄dicatũ eſt de rõe dicente ꝙ q̃d eſt ſubiecti.ita ꝙ eſt de eẽntia ſua. vl̃ pars eius ſiue p̄dicet̃ de ip̄o in recto ſiue in obliq̃. Exm̃ textus eſt.vt triangulo ineſt linea et pũctũ linee. qꝛ linea eſt de rõne trianguli.et pũctus de rõne linee. Ideo dicit phs ꝙ ſubſtantia eoꝝ ſcꝫ trianguli et linee ex his ẽ. Nõ tñ eſt intelligendũ ꝙ linea ſit ex pũctꝰ tanq̃ ex p̄tib; integralib;.ſꝫ ꝙ ſub̃a ⁊ eſſentia quã ſ̃cat definitio linee eſt ex pũctis Scđs modus ꝑſeitatis eſt q̃n p̄dicatũ dr̃ de ſubiecto.qđ in ſua definitõe ponit̃.nã accñs ſiue in abſtracto ſiue in ꝯcreto deſignet̃ ꝑ ſuũ ſubiectũ definit̃. Sꝫ q̃n diffinit̃ in ꝯcreto ſubiectũ eius ponit̃ in recto in ſua definitõne. vt cũ dr̃ ſimus eſt naſus curuus Sꝫ q̃n in abſtracto definit̃ ponit̃ ſubiectũ in obliquo ꝑ modũ differentie vt ſimitas eſt naſi curuitas. Exemplũ de iſto mõ vt rectũ vel circulare inſunt linee et par vel impar nũero. Et iſti duo modi per ſe ſunt modi pꝛedicandi ⁊ q̃cũq; alia p̄dicata neutraliter inſunt:hoc eſt neutro pꝛedictoꝝ mõꝝ ꝑ accñs inſunt vt albũ ⁊ muſicũ hoi. Tertio mõ dr̃ ꝑ ſe illud quod nõ dr̃ de ſubiecto aliquo ꝑ qđ exiſtat. vt ois ſubſtantia.et pꝛincipal̃r pꝛima q̄ ſ̃cat hoc aliquid nõ eſt in altero per qđ exiſtat.ideo hoc mõ dr̃ ꝑ ſe. ſed quecunq; dicũtur de ſubiecto ꝑ qđ exiſtũt ſunt ꝑ accñs. vt ambulans dr̃ cũ alterũ ambulet. ⁊ ſil̃r albũ. Quartus modus eſt.q̃n aliquid ineſt alteri ꝓpter ſeip̄m. vt ſi dicamꝰ. ꝙ interfectũ interijt ꝓpter interfectiõem.qꝛ interficere ſibi cõuenit rõe interfectionis et qđ ineſt alicui non ꝓpter ſeipſum ꝑ accñs ineſt. vt ſi ambulante aliquo choꝛuſcauerit.qꝛ nõ pꝛopter hoc ꝙ ambulat coꝛuſcauit.

Concluſio pꝛima. Pꝛedicta definitio de omĩ in textu eſt bene aſſignata. patet hec concluſio ſatis ex dictis.qꝛ ad de oi poſterioꝛiſticũ requirũtur duo.ſcꝫ vl̃itas ſuppoſitoꝝ et tempoꝛũ. ſꝫ iſta duo explicantur in iſta definitõne.igitur ⁊c̃.ꝓbatur etiã ꝯcluſio per ꝯditiones bone definitiones

¶ Concluſio ſecunda. Tantũ quatuoꝛ ſunt modi perſeitatis.ꝓbatur cõcluſio.qꝛ hec ꝓpõ per vel ſignificat ſolitudinem.et ſic eſt tertius modus. vel habitudinem cauſe.⁊ hoc eſt tripliciter. vel habitudinem cauſe foꝛmalis et ſic eſt pꝛimus modus. vel cauſe materialis. ſubiecti ad pꝛedicatum.et ſic eſt ſecũdus modus. vt dicit habitudinẽ cauſe extrinſece et pꝛincipaliter efficientis et ſic eſt quartus modus.

¶ Dubitatur pꝛimo Quomõ in ſimpliciter ſcibilib; inuenitur ꝑ ſe. Pꝛo dubio conſiderãdũ eſt. ꝙ cũ ſcientia ſit ꝓpꝛie concluſionis que demõſtratur.et intellectus ſit pꝛincipioꝝ.ꝑ ſimpliciter ſcibilia debent intelligi concluſiones in quibus pꝛedicantur pꝛopꝛie paſſiones de pꝛopꝛijs ſubiectis Tunc reſpondetur ad dubium ꝙ in ſimpliciter ſcibilibus reperitur per ſe quo ad ſecũduꝫ modũ ⁊ quo ad quartuꝫ patet.qꝛ in ſimpliciter ſcibilib; pꝛedicant̃ paſſiones de ſuis ſubiectis.ſed paſſiones pꝛedicantur et inſunt ſecũdo mõ ꝑ ſe.qꝛ ſubiectũ eſt de definitõe pꝛedicati ⁊ etiã quarto modo.qꝛ paſſiones inſunt cauſaliter ſubiectis ꝓpter ipſa ſubiecta Ex quo patet ꝙ ea que pꝛedicant̃ in cõcluſionib; ſcibilib; inſunt de neceſſitate.quia paſſionem nõ cõtingit nõ ineſſe ſubiecto.igit̃ de nec̃itate ineſt uel ſimplicit̃ et abſolute vt q̃n paſſio vnico noĩe nominatur que vocatur paſſio ſimplex. vt riſibile.vel q̃n paſſio ſub diſiũctione ad ſuam oppoſitã noiat̃ que dr̃ paſſio nõ ſimplex.vt linee ineſt rectũ vel obliquũ. et nũero par vel impar. Et ratio eſt.qꝛ cõtrariũ aut piuatio aut ꝯtradictio in eodẽ genere ſunt. ſed de ſubiecto determinato paſſionis verificatur paſſio vel negatio eiꝰ de neceſſitate.vt nũerus eſt par vel nõ par.quia de quolibet eſt affirmatio vel negatio vera.igitur neceſſario dicitur par vel impar.

¶ Dubitat̃ ſecundo. Qualiter in pꝛemiſſis demonſtrationis reperitur per ſe.⁊ vtꝝ tertius modus in demonſtratione reperiatur Ad dubiũ reſpondet̃ pꝛimo ꝙ in demonſtratiõe potiſſima que fit in pꝛima figura.in maioꝛe reperitur quartus modus.qꝛ paſſio pꝛedicatur de definitõne ſubiecti cauſaliter ⁊ ꝑ ſe.ſed in minoꝛe reperitur pꝛimus modus.quia pꝛedicatur definitio de definito. Dicitur vltra ꝙ licet tertius modus pꝛimo et per ſe cõueniat ſoli ſubſtantie.et maxime pꝛime. tamẽ ſm modũ cõuenit ſubiecto cuiuſlibet paſſionis inq̃ntum tale ſubiectum nõ eſt pꝛopter ſuaꝫ paſſionem et eſt independens ab ipſa. Ideo tertius modus ſm modum et quandã participationem reperitur in cõcluſione in qua pꝛedicatur pꝛopꝛia paſſio de ſubiecto.

Ad rões. Ad pꝛimã.dr̃ ꝙ ꝑ ſe ⁊ ꝑ accidens ſolum oppoñũtur ſm ſuas ratões generales. ideo non oꝫ tot eſſe modos vnꝰ ſicut alterius. ſicut non ſunt tot modi ſubſtantie ſicut accidentis. Ad ſecũdam dicit̃ ꝙ licet ſint tantũ duo modi dicendi per ſe.tamẽ ſunt plures modi ꝑſeitatis.qꝛ additur tertius q̄ eſt modus eẽndi.⁊ quartus qui vocatur modus cauſandi. Ad tertiam dicit̃.ꝙ ſi hec pꝛepoſitio per dicat pꝛiuationem cuiuſcũq; cauſe. ſic deus eſt ens per ſe. qꝛ penitus nullam habet cauſam. Et ſi dicat pꝛiuatõem cauſe materialis

ex qua tũc intelligẽtie dicũtur per ſe.et ſi pꝛiuationẽ cauſe materialis in qua.ſic omis ſubſtantia dicitur ꝑ ſe.vnđ tertius modus poteſt deo attribui.quia non dicitur de ſubiecto aliquo per quod exiſtat.

Uniuerſale aũt dico qđ cum de omni ſit et per ſe eſt.⁊ ſm ꝙ ip̄m eſt. Manifeſtum igitur eſt quecunq; ſunt vniuerſalia ex neceſſitate inſunt rebus Per ſe autẽ ⁊ ſm ꝙ ipſum ẽ idem vt per ſe linee ineſt pũctum ⁊ rectitudo. ⁊ nãq; vtraq; ſm ꝙ linea eſt ⁊ triangulo ſm ꝙ triangulus duo recti.etenĩ ꝑ ſe triangulus duob; rectis equalis eſt Uniuerſale autem eſt tunc cuꝫ in quolibet ⁊ pꝛimo demonſtratur Ut duos rectos habere:neq; cuilibet figure ineſt vniuerſaliter:et tamẽ ẽ demõſtrare de figura. ꝙ duos habeat.ſed nõ cuilibet figure ẽ.neq; vtitur qualibet figura demonſtrans. Quadrangulus enĩ figura quidẽ ẽ non aũt habet duobus rectis equales.ſed yſocheles habꝫ quidẽ foꝛtaſſe duobus rectis equales.ſed non pꝛimũ. ſꝫ triangulus pꝛius. Q igitur quodlibet pꝛimũ monſtratur duos rectos habere aut quodcunq; aliud huic pꝛimo ineſt vniuerſale. Et demonſtratio ꝑ ſe huiuſmodi vniuerſaliter eſt.alioꝛum autem quodãmodo ⁊ non per ſe vt de yſocheli nõ eſt vniuerſaliter ſed frequẽtius. Opoꝛtet ãt non latere q̃m multotiẽs ꝯtingit peccare ⁊ nõ eſſe.quod demonſtratur pꝛimũ vniuerſale ſm quod videtur demonſtrari vniuerſale pꝛimum Oberramus autẽ hanc deceptionẽ.cũ aut nihil ſit accipere a ſuperioꝛi extra ſingulare q̃ ſingularia. Aut ſi ẽ quidẽ:ſed innominatum ſit in differẽtibus ſpecie rebus. Aut contingit eẽ ſicut in p̄te totum in quo monſtratur. Eis enim (que ſunt in tp̄e) ineſt quidem per ſe demõſtratio.et de omĩ erit.ſed tamẽ nõ erit hmõi pꝛimi vniuerſaliter demonſtratio Dico aũt huiuſmodi pꝛimi ſm quod ẽ demonſtratio.cum ſit pꝛimi vniuerſalis. Si igitur aliquis demonſtrabit ꝙ linee recte quidem nõ intercidant. videbitur vtiq; huiuſmodi eſſe demonſtratio ꝓpter id quod ineẽ rectis. Non autem eſt niſi quidem q̃m ſic equales ſint:fiat hoc modo ſed aũt in quolibet equales. Et ſi triangulus non eſſet aliud q̃ yſochelis ſm ꝙ ẽ yſochelis videtur eẽ

Et pꝛopoꝛtionale qđ ⁊ ꝯmutabiliter eſt ſm ꝙ numeri ſũt.⁊ ſm ꝙ linee.⁊ ſm ꝙ firma.⁊ ſm ꝙ tempoꝛa ſunt.queãdmodũ et demõſtratũ ẽ aliq̃n ſeoꝛſum cõtingẽs eẽ de oibus vna demõſtratõe mõſtrari. Sꝫ ꝓpter id qđ nõ eſt denoiatum aliquod ſm ꝙ omnia hoc vnũ ſunt nũeri lõgitudines tp̄a firma ⁊ ſpecie dr̃ia ſeoꝛſuꝫ ad inuicẽ accepta ſunt.nõ aũt vl̃e mõſtratur. Nõ enĩ ſm ꝙ linee ſunt.nec etiã ſm ꝙ tẽpoꝛa ſunt aut ſm ꝙ numeri inerat.ſed ſm ꝙ hoc eſt. qđ vl̃e ponũt eſſe Pꝛopter hoc neq; ſi aliq̃s mõſtraret vnũquẽq; triãgulũ demr̃atõne. aut vna aut altera ꝙ duos rectos habet demonſtrat vnũq̃dq; yſochelẽ ſcalenon ⁊ yſopleuron.i.gradatim nõdũ cognouit triãgulũ.qꝛ duos hꝫ rectos niſi ſophiſtico mõ.neq; vl̃e triãguli. neq; ſi nullus ẽ p̄ter hos triãgulos alter.neq; ei ſm ꝙ triãgulus ẽ ꝯgnouit.neq; oẽm triangulũ.ſꝫ aut ſm nũeꝝ.ſm ſpẽm ãt nõ oẽm.et ſi nullus ẽ quẽ nõ nouit Q̃n igit̃ nõ nouit vl̃r. ⁊ q̃n nouit ſimplicit̃ manifeſtũ.qđ ſi idẽ inerat triãgulo eẽ yſopleuron vl̃ yſocheli vnicuiq; aut oib; Si vero nõ idẽ ſꝑ alteꝝ.aut ſm qđ ẽ triãgulus nõ nouit

Utꝝ ãt ſm ꝙ ẽ triãgulꝰ.aut ſm ꝙ ẽ yſochel̃ et q̃n ſm h̄ qđ eſt ꝑmũ vl̃e cuiꝰ ẽ demr̃atio.manifeſtũ ẽ q̃n remoto ĩſit ꝑmũ vt yſocheli ⁊ eneo triãgulo inſunt duo recti.ſꝫ encũ eẽ remoto yſocheli.ſꝫ nõ figura aut termĩo.ſꝫ nõ pꝛimꝰ. Cuiꝰ ergo pꝛimi ſi itaq; trianguli ꝑmo ẽ et ſm hoc ineſt et alijs et hmõi vl̃is eſt demõſtratio

Querit̃.vtrũ definitio vl̃is ſit ſufficiẽs: in qua dr̃. Uniuerſale ẽ qđ eſt de oi ꝑ ſe et ſm ꝙ ip̄m Arguit̃ ꝙ nõ.qꝛ vl̃e dr̃ qđ aptũ natũ eſt eſſe in multis. et dici de multꝭ ſꝫ nõ oẽ tale ꝑ ſe ineſt nec ſm ꝙ ip̄m Et ꝯfirmat̃ qꝛ hec ꝓpõ ois hõ eſt aial.ẽ vl̃is. ⁊ tñ p̄dicatũ nõ ĩeſt ſubiecto ſm ꝙ ip̄m .igit̃ Scđo.iſta eſt vl̃is.hõ eſt riſibilis et tñ nõ eſt de oi.qꝛ ibi nõ eſt diſtributio ſubiecti. igit̃ Tertio Eſſe ꝑ ſe.⁊ ſm ꝙ ip̄m idẽ ſunt vt dr̃ phs. g̃ iſta definitio eſt ſup̃flua In oppoſitũ eſt phs in textu

¶ Sciendũ ꝑmo. Q poſtq̃ phs determiauit de oi et per ſe.ꝯñr determinat de vl̃i. ⁊ nõ capit̃ hic vl̃e ꝓ illo qđ eſt aptũ natũ dici de multis. Nec capit̃ ꝓ vl̃i cõplexo.vt eſt ꝓpõ in qua ſubijcit̃ vl̃e ſumptũ vl̃r Sꝫ vl̃e h̄ dr̃ p̄dicatuꝫ.talit̃ ſubiecto adeq̃tũ ꝙ neq; rep̃it̃ p̄dicatũ extra ſubiectũ.neq; ſubiectũ extra p̄dicatũ Et ſic vl̃itas qua aliq̃d dr̃ vl̃e in ꝓpoſito eſt adequatio p̄dicati ad ſubiectũ q̄ requirit p̄dicatũ ineẽ ſubiecto ꝓ quolibet ſuppoſito et qualibet tp̄is dr̃ñtia. ⁊ ꝙ pꝛedicatũ ꝑ ſe inſit ſubiecto.et tertio ꝙ inſit ſm ꝙ ip̄m ſiue pꝛimo. Ideo dr̃ in textu.ꝙ quecunq; pꝛedicata ſunt hoc modo vniuerſalia ex neceſſitate inſunt ſuis ſubiectis.

¶ Sciendũ ſcđo:ꝙ ꝑ ſe et ſm ꝙ ip̄m ideꝫ ſunt ſubiecto.ſicut genꝰ et ſpẽs in eodẽ ſunt idẽ.tñ ſm ꝙ ip̄m ſup̄ ꝑ ſe aliq̃d addit.ſicut ſpẽs ſup̄ ſuũ genꝰ. Nã ſm re duplicat cãm inherẽtie p̄dicati ad ſubiectũ.ſ.cãm adeq̃taꝫ ⁊ ꝯuertibilẽ. Ideo ad ſm ꝙ ip̄m requirit̃ ꝙ p̄dicatũ inſit ꝯuertibil̃r ſubiecto.qđ tñ nõ requirit̃ ad ꝑ ſe.qꝛ genus de ſpẽ per ſe pꝛedicatur.nõ tñ ſm ꝙ ip̄m.

Concluſio ꝑma. Idẽ eſt p̄dicatũ ineẽ ſubiecto

ſm ꝙ ipſum et in eſſe primo. probatur concluſio. quia primo dicitur aliqd conuenire alicui quod ſibi conuenit per ſe et immediate et non per alterum. Et ſi alijs conueniat ↄuenit per primum. vt habere tres angulos nõ conuenit yſocheli primo. Nec etiam cõuenit figure pͥmo qꝛ yſocheli cõuenit ꝑ alterũ. Nec etiã ↄuenit omi figure ſed primo ineſt triangulo. ⁊ ꝑ ipſum conſequenter alijs ſed hoc modo aliquid dicitur ineſſe alteri ſm ꝙ ipm. igitur ↄcluſio vera. Ex hoc infert phs ꝙ ſolius ppõnis in qua predicatũ dꝛ de ſubiecto ſcdm ꝙ ipm eſt ꝑ ſe demõſtratio. et de ↄtentis ſub illo ſubiecto ſolũ eſt demõſtratio ſm alterum.

Cõcluſio ſecũda et reſponſalis ad queſitũ Predicta definitio vlis eſt ſufficiens. ꝓbaꝛ ↄcluſio. qa cõditiones bone definitionis ſibi ↄueniũt. Nam vle vt hic ſumiꝛ dꝛ predicatũ adequatũ ſubiecto. igiꝛ oportet ꝙ tali ſubiecto inſit de oi et per ſe et ſm ꝙ ipſum.

¶ Dubitaꝛ pͥmo de erroribus contingentibus in aſſignatiõe vlis. nã vt dꝛ textꝰ interdũ ↄtingit errare demõſtrãdo predicatũ. primo de aliquo ſubiecto cui tñ nõ conuenit primo. Ad dubiũ reſpõdeꝛ cũ pho. ꝙ ſtꝫ tres errores ſm ꝙ contingit tripliciter errare modo iaꝫ dicto. Primus error eſt. ſi ſub aliquo cõi nõ cognoſcaꝛ niſi vnũ inferius. ⁊ propter hoc paſſionẽ ſuperioris pͥmo attribuamus illi inferiori. Exemplũ textus eſt. vt ſi nõ cognoſcaꝛ alia ſpẽs trianguli ꝗ̃ yſocheles ⁊ habere tres angulos. ponatur propria paſſio yſochelis. Cauſa apparentie huius erroris eſt. qꝛ illo caſu poſito illud cõe ⁊ illud inferius videnꝛ eſſe couertibilia. Secũdus error eſt. ſi ſub aliquo cõi ſint multa inferiora. ⁊ cuilibet rõne illius cõis aliqua paſſio cõueniat. et illi cõi non ſit nomẽ impoſitũ. tũc ſi illa paſſio attribuaꝛ pͥmo alicui illoꝝ inferioꝝ aut oibus ſimul ↄiũctim vel diuiſim. quibꝫ tñ nõ ineſt tã ꝗ̃ ſubiecto primo. Exemplũ dat phs de hac paſſione ꝓportionabiliter cõmutabile eſſe q̃ cõuenit numeris lineis corpibꝫ ⁊ tpibꝫ. Et de nũeris oſtendiꝛ in Arithmetica et de lineis ⁊ corporibꝫ in Geometria. Et de tpibus in Phiſica ⁊ aſtrologia. et tñ nulli ipſoꝝ nec oibꝫ ↄiũctim ſumptis cõuenit tanꝗ̃ ſubiecto primo. ſed alicui communi innominato in quo oĩa iſta cõueniunt. Et ꝗ̃uis q̃ntitas omnibꝫ iſtis ſit cõis. tamen etiam aliqua alia comprehendit. ſicut ſunt oratio et quantitas per accidẽs. iõ hec paſſio nõ cõuenit quantitati ſm ꝙ q̃titas eſt. Cauſa apparentie huius erroris eſt. qꝛ cõmune cui primo cõuenit illa paſſio eſt innominatũ. Et ſi obijciatur qꝛ cognoſcendo oia inferiora alicuius cõmunis cognoſciꝛ illud cõmune. Igitur ſi paſſionẽ illius cõmunis de oibus inferioribꝫ aliquis demõſtret cõiunctim vel diuiſim. ſequitur ꝙ illam demõſtret de illo cõmuni. Ad hoc reſpodẽdum eſt cũ textu negando cõſequẽtiam. quia quodlibet inferius ſupra cõmune aliqd addit. ideo eſt alia ratio illius cõmunis ſm ſe. et ſm ꝙ eſt in ſuis inferioribꝫ. quare nõ oportet ſi aliquis ſciat ipſam paſſionem de omnibus inferioribus ſimul acceptis vel diuiſim ꝙ ipſam ſciat de ipſo cõmuni in propria forma. ſed ſolum ſciet ſophiſtico modo. vt ſi aliquis ſciat habere tres angulos de ſcaleno ne ⁊ yſochele et yſopleuro que ſunt tres ſpecies trianguli nõdũ cognoſcit omnẽ triangulũ habere tres angulos vniuerſaliter. ſed ſolum ſcit illud vniuerſale in ſuis particularibus. Tertius error eſt. ſi ſub aliquo cõmuni ſint plura inferiora ⁊ ignoretur differentia qua ad vnum illorum contrahatuꝛ. ⁊ propter hoc paſſio illius inferioris attribuatur ſubiecto ſuperiori tãꝗ̃ ſubiecto primo. Exemplum eſt. vt ſi iſta paſſio nõ cõcurrere que primo conuenit lineis paralellis demonſtretur de lineis rectis primo propter ignorantiam differentie inter lineas rectas in cõmuni ⁊ lineas paralellas. Cauſa apparentie huius erroris eſt. quia nõ cognoſcitur differentia contrahẽs ſuperius ad inferius. ideo videntur eſſe cõuertibilia. Sed ad euitãdum iſtos errores Phyloſophus ponit vnum documentum tale. Si ſint plura ſubiecta quibus vna paſſio cõueniat. et velimꝰ cognoſcere cui primo ↄuenit. tũc ordinãda ſunt illa ſubiecta ſcdm ſ ib et ſup̃. et illud quo poſito ponitur talis paſſio et quo remoto remouetur eſt proprium ⁊ adequatum ſubiectum illius paſſionis. de quo primo et per ſe poteſt demonſtrari. et de alijs ſolum poteſt oſtendi per ipſum.

¶ Dubitatur ſecundo. Circa exẽplum ſecundi erroris quid eſt commutata proportio. Pro dubio conſiderandũ eſt. ꝙ proportio eſt habitudo vnius quantitatis ad alteram. vt ſicut ſex ſe habent ad tria in proportione dupla. ita quattuor ad duo. ſed proportionabilitas eſt habitudo ſeu collatio plurium ꝓportionum inter ſe. que eſt quandoqꝫ diſiuncta habens quattuor terminos. vt hic. ſicut ſe habet q̃tuor ad duo ſic ſe habet ſex ad tria. Quãdoqꝫ vero eſt cõiuncta et tantum habet tres terminos ſm rem diſtinctos. ſed vno vtimur pro duobꝫ vt hic. ſicut ſe habẽt quattuor ad octo. ita q̃tuor ad duo. Patet igitur ꝙ in proportiõabilitate duo termini ſe habent vt antecedentia. et duo vt conſequentia. vt in pͥmo exemplo antecedentia ſunt ſex et quattuor. ⁊ cõſequentia tria ⁊ duo. Tunc reſpondetur ad dubium ꝙ ꝓportio commutata eſt. quãdo duo antecedentia alicuius ꝓportionis inuicem ſe cõſequuntur. et etiam quando duo cõſequentia ad inuicem ſe cõſequuntur. Et ſic arguitur a tranſmutata proportione. ſicut ſe habent quattuor ad duo. ita ſex ad tria. igiꝛ ſicut ſe habẽt quattuor ad ſex ita ſe habẽt tria ad duo.

¶ Ad rõnes Ad primã dicitur et eius confirmationem. ꝙ patet ſolutio ex primo notabili. Ad ſecundaꝫ dicitur. ꝙ in iſta. homo eſt riſibilis eſt dici de omni poſterioriſticũ. quia ſm rem ibi eſt vniuerſalitas ſuppoſitorum et temporis. ꝗ̃uis ibi non ſit de omni ſm denotationem que fit per ſignũ vniuerſale. Ad tertiam dicitur ꝙ non dicitur in textu ꝙ per ſe et ſm ꝙ ipm idem ſint cõuertibiliter. ſed ꝙ ſunt idem ſubiecto. et differunt ratione. vt prius dictum eſt.

Tertius tractatus

Igitur eſt demonſtratiua ſcientia ex neceſſarijs principijs: quod eñ ſcitur nõ poteſt aliter ſe habere. Que autem per ſe ſunt neceſſaria inſunt rebus. Hec enim inſunt in eo quod quid eſt. q̇buſdam alia inſunt in eo quod quid eſt predicantibus de ipſis. quorũ alterum oppoſitorum neceſſe eſt ineſſe. Manifeſtum eſt ꝙ ex hmõi quibuſdaꝫ vtiqꝫ fit demõſtratiuus ſyllogiſmꝰ.

Omne eñ aut ſic eſt aut ſm accñs. Accñtia ãt nõ neceſſaria ſunt. Aut igiꝛ ſic dicẽdũ aut pͥncipiũ ponentibꝫ qm̃ demõſtratio neceſſaria ſit. Et ſic demonſtratũ eſt aliter ſe habere nõ poſſe. Ex neceſſarijs igiꝛ oportꝫ eſſe ſyllogiſmũ. ex veris q̇dem eſt et nõ demonſtrantẽ ſyllogiſare. ex neceſſarijs aũt nõ eſt. ſed aut demonſtratiue. Hoc aũt ꝓpͥũ demonſtratõis eſt. Signũ ãt ẽ ꝙ demonſtratio ex neceſſarijs ſit qm̃ inſtãtias ferimus ſic ad opinãtes demonſtrare. qm̃ nõ ſit neceſſe ſi opinamur. aut oĩno ↄtingere aliter aut rõis cã. Manifeſtũ ãt ex his ẽ qm̃ ſtulti bñ opinati ſunt accipere pͥncipia ſi ꝓbabilis ſit ꝓpõ et vera. vt ſophiſte. qm̃ ſcire ſciam eſt habere. Non eñ qđ ꝓbabile ẽ aut nõ eſt. ſꝫ pͥmũ in genere circa qđ demonſtraꝛ. et veꝝ nõ omẽ ſꝫ ꝓpͥum. Qꝛ aũt ex neceſſarijs oportet eſſe ſyllogiſmum etiã manifeſtũ ex his eſt. Si eñ nõ eſt habẽs rationem ꝓpter q̇d exiſtente demõſtratiõe nõ eſt ſciens. Scit aũt vtiqꝫ ⁊ ꝙ. a. de. c. ex neceſſitate b aũt mediũ ꝑ quod demonſtratũ eſt: ſꝫ nõ ex neceſſitate nõ ſciuit ꝓpter q̇d. Nõ eñ eſt hoc ꝓpter mediũ hoc ãt ↄtingit oĩno nõ eſſe. ↄcluſionem aũt eſſe neceſſariã. Amplius ſi q̇s neſciuit reꝫ hñs rõnem ⁊ ſaluatus eſt ſalua re nec oblitꝰ eſt. eſt ſi nunc neſcit nec pͥus ſciuit. Corrũpeꝛ ãt vtiqꝫ mediũ niſi ſit neceſſariũ. Quare habebit q̇dẽ rõnem re ſalua. neſcit aũt nũc neqꝫ ergo pͥus ſciuit. Si vero nõ corruptũ eſt. ↄtingit aũt corrũpi. qđ accidit vtiqꝫ erit poſſibile ⁊ ↄtingens. ſed eſt impoſſibile ſic ſe habentẽ ſcire. Cũ igiꝛ cõcluſio ex neceſſitate q̇dẽ eſt nihil ꝓhibet mediũ non neceſſariũ eẽ ꝑ qđ demõſtratũ ẽ. Eſt eñ ex neceſſarijs nõ neceſſariũ ſyllogiſare. ſicut ⁊ veꝝ ex nõ veris. Cũ ãt mediũ ex neceſſitate eſt. ⁊ concluſio ex neceſſitate erit. ſicut ex veris veꝝ ſemꝑ. Sit eñ a. de b. ex neceſſitate. et hoc de. c. neccẽ eſt ergo et a. c. ineſſe. ergo eẽ c. oẽ a eſt neceſſariũ. ſꝫ cuꝫ nõ neceſſaria eſt ↄcluſio neqꝫ mediũ eſſe neceſſariũ poſſibile ẽ eſſe. Sit eñ a in c. nõ ex neceſſitate ineẽ hoc a. ⁊ hoc in c. ex neceſſitate. a. ergo in c ex neceſſitate erit. ſꝫ nõ ↄceſſum ẽ hoc. Qm̃ igiꝛ ſi ſcit demonſtratiue. oportet demonſtratõem habere. Aut nõ ſciret. neqꝫ ꝓpter q̇d. neqꝫ qꝛ eſt neceſſe eſt illud eſſe ſic. Sꝫ ãt opinabiꝛ neſciens ſi accipiat neceſſariũ tanꝗ̃ non neceſſariũ. Aut neqꝫ opinabiꝛ neqꝫ ſciet ſilr. ſiue ſciat qꝛ ⁊ ꝑ mediata. ſiue ꝓpter q̇d ⁊ imediata. Accidẽtiũ ãt non ꝑ ſe quõ determinatũ ẽ ꝑ ſe q̇dẽ eẽ. nõ ẽ ſcĩa demõſtratiua. Non eñ ex neceſſitate demonſtrare eſt ↄcluſionẽ. Accidens eñ ↄtingit non ineſſe. de tali aũt dico accidenti. Et tñ opponat fortaſſis aliq̇s. cuiꝰ cã hoc oportet interrogare de his. ſi nõ neccẽ ẽ ↄcluſionẽ eſſe. Nihil eñ differt ſi aliq̇s interrogatꝰ ↄtingẽtia. ⁊ poſtea dicat ↄcluſionẽ. Oportꝫ ãt interrogare nõ tãꝗ̃ neceſſariũ eſſe ꝓpter interrogata. ſꝫ qꝛ dicere neceſſe ẽ illa dicenti ⁊ vere dicere ſi vera erunt ſm q̃ ſunt. Qm̃ aũt ex neceſſitate ſtꝫ circa vnũqđqꝫ genꝰ q̃cũqꝫ ꝑ ſe ſunt. ⁊ ſm ꝙ vnũqđqꝫ ẽ. manifeſtũ ẽ qm̃ de his (q̃ ꝑ ſe ſtꝫ) demõſtratiue ſcĩe ex talibꝫ ſũt. accñtia q̇dẽ ei nõ nccãria ſũt. Quare nõ nccãriũ eſt ↄclõneꝫ ſcire ꝓpt q̇d ſit. neqꝫ ſi ſꝑ fuit. Nõ ꝑ ſe ãt vt ſũt ꝑ ſigna ſyllogiſmi. Hoc ei ſe nõ ꝑ ſe ſciet. neqꝫ ꝓpt q̇d. Propt q̇d ãt ſcire ẽ ꝑ cãm ſcire. Propt ipm ergo oportꝫ ⁊ mediũ tertio ⁊ pͥmũ medio ineſſe.

Queriꝛ. vtꝝ demonſtratio ſit ex neceſſarijs et ex his q̃ ſunt ꝑ ſe. Arguiꝛ pͥmo ꝙ nõ. qꝛ ex his que ſunt frequẽter pt fieri demõſtratio. vt diceꝛ inferius. ⁊ tñ illa nõ ſunt neceſſaria. igiꝛ demõſtratio nõ eſt ſꝑ ex neceſſarijs. Scdo. de gñabilibꝫ ⁊ corruptibilibꝫ eſt ſcĩa demõſtratiua. ⁊ tñ nõ ſunt neceſſaria. igiꝛ ⁊c̃. Tercio ſubſtãtie nõ eſt demonſtratio. ſꝫ accidentis. igiꝛ demõſtratio nõ eſt ex his q̃ ſunt ꝑ ſe. In oppoᵐ ẽ phs i textu.

Sciendũ eſt pͥmo. ꝙ poſtqꝫ phs oſtẽdit q̇d ſit de omi. quid ꝑ ſe. ⁊ quid vle. Conſequẽter oñdit ex quibus eſt demõſtratio. Primo probãdo ꝙ eſt ex neceſſarijs. Secũdo probãdo ꝙ eſt ex his q̃ ſunt ꝑ ſe. Tercio ꝙ eſt ex proprijs de quo videbiꝛ in ſequẽti queſtõne.

Sciendũ ſecũdo. ꝙ demonſtratio eſt ex neceſſarijs. Quod ꝓbat phs duplici rõne et ſigno. Prima ratio eſt. ea que predicãtur ꝑ ſe inſunt neceſſario. qꝛ vel ſunt de definitione ſubiecti. vel ecõtra. ſed demõſtratio eſt ex his que ꝑ ſe predicanꝛ. igitur eſt ex neceſſarijs. Minor patꝫ. qꝛ oĩe qđ p̃dicatur. aut p̃dicatur ꝑ ſe aut ꝑ accidens. Sed ex his q̃ ꝑ accidens p̃dicanꝛ nõ fit ſyllogiſmus demõſtratiuus. igiꝛ oportet demonſtrationeꝫ ex his eſſe que ꝑ ſe ſunt. Secũda rõ. illud quod demonſtratur. ſcilicet cõcluſio. nõ pt aliter ſe habere vt patet ꝑ definitionẽ ſcire. ⁊ ita eſt neceſſariũ. ſed neceſſariuꝫ non poteſt ſciri. niſi ex neceſſarijs. igitur cũ demonſtratio faciat ſcire oportꝫ ꝙ fiat ex neceſſarijs. Et i hoc differt ab alijs ſyllogiſmis qui ſunt ex veris vel ꝓbabilibus tantũ. Tercio probaꝛ a ſigno. qꝛ cõtra demõſtrantẽ ferꝛ inſtãtia ſi non ꝓcedat ex neceſſarijs ſiue inſtans ſic opinetur eſſe ſiue hoc faciat gratia diſputationis. Igitur demõſtratio debet eſſe ex neceſſarijs. Conſequentia tenet. qꝛ ibi inſtantia non infertur. niſi oſtendẽdo ꝙ ibi deficit aliquid eorum que in demõſtratione req̇runtur. Ex dictis infert phus. ꝙ ſtulti ſunt illi qui opinanꝛ ſe bene accipere principia demonſtrationis. ſi ꝓpoſitio aſſumpta ſit probabilis cum debeat eſſe neceſſaria. Ideo dꝛ phs ꝙ tales ſunt ſophiſte. qa videntur demõſtrare. ⁊ tamẽ non demonſtrant. Et qꝛ in ſecũda rõne ſupponebatur

ꝙ neceſſariū non poteſt ſciri ꝑ medium cõtingens. ideo ad illud oſtendendū ponitur.

Concluſio prima. Neceſſariū non poteſt ſciri ex non neceſſarijs. Probat phus dupl'r. Primo. q̄a omne quod ſcitur cognoſcitur ꝑ mediū dicens ꝓpter quid ſiue cauſam rei ſcire. vt patet ꝑ definitionem ſcire ſed mediū nõ neceſſariū nõ dr̄ cām ꝯcluſionis neceſſarie. q2 remota cā remouet̄ effect⁹. et tale mediū cū ſit cõtingens pt̄ remoueri. nõ aūt ꝯcluſio cum ſit neceſſaria. igit̄ mediū cõtingẽs nõ dr̄ ꝓpter q̄d ꝯcluſionis neceſſarie. Scđa rõ. ſi aliq̄s nūc neſcit aliquā ꝯcluſionē. cū tñ habeat eādē rõem quā ṗus habuit ⁊ ſaluat⁹ ē. ⁊ res ſalua ē. nec ē oblit⁹ rei. ille ṗus neſciuit illā ꝯcluſionē. ſ3 cognoſcẽs ꝯcluſionē neccāriā ꝑ mediū ꝯtigẽs corrupto illo medio. neſcit illā ꝯcluſionē. q2 de ente n̄ habet̄ ſcia ꝑ nõ ens. ⁊ tñ h3 eādē rõem quā ṗus habuit. ſalu⁹ ē ⁊ res ſalua nec eſt oblitus. igit̄ neq3 ṗus ſciuit q̄n mediū nondū erat corruptū. Et in hac rõne innuit phus q̄tuor modos amittendi ſciam ſiue aliū habitū. Primus mod⁹ ē q̄n amittit̄ rõ qua res ṗus ſciebat̄. Scđs eſt ꝑ corruptionē ſcientis. Tercius modus eſt ꝑ corruptõem rei ſcite. Et quartus eſt ꝑ obliuionē. ⁊ ſic p3 ꝙ ꝯcluſio neceſſaria nõ pt̄ ſciri ex nõ neceſſarijs. ⁊ ꝙ demonſtratio ꝓcedit ex neceſſarijs. S3 l3 ꝑ mediū ꝯtingens nõ ſciatur ꝯcluſio neceſſaria. tñ pt̄ ſyllogiſari. Pat3. q2 ex falſis cõtingit ſyllogiſare verū. vt ꝓbat̄ ſcđo poſteꝝ. Et quo infertur. ꝙ ſi q̄s ſciat aliquā ꝯcluſionē ꝑ mediū nõ neceſſarium. q̄uis opinet̄ illud eſſe neceſſariū. et ꝑ hoc opinet̄ ſe ſcire. tñ nõ ſcit ꝯcluſionē. nec ꝓpt̄ q̄d nec q̄a ē. eo ꝙ neceſſariū nõ eſt natū ſciri ꝑ mediū ꝯtingens

Concluſio ſcđa. accidentiū q̄ non ſunt ꝑ ſe ⁊ ꝓpria nõ eſt ſcia demõſtratiua. ſ3 tm̄ eſt demonſtratio ex his q̄ ſunt ꝑ ſe. Prima ps ꝓbat̄. q2 demonſtratio eſt ex neceſſarijs. ſed accñs qđ nõ ineſt ꝑ ſe ꝯtingit non ineſſe igit̄ de ipo nõ eſt demonſtratio. Minor p3. q2 tale accidens eſt cõe nõ hñs cām firmiter radicatā in ſubiecto. Vñ illud dr̄ accñs ꝑ ſe in cuius definitõe ponit̄ ſuū ſubiectū. ſ3 ſic nõ eſt de accidente. qđ non ꝑ ſe ineſt. Scđa ps ꝯcluſionis p3. q2 oē qđ ṗdicat̄. vel ṗdicat̄ ꝑ ſe vl' per accñs. ſ3 demõſtratio nõ eſt ex his q̄ inſunt ꝑ accñs. vt iam ꝓbatū eſt. igit̄ eſt ex his q̄ ſunt ꝑ ſe Scđo ꝓbat̄. q2 demõſtratio ē ex neceſſarijs. igit̄ ē ex his q̄ ſunt ꝑ ſe.

Dubitat̄ ṗmo. Vtꝝ ṗdicte rõnes Areſtot. ſint ſufficientes. Et videt̄ ꝙ nõ. q2 ipe ṗus ꝓbauit ꝙ demonſtratio eſt ex neceſſarijs. eo ꝙ eſt ex his q̄ ſunt ꝑ ſe. ⁊ nunc in iſta ſcđa ꝯcluſione ꝓbat ipam eſſe ex his que ſunt per ſe. q2 eſt ex neceſſarijs. igitur cõmittit circulatõem. quā tñ dr̄ eſſe impoſſibilē Ad dubiū reſpõdet̄ ꝙ phs non ſolū oſtendit demonſtratõem eſſe ex neceſſarijs. q2 eſt ex his q̄ ſunt ꝑ ſe. ſ3 etiam ꝑ definitõem ſcire. Et ideo illā ꝯcluſionē ꝓbatā duplici medio. põt ꝯſequenter accipere tanq̄ notiorē ad ꝓbatõem alteri⁹ illoꝝ medioꝝ. Et in hoc paſſu circulatio eſt poſſibilis. vt ſupra dictum eſt.

Dubitat̄ ſcđo. Vtrū demonſtratio ſolū ſit ex neceſſarijs et ex his que ſunt per ſe. Ad dubium rñdetur ꝙ non. ſed cum hoc eſt ex ꝓprijs cauſis concluſionis. vt patet per definitõem ſcire. ex quo ſeq̄t̄ ꝙ medium debet ineſſe tercio ẜm ꝙ ipm. et primum debet ineſſe medio ex neceſſitate. ita ꝙ ſit neceſſaria habitudo medij ad ambas extremitates.

Ad rõnes. Ad ṗmā dr̄ ꝙ de his q̄ ſunt frequenter ꝑ cõꝑatõem ad ſuā cām ⁊ remotis impedimẽtis habet̄ ſcia demonſtratiua ⁊ hoc mõ nõ ſunt ꝯtingẽtia. ſed ꝯtrahunt quandā neceſſitatē. Ad ſcđam dr̄ ꝙ de generabilib⁹ ⁊ corruptibilib⁹ in vl'i habet̄ ſcia demonſtratiua. et illo mõ ſunt neceſſaria. ⁊ ſciunt̄ ꝑ rões ingenerabiles ⁊ icorruptibiles. q̄uis nõ ſint neceſſaria in ꝑticulari. q2 qđ in ꝑticulari generabile eſt et corruptibile pt̄ in vl'i eſſe incorruptibile Ad terciā dr̄ ꝙ de accidente ꝑ accñs nõ eſt demonſtratio neq3 ſcia. ſed de accidente ꝓprio et ꝑ ſe in cuius definitõe cadit ſubiectum bene eſt ſcientia demonſtratiua

Non ergo eſt ex alio genere deſcendentē demonſtrare. vt geometrū in arithmetica. Tria em̄ ſunt in demonſtratõib⁹ Vnū q̄dem qđ demonſtrat̄ ꝯcluſio. Hoc aūt eſt qđ alicui generi ineſt ꝑ ſe. Vnū aūt dignitas. Dignitates autē ſunt ex q̄bus eſt. Terciū aūt genus ſubiectum eſt. cuius paſſiones et per ſe accidẽtia oſtendit demonſtratio Ex q̄bus q̄dem igit̄ demonſtratio fit ꝯtingit eadē eſſe Quoꝝ aūt genus alterū eſt. ſicut arithmetice et geometrie non ē arithmeticā demonſtratõem ꝯuenire in magnitudinib⁹ accñtia niſi magnitudines nūeri ſint. Hoc aūt queādmodū ꝯtingit in q̄buſdā poſteri⁹ dicetur. ſed arithmetica demonſtratio ſemꝑ habet genus circa quod fit demonſtratio et alie ſimiliter Quare aūt ſimpl'r neceſſe eſt idem eē genus. aut ſic ſi debet demonſtratio deſcendere. aliter aūt impoſſibile eſſe manifeſtum eſt Ex eodem aūt genere neceſſe eſt vltima ⁊ media eē ſi nanq3 non ſunt per ſe. accidentia erunt. Propter hoc non ē geometrie demonſtrare ꝙ ꝯtrarioꝝ eadem eſt ſcia. ſed neq3 duo cubi vnus cubus ſint. neq3 ſcie alterius quod alterius ē. S3 aūt quecunq3 ſic ſe habent ad inuicem ⁊ ꝙ ſit alterum ſub altero. vt ꝑſpectiua ad geometriam. et ꝯſonantia ad arithmeticam. Neq3 aūt ſi aliquid ineſt lineis non ẜm ꝙ linee ſunt. et non inquantū ex ṗncipijs ꝓprijs ſunt. vt ſi pulcherrima lineaꝝ ſit recta. aut ſi econtrario ſe habeat circulari. Non em̄ eſt ẜm ꝙ proprium genus ipoꝝ eſt. ſed inquantū cõmune eſt.

Querit̄. vtꝝ ꝯtingat demonſtrantē deſcēdere de genere in genus. Arguitur ṗmo ꝙ ſic. q2 metaphyſicus h3 ſtabilire ṗncipia ſcientiaꝝ ꝑticulariū. ⁊ ſimiliter logicus h3 viā ad ṗncipia omniū methodorum igitur contingit demonſtrantē deſcendere de genere in genus. Scđo demonſtratio vl'is demonſtrans aliquid de triangulo pt̄ idē ꝑ eadē ṗncipia demonſtrare de yſochele. Sil'r geometria demonſtrās paſſiones de linea ꝑ eadē ṗncipia demonſtrat eaſdē de linea viſuali.

Similit̄ paſſiones q̄ de numero demõſtrant̄ ꝑ eadē ṗncipia pñt demõſtrari de numero ſonoro. igit̄ demõſtrās pt̄ deſcendere de genere in genus. Tercio. eadē concluſio in diuerſis ſciẽtijs demõſtrat̄. vt hec. terra ē ſpherica demonſtrat̄ in phyſica. et etiā in mathematica. igit̄ contingit fieri deſcenſum de genere in genus. In oppoſitum eſt phus in textu

Sciendū eſt ṗmo. ꝙ poſtq̄ phus oſtendit demonſtratõem eē ex neceſſarijs et ex his que ſunt ꝑ ſe Cõſequenter oſtẽdit. ꝙ eſt ex ꝓprijs. ⁊ nõ ex extraneis Pro cuius oſtenſione ſuppoṅit ꝙ in demonſtratione tria req̄runtur. Vnū quod demonſtrat̄. ſc3 paſſio que generi ſcibili. id eſt ſubiecto ꝑ ſe ineſt. Aliud ē ex quo fit demonſtratio qđ dr̄ dignitas. Et terciū eſt de quo eſt demonſtratio. ſc3 genus vel ſubiectū de quo ꝓpria paſſio oſtendit̄. Et capit̄ hic genus ꝓ genere ſcibili. et nõ ꝓ genere ṗdicabili vel ṗdicamentali. Dicit igitur textus ꝙ ꝯtingit dignitates eſſe cõmunes diuerſis ſcientijs. Et intelligit̄ de dignitatib⁹ cõmunib⁹ virtualit̄ ſolū ingredientib⁹ demonſtratõem. ⁊ non de ṗmiſſis q̄ ſubſtantial'r ingrediunt̄ demonſtratõem. Sed illorum quoꝝ genus ſcibile vel ſubiectū eſt alteꝝ vt geometrie et arithmetice. nõ ſunt eadē accidentia. niſi due ſcientie ſic ſe habeant ꝙ ſubiectum vnius ſit idē cū ſubiecto alterius vel ſimpl'r vel ẜm q̄d. Simpl'r. vt q̄n ſubiectum ꝯtrahit̄ ꝑ drām eſſentialē que ſub ipo eſt ꝯſtitutiua ſpēi Et hoc mõ ſubiectū nõ eſt diuerſum. ſed idem ſimpl'r nec ſcie de illis ſubiectis ſunt diuerſe. q2 paſſio generis ꝑ ṗncipia generis pt̄ de ſpecieb⁹ ei⁹ demonſtrari. et hoc in eadē ſcia. cū vna ⁊ eadē ſcia ꝯſideret de genere. de ꝑtibus ſubiectiuis. ⁊ de ꝓprietatib⁹ ei⁹. Sed ſubiectū dr̄ idē ẜm q̄d. q̄n ꝯtrahit̄ ꝑ drñtiam accidentalē extraneā a natura ſubiecti. ſicut viſuale eſt extraneū nature linee et ſonus nature numeri. ideo numerus q̄ eſt ſubiectum arithmetice ⁊ numerus ſonorus q̄ eſt ſubiectū muſice nõ ſunt vnū genus niſi ẜm q̄d. tñ in iſto caſu bñ fit deſcēſus tā ex ꝑte ṗncipioꝝ q̄3 paſſionū. ſ3 tūc nõ fit deſcenſus in aliud genus ſimpliciter. licet vnum ſub alio aliquo modo contineatur.

Sciendū ſecūdo. Et cū ad demonſtratõem tria req̄rant̄. ſi demonſtrando debeat fieri deſcēſus ille vel eſt ex ꝑte dignitatū. ſic ꝙ ṗncipia vnius ſcie demõſtrant paſſiones de ſubiecto alterius ſcie. ſc3 paſſiones ꝑ ſe ꝯuenientes alteri ſubiecto. Vel ex ꝑte paſſionū ſic ꝙ paſſio ſubiecti vnius ſcie demonſtret̄ de ſubiecto alterius. Vel poſſet fieri tā ratõe ṗncipioꝝ q̄3 paſſionū. ſic ꝙ paſſiones ſubiecti vnius ſcie demonſtrent̄ ꝑ ṗncipia eiuſdē ſcie de ſubiecto alterius ſcie. vñ ſi genera ſint penitus diuerſa ſicut genus arithmetice et geometrie nullo modo poteſt fieri deſcenſus

Concluſio ṗma. et reſpõſalis ad queſitū impoſſibile eſt demonſtrantē deſcendere de vno genere in aliud genus ſimpl'r. Probat phs. q2 in demonſtratõe neceſſe eſt mediū ⁊ extrema eſſe ex eodē genere ſcibili. igit̄ impoſſibile eſt demonſtrantē deſcendere in aliud gen⁹ ſimpl'r. Añs p3. q2 ſi mediū ſit alterius generis ab extremis. vel maior extremitas ṗdicabit̄ accidẽtaliter de ipo medio. et medium de ſubiecto. et ſic ambe ṗmiſſe demonſtratõis erunt ꝑ accñs et nõ ꝑ ſe qđ eſt ꝯtra prius determinata. Vel maior extremitas predicabit̄ ꝑ ſe de de illo medio. Et cū illud mediū ſit extraneū ſubiecto paſſio ṗdicabit̄ de illo ſubiecto et concluſio erit ꝑ accñs Idem ꝓbat̄. q2 in demonſtratõe extremitates debent ꝯuerti cū medio ⁊ ad inuicē. ſed mediū alterius generis vel etiā extremitates diuerſoꝝ geneꝝ non pñt inter ſe ꝯuerti. igit̄ ꝯcluſio vera. Ex iſta ꝯcluſione īfert phs

Secūdā concluſionē Nulla ſcientia aliquid demonſtrat de ſubiecto alterius ſcientie penitus diuerſe. Nec ſcia inferior demonſtrat aliq̄d de ſubiecto ſuꝑioris. Probat̄ ꝯcluſio ꝑ ṗmā ꝯcluſionē. Probat̄ etiā. q̄a geometria nõ demonſtrat ꝙ ꝯtrarioꝝ eadē ē diſciplina q2 hoc ꝑtinet metaphyſico quantū ad veritatē. ⁊ dyalectico quantū ad ꝓbabilitatē. Sil'r geometria nõ demõſtrat ꝙ duo numeri cubici ſint vnus numerus cubic⁹. hoc eſt ꝙ ex ductu vnius numeri cubici in aliū numerū cubicū ſurgat alius numerus cubicus. Vnde numer⁹ dr̄ cubicus q̄ ꝯſurgit ex ductu vnius numeri in ſeipſū bis. vt dicendo bis duo bis. ter tria ter. ſed iſtud pertinet arithmetico.

Dubitat̄ ṗmo. Vtꝝ ſcia habeat demõſtrare oīa q̄ iſunt ſuo ſubiecto Ad dubiū rñdet̄ ꝙ nõ ſ3 ſolū h3 demõſtrare ꝓprias paſſiões q̄ ſibi iſunt ẜm ꝓpriā rõem formalē ei⁹. ſicut geometria nõ h3 demõſtrare de linea rectā ꝙ ſit pulcherrima lineaꝝ aut ꝙ nõ ſit ꝯtraria circulari. q2 ille paſſiones nõ ꝯueniunt linee inquantū eſt linea. ſ3 ꝓpter aliqđ cõmune ſub quo ꝯtinet̄. Et ſic pt3 ꝙ ex ꝯcluſione ṗncipaliter hic intenta infert phus duo correlaria. Primū eſt ſcđa ꝯcluſio. Et ſcđm eſt reſponſio ad pñs dubiū. ſc3 ꝙ ſcia nõ h3 demõſtrare oīa q̄ inſunt ſubiecto ſuo. ſed ſolum habet demonſtrare ꝓprias paſſiones que ſibi inſunt.

Dubitat̄ ſcđo. Quare phus nõ facit mẽtionem de aſcenſu ſicut de deſcenſu. Ad dubiū reſpondetur. q2 nunq̄ ꝯtingit aſcendere cū paſſio ſubiecti inferioris nõ poſſit demonſtrari vl'iter de ſubiecto ſuperioris. ſiue ꝑ ṗncipia inferioris. ſiue per ṗncipia ſuꝑioris Sed q2 ṗncipia ſuꝑioris ſunt ṗncipia inferioris. ⁊ paſſio eius ꝯuenit inferiori. ideo talis paſſio quandoq3 ꝑ ṗncipia ſuꝑioris ſubiecti oſtendit̄ de ſubiecto inferiori. Et ſic ꝯtingit quandoq3 deſcendere de genere in gen⁹ quando ſc3 genera ſunt ſimpl'r eadē vel ẜm q̄d. Ideo ne credat̄ ꝙ ꝯtingat aſcendere ſicut deſcendere determinat phus de deſcenſu oſtendendo quando poteſt fieri et quando non. ⁊ non de aſcenſu.

Ad rõnes: Ad ṗmam dicitur ꝙ quādo metaphyſicus ꝑ ṗncipia entis inquantū ens ſtabilit ṗncipia alicuius ſcie. ibi nõ eſt deſcendere de genere in gen⁹ per demonſtratõem. Sed hoc ſibi ꝓpriū eſt eo ꝙ ē ſcia cõmunis. et nulla ſcia ꝑticularis pt̄ ꝓbare ſua ṗncipia. Nec ſi paſſiones ſubiecti alicuius ſciẽtie inferioris oſtẽderentur ꝑ ṗncipia metaphyſice eſſet deſcendere de genere in aliud genus ſimpliciter. quia ſubiectum cuiuſlibet ſcientie particularis ꝯtinetur ſub ente. Similiter dyalectica ſolum valet ꝓbabiliter et thopice ad ṗncipia ſcientiaꝝ et non demonſtratiue. Si tamē per principia logice demonſtrentur paſſiones de ſubiecto alteri⁹ ſcientie eſſet deſcenſus de genere in aliud genus. Ad ſecundam dicitur ꝙ in illis bene fit deſcenſus. non tamen in aliud genus penitus. quia vnum genus eſt idem cū alio vel ſimpliciter. vel vt in ṗmo modo vel ẜm quid vt in alijs. Ad terciam dicitur ꝙ illa concluſio eſt eadē

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

materialiter et diuerſa formaliter. quia per diuerſa me/dia demõſtrať Et forma ꝯcluſiõis attẽdiť ex pte medij

Manifeſtũ aũt eſt et ſi ſint ꝓpõnes vl'es ex q̇bus eſt ſyllogiſmus. ꝙ neceſſe eſt et concluſio/nem eſſe ꝑpetuam huiuſmodi demonſtratõnis et ſimpliciter. vt eſt dicere demonſtratõnis. Non ergo ẽ demõſtratio corruptibiliũ nec ſci/entia ſimpliciter. ſed ſic eſt ſicut ſm accidens

Quod aũt vniuerſaliter eſt. ipius non eſt. ſed aliquando et ſic. cum aũt ſit. neceſſe eſt alterari non vl'em eſſe ꝓpõnem et corruptibilẽ q̇dem... re et concluſionẽ cum ſit. non vl'em aũt quando hoc q̇dem erit: hoc aũt non erit ex q̇bus ẽ. Quare non ẽ ſyllogiſare vl'iter ſed qm̃ nunc ẽ Si/militer aũt ſe habet et de definitõne. qm̃ ẽ q̇dez aut demonſtratõis ꝑncipium definitio. aut de/mo nſtratio poſitõe differens. aut ꝯcluſio que/dam demonſtratõnis. Eoꝝ aũt (que ſepe fi/unt) demonſtratões ſunt ⁊ ſcie. vt lune defectꝰ. manifeſtũ eſt q̇dẽ quoniã ſm ꝙ hmõi ſunt ſemꝑ ſunt. Inquantũ aũt ſm ꝑtem ſunt non ſemper ſunt. ſicut aũt defectꝰ ẽ. ſil'r eſt in alijs

Queriť. vtꝝ corruptibiliũ ſit ſcia demõſtra/tio et definitio Arguiť ꝙ ſic. Primo qꝛ pħia naturalis eſt de ſenſibilibꝫ. ſed ſenſibilia ſunt corruptibilia. igiť ⁊c̃. Scd̃o. om̃e receptũ in alio eſt in eo ſm modum recipientis. igiť quicq̇d eſt in ſingularibꝫ corruptibilibꝫ eſt corruptibile. et ꝑ ꝯñs oportet dicere ꝙ corruptibi/lium ſit ſcia. vel oportet ponere ꝙ vniuerſalia ſint ſeꝑa ra ſm eſſe a ſingularibꝫ corruptibilibꝫ. Tercio de roſa. pluuia et roꝛe nõ exiſtentibꝫ habetur ſcia. Igitur nõ requiritur exiſtentia rei vt de ip̃a habeatur ſcia. In oppoſitum eſt pħus in textu.

Sciendum eſt primo Q ꝑ poſtq̃ꝫ pħs oſten/dit demõſtratõnem eẽ ex his q̃ ſunt de om̃i ꝑ ſe ⁊ ſm ꝙ ip̃m et ex neceſſarijs ⁊ ex ꝓprijs. Cõſequẽter ex illis tribus infert ꝙ demonſtratio ⁊ ſcia ſimpl'r nõ ſunt corruptibiliũ. ſed ſolũ ſm accñs quare etiã necꝫ definitio

Sciendũ eſt ſcd̃o. cũ textu. ꝙ demõſtratio/nis ſimpl'r. i. ꝓpter q̇d et potiſſime. neceſſe eſt ꝯcluſionez eſſe ꝑpetuã. Patet qꝛ ꝑmiſſe hmõi demõſtratõis ſunt vl'es vt dictũ eſt. igiť neceſſe eſt ꝯcluſionẽ eẽ vl'em. ſed oẽ tale eſt ꝑpetuũ. igiť talis ꝯcluſio ẽ ꝑpetua. Prima ꝯñ tenet. qꝛ ſicut ex veris nõ ſeq̇tur niſi veꝝ. ita ex vl'ibus ꝑmiſſis q̃ ſꝑ ſunt nõ ſeq̇tur niſi ꝯcluſio vl'is q̃ ſꝑ eſt. aliť añs poſſet eſſe veꝝ ꝯſequente exiſtente falſo.

Concluſio prima. Demonſtratio ſimpl'r et ſcia ſimpl'r eſt ex ꝑmiſſis incorruptibilibꝫ Probať con/cluſio. qꝛ ꝯcluſio demõſtratõis eſt ꝑpetua ⁊ incorruptibilis. ſꝫ ꝑpetuũ ex nõ ꝑpetuis demonſtrari non poteſt igitur oportet demonſtratõnem eſſe ex ꝑmiſſis perpe/tuis et incorruptibilibus.

Concluſio ſcd̃a. Corruptibiliũ nõ ẽ defini/tio. ſed ſempiternoꝝ. Probať ꝯcluſio qꝛ vt dictum eſt demonſtratio quantũ ad ꝑmiſſas. et ꝯcluſionẽ eſt ſempiternoꝝ et incorruptibiliũ. ſꝫ om̃is definitio vel eſt ꝑn/cipium demonſtratõnis vel paſſio vel tota demonſtra/tio poſitõne differens. Pro cuius intellectu ꝯſide/randum eſt. ꝙ cauſe ſunt ſibijnuicẽ cauſe. et ex vna ſumitur rõ alterius. vt forma eſt rõ materie. qꝛ talẽ eſſe oportet materiã qualẽ req̇rit forma. Efficiens vero eſt ratõ forme. qꝛ agens agit ſibi ſil'e ⁊ ſm modũ agentis ſumiť rõ forme q̃ ex actõe ſeq̇tur et ex fine ſumiť rõ agentꝫ. qꝛ om̃e agens agit ꝓpter finẽ. Igiť definitio q̃ a fine ſumiť eſt rõ ꝓbatiua aliaꝝ definitionũ q̃ ſumunť ex alijs cau/ſis ſicut patuit de definitõibꝫ demonſtratõnis Illa em̃ ex fine eſt ꝑncipiũ demonſtrandi illã q̃ eſt ex materia. et ſil'r aggregatũ ex ambabꝫ eſt tota demõſtratio poſitõne differens. Et ſil'e exemplũ dari ꝑt de definitõe domus. Ex dictis apparet ꝙ corruptibiliũ nõ eſt ſcia demõſtratio nec definitio ſimpl'r. ſꝫ ſi eſt de ip̃is eſt ſm accñs in/quantũ vl'ia. quoꝝ eſt ꝑ ſe ſcia definitio et demõſtratio Et qꝛ illa nõ ſubſiſtunt extra ſingularia. Ideo de ip̃is ſingularibꝫ rõne vl'ium eſt ſcia ſm accñs. ⁊ hec de ꝑmo.

Dubitať primo Vtrũ vl'ia ſint ponenda ſe/parata a ſingularibꝫ ſm eſſe vt de ip̃is vl'ibꝫ ſit ſcia ⁊ definitio ſicut ponebat plato. Hic em̃ plato videns ſingularia eſſe corruptibilia. et qꝛ ſcia eſt incorruptibiliũ co/actus eſt ponere vl'ia extra ſingularia. Ad dubium reſpondeť ꝙ hoc nõ oportet vt pꝫ ex dictis. qꝛ quãuis vl'ia ꝑ accñs corrũpi poſſint ſm ꝙ ſunt in ſingularibus. tñ ſm ꝙ ſunt vl'ia ſm rõem ſeparata ſunt a ſingularibꝫ. Ideo cũ demõſtratio ſit ꝑ ſe de vl'i. et ſolum ꝑ accñs de ſingulari. nõ oportet ponere vl'ia ſm eſſe ſeparata

Dubitať ſecũdo. Qualiter eoꝝ q̃ frequẽter fiunt ⁊ non ſemꝑ. vt eſt eclipſis lune poſſit eſſe demon/ſtratio et ſcia. Ad dubium reſpondeť ꝙ illa que non ſunt ſemꝑ ſm tempus ſunt duplicia. Nã q̇dam ſunt q̃ licet non ſemꝑ ſint ſm tempus. tamẽ ꝑ comꝑatõem ad ſuam cauſam ſemꝑ ſunt. ſic ꝙ poſita cauſa ſemꝑ poniť effectus. vt eclipſis lune et alia que in celo accidunt Et de iſtis habeť demonſtratio ſimpl'r poſitis ſuis cauſis. qꝛ ſꝑ nccẽ eſt ip̃is poſitꝫ ponere effectũ. Alia ꝟo ſunt q̃ non ſemꝑ ſunt ſm tempus. nec ꝑ comꝑatõnem ad ſuam cauſam. eo ꝙ cauſe ip̃oꝝ impediri pñt Sicut ex ſemine hois non ſemꝑ generať hõ cũ duabꝫ manibꝫ. ſed quan/docꝫ eſt defectus. vel ex ꝑte agentis. vel ex ꝑte materie. et de iſtis fit demonſtratio ponendo ſuam cauſam et remotis impedimentis q̃ impedire poſſunt ne ex tali cau/ſa ſequatur effectus

Ad rõnes Ad primã dꝛ. ꝙ ſenſibilia et naturalia in eſſe vl'i ꝯſiderata nõ corrũpunť. nec ſunt apta nata corrũpi in illo eſſe. ſed ſolum in ꝑticulari. Ad ſecũdam dꝛ ꝙ vl'e ſm eſſe quod habet in ſingulari eſt corruptibile ꝑ accidens. et tamẽ vt eſt ſeꝑatum ſm ratõnem a ſingulari per habitudinẽ ad ſua ꝑncipia non eſt corruptibile. qꝛ ratio rei corruptibilis eſt incorruptibiľ. Ideo nõ oportet ꝙ ſeparetur ſm eſſe vt plato poſuit. Ad terciam dicitur ꝙ de pluuia et de roꝛe non exiſtentibꝫ ſm eſſe exiſtentie. poteſt haberi ſcientia inquãtum ſunt in ſuis cauſis. et hoc ſufficit vt poſſit de ip̃is haberi demonſtratio.

Quoniã autẽ manifeſtũ eſt ꝙ vnumquodcꝫ demõſtrare nõ eſt. ſed aut ex vnocꝫ ꝑncipiorũ

ſed id quod demõſtratur ſit ſm ꝙ eſt illud. non eſt oĩno ſcire hoc q̇dem ſi ex veris eſt in demonſtrabilibꝫ demõſtreť ⁊ immediatis. Eſt em̃ ſic mõſtrare ſicut briſſo thetragoniſmũ. id ẽ q̇dratũ ⁊ quadrãgulũ. ſm cõmune em̃ de mõſtrãtur rões hmõi. ſm ꝙ alteri ineſt. Vñ et in alijs cõ ueniunt he rões ⁊ nõ ꝓprimis: nõ ita que ſm ꝙ illud eſt ſcitur ſed ſm accidẽs Nõ em̃ ꝯuenit demõſtratio in aliud genus. vnũquodcꝫ autem ſm accñs eſt. cũ ſm illud non cognoſcimus ſm ꝙ eſt ex ꝑncipijs illius. inq̃ntũ illud eſt. vt duobus rectis equales habere. cui ineſt ꝑ ſe quod dcm̃ eſt ex principijs ipſius. Quare ſi ꝑ ſe et illud ineſt cui ineſſe neceſſe eſt mediũ i eadẽ ꝓximitate eſſe. Si vero nõ. ſed ſicut armonica ꝑ arithmeticam. Hmõi autẽ demõſtranť q̇dẽ ſil'r ſed differũt. ip̃m em̃ qꝛ alteriꝰ ẽ ſciẽtie Subiectũ em̃ genus alterũ ẽ ſed ꝓpter q̇d ſuperioris ẽ cuius ꝑ ſe paſſiones ſunt Quare ex his manifeſtũ ẽ ꝙ nõ ſit demõſtrare vnũquodcꝫ ſimpl'r ſed ſm ꝙ ex vniuſcuiuſcꝫ ꝑncipijs ꝓprijs ẽ demonſtrare. ſed horũ principia habent cõmune.

Si aũt hoc manifeſtũ ẽ ꝙ non ẽ vniuſcuiuſ/cꝫ ꝓpria ꝑncipia. demõſtrare. erunt em̃ illa omniũ principia ⁊ ſcia illorũ ꝓpria omnibꝫ Et nãcꝫ ſciuit magis intelligens ex ſuꝑioribꝫ cauſis. Ex prioribꝫ em̃ nouit. cum nõ ex cauſatis ſciat cauſas. Quare ſi magis ſciuit ⁊ maxime. ⁊ ſciẽtia illa erit ⁊ magis ⁊ maxime Sed demõſtratio nõ cõuenit in aliud genus ſed niſi ſicut dictũ ẽ. geometrice in mechanicas vel ĩ machinatiuas aut ſpeculatiuas. ⁊ arithmeticus in armonicas.

Queriť. vtꝝ ſcie ſpeciales habeant ſibi cõia ꝑncipia appropriare Arguiť ꝙ non. qꝛ ſcie ſpeciales nõ vtunť ꝑncipijs cõmunibꝫ. Igiť nõ hñt appropriare ea. Añs pꝫ. qꝛ ſi ſic demõſtratões in q̇bꝫ vteremur ꝑn/cipijs cõmunibꝫ eſſent ſyllogiſmi tẽptatiui quoꝝ eſt ex cõmunibꝫ ꝓcedere. Scd̃o. qꝛ vel talis appropriatio ꝑncipioꝝ cõmuniũ fieret ꝑ intellectũ vel ꝑ ſermonem. Non ꝑmum. qꝛ intellectus accipiens cõmunia vt pro/pria eſſet falſus. Nec ſcd̃m. qꝛ ſermo ſubiectꝰ eſt intellectui. ergo ſi nõ poſſit fieri ꝑ intellectum non poterit fieri ꝑ ſermonem. Tercio. demonſtratio poteſt ꝓcedere ex cõmunibꝫ in ſua cõmunitate manentibꝫ. Igitur ſciẽ/tie ſpeciales nõ habent principia cõmunia appropriare. Antecedens patet. qꝛ per ꝑncipia ſciẽtie ſuperioris de/monſtrantur paſſiones in ſcientia inferiori. igitur de/monſtratio poteſt procedere ex cõmunibus in ſua cõ/munitate manentibus. In oppoſitũ eſt pħs ĩ textu

Sciendũ eſt ꝑmo. Q ꝑ poſtq̃ꝫ pħs ad demõſtrandum demonſtratõnem ꝓcedere ex ꝓprijs. oſtendit ꝙ non eſt ex extraneis. Conſequenter oſtendit ꝙ non eſt ex cõmunibꝫ. Quod ꝑmo oſtendit. quia nõ contin/git per vnũquodcꝫ demonſtrare. ſed oportꝫ. ꝙ demonſtratio ſit ex proprijs ꝑncipijs eius quod demõſtratur. Quia non ſufficit ad demonſtratõem ꝙ ſit ex veris et indemonſtrabilibꝫ. ſed cum hoc oportet ꝙ illa ſint pro/pria et ei adequata quod concludiť. Quod ꝓbatur per exemplum de ratõne briſſonis ponentis quadraturam circuli qui peccat. quia ꝓcedit ex cõmunibus. et adhuc male applicat. quia cõmittit ſyllogiſmũ falſigraphũ ſic arguendo. Vbicuncꝫ eſt reperire maius et minus. ibi eſt reperire equale. ſed eſt inuenire quadratum minus circulo infra quod deſcribitur circulus et etiam maius circulo. Igitur eſt reperire quadratum equale circulo. Hec ꝓbatio aſſumit cõmunia quẽ excedũt genus quadrati et circuli. Ideo a demõſtratõe deficit. quia nõ ꝓ/cedit ex ꝓprijs. Etiam deficit. quia maior ſolum habꝫ veritatem in hijs que ſunt eiuſdem ſpẽi. et tamẽ hic applicatur ad res diuerſoꝝ generum. Et ſi arguať vt argutũ eſt ante oppoſitum. quia per ꝑncipia ſcientie ſu/perioris domonſtrantur paſſiones in ſcientia inferiori. Igitur demonſtratio poteſt ꝓcedere ex cõmunibꝫ. Reſpondet pħus ꝙ ſi in ſcientia inferiori vel ſubalter/nata demonſtretur aliquid per ꝑncipia ſubalternantis non ſequitur ꝙ demonſtratio potiſſima procedat ex cõmunibus. quia talis ſcientie inferioris eſt ſolum ſcire quia eſt. et ſuperioris eſt ſcire propter quid. Cum em̃ paſſio inſit ſubiecto per medium. illius ſcientie eſt co/gnoſcere ꝓpter quid ad quam ꝑtinet mediũ per quod demonſtratur paſſio. Et ſic ſcientia ſuperior cognoſcit ꝓpter quid de illo de quo ſcientia inferior cognoſcit qꝛ ẽ. Sed ſi medium et ſubiectum ad eandem ſcientiã per/tineant. illius eſt ſcire ꝓpter quid. et quia eſt ſicut cõtingit in ſcientijs ſubalternatis quantum ad paſſiones q̃ ꝯueniunt ſuis ſubiectis inquantũ cõtracta ſunt ꝑ differẽtiam extraneam ſubiecto ſcientie ſuperioris

Sciendũ ẽ ſcd̃o. ꝙ cũ ſcie ſpeciales in ſuis demonſtratõnibus vtuntur principijs proprijs ſuo/rum generum. et huiuſmodi principia habeant aliqua principia cõmunia priora ip̃is. Ideo neceſſe eſt ꝙ ꝑter ſcientias particulares ſit aliqua ſcientia cõmunis que habeat illa principia conſiderare et per illa cõmunia ſtabilire propria principia ſi indigeant. Et iſta ſcientia cõmunis eſt metaphyſica que conſiderat ens inquantuꝫ ens et ad illa principia ſe habet ſicut ſcientie ſpeciales ad principia ſpecialia. et illa ſtabilit ſm veritatem. Dialecticus vero habet probabiliter ſe ad ip̃a. Et quo in/fert pħus ꝙ metaphyſicus eſt magis intelligens q̃ꝫ q̇/cuncꝫ artifex ſpecialis. quia cum ſcire ſit cauſam rei co/gnoſcere. ſequitur ꝙ ille eſt magis ſciẽs qui ꝑmas cau/ſas ſimpliciter cognoſcit. ſed metaphyſicus eſt huiuſ/modi. igitur ⁊c̃.

Concluſio prima. Scientie ſpeciales vtuntur principijs cõmunibus. non tamen in ſua cõmunitate manentibus. et hoc in demonſtratõe potiſſima Pri/ma pars concluſionis patꝫ. quia cõmunia ſunt talis nature ꝙ ip̃is ignoratis propria ignorantur. Ipſis tamẽ ſcitis nõ ſciuntur propria. igitur ſcientie ſpeciales ali/quo modo vtuntur principijs cõmunibus. Secunda pars concluſionis patet. q̇a demonſtratio potiſſima fa/cit ſcire ſimpliciter. ſed hoc eſt ſcire per ꝓpriam cau/ſam rei. Nam ſcire rem per cauſam non adequatã non

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

eſt ſcire ſimpliciter. ſed magis ſm̃ accidens Secundo ꝓbatur. quia in demonſtratione potiſſima. primum debet conuenire medio ſm̃ ꝙ ipſum. et medium tercio. vt oſtenſum eſt prius. igitur ſcientia ſpecialis non vtiť principijs cõmunibus in ſua cõmunitate manentibꝫ

Concluſio ſcđa. et reſponſalis ad queſitum ſcientie ſpeciales habent principia cõmunia ſibi appropriare. Probatur concluſio. quia ſcientie ſpeciales vtũtur talibus principijs. non tamẽ in ſua cõmunitate manentibus. vt dicit prima concluſio. igitur vtuntur ipſis appropriatis ad ſuum genus ſcibile. Exemplum eſt de iſto principio non ab equalibus equalia demas reſidua erunt equalia quod eſt cõmune arithmetice et geometrie. quia conueniunt tam continuo ꝗ̃ diſcreto Sꝫ geometria ſic vtitur ip̃o ſi ab equalibꝫ magnitudinibꝫ equales magnitudines demantur reſidue erũt equales. Et arithmetica ſic. ſi ab equalibꝫ numeris equales numeros demas reſidui erunt equales.

Dubitať p̃mo Ex quibus principijs procedat demonſtratio. Ad dubium reſpondeť ꝙ vt ſatꝫ patet ex dictis. Demoſtratio ꝓpter quid et potiſſima debet eſſe ex proprijs principijs eius quod demonſtratur. patet. quia non procedit ex extraneis vt probatum eſt. neqꝫ ex cõmunibus niſi appropriatis. igitur eſt ex ꝓprijs. Ex quo infert ph̃us ꝙ non contingit demonſtratorem ad aliud genus deſcendere niſi ſit ſubalternatio generis ad genus ſicut ſe habet armonica et muſica ad arithmeticam.

Dubitatur ſcđo Per quid fit predicta appropriatio principioꝝ cõmuniũ in demonſtratõne. Ad dubium reſpondetur breuiter. ꝙ talis appropriatio fit per intellectum principaliter. qui contrahit principium cõmune per aliquod principium ſpeciale ſubiecti cui appropriatur. ſed fit per ſermonem inſtrumentaliter inq̃ꝫtum ſermo eſt inſtrumentum intellectus. et hec de ſecũdo. Rõnes ante oppoſitũ faciliter ſoluunť ex dictis

Difficile em̃ eſt noſſe ſi ſciuit aut non. difficile em̃ noſſe ſi ex vniuſcuiuſqꝫ p̃ncipijs ſcimus aut non. quod vere eſt ſcire rem. Opinamur ãt (ſi habeamus ex aliq̃bus veris ſyllogiſmuꝫ) ex primis ſcire. ſed hoc non eſt. ſed proxima oportet eſſe primis. Dico aũt principia in vnoq̃qꝫ genere illa. que cum ſint nõ contingit demõſtrare. Quare quid igitur ſignificent prima. et que ex his ſunt accipiuntur Q̃ aũt ſint principia quidem neceſſe eſt accipere. alia vero demonſtrare. vt quid vnitas. aut quid rectum. et quid triangulus. Eſt aũt vnitatem accipere et magnitudinem. altera vero demonſtrare.

Sunt aũt quibus vtimur in demonſtratiuis ſcientijs alia quidem propria vniuſcuiuſqꝫ ſcientie. alia vero cõmunia. Cõmunia em̃ ſm̃ analogiam ſunt. quoniã vtile eſt quantũcũqꝫ in eo quod ſub ſcientia eſt in genere. Propria p̃ncipia ſunt vt lineam eſſe huiuſmodi et rectum.

Cõmunia aũt vt equalia ab equalibus ſi auferas ꝙ equalia reliqua ſunt Sufficiens auteꝫ eſt vnumquodqꝫ iſtoꝝ quantumcũqꝫ in genere eſt. Idem em̃ faciet et ſi non de om̃ibus accipiatur. ſed in magnitudinibus ſolum. arithmeticus aũt in numeris. Sunt aũt propria quideꝫ et que accipiuntur eſſe circa que ſcientia ſpeculatur que ſunt per ſe. vt arithmetica vnitates. geometria aũt ſigna ꝛ lineas. hec em̃ recipiunt eẽ et hoc eſſe. Horum autem paſſiones per ſe. q̇d quidem ſignificet vnaqueqꝫ accipiũt. vt arithmetica q̇dem quid par aut impar. aut quadrangulus aut cubus. geometria vero q̇d eſt rationale aut reflecti aut curuare. Q̃ aũt ſint demonſtrant per quedam cõmunia. et ex his que monſtrantur ꝛ aſtrologia ſimiliter Om̃is em̃ demõſtratiua ſcientia circa tria eſt. et quecũqꝫ eſſe ponuntur. Hec aũt ſunt genus. cuius per ſe paſſionum ſpeculatiua eſt. et quecunqꝫ cõmunes dicuntur dignitates: ex quibus primis demõſtrant et tercium paſſiones. quaꝝ quid ſignificet vnaqueqꝫ accipit Quaſdam aũt ſcientias nihil prohibet ꝛ quedam eorũ deſpicere. vt genus non ſupponere eſſe ſi ſit manifeſtũ quoniã eſt. Non em̃ ſimiliter manifeſtũ eſt ꝙ ſi numerus ſit. ꝛ ꝙ ſi calidũ et frigidum ſit. ꝛ paſſiones non recipere q̇d ſignificent ſi ſint manifeſte. Sicut neqꝫ cõmunia recipit q̇d ſ̃cent. vt quod eſt equalia ab equalibꝫ demere. quoniã notum eſt quid ſ̃cet. Sed nihilominꝰ tria hec ſunt in natura circa quod demonſtratũ eſt. et que demonſtrantur. et ex quibꝫ dignitatibꝫ Non eſt aũt ſuppoſitio neqꝫ petitio qđ neceſſe ẽ ꝑ ſeip̃m ꝛ videri neceſſe ẽ. Nõ ẽ em̃ ad exterius rõnem. ſed ad eam q̃ ẽ in aĩa q̃m nec ſyll's. Semꝑ em̃ ẽ inſtare ad exterius rõem. ſꝫ ad interius rõnem nõ ſemꝑ. Quecũqꝫ igiť demonſtrabilia accipit eẽ ip̃e nõ demõſtrans: Hec vero ſi ꝓbabilia accipiat diſcenti ſupponunť. nõ ſimpl'r ſuppoſitõ ẽ. ſꝫ ad illũ vnũ. Si ṽo neqꝫ vniꝰ ſuppõis aũt ꝯtrarie eẽ accipiat idẽ petit. ꝛ in hoc differunt ſuppoſitio et queſtio. Eſt em̃ queſtio in ꝯ̃rium diſcentis opinioni. aut ꝙ ſi aliq̇s demõſtrabile cũ ſit accipiat vt vtať nõ demõſtrãs ſuppoſitio ẽ. Termini ĝ nõ ſunt ſuppões. nihil em̃ eſſe aut nõ eẽ dicũt. ſꝫ in ꝓpõibꝫ ſunt ſuppões Termini ãt nõ. ſꝫ ſolũ intelligere opꝫtet. H̃ em̃ nõ eſt ſuppõ niſi ꝛ audire ſuppõem aliq̇s dicat eẽ. ſed quoꝝũcũqꝫ exiſtẽtiũ in eo ꝙ illa ſunt fit ꝯcluſio.

Neqꝫ geometer falſa ſupponit. ſicut quidaꝫ affirmãt dicẽtes ꝙ nõ opꝫtet falſo vti geometrã mentiri aũt dicentẽ vniꝰ pedis nõ eẽ vnius pedis. aut rectã lineã ſcriptã nõ rectã eẽ. ſꝫ geometra nihil ꝯcludit ſm̃ hãc lineã. quã ipſe poſuit. ſed q̃ ꝑ hãc oñdunť Amplius petitio ꝛ ſuppoſitio oĩs. aut ſicut totum eſt aut ſicut in parte Termini aũt neutrũ hoꝝ. Spẽs q̇dẽ igiť eẽ aut vnũ aliq̇d extra multa nõ neccẽ eſt. ſi demonſtratio erit. Eſſe tñ̃ vnũ de multis verũ dicere ẽ neceſſe. Non em̃ erit vl'e niſi hoc ſit. Sit vero vl'e nõ ſit mediũ nõ erit. quare nec demõſtratio Oportet itaqꝫ aliq̇d vnũ ꝛ idem de pluribꝫ eſſe non equiuocũ in demonſtratione

Queritur. vtrũ ſint tm̃ q̇nqꝫ p̃ncipia ꝯplexa demrãtionis. ſ. dignitas. ſuppoſitio petitio. q̃ſtio. ꝛ definitiõ Arguiť ꝙ non. qꝛ dignitas in textu dꝛ ꝓpõ quã neceſſe ẽ ſm̃ ſeip̃am notã eẽ. ꝛ ꝑ ſeip̃am mentẽ videre. ſed nõ eſt neceſſe aliquã ꝓpõnem ꝑ ſe videri. qꝛ q̄libet p̃t cognoſci ꝛ non cognoſci. ĝ nulla eſt dignitas. ꝛ ſic dignitas nõ eſt p̃ncipiũ demrãtõis Scđo ſuppoſitio dꝛ q̃ tanq̃ꝫ ꝓbabilis a docente accipiť. ꝛ nõ demõſtrando ip̃am. vt habeť in textu. ſꝫ ſoli dialectico ꝯuenit ꝓcedere ex ꝓbabilibꝫ. ĝ ſuppoſitõ nõ eſt p̃ncipiũ demrãtõis Tercio demõſtrator nõ interrogat. vt dꝛ inferius. ꝛ in p̃mo prioꝝ. ĝ petitio ꝛ q̃ſtio nõ ſ꞉ p̃ncipia demõſtrationis. In oppoſitũ eſt ph̃us in textu

Sciendũ p̃mo. ꝙ poſtq̃ꝫ ph̃s oñdit demrationẽ ꝓcedere ex neceſſarijs ex his q̃ ſ꞉ ꝑ ſe. ꝛ etiã ex ꝓprijs p̃ncipijs q̃ ſ꞉ ſm̃ ꝙ ip̃m. Hic ꝯ̃r determiat de ꝓprijs p̃ncipijs oñdẽdo q̇d debeamꝰ intelligere ꝑ p̃ncipia. Et ſcđo in q̃ ꝯueniũt ꝛ differũt p̃ncipia a nõ p̃ncipijs. Tercio diuidit p̃ncipia cõia a ꝓprijs. Et q̃rto diuidit p̃ncipia cõia abinuicẽ. ꝛ neceſſitas huiꝰ determiatõis ẽ. Qꝛ vt dꝛ in textu difficile eſt cognoſcere. vtꝝ habeamꝰ ſciam ſimpl'r vel nõ. Rõ eſt. qꝛ nõ habeť ſcia ſimpl'r niſi cũ p̃ma p̃ncipia cognoſcunť et p̃ncipia ꝓxima ꝛ ꝓpria rei q̃ ſciť. Sꝫ difficile ẽ cogſcere an habeamꝰ p̃ncipia cõia aut ꝓpria. ĝ difficile ẽ cognoſcere vtꝝ ſciamꝰ ſimpl'r vel nõ. Jõ necẽ ẽ de p̃ncipijs cõibꝫ ꝛ ꝓprijs determiare. Deiñ oñdit. ꝑ q̇d debeamꝰ intelligere ꝑ p̃ncipia dicẽs ꝙ illa dicũť p̃ncipia in vnoq̃qꝫ gñe. q̃ cuꝫ ſint nõ ꝯtingit ea demrare. ꝛ hec ſ꞉ ſimpl'r indemrabilia ꝛ ſ꞉ p̃ncipia ſimpl'r. vel ſoluꝫ ſ꞉ indemrabilia in illa ſcia in q̃ ſ꞉ p̃ncipia. q̃uis non ſint p̃ncipia ſimpl'r. In illa em̃ ſcia non hñt aliq̇d p̃us ꝑ qđ demrãť Et dicebať in definitõe p̃ncipioꝝ q̃ cũ ſint. i. cũ ṽa fuerint ad dr̃ãm falſoꝝ. q̃ lꝫ ſint indemrabilia. nõ tñ̃ ſ꞉ p̃ncipia. qꝛ nõ ſunt vera. Et dicebať nõ ꝯtingit ea demrãre ad diſtiguendũ p̃ncipia a nõ p̃ncipijs q̃ a p̃ncipijs diſtiguunť vt ſ꞉ ꝯcl'ones. In h̃ em̃ cõueniũt p̃niꝫ ꝛ nõ p̃niꝫ ꝙ de vtriſqꝫ oꝫ ſupponere q̇d ſ̃cent. Sꝫ in h̃ differũt. qꝛ de p̃ncipijs oꝫ p̃ſupponere qꝛ ſ꞉ et nõ ꝯtigit ea demrãre Sꝫ de ñ p̃ncipijs ñ p̃ſupponiť qꝛ ſť. ſꝫ demrãnť. Exẽpla de p̃ncipijs ꝛ de nõ p̃ncipijs ſatꝫ patẽt in textu ꝛc̃.

Sciendũ ſcđo. ꝙ p̃ncipioꝝ q̇bꝫ vtunť ſcie q̃dã ſ꞉ ꝓpria vnicuiqꝫ ſcie. q̃dã ṽo cõia Exẽplũ de ꝓprijs vt geometrie ꝓpriũ ẽ dicere vl' p̃ſupponere lineã eẽ hmõi. ſ. longitudinẽ ſine latitudĩe ꝛ ſine ꝓfunditate. vl' rectũ eſſe cuiꝰ mediũ nõ exit ab extremis. Et gñalr̃ idẽ ẽ cũ alijs definitionibꝫ ꝓprijs termĩoꝝ ſpecialiũ. q̃ ſ꞉ ꝓpria principia in ſcia vtẽte illis t̃mis. Exꝫ de cõibꝫ vt ſi ab eq̃libꝫ eq̃lia demas remanẽtia ſ꞉ eq̃lia. Sũt etiã ex termis cõibꝫ magnitudĩe ꝛ nũero q̇ ſ꞉ eq̃le ineq̃le maiꝰ ꝛ minꝰ. Sꝫ obijceret. qꝛ p̃us dcm̃ ẽ demrãtionẽ nõ eẽ ex cõibꝫ. ꝛ nũc dꝛ ꝙ ſcie demrãtiue vtunť cõibꝫ. Rñdet textꝰ ꝙ ſcie ſp̃eales vtunť cõibꝫ nõ in ſua cõitate. ſꝫ ꝑ analogiã ad ſuũ ꝓpriũ genꝰ ſcibile vt p̃us dcm̃ ẽ. Vñ p̃ncipia ꝛ ꝓpria in aliq̃ ſcia dicunť q̃ ſupponũť in illa ſcia ꝛ ꝯſtituũť ex termis ꝓprijs illiꝰ ſcie. Cũ ĝ in q̄libet demrãtõe tria ꝯcurrãt. ſ. paſſio. ſubiectũ. ꝛ p̃ncipiuꝫ qđ eſt duplex. ſ. cõe qđ vocať dignitas. ꝛ ꝓpriũ qđ vocať poſitio q̃ diuidiť in ſuppõem. petitionẽ. ꝛ definitiõeꝫ. Seq̇ť ꝙ ſcie vtunť ꝓprijs p̃ncipijs q̃n de ſuis ſubiectis ſupponũt quid ſ꞉ ꝛ qꝛ ſ꞉. De paſſionibꝫ ṽo q̇d ſ꞉. ꝛ de p̃miſſis qꝛ ſ꞉. Et ſi dicať ꝙ aliq̃ ſcie nullã mẽtionẽ faciũt de iſtis ſuppõnibꝫ. ſ. ſupponẽdo q̇d ẽ ꝛ qꝛ ẽ de ſuo ſubiecto. Rñdet. ꝑ. ꝙ in aliq̇bus ſcientijs iſta ſ꞉ adeo manifeſta ꝙ nihil ꝓhibet de iſtis ſuppõnibꝫ nullã mẽtõeꝫ facere. ſicut interdũ ſubiectũ aliciꝰ ſcie ad ſenſuꝫ manifeſtũ eſt eẽ. Et etiã paſſio aliciꝰ ſubiecti ẽ ita nota intellectui ꝙ nõ oꝫ in illa ſcia de ſuo qđ q̇d ẽ facere mẽtionẽ. Sꝫ ille ſcie in q̇bꝫ iſta nõ ſ꞉ manifeſta faciũt mentionẽ de p̃dictis. Nihilominus tamẽ tria p̃dicta naturaliter ſunt in qualibet ſcientia p̃ſupponenda.

Cõcluſio p̃ma Predicta q̇nqꝫ principia demrãtõis inter ſe ꝯueniũt ꝛ differũt. Probať ꝯcl'o. qꝛ dignitas q̃ aliter dꝛ cõis aĩmi ꝯceptio ꝯuenit cũ petitõe ꝛ ſuppõne in h̃ ꝙ necẽ ẽ vtrũqꝫ illoꝝ p̃ncipioꝝ ꝑ ſe eẽ. i. eẽ vera. Sꝫ dñt ad inuicẽ. qꝛ necẽ ẽ dignitatẽ ꝑ ſeip̃am videri. qꝛ nõ ẽ aliq̃ rõ exterior ad ip̃aꝫ. Sꝫ ſola rõe iteriori. i. ſolo lũie naturali rõnis fit nota. Suppõ ṽo ꝛ petitõ rõe exteriori. i. aliq̃ argumẽtatõe ꝯfirmari p̃ñt. Et ꝙ dignitates nõ ſint note ꝑ rõem exteriorẽ. ꝓbat. ꝑ. qꝛ rõni exteriori ſꝑ ꝯtingit inſtare vere vel apparẽter. Rõni aũt interiori nõ ẽ poſſibile inſtare. ꝛ h̃ eſt. qꝛ nihil ẽ tã veꝝ qđ nõ poſſit voce negari. Jõ rõne exteriori ꝯtingit inſtare. Sꝫ q̃dã ſ꞉ tã ṽa ꝙ eoꝝ oppoſita ab itellectu capi nõ p̃ñt. Jõ rõe interiori eis obuiari nõ p̃t. ſꝫ ſolũ rõe exteriori q̃ ẽ ꝑ vocẽ. ꝛ hmõi ſ꞉ cões animi ꝯceptões. Vñ antiq̇ voce negauerũt p̃mũ p̃ncipiũ. et rõne exteriori ei obuiabãt. ſꝫ mẽte illud negare nõ poterãt. Itẽ ꝓbať ꝯcl'o. qꝛ ſuppoſitio ꝛ petitio in hoc ꝯueniũt. qꝛ licꝫ vtrũqꝫ eoꝝ ſit demrãbile. tñ̃ demrãtor accipit illa vt indemrabilia Et h̃ eſt. qꝛ nõ ſunt demrãbilia in illa ſcia. in qua ſupponunť vel petunť. Sꝫ dñt ad inuicẽ. q̇a ſi talis ꝓpõ q̃ ꝑ p̃miſſa ſumiť ad demrãndũ aliq̇d ſit ꝓbabilis demrãnti. h̃ eſt ꝙ videať ſibi vera ſic dꝛ ſuppoſitio. Ex q̃ patꝫ ꝙ dꝛ ſuppoſitio nõ ſimpl'r. ſed in reſpectu ad aliquẽ cui videť ṽa Et ſi eſſet indemõſtrabilis ſimpl'r. eſſet ſuppoſitio ſimpl'r. Si vero addiſcens cui fit demõſtratio nõ opineť taleꝫ premiſſam aut ꝯtrariũ eius tũc diciť petitio. Si vero ſit ꝯtraria opinioni ita ꝙ neget ip̃am tũc eſt queſtio. de quo oportebit diſputatõem fieri inter ip̃os Deinde ꝓbatur cõcluſio ꝙ definitio differt a ſuppõne ꝛ petitõne. Primo. qꝛ oĩs ſuppõ vel petitio dt̃ aliq̇d eẽ vel nõ eſſe. ſed termi. i. definitiones nõ dicũt aliq̇d eſſe vel nõ eſſe. ĝ definitio nõ eſt petitio vel ſuppõ. Ideo dt̃ textus ꝙ terminos ꝑ ſe ſumptos ſolũ intelligere opꝫtet. i. ſolo intellectu ſimplici accipe. et hoc nõ eſt ſupponere. ſed illa ſupponunť quoꝝ exiſtentiũ. i. q̇bus exiſtentibus veris fit concluſio. Et ſi obijciatur ꝙ geometria aliquod falſum ſupponit. ſcꝫ lineam eſſe vnius pedis que non eſt vnius pedis. aut rectã que non eſt recta. igitur non om̃is ſuppoſitio eſt vera. Rñdetur ꝙ geometria nihil demõſtrat de illis lineis ꝑticularibꝫ. qꝛ de ꝑticularibꝫ non

eſt demõſtratio. ſed ſolũ vtif ipſis ꝑ exẽplis vniuerſalium que ꝑ illa exẽpla intelligunt. Scða rõ ꝓbans ꝙ definitio nõ eſt ſuppoſitio vel petitio eſt hec. qꝛ oĩs ſuppoſitio vel petitio eſt in toto vel in pte. id eſt ꝓpoſitio vlis vel pticularis ſed definitio neutrũ hoꝝ eſt. Ex dictis infert phus cõtra platonẽ ꝙ nõ eſt neceſſe ad hoc ꝙ demr̃atio ſit ponere vnũ extra multa. i. ideas ſeꝑatas. ſed neceſſe eſt vnũ eẽ in multis ⁊ de multis dici. Pꝫ qꝛ niſi ſit vnũ in multis nõ ẽ vle. et ſi nõ ſit vle nõ eſt mediũ demr̃atõis. qꝛ ex ſingularibꝫ nõ ſit demr̃atio ⁊ ſi nõ ſit mediũ nõ eſt demr̃atio. ḡ ad h̄ ꝙ ſit demr̃atio opꝫ eſſe aliqð vnũ in multis ⁊ nõ extra multa

Concluſio ſecunda ⁊ rñſiua Tantũ ſunt q̇n ꝗꝫ principia ꝯplexa demr̃ãtionis. ſcꝫ illa q̄ enumerata ſunt Probaf ꝯcluſio. qꝛ oĩe tale vel eſt ꝯplexũ ſimplr̃ ⁊ ðr eſſe aut non eſſe vel ſolũ eſt ꝯplexũ ꝯplexione indiſtãte. ſi ſcðm ſic eſt definitio. Si primũ hoc eſt duplr̃. vel neceſſe eſt illud ꝑ ſe cognoſci. vel neceſſe eſt illud ꝑ aliud notificari. Si ṗmũ ſic eſt dignitas. Si ſcðm vel tale ṗncipiũ ab addiſcente creditur eſſe verum. et ſic eſt ſuppoſitio. vel credif eſſe falſum. et ſic eſt queſtio. vel neutro mõ opinatur nec eſſe veruꝫ nec eſſe falſum. ⁊ ſic eſt petitio. Et hec de primo

Dubitatur ṗmo. Utrum verum ſit ꝙ definitio nõ dicat eſſe vel nõ eſſe. Et videf ꝙ non. qꝛ definitio eſt oratio q̇d eſt eſſe rei ſignificãs. Et etiã qꝛ nõ entiũ non eſt definitio. ſed tantũ entiũ q̇bus conuenit eſſe. Ad dubiũ rñdetur ꝙ definitio nõ ðr aliq̇d eſſe vel nõ eſſe. patꝫ. qꝛ oĩe dicens aliq̇d eſſe vel nõ eſſe ſignificat verũ vel falſum qꝛ dicere verũ eſt dicere aliq̇d eſſe ſicut eſt. vel dicere nõ eſſe qð nõ eſt. Et dicere falſum eſt ꝑ oppoſitũ. ſed dicere veruꝫ vel falſum eſt ſolius ꝓpõnis. qꝛ in ſola ꝯpoſitione vel diuiſione intellectus quaꝫ ſcat ſola ꝓpoſitio eſt veritas vel falſitas. ſed definitio non eſt ꝓpoſitio. ḡ. Ad rõnes dubij ðr ꝙ eſſe vno mõ capif ꝓ eſſe actualis exñie. de quo ðr Auicẽna ꝙ accidit vnicuiqꝫ quod eſt. De quo etiam ðr ſanctꝰ thomas ꝙ eſſe in creatis diſtinguif realiter ab eẽntia. ⁊ iſtð eſſe nõ ſcat definitio. Alio mõ capif eſſe ꝓ eẽntia ſiue ꝓ eſſe eſſentie ⁊ definitio hoc mõ ſcat eſſe rei. per hoc eĩn eſſe ſepe intelligit phs definitionẽ. Tercio mõ capif eſſe ꝓ ꝯpoſitõe ſubiecti cũ predicato quã facit intellectus ⁊ hoc eſſe ſignificaf ꝑ ꝓpõem. ⁊ nihil eſt in re exñs. ſed ſolũ in rõne. Et ſexto metaphyſice appellaf verũ. ⁊ hoc mõ definitio nõ ðr eẽ Et ſic pꝫ ꝙ definitio bñ ſcat eſſe eẽntiale rei. ſed nõ ðr aliquid eſſe enũciando predicatũ de ſubiecto.

Dubitaf ſecũdo Q̃uõ ſtat ꝙ definitio ſit ṗncipium demõſtrationis cũ nõ dicat aliq̇d eſſe. ⁊ oĩe principiũ demõſtrationis poſſit eſſe p̄miſſa ipius. Ad dubiuꝫ rñdetur ꝙ definitio ꝑ ſe ſumpta non eſt p̄miſſa in demonſtratione. ſed ipa ſumpta cum alio p̄t poni pro p̄miſſa. ⁊ ſe habet ad demonſtrationẽ vt mediũ eius. et ita de ſe bñ eſt principiũ incõplexum ſed non cõplexum.

Ad rõnes. Ad primam dicitur ꝙ non eſt neceſſe ſimplr̃ dignitatem videri. ſed eſt neceſſariũ ex ſuppoſitiõe ſcꝫ ſuppoſita cognitione ſuoꝝ terminoꝝ. Ad ſcðam dicif ꝙ ſuppoſitio non accipif vt ꝓpoſitio ꝓbabilis ſimpliciter que ſm ſe poſſit eſſe vera aut falſa. ſed capif vt ꝓbabilꝭ eſt addiſcenti. ita ꝙ ſibi appareat eſſe vera. Ad terciã dicitur ꝙ demõſtratoꝛ nõ interrogat de ſuis principijs tanq̄ꝫ de dubijs ſm ſe. ſed interrogat de cõcluſionibꝫ nõ vt vtrãqꝫ partem demonſtret ſed partem veram

Cõtingere ãt ſilr̃ affirmare ⁊ negare neqꝫ vna recipit demõſtratio. ſed ãt ſi indigeat mõſtrare cõcluſionẽ. ſic oñdif ãt accipiẽtibꝫ ṗmũ de medio. ꝙ vnũ ſit affirmare. negare ãt nõ vnũ medũ aũt nihil differt eẽ ⁊ nõ eẽ accipe. ſilr̃ aũt et terciũ Si eĩn aſſignef de quo hoĩe dicere veꝝ ẽ eſſe aĩal. q̄uis nõ eẽ hoĩem aĩal eſt veꝝ. Sed ſi ſolũ hoĩem aĩal eẽ oĩe nõ aĩal ãt nõ Erit eĩn verũ dicere calliã ⁊ nõ calliã eẽ aĩal. nõ aĩal ãt non Cã aũt ẽ ꝙ primũ nõ ſolũ de medio ðr. ſed ⁊ de alio ꝓpter qð ⁊ de pluribꝫ Quare ſi neqꝫ mediũ et idẽ eſt ⁊ nõ idẽ ad ꝯcluſionẽ nihil differt Deꝯ aũt affirmare et negare (q̄ eſt ad ĩpoſſibile) demrãtio accipit. ⁊ hoc neqꝫ ſꝑ vlr̃. ſed qm̃ ſufficiens ẽ in genere Dico aũt genere vt circa qð demrãtionẽ fert. ſicut dcm̃ eſt p̄us Cõmunicãt aũt oĩes ſcie circa ꝯmunia. cõmunia aũt dico q̇bus vtunf tanq̄ꝫ ex his demõſtrantes. ſed nõ de q̇bus demõſtrant nec qð demrãnt ⁊ dialectica q̇dem de oĩbus. ⁊ ſi aliq̄ vniuerſaliter temptet mõſtrare ꝯmunia. vt quod eſt oĩe affirmare aut negare aut quod eſt equalia ab equalibꝫ demere aut quelibet talium Sed dialectica nõ eſt ſic definitoꝝ quorundã nec generis alicuius vnius. nõ eĩn interrogaret. demrãntem eĩn nõ eſt interrogare propter id qð oppoſitoꝝ eſſe nõ demõſtrat idem. Oñſum aũt hoc eſt in his que de ſyllogiſmo ſunt Si ãt idẽ eſt ſyllogiſtica interrogatio ⁊ ꝯtradictõis ꝓpoſitio Propõnes aũt ſunt ſm vnãquãqꝫ ſciam ex q̇bꝫ eſt ſyllogiſmus Scðm vnãquãqꝫ erit vtiqꝫ aliq̄ interrogatio ſcibilis. ex q̇bꝫ (q̇ eſt ſm vnãquãqꝫ ſciẽtiã) ꝓprius ſit ſyllꝰs Manifeſtũ ḡ ꝙ non oĩs interrogatio geometrica erit neqꝫ medicinalꝭ. Similiter aũt ⁊ in alijs Sed ex q̇bꝫ aũt demõſtraf aliq̇d. de q̇bus geometria ẽ aũt ex eiſdẽ demrãf geometrice ſicut in ſpeculatiua Simil'r aũt ⁊ in alijs Et de his q̇dẽ rõem ꝯtingit ponendã eẽ ex geometricis ṗncipijs ⁊ ꝯcluſionibꝫ. ſꝫ principioꝝ nõ ponendã rõem eẽ geometrie ſm ꝙ eſt geometria Silr̃ ãt ⁊ in alijs ſciẽtijs Neqꝫ oẽm eſt itaqꝫ ſcientẽ interrogatõeꝫ interrogare Neqꝫ ſm oẽ interrogatuꝫ rñdere vnũqðqꝫ. ſꝫ q̄ ſtꝭ ſm ſciam determiatã. Si ãt diſputat aliq̇s cũ geometrico ſm ꝙ ẽ geometra. ſic manifeſtũ ẽ qm̃ ⁊ bñ ſi ex his aliq̇s demõſtret. ſi ꝓo non. nõ bene Manifeſtũ ẽ ãt qm̃ nõ arguit geometraꝫ. ſꝫ aut ſm accñs. q̄re nõ vtiqꝫ erit ĩ nõ geometricis de geometria diſputandũ Latebit eĩn praue diſputantẽ. Similr̃ aũt ⁊ in alijs ſe habꝫ ſcientijs

Queritur. vtrum demonſtratoꝛ interroget. Arguif ꝙ ſic ṗmo. qꝛ demonſtratoꝛ qñqꝫ dubitat de aliq̇bus cõcluſionibꝫ q̄s poſtmodũ demonſtrat. igif de illis interrogare p̄t Scðo demõſtratoꝛ q̄rit. qꝛ in ſcðo huius ponunf q̄ttuoꝛ queſtões vere ſcibiles. ⁊ etiã petitio eſt ṗncipiũ demõſtrationis. ḡ demõſtratoꝛ interrogare poteſt. Tercio ðr in textu. ꝙ in q̄libet ſcia demonſtratiua ſunt ꝓprie interrogatões. ḡ demõſtratoꝛ interrogat In oppoſitũ eſt. p. in textu ſic dicẽs demonſtrantẽ aũt eſt non interrogare propter illud ꝙ oppoſitoꝝ eſſe non demonſtrat idẽ Primo videbitur de queſito

Sciendũ ṗmo. ꝙ poſtq̄ꝫ phus tractauit de principijs tã cõmunibꝫ q̄ꝫ ꝓprijs. hic ꝯñter oñdit q̄liter ſcientie ſe habeãt ad ṗncipia taꝫ cõia q̄ꝫ ꝓpria. Et ṗmo q̄liter ſe habeant ad cõia. Uñ inter cõmunia ſunt duo ṗma principia. ſ. nõ ꝯtingit idẽ ſimul affirmare ⁊ negare. Aliud ẽ de quolibet eſt affirmatio vel negatio vera. De ṗmo ðr phs ꝙ nulla demõſtratio oñſiua vtif ipo Qð ſic ꝓbat. qꝛ ſi aliq̄ demõſtratio formaliter ipo vteref ad oñdendũ aliquã cõcluſioneꝫ aut illud poneref ex pte maioris extremitatis. vt ſic arguẽdo. oĩs hõ eſt aĩal ⁊ nõ eſt non aĩal. callias eſt hõ. ergo callias eſt aĩal. ⁊ nõ eſt nõ aĩal. Uel vteref ipo ex pte medij in maioꝛe ꝓpõne. vel ex pte minoris extremitatis in minoꝛe ꝓpõne. ſꝫ iſtoꝝ nullũ eſt dðm. qꝛ ſi caperef ex parte maioris licet maioꝛ ꝓpõ illo mõ formata aliq̇d veritatis afferat quantũ ad ꝯcluſionẽ inferendã ⁊ modũ inferẽdi. nõ tñ quantũ ad veritatẽ p̄miſſaꝝ. qꝛ cũ ðr. hõ eſt aĩal ⁊ nõ eſt non aĩal. nõ plus certificaref q̄ꝫ ſi diceref. hõ eſt aĩal. Ideo vti illo ṗncipio ex pte maioris ꝓpõnis eſſet ſuperfluũ. Nec hꝫ poni ex pte medij vel minoris. qꝛ licet aĩal nõ ſolũ dicaf de hoĩe. ſed etiã de nõ hoĩe. ⁊ etiaꝫ homo dicaf de callia et alijs indiuiduis. Tñ hoc nihil refert ad hoc ꝙ iſta ſit vera callias eſt aĩal. Et ſic licet nulla demõſtratio oſtenſiua formaliter vtaf illo ṗncipio. tñ q̄libet demõſtratio virtualiter vtif ipo. Cũ eĩn ðr hõ eſt aĩal. virtualr̃ ðr ꝙ nõ eſt nõ aĩal Cõſequẽter ðr in textu. ꝙ demõſtratio ad impoſſibile bñ vtif illo ṗncipio de q̄libet affirmatio vel negatio vera. Cuius rõ eſt. qꝛ in tali demõſtratõne ꝓbaf aliq̇d eſſe veꝝ ꝑ h̄ ꝙ oppoſitũ eius eſt falſum qð nunq̄ꝫ cõtingeret ſi poſſibile eſſet vtrũqꝫ oppoſitoꝝ eſſe falſum. Ueꝝ eſt tñ ꝙ demr̃atio ad impoſſibile nõ ſꝑ vtif formalr̃ illo ṗncipio. qꝛ qñqꝫ illð qð oñdif eſſe falſum nõ eſt negatio. ſed ꝯtrariũ imediatuꝫ. vt ſi oñderef aliquẽ numeꝝ eſſe parẽ ꝑ hoc qð falſuꝫ eſt ipſum eẽ imparẽ. Nec etiã vtif illo ṗncipio vlr̃. et in ſua tota generalitate ſub iſtis termis ens ⁊ nõ ens. Sed quantuꝫ ſufficiẽs eſt in genere aliq̄. vt ſi in geometria ſumeref rectuꝫ et nõ rectũ. vt cũ oñdif aliquã lineã eſſe rectã ꝑ hoc ꝙ falſum eſt eã eſſe nõ rectã ducẽdo ad impoſſibile. Et ſic patꝫ qualiter ſe habeant demõſtrationes ad illa duo principia cõmunia p̄dicta que ſunt ſimplr̃ prima

Sciendũ ſecundo. ꝙ oĩes ſcie demonſtratiue cõicant in ṗncipijs cõmunibus. qꝛ omnes ſcie vtunf ipſis. ſicut ex q̇bus demonſtrant. ⁊ non vt de q̇bus aliqua demõſtranf ſicut tanq̄ꝫ de ſubiectis neqꝫ ſicut his q̄ demõſtrant. hoc eſt ſicut paſſionibꝫ. qꝛ paſſio eſt illud qð de ſubiecto demõſtraf. ⁊ ſic vtunf ṗncipijs cõibꝫ tanq̄ꝫ ṗncipijs et nõ tanq̄ꝫ ꝯcluſionibꝫ. Et non dꝫ intelligi ꝙ ipis vtanf formalr̃ ſꝫ ꝟtualr̃ tm̃. Et ſi formalr̃ vtanf. nõ tñ in ſua cõitate. ſed ſm analogiã ad ſuuꝫ genus. Et h̄ eſt etiã intelligendũ de ſciẽtijs ſpẽalibꝫ. qꝛ metaphyſica bñ cõſiderat de ipis tanq̄ꝫ de ſubiectis ſue ꝯſideratõis. ⁊ de his aliq̇d oſtẽdit ſicut ꝓbat ꝙ impoſſibile eſt mẽte ꝯcipere oppoſitũ primi ṗncipij. Uñ pꝫ ꝙ dialectica phia ṗma ars demõſtratiua. ⁊ ſcie ſpẽales vtunf ṗncipijs cõibꝫ. Sed dr̃iter. qꝛ metaphyſica eſt de cõibꝫ tanq̄ꝫ de rebꝫ ſubiectis ſue ꝯſideratõni vt dcm̃ eſt p̄us. ſed dialectica ꝯſiderat illa ṗncipia cõia. eo ꝙ nõ eſt alicuiꝰ determiati generis ſcibilis. qꝛ ſic non interrogaret de vtraqꝫ pte ꝯtradictiõis. Sed demõſtratiua docet modũ demr̃andi ⁊ vtẽdi illis ṗncipijs. tñ vſus eius in alijs ſciẽtijs nõ eſt ad oñdendũ aliq̇d de illis ṗncipijs cõmunibꝫ tanq̄ꝫ de ſubiectis. nec ad ꝓbandũ ipa ꝑ cões intẽtiones ſicut facit dialecticꝰ. ſed ſolũ oñdendo q̄liter demõſtrationes ꝟtualiter vtunf ipis. qꝛ demonſtratio eſt alicuiꝰ determinati generis. Ex iſta dr̃ña pꝫ ꝙ dialecticus habꝫ viã ad oppoſita eo ꝙ ex cõibus ⁊ ꝓbabilibꝫ ꝓcedit. Jdõ bñ interrogat. ſꝫ demr̃atoꝛ nõ ĩterrogat. qꝛ ꝓcedit ex ꝓprijs. ſꝫ ad videndũ q̄lr̃ ſcie ſe habeant circa ꝓpria principia Sit

Concluſio prima In vnaquaqꝫ ſciẽtia ſunt ꝓprie interrogatiões illius ſcie. ⁊ ſunt ꝓprie rñſiones ⁊ ꝓprie diſputationes. Primũ ꝓbat phus. qꝛ illud qð ad interrogationeꝫ rñdetur aſſumitur. vt ꝓpoſitio in aliq̄ ſyllogiſmo ideo ſeq̇tur ꝙ ꝓpoſitio eſt interrogatõis reſpõſio. ſed in omni ſcia demõſtratiua ſunt ꝓprie ꝓpões ex q̇bus ſit demonſtratio. Nã demõſtratio eſt ex ꝓprijs. igif in qualibet ſcientia ſunt ꝓprie interrogatões. Ex q̊ ſeq̇tur ꝙ nõ q̄libet interrogatio eſt gemetrica aut medicinalis. Sꝫ interrogatio ſiue rñſio eſt ꝓpria illi ſcie in q̄ ꝑ ipam demr̃af paſſio de ſubiecto illiꝰ ſcie vel ſcie ſibi ſubalternate. ⁊ ſic interrogatio geometrica ðr cuiꝰ ꝓpõ coꝛrñdẽs eſt ṗncipiũ ad aliq̇d demonſtrandũ de ſubiecto geometrie aut ꝑſpectiue. Scðm ꝓbaf qꝛ ad eandẽ ſciam ptinet interrogatio ⁊ rñſio. ſed in q̄libꝫ ſcia ſunt ꝓprie interrogatões vt ꝓbatũ eſt. ḡ etiã ſunt ꝓprie rñſiones. Ex q̇bus inferf terciũ ſcꝫ ꝙ in q̄libet ſcia ſtꝭ ꝓprie diſputatões. qꝛ ex ꝓprijs interrogationibꝫ ⁊ ꝓprijs rñſionibus ſiunt ꝓprie diſputatões. Ulterius inferf ꝙ diſputãs in geometria de his q̄ ad ipam ptinent bñ diſputabit. ⁊ ſic nõ ꝯtingit quelibet ſcientẽ ad oẽm interrogationẽ rñdere. ſed ſolũ ad illa q̄ ſunt ſm ſciam interrogata. iõ in nõ geometricis non eſt de geometria diſputandum

Concluſio ſecunda ⁊ rñſalis ad queſitũ. Demonſtratoꝛ nõ interrogat de ṗncipijs. ſꝫ interrogat de concluſiõe nõ vt vtrãqꝫ ptẽ ꝯdictõis ſumat. ſed vt verã demõſtret. Prima ps pꝫ. qꝛ demr̃atoꝛ nõ hꝫ viã ad ſua ṗncipia qꝛ illa ſunt ꝑ ſe vera vel ꝑ alia ṗncipia iã ꝓbata. ſicut ĩ ſciẽtijs ſubalternatis. ḡ ꝯclõ vera Scða ps pꝫ ꝑ rõnes factas añ oppoſitũ. Sed tercia ps ꝓbaf. qꝛ demõſtratoꝛ nõ habꝫ viã ad vtrãqꝫ ptẽ ꝯdictõnis. Ex dictis pꝫ ꝙ duplr̃ p̄t intelligi ꝙ demr̃atoꝛ interroget. Unoº ꝙ interroget de premiſſis. ⁊ ſic nõ ꝯtingit. Alioº ꝙ interroget de ꝯcluſione. ⁊ hoc adhuc duplr̃. Unoº ꝙ interroget de ꝯclõne vt vtrãqꝫ ptem demonſtret. ⁊ ſic etiã nõ ꝯtingit. Alio mõ vt demonſtret ptem verã. ⁊ ſic demõſtratoꝛ interrogare poteſt.

Dubitaf primo. Quare metaphyſica eſt de cõmunibus tanq̄ꝫ de rebus ſubiectis ſue cõſiderationi vt dictum eſt. ⁊ quare etiam dialectica conſiderat ea que ſunt oĩbus cõmunia Ad dubiũ rñdetur ṗmo. ꝙ cauſa primi eſt. qꝛ cõſideratio metaphyſice eſt circa ens ⁊ ṗma ṗncipia demõſtrationis. iõ eſt de cõibus tanq̄ꝫ de ſubiectis ſue cõſiderationi. Sed cã ſecũdi eſt. qꝛ circa oĩa q̄ ſunt in rebus rõ poteſt negocionari et diſcurrere. ſꝫ dialectica eſt de his q̄ ꝑ opera rõnis formanf. iõ dialectica ꝯſiderat ea que ſunt oĩbus cõia. ⁊ ſic ꝯſiderat principia cõia mõ predicto

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Dubitaꝛ ſcđo. Quare demõſtratoꝛ nõ habꝫ viam ad vtrãq; ꝑtem ꝯtradictionis Ad dubiũ rñdeꝛ. ꝙ cauſa eſt. qꝛ falſuꝫ nõ eſt demõſtrabile. Et in hoc differt demõſtratoꝛ a dialectico q̇ de ꝓncipijs ⁊ ꝯcluſione interrogat. eo ſcꝫ ꝙ habet viã ad vtrãq; ꝑtem ꝯtradictõnis. qꝛ ſibi ſufficit ꝓcedere ex ꝓbabilibꝫ mõ falſa q̄nq; ſunt ꝓbabilioꝛa veris. Rõnes facte ante oppoſitũ ſoluunꝛ ex dictis.

Qm̃ aũt ſunt geometrice interrogatiões nõ ne ſunt ⁊ nõ geometrice. Et q̄ ſm̃ vnãquãq; ſcientiã. q̄ ſm̃ ignoꝛãtiã quãlibet non geometrice ſunt. Et vtrũ q̇ ſm̃ ignoꝛãtiã fit. q̇ ⁊ ex oppoſitis ſyll'ſ aut ꝑalogiſmus. Scđm geometriã aũt aut ex alia arte vt muſica ē interrogatio nõ geometrica. De geometria aũt q̄ ad inuicē ꝑallellas ſubire opinari geometrica quodãmõ eſt ⁊ nõ geometrica alio mõ. Dupl'r em̃ eſt hoc ſicut ariſmon. id eſt qđ eſt ſine riſmo. Altera q̇deꝫ nõ geometrica eſt in nõ habēdo. altera vero in ꝑ̄ue habēdo. ⁊ ignoꝛãtia hec q̄ ex hmõi ꝓncipijs cõtraria eſt. In doctrinis aũt nõ eſt ſil'r ꝙ mediũ ſit ſemꝑ dupl'r. Et em̃ de hoc om̃i. ⁊ hoc iterũ de alio om̃i dꝛ. Qđ aũt predicaꝛ nõ dꝛ omne Hec aũt ſunt vt videre eſt intellectui ſed in rõnibus latet. vtruꝫ om̃is circulus figura ſit. Si ãt ſcribaꝛ manifeſtũ eſt Qꝫ aũt ſunt carmina circulus manifeſtũ qm̃ nõ eſt Non oꝑtet aũt inſtãtiaꝫ in ipm̃ ferre ſi ſit ꝓpõ inductiua. Sicut em̃ neq; ꝓpõ eſt q̄ nõ eſt in pluribꝫ. non em̃ erit in oibus ex vniuerſalibꝫ aũt eſt ſyll'ſ. Manifeſtuꝫ aũt eſt qm̃ neq; inſtãtia eſt. Eedē em̃ ſunt ꝓpõnes ⁊ inſtãtie. quã em̃ fert inſtãtia. hec erit vtiq; ꝓpoſitio aũt dialectica aut demõſtratia Cõtingit aũt quoſdã non ſyllogiſtice dicere ꝓpter hoc ꝙ accipiũt vtriuſq; inherētia. vt ⁊ Scheneſ facit ꝙ ignis in multiplicata analogia fit: ⁊ nanq; ignis cito generaꝛ. vt dꝛ et hec eſt analogia Aliq̄n q̇dem igiꝛ ſyllogiſare nõ ꝯtingit ex acceptis. aliq̄n ꝯtingit ſed nõ videꝛ. Si aũt impoſſibile eſſet ex falſis veꝝ mõſtrare. facile vtiq; eſſꝫ ſoluere. Conuerterenꝛ em̃ ex neceſſitate. ſit em̃ ꝯcl'o a eſſe. Hoc aũt cũ ſit. ea vtiq; ſunt. que noui. qm̃ ſunt vt b. ex his demõſtrabo qm̃ illđ eſt. Cõuertunꝛ aũt magis q̄ ſunt in mathematicis. qm̃ nullũ accñs recipiũt. Sꝫ in hoc differũt ab his q̄ ſunt in dialogis ſed definitiones. Augenꝛ aũt nõ ꝑ media. ſed in poſt ſumēdo. vt a de b. hoc aũt de c. iteꝝ hoc de d. ⁊ hoc in infinituꝫ. Et in latus. vt a de c ⁊ de e. vt eſt nũerus quãtus ſit b. aut infinitus. hoc aũt in quo ſit a. in ꝓ̇ma nũerus. in q̄ ſit b nũerus impar nũerus in q̄ ſit c. ē itaq; a de c. et ē par quãtus nũerus in quo ſit d. par nũerus in q̄ eſt e. Eſt ergo a de e.

Querit. Utrum doctrinales ſcie ſint certiſſime Arguiꝛ ꝙ nõ. qꝛ in doctrinalibꝫ accidit magis deceptio vel ignoꝛãtia q̃ in dialecticis. ḡ non ſꝫ certiſſime. Añs pꝫ. qꝛ ſicut ſcia cognita ꝑ demõſtratõem eſt habitus certioꝛ ⁊ firmioꝛ q̃ ſit opinio genita ꝑ ſyll'm dialecticuꝫ. Ita ꝑ locũ a cõtrarijs deceptio ſeu ignoꝛãtia oppoſita ſcie ꝑuioꝛ eſt q̃ deceptio oppoſita opinioni. Scđo. dialectice argumẽtatões ꝓcedũt ex notioꝛibꝫ nobis cũ ꝓcedãt ex magis cõibus. demõ̃ratiue vero ꝓcedũt ex notioꝛibꝫ nature ⁊ nobis ignotioꝛibꝫ. ḡ dialectice ſunt certioꝛes doctrinalibꝫ. Tercio ſcia ꝓncipioꝝ nõ eſt doctrinalis cũ nõ ſit demõſtratiua Nã vt dcm̃ eſt ſupra. ſcia ꝓncipioꝝ eſt indemõ̃ſtrabilis. ⁊ tñ ē certioꝛ ſcia ꝯcluſionis q̄ eſt doctrinalis. ḡ ſcie doctrinales nõ ſunt certiſſime In oppoſitum eſt phus in textu

Sciendũ primo ꝙ poſtq̃ phus oſtendit ꝙ in qualibet ſcia ſunt ꝓprie interrogatões ꝓprie rñſiones ⁊ ꝓprie diſputatões. ꝯñter oñdit ꝙ etiã in q̄libet ſcia demõ̃ratiua ꝯtingunt ꝓprie deceptões ⁊ ignoꝛãtie lꝫ rarius ꝯtingat in demõſtratiuis q̃ in dialecticꝫ. Et grã huiꝰ mouet in textu tres q̄ſtiones. q̄s ꝑ oꝛdinē ſoluit. Prima eſt cũ ſint quedã interrogatões geometrice vt ꝓ̇us oſtēſum eſt vtrũ etiã ſint aliq̄ nõ geometrice. ⁊ ſilr̃ q̄rereꝛ de q̄libet alia ſcia demõſtratiua. Scđa q̄ſtio eſt vtrũ interrogatiões q̄ ſunt ſm̃ ignoꝛantiã in geometria ſint geometrice vel nõ. Tercia ē. vtrũ ſyll'ſ ꝑ quē generaꝛ ignoꝛantia oppoſita alicui ſcientie ſit ſyllogiſmus ex falſis. id eſt peccãs in materia aut paralogiſmus diſcipline. id eſt peccãs in foꝛma

Sciendũ ſecũdo. ꝙ ad ꝓ̇mã q̄ſtionem rñdet phs ꝙ aliq̄ interrogatio ē nõ geometrica ſicꝫ ſꝫ aliq̄ geometrice vt ē q̄ſtio q̄ nullo mõ ē de ꝑtinētibꝫ ad geometriã. vt ſi q̄raꝛ in geometria. vtrũ tonus poſſit diuidi in duo ſemitonia eq̄lia. ⁊ ſil'r ſe hñt alie q̄ſtiões q̄ ſꝫ ꝓprie alijs ſciētijs Ad ſcđam rñdet. p. ꝙ interrogatões q̄ ꝑ̄ue fiũt de ꝑtinētibꝫ ad geometriã vt q̄rendo de ꝯcurſu lineaꝝ ꝑalellaꝝ. vel dũ interrogaꝛ de oppoſito alicuiꝰ ꝓncipij vel ꝯcl'onis geometrice ille ſꝫ ſm̃ q̇d geometrice. qꝛ ſꝫ de his q̄ ꝑtinẽt ad geometriã. ſꝫ ſimpl'r ſꝫ nõ geometrice. q̇a ſunt ꝯ̄ veritateꝫ geometricã. Ex q̄ pꝫ ꝙ ſicut ariſmꝰ dꝛ duobꝫ modis. vno mõ. qꝛ eſt oĩno ſine ſono. Alioº qꝛ ꝑ̄auũ hꝫ ſonuꝫ. ita q̄ſtio ꝑt dici nõ geometrica dupl'r. Unoº qꝛ nulloº eſt de ꝑtinētibꝫ ad geometriã vt ꝓprie interrogatões aliaꝝ ſciaꝝ. Alio mõ dꝛ nõ geometrica. qꝛ lꝫ ſit de ꝑtinētibꝫ ad geometriam tñ ꝑ̄ue ſe hꝫ ad veritatē geometricaꝫ. ⁊ h̄ mõ dꝫ dici geometrica ſm̃ q̇d. ⁊ nõ geometrica ſimpl'r. Uñ in ꝓ̇ma q̄ſtione nõ geometrica habeꝛ ignoꝛãtia ꝑ̄ue negatiõis de his q̄ ꝑtinēt ad geometriã. Scđa vero fit ꝑ ignoꝛantiã ꝑ̄aue diſpõnis ⁊ q̄nq; ꝑt acquiri ꝑ ſyll'm. Pro ſoᶜ 3ᵉ q̄õnis poniꝛ

Concluſio ꝓ̇ma. ſyll'us ignoꝛãtie q̄ fit in demõ̃ratiuis nõ eſt ꝑalogiſmꝰ. hoc eſt ſyll'ſ peccans in foꝛma ſed ē ſyll'ſ peccãs in materia. ꝓbat. p. dupl'r. qꝛ ſi eēt ꝑalogiſmꝰ vel fieret indictiõe vel extra dcõem nullũ ē dcm̃. ḡ. ⁊c̄. Primũ ꝓbaꝛ. ſ. ꝙ nõ fit indictiõe qꝛ ſi ſic maxĩe fierꝫ ſm̃ equocatõeꝫ. ſed h̄ nõ. qꝛ in equocatõe mediũ ē idē ſm̃ vocē et nõ ſm̃ rē. ḡ dũ in voce ꝓponiꝛ ꝑt latere. ſed ſi ad ſenſum demonſtreꝛ decipere non ꝑt. qꝛ ſenſus circa ꝓpriũ ſenſibile nõ decipiꝛ niſi ſm̃ accidens. ⁊ ſimiliꝛ intellectus circa quid eſt non decipiꝛ niſi ſm̃ accidens. Sed mediũ in demõſtratione eſt definitio oñdens ꝙ quid eſt. igiꝛ in demonſtratiuis ſciētijs nõ accidit deceptio ꝑ equocationē medij. cũ talis nõ accidat niſi in voce Ut ſi q̄raꝛ an aliq̄d carmē ſit circulus ⁊ ſolũ hoc voce ꝓferaꝛ ꝑt fieri deceptio. vt ſi dicatur ōis circulus eſt figura. poema homeri eſt circulꝰ. ḡ poema homeri eſt figura. Si vero ad ſenſum demõſtreꝛ circulus in puluere deſcriptus. ⁊ q̄raꝛ an aliq̄d carmē ſit ille circulꝰ nõ fiet deceptio. igiꝛ ꝑ fallacias in dcõne q̄ ſumunt cãm apparētie ex ꝑte vocis nõ fit ꝑalogiſmꝰ in diſciplinis. Deiñ ꝓbat phs. ꝙ ibi nõ fiat ꝑalogiſmus extra dcõem rõe cuꝰ prius oñdit ꝙ in doctrinalibꝫ ſciētijs nõ pñt fieri inſtantie niſi raro. qꝛ nõ ferꝛ inſtãtia niſi ſit vl'is. ſed in demonſtratiuis nõ ꝑt ferri inſtãtia niſi ſit vl'is. qꝛ demõſtratiue ſcie ꝓcedunt ex vniuerſalibꝫ que ſunt vere in omnibꝫ. iõ non ferꝛ in ipis inſtantia niſi ſit vl'is. qꝛ illa inſtantia que ferꝛ ad aliquã ꝓpoſitõem poſtea aſſumiꝛ vt ꝓpoſitio demonſtratiua. In dialecticis vero qꝛ ꝓcedunt ex his que vera ſunt vt in pluribꝫ facile eſt dare inſtantiã. Tunc arguiꝛ ſic. qꝛ ꝑalogiſmo extra dictionē frequēter obuiamus ferēdo inſtãtiaꝫ et oſtendendo defectũ eius. ſed in demõſtratiuis raro ferũtur inſtantie. igiꝛ ibi nõ fit paralogiſmus extra dictionem. Secũdo ꝓbat ꝙ ſi ibi fieret paralogiſmus extra dictioneꝫ maxime eſſet circa fallaciã ꝯñtis. ſed hoc non. igiꝛ ⁊c̄. Minoꝛ patet. qꝛ paralogiſmus cõſequentis fit accipiēdo ꝓ̄dicata vtriuſq; inherentia. vt ſic arguendo. Illud cito generaꝛ quod generaꝛ in multiplicata analogia. ſed ignis generaꝛ in multiplicata analogia. quia ex vno pugillo terre fiũt decem aque centũ aeris ⁊ mille ignis. igitur ignis cito generatur. Et ſic arguendo arguitur a poſitione conſequentis ad poſitõem añtis. ſed nõ cauſaꝛ deceptio a poſitõne añcedentis ad poſitõem ꝯñtis niſi ex falſo inferaꝛ verũ. qꝛ ſi antecedēs ſit verũ ſicut ꝯñs nõ eſt deceptio ex cõſequente inferendo añs. ſed in demõſtratiuis nunq; ex falſis oſtendiꝛ verũ. ſed ſemꝑ ꝓcediꝛ ex veris. igiꝛ ibi nõ fit deceptio ꝑ fallaciã ꝯñtis. Item fallacia ꝯñtis cõtingit qñ nõ eſt cõuertibilitas ꝯñtis ⁊ añtis. ſed in mathematicis et alijs ſciētijs demõſtratiuis ſꝑ ꝓcediꝛ ex cõuertibilibꝫ. qꝛ demonſtrationes nõ ꝓcedunt ꝑ accidētia. ſed ꝑ ꝓprias definitões. Et ꝑ hoc differũt a ſyllogiſmis dialecticis. igiꝛ in diſciplinis nõ fit deceptio ꝑ fallaciã cõſequentis

Concluſio ſecũda ⁊ rñſalis ad queſitũ ſcientie doctrinales ſunt certiſſime. qꝛ ꝑ ſcias doctrinales intelliguntꝛ ſcie demõſtratiue q̄ ſyllogiſmo demõſtratiuo vtuntur. ſed demõſtratio facit ſcire ſimpl'r. ⁊ ſyllogiſmus dialecticus enthimema vel exemplũ ex q̇bus ꝓcedunt alie ſciētie nõ faciunt ſcire ſimpl'r. igiꝛ demonſtratiue ſcie ſunt certiſſime Scđo ꝓbatur qꝛ in demonſtratiuis ſciētijs rarius cõtingunt deceptões q̃ in dialecticis. qꝛ in ipſis nõ ꝑt fieri paralogiſmus in dictione nec extra dictionē vt ꝓbatuꝫ eſt. igiꝛ demõſtratiue ſcie ſunt certiſſime. Et hec de primo

Dubitaꝛ primo. Quot cõuertibilitates cõcurrũt ad demonſtratõem Ad dubiũ rñdetur ꝙ in demonſtratõe ꝑt eſſe triplex ꝯuertibilitas. Prima eſt in veritate ⁊ falſitate premiſſaꝝ ⁊ ꝯcluſionis. Scđa eſt cõuertibilitas termioꝝ. qꝛ demõſtratio ꝓcedit ex termis ꝯuertibilibus. Tercia eſt cõuertibilitas cauſe ⁊ effectus

Dubitaꝛ ſcđo Utrũ demonſtratões poſſint augeri ꝑ diuerſa media Ad dubiũ rñdeꝛ ꝙ demonſtrationes nõ augenꝛ ꝑ diuerſa media. ſed pñt augeri in poſt aſſumēdo ⁊ in latus. Et hoc infert phs ex dictis. Primũ em̃ pꝫ. qꝛ vnius rei eſt vna cauſa potiſſima per quã res eſt ſed illud eſt mediũ in demõſtratione potiſſima. igiꝛ demõſtrationes potiſſime nõ augenꝛ ꝑ diuerſa media Itē medium in demonſtratiõe potiſſima ē definitio. ſed vnius rei vnica eſt definitio cõpleta. igiꝛ ⁊c̄. Sed qđ augenꝛ in poſt aſſumēdo paꝫ. qꝛ q̄nq; ſub ſubiecto minoꝛis ꝑt ſumi alia minoꝛ extremitas de qua maioꝛ ꝑt oſtendi vt facta demõſtratõe de om̃i triangulo poterit ſubſumi yſocheles. Et ꝙ poterit fieri ſubſumptio in latus pꝫ. qꝛ q̄nq; ꝯtingit ſubſumere plura nõ ſubalternatim poſita ad inuiceꝫ que tñ ſꝫ ſub medio demõſtrationis vt ſub iſta maioꝛe om̃is numerus eſt finitus vel infinitus ꝑt ſumi numerus impar. ⁊ deinde numerus par ad ꝓbandũ ꝙ vterq; ſit finitus vel infinitus. Et iſtis duobus vltimis modis nõ multiplicanꝛ demõſtrationes ꝑ diuerſa media. ſed virtute eiuſdē medij demonſtranꝛ plures ꝯcluſiones quaꝝ tñ ſola ꝓ̇ma eſt ꝓpter quid ⁊ potiſſima alie ſunt ꝑticulares. Et hec de ſcđo

Ad rões. Ad primã diciꝛ ꝙ rarius cõtingũt tales deceptões ⁊ ignoꝛãtie in demõſtratiuis q̃ in dialecticis. iõ non valet ꝯñtia. Ad ſcđam dꝛ ꝙ in aliq̇bꝫ demõſtratiuis ꝓcediꝛ ex notioꝛibꝫ nobis. ⁊ q̄nq; ex notioꝛibꝫ ſm̃ naturã Uñ in mathematicis vbi eadē ſunt nota primo nobis ⁊ nature ꝓcedimus a notioꝛibꝫ nobis ⁊ etiã nature. ſed in phyſicis ⁊ metaphyſicis demonſtrationes ꝓcedunt ex notioꝛibꝫ ſimpl'r ⁊ ignotioꝛibꝫ nobis quãtũ ad aptitudinē ſue nature. ſed tñ in vtriſq; oꝑtet ꝙ ꝓ̄miſſe ſint nobis in actu notioꝛes q̃ ꝯcluſio aliter ꝓpter ꝓ̄miſſas hõ nõ crederet ꝯcluſioni Ad terciã dꝛ ꝙ hic ꝯꝑat phs ſciētias demõſtratiuas ꝯcluſionũ acq̄ſitãs ꝑ demõſtratõem ad ſciencias cõcluſionũ acq̄ſitas ꝑ alias argumẽtationes. vt ꝑ ſyllogiſmũ enthimema vel exemplũ. ideo non eſt cõtra cõcluſionem philoſophi ꝙ ſciētia principioꝝ demõſtrationis certioꝛ eſt ſcia ꝯcluſionis. Et hec de queſtione

¶ Quartus tractatus

Ed quia differũt ſcire quia. ⁊ ꝓpter q̇d ſcire. primũ q̇dem in eadē ſcia ⁊ in hac dupl'r Uno q̇dem mõ. ſi ꝑ nõ mediũ fiat ſyllogiſmus Non em̃ accipiꝛ ꝓ̇ma cauſa. ſed q̄ eſt ꝓpter q̇d ſcia ſm̃ primaꝫ cauſam. Alio vero mõ ſi nõ per media q̇dem ſed nõ ꝑ cauſam. ſed ꝑ ꝯuertētia ⁊ ꝑ notius. Nihil em̃ ꝓhibet eque ꝓ̄dicantiũ notius eſſe aliq̄n nõ cãm. Quare ꝑ hãc erit demõſtratio. Ut qꝛ ꝓpe ſunt planete ꝓpter id ꝙ non ſcintillãt. Sit igiꝛ in quo c planete. in quo b nõ ſcintillare. in quo a ꝓpe eſſe. verũ igiꝛ b de c dicere planete em̃ non ſcintillant. ſed ⁊ a de b non ſcintillãs em̃ ꝓpe eſt: hoc aũt accipiaꝛ aut ꝑ inductionē. aut ꝑ ſenſum. neceſſe eſt ḡ a ipi c ineē Quare demõ̃ratũ ē ꝙ erratice ꝓpe ſt. h̄ em̃ ſyll'ſ non eſt ꝓpter quid: ſed qꝛ. Non em̃ ex eo ꝙ non ſcintillant ꝓpe ſunt. ſed ꝓpter id ꝙ ꝓpe ſunt nõ ſcintillant Cõtingit ãt ꝑ alteꝝ alteꝝ mõ̃rare. et erit ꝓpter q̇d demõſtratio. Ut ſit c erratice b ꝓpe eſſe. a nõ ſcintillare. eſt igiꝛ ⁊ b in c. Quare et in c a ⁊ in b a. qđ eſt non ſcintillare. ⁊ erit ꝓpter quid ſyll'ſ accepta em̃ eſt prima cauſa. Iterum ſicꝫ lunaꝫ demõſtrant ꝙ ꝑ incremēta circularis

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL

ſit Sic quidẽ igiꝛ ipſius qꝛ factus eſt ſyllogiſmꝰ E cõuerſo aũt poſito medio ipſius ꝓpter quid ſit ſyllogiſmus Non enĩ ꝓpt augmẽta circularꝭ eſt. ſed quia circularis eſt accipit augmenta huiuſmodi Luna ſit in quo. c in quo b augmentũ in quo a circulare. In quibus aũt media nõ conuertunꝛ ſꝫ tranſcendũt ⁊ eſt notius qꝺ nõ eſt cauſa. qꝛ demonſtratur. ⁊ non propter quid.

Amplius in quibꝫ mediũ extra ponitꝛ. ⁊ hiis enĩ ipſius qꝛ nõ ꝓpt qꝺ demrãtio ẽ. nõ enĩ dꝛ cã Ut quare nõ reſpirat paries. qꝛ nõ eſt aĩal. Si enĩ hoc nõ reſpirãdi cã eſt oꝫ eẽ aĩal cãm reſpirãdi. Ut ſi negatio cã eſt ipſius nõ eſſe. affirmatio eſt eẽ. Sicͭ ſine mẽſura eſſe calida ⁊ frigida ñ ſanandi cã eſt. qꝛ cũ mẽſura eſſe cã eſt ſanãdi Silr aũt ⁊ ſi affirmatio eſt cã ipſius eſſe. negatio ẽ cã nõ eſſe. In hiis aũt ſic demõſtratis qꝺ dictũ eſt nõ ꝯtingit. nõ enĩ oẽ aĩal reſpirat. Sylls aũt huiuſmodi cã ſit in media figura. vt ſit a. aĩal in q b reſpirare. in quo c paries. in b qꝺẽ igiꝛ oĩ eſt a Oẽ enĩ reſpirãs aĩal eſt. in c aũt nullo eẽ a Quare neqꝫ b in c nullo eſt. Nõ igiꝛ reſpirat paries Cõparanꝛ enĩ hmõi cãꝝ dictꝭ ſm excellẽtiã hoc aũt eſt plurimũ diſtanter mediũ dicere. Sic enĩ illud eſt anacharſidis ꝙ in ſcitis nõ ſũt ſibilatores neqꝫ enĩ vites. Scdm quidẽ eandẽ ſciẽtiã ⁊ ſm coꝝ poſitionẽ hee drñe ſunt ipiꝰ qꝛ (ad cũ qui eſt propt quid) ſyllogiſmũ. Alio autẽ mõ differt ꝓpter qꝺ ab ipõ qꝛ. qꝺ eſt ꝑ aliã ſciam vtrũqꝫ ſpeculari Hmõi aũt ſunt quecunqꝫ ſic ſe hñt ad inuicẽ ꝙ alterũ ſub altero eſt. vt ſpeculatiua ad geometriã. machinatiua ad ſteriometriam ⁊ armonica ad arithmeticã. ⁊ appentia ad aſtrologiã Fere aũt vniuoce ſunt haꝝ ſciaꝝ qdaꝫ vt aſtrologia mathematica. q eſt naualis ⁊ armonica. mathematica q eſt ſm auditũ. Hoc aũt ipm qꝛ ſenſibiliũ eſt ſcire. ſed ipm ꝓpter qꝺ mathematicoꝝ. hi enĩ cauſaꝝ demonſtratiões hñt Et multotiẽs neſciũt ipm qꝛ. Sicut vlẽ ꝯſiderãtes multotiẽs qdã ſingulariũ neſciunt ꝓpter id. qꝺ nõ intendũt. Sunt aũt hec quecũqꝫ alterũ qꝺeꝫ ſunt ſm ſubſtantiã ⁊ vtunꝛ ſpeciebus. Mathematice enĩ circa ſpẽs ſũt. Nõ enĩ de ſubiecto aliq. ſi enĩ de ſubiecto aliq geometrica ſunt. ſed nõ ſm ꝙ de ſubiecto ſunt. Hꝫ aũt ſe ad ſpeculatiuaꝫ ſicut hec ad geometriam. Alia ad iſtam vt id qꝺ ẽ de yride. ipm qꝺẽ quia phyſici eſt ſcire. ſed ꝓpter qꝺ ꝑſpectiui. aut ſimpliciter aut ſm doctrinam. Multe enĩ et nõ ſub ſe inuicem ſcientiaꝝ ſe habent ſic. vt ad geometriã medicina Q enĩ vulnera circularia tardius ſanãꝛ medici ſcire qꝛ. ꝓpt qꝺ aũt geometrie

Querit. vtrum demõſtratio ꝓpter quid ⁊ demõſtratio qꝛ eſt. inter ſe differant Arguiꝛ ꝙ nõ ꝑmo. qꝛ oĩs demõſtratio eſt ſyllogiſmus faciẽs ſcire. ſed ſcire eſt rem ꝑ cãm cognoſcere. igiꝛ oĩs demõſtratio eſt ꝓpter qꝺ Scdo aliqua demõſtratio. qꝛ eſt ꝓcedit ex cauſis vt dꝛ in textu. igiꝛ nõ oĩs demõſtratio qꝛ eſt differt a demonſtratione ꝓpter qꝺ. Tercio impoſſibile eſt de aliq ſcire ꝓpter qꝺ quin de eodẽ ſciaꝛ qꝛ eſt. Nam queſtio qꝛ eſt ꝑcedit queſtionẽ ꝓpter qꝺ eſt. igiꝛ demõſtratio ꝓpter qꝺ ⁊ quia nõ diſtinguunꝛ inꝛ ſe In oppoꝰ eſt. p. in textu ꝑº videbiꝛ de queſito

Sciendũ primo ꝙ poſtqꝫ phs determinauit de demonſtratione ꝓpter qꝺ ſm ſe ⁊ abſolute. ꝯñter determinat de ipa in ꝯꝑatione ad demõſtrationẽ qꝛ eſt oſtendendo differentiã vnius ab altera Et ꝑmo aſſignat differentiã eaꝝ in eadẽ ſcia. Et ſecũdo in diuerſis ſcientijs. Et in eadẽ ſcia aſſignat duplicẽ differentiã ſm duo q reqrunꝛ ad demonſtrationẽ ꝓpter qꝺ. Unũ eſt ꝙ ſit ex cauſis. aliud eſt ꝙ ſit ex immediatis ⁊ proximis. Primo igiꝛ differunt. qꝛ demõſtratio qꝛ eſt quãqꝫ ſit ꝑ cauſam non immediatã ſꝫ remotã. Alio mõ qꝛ ſi ſit ꝑ immediata nõ tñ eſt ꝑ cauſam ſed ꝑ effectus cõuertibiles ⁊ immediatos. ⁊ talis demrãtio ꝓcedit ꝑ illud qꝺ eſt notius quo ad nos. Naꝫ effectus quãqꝫ eſt nobis notioꝛ lꝫ cauſa ſimplr ſit notioꝛ. Et de iſto ſcdo mõ ꝑmo dat phs exempla vt ſi demonſtreꝛ ꝙ planete ꝓpe ſunt ꝑ illud mediũ. qꝛ nõ ſcintillant eſt demõſtratio ab effectu ad cauſam. qꝛ nõ ſcintillare non eſt cauſa ꝙ planete ꝓpe ſunt ſed ecõtra. qꝛ ꝓpe ſunt ergo nõ ſcintillant. naꝫ viſus in apprehẽſione ipſoꝝ nõ caligat. Aliud exemplũ eſt vt ſi demonſtreꝛ ꝙ luna eſt circularis figure. qꝛ augeꝛ ⁊ diminuiꝛ circulariter talis demõſtratio eſt ab effectu cõuertibili ad cãm ſuam. Et vt dꝛ in textu tales demõſtrationes poſſunt cõuerti in demõſtratõem ꝓpter qꝺ faciẽdo de medio maiorẽ extremitatẽ ⁊ ecõtra. Quãdoqꝫ etiã demõſtratio qꝛ eſt ꝓcedit ab effectu ñ cõuertibili qñ talꝭ effectꝰ ẽ nobis notioꝛ. ⁊ cũ effectus excedit minorẽ extremitatẽ ⁊ excediꝛ a maiore bene ſit demõſtratio affirmatiua vt ſi de hoĩe demonſtreꝛ ꝙ hꝫ aĩam ſenſitiuã. qꝛ moueꝛ motu ꝓgreſſiuo Sed ſi mediũ ſit cõuertibile cũ maiore extremitate ⁊ excedat minorẽ nõ ſit demõſtratio affirmatiua. vt non ſeqtur iſte habet pulſum cõmotũ. igiꝛ febricitat. ſed fieret negatiue ſic. iſte nõ habet pulſum ꝯmotũ. ergo non febricitat. Deinde dat exemplũ phs de ꝑmo mõ vt ſi demõſtreꝛ ꝙ paries nõ reſpirat. qꝛ nõ eſt aĩal. ibi nõ eſſe aĩal eſt cauſa remota huiꝰ qꝺ ẽ nõ reſpirare ⁊ nõ ꝓpinqua. qꝛ eſſe aĩal nõ eſt cauſa ꝓxima huius qꝺ eſt reſpirare. ſed eſſe aĩmal hñs pulmonẽ eſt cauſa ꝓxima reſpirandi mõ ſicut affirmatio eſt cauſa affirmationis. ita negatio eſt cauſa negationis. Et talis demõſtratio ſemꝑ ſit negatiua. Nã poſita cauſa remota nõ poniꝛ effectus. ſed ipa remota remoueꝛ. et pt fieri hoc mõ in ſecũda figura. Oĩe reſpirãs eſt aĩal. paries nõ eſt aĩal. ergo nõ reſpirat. ⁊ arguẽdo ſic. oĩe reſpirãs hꝫ pulmonẽ. paries nõ hꝫ pulmonẽ. igiꝛ nõ reſpirat. ibi eſt demõſtratio ꝓpter qꝺ ꝓcedens ꝑ cauſam ꝓximam. Quãqꝫ vero vt dꝛ in textu ꝓcediꝛ ꝑ cãm remotã. quãqꝫ ꝑ remotiorẽ. quãqꝫ ꝑ remotiſſimã. Exemplũ eſt de argumẽto Anacharſidis ſic arguentis In ſyria. hoc eſt apud ſcitas nõ ſunt vites. igiꝛ ibi non ſunt ſibilatores. Iſtud mediũ eſt valde remotũ. ſed ꝓpinquius ponereꝛ nõ habere vinũ ꝑ medio ⁊ ꝑ ſibilatões pt intelligi qlibet cantus vel ſpẽaliter vindemiantiũ

Sciendũ eſt ſcdo. ꝙ inter demonſtratiõem ꝓpter qꝺ et qꝛ. phs oñdit drãm in diuerſis ſcientijs. primo qñ vna ſcia eſt ſubalternata. Et ſcdo qñ ſunt penitus diſꝑate. ꝑmo differũt qñ vna ſcia eſt ſubalternata. qꝛ in ſcia ſuperiori ſiunt demonſtratões ꝓpter qꝺ ⁊ in ſcia inferiori ſit demonſtratio qꝛ eſt. ⁊ ſic qꝛ eſt et ꝓpter qꝺ ꝑtinent ad diuerſas ſcientias ſubordinatas. ⁊ vt dꝛ textus multotiens aliq ſciunt ꝓpter qꝺ ⁊ neſciunt qꝛ ẽ. Et iſtud intelligendũ eſt de affirmatiua ꝯcluſione vli. qꝛ quicũqꝫ ſcit ꝓpter qꝺ de aliquo vli ſcit etiã. qꝛ ẽ de ipõ. ſꝫ nõ ꝓpter hoc ſcit. qꝛ eſt de ꝑticularibꝫ ſub eo ꝯtentis. Ideo ſcientes vlẽ neſciunt multotiens qdã ſingularia. qꝛ nõ ꝯſiderant habitudinẽ coꝝ ad ſuũ vlẽ. ⁊ ecõtra aliqui pñt ſcire. qꝛ eſt q tñ ignorant ꝓpter qꝺ ⁊ hoc ꝯtingit in ſcientijs ſubalternatis. qꝛ vna eſt alteri ſubordinata. Unñ ſcia ſubalternans ⁊ ſubalternata differunt ex ꝑte ſubiecti. qꝛ quãqꝫ ſubalternans ꝯſiderat ea q hñt eſſe in materia pure ⁊ abſolute. vt geometria ꝯſiderat lineã et ſupficiẽ q ſunt in materia nõ tñ inquantũ ſunt in materia ſenſibili. ſed abſtrahendo ſm ꝯſideratõem. ſꝫ ecõtra ſcientie ſubalternate applicant ad materiã ſenſibileꝫ ea q ꝯſideranꝛ in ſubalternantibꝫ abſolute. iõ in ſuꝑioribus ſcientijs ſiunt demonſtratões abſolute ꝑ formã et in inferioribꝫ ꝑ formã ꝯtractã ad materiã ſenſibilẽ ⁊c.

Concluſio ꝑma. Scientia q eſt ſubalternata reſpectu vnius eſt ſubalternãs reſpectu alterius ⁊ reſpectu ipſius dꝛ ꝓpter qꝺ. ꝑatꝫ qꝛ ꝑſpectiua eſt inferior ad geometriã. ⁊ tñ reſpectu ſcientie de yride. ẽ ſubalternans ⁊ dꝛ ꝓpter qꝺ. nã ſcia de yride applicat ꝑncipia ꝑſpectiue ad determinatã materiã ſenſibilẽ. ⁊ ſic patꝫ ꝙ differũt ꝓpter qꝺ ⁊ qꝛ eſt in ſcientijs ſubordinatis. Sꝫ in ſcientijs nõ ſubordinatis vt ſunt medicina et geometria iſto mõ differũt. vt medicus ꝑ experientiam ſcit ꝙ vulnera circularia tardius ſananꝛ qꝫ oblonga. et ita ſcit qꝛ eſt tm. ſꝫ geometer de illo ſcit ꝓpter qꝺ ſcꝫ. qꝛ circulꝰ eſt figura ſine angulo. iõ ꝑtes vulnerꝭ circularis magꝭ diſtãt qꝫ alterius et ſic nõ pñt de facili ꝯiungi

Concluſio ſcda. Demonſtratio ꝓpter qꝺ et qꝛ eſt ab inuicẽ diſtinguunꝛ ⁊ ſilr ſcire q cauſanꝛ ab ipſis ꝓbaꝛ ꝯcluſio ꝑ differẽtias aſſignatas in eadẽ ſcia qꝛ demonſtratio ꝓpter qꝺ eſt ex ꝓprijs cauſis et imediatꝭ. ſꝫ demonſtratio qꝛ eſt ſit ex cauſis remotis vel ab effectu ad cãm. Probaꝛ etiã ꝯcluſio ꝑ drãs aſſignatas in diuerſis ſcientijs. qꝛ ille demonſtratões ab inuicẽ diſtinguuntur q hñt determinate fieri in diuerſis ſcientijs. ſed ſic ẽ de ꝓpter quid et qꝛ eſt igitur.

Dubitaꝛ ꝑmo Quot modis vna ſcia pt eſſe ſub altera. Ad dubiũ rñdeꝛ ꝙ duobꝫ modis. Uno mõ qñ ſubiectũ vnius eſt ſpẽs ſubiecti alteriꝰ. ſicut aĩal eſt ſpẽs corꝑis naturalis. iõ ſcientia de animalibꝫ eſt ſub ſcientia naturali et hoc mõ vna ſcientia non eſt alteri ſubalternata. Alio modo vna ſcientia eſt ſub alia quando ſubiectum inferioris contrahit ſubiectum ſuperioris ꝑ drñtiam extraneã et ſe hꝫ ad ipm ſicut materiale ad formale. et hoc mõ hic intelligiꝛ vnã ſciaꝫ eẽ ſub altera Et dꝛ eſſe ſubalternata alteri ſicut ꝑſpectiua eſt ſub geometria et muſica ſub arithmetica. Et de iſtis. dꝛ in textu ꝙ ſunt fere vniuoce. qꝛ vniuoca dicunꝛ quoꝝ ratio eſt vna et ratio a forma ſumitur et qꝛ iſte ſcientie vnã formam ꝯſiderant. ideo ſunt fere vniuoce. Et dicitur fere qꝛ ſcientia ſuperior accipit illam formã ſimplr et abſolute. ſꝫ ſcia inferior applicat illã formã ad materiã ſenſibilẽ

Dubitaꝛ ſcdo. Quot reqrunꝛ ad hoc ꝙ vna ſcientia ſit alteri ſubalternata. Ad dubiũ rñdetur ꝙ due ꝯditões reqruntur. Prima eſt ꝙ ſcientia ſubalternans demonſtret ꝓpter quid et ſcientia ſubalternata qꝛ e. Scda eſt ꝙ ſubiectũ ſcientie ſubalternantis ꝯtrahitur in ſcientia ſubalternata ꝑ differentiã extraneam. ita ꝙ ſubiectũ ſubalternate ſe habeat ad ſubiectũ ſubalternantis ſicut materiale ad formale.

Ad rões: Ad ꝑmã dꝛ ꝙ nõ oẽ ſcire eſt reꝫ per cauſam cognoſcere vt dꝛ definitio ſcire. ſed ſoluꝫ ſcire ꝓpter quid Ad ſcdam dꝛ ꝙ demonſtratio quia eſt nunqꝫ ꝓcedit per cauſam ꝓximam ⁊ immediatã. ſicut demonſtratio ꝓpter quid. Ad terciam diciꝛ ꝙ licet de eadem ꝯcluſione vniuerſaliter cognitꝰ propter quid. cognoſcaꝛ et quia eſt non tamen de quolibet particulari. et dato illo ꝙ habereñꝛ de eadem concluſione. adhuc differrẽt. qꝛ demonſtratio ꝓpt qꝺ nõ ſolũ oñdit veritatẽ rei. ſed cauſam veritatis. et ab illo vltimo habet actualiter denominari. licet virtualiter contineat virtuteꝫ demonſtrationis quia eſt.

Quintus tractatus.

Iguraꝝ aũt magis ſcire faciens maxime ꝑma eſt. mathematice etenĩ ſcientiaꝝ ꝑ hanc ferunt demonſtratões. vt arithmetica ⁊ geometria ⁊ ꝑſpectiua et fere dicere eſt quecunqꝫ ꝓpter qꝺ faciunt ſpeculatõnem aut enĩ oino. aut ſicut frequẽtius ⁊ in pluribꝫ ꝑ hanc figurã (q eſt ꝓpter qꝺ) ſit ſylls. Quare et ꝑ hanc erit maxime faciens maxime propter qꝺ ſpeculari. Poſtea ipſius qꝺ qꝺ eſt ſciam per hanc ſolã figurã venari poſſibile eſt. In media enĩ figura non cathegoricus ſit ſyllogiſmus. ſꝫ certior noticia affirmatõne qꝫ negatõne colligiꝛ ſed ipſius (quod quid eſt ſcientia) eſt affirmationis. In vltima ſit qꝺem. ſed non vlr. ſꝫ qꝺ quid eſt vniuerſaliũ eſt. Non enĩ quodãmodo eſt animal bipes homo Amplius hec qꝺem illius nihil indiget. Ille autem per hanc denſantur ⁊ augmentanꝛ quouſqꝫ vtiqꝫ ad imediata veniãt. Manifeſtũ igiꝛ ꝙ maxime ꝓpriũ ſcire eſt in ꝑma figura: Sicut aũt eẽ a in b ꝯtingit indiuidualiter ſic et non eſſe concediꝛ. Dico aũt indiuidualr eẽ aut nõ eẽ eo ꝙ nõ ẽ eoꝝ medium Cũ igiꝛ aut a qꝺẽ: aut b in toto qdã ſit. aut ⁊ ambo nõ ꝯtingit a in b ꝑmo non eẽ. Sit enĩ a in toto c. ergo ſi b nõ eſt in toto c. pt enĩ a eſſe qꝺem in quodã toto. ſed b non eẽ in hoc. erit ſylls. ꝙ nõ ſit a in b. Si enĩ in a qꝺẽ oĩ ẽ c in b aũt nullo eſt in b nullo ẽ a. ⁊ hꝫ ꝑ mediũ c. Silr aũt ẽ ⁊ ſi b in

toto q̄dā eſt. vt in d. d aūt in oīb. eſt. a. autē in nullo b. erit ꝑ ſyll'm Eodē āt mō demōſtrabit̄ ꝛ ſi vtraqꝫ in toto q̄dā ſit. Nā āt ꝯtingit b nō inee in quo toto eſt a aut iterū a. in q̄ eſt b. manifeſtū ex coordinatōib' ē. q̄cūqꝫ nō cōmutant̄ ad inuicem. Si em̄ nihil eoꝝ q̄ ſunt in a c d coordinatione de nullo p̄dicat̄. q̄ ſunt in b e. ſ. a aūt in toto p. ſit coordinatōe exiſtēti. manifeſtū ꝙ b non erit in p. cōmutarent̄ em̄ coordinatōes Silr āt eſt ꝛ ſi b in toto quodā eſt Si v̾o neutꝝ ſit in toto nullo Nō ē āt in b' neceſſe ē indiuidualiter nō eē: Si em̄ erit mediū. necē eſt alteꝝ ipoꝝ in toto quodā eē. aut em̄ in p̄ma figura aut in media erit ſyll's. Si q̄dē igit̄ in p̄ma figura. b erit in toto q̄dā. affirmatiuā em̄ ad hāc optz fieri ppoſitōnem. Si v̾o in media q̄cunqꝫ ꝯtingit ad vtrāqꝫ em̄ poſito p̄uatiuo fit ſyll's. Cū āt vtraqꝫ negatiua ſit nō erit. Manifeſtum igitur ē ꝙ cōtingit aliud in alio non eſſe indiuidualiter. ꝛ q̄n contingat. et quō diximus.

Querit̄. vtꝝ p̄ma figura maxime faciat ſcire Arguit̄ ꝙ nō. q2 in qualibet figura fit ſyll's demonſtratiuus ꝓpter q̄d. igit̄ in qualibet figura fit ſyll's faciens ſcire ſimpl'r et ſic p̄ma nō facit magis ſcire q̄ȝ alie Secundo. in alijs figuris a p̄ma fit oē gen⁹ demonſtratōis et demonſtratio ꝓpter q̄d ꝛ q2. oſtenſiua. et ad ipoſſibile affirmatiua ꝛ negatiua. vl'is et p̄ticularis. igit̄ p̄ma non maxime facit ſcire. Tercio. ſicut fiunt demōſtratōes ꝓpter q̄d affirmatiue ita fiunt negatiue. igit̄ in ſcd̄a figura q̄ ꝯcludit vl'r et negatiue p̄nt fieri demōſtratōnes potiſſime negatiue. igit̄ p̄ma figura nō maxime facit ſcire. In oppoſitū eſt ph̄s in textu.

Sciendū eſt p̄mo. ꝙ poſtq̄ȝ ph̄us tractauit de materia ſyllogiſmi demōſtratiui. Hic ꝯn̄r determinat de ipo ſyllogiſmo demōſtratiuo oſtendēs in qua figura fiunt potiſſime demonſtratōnes.

Sciendū ſecūdo. ꝙ quia tercia figura ꝯcludit tm̄ p̄ticulariter ꝛ demōſtratio eſt de vl'ib'. iō iſta cōparatio p̄ncipaliter fit inter p̄mā ꝛ ſcd̄am figuras. Et q2 in ſcd̄a figura ſolū ꝯcludit̄ negatiue. iō ſi nō eſſent demonſtratōes negatiue in p̄ma figura adhuc cōparatio eſſet inutilis. Et ob hoc ph̄s in iſto paſſu oſtendit ꝙ ſicut ſunt aliq̄ ꝓpōnes affirmatiue imediate ꝛ aliq̄ mediate ꝛ demōſtrabiles ita dicendū eſt de negatiuis.

Cōcluſio p̄ma. Omniū figuraꝝ p̄ma ē maxime faciēs ſcire ſimpl'r. ꝓbat. p. tripl'r. p̄mo q2 illa figura ē maxīe faciēs ſcire in q̄ maxime fit demōſtratio ꝓpt̄ q̄d. ſꝫ p̄ma figura ē h'mōi. q2 ſcie mathematice q̄ maxime ꝓpter q̄d demonſtrāt ſꝑ vel in plurib' vtunt̄ p̄ma figura. Igit̄ p̄ᵃ figura maxīe facit ſcire. Scd̄a rō ē. ꝙ q̄d ē hꝫ potiſſimū locū in demōſtratōib' q2 definitō dicens ꝙ q̄d eſt. eſt p̄ncipiū demōſtratōis. vel ꝯcluſio vel tota demonſtratio poſitōe differēs. ſꝫ ad inueſtigandum ꝙ q̄d eſt ſola p̄ma figura eſt ꝯueniens. Igit̄ ſolū in ea fiunt demonſtratōes potiſſime. Minoꝝ patꝫ. q2 qđ q̄d eſt de eo cuius eſt vl'r ꝛ affirmatiue p̄dicat̄ qđ ſolū fit vl'r ꝯcludit̄ in p̄ma figura. Tercia rō alie figure in ſuis demonſtratōnib' indigent p̄ma. et p̄ma non indiget ip̄is Igit̄ p̄ma eſt maxime faciens ſcire. Añs ꝓbat ph̄s q2 ad p̄fectā demōſtratōem oportet ſumere ꝓpōnes imediatas vel ſi ſint mediate opoꝛꝫ ꝙ reducant̄ ad imediatas. Qđ fit dupl'r. ſcꝫ ꝯdenſando media ꝛ augmētando. ſꝫ hec ꝯdenſatio ꝛ augmētatio ſolū fit ꝑ p̄mā figurā q2 ſolū in p̄ᵃ ꝯcludit̄ vl'is affirmatia. Nā ſolū in p̄ma figura ē mediū int̄ extrema. Igit̄ alie figure īdigēt p̄ma

Cōcluſio ſcd̄a. Aliq̄ ſunt ꝓpōnes negatiue mediate ꝛ aliq̄ imediate. Probat ph̄s de mediatis. q2 ſi alteꝝ extremoꝝ ſit ſub aliq̄ toto ꝛ aliud ſub nullo cōtineat̄ vel ſi ābo extrema ſub diuerſis totis ꝯtineantur talis ꝓpō eſt mediata. exemplū de p̄mo. vt nulla quātitas eſt hō arguēdo in ſcd̄a figura. oīs hō eſt ſuba. nulla quātitas eſt ſuba. igit̄ nulla quātitas eſt hō. In hoc exemplo maioꝛ eſt in aliq̄ toto. minoꝛ āt nō. ꝛ p̄t fieri ecōtra ꝙ maioꝛ ſit totū ꝛ nō minoꝛ ſic. In p̄ma figura. nulla quātitas eſt ſuba ꝛ oīs linea eſt quantitas. igit̄ nulla linea ē ſuba. Exemplū de ſcd̄o. vt ſic arguendo. nulla albedo eſt linea poteſt fieri in ſecūda figura capiendo pro medio totum ex p̄te p̄dicati ſic arguēdo. Oīs linea eſt quātitas nulla albedo ē quātitas. igit̄ nulla albedo ē linea. Sꝫ capiendo totum ex p̄te ſubiecti ꝓ medio fieret ſyll's in p̄ma figura. Et dꝫ intelligi in hoc ſcd̄o mō dūꝫ extrema nō ꝯtineant̄ ſub eodē toto ꝓximo ſꝫ ſub diuerſis ꝓximis. q2 ſi talis eēt ꝓpō fieret imediata vt nullū irrōnale ē rōnale. Sꝫ ſi ſint ſub eodē toto remoto ꝛ ſub diuerſis totis ꝓximis adhuc eſt demonſtrabilis vt hec nullus lapis eſt hō. Scd̄aꝫ p̄tem ꝯcluſionis ꝓbat ph̄s q2 ſi ābo extrema ꝓpōnis ſint q̄dā tota nō ſubalternatim poſita vt nulla ſuba eſt quātitas talis ꝓpō eſt imediata. Quod ꝓbat̄. q2 ſi caperet̄ mediū ad demonſtrādum ip̄am fieret ſyll's in p̄ma figura vel in ſcd̄a vel in tercia. nō in tercia q2 ſolū ꝯcludit p̄ticularit̄ neqꝫ in p̄ma. q2 cū in ea minoꝛ ſit ſꝑ affirmatiua. opoꝛtet minorē extremitatē ꝯtineri ſub aliquo toto. neqꝫ in ſcd̄a. q2 oportet aliquā p̄miſſaꝝ eſſe affirmatiuā ꝛ cū mediū ſꝑ p̄dicetur opoꝛtet alteꝝ extremoꝝ eſſe ſub aliq̄ toto Igitur in ſcd̄a figura nō poſſet demonſtrari

Dubitat̄ p̄mo. Quare in p̄ma figura fiunt potiſſime demōſtratōes. Ad dubiū r̄ndetur ꝙ cauſa huius eſt debita diſpoſitio medij p̄me figure. quā requirit demōſtratio potiſſima ꝓpter habitudinē cauſe proprie ad effectum proprium.

Dubitat̄ ſcd̄o. Quando ꝯdenſat̄ mediū ꝛ q̄n augmentat̄ Ad dubiū r̄ndetur ꝙ mediū ꝯdenſatur q̄n eſt mediatū minori extremitati. q2 tūc oꝑtet inter ipſum ꝛ minorē extremitatē ſumere aliud mediū vl' plura. Sꝫ augmētat̄ q̄n inter medium et maioꝛem extremitatem alia media aſſumuntur.

Ad rōnes. Ad p̄mam ꝯcedit̄ ꝙ in qualibet figura fiat ſyll's ꝓpter q̄d. ſꝫ nō ita euidens ſicut in prima figura. Ad ſcd̄am negat̄ ꝯn̄a. q2 in alijs figuris a p̄ma nō fit demōſtratio vl'is ꝛ affirmatiua q̄ inter oēs eſt euidētiſſima. Etiā demōſtratōes q̄ fiunt in alijs figuris ſunt reducibiles ad p̄mā. Ad terciam d̄r ꝙ in ſcd̄a figura ſunt demōſtratōes negatiue. ſꝫ adhuc euidenti⁹ fiūt in p̄ma figura. etiā in ſola p̄ma figura eſt demonſtratio affirmatia. q̄ ſola p̄t eē potiſſima ſimpl'r

Sextus tractatus

Sm̄ contrarietatem
Ignorātia aūt non ſm̄ negationem. ſꝫ ſm̄ diſpōem dicta eſt q̄dē q̄ per ſyllogiſmū facta deceptio Hec aūt in his q̄ ſunt p̄mo. aut nō p̄mo ſunt cōtingit dupliciter. aut em̄ cū ſimpl'r eſſe accipiat vel nō eē aut cū ꝑ ſyllogiſmū accipiat opinionem Simplicis igit̄ opinionis ſimplex deceptō ſꝫ eius (q̄ eſt ꝑ ſyllogiſmū) plures ſunt deceptiones Nō ſit em̄ a in nullo b indiuidualit̄. igit̄ ſi ſyllogiſaret a eē in b. mediū accipiens c deceptus erit ꝑ ſyllogiſmū Cōtingit q̄dem igit̄ vtraſqꝫ ꝓpōes eſſe falſas. cōtingit em̄ et alterā tm̄. Si em̄ nec a i nullo c. erit neqꝫ c in nullo b. accepta aūt ſunt econtrario vtraqꝫ. vtreqꝫ erūt falſe. p̄t aūt ſic ſe habere c ad a. ꝛ ad b. ꝛ ꝙ c neqꝫ ſub a ſit. neqꝫ vl'r in b b q̄dē impoſſibile eſſe eſt in toto aliquo. Primū em̄ dictū eſt in ipſo b nō eſſe a. a aūt nō neceſſe eſt oibus (q̄ ſūt c) ineſſe vl'r. quare vtreqꝫ falſe ſunt. ſed alterā cōtingit verā accipe. Non tm̄ quālibet cōtingētē. ſed que eſt a c nā b c ꝓpoſitio ſꝑ erit falſa ꝓpter id ꝙ c in nullo eſt b. ſꝫ q̄ ē a c p̄nt eſſe vera. vt ſi a in b et in c indiuidualit̄ eſt. cū em̄ p̄dicet̄ idē p̄mū de plurib' neutrū in neutro erit. Differt aūt nihil neqꝫ ſi nō īdiuidualiter inſit Ipſius q̄dem igit̄ eē deceptio ꝑ iſtā ꝛ ſic fit ſolū. Nō em̄ erit in alia figura ipſi⁹ eſſe ſyllogiſmus Que eſt vero ip̄ius nō eē. in prima ꝛ media figura fit ſyllogiſmus. Primū igit̄ dicam⁹ quot modis fit in p̄ma figura. ꝛ q̄uo ſe h̄ntib' ꝓpoſitōib'. Contingit q̄dem igit̄ vtriſqꝫ falſis. vt ſi a i c ꝛ in b ſit indiuiduali'r Si em̄ accipiat̄ a i c nullo c. āt in om̄i b falſe ſūt vtreqꝫ ꝓpoſitiones Cōtingit āt et altera falſa. et hac q̄cūqꝫ cōtingēte. p̄t cōtingere em̄ q̄ eſt a c veram eſſe Que v̾o eſt c b falſaꝫ eſſe. ſed q̄ eſt a c veram q̄m̄ vero oib' q̄ ſūt ineſt a. ſed q̄ eſt b c falſaꝫ. q̄m̄ impoſſibile ē eſſe in b c. in quo c nullo eſt a. nō em̄ vera erit q̄ eſt a c ꝓpō. Silr aūt et ſi ſint vtreqꝫ vere ꝯcluſio vera erit Sꝫ q̄ eſt c b ꝯtingit verā eſſe cū altera ſit falſa. vt ſi b et in c ꝛ in a erit. neceſſe eſt ei alterū ſub altero eē. Quare ſi accipiatur a in nullo c eſſe falſa erit ꝓpō Manifeſtū igitur eſt q̄m̄ ꝛ cū altera falſa ſit. ꝛ in vtriſqꝫ falſis erit ſyllogiſm⁹ Sed i media q̄dē figura vtraſqꝫ ꝓpōnes totas falſas eē nō ꝯtingit. Cū em̄ a in om̄i ſit b nihil eſt accipere qđ in altero q̄dē toto om̄i in altero vero nullo erit. Oportet aūt ſic recipe ꝓpōnes. ꝛ qđ in hoc q̄dē ſit in b āt nō ſit Si v̾o erit ſyll's. Si igit̄ accipiant̄ ſic falſe manifeſtūꝫ eſt ꝙ ꝯrie ꝛ ecōtrario ſe habebunt. hoc āt ipoſſibile ē. In quodā igit̄ nihil ꝓhibet vtrāqꝫ falſam eē. vt ſi c in b. ꝛ in a quodā eſt. Si em̄ a accipiat̄ in oī c eſſe. in b aūt nullo eſſe. falſe q̄dem vtreqꝫ ꝓpōes. nō tm̄ tote ſꝫ in quodā. ꝛ econtraria āt poſitiuo p̄uatiuo. Silr alterā āt eē falſaꝫ et quālibet ꝯtingit. ꝙ em̄ in a om̄i et in b ē. Si igit̄ accipiat̄ in a q̄dē toto eē c. in b āt toto nō eē q̄ q̄dē ē c. a vera erit. ſꝫ q̄ ē c b falſa Iteꝝ quod in b nullo ē. neqꝫ in om̄i a inerit. Si em̄ et in a eſt et in b. ſꝫ nō erat. Si igit̄ accipiat̄ c in toto q̄dē a ineſſe. in b aūt nullo b c q̄dem ꝓpō vera erit. altera aūt falſa. Silr aūt fit tranſpoſitio p̄uatiuo. Qđ em̄ in nullo ē a. neqꝫ in b nullo erit. Si igit̄ accipit̄ in c toto q̄dē a nō eſſe. in b aūt toto eſſe. q̄ q̄dē eſt a c ꝓpō vera ē. altera aūt falſa. Et iteꝝ qđ in oī b ē. in nullo accipere a eē falſum ē. Eſt em̄ necē ſi in oī b. ꝛ in quodā a eſſe. Si igit̄ accipiat̄ in oī b eē c in a aūt nullo q̄ q̄deꝫ eſt c b vera eſt. q̄ aūt ē c a falſa: Manifeſtū igit̄ ꝙ vtriſqꝫ falſis et altera tm̄. erit ſyll's deceptiuus in indiuiduis In his aūt q̄ nō indiuidua ſunt cūꝫ q̄dem ꝑ ꝓpriū mediū fiat falſitatis ſyll's impoſſibile ē vtraſqꝫ falſas eē ꝓpōes ſꝫ ſolū q̄ eſt āt maius vltimū. Dico āt ꝓpriū mediū ꝑ qđ fit ꝯtradictōnis ſyll's. Sit em̄ a in b ꝑ mediū c. Quoniā igit̄ neceſſe ē q̄ ē c b. affirmatiuā accipi. ſyllogiſmo facto manifeſtū ē ꝙ hec ē vera. Non em̄ ꝯuertit̄ ſꝫ q̄ ē a c falſa. Conuerſa em̄ hac ꝯtrario fiet ſyll's. Silr āt ē ſi ex aliqua oꝛdinatōne accipiatur mediū. vt d q̄ȝuis in toto a ſit ꝛ d b p̄dicatur oī. Neceſſe em̄ ē q̄ ē b d ꝓpōnem manere. alterā āt ꝯuerti. Quare hec q̄dē ſꝑ erit v̾a illa āt ſꝑ falſa ꝛ fere h'mōi deceptio eadē ē ei q̄ fit ꝑ propriū mediū. Si vero nō ꝑ ꝓpriū mediū fiat ſyllogiſmus. cū d q̄ ſub a ſit mediū. in b āt nullo ē Neceſſe ē vtraſqꝫ eē falſas. Recipiende em̄ vtiqꝫ ſunt ꝯtrario. q̄ȝ ſe habeāt ꝓpōes ſi debeat fieri ſyll's. Sic em̄ accepte vtreqꝫ fiūt falſe. vt ſi a q̄dē in toto d ē. d āt in nullo b. ꝯuerſis em̄ ſyll's q̄dē erit. ꝛ ꝓpōes vtreqꝫ falſe. Cum vero nō ſit ſub a mediū vt d. q̄ q̄dē ē a d. v̾a erit. q̄ vero ē d b falſa. q2 ſi eēt vera ꝛ ꝯcluſio eēt v̾a. ſꝫ erat falſa Sꝫ ꝑ mediā figurā facta deceptōe vtraſqꝫ q̄dē nō ꝯtingit falſas eē ꝓpōnes totas. Cū em̄ ſit b ſub a. nihil q̄dem ꝯtingit in hoc qđ om̄i. in illo vero nullo eſſe. ſicut dictū eſt et p̄us. Altera vero p̄t eſſe falſa et q̄cunqꝫ cōtingit. Si em̄. c. et

in a ⁊ in b ē. ſi accipiatꝛ in a qdem eſſe. in b vero nō eē. ꝙ qdē a c vera erit. altera āt falſa. Iterū ſi in b accipiatꝛ c eſſe. In a āt nullo. que qdem eſt c b erit vera. altera āt falſa: Si qdē igitꝛ ſit ꝓuatiuus ſyll's dictū eſt qñ ⁊ ꝙ erit deceptio Si vero ſit affirmatiuꝰ tunc ꝑ ꝓpriū mediū impoſſibile eſt vtraſqꝫ eē falſas. Neceſſe eñ ē qđ ē b. c manere ſi qdē erit ſyll's ſicut dictū ē ꝑus. Quare a c ſꝑ erit falſa hec eī erit ꝯuerſa Silr āt ē ⁊ ſi ex alia ordinatōe accipiatꝛ mediū ſicut dictū ē in ꝓuatiua deceptione. Neceſſe eſt eñ ꝙ qdē ē d b manere. Quod vero eſt a d ꝯuerti. ⁊ hec deceptio eadē ē ꝑori. Cū vero ſit nō ꝑ ꝓpriū ſi qdē ſit d ſub a. hec qdē erit vera altera āt falſa. pñt eñ et in pluribꝫ eē. ꝙ nō ſunt ſibiinuicē. Si vero nō ſit d ſub a. hoc qdem manifeſtū qm̄ ſꝑ erit falſa affirmatiua eñ accipiatꝛ ꝙ qdem d b contingit et veram eſſe et falſam. Nihil eñ ꝓhibet a qdē in d nullo eſſe. d aūt in om̄i b. vt aīal ſcīa. ſcīa āt muſica. Non aūt iterꝫ neqꝫ a in nullo d. neqꝫ d in nullo b. Manifeſtū eſt igitꝛ qm̄ cū nō ſit medium ſub a. vtreqꝫ pñt eſſe falſe et ꝙcūqꝫ cōtingit. Quot qdem igitur modis ⁊ ꝑ ꝙ pñt fieri ſyllogiſmi deceptōis. et in his ꝙ ſunt ſine medio ⁊ in his que ſunt per demōſtratōes manifeſtū ē.

Manifeſtū eſt aūt ꝙ ſi aliqs ſenſus defecerit neceſſe ē aliquā ſciam deficere. quā impoſſibile ē accipere ſine ſenſu. Si vero diſcimus aut inductōne aut demonſtratōne. Eſt aūt demonſtratio qdem ex vl'ibus. inductio aūt ex his que ſunt ſm ꝑtem. Impoſſibile aūt eſt vniuerſalia ſpeculari et niſi per inductōem. quoniā ⁊ que ex abſtractōne dicimus eſt ꝑ inductōnes nota facere. que inſunt in vnoquoqꝫ genere quedam ⁊ ſi non ſeꝑabilia ſunt ſm ꝙ vnūquodqꝫ huiuſmodi eſt. Inducere eñ non habentes ſenſum impoſſibile eſt. ſingulariū eñ ſenſus eſt. Non eñ ꝯtingit accipe ipoꝝ ſingulariū ſciam. Neqꝫ eñ vlibꝫ ē ſine inductōe. neqꝫ ꝑ iductōeꝫ ſine ſenſu

Queritꝛ. vtꝝ deficiēte nobis aliquo ſenſu neceſſario ſit deficere ſciam de ꝓprijs ſenſibilibꝫ illius ſenſus Arguitꝛ ꝙ nō ꝑmo. qꝛ deficiēte nobis aliquo ſenſu pñt in intellectu remanere intentōnes ꝑticulares et etiam vl'es ꝓprioꝝ ſenſibiliū illius ſenſus ſicut abeūte ſenſibili manet ſpēs ſenſibilis in memoria Igitur non eſt neceſſe deficiente aliquo ſenſu ſciam illius ꝓprij ſenſibilis deficere. Scđo. deficiente cā ꝑ accñs nō oportet effectū deficere. ſed ſenſus eſt cā ꝑ accñs ſcientie. igitꝛ ⁊c̄. Tercio. ſi ita eēt ſeqretur ꝙ de abſtractis a materia vt de mathematicis. ⁊ de ſubſtātijs ſeparatis non poſſemus habere ſciam. qꝛ iſta non ſunt ſenſibilia. conſequens eſt falſum. igitꝛ ⁊c̄. In oppoſitū ē ꝑhs in textu.

Sciendum eſt primo ꝙ poſtqꝫ ꝑhs determinauit de ſyllogiſmo demōſtratiuo quo acqritur ſciētia. Cōſequēter determinat de falſigrapho ꝙ dꝛ paralogiſmus diſcipline quo acqritꝛ ignorātia. Ideo dꝛ ſyll's ignorantie. Sꝫ qꝛ nō oīs ignorātia. ꝑ ſyllogiſmū inducitꝛ. Ideo diſtinguit Areſtotiles duplicē ignorātiā Prima eſt ſimplicis negatōnis vt qñ aliqs de re oīno nihil ſcit. vt ruſticꝰ de ꝯcluſionibꝫ geometrie. Alia eſt ignorātia praue diſpōis. qñ ſcꝫ aliquis hꝫ cognitōem. ſꝫ tamē corruptā. vt dum credit eſſe qđ nō eſt. vel nō eſſe qđ eſt. Et hec ignorantia dꝛ error et ꝯtingit duobus modis. Uno modo cū aliqs opinatꝛ oppoſita ꝓncipioꝝ immediatoꝝ et tunc opponitꝛ cognitōi que dꝛ intellectꝰ. Alio mō ꝯtingit opinando oppoſitū ꝯcluſionū demonſtrabilium. Et vtraqꝫ iſtaꝝ pt ꝓuenire duplr. Uno mō per ſimplicē apprehenſionē vt cū aliqs ſine ductu rōis falſum opinatꝛ. Alio mō pt haberi ꝑ diſcurſum vt qñ aliqs inducitꝛ ad credendū falſum ꝑ aliquē ſyllogiſmū ſicut dꝛ ꝑhs quarto metaphyſice ꝙ qdā negauerūt ꝓncipia velut rōnibus ꝑſuaſi. Alij nō ꝑſuaſi rōne. ſed ꝓpter ineruditōem. vel qꝛ ſunt nimis aſſueti dicere vl' audire falſum aut ꝓpter inordinatū fauorē alicuius doctoris. Et hec ignorantia vocatꝛ in textu ſimplex opinio. qꝛ nō inducitur aliquo ſyllogiſmo. ⁊ qꝛ ipa eſt magis volūtaria qꝫ rōnalis Ideo de modis eius hic nō tractat ꝑhs. ſꝫ ignorantia ꝙ eſt ꝑ ſyllogiſmū. ꝙ definitꝛ qđ ē ꝑ ſyllogiſmū facta deceptio. Et de modis qbꝫ cauſatꝛ videbitꝛ inferius.

Sciendū eſt ſcđo. ꝙ ꝯcluſio falſa ſiue opponatur ꝓncipijs imediatis ſiue ꝯcluſioni vere nō ꝯcluditur niſi ꝑ ſyllogiſmū falſum. Sꝫ ſyll's falſus pt eē dupliciter. qꝛ vel deficit in forma et ſic eſt apparens bonꝰ. vel qꝛ hꝫ aliquā ꝓpōem falſam. ⁊ vtroqꝫ mō ꝯtingit paralogiſare circa ſyllogiſmū dyalecticū ꝙ ꝓcedit ex cōmunibus. ſꝫ in demonſtratiua ſcīa ꝙ eſt ex ꝓprijs ⁊ neceſſarijs nō cadit niſi ſyll's ꝙ eſt falſus ꝓpter materiā. De ꝙ dꝛ ꝑmo thopicoꝝ ꝙ fit ex ꝓprijs ſed nō ex veris. Uñ cū forma ſyllogiſtica inter communia ſit ꝯnumeranda. ſyll's ignorantie oppoſitꝰ demōſtratiue nō peccat in forma ſyllogiſtica. ſꝫ ſolū in materia ⁊ circa ꝓpria diſcipline Et hic ſyllogiſmus diuerſis modis hꝫ fieri. Nā ſicut duplex eſt ꝓpō vera et immediata. ſcꝫ affirmatiua ⁊ negatiua. ita duplex eſt paralogiſmus diſcipline ſcꝫ affirmatiuus. ꝯcludens affirmatiuā falſam ꝯtrariam negatiue vere. ⁊ negatiuus ꝯcludens negatiuam ꝯtrariam affirmatiue vere. Et ꝑmo determinat ꝑhus de affirmatiuo falſo. ꝙ ꝯcludit ꝯtrariam negatiue vere et imediate Scđo de negatiuo ꝙ ꝯcludit ꝯtrariū affirmatiue immediate. Tercio agit de negatiuo falſo qui ꝯcludit contrarium affirmatiue vere ⁊ mediate. Quarto agit de ſyllogiſmo affirmatiuo falſo qui concludit contrarium negatiue vere et mediate et circa iſtos modos ponitꝛ

Concluſio prima. ſyll's affirmatiuus falſus ꝯcludens ꝯtrariam negatiue vere et immediate nō fit in ſcđa figura nec in tercia ſed ſolū in ꝑma. Probatꝛ concluſio. qꝛ in ſcđa figura ſolū ꝯcluditꝛ negatiue ⁊ in tercia ſolum concluditꝛ ꝑticulariter. ⁊ hic ſyllogiſmus eſt vl'is et affirmatiuus. Igitꝛ nō fit in ſcđa figura nec in tercia. ſed ſolum in ꝑma. Et hoc dupliciter. vel ex ambabꝫ falſis vel ex altera tantū. ſi ex ambabus falſis aut in toto. vt hic. om̄is qualitas eſt ſubſtantia. om̄is quātitas eſt qualitas. igitꝛ ⁊c̄. Uel ex duabus in ꝑte falſis vt om̄e ꝑfectum eſt ſubſtantia. om̄is quātitas eſt ꝑfecta. igitꝛ ⁊c̄. Et maiore vera ⁊ minore falſa ſic om̄is intelligentia ē ſubſtantia. om̄is quantitas eſt intelligentia. igitꝛ Sed nō pt fieri ex maiore et minore vera. qꝛ tūc minor extremitas eſſet in aliquo toto Igitur negatiua circa quam eſſet ignorantia nō eſſet immediata. ſed poſſet oſtendi ꝑ illud totum. et ſic patet de primo ſyllogiſmo in qua figura habet fieri Ideo videndū eſt de ſcđo. ſcꝫ de ſyllogiſmo negatiuo ꝯcludente ꝯtrariam affirmatiue immediate. Qui qdem ſyllogiſmus non fit etiam in tercia figura. ſed bene fit in prima et in ſcđa. In ꝑma aūt fieri poteſt ex duabus falſis aut altera tantū. Ex duabus falſis vt hic nulla albedo eſt color. et om̄is nigredo eſt albedo. igitꝛ ⁊c̄. Sed ex maiore vera et minore falſa fit ſic nulla quātitas eſt color et om̄is nigredo eſt quantitas. igitur ⁊c̄. Et maiore falſa et minore vera. ſic fit. nulla qualitas eſt color. om̄is albedo eſt qualitas. igitur ⁊c̄. Sed in ſcđa figura nō poteſt fieri ex ambabus in toto falſis. ſed fit ex ambabus in ꝑte falſis. vt om̄e aīal eſt maſculum. nullus homo eſt maſculus. igitur nullus homo eſt animal. Et maiore negatiua et minore affirmatiua. vt nullum animal eſt maſculum. om̄is homo eſt maſculꝰ. igitur ⁊c̄. poteſt etiam fieri ex altera falſa tantū ſiue maiore ſiue minore indifferenter tam in Cameſtres qꝫ in ceſare. Et ſic patet de ſyllogiſmis ꝯcludentibꝫ ꝓpōem falſam ꝯtrariam ꝓpōni immediate. Ideo videndū eſt de alijs duobus ſyllogiſmis. Unde ſyllogiſmus concludens negatiuam falſam contrariam concluſioni affirmatiue mediate non fit in tercia figura ꝓpter cauſam dictam. ſed fit in ꝑma et ſcđa. In prima fit dupliciter Primo per medium ꝓprium quo demonſtratur concluſio vera mutando maiorem demonſtratōnis in ſuam contrariam. ⁊ ſic maior eſt falſa et minor vera. vt nullū animal ratōnale eſt riſibile. om̄is homo eſt animal ratōnale. igitur ⁊c̄. Alio modo fit ꝑ medium ſimile proprio vt nullum animal eſt riſibile. om̄is homo eſt animal. igitur ⁊c̄. hoc medium eſt ſimile proprio. quia vere affirmatur de minore extremitate ſicut et ꝓprium. Scđoº fit ꝑ medium extraneum ex ambabus falſis vt nulla oliua ē viuens. om̄is homo eſt oliua. igitur ⁊c̄. Et ex maiore vera. vt nullus lapis eſt viuus. om̄is homo eſt lapis. igitꝛ ⁊c̄. Sed non poteſt fieri ex minore vera. quia medium extraneum nō poteſt verificari de minore extremitate. Sed in ſecunda figura nō poteſt fieri ex vtraqꝫ in toto falſa ſed vtraqꝫ falſa in parte. vt om̄e ſenſibile eſt rationale nullum animal eſt rōnale. igitur. Etiam poteſt fieri ex maiore vera et minore falſa et econtra. Sed ad videndum de quarto ſyllogiſmo. qui infert contrariū negatiue vere et mediate intelligendū eſt ꝙ ille ſyllogiſmus ſolum fit in prima figura ꝓpter cauſas ꝑus dictas et fit ſimiliter primo modo per medium propriū quo demonſtrabatur concluſio negatiua vera. vt om̄is ſubſtantia eſt quantitas om̄is homo eſt ſubſtantia. igitur. Secundo modo fit per medium ſimile proprio. vt omne agens eſt quantitas. om̄is homo eſt agens. igitur. Tercio modo per medium extraneum. et ſi tale mediū capiatur ſub maiore extremitate maior eſt vera ⁊ minor falſa. vt om̄is temperantia eſt virtus. om̄is grammatica eſt temperantia. igitur. Sed ſi medium non ſit ſub maiore fit ex ambabus falſis. vt om̄is albedo eſt virtus om̄is grāmatica eſt albedo. igitur. Et ſic patet quot modis poteſt per ſyllogiſmum ignorantie fieri deceptō in nobis ſiue ignorantia praue diſpoſitōnis. Sed ad videndum de ignorantia pure negatōnis ponitꝛ

Concluſio ſcđa. Et reſpōſalis ad ꝙſitū deficiente nobis aliquo ſenſu ſm actum et potentiam neceſſe eſt nobis deficere ſcientiā de proprijs ſenſibilibus illius ſenſus. et per hoc poteſt prouenire ignorantia pure negatōnis Probat ꝑhus qꝛ quicquid ſcimus. ſcimꝰ per demonſtratōnem vel inductōnem ſed demonſtratō ē ex vniuerſalibꝫ que ſine inductōe cognoſci nō poſſunt Inductio vero eſt de ꝑticularibus que ſine ſenſu cognoſci non poſſunt. igitur deficiente aliquo ſenſu deficit nobis inductio de proprijs ſenſibilibus illius ſenſus. ſed deficiente inductōne demonſtratio ⁊ definitio deficit ꝙ deficiente etiam deficit ſcientia. igitur cōcluſio vera Ex concluſione ſequitur ꝙ dupliciter poteſt alicui deficere aliquis ſenſus. Uno modo a natiuitate vt ſi nunqꝫ per ſenſus habuerit ſpecies ſenſibiles de proprijs ſenſibilibus. Alio mō poſt natiuitatē. et poſtqꝫ acquiſiuit ſpecies ſenſibiles de ſenſibilibus proprijs et ſolum de primo modo eſt hic ad ꝓpoſitum et non de ſecundo. Non enim oportet ꝙ ſi quis amittat viſum poſt cognitiōem coloris ꝙ propter hoc careat ſcientia de coloribus. qa de his que prius ſenſit remanet in eo memoria qua poteſt de coloribus habere ſcientiam.

Dubitatꝛ primo Utrū poſſibile ſit nos habere ſciam de rebꝫ ꝑ ſpēs participatas ab ydeis ſicut dicebat plato Ad dubium reſpondetur breuiter ꝙ nō nam ſi hoc eſſet verum non indigeremus cognitōne ſingularium. et ſic hec poſitio platonis remouetur per iam dicta Secundo remouetur poſitio dicentiū ꝙ in hac vita poſſumus cognoſcere ſubſtantias ſeparatas quantum ad quid eſt. quia nihil apprehendimus quantū ad quid eſt niſi mediante ſenſu et ille ſubſtantie ſunt inſenſibiles igitur ⁊c̄.

Dubitatꝛ ſecūdo. Utrū ignorātia ſimplicis negatōnis et praue diſpoſitōnis eodem modo ſe habēt ad ſyllogiſmū. Ad dubium reſpondetur ꝙ non. qa ignorantia ſimplicis negatōnis non fit per ſyllogiſmū eo ꝙ ſyllogiſmus procedat ex aliqbus prius cognitis. Modo talis ignorantia non fit ex ꝑexiſtenti cognitōe ſed ignorantia praue diſpoſitōnis quandoqꝫ cauſatur per ſyllogiſmū ſicut patet ex dictis.

Ad rōnes Ad primā patet ſolutio ex dictis Ad ſcđam dicitur ꝙ duplex eſt cauſa per accidens. quedam eſt que nihil facit ad effectum qua ſcꝫ poſita vel remota nihilominus fit effectus. et hoc modo ſenſus non eſt cauſa per accidens ſcientie. Alia eſt cauſa per accidens que licet nō ſit perficiens tamen eſt coadiuuans ꝑparans vel conſilians. que dicitur per accidēs in ordine ad cauſam ꝓncipalem ad quam ſe habet miniſterialiter et tali cauſa remota non fieret effectus. et hoc modo ſe habet ſenſus ad acqſitōem ſcientie. Ad terciam dicitur ꝙ mathematicalia ſunt ſeparata ſm rationem. tamen ſm eſſe ſunt coniuncta materie ſenſibili. Ideo per ſenſum poſſumus de ipis acqrere ſcientiam. Et de ſubſtantijs ſeparatis dicitur ꝙ in preſenti ſtatu non cognoſcimus quid ſunt. ſed ſolum quia ſunt vel quid non ſunt ad cognitōnem aliquorum effectuum et

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS.USAL.ES

hoc fit tripliciter per viam remotōnis per viam cauſalitatis et eminentie.

Septimus tractatus

Sit āt ois ſyll'ꝰ ꝑ tres terminos Et h̄ q̄dē demonſtrare ē poſſibile qm̄ ē a i c. ꝓpter id qꝺ eſt i b. et hoc in c. Sʒ ꝓuatiuꝰ q̄dē eſt alteram ꝓpōnem habens: qm̄ aliud eſt in alio. alteram autē qm̄ non ineſt. Manifeſtū igitur eſt qm̄ ꝓncipia et dicte ſuppōnes hee ſunt. Accipientem em̄ hoc neceſſe eſt ſic demōſtrare vt ꝙ a ſit in c ꝑ b Iterū aūt ꝙ a ſit in b ⁊ ꝑ aliud mediū. et ꝙ b ſit in c ſimiliter. Scd̄m q̄dē opinionē ſyllogiſantibꝰ ⁊ ſolū dialectice manifeſtū eſt ꝙ hoc ſolū intendēdū ſ[...]. ſi ex quibꝰ cōtingit vniuerſalibꝰ fiat ſyllogiſmꝰ. s. Quare ⁊ ſi aliqꝺ eorū in veritate q̄ ſūt a b. medium videt̄ aūt nō per hoc ꝙ ſyllogiſans ſyllogiſet̄ dialectice Ad veritatē aūt ex his q̄ ſunt oportet itendere Habet autē ſe ſic. quoniā autē eſt qꝺ ip̄m quidem de alio p̄dicatur non ſc̄m accidens. Dico autem ſc̄m accidens vt albuʒ aliquando dicimus illud eſſe hoiem non ſimiliter dicentes hoiem etiam album Ille quidem enim cum alterū aliud ſit albus eſt. albū aūt eſt hō. quoniā accidit homini eſſe album Sunt igitur quedā huiuſmodi. que quidem ſc̄m ſe predicantur. Sic igitur c q̄dem huiuſmodi. ꝙ ip̄m quidē non ſit in alio. in hoc aūt b ſit primo. et nō ꝑ aliud medium. Iterū i ſit in e. ſit etiā ſimiliter et hoc in b Nunquid ergo neceſſe eſt ſtare. aut cōtingit in infinitū ire. Et iterū q̄dem ſi de ea nihil p̄dicat̄ per ſe. a aūt in c eſt ꝓmo. mediū autē in nullo priori. et c ſit in i. et h̄ in b. Nunq̄d et hic ſtare neceſſe eſt aut ⁊ hic cōtingit in infinitū ire. Differt āt hoc a priori. qm̄ hoc q̄dem eſt Nunquid em̄ ꝯtingit incep[..]rū ab hmōi qꝺ in nullo eſt altero. ſʒ aliud in illo in ſurſū et in infinitū abire alterūqꝫ inceptuꝝ ab hmōi ꝙ ip̄m q̄dem de alio. de illo autē nihil p̄dicat̄. in deorſum intēdere ſic ꝯtingit et in īfinitū ire. Amplius nūquid ꝯtingit infinitare media determinatis extremis. Dico āt vt ſi a in c ſit mediū aūt ipſoꝝ ſit b. ab ip̄a aūt b ad a alterū. ſʒ hoꝝ alia nūquid. ⁊ hoc ꝯtingit in infinitū abire aut impoſſibile eſt. Eſt āt hoc intendere idem eſſe. et ſi demōſtratōes ī infinitū veniāt. et ſi eſt demōſtratio rei ois aut ad īuicē includant̄ Similiter āt dico ⁊ in priuatiuis ſyllogiſmis ⁊ ꝓpōnibꝰ (vt ſi a nō ineſt b. nulli āt ꝓmo. aut ē aliud infra. cui priori nō ieſt. vt ſi ꝓus a nō ineē ip̄i c ē qꝺ ſit in oi. Et iteꝝ h̄ etiā in alio ꝓori vt ſi c eſt qꝺ eſt in oībus. ⁊ nanqꝫ in his aut infinita ſunt. in q̄bus non ineſt prioribꝰ aut ſtatur. Sed in cōuertibilibus non ſil'r ſe habʒ nō em̄ eſt in eque p̄dicabilibꝰ. de quo predicatur primo aut vltimo. Omnia em̄ ſic ſimiliter ad oia ſe habēt. ⁊ ſi ſint infinita de ip̄o predicantia in vtraqꝫ. ſunt p̄dicata infinita. niſi nō ſil'r ꝯtīgat ꝯuerti. ſi hoc q̄dē ſicut accn̄s. illꝺ ꝓo ſic p̄dicamētū Ille q̄dē igit̄ ꝯtingit media non infinita eē. ſi in ſurſum ⁊ deorſum ſtent p̄dicata manifeſtū eſt Dico aūt ſurſum q̄dē qꝺ vl'e magꝭ ē. deorſum aūt qꝺ ꝑticulare ē Si em̄ a p̄dicāte de c. infinita ſunt media in q̄bꝰ ē b. Manifeſtū ē ꝙ ꝯtingit vtiqꝫ ab a ad c in deorſuʒ. alterū de altero p̄dicari ꝯtingit in infinitū. anteq̄ꝫ em̄ in c veniat infinita ſunt media. ⁊ a c in ſurſuʒ infinita anteq̄ꝫ in a veniat Quare ſi hec impoſſibilia ſunt. ⁊ ip̄ius a et c. impoſſibile eſt infinita eē media. Neqꝫ em̄ ſi aliq̄s dicat ꝙ hec q̄dē (q̄ ſunt a b c) ꝯtinētia ſunt ad inuicē. quare neceſſe eſt media eē finita. illa vero nō accipere nihil differt. ꝙ vtiqꝫ acceptio eoꝝ (que ſunt b) erit ad a aut ad c. aut infinita media aut nō. a quo iā primo ſunt infinita. ſiue ſtatim ſiue non ſtatim. nihil differt. que em̄ ſunt poſt hoc infinita ſunt Manifeſtū aūt ⁊ in ꝓuatiua demonſtratōe qm̄ ſtatur. ſi q̄dē ſtatur in p̄dicatiā. ſtatur in vtriſqꝫ Si ab vltimo em̄ nō ꝯtingens. neqꝫ in ſurſum ab eo in q̄ ſtatur ire in infinitū. Dico aūt i q̄ ſtat̄ ꝙ ip̄m q̄dē in alio nullo ē. ſʒ in illo aliud. vt pʒ Neqꝫ a ꝓmo in id i q̄ ſtatur in vltimū. dico aūt ꝓmū ꝙ ip̄m q̄dē de alio. ſʒ de illo nullū aliud: ſi igit̄ hoc erit. et in negatōne ſtabit̄ Tripl'r em̄ demōſtrat̄ nō eē. aut em̄ in q̄ ē c. b omī ineſt. ſed in q̄ ē b. nulli ineſt a. Ip̄ius q̄dē igit̄ b c. et ſp ꝑ alterius diſtātie. necē ē ire in īmediata. p̄dicatiua em̄ hec diſtātia Et alteꝝ manifeſtū ꝙ ſi a in alio nō ē ꝓori vt in d. hoc indigebit in oi b eē. ⁊ ſi iterum in aliq̄ ip̄o d ꝓore non fuerit illud indigebit in omī d eſſe. quare qm̄ in deorſum ſtat̄. et in ſurſum ſtabit̄. et erit quoddā ꝓncipiū in quo non erit Iterum ſi b q̄dem in omnia. et in c aūt nullo a in c nullo erit. Iteꝝ hoc ſi oportʒ demōſtrare. hoc manifeſtū eſt qm̄ ꝙ aut ꝑ ſurſūʒ modum monſtrabitur. aut ꝑ hunc aut per tercium Primus q̄dem igitur dictus ē Scd̄us aūt demonſtrabitur Sic aūt vtiqꝫ demonſtrabit̄. ꝙ vt d in b omī eſt. in c aūt nullo. ſi neceſſe ē aliud

eſſe in omī b. ⁊ iterum ſi hoc in c non erit. aliud vero in d eſt. qꝺ in c non eſt. Igit̄ qm̄ eſſe ſemꝑ in ſuꝑiori ſtatur. ſtabitur ⁊ nō eſſe. Tercius autem eſt ſi a in b omī ſit. c vero in nullo b ſit. nō in omī ſit c. in quo eſt a Iterū aūt hoc ꝑ ſuperiꝰ dicta. aut ſimiliter demonſtrabit̄. illo mō ſtatur Si vero ſic eſt. accipiat̄ iterū b in c eſſe: in quo c nō omie. ⁊ hoc iterū ſimiliter. quoniā autem conceſſum eſt ſtare et in deorſum manifeſtū eſt ꝙ ſtabitur ⁊ in c quod nō eſt in e Manifeſtū aūt eſt quoniā ⁊ ſi non vna via demonſtretur. ſed omnibꝰ: aliquādo q̄dem ex ꝓma figura. aliquādo vero ex ſecūda ⁊ tercia: qm̄ ⁊ ſic ſtabitur. finite em̄ ſunt vie Finita autē finite multotiens ſumpta. finiri neceſſe eſt omnia Qm̄ q̄dem igit̄ in ꝓuatione ſi q̄dem. ⁊ ineſſe ſtat̄. manifeſtū eſt

Sed ꝙ in illis logice aliq̄ q̄dē ſpeculent̄ hoc manifeſtū ſit. in his q̄dem igit̄ q̄ in eo qꝺ q̄d eſt p̄dicant̄ patʒ ſi em̄ eſt definire. aut ſi notū eſt qꝺ quid erat eſſe. infinita aūt nō eſt trāſire Neceſſe ḡ fieri in eo ꝙ q̄d eſt p̄dicantia Vl'r aūt ſic dicimus Eſt em̄ vere dicere albū ambulare. ⁊ magnū illud lignū eſſe. ⁊ iterū lignū magnū eſſe. et hoiem ambulare Alteruʒ igit̄ eſt dicere ſic. aut illo mō Cū em̄ album q̄dem dico eſſe lignum. tunc dico ꝙ cui accidit albū eſſe lignū eſt. ſʒ nō ꝙ ſubiectū ligno albū ſit Et nanqꝫ neqꝫ qꝺ cuʒ album eſt neqꝫ ꝙ aliquod vere factū eſt lignum quare non eſt ſc̄m ſe primo ſed aut ſc̄m accidens Cum vero lignū album eſſe dico. nō ꝙ alteruʒ aliquod ſit albū. illi em̄ accidit lignū eſſe. vt cuʒ muſicū album eſſe dico. tunc quoniā albus homo eſt. cui accidit muſicū eſſe dico. Sed quod lignū eſt ſubiectū. q[uia] quod vere ſubiectū factum eſt non ꝙ aliud alterū q̄ꝫ qꝺ vere eſt lignum. aut lignū aliquod Si igitur oportet nomīa ponere ⁊ ſic dicere p̄dicari. ſed illo mō autē nequāq̄ꝫ p̄dicari: aut p̄dicari ñ q̄dem ſimpl'r. ſed ſc̄m accidens p̄dicari Eſt autem tanq̄ꝫ album q̄dem qꝺ predicatur. ſed ſicut lignū eſt de quo predicatur ſubijciat̄ igitur p̄dicatum p̄dicari ſemꝑ de quo predicatur ſimpliciter. ſed non ſc̄m accn̄s. Sic em̄ demōſtrationes demōſtrant̄ Quare aūt in eo quod q̄d eſt. aut quoniā quale. aut quantū aut ad aliquid. aut faciens. aut patiens. aut vbi aut q̄ñ vnū de vno predicabit̄ Amplius ſubſtantiā quidem ſignificātia. aut qꝺ vere illud eſt aut qꝺ vere illud aliq̄d. de quo predicant̄ ſignificant Quecūqꝫ vero nō ſubſtantiam ſignificant ſed de alio ſubiecto dicunt̄ qꝺ nec eſt illud neqꝫ qꝺ vere illud aliq̄d eſt accidentia ſunt Vt de hoie eſt albū. nō eſt hō neqꝫ vere albuʒ eſt. neqꝫ qꝺ vere albū aliqꝺ eſt. ſed aīal forſan. qꝺ vere em̄ aīal eſt hō eſt Quecūqꝫ vero nō ſubſtantiam ſignificāt oꝑtet de quolibet p̄dicari. ⁊ nō eſſe aliqꝺ albū. qꝺ nō cū alterū aliqꝺ ſit albū eſt Species em̄ gaudeant ⁊ genera mōſtra em̄ ſunt. et ſi ſint nihil ad rōem ſunt demōſtrationes em̄ de hmōi ſunt Amplius em̄ ſi nō eſt hoc huiꝰ q̄litas ⁊ illud huiꝰ ſubiecti. neqꝫ q̄litatis eſt qualitas Impoſſibile eſt eque ad inuicē p̄dicari ſic. ſed verū q̄dē ꝯtingit dicere. eq̄ autʒ p̄dicari nō ꝯtingit vere Aut igit̄ ſicut ſubſtantia p̄dicatur vt eſt aut cū genus ſit aut differentia p̄t p̄dicari

Hec aūt omīa oſ̄ſa ſunt. qm̄ r̄ō erūt infinita neqꝫ in ſurſum neqꝫ in deorſum. vt hō eſt bipes et hō eſt aīal. hoc aūt alterū eſt neqꝫ aīal de hoie Hoc aūt de Callia. h̄ aūt de alio in eo qꝺ q̄d ē Subſtātiā q̄dem omnē eſt definire hmōi. infinita aūt non eſt tranſire intelligentē. q̄re neqꝫ in ſurſum neqꝫ in deorſum infinita ſunt Illā enim nō eſt definire de qua infinita p̄dicant̄ Si q̄dem igit̄ genera ad inuicē equaliter nō p̄dicant̄ erit em̄ ip̄m qꝺ vere ip̄m aliq̄d eſt Et neqꝫ tamē de qualitate aut alioꝝ nullū niſi ſc̄m accidēs p̄dicabit̄ Omīa hec em̄ accidūt et de ſubiectis p̄dicari Sed qm̄ neqꝫ in ſurſuʒ infinita erūt vnūqꝺqꝫ em̄ qꝺ p̄dicat̄ ſignificat. aut q̄le aliq̄d aut ad aliq̄d. aut quātū. aut hmōi. aut q̄ ſunt in ſubſtantia. hec em̄ finita ſunt. ⁊ genera p̄dicamētoꝝ finita. aut em̄ q̄le. aut quantū. aut facere. aut pati. aut vbi. aut q̄ñ p̄dicabit̄ Cōceſſuʒ aūt ē vnū de vno p̄dicari. ip̄a aūt de his q̄cunqꝫ nō aliq̄d ſunt. nō p̄dicari dicimus. accn̄tia em̄ ſunt omnia. ſʒ hec q̄dem ſc̄m ſeipſa. alia vero ſc̄m alterū modū Hec aūt omīa de ſubiecto quodā predicari dicimꝰ. ſc̄m accn̄s aūt nō eſſe ſubiectū aliquod Nihil em̄ taliū ponimus eſſe qꝺ nō alterum aliqꝺ eſſe dr̄ qꝺ dr̄. ſed ip̄m in alijs ⁊ alia q̄dem de altero Neqꝫ in ſurſum ergo vnuʒ de vno. neqꝫ in deorſum eſſe dr̄ de q̄bus q̄dem dicunt̄ accidētia q̄cūqꝫ in ſubſtātia vniuſcuiuſqꝫ ſunt. hec aūt nō ſunt infinita Sed in ſurſuʒ ip̄a quoqꝫ ⁊ accn̄tia vtraqꝫ non infinita ſunt Neceſſe eſt ergo eſſe aliq̄d de quo primū p̄dicet̄. et de hoc aliud. ⁊ hoc ſtare ⁊ eē aliq̄d qꝺ non amplꝰ neqꝫ de alio ꝓori neqꝫ de illo aliq̄d prius p̄dicet̄. vnꝰ q̄dē ḡ demōſtratōis modus dr̄ hic.

Adhuc ãt alius. ſi eñ de qbus quedaz priora predicanť hoꝝ erit quidem demonſtratio. quoꝝ aũt eſt demõſtratio neqꝫ potius poſſunt habere ad ipa ꝙ̄ ſcire. neqꝫ ſcire eē ſine demonſtratione. Si autem hoc ꝑ hoc notũ eſt. hoc autem neſcimus neqꝫ melius habemus ad ipa ꝙ̄ ſcire. neqꝫ ꝑ hoc notum ſciemus. ſed ſub cõditione. Si igitur eſt aliqd ſcire ꝑ demõſtrationẽ ſimpliciť. ꝛ non ex aliqbus neqꝫ ex ſuppoſitione manifeſtũ eſt ſtare predicamenta media. Si enim non ſteterint. ſed eſt ſemꝑ acceptio in ſuperius omniuz erit demõſtratio. quare quoniã nõ eſt infinita ꝑcurrere quorũ non eſt demõſtratio hec non ſciemus ꝑ demonſtrationem Si igitur neqꝫ melius habemus ad ipa ꝙ̄ ſcire nõ erit aliquid ſcire ꝑ demonſtrationẽ ſimplr̃ ſed ex ſuppoſitiõe. Logice quidem igitur ex his vtiqꝫ aliquis credet de eo quod dictũ eſt. Analectice autem manifeſtum eſt per hec velocius ꝙ neqꝫ in ſurſum. neqꝫ in deorſum infinita predicãtur contingit eſſe in demõſtratiuis ſciẽtijs de qbus intẽtio eſt Demõſtratio eñ eſt quecũqꝫ qdem ipa inſunt ſꝫm ſe ipa rebus. ſꝫm ſe ipa. vero dupliciť. quecũqꝫ enim in illis inſunt in eo ꝙ quid eſt. et in qbus ipſa inſunt in eo quod qd eſt. q̄ inſunt ipis. vt in numero impar. quod ineſt qdem numero eſt aũt ipe numerus in rõne ipius Et iterũ multitudo aut diuiſibile in rõne numeri eſt. Horum aũt neutra contingit infinita eſſe. nec vt imperfectũ numeri. Iterũ eñ ſi impari aliud inſit. cui inerat exiſtẽti. Hoc aũt ſi eſt primum numerus inerit his inſunt ipi. Si igitur non contingit huiuſmodi infinita eſſe in ymo neqꝫ in ſurſum erũt infinita. Atuero neceſſe eſt oĩa ineſſe primo vt numero. ꝛ in illis neceſſe eſt eſſe numerũ. quare cõuertibilia erunt. ſed nõ excedẽtia. nec q̄cunqꝫ inſunt in eo qꝺ qd' eſt. neqꝫ hec infinita ſtꝫ. neqꝫ eñ eſſet definire. Quare ſi preſentia qdem oĩa ꝑ ſe dicuntur hec nõ infinita ſunt. ſtabunt vtiqꝫ in ſurſuz. quare et in deorſum. Si aũt ſic eſt. ꝛ que ſunt in medio duoꝝ terminoꝝ ſemꝑ ſunt finita. Si vero hoc eſt. manifeſtũ eſt iam eſſe demonſtrationẽ. ꝙ neceſſe eſt principia aliqua eſſe. et non omnium eſſe demonſtrationẽ. Qꝫ vero diximus quoſdã demõſtrare principia. ſi eñ ſunt principia. nõ oĩa ſunt demonſtrabilia. neqꝫ in infinituz poſſunt ire. Eſſe eñ hoꝝ qꝺlibet nihil aliud eſt ꝙ̄ eſſe nullũ ſpaciuz ſine medio ꝛ indiuiſibile ſed omĩa diuiſibilia. intus eñ mittẽdo terminũ. ſed nõ aſſumẽdo demonſtrať qꝺ demõſtrať. Quare ſi hoc in infinituz ꝯtingit ire. Cõtingit vtiqꝫ duoꝝ termioꝝ infinita eſſe interius media. ſed hoc impoſſibile eſt. ſi predicata ſteterint in ſupius ꝛ inferius Qꝫ aũt ſtent demõſtratũ eſt logice prius analectice vero nũc. Mõſtratis aũt his manifeſtũ eſt ꝙ ſi aliqꝺ idẽ duob ĩſit. vt ſi ineſt a et in c. ꝛ i d nõ p̄dicãte altero de altero. aut nullo mõ. aut nõ de om̄i. ꝙ nõ ſꝑ ſꝫm cõe aliqd ineriť. vt yſochelẽ ꝛ ſcalenõ nõ duob rectis eq̃les habere. ſꝫm cõe aliqꝺ ineſt. Scꝺm eñ ꝙ eſt figura q̄dã. ꝛ nõ ſꝫm alteꝝ eſt. hoc aũt nõ ſꝑ ſic ſe hꝫ. Sit eñ b qdẽ ſꝫm ꝙ eſt in a in c ꝛ in d Manifeſtũ igiť eſt ꝙ b in c d ſꝫm cõe eſt. ꝛ illud ſꝫm alteꝝ q̄re duoꝝ termioꝝ. medijs infinitis vtiqꝫ intercidũt termini. ſꝫ hoc ĩpoſſibile ē. Si ſꝫ igitur cõe aliqꝺ eē nõ neceſſe eſt ſꝑ idẽ in pluribꝫ. q̄re vere erũt ĩmediata ſpacia. In eodẽ tñ genere et eiſdẽ athomis neceſſe eſt termios eſſe. Siqdẽ his que ſunt ꝑ ſe ſunt erit cõe. nõ eñ erat ex alio genere in aliud deſcẽdentẽ demr̃are Manifeſtũ eſt autẽ ꝛ c a in b ſit. ꝛ ſiqdem eſt aliquod mediũ eſt demõſtrare ꝙ a in b ſit ꝛ elemẽta huiuſmodi ſunt hec et tot quot media ſunt. Immediate eñ ꝓpõnes ſunt elemẽta. aut oẽs. aut vniuerſales. Si vero nõ eſt mediũ. nõ amplius erit demonſtratio. ſed in principia via hec eſt. Similiter aũt erit ꝛ ſi a in b non ſit. ſiqdem eñ aut mediũ eſt aut prius cui nõ ineſt erit demonſtratio. ſi vero nõ: non eſt. ſed principia et elemẽta tot ſunt quot ſunt termini. Hoꝝ quidem eñ principia demõſtrationis ſunt. Et ſicut quedã principia demõſtrationis ſunt indemonſtrabilia. ꝙ ſit hoc illud ꝛ ꝙ ſit hoc in illo. ſic ꝛ ꝙ non ſit hoc illud. neqꝫ ꝙ ſit in illo q̄re hoc qdem eſſe aliqd. alia aũt nõ eſſe aliquid erunt principia

Cum aũt indigeat monſtrare aliqd accipiendum eſt ꝙ de b primũ prediceť. Sit de hoc ſil'r a ꝛ ſemꝑ vadens nequaꝙ̄ extra ꝓpoſitio cadat neqꝫ extra ipſius a eſſe accipiať vt demonſtreť: ſed ſemꝑ mediũ denſetur quouſqꝫ indiuiſibilia fiant ꝛ vnũ. Eſt aũt vnũ cuz immediatũ fiant et vna propõ ſimplex eſt immediata Et quemadmodũ in alijs eſt principiũ ſimplex. hoc aũt nõ idẽ vbiqꝫ eſt. ſed in graui qdem vncia. in melodia aũt tonus. in mẽbris aũt diuiſio: aliud aũt in alio. ſic eſt in ſyllogiſmo tñ ꝓpoſitio ĩmediata. In demõſtratõe aũt ſcia et intellectꝰ. In demõſtratiuis igiť ſyll'is eius (qꝺ ē) nihil cadit extra. Sed in ꝑuatiuis hoc qdem qꝺ oportet eſſe nihil extra hoc cadit: vt ſi a nõ eſt in b per c. Si eñ in b qdem eſt c. in nullo aũt c eſt a. Iterum ſi indigeat ꝙ in c a. nullo ſit mediũ accipiẽdũ ē ipiꝰ a ꝛ c. ſic ſꝑ ꝓcedit Si ꝓo indigeat demonſtrare ꝙ e in d non ſit. eo qꝺ eſt c in d. qdez om̄i ineſt in e aũt nullo. Aut non in om̄i nunꝙ̄ extra c cadit. hoc autez eſt cui nõ oportet ineſſe. In tercio aũt modo neqꝫ a quo oportꝫ. neqꝫ qꝺ oportet ꝓuari nequaꝙ̄ extra mediũ hoc ibit

Queritur. vtrũ determiatis extremis demõſtrationis poſſibile ſit media eſſe infinita Arguitur ꝙ ſic qꝛ inter duo pũcta que ſunt extrema linee ſunt infinita pũcta media. igitur determiatis extremis poſſibile eſt media eē infinita. Scꝺo. Inter colores extremos ſtꝫ infiniti colores medij cauſati ex cõbinatõe extremoꝝ q in infinituz variari poſſunt. igitur ſeq̄tur qꝺ ꝓus. Tercio nõ eſt deueniẽdum ad principia ĩmediata. igiť in medijs demõſtrationũ eſt proceſſus in infinitũ. Añs pꝫ. qꝛ data q̄cunqꝫ ꝓpoſitõe vera p̄dicatum poteſt oſtendi de ſubiecto vel per rationez ſubiecti vel ꝑ rõem p̄dicati In oppoſitũ eſt. p. in textu.

Sciendũ primo. ꝙ poſtꝙ̄ phus determinauit de ignorãtia praue diſpoſitõis ꝛ de ignorãtia pure negationis q̃uo cauſať in nobis. Hic ꝯñter ad remouenduz vnã cãm ignorãtie negatõis in nobis quã aliq aſſignauerunt. Oſtẽdit ꝙ in medijs demõſtrationũ ꝛ in demõſtrationibꝫ non eſt ꝓceſſus in infinitũ. Aliq eñ dixerũt ꝙ nihil poſſumus ſcire eo ꝙ in ꝓncipijs demõſtrationũ eſt ꝓceſſus in infinitũ ꝓpter infinitatẽ medioꝝ. ꝛ ſic nõ eſſet deueniendum ad ꝓma principia vbi

Sciendũ ſecundo. ꝙ circa hanc determinationẽ. Areſtotiles mouet tres queſtiones ſuppõnẽdo ꝙ in demõſtratõe ſunt tres termini. ſ. ꝓmus q eſt maior extremitas medius. ꝛ vltimus q eſt minor extremitas Prima q̄ſtio eſt. Utrũ dato infimo ſubiecto ſit ꝓcedere in infinitũ ꝓlus ſupius aſcendẽdo in p̄dicatis ſic ꝙ nunꝙ̄ detur ſupmũ p̄dicatũ Scꝺa eſt dato vniuerſaliſſimo p̄dicato vtrũ ꝯtingat in infinitũ ꝓcedere deſcẽdẽdo in ſubiectꝫ. ſic ꝙ nunꝙ̄ deueniať ad infimũ ſubiectũ. Tercia eſt titulꝰ q̄ſtionis q ꝓpinquior ꝛ ꝓncipalior eſt ꝑñti intentioni. Non eñ ꝑñt demõſtratões aliter ꝓcedere in infinitũ niſi qa inter ſubiectũ ꝛ p̄dicatũ ꝯcluſionis demõſtrabilis ſumereñť infinita media Poſſit etiã formari q̄rta q̄ſtio q ꝑ modũ cõcluſionis poniť in textu. Utrũ ſcꝫ poſito ſtatu in affirmatiuis demõſtrationibꝫ ꝛ p̄dicatiõibꝫ neceſſario ſit ſtatus in negatiuis. Ex iſtaꝝ q̄ſtionũ quaſdã reducit phus ad alias oñdens ꝙ eaꝝ ſolutio ex ſolutiõe aliaꝝ habeť. Oſtenſo eñ ꝙ impoſſibile eſt extrema eſſe infinita oſtendiť etiam ꝙ impoſſibile eſt media eſſe infinita. Sil'r ſi affirmatiue p̄dicationes ꝛ demr̃atões ſint finite opꝫ neceſſario ita eē de negatiuis.

Cõcluſio ꝓma ꝛ r̃nſalis ad q̄ſitũ determinatis extremis impoſſibile eſt media eſſe infinita. Probať cõcluſio. qꝛ ſi deť ſupmũ p̄dicatũ ꝛ etiã infimũ ſubiectũ. ſupremũ p̄dicatũ ꝓus p̄dicabiť de aliq medio ſibi ꝓpinq̄ ꝙ̄ de infimo. ꝛ adhuc ꝓmo de ꝓpinqori Sil'r infimũ ſubiectũ ꝓus ſubijcieť predicato ſibi ꝓpinquo ꝙ̄ diſtantiori. ſi igiť ſint infinita intermedia ſeq̄tur ꝙ ſupremũ nunꝙ̄ diceť de infimo nec infimuz ſubijcieť ſupmo. qꝛ impoſſibile eſt infinita pertranſire. ꝛ ſic nõ eſt ſupremũ p̄dicatũ nec infimũ ſubiectuz qꝺ eſt ꝯtra ſuppoſitũ. nec valet dicere ꝙ non ꝑt dari p̄dicatũ ꝓpinquuz infimo ſubiecto qꝺ tñ ſupponiť. qꝛ ſiue deť ſiue nõ exq intermedia ſtꝫ infinita nũꝙ̄ deuenieť ad ſupmũ p̄dicatũ ſic ꝙ dicať ꝺ ĩfimo ſubiecto nec ſubiectũ ſubijcieť ꝓ̄to

Concluſio ſecunda. Si ſit ſtatus in p̄dicationibꝫ ꝛ demõſtrationibꝫ affirmatiuis neceſſario eſt ſtatꝰ in negatiuis Probať ꝯcl'o. qꝛ oĩs ꝓpõ negatiua. vel eſt ĩmediata. ꝛ ſic ibi eſt ſtatus. vel mediata. ꝛ tũc hꝫ ꝓbari ꝑ aliquã affirmatiuã. Qꝺ pꝫ in ꝓma figura vbi ꝯcluſio negatiua ꝓbať ꝑ maiorẽ negatiuã in qua maior extremitas remoueť a medio. ꝛ ꝑ minorẽ affirmatiuã in qua mediuz ꝺꝛ de minori extremitate. Uel igiť maior extremitas immediate remoueť a medio. ꝛ ſic ibi eſt ſtatus. vel ꝓus remouetur ab aliq qꝺ includiť in medio ꝛ ꝑ illud remoueť a medio Et tũc illud affirmať de medio. ꝛ ꝑ ꝯñs de minore extremitate de qua mediũ affirmabať. ꝛ ſic ꝯñter ſi augeať demonſtratio eſt ꝑ p̄dicata affirmatiue dicta de minori extremitate. igiť ſi non ſit ꝓceſſus in infinitũ in demonſtrationibus affirmatiuis ſeq̄tur' ꝙ nec in negatiuis.

Dubitatur ꝓmo. Utrum in p̄dicationibꝫ affirmatiuis ſit ꝓcedere in infinitũ. Ad dubiũ r̃ndeť ꝙ impoſſibile eſt in p̄dicatiõibꝫ affirmatiuis ꝓcedere in infinitũ ſiue aſcendẽdo in p̄dicatis ſiue deorſum deſcẽdendo in ſubiectis. Probat. p. ꝓmo logice. i. ꝑ rõnes ꝓcedẽtes ex cõibꝫ. qa om̄e qꝺ de alio p̄dicať. vel p̄dicať vt ſuba vel vt accñs. Si primũ iã impoſſibile eſt ire in infinitũ ſiue ſurſum ſiue deorſum. qꝛ tale p̄dicatũ eſſet de definitõne ſubiecti vel ecõtra. iõ ſi in infinitũ ꝓcedereť impoſſibile eſſet dare definitiõem cũ impoſſibile ſit infinita ꝯphendere. Etiã om̄e tale p̄dicatũ eſt genꝰ dr̃ña vel ſpẽs ꝛ in generibꝫ generaliſſimis ē ſtatus igiť. Si vero aliqd p̄diceť vt accñs. hoc non eſt niſi tripliciť. vel p̄dicať accñs de ſubiecto vel ſubiectũ de accñte. vel accñs de accñte. ſed nullo iſtoꝝ modoꝝ ꝓcediť in infinitũ. g̃. Minor pꝫ. qꝛ cũ ꝺꝛ lignũ eſt albũ nõ ꝑt intelligi ꝙ aliud ſubiectũ ꝙ̄ lignũ ſit factũ albũ. ꝛ ſic ex ꝑte ſubiecti ibi eſt ſtatus. Sil'r nõ intelligiť aliud ꝙ̄ albuz fieri ex ligno. et ſic ex ꝑte p̄dicati eſt ſtatus. Sil'r in ſcꝺo° cũ ꝺꝛ albũ ē lignũ q̄uis nõ ſit ſenſus ꝙ lignũ accidat albo tanꝙ̄ ſubiecto. tñ ē ſenſus ꝙ albuz in cõi inẽ alicui ꝑticulari ligno cui accidit eē albũ. Neqꝫ ē vltra deſcẽdendũ ex ꝑte ſubiecti. ꝛ ſic iſte ſcꝺs modꝰ plus diſtat a p̄dicatõe ꝑ ſe ꝙ̄ ꝓmus modꝰ. Sed in tercio° cũ ꝺꝛ albũ ē muſicũ nõ eſt ſenſus ꝙ muſica inẽ albedini. ſed ꝙ qdã ꝑticularis hõ cui accidit eē albũ eſt muſicꝰ et ſic in q̄libet iſtoꝝ modoꝝ ē ſtatus. Nec valꝫ ſi dicať ꝙ infinita vni accidũt. qꝛ ſi illa ſint ſingularia tũc nõ hñt rõez p̄dicabiľ. nec infinita ſꝫm actũ ꝑñt eidẽ accidere. Si vero illa accñtia ſint vl'ia etiã nõ ſtꝫ infinita. qꝛ ſolũ ſtꝫ nouẽ gña accidẽtiũ. ꝛ ſic in p̄dicatõibꝫ affirmatis eſt ſtatꝰ. Sed forſan ꝯ̄ ꝓmuz mẽbꝝ huiꝰ diuiſiõis poſſet ſic argui ꝙ p̄dicata q̄ ſubam ſ̃cant ſtꝫ ſeꝑata exñtia extra ſingularia. Iõ h̄ remouet phs dicẽs. Gaudeãt gña ꝛ ſpẽs. qꝛ ſi ſic ſtꝫ mõſtra ſtꝫ ꝛ ſi ita eſſent nihil facerẽt ad demr̃atiõez. qꝛ nõ poſſent vere ꝛ affirmatiue p̄dicari Scꝺo ꝓbat. p. idẽ analectice. i. rõe ꝓcedẽte ex ꝓprijs huic ſcie. qꝛ ſi eſſꝫ ꝓceſſus in infinitũ in extremis demr̃atõis. vt in ſubiectis ꝛ in p̄dicatis. Uel h̄ eēt in ꝓmo° ꝑ ſe vel in ſcꝺo. nõ in ſcꝺo. qꝛ in tali mõ ſubiectũ eſt de definitõe p̄dicati. ꝛ ſi ex ꝑte p̄dicati ꝓcedať in infinitũ ita etiã eſſꝫ ex ꝑte ſubiecti. Igiť impoſſibile eſſet ꝯſtituere definitionẽ p̄dicati. ꝓbi gr̃a. ſi impar p̄diceť de nũero nũerus ē de definitõe eiꝰ. ꝛ ſi aliqd de impari p̄diceť opꝫtebit ꝙ nũerus ꝛ ipar ſint de ſua definitõe. Et ſi iteꝝ aliqd aliud de illo p̄diceť. opꝫtebit ꝙ nũerus ꝛ ipar ꝛ illud terciũ ſint de definitõe q̄rti cũ oĩa ſe habeãt in rõe ſubiecti reſpcũ illiꝰ q̄rti. ꝛ ſic ſi ꝓcedať in infinitũ opꝫtet definitionem infinitã ꝯphendere qꝺ eſt impoſſibile. Et ſil'r patꝫ de ꝓmo mõ. qꝛ ibi p̄dicatũ eſt de definitõe ſubiecti. g̃ impoſſibile eſt hmõi p̄dicata eſſe infinita. qꝛ impoſſibile eſſet definitõez ꝯſtituere.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Dubitatur ſecũdo. Utrum in principijs demonſtrationũ ⁊ in demõſtrationibꝫ ſit ꝓcedere in infinitũ.

Ad dubiũ rñdetur ꝙ nõ qḋ ſatis patet ex dictis. qꝛ vel eſſet in affirmatiuis vł in negatiuis. nõ in affirmatiuis. vt ꝓbatum eſt in pͥmo dubio. nec in negatiuis. qꝛ ſi ſit ſtatus in affirmatiuis neceſſario eſt ⁊ in negatiuis. vt ƀ ſecũda concluſio. Ex dictis etiaꝫ ſeq̇tur ꝙ ſi aliqḋ cõmune cõueniat multis. nõ oꝑtet ſemꝑ illud ꝯuenire ipſis mediãte aliquo cõmuni. in quo cõueniunt. qꝛ aliquãdo deueniendũ eſt ad immediata. vt ſi habere tres angulos cõueniat ſpeciebꝫ trianguli ꝑ aliquod cõmune in quo cõueniũt puta ꝑ triãgulũ nõ oꝑtet iterũ illud ꝯmune ꝯuenire illis ſpeciebꝫ ꝑ aliud ſed tandẽ in aliquo cõmuni eſt ſtatus

Ad rõnes Ad primã dicitur ꝙ licet in linea ſint infinita puncta ſm potentiã. et inter extrema finita nõ tamẽ ſunt infinita ſm actum. Ad ſcḋam dicitur ꝙ non ſunt infiniti colores medij. quia ꝓportio extremoꝝ colorũ cõueniens ad ꝯſtitutõnem vnius ſpẽi non eſt variabilis in infinitum. Ad terciam dicit̃ ꝙ quãdo predicatũ eſt cõpleta definitio ſubiecti vel pars eius non oꝑtet ꝙ poſſit de ſubiecto demonſtrari per definitionẽ ſubiecti. ideo talis propoſitio eſt immediata

¶ Octauus tractatus

Um aũt ſit demõſtratio alia q̇dem particularis. alia vero vniuerſalis. ⁊ hec q̇dem cathegorica. illa priuatiua. dubitat̃. qualis potioꝛ ſit. Similr̃ aũt ⁊ de ea q̃ demõſtrare ƀ ⁊ de ducente ad impoſſibile demonſtratõe. Primũ igit̃ intendimus de vniuerſali ⁊ ꝑticulari oſtendentes eñ hoc. ⁊ de ea que demõſtrare ƀ. ⁊ que eſt ad impoſſibile dicemus. Uidet̃ q̇dem igit̃ forsitan vtiq̧ q̇buſdã ſic intẽdentibꝫ ꝑticularis eſſe dignioꝛ. Si eñ ſm quam maxime ſcimus demõſtratõem potioꝛ eſt demõſtratio. hec eñ virtus demõſtrationis eſt. Magis aũt ſcimus vnũquodq̧ cum ipm cognoſcimus ſm ipm q̃ ſm aliud. vt muſicum choruſcũ. qñ cognoſcimus ꝙ choruſcus muſicus eſt. q̃ cũ homo muſicus ſit. ſimilr̃ autẽ ⁊ in alijs. Sed vniuerſalis qñ aliud. vt nõ qñ ipſum cõtingit demõſtrat. vt quoniaꝫ eq̇laterus eſt equalis duobꝫ rectis non qñ eſt equitibiarũ ſed qñ ẽ triãgulus. ſed ꝑticularis qñ ipm. Si ergo potioꝛ quidẽ eſt que eſt ſm ipm. hmõi autẽ eſt ꝑticularis vł magis. ⁊ potioꝛ vtiq̧ demonſtratio ſm ꝑtem erit. Amplius ſi vniuerſale q̇dem nõ eſt aliquid p̃ter ſingularia Demõſtratio aũt ſm opinionẽ cõficit eſſe aliqḋ hoc ſm ꝙ demõſtrat et quandã naturã eſſe hanc ſine his que ſunt vt trianguli preter quoſdã. ⁊ figure p̃ter aliquas numeri p̃ter quoſdã numeros. Potioꝛ aũt eſt que eſt de eſſe ⁊ de eo qḋ eſt. q̃ de eo quod nõ eſt. Et ꝓpter quã non errabit̃. q̃ ꝓpter quam errabit̃. Eſt eñ vniuerſalis hmõi. ꝓcedentes enim demonſtrant de eo quod eſt communicabiliter ꝓportionale. quod eſt analoguꝫ. quod neq̧ linea neq̧ numerus neq̧ ſolidum neq̧ planuꝫ eſt. ſed p̃ter hec aliquid. Si igitur vniuerſali q̇dẽ magis hec eſt De eo aũt qḋ eſt minus q̃ ꝑticularis. ⁊ facit opinionẽ falſaꝫ. indignioꝛ vtiq̧ erit vniuerſalis q̃ ꝑticularis. aut primũ q̇dem nihil magis in vniuerſali q̃ ꝑticulari ratio eſt. Si eñ ꝙ duobꝫ rectis ineſt nõ ſm ꝙ eſt equitibiaꝝ. ſed ſm qḋ eſt triangulus eſt cognoſcens qñ equitibiaꝝ. minus cognoſcit inq̇ntum ipm eſt i pͥus q̃ cognoſcẽs. qñ triangulꝰ eſt. ⁊ omnino ſi nõ ſit. q̃ ſm qḋ eſt triangulus: et poſtea demõſtrat nõ erit demõſtratio. Si vero cognoſcens vnũquodq̧ ſm ꝙ vnũquodq̧ eſt. magis cognoſcit. Si igit̃ triangulus in plus ẽ et rõ eadem eſt. ⁊ non ſm equiuocatõem triangulus eſt. ⁊ ineſt omni triangulo quod in duobꝫ rectis nõ vtiq̧ eſt triãgulus. ſm qḋ eſt eq̇tibiarum. ſed eq̇tibiaꝝ. ſm qḋ eſt triangulus habet hmõi angulos. quare vniuerſaliter ſciens magis cognoſcit ſm q̇d eſt q̃ ſm partẽ. Potioꝛ vtiq̧ eſt vlis q̃ ꝑticularis. Amplius ſi q̇dem ſit q̇dam rõ vna ⁊ non eq̇uoca vniuerſale erit. vtiq̧ nihilominus q̇buſdã ſm partem ſed magis eſt quãto incoꝛruptibilioꝛa ſunt illis que ſunt ſm partẽ. que vero ſm parteꝫ coꝛruptibilia magis Amplius neq̧ vna neceſſitas eſt opinari aliq̇d eſſe hoc p̃ter hoc. qñ vnũ oſtendũt nihil magis q̃ in alijs q̇cunq̧ non aliq̇d ſignificant. ſed vt q̇le aut ad aliquid aut facere. Si ḡ nõ demõſtratio cauſa eſt. ſed male audiẽs. Amplius ſi demonſtratio eſt ſyllogiſmus demonſtratiuus cã ꝓpter quid vniuerſale autẽ magis eſt cauſa cui eñ ꝑ ſe ineſt aliq̇d. hoc idem ipſius cauſa eſt vłe autem eſt primũ cui ineſt ꝑ ſe. Cauſa ergo vniuerſale eſt. q̃re ⁊ demõſtratio dignioꝛ eſt. Magis eñ cauſa eſt vłe et qḋ ꝓpter q̇d eſt. Amplꝰ vſq̧ ad hoc q̃rimus ꝓpter q̇d. ⁊ tũc opinamur ſcire. cũ nõ ſit aliq̇d aliud q̃ hoc aut qḋ fiat aut qḋ ſic fit. Finis eñ vltimus ⁊ terminus iam ſic eſt. vt cuius cauſa venit vt accipiat argẽtũ. hoc aũt eſt vt reddat cui debuit. hoc aũt eſt vt nõ iniuſte agat: ⁊ ſic ꝓcedentes cũ nõ ſit amplꝰ ꝓpter aliud. neq̧ alterius cã ꝓpter hoc. ſicut ꝓpter fineꝫ dicimus venire ⁊ fieri ⁊ eẽ. ⁊ tũc cognoſcere magis ꝓpter quid venit. Si igit̃ ſilr̃ ſe hꝫ ⁊ in alijs cauſis vt q̃ ſunt ꝓpter q̇d. In his aũt q̇cũq̧ ſic ſunt cãe. ſicut q̃ eſt cuꝰ cã. ſic ſcimꝰ maxĩe et in alijs. igit̃ tũc maxime ſcimꝰ cũ nõ amplius ſit hoc qñ aliud eſt. Cũ igit̃ cognoſcimus q̇dẽ ꝙ q̇tuoꝛ q̇ ſunt extra eq̇les ſunt. qñ eq̇tibiaꝝ adhuc deeſt ꝓpter quid. qꝛ triãgulus: ⁊ hoc eſt qꝛ eſt figura rectilinea. Si aũt hoc nõ amplius ꝓpter q̇d aliud tũc maxime ſcimꝰ ⁊ vłe tunc eſt. vlis vtiq̧ potioꝛ eſt Amplius q̃ntocunq̧ vtiq̧ demr̃atio magis ſm parteꝫ eſt in infinita cadit vlis aũt in ſimplex ⁊ finẽ: Eſt aũt ſm qḋ ſunt infinita non ſcibilia. ſed ſm qḋ ſunt finita ſcibilia ſunt. Scḋm itaq̧ ꝙ vlia ſunt magis ſcibilia ſt̃ q̃ q̃ ſunt ſm partẽ. Demõſtrabilia ḡ magꝭ ſunt vlia. De demõſtrabilibꝫ aũt magis eſt demonſtratio. Silr̃ aũt magis ad aliq̇d ſunt. dignioꝛ ergo vlis eſt qñ q̇dem ⁊ magis eſt demõſtratõ Amplius ſi magis ꝓponenda eſt ſm quẽ hoc ⁊ aliud q̃ ſm quẽ hoc ſolũ cognoſcit̃. Ulẽ aũt habens cognoſcit ⁊ ꝑticulare. hoc aũt vłe non ſciuit et ſic magis ꝓponenda erit vlis. Amplius aũt ⁊ ſic vłe eñ magis demõſtrare eſt qḋ eſt per mediũ demõſtrare. cuꝫ ꝓpinquius ſit pͥncipio prime aũt immediatũ eſt. hoc aũt eſt pͥncipiuꝫ. Si igit̃ q̃ ex pͥncipio eſt potioꝛ eſt ea q̃ nõ eſt ex principio. ⁊ q̃ magis eſt ex pͥncipio ea q̃ minus eſt certioꝛ demõſtratio. Eſt aũt hmõi vlis magis dignioꝛ vtiq̧ vlis magis erit vt ſi oꝑtet demõſtrare a de d. media ſint in q̇bꝫ ẽ b. c magis aũt ſurſum ſit b q̃re ſi ꝑ b vłe magis eſt. demonſtratio vlis dignioꝛ eſt ꝑticulari. ſed eoꝝ (q̃ dcã ſunt) q̇dã logica ſunt. Maxime aũt manifeſtuꝫ eſt ꝙ vlis magis ꝓpꝛia ſit: qñ ꝓpõnem hãc q̇dem hñtes pꝛioꝛẽ ſcimus. q̇dammõ et poſteriorẽ ⁊ habemus potẽtia. vt ſi aliq̇s cognoſcit. q̇a oĩs triãgulus hꝫ tres eq̇les duobꝫ rectis ſciuit quodãmõ ⁊ ꝙ eq̇tibiaꝝ ꝙ duobꝫ rectis potentia ſit. Et ſi nõ cognouit ꝙ eq̇tibiaꝝ triãgulus ſit. hanc aũt hñs ꝓpõnem vłem autẽ nullo mõ cognouit neq̧ potẽtia neq̧ actu. Et vlis intelligibił eſt ſꝫ ꝑticularis in ſenſu ꝑficit̃. Ꝙ q̇dẽ igit̃ vlis dignioꝛ ſit ꝑticulari tot nobis dcã ſunt

Querit̃ Utrum demõſtratio vniuerſalis ſit potioꝛ ⁊ dignioꝛ ꝑticulari. Arguit̃ ꝙ non tribꝫ rõnibus textus. Prima eſt demõſtrationũ illa eſt potioꝛ que magis facit ſcire cũ ſcire ſit finis ⁊ ꝑfectio demõſtrationis. ſed demõſtratio ꝑticularis magis facit ſcire. qꝛ facit ſcire aliquid ſm ſe. vniuerſalis vero ſm aliud. igit̃. Secũda rõ. ꝑticulare eſt magis ens q̃ vniuerſale cum vłe nõ ſit aliq̇d preter ꝑticularia. igitur ꝑticulare eſt magis ſcibile. qꝛ vnũquodq̧ eſt ſcibile ſm ꝙ eſt ens. Igit̃ demõſtratio ꝑticularis eſt potioꝛ vniuerſali. Tercia rõ demonſtratio vniuerſalis generat errorẽ. ꝑticularis vero nõ. Igit̃ particularis eſt potioꝛ vniuerſali. Añs patet. qꝛ cum demõſtratio vniuerſalis aliquid demõſtret de vniuerſali p̃ter ſingularia. vt de triãgulo ſm ſe ⁊ ñ de ꝑtibꝫ eiꝰ videt̃ inducere opiões. ꝙ vniuerſale ſit p̃ter ſingularia ⁊ ſic generat errorem

In oppoſitum eſt phus in textu ⁊c.

Sciendũ primo ꝙ poſtq̃ phus determinauit de demõſtratione ſm ſe. ꝯñter agit phus de demõſtratione cõꝑatiue ꝯꝑando demonſtrationes ad inuicem. Et qꝛ ſcientia ex demõſtratione cauſat̃. iḋ etiaꝫ finaliter agit de ꝯꝑatione ſcientiaꝝ adinuicẽ ⁊ de ꝯꝑatione ſcie ad intellectum ⁊ opinionẽ ⁊ ſolertiã. Et qꝛ triplex eſt diuiſio demonſtrationis. ſcꝫ in vniuerſalẽ ⁊ ꝑticularẽ. in affirmatiuã ⁊ negatiuã. in oſtenſiuã ⁊ in ad impoſſibile. Ideo agit phs de cõꝑatione iſtaꝝ demonſtrationũ. Et pͥmo de cõꝑatione vniuerſalis ad particularẽ Pro quo

Sciendũ ſecũdo ꝙ demõſtratio dicit̃ vniuerſalis ꝑ quã demonſtrat̃ ꝯcluſio in qua p̃dicatur paſſio de ſuo ſubiecto pꝛopꝛio et demonſtratur per ꝓpꝛia principia ⁊ cauſas ſubiecti. ⁊ ſic accipit̃ vniuerſale vt pͥus definitum eſt. Sed ꝑticularis demõſtratio ƀ in qua demõſtratur paſſio de ſubiecto non ſibi adequato. ſed de aliquo ꝑticulari cõtento ſub pͥmo ſubiecto aut de aliquo ſuꝑioꝛi eius accipiendo ꝓ principio talis demõſtrationis vniuerſalẽ cõcluſionẽ ſub qua continetur illa ꝑticularis

Concluſio prima. et reſponſiua demonſtratio vlis dignioꝛ ẽ ⁊ potioꝛ ꝑticulari. Probat̃ ſeptẽ rõnibꝫ phi. Prima rõ eſt. demr̃aº ẽ ſylłs oñdens cãm ⁊ ꝓpter q̇d ſed vłe magis eſt cã reſpectu paſſionis q̃ ꝑticulare. igit̃ demõſtratio vlis eſt potioꝛ. Minoꝛ ptꝫ. qꝛ ſubiectũ vłe paſſionis eſt illud cui ꝑ ſe pͥmo ineſt paſſio. ſed primũ in vnoq̇q̧ genere eſt magis cã q̃ ſcḋm. igit̃ vłe eſt magis cã q̃ ꝑticulare. Scḋa rõ in oibus que ſunt ad finẽ ꝯtingit querere ꝓpter q̇d. quouſq̧ deueniat̃ ad vltimũ finẽ ſimplr̃ qui amplius nõ fit ꝓpter aliud quo habito ceſſat motus inq̇ſitionis. Igit̃ etiã ita eſt in oibus alijs cauſis ꝙ ſemꝑ cõtingit querere quouſq̧ deueniat̃ ad primaꝫ cãm q̃ habita ceſſat motus inq̇ſitionis ⁊ ꝑfecte ſcitur illud cuius cã queritur. Sed demõſtratio ꝑticularis nõ reſoluit aliq̇d in primam cãm. ſed ſemꝑ ꝯtingit vltra q̃rere. qꝛ ꝓ pͥncipio ſumit cõcluſionẽ demonſtratõis vlis. Demõſtratio aũt vlis vſq̧ ad pͥma principia ⁊ immediata reſoluit. Igit̃ facit ſcire ſimpliciter. ⁊ ſic eſt potioꝛ ꝑticulari. Tercia rõ quãto magis ꝓceditur verſus ꝑticularia tanto magis ꝓceditur ad infinituꝫ. qꝛ infinitũ materie ꝯuenit q̃ eſt principiũ indiuiduationis. ſed quãto magis ꝓcedit̃ ad vniuerſale tanto magis ꝓcedit̃ ad aliq̇d ſimplex formale et finitũ. qꝛ rõ vlis ex parte forme ſumit̃. que ſimplex eſt ⁊ termĩat infinitatẽ materie. ſꝫ infinita inquantũ hmõi nõ ſunt ſcibilia. ſed aliq̃ ſunt ſcibilia inquantũ finita. Iḋ forma eſt pͥncipiũ ſcie. Igit̃ vniuerſalia ſtꝭ magis ſcibilia q̃ ꝑticularia. ⁊ ꝑ ꝯñs magis demõſtrabilia. ⁊ ſic demr̃atio vlis ẽ potioꝛ ꝑticulari. Quarta rõ illa demr̃atio ẽ potioꝛ q̃ plꝛa facit ſcire. ſꝫ vlis ẽ hmõi reſpectu ꝑticularꝭ. qꝛ vlis facit ſcire vłe ⁊ ꝑticłare ſub eo ꝯtẽtuꝫ Particularis ꝟo tm̃ facit ſcire ꝑticulare Ille eñ q̇ ſcit oẽm triangulũ habere tres angłos ſcit yſochelẽ hr̃e tres ſi ſciat ipm eẽ triãgulũ. ⁊ ſi ħ neſciat in actu ſcit tñ in ꝟtute. ſed ſciens yſochelẽ hr̃e tres ꝓpter hoc nõ ſcit illud de triangulo. Quinta rõ. demr̃atio ꝓcedẽs ex pͥncipio imediato potioꝛ ẽ illa q̃ ꝓcedit ex pͥncipio mediato aut ex nõ pͥncipio. igit̃ demõſtratio ꝓcedẽs ex pͥncipio ꝓpinq̇oꝛi potioꝛ eſt illa q̃ ꝓcedit ex pͥncipio remotioꝛi. Sꝫ demr̃atio vlis ꝓcedit ex ꝓpinquioꝛi. particularis vero ex remotioꝛi. quia pro pͥncipio capit ꝯcluſionẽ vt dictũ eſt. Sexta rõ. Illa demonſtratio eſt potioꝛ que eſt ex potioꝛibus propoſitionibus. ſed vniuerſalis ꝓpoſitio potioꝛ eſt particulari. quia facit ſcire vniuerſale

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS

et ꝑticulare ſimul. Particularis vero ꝑticulare tm̄. Et hec ratio nō differt a quarta niſi q2 ibi fiebat ꝯpatio ꝯcluſionū. In iſta vero fit ꝯpatio p̄miſſaꝝ. Ultima rō. demōſtratio vlīs eſt intelligibilis. q2 terminat̄ ad vle qḋ ſolo intellectu cognoſcit̄. ꝑticularis vero terminat̄ ad ꝑticulare qḋ directe ꝑ ſenſuꝫ cognoſcit̄. ſed intellectus potior eſt ꝛ certior ſenſu. igitur demōſtratio vlīs eſt potior ꝛ certior ꝑticulari. Ex iſta cōcluſione ſeq̇tur

Cōcluſio ſcd̄a. demōſtratio vniuerſalis magis facit ſcire reꝫ ſm̄ ſe ꝛ in ꝓpria forma q̄ꝫ ꝑticularis. Probatur ꝯcluſio. q2 demōſtratio ꝑticularis facit ſcire ſm̄ aliud ꝛ nō ſm̄ ſe vt vle. ſicut habere tres angulos demōſtratione vniuerſali demonſtrat̄ de triāgulo. cui cōuenit ſm̄ ſe. et demōſtratione ꝑticulari oſtendit̄ de yſocheles cui conuenit ſm̄ aliud. igitur concluſio vera

Dubitatur p̄mo. quod eſt magis ens vel vle vel ꝑticulare Ad dubiū rn̄detur q̄ licet ꝑticulare quantum ad naturalem ſubſiſtentiā dicat̄ magis ens q̄ꝫ vle. tm̄ quantū ad eſſe ſcibile ꝛ quantuꝫ ad id qḋ rōnis eſt vle eſt magis ens q̄ꝫ ꝑticulare. q̄a eſt incorruptibile et ꝑpetuum. Particulare vero eſt corruptibile. ꝛ hoc ſibi accidit ratiōe principioꝝ indiuidualiū ꝛ nō rōne vlīs. Et ſic quantū ad ſuam ſubſiſtentiā qua ꝑticulare magis d̄r ens ꝛ nō magis ſcibile. q2 nulla eſt ſcīa p̄ter rōem ſm̄ quā de reb2 eſt ſcīa.

Dubitat̄ ſcd̄o. vtruꝫ demonſtratio vniuerſalis faciat opinari vniuerſale eſſe p̄ter ſingularia ꝛ extra ipſa. Ad dubiū rn̄detur q̄ nō. Licet demonſtratōe vniuerſali de ip̄o aliq̇d demonſtret̄ p̄ter ſingularia. ſed ſi h̄ aliquis opinet̄ hoc eſt ex defectu intelligētis ſicut videm⁹ de illis que nō ſignificāt ſubſtantiā ſed accn̄s q̄ ſignificamus ip̄a eſſe ꝑ ſe ſine ſub̄a vtcū d̄r albedo vel nigredo. ꝛ ꝓpter h̄ tn̄ nō dicimus talia eſſe ſine ſub̄a. Poſſumus tn̄ ea q̄ ſunt cōiuncta ſm̄ eſſe ſeparatim intelligere. dum vnū nō ſit de intellectu alterius. ꝛ aliq̇d attribuere vni, nō attribuēdo illḋ alteri. ꝛ talis abſtractio fit ꝑ p̄mā oꝑationē intellectus et nō ꝑ ſcd̄am. Un̄ poſſumus intelligere p̄us nō intelligendo poſterius. q2 poſterius nō eſt de intellectu p̄oris. Ideo poſſumus intelligere vle ſine ſuis ꝑticularib2. et aliquid ſibi attribuere nō attribuēdo illud ſuis ꝑticularib2 nec habita ꝯſideratōe illoꝝ ꝑticulariū. Rōnes facte ān oppoſituꝫ faciliter ſoluunt̄ ex dictis. p̄ma in ſcd̄a cōcluſione Scd̄a in primo dubio ꝛ tercia in ſecūdo dubio

Q2 autem affirmatiua dignior ſit p̄uatiua hoc manifeſtum ſit. ſi em̄ demōſtratio dignior aliȷ̄s exiſtentib2 eiſdem aut que ex minorib2 queſtionib2. aut ſuppōnibus aut ꝓpōnibus. Si em̄ nota ſunt ſil'r cognoſcere velocius ꝑ hoc eſt hoc aūt appetibilius eſt Rō aūt ꝓpōnis q̄ melior ſit ex minorib2 vlīs ſic eſt. Si em̄ ſil'ter ꝯtinget cognita eſſe media priora aūt notiora ſunt ꝑ media. ſit em̄ demōſtratio eoruꝫ que ſunt b c d q̄ a in e ſit. altera vero demonſtratio ꝑ b c q̄ a in d ſit. Sil'r igit̄ hoc ſe h2 q̄ a in d ſit ꝛ q̄ a in e ſit. Sꝫ q̄ a in d ſit p̄us eſt et cognoſcibilius q̄ꝫ q̄ a in c. ꝑ hoc em̄ illḋ demonſtrat̄. Credibilius aūt eſt qḋ eſt ꝓpter q̄d ꝛ q̄ itaq̄ꝫ ꝑ minora eſt demōſtratio melior eſt aliȷ̄s eiſdeꝫ exiſtentib2 Utreq̄ꝫ q̄dem igit̄ ꝑ tres terminos ꝛ ꝓpōnes duas demōſtrant. Sed hec q̄dem eſſe accipit aliq̇d. illa vero eſſe et nō eſſe aliq̇d ꝑ plura itaq̄ꝫ accipit. q̄re hec dignior eſt. Amplius q̄m oñſum eſt impoſſibile eſſe ꝑ vtranq̄ꝫ p̄uatiuaꝝ ꝓpoſitionū vtrūq̄ꝫ fieri ſyllogiſmū. ſed vnā q̄dem oꝑtet h̄moi eē aliā vero q̄m eſt. Ampli⁹ iuxta hoc oꝑtet ꝛ hoc accipe. p̄dicatiuas q̄dem em̄ augmētata demōſtratione neceſſe eſt fieri plures. p̄uatiuas āt impoſſibile eſt plures vna in om̄i ſyllogiſmo eſſe. Sit eniꝫ in nullo eſſe a in q̄bus eſt b in c aūt ſit om̄i b. Si igit̄ opus eſt iteꝝ augere vtraſq̄ꝫ ꝓpōnes eſt mediuꝫ iniȷ̄ciendū. Huius q̄dem a b ſit mediū d. ſed b c ſit e c q̄dem manifeſtū eſt p̄dicatiuū eſſe. ſed d de b p̄dicatiuū q̄dē. ad a aūt tanq̄ꝫ p̄uatiuū ponet̄ d q̄deꝫ em̄ de om̄i b. ſed a in nullo oꝑtet d eſſe. ſit igit̄ vna p̄uatiua ꝓpō q̄ eſt a d. Idem aūt modus eſt ꝛ in aliȷ̄s ſyllogiſmis. Semꝑ em̄ mediū p̄dicatiuoꝝ terminorū p̄dicatiuū in vtraq̄ꝫ eſt. ſed p̄uatiui alteꝝ tm̄ priuatiuū neceſſe eſt eſſe. q̄re hec vna h̄moi ſit ꝓpoſitio. alie vero p̄uatiue. Si igit̄ notius ꝑ qḋ demōſtrat̄ ꝛ credibili⁹ ē. demōſtrat̄ āt p̄uatia ꝑ p̄dicatiuā. p̄dicatiua aūt ꝑ illā nō demōſtrat̄. Prior q̄ ꝛ notior ꝛ credibilior cū ſit. melior vtiq̄ꝫ erit. Amplius ſi p̄ncipiū ſyllogiſmi ꝓpō vniuerſalis imediata eſt. Eſt aūt in demonſtratiua affirmatiā. in p̄uatiua aūt negatiua ꝓpō. affirmatiua aūt negatiua p̄or et notior: ꝑ affirmatiuā em̄ negatiua nota eſt. ꝛ p̄or affirmatio eſt. ſicut eſſe p̄us eſt nō eſſe. q̄re potius p̄ncipium demonſtratiue eſt q̄ꝫ p̄uatiue. dignioribus aūt p̄ncipiȷ̄s vtit̄ dignior. Adhuc principalior eſt. ſine em̄ demōſtratiua nō eſt p̄uatiua. Q2 q̄deꝫ cathegorica p̄uatiua ſit dignior manifeſtum eſt. ꝛ ad ip̄oſſibile ducēte Oꝑtet āt ſcire q̄ ſit dr̄ña ipſaꝝ. Si igit̄ a in nullo b. in c autē om̄i b neceſſe eſt in nullo c eſſe a Sic igit̄ acceptis demōſtratiua p̄uatiua erit demōſtratio. q̄m a in c nō erit Que vero eſt ꝑ impoſſibile ſic ſe h2. ſi opus eſt demōſtrare q̄ a in b nō ſit accipiendū eſt a eē in b ꝛ b in c. q̄re accidit ꝛ a in c eſſe. hoc aūt ſit notū ꝛ certū q̄ impoſſibile eſt ip̄m eſſe. Non igit̄ poſſibile eſt b in a eſſe. ſi igit̄ b certū eſt ineſſe. a in b impoſſibile eſt eſſe. Termini q̄deꝫ igit̄ ſil'r ordinant̄. Differt aūt qūo q̄lis ſit notior p̄uatiua ꝓpō. Utrū igit̄ q̄ a b nō ineſt. aut q̄ a c non ineſt. Cū igit̄ eſt ꝯcluſio notior q̄m non eſt a qḋ eſt ad impoſſibile fit demōſtratio. cū aūt in ſyllogiſmo ſit demōſtratiua eſt. Natura aūt prior

eſt que eſt q̄ a in b nō ſit q̄ꝫ a in c nō ſit. p̄ora em̄ cōcluſiōe ſunt ex q̄b2 ē cōcluſio Eſt āt q̄ e a q̄dē ic n̄ eē ꝯclio. a āt i b ñ eē ex q̄b2 ē ꝯclio Nō em̄ ſi ꝯtigit remoueri aliq̇d. hec cōcluſio ē. illa āt ſunt ex q̄bus ſed hoc q̄dem. i. ex quo ſyllogiſmus eſt qḋ vtiq̄ꝫ ſic ſe h2 quare vt totum ad ꝑtem aut vt ꝑs ad totuꝫ ſe h2. ſed (q̄ ſunt a c et a b ꝓpōnes) nō ſic ſe h̄nt ad inuicem. Si igitur q̄ ex notioribus ꝛ credibilib2 dignior eſt ſunt em̄ vtreq̄ꝫ ex nō eē credibiles. ſꝫ hec q̄dem ex priori illa v̄o ex poſteriori. potior ſimpl'r erit ea q̄ eſt ad ipoſſibile demonſtratio priuatiua. Quare et hac dignior predicatiua. Manifeſtum eſt ergo q̄ ꝛ ea que eſt impoſſibile potior eſt.

Querit̄. vtꝝ demōſtratio affirmatiua ſit potior negatiua. et oſtēſiua illa q̄ ē ad impoſſibile. Arguit̄ q̄ nō. q2 tā demōſtratio affirmatiua q̄ꝫ negatiua ꝓcedunt ex imediatis. igit̄ vna nō eſt potior altera. Cōſequentia tenet. q2 vna ꝓpō imediata nō ē p̄or aut notior altera Scd̄o. demōſtratio ad ip̄oſſibile vehemētius cogit ad aſſentiendū ꝯcluſioni q̄ꝫ oſtēſiua. q2 fundat̄ in illo p̄ncipio. qḋlibet ē vel nō ē. igit̄ ip̄a ē potior q̄ꝫ oſtēſiua Tercio. illa demōſtratio ē potior q̄ ex p̄orib2 p̄ncipiȷ̄s ꝓcedit. ſꝫ demōſtratio ad ipoſſibile ꝓcedit ex p̄oribus q̄ꝫ oñſiua. q2 vtit̄ p̄mis p̄ncipiȷ̄s ſimpl'r. oñſiua v̄o nō. igit̄ ꝛc̄. In oppoſitū eſt ph̄s in textu.

Sciendū p̄mo. Q2 poſtq̄ꝫ ph̄us ꝓbauit q̄ demonſtratio vlīs eſt potior ꝑticulari. Conſequenter oſtendit q̄ demōſtratio affirmatiua eſt potior negatiua et iteꝝ q̄ oſtenſiua eſt potior illa que eſt ad impoſſibile. Et q2 affirmatiā eſt potior negatiua. iō oñſiua affirmatiua demōſtratio ē potior q̄ꝫ demōſtratio ad ipoſſibile.

Sciendū ſcd̄o. Q2 illa demōſtratio ē potior q̄ ꝓcedit ex pautiorib2 ꝓpōnib2. Qḋ oſtendit ph̄s duplici rōne. Primo. q2 dato q̄ ille plures ex q̄b2 vna ꝓcedit ſint eque note ſicut pauciores ex q̄b2 alia ꝓcedit. adhuc velocius eſt cognoſcere ꝑ pauciores ꝓpōnes q̄ꝫ plures. q2 citius terminabit̄ diſcurſus. mō illud eſt eligibilius q̄ citius facit cognoſcere. Scd̄o idē oſtendit ſine ſuppōne. q2 illa demōſtratio eſt potior q̄ ex p̄orib2 ꝓcedit. ſed demōſtratio que paucioribus ꝓpoſitōnib2 vtit̄ ex p̄orib2 ꝓpōnib2 ꝓcedit q̄ꝫ illa q̄ plurib2 vtit̄. q2 ille plures reducunt̄ ad pautiores tanq̄ꝫ ad p̄ores. igit̄ illa demonſtratio eſt potior q̄ ex pautiorib2 ꝓcedit

Concluſio p̄ma. Demōſtratio affirmatiua potior eſt et dignior q̄ꝫ negatiua ceteris parib2. Probatur ꝯcluſio q̄nq̄ꝫ rōnib2 ph̄i. Prima ē. illa demōſtratio q̄ ꝓcedit ex paucioribus ē dignior. ſꝫ demōſtratō affirmatiua ē h̄moi. q2 affirmatiā tm̄ capit affirmatiuas ꝛ negatiua capit affirmatiuā ꝛ negatiuā. Et licꝫ vtraq̄ꝫ ſit ex trib2 terminis ꝛ duab2 ꝓpōnib2. tm̄ negatiua d̄r ex pluribus ꝓcedere. ſm̄ qualitatē ꝓpoſitōnum. Scd̄a rō illa demonſtratio eſt potior q̄ ꝓcedit ex p̄orib2 notiorib2 et magis credibilib2. ſꝫ affirmatiua ē h̄moi. q2 ex duabus affirmatiuis p̄t fieri ſyll'ſ. Ex duab2 vero negatiuis nō ſꝫ oportet alterā eē affirmatiuā. igit̄ affirmatiue ꝓpōes maiorē h̄nt efficaciā ad ſyllogiſandū q̄ꝫ negatiue ꝛ ſunt notiores ꝛ ꝑ ꝯn̄s demōſtratio affirmatiua potior ē negatiua. Tercia rō ſi demonſtratio negatiua ꝓcedat ex duab2 p̄miſſis mediatis et demonſtrent̄ ille p̄miſſe aſſumunt̄ tres ꝓpōes affirmatiue. due ꝓ minore q̄ eſt affirmatiua ꝛ vna ꝓ p̄miſſa negatiua ꝛ tm̄ ſolū accipiet̄ vna p̄miſſa negatiua. igit̄ ꝓpō negatiua reducit̄ ad ꝓpōnem affirmatiuā ſicut ad p̄ncipiū ei⁹. ſꝫ p̄ncipiū ē p̄us. noti⁹ et credibili⁹ p̄ncipiato. igit̄ affirmatiua ē potior negatiua. Quarta rō. p̄ncipiū ſyllogiſmi demōſtratiui ē ꝓpō immediata affirmatiua. q̄dem affirmatiui ſyllogiſmi. Et negatiui negatiua. ſꝫ affirmatiua ꝓpō p̄or eſt ꝛ nobilior q̄ꝫ negatiua. igitur ex ea fit nobilior demōſtratio. Minorē ꝓbat ph̄s dupl'r. p̄mo q2 ꝑ affirmatiuā demōſtrat̄ negatiua. igit̄ affirmatiua ē p̄or ꝛ notior. Scd̄o. q2 affirmatiua d̄r eē et negatiua nō eſſe. ſed eē ſm̄ naturā p̄cedit nō eē. Licet em̄ in aliq̄ ſm̄ tp̄s nō eē p̄cedat eſſe tn̄ nihil p̄t reduci de nō eē ad eē niſi ab aliq̄ iam exiſtēte Igit̄ eē ſimpl'r p̄cedit nō eſſe. Quinta rō. demonſtratio q̄ ꝓcedit ex p̄ncipalioribus p̄ncipiȷ̄s ē p̄or. ſꝫ affirmatiua eſt h̄moi. q2 ꝓpō negatiua ex affirmatiua depēdet. quia nō p̄t eē demōſtratio negatiua ſine affirmatiua ꝓpōne ꝛ adhuc negatiua reſolubilis eſt in affirmatiuā. igitur demonſtratio affirmatiua dignior ē negatiua ceteris paribus. Et d̄r notant̄ ceteris parib2. q2 ſi negatiā eēt ex imediatis ꝛ affirmatiua ex mediatis negatiua eēt dignior.

Concluſio ſcd̄a. Demonſtratio oſtenſiua negatiua potior eſt demōſtratōne ad impſſibile. Probat̄ ꝯcluſio. q2 illa demōſtratio ē potior q̄ ꝓcedit ex potioribus ꝛ notiorib2. ſed oſtenſiua negatiua ꝓcedit ex potiorib2 et notiorib2 q̄ꝫ illa q̄ eſt ad ipoſſibile. q2 in oñſiua ꝓcedit̄ ex notiorib2 ſimpl'r ſcꝫ ex premiſſis veris q̄ ſunt ſimpl'r notiores ꝛ priores ꝯcluſione. In alia v̄o ſolū ꝓcedit̄ ex notiorib2 quo ad aliquē. igit̄ demōſtratō oñſiua negatiua potior eſt illa q̄ eſt ad impoſſibile

Dubitat̄ p̄mo. Utꝝ demōſtratio affirmatiā oñſiua ſit potior demōſtratōe ad ip̄oſſibile. Ad dubiū reſpondet̄ q̄ ſic ſicut ſatis pꝫ ex dictis. q2 negatiā precellit demonſtratōem ad ipoſſibile vt d̄r ſcd̄a ꝯcluſio et affirmatiua p̄cellit negatiuā. ſꝫ quicq̇d ē potius potiori eſt potius nō potiori igitur Et inde ſeq̇tur general'r q̄ oīs demonſtratio oſtenſiua prior eſt et dignior demonſtratione ad impoſſibile.

Dubitat̄ ſcd̄o. Qualiter ꝯueniūt et differūt demōſtratio oñſiua ꝛ ad ipoſſibile. Ad dubiū rn̄detur q̄ int̄ ip̄as p̄nt aſſignari ſil'es dr̄ñtie ſicut aſſignate ſunt ſcd̄o p̄oꝝ inter ſyllogiſmū oſtenſiuū ꝛ ad ipoſſibile Tamen vt d̄r in textu. ille inter ſe ꝯueniūt. quia termini in vtraq̄ꝫ ſil'r ordinant̄. ſꝫ differūt. q2 licꝫ vtraq̄ꝫ ꝓcedat ex aliq̄ notiori tn̄ oñſiua ē ex notiori ſimpl'r ꝛ ad ipoſſibile ex notiori q̄ ad aliquē. q2 oñſiua ꝓcedit ex ābab2 p̄miſſis q̄ ſunt ſimpl'r notiores ꝯcluſione. ſed demōſtratio ad ipoſſibile ſolū accipit vnā verā ꝛ altera ē notior ꝯcluſione falſa. Nā in demōſtratōe ad ipoſſibile dū ex ꝯcluſione ipoſſibili interimit̄ aliq̄ p̄miſſaꝝ ꝑ hoc nō efficitur q̄ illud quod prius erat concluſio ſit p̄ncipium ſimpl'r. ſed ſolum quo ad aliquem

Ad rōnes: Ad p̄mam dicitur q̄ licꝫ vtraq̄ꝫ ꝓcedat ex imediatis tn̄ affirmatiā ē ex duab2 affirmatiuis ꝛ negatiua ꝓcedit ex affirmatiua ꝛ negatiua ꝛ licꝫ vna negatiua nō habeat negatiuā notiorē vel p̄orē ſimpliciter vel in ſuo genere. tn̄ ſꝫ h2 aliquā affirmatiuā q̄

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ſimplr ē notior ipā. Ad ſcđam negaẛ ꝯña. qꝛ demonſtratio ad ipoſſibile ſimplr loquēdo nō coglt vehementius. ſ; ſi cogat adhuc nō h; hoc ex euidētia ꝓpoſitionū ex qb ꝓcedit. ſ; ex euidētia ṗncipij cui innitiẛ ſc; de qͥlibet affirmatio vł negatio ꝟa. Ad terciā dꝛ ꝙ ꝗuis demōſtratio ad ipoſſibile ꝓcedat ex ṗncipio ṗmo ꝛ potiſſimo tñ nō ꝓcedit ex oib ṗncipijs notioꝛib ꝯcluſione. Demonſtratio vero oſtenſiua ꝓcedit ex oib ṗncipijs ṗoꝛib ꝛ notioꝛib ꝯcluſione.

Certioꝛ aūt et prioꝛ eſt ſcīa q̄cunq; ipſi⁹ quia et propter quid eadē eſt. ſed nō eſt ipſi⁹ quia extra eā q̄ eſt ꝓpter quid Et q̄ nō eſt ex ſubiecto illa q̄ ē ex ſubiecto vt arithmetica armonica. Et q̄ eſt ex minoꝛib ea q̄ eſt ex appoſitiōe. vt geometria arithmetica. Dico āt ex minoꝛib q̄ nō eſt ex additione vt vnitas ſubſtantia eſt ſine poſitōne Punctus aūt ſubſtātia poſita. hoc aūt eſt ex appoſitōe Una autē ſcientia que eſt vnius generis Quecūq; ex primis cōponiẛ. et partes aut paſſiones hoꝝ ſunt ꝑ ſe Altera autē ſciētia eſt ab altera quaruncūq; principia neq; ex eiſdē neq; ex alteris ſunt. Huius aūt ſignum eſt cū indemōſtrabilia veniant opoꝛtet eīn ipa in eodē genere eſſe cum his q̄ demonſtrātur Signū aūt huius ē cū que demōſtrantur ꝑ ſeipſa in eodē genere ſunt ꝛ proxima Plures autē demonſtratōes eē eiuſdē poſſibile eſt. nō ſolū ex eodē oꝛdine accipienti nō cōtinuū mediū. vt corū (que ſunt a b c et d et i) ſ; ex altero vt ſi t a transſmutari. in quo aūt d moueri. ſed b letari. ꝛ iterū iquieſcere. ṗdicari verū ē g ꝛ d de b. ꝛ a de d. et i de b veru; eſt predicari. Letans eīn mouetur et quod moueẛ transſmutatur iterū et a de i. et i de b verū ē ṗdicari. Omnis eīn letās q̄eſcit et q̄eſcēs transſmutatur. q̄re per altera media et nō ex eodem oꝛdine ſyllogiſmus eſt. quare eſt neutrū de neutro dici mediorum. Neceſſe eīn ē eidem alicui vtrunq; ineſſe Intendere aūt eſt et ꝑ que alias figuras quot modis contingit fieri eūdem ſyllogiſmum

Queriẛ. vtꝝ vnitas ſcientie ſumaẛ ab vnitate ſubiecti ꝛ diuerſitas a ṗncipijs. Arguiẛ ꝙ nō. ṗmo qꝛ ab eodē h; res ꝙ ſit ꝛ ꝙ ſit vna. ſ; ſcīa capit eſſe a medio ſiue a ṗncipijs. igiẛ vnitas ſcie ſumēda ē a ṗncipijs et nō ab vnitate ſubiecti Scđo. ab eodē h; res vnitatem ꝛ diuerſitatē ab alijs reb. igiẛ ſi vnitas ſcie ſumaẛ ex vnitate ſubiecti ſeq̄ẛ ꝙ rō diuerſitat; ſumēda ē a ſubiecto. Tercio. diuerſe ſcie ꝯſiderāt idē ſubiectū ſicut geometria ꝛ phyſica ꝯſiderāt coꝛp⁹. igiẛ vnitas ſcie nō ſumiẛ ab vnitate ſubiecti. In oppoſitū ē phs in textu

Sciendū ṗmo. ꝙ poſtq; phus cōꝑauit demōſtratōes ad inuicē ꝯñr agiẛ de cōꝑatōe ſcie ad ſciām Et ṗmo eas cōꝑat ſm certitudinē. ꝛ ſcđo q̄ ad vnitatem ꝛ pluralitatē ꝛ circa ṗmā cōꝑatōem dꝛ ꝙ trib modis vna ſcīa dꝛ certioꝛ alia Primo°. qꝛ illa ſcīa q̄ facit ſcire ꝓpẛ q̄d ꝛ qꝛ certioꝛ ē illa q̄ ſolū facit ſcire qꝛ ē. ꝛ hec cōparatio ē inter ſciam ſubalternantē ꝛ ſubalternatā Secundo mō. illa ſcīa certioꝛ ē q̄ ē de non ſubiecto ea q̄ ē de ſubiecto ꝛ h̄ capiẛ ſubiectū ꝓ materia ſenſibili vt arithmetica certioꝛ ē muſica. Tercio. ſcīa q̄ eſt ex minoꝛib et ſimplicioꝛib certioꝛ ē illa q̄ ē de mag; cōpoſit;. vñ diciẛ ṗmo metaphyſice. ꝙ ſimplicioꝛa ṗoꝛa ſunt ex additōne dictis. Et hoc mō arithmetica ē ṗoꝛ ꝛ certioꝛ geometria. qꝛ numer⁹ ſimplicioꝛ eſt magnitudine eo ꝙ pūct⁹ q̄ ē ṗncipiū magnitudinis ſuꝑ vnitatē q̄ ē ṗncipium numeri addit poſitōem in ꝯtinuo. Et ſic cōꝑatio certitudinis ſciaꝝ accipiẛ ſm duo. ṗmo° ſm ꝙ cā ṗoꝛ ē ꝛ certioꝛ ſuo effectu. Alij ꝟo modi ſumunẛ ſm ꝙ foꝛma certioꝛ ē materia. ſ; ſcđs ſumiẛ ſm materiā ſenſibilē. tercius ꝟo ſm materiā intelligibilē. S; ꝓ alia cōꝑatōe dꝛ ꝑ h̄s ꝙ vnitas ſcie ſumitur ab vnitate ſubiecti et diuerſitas ex diuerſitate ṗncipioꝝ.

Sciendū ē ſcđo. ꝙ ſola diuerſitas foꝛmalis obiecti diuerſificat potētiā ꝛ nō materialis. cū igiẛ ſcibile ſit obiectū ſcie. g° ſcie diuerſificanẛ ſm diuerſitatē foꝛmalē ſcibiliū ꝛ nō ſm diuerſitatē materialē iō q̄ñcunq; ſcibilia ſunt diuerſa ſm materiā dū tñ ſcianẛ ꝑ eadē ṗncipia ſic ꝑtinēt ad eandē ſciam. qꝛ ſic nō ſunt diuerſa inquantū ſunt ſcibilia ſicut voces humane ſm ſuba; multum differūt a ſonis inaiatoꝝ coꝛpoꝝ. Quia tñ ſm eadem ṗncipia attendiẛ ꝯſonātia in ipīs iō ē eadē ſcīa. ſc; muſica q̄ de vtriſq; ꝯſiderat. ſ; ſi aliq̄ ſunt eadē ſm materiā ꝛ ꝑ diuerſa ṗncipia ſcianẛ illa ꝑtinent ad diuerſas ſciētias vt coꝛp⁹ mathematicū et coꝛp⁹ naturale ſunt eadē ſubiecto. Quia tñ coꝛp⁹ mathematicū cognoſciẛ ꝑ ṗncipia q̄ntitatis ꝛ coꝛp⁹ naturale ꝑ ṗncipia mot⁹. iō geometria et phyſica ſunt diuerſe ſcie Et ſic pa; ꝙ diuerſitas ṗncipioꝝ diuerſificat ſcias. Ad diuerſificādū tñ ſcias req̄riẛ talis diuerſitas ṗncipioꝝ ꝙ neq; ṗncipia ābaꝝ ſciaꝝ ꝓcedant ex eiſdē ṗncipijs ſic ṗncipia ſpēꝝ ex ṗncipijs generis neq; ṗncipia vni⁹ ex ṗncipijs alterius ſicut ṗncipia ſpēi ꝓcedūt ex ṗncipijs gener;. qꝛ ſi ita eēt ſcie nō eēnt ſimplr diuerſe ꝛ hāc diuerſitatē ṗncipioꝝ ꝯcomitaẛ diuerſitas generis ſcibił inq̄ntū ſcibile ē S; ad h̄ ꝙ ſcīa ſit vna req̄riẛ vtraq; vnitas. ſ. ṗncipioꝝ et ſubiecti inq̄ntū ē ſcibile. qꝛ ſi nō eēt vnitas ṗncipioꝛu; nō eēt vnitas gener; ſcibił inq̄ntū ſcibile ē. qꝛ foꝛmał rō ſcibił ſumiẛ ex ṗncipijs ꝑ q̄ ſciẛ. Et h̄ eſt ſmo de ṗmis ṗncipijs ꝛ nō de ſcđis. qꝛ ſcđa ṗncipia ꝟtutē accipiunt a ṗmis. Et iō dꝛ in textu ꝙ altera ſcīa ē differēs ab altera q̄ñcūq; ṗncipia neq; ex eiſdē neq; ex alter; ſt; Nec tñ ē intelligēdū ꝙ ad vnitatē iſtā ſufficit vnitas ṗmoꝝ ṗncipioꝝ ſimplr ꝛ ſm ſe. Sed intelligendū ē de vnitate ṗncipioꝝ q̄ ſunt ṗma in aliquo genere ſcibili.

Concluſio ṗma. Unitas ſcientie ſumēda eſt ex vnitate foꝛmali ſui ſubiecti. ꝓbaẛ ꝯcluſio. qꝛ cuiuſlib; mot⁹ vnitas ſumiẛ ṗncipalr ex termino ei⁹. vt pꝫ q̄nto phyſicoꝝ. ſ; ꝓceſſus ſcie ē q̄dā mot⁹ rōis ꝛ ſubiectum ei⁹ ſe h; ſicut terminus vel finis illi⁹ motus. Nā in ſcīa ſpeculatiua termin⁹ ē cognitio ſubiecti. In practica ꝟo termin⁹ ē ꝯſtruc° ſui ſubiecti. igiẛ cuiuſlib; ſcie vnitas ſumēda ē ex vnitate foꝛmali ſui gener; ſcibilis

Dubitaẛ primo Utrū eadē ꝯcluſio ꝑ plura ṗncipia vel media poſſit demōſtrari. Ad dubiū rñdeẛ ꝙ ſic. Et hoc duplr. qꝛ vel illa media ſunt ex eadē cooꝛdinatōe et tūc ille demōſtratōes ad eandē ſciam ꝑtinēt vt ſi demōſtreẛ de yſochele ꝙ h; tres āgulos eq̄les duobus rectis. qꝛ eſt figura plana trib lineis rectis ꝯtēta Alio° mō pꝫ demōſtrari ꝑ media q̄ nō ſunt ex eadē cooꝛdinatōe ſic ꝙ neq; vnū eſt ſub alio neq; ambo ſub eodem tercio et ſic tales demōſtratōes ad diuerſas ſcias ꝑtinent. et g° nō ē eadē niſi materialr. vt aſtronom⁹ demonſtrat terrā eē ſphericā ꝛ rotūdā ꝑ oꝛt⁹ ꝛ occaſus aſtroꝝ ꝛ naturał ph̄s ꝑ motū coꝛpoꝝ g̃uiū ꝛ ſimpliciū

Dubitaẛ ſcđo. Quot ꝯditōes req̄runẛ ad h̄ ꝙ de aliq̄ poſſit eē ſcīa. Ad dubiū rñdeẛ ꝙ due req̄runtur. Prima ē ꝙ cōponaẛ ex aliq̄b ṗncipijs ṗmis Ideo ſi ſit aliq̄ res q̄ nō h; aliq̄ ṗoꝛa de ipā nō ē ſcīa ſm ꝙ ſcīa ē effect⁹ demōſtratōis. Ex q° infert ſanct⁹ thomas. ꝙ ſcie ſpeculatiue nō ſunt de eſſentijs ſubaꝝ ſeꝑataꝝ. ſed ille ſunt intelligibiles ꝑ ſe ab intellectu ſibi ꝓpoꝛtionato S; ꝑ ſcias ſpeculatiuas pꝫ ſciri de ipīs qꝛ ſit; et tūc vtimur poſterioꝛib ſm naturā ad cognitōem eaꝝ. q̄ tamē ſunt ṗoꝛa q° ad nos. ꝛ ſic q̄cūq; ſciunẛ ſꝑ hñt aliq̄ ṗoꝛa vel quo ad naturā vel quo ad nos. Et ſic oē gen⁹ ſcibile d; eē aliquo mō cōpoſitū ex aliq̄b primis aut ſimplr aut q° ad nos. Scđa ꝯditō ē ꝙ tale gen⁹ ſcibile habeat ꝑtes ꝛ paſſiōes ꝑ ſe. Et ē hic ſermo de ꝑtib ipm ꝯſtituentib itegraliẛ vel eſſentialr ꝛ de ꝑtib ſubiectiuis. qꝛ ꝑtes ſubiectiue attribuunẛ ſubiecto. eo ꝙ paſſiones ꝑ ſe et principia alicuius ſubiecti ſunt etiam paſſiones et ṗncipia ſuarum partium ſubiectiuaꝝ.

Ad rōnes. Ad ṗmā; dꝛ ꝙ ſcīa capit vnitatē a ṗncipijs inquantū vnita ſunt in ſubiecto ꝑ vnitatem ſubiecti et nō a ṗncipijs ſm ſe ꝯſideratis. qꝛ vt ꝯſiderantur ſm ſe nō hñt foꝛmalr vnitatē. ſ; ſolū ꝓ quāto in vno ſubiecto vniunẛ. Ideo illa vnitas dꝛ ṗncipalr ſumi ex vnitate ſubiecti Ad ſcđam dꝛ ꝙ ex diuerſitate ſubiecti foꝛmalr accepti ſumiẛ diuerſitas ſcie. ꝛ qꝛ illa diuerſitas venit ex ṗncipijs. iō ṗma rō diuerſitatis ſumiẛ ex ꝑte ṗncipioꝝ. ſ; ṗma vnitas ſumiẛ ex ꝑte ſubiecti Ad terciā dꝛ ꝙ ſoluta ē ex dict; in ſcđo notabili.

S; eius qđ eſt a foꝛtuna nō ē ſcīa ꝑ demonſtratōem. neq; eīn ſicut neceſſariū eſt neq; ſicut frequēter qđ ē a foꝛtuna. ſ; qđ extra hoc fit. ſed demonſtratio alteri⁹ hoꝝ ē. Ois eīn ſylłs aut ē ꝑ neceſſarias. aut ꝑ eas que ſunt tāq; frequenter ꝓpōnes. Et ſi neceſſarie q̄dem ſint ꝓpōes. ꝛ ꝯcluſio eſt neceſſaria. Si ꝟo ſunt ſicut frequenter ꝯcluſio hmōi eſt: q̄re ſi id qđ ē a foꝛtuna non ē ſicut frequēter. neq; eſt ſicut neceſſariū. nō vtiq; erit ipſius demōſtratio. Neq; ꝑ ſenſum eſt ſcire. ſi eīn eſt ſenſus talis ꝙ huius et non hui⁹ alicuius. ſ; tñ ſentire neceſſe ē hoc aliq̄d et vbi et nunc. Uniuerſale āt ꝛ in oib ipoſſibile ē ſentire. Non eīn hoc eſt neq; nūc. non eīn eēt vłe. qđ eīn ſꝑ ꝛ vbiq; ē vłe eē dicimus Qm̄ igiẛ demonſtrationes vłes ſunt. has aūt non ē ſentire manifeſtū ē ꝙ neq; ſcire ꝑ ſenſum ē S; manifeſtū qm̄ et ſi eſſet ſentire triangulū ꝙ duob rectis equales haberet angulos. q̄rimus vtiq; demonſtratōem. ꝛ non ſicut q̄dam fatentur ſciremus. Neceſſe q̄dem eīn eſt ſentire ſingulariter. Scientia aūt eſt in cognoſcendo vłe. Uñ et ſi in luna eſſemus et videremus obiectā terrā. nō vtiq; ſciremus cām defectus. ſentirem⁹ eīn qm̄ deficeret nunc. ſ; non ꝓpter q̄d oino. Non eīn eſſet vłis ſenſus nunc. ſ; ex ꝯſideratōe hoc multotiens accidente vłe venantes demonſtratōe; habemus. Ex ſingularib eīn plurib vłe ē manifeſtū. Uniuerſale āt honoꝛabile ē qm̄ oſtēdit cauſam quare de hmōi vłi ſcīa honoꝛabilioꝛ eſt ſenſib et cognitiōe quoꝛūq; nō cā ē. ſ; de primis alia ratio ē Manifeſtū igiẛ fit ꝙ ipoſſibile ſit ſentiendo ſcire aliq̄d demonſtratiuoꝝ. niſi aliq̄s ſentire hoc dicat ſciam habere ꝑ demonſtratōem Sūt tñ q̄dā reducta ad ſenſus defectū in ꝓpoſitis. q̄dā eīn ſi videremus nō q̄reremus non tanq; ſcientes in videndo. ſed tanq; habētes vłe ex eo qđ videmus. vt ſi vitrū ꝑfoꝛatum videmus et lumen ꝑtranſiens. Manifeſtū vtiq; erit et ꝓpter q̄d ꝛ ꝓpter id qđ videmus ſeoꝛſum in vnoq̄q;. intelligere āt ſił eſt qm̄ in oib ſic ē Eadē aūt eſſe ṗncipia oim ſyllogiſmoꝝ impoſſibile eſt. ṗmū q̄dē logice ſpeculantibus. Hi quidē eīn veri ſunt ſyllogiſmi. alij āt falſi Et ſi nāq; ſit verū ex falſis ſyllogiſare. ſed ſemel hoc fit. vt ſi a. de c. verū ſit. medium aūt b falſu; neq; eīn a in b eſt. neq; b in c. S; ſi harū media accipiūtur ꝓpōes falſe erūt ex eo ꝙ omnis ꝯcluſio falſa ex falſis eſt. ꝛ vere āt ex veris altere aūt ſunt vere ꝛ falſe: Poſtea neq; falſe ex eiſdem ſunt eſt falſas ad inuicē et cōtrarias ꝛ impoſſibiles ſimul eſſe. vt iuſticiam eſſe iniuſticiā aut timoꝛē. ꝛ hominē equū aut bouē aut equale maius aut minus. expoſitis aūt ſic eſt. Neq; eīn oim veroꝛū ṗncipia ſunt eadem altera enim multoꝛū genere principia ſunt. neq; ꝯueniūt. vt vnitates pūctis nō conueniūt He quidē nō habent poſitionē. illa aūt habēt. Neceſſe eſt aūt aut in media ꝯuenire. aut in ſurſum. aut in deoꝛſum. aut interius habere hos illos aūt exterius terminoꝝ. Sed neq; cōmuniū ṗncipioꝝ pñt eſſe aliqua ex q̄b oia demonſtrabunẛ. Dico aūt cōia vt oia affirmare aut negare. genera eīn eoꝝ q̄ ſunt altera ſunt. ꝛ alia q̄dē in q̄ntitatib ſunt alia ꝟo in q̄litatib ſunt ſolū. de q̄b demō

ſtraŕ ꝑ cõmunia. Amplius ꝑ̇ncipia nõ multum minora ſunt ꝯcluſionibꝫ. ꝑ̇ncipia q̇dez em̄ ꝓpõnes. ꝓpões em̄ aut aſſumpti termini aut immiſſi ſunt. Adhuc ꝯcluſiones infinite ſunt. termini aũt finiti Amplius principia hec q̇dem ex neceſſitate. illa aũt ꝯtingentia ſunt Sic igiŕ in intentõe habitis ĩpoſſibile ẽ eadẽ eẽ. Neceſſe ẽ ergo alia eſſe aut finita. cũ infinite ſint cõcluſiones Si ꝟo aliter quodãmõ dicat aliq̇s ꝙ hec q̇dẽ geometrie. alia ꝟo ſyllogiſmoꝝ. alia vero medicine. q̇d vtiqꝫ erit aliud qꝺ ꝺꝛ niſi ꝙ ſunt ꝑ̇ncipia ſciaꝝ. ſꝫ eadẽ dicere deriſio eſt. qm̄ eadẽ eiſdẽ eadẽ eẽnt. oia nãqꝫ ſic erũt eadem. Atuero neqꝫ qꝺ ẽ ex oibꝫ demonſtrare qꝺlibet hoꝝ. Hoc em̄ ẽ querere oim̄ eadem eẽ ꝑ̇ncipia. Multũ em̄ inſipiens ẽ. Neqꝫ em̄ in manifeſtis hoc fit doctrinis. neqꝫ in reſolutõe poſſibile eſt Jmmediate em̄ ꝓpões ꝑ̇ncipia ſunt. altera ãt ꝯcluſio fit accepta ꝓpõne imediata Si ãt aliq̇s dicat ꝑ̇mas ꝓpões imediata eſſe ꝑ̇ncipia. vnũ in vnoq̇qꝫ genere ẽ. ſi ꝟo neqꝫ ex omnibꝫ vt opꝯ ẽ demonſtrari qꝺlibet. neqꝫ ſicut ex altera. q̃re erũt vniuſcuiuſqꝫ ſcie altera. Relinq̇tur igiŕ ꝙ nõ oim̄ ſunt eadẽ ꝑ̇ncipia. ſi proxima ſunt ꝑ̇ncipia oim̄. ſꝫ ex his q̇dẽ hec. ex illis aũt illa. Manifeſtũ aũt ⁊ hoc eſt qm̄ nõ ꝯtingit monſtratuz eſt em̄ ꝙ altera ꝑ̇ncipia genere ſunt differentiũ genere. Principia em̄ duplicia ſunt ex q̇bus et circa q̃. ex q̇bus q̇dem igiŕ cõia ſunt. Que autẽ ſunt circa q̃ ꝓpꝛia ſunt. vt numerꝯ ⁊ magnitudo

Queriŕ. vtꝝ oim̄ ſyllogiſmoꝝ ſint eadẽ ꝑ̇ncipia. Arguiŕ ꝙ ſic. ꝑ̇mo. qꝛ modꝯ ⁊ figura ſunt ꝑ̇ncipia oim̄ ſyllogiſmoꝝ. igiŕ ⁊c̃. Scꝺo. tres termini ⁊ due ꝓpões ſunt ꝑ̇ncipia oim̄ ſyllogiſmoꝝ. igiŕ oim̄ ſyllogiſmoꝝ ſunt eadẽ ꝑ̇ncipia Tercio. iſtud ꝑ̇ncipiũ qꝺlibꝫ eſt vel nõ eſt. eſt ꝑ̇ncipiũ oim̄ ſyllogiſmoꝝ. igiŕ ⁊c̃. Jn oppoſitum eſt pħs in textu.

Sciendũ eſt ꝑ̇mo. Qꝫ poſtq̃ pħus oñdit ꝙ vnitas ſcie ſumẽda eſt ex vnitate ſubiecti. ⁊ diuerſitas ſciaꝝ ex diuerſitate ꝑ̇ncipioꝝ. Hic ꝯñr determinat de illis duobꝫ. ſ. de ſubiecto ⁊ de ꝑ̇ncipijs. Et circa ꝑ̇muz oñdit ꝙ ſcia demõſtratiua nõ p̃t eẽ eiꝯ qꝺ ẽ a fortuna tã q̃ generꝭ ſcibiĺ. ⁊ etiã ꝙ eoꝝ q̃ ꝑ ſenſum cognoſcuntur nõ ẽ ſcia demõſtratiua tãq̃ geneꝝ ſcibiliũ. qꝛ talia ſunt ꝑ̇ma in nr̃a cognitõe. ⁊ tale ſubiectũ dꝫ cognoſci ex aliq̇bꝫ notioribꝫ. Circa ſcꝺm oñdit pħs ꝙ nõ oim̄ ſyllogiſmoꝝ ſunt eadẽ ꝑ̇ncipia Nã ſi hoc eẽt poſſibile diuerſitas ſciaꝝ nõ attenderet ex diuerſitate ꝑ̇ncipioꝝ. Pro declaratõne primi cum textu

Sciendũ ſcꝺo. ꝙ eiꝯ qꝺ ẽ a fortuna nõ ẽ ſcia demonſtratiua. Patꝫ qꝛ omñe qꝺ ſciŕ demonſtratiue aut eſt neceſſariũ ſimplr̃ aut veꝝ vt frequẽter. ſed qꝺ ẽ a fortuna. neqꝫ eſt neceſſariũ neqꝫ vt frequẽter ſed vt in paucioꝛibꝫ. igiŕ ⁊c̃. Maiorẽ ꝓbat pħs. qꝛ ois demõſtratio eſt ex ꝓpõnibꝫ neceſſarijs aut veris frequẽter. ſꝫ ex neceſſarijs nõ ſeq̇ŕ niſi neceſſariũ ⁊ ex verꝭ vt frequenŕ nõ ſeq̇tur niſi vera ꝯcluſio. vt frequẽter aut vt neceſſaria. Aliter ſtaret añs eẽ veꝝ ꝯſequẽte exñte falſo. Veꝝ eſt tñ ꝙ eoꝝ q̃ ſunt vt frequẽter ẽ demõſtratio inq̃tũ i eis ẽ aliq̇d neceſſitatis ſicut ꝑ̇us oſtenſum eſt.

Concluſio ꝑ̇ma. Eoꝝ q̃ ꝑ ſenſum cognoſcũtur nõ eſt ſcia demõſtratiua. pꝫ. qꝛ ſenſus cognoſcit tm̄ aliqꝺ tale qꝺ eſt hoc aliq̇d ⁊ ꝑticulare qꝺ. ſ. ẽ hic ⁊ nũc. et nõ cognoſcit ſubam ſeu qꝺ q̇d ẽ. igiŕ obiectũ ſenſus ẽ aliq̇d ſingulare determinatuz certo loco ⁊ certo tꝑe. et ꝑ ꝯñs vl̃e cũ ſit vbiqꝫ ⁊ ſꝑ nõ p̃t cadere ſub ſenſu. ſꝫ ſcia ẽ de vlibꝫ vt dictũ ẽ ſup̃. igiŕ eoꝝ q̃ ꝑ ſenſum cognoſcunŕ nõ ẽ ſcia demõſtratia. Ex iſta ꝯcluſione inferŕ ꝑ̇mo ꝙ ſcia nõ ꝯſiſtit in ꝑceptõe ſenſus qꝺ ꝓbat pħs ꝑ exempla. vt ſi aliq̇s eẽt ſup̃ lunã tꝑe eclipſis ⁊ videret terraz directe interpoſitã inter ſolẽ ⁊ lunã ⁊ q̃liter luna intrat vmbrã terre ꝑ hoc eclipſaŕ. Nõ ꝓpter hoc ſciret om̄ino eclipſim lune nec cãm eclipſis ſꝫ ſolũ cognoſceret ꝙ tũc luna eclipſareŕ et ignoraret an ſꝑ illo mõ fieret eclipſis. veꝝ ẽ tñ ꝙ ex pluribꝫ ſenſatis in q̇bꝫ ẽ idẽ accidere intellectus accipit vl̃e cuius eſt ſcia ⁊ ſic ſenſus facit ad ſciaz Scꝺo infert ꝙ ſcia demõſtratia ẽ nobilioꝛ noticia q̃ ſit ſenſatio. Patꝫ. qꝛ honoꝛabiliꝯ eſt hr̃e vlem cognitõem q̃ ꝑticularẽ tm̄. ſꝫ ſcia eſt de vli ⁊ ſenſatio de ꝑticulari ⁊ adhuc quãto ſcia eſt de vlioribꝫ tanto ẽ certioꝛ. Tercio inferŕ ꝙ impoſſibile eſt ſenſu cognoſcere aliqꝺ demonſtrabile inquantũ ẽ demonſtrabile. ptꝫ qꝛ demõſtratio ẽ alicuiꝯ vl̃is. ſenſus ãt ẽ ſingularis. Veꝝ ẽ tñ ꝙ ſenſus q̇ ẽ ſingulariũ hꝫ oꝛdinẽ ad ſciam. nã q̇dã ſunt de q̇bus nõ q̃reremꝯ dubitando. ſi ip̃a videremꝯ nõ ꝙ ſcia ſit in vidẽdo. ſꝫ inquantũ ex ſenſibilibꝫ viſis ꝑ viã experimenti accipiŕ vniuerſale de quo ẽ ſcia. Vt nõ dubitaremus qualiter vitrum eſt tranſparens et qualiter ꝑ ip̃m fit viſio ſi videremus poꝛos exiſtẽtes in vitro

Concluſio ſcꝺa. Et reſponſalis ad q̇ſitũ Jmpoſſibile ẽ oim̄ ſyllogiſmoꝝ eẽ eadẽ ꝑ̇ncipia. ꝓbaŕ ꝑ̇mo logice. qꝛ ſyllogiſmoꝝ q̇dã ſunt veri. i. veꝝ ꝯcludentes et q̇dã falſi ſꝫ veroꝝ ſunt ꝟa ꝑ̇ncipia ⁊ falſoꝝ falſa. igiŕ ⁊c̃. et ſi dicaŕ ꝙ ex falſis ſeq̇ŕ veꝝ tũc rñr in textu ꝙ licet ita ſit in ꝑ̇mo ſyllogiſmo. tñ ſi illa falſa ſyllogiſare opoꝛteat. opꝛtebit ꝙ ſyllogiſentur ex falſis aut ex altera falſa. Scꝺa rõ. nõ oim̄ falſoꝝ ſylloꝝ ſtꝭ eadẽ ꝑ̇ncipia. igiŕ ⁊c̃ Añs pꝫ. qꝛ falſaꝝ ꝯcluſionũ q̇dã ſunt contrarie ⁊ impoſſibiles vt iſta iuſticia ẽ iniuſticia audacia ẽ timoꝛ ⁊ ſic de ꝯſilibꝫ ſꝫ ꝯcluſionũ ꝯ̃riaꝝ ꝯ̃ria ſunt ꝑ̇ncipia. igiŕ ⁊c̃ Tercia rõ. nõ oim̄ ꝟoꝝ ſylloꝝ ſunt eadẽ ꝑ̇ncipia. igitur ⁊c̃. Añs ꝓbat pħs q̇drupl̃r. Primo. qꝛ diuerſoꝝ generũ ſcibiliũ ſunt diuerſa ꝑ̇ncipia ſicut vnitatꝭ ⁊ pũcti Scꝺo ꝓbaŕ. qꝛ ex cõibꝫ ꝑ̇ncipijs vt ẽ. de q̇libꝫ affirmatio vł negatio ꝟa. ⁊ ſic de alijs nõ pñt oia ꝟa ſyllogiſari ſꝫ opꝛtet aſſumere ꝑ̇ncipia ꝓpꝛia aliter tales ſyllogiſmi eẽnt falſigraphi. Tercio ꝓbaŕ. qꝛ ꝑ̇ncipia nõ ſunt multũ pauciora ꝯcluſionibꝫ. ſꝫ ꝯcluſiones ſunt q̃ſi infinite. igiŕ ⁊ ꝑ̇ncipia. Quarta. qꝛ ꝑ̇ncipioꝝ ſylloꝝ q̇dã ſunt neceſſaria ⁊ q̇dã ꝯtingẽtia. vt pꝫ in libꝛo ꝑ̇oꝝ. igiŕ nõ oim̄ veroꝝ ſyllogiſmoꝝ ſunt eadẽ ꝑ̇ncia. Deinde ꝓbaŕ ꝯcluſio analectice tribꝫ rõnibꝫ. Prima ẽ geometrie ⁊ medicine et ſic de alijs ſunt alia ⁊ alia ꝑ̇ncipia. igiŕ nõ oim̄ ſylloꝝ ſtꝭ eadẽ ꝑ̇ncipia. vñ vt ꝺꝛ textꝯ ꝙ dicere ꝙ eẽnt diuerſe ſcia et haberẽt eadẽ ꝑ̇ncipia eẽt deriſio. Scꝺa rõ. ſtultũ eſt dicere ꝙ qꝺlibet demõſtraŕ ꝑ qꝺlibet qꝺ tñ ꝯtingeret ſi oim̄ ſylloꝝ eẽnt eadẽ ꝑ̇ncipia Tercia rõ. diuerſoꝝ ſubiectoꝝ in genere. ꝑ̇ncipia genere dꝛñt. et diuerſoꝝ in ſpẽ ꝑ̇ncipia ſpẽ dꝛñt. ſꝫ diuerſi ſyllogiſmi demõſtratiui ſunt de diuerſis ſcibilibꝫ Jgitur non oim̄ demonſtrationum ſunt eadem principia.

Dubitaŕ ꝑ̇mo. Vtꝝ veꝝ ſit ꝙ vl̃e ſit vbiqꝫ ⁊ ſꝑ. Et videŕ ꝙ nõ. qꝛ ħ ſoli deo ꝯuenit. Ad dubiũ rñr breuiŕ ꝙ cũ ꝺꝛ ꝙ vl̃e ſit vbiqꝫ ⁊ ſꝑ nõ dꝫ intelligi eẽ vbiqꝫ affirmatiue ⁊ in actu. qꝛ ſic ſolꝯ deꝯ ẽ vbiqꝫ. ſꝫ dꝫ intelligi negatiue. qꝛ vl̃e vl̃r ꝯſideratũ in ſuo intellectu abſtrahit ab oi determinato loco ⁊ tꝑe. Vel p̃t dici ꝙ vl̃e ẽ vbiqꝫ ⁊ ſꝑ in potẽtia ⁊ ex ꝯſequẽti rõne ſingulariũ in quibus eſt et non pꝛimo et per ſe.

Dubitaŕ ſcꝺo. Vtꝝ viſio facta ꝑ vitrũ fiat ꝑ poꝛos exiſtẽtes in vitro vt dictũ ẽ. Ad dubiũ rñdeŕ ꝙ nõ nec hoc exemplũ ponit pħs ꝑ̇m opinionẽ ꝓpꝛiã ſꝫ ipſum ponit ꝑ̇m opinionẽ dicẽtiũ lumẽ eẽ coꝛpꝯ qꝺ trãſit ꝑ q̇ſdã poꝛos quã opinionẽ iꝓbat pħs 2° de aĩa

Ad rõnes: Ad ꝑ̇mam dicitur ꝙ ꝯcluſio intelligiŕ de ꝑ̇ncipijs materialibꝫ. ſcꝫ de ꝓpõnibꝫ ⁊ terminis ex q̇bꝫ ꝯſtituiŕ demonſtratio ⁊ nõ de ꝑ̇ncipijs foꝛmalibꝫ de q̇bꝫ arguit rõ Ad ſcꝺam ꝺꝛ ꝙ lꝫ oim̄ ſyllogiſmoꝝ ſint eadẽ ꝑ̇ncipia materialia in generali non tñ in ſpeciali. qꝛ diuerſi ſyllogiſmi hñt diuerſos terminos ꝓpꝛios ⁊ ſpẽales ⁊ diuerſas ꝓpões Ad terciã ꝺꝛ ꝙ illa ꝑ̇ncipia cõia nõ ingrediunŕ ſubſtãtialr̃ demõſtratões niſi appꝛopꝛiata ad aliqꝺ genꝯ ſcibile ⁊ vt applicãtur ad diuerſa genera efficiunŕ diuerſa. ſꝫ ꝑ̇mũ ꝑ̇ncipiũ ſimplr̃ nõ ingrediŕ demõſtratõem niſi ꝟtualr̃ tm̄. Et qꝺ dictũ ẽ ħ intelligiŕ de ꝑ̇ncipijs ſubſtãtialr̃ ingrediẽtibus demonſtrationem.

Scibile ãt et ſcia dꝛñt ab opinabili ⁊ opinione. Qm̄ ſcia vl̃is ⁊ ꝑ neceſſaria ẽ. Neceſſariũ ãt nõ ꝯtigit aliter ſe hr̃e. Sũt ãt q̇dã vera q̃ ꝯtigit aliter ſe habere. Manifeſtũ igiŕ ẽ ꝙ circa hmõi ſcia nõ ẽ. Eſſet em̄ ĩpoſſibilia vtiqꝫ aliter ſe hr̃e poſſibilia aliter ſe habere. Atuero neqꝫ ĩtellectꝯ Dico aũt intellectũ ꝑ̇ncipiũ eſſe ſcie. neqꝫ ſciẽtia ẽ indemõſtrabiĺ Hec aũt ẽ acceptio ĩmediate ꝓpõnis. verus em̄ ẽ intellectꝯ ⁊ ſcia ⁊ opinio ⁊ qꝺ ꝑ hoc ꝺꝛ Quare relinqueŕ opinionẽ eſſe circa verũ. aut quidẽ falſũ. ſꝫ ꝯtiges ẽ et aliter ſe habere. Hec aũt ẽ acceptio imediate ꝓpõis ⁊ neceſſarie. Et certũ ẽ ſic apparẽtibꝫ opinio em̄ ĩcertũ ẽ et natura hmõi ẽ Adhuc aũt nullus opinaŕ ꝓbare cũ opineŕ impoſſibile eẽ aliter ſe hr̃e ſed ſcire. Sed cũ aliqñ quidẽ eſſe ſic. ſed tñ aliter eẽ nihil ꝓhibet tũc ꝓbare tãq̃ hmõi opinionem q̇dẽ eſſe. ſed neceſſarij q̇dẽ ſcia. Qualiter igiŕ eſt idem opinari et ſcire. quare nõ erit opinio ſcia Si aliq̇s poſuerit eſſe. aut nihil ꝯtigere opinari. Cõſeq̇tur em̄ hic q̇dem ſciẽs. ille opinãs ꝑ media quouſqꝫ ad imediata veniat. Quare ſi q̇dẽ ille ſciuit ⁊ opinãs ſciuit. ſicut em̄ ⁊ qꝛ opinari. ⁊ ꝓpter hoc aũt mediũ eſt Aut ſi q̇dẽ ſic arbitraŕ nõ ꝯtingẽtia aliter ſe habere. ſic vt ſe hñt diffinitões ꝑ quas ſũt demõſtratões nõ opinabitur. ſed ſciet Si aũt vera quidẽ eſſe. nõ tamẽ hoc ipſis in eſſe ꝑ̇m ſubſtãtiã et ſpẽm opinabiŕ ⁊ non ſciet vere. Et quia ⁊ ꝓpter quid ſi q̇dem ꝑ imediata opinabiŕ. ſi vero nõ ꝑ imediata ſolũ ipſũ qꝛ opinabiŕ. Eiuſdẽ ãt opinio et ſcia nõ penitus eſt. ſꝫ ſicut falſa opinio ⁊ vera eiuſdẽ q̇dãmodo eſt. ſic et ſcia et opinio eiuſdẽ. Etenim opinionẽ ⁊ verã et falſã ſicut dicũt q̇dem eiuſdẽ eſſe incõueniẽtia accidit appetere aliq̇d et non opinari qꝺ opinaŕ falſo Qm̄ aũt multipliciter idẽ ꝺꝛ eſſe ſicut cõtingit. Eſt aũt ſicut nõ cõmẽſuratũ eſſe diametrũ vere opina. i incõueniens ẽ ſꝫ qꝛ diametros circa quẽ ſunt opiniones idẽ ſic eiuſdẽ ẽ. ſꝫ quod aliqꝺ erat eẽ vnicuiqꝫ ꝑ̇m rationẽ nõ idẽ eſt Silr̃ aũt et ſcia ⁊ opinio eiuſdẽ eſt. hec quidẽ em̄ ſic aĩalis eſt qꝺcũqꝫ nõ ẽ cõtingere nõ eſſe aĩal. ſed illa q̃ eſt contingere vt ſi hec ſcia quidẽ qꝺ vere hoĩs eſt illa vero hoĩs q̇dem. nõ aũt vere hominis. idẽ em̄ eſt qꝺ hõ. ħ autẽ nõ ſicut idez. Manifeſtũ aũt ex his ẽ qꝺ neqꝫ opinari ſimĺ idẽ et ſcire cõtigit. Siĺ enim vtiqꝫ haberet opinionẽ aliter habendi ⁊ non aliter habẽdi idẽ eẽt qꝺ vere nõ cõtingit Jn alio q̇dẽ em̄ vnũqꝺqꝫ eſſe cõtingit eiuſdẽ. ſicut dictũ ẽ ſꝫ in eodẽ nihil ſic poteſt eſſe. haberet em̄ opinionẽ ſimul. vt ꝙ homo eſſꝫ quod vere eſt animal ħ em̄ ſic contingere Reliqua aũt qm̄ opoꝛtet diſtribuere in rõem et ĩ ĩtellectũ ⁊ ſciam ⁊ artez et pꝛudentiã et ſapientiã Hec q̇dem em̄ phyſice illa vero ethice ſpeculatõis ſunt magꝭ Solertia aũt eſt ſubtilitas quedam in non ꝓſpecto tꝑe medij. vt ſi aliq̇s videns ꝙ ſplendoꝛẽ ſꝑ hꝫ luna ad ſolem ſtatim intellexit ꝓpter q̇d hoc ſit qꝛ ꝓpter id ꝙ illuſtraŕ a ſole. Aut diſputantem cũ diuite cognouit qm̄ accomodatũ ẽ aut ꝓpt id ꝙ q̇dem amici ſunt. qꝛ inimici eiuſdẽ ſunt Ois em̄ cauſas medias videns cognouit ⁊ vltimas. ſplendidũ eſſe ad ſolem ſit in quo a. lucere a ſole. b. luna. c. ieſt aũt lune q̇dem c. ipĩ ieſt b qꝺ eſt lucere a ſole. ipĩ aũt b a ineſt qꝺ eſt ad ħ eẽ ſplendidũ a q̃ ſplendoꝛ q̃re et ipĩ c a ꝑ b:

Queriŕ. vtꝝ ſcibile et ſcia dꝛñt ab opinabili et opinione. Arguiŕ ꝙ nõ. ꝑ̇mo. qꝛ illud qꝺ ſciŕ ab vno opinaŕ ab alio. igiŕ ſcibile et opinabile nõ dꝛñt. Scꝺo idẽ in diuerſis tꝑibꝫ ſciŕ et opinaŕ ab eodem. igiŕ idẽ eſt

ſcibile et opinabile. Tercio. ex opinione fit ſcia. q2 de eodē ṗmo habeť opinio et deinde ſcia. igiť ſcia et opinio nō dr̃ũt. ꝯña tenet. q2 ſicut ex nō ſubſtãtijs non fit ſuba ita ex nō ſcia nō fit ſcia. In oppoſitũ eſt phs in textu.

Sciendũ eſt primo. Q2 poſtq̃ꝫ phs cõparauit ſciam ad ſciam ſm certitudinē vnitatem ꝛ diuerſitatem Cõſequēter cõꝑat ſciam ad alia q̄ cognitõez importãt et ṗmo cõꝑat eã ad opinionē q̄ eſt veroꝝ ꝛ falſoꝝ. ꝛ deinde ipſam comꝑat ad alios habitus qui ſemper ſunt veroꝝ pro prima comparatione

Sciendũ eſt ſcđo. q ad ſciam duo ꝑtinent. Primũ ē q ſit vl'ium. ſcđm q ſit neceſſarioꝝ. q2 de ſingularibꝫ ꝛ poſſibilibꝫ aliter ſe habere nō ē ſcia. ſ3 ad opinionē ꝑtinet q ſit circa ꝯtingentia et poſſibilia aliter ſe habere vel in vl'i vel in ꝑticulari. ꝓbat phs tripl'r. ṗmo q2 cuiuſlibet veri habit⁹ cognitiu⁹ ē ſcia intellect⁹ vel opinio ſ3 veri ꝯtingētis aliter ſe habētis nō ē ſcia. vt p3 ꝑ definitõem ſcire nec intellect⁹. q2 intellectus eſt ṗncipiũ ſcie vt đr text⁹. iõ intellect⁹ vocať ſcia indemõſtrabilis. igiť veri ꝯtingētis aliter ſe hñtis habit⁹ cognoſcitiuus ē opinio. Et ex hoc infert phs definitõem opinionis dicēs q opinio ē acceptio ꝓpõis imediate ꝛ nō neceſſarie qđ pt dupl'r intelligi. Vno° ſic q l3 ꝓpõ de ſe ſit immediata ꝛ neceſſaria. tñ ab opinante accipiť ꝑ modũ ꝯtingētis. Alio° pt intelligi q ſit in ſe ꝯtingēs ꝛ nõ neceſſaria. ſ3 đr imediata. q2 ſicut in neceſſarijs deueniendũ ē ad ꝓpões imediatas. ita in ꝯtingētibꝫ ꝑ hoc tñ non ſecludiť qn acceptio ꝓpõis ꝯtingētis ꝛ imediate ſit opinio. Scđa rõ. q2 opinio videť iportare cognitõem debilem ꝛ incertã. igiť illud de q̄ eſt opinio in ſua natura debilitatē h3 vel videť habere ſed tale eſt veꝝ ꝯtingēs aliter ſe habere. igiť ꝛc̃. Tercio ꝓbať ꝑ experimentũ. quia nullus dũ capit aliq̄d vt ipoſſibile aliter ſe habere đr ſe opinari ſ3 đr ſe ſcire. ſ3 ſi accipiat aliq̄d vt poſſibile aliť ſe habere đr ſe opinari. igiť opinio eſt ꝯtingētis ſiue poſſibilis aliter ſe habere. S3 circa hoc mouet phus dubia. Primũ eſt. q ſi opinio ſit ꝯtingentis et ſcia neceſſarij cũ idē nõ ſit ꝯtingēs ꝛ neceſſariũ qualiter de eodē poterit eſſe opinio ꝛ ſcia vt qđ ab vno ſciť ab alio opineť vel ab eodē in diuerſis tꝑibꝫ Scđm dubiũ. ſi de omi cognito poſſit eē opinio cũ de quolibet opinari poſſit q pōt aliter ſe habere niſi forte de ṗmis ṗncipijs q̄ ſunt per ſe nota dubiũ ē igiť an idē ſit ſcia et opinio cũ etiaꝫ vterq̃ꝫ tã ſciens q̃ꝫ opinans reſoluat vſq̃ꝫ ad imediata. Et ſicut ꝯtingit ſcire q2 eſt ꝛ ꝓpter q̇d ita ꝯtingit opinari q2 eſt ꝛ ꝓpter q̇d. Ad ſcđam dubitatõem r̃ndet phus ṗmo q ſi aliq̇s nõ credat media eē ꝯtigētia ꝛ aliť ſe hr̃e ſ3 accipiat ea vt neceſſaria tũc ē ſcia ſ3 ſi arbitreť illa media ꝑ q̄ venit ad imediata eē ꝯtingētia habebit opinionem q̄re opinio nõ ē ſcia. Et poſſet aſſignari rõ ꝑ hunc modũ. q2 l3 idē material'r ſit de q̄ habenť ſcia et opinio ſc3 ſcibile et opinabile. tamen nõ eſt idem formaliter. q2 cum eſt opinabile accipitur vt ꝯtingens ꝛ dũ eſt ſcibile capitur vt neceſſariũ. Et ꝙ ſeq̇tur ſolutio ṗmi dubij. q2 l3 ipoſſibile ſit idē in ſua natura eē ꝯtingēs ꝛ neceſſarium tñ nihil ꝓhibet illud qđ in ſua natura ē neceſſariũ ab aliquo accipi vt ꝯtingens et tunc ē opinabile. Ideo pt ſtare q ſcitũ ab vno ſit opinatũ ab alio imo ab eodē in diuerſis tꝑibꝫ. Et ex dictis ſequunť ꝯcluſiones

Concluſio ṗma Scibile formaliter acceptũ differt ab opinabili ꝛ ſcia ab opinione. ꝓbať ꝯcluſio q2 oē ſcibile inquantũ hmõi accipitur vt non ꝯtingens aliter ſe habere. Opinabile vero capiť vt contingens aliter ſe habere. igitur ſcibile et opinabile formaliter differunt. Scđo ꝓbatur. q2 habitus formaliter diſtinguuntur per obiecta formaliter accepta. ſed ſcientia et opinio habent obiecta formaliter diſtincta. igitur

Concluſio ſcđa. Idē materialiter diuerſum tamē formaliter bene eſt ſcibile et opinabile. Probať cõcluſio. q2 illud qđ in ſua natura eſt neceſſariũ poteſt capi ab aliquo tanq̃ꝫ ꝯtingens. q2 idem materialiter eſt ſcibile ꝛ opinabile. et ſic omne ſcibile poteſt eſſe opinabile ſed non econtra.

Dubitať ṗmo. An ſimul et ſemel idē poſſit habere ſcientiam et opinionē. Ad dubium reſpondet phus q de eodem ſm rem quod eſt diuerſu3 tamē ſm ratõnem poteſt idem ſimul habere ſciam et opinionem. Sicut ſimul poteſt aliquis ſcire q homo eſt riſibilis et opinari q ē albꝫ. et iſta duo ſunt ex ꝑte rei ſubiecte. S3 differunt ratõe. et ſimile dat phus. q2 de eodē ſubiecto materialiter poteſt eſſe vera vel falſa opinio vt aliq̇s poteſt opinari vere q dyameter eſt incõmēſurabilis. ꝛ aliquis poteſt falſe opinari q ſit cõmenſurabilis. Scđo dicitur ad dubium q impoſſibile eſt eundem ſimul ꝛ ſemel de eodem ſm rem et ratõnem habere ſciam et opinionem. Patet q2 ſic idem ſm eandem ratõnem ab eodem accipetur vt neceſſariũ et vt non neceſſariũ. qđ eſt impoſſibile et ſic pt3 de cõꝑatõe ſcie ad opinionem

Dubitať ſcđo. De cõꝑatõe ſcie ad alios habitus. Pro dubio ꝯſiderandũ eſt q in ſexto ethicoꝝ ponuntur quinq̃ꝫ habitus intellectuales qui ſemꝑ ſ3 circa veꝝ. q̄ ſunt ſapientia ſcia. intellectus. prudentia. ꝛ ars. Et adduntť duo q̄ poſſunt eē circa veꝝ et circa falſum ſc3 opinio et ſuſpicio. Quinq̃ꝫ ṗmi dicunť v̇tutes intellectuales quoꝝ tres ṗmi ſunt circa neceſſaria. ſc3 ſcientia circa ꝯcluſiones. intellectus circa ṗncipia immediata ſed ſapientia circa ꝯcluſiones vt reducunť in cauſas ſimpl'r ṗmas. ſed ars et prudentia ſunt circa contingentia. Prudentia circa agibilia id eſt circa actus immanentes. Ars vero circa factibilia Sed quia determinare de ſapientia ſcientia et intellectu et de arte q̇d ſint et qualiter ſe habeant ꝑtinet ad ṗmum phm. De prudentia vero ad moralem. Ideo de iſtis in preſenti non plus determinat phus ſed relinquit ad alias ſcientias finaliter tamen determinat de quodam habitu qui reſpicit medium demonſtratõnis qui dicitur ſolertia que ſic definitur. Solertia eſt quedam ſubtilitas ad mediũ in non ꝓſpecto tempore inueniendi. id eſt quedã ſubtilitas facilis ꝓmpta ꝯiecturatio ad inueniendũ mediu3 ꝓpter quod aliquid fit et poteſt alicui conuenire ex naturali aptitudine et ingenioſitate vel ex bono exercitio. Et dat phus exempla vt ſi queratur quare luna ſplendorem habet verſus ſolem. et reſpondeať. q2 a ſole illuſtrať. aſſignať ꝑ hoc cã. et dum fit ſine diſcurſu vocať ſolertia. Scđm exemplum eſt. ſi quis videat diuitem cum paupere litigantē et ſtatim iudicet hoc ꝓuenire. q2 pauper a diuite mutuauerit pecunias. Aliud exemplum ſi quis videns inimicos ṗus. nunc eſſe amicos et dicat hoc eē. q2 facti ſunt inimici vni⁹ tercij. talis inuētio eſt ꝑ ſolertiã. Et ſic p3 q̄liter cõꝑať ſcia ad alios habitus ab opinione et ꝑ hoc p3 ſolutio ad dubium

Ad rõnes. Ad ṗmas duas patet ſolutio ex dictis in ṗmo articulo Ad terciam đr q ex opinione nõ fit ſcia capiēdo ex vt đr habitudinē cãe materialis. ſed dũtaxat capiēdo ex vt đr ordinē vt ſicut diceremus ex mane fit meridies. i. poſt mane. ꝛ ita ſil'r ꝯtingit q aliq̇s ṗmo habeat opinionē ꝛ ꝯñter ſciam de eodē. ſ3 habita ſcia nõ plus manet opinio ſicut adueniēte meridie nõ manet mane

Queſtiones vero ſunt eq̄les numero his q̄cũq̃ꝫ vere ſcim⁹ Querim⁹ autē quattuor. q2. ꝓpter q̇d. ſi eſt. ꝛ q̇d eſt. Cũ q̇dem eñ vtrũ hoc aut hoc ſit q̄rimus in numerũ ponentes. vt vtrũ ſol deficiat aut nõ. ipm q2 querimus. Signu3 aũt huius ē inuenientes eñ q2 deficit. pauſam⁹. Et ſi in ṗncipio ſciremus q2 deficeret. nõ q̄remus vtrũ deficere Si aũt ſciamus ipm q2. ipm ꝓpter q̇d q̄rimus. vt ſciētes q2 luna deficit ꝛ q2 mouetur terra. ꝓpter q̇d deficit ꝛ ꝓpter q̇d moueť terra q̄rimus. hec q̇dem igiť ſic Quedã aũt alio mõ querimus. vt ſi eſt aut nõ ē cētaurus aut deus. Hoc autē ſi eſt aut nõ ſimpliciter dico. ſed nõ ſi albũ eſt aut nõ ē. Cognoſcētes aũt q2 ē quid eſt querimus vt q̇d eſt deus aut q̇d hõ. que q̇dem igiť querimus ꝛ que inuenientes ſcimus hec ꝛ tot eñ ſunt Querimus aũt cũ queramus q2 aut ſi eſt ſimpliciter. vtrũ ſit mediũ ipius aut nõ Cũ aũt cognoſcētes aut q2 eſt aut ſi eſt. aut in parte aut ſimpl'r. iterũ ꝓpter quid q̄rimus aut quid: ꝛ tũc querimus q̇d ſit mediũ. Dico aũt q2 aut ſi eſt in ꝑte ꝛ ſimpl'r. in ꝑte quidē. vt vtrũ deficit luna aut augeť. Si eñ eſt aliq̇d aut nõ ē aliq̇d in hmõi inquirimus ſimpl'r. aut ſi ē aut non eſt luna aut nox Cõtingit itaq̃ꝫ in omibus queſtionibus q̄rere aut ſi ē mediũ aut q̇d eſt mediũ Cauſa q̇dem eñ mediũ eſt. in oibus ad hoc queriť. vt vtrũ deficit. vtrũ ſit aliqđ mediũ aut nõ. Poſt hoc ſciētes q2 eſt. q̇d igitur hoc ſit q̄rimus. cauſa eñ ipius eſt eſſe: Nõ hoc aũt hmõi eſt ſed ſimpl'r ſubiectũ aut nõ ſimpl'r. ſ3 aliquid eoꝝ que ſunt ꝑ ſe aut ſm accidēs mediũ eſt. Dico aũt q̇dem ſimpl'r ſubiectũ vt lunã aut terram aut triangulũ. Quid aũt eſt defectũ eſſe equalitatē aut inequalitatē. ſi in medio ſit aut non ſit. In oibus eñ his manifeſtũ ē q idem ſit quid ē et ꝓpter quid eſt. hec quidē igiť vſq̃ꝫ huc oppoſita ſunt Amplius q̇d ē defect⁹. ꝓuatio luminis a luna ob terre obiectũ ꝛ ꝓpter q̇d eſt defectus. aut ꝓpter q̇d deficit luna ꝓpter defectu3 luminis oppoſita terra. Quid ē ꝯſonãtia. rõ numeroꝝ in acuto ꝛ graui. ꝓpter q̇d ꝯſonat acutũ graui: ꝓpter id q rõem habet numeroꝝ acutũ ꝛ graue vtrũ ſit in numeris rõ ipoꝝ accipiētes q̄t q2 ē. q̄ ꝗ eſt rõ Q2 aũt ſit medij q̄ſtio oñdiť q̄ñcunq̃ꝫ mediũ ſenſibile eſt. q̄rim⁹ eñ nõ ſentiētes vt defectũ ſi ē aut nõ. Si ꝓ eēmus ſuꝑ lunã nõ vtiq̃ꝫ q̄rem⁹ nec ſi ſit nec ꝓpter q̇d ſ3 ſil'r manifeſtũ eſſe vtrũq̃ꝫ: ex eo eñ q ſentim⁹ vl'e nob̃ factũ ē ſcire ꝛ ſenſus q̇dē ē qđ nunc obijciť. ꝛ manifeſtũ ē q nũc deficit. ex his āt vtiq̃ꝫ vl'e factũ ē. Sicut igitur dixim⁹ qđ q̇d ē ſcire idē ē ꝛ ꝓpter q̇d ē. h̄ aũt aut ē ſimpl'r ꝛ nõ eoꝝ q̄ ſunt h̄ aliq̇d aut eorũ q̄ inſũt vt q̄m duo recti ſunt. aut quoniã magis ꝛ minus ē. Q2 quidem igiť omia que queruntť medij queſtio ſit manifeſtum ſit.

Circa ſecundũ librũ poſterioꝝ. Queriť ṗmo vtrũ queſtiones ſunt eq̄les nũero his q̄ vere ſcimus Arguiť q nõ. q2 ṗncipia demõſtratõis ſ3 vere ſcibilia. ꝛ tñ de his nõ formanť q̄ſtões. ꝗ. ꝛc̃. Scđo de contingētibꝫ ꝛ opinabilibꝫ formãť q̄ſtões. ꝛ tñ nõ ſ3 vere ſcibilia. ꝗ ꝛc̃. Tercio q̄ſtões formate de ꝯtingētibꝫ reducũť ad q̄ſtõez q2 ē. Cũ ꝗ ille q̄ſtões nõ ſint vere ſcibiles ſeq̇ť q queſtões nõ ſunt eq̄les nũero his que vere ſcimus. In oppoſitum eſt phus in textu

Sciendũ ṗmo. q poſtq̃ꝫ determiatũ ē in ṗmo li° de demrãtõe ſm ſe oñdēdo ex q̇bꝫ ꝛ q̄libꝫ ē. ꝯñter in iſto ſcđo oñdit. p. q̄liť mediũ demrãtõis ꝛ etiã ṗme ꝓpões indemrãbiles nob̃ innoteſcãt. Et ſm h̄ ꝯñs lib' h3 duas ꝑtes. In ṗma oñdit q̇d ſit mediu3 ꝛ q̄liť nob innoteſcit. Et in ſcđa agiť de ꝯgnitõe ṗncipioꝝ indemrãbiliũ. Et q2 mediũ demrãtõis aſſumiť ad notificandũ aliq̇d de q̄ ṗus poterat eē q̄ſtio Iõ. p. in ṗncipio hui⁹ ſcđi oñdit nũeꝝ q̄ſtionũ q̄ ꝑ mediũ terminari pñt. Et ꝯñter oñdit q̄liter iſte q̄ſtões ad mediũ ſe habeãt de q̇bꝫ videbiť in pñti q̄ſtiõe De ṗmo videlic3 in ṗ° articl'o ꝛ de alio ſcđo. ꝛ hec de ṗmo notabili.

Sciendũ ſcđo. q ſcia ē veroꝝ tñ ꝛ q2 veru3 ſolũ ſignificať ꝑ enũciatõez. Iõ o3 ſolã enũciatõez eē ſcibilē et ꝑ ꝯñs đ ſola enũciatõe fit qđ q2 de oi ſcibili pt fieri q̄ſtio Dupl'r tñ formať enũciatio. q2 q̄ñq̃ꝫ ē de ſcđo adiacente. ꝛ q̄ñq̃ꝫ de 3°. ꝛ ſm h̄ diſtiguunť q̄ſtões. q2 vel fit q̄ſtio đ enũciatõe de ſcđo adiacēte. ꝛ ſic ē q̄ſtio ſimplex nõ ponēs i numeꝝ. Vel de enũciatõe de tercio adiacēte. ꝛ ſic ē q̄ſtio ꝯpoſita ꝛ ponēs in nũeꝝ. q2 q̄rit de ꝯpõne duoꝝ q̄ꝝ vnũ eſt ṗdicatũ ꝛ alterũ ē ſubiectũ. Et circa ſcđm modũ formať duplex q̄ſtio. Vna q̄ q̄riť an h̄ ſit h̄ Et đr q̄ſtio q2 ē. nõ accipiendo q2 vt ē ſignũ iterrogatõis. ſ3 q2 ſic q̄rim⁹ vt ſciam⁹ q2 ita ē. Qđ ꝓbat. p. a ſigno. q2 cũ iuenirem⁹ ꝑ demrãtõez illđ de q̄ ṗ° fiebat q̄ſtio deſcim⁹ a q̄ſtõne. ꝛ ſi in ṗncipio ſciuiſſem⁹ nõ fieret q̄ſtio. ſ3 q̄ſtio non ceſſat niſi habito illo qđ q̄rebať. Cũ ꝗ q̄ſtio q̄ q̄rebam⁹. Vtrũ h̄ ſit hoc. puta vtrũ luna ſit deficiēs ceſſat habito quia eſt. ſeq̇tur q de quia eſt eſt queſtio. Alia queſtio fit quando ſcimus. quia ita eſt. et querimus propter quid ita ſit Vt cũ ſcimus. q2 ſol deficit q̄rim⁹ ꝓpter q̇d deficit. ꝛ ſic dupl'r q̄rim⁹ ponētes in nũeꝝ

Silr circa primū modū enūciatiōis fit duplex q̄ſtio. Una q̄rendo de aliq̄ ſi eſt aut nō eſt. vt ſi eſt centaurus vel deus Que diſtinguit a q̄ſtōne q2 eſt. eo φ ſit de eſſe ſimplr. ꝛ alia de eē in ꝑte. Alia q̄ſtio eſt q̄ñ ſcim⁹ de aliq̄ ſi eſt q̄rimus q̄d eſt ꝛ iſte ſunt ſimplices nō ponentes in numerū.

Cōcluſio ꝑma ꝛ rñſalis ad q̄ſitum. queſtiones ſunt eq̄les nūero his q̄ vere ſcimus. ꝓbat̄ ꝯclō. q2 q̄cunq̄ vere ſciunt̄ pn̄t ꝑus eſſe ignota ꝛ dubitari. Jgit̄ de oib̄ pt̄ fieri q̄ſtio ſcibilis. Et ecōtra ois q̄ſtio ſcibil̄ pt̄ vere ſciri. ḡ q̄ſtiones ſunt eq̄les nūero his vere ſcimus. ꝛ in ꝓpoſito di cunt̄ vere ſcibilia illa q̄ ꝑ demrātionē ſciunt̄ Jō hic eſt ſ̄mo de queſtionib̄ terminabilib̄ ꝑ demonſtratōem.

Concluſio ſecūda. Tantū ſunt quattuor q̄ſtiones ſcibiles. ꝓbat̄ ꝯcluſio. q2 ois q̄ſtio vere ſcibilis vel ē ſimplex ꝛ nō ponēs in nūez. vl̄ ꝯpoſita ꝛ ponēs in numez. ſi primū vel q̄rit de eē rei ſimplr. ꝛ ſic dr̄ q̄ſtio ſi eſt vel de q̄d ditate rei. ꝛ ſic dr̄ q̄ſtio q̄d eſt. ſi ſcd̄m hoc eſt duplr. vel querit de inherentia vnius ad alterū. ꝛ ſic dr̄ queſtio q2 eſt. vel de cauſa talis inherētie. ꝛ ſic eſt ꝓpter quid

Dubitat̄ primo. q̄liter iſte q̄ſtōnes ſe hn̄t ad mediū. Pro dubio ꝯſiderandū eſt. φ q̄ſtio ſi eſt. ꝛ q̄ſtio q̄d ē ad inuicē reducunt̄ ꝛ ſilr alie due. primū oñdit ph̄s. q2 taz q̄ſtio ſi eſt q̄z q̄ſtio. q2 eſt. q̄rit vtꝝ ſit aliq̄d mediū illius q̄d q̄rit̄ vel nō. vt q̄rendo de aliq̄ ſi eſt ſimplr q̄rim⁹ vtꝝ ſit aliq̄d mediū q̄ poſſit oñdi ip̄m eſſe. Silr cū q̄rit̄ de aliq̄ q2 eſt q̄rit̄ vtrū ſit aliq̄d mediū q̄ poſſit oñdi ita eſſe. Uerum tñ in iſtis q̄ſtionib̄ nō q̄rimus formaliter mediū. ſed ꝑ quādaz ꝯcomitantiā. q2 ſi aliq̄s q̄rat vtrū hoc ſit vel q̄d ſit hoc vel illud oñdendū eſt φ ſit aliq̄d mediū ꝑ q̄d poſſit demōſtrari illud eē ſimplr vel in ꝑte. q2 nō fit q̄ſtio de imediatis Jn hoc tñ differūt ille due q̄ſtōes. q2 q̄ſtio ſi eſt formalit̄ querit de eē ſimplr. Scd̄a vero q̄rit de eē in ꝑte. vt cū dr̄ hō eſt albus nō ſignificat̄ eē ſimplr ſed ſ̄m q̄d et in ꝑte. Et ḡ cum fit hō alb̄ nō generat̄ hō ſimplr ſed ſ̄m q̄d. Silr q̄ſtio q̄d ē et ꝓpter q̄d ad inuicē reducūt̄. Cōueniūt eñ in hoc φ vtraq̄ q̄rit q̄d ſit mediū. ꝛ hoc ſilr intelligendū eſt ſicut dcm̄ eſt de aliis ſez ſ̄m ꝯcomitātiā. ꝛ nō ſ̄m formā q̄ſtōis Nō eñ q̄rendo cām ꝓpter quā ſol eclipſat̄. formaliter q̄rit̄ mediuz demrātionis ſed q̄rit̄ illud q̄d ē mediū. Et φ vtraq̄ querat q̄d ſit mediū oñdit ph̄s. q2 ſi q̄rat̄ q̄d eſt defectus lune. Rñdet̄ φ eſt ꝑuatio lumis lune ꝓpter interpoſitōem terre inter ſolē lunā. Et ſi q̄rat̄ ꝓpter q̄d luna deficit illud idem rñdemus. ſ. ꝓpter interpoēm terre. Sed ille q̄ſtōes querūt de eodē ad q̄s idē rñdet̄. Silr ſi q̄rat̄ q̄d ē ꝯſonātia. Rñdetur φ eſt ꝓportio nūeralis grauis ꝛ acuti. Et ſi querat̄ propter quid eſt cōſonantia grauis ꝛ acuti Rñdet̄ φ hn̄t numerꝝ ꝓportionabilē ꝛ ita q̄d ꝛ ꝓpter q̄d querūt de eodē ſubiecto q̄uis rōne differūt. Ex dictis pz rñſio ad dubiū. Nā ois queſtio q̄rit an ſit mediū vel q̄d eſt mediuz. habito eñ q̄d eſt mediū querit̄ q̄d eſt illud. Et habito q̄d eſt habet̄ ꝓpter q̄d. ꝛ ſic pz φ iſte q̄ſtōes reducunt̄ ad mediū q̄d eſt ipſum q̄d q̄d ē. Nā mediū ad oñdendū de aliq̄ q̄d eſt ſimplr ē ip̄z q̄d q̄d ē. q2 idē ē ſcire de aliq̄ q̄d ē ꝛ ſcire cāz q̄onis ſi ē

Dubitat̄ ſecūdo Utꝝ ois q̄ſtio vere ſcibilis ſit queſtio medij. Ad dubiū rñdet̄ cū textu φ ſic. Pz q2 ois queſtio vere ſcibil̄ querit cām rei vere ſcibilis. q2 ſcire ē rē ꝑ cām ꝯgnoſcere. ſed cā eſt mediū demrātionis. ḡ omnis queſtio vere ſcibil̄ eſt q̄ſtio medij. Scd̄o ꝓbat ph̄s a ſigno q2 illius eſt q̄ſtio q̄ inuento ceſſat dubitatio ſed habito medio ceſſat q̄libet q̄ſtio. ḡ ois q̄ſtio eſt queſtio medij. Minorē ꝓbat nā ſi q̄s eēt ſupra lunā tpe eclipſis viſu ꝑciperet φ luna deficeret a lumie. q2 intrat vmbrā terre ꝛ nō quereret neq̄ q2 ē neq̄ ꝓpter q̄d ſz vtrūq̄ eēt ſibi manifeſtū ſimul et hoc eſt ſignū φ habito medio dicēte cām illius q̄d querit̄ ceſſat queſtio Et ſic q̄ſtio ē de medio. nec valet dicere φ ille ſolū haberet ꝯgnitōem de ſingulari ꝛ non de vniuerſali q2 ex ſingularib̄ ꝑ ſenſum ꝯgnitis accipit̄ vl̄e de q̄ eſt ſcientia ſic ois q̄ſtio q̄rit an ſit mediū vt ſi eſt. vel q2 eſt. aut q̄d ſit mediū vt q̄d eſt ꝛ ꝓpter q̄d. ergo ois q̄ſtio eſt q̄ſtio medij

Ad rōnes Ad primā patet ſolutio ex dictis Ad ſcd̄am dr̄ φ ille q̄ſtiones non ſunt vere ſcibiles. Jō de ipſis nō eſt ad ꝓpoſitū. Ad terciā dr̄ φ lz ille q̄ſtiones topice quantū ad formā querendi. reducunt̄ ad q̄ſtionem q2 eſt. tñ quantū ad materiā drn̄t a q̄ſtionib̄ demrābilib̄.

Quomodo aūt q̄d q̄d eſt oſtēditur ꝛ q̄s eſt modus introductōis. ꝛ q̄d eſt definitio. ꝛ quoꝝ dicam⁹ opponētes primū de ipſis Principiū aūt futuroꝝ q̄d vere ſit magis ꝓpriū habitis rōibus. Dubitabit eñ vtiq̄ aliq̄s vtrū ſit idē ꝛ ſ̄m idē ſcire definitōe ꝛ demōſtratione aut impoſſibile Definitio eñ q̄d q̄d eſt ſcire videtur q̄d q̄d eſt aūt om̄e vl̄e eſt ꝛ ꝑdicatiuū eſt. Syllogiſmi aūt ſunt alij q̄dem ꝑuatiui. alij autem nō vl̄es puta. q̄ q̄dem in ſcd̄a figura ꝑuatiui om̄es ſunt. in tercia vero nō vl̄es. Poſtea neq̄ eoꝝ (q̄ ſunt in ꝑma figura oīm) eſt definitio. vt q̄ñ ois triangulus duob̄ rectis equales hz tres Hui⁹ aūt rō eſt: q̄m ſcire demōſtratiue eſt demōſtratōem habere. quare ſi in talib̄ demōſtratio eſt. manifeſtū φ ipſoꝝ nō erit definitio. ſciet eñ vtiq̄ aliq̄s ſ̄m definitōem nō habēs demōſtratione. nihil eñ ꝓhibet nō ſil̄ habere. Sufficit aūt fides ex inductōe. Nihil aūt aliq̄ñ definientes cognoſcemus. neq̄ eoꝝ que ꝑ ſe ſunt: neq̄ q̄ ſunt ſ̄m accidens Amplius ſi definitio ſubſtātie alicuius notificatio eſt. huiuſmōi manifeſtū φ nō ſunt ſubſtātie Qm̄ q̄dem igit̄ nō eſt definitio ois cuius eſt demōſtratio manifeſtū eſt.

Quautem cuius eſt definitio nūquid ois demōſtratio eſt aut non. Una q̄dem vtiq̄ rō ꝛ de hoc eadem eſt. vnius eñ inq̄tū vnius vna eſt ſcia. quare ſi vere ſcire demōſtrabile eſt eſt ſciaz habere. accidet quoddā impoſſibile. definitōez eñ habens ſine demōſtratōe ſciet. Amplius ꝑncipia demōſtrationū definitōes ſunt. quorū nō eē demōſtratōes mōſtratū eſt ꝑus. aut erūt demōſtrabilia ꝑncipia ꝛ ꝑncipiorūz principia. et hoc in infinitum abibit. aut ꝑme definitōes erūt indemōſtrabiles. Sz vtrū ſi nō ois eiuſdē. ſz alicuius eiuſdē ſit definitio ꝛ demōſtratio ſil̄ aut ipoſſibile. Nō eñ eſt demrātio cui⁹ ē definitio. Definitio q̄dē eñ ipſius q̄d q̄d eſt ſubſtātie eſt. Demrātōes aūt vident̄ oēs ſuppoñētes

et accipiētes q̄d q̄d eſt. vt mathematice q̄d vnitas q̄d impar ꝛ alie ſimul Amplius omis demōſtratio aliq̄d de aliq̄ demōſtrat. vt q2 eſt aut nō eſt. Jn definitōe aūt nihil alterū de altero ꝑdicat̄. vt neq̄ aial de bipede. neq̄ bipes de aiali neq̄ etiā de plano figura. Nō eſt eñ planum figura nec figura planū Ampli⁹ alteꝝ eſt q̄d q̄d eſt ꝛ q2 eſt mrāre. Definitio q̄dē igit̄ q̄d eſt oſtēdit. ſed demrātio aūt q2 hoc de hoc. aut non eſt alterius aut altera demrātio eſt. niſi ſit tanq̄ ꝑs q̄dā totius Hoc aūt dico. q2 oſtēſum eſt de yſochele. q̄ñ hz duob̄ rectis eq̄les. ſi oñſus ē ois triāgulus. ꝑs cui eſt hoc. hoc aūt totū. hec autē ad inuicē ñ ſe hn̄t ſic. ꝛ q2 eſt et q̄d eſt Nō eſt eñ alterū alterius ꝑs. Manifeſtū vtiq̄ φ nec cui⁹ eſt definitio hui⁹ ois ſit demrātio. nec cui⁹ ois eſt demōſtratio hui⁹ ois ſit definitio. q̄re omnino eiuſdē nullius ꝯtingit vtrāq̄ habere Quare manifeſtū itaq̄ φ definitio ꝛ demōſtratio nec idē vtiq̄ erūt. nec alteꝝ in altero. ꝛ nāq̄ ſubiecta ſimiliter ſe haberent. hec quidem igitur vſq̄ ad hoc oppoſita ſunt

Querit̄ Utrū alicuius eiuſdē ſit definitio et demrātio. Arguit̄ ꝑmo φ ſic. q2 paſſiōis eſt definitio et etiā demrātio. ḡ Scd̄o definitio eſt mediū demrātiōis ḡ q̄d ſcit̄ ꝑ demōſtratōem ſcit̄ ꝑ definitōem. ꝛ ꝑ ꝯñs eiuſdē ſunt defi° ꝛ demrā° Tercio q̄dā defi° ē tota demrā° Jgit̄ eiuſdē ſt̄ illa definitio ꝛ demrā°. Jn oppo^m ē. p. in tex.

Sciendū primo φ poſtq̄ ph̄s oñdit φ ois q̄ſtio eſt q̄ſtio medij. q̄d q̄dē mediū eſt ip̄m q̄d q̄d eſt. ꝯñter oñdit q̄liter nob̄ notificet̄ ip̄m q̄d q̄d ē. vtꝝ ſcz ꝑ demrātione vel definitionē vel alio°. Et ꝑ° impugnat opiniōes q̄rundā ꝛ poſtea ꝓcedit ſ̄z opinionē ꝓpriā. Et q2 aliq̄ dixerunt q̄d q̄d eſt eē demrābile. Jō ad h̄ impugnādū in iſto caplo ponit ꝑ. tria Primū ē nō oim̄ q̄ꝝ eſt demrātio. eſt defi° de q̄ videbit̄ in ſcd̄o notabili Scd̄m φ nō oim̄ q̄ꝝ eſt defi° ē demrātio de q̄ eſt ꝑma ꝯclō. Terciū eſt φ nulli⁹ eiuſdē ſ̄m φ idē eſt definitio ꝛ demrātio de q̄ eſt ſcd̄a ꝯclō. q̄b̄ oñſis cōcludit̄ φ demrātio nō eſt definitio nec ꝑs ei⁹ ſubiectia nec ecōtra De q̄ videbit̄ in ſcd̄o articulo. Ex q̄bus ſeq̄tur φ ipſum q̄d q̄d eſt cū ſit definibile nō eſt demōſtrabile

Sciendū ſcd̄o. Q̄d nō oīm q̄ꝝ eſt demrātio eſt definitio ꝓbat ph̄s q̄ttuor rōnib̄. Prima eſt om̄e q̄d ꝑtinet ad q̄d q̄d eſt ꝑdicat̄ vl̄r ꝛ affirmatiue. ſz definitio indicat q̄d q̄d eſt. ḡ definitio ſolū ꝯtinet illa q̄ vl̄r ꝛ affirmatiue ꝑdicant̄ inter ſe. ſz ſt̄ demrātōes negatiue vt in ſcd̄a figura et multe ꝑticulares vt in tercia. ḡ nō oim̄ q̄ꝝ eſt demrātio eſt defi° q̄uis eñ ꝑticularū nō ſit ꝑ ſe ſcia ipoꝝ tñ ꝑ accñs eſt demrātio ꝛ ſcia. Scd̄a rō oñdens φ neq̄ oim̄ q̄ cōcludunt̄ ꝑ ſyllm̄ affirmatiuū ꝑme figure pt̄ eē definitio Arguit̄ ſic ſcire aliq̄d demōſtratiue eſt de eo habere demrātiōez ſi igit̄ oim̄ quoꝝ eſt demonſtratio ſit definitio cum definibile vere ſciat̄ ꝑ definitōem ꝛ nihil ꝓhibeat aliquē habentē definitōem nō habere demōſtratōnem ſeq̄tur φ aliq̄d demōſtrabile vere ſciet̄ ñ habita demōſtratōe de ipſo q̄d ē ipoſſibile. Tercia rō. demōſtratio ſolū ē eoꝝ q̄ ꝑ ſe inſūt. ſz definiētes aliq̄ñ nihil cognoſcūt eoꝝ q̄ ꝑ ſe inſunt neq̄ eoꝝ q̄ ꝑ accñs. igit̄. Et dr̄ notāter aliq̄ñ. q̄a q̄ñq̄ aliq̄d pt̄ definiri ꝑ accñtia. ſiue ꝑ ſe ſiue ꝑ accñs. ſz talis definitio nō ē ꝟa definitio ꝛ adhuc ſi definiēs cognoſcat aliq̄ accñtia ineē definito h̄ tñ nō ē ꝟtute definitionis. q2 definitio nō dr̄ ea ineē definito. q2 in ea nō ē cōpoſitio enūciatiua. Quarta rō eſt notificatiua ſubſtātie accñs eñ nō definit̄. vt dr̄. vij. metaphyſice. niſi per additamētū ꝛ adhuc nō niſi vt ſ̄cat̄ ꝑ modū ſube ſz eoꝝ q̄ꝝ ſunt demōſtratōes nō ſunt ſubſtātie neq̄ ꝑ moduz ſube ſ̄cant̄. igit̄ nō oim̄ q̄ꝝ ē demonſtratio ē definitio

Concluſio ꝑma. Non oim̄ quoꝝ ē definitio ē demonſtratio. ꝓbat̄ duplici rōe. Prima ē vni⁹ inquātum vnū ē ſcia vna. igit̄ ſi illud q̄d ē demōſtrabile vere ꝑ demonſtratōem ſciat̄ ſeq̄tur φ ipſius inquantū idem nō ē definitio. ptz ꝯñā. q2 ſi eiuſdē inquantū idē haberet̄ definitio ꝛ ſcia ſciret̄ ꝑ definitōem vt dictū ē ꝛ nihil ꝓhibet habentē definitōem nō habere demonſtratōnem Jgit̄ aliq̄d demōſtrabile vere ſciret̄ non habita demonſtratione de ipo. Scd̄a rō. definitōnes ſunt ꝑncipia demonſtratōis. vt patuit in ꝑmo libro. ſz ꝑncipia nō ſunt demōſtrabilia aliter eēt ꝓceſſus in infinitū. igit̄ definitōnes ſunt indemōſtrabiles tāq̄ ꝑncipia demōſtrationū. Et ꝑ ꝯñs nō oim̄ quoꝝ ē definitio ē demōſtratio.

Cōcluſio ſcd̄a et reſpōſalis ad q̄ſitū. nullius eiuſdē inq̄tū idē ē demōſtratio ꝛ definitio Probat ph̄s triplici rōe Prima ē. defini° notificat q̄d q̄d ē ſiue eēntiā ſiue ſubam cuiuſlibet rei ſz demōſtratōes nō notificāt ſubam ſz eā ꝑſupponūt vt in mathematicis demonſtrationib̄ ſupponit̄ q̄d ē vnitas. igit̄ cui⁹ ē definitio inquātum hmōi nō ē demōſtra°. Scd̄a rō. demōſtratio oſtendit q2 ē. ſi ſit affirmatiua. ꝛ q2 nō ē ſi ſit negatiua. Sz in definitōe nihil de altero ꝑdicat̄ vt ſi aial bipes ſit definitō hois nec aial de bipede nec bipes de aiali ꝑdicat̄. Naz vt habet̄. iij. metaphyſice ꝛ q̄rto thopicoꝝ. nec gen⁹ predicat̄ de dr̄a nec drā de genere. Tercia rō. diuerſoꝝ ſp̄ ſunt diuerſe notificatōes niſi vnū ſit ꝑs ſubiectiua alteri⁹ vt yſocheles reſpectu triāguli. q2 demōſtratōe q̄ demōſtrat̄ de triangulo hīe tres angulos eq̄les duob̄ rectis idē oñdit̄ de yſochele. ſz definitio oñdit q̄d q̄d ē ꝛ demōſtratio. q2 ē ꝛ q̄d q̄d ē nō ē ꝑs ſubiectiua ipi⁹ q2 ē. igit̄ ipius q̄d q̄d nō ē demōſtratio. ꝛ ꝑ ꝯñs vni⁹ inq̄tū idē nō ē demōſtratio ꝛ definitio ꝛ ſic non oē demonſtrabile eſt definibile nec oē definibile eſt demonſtrabile

Dubitat̄ ꝑmo. qualiter ſe hz definitio ad demōſtratōem. Ad dubiū rñdet̄ φ vt ex dict̄ pz defini° nō ē idē φ demōſtratio nec eꝫ nec vnū ē ꝑs ſubiectiua alteri⁹. Patz q2 obiecta definitōis ꝛ demōſtratōis ſic ſe hn̄t φ vnū nō ē alteꝝ nec ꝑs ſubiectiua alteri⁹. Jgit̄ ſilr dōz ē de definitōe ꝛ demōſtratōe. Et dr̄ notant̄ ꝑs ſubiectiua. q2 definitio bñ ē ꝑs integralis demōſtratōis

Dubitat̄ ſcd̄o Utꝝ ipi⁹ q̄d q̄d ē ſit demōſtratō Ad dubiū rñdet̄ breuit̄ φ ñ vt ſat̄ pz ex dict̄. q2 q̄d q̄d ē notificat̄ ꝑ definitōez ꝛ nulli⁹ eiuſdē ē defini° ꝛ demōſtra°. igit̄ ipi⁹ q̄d q̄d ñ ē demōſtra° Ex q̄ ſeq̄t̄ φ ip̄m q̄d q̄d ē nō ē demōſtrabile ſz definibile ꝛ hec de ſcd̄o.

Ad rōnes Ad primā dr̄. φ paſſionis inquātū eadē ē nō ē definitio ꝛ demōſtratō. q2 ipi⁹ in ſe ꝛ abſolute ꝯſiderate ē defini°. ſz ipi⁹ ī hītudine ad ſubiectū ꝯſiderate. put ſibi vnit̄ ꝑ cōpoſitōem eſt demonſtratio

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA

Ad ſcđam đꝛ ꝙ definitio ex ꝯñti facit ſcire ꝯcluſionē demōſtrationis. ſed hoc nō facit nonficādo ꝑ modū definitōnis ſed inq̄ntū ſe hꝫ ad modū cāe ꝛ medij. Ad terciā đꝛ ꝙ aliq̄ definitio ſoluꝫ đꝛ tota demōſtratio materialit̄. Jdeo addit̄ poſitōe differēs. quia non eſt demonſtratio formaliter Jdeo non notificat aliq̄d ꝑ modū ꝯplexi ſicut demonſtratio. ſed ſolum ꝑ modū incomplexi

Prius aūt quod q̇d eſt vtruꝫ ſyllogiſmus ſit aut eſt demrātio aut non ē. ſicut nūc ratio ſuppoſuit Syllogiſmus q̇dē em̄ aliquid de aliquo demonſtrat ꝑ mediū ſed quod q̇d eſt ꝓprium q̇dem ꝛ in eo quod q̇d eſt predicatur. Hoc aūt neceſſe eſt cōuerti Si em̄ c a proprium eſt: manifeſtū eſt ꝙ ꝛ ipſius b ꝛ ipſius c. quare om̄ia ſunt ad inuicē. Atuero ꝛ ſi a in eo qđ q̇d eſt in c om̄i b: ꝛ vl'iter b de om̄i c in eo quod q̇d eſt đꝛ. Neceſſe eſt ꝛ a in eo qđ q̇d eſt de c dici Si vero non aliquis ſic accipiet duplicans non neceſſe erit a de c p̄dicare in eo quod q̇d eſt. Si aūt a q̇dem de b in eo quod q̇d eſt non de q̇buſcunqꝫ aūt ipſum c b in eo quod q̇d eſt: ipſuꝫ autem quod q̇d eſt vtrunqꝫ hoc habebit. erit ergo b ipſius c in eo quod q̇d eſt. Si igitur qđ q̇d eſt. ꝛ quod q̇d erat eſſe vtrunqꝫ habēt in medio erit prius quod q̇d erat eſſe. Om̄ino qꝫ ſi eſt mrāre q̇d eſt homo ſit c. homo. a vero qđ q̇d eſt. ſiue animal bipes ſiue aliud q̇d. Si ergo ſyllogiſabitur a de c neceſſe ē a de b omni p̄dicari. Huius autē erit alia media ratio. ꝛ hoc erit qđ quid eſt homo: accipit igit̄ q̇d oportet oñdere. etem̄ b eſt q̇d ē homo. Oportꝫ autē in duabꝫ ꝓpōnibus ꝛ immediatis ꝛ ṗmis terminis conſiderare. Maxime em̄ manifeſtū ē quod dicitur ſic ꝑ conuerſioneꝫ. q̇dem igitur demrāntes q̇d eſt aīmal: aut q̇d ē homo. aut aliud q̇dcunqꝫ eoꝝ q̄ ſunt. quod ex ṗncipio ē repetūt. vt ſi quis definiret aīam eē ꝙ ſibi cauſa viuēdi ē. Aut numerū eundē ſeip̄m mouentē. neceſſe eſt em̄ repetere aīaꝫ ꝙ vere nūerū eē ip̄m ſeip̄m mouētē ſicut idē ens Non enim ſi cōſequetur a ip̄i b. ꝛ hoc ipſi c erit ip̄i c a quod q̇d erat eē. Sed veruꝫ erat dicere ꝙ erit c. in a ſolū neqꝫ ſi ē a qđ q̇d ē vere aliq̇d eē ꝛ de b p̄dicatur omni. etem̄ aīalis eē p̄dicatur de hoīs eē. Verū em̄ om̄i q̇d homini ē aīali eē. ſicut ꝛ oēm hoīeꝫ aīal eē. ſꝫ nō ſic ſicut quod ē vnū eſſe. Si q̇dē igitur non ſic accipiat nō ſyllogiſabit̄ ꝙ a inſit ip̄i c. ꝑ quid erat in ſubſtātia Si vero ſic accipiat prius erit accipiens quod ip̄i c inē qđ q̇d erit eē in b. quare nihil demonſtratū eſt. Quod em̄ erat in principio accepit Atuero neqꝫ q̄ ꝑ diuiſionē via ē ſyllogiſatur. ſicut in reſolutōe circa figuras dcm̄ ē. neq̄qꝫ em̄ nccē ſit rē illā eē his entibꝫ. ſꝫ ſicut neqꝫ inducēs demrāt. nō em̄ oꝑtet ꝯcluſionē interrogare nec dari eē. ſed nccē eſt eē cū ſint illa. ꝛ ſi nō dicat rn̄dens. vt vtrū hō aīal aut inaīatū. ſi poſtea accepit aīal nō ſyllogiſatū eſt. Itē om̄e aīal eſt aut greſſibile aut aquaticū. ſi accepit greſſibile ꝛ eē hoīem totuꝫ aīal greſſibile nō nccē ē ex dictis. ſed accipit ꝛ hoc. Differt āt nihil in multis aut in paucis ſic facere. idē em̄ ē. Nō ſyllogiſticus q̇dē igit̄ vſus fit ſic p̄cedētibꝫ. etiā de ꝯuenietibꝫ ſyllogiſari Quid em̄ ꝓhibet hoc veꝝ q̇dē eē de hoīe. nō tm̄ qđ q̇d eſt neqꝫ qđ q̇d erat eē oñdens Amplius q̇d ꝓhibꝫ aut apponere aliq̇d. aut auferre. aut ſuꝑgredi ſubām. Hec q̇dē igit̄ p̄termittunt̄ Contingit aūt ſoluere in accipiēdo in eo qđ q̇d ē om̄ia ꝛ qđ eſt ꝯñter diuiſione facere petitū primū ꝛ nihil relinq̇re. hoc aūt nccāriū eſt. indiuiduū em̄ iā ſp̄ē oꝑtet eſſe Sꝫ ſyll's tm̄ non inē. Sꝫ ſi q̇dē alio mō cognoſcere facit. ꝛ hoc quidē nō eſt incōueniens: neqꝫ em̄ q̇ inducit fortaſſe demrāt: ſed tm̄ manifeſtat aliq̇d Syllogiſmū aūt nō đt ex diuiſiōe dicēs definitionē. ſicut em̄ in concluſionibꝫ q̄ ſine medijs ſunt Si aliq̇s dicat qm̄ exñtibꝫ his nccē eſt hoc eē. ꝯtingit interrogare ꝑpter q̇d ſit ꝛ in diuiſiuis termīs q̇d eſt hō aīal mortale bipes habēs pedes ſine pēnis. ꝑpter q̇d ƒm vnāquāqꝫ oppoſitionē. Dicet em̄ ꝛ mōſtrabit diuiſiōe. ſicut opinat̄ ꝙ om̄e animal aut mortale aut immortale ſit. Quare autē rō hmōi non eſt definitio. q̄uis demōſtrauerit diuiſione. ſed tamē definitionis non ſyllogiſmus fit

Ed vtrū ſit demonſtrare qđ q̇d eſt ƒm ſubſtantiā ex ſuppōne accipienteꝫ qđ q̇d erat eē qđ eſt ex his q̄ ſunt in eo qđ q̇d ē ꝓprijs. Hec aūt in eo qđ q̇d ē ſola ꝛ ꝓpriū ē om̄e. hoc em̄ eē eſt illi Aut iteꝝ accipit qđ q̇d erat eē ꝛ in hoc nccē em̄ ē ꝑ mediū mōſtrare. Amplius ſicut nec in ſyllogiſmo accipit̄ q̇d eſt ſyllogiſare. ſemper em̄ aut tota aut ꝑs eſt ꝓpō ex q̇bꝫ eſt ſyll'us. ſic nec qđ q̇d erat eē oꝑtet eē in ſyll'o. ſꝫ ſeorſum his appoſitis eē. Et ad dubitationē ſyllogiſatū eſt. aut n̄ eſt h̄ obuiare. qm̄ h̄ em̄ erat ſyll's. ꝛ adhuc neqꝫ quod q̇d erat eſſe ſyllogiſatum eſt. qm̄ vtiqꝫ hoc em̄ ſuppoſituꝫ erat nobis qđ q̇d erat eē. q̄re neceſſe ē ſi nō eo qđ q̇d erat eſſe ſyllogiſmus: aut quod q̇d erat ſyllogiſare aliquid

Et ſi ex cōditione alia demōſtret. vt ſi malo ineſt diuiſibile eē in ꝯtrario autē ꝯtrarij om̄e in q̇bus eſt ꝯtrariū. bonū aūt ꝯtrario malo ꝛ indiuiſibile diuiſibili Eſt itaqꝫ bonū eē indiuiſibile Et hoc accipiēs q̇d q̇d erat eē demrat Accipe aūt ad demrationē q̇d q̇d erat eē alterū tm̄. ſic ꝛ in demrationibꝫ ē. qm̄ eſt hoc de hoc ſꝫ nō ip̄m. neqꝫ cuiꝰ cā ē ip̄a rō ꝛ ꝯuertit̄ Ad vtroſqꝫ aūt ꝛ ƒm diuiſionē demrantē et ad ſic ſyll'm ē eadē oppoſitio ꝑpter q̇d eſt hō aīal bipes greſſibile ſꝫ natura aīal ꝛ bipes Ex acceptis em̄ neqꝫ vna nccitas ē vnū fieri q̇d p̄dicat̄. ſꝫ vtiqꝫ idē erit hō ꝛ grāmaticus ꝛ muſicꝰ Qualit̄ em̄ definiēs demrabit ſubām aut q̇d q̇d ē. neqꝫ em̄ ſicut demrans ex certis eē manifeſtū faciet q̇d neceſſe ē qñ ſint illa alteꝝ eē aliq̇d. demratio eī hec eſt Neqꝫ demrabis ſicut inducēs ꝑ ſingula qñ manifeſta ſint. qm̄ om̄e ſic cui nō aliter ē nō q̇d eſt demrat. ſed q̇niā eſt aut nō eſt Quis igit̄ eſt modꝰ relictus. non em̄ demrabit ſenſu aut digito. Amplius aūt quō mrabit q̇d q̇d ē neceſſe eſt em̄ q̇d q̇d eſt hō aut aliqđ q̄modolibet ſcire q̇a eſt. qđ em̄ nō eſt nullus ſcit qm̄ eſt. ſꝫ q̇d ƒcat definitio q̇dem aut nomē cū dico tragelaphus. q̇d āt ē tragelaphus impoſſibile eſt ſcire. Atuero ſi demrabilis q̇d eſt ꝛ q̇a eſt ꝛ q̄liter eadē rōne mrabit. Definitio em̄ q̇qꝫ vnū aliq̇d et demōſtratio eſt. id aūt q̇d q̇d eſt hō ꝛ eſſe hominē aliud ē Poſtea ꝛ ꝑ demrationē dico neceſſariuꝫ eē om̄e demrāre q̇a eſt. niſi ſubā ſit eſſe aut ſi nulla ſubā eſt. nō em̄ eſt genus ꝙ eſt demrātio vtiqꝫ erit q̇d q̇d eſt. q̇d vere ꝛ nūc faciūt ſcientie. Quid em̄ ƒcat triāgulus accepit geometria. q̇d q̇d aūt eſt demrāt. q̇d igit̄ mrābit definiēs q̇d eſt vel qꝛ. vt triangulū ſciens itaqꝫ aliq̇s definitōem q̇d q̇d eſt ſi eſt nō ſciet ſed impoſſibile Manifeſtū aūt eſt ƒm nūc modus terminoꝝ ꝙ nō demrānt definiētes q̇a eſt. Si em̄ et eſt ex medio aliqđ eq̄le. ſed ꝑpter q̇d eſt definitur. ꝛ ꝑpter q̇d eſt circulus. eſſꝫ em̄ vtiqꝫ ꝛ montis enei dicere ip̄am neqꝫ em̄ ꝙ poſſibile ſit eſſe qđ đꝛ cū aſſignant̄ termini. neqꝫ qđ illud ē cuiꝰ diuiſione eē definitionē. ſed ſꝑ licet dicere propter q̇d. Si g̊ definiēs demrāt aut q̇d eſt aut q̇d ƒcet nomē. ſed nō ē. nullo mō eius qđ q̇d ē. erit vtiqꝫ definitio rō noīs idē ƒcans. Sed incōueniēs eſt. ṗmū q̇dem ꝛ nō ſubſtātiaꝝ vtiqꝫ eēt et eoꝝ q̄ nō ſunt. ƒcare em̄ eſt etiam q̄ non ſunt. Amplius definitōnes om̄es rōnes eēnt. ꝛ em̄ vtiqꝫ nomē ponere cuilibet rōni. q̄re oēs terminos vtiqꝫ diſputemus ꝛ al's definitio ſit Amplius neqꝫ vna ſcīa demrāt vtiqꝫ ꝙ hoc nomē eius qđ q̇d eſt ƒcat. neqꝫ definitiōes igit̄ huius aſſignant. Ex his igit̄ neqꝫ definitio neqꝫ ſyllogiſmus veri exñs. neqꝫ eiuſdē ſyll's ꝛ definitō eſt. adhuc aūt ꝙ neqꝫ definitio nihil demōſtrāt neqꝫ demōſtrant̄. neqꝫ qđ q̇d eſt neqꝫ definitōe neqꝫ demōſtratione cognoſcere eſt

Querit̄ Utrū qđ quid eſt poſſit demonſtrari de eo cuiꝰ eſt in eo qđ q̇d eſt Arguit̄ ꝙ ſic. Primo qꝛ definitio ſignificās qđ quid eſt p̄t oſtendi de definito ꝑ paſſionem cū eo ꝯuertibilē. qꝛ accñtia magnā ꝑtē ꝯferūt ad cognoſcendū qđ q̇d eſt. vt đꝛ in ꝓhemio de aīa. Silr̄ definitio materialis oñdit̄ de definito ꝑ formalē. g̊. Scđo ad cōſtitutionē definitōnis ƒcantis qđ q̇d eſt ꝯq̇rit̄ genus ꝓximū cū vltima dr̄ña. ſed hec accipiunt̄ ꝑ definitōeꝫ ṗmi generis ꝛ collectōeꝫ dr̄ñaꝝ donec ad vltimū deueniat̄. g̊ ꝑ definitionē p̄t oñdi qđ q̇d eſt de eo cuiꝰ eſt. Tercio vnū ꝯtrariū eſt ṗncipiū cognoſcēdi reliquū. g̊ ꝑ definitōeꝫ vniꝰ ꝯtrij p̄t demrari qđ q̇d eſt de altero ꝯtrio Jn oppoitū eſt. p. i. textu

Sciendū primo. ꝙ poſtqꝫ phus oñdit ꝙ definitio nō ē idē qđ demōſtratio nec ꝑs eiꝰ nec ecōtra. ꝛ idē oñdit de definibili ꝛ demrabili. ꝛ ſic qđ q̇d eſt nō eſt demōſtrabile hic. ꝯñter diſputatiue inq̇rit vtrū qđ q̇d eſt qđ eſt ꝓpriū ƒcatū definitōis poſſit demōſtratiue ſciri de eo cuiꝰ eſt et in eo qđ q̇d ē. Et oñdit ꝙ nō. diſcurrēdo ꝑ oēs modos q̇bꝫ videri poſſet h̄ fieri. Et deiñ đt aliq̇s rōnes cōes. ꝛc̄.

Sciendū ſecūdo. ꝙ phs ṗmo oñdit ꝙ ip̄m qđ q̇d eſt nō p̄t demrari de eo cuiꝰ eſt ꝑ acceptionē terminorū ꝯuertibiliū. ad qđ p̄mittit aliq̇s ſuppōnes Prima eſt ꝙ oīs ſyll's ꝓbat aliq̇d de aliq̊ ꝑ aliqđ mediū Scđa eſt. ꝙ ipſum qđ q̇d eſt dꝫ eē ꝓpriū. qꝛ q̇libet res hꝫ ꝓpriā q̇ditatē. et quia non om̄e ꝓprium alicuius đt eſſentiā eius. ideo ponit̄ Tercia ſuppō. ꝙ ip̄m q̇d q̇d ē p̄dicet̄ in eo ꝙ q̇d de definito. Quarta eſt. ꝙ ip̄m qđ q̇d ē dꝫ eē ꝯuertibile cū eo cuiꝰ ē Ex q̇bꝫ ſeq̇t̄ ꝙ ſi demraret̄ q̇d q̇d ē de definito in eo q̇d q̇d eſt. Oꝫ ꝛ ip̄m p̄dicari de medio in eo qđ q̇d eſt. Et ſilr̄ medium de miore extremitate. Cuius rō eſt. qꝛ ſi qđ q̇d eſt p̄dicaret̄ de medio ꝛ nō in eo q̇d q̇d eſt. virtute talis medij nō poſſet oñdi illud qđ q̇d eſt eē q̇d q̇d eſt minoris. ſi etiā illa cōditio nō cōueniret medio reſpectu minoris per illud mediū nō poſſet concludi qđ quid eſt de minore extremitate

Concluſio ṗma. qđ quid eſt non p̄t demrāri de eo cuiꝰ eſt in eo qđ q̇d eſt. ꝑ acceptionē termioꝝ ꝯuertibiliū. nec etiā p̄t ſyllogiſtice oñdi ꝑ viaꝫ diuiſiōis de eo cuiꝰ eſt. Prima ꝑs ꝓbat̄ p̄ſuppoſitꝭ ſuppōibꝫ hītis. qꝛ ſi qđ q̇d eſt demrāret̄ de definito in eo cuiꝰ ē. vl' mediū ꝑ qđ demōſtrabit̄ ſe hēbit vt dcm̄ ē vl' nō Si n̄ ꝑ ip̄m n̄ demrabit̄ qđ q̇d eſt. ꝛ maior extremitas de eo cuiꝰ ē. ſ. de miore in eo q̇d q̇d. Si ꝟo mediū hēat ſe ill' duobꝫ modis ſeq̇t̄ ꝙ illđ mediū eſt qđ q̇d ē minoris. ꝛ tūc aſſumet̄ idē ad ꝓbādū ſeip̄m ꝛ eq̄ ignotū ad ꝓbandū ig̊tū. Scđa ꝑs ꝓbat̄. qꝛ ꝑ viā diuiſionis nihil p̄t ſillogiſtice ꝓbari. g̊ a fortiori neqꝫ demōſtrari Añs pꝫ. qꝛ in ſyll'o ꝯcl'o ſeq̇t̄ de nccitate. ſꝫ in via diuiſiōis ꝯcl'o nō ſeq̇tur de nccitate. niſi rn̄dens ꝯcedat ꝙ oīa ꝯtēta ſub diuiſo accepta ſunt ſicut in inductōe nō ſeq̇tur cōcluſio. niſi ꝯceſſa illa ꝑticula. ꝛ ſic de alijs. Scđo ꝓbatur quia

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

in tali mō petitur principiū vt ſic arguēdo. hō eſt aĩal. ergo eſt rõnale. Oportꝫ eñ ꝙ rñdens ꝯcedat oĩa ꝯtenta ſub altero eſſe accepta. Et vltra cū dr̄ hō nō eſt irrõnalis. ergo eſt rõnalis. illa minor eſt eque nota ſicut ꝯcluſio. Vñ quis ꝑ diuiſionē pt̄ oñdi ꝙ hoc totū aĩal rõnale p̄dicatur de homine nō tñ ꝓbaret ꝙ eſſet qđ quid eſt. qꝛ nō oĩe qđ p̄dicatur vere de aliquo eſt quod qđ eſt ipſius

Concluſio ſecūda. qđ qđ eſt de eo cuius eſt nō poteſt demõſtrari ꝑ definitiõem definitõis in eo quod quid ē neqꝫ quid eſt vnius rei poſſet demonſtrari de ipa ꝑ definitõem ſui ꝯtrarij. Silr̄ neqꝫ pt̄ qđ qđ eſt demonſtrari de definito in eo qđ qđ eſt ꝑ inductionē. Prima ps ꝯcluſionis ꝓbat. qꝛ in tali mō arguendi ꝯmittit petitio p̄ncipij. igit nō eſſet demõſtratio. Añs ptꝫ arguēdo ſic. oĩs oratio ꝯuertibilis cū aliquo ꝛ indicās qđ quid eſt eē rei de eo qđ qđ eſt p̄dicat in eo quod qđ eſt. ſed aĩal rõnale eſt hmõi reſpectu hoĩs. ergo ꝛc̄. Etiā minor ſimplr̄ loquēdo eſt eq̄ ignota ſicut ꝯcluſio. Scđo ꝓbat. qꝛ ſicut ſe hꝫ ſyllogiſans ad definitõem cõem ſyllogiſmi ita definiens ad cõem definitõnem definitõnis. ſed ſyllogiſans in ſyllogiſando nō capit definitõem cõem ſyllogiſmi. ſed eā in mēte ꝓ regula obſeruat. Igit volens demõſtrare qđ qđ eſt ꝑ definitõem nō dꝫ capere definitõem definitõis. Scđa ps ꝯcluſionis ꝓbat. qꝛ in tali argumētatõe peteret principiū. ergo ꝛc̄. Añs patet. qꝛ ſi demonſtrat qđ indiuiſibile eſſe ſit quod qđ eſt boni ꝑ hoc ꝙ eſt diuiſibile eſſe eſt qđ quid eſt mali. Añs eſt eq̄ ignotū ſicut ꝯñs. Tercia ps ꝯcluſionis ꝓbat. qꝛ in inductõe ꝑ hoc ꝙ aliqđ ineſt ſingularibꝫ ꝯcludit illud eſſe in vniuerſali. ſed tñ nō poſſet ꝯcludi ꝙ tale p̄dicatū eſſet qđ quid ē illius vlis. qꝛ ibi fieret petitio p̄ncipij. ergo ꝛc̄. Itē in tali proceſſu nō ſeqtur ꝯcluſio de neceſſitate niſi habito conſenſu rñdentis. Etiā deficerent ꝯditiones reqſite ex pte medij. Ex dictis infert phs ſuā ꝯcluſionē generalē videlꝫ ꝙ ipm quod qđ eſt nullo mō eſt demonſtrabile de eo cuius eſt in eo quod qđ ꝓbaret. qꝛ vel fieret ꝑ acceptõem terminorū ꝯuertibiliū. vel ꝑ viam diuiſionis. vel per definitionē cõem definitionis. vel ꝑ definitionē ſui ꝯtrarij. vel ꝑ inductionē ſed nullū pt̄ dici vt etiā ex dictis patet. ergo ꝛc̄. Deinde ꝓbat phs iſtā ꝯcluſionē ꝑ rõnes cões ꝓ qbus ſupponit ꝙ qcunqꝫ ſcit rõnes ꝯmunes hoĩs vel alicuiꝰ rei neceſſario ſcit illam eſſe. qꝛ nō entis nō eſt qdditas. Jō de eo qđ nō ē non pt̄ ſcire quod qđ eſt ꝙuis poſſimus ſcire ſcationē nomis ſicut ſi aliqs ſciret qđ ſcat hoc nomē tragelaphus. Tūc arguit ſic ex ptibꝫ definitionis fit vnū ꝑ ſe. Oportet ergo ꝙ demõſtratio q̄ vtit definitione tanqꝫ medio aliqđ vnum demonſtret. qꝛ oportet ꝯcluſionē eſſe ꝓportionatā medio. ꝛ ꝑ ꝯñs ꝑ vnā demõſtrationē non pñt diuerſa demõſtrari. ſed in omni creato eſt aliud quod qđ eſt ꝛ eſſe illius cuiꝰ eſt. Igit nō eſt poſſibile ꝙ eadē demõſtratione demonſtret quod qđ ē alicuius rei ꝛ eſſe ipſius ſiue ſit eſſe ſimplr̄ ſiue eſſe in parte. Secūda ratio. definitio nō manifeſtat rē eſſe. igit neqꝫ demõſtratio oñdit rei qdditatē. Cõſequētia tenet. qꝛ eſſe rei aliud eſt a qdditate. Ideo dr̄ Auicenna ꝙ eſſe accidit vnicuiqꝫ qđ eſt. Añs patꝫ. qꝛ habita definitõe alicuius adhuc ꝯtingit q̄rere an hoc ſit ꝛ ꝓpter qđ ſit. vt ſi habeat definitio montis Enei ꝙ eſt corpus eneū in altū ꝛ vndequaqꝫ diffuſum adhuc ꝯtingit q̄rere vtrū ſit tale ens in rerū natura

Dubitatur p̄mo. Vtrum definitio ſit idē penitus. ꝛ ꝯuertibiliter ſicut rõ exponēs ſcationē. Ad dubiū rñdetur. ꝙ nō. ꝛ hoc ponit phs. ne aliqs dicat. ꝙ oĩs definitio indicet quod qđ eſt. Probat phus duplr̄. p̄mo qꝛ ratio qđ noĩs eſt tam entis qꝫ nō entis. ſed definitio explicans qđ qđ erat eſſe ſolius entis ꝛ p̄ncipaliter ſubē eſt. Secunda rõ cuilibet rõni aliqđ ſcanti ꝯtingit ponere aliquod nomē ei corrñdens qđ ꝑ illā rõem manifeſtabit. Igitur ſi nihil aliud ſit definitio qꝫ rõ interp̄tatiua noĩs ſequeretur ꝙ oĩes rõnes eſſent definitio qđ eſt falſū Sequeret etiā ꝙ ylias id eſt totum poema Homeri de bello troyano eēt definitio. quod falſum eſt

Dubitat ſcđo de differētijs inter qđ rei ꝛ qđ nominis. Ad dubiū rñdetur ꝙ vt in p̄mo libro dcm̄ eſt q̄tuor modis differūt. Primo qꝛ qđ rei ſolū eſt entiū. ꝛ quid noĩs cõuenit tā entibꝫ qꝫ nō entibꝫ. Scđa differētia eſt qa qđ rei ſolū eſt incõplexorū. ꝛ qđ noĩs eſt tam ꝯplexorū qꝫ incõplexorū. Tercia eſt. qꝛ qđ rei p̄us ꝯuenit ſubē. ꝛ ꝑ poſterius accñtibus. ſed qđ noĩs eq̄liter ꝯuenit vtriſqꝫ. Quarta drña eſt. qꝛ qđ rei explicat rē ſcatā ꝑ nomē. ſed definitio qđ noĩs explicat ꝓprietatē noĩs a qua nomen imponitur

Ad rõnes Ad primā dicitur ꝙ licꝫ ꝑ paſſionem ꝓpriā poſſit a poſteriori ꝯcludi quod qđ eſt de eo cuiꝰ eſt. nō tñ pt̄ demõſtrari in eo quod qđ eſt. qꝛ non p̄dicat de paſſione in eo qđ qđ eſt. nec etiā paſſio de ſubiecto qđ tamē oporteret Ad ſcđam ꝛ terciā pꝫ ſolutio ex dictis

Rurſum aūt ſpeculandū eſt quid horū dicitur bñ ꝛ qđ nō bene. ꝛ quid ſit definitio. ꝛ eius qđ qđ eſt nunqđ q̄dam mō eſt demonſtratio aut definitio aut nullo mō Quoniā autē ſicut diximus idē eſt ſcire q̄d qđ eſt ꝛ ſcire cauſam ipſius ſi eſt. Ratio aūt huius eſt qm̄ eſt aliq̄ cauſa: ꝛ hec aut eadē aut alia eſt. ſi vtiqꝫ alia eſt aut demõſtrabilis aut indemonſtrabilis eſt: ſi igit eſt alia ꝛ ꝯtingit demõſtrare. neceſſe eſt mediam cauſam eſſe ꝛ in figura p̄ma demõſtrari. Uniuerſale eñ ꝛ p̄dicatiuū eſt quo demonſtratur Unus qdem igit modus exqſitus ꝑ aliud quod qđ eſt mõſtrare. ꝛ horū eñ eſt q̄d qđ neceē eſt mediū eſſe qđ eſt ꝛ ꝓpriorū propriū. q̄re hoc qdem mediū mõſtrabit. illud vero nō monſtrabit eorū q̄ qdem erāt eſſe eiuſdē rei. Hic qdē igit modus ꝙ nō ſit demõſtratio dcm̄ eſt p̄us. ſed et logicus ſyllogiſmus ipſius q̄d qđ eſt Quo aūt mō ꝯtingat dicemus dicētes iterū ex principio. ſicut eñ ꝓpter qđ q̄rimus habētes qꝛ. aliqñ aūt ꝛ ſimul manifeſta fiunt. ſed neqꝫ p̄us ꝓpter qđ poſſibile eſt cognoſcere qꝫ qꝛ. manifeſtū eſt ſilr̄ ꝛ quod qđ erat eſſe nō ſine qꝛ eſt. Impoſſibile eñ eſt ſcire qđ eſt. ignorātes ſi eſt. Hoc aūt ſi eſt aliqñ qdem ſꝫm accidens habemꝰ. aliqñ vero hñtes q̄d qđ eſt ipſius rei. vt tonitruū qm̄ ſonus qdem nebularū eſt ꝛ defectū q̄niā priuatio q̄dam lumis eſt. ꝛ hominē qm̄ aĩal quoddam eſt. ꝛ aĩam qm̄ ſeipm mouens. ſed q̄cunqꝫ qdem ſꝫm accidēs ſcimus: qꝛ ſunt neceſſe nullo modo habere ſe ad quod eſt. neqꝫ eñ ſcimus qꝛ

ſunt querere aūt qđ eſt nō habētes qꝛ eſt nihil q̄rere ē: Scđm q̄cūqꝫ aūt habemus q̄rere qꝛ ē qđ eſt facile ē q̄rere. queādmodum habemꝰ qꝛ eſt. ſic habemus ꝛ ad id qđ ē Quorū igit habemus aliqđ ipſius qđ qđ eſt. primū qdem ſit defectus in q̄ a. luna in q̄ c. oppoſitio terre in q̄ b. vtrū qdem igit deficit aut nō b: q̄rere eſt Secūdum quecūqꝫ aūt habemus quidē facile ē. q̄rere queādmodum qꝛ eſt habemus nūquid ē aut nō eſt. hoc aūt nihil differt q̄rere qꝫ ſi eſt rõ ipſius: ꝛ ſi ſit hoc ꝛ illud dicimus eē. aut qualis ꝯtradictõis ē rõ vtrū habēdi duos rectos aut nō habēdi: Cum aūt inueniamꝰ ſimul qꝛ ꝛ ꝓpter qđ ē ſcimꝰ ſi ꝑ media ſit. ſi vo nō qꝛ. ꝓpter quid aūt nō. Sit igit luna c. defectꝰ a. lunam plenā vmbrā nō poſſe facere nullo noſtrū medio exiſtēte manifeſto in quo b: Si igit in c eſt b qđ eſt lunam nō poſſe facere vmbrā cū nullꝰ noſtrū medio ſit In hoc aūt a. qđ ē deficere. qꝛ deficit quidē manifeſtū eſt. ſed ꝓpter qđ nōdū et qꝛ defectus ē quidē ſcimus. quid aūt ē neſcimus. Cū manifeſtū aūt ē qꝛ a in c ſit. ſed ꝓpter quid eſt q̄rere b. ē q̄rere quid ē: vtrū ſit obiectio aut ꝯuerſio lune. aut extinctio. hec aūt ē rõ alterius termini. vt in his q̄ ſunt ipſius a. ē eñ defectus obiectio. Quid eſt tonitruū. ignis extinctio in nube. ſit nubes c. tonitruū a. extinctio ignis b. In c igitur nubes ē b. extinguit eñ in ipſa ignis. hoc aūt ē ſonus. ꝛ eſt rõ ipſius a b primi termini. Si aūt iterū huius aliquid mediū ſit ex reliquis erit rõnibꝫ. Sicut qdem igit accipitur qđ ē ꝛ ſit notū dictū eſt. Quare ſyllus qdem ipſius quid eſt nō ſit neqꝫ demonſtratio. manifeſtū tñ eſt ꝑ ſyllogiſmū ꝛ demõſtrationē. Quare neqꝫ ſine demõſtratõne eſt cognoſcere quid eſt cuius ē cauſa aliqua: neqꝫ eſt demonſtratio ipſius ſicut ꝛ in opinionibꝫ diximus Eſt aūt quorūdā quidē q̄dam altera cā. quorūdam aūt nō eſt. Definitõnes qdem ſꝫm ſpēs facte nullū habēt mediū quo demonſtrent. ſed definitiões ſꝫm materiam facte poſſunt habere mediū. Quare manifeſtū eſt qm̄ eorū que ſunt qdē. alia quidē ſine medio ꝛ principia ſunt. q̄ et eſſe ꝛ quia ſunt ſupponere oportꝫ: aut alio mō manifeſta facere. qđ vere arithmeticus facit. et namqꝫ quid eſt vnitatē ſupponit ꝛ qꝛ eſt. ſꝫ habentiū medium quorū eſt quedā altera cā ſubſtātie ꝛ ipſius eſſe ē ꝑ demõſtratiõē ſicut dcm̄ eſt oſtendere nō qđ quid eſt demonſtrantes

Queritur vtrū qđ quid eſt poſſet aliquo modo ꝑ demonſtratõem oſtendi. ¶ Arguit p̄mo ꝙ non. qꝛ totū illud qđ per demonſtrationem oſtenditur eſt quia eſt. ſꝫ qꝛ eſt ꝛ quid eſt in omni ente creato realiter diſtinguūtur. ergo qđ quid eſt non poteſt ꝑ demonſtratõem manifeſtari. ¶ Secūdo ſic. in omni demonſtratõe ꝓpter quid mediū debet ineſſe ſubiecto notius qꝫ maior extremitas. ſed nihil ineſt notius definito qꝫ ſuū qđ quid eſt. ergo nō pt̄ oſtendi ꝑ demonſtratõem de definito. ¶ Tercio ſic. in oĩ demonſtratione ꝯcluditur paſſio de ſubiecto. ſed qđ quid ē nō eſt paſſio. ergo nō pt̄ oſtendi per demonſtratõnem In oppoſitum eſt phus in textu.

¶ Sciendū primo. ꝙ poſtqꝫ phus diſputatiue inquiſiuit qualiter ipſum qđ quid eſt cognoſcatur et etiā definitio cuius ipſum qđ quid eſt eſt ſcatum. Cõſequenter circa hoc veritatem determinat. oſtendens primo quēdam modum ſyllogiſtice ꝓbationis. per quem in quibuſdam oſtendit qđ quid eſt. ſcꝫ in illis quorū eſt alia cauſa ab eſſentia rei. Secūdo oſtēdit quomodo ex demõſtratione poſſit accipi qđ quid eſt. ſcꝫ in illis que nō habēt aliam cauſam a ſua eſſentia. Et tercio oſtendit pluralitatem definitionū. ꝛ quomodo quelibet ſe habent ad demõſtrationem que ſcꝫ poſſunt demonſtrari ꝛ que non. Dicit igitur phus ꝙ idem eſt ſcire cauſam queſtionis ſi eſt. ꝛ ſcire quid eſt. ſicut idem eſt ſcire ꝓpter quid ꝛ cauſam queſtionis quia eſt. Cuius rõ eſt. qꝛ oportꝫ ꝙ ipſius eſſe rei ſit aliqua cauſa. ꝛ illa vel eſt eadem cum eſſentia rei. vt ſunt materia ꝛ forma. vel eſt alia ſicut efficiens ꝛ finis que ſunt quodāmodo cauſe forme ꝛ materie. qꝛ finis eſt quodāmodo cauſa materie. ꝛ efficiēs eſt cauſa forme. ꝛ ſi illa cā ſit alia vel eſt demonſtratiua effectus. vel nō demonſtratiua. quia nō ex omni cauſa efficiēte ſequitur effectus de neceſſitate. Si ſit demonſtratiua tunc per eam poteſt aliquo modo ꝯcludi quod quid eſt de definito. Exemplum textus. vt virtus eſt habitus operans ſꝫm rectam rõnē et preter illud quod quid eſt habet cauſam finalem. ſcꝫ ꝙ eſt habitus ad beatitudinem perducēs. Et poteſt iſta cā finalis capi pro medio ad demonſtrandum ſuū quod qđ eſt. Sic arguendo. oĩs habitus ad beatitudinem ꝑducens eſt habitus ſꝫm rectam rõnem operans. virtus ē huiuſmodi. ergo. iſte eſt vnus modus ſyllogiſtice probandi ipſum quod quid eſt per aliam definitõem. ſed tamen nō demonſtrat in rõne qđ quid eſt. Et ſic patꝫ ꝙ in his quorum p̄ter quod qđ eſt. eſt alia cauſa ipſum quod qđ eſt pt̄ aliquo modo demonſtrari per illam cauſam. ſed vbi non eſt preter ipſum alia cauſa illud non poteſt demonſtrari. Sed ad videndū qualiter in iſtis ipſū quod quid poſſit per demonſtratõem elicitiue cognoſci

¶ Sciēdum ſecundo Quod quandoqꝫ cognoſcimus quia eſt ꝛ querimus ꝓpter quid. ꝛ quandoqꝫ ſimul. vtraqꝫ cognoſcimus. ſed impoſſibile eſt ſcire ꝓpter quid et ignorare quia eſt. Et ſimiliter ſe habet qđ eſt reſpectu ſi eſt. Quia vno mō cognoſcimus quia per accidens eius vt ꝑ velocitatem motus. aliquid creditur eſſe lepus Alio modo ꝑ aliquid de eſſentia eius. vt ſi cognoſcamus eclypſim ſolis vel lune. qꝛ eſt quedam p̄uatio luminis. cū tamē non omnis p̄uatio luminis ſit eclypſis Unde in illis de quibꝫ cognoſcimus ꝙ ſunt per mediū accidētale nō oportet ſimul cognoſcere quid ſunt. eo ꝙ ꝑ accidētia neſcimꝰ ſimpliciter ipſa eſſe. ſed ſcimus accidentia eorum eſſe. Sꝫ in his que ſcimus eſſe per mediū eſſentiale. ſcꝫ ꝑ aliquid

quod eſt de eſſentia eorum ſimul poſſumus cognoſcere quid ſunt ⁊ quia ſunt. Et ſi illud medium dicat totā eſſentiam cognoſcimus ſimpliciter ipſa eſſe. ⁊ ſi ſolum dicat partem cognoſcimus ipſa imperfecte eſſe. ſicut imperfecte cognoſcim⁹ ſuū quod quid eſt.. Et ideo ſimiliter nos habemus ad cognoſcendum ipſum quod quid eſt. et ad cognoſcēdum ſi eſt. ꝓpter quod prius dicebatur ꝙ idem eſt ſcire quid eſt. ⁊ ſcire cauſam queſtionis ſi eſt. quia quid eſt eſt illa cauſa. Ex predictis patere poteſt q̄liter ex demonſtratione poſſit elicitiue accipi quod quid eſt. quia vel in tali demonſtratione demonſtratur aliquid eſſe ſimpliciter vel demonſtratur eſſe in parte. ſi p̄mum tunc talis demōſtratio ordinatur ad cognoſcendum ꝓpter quid ipſius eē rei. modo quod quid eſt eſt cauſa ipſius eſſe. quia illud qđ eſt medium in tali demonſtratione dicens ꝓpter quid ipſius eſſe eſt definitio dicens quid eſt ipſius ſubiecti. Si vero demonſtretur eſſe in parte vt tale vel tantū. tūc mediū dicens propter quid eſt definitio dicens quid eſt p̄mi termini. ſcꝫ maioris extremitatis. ⁊ ſic elicitiue poſſumus cognoſcere q̄d eſt de paſſione. Et ſic iterum eſt reſolutio ipſius paſſionis ad aliquod medium. hoc eſt ad definitionem ipſius ſubiecti. ⁊ per hoc poſſumus elicere definitioneꝫ ipſius ſubiecti. Exemplum dat ph̄us. vt ſi q̄ratur propter quid luna eclypſatur ⁊ quid eſt eclypſis ad vtranꝗ queſtionem idem reſpondetur. quia ad primam dicitur ꝙ deficit ꝓpter obiectionem terre inter ſolem ⁊ lunam. ⁊ illa eſt definitio eclipſis. tamen iſta definitio paſſionis adhuc poteſt oſtendi per definitōnem ſubiecti. Nam per hoc ꝙ luna eſt corpus ſic natum moueri ſequitur ꝙ in aliquo tempore obiiciatur terra inter ſolem ⁊ lunaꝫ. Si vero de aliquo demonſtretur eſſe ſimpliciter vel in parte per mediū accidentale. tūc ex tali demonſtratōne non poteſt elicitiue cognoſci quod quid eſt ſubiecti vel paſſionis. quia per illud mediū non cognoſcimus ſimpliciter rem eſſe. Exemplum eſt. vt ſi demonſtremus lunam eclipſari in plenilunio ꝑ hoc ꝙ non cauſat vmbram alicui noſtruꝫ in medio exiſtente. illud medium non facere vmbram non eſt de eſſentia eclipſis ſed effectus eius. qui tamen poteſt ꝯtingere alia ⁊ alia de cauſa q̄ꝫ ꝓpter eclipſim. vt ꝓpter nubes vł aliquid ſimile. Tūc ſit

¶ Concluſio prima. In his quoruꝫ p̄ter ip̄m quod quid eſt eſt alia cauſa quod quid eſt p̄t aliquo modo per demonſtrationē oſtendi. Patet quia definitio materialis poteſt oſtendi per aliam definitionem datam ꝑ finem vel per cauſam efficientem. Et etiam quandoꝗ definitio formalis poteſt oſtendi per definitionem cauſaleꝫ q̄uis nō in eo quod quid eſt. ſed in tali demonſtratiōe demonſtratur q̄ꝛ eſt illud q̄d per predicatum ſignificatur. ⁊ non oſtēditur ꝙ illa definitio que predicatur dicat quod quid eſt ipſius ſubiecti

¶ Concluſio ſecūda: In his quorum p̄ter qđ quid eſt non eſt alia cauſa quando cognoſcitur eſſe rei demonſtratiue per medium eſſentiale poteſt elicitiue cognoſci quid eſt per demonſtrationem. ſed quando cognoſcit̄ per medium accidentale non oportet cognoſcere ꝙ quid eſt. Primū patet. q̄ꝛ q̄d quid eſt ſubiecti eſt cauſa ꝓpter q̄d eſſe ſubiecti ſiue ſit eſſe ſimpliciter ſiue in parte. ⁊ illa cauſa in tali demonſtratione accipitur. Secūda pars pateꝫ. q̄ꝛ quando eſſe cognoſcitur per mediū accidentale in demonſtratione non ponitur quod quid eſt ſubiecti vel paſſionis ꝑ medio ergo non poteſt illo modo electiue cognoſci per demonſtrationem

Dubitatur primo. Que definitio poteſt eſſe medium ad demonſtrandū aliam. Ad dubium reſpōdetur ꝙ quia eſſe rei quandoꝗ dependet a quatuor cauſis illud poteſt manifeſtari vł definiri per qualibet cauſaꝫ et ſicut finis eſt ratio efficientis. ⁊ efficiens eſt rō forme ⁊ forma eſt ratio materie. ita definitio data per finem p̄t eſſe p̄ncipium ad demonſtrandum illam que datur per efficientem. ⁊ hoc iterū eſt p̄ncipium ad demonſtrandum illaꝫ que datur per formam. ⁊ definitio formalis poteſt ſumi ad demonſtrandū definitōem materialem eo modo quo cauſalitas vnius preuenit cauſalitateꝫ alterius in cauſando. ſed illa que eſt ſimpl'r prima in cauſando non poteſt ꝓpter quid ꝑ aliam demonſtrari. Ideo ratio data per finem non p̄t demonſtrari ꝑ aliam cauſam

¶ Dubitat̄ ſecūdo: Quomodo quorūdaꝫ p̄ter quod quid eſt non eſt alia cauſa. cum tamen cuiuſlibet effectus debeant eſſe quatuor cauſe. Ad dubiū reſpōdetur cuꝫ ſancto Thoma. ꝙ hoc pōt tripliciter intelligi. Uno modo ꝙ ſimpl'r ⁊ abſolute aliquid non habeat cauſam ſui eſſe. ſed ꝙ ſuū eſſe ſit ſua eſſentia. ⁊ hoc ſoli deo cōuenit. ⁊ de iſto modo non eſt hic ad ꝓpoſituꝫ. Secūdo modo p̄t intelligi referēdo ad cauſas ſiue ad definitōes vnius rei. q̄ꝛ quarūdaꝫ definitionū eſt alia cauſa. ⁊ quarūdaꝫ non. vt iam dictum eſt. Tercio modo p̄t intelligi ꝙ quorūdam que ꝯtinentur ſub ſubiecto alicuius ſcientie ⁊ ſub aliqua ſpēali ratōne non eſt alia cauſa p̄ter qđ quid eſt. vt in mathematicis q̄ per ſolam formaꝫ definiūtur. ⁊ ſic mathematicalia non habent cauſam aliam p̄ter qđ q̄d eſt. ꝓut in tali ſcientia ꝯſiderantur. ⁊ iſto modo videtur ph̄us intelligere q̄ dat exemplū in mathematicis dicēs. ꝙ arithmetica p̄ſuppoſit quid eſt vnitas. ⁊ etiaꝫ q̄ꝛ eſt. ⁊ ſic q̄uis quilibet effectus poſſit habere q̄tuor cās tñ q̄nꝗ p̄t ꝯſiderari ſolū ꝓut dependet ab vna illaꝝ cāꝝ ⁊c̄

¶ Ad rationes. Ad primam dicitur. ꝙ in demonſtratōe ſemꝑ oſtenditur q̄ꝛ eſt vł ſimpliciter vel in parte. modo q̄ꝛ eſt in parte non ſemꝑ realiter diſtinguit̄ ab eſſentia rei. q̄uis eſſe exiſtentie diſtinguatur ab eſſentia ¶ Ad ſecūdam d̄r ꝙ ſicut vna cauſa p̄uenit aliaꝫ in cauſando. ita vna definitio poteſt eſſe notior alia. ⁊ ſic p̄t capi aliquid notius aliqua definitōe que dicit quod quid eſt. ¶ Ad terciā d̄r. ꝙ definitio materialis cum demonſtret̄ habet quendam modum paſſionis. quia oſtenditur vt aliquid cauſatum ex aliis p̄ncipiis definiti. ⁊ nō oſtenditur vt dicens quid eſt ipſius in eo qđ quid eſt.

Definitio aūt q̄m q̄dem rō ipſius q̄d eſt manifeſtuꝫ ē. q̄m aliq̄ rō ipſius qđ q̄d eſt ſignificat nomen. aut erit ratio altera noīa ponens vt q̄d ſ̄ cans quid eſt ſ̄m ꝙ triangulus ē Ꝙ vero habentes q̄ꝛ eſt q̄rimus propter q̄d ē Difficile aūt eſt ſic accipere q̄ non ſcimus q̄ꝛ ſunt. cauſa autē p̄us dicta eſt difficultatis. q̄ꝛ neꝗ ſi ē neꝗ ſi nō ſcimus. ſed aut ſ̄m accidens Ratio autē vna ē duplex: hec quidem ꝯiūctio eſt vt que eſt ylias Alia vero vnū de vno oſtendens nō ſ̄m accidens

Rō aūt vna q̄dem igitur terminus eſt termini q̄ dicta ē Alia vero terminus ē rō demonſtrans ꝓpter q̄d ē. Quia p̄ma q̄dē ſ̄cat q̄nīam eſt: demonſtrant aūt nō. Que vero poſterius ē manifeſtum eſt q̄m erit vt demonſtratio eius qđ q̄d eſt poſitōe differens a demonſtratione. Differt em̄ dicere id qđ tonat. ⁊ q̄d ē tonitruū. dicit em̄ ſic quidē ꝓpter id ꝙ extinguitur ignis in nubib⁹ quid tonitruū eſt Quare cadeꝫ rō alio modo d̄r. ⁊ ſic q̄dem demonſtratio continua. ſic aūt definitio. Amplius eſt terminus ꝯtinuus ſonus in nubib⁹. hoc aūt eſt que eſt ipſius quid ē demonſtratōis ꝯcluſio. Que aūt in medio definitio eſt ipſius q̄d eſt indemōſtrabilis. vna vero ſyll'us ipſius quid eſt caſu differens a demonſtratōe Terciū aūt q̄ eſt ipſius quid eſt ꝯcluſio. Manifeſtū igitur ex dictis eſt ⁊ qualiter ē ipſius qđ quid ē demōſtratio: ⁊ q̄uo nō eſt. ⁊ quoꝝ ē: et quoꝝ nō: Amplius aūt definitio quot modis d̄r ⁊ qualiter qđ quid eſt demonſtret̄. ⁊ q̄uo nō: et quoꝝ ē. et quoꝝ nō ē. Adhuc aūt et ad demonſtratiōem quomodo ſe habeat et q̄uo ꝯtingat et q̄uo non

Querit̄ vtruꝫ definitio paſſionis ſit medium in demonſtratōe potiſſima in qua demonſtrat̄ ꝓpria paſſio de ſubiecto ꝓprio. ¶ Arguit̄ p̄mo ꝙ nō. q̄ꝛ definitio paſſionis eſt idem cū paſſione. ſi igitur ſumatur ꝓ medio ad demonſtrandū paſſionē de ſubiecto eſt petitio p̄ncipii ¶ Secūdo ſic. mediū ꝑ qđ demonſtrat̄ paſſio de ſubiecto vel eſt ipſi ſubiecto eſſentiale vel accñtale. ſi eēntiale aut eſt tota definitio ſubiecti aut pars eius. ⁊ ſic habetur intētum. Si ſit accñtale tūc ineſt ſubiecto ꝑ cauſam. et ꝑ cōſequens ꝑ mediū. cū cauſa ſit mediū in demonſtratōe. Uel ergo illud mediū iterū eſt eſſentiale vel accidentale. ⁊ ſic ꝓceditur in infinitū. vel tandem ꝑ viam reſolutōis deueniretur ad mediū qđ eſt eſſentiale ſubiecto. ⁊ nō ineſt ſibi per cām. ⁊ hoc eſt quidditas ſubiecti. g̊ definitio ſubiecti ē mediū demonſtratōis ⁊ nō definitio paſſionis ¶ Tercio ſic. ſicut paſſio eſt demōſtrabilis de ſubiecto. ita definitio ei⁹. cū ſint idem realiter. g̊ definitio paſſionis nō eſt mediū in demonſtratione potiſſima.

In oppoſitum arguit̄ primo. quia medium debet dicere cauſam eſſentialeꝫ paſſionis. ſed definitio ſubiecti nō d̄r cām eſſentialē eius. g̊ ipſa nō eſt mediū. ſed definitio paſſionis. ¶ Secūdo ſic. mediū potiſſimū debꝫ dicere quid ⁊ ꝓpter q̄d. ſed tale eſt definitio ꝯpleta paſſionis data ꝑ p̄ncipia ſubiecti ⁊ ꝑ p̄ncipia paſſionis. g̊ ⁊c̄. ¶ Tercio ſic. demonſtratio potiſſima debet ꝓcedere ꝑ ꝓpriā ⁊ imediatā cauſam paſſionis. ſed ꝓpria ⁊ imediata cā paſſionis eſt definitio eius ⁊ nō ſola definitio ſubiecti. cū illa definitio ſit cā ꝯmunis plurū paſſionū. ¶ Quarto ſic. medium in demonſtratione potiſſima debet eſſe vera poſitione mediū. ſed tale eſt definitio paſſionis ⁊ nō ſubiecti. q̄ꝛ definitio paſſionis eſt p̄or paſſione ⁊ poſterior ſubiecto. ſꝫ definitio ſubiecti p̄cedit vtrāꝗ. g̊. ¶ Quinto ſic. mediū in demōſtratione eſt rō p̄mi termini. vt habetur in textu. ſed in demonſtratōe potiſſima que fit in p̄ma figura maior extremitas eſt p̄mus termin⁹ ⁊ illa paſſio que demōſtrat̄ de ſubiecto. g̊ ⁊c̄. Primo videbit̄ de queſito

¶ Scienduꝫ primo. ꝙ poſtꝗ ph̄us oſtendit qualiter qđ q̄d eſt habet cognoſci ꝑ demonſtratōnem q̄ꝛ aliq̄n habet cognoſci vna definitio ꝑ aliā. q̄nꝗ vero ſolum cognoſcitur elicitiue ex demōſtratiōe ꝯpleta. in illis in quib⁹ p̄ter qđ q̄d eſt non eſt alia cauſa. Hic ꝯſequenter ad cognoſcendū que definitio p̄t demonſtrari ⁊ que nō diſtinguit ph̄us plures modos definitōis. oſtendēs ꝙ vna ſe habet vt p̄ncipiū demonſtratōis. alia vt ꝯcluſio. alia vero vt tota demonſtratio poſitione differens. Uñ definitio vno mō definit̄ ꝙ eſt rō ſ̄catiua ipſius qđ quid eſt Et ponitur ipſius qđ q̄d eſt. ad differentiā definitōnis q̄d nominis. q̄ nō explicat q̄d ē eē rei. Et etiā ad dr̄ñam deſcriptionis que datur ꝑ accidentia rei. Si e[illegible] nō poſſit haberi alia rō q̄ꝫ rō quidditatiua. tūc nūquā ſciremus aliquam rem eſſe ignorando q̄d eſt de ipſa. q̄ꝛ impoſſibile eſt ꝙ ſciamus aliquā rem eſſe niſi ꝑ aliquā rōnem illius. ideo ſemper ſciremus ꝑ rōnem dicentē qđ q̄d eſt. ⁊ ſic nō poſſet cognoſci res ignorando q̄d eſt. Et inter definitōnem q̄d rei et alias definitōes dat ph̄s aliā dr̄ñam. q̄ꝛ definitio quid noīs ⁊ etiam data ꝑ accidentia nō eſt oratio vna ſimpliciter. ſed eſt oratio vna ꝯiūctione. ſed definitio q̄d rei ē ſimpliciter vna inq̄ꝫtum ſ̄cat vnam eſſentiā rei. Et rō hui⁹ eſt. q̄ꝛ vnius rei eſt tm̄ vna eſſentia. ſed poſſunt eſſe plura accñtia. Alia eſt definitio q̄ definitur ꝙ eſt rō ꝓpter quid demonſtrans Et tercia poteſt addi ꝙ eſt q̄dam definitio dicens quid ⁊ ꝓpter quid. q̄ eſt tota demonſtratio poſitōe differens Exēplū eſt. vt definitio tonitrui q̄ dicit ꝙ eſt extinctio ignis in nube eſt dicens ꝓpter q̄d. Sed ſi dicat̄ ꝙ tonitruū eſt ſonus factus in nubib⁹ ꝓpter extinctōnem ignis in nubib⁹ erit definitio q̄d ⁊ ꝓpter q̄d. ⁊ eſt tota demōſtratio poſitiōe differens. Prima vero eſt p̄ncipiū demōſtratōis. ⁊ ſecūda definitio ſe hꝫ vt ꝯcluſio.

¶ Sciēdum ſecundo Ꝙ ad reſpondenduꝫ ad queſitum Albertus ſuppoit ꝙ in demonſtratōe p̄t accipi definitio triplex. Una eſt definitio ſubiecti data ꝑ p̄ncipia eſſentialia ſubiecti que dicit ꝓpter q̄d tm̄ paſſionis Alia eſt definitio incōpleta paſſionis. que datur ꝑ p̄ncipia formalia paſſionis. que ſunt de ſuo genere q̄ dicit quid tantum Alia eſt definitio completa paſſionis que datur ꝑ p̄ncipia formalia ſubiecti ꝓut ſunt p̄ncipia effectiua paſſionis. ⁊ nō p̄ncipia formalia paſſionis. et hoc d̄t q̄d ⁊ ꝓpt̄ q̄d

¶ Concluſio prima. Et reſponſiua ad q̄ſitū ſ̄m Albertū mediū demonſtrationis potiſſime nō eſt definitio ſubiecti nec definitio incōpleta paſſionis. ſed definitio ꝯpleta paſſionis que d̄t quid ⁊ ꝓpter quid eſt mediū in tali demonſtratōe Iſtā ꝯclōnem q̄ꝫtum ad tres ſuas partes ꝓbat Albertus ꝑ rōnes adductas poſt oppoſitū. Sꝫ ad preſens queſitum aliter reſpondetur ſ̄m ſanctuꝫ Thomam. Pro quo ponitur

¶ Concluſio ſecūda Reſponſiua ad queſitum ſ̄m ipſum in demonſtratōe potiſſima que oſtendit paſſionem de ſubiecto mediū debet eſſe definitio ſubiecti ⁊ non definitio paſſionis. Primū pateꝫ. q̄ꝛ demonſtratio potiſſima debet procedere ꝑ p̄mā cām ſimpl'r ipſius paſſionis. ſed illa eſt definitio ſubiecti. g̊ ꝯclō vera. Minor pateꝫ. q̄ꝛ

definitio ꝯpleta ſubiecti ꝯtinet ꝑncipia eſſentialia ſub illa rōne ſub qua ſunt principia formalia ſubiecti. ſed ſub illa ratōne accepta precedūt ſeipſa accepta ſub rōne qua ſunt ꝑncipia paſſionis et definitōem eius ingrediūtur queadmodū poſſe agere vel poſſe pati p̄ſupponit formā que conſtituit rem ineſſe antequā ex ipſa poſſit fluere potentia ad agendū. Ideo dʒ Albertus ſuꝑ ſecūdum phyſicoꝝ ꝙ ſi ordinentur cauſe q̄tuor ad rōnem agendi forma p̄cedit efficiens ⁊ eſt quodāmodo cauſa ipſius qđ agit. ergo definitio ſubiecti eſt ꝑma cauſa ipſius paſſionis. Secūda pars ꝯcluſionis pʒ. qꝛ definitio ꝯpleta paſſionis ꝑfici nō p̄t ſine definitione ſubiecti. eo ꝙ ꝑncipia ꝯtenta in definitiōe ſubiecti ſunt ꝑncipia paſſionis. ergo demonſtratio nō reſoluit in primā cauſam niſi accipiantur illa ꝑncipia vt ſunt definitio ſubiecti. ⁊ ꝑ ꝯſequens definitio paſſionis nō p̄t eſſe medium in demonſtratōne potiſſima. qꝛ ipſa accipit ꝑncipia ſubiecti. vt ſunt effectiua paſſionis. ⁊ ipſa ſic accepta p̄nt reduci ad ſeipſa accepta in genere cauſe formal'. qꝛ forma eſt rō efficiendi ipſius agentis. Poſſet etiā hec ꝯcluſio ꝓbari ꝑ rōnes adductas ante oppoſitum. ⁊ precipue per ſecūdam ⁊ terciam.

¶ Dubitatur primo de ſolutione rōnum ante oppoſitum ſc̄m ſuſtinentes partē alberti. Ad dubiū reſpondetur ꝙ ſc̄m ipſos ad ꝑmā dʒ. ꝙ licet definitio incōpleta paſſionis ſit idem penitus cū paſſione. nō tñ definitio ꝯpleta. ſed includit aliquid ꝑus ſc̄m naturā ipſa paſſione. ideo nō eſt ibi petitio ꝑncipij. ſed ꝓceditur a prioribꝰ ⁊ notioribꝰ Ad ſecūdam dʒ ꝙ definitio ꝯpleta paſſionis eſt mediū eſſentiale ſubiecti. qꝛ includit ꝑncipia eſſentialia ſubiecti. Et etiā ꝑncipia formalia paſſionis que īmediate ꝯſequūtur ꝑncipia eſſentialia ſubiecti Ad terciā dʒ ꝙ licet definitio incompleta paſſionis poſſit demonſtrari de ſubiecto. non tamen tota definitio. que comprehendit principia eſſentialia ſubiecti

Dubitatur ſecūdo. Qualiter ſoluūtur rōnes Alberti adducte ad oppoſitum a ſuſtinētibꝰ ꝑtem ſancti Thome Ad dubiū rñdetur ꝙ ſc̄m ipſos ad ꝑmam dʒ ꝙ quidditas ſubiecti eſt aliquo modo cā eſſentialis ipſius paſſionis. qꝛ eſt cauſa ꝑ ſe ⁊ ponit' in ſua definitōne Ad ſecūdā dʒ ꝙ mediū potiſſimū debet dicere quid ſubiecti ⁊ ꝓpter quid paſſionis. ⁊ tale eſt definitio ſubiecti et nō aggregatū ex ꝑncipijs ſubiecti ⁊ ꝑncipijs paſſiōis. qđ nō eſſet ꝑmum ſimpl'r. qꝛ quicquid ſe tenet ex parte paſſionis habet cauſam in ſubiecto. Ad terciā dʒ ꝙ demonſtratio potiſſima debet procedere ꝑ ꝓpriam cauſam ⁊ ꝑmā et definitio paſſionis licʒ ſit cauſa ꝓpria. nō tamē eſt prima ſimpl'r. Definitio ṽo ſubiecti eſt ꝑma cauſa ⁊ etiā ꝓpria. qꝛ licet ſit cauſa pluriū paſſionū in ſubiecto. tñ cuilibet paſſioni eſt adequata ſc̄m ſuppoſita. licet nō in virtute cauſandi. ¶ Ad quartū dʒ ꝙ non oportʒ mediū potiſſimū eſſe mediū poſitione ſc̄m ordinem ſubijcibiliū ⁊ p̄dicabilium ſed ſufficit ꝙ mediet in rōne notificantis ſic ꝙ rō eius notius dicatur de medio ⁊ mediū de ſubiecto q̄ʒ paſſio de ſubiecto. Ad quintā ꝯcedit' ꝙ in aliq̄ demōſtratōe definitio paſſionis eſt mediū. ſed illa nō eſt potiſſima demōſtratio. Ideo dʒ in textu. ꝙ ſi iterū ipſius rōnis ꝑmi termini ſit aliquod aliud mediū illud eſt ex reliquis rōnibꝰ. id ē ex ratōnibꝰ ipſius ſubiecti Et per hoc denotat' ꝙ definitio paſſionis iterū eſt reſolubilis in definitionē ſubiecti. ⁊ ſic rñdet Thomas ad autoritatē textus. Alij dicūt ꝙ autoritas debet intelligi ꝙ mediū in demonſtratione eſt rō primi termini cauſalitate ⁊ nō poſitione. modo ſubiectū eſt ꝑmus terminus cauſalitate. qꝛ eſt cauſa paſſionis ⁊ non econtra. ⁊ hec de ſecūdo. Rōnes facte ante oppoſitū ſunt pro ſecūda ꝯcluſione. Et rōnes facte poſt oppoſitū ſunt pro prima ꝯcluſione

Quoniā aūt ſcire opinamur cum ſcimus cām cauſe autē quatuor ſunt vna q̄dē qđ q̄d erat eſſe. vna vero cū hec ſit neceſſe ē hoc eē altera autē aliq̄d ꝑmo mouet: Quarta vero cā cuius omnes he ꝑ medium monſtrant' Et hoc eñ qđ cum ſit nccē eſt hoc eē vna q̄dem ꝓpōne accepta nō eſt duabꝰ aūt ad minus. hoc aūt cū vnū medium habeant. hoc igitur vno accepto concluſionē neceſſe eſt eſſe: Manifeſtū aūt eſt et ſic propter quid rectas ī medio circulo quo exiſtente recta eſt Sit igit' recta in quo a. duorum rectoꝝ in quo b. que eſt in medio circulo ī quo c. a igitur rectā eſſe in c: q̄ eſt in medio circulo cauſa b eſt: hoc eñ ipſi a equale eſt qđ ṽo eſt c ipſi b. duarū eñ rectarū mediū eſt Exiſtente igit' medio duarū rectarū a in c eſt. hoc autē erat in ſemicirculo rectā eſſe. huic aūt idem eſt qđ q̄d erat eſſe cū hoc ſc̄aret rōne. Atuero ⁊ ipſius qđ erat eſſe cauſa mōſtrata eſt media Hoc aūt ꝓpter quid medorū bellum factum eſt athenis. que cauſa eſt preliari athenienſes qm̄ i ſardos ꝯmiſerūt. ꝓpter hoc eñ motū eſt ꝑmum Sit bellū in quo a. ꝑus ꝯmittens b. athenienſes c. eſt igitur b in c ꝑus eſt ꝯmittere athenienſibꝰ. a aūt in c: debellant eñ ꝑus iniuſtos. ē itaq̄ʒ in b a debellari ꝑus incipientes. b aūt prius in athenienſibꝰ. ꝑus eñ inceperūt mediū itaq̄ʒ hec cauſa eſt mediū mouēs: Quorūcūq̄ʒ eñ cauſa eſt ꝓpter aliq̄d. vt propter quid ambulat vt ſanus fiat. illud propter id quo ſaluet. ꝓpter quid poſt cenam oportʒ ambulare. ⁊ cuius gratia oportʒ nihil differt. ambulare poſt cenā in quo c nō eminere cibos in quo b ſanari in quo a. ſic igitur in eo q̄ poſt cenam ambulat eē facere non ſuꝑuenire cibos iuxta os vētris. ⁊ hoc eē ſanum. videt' eñ incē ipſi ambulare qđ eſt c b quod eſt non eminere cibos. In hoc autē qđ ſanatiuū ē. q̄ igitur cauſa ē in a qđ a ſit ꝓpter q̄d ē ſit b non eminere cibos. hoc aūt ē ſicut illius ratio. a eñ ſic demonſtrabit propter quid b in c eſt qm̄ hoc ē ſanari. Oportʒ aūt ꝯmutare rationes ⁊ ſic magis vnaqueq̄ʒ apparebit. Generationē aūt ecōtrario hic ⁊ in cauſis ſc̄m motū ibi q̄dem eñ mediū oportʒ ꝑmū fieri. hoc aūt

ſp̄m ē vltimū. vltimū eſt ꝓpter q̄d eſt Contingit aūt vnū ⁊ idē eſſe ⁊ quid eſt ⁊ ꝓpter q̄d ē et ex nccitate. vt ꝑ lucerne pellē lumen egredi et nāq̄ʒ ex nccitate diſgreditur quod in paruis eſt partibꝰ ꝑ maiores poros. ſic q̄dē ignis fit diſgrediēdo ⁊ propter aliud. vt nō offendamꝰ ita q̄ʒ ſi eſſe ꝯtingit ⁊ fieri cōtingit. ſicut ſi tonat extincto igne nccē eſt ſiſire ⁊ ſonare. Et ſi eſt quēadmodū pictagorici dicūt minaꝝ cauſa his q̄ ſunt in tartaro quatenus timeant Plurima aūt hmōi ſunt ⁊ maxime in his q̄ natura ſubſiſtere ⁊ conſtantibꝰ hoc quod ꝓpter hoc natura fecit. alia vero ex nccitate. Nccitas autē duplex eſt. hoc q̄dem eñ ſc̄m naturam ⁊ motum ſicut lapis ex nccitate ⁊ ſurſum ⁊ deorſum defertur. ſed nō ꝓpter eandem nccitatē. Sed in his q̄ ſunt ab intelligētia. Alia q̄dem nequaquam ſunt ab eo qđ ꝑ ſe fruſtra eſt. vt domus aut effigies. neq̄ʒ ex nccitate ſunt. ſed propter hoc alia vero ſunt a fortuna. vt ſanitas ⁊ ſalus. Maxime aūt in q̄buſcūq̄ʒ contingit ⁊ ſic ⁊ aliter. cum non a fortuna generatio ſit. Quare finis bonꝰ ꝓpter aliq̄d fit. ⁊ aut natura aut arte. a fortuna aūt nihil ꝓpter aliq̄d fit Eadem aūt cauſa eſt ſc̄m ſubſtantiam ⁊ in his que fiunt ⁊ factis ⁊ futuris que vere eſt his q̄ ſunt. Media eñ cauſa eſt in his que ſunt q̄ eſt ipſis aūt que fiunt q̄ fit. factis āt facta. ⁊ futuris futura. vt ꝓpter q̄d factus eſt defectꝰ ꝓpter id qđ in medio facta ē terra: fit aūt ꝓpter id quod fit. erit autē ⁊ ꝓpter id qđ erit in medio: ⁊ eſt ꝓpter id qđ eſt Similiter et q̄d eſt criſtallus Accipiatur igitur quoniam aqua denſata eſt aqua. c denſata in quo a: cauſa media in quo b defectus caloris penitus. eſt igit' in c q̄dem b in hoc aūt denſatum eſſe quod eſt in quo a. Fit aūt criſtallus cū fiat b factū ē a. facto b erit aūt futuro. b ſiq̄dem cauſa ⁊ cuius eſt cauſa ſimul fiunt cum fiant. ⁊ ſunt cum ſint ⁊ in eo quod factū eſt et in futuro ſimiliter eſt In his aūt que non ſimul ſunt nunquid ſunt in cōtinuo tēpore ſicut videtur nobis. alias aliorū cauſas eſſe. hoc eſt facti eſſe altera facta: et futura futuri. eius quod fit ſi aliq̄d ātea factum eſt Eſt igitur a poſterius facto ſyllogiſmus ꝑncipium igitur horū eſt q̄ facta ſunt vnde et in his que fiunt ſimiliter eſt. a priori autem non eſt vt qm̄ hoc factum eſt. qꝛ hoc poſterius factū ē. ⁊ in futuro ſil'r. Neq̄ʒ eñ infiniti aut finiti erit tēporis. quare q̄niam hoc verum eſt dicere factum eē. hoc verum eſt dicere factū eſſe poſterius. In medio aūt falſum eſſe dicere hoc iam altero facto. Eadem aūt rō eſt et in futuro. neq̄ʒ qm̄ hoc factum ē hoc erit Medium eñ ſimul genitum oportʒ eſſe factorum factū futurorum vero futurū: cum his que fiunt fieri cum his ſunt eſſe. ſed futurorū eē et eē non contingit ſimul eē genitum. Amplius eñ neq̄ʒ infinitum ꝯtingit eſſe tēpus medium neq̄ʒ finitū falſū erit eñ dicere in medio Speculandū ergo quid eſt ꝯtingens vt poſt id qđ factum eſt ſit fieri in rebꝰ: Aut manifeſtum eſt ꝙ non ē cōtinuū cum facto eſſe qđ fit. neq̄ʒ eñ factum cū poſt facto eſſe: termini eñ ſunt et athomi: ſicut neq̄ʒ p̄ſentia adinuicē ſunt copulata neq̄ʒ q̄ facta ſunt. vtraq̄ʒ eñ indiuiſibilia ſunt neq̄ʒ ſunt. neq̄ʒ igit' qđ fit cū qđ factū eſt ꝓpter id Qđ q̄dē eñ fit diuiſibile eſt. qđ aūt factū eſt indiuiſibile ſicut igit' linea ad pūctum ſe hʒ ſic id qđ fit ad id qđ factum eſt. ſunt eñ infinita facta in eo qđ fit. Magis autē manifeſtum in vlibꝰ de motu oportʒ dicere de his. De eo q̄dē igit' qđ q̄ūo cū eo qđ ꝯſequēter ſic ſe habeat media cauſa in tātum acceptū ſit. Neceſſe eñ et in his mediā et ꝑmam et ſine medio eſſe. vt a factū eſt qm̄ c factum eſt ante aūt eſt a ꝑncipiū igitur eſt c. ꝓpter id ꝙ proximū ē ipſi nūc qđ eſt ꝑncipiū tēporis ſed c factum eſt qm̄ d factū eſt. d igit' cū fiat a. neceſſe eſt factū eſſe Cauſa aūt eſt c. d eñ facto c. neceſſe eſt c factū eſſe. c aūt facto nccē eſt a ꝑus fuiſſe. Si aūt accipiens aliqđ mediū ſtabit alicui īmediatū Aut ſemꝑ extra cadē ꝓpter infinitū. nō eñ ꝯtinuū factum cū facto queadmodum dictū eſt. ſʒ incipe tñ nccē eſt a medio et ab ipſo nūc ꝑmo. ſil'r aūt ⁊ in eo qđ erit Si eñ verū eſt dicere qm̄ erit d nccē ē ꝑus veꝝ dicere qm̄ a erit. huius autē cā eſt c. ſi q̄dem eñ d erit ꝑus c erit. ſi ṽo c erit ꝑus a erit. Sil'r autem erit deciſio infinita et in his: nō eñ ſunt talia que erūt ꝯuenientia ad inuicem: ꝑncipiū nūc et in his īmediatum ſine medio accipiendū eſt. Habent aūt ſic ſe in operibꝰ ſi facta eſt domus nccē eſt deciſos eē lapides et factum eē hoc propter q̄d eſt. qm̄ nccē eſt fundamētum factū eſſe ſine eñ fundamēto et non domus facta eſt Si vero fundamentū eſt ꝑus lapides eē factos neceſſe eſt. Iterū ſi erit domus ſimiliter ꝑus erūt lapides: demonſtratur aūt ꝑ medium ſimiliter erit eñ fundamētum ꝑus Qm̄ autē videmꝰ

in his q̃ fiunt circulo quãdam generatiõe ʒ eſſe et ↄtingit hoc eẽ. Si eñ ↄſequãtur ad inuiceʒ mediũ ⁊ termini. in his eñ cõuerti eſt. oſtenſuʒ eſt aũt hoc in priorib⁹ ꝙ ↄuertanꝛ ↄclõnes. circulo aũt eẽ hoc eſt In operib⁹ aũt videꝛ ſic deplutã eñ terra neccẽ eſt vaporẽ fieri. hoc aũt facto nubem. hac vero facta. neccẽ eſt terram deplutã eẽ: hoc aũt erat ex ꝓncipio. quare circulo circuiuit. Cum eñ vnuʒ horum quodlibet eſt alterum eſt. ⁊ cum illud eſt alteruʒ eſt ⁊ cũ hoc primũ: Sunt aũt q̃dam q̃ fiunt vl'r ſemꝑ q̃dem ⁊ in omni aut ſe habẽt aut fiunt. alia vero ſemꝑ quidẽ non. ſed ſicut frequenter ſunt. vt nõ omnis homo maſculus. ſʒ ẽ ſicut frequẽter. talium igitur neccẽ ẽ ⁊ mediuʒ ſicut frequẽter eẽ. neccẽ ergo eſt medium ſicut frequenter eẽ omne Si eñ a de b p̃dicaꝛ vl'r. ⁊ b de c. vl'r neccẽ ẽ ⁊ a de c ſꝑ ⁊ de om̃i p̃dicari. hoc eñ erat vl'r ⁊ de omni ⁊ ſemꝑ. ſʒ ſuppoſitum ẽ ſicut frequẽꝛ eſſe neccẽ ergo eſt mediũ ſicut frequẽter eẽ quod ẽ in quo eſt b. erunt igitur ⁊ eorum que ſunt frequẽter ꝓncipia ſine medio ſine medio q̃cunq; frequẽter ſunt ſic ſunt aut fiunt Quomodo igitur quod quideʒ inter terminos aſſignatum eſt. ⁊ qualiter demonſtratio aut definitio ſit ipſius aut non dictum eſt prius

Queriꝛ vtrum per quodlibʒ genus cauſe poſſit fieri demonſtratio effectus. ¶ Arguiꝛ ꝓmo ꝙ nõ. qꝛ materia de ſe nõ p̃t eſſe mediuʒ cognoſcendi aliquid. quia de ſe nõ eſt cognoſcibilis. ergo ꝑ eam non fit demonſtratio ¶ Secũdo ſic. ꝑ ꝓmũ efficiens nõ poteſt fieri demonſtratio. quia non eſt adequatum alicui effectui. ⁊ tamen illud maxime facit ad eſſe rei. ergo nullũ efficiens poteſt eẽ medium in demonſtratione ¶ Tercio ſic. mediũ demonſtrationis debet verificari de minori extremitate. ſed cauſa efficiens ⁊ finalis non poſſunt verificari de effectu. g̃ ⁊c̃ Et ↄſumatur. qꝛ demonſtratio debet ꝓcedere ex ꝓorib⁹ ſed finis habet rõnem vltimi. ergo ⁊c̃. In oppoſituʒ eſt phus in textu. Primo videbiꝛ de queſito

¶ Sciendum primo. Q' poſtq̃ʒ philoſoph⁹ oſtendit qualiter qď quid eſt ſe habet ad demonſtrationẽ. Conſequenter oſtẽdit quomodo ſe habeat propter quid quod ẽcat cauſam ad demonſtrationem. Et primo exemplariter manifeſtat quomodo quodlibet genus cauſe poteſt ſumi pro medio in demonſtratione. Et ſecũdo oſtendit quomodo in diuerſis reb⁹ ꝓpter diuerſos modos eẽndi cauſarũ diuerſimode ſit vtendũ ipſis cauſis in demonſtratione. Pro ꝓmo dicit phs ꝙ cum ſcire opinemur dũ cauſam rei cognoſcimus ⁊ demonſtratio faciat ſcire. ideo medium demonſtrationis debet eſſe cauſa. ſed ſunt quatuor genera cauſaruʒ. vt habetur ſecũdo phiſicorũ. ⁊ quarto metaphyſice. ⁊ etiam hic. vna eſt quod quid erat eſſe. ſcʒ cauſa formalis. Alia eſt qua poſita neceſſe eſt poni effectum. et hec eſt cauſa materialis que hic vocatur neceſſitas. quia non eſt hic ſermo de materia que eſt in potentia remota ad formam. ſed de materia diſpoſita vltimata diſpoſitione qua ſic exiſtente neceſſe eſt formam ineſſe. ideo neceſſitas dicitur. Tercia cauſa dicitur principium vnde motus. et hec eſt cauſa efficiens. Quarta dicitur gratia cuius aliquid fit. ſcʒ cauſa finalis. ⁊ quelibet iſtarum pro medio demonſtrationis ſumi poteſt. ideo huiuſmodi cauſe ad logicum pertinent. vt ſunt principia cognitionis. Ad phyſicum vt ſunt principia eſſe rei et fieri per motum Et ad metaphyſicũ. vt ſunt abſolute ꝓncipia entis

¶ Sciẽdum ſecundo Q' vt exemplificatur in textu per omnia genera cauſarum poteſt fieri demonſtratio de diuerſis reb⁹ ⁊ quandoq; de eadẽ re. cuius ſunt omnes cauſe vel plures. De cauſa materiali dat philoſophus exemplũ mathematicum. de hoc ꝙ omnis angulus cadens in ſemicirculo eſt rectus. Et probatur ſic tercio. Euclidis ſit ſemicirculus. A.b.c. ⁊ chorda eius que eſt dyameter circuli diuidatur in puncto. d. quod eſt centrum circuli. ⁊ erigatur a centro. d. linea perpendicularis vſq; ad circũferentiam in puncto. b. a quo trahantur due linee ad. a. et. c. dico igitur ꝙ angulus. A.b.c. in ſemicirculo cadens eſt rectus. Probatur ſic quia triangulus. b.d.c habet tres angulos equales duob⁹ rectis. ſcilʒ angulus b.d.c. eſt rectus. quia linea. b.d. eſt perpendicularis. igitur duo alij ãguli qui ſunt in. b. et in. c. ſunt equales vni recto. ſed iſti duo anguli ſunt equales inter ſe. eo ꝙ due linee d.b. et d.c ſunt equales. quia procedũt a centro circuli ad circũferentiam. Relinquitur igitur angulus. A.b.d. eſt media pars anguli recti. igitur totus angulus. A.b.c. eſt totus rectus. et formatur ſic demonſtratio. omnis angulus adequate continens duas medietates anguli recti eſt rectus. ſed angulus. A.b.c. eſt huiuſmodi. igitur ẽ rectus. De cauſa formali ſatis exemplificatum eſt prius ideo de ipſa non exemplificatur hic. De cauſa efficiente datur exemplum tangendo quandam hiſtoriam grecorũ Nam athenienſes inuaſerunt ſardos qui erant ſubiecti regi medorum. et ideo medi inuaſerunt athenienſes. et ideo ſi queratur propter quid eſt factum bellum medorũ contra athenienſes Reſpondetur quia Athenienſes inuaſerunt ſardos ſubiectos medis. et ſic aſſignatur cauſa efficiens pro medio. et formatur ſic demonſtratio. om̃es ꝓ̃mo cõmittentes iniuſtum bellum contra medos ſunt ab ipſis debellandi. Athenienſes ſunt huiuſmodi. ergo ⁊c̃. De cauſa finali dat philoſohus duo exempla. Primum eſt. vt ſi queratur propter quid aliquis ambulat poſt cenam. reſpondetur vt fiat ſanus. Secundum exemplum eſt. ſi queratur. propter quid eſt domus. Reſpondetur. vt ſuppellectilia hominis ſaluentur. Et formaretur ſic demonſtratio. omnis repletus cibis in cena volens ſanari debet ambulare poſt cenam. aliquis homo eſt huiuſmodi. igitur ⁊c̃. Maior probatur. quia omne faciens deſcẽdere cibum ad fundum ſtomachi eſt ſanatiuum. ſed deambulatio poſt cenam eſt huiuſmodi. igitur ⁊c̃. Uerum tamen diuerſimode ſe habet medium quando eſt cauſa efficiens. et quando eſt cauſa finalis. quia efficiens precedit in via generationis. ſed cum accipitur cauſa finalis. tunc medium eſt vltimum via generationis. licet ſit primuʒ in intentione. Et ſic patet qualiter in diuerſis rebus poteſt ſumi quelibet cauſa pro medio demonſtratiõis. Sed ad videnduʒ qualiter cauſe poſſunt ſumi pro medio demonſtrationis in eadem re ponitur.

Concluſio prima. contingit effectũ habere plures cauſas ẽm ſeẽt formalẽ finalẽ ⁊ ſic de alijs. ꝓbat phs de eo ꝙ eſt lumẽ apparere ꝑ pellẽ lucerne Cui⁹ cauſa materialis eſt qꝛ corpus minoꝝ ꝑtiũ neccãrio tranſit ꝑ poros maiores. Et cauſa finalis eſt. vt ambulantes de nocte bñficio luminis nõ offendamus. Et in effectibus q̃ ſic habent plures cãs poſſumus arguere dupliciter. vno° ex cauſa p̃exiſtente que eſt prior ẽm eſſe vt materia et efficiẽs. et tũc arguitur ſic. ſi hoc ↄtingit eẽ hoc ẽ. puta ſi lumen ipoſituʒ eſt lucerne neceſſario tranſit per poros Alio° põt argui a cauſa poſteriori ẽm eẽ. ſcʒ a cauſa finali Et hoc mõ ſic arguiꝛ. ſi finis debeat eſſe oportet p̃cedere ea q̃ ꝑtinẽt ad finẽ. vt ſi ãbulans de nocte bñficio luminis nõdũ ſe offendat. neccẽ eſt lumen apparere ꝑ pellẽ lucerne. Et ſic qñq; in demõſtratõib⁹ eſt neccitas abſoluta. ſcʒ ex cauſis prioribus. qñq; vero neccitas ↄditionata. qñ arguitur a cauſa poſteriori ẽm eſſe vñ iſti effectus qui ſic habẽt plures cãs. qñq; inueniunꝛ in naturalibus. ⁊ qñq; in his q̃ fiunt a ꝓpoſito. Et eorũ q̃ fiunt a ꝓpoſito ſiue ab arte quedã ſunt q̃ nõ poſſunt fieri a fortuna nec a natura ſed ſꝑ ab arte vt domus vel ſtatua. quedam vero poſſunt fieri ab arte ⁊ a natura vt ſanitas q̃ p̃t cãri. et a medico et natura ĩfirmi. Poteſt etiã fieri a fortuna. vt ſi egrotans aliq̃d biberet nõ credẽs inde ſanari. et tñ ſanareꝛ. Et in oĩb⁹ iſtis eo modo quo neccitatem habent ex aliqua cauſa vti debemus illa cauſa ꝓ medio. et ſic qñq; eſt neccitas abſoluta. ⁊ qñq; ex ↄditõne. et ſic fit demõſtratio a priori cã vel a poſteriori. Et ꝑ cãm ꝓorẽ intelligit p hs cãm q̃ ẽm eſſe precedit effectũ. Et poſterior eſt illa q̃ eſt vltima ẽm eſſe licet ſit prior in intentõne agentis ⁊ ſic ptʒ ꝙ in vna re hñt e plures cauſas qͦlibet genus cauſe poteſt ſumi pro medio

Concluſio ſecunda. Per qͦlibet genus cauſe ꝓprie ⁊ ꝑ ſe poteſt fieri demõſtratio effectus. ꝓbaꝛ ↄclõ qꝛ eadẽ ſunt principia eẽ rei ⁊ veritatis eius. ideo ſunt eadem ꝓncipia eſſendi et cognoſcẽdi. ſed q̃libet cã ꝓpria inſert eſſe rei. qꝛ ip̃a poſita poniꝛ effectus. igiꝛ q̃libet talis põt poni ꝓ medio. ad oñdendũ veritatẽ ſui effectus.

Dubitaꝛ primo. Utrũ de cauſa materiali poſſit dari ex^m mathematicũ ſicut dictũ eſt. Et videtur ꝙ nõ. q̃a ſcie mathematice nõ demonſtrãt ꝑ cãm materialem. ſʒ ꝑ ſolã formã. Ad dubiũ reſpondeꝛ. ꝙ licet mathematica abſtrahat a materia ſenſibili. non tñ a materia intelligibili. iõ qñ demonſtraꝛ in mathematicis aliq̃d de toto ꝑ ꝑtes eius. ſicut fit in exemplo p̃dicto fit demõſtratio ꝑ cãm materialem. qꝛ ꝑtes relate ad totum ſe habent in ratione materie.

¶ Dubitaꝛ ſecundo. Qualiter in diuerſis reb⁹ diuerſimode ſit demõſtrandũ ex ipſis cauſis Pro dubio ↄſiderandũ eſt ꝙ vt ſufficit ad ꝓpoſitũ. Duplex eſt dĩa cãꝝ quedã ei ſunt q̃ ſil' ſunt et non ſunt cũ ſuis effectib⁹. et quedã nõ ſunt ſil' cũ ip̃is. Alia eſt dĩa cãꝝ. qꝛ q̃dam ſunt ꝑ ſe q̃ neccãrio ꝓducũt ſuos effectus. Alie ꝓo nõ neccãrio. ſed vt frequẽter ꝓducũt ſuos effectus. Tũc rñdeꝛ ad dubiũ. primo ꝙ in cauſis q̃ ſimul ſunt cũ ſuis effectibus eſt demõſtratio a priori ad poſterius. et tũc aſſumiꝛ cã q̃ ẽm eẽ ꝓor eſt. ptʒ qꝛ tali poſita ſꝑ poniꝛ effectus vt ſi ponaꝛ in p̃nti. poniꝛ in p̃nti effectus. ⁊ ſi cã erit effectus erit. et ſi fuit cã etiã effectus fuit. Exẽplũ text⁹ eſt de interpõne terre in eclypſi lune. Aliud ẽ de aq̃ cõgelata penit⁹ ꝑ defectũ caloris qua poſita poniꝛ Criſtallus. Sʒ ad vidẽdũ q̃liter ſit demõſtratio ĩ his q̃ nõ ſunt ſil' aduertendũ eſt. ꝙ iſtoꝝ quedã ſunt quoꝝ generatio fit ẽm directũ. vt ex lapidib⁹ fit fundamẽtuʒ ⁊ nõ ecõtra Alia ſunt quoꝝ generatio ẽ circularis ſicut terra depluta eſt cã vaporis. vapor eſt cã nubis. et nubes eſt cã pluuie. et pluuia eſt cã terre deplute. et iterũ terra depluta ẽ cauſa vaporis ſꝑ ↄtinuando circulum. nõ eſt tñ pure circulatio. qꝛ nõ fit reditus ad idẽ in nũero. ſed ad idẽ in ſpẽ Et iſte circulus nõ põt eſſe ẽm ordinẽ repertũ in cauſis ꝑ ſe. qꝛ in q̃libet genere cauſe ꝑ ſe deuenie̊dũ eſt ad ꝓmuʒ ſed nõ eſt in genere cãꝝ ꝑ accñs eo ꝙ ens nõ generaꝛ ꝑ ſe ex ente in actu neq; ex nõ ente. ſʒ ex ente ĩ potẽtia. Tũc dꝛ ſcdo. ꝙ in oĩb⁹ iſtis cauſis q̃ nõ ſunt ſil' ſiue ſit generatio recta ſiue circularis ſemꝑ fit demõſtratio a poſteriori ad prius et nõ ecõtra. vt arguẽdo ſic domus eſt. igitur prius factũ eſt fundamẽtum et adhuc prius deciſi ſunt lapides et nõ ſequitur ecõtra. Uel ſic terra eſt depluta. igiꝛ fuit nubes ⁊ adhuc prius eſt eleuatus vapor ſʒ nõ ſequiꝛ ecõtra. et ſic in oĩb⁹ iſtis eſt neccitas vel abſoluta vel ex ſuppoſitione finis. ⁊ p̃nt fieri iſte demõſtratõnes in ꝓpoſitõib⁹ de p̃nti. de p̃terito et de futuro. Eſt tñ diuerſitas in his q̃ ſunt de p̃terito et de futuro q̃ ad ꝓus et poſterius. naʒ prius in preterito dꝛ qď eſt remotius a p̃nti nũc ſʒ in futuro prius dꝛ qď eſt ꝓpinquius preſenti nũc. Tũc dꝛ tertio ꝙ in his q̃ ſunt ſemꝑ debet capi mediuʒ qď inſit minori. et maiori ſꝑ Ratio eſt. qꝛ alias in demõſtratõe ex falſo ſeq̃reꝛ verũ. ſʒ in his q̃ ſunt frequenter et nõ ſꝑ debet ↄformiter accipi mediũ qď frequenter ineſt minori et nõ ſꝑ vel cui maior extremitas frequẽter ↄuenit alias in demõſtratõe ex veris ſeq̃reꝛ falſum ſi caperẽtur p̃miſſe neceſſarie. Uñ rõ huius eſt. qꝛ effectus q̃ demonſtratur ſemꝑ debet oſtendi ꝑ cauſam ꝓpriam et ſibi ꝓportionataʒ.

Ad rõnes Ad ꝓmam ptʒ ſolutio ex dictis qꝛ hic nõ eſt ſermo de materia ẽm ſe. ſʒ de materia diſpoſita q̃ bene ẽ cognoſcibilis. qꝛ eſt ꝓportionata forme Ad ſcďam dꝛ. ꝙ primũ efficiẽs eſt cauſa vl'is de qua nõ ẽ ad ꝓpoſitũ. ſed ſoluʒ eſt h̃ ſermo de cauſis ꝓprijs. ſʒ de alijs efficientib⁹. q̃ nõ ſunt ſꝑ ſil' cũ ſuis effectib⁹ dictuʒ ẽ ꝙ ibi nõ eſt demõſtratio a ꝓori ad poſterius. ſʒ põt fieri ĩ his q̃ de neccitate ꝓducunt ſuos effect⁹ et ip̃is poſitis poniꝛ effectus. Ad tertiã dꝛ ꝙ cã efficiẽs et finalis in recto nõ verificanꝛ de ſuo ſubiecto ſʒ bñ verificanꝛ in obliq̊. vt ſic arguẽdo. om̃e ꝓductũ a ſummo bono eſt bonũ. p̃dicatur de ſubiecto hoc qď eſt fieri a tali efficiente Ad ↄfirmationẽ dꝛ. ꝙ licet finis eſt poſterior ẽm eſſe eſt tñ prior in intentione. Et hec de queſtione

Quõ autẽ oportet venari in eo quod quid eſt venãtia nunc dicamus Eorum igitur (q̃ inſunt vnicuiq;) quedam extenduntur in plus. non tamẽ erunt extra genus. dico autẽ in plus eſſe quecũq; inſunt quidẽ vnicuiq; vniuerſaliter. atuero ⁊ alij vt eſt aliquid quod om̃i trinitati ineſt. ſʒ nõ trinitati ſicut qď eſt ⁊ eſt in plus trinitati. ſʒ et nõ nũero. ſʒ ĩpar ineẽ oĩ trinitati ⁊ ẽ in pl⁹ ⁊ nãq; ip̃is q̃nq; ineẽ ſʒ nõ extra gen⁹ q̃neq; ei

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

nūerus ē impar: nullū aūt impar extra nūeꝝ eſt
Hmōi aūt accipienda ſunt vſq; ad hoc quouſ
q; tot accipiant̄ q̄ꝝ vnūqdq; q̄dē in plus ſit oīa
aūt nō ſint in plus. Hāc eī necē eſt ſubſtātiaȝ
rei eē. vt trinitati omī ineſt impar nūerus p̄m⁹
vtrobiq;. et ſicut qd eſt nō menſurari numero.
et ſicut nō cōponi ex numeris hoc itaq; iā trini
tas eſt ipar numerus p̄m⁹. et ſic primo horū ei
vnūqdq; aliud quidē in ptibus omībꝫ inē. vlti
mum aūt dualitati. omīa aūt nulli. Qm̄ āt
oſtēſuȝ eſt nobis in ſupioribꝫ neccāria q̄dē ſunt
in eo qd q̄d eſt predicantia. vl'ia āt neccāria ſunt
in trinitate aūt et in vnoquoq; alio ſic accipiun
tur in eo q̄d quid ē accepta ſic aūt erit ex neccita
te quidē trinitas hoc Q̄ ſubſtantia ſit ex his
manifeſtū eſt. Neceſſe aūt eſt niſi hoc eēt trini/
tati vt genus aliquod eſſe hoc āt eſt noīatū aut
nō noīatū. erit igit̄ in plus q̄ȝ trinitati ineē. con
ceſſum eſt hmōi eē genus qd eſt ſm potētiaȝ in
plus ē. Si itaq; nulli inerūt alij q̄ȝ athomis tri
nitatis. hoc vtiq; erit trinitatis eſſe ſupponitur
Eſt eī q̄d eſt ſubſtātia vniuſcuiuſq; eſſe. q̄ in
illius athomis vltimū predicamentum: quare
ſimiliter et alij cuilibet ſic demōſtratiuoꝝ eidē
eſſe inerunt.

Querit̄. Utrū ad definitionē ſignificantem
quod quid eſt reqratur ꝙ quelibet ps ipius ſit in plus
q̄ȝ definitū. Arguit̄ ꝙ nō primo. q: vt dicit̄ ſeptimo me
thaphiſice. qn̄ puenitur ad drās vltimas differētie ſunt
equales ſpeciebꝫ. igitur non optet ꝙ q̄libet ſit in plus q̄ȝ
ſpēs. Scdo. octauo metaphiſice d: ꝙ drña ſumitur a
forma. ſed cuiuſlibet rei eſt ꝓpria forma q̄ nulli alteri ꝯue
nit. igit̄ cuiuſlibet ſpēi eſt ꝓpria drña q̄ non eſt in plus q̄ȝ
ſpēs. Tertio. poſſibile eſt definitōem eē ex duobꝫ ter/
minis ſcȝ ex genere et drña. vt d: ſeptimo metaphiſice.
et in diuiſionibꝫ boetij. ſed drña nō inuenitur extra ipſuȝ
genus alias ipſum nō diuideret. igitur talis differentia
nō excedit ſpēm. et cū ipſa drña ſit pars definitiōis eſt in
plus q̄ȝ definitū. Et ꝯfirmatur. q̄a ſi quelibet pars defi
nitōis ſit in plus ſequitur ꝙ tota definitio ſit in plus qd
eſt ꝯtra rōem definitōis. In oppoſitū eſt phs in textu
primo videbitur de queſito.

Sciendū primo ꝙ poſtq̄ȝ phs oſtendit qua
liter qd quid eſt ⁊ ꝓpter quid ſe habēt ad demōſtratōem
Cōſequēter oñdit qualiter vtraq; pōt inueſtigari. ⁊ pri
mo oñdit de q̄d quid eſt. ⁊ ſecūdo de ꝓpter quid et oſtē
dendo qualiter inueſtigatur qd q̄d eſt. p̄mo manifeſtat
qualia debēt eſſe illa que accipiunt̄ ad ꝯſtituendū defini
tionem ſcantē q̄d quid eſt. de quo videbitur in pn̄ti q̄ſti
one. ⁊ ſecūdo dat artem inueſtigandi qd q̄d eſt ⁊ mani/
feſtat modū inueſtigandi illa q̄ definitōem ꝯſtituunt.

Sciendum ſecundo. ꝙ eoꝝ que predican
tur vlr̄ et ſemper quedam inueniunt̄ que extēduntur in
plus q̄ȝ illud cui inſunt ⁊ etiā extra genus vt ens de ter
nario predicatur. Alia vero extendūtur in plus non tn̄
extra genus. vt impar de ternario p̄dicatur ⁊ eſt in plus
tamē nō ē extra genus ternarij ſcȝ extra numerū Ex hac
diuiſione elicit phs qualia debent eē illa que cōſtituunt
qd quid eſt. Primo eīn debēt ſemꝑ ⁊ vniuerſaliter p̄di/
cari. Quod ꝓbatur q: p̄dicant̄ ex neccitate. igit̄ p̄dicant̄
ſemꝑ ⁊ vlr̄. Scdo debent eſſe in plus nō tn̄ extra genus
definiti. et tamē totū aggregatum ex ipſis nō eſt in plus
ſed ꝯuertitur cū definito et tale conuertibile eſt definitio
rei vnde ponitur

¶ Cōcluſio p̄ma: Si accepta ad definiendum
ſint talia. et vſq; ad talem nūeꝝ ꝙ totum ꝯuertat̄ cū de/
finito. tunc illud totum eſt ſcans qd quid eſt. ꝓbatur cō
cluſio. q: omne qd p̄dicatur de ſpē in quid vel eſt gen⁹
vel definitio. ſed de rōne generis eſt ꝙ ſit in plus q̄ȝ ſpe/
cies. igitur ſi illud totū ꝯuertatur cū ſpecie oportet ꝙ ſit
definitio ſcans q̄d quid eſt eius. ſed ꝙ illa que accipiun
tur q̄ȝuis ſint in plus nō tn̄ debēt eſſe extra genus illius
rei. pȝ q: niſi ſic non ꝑtinent ad qd q̄d eſt eius. iſta q̄ dic
ta ſunt manifeſtat phs ꝑ exemplū. vt nūerus ternarius
definitur ꝙ eſt nūerus impar vtrobiq; p̄mus. Clarum
eſt eīn. ꝙ due prime prime ꝑticule. ſcȝ numerus ⁊ impar
excedūt ternarium et ſimiliter tertia. Nam aliquis nu/
merus d: primus dupliciter. Uno modo quia ſola vni/
tate mēſuratur. et hoc modo omīs numerus impar eſt
primus. Alio modo q̄a non cōponitur ex pluribꝫ nūeꝝ
et iſto modo ſunt tm̄ duo nūeri p̄mi. ſcȝ ternari⁹ ⁊ bina
rius. ⁊ ſic iſta ꝑticula vtrobiq; p̄mus binario ꝯuenit. tn̄
nūerus impar vtrobiq; primus cū ternario ꝯuertitur ⁊
eſt definitio eius. et ſic patet qualia debent eſſe illa q̄ ve/
niunt in ꝯſtitutōem q̄d quid eſt

¶ Concluſio ſecūda Quelibet pars definitōis
date ꝑ genus ⁊ drñas ſumptas ſm accidentia cōmunia.
q̄ ſequūtur ſuperiora genera eſt in plus q̄ȝ definitū. ꝓba
tur cōcluſio. q: ex quo hmōi accidētia cōia cōſequuntur
ſuperiora genera ipſa debēt eſſe in plus. ſed tamē ex ipis
differētijs ſic ſumptis ex genere poteſt ſumi definitio cō
uertibilis cū definito. q: q̄ȝuis q̄libet ps ſit in plus nulla
tn̄ eſt extra genus definiti igitur pn̄t tot accipi ꝙ ꝯuer/
tant̄. cū definito. q: licȝ qdlibet ꝑ ſe ſumptū ſit in plus q̄ȝ
definitū oīa tn̄ ſimul accepta ꝯuertunt̄ cū definito. et ſic
in tali definitōne quelibet ps definitōnis eſt in plus. ſed
tota definitio eſt ꝯuertibilis cū definito.

¶ Dubitat̄ p̄mo Quomō ſtat ꝙ quelibet pars
definitōnis ſit in plus q̄ȝ definitū. cum tamen cuiuſlibet
ſpēi definibilis ſit propria forma a qua pōt ſumi differē/
tia vltima et ꝯuertibilis. Ad dubiū reſpōdetur ꝙ ſi
poſſet accipi vltima differētia. q̄ notificaret ꝓpriam for/
mam ſpeciei illa non eſſet in plus q̄ȝ definitum ⁊ hoc ꝓ/
bant rōnes ante oppoſitum. ſed q: forme eſſentiales reꝝ
nō ſunt nobis ꝑ ſe note. ideo neq; differentie eſſentiales
ab ipſis ſumpte ſunt nobis note. nec noibꝫ ꝓprijs noiate
quare oportet ꝙ manifeſtentur ꝑ aliqua accidentia que
ſunt ſigna illaꝝ formaꝝ. Et q: oīa talia accn̄a ſequūtur
ſupiora predicata. ideo nullū ipſoꝝ ꝑ ſe ſumptum cōuer
titur cum definito.

Dubitatur ſecundo. que accidētia accipiuntur
ad definiēdū tanq̄ȝ ſigna formaꝝ. Ad dubiū r̄ndet̄ ꝙ ad
hoc nō ꝓprie capiūtur accidentia propria ſpēꝝ. q: talia
ꝑ definitionem ſpeciei habēnt demonſtrari. ſed oportet

accipere accidentia cōia. Et ſm hoc differentie ſumpte
dicunt̄ ſubſtantiales ꝓ quāto inducūtur ad declarandū
formā ſubſtantialem. et ſic in rebꝫ quarū forme eſſentia/
les ſunt nobis note vltime differentie ſunt ꝯuertibiles
cū ſpēbꝫ ſed non in alijs quarū forme ſunt nobis ignote
Et hec de ſecūdo. Rationes facte ante oppoſitū facili/
ter ſoluunt̄ ex dictis.

Cōgruū aūt eſt cū totū aliq̄d aliq̄s negotie
tur deꝑtiri genus in athoma ſpē prima. et ē nu
merus in trinitatē et dualitatem. Poſtea ſic il/
loꝝ definitōnes accipere tētare. vt recte linee ⁊
circuli ⁊ anguli. Poſt hoc accipiendū quid
genus ſit. vtrū q̄ȝtitatis aut ſit qualitatis pro/
prias paſſiones ſpeculari ꝑ cōia prima. cōpo/
ſitis eīn ex athomis ꝯuenientia ex definitiōibꝫ
erūt manifeſta. ꝓpter quod p̄ncipiū eſt omniū
definitōnuȝ qd ſimplex eſt. ⁊ ſimplicibꝫ per ſe
ineſſe ꝯuenientia ſolis: alijs aūt ſm illa Sȝ de
finitōnes (q̄ ſunt ſm drñas) vtiles ſunt in his
vt ſic adeamus. ſicut tn̄ dēmōſtrat dictū eſt in
p̄oribꝫ. vtiles aūt ſunt vtiq; ſic ſolū ad colligen
dum quod quid eſt. et videtur vtiq; nil vtile.
ſed mox videntur accipere oīa tanq̄ȝ ſi ex prīci/
pio acceperit aliq̄s ſine diuiſione. Differt āt
aliquod p̄us et poſterius p̄dicamētoꝝ predica
ri. vt ē dicere aīal māſuetū bipes. q: ⁊ bipes ani
mal māſuetū eſt. Et iterū ex hoc drña eſt hmōi
vt q̄dlibet eē vnū ſic necē eſt diuidētē repetere
Amplius aūt ad nihil relinquēduȝ in eo q̄d q̄d
eſt ſic ſolūmō ꝯtingit. cū eīn primū accipiat̄ ge
nus. ſi q̄dē alicuius inferioꝝ aliquā diuiſioneȝ
accipiat nō incidet omē nihil. vt non omē aīal
aut totū pēnatum eſt aut diuiſum pēnis. ſȝ pen
natum aīal eſt omē hmōi drña hoc eſt prima
aūt drña aīalis in quā omē aīal incidit Silr̄
aūt eſt in vnoquoq; alioꝝ ⁊ ī his q̄ extra genus
et q̄ ſub ipis ſunt. vt in aue. ī qua eſt omīs auis
et ī piſce. in quo eſt oīs piſcis Sic igitur pro
cedit omnis ambulans quid ſcire qn̄ nil relic/
tum ē. aliter aūt reliquere neceſſe eſt ⁊ nō ſcire.

Nihil aūt oportet diffinientē et diuidentem
oīa ſcire q̄ ſunt. Et tn̄ ipoſſibile q̄dē dicunt eſſe
differētias cognoſcere. q̄ ſunt ad vnūqdq; non
cognoſcētem vnūqdq;. ſine aūt differētijs non
eſt vnūqdq; ſcire. a quo eīn non differt idē eſſe
huic. a quo aūt differt alterū ad hoc. Primū q̄
dem igitur hoc falſuȝ eſt. nō eīn ſm oēm drām
alterū eſt. multe eīn ſunt drñe in eadē ſpē ſȝ nō
ſm ſubſtantiā neq; ꝑ ſe. Poſtea ſi accipiant̄ op
poſita ⁊ ſm drām ⁊ cū omē incidat huic aut in
de et accipiat in altero qd querit̄ eē: ⁊ hoc cog
noſcit nihil differt ſcire aut neſcire in quibuſcū
q; predicant̄ de alijs differre. manifeſtuȝ ei qm̄
ſi ſic vadēs veniat in hoc quorū nō amplius ē
drña habebit rōem ſubſtātie. Omē aūt icide/
re in diuiſionē ſi ſint oppoſita q̄bꝫ nihil itereſt
non eſt repetitio. Neceſſe eīn eſt omne in alte/
ro ipſorum eſſe. ſiquidem ipius differentia eſt

Ad ꝓbandū aūt terminū per diuiſiones tria
oportet cōiecturari accipiētem predicantia in
eo quod quid ē. ⁊ hoc ordinare q̄d primuȝ aut
ſcdm. ⁊ qm̄ hec ſunt. Eſt autem dorum vnum
p̄mū ꝑ id quod poſſumus: ſicut ad accidēs col
ligere qm̄ eſt. ⁊ per genus ꝓbare. Ordinare aūt
ſicut oportet ſi p̄mū accipiat: hoc aūt erit ſi pri
mum accipiatur quod oibus iheret illi aūt non
oīa: neceſſe eſt eīn aliquod eē huiuſmodi. accep
to aūt hoc erit idē in oibus inferioribꝫ modis.
Scdm aūt alioꝝ primū erit ⁊ tertiū habētuȝ
remoto eīn quod eſt ſurſuȝ ꝯtinuū alioꝝ p̄mū
erit. ſilr̄ aūt eſt ⁊ ī alijs Q̄ aūt oīa hec ſint ma
feſtum eſt ex hoc qd recipimus p̄mū quidē ſm
diuiſionē. qm̄ omē ē aut hoc aut illud. Eſt aūt
et iterū totius drña a toto nil differre ſpecie am
plius hoc. Manifeſtū eīn eſt qm̄ neq; plus
hoc apponit̄. omīa eīn in eo quod quid eſt acci
piūtur. horū neq; deficere nihil. aut eīn genus
aut differentia vtiq; eſſet. Genus q̄dē igitur ē.
primū ⁊ cū differētijs prius acceptū eſt. differē
tie aūt oēs cōtinent̄. nō eīn amplius ſunt vlti/
ma. ſpē eīn differet et vltimū. hoc aūt eſt dictū
et nō differre Querere autem oportet inten
dentem in ſimilia ⁊ in differentia. Primū qui
dem omnia idem habent. poſtea iterum in al/
teris que in eodem quidem genere ſunt in illis
ſunt autem ipſis quidem idem ſpecie. illorum
autem alteri. Cum autem in his accipiatur q̄/
dem habeant omnia idem et in alijs ſimiliter.
In acceptis iterum ſimiliter intendendum ſi
idem ſit quouſq; in vnam conueniant rationeȝ
hec autem erit definitio. Si vero non vadit in
vnā ſed in duas aut plures manifeſtum eſt ꝙ
vtiq; non eſt vnum aliquod quod queritur.
ſed plura. Ut cum dico ſi quid eſt magna/
nimitas querimus. intendendum eſt in quoſ/
dam magnanimos. quos ſcimus ꝙ habeant
vnū oēs inq̄ȝtū ſunt hmōi. vt magnanim⁹ alci
piades eſt: aut achilles aut ayax q̄d vnū omēs
habent. nō tolerare iniuriā: h̄ quidē dimicauit

Ille vero inſaniuit hic autem interfecit ſeipſum Iteruꝫ idem eſt in alteris vt in lyſandro ⁊ ſocrate. ſi iam indifferentes proſperitati ⁊ improſperitati. hec duo accipiens intendendo quid idem commune habent. aut impaſſibilitas q̄ eſt circa fortunas. aut non tolerantiam iniuriarum. Si vero nullum ſit due ſpecies erūt vtiqꝫ magnanimitatis. Semper em̄ eſt om̄is definitio vniuerſalis non em̄ in quodam oculo dicit ſanabile medicus. ſed aut in omni aut in ſpecie determinans Facilius em̄ eſt ſingulare definire q̄ꝫ vniuerſale. vnde oportet ex ſingularibus in vniuerſalia aſcendere. namqꝫ equiuocationes latēt magis in vniuerſalibus q̄ꝫ in differentibus ſpecie Sicut in demonſtrationibus oportet ſyllogiſari eſſe. ſic et in terminis certum hoc autē erit ſi per ea (que ſingulariter dicūtur) ſit in vnoquoqꝫ genere diffiniri ſeparatim. vt ſimile nō omne ſed in coloribus ⁊ figuris et acutum quod in voce eſt. et ſic neceſſe ire timentem. ne equiuocatio cōtingat. Si āt neqꝫ diſputare oportet in metaphoris. neqꝫ q̄cunqꝫ dicūtur in metaphoris. diſputare em̄ neceſſe erit ſine metaphoris.

Queritur. Utrū per viam diuiſionis generis per differentias poſſit venari ipſum qꝺ q̄d eſt Arguitur ꝙ non. ꝑmo qꝛ ſi ſic ſeq̄ret ꝙ quicūqꝫ hoc mō de aliq̊ cognoſceret q̄d eſt. cognoſceret oīa entia. ꝯſequēs ē falſum. Et patet ꝯn̄a. qꝛ nō poſſumus ſcire q̄d ſit vnū quodqꝫ. niſi ſciamus q̄d ſit ſibi idē. ⁊ q̄d ſit alterū ab eo. cū oporteat habere genus ī quo ꝯuenit cū alijs. et drām ꝑ quā differt ab ipſis. ſed nō p̄t ſciri q̄d ſit idem ⁊ q̄d alterū niſi cognoſcanť ea que ſunt eadē vel altera Secūdo. In tali ꝓceſſu diuiſiuo. nc̄c̄e eſt diuidenteꝫ petere. an totum diuiſum ꝯtineatur in diuidentibꝫ acceptis. igitur hec via eſt inſufficiens Tertio. hec via manifeſtandi qꝺ quid eſt per viā diuiſionis ſupius eſt iprobata a philoſopho. igiť nō debet nunc approbari In oppoſitum eſt phyloſophus in textu.

Sciēdū ꝑmo: ꝙ poſtq̄ꝫ phyloſophus manifeſtauit qualia debent eē illa q̄ accipiunť ad ꝯſtituendū definitōem ſcantem qꝺ quid eſt. Cōſequēter manifeſtat modū inueſtigandi illa q̄ definitōem conſtituūt. ponendo duos modos inueſtigandi ipſum qꝺ quid ē Primus modus eſt ꝑ diuiſionē generis et collectōem differentiaꝝ ꝯuenientium diffinito. Secūdus eſt ꝑ viā reſolutōnis ꝓcedendo a ꝑtibꝫ reſoluendo in aliquā cōem rationē. Et circa primū modū ponit pħs aliqua documēta. Primū eſt. ꝙ oportet accipere genus ſub quo cōtinetur ſpēs definienda qꝺ poterit ꝯgnoſci ꝑ coordinatiōes ꝑdicamentales. Scđm eſt. ꝙ accipiende ſunt dr̄ie ꝑ ſe per quas diuiditur. et ſi dr̄tie eſſentiales ſint ignote. accipiende ſunt paſſiones ꝯſequentes illa genera Et ad h̄ ꝙ aliq̄s debite ꝯſtituat definitōnem dꝫ tria cōſiderare. Primū eſt. ꝙ ea q̄ ponūtur in definitōne ꝑdicentur loco qꝺ q̄d eſt. qꝺ poterit obſeruari per ea que danť ad terminandū ꝓblema generis. Scđm eſt ꝙ talia ordinate ponantur. qꝺ poterit obſeruari preponēdo in definitōe cōmuniſſimū. et cōſequēter alia minus communia Quia ſi aliter ordinarentur ꝑtes definitiōis denotaretur ꝙ actꝰ in eodem precederet potentiam Tertium eſt. ꝙ accipiātur om̄ia que ꝑtinēt ad quod quid eſt. ita ꝙ nihil pretermittatur quod poterit fieri. ſi capiantur prime differentie que ſimul ꝯuertunť cū genere diuiſo. Et ꝯſequenter ſi differentia cōueniens definito ꝯiuncta generi non reddat ip̄m conuertibile cū diffinito. Illud totum eſt iteruꝫ diuidendū per modū vnius generis. ſibi ꝯiungēdo vnā differentiam. quouſqꝫ veniamus ad differentiam q̄ reddet ipſum conuertibile cū definito. quo habito eſt completa definitio. Quod ꝓbat pħs. qꝛ in ea nihil eſt ſuperfluum. nec diminutum. Et ſic patet primus modus inueſtigandi quod quid eſt. ſcꝫ ꝑ viam diuiſionis. ſed ad videndū de ſecūdo modo.

Sciendum ſecundo. ꝙ ſi aliquis velit inquirere definitionem alicuius rei. oportet attendere ad ea que ſunt ſibi ſimilia. conſiderando quid inueniať cōmune omnibꝫ illis que ſunt ſimilia per viā reſolutionis. Et etiam ad ea que ſunt ſub eodem genere. Uidēdo q̄d ſit eis cōmune. ſcꝫ definito et alijs. Deinde conſiderandum eſt ſi poſſint reſolui in aliud cōmune quod ſit cauſa vtriuſqꝫ et ſi ſic illud eſt principiū rationis vtriuſqꝫ. vnꝺ per illū modum poterit inueniri genus definiti reſoluendo ad aliquod cōmune. Et etiam differentia videndo illud in quo differt ab alijs. Exemplū textus eſt. vt ſi velimus habere definitōnem magnanimitatis oportet attendere ad quoſdam magnanimos qui habent aliquod commune. vt ſunt hercules ⁊ achylles et ayax. qui erant magnanimi habentes illud cōmune. ſcꝫ nō poſſe tolerare iniurias. rōne cuius primus dimicauit ſecūdus inſaniuit. et tertius interfecit ſeipſum. Iterum debemus cōſiderare in alijs magnanimis. vt in liſandro. alexandro. ſocrate. qui hoc cōmune habebant ꝙ nec mutabantur in ꝓſperis nec in aduerſis. ſed vtraqꝫ equanimiter ſuſtinebāt Deinde videndū eſt ſi hec duo. ſcꝫ nō tolerare iniurias et equanimiter ſuſtinere ꝓſpera ⁊ aduerſa habeant aliqꝺ cōmune quod ſit cauſa vtriuſqꝫ. Et ſi ſic in hoc conſiſtit ratio magnanimitatis. Et poſſumus dicere ꝙ vtrūqꝫ cōtingit propter hoc. quia aliquis reputat ſe dignū magnis. ideo non vult pati iniurias. et etiam cōtemnit bona fortune. Et ſi non fieret reſolutio in aliquod cōmune q̊d eſſet cauſa vtriuſqꝫ non eſſet vna ſpecies magnanimitatis. et ſic patet ſcđs modus inueſtigandi q̊d quid eſt

Cōcluſio prima Diuiſio generis per differentias eſt vtilis ad venandū quod quid eſt. non tamē ad demōſtrandum ipſum. vt prius dicebatur. Probatur concluſio. quia definitio cōponēda eſt ex genere ⁊ differentia conuenientibus definito ordinate poſitis. ſic ꝙ nulla differentia omittatur. ſed hec om̄ia per diuiſionem generis accipiuntur igitur ille modus inueſtigandi qꝺ quid eſt. eſt ſufficiens.

Concluſio ſecunda. Modus inueſtigandi ipſum quod quid eſt per viam reſolutionis reſoluendo particulare in aliquam rationem communem eſt ſufficiens. Probatur autem iſta concluſio per exemplum poſitum de definitione magnanimitatis.

Et per alia dicta in ſecūdo notabili.

¶ Dubitať ꝑmo Qualiter probat phyloſophus. ꝙ iſta ars venandi ipſum quod quid eſt ſit conueniens quantū ad ſecūdum modū Ad dubiū reſpōdeť ꝙ hoc ꝓbat dupliciter Primo q̄ꝫtuꝫ ad h̄ ꝙ eſt ꝑuenire ad aliqꝺ cōmune. qꝛ definitio dať de aliq̊ ſm̄ quod ī vniuerſali cōſideratur et nō in ꝑticulari Secūdo probat idē q̄ꝫtum ad hoc ꝙ procedať a magis cōmunibꝫ ad minus cōmune. q̄a facilius eſt definire minus commune q̄ꝫ magis commune. q̄a minus cōmunia ſunt euidētiora ⁊ magis determinata. ideo in talibꝫ latent equiuocatiōes De primo exemplificat pħus vt medicus diffinit ſanum in communi. et nō ſanum in oculo De ſecūdo exemplificat vt facilius eſt videre quid ſit ſimile in minus cōmunibꝫ q̄ꝫ quid ſit ſimile ī vniuerſali. vt videre q̄d ſit acutū in magnitudinibus eſt facilius q̄ꝫ videre q̄d ſit acutum in vniuerſali.

¶ Dubitať ſecundo. De illo vitando quod ponit pħus circa iſtam artem. Ad dubium reſpondeť. ꝙ illud vitandū eſt tale ꝙ ſicut nō oportet per metaphoras diſputare itaqꝫ neqꝫ diffiniri. vt non debeo diffinire hominē dicendo ꝙ ſit arbor euerſa. Cuius ratio eſt. q̄a metaphora per ſimile declaratur. ſed non oportet ꝙ illud quod ē ſimile ſm̄ vnū. ſit ſimile ſm̄ om̄ia. ideo dꝛ cōmuniter ꝙ locus a ſimili ſepe claudicat.

Ad rationes. Ad primā dicitur ꝙ nō oportet om̄ia cognoſcere in ſpeciali ad cognoſcēduꝫ aliquid a q̊ om̄ia entia differūt. ſed ſufficit cognoſcere in generali Et in hoc decepti fuerūt antiqui oppoſitū credentes. q̄a neſciuerunt diſtinguere inter cognoſcere rem in vniuerſali et in particulari Ad ſecundā diciť ꝙ ſi diuidentia ſint oppoſita et immediata non oportet querere ꝯſenſum reſpondentis quia neceſſario illa euacuant totam poteſtatem diuiſi. Et ſemper accipiunť oppoſita imediata quādo capiunť prime differentie generis diuiſi. ſed ſi acciperentur prime differentie generis inferioris nō eſſent immediate reſpectu ſuperioris Ad tertiam diciť ꝙ iſta via iprobata eſt ſuperius. nō qꝛ ſit inutilis. ad venandū ip̄m. quod quid eſt modo iā dicto ſed quia nō eſt vtilis ad demonſtrandū ipſum quod quid eſt. de eo cuius eſt in eo cuius eſt.

Ut habeamus aūt propoſita eligere oportet deciſiones et diuiſiones. Sic autē eligere ſubiectū genus cōmune omniū cōſimiliū. vt ſi animalia ſunt que cōſiderantur qualia om̄i animali inſunt. Acceptis autē his reliquorū om̄i qualia inherent. vt ſi hic ē auis qualia inhereāt om̄i aui. ⁊ ſic ſemper proximo. Manifeſtū em̄ et quoniā habebimus iam dicere propter q̄d inſunt inherētia his q̄ ſunt ſub ꝯmuni. vt propter quid homini aut equo inſunt. ſit āt animal in quo a. b. aūt inherentia omni animali. in q̄bus autē ſunt c. d. e. ſunt q̄dam animalia. manifeſtum igitur ē propter quid eſt. b. in d. ꝑpter a. em̄ ſimiliter ⁊ in alijs et ſemꝑ in alijs deorſum eadem ratōne Nunc q̄dem igitur ſm̄ ea que aſſignātur communia nomina dicimus Oportet autē nō hoc ſolum cōſiderare. ſed et ſi aliud aliquod accipiť cōmune accipiētes ſi aliquibꝫ hoc inhereat ⁊ qualia hoc ſequantur vt cornua habētia habere ventres latos nō vtrobiqꝫ dentes eſſe. Iterū cornua habere q̄dam ſeq̄tur manifeſtū em̄ ē ꝓpter quid eſt in illis eſt quod dicitur ꝓpter id q̊d ſint ꝙ cornua habēt. Amplius alius modus eſt ſm̄ analogum eligere vnū idē nō eſt accipere quod oportet vocare ſepion et ſpinā ⁊ os. ſunt aūt q̄ ſequūtur et hec tanq̄ꝫ natura vna huiuſmodi exiſtent. Eadeꝫ aūt propoſita ſunt que q̄dem idem medium habēt Amplius vt q̊niā omnia cōtrarij ſtatus. horū autē q̄dam genere ſunt eadem q̄cunqꝫ habent differentias ex quo aliorum aut aliter ſunt. vt propter q̄d echon aut propter q̄d forma apparet. ⁊ propter q̊d iris. om̄ia em̄ hoc vnū propoſitum ſunt genere. omnia em̄ repercuſſio ſunt. ſed ſpecie altera Alia autē ex eo ꝙ medium q̄dem ſub alterū differūt propoſitoꝝ vt propter q̄d nilus finiente mēſe magis fluit. propter id ꝙ vernior ē finis menſis. propter q̄d aūt ē vernior finis menſis. propter id ꝙ luna deficit. hec q̄dem primū ſic ſe habent ad inuicem

De cauſa autem et cuius ē cauſa dubitabit aliquis. nunq̄d ⁊ cum cauſatum eſt ⁊ cauſa eſt. vt ſi folio fluunt aūt deficit luna. ⁊ cauſa deficiēdi ⁊ folia cadēdi erūt. vt ſi huius ē lata habere folia. deficiēdi autem terram eſſe in medio. Si em̄ nō alia aliqua erit cauſa ipſorum ſiue cum cauſa ſit ſimul et cauſatuꝫ ē. vt ſi in medio eſt terra deficit. aut ſi latum folium eſt folia fluunt: ſi aūt ſic eſt ſimul itaqꝫ erunt Et ſi demōſtrentur per altera. ſit em̄ folium fluere in quo a. latum aūt folium in quo b. vitis vero in quo eſt c: ſi autē in b eſt a. om̄e em̄ latum folium folio fluit. in c. autem b. omnis vitis eſt habēs latum folium. in c igitur a. omnis em̄ vitis folio fluit. cauſa aūt eſt. b medium Sed quoniaꝫ latis folijs vitis ſit ē propter id qꝺ folio fluit demonſtrare. Sit enim d quidem latum folium e autē folio quidē fluere. vitis vero in quo ꝫ. in ꝫ. igitur eſt e. quod eſt folio fluit. omnis em̄ vitis in e. aut d omne. om̄e em̄ fluens folio latum habēs eſt foliū. om̄is em̄ itaqꝫ vitis latum habēs eſt foliū cā aūt ē falio fluere Si autē nō ꝯtingit cās eſſe ad inuicē. cauſa ei ꝑus ē eo cuius ē cauſa. Et deficiēdi quidem cauſa ē ter

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ram eſſe in medio non eſt cauſa deficere. Si igiť quidē ꝑ cām eſt demõſtratio ꝓpter quid eſt ſi vero nõ ꝑ cām ipſius. quia qm̄ in medio ē cognouit ꝓpter quid aūt non. Et aūt nõ deficere cauſa ſit in medio eſſe. ſed hoc deficiēdi cā manifeſtum eſt. In rõne em̄ deficiendi ē quod ē in medio quare manifeſtū eſt ꝙ per hoc illud cognoſcitur. ſed nõ hoc ꝑ illud Aut ꝯtingit vni⁹ plures cauſas eſſe. ⁊ nãqꝫ ſi eſt idem de primis pluribꝫ ꝑdicari: ſit a. in b. ꝑmo eſſe. ⁊ in .c. alio primo. et hoc ſit in d. ⁊ c. in e. c vtiqꝫ a. in d. et e cauſa aūt eſt in d. quidē b. in e. autē c. quare cuꝫ cauſa ſit neceē eſt rem eſſe. ſed res cuꝫ ſit nõ neceē eſt quidē ꝙ ſit cā cām quidē neceē ē eſſe. nõ tamē omnem Aut ſi ſꝑ eſt vl'e propoſitū ⁊ cauſa ꝗdem totum eſt. et cuius eſt cauſa vniuerſaliter vt folio fluere in toto quodā determinatū eſt. ⁊ ſi ſpēs ipſius ſint ⁊ vl'r igiť aut plantis: aut huiuſmodi plantis. quare mediuꝫ equale oportet eē in his ⁊ cuius ē cauſa ⁊ cõuerti. vt ꝓpter ꝗd arbores folio fluunt. Si ergo ꝓpter dēſitatem humidi ſui folio fluit arbori oportet eē denſitatem. ſi vero dēſitas eſt non in qualibet. ſed in arbore folio fluente Utrū aūt contingit nõ eādem cauſam eiuſdē in oībus eſſe. ſed alterā aut non. Aut ſiquidē ꝑ ſe demõſtretur aut non. ſed ſm ſignū aut accidēs nõ poteſt autē eſſe. ratio em̄ vltimi mediū. ſi vero nõ ſic eſt cõtingit.

Eſt aūt et cuius cauſam in quo cõſiderare ſm accidēs. nõ tamē videnť ꝓpoſita eē. ſi aūt non ſimiliter ſe habebit mediū ſiquidem equiuocū. et equiuocū medium ē. ſi vero ſicut in genere ſit ſimiliter ſe habebit. vt propter quid cõmutabiliter ē analogum. Alia em̄ ē cauſa in numeris et in lineis ⁊ eadē. inꝗtum autē linea eſt nõ eadē eſt. inquātum autē habēs augmēta huius eadē ſicut in oībꝫ Simile aūt eē colorē colori et figurā figure aliā cām eē. equiuocum em̄ eſt ſil'e in oībus hoc quidem ē fortaſſis ſm analogiaꝫ habere latera equalia ⁊ equales angulos. In coloribus aūt vnū ſenſum eē aut aliquod aliud huiuſmodi: ſm autē analogiā eiuſdē ſunt ⁊ medium ſe habet ſm analogiam Habet aūt ſic conſequi cauſam ad inuicē et cuius ē cauſa ⁊ in quo eſt cauſa. Unūquodqꝫ quidē accipienti et cuius eſt cauſa. ⁊ cauſa in plus eſt. vt in quatuor equales qui ſunt extra in plus ſunt ꝙ̄ in triangulis aut quadrangulis. in omnibꝫ autem et in equalibus. queciīqꝫ em̄ quatuor rectis equales que ſunt extra ⁊ mediaꝫ ſimiliter eſt. eſt autem medium ratio primi termini ex quo oēs ſcientie ſunt per definitiones: vt folio fluere ſimiliter ſequitur vitem et excellit ficum. ſed non omnia ſed equalium eſt. Si vero accipiat aliquis primum medium ratio fluendi folium eſt erit enim primū quidem quod in altera mediū quoniam huius ſunt omīa. ſit huius medium quoniam ſuccus denſatur aut aliquid huiuſmodi. Quid autem eſt folio fluere denſari in cõtactum ſeminis ſuccum. In figuris autem ſic aſſignabit querentibus cõſecutionem eſſe ⁊ cuius eſt cauſa. Sit em̄ a. quidem in b: omni b autem in vnoquoqꝫ eorū que ſunt d. b. quidem vniuerſaliter vtiqꝫ in ipſis erit. d. Hoc autem dico vniuerſale quod non conuertitur. omnia aūt conuertunť et exceduntur. In ipſis igitur eſſe cauſa ipſius a. b. eſt. oportet itaqꝫ a in plus ꝙ̄ b. extendi. ſi vero nõ. quid magis erit cauſa hoc illius. Si ergo in omnibus e. eſt a. erit aliquod vnum. illa omīa aliud a. b. ſi em̄ nõ quomodo erit dicere. quoniam in quo eſt e. ſit a. omni. in quo autem a non omni ſit e. propter quod em̄ erit aliqua cauſa. vt a. ſit in omībus e ſi itaqꝫ que ſunt d. erūt. aliquod vnum conſiderari oportet et ſit c. Contingit igitur et plures cauſas eſſe eiuſdem. ſed nõ eiuſdem ſpecie. vt longe vite eſſe quadrupedia cauſa eſt non habere coleram. volatilia autem ſicca eſſe aut aliqua alia Si autē in athomo nõ ſtatim veniunt non ſolū vnū medium eſt. ſed plura ⁊ cauſe plures ſunt. et qualis eſt cauſa mediorum. que ad vniuerſale prima eſt. aut que ad ſingulare ſingulariſſimū Manifeſtū igitur eſt magis ꝓpriſſime vnicuiqꝫ prima eſt cauſa. primū ꝗdem ſub vniuerſali eſſe hec ē cauſa. vt in d. quod eſt c. ipſius: b. cauſa eſt. in d quidem igitur eſſe c. cauſa eſt ipſius a. in c. aūt a. b. in hoc autem eadē eſt. De ſyllogiſmo et demonſtratione quid vnūquodqꝫ ſit ⁊ quomodo ſit manifeſtum eſt. Similiter autem et de ſcientia demonſtratiua idē enim eſt.

Queritur. Utrū plurium queſtionū propoſitarū poſſit eſſe vnum medium propter quid Arguiť ꝙ non. quia demonſtratio procedit ex proprijs. ſed non poteſt eſſe eadem cauſa propria plurium queſtionū igiť plurium queſtionū non poteſt eſſe idem medium. Secundo Plurium rerum non eſt eadem definitio. ſed definitio eſt medium ꝓpter quid. igitur pluriū queſtionum propoſitarum nõ poteſt eſſe idem mediū Tertio vnius cõcluſionis nõ poſſunt eſſe plura media. qꝛ demõſtrationes non augentur per diuerſa media. ergo a ſimili pluriū ꝗſtionū non poteſt eſſe idem mediū In oppoſitum eſt phus in textu

¶ Sciendum primo. Et poſtꝙ̄ phs oſtendit modum inueniendi qđ quid eſt Conſequenter tradit artem inueſtigandi ꝓpter quid. eo ꝙ ars inueniendi vtrūqꝫ ſimul eſt. qꝛ in eodem ſubiecto ꝯueniunt ꝗd ⁊ ꝓpter ꝗd Unde docet tribꝫ modis inuenire ꝓpter ꝗd. Uno modo reſoluendo ad aliquod ꝯmune vniuocū innominatū Secūdo modo reſoluendo paſſiones ad aliquod ꝯmune vniuocum ⁊ innominatū Tercio modo reſoluendo ad aliqđ ꝯmune analogū qđ eſt vnū tm̄ ſm ꝓportionem

¶ Sciendū ſecūdo: Et ad inueniendū ꝓpter quid circa ſingula genera problematum per primuꝫ modum. oportet ꝯſiderare diuiſiones ⁊ ſubdiuiſiões. ⁊ ſic ad ſingula procedere diſputando ſuppoſito cõmuni genere. vt ſi aliquis velit oſtendere ꝓpter ꝗd aliꝗd ꝯueniat aliquibus animalibꝫ oportꝫ ꝑmo accipere illa que ꝯueniūt omi animali. ⁊ ſecūdo per diuiſionem oportꝫ accipere illa que ꝯſequūtur ad aliquod ꝯmune ſub animali ꝯtentum. puta ad auem vel aliquid aliud. ꝑmo accipiendo magis cõmune ſicut fit inueſtigando qđ quid eſt. Et ſic ꝓcedendo vel nihil omittendo inuenimus ꝓpter ꝗd aliqua inſunt inferioribꝫ ꝯtentis ſub aliquo ꝯmuni. Exemplum eſt. vt ſi velimus ſcire ꝓpter ꝗd homini ⁊ equo inſunt ſomn⁹ ⁊ vigilia oportet accipe genus eoꝝ ſcꝫ animal. qꝛ hoc eſt propter ꝗd homini ⁊ equo inſunt ſomnus ⁊ vigilia. Et qꝛ illud animali in genere ꝯuenit. ideo nulli particulariū cõuenit ꝑmo Et rõ documenti eſt. ſcꝫ quare oportꝫ inueſtigare ꝯmune ſubiectum. vt habeať ꝓpter ꝗd paſſionis Quia ſubiectum eſt cauſa ſue paſſionis. ideo ſi velimus inueſtigare cauſam ꝓprie paſſionis ꝓpter quam ineſt aliquibꝫ inferioribꝫ. oportꝫ accipe aliꝗd ꝯmune quod eſt ꝓprium ſubiectum illius paſſionis. Sed per ſecūdum modū quando illud ꝯmune ſubiectum eſt innominatū oportꝫ ꝯſiderare ad que ſeꝗtur illud ꝯmune. ⁊ que ſequūtur ad ipſum. ꝗa illud eſt cauſa ꝓpter quid eorum que ſequūtur ad ipſum. Sicut omni animali habenti duo cornua ꝯuenit habere duos ventres ꝓpter neceſſitatem ruminationis. Et etiaꝫ ꝯuenit non habere dentes in ſuperiori mandibula. qꝛ materia dentium ꝯuertitur in cornua. ⁊ tamen ꝯmune ſub ꝗ ꝯtinentur animalia habentia huiuſmodi paſſiones quod eſt proprium ſubiectum illarum ⁊ quod eſt propter quid iſtorum effectuuꝫ non eſt nobis nominatū. Sed illud circūloquimur per ſuū genus quod eſt animal cum quodaꝫ ſigno. quod non eſt cauſa eſſendi illorum effectuum. licet ſit cauſa inferendi ⁊ cognoſcendi. ſcꝫ habere cornua. Et ſic capimus hoc totum animal habens cornua pro ſubiecto illarum paſſionū. Sed ſm tercium modum quandoqꝫ fit reſolutio ad aliquod ꝯmune analogū. ſicut ſepion quod eſt quidam neruus ſuſtentans molliciem carnis in ſerpētibꝫ ⁊ vermibꝫ. ⁊ ſpina in piſcibꝫ. ⁊ os in animalibꝫ ſe habēt in quadam analogia. ⁊ ad iſta ſequūtur aliqui effectus. vt cooperiri carnibꝫ ⁊ cute. ⁊ illi effectus poſſunt reſolui ad illud ꝯmune qđ dꝛ analogice de iſtis tribꝫ

¶ Concluſio prima. Aliqua ſunt problemata eadeꝫ genere ⁊ diuerſa ſpecie. que propter hꝰ habent idem medium ſm hoc genus. ⁊ diuerſum ſm ſpeciem. Probatur ꝯcluſio per exemplum textus. quia ſi queratur ꝓpter quid fit ſonus echon. ⁊ propter ꝗd apparet ymago in ſpeculo. aut propter quid apparet iris Ad qualibet reſpondetur ꝙ eſt propter reflexionem vel propter repercuſſionem. Et ſic aſſignatur idem medium ſm genus. ſed variatur in ſpecie. Quia ſonus echon fit propter repercuſſionem aeris moti a corpore ſonante ad aliquod corpus concauū. Imago fit ex reflexione ſpecierum viſibilium a ſpeculo Sed iris apparet ꝓpter reflexionem radiorum ſolis ꝗ repercutiūtur a nube aquoſa. Quandoqꝫ vero aliqua problemata ſunt ſibi inuicem ſubordinata. ⁊ etiā ſe habēt ad inuicem ſubordinate. vt ſi queratur propter quid nilus paradiſi fluuius in fine menſis lunaris magis inundat. Reſpondetur. quia finis menſis ſemper magis eſt pluuialis Et iterum queritur quare finis menſis eſt magis pluuialis. Dicitur ꝙ hoc ē quia tūc deficit luna ꝗ dominiū habet ſuper humores. ⁊ deficiente lumine eius magis ꝯmouentur humores vñ generať pluuia Et ſic pꝫ ꝙ vnū iſtoꝝ mediorum eſt ſub alio.

Concluſio ſecūda et reſponſalis ad queſitū

Plurium queſtionum ſm ſpeciē que tamen ſunt vna ſm genus bene eſt vnum mediū propter quid ſm genus. plura tamen ſm ſpeciem. Probatur cõcluſio. quia vt habeť ſecūdo phyſicorum. Proprie cauſe correſpondet proprius effectus ⁊ econtra. ſcꝫ effectui per ſe cauſa per ſe. Effectui per accidens cauſa per accidens. Effectui vniuerſali cauſa vniuerſalis. Effectui vniuoco cauſa vniuoca. ⁊ ſic de alijs. Et ſi effectus ſint ſubordinati cauſe erūt ſubordinate. Igitur plurium queſtionum. diuerſarum in ſpecie que ſunt vna ſm genus. eſt vnum mediuꝫ ſm genus Et ſi queſtiones querant aliquid vnum ſm analogiam habent vnum medium ſm analogiam. Et ſi queſtiones querant vnū ſm accidens. mediū eſt vnū ſm accñs.

¶ Dubitatur primo cum textu. Utrum ad exiſtētiam cauſe ſequatur exiſtentia effect⁹ ⁊ econtra De quo dat phus duo exempla. Primum eſt de cauſa que non eſt ſemper ſimul cum effectu. vt arborem habere lata folia eſt cauſa ꝙ folia fluant. Aliud exemplum eſt de cauſa que ſimul tempore eſt cum ſuo effectu. vt interpoſitio terre ⁊ defectus lune. Et arguitur ꝙ ſic. ex ratione cauſe ⁊ cauſati. Nam aliquid dicitur cauſatū. quia habet cauſam et aliquid dicitur cauſa. quia habet effectum. ergo poſita cauſa ſequitur aliud. et ſic cauſa ⁊ effectus per ſeinuicem demonſtratur. Sed que per ſeinuicem demonſtranť ſeinuicem conſequūtur. Ne tamen credatur ꝙ ſit ideꝫ genus demonſtrationis cum demonſtratur effectus per cauſam ⁊ cauſa per effectum. Dicit phus ꝙ demonſtratio per cauſam eſt propter quid. alia vero quia eſt. Sꝫ vt ſciamus ꝙ illorum que per ſeinuicem demonſtrantur ſit cauſa. Dicit phus. ꝙ illud quod eſt de definitione alterius eſt cauſa eius ⁊ nõ ecõtra. vt interpoſitio terre eſt cauſa eclipſis. Tunc reſpondet philoſophus ad dubium Primo ꝙ ad exiſtentiam cauſe per ſe ⁊ in actu ſequitur exiſtentia effectus. Secūdo ꝙ ad exiſtentiam effectus habētis plures cauſas per ſe ſequitur exiſtentia cauſe. non tamen determinate vnius vel alterius. quia effectus a pluribꝫ cauſis dependet. Exemplum phi eſt. vt eſſe vituperabile quandoqꝫ cauſatur ex ſuperhabūdantia quia aliꝗs eſt ſuperabūdanter audax. ⁊ quandoqꝫ ex defectu. quia ē nimis timidus. Ideo nõ ſequitur. iſte ē vituperabilis. igitur eſt nimis audax. ſed bene ſequitur capiendo ambas cauſas diſtinguendo ꝙ ſuperabūdat vel deficit Dicit ter

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

cio ꝙ ſi accipiatur cā ⁊ effectus in vniuerſali ad cām ſemper ſequitur effectus. ⁊ ecōuerſo loquēdo de cauſa per ſe adequata effectui. vt ſi ꝯparetur vituperabile eſſe non ad cauſas vituperabiles. ſed ad vicioſum eſſe eſt ſubiectum vniuerſale. cuiꝰ definitio eſt ꝓpria cauſa adequata. ſcꝫ agere preter rōnem rectam. Similiter ſi hoc qđ eſt folia fluere ꝯparetur ad vitem vel ad ficū excedit vtrūqꝫ. ſed ſi ꝯparetur ad arborē habentem lata folia eſt ſubiectū adequatuꝫ qꝛ eſt adequata cā illius effectus. qꝛ om̄is talis arbor habet humidum deſiccabile ⁊ ꝯdenſabile. ⁊ ſic pt̄ ſuccꝰ eiꝰ ꝯdenſari ꝯtactu folioꝝ ad ramum Et hec eſt ꝓpria cauſa huius quod eſt folia fluere

¶Dubitatur ſecūdo: Utrum ad vnitatem effectus ſequatur vnitas cauſe ⁊ ecōtra Ad dubiū reſpōdet phs diſtinguendo ꝙ aliquid poteſt aſſignari alicui vt cauſa dupliciter. Uno modo capiendo cauſam per ſe ⁊ ꝯpletā et ſic demonſtratiue ꝯcludendo effectum Secūdo modo accipiendo aliquod accidens vel ſignuꝫ. ⁊ tunc ſi aſſignatur cauſa ꝯpleta ipſius effectꝰ eſt tm̄ vna cauſa. Probat phs quia medium per ſe demonſtrationis eſt cauſa pmi termini. vt dixit textus in vno loco ſuperiꝰ. ⁊ hic dr̄ ꝙ eſt ratio vltimi termini. ⁊ vbiqꝫ per hoc ſm̄ aliquos intelligit maiorem extremitatē. ſed vnius effectus eſt vnica definitio cōpleta. ergo eſt tm̄ vna cauſa per ſe ꝯpleta. Si vero pro cauſa accipiatur aliquod accidens vel ſignum. tūc vnius effectus poſſunt eſſe plures cauſe. quare ille effectus reperitur in diuerſis. Ut patꝫ in exemplo de vituperabili. qꝛ cauſa per ſe ꝙ aliquid ſit vituperabile eſt agere preter rectam rationem. ⁊ ſuperabūdare vel deficere ſunt ſigna illius cauſe. Et quis accidens nō ſit cauſa eſſendi. tamen poteſt eē cauſa cognoſcendi. Et circa hoc dicit phs ꝙ ꝓportionabiliter ſe habent cauſa. effectus. ⁊ medium ꝯſequens. ⁊ hoc oſtendit exemplariter in textu Ut ſi queratur de effectu q̄ analogice ꝯuenit multis. debet capi medium analogum. et ſic de alijs. ⁊ ſi effectus eſt vnus ſm̄ numerum ita cauſa eſt vna. Ex omnibꝫ q̄ dicta ſunt in tota doctrina analetica. tam in libro prioꝝ q̄ꝫ in hoc libro. patꝫ de ſyllogiſmo. ⁊ de demonſtratione quid ſint. Patꝫ etiam de ſcientia demonſtratiua. quomodo fiet in nobis ⁊ etiam de medio demonſtrationis. ⁊ ſolum reſtat videre de principijs demonſtrationis quō fiunt in nobis.

¶Ad rōnes ān oppoſitum. Due prime ſolute ſunt ex dictis Ad terciam dr̄. ꝙ vnius queſtionis tm̄ eſt vna cauſa per ſe ꝯpleta. ſed poſſunt eſſe plures cauſe per accn̄s vel incōplete. vt dictū eſt pꝰ.

Secūdus tractatus.

E pncipijs aūt quō fiunt cognita principia ⁊ quis eſt cognoſcens habitus hinc eſt manifeſtum dubitantibꝫ q̄dem pmū. Et q̄dem igitur nō contingit ſcire per demonſtrationem non cognoſcentē pma pncipia immediata dictum eſt prius Immediatoꝝ aūt cognitionem vtrum eadem eſt aut nō eadem dubitabit vtiqꝫ aliquis. ⁊ vtruꝫ ſcientia vtriſqꝫ aut eſt aut non eſt. aut huius quidē ſcientia. illius vero alterum aliquod genus ſit. ⁊ vtrum cū non inſint habitus fiant: aut cū inſint lateant Si q̄dem igitur habemus ipſos incōueniens eſt. cōtingit aūt ⁊ certiſſimas habitas cognitiōes demonſtrantē latere Si aūt accepimus nō habētes pus itaqꝫ qualiter cognoſcimus ⁊ addiſcimus ex nō pexiſtenti cognitiōe. impoſſibile em̄ eſt ſicut in demonſtratōe diximus Manifeſtū igitur eſt qm̄ neqꝫ habere poſſibile eſt ignorantibꝫ. ⁊ neqꝫ non habentibꝫ habitū fieri. Neceſſe itaqꝫ habere eſt quādam quidem potentiam. huiuſmodi aūt non habere aut erit his honorabilior ſm̄ certitudinem: Uidetur aūt hoc ineſſe omnibꝫ animalibꝫ. habent aūt naturalē potentiam iudicatiuam quaꝫ vocamus ſenſuꝫ Cum aūt inſit ſenſus animalibꝫ: in his quidem animaliuꝫ manſio eſt ſenſibilis. in alijs autem nō fit. In quibuſcūqꝫ igitur nō fit aut omnino aut circa q̄ non fit non eſt in his cognitio vltra quam ſentiūt. In quibuſcūqꝫ aūt eſt ſentientibꝫ habere vnūquodqꝫ in anima Multis igitur factis hmōi iam differentia que dum fit quare in his quādam eſt fieri rōnem ex talium memoria. in alijs vo non Ex ſenſu fit memoria ſicut diximus: ex memoria aūt multotiēs facta experimentuꝫ. multe em̄ memorie experimētum eſt vnū numero. ⁊ experimento autē omni q̄eſcente in vniuerſali anima vno pter multa. qđ cum in omnibꝫ vnū ſit ⁊ idem illud eſt artis pncipiū ⁊ ſcie. Si q̄d circa generatōem artis ē ſi vo circa eſſe ſcie. neqꝫ igitur determinati habitus. Neqꝫ ab alijs habitibꝫ fiūt notioribꝫ. ſꝫ a ſenſu ⁊ in machine euerſione. vt vno em̄ ſtante alter ſtetit. poſtea alter q̄uſqꝫ in principiū veniat. Anima aūt cū hmōi ſit qualiter poſſit pati hoc qđ dictuꝫ eſt. Iterū dicamus. ſtante em̄ vno indifferentiū pmū q̄dem vniuerſale in anima eſt. Et nāqꝫ ſentire q̄dem ſingulare eſt: ſenſus aūt vniuerſalis eſt. vt hoīs non callie hoīs Iterū in his ſtatur ⁊ itur quouſqꝫ vtiqꝫ impartibilia ſtent ⁊ vniuerſalia. vt huius animalis q̄uſqꝫ animal. Et in hoc ſimiliter manifeſtuꝫ eſt qm̄ nobis pma inductione cognoſcere neccāriū eſt. ⁊ nāqꝫ ſic ſenſus vniuerſale facit. Quoniam autem circa intelligentiā habituuꝫ quibꝫ verum vel falſum dicimus. alij q̄dem ſemper veri ſunt. alij autē recipiūt falſitatem. vt opinio et rō. Ueri aūt ſunt ſemper ſcientia ⁊ intellectus. et nil eſt ſcientie certius aliud genus q̄ꝫ intellectus. pncipia demonſtrationum ſunt notiora

ſcientia aūt omnis cū rōne eſt. pncipioꝝ quidē ſcientia nō vtiqꝫ erit. Qm̄ autē nihil verius cōtingit eē ſcie q̄ꝫ intellectꝰ. Intellectus vtiqꝫ erit pncipioꝝ ex his ꝯſiderantibꝫ. ⁊ ꝙ q̄deꝫ demōſtrationis pncipium ſit nō demōſtratio quare neqꝫ ſcientie ſciētia eſt. ſi igitur nil aliud ſm̄ ſcientiam genus habemus verū. intellectus vtiqꝫ erit ſcientie pncipium. ⁊ pncipiū principijs: hoc aūt omne ſiliter ſe hꝫ ad oē genus rerū.

Queritur vtrum cognitio principiorū primorū demonſtratōnis inſit nobis a natura. Arguitur pmo ꝙ ſic rōne textus. qꝛ niſi ſic oporteret ꝙ qn̄qꝫ acquireremꝰ noticiam pncipioꝝ. ſed hoc eſt impoſſibile. qꝛ omnis doctrina ⁊ diſciplina fit ex pexiſtenti cognitōe. ſed nulla cognitio eſt certior ⁊ pōr cognitōe pncipioꝝ. ergo illa nō poteſt acquiri de nouo in nobis. ¶Secūdo ſic. ſicut ſe habet ſenſus circa ſenſibilia. ſic ſe hꝫ intellectus circa intelligibilia. ſed ſenſus naturaliter cognoſcit ſenſibilia. ergo intellectus intelligibilia. ſed pncipia īmediāta ſunt pma intelligibilia. ergo intellectꝰ naturaliter cognoſcit ipſa ¶Tercio ſic. ſi de nouo addiſceremꝰ pncipia ſequeretur ꝙ neſciremus diſtinguere inter pncipia ⁊ nō pncipia. ꝯſequēs eſt falſum. Et patꝫ ꝯſequentia. qꝛ cognitio vtroꝝūqꝫ fieret ex alio In oppoſitum eſt phus in textu.

¶Sciendum primo. Et poſtq̄ꝫ phs determinauit de cognitōe pncipij incomplexi demonſtratōis qđ eſt mediū. Conſequenter determinat de cognitiōe pncipioꝝ ꝯplexoꝝ demonſtratōnis. ꝓpter hoc ꝙ impoſſibile eſt acquirere notitiam alicuius per demonſtratiōem nō habita cognitōe pncipioꝝ. Et circa illaꝫ cognitōem mouet phus in textu tres queſtiones. Prima eſt. vtrū omniuꝫ pncipioꝝ immediatoꝝ ſit eadem cognitio vel nō. Secūda eſt. vtrū cognitio immediatoꝝ pncipioꝝ ſit ſciētia vel non. aut aliquorū ſit ſcientia ⁊ aliquoruꝫ non. Tercia eſt. vtrū habitus pncipiorū acquiratur in nobis de nouo. ſic ꝙ in nobis nō pfuerit vel ſemper pfuerit in nobis. ⁊ tamen nos ſemper lateat. Et circa hanc queſtionem arguit phs et pmo ꝯtra ſecūdam partem. qꝛ ſi ſic. demonſtrans haberet certiſſimas cognitōes latentes ipſum. Nec pt̄ dici ꝙ acquiratur de nouo. qꝛ nō pt̄ fieri ex pexiſtenti cognitōne Et hanc terciam queſtionē pmo ſoluit phus. eo ꝙ ex eiꝰ ſolutione alioꝝ ſolutio dependet

¶Sciendū ſecūdo: Et neceſſe eſt eſſe in nobis quādam potentiam cognoſcitiuā que pexiſtat cognitiōi pncipioꝝ immediatoꝝ. nō tm̄ oportꝫ illā eſſe honorabilioreꝫ quantū ad certitudinē cognitione pncipioꝝ. ⁊ hec potentia in nobis eſt ſenſus qui ꝯuenit omnibꝫ animalibꝫ. In hoc em̄ ꝯueniūt omnia aīalia ꝙ habent naturalem potentiam ad iudicandū de ſenſibilibꝫ que vocatur ſenſus. ⁊ ꝯſequūtur naturam aīalis. licet animaliuꝫ ſint multe differentie Nam animaliū quedā ſolū habent cognitōem ſenſitiuaꝫ dum ſenſibile eſt pſens actualiter. ⁊ nō manet in ipſis aliqua impreſſio ſenſibilis. ⁊ iſta ſunt imperfecta que nō mouētur motu progreſſiuo. vt ſunt conche teſtitudines oſtree. Alia ſunt in quibꝫ remanet impreſſio ſenſibilis. ⁊ hūt cognitionem nedū in pſentia ſed etiam in abſentia. ſenſibiliuꝫ et iſta pter ſenſus exteriores habent potentiā ſenſitiuam interiorem que dr̄ memoria. cuius eſt reſeruare ſpēs ſenſibilium in abſentia ipſoruꝫ. Et iſta aīalia ſunt adhuc duplicia. quedam em̄ pter memoriā habent rōnem per quam de his rōcinātur que remanent in memoria. Alia vero talem potentiam nō habent. ſed ſolas potentias ſenſitiuas ſicut animalia bruta Et ex iſto poſſunt haberi tres gradꝰ animaliū q̄ꝫtum ad cognitōem. Sed ad videndū qualiter fiat in nobis cognitio pncipioꝝ per illos gradus Dicit textus ꝙ in animalibꝫ habentibꝫ memoriā ex ſenſu fit memoria. ⁊ ex memoria multotiens facta in multis ſingularibꝫ eiuſdē nature fit experimentū. qꝛ experimentuꝫ nil aliud eſt q̄ꝫ collatio multoꝝ ſingulariū reſeruatoꝝ in memoria. Et ſic experimentū q̄ꝫtum ad ſui pfectiōem indiget aliqua rōcinatōe circa particularia per quam vnū alteri cōparatur. Ut cū aliquis recordatus fuerit ꝙ talis herba ſanauit multos a febre ꝯparando multas memorias inter ſe dr̄ eſſe experimentū. ſed ibi non ſiſtit rō ſcꝫ in experimēto particulariū. ſed ex multis particularibꝫ accipit vnum vniuerſale. qđ ꝯſeruatur in aīa abſqꝫ ꝯſideratiōe ſingulariū Et illud eſt pncipiū artis ⁊ ſcientie. Artis quādo eſt circa opabilia. Et ſcientie qn̄ eſt circa neceſſaria. Uerbi gratia. quādo medicus ꝯſiderat hanc herbā ſanaſſe ſortem a febre ⁊ platonem ⁊ multos alios habet experimentum. Cum aūt extendit ſuam cognitiōeꝫ dicendo ꝙ oīs talis herba ſm̄ ſpēm ſanat a febre accipit quādam regulaꝫ artis medicine que eſt quoddā vl̄e. Ex quibꝫ ptꝫ ꝙ ex ſenſu fit memoria. ⁊ ex memoria experimentū. ⁊ ex experimēto fit vniuerſale. ⁊ ex ꝯſequenti ars ⁊ ſcientia. Non tm̄ eſt intelligendū ꝙ illud ꝯmune vniuerſale quātum ad ſuum eſſe reale ſit extra ſingularia. ſed ſolum ſm̄ cognitōem intellectus. Et dr̄ vl̄e quieſcēs in aīa. qꝛ ꝯſideratur preter ſingularia in quibꝫ eſt motus

¶Concluſio prima. Habitus primorum pncipioꝝ immediatoꝝ nō fit in nobis ex alijs habitibus notioribꝫ. ſed acquiritur mediante ſenſu Probat phus pmo rōne. qꝛ in nobis ex ſenſu fit memoria. ⁊ ex memoria fit experimentū. ⁊ ex experimento acquiritur notitia primorum pncipioꝝ immediatoꝝ. que tm̄ eſt certior pcedentibꝫ cognitionibꝫ. ergo ꝯcluſio vera. Secundo ꝓbat per vnū ſimile qꝛ ſicut facta euerſione belli cuꝫ vnus immobiliter incipit ſtare nō fugiendo. alius ſibi adueniens poſtea ſtat. ⁊ deinde alter quouſqꝫ tot aggregantur quouſqꝫ faciūt pncipiū belli. ſic etiam in memoria ſeruatur vnū particulare. ad quod aliud aduenit. ⁊ iterum aliud quouſqꝫ poſſet accipi vnum vniuerſale pncipiū immediatū. Et ſi queratur qualiter illud ꝯmune quod ineſt ſingularibꝫ poſſit accipi mediante ſenſu. Reſpondet phus ꝙ ſentire ꝓprie ⁊ per ſe eſt circa aliquod particulare. ſed tamen in nobis ſenſus eſt quodam modo ipſius vl̄is. Cognoſcit em̄ ſenſus iam aliquo mō calliam. non inq̄ꝫtum eſt callias. ſed inq̄ꝫtum eſt hic homo et ſic ſenſus aliquo modo cognoſcit naturam vl̄em. licet per accidens ⁊ in particulari. Et ſi ſolū apprehenderetur particulare mediante ſenſu non apprehenderemus vl̄e. ⁊ ſm̄ iſtud virtus ſenſitiua in nobis excedit ſenſitiuam in animalibus brutis

¶Concluſio ſecūda Reſponſiua ad queſitum Noticia pncipiorum non ineſt nobis a natura ꝯplete ſiue nos lateat ſiue non. Probatur ꝯcluſio. qꝛ de nouo acquiritur in nobis mediante ſenſu. Nec poteſt dici ꝙ inſit nobis ⁊ lateat. qꝛ noticia pncipiorū eſt certior q̄ꝫ noticia con

cluſionis ꝑ demonſtratōem. ſed noticia ꝯclōnis non pōt haberi ⁊ latere hn̄tē. qꝛ vt dictū eſt in pmo Jlle ꝗ hꝫ ſciam ſcit illud qđ impoſſibile eſt aliter ſe habere. ergo cognitio pncipioꝝ non poteſt haberi ⁊ latere habentē. ⁊ ſic patꝫ ſolutio tercie queſtionis

Dubitatur primo. De ſolutione aliaꝝ q̄ſtionum duarū motarū in textu Ad dubiū reſpondeť ꝙ ꝓ illis queſtionibꝰ ponit textus illam ꝯcluſionē. videlꝫ ꝙ noticia pncipioꝝ imediatoꝝ eſt intellectus Probat phs dupl'r. Primo qꝛ circa intellectū ſunt tm̄ duo genera habituū ſe habentia circa verū. Quidam em̄ habitus ſemꝑ ſunt circa verū. alij circa falſum quādoqꝫ. vt pꝫ de opinione ⁊ rōcinatōe Sunt etiā aliꝗ erronei qui ſemꝑ ſunt circa falſum. Sed pncipia immediata ſunt maxime vera. ergo noticia coꝝ nō ꝑtinet ad habitus. qui ſemꝑ ſunt falſi. nec ad illos qui quādoqꝫ ſunt falſi. ſed ad illos qui ſemꝑ ſtꝫ veri. vt ſunt intellectus ⁊ ſcientia. Sed habitus pncipiorum eſt certioꝛ habitu ꝯcluſionis qui eſt ſcientia. ergo noticia pncipioꝝ nō debet dici ſcientia. Relinquitur ergo a ſufficienti diuiſione. ꝙ debet dici intellectus. Secūda rō. demonſtratio non eſt pncipium demonſtrationis. aliter eſſet proceſſus in infinitū. ergo neqꝫ ſcientia eſt pncipiū ſcientie. cū ergo noticia pmoꝝ pncipioꝝ ſit pncipiū ſciētie. ſequitur ꝙ non eſt ſcientia ſed intellectus

¶Dubitať ſecūdo: Utrum a ſufficienti diuiſione poſſit ꝯcludi ꝙ noticia pncipioꝝ ſit intellectꝰ niſi ſit ſcientia ¶ Et videť ꝙ non. qꝛ poteſt eſſe ſapientia ꝗ etiam eſt habitus ſemper circa verū exiſtens Ad dubiuꝫ reſpondetur ꝙ licet in ſexto ethicoꝝ fiat mentio de ſapientia. hic tn̄ nō loquiť phus de ea ſed ipſam ꝯprehēdit ſub ſcientia ⁊ intellectu. nam ipſa quodāmodo intellectū ⁊ ſcientiam ꝯprehendit. ⁊ hec de ſecūdo.

¶Ad rationes Ad primam dicitur. ꝙ ſoluitur ex dictis Ad ſecūdam dr̄ ꝙ in aliquo eſt ſimile. qꝛ ſicut ſenſibile eſt obiectū ſenſus. ita intelligibile intellectus ſed tamen in hoc eſt diſſimile qꝛ ſenſibilia ſm̄ ſuum eſſe naturale ſunt actu ſenſibilia. ſed intelligibilia ſm̄ ſuuꝫ eſſe naturale ſolum ſunt intelligibilia in potentia. ideo intellectus nō poteſt immediate acquirere cognitionē pmorum pncipioꝝ. niſi p̄cedat operatio ſenſus Ad terciaꝫ dr̄ ꝙ ſatis poſſumus dijudicare differentiā illoꝝ ex diuerſitate modi cognoſcendi pncipia ⁊ pncipiata. Et hec de queſtione ⁊ per ꝯſequens de toto ſecundo libro poſterioꝝ Areſtotelis

Finitur ſecūdus poſterioꝝ.

Sequitur primus Thopicoꝝ.

Propoſitū quidem negocij eſt methodum inuenire. a qua poterimus ſyllogiſare de omī ꝓblemate ex ꝓbabilibꝰ. ⁊ nos ipſi diſputatōem ſuſtinentes nihil dicemus repugnans Primū em̄ dicendū ꝗd eſt ſyllogiſmus. ⁊ ꝗ eius differētie. quatenus ſumatur dyalecticus ſyllogiſmus Hūc em̄ querimus ſm̄ ꝓpoſitū negotiū Eſt igiť ſyllogiſmꝰ oratio: in qua poſitis ꝗbuſdaꝫ aliꝗd aliud a poſitis ex nccītate accidit ꝑ ea ꝗ poſita ſunt Demonſtratio ergo eſt qn̄ ex veris ⁊ primis ſyllꝰs erit. aut ex talibꝰ ꝗ ꝑ aliqua pma ⁊ vera eius ꝗ circa ipſa ſunt cognitōis pncipiū ſumpſerunt Dialecticus aūt ſyllꝰs eſt ꝗ ex ꝓbabilibꝰ eſt ſyllogiſatus Sūt aūt vera ꝗdē ⁊ pma ꝗ non ꝑ alia ſꝫ ꝑ ſeipſa fidem habent. Nō oportꝫ aūt in diſciplinabilibꝰ inꝗrere pncipijs ꝓpter ꝗd. ſed vnūqđqꝫ pncipioꝝ ipſum eē fidē Probabilia aūt ſunt ꝗ vidētur om̄ibꝰ aut pluribꝰ aut ſapientibꝰ. ⁊ his vel om̄ibꝰ vel pluribꝰ vel maxime notis ⁊ p̄cipuis aut ꝓbabilibꝰ Litigioſus aūt eſt ſyllꝰs ꝗ ex his ꝗ videnť ꝓbabilia nō ſunt aūt. ⁊ ꝗ ex ꝓbabilibꝰ aut ex his ꝗ vidētur probabilia eſt apparens. Nō em̄ omne qđ videť ꝓbabile etiā eſt ꝓbabile. nihil ei eoruꝫ ꝗ videnť ꝓbabilia in ſupꝼicie habꝫ om̄ino fantaſiā velut circa litigioſaruꝫ orōnum diſputationuꝫ pncipia accidit ſe habere. ſtatim em̄ ⁊ ſepiꝰ eis etiā ꝗ ⁊ parua videre poſſunt manifeſta in his eſt falſitatis natura. ergo pmus ſiꝗdem eorū ꝗ dicti ſunt litigioſus ſyllꝰs eſt ſi ſyllꝰs dicatur reliquus ꝓo litigioſus ꝗdem ſyllꝰs. ſyllꝰs aūt nō eo ꝙ videť ſyllogiſari: nō tn̄ ſyllogiſať Amplius aūt p̄ter oēs ꝗ dicti ſunt ſyllꝰos ex his ꝗ ſunt circa aliquas diſciplinas: ꝯuenientia fiūt paralogiſmi. quēadmodū i geometria ē ⁊ huic cognatis accidet haberi. Videť aūt hic modus differre a p̄dictis ſyllꝰis. nāqꝫ neqꝫ ex primis ⁊ veris ſyllogiſat falſigraphus neqꝫ ex ꝓbabilibꝰ. nam in definitōeꝫ ꝓbabilis nō cadit neqꝫ em̄ ꝗ om̄ibꝰ vidētur ſumit. neqꝫ que pluribꝰ. neqꝫ ꝓbabilibꝰ neqꝫ ꝗ ſapientibꝰ ⁊ his neqꝫ om̄ibꝰ neqꝫ pluribꝰ neqꝫ ꝓbabilioribꝰ ⁊ p̄cipuis.

ſed ex ꝯuenientibꝰ ꝗdem diſcipline ſumptis Non ex veris aūt ſyllogiſmū facit. nā in eo ꝙ aut ſemicirculos deſcribit nō vt oportet aut lineas quas deducit nō vt ducēde ſunt paralogiſmū facit Species igitur ſyllogiſmorū vt figuraliť ſic ꝯpleti ſunt ꝗ dicte ſunt

Circa primū librū thopicorum

Querit̄ pmo. vtrū de ſyllogiſmo dyalectico ſit ſcientia tanqꝫ de ſubiecto attributōis huius libri Arguitur pmo ꝯtra pmū. qꝛ omnis ſcientia eſt neceſſarioꝝ et impoſſibiliū aliter ſe habere. ſed ſyllꝰs dyalecticus ꝓcedit ex probabilibꝰ que poſſunt aliter ſe habere. ergo de ipſo nō eſt ſcientia. ¶ Secūdo ſic. ſi de ſyllogiſmo dialectico eſſet ſcientia vel eſſet ſpeculatiua vel practica. Nō pꝫ pmū. qꝛ nō eſt de rebꝰ a natura cauſatis. nec pt̄ dici ſecūdū qꝛ hec ſcientia nō habet regulare actus volūtatis ¶ Tercio ſic. ꝯtra ſecūdū. qꝛ ſcientia debet denoīari a ſuo ſubiecto. ſed hec ſcīa non denominať a ſyllꝰo dialectico. ſed a loco dialectico. ergo locus eſt hic ſubiectū. ⁊ nō ſyllꝰs dialecticus. Jn oppoſitū arguiť autoritate Areſtotelis ⁊ expoſitorum eius in hoc libro.

¶Sciendū primo. ꝙ ſm̄ Boetiuꝫ in ſuo libro thopicoꝝ. tota noua logica diuidiť in duas partes. ſcꝫ in inuentiuam ⁊ reſolutoriā. reſolutoria traditur in libris pꝛiorum ⁊ poſterioꝝ. Jnuentiua vero traditur in hoc libro. et in libro elenchoꝝ. Unde in iſto libro eſt ꝓceſſus ex ꝯmunibꝰ ⁊ ꝓbabilibꝰ. que ꝗdem cōmunia ſunt cuilibet materie applicabilia. Et qꝛ inuentio ꝓcedit ex cōmunibꝰ ⁊ extraneis. ideo iſta pars logice ꝯuenienter dr̄ inuentiua. ⁊ hoc ſatis demonſtrat phus ꝑ hoc ꝙ in pncipio huius libri dt̄ inuenire qđ ſm̄ Albertū duo oſtendit Primū eſt ꝙ hec ſcientia eſt inuentiua. Secūdū eſt ꝙ iſtam ſcientiā nō habuit Areſtoteles ab alijs. ſed ipſam ꝓ maiori parte adinuenit. Poſtqꝫ igiť tradita eſt pars logice que reſolutoria dr̄ cōſequenter tradenda eſt illa que dr̄ inuentiua. Ex quo pꝫ ordo huius libri ad alios. Nam inter libros noue logice eſt tercius. Debet em̄ p̄cedere librū elenchoꝝ in quo agitur de ſyllogiſmo ſophiſtico. Et debet ſequi libruꝫ poſteriorum. in quo determinatur de ſyllogiſmo contracto ad materiam neceſſariam. ſcꝫ de ſyllogiſmo demonſtratiuo qui prioꝛ eſt ſyllogiſmo contracto ad materiam ꝓbabilem. qui eſt ſyllogiſmus dyalecticꝰ. de quo ſyllogiſmo dialectico eſt p̄ſens ſcientia. Que dicitur thopica. A thopos grece quod eſt locus latine ⁊ ycos ſcientia. quaſi ſcientia de locis. qꝛ conſiderat de locis dialecticis in quibꝰ ſyllogiſmi dialectici fundantur. ſicut corpus locatum firmatur et cōſeruať in ſuo loco naturali. Principaliter tamen ꝯſiderat hec ſcīa de ſyllogiſmo dialectico. ideo ſm̄ diuerſam cōſideratiōem eius iſte liber diuiditur per octo libros partiales Jn pma determinatur de ſyllogiſmo dialectico ſm̄ ſe et de pncipijs tam ꝯplexis qꝫ incomplexis. ꝯplexis vt ſunt problema ⁊ ꝓpoſitio. incomplexis. vt ſunt quatuor predicata Jn ſecūdo docetur terminare problema accidentis Jn tercio problema de annexo ipſius accidentis Jn quarto problema de genere ⁊ annexo eius. ſcꝫ differentia. Jn quinto problema de ꝓprio. Jn ſexto problema de definitōe. Jn ſeptimo problema de annexo ipſius definitionis quod eſt idem ⁊ diuerſum Jn octauo determinatur de ſyllogiſmo dialectico ꝓut ordinatur ad obuiationes exercitatōes ⁊ ad modos arguendi ⁊ notificandi

¶Sciendū ſecūdo: Et ſicut logica diuidiť ꝑ logicam vtentem ⁊ docentem. ita poteſt diuidi dialectica Nam quedam eſt dialectica docens in qua traditur ſciētia de ſyllogiſmo dialectico. que docet ipſum reſoluere in ſua pncipia ⁊ cauſas. ⁊ quo ad hoc iſta ſcientia eſt quodāmodo reſolutoria. et ſimiliter omnis alia ſcientia. qꝛ antequā habeamus ſcientiā de aliquo oportꝫ ipſum cognoſcere ſm̄ ſe ⁊ reſoluere in ſua pncipia ⁊ cauſas. Alia eſt dialectica vtens que dr̄ vſus ſyllogiſmi dialectici ꝓ quāto ſcꝫ habentes cognitōem ipſius ſyllogiſmi dialectici ipſum applicādo ad quālibet materiam. in qualibet arte poſſumus arguere ⁊ ſyllogiſare ex ꝯmunibꝰ ⁊ probabilibꝰ Et ſicut eadem logica diuerſimode dr̄ docens ⁊ vtens. ita ſimiliter dr̄ de dialectica. ⁊ ſicut logica docens eſt ſcientia ſpecialis et nō logica vtens. ita dr̄ de dialectica.

¶ Concluſio prima De ſyllogiſmo dialectico eſt ſcientia ſpēalis que dialectica dicitur ſiue thopica Prima pars patꝫ. qꝛ talis ſyllꝰs in vniuerſali ꝯſideratus habet pncipia ⁊ cauſas ⁊ ꝓprietates de ipſo demonſtrabiles Secūda pars patꝫ. qꝛ ſubiectum huius ſcientie eſt diſtinctum a ſubiectis aliarum ſcientiarū. ſed ſcientie ſecantur et diuidūtur ſicut res de quibꝰ ſunt. ergo ⁊c̄

Cōcluſio ſecūda. ſyllꝰs dialecticꝰ ē ſubiectū attributōis huius libri Probatur ꝯcluſio. qꝛ ſibi ꝯueniūt ꝯditiones ſubiecti attributionis per ꝯparatiōem ad hūc librū. ergo ꝯcluſio vera. Ex quo ſequitur ꝙ hec ſcientia eſt rōnalis. qꝛ ſyllꝰs dialecticus eſt ens rōnis. Et in formando hmōi ſyllogiſmū iſta ſcientia dirigit rōneꝫ noſtrā Ideo hec ſcientia eſt rōnalis. qꝛ eſt de ente rōnis. ⁊ etiam qꝛ eſt directiua rōnis noſtre in tercio eius actu.

¶Dubitatur primo. Quomodo incipit iſte liber a pho. Ad dubiū reſpondeť ꝙ in pncipio huius libri phs dt̄. ꝓpoſitum ꝗdem negocij eſt methodū inuenire. a qua poterimus ſyllogiſare de omni ꝓblemate. quaſi diceret phs ꝙ ꝓpoſitum huius negocij eſt inuenire methodum ad ſyllogiſandū ex ꝓbabilibꝰ ⁊ per ꝓpoſitum intelligitur intentum ſuū. Et per negotiū intelligitur operatio intellectualis. Et dr̄ negocij in obliquo ad demonſtrandum ꝙ tm̄ in vna parte huius libri docetur modus ſyllogiſandi ex probabilibꝰ. ſcꝫ in octauo in quo determinatur de modo exercitandi. Jdeo ad denotandū illaꝫ participationem ponitur ille genitiuus negocij qui participationem importat. Sed methodus vt dt̄ Albertus vno modo capitur ꝓprie. ⁊ ſic dr̄ via breuis ⁊ vtilis obliquitates declinans. ⁊ faciliter ducens ad terminū. ⁊ illo modo nō capitur hic. Sed capitur ſimilitudinarie ⁊ tranſumptiue. qꝛ dialectica eſt quedam ars breuis ⁊ vtilis ꝑ quam habemꝰ poteſtatē ad ꝓmpte ſyllogiſādū ex ꝓbabilibꝰ de vnoquoqꝫ ꝓpoſito. Et qūuis hec ars ſit ſatis longa. tn̄ ꝑ ꝯparatōem ad ea ꝗ in ipſa tradūtur dr̄ breuis

Dubitatur ſecūdo. Quare Areſtoteles fecit libros diſtinctos de locis dyalecticis ⁊ de rhetoricis. et tn̄ Boetius in eodem libro determinat de ipſis Ad dubiū reſpondeť ꝙ cauſa eſt. qꝛ phus ꝯſiderat locos dialecticos ⁊ rhetoricos ſm̄ vſum eoꝝ. ⁊ qꝛ iſti loci dialectici diuerſimode ſe habent ad vſum ⁊ differunt in vſu eoꝝ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS

ideo pħus determinat de ipſis in diuerſis libꝛis. Sꝫ boetius ꝯſiderat ipſos ſm ſuam ſubſtantiam. ⁊ nō ſm vſuꝫ eoꝛum. Et quia iſti loci ſm ſubſtātiam parum differunt. Boetius in eodem libꝛo determinat de ipſis Et ideo nō facit dyalecticam diſtinctam a rhetoꝛica Ubi notandum ꝙ loci dyalectici ⁊ rhetoꝛici ſm ꝙ ad materiam applicantur plures habent differētias Loci eñ rhetoꝛici applicantur ad actus particulares ⁊ operationes hominuꝫ vtputa ad perſuadendum de aliquo particulari. ideo rhetoꝛes vt in pluribꝫ vtuntur enthimemate ⁊ exemplo. Sꝫ loci dialectici applicātur ad aguendum pꝛobabiliter de q̄libet pꝛopoſito ⁊ ad generandum opinionem. ideo dialectici vt in pluribꝫ vtūtur ſyllo ⁊ inductione

¶Ad rationes Ad pꝛimam dicitur. ꝙ ſyllogiſmus dialecticus ſm ſuum vſum pꝛocedit ex communibus ⁊ pꝛobabilibꝫ. ⁊ ſm hoc de eo nō eſt ſcia. Si autem conſideretur in ſe ⁊ abſolute. ſic habet pꝛopꝛia pꝛincipia ⁊ cauſas ⁊ pꝛopꝛietates de ipſo demonſtrabiles. et ħ modo de ipſo eſt ſcientia. Unde licet aliquid ſm ſe conſideratū ⁊ in particulari ſit ꝯtingens ⁊ variabile. tamen in vniuerſali ⁊ in oꝛdine ad aliud nō eſt incōueniens ꝙ trahat quandam neceſſitatem ⁊ immobilitatem ¶Ad ſecundam dicitur ꝙ dialectica ſm quid eſt pꝛactica ⁊ ſimpliciter eſt ſpeculatiua. ſicut dictum eſt in ṗncipio de tota logica. Nec ſcientia ſpeculatiua eſt tantūmodo de rebꝫ a natura cauſatis. ſed hoc ſolum eſt verum de ſpeculatiua reali. ⁊ non de ſermocinali ¶Ad terciam dꝛ. ꝙ nō opoꝛtet ſemper ſcientiam denominari a ſuo ſubiecto. ſed quādoqꝫ denominaꝛ ab agente. quandoqꝫ a nomine diſcipuli cui liber ſcribiꝛ. quādoqꝫ ab aliqua parte ſubiectiua vel ab aliqua ꝓpꝛietate. vel a ṗncipijs ipius. ⁊ pn̄s denoiatio huius ſcie ſumiꝛ a ṗncipio effectiuo

Uniuerſaliter autē dicendum de omnibus p̄dictis ⁊ de his que poſtea ſunt dicēda in tantum nobis determinetur. eo ꝙ de nullo eoꝛuꝫ ſubtilem ratōem aſſignare appetimus. ſed aliquantulum de his figuraliter volumus ꝑtranſire omnino ſufficiens arbitrantes ſm ꝓpoſitam methodū poſſe cognoſcere quomodo vnū quodqꝫ eoꝛum. Sequens aūt erit ex his que p̄dicta ſunt dicere ad quot ⁊ ad que vtile ſit hoc negotium

Queritur. vtrum ſyllogiſmus bene diuidatur in ſyllogiſmū dyalecticū. demonſtratiuū. litigioſum. et falſigraphum. ¶Arguiꝛ ṗmo ꝙ non. qꝛ aliquis eſt ſyllogiſmus qui non ponitur in iſta diuiſione. ſcꝫ tentatiuus. g̊ diuiſio eſt inſufficiens ¶Secūdo ſic. diuiſum debet verificari de omnibꝫ membꝛis diuidentibꝫ. ſed ſyllogiſmus nō nō verificatur de ſyllogiſmo litigioſo peccante in foꝛma. ergo ⁊c̄. ¶Tercio ſic. ſyllogiſmꝰ falſigraphus coincidit cū ſyllogiſmo demonſtratiuo ergo diuiſio eſt inſufficiens In oppoſitum eſt pħus in textu.

¶Sciēduꝫ pꝛimo. ꝙ poſtq̄ꝫ philoſophꝰ in generali ꝓpoſuit materiā de qua tractare intendit Hic ꝯſequenter eam manifeſtat in ſpeciali oſtendendo ꝙ ſyllogiſmus dialecticꝰ eſt illud de quo pꝛincipaliter hic cōſideratur. Et ideo ad cognoſcendum differentiam eius ab alijs ſyllogiſmis enumerātuꝛ alie ſpēs ſyllogiſmi Et ad cognoſcendum ſuū genus ſcꝫ ſyllogiſmū in ꝯmuni reſumit pħus definitōem ſyllogiſmi dicens. ꝙ ſyllogiſmꝰ eſt oꝛatio in qua quibuſdam poſitis aliud q̇dem ex neceſſitate accidit per ea que poſita ſunt. Unde patꝫ ꝙ pħus in hoc paſſu nō intendit pꝛincipaliter determinare de ſyllogiſmo ſimpliciter nec demonſtratiuo. ſed ſolum minus pꝛincipaliter vt faciunt ad complete cognoſcendum ſyllogiſmum dialecticum. Ideo non opoꝛtet ad pꝛeſens inueſtigare omnia que ſyllogiſmo ſimpliciter conueniunt. Similiter dicendū eſt de demonſtratiuo. ſed ſufficit ponere definitiones eoꝛum. Et definitur ſic ſyllogiſmus demonſtratiuus in textu. Syllogiſmus demonſtratiuꝰ eſt qui ē ex ṗmis veris ⁊ immediatis. aut ex talibꝫ que per aliqua pꝛima ⁊ vera pꝛincipium ſue cognitionis ſumpſerūt Et q̄uis in libꝛo poſterioꝛum multe alie particule ponātur que hic non ponūtur. tamen iſta definitio ad pꝛopoſitum eſt ſufficiens Et ponuntur due particule eius ad cōpꝛehendendum diuerſos modos demonſtrationis. Naꝫ quedā eſt demonſtratio ꝓpter qd̄ ⁊ potiſſima que ꝓcedit ex pꝛemiſſis indemonſtrabilibꝫ. ⁊ talis pꝛocedit ex pꝛimis veris. Alia vero eſt non potiſſima ⁊ quia eſt. que pꝛocedit ex pꝛemiſſis demonſtrabilibꝫ. vel ex ṗncipijs demonſtrabilibꝫ per alia pꝛincipia. ⁊ pꝛopter ipſaꝫ ponitur. aut ex talibus ⁊c̄. Et ad notificandum pꝛimam particulam oſtēdit philoſophus que ſunt ṗma vera dicens. ꝙ pꝛima vera ſunt que non per alia ſed per ſeipſa fidem habent. talia autem ſunt pꝛopoſitiones immediate in quibꝫ non cadit medium inter pꝛedicatum ⁊ ſubiectum. que ſtatim intelligūtur appꝛehenſis ſuis terminis. Ideo per ſeipſa fideꝫ habent Et ſic patꝫ quid ſit ſyllogiſmus demonſtratiuus Sed ſylls dialecticus eſt qui ex pꝛobabilibus eſt ſyllogiſatus. Et ponitur ſyllogiſatus. non quia ſyllogiſmus ſm ſuam ſubſtantiam denominatiue de ipſo pꝛedicetur. ſed ſolum ſm aliquam pꝛopꝛietatem. Nam pꝛopꝛium eſt ſyllogiſmo dialectico ex pꝛobabilibus pꝛocedere. ſicut nos dicimus ꝙ homo eſt animatus pꝛopter ſcꝫ aliquam operationem vel pꝛopꝛietatem. Et poſſet hec definitio ſic ꝓbari. quia omnis ſyllogiſmus generatiuus opinionis ꝓcedit ex pꝛobabilibus. ſed ſyllogiſmus dialecticus eſt huiuſmodi. ergo pꝛocedit ex pꝛobabilibus. Et quia in huiuſmodi definitione ponitur pꝛobabile. Ideo ne definitio pꝛocedat per ignota. ſubiungit philoſophus definitionem ꝓbabilis dicens Pꝛobabile eſt quod apparet omnibus. pluribus aut ſapientibus. ⁊ his omnibus vel pluribus vel maxime notis. Et ponuntur diuerſe particule in hac definitione pꝛobabilis. ad denotandum diuiſioneꝫ pꝛobabilis. Nam quoddam eſt pꝛobabile notum ſecundum ſenſum quod apparet omnibus. Aliud eſt pꝛobabile quod aliquo modo accedit ad cognitionem intellectiuam. et tale apparet pluribus. Aliud eſt quod apparet ſolum ſapientibus. Et tale ſubdiuiditur. quia vel tale ꝓbabile apparet intellectui reflexo ad ſenſum. vt ſunt phyſicalia. Et pꝛopter ipm̄ ponitur quarta particula. ſcilꝫ et his omnibus. Uel apparet intellectui reflexo ad ymaginationeꝫ. Et pꝛopter ipſum ponitur illa particula. vel pluribus. Uel apparet intellectui noſtro reflexo ad ſenſum vel ymaginationem. ſed ſolum ſm ſimplicem operationē eius. ⁊ pꝛopter ipſum ponitur vltima particula. ſcꝫ maxime notis. Uel dici p̄t ꝙ ille tres vltime particule ponūtur ꝓpter triplicē gradū ſapiētū. qꝛ qn̄qꝫ in eadē ſcia ⁊ qn̄qꝫ in pluribꝫ regitur ſapiens vnus magis alio

Sciendum ſecundo. ꝙ ſyllogiſmus litigioſus eſt qui ex his q̄ vidētur eſſe ꝓbabilia ⁊ non ſunt ſyllogiſat. ⁊ qui ex ꝓbabilibꝫ ⁊ his q̄ videnꝛ ꝓbabilia ē apparens Et in hac definitōne ponitur ſyllogiſmus litigioſus triplex Pꝛimus peccat in materia tm̄ qui ex apparētibꝫ ſyllogiſat. Scd̄s in foꝛma tm̄ qui eſt ex vere ꝓbabilibꝫ quo ad materiam. ⁊ apparēs quo ad foꝛmam. Tertius peccat in materia ⁊ in foꝛma ſimul q̇ ex apparētibꝫ q̄ videntur ꝓbabilia ē apparēs. Exemplū de pꝛimo. vt oīs ſtatua eſt naturalis. ymago herculis ē ſtatua igitur eſt naturalis. Maioꝛ videtur ꝓbabilis virtute huius ſyllogiſmi peccantis in foꝛma oīne es eſt naturale. ſtatua ē es. igitur ſtatua eſt naturalis. ⁊ iſte ē peccans in foꝛma tm̄. Exēplū de tertio. vt oīs homo eſt aīal. nullum riſibile eſt homo. igitur nullum riſibile eſt aīal iſte ſolum ē apparēter ſyllogiſmus. qꝛ minoꝛe negatiua in pꝛima figura nihil ſequitur ⁊ eſt ex apparēter ꝓbabilibꝫ. q̇a minoꝛ videtur eſſe ꝓbabilis ꝑ hoc ꝙ nullum accidēs eſt homo. Et de pꝛimo iſtoꝝ ſyllogiſmoꝝ dicitur in textu ꝙ eſt ſyllogiſmus ſcꝫ rōne foꝛme. ⁊ litigioſus ſcꝫ rōe materie. Sꝫ de ſecūdo ⁊ tertio ṗncipaliter dꝛ ꝙ ē litigioſus ſed nō ſyllogiſmus qꝛ peccat in foꝛma ſyllogiſmi. Syllogiſmus aūt falſigraphus peccat ꝯtra demōſtratiū. ſicut litigioſus contra dyalecticum. ⁊ differt ab oībꝫ alijs. Pꝛimo a demōſtratiuo qꝛ nec ꝓcedit ex pꝛimis nec ex veris. Et a dialectico. q̇a nō pꝛocedit ex ꝓbabilibꝫ A litigioſo aūt differt qꝛ nō ꝓcedit ex cōibꝫ. Et definiꝛ ſic ſillogiſmus falſigraphus. Eſt q̇ ex cōuenientibus alicui diſcipline ſyllogiſat. non tamen ex veris Uel ſic. ſyllogiſmꝰ falſigraphus eſt qui ex ꝓpꝛijs pꝛincipijs alicuius doctrine male intellectis ſyllogiſat. vt arguendo ſic. oēs linee ducte ab eodem puncto in idē punctum ſunt equales. ſed coꝛda et arcus ſunt linee ducte ab vno puncto in idē punctum. igitur ſunt equales. Iſte ſyllogiſmus eſt falſigraphus. quia maioꝛ male intelligitur. Nam debet ſolū intelligi de lineis ductis ꝑ idem mediuꝫ quod nō ſeruatur in coꝛda ⁊ arcu. Uel ſic. oīs linea ducta de vna ꝑte circulari in aliam cauſat ſemicirculum. ſꝫ linea eſt huiuſmodi demōſtrando lineā q̄ nō tranſit per centrū. igiꝛ facit ſemicirculū. Maioꝛ ſolū habet veritatem de linea ꝓcedente a punctis maxime diſtātibus in circulo ⁊ trāſeunte per centrum

¶Cōcluſio ṗma: Diuiſio pꝛedicta ſyllogiſmi eſt ſufficiēs. Pꝛobatur diuiſio. q̇a oīs ſyllogiſmꝰ eſt in aliqua materia. Uel igitur eſt in materia nēcāria vel ꝓbabili. ſi pꝛimū hoc eſt dupliciter. vel pꝛocedit ex veris et ſic eſt demōſtratiuus. vel ex falſis et ſic ē falſigraphus Si ſcd̄m ħ eſt dupliciꝛ. vel ex vere ꝓbabilibus. vl' ex apparēter ꝓbabilibꝫ. ſi ṗmū ſic ē dialecticꝰ. ſi ſecūdū ſic ē litigioſus. Et ꝑ ħ ꝑtꝫ q̇liter iſti ſylli differūt ex ꝑte materie. Differūt tamē ex ꝑte foꝛme. q̇a foꝛma ſyllogiſmi demonſtratiui ē neceſſitas non ſolum cōſequētie. ſꝫ etiam cōſequentis que dicitur neceſſitas rei pꝛopter habitudinem cauſe ad effectum. aut effectus ad cauſam. Sꝫ foꝛma dyalectici eſt pꝛobabilitas conſequētis ex antecedente. Et foꝛma litigioſi ē apparēs pꝛobabilitas Differūt etiam ex parte finis. quia finis demonſtratiui eſt generatio ſcientie. finis dyalectici eſt opinio. finis autem ſophiſtici eſt apparens ſapientia. et finis falſigraphi eſt ignoꝛātia loquendo de fine operationis. quia quantum ad finem intētionis finis eius eſt ſcientia

¶Concluſio ſecunda. Pꝛedicta diuiſio eſt diuiſio analogi in ſua analogata. vel ſubiecti in accidentia. et non diuiſio generis in ſpecies. Pꝛima pars patet. quia ſyllogiſmus pꝛius dicitur de demonſtratiuo q̄ꝫ de dyalectico. et vltimo dicitur de litigioſo et falſigrapho qui ſolum ſunt obliquitates veroꝛum ſyllogiſmoꝛum. Et hoc poteſt oſtendi tam ex parte materie q̄ꝫ ex parte foꝛme ꝙ ſcꝫ ſe habent iſti ſyllogiſmi ſm pꝛius et poſterius. Secunda pars pꝛobatur. quia ſyllogiſmus non eſt genus ad iſtos ſyllogiſmos. Nam nullum genus per differentias materiales deſcendit ad ſuas ſpecies quia genus diuiditur in ſpecies per differentias foꝛmales. ſed ſyllogiſmus non deſcendit ad iſtos ſyllogiſmos per differētias foꝛmales. ſed magis materiales. igitur pꝛedicta diuiſio non eſt generis in ſpecies. Licet tamem iſte differentie non ſint foꝛmales reſpectu ſyllogiſmi contracti. tamē ſunt foꝛmales ſyllogiſmo dyalectico. vel demonſtratiuo. Nam demonſtratiuus ſm ſuam foꝛmalem rationem differt a dyalectico per hoc ꝙ contrahitur ad materiam neceſſariam.

¶Dubitatur pꝛimo Quare in pꝛima parte huius pꝛohemij phyloſophus vocat ſyllogiſmos differentias. et in recapitulando vocat ipſos ſpecies.

Et videtur ꝙ male vocat ipſos ſpecies. quia vt ſtatim dictum eſt ſyllogiſmus non eſt genus ad iſtos ſyllogiſmos. igitur iſti non ſunt ſpecies ſyllogiſmi. Ad dubium reſpondetur ꝙ in pꝛincipio phyloſophus enumerat iſtos ſyllogiſmos. vt videatur q̄uo abinuicem differunt. Ideo appellat ip̄as differentias. ſed recapitulat vt habeatur memoꝛia de ipſis. ⁊ in memoꝛia retineantur ſm ꝙ habent modos ſpecierum in oꝛdine ad ſuam rationem completam Et cū diciꝛ ꝙ ſunt ſpecies capiꝛ ſpecies ꝓ illo quod habet modū ſpeciei

Dubitatur ſecundo. Utrum ſyllogiſmus peccans in materia ſit ſyllogiſmus. et vtrum ſyllogiſmus litigioſus peccet contra ſyllogiſmum ſimpliciter. vel contra ſyllogiſmum dyalecticum. Ad dubium reſpondetur. pꝛimo ꝙ duplex eſt materia ſyllogiſmi quedam eſt materia ſimpliciter que duplex eſt. vt patet in libꝛo pꝛioꝛum. Et ſyllogiſmus peccans in tali materia non eſt bonus. Alia eſt materia ſyllogiſmi ad pꝛopoſitum que dicitur pꝛobabilitas vel neceſſitas. ⁊ ſyllogiſmus peccans in tali materia bene eſt ſyllogiſmus ſimpliciter. ſed non eſt demonſtratiuus vel dyalecticus Dicitur ſecundo ꝙ ſyllogiſmus dyalecticus poteſt vno modo conſiderare inq̄ꝫum eſt ſyllogiſmus. ⁊ ſic contra eum peccat ſyllogiſmus litigioſus peccans in foꝛma tantum et peccans in vtroqꝫ. Alio modo poteſt conſiderari inquātum eſt dyalecticus. et ſic contra ipſum peccat ſyllogiſmus litigioſus peccans in materia et etiam peccās in vtroqꝫ.

Ad rōes. Ad pꝛimā dicitur. ꝙ ſyllogiſmus temptatiuus compꝛehēditur ſub dyalectico. quia ſicut dyalecticus eſt ex pꝛobabilibus. ita temptatiuus ex pꝛobabilibus reſpondenti pꝛocedit. Ad ſecundam dicitur. ꝙ in diuiſione analogi diuiſum non verificatur ſimpliciter de quolibet membꝛo. ſed complete et perfecte verificatur de pꝛimo et incomplete de alijs. Ideo ſyllogiſmus peccans in foꝛma tantū non debet dici ſyllogiſmꝰ ſimpliciter. ſed ſyllogiſmus apparens.

Ad tertiam dr ꝙ patet ſolutio ex dictis.

Eſt aũt ad tria. ad exercitatões. ad obuiationes. et ad ſm philoſophiã diſciplinas Quoniã ergo ad exercitatõnem eſt vtile ex his manifeſtuꝫ. Methodũ eñ͂ habentes facile de propoſito argumẽtari poterimus Ad obuiatõem vero eo ꝙ annumerantes multoꝝ opiniones nõ ex extraneis ſed ex proprijs doctrinis ſermocionabimur ad eos tranſmutantes ꝗcq̇d non videtur nobis bñ dicere. Ad ſm auteꝫ philoſophiã diſciplinas quoniaꝫ potentes ad vtrãqꝫ dubitare facile ĩ ſingulis ſpeculabimur et falſum. Amplius aũt ad principia eorũ q̃ ſunt circa vnãquãqꝫ diſciplinã. nam ex ꝯuenientibus ſm ꝓpoſitam diſciplinam principijs impoſſibile eſt aliqđ dicere de his. eo ꝙ ꝓma ꝓncipia oĩm ſunt. per ea vero que ſunt circa ſingula ꝓbabilia neceſſe eſt de eis pertranſire. hoc ãt ꝓprium vel maxime conueniens eſt dialectice Cũ eñ͂ ſit inquiſitiua ad oĩm methodorũ ꝓncipia viam habet Habemus aũt ꝑfecte methodum quãdo ſimiliter habemus vt in rhetorica et medicina ⁊ hmõi potentijs. hoc aũt ex ꝯtingẽtibus facere que appetimus neqꝫ eñ͂ rhetor oĩno perſuadebit. neqꝫ eñ͂ medicus oĩno ſanabit. ſed ſi ex ꝯtingentibꝰ nihil omiſerit ſufficiẽter eũ dicemus habere diſciplinam.

¶ Querit᷑. Utrũ dyalectica ſit vtilis ad exercitatões ⁊ obuiatõnes ⁊ ad ſecũdũ phiam diſciplinas

Arguit᷑ primo ꝙ non. q2 aliquis põt exercitari ĩ medicina vel rethorica vel in aliqua alia ſciẽtia ſine eo ꝙ habeat dyalecticã. igit᷑ dialetica nõ eſt vtilis ad exercitationes. Et cõfirmatur q2 iſta ſcia ꝑficit᷑ ꝑ exercitationẽ. ſed idẽ nõ ꝑficit ſeipm. igit᷑ hec ſcia nõ eſt vtilis ad exercitatõnes. Scdo per demõſtratõem poſſumus obuiare poſitõibꝰ falſis. ꝑfectius ⁊ cõuenientius q̃ꝫ per iſtã ſcientiam. ſed fruſtra fit per plura quod poteſt fieri per pauciora. igitur hec ſcientia non eſt vtilis ad obuiatõnem.

Tertio. ꝑ inſtrumentum dialectice quod eſt ſyllogiſmus dyalecticus nõ generatur ſcientia. ſed opinio. ⁊ ſciẽtia ſolũmodo acquiritur ꝑ demonſtrationem. igitur dialectica non eſt vtilis ad ſm phiam diſciplinas. cuꝫ diſciplina nominet ſcientiam. In oppoſitum eſt phyloſophus in textu.

Sciendum primo. ꝙ poſtq̃ꝫ phus noĩauit materiã de qua tractare intendit. ſcꝫ ſyllogiſmũ dialecticum. et oſtendit modũ procedendi quo intendit de ipſo determinare. quia intendit procedere non nimis ſubtiliter ſed figuraliter per ratõnes communes. Hic conſequẽter oſtendit vtilitatem huius ſciẽtie que ſumitur ex ꝑte finis probando ꝙ hec ſcientia valet ad exercitatões obuiationes et ſm phiam diſciplinas. Et q̃uis ordine executionis prius tradat dialecticam ꝓut valet ad ſm phyloſophiam diſciplinas. ſcꝫ in ſeptem primis libris. et in octauo inq̃ꝫtum valet ad obuiatões et exercitatões conſiderando ordinem generationis Tamen prius enumerat exercitatõnes q2 ipſa eſt prior ſm ordinem intentionis et perfectionis. et agit hic phyloſophus de fine extrinſeco dyalectice. In omni eñ͂ ſcientia duplex eſt finis ſcꝫ intrinſecus q̇ eſt tm̃ vnus. et ille eſt cõpleta cognitio ſubiecti attributõnis ſcientie ſm ſeipſuꝫ ꝑtes et proprietates eius. vt in iſta ſcientia inq̃ꝫtum eſt docens finis eſt cognitio ſyllogiſmi dyalectici ſed inq̃ꝫtum eſt vtens finis eius eſt arguere ꝓbabiliter. ⁊ ex cõibus in qualibet ſcientia. et hoc fit per ſyllogiſmũ dialecticũ vt eſt inſtrumentum dialectice vtentis et iſte finis eſt extrinſecus. Et poteſt eſſe multiplex in aliqua ſcientia. ideo ſm hoc dicitur ꝙ hec ſcientia eſt vtilis ad tria prenũerata. Et ratio quare hec ſcientia quantum ad ſuum vſum procedit ex cõmunibus eſt iſta. quia ſyllogiſmus dyalecticus ex probabilibus eſt ſyllogiſatus. Modo ꝓbabilia ſunt cõmunia et nõ propria alicui ſcientie

Sciendum ſecũdo. ꝙ exercitatio eſt quedã aſſuefactio ꝑ quã acq̇ritur promptitudo q̃daꝫ ad aliq̇d faciliter agendum. et ideo aliquis dicit᷑ exercitari in aliqua ſcientia per hoc ꝙ promptus eſt ad inquirendũ de his que ad ſcientiam ꝑtinẽt. Nam per talem inquiſitionem efficitur promptus ad cognoſcendum quid ſit verum ⁊ quid eſt falſum in tali ſciẽtia. Sed obuiare vt h̄ ſumitur eſt prompte reſiſtere poſitioni reſpondẽtis per argumentationes probabiles. ⁊ ſic nos obuiamus in qualibet ſcientia. quando per argumentationem probabilem contradicimus illi contra quem arguimus ⁊ oſtẽdimus dictum ſuum nõ eſſe benedictum ſiue poſitio ſit vera ſiue falſa. q2 iſta ſcientia habet viam ad vtrãqꝫ partem contradictionis. Per diſciplinas autem ſm philoſophiam debemus intelligere omnẽ ſcientiam. ⁊ ſic capitur hic phyloſophia cõmuniter. ꝓut eſt cõprehenſio veritatis cuiuſlibet ammirabilis per certitudineꝫ et cauſas ſm modum quo poſſibile eſt comprehendere ex principijs eius quod ammiratur. Et non capitur hic phyloſophia ſpecialiter ꝓ phyloſophia reali et ſpeculatiua que diuiditur in phiſicam. mathematicam. ⁊ metaphiſicam.

Cõcluſio prima. dyalectica eſt vtilis ad exercitatões ⁊ obuiatões Prima pars patet. quia illa ſcientia per quaꝫ poſſumus faciliter argumentari ad quodlibet propoſitum. valet ad exercitatões. ſed dyalectica eſt hmõi. quia vt dicit phus nos hatẽtes iſtã methodum poſſumus faciliter argumẽtari de oĩ propoſito. igit᷑ ⁊c. Scda pars patet. quia illa ſcientia per quam poſſumus ꝯtradicere reſpondenti valet ad obuiatões ſed per dialecticaꝫ poſſumus cõtradicere reſpõdenti improbãdo illud quod nõ videtur bñ dictũ. igit᷑ ⁊c.

Concluſio ſecunda Dyalectica eſt vtilis ad ſm phyloſophiã diſciplinas. ꝓbat phus dupliciter. q̇a per dyalecticam poſſumus dubitare ad vtramqꝫ ꝑtem contradictionis. et faciliter ſpeculari quid verum quid falſum. ⁊ iſte eſt modus conueniens ad acq̇rendũ ſciam quia dubitatio de vtraqꝫ parte cõtradictionis diſponit intellectum ad videndum veritatem vnius partis eius. Secundo ſic probatur. illa ſcientia per quam poſſumus inquirere de principijs omniũ ſciẽtiaꝝ. ⁊ ipſa probare et ſtabilire valet ad ſm phiam diſciplinas. ſed dyalectica

eſt hmõi quia cum ipſa ſit inquiſitiua ꝑ cõmunes habitudines ad oĩm methodorũ principia viam habet. igitur dyalectica eſt vtilis ad ſm phiam diſciplinas. Et licet ꝓncipia ſcientiarũ nõ poſſint ꝓbari ex principijs demõſtratiue. ꝓpter q̇d in illa ſcientia in qua ſunt principia q̇a in illa ſcientia nihil eſt ſuis principijs notius. Tamẽ ipa notificari poſſunt ꝑ aliqua cõia et probabilia ex quibus procedit ſyllogiſmus dialecticus.

Dubitat᷑ primo. Utrũ hec ſcientia ſit vtilior ſcientia demõſtratiua. Ad dubiũ reſpõdetur ꝙ ſciẽtia demonſtratiua ſimpliciter eſt vtilior. q2 valet immediate ad acquirendũ ſcientiam que eſt immediatꝰ finis ipſius demõſtratõnis Et dyaletica valet ad acq̇rẽdum opinionẽ que vtilitatẽ et bonitatẽ accipit inq̃ꝫtum eſt quedã diſpõ valens ad ſcientiã ꝑfectam Tamẽ q̃ꝫtũ ad hoc ꝙ eſt obuiare cuilibet ꝓpõni cõiter arguendo ad vtrãqꝫ ꝑtem ꝯtradictõnis et quãtũ ad hoc ꝙ eſt valere tam ad principia q̃ꝫ ad ꝯcluſiones ſcientiarũ dyalectica poteſt dici vtilior extenſiue.

¶ Dubitat᷑ ſecundo. Utrũ ad ꝑfecte habendũ dyaleticã. req̇ratur ꝙ aliquis ſemꝑ poſſit generare opinionẽ ꝑ exercitatõem Ad dubiũ reſpõdet᷑ ſm phm ꝙ nõ. Qđ ſic ꝓbat. q2 ſicut eſt in rethorica ⁊ medicina ita eſt in dyalectica. ſed nõ requirit᷑ ꝙ rethor ſemꝑ ꝑſuadeat ad ꝑfecte habendũ rethoricã. Nec ad medicinã requiritur ꝙ ſemꝑ cauſet ſanitatẽ. ſed ſufficit ꝙ ſciat oĩa requiſita ad actũ medicandi. ⁊ ꝙ nihil omittat Igit᷑ ad ꝑfecte habẽdum dialecticã non requiritur ꝙ aliquis ſemꝑ poſſit generare opinionẽ. Unde ſicut medicus põt tripliciter ipediri ne cauſet ſanitatem ſcꝫ ꝓpter debilitateꝫ virtutis infirmi. ꝓpter inobedientiam et propter indiſpõnem loci vl᷑ tꝑis. Sic ſilr̃ dyalecticus poteſt tripliciter impediri. ſcꝫ propter difficultatem materie propter proteruitatem reſpondẽtis ſibi negantis que poſſunt valere ad ꝓpoſitum. et ꝓpter breuitatem tꝑis que nõ ꝑmittit ipm facere deductõnem.

Ad rões. Ad primã. dr ꝙ a natura ineſt nobis quedam virtus diſcurrendi per quam poſſumus ratiocinari ſine dyalectica artificioſa Que poteſt dici logica naturalis. id eſt abilitas naturalis ad ea que ꝑ logicam acquiruntur. Tamen ad hoc ꝙ aliquis debeat ꝑfecte arguere ⁊ perfecte exercitari in aliqua ſcientia oportet ipm habere dialecticam. Ad cõfirmationem dicit᷑ ꝙ ſcientia acquiritur ꝑ aliquã exercitatõnem ꝑticularem. ſed tm̃ valet ad cognoſcendũ exercitatõem in vniuerſali ⁊ modos ipſius. Ad ſecũdam dicitur ꝙ licet per demonſtratõnem poſſet fieri exercitatio demonſtratiua circa ꝑtem veram tm̃ et circa concluſiones. Tamẽ non poteſt fieri ad vtrãqꝫ ꝑtem cõtradictõnis neqꝫ circa principia ſicut fit per iſtam ſcientiam. Ideo ſm aliquẽ moduꝫ hec ſcientia eſt vtilior ad exercitationem q̃ꝫ ſcientia demonſtratiua. vt dictum eſt. Ad tertiam dicitur ꝙ per ſyllogiſmũ dyalecticum non generatur ĩmediate ſcientia ſꝫ ſolum opinio. Tamẽ quia ꝑ vſum eius nos venimus in cognitionem principiorum ⁊ per principia in cognitionem concluſionum ſm illum modum cauſatur ſcientia. ideo ſyllogiſmus dialecticus iſto modo confert ad generationem ſcientie. Etiam per hoc ꝙ opinio et dubitatio diſponunt ad cognitionem completam que eſt ſcientia.

¶ Tractatus ſecundus.

Primũ ergo cõſiderandũ ex quibus eſt methodus. Si aũt ſumpſerimꝰ ad quot ⁊ que ⁊ ex quibus oratiões et quõ his abundemus habemus ſufficienter propoſitum Sunt aũt nũero equalia et eadẽ et ex quibus orationes. ⁊ de quibus fiunt ſyllogiſmi. Sunt autẽ orationes ex propoſitionibꝰ de quibus ãt ſunt ſyllogiſmi problemata ſunt. oĩs aũt propoſitio ⁊ oĩe problema aut proprium aut genus aut accidẽs indicat Etẽ differentia cum eſt generalis. cum genere ordinanda eſt Quoniã aũt propriũ hoc quidem quid eſt eſſe ſignificat. illud autem non. Diuidatur proprium in vtraſqꝫ diſcretas partes. et vocetur quideꝫ illud (quod q̇d eſt eẽ ſignificat) terminus. Reliquum vero ſm communem de ipſis aſſignatã noĩationẽ nuncupetur propriũ Palam ergo ex his que dicta ſunt propter q̇d ſm preſentem diuiſionem quatuor omnia accidet fieri aut propriũ aut terminũ aut genꝰ aut accidẽs. Nemo aũt nos opinetur dicere ꝙ vnũquodqꝫ horum per ſe dictum ꝓpoſitio vel problema eſt. ſed quoniã ab his ⁊ problemata et ꝓpões fiunt Differunt autem problema et propõ hoc modo. Si eñ͂ dicitur. putaſne animal greſſibile bipes ẽ definitio hominis. ⁊ putaſne aĩal ẽ genus hominis. propõ fit. Si eñ͂ vtrũ aĩal greſſibile bipes definitio ẽ hominis vel nõ. problema fit. ſimiliter autẽ ⁊ in alijs Quare autem equalia numero merito problemata et propoſitões ſunt. nam ab oĩ ꝓpõe ꝓblema facies tranſſumpto modo.

Queritur. Utrũ tm̃ ſint quatuor predicata dyalectica Arguitur primo ꝙ nõ. q2 quinqꝫ ſunt ꝑdicabilia. igitur ſunt quinqꝫ predicata. Tenet conſequẽtia. quia predicatum et predicabile nõ drñt niſi ſm potentiam ⁊ actum. Et confirmatur. q2 ſpẽs predicat᷑ de ſeipa. et etiam de proprio. igitur eſt predicatum. ⁊ ꝑ conſequẽs ſunt quinqꝫ predicata. Secũdo. phs in textu enũerat tm̃ tria ꝑdicata dicẽs oĩs ꝓpoſitio ⁊ oĩe ꝓblema aut ꝓpriũ aut genus aut accñs indicat. igit᷑ non ſunt niſi tria ꝑdicata Tertio definitio nõ poteſt ꝑdicari in ꝓpõne dyalectica. igitur nõ eſt predicatũ. Añs patet. q2 ꝓpõ dyalectica debet habere vnicum predicatum. ſed in definitione ſunt duo predicata. ſcꝫ genus et differentia. igitur In oppoſitũ eſt phs in textu.

Sciẽdũ ꝓmo: ꝙ poſtq̃ꝫ phyloſophus poſuit intentionẽ ſuã in h̄ libro ꝓponendo materiã de qua tractare intendit et modum procedendi eius. ⁊ eius vtilitates. hic ꝯſequenter incipit determinare de ſyllogiſmo

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

dyalectico. et primo determinat de principijs eius. videlicet de predicatis. de ꝓpõe. et de ꝓblematibꝫ q̃ fiunt ex predicatis. Et primo determinat de ipſis p̄dicatis in generali. ⁊ ſecundo in ſp̄ali. vñ in generali compa ꝓpoſitões ⁊ ꝓblemata adinuicem quantũ ad equalitatem et iſta equalitas nõ põt ſciri niſi cognoſcat̃ nũerus p̄dicatoꝝ et vt ptinet ad ꝓpoſitũ p̄dicatũ ſic definit̃ Predicatũ eſt terminus predicabilis in ꝓpõne terminabili ꝑ artem dialecticã nõ reducibilis ad aliq̇d prius eo ſm eaſdem ꝯſideratões Per hoc ꝙ dr̃ nõ reducibilis ad aliquid prius eo excluditur dr̃ña generalis. Excludũtur etiam annexa alioꝝ p̄dicatoꝝ q̃ reducũtur ad predicata principalia. Et ꝑ hoc ꝙ dicit̃ in ꝓpõne terminabili ꝑ artem dialecticã excludit̃ ſpẽs q̃ licet de pluribꝫ predicet̃ q2 tñ illa ſunt indiuidua que nõ cadũt ſub arte et ſciẽtia ideo talis ꝓpõ nõ ẽ terminabil̃ ꝑ artẽ dialecticã. Ex iſta definitõne ſequit̃ ꝙ nõ dicitur predicatũ ſolũ q2 actu p̄dicet̃ in ꝓpõne dialetica. ſed etiam q2 poteſt p̄dicari Ex quo vlterius ſequitur ꝙ p̄dicatũ et predicabile nõ ſolũ differũt penes aptitudinẽ et actũ. imo etiã ſic differunt. quia predicabilia diſtinguunt̃ penes diuerſos mõs predicandi de ſuis inferioribꝫ in quid vl̃ in quale. ſiue illa inferiora cadãt ſub arte ſiue nõ. Sed p̄dicata diſtinguunt̃ penes diuerſos modos inherendi ſuis ſubiectis de quibus ꝑ artẽ dialecticam oſtendi poſſunt.

Sciendum ſecũdo. ꝙ vt dicit̃ in textu. oĩs ꝓpoſitio et oẽ ꝓblema ꝓpriũ aut genus aut accidẽs indicat. Et licet dr̃ña generalis poſſit terminari dyalectice de aliquo ſubiecto. tamẽ cũ genere collocãda eſt. ideo nõ eſt predicatũ diſtinctũ a genere Sed propriũ vt dr̃ phs diuidit̃. q2 quoddã eſt qđ indicat eẽ rei. et tale dr̃ terminus ſeu definitio. Aliud eſt ꝓpriũ q đ nõ indicat eſſe rei et tale ſibi retinet cõe nomẽ ꝓprij. Non tñ eſt intelligendum ꝙ aliqđ iſtorũ predicatoꝝ ꝑ ſe ſumptũ ſit ꝓblema vel ꝓpõ cum predicata ſint termini incõplexi Sed problemata ⁊ ꝓpõnes fiunt ex iſtis. et querũt de inherẽtia alicuius iſtorum his notatis ponit̃

Cõcluſio prima et reſponſiua ad queſitum tantũ ſunt quatuor predicata. ſcꝫ definitio. propriũ. genus. et accidens. Probat̃ concluſio inductiue. q2 oĩs ꝓpoſitio vel ꝓblema. aut eſt de genere aut de ꝓprio. aut de accñte ſed ex oĩbus predicatis fiũt propõnes et problemata. igitur ſunt tm̃ q̃tuor predicata Secũdo ꝓbat̃ ꝑ ſufficientiã. q2 oĩe predicatũ ineſt ſubiecto de q̊ predicat̃. aut igit̃ ineſt cõuertibiliter aut non. Si primũ hoc eſt dupliciter. aut indicat q̇d eſt eſſe ſubiecti et ſic eſt terminus ſiue definitio. aut nõ indicat quid eſt eſſe ſubiecti et ſic eſt proprium Si ſecũdũ hoc eſt dupliciter. aut eſt de eſſentia ſui ſubiecti. et ſic eſt genus. vel non ſic ẽ accñs Ex hac cõcluſione ſequitur

Concluſio ſecunda. licet definitio non poſſit eſſe predicabile diſtinctũ ab alijs. eſt tamẽ predicatũ Probatur cõcluſio q2 definitio nõ habet ſimplicẽ modũ predicãdi diſtinctũ ab alijs. et etiam nõ ſcat ſimplicẽ cõceptũ, igitur nõ eſt p̄dicabile ab alijs diſtinctũ ſed ipſa definitio habet ſp̄alem modũ inherẽdi ſuo ſubiecto diſtinctum a modis inherendi aliorũ predicatorũ. igit̃ eſt predicatum diſtinctum ab alijs.

¶Dubitat̃ p̄mo Utrũ propoſitiones dyalectice ⁊ ꝓblemata ſint equalia nũero ſicut dr̃ in textu.

Arguit̃ ꝙ nõ q2 quodlibet ꝓblema ꝯtinet duas ꝓpoſitiones. igitur ꝓpões in duplo excedunt ꝓblemata. Pro dubio ꝯſiderandũ eſt ꝙ ꝓblema et ꝓpoſitio cõueniunt et differũt Cõueniunt in hoc ꝙ fiunt ex predicatꝫ Illa tñ illa p̄põ ex qñqꝫ dicit circũſtantiam cauſe materialis. vt ex ere fit ſtatua. Qñqꝫ cauſe efficiẽtis. vt ex patre fit filius Qñqꝫ ordinẽ tantũ vt ex mane fit meridies et in ꝓpoſito accipitur. vt dicit circũſtantiã cauſe materialis ⁊ etiam vt dr̃ ordinẽ. Non eſt tñ intelligendũ ꝙ in oĩi ꝓpõne vel ꝓblemate ponãtur quatuor predicata ſed in qualibet ꝓpõne vel in quolibet problemate ponitur aliquod predicatum. Sed differũt primo q̇a problema interrogatur cũ vtraqꝫ ꝑte ꝯtradictionis. vt ſi q̃ratur. vtrũ aĩal rõnale ſit definitio hoĩs vel nõ Sed ꝓpõ ſolũ interrogatur cũ vna ꝑte contradictõis. vt ſi querat̃ vtrũ aĩal rõnale ſit definitio hoĩs. Et q2 illud qđ interrogatur cũ vna ꝑte ꝯtradictõis ſolum poſtea põt interrogari cũ vtraqꝫ. ideo dr̃ in textu ex oĩi ꝓpoſitõe ꝓblema facimus tranſſumpto modo ſcꝫ modo interrogandi. ſcꝫ cum vna ꝑte ꝯtradictõnis vel cũ vtraqꝫ. ideo ꝑ hoc attẽditur equalitas inter ipſa. Secundo differũt q2 ꝓblema magis querit eſſe vel nõ eſſe rei et propoſitio magis q̃rit ꝯſenſum reſpondentis ideo inferius dicetur ꝙ ꝓpõ ordinatur ad diſputationem modo diſputatio dr̃ quaſi duorũ putatio. Tertia differẽtia eſt. q2 in ſyllogiſmis dialecticis ꝓpões ſunt vt premiſſe ⁊ ꝓblemata tanqꝫ cõcluſiones. Tunc reſpondet phs ad dubia ꝙ ꝓpões dialectice et problemata ſunt equalia nũero. ꝓbatur q2 illa ſunt equalia nũero que fiunt ex eadem materia in nũero ſꝫ ꝓpões et ꝓblemata ſunt hmõi q̇a ex quibuſcũqꝫ p̄dicatis pñt fieri ꝓblemata ex eiſdẽ pñt fieri propões Secũdo probat̃. illa ſunt equalia quoꝝ vnũ põt fieri aliud ſed ſic eſt de ꝓpõne et de ꝓblemate. vt dictũ eſt. igit̃. et ſic patet ꝙ dicũtur equalia ſm potentiã ex ꝑte materie ex qua fiunt. Nõ tñ ſic ꝙ actu ſemꝑ tot formẽtur ꝓblemata q̊t ꝓpões. Ad rõnem dubij dr̃. ꝙ licet ſm modũ interrogandi ꝓblema q̃rat de vtraqꝫ ꝑte ꝯtradictõnis tñ ſm rem interrogatã ſolũ querit de vna ꝓpõne q2 ſolũ querit vnã ſub diſiũctõne ad aliam.

Dubitat̃ ſecundo. Utrũ equaliter ſe habeãt premiſſe et cõcluſio in ſyllogiſmo dialectico ſicut in ſyllogiſmo demõſtratiuo Ad dubiũ reſpõdet̃ ꝙ non. quia premiſſe demõſtratiui ſunt cauſe proprie cõcluſionis et ꝯcluſio eſt effectꝰ et hoc in demõſtratõe ꝓpter q̇d Etiã cõcluſio eſt propõ mediata et premiſſe immediate ideo ĩ tali genere demõſtratõis concluſiones non pñt fieri demonſtrantes premiſſas Sed premiſſe ſyllogiſmi dialectici ⁊ ꝯcluſio nõ differũt niſi ſicut magis apparens ⁊ minus apparens. q2 premiſſe ſunt magis apparentes et ꝓbabiles Et q2 illud qđ eſt magis apparẽs vni põt eſſe minus apparẽs alteri et ecõtra Et qđ ẽ magis apparẽs in vno tꝑe põt eſſe minus apparẽs in alio tꝑe iõ in ſyllõ dyalectico premiſſe pñt fieri ꝯcluſiones et ecõtra.

Ad rationes. Ad primã patet ſolutio ex dictꝫ Et ad confirmationem prime dicitur ꝙ ſpecies nõ predicatur de ſe ipſa ſiue de proprio predicatione ordinata que requiritur ad propoſitionem terminabilem per artem dyalecticam. Ad tertiam dicitur ꝙ ex genere et differentia fit vnum ſicut ex actu et potentia ⁊ ſic definitio bene eſt vnũ predicatũ habens ſp̄lem modum inherendi diſtinctum ab alijs.

Dicendũ aũt quid terminus. quid proprium. quid genus. quid accidens Eſt aũt terminus quidẽ oratio quid eſt eſſe rei ſignificans. Aſſignatur aũt aut oratio ꝓ nomine. aut oratio ꝓ oratione. Poſſibile eñ et eorum que ſub oratione ſignificant̃ quedam terminari. Quicũqꝫ autem quolibet modo nomine aſſignationem faciunt: manifeſtum eſt quoniam nõ aſſignant huius rei definitionem. eo ꝙ omnis diffinitio eſt oratio quedam Definitiuum tamen et huiuſmodi ponendũ. vt quoniam bonũ eſt idem quod honeſtum. Similiter aũt et vtrũ idẽ ſenſus et diſciplina vel diuerſum Etem̃ circa diffinitõem vtrũ idem vel diuerſum plurima fit attritio. ſimpliciter aũt oĩa definitiua dicãtur quecũqꝫ ſub eadem ſunt methodo cum definitõnibus. Quoniam aũt oĩa (que nunc dicta ſunt) huiuſmodi ſunt palam ex his. Potentes eñ quoniã idem et quoniã diuerſum diſputare. eodẽ aũt modo ⁊ definitiones conari facile poterimus: oſtẽdẽtes eñ q̊niã non idem eſt. interimentes erimus definitionem. non tamẽ conuertitur quod nũc dictũ eſt. non eñ ſufficiens eſt ad conſtruendũ definitionẽ oſtendere idẽ eſſe. tamẽ ad deſtruendum ſufficiens eſt oſtendere quoniã non idem

Querit̃. Utrũ definitio termini ſiue definitionis ſit ſufficiens in qua dr̃ terminus eſt oratio q̇d eſt eſſe rei ſignificans Arguitur ꝙ nõ primo q2 definitio definiret̃ hoc eſſet ꝑ aliam definitionẽ et iterũ illa ꝑ aliaꝫ q2 nõ eſt maior ratio de vna qꝫ de alia. ⁊ ſic eſſꝫ ꝓceſſus in infinitum igitur definitio non definit̃ Secũdo. ſi definitio definiret̃ vel hoc eſſet pro re ſubiecta intentõni vl̃ ꝓ intentione cõmuni. Nõ primũ q2 res ſubiecta intẽtioni eſt quid ꝯplexũ. igitur nõ põt definiri. nec ſcđm. q2 illa intẽtio cõmunis nõ eſt oratio. Igitur definitio data ſibi nõ ꝯuenit Tertio accidẽtia ꝓpria magnã ꝑtẽ ꝯferũt ad ꝯgnoſcendũ ꝙ q̇d eſt. igit̃ indicare q̊d q̇d eſt nõ ſolum ꝯuenit definitioni. et ſic pñs definitio nõ cõuenit ſoli definito In oppoſitũ ẽ phs in textu

Sciendũ primo ꝙ determinato de quatuor p̄dicatis in generali. Cõſequẽter phs determinat de ipſis in ſp̄ali ⁊ p̄mo de definitõe q̃ in textu vocat̃ terminus. Cuius cã eſt. q2 ſicut in magnitudine corꝑali tota q̃titas rei ꝯp̄hendit̃ ꝑ terminos eius ſic ꝙ nihil rei manet extra ꝓprios termĩos eius. Sic etiã definitio ꝯp̄hendit oĩa p̄dicta eẽntialia q̃ ſunt termini eẽntie diffiniti a p̄ma potẽtia vſqꝫ ad vltimũ actũ ita ꝙ nihil eẽntie rei eſt extra ſuã ꝓpriã definitõem. iõ vocat̃ terminus ⁊ inde etiam vocatur definitio quaſi diuerſoꝝ finitio. q2 definituꝫ finit ꝑ diuerſos terminos eſſentie eius.

Sciendum ſecundo ꝙ definitio p̄t capi dupliciter. vnoꝰ ꝓ intentõe ſecũda nõ ſm ſe ſꝫ ſm ꝙ ẽ ꝯcretiua rei. Alioꝰ ꝓ re ſubiecta intentõi vt eſt quedã oratio ꝯpoſita ex genere ⁊ dr̃ña Et q2 accipe definitõnem ꝓ re ipſa abſolute eſt ipſam accipere vt q̊ddã ꝯplexũ. iõ illoꝰ definiri nõ põt q2 ſolius incõplexi eſt definitio Quãuis aliq̇d ꝯplexũ definiri poſſit definitõe deſcriptiua. ꝓut ſignificatur ꝑ aliq đ nomẽ ſimplex ſicut ẽ in ꝓpoſito. Et in hoc differt definitio deſcriptiua a q̇dditatiua. Nã definitio q̇dditatiua ſolum eſt incõplexoꝝ Et ſi etiam accipiat̃ definitio p̄mo modo tunc bene põt definiri nõ tamẽ ſm ſe et abſolute ſꝫ ſm ꝙ eſt ꝯcretiua rei. Ideo pñs definitio neqꝫ eſt rei abſolute neqꝫ intentõnis abſolute ſꝫ intentõnis concretiue rei

¶Cõcluſio p̄ma: licet definitio poſſit capi pro definitõe quid nois deſcriptiua cauſali et q̇dditiua tñ in ꝓpoſito ſolum accipitur ꝓ definitõ q̇dditatiua Probat̃ ꝯcluſio. quia ſola definitio q̇dditatiua ſimpliciter ⁊ abſolute ſcat eſſentiã rei et totum eſſe eiꝰ. Cuius ratio ẽ. q̇a definitio quidditatiua cõtinet genus et deferentiã definiti vt p̄ncipia eẽntialia rei a q̇bꝫ eſt totũ eẽ formale definiti quod eſt eẽ eẽntie definiti. igit̃ ꝯcluſio vera Ex quo ſequit̃ ꝙ in definitõne p̄ſenti nõ capitur eſſe ꝓ eſſe exñtie rei quod eſt actus efficiẽtis et exiſtẽtis ⁊ realiter differt ab eſſentia in oĩbus cauſatis Sꝫ capit̃ ꝓ eẽ eſſentie tantum qđ eſt ex genere ⁊ differẽtia quod quidẽ eſſe eẽntie ſolũ differt ab eſſentia ſm rõnem.

¶Concluſio ſecũda. Et reſpõſiua ad q̃ſitũ. p̄dicta definitio termi eſt ſufficiẽter aſſignata. ꝓbat̃ ꝯcluſio q2 ſufficiẽter explicat naturã definiti ⁊ facit ipm differre ab oĩm alijs p̄dicatꝫ Nã ꝑ hoc ꝙ dr̃ oratio differt definitio a genere ⁊ ꝑ hoc ꝙ dicit̃ quid eſt eẽ rei ſcans differt a ꝓprio ⁊ accidẽte. igitur cõcluſio vera

¶Dubitat̃ p̄mo Utrũ idẽ et diuerſum ſint annexa definitõnis. vt dr̃ in textu. Et videt̃ ꝙ nõ. q2 idẽ genere eſt annexũ generꝫ ⁊ idẽ ſpẽ eſt annexũ ſpẽi Et ſil̃r diceret̃ de ꝓprio et accñte. igit̃ idẽ nõ dꝫ magis dici ãnexum definitõis qꝫ alioꝝ p̄dicatoꝝ. Scđo. ꝓblema de eodem nõ terminant̃ ꝑ ꝯſiderationes datas de predicato definitõis. igit̃ idẽ nõ eſt annexũ definitõis Tertio. idẽ et diuerſuꝫ ꝑtinẽt ad metaphiſicũ. igit̃ nõ ad logicũ Pro dubio ꝯſiderãdũ eſt. ꝙ illa q̃ ſunt eadẽ genere ⁊ etiã ſpẽ nõ ſunt ſimpl̃r eadẽ q2 adhuc pñt habere magnã diuerſitatẽ inter ſe. Sil̃r illa q̃ ſunt eadẽ ꝓprio nõ ſunt eadẽ niſi ſm q̇d. Quia ꝓpriũ et ſubiectũ eius nõ faciũt vnũ ſimpliciter per eſſentiã. Et adhuc minus q̃ ſunt eadem accidẽte. Sꝫ illa q̃ ſunt eadẽ noĩe ⁊ definitõne ſunt eadẽ ſimplicit̃ ⁊ ſm rẽ. ⁊ dr̃ñt ſola rõe. ⁊ de iſto vltimo modo intelligit̃ ꝙ idẽptitas nũeralis eſt idẽptitas ſimpl̃r ⁊ etiã ꝙ idem ⁊ diuerſum eſt annexum definitõnis Secundo conſiderandũ eſt ꝙ idem et diuerſum in definitõne non ſunt duo annexa. ſꝫ vnũ tantũ q2 ꝑ eaſdẽ ꝯſideratões cõſtruitur ꝓblema de eodẽ et deſtruit̃ ꝓblema de diuerſo et ecõtra q2 ſi ꝓbemus ꝓblema de diuerſo ꝓbabimꝰ ꝙ nõ ſunt eadẽ et ꝯſideratões q̇bꝫ ꝓblema de diuerſo cõſtruit̃ valẽt ad deſtruẽdũ ꝓblema de definitiõe. Definitio ei ⁊ definitũ idẽ ſunt eẽntialit̃ iõ ſi oſtẽderet̃ ꝙ ſi aliq̃ ſint diuerſa oñdit̃ ꝙ vnũ nõ eſt definitio alteriꝰ ſed non ſeq̇tur ecõtra ſi ſint eadẽ ꝙ ſit vnũ definitio alteriꝰ Tũc reſpõdetur ad dubiũ ꝙ idem ⁊ diuerſum ſunt annexa definitionis Probat phs duabus rationibus. Prima eſt illud eſt annexũ definitõis ꝑ quod eſt plurimꝰ labor circa problema definitõnis ſꝫ ſic eſt de eodem ⁊ diuerſo.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

q2 ad hoc ꝙ aliq̃d dicaꝛ definitio alicui⁹ alteri⁹ oꝫ pͥmo videre q̃d ſit idem cum eo Secunda ratio quia illud eſt annexum alteri quod terminatur ꝑ eaſdẽ cõſideratiões quibus terminaꝛ alterũ ſed ꝓblemata de eodeꝫ ⁊ diuerſo terminanꝛ ſilibꝫ ↄſideratõibꝫ ſicut terminanꝛ definitionis ꝓblemata. vt patꝫ in vij. hui⁹. igiꝛ. Ad primam rõem dubij dꝛ. ꝙ illa que ſunt eadem genere ſpẽ proprio vel accidente nõ ſunt eadem ſimpliciter. Et ſolũ eſt hic ad ꝓpoſitum de eodẽ et diuerſo ſimpliciter ſcꝫ ſm eẽntiã Ad ſecundam dꝛ ꝙ ꝓblemata de eodẽ terminantur ꝑ ſiles cõſideratões cũ illis q̃ danꝛ de definitõne licet nõ ꝑ eaſdem et hoc ſufficit Ad tertiã dꝛ ꝙ metaphyſicus cõſiderat idẽ ⁊ diuerſum ſm ꝙ ſunt mõi entis abſolute dicti. logicus vero ↄſiderat ip̃a vt ſignificãt inherẽtiã p̃dicati ad ſubiectũ, ⁊ ſubijciuntur ſecũdis intẽtõnibꝫ

¶ Dubitatur ſecundo. quot req̃runꝛ ad hoc ꝙ aliquid dicaꝛ annexũ alicui p̃dicato Ad dubiũ reſp̃õdetur ꝙ tria requirunꝛ. Primũ eſt ꝙ nõ ſit p̃ncipale predicatũ ſed minus principale. Secũdũ eſt ꝙ habeat ſuũ modũ inherendi ⁊ p̃dicandi a p̃ncipali p̃dicato. Tertiũ eſt. ꝙ ꝓpoſitiones in quibꝫ predicatur tale annexum terminentur eiſdẽ ↄſideratõibꝫ ſicut ille de predicato p̃ncipali Ex quibꝫ poteſt elici talis definitio annexi. Annexũ eſt predicatũ minus principale eo cui annectiꝛ nõ totaliter idem cũ ipſo terminabile tñ eiſdem cõſiderationibus ſicut et p̃ncipale p̃dicatum.

Ad rões. Ad primã. dꝛ ꝙ in definitione definitionis eſt ſtatus q2 ip̃ſa datur de definitõne in cõi ⁊ non ꝑticulari definitõe hac. vel illa Nam definitio in cõmuni accepta poteſt ꝑ aliquã ꝑticularẽ definitõnem definiri q̃ amplius definiri non poteſt. q2 definitões ſoluꝫ vniuerſalium ſunt Ad ſecũdam patet ſolutio ex ſecũdo notabili Ad tertiam dꝛ ꝙ licet accñtia a poſteriori et ex ꝑte ↄgnoſcentis cõferant ad ↄgnoſcendũ q̃d quid eſt nõ tñ a priori ⁊ ex ꝑte ↄgnoſcibilis ⁊ hoc modo definitio indicat q̃d eſt eſſe rei. accñs etiã ꝓpriũ nõ eſt oratio ideo ſibi nõ ↄuenit preſens definitio

Propriũ aũt quod nõ indicat q̃d eſt eſſe ſoli aũt inẽ ⁊ ↄuerſim predicatur de re: vt proprium ẽ hominis grammatice eſſe ſuſceptibile. nã ſi hõ ẽ: grãmatice ſuſceptibilis ẽ: ⁊ ſi grãmatice ſuſceptibile eſt. hõ eſt. Nemo eñ ꝓprium dicit quod cõtingit alij ineſſe: vt dormire homini. nec ſi forſitan ꝑ aliqđ tẽpus ſoli inẽ. Si ãt forſitã dicaꝛ aliq̃d taliũ ꝓpriũ nõ ſimpliciter ſed q̃ñ vel ad aliq̃d dicetur. nam a dextris quidem eſſe quãdo ꝓpriũ ẽ. bipes aũt ad aliquid propriũ eſt dictu. vt homini ad equũ ⁊ canem. Oĩm aũt eoꝝ q̃ cõtingunt alij ineſſe nullũ conuerſim predicatur manifeſtũ eſt. non eñ quicq̃d dormit neceſſarium eſt eſſe hominẽ. Genus autem eſt quod de pluribus differentibꝫ ſpecie in eo quod quid eſt predicatur. In eo ãt quod quid eſt predicari talia dicuntur. quecũqꜫ conuenit eum qui interrogatus eſt reddere. quid eſt q̃d propoſitum eſt queadmodum i homine conuenit cum q̇ interrogatus eſt quid eſt q̃d propoſitum eſt dicere animal. Generale ãt eſt vtrum in eodem genere aliud ẽ cum alio vel in diuerſo. nam hmõi ſub eadem methodo cadunt generi. Diſputantes autem qm̃ animal ẽ genus hominis. ſimiliter aũt ⁊ bouis. diſputãtes erimus qm̃ hic ſub eodem genere. Si aũt alterius q̃d eſt oſtenderimus qm̃ genus eſt. alterius aũt qm̃ non ẽ. oſtendentes erimus qm̃ in eodem genere nõ ſunt

¶ Queriꝛ. Utrũ definitões ꝓprij et generis ſint bene aſſignate. In quarũ prima dicitur propriũ eſt quod nõ indicat quid eſt eſſe rei ſoli aũt ineſt et ↄuerſim predicaꝛ de re Et in ſecũda diciꝛ genus eſt qđ de pluribus drñtibꝫ ſpẽ in eo ꝙ quid predicatur Arguitur primo ↄtra primã. q2 illud quod conuerſim predicaꝛ de re ſolum illi cõuenit. ſed ꝓprium non cõuenit vni ſoli ſꝫ pluribꝫ cũ ſit predicabile. igitur male dicitur ꝙ ſoli ineſt et ꝙ predicatur cõuerſim Secũdo cõtra definitõem generis. q2 iſta definitio daꝛ de re vel de intentione. Nõ de re quia quelibet res eſt ſimpliciter in ſuo eſſe. Igitur pluribus differentibus ſpecie cõuenire non poteſt. Nec de intentõne quia hec intentio genus non predicatur in quid de differentibus ſpecie. Tertio. in iſta propoſitiõe homo eſt animal. predicatur aĩal vt genus non tamen predicatur de differentibus ſpecie igitur ⁊c̃. In oppoſitum eſt phs in textu.

¶ Sciendũ primo ꝙ determinato de predicato definitõis Cõſequenter determinat phs de p̃dicato et deinde ꝓprij de p̃dicato generis et accidẽtis Et ꝑ illa que dicuntur in textu poteſt accipi triplex modus ꝓprij Primo modo diciꝛ ꝓprium ad aliquid vt eẽ bipedẽ bipes eñ ꝓprium eſt hoi ↄꝑando ipſum ad habẽtia q̃tuor pedes q2 ꝑ hoc differt ab ipſis. Nõ eſt tñ ꝓpriũ hoi cõꝑando ip̃m ad aues Similiter actu habere grammaticã dꝛ ꝓprium alicui hoi cõparando ipſum ad non habentes Et ſub iſto mõ ↄprehẽdunꝛ duo p̃mi modi poſiti a porphirio in predicabilibꝫ Scđo modo dꝛ ꝓpriũ q̃ñ vt hominẽ caneſcere in ſenectute nã hoi ſoli caneſcere cõuenit nõ tñ ſꝑ. q2 nõ ↄuenit ſibi niſi i ſenectute niſi ꝑ accñs cõtingat in iuuentute Tertio modo dꝛ proprium ſimpliciter vt proprium eſt hominẽ eſſe ſuſceptibilem grammatice. q2 illud cõuertitur cũ homine ſic ꝙ poſito vno poniꝛ aliud et econtra Et de iſto proprio ſolum eſt hic ad propoſitum, ⁊ vt ſic eſt vnũ de quatuor predicatis ⁊ vnum de quinqꜫ predicabilibus Et ex dictis patet ꝙ ex tribus modis poſitis in textu poſſunt elici quatuor poſiti a porphirio. Ideo inter porphiriũ et Areſtotelem non eſt contrauerſia.

Sciendum ſecũdo. ꝙ iſte ꝑticule poſite in definitõne proprij ſcꝫ ſoli ineſſe et conuerſim de re predicari referuntur ad diuerſa. Nam per hoc ꝙ dꝛ ſoli ineſt datur intelligi ꝙ propriũ vni ſoli ſpẽi cõuenit. ⁊ ſic illa ꝑticula ponitur ꝑ ↄꝑatõnem ad ſpẽm. Et per hoc ꝙ dꝛ ↄuerſim p̃dicaꝛ de re daꝛ intelligi ꝙ de quocũqꜫ p̃dicaꝛ ſpẽs et de ipſo p̃dicatur proprium, ⁊ ſic illa ꝑticula ponitur per cõparatõnem ad indiuidua quare iſte due ꝑticule nõ ſuꝑflue ponũtur. Et pro intellectu huius definitiõis ⁊ etiã definiti. ſuppõnũtur ea q̃ de ipſis dicta ſunt in predicabilibꝫ Et ſilr ꝓ intellectu definitõis generis

¶ Concluſio prima. Definitio ꝓprij eſt ſufficienter aſſignata Probatur ↄcluſio. q2 ſufficienter explicat naturã definiti ⁊ facit ip̃m differre ab oĩbꝫ alijs p̃dicatis Igiꝛ ↄcluſio eſt vera.

Cõcluſio ſecũda. Definitio generis eſt ſufficiens. Patꝫ. q2 illud dꝛ p̃dicari in q̃d quod cõuenienter reſpondetur ad interrogatiõem factã ꝑ q̃d. ſꝫ ad interrogatõem factam ꝑ q̃d de pluribꝫ differentibꝫ ſpecie ↄuenienter reſpondetur genus. ergo genus predicatur in quid de differentibꝫ ſpecie.

¶ Dubitatur primo. Utrum differentia generalis ⁊ idem vel diuerſum genere ſint annexa generis. Arguiꝛ ꝙ nõ. q2 drñã ineſt eẽntialiter ⁊ cõuertibiliter. g̃ eſt annexa definitõi. Itẽ arguiꝛ. idẽ genere magis ↄuenit cum eodẽ ſimplr q̃ꜫ cũ genere. g̃ magis dꝫ poni annexum definitõis q̃ꜫ generis. ſicut idem ſimplr ¶ Pro dubio cõſiderandũ eſt. ꝙ idem dꝛ multiplr. ſicut pꝫ ex dictis. Et drñã eſt duplex. Quedã eſt ſpẽalis que cũ ſpecie ſpẽaliſſima ↄuertiꝛ. ⁊ de iſta nõ eſt ad ꝓpoſitum. q2 reduciꝛ ad predicatũ definitõis Alia eſt drñã generalis que cum genere ſubalterno ↄuertiꝛ. ⁊ hec hꝫ eũdem modũ inherẽdi cũ genere. licet aliquo mõ differant quo ad modum p̃dicandi Ideo dictũ eſt p̃us. ꝙ drñã generalis cuꝫ genere eſt ordinanda. Tũc rñdetur ad dubiũ. Primo ꝙ drñã generalis eſt annexa generi. Patꝫ q2 ꝓblemata de differentia generali terminãtur ꝑ eaſdem ↄſideratões ꝑ quas terminãtur ꝓblemata de genere. vt videbiꝛ in quarto huius. Si eñ oſtendaꝛ ꝙ genus de pluribꝫ differentibꝫ ſpecie p̃dicetur in q̃d. de illis poterũt oſtẽdi ea que cũ genere quodãmodo ↄueniũt. vt drñã que eſt cũ eo ↄuertibilis. Dicitur ſecũdo ꝙ idem ⁊ diuiſum genere poſſunt dici annexum generis. Probat phus. q2 ſi diſputantes oſtendam⁹ ꝙ aĩal eſt genus hominis ⁊ bouis oſtendentes erimus ꝙ homo ⁊ bos ſunt eadem genere. Siliter ſi oſtẽdam⁹ ꝙ aĩal eſt genus hominis ⁊ nõ eſt genus lapidis. oſtẽdem⁹ ꝙ homo ⁊ lapis ſunt differentia genere. igiꝛ problemata de eodem ⁊ diuerſo habent terminari ꝑ ↄſideratiões datas de ꝓblemate generis. Nec eſt incõueniens idem predicatum habere plura annexa ſm ꝙ ſunt plura quoꝝ problemata poſſunt terminari ꝑ ↄſideratões datas ad terminandũ problemata p̃dicati p̃ncipalis. ¶ Et ad rõnem dꝛ. ꝙ licꝫ drñã ſpẽalis reducatur ad definitionẽ. tñ generalis reducitur ad genus Idem etiã genere q̃ꜫuis ſm ↄmunitatem p̃dicationis magis ↄuenit cuꝫ eodẽ ſimplr q̃ꜫ cũ genere. tñ quo ad ↄſideratões quibꝫ terminatur magis ↄuenit cum p̃dicato generis

Dubitatur ſecũdo Utrũ ꝓpriũ habeat annexum. Et videtur ꝙ ſic. q2 idem definitõe eſt annexuꝫ definitõis. ergo idem proprio eſt annexum proprij. Ad dubium reſpondetur breuiter ꝙ ꝓprium non habet annexum. quia annexum nõ eſt totaliter nec formaliter idẽ cuꝫ predicato cui annectitur Sed idem proprio non differt a predicato ꝓprij. quia idem eſt querere vtrum aliqua ſint eadem ꝓprio. ⁊ vtrum vnũ ſit ꝓprium alterius vel inſit alteri vt ꝓprium. ⁊ eadem rõne idem accidente nõ eſt annexum p̃dicati accidentis Ad rõnem dꝛ ꝙ idem definitione inq̃ꜫtum ponitur ſub illa intentione definitõis non differt a predicato definitionis. ideo non eſt annexuꝫ eius quia idem nõ reducitur ad ſeipſum. Nam idem eſt querere vtrũ aliqua ſint eadem definitione. ⁊ vtrũ vnũ ſit definitio alterius. ſed idem ſimpliciter poſitum ſine determinatione eſt annexum definitõis

¶ Ad rationes. Ad primam dicitur ꝙ licet proprium vni ſoli ſpeciei ↄueniat. tamen ſibi cõuenit vt eſt inclinata ad ſua indiuidua. ideo de pluribꝫ predicari poteſt. ¶ Ad ſecũdaꝫ dicitur. ꝙ hec definitio datur de re ſubiecta intentioni. pro quanto ip̃ſa res q̃ꜫtum ad ſuuꝫ eſſe intelligibile eſt in intellectu vt comparatur ad ſua inferiora in quibꝫ eſt ⁊ a quibꝫ participatur. ¶ Ad terciam dicitur ꝙ licet in vna ꝓpõne genus ſolum predicetur de vna ſola ſpecie. tamen in pluribus predicari poteſt de pluribus ſpeciebus

Accidẽs aũt nihil eſt qđ nihil horũ eſt neqꜫ definitio. neqꜫ ꝓpriũ. neqꜫ genus. ineſt aũt rei. Et qđ ↄtingit ineſſe cuilibet vni ⁊ eidẽ ⁊ nõ ineſſe. vt ſedere ↄtingit ineſſe alicui eidẽ ⁊ non ineſſe: ſiliter aũt ⁊ album eẽ. nam idẽ nihil prohibet quãdoqꜫ album quãdoqꜫ nõ album eẽ Eſt aũt accidẽtis ſecũda definitio melior. nam prima dicta nccãrium eſt ſi debꝫ quis intelligere p̃ſcire q̃d eſt definitio genus ⁊ ꝓprium. Scđo aũt ꝑ ſe finita melior eſt ad cognoſcẽdum q̃d ẽ. quod dꝛ ꝑ ſe Adiacẽt auteꝫ accñti ⁊ que ad ſe inuicẽ ſunt comparatiões quolibet mõ ab accidente dicte: vt vtrum pulcrum vel bonum. aut qđ expedit ſit magis eligenduꝫ. ⁊ vtrũ q̃ eſt ſm virtutem aut ſm frugalitatem ſuauior vita. et quicq̃d aliud eſt ſimiliter his dictum. in oĩbꝫ eñ talibꝫ magis p̃dicatũ accidit q̃ſtio fit. Manifeſtũ aũt ex eiſdem qm̃ accñs nihil prohibet et q̃ñ ⁊ ad aliq̃d fieri ꝓprium. vt ſedere cũ accidens ſit quãdo q̃d ſolus ſederit. tũc quãdo proprium erit. nõ ſolo aũt ſedente ad nõ ſedentes ꝓprium. Quare ⁊ ad aliq̃d et quãdo nihil ꝓhibet accidẽs ꝓprium fieri. ſimpliciter aũt proprium accidens nõ erit Non lateat aũt nos. q̃niam q̃ ad ꝓprium et ad genus et accñs oĩno ⁊ ad definitões ↄueniet dici: Oſtendentes eñ q̃niã ſoli nõ ineſt qđ eſt ſub definitione quemadmodũ in ꝓprio. aut qm̃ nõ genus et qđ aſſignatum eſt in definitõe. aut qm̃ nõ ineſt aliqđ eorũ q̃ in definitione dicta ſunt: qđ et in accidẽte dicebatur: interimentes erimus definitõem. q̃re ſm p̃us aſſignatam rõnem oĩa erunt quodãmodo definitiua q̃ enũciata ſunt: Sed propter hoc nõ in omnibꝫ vnã vniuerſalẽ methodum querendũ. neqꜫ eñ facile inuenire hanc ẽ et ſi inueniatur. oĩno incerta ⁊ raro vtilis erit

ad ꝓpoſitum negotiū. Propria aūt in vnoquo
qꝫ determinatoꝝ generū aſſignata methodo
facile ex his q̄ circa vnūquodqꝫ ſunt ꝯuenienti
bus exitus ꝓpoſiti fiat. quare aūt figuraliter q̄
dem queadmodū dictum eſt ꝑus dicendū eſt:
Reliquoꝝ vero que maxime ſunt ſingulis con
uenientia adiungendū definitiua ⁊ generalia
nūcupantes ea pene aūt coniūcta ſunt q̄ dicta
ſunt ad ſingula Primū aūt omniū de eodē
determinādū quotiens dicat̄. Videbit̄ autem
idem vt figuraliter ſic ſumere tripliciter diuidi
aut em̄ numero. aut ſpecie. aut genere. Idē ſole
mus appellare numero q̄dem quoꝝ noīa plu/
ra. res aūt vna. vt tunica ⁊ veſtis. Specie aūt
que cū ſint plura indifferentia. tn̄ ſm ſpēm ſunt
idem. vt hō homini. ⁊ equus equo. nam hmōi
dicūtur ſpecie eadē q̄ ſub eadē ſpecie ſunt. ſimi
liter aūt ⁊ genere dicūtur eadē quecūqꝫ ſub eo/
dem genere ſunt. vt equus hō Videbitur autē
ab eodē fonte aqua q̄ eadē dr̄ habere aliā diffe
rentiam p̄ter dictos modos. non tn̄ ſed hmōi
in eodē ponatur his q̄ ſm vnam ſpēm quolibꝫ
modo dicta ſunt. oīa em̄ talia cognata ⁊ pro
xima ſibi inuicē eſſe vidētur. nam omis aq̄ om
ni aq̄ eadē ſpecie dr̄. eo ꝙ habeat quādam ſimi
litudinē. ab eodē aūt fonte aq̄ nullo modo dif
fert q̄ꝫ ꝙ validioꝛ eſt ſimilitudo. quare nō ſepa
ramus ab his q̄ ſm vnam ſpēm quolibet mo/
do dicūtur. idē maxime aūt indubitāter quod
vnū eſt numero idem ab oībꝫ dici videtur
Solet aūt hic aſſignari multipliciter: ꝓprie āt
et p̄mo quādo nomine aut definitōe aſſignatū
idem fuerit. vt veſtis tunice. ⁊ aīal greſſibile bi
pes homini. Secūdo aūt quādo ꝓprio. vt di/
ſcipline ſuſceptibilis hoī. ⁊ qđ natura ſurſum
fertur igni. Tercio vo quādo accn̄te. vt ſedens
vel muſicū ſocrati. oīa em̄ hec vnū numero vo
lunt ſcare. qm̄ aūt verum eſt qđ nūc dictū eſt
ex ꝑmutantibꝫ appellatōes aliq̄s addiſcet. ſepe
em̄ p̄cipientes noīe vocari aliquem ſedentiū
ꝑmutamus: qn̄ forte nō intelligit his cui p̄cep
tum facimus vel vt ab accn̄te eo magis intel/
ligēte. ⁊ iubemus ſedentē vel diſputantē voca
re ad nos. Palam qm̄ eūdē opinātes ⁊ ſm no
men ⁊ ſm accn̄s ſcare. ergo idē queadmodū di
ctum eſt diuidamus Qm̄ aūt ex ꝑus dictis
ſunt oꝛōnes ⁊ ꝑ hoc ⁊ ad hoc vna q̄dem fides
eſt ꝑ inductōem Si em̄ q̄s ꝯſideret vnāquāqꝫ
ꝓpōnum ⁊ ꝓblematum videbitur aut a defini
tione aut a ꝓprio. aut a genere: aut ab accn̄te fa
ctam eſſe Alia em̄ fides ꝑ ſyll'm eſt. neceſſe ē em̄
oīe qđ de aliquo p̄dicat̄ aut cōuerſim p̄dicari
de re. aut nō. ⁊ ſi cōuerſim p̄dicat̄ definitio vel
ꝓprium erit. nam ſi ſcat q̄d eſt eſſe eſt definitio
ſi aūt nō ſcat ꝓpriū. hoc aūt erit ꝓpriū qđ con
uerſim p̄dicatur nō ſcans q̄d eſt eſſe. ſi aūt nō
ꝯuerſim p̄dicat̄ de re aut ex his q̄ in definitōne
dicūtur aut nō. ⁊ ſi ex his q̄ in definitōe dicū/
tur genus aut drīa erit. eo ꝙ definitio ex gene
re ⁊ differētijs eſt: Si vero nō ex his q̄ in defi
nitōe ponūtur. palā qm̄ accn̄s erit. nam acci/
dens dicebat̄ quod neqꝫ genus neqꝫ definitio
neqꝫ ꝓpriū eſt: ineſt aūt rei. Poſt hec aūt opoꝛ
tet determinare genera p̄dicamētoꝛum in q̄bꝫ
ſunt decē dicte q̄tuoꝛ drn̄e. ſunt autē hec nume
ro decē. q̄d eſt. quale ē. q̄ꝫtum eſt. ad aliq̄d. vbi
qn̄. ſitum eē: habere. facere. pati Semꝑ em̄ ac
cidens ⁊ genus ⁊ ꝓpriū ⁊ definitio in vnoquo
qꝫ hoꝝ p̄dicamētoꝛū erit. nam oēs ꝓpōnes ab
his. aut q̄d eſt. aut q̄le. aut q̄ꝫtum aut alioꝝ ali
q̄d p̄dicamētoꝝ ſcat Manifeſtū eſt aūt ex eiſ/
dem qm̄ q̄d eſt ſcat qn̄qꝫ ſubſtātiam. qn̄qꝫ autē
quale. qn̄qꝫ aliqđ alioꝛū p̄dicamētoꝛū ſcat Nā
qn̄ poſito homine dixerit q̄d eſt qđ poſitū eſt
hominē vel animal ⁊ q̄d eſt dr̄ ⁊ ſubſtantiā ſcat
qn̄ vero coloꝛe albo poſito dixerit qđ poſitū ē
albū eſſe vel coloꝛē q̄d eſt dr̄ ⁊ quale ſcat Simi
ter aūt ⁊ ſi bicubitali magnitudine poſita dixe
rit qđ poſitū eſt bicubitalem eē magnitudinem
et q̄d eſt dr̄ ⁊ q̄ꝫtum ſcat Similiter aūt ⁊ in alijs
vnūqđqꝫ em̄ talium ſiue idē de eodē dicat. ſiue
genus de hoc eodē q̄d eſt ſcat. qn̄ autē de alio
nō q̄d eſt ſcat ſed q̄ꝫtum ⁊ quale vel aliqđ alio
rum p̄dicamentoꝝ Quare de q̄bꝫ ſunt diſpu/
tatōes aut ex quibꝫ hec ⁊ tanta dicta ſunt Quo
aūt ſumemꝰ ⁊ ꝑ q̄ facile poterimꝰ poſt h̄ dōm

Querit̄ vtrum due definitōes accn̄tis ſint bn̄
aſſignate in textu In quarū p̄ma dr̄. accidens eſt qđ neqꝫ
eſt definitio. neqꝫ genus. neqꝫ ꝓprium. ineſt aūt rei. Et ſe
cūda eſt. accidens eſt qđ ꝯtingit eidem ineſſe ⁊ non ineſſe.
¶ Arguit̄ p̄mo ꝙ nō. qꝛ ens certū ⁊ finitū ſolum poteſt
definiri. ſed accn̄s eſt indeterminatū ⁊ infinitum. ergo nō
poteſt definiri. Cum etiā vnius rei vnicū ſit eſſe vniꝰ rei
deberet vnica eſſe definitio ⁊ ſic male definit̄ accidēs dua
bus definitionibꝫ. ¶ Secūdo ſic. negatio nō poteſt aliq̄d
notificare cū ſit de ſe incerta ⁊ indeterminata. ergo prima
definitio accn̄tis eſt inſufficiens. ¶ Tercio ſic. vltima de/
finitio nō ꝯuenit accidēti inſeparabili. Igit̄ nō ꝯuenit oī
ꝯtento ſub definito
¶ Se[...]dū primo. ꝙ d[...]terminato de p̄dica/

to generis. Conſequenter pħus determinat de p̄dicato
accidentis. ⁊ non capitur hic accidens vt diſtinguit̄ ꝯtra
ſubſtantiam. ſed capitur hic accidēs ꝓ accidente cōmuni
qđ nō habet cauſam firmā ⁊ ſtantem in p̄ncipijs ſui ſub/
iecti. ⁊ ſic patꝫ ꝙ ꝓprium non cōtinetur ſub accn̄te qđ hic
definitur. Secūdo pꝫ. ꝙ accn̄s vt eſt vnū p̄dicatum et vt
eſt vnū p̄dicabile eſt idem ſm rem differēs ſolū ſm rōnē
qꝛ dr̄ predicabile rōne modi ſpēalis p̄dicandi de ſuo ſub
iecto. ſed dicitur predicatum ab alijs diſtinctum. eo ꝙ ha
bet modum inherendi diſtinctum ab alijs predicatis. Et
etiā qꝛ vt eſt predicabile de quibuſcūqꝫ ſubiectis p̄dicat̄
ſed vt eſt p̄dicatū non p̄dicat̄ niſi de eis. que ſubijciūtur in
ꝓpoſitiōe terminabili ꝑ artē dialecticā cuiuſmodi ē ſpēs

¶ Sciēdum ſecūdo Q̄ accidēs ꝯuenienter de/
finiri habet ꝑ negatiōem alioꝛum p̄dicatoꝛum. qꝛ alia ſūt
p̄oꝛa ⁊ iam manifeſtata. modo poſterius p̄t notificari ꝑ
negatōem ſui p̄oꝛis iam notificati Alia cauſa eſt. quia acci
dens habet imꝑfectioꝛem modū inherendi q̄ꝫ cetera p̄di/
cata. ideo poteſt notificari ꝑ alia ſicut priuatio notificatur
per ſuū habitū. Tamen illa definitio nō eſt ſimpliciter ne
gatiua. qꝛ vltima particula eius eſt poſitiua in qua dicit̄
ineſt autem rei. ⁊ per hoc denotatur ꝓprius modus inhe/
rendi ipſius accidentis qui eſt ineſſe ſubiecto tanq̄ꝫ aliqđ
extrinſecū. Etiam illa negatio non accipitur ſm ſe. qꝛ ſic
nihil notificaret. ſed accipitur hic inq̄ꝫtum dat intelligere
affirmatōem oppoſitam illi negationi quam negat. Per
hoc em̄ ꝙ dicitur accidens nō eſt definitio neqꝫ ꝓpriū da/
tur intelligi ꝙ nō ineſt ꝯuertibiliter ſed incōuertibiliter. et
per hoc ꝙ dicitur qđ neqꝫ eſt genus. datur intelligi ꝙ non
ineſt eſſentialiter ſed accidentaliter. Ideo ꝑ illas negatio/
nes intelligūtur modi poſitiui inherentie accidentis Alia
aūt requiſita ꝓ intellectu iſtarū definitionū ſuppoſitur h̄
ex libro p̄dicabilium

¶ Concluſio prima Reſponſiua ad queſitum
p̄dicte due definitiones accn̄tis bene ſunt aſſignate. Pro
batur ꝯcluſio. qꝛ ſibi ꝯueniūt ꝯditiones bone definitiōis
et diuerſimode dantur de accidente. Prima em̄ datur de
ipſo ꝑ ꝯparatōem ad alia p̄dicata ⁊ ad ſuū ſubiectū. Se
cūda vero datur ꝑ habitudinem ad ſuam cauſam Per h̄
em̄ ꝙ dicit̄ ꝯtingit denotatur cauſa ipſius accidētis que
eſt variabilis ⁊ nō habet eſſe firmū ⁊ radicatū in ſuo ſub
iecto. Et de iſtis duabꝫ definitiōibꝫ dr̄ pħus ꝙ ſecūda eſt
melioꝛ p̄ma. Probatur p̄mo. qꝛ ad cognoſcendū p̄mam
opoꝛtꝫ p̄cognoſcere quid definitio. quid genus. ⁊ q̄d pro/
prium. Secūda vero eſt per ſe finita. ⁊ terminata ad cog
noſcendum quid per eam dicitur.

¶ Concluſio ſecūda Comparatio ſm magis
et minus eſt annexum accn̄tis. Probatur ꝯcluſio. qꝛ ꝓ/
blemata que foꝛmātur de talibꝫ ꝯparationibꝫ eiſdem ter
minatōnibꝫ terminātur ⁊ eiſdem locis ſicut problema/
ta que foꝛmantur de accidente. Igitur talis ꝯparatio eſt
annexum accidentis. Et ſi obijciatur cōtra hoc qꝛ talis
ꝯparatio poteſt fieri de ꝓprio. vt cum dicitur ꝙ vnus ho/
mo eſt magis riſibilis q̄ꝫ alter. ergo nō eſt annexum acci
dentis plus q̄ꝫ ꝓprij. Reſpondetur ꝙ talis ꝯparatio non
fit de ꝓprio ſm ꝙ ꝓprium eſt quedam naturalis potentia
ſed fit de actu ipſius [...]turalis potentie. ⁊ talis actus eſt
[...]ccidens. Ideo talis [...]mparatio eſt de accidente ⁊ non
[...]ꝓprio ⁊ hec de p̄m[...]

Dubitatur primo Vtrum alia tria p̄dicata
reduci poſſint ad p̄dicatum definitionis. vt dicitur in te/
xtu. Et videtur ꝙ nō. quia ſic non eſſent quatuoꝛ p̄dica
ta. Ad dubiū reſpondetur. ꝙ dupliciter intelligi poſſunt
alia predicata reduci ad definitionem. Vno modo tanq̄ꝫ
annexa eius. ⁊ ſic nō reducūtur ad ipſam. qꝛ vnūquodqꝫ
ipſoꝛum habet ſpēalem modū inherendi ⁊ ſpēales ꝯſide/
rationes per quas terminantur ꝓblemata q̄ de ipſis foꝛ/
mant̄. Secūdo poteſt intelligi ꝙ reducātur ad definitio/
nem ſic ꝙ ꝯſiderationes de ipſis facte requirantur ad ter
minandū problemata de definitōe. Et etiā quia alique
ꝯſiderationes que deſtruūt problemata de ipſis. deſtru/
unt etiam problemata de definitōe. Et hoc modo bn̄ re
ducūtur ad definitōem. ſicut ad p̄ncipale p̄dicatū. ⁊ nō
vt annexa eius. Non tamen ꝓpter hoc eſt intelligendum
ꝙ omnia ſint vnū p̄dicatum. quia non habent vnam ge/
neralem methodum. Quod probat pħus primo qꝛ me
thodus debet eſſe facilis ⁊ faciliter inueniri. ſed non eſt fa/
ciliter inuenire talem methodū que ſit vniuerſalis ad om
nia p̄dicata. g̃ ⁊c̄. Secūdo dato ꝙ talis methodus poſſꝫ
inueniri hoc tamen eſſet raro. ⁊ non eſſet certa. ⁊ tamē me
thodus debet eſſe ꝯmunis ⁊ certa ⁊c̄

¶ Dubitat̄ ſecūdo: Vtrum idem bene diui/
datur in textu ꝑ idem numero. ſpecie. ⁊ genere. Et vtrū
idem numero bene diuidatur per idem nomine. idem de/
finitione. ⁊ idem accidente. Et videtur ꝙ non ratiōe pħi
quia aque ꝓcedentes ab eodem fonte plus ꝯueniūt q̄ꝫ ꝓ
cedentes a diuerſis fontibꝫ. ⁊ tn̄ non ꝯueniūt numerali/
ter ergo inter identitatem numeralem ⁊ ſpecificam eſt alia
identitas. Ad dubiū reſpondetur. ſuppoſitis definiti
onibꝫ modoꝝ eiuſdem que ponūtur in textu. ꝙ p̄dicta di
uiſio eſt ſufficiens. ⁊ eſt diuiſio analogi in ſua analogata.
Primo em̄ dicitur idem de identitate numerali. Secun
do de identitate ſpecifica. Tercio de generica. Q̄ʒ autē
hec diuiſio ſit ſufficiēs probatur per ſufficientiam. qꝛ om/
nis identitas ſumitur ab aliquo p̄ncipio. vel ergo a p̄nci
pio materiali. ⁊ ſic ſunt eadem numero Aut foꝛmali et h̄
dupliciter. vel ſumitur a foꝛma determinabili. ⁊ ſic ſunt
eadem genere. vl' a foꝛma determinata. ⁊ ſic ſunt eadē ſpe
cie. Et determinat hic pħs per modum incidentis de eo
dem. poſtq̄ꝫ reduxit tria predicata ad vnū. ⁊ hoc ideo quia
idem ⁊ diuerſum ſunt annexū definitionis. Secūdo dicit̄
ad dubium ꝙ idem numero bene diuiditur in idem nomi
ne. definitione. ꝓprio. ⁊ accidēte. qꝛ que ſunt eadem nume
ro aut ſunt vnum eſſentialiter aut accidentaliter. ſi p̄mū
hoc eſt dupliciter. vel ſunt penitus eadem. ⁊ ſic ſunt eadē
nomine. vel differūt ſm rōnem p̄oꝛis ⁊ poſterioꝛis. ⁊ ſic
ſunt eadem definitōe. Si accidentaliter hoc eſt duplici/
ter. aut tale accidens ꝯſequitur p̄ncipia ſpēi. ⁊ ſic ſunt ea/
dem ꝓprio. vel p̄ncipia indiuidui. ⁊ ſic ſunt eadem accidē/
te. Et inter iſta ea que ſunt eadem nomine ⁊ definitione
ſunt maxime eadem. qꝛ ſunt eadem ſm rem ⁊ ſm eſſen/
tiā. nō aūt alia. Et h̄ innuit textus ſic dicens. maxime au
tem indubitanter qđ eſt vnū numero ab omnibꝫ videtur
dici. Et licet ſubiectum ⁊ accidens ſint diuerſoꝛum ge/
nerum. tamen faciūt vnum numero. eo ꝙ accidens capit
eſſe ⁊ vnitatem a ſubiecto. Et ꝙ ſint eadem numero ma/
nifeſtat pħus. qꝛ illa ſunt eadem numero per quoꝛū vnū
deuenit aliquis in cognitōem alterius. ſed per accidens
deuenimus in cognitōem ſui ſubiecti. qꝛ ſi ſeruus ignoꝛet
ꝓprium nomen alicuius ⁊ dn̄s ſuus diceret ſibi ꝙ noſce/

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ret diſputantem vel ſedentē tunc ſeruus venit in cognitionem ſubſtantie. ⁊ hoc nō eſſet niſi ſubiectū ⁊ accidens facerent vnū in numero Ad rōnem dubij dr̄ ꝙ ille aque eiuſdem fontis nō plus couenīūt eſſentialiter q̄ʒ alie. quia omnes aque ſunt eiuſdem ſpēi. ſed magis ɔueniūt in vno accidēte q̄ʒ ille que ſunt diuerſoꝝ fontiū. Nec determinat de eodem analogice. qꝛ ſolum hic ɔſiderat phs idē ⁊ modos eius ſm ꝙ ꝑtinent ad p̄dicatuʒ inq̄ʒtū ab ipſis pt̄ ſumi aliquis modus inherendi

¶Ad rationes. Ad primam dicitur ꝙ licet accñs in particulari ſit incertū ⁊ indeterminatum tamen in vniuerſali eſt certuʒ ⁊ finitū. ⁊ poteſt definiri. Dicitur vltra ꝙ iſte definitōes accidentis nō ſunt q̄dditatiue ſed deſcriptiue diuerſimode date de accidente ¶ Ad ſecūdam patʒ ſolutio ex dictis. ¶ Ad terciā dr̄ ꝙ ſubiectum accidentis pt̄ dupl'r ɔſiderari. Uno mō ſm ſuū ſimplex eſſe ſubſtantiale. ⁊ hoc modo omne accñs eſt ab eo ſeparabile. Alio mō ſm ꝓpriam ɔplexioneʒ eius. ⁊ hoc mō accidens eſt ab eo inſeparabile ſubiecto manēte in tali cōplexione. ſed tamen illa ɔplexio mutari pt̄ licet cum difficultate. Et ita etiā illud accñs qđ talem ɔplexionem inſequitur mutari poteſt. Jdeo inſeparabile nō negat omnem modū ſeparatiōis. ſed dūtaxat difficultatē ſepatōis

Primū igitur determinādū q̄d eſt ꝓpō dialectica. ⁊ q̄d ꝓblema dialecticuʒ. nō eñ omnē ꝓpōnē nec omē ꝓblema dialecticū ponēdū eſt Nullus eñ ꝓponet q̄ mentem habeat qđ nulli videt̄. nec ꝓponet qđ omīb; manifeſtuʒ vel pluribꝫ. nam hec que nō habēt dubitatōnem: illa aūt nemo ponet Eſt aūt ꝓpō dialectica interrogatio probabilis. aut omīb;. aut pluribus. aut ſapientib;. ⁊ his vel omnib; vel plurib; vel maxime notis. nō extranea: ponet eñ aliq̄s qđ videtur ſapiētib; niſi ɔtrariū plurimoꝝ ſit opinionib; Sūt aūt dialectice propōnes ⁊ que probabilib; ſunt ſimilia ⁊ ɔtraria his que vidētur eſſe probabilia ſm ɔtradictiōem protenſa. et q̄cūq; opiniones ſunt ſm artes inuente. Si eñ probabile eſt ɔtrariorum eandem eſſe diſciplinam. ⁊ eſſe ſenſum eundem ɔtrariorum probabile apparebit. ⁊ ſi vnaʒ numero eſſe grāmaticam ⁊ muſicam vnam: ſi autem plures grammaticas ⁊ muſicas plures. omnia enim ſimilia ⁊ cognita hec eſſe videntur. Similiter autē et ea que probabilib; ſunt ɔtraria ſm cōtradictionem protenſa probabilia eſſe videntur. Si eñ probabile ē qm̄ oportʒ amicis bene facere. et qm̄ nō oportʒ amicis male facere probabile eſt. Eſt eñ ɔtrarium quoniā oportʒ malefacere amicis ⁊ inimicis nō oportʒ. ſm aūt ɔtradictionem ꝓtenſa. qm̄ nō oportʒ malefacere Similiter aūt ⁊ ſi oportʒ amicis bene facere: inimicis aūt nō oportʒ. eſt aūt h̄ ſm ɔtradictōeʒ ɔtrarium Nā ɔtrariū eſt qm̄ inimicis benefacere. ſimliter aūt ⁊ alijs. Probabile aūt apparet in parabola ⁊ ɔtrarium de contrario. vt ſi oportʒ amicis benefacere. inimicis male: apparebit ⁊ ɔtrarium hic qđ eſt benefacere. ei qđ eſt inimicis male. vtruʒ aūt ſm veritatem ſe habeat vel nō in his q̄ de ɔtrario dicentur oſtendetur Palam autem qm̄ quecunq; opiniones ſm artes dialectice ꝓpōnes ſunt. Ponet aūt aliq̄s ea q̄ vidētur his que in eis probata ſunt. vt de his que in geometria. vt geometer. de his ꝟo q̄ in medicina. vt medicus.

Querit̄ vtrum definitio ꝓpōnis dialectice ſit ſufficiens. in qua dr̄ Propoſitio dialectica eſt interrogatio probabilis omnib;. aut plurib;. aut ſapientib;. ⁊ his omībus aut plurib; vel maxime notis nō extranea. ¶ Arguitur pmo ꝙ non. qꝛ illud quod interrogatur nō eſt interrogatio. ſed ꝓpoſitio dialectica eſt illud quod interrogat̄ ergo ⁊c̄. ¶ Secūdo ſic. omnis interrogatio eſt dubitabilis. ſed illud qđ apparet omnib; aut plurib; vel ſapientib; nō eſt dubitabile. cum ergo ꝓpoſitio dialectica ſit interrogatio. nō eſt probabilis omnib; aut plurib; ⁊ ſic de alijs ¶ Tercio ſic. quādocūq; poſt definituʒ ponitur definitio ibi eſt nugatio. ſed in iſta definitiōe eſt hmōi. qꝛ ibi ponūtur partes definientis ꝓbabile. igitur iſta definitio eſt nugatoria. Jn oppoſitum eſt phus in textu. Primo videbitur de queſito

¶Scienduʒ primo. ꝙ poſtq̄ʒ philoſoph9 determinauit de quatuor p̄dicatis que ſunt materia remota ſyllogiſmi dialectici. Hic ɔſequēter determinat de ꝓpōne dialectica ⁊ ꝓblemate que ſunt pncipia ꝓxima ei9 et qꝛ ꝓpoſitio dialectica eſt p̄miſſa ſyllogiſmi dialectici. et ꝓblema eſt ɔcluſio eius. ideo pus tractat de propoſitione q̄ʒ de problemate

¶Sciendū ſecūdo ꝙ ꝓpoſitio poteſt dici dialectica dupl'r. Uno mō ex parte ſuoꝝ terminoꝝ. ſcʒ qꝛ fit ex terminis ſcīe dialectice. ⁊ hoc modo ꝓpoſitio dialectica diſtinguitur ɔtra ꝓpōnes phyſicas ⁊ morales. ⁊ ſoluʒ habet fieri in iſta ſcientia Alio mō dr̄ dialectica q̄ʒtum ad modum interrogandi vel ad modū terminandi ipſam ꝑ ɔſideratōes ɔmunes. ⁊ hoc modo hic accipit̄ ꝓpoſitio dialectica. Et ſic ꝓpoſitionū dialecticarū quedaʒ ſunt naturales quedā morales. ⁊ quedam logice. capiendo naturalē ſcientiam ꝓ omni ſcientia ſpeculatiua reali. et moralem pro omnib; ſcientijs practicis. et logicam pro omnib; ſciētijs ſermocinalib;. Nam iſto modo omnis ꝓpoſitio ꝓbabilis fit ex terminis alicuius illarum ſcientiarū. ⁊ in omnib; illis ſcientijs reperiūtur alique ꝓpōnes probabiles que dicūtur dialectice q̄ʒtū ad modū interrogandi vel ad modū ꝓbatōis illaꝝ. Et ſilr̄ dicet̄ de ꝓblemate.

¶Concluſio prima. Nō omnis ꝓpoſitio ē dialectica nec omē ꝓblema eſt dialecticuʒ. Probat̄ ɔcluſio. qꝛ ꝓpōnes que nulli videntur nō ſunt dialectice nec a dialectico interrogantur. qꝛ nullus recte mentis ꝓponeret tales ꝓpōnes Etiā que ſunt omnib; ſimpl'r manifeſte non ſunt dialectice. qꝛ ille nō interrogant̄. Sed ꝓpōnes dialectice a dialectico interrogantur anteq̄ʒ ex ipis fiat ſyllogiſmus Ex quo ſeq̄tur ꝙ ſoluʒ ille ꝓpōnes ſunt dialectice q̄ ſunt ꝓbabiles. hoc eſt q̄ habent apparentiā veritatis cū aliqua dubitatiōe ⁊ partim ignorant̄. Omē eñ dubitabile partim cognoſcit̄ ⁊ partim ignorat̄. qꝛ de illo qđ totaliter cognoſcitur nō fit dubitatio. neq; de illo qđ totaliter ignoratur. qꝛ q̄ nihil ſcit de nullo dubitat

Cōcluſio ſecūda. Et reſponſiua ad queſitū Predicta definitio ꝓpōnis dialectice eſt ſufficiēter poſita. Probatur ɔcluſio ꝑ ɔditōes bone definitōis ⁊ per declaratōem particularū eius. Jn iſta definitōe ponit̄ interrogatio loco generis. Tamen interrogatio pt̄ capi dupliciter Uno mō actiue pro actōe interrogantis Alio modo materialiter ⁊ paſſiue ꝓ orōne interrogata. ⁊ iſto modo ſolū ſumitur hic. Conſequēter ponitur probabilis ad differētiam ꝓpōnis demonſtratiue que eſt neceſſaria. ⁊ nō interrogatio alicuius ꝓbabilis Et ponit̄ omīb; vel plurib;. ad explicandū diuerſos modos ꝓpōnis dialectice ſm diuerſa genera ꝓbabiliū. de quib; videbitur in ſecūdo articulo. Conſequēter ponitur nō extranea ad differentiā poſitionis que eſt extranea propoſitio alicuius phi. ⁊ non probabilis ſimpliciter.

¶Dubitatur primo. De modis ꝓpōnis dialectice Ad dubiū reſpondet̄ ꝙ ſm genera probabilium multiplicant̄ ꝓpōnes dialectice. Jdeo qꝛ tria ſunt genera ꝓbabiliū ſunt tria genera ꝓpōnum. Quedā eñ ſunt ꝓpoſitiones dialectice q̄ ſm ſe ſunt ꝓbabiles. qꝛ ſm ſe hn̄t apparentiā veritatis. vt ꝙ oīs mater diligit filiū ſuū. Quedam aūt ſunt ꝓbabiles ſm ſilitudinē. qꝛ ſunt ſiles ꝓbabilib;. Et hoc dupl'r. qꝛ vel eſt ſimilitudo ad ipſuʒ vel ad ɔtrariū. Exemplū pmi eſt. vt ſi ſit ꝓbabile ꝙ cōtrarioruʒ ſit eadē diſciplina. a ſili ꝓbabile eſt ꝙ ɔtrarioꝝ ſit ideʒ ſenſus. Et ſi ſit ꝓbabilis ꝑ ſile ad ɔtrariū. hoc eſt dupl'r. vel ꝑ ſimile ad ɔtrariū ſimpl'r. vel ad ɔtrariū ꝓtenſuʒ ſm cōtradictōem. ſi pmū vel tales ꝓpōnes ſunt de ɔtrario ſubiecto tm̄. vel p̄dicato ⁊ ſubiecto ſimul. vel de ɔtrario p̄dicato tm̄. Si ad ɔtrariū ꝓtenſum ſm ɔtradictiōem hoc ē dupl'r. vel de ɔtrario ſubiecto tm̄. vel de ɔtrario p̄dicato tm̄. ⁊ nō pt̄ eſſe de vtroq;. vt poſtea patebit. Exemplū ꝙ ſint de ɔtrario ſubiecto tm̄ ⁊ nō ꝓtenſo ſm ɔtradictōem vt oportʒ amicis benefacere ⁊ inimicis benefacere. Et qn̄ ſunt de ɔtrarijs predicatis. vt oportʒ amicis bn̄ facere et oportʒ amicis male facere. Et qn̄q; ſunt ɔtrarie ſm ſubiectū ⁊ p̄dicatū. vt oportʒ amicis bn̄ facere ⁊ inimicis male facere. ⁊ iſte nō ſunt ꝓtenſe ſm affirmatōeʒ ⁊ negatōeʒ Exemplū qn̄ ſunt ꝓtenſe ſm ɔtradictōem ⁊ ſunt de cōtrarijs ſubiectis vt oportʒ amicis bn̄ facere. ⁊ nō oportet inimicis bn̄ facere. Et de ɔtrarijs p̄dicatis. vt ſi ꝓbabile eſt ꝙ oportʒ amicis bene facere. ꝓbabile eſt ꝙ amicis non optet male facere. ⁊ iſte ſunt ɔtrarietates ꝓtenſe ſm ɔtradictōem. nō ꝙ ibi ſit vera ɔtradictio. ſed capit̄ hic ɔtradictio ⁊ etiā ɔtrarietas ɔmuniter. qꝛ oēs nō ſunt eiuſdē ordinis. Tercio mō alique ſunt ꝓbabiles ſm autoritatem vt ꝓpōnes poſite in aliqua arte ab aliquo expto in tali ſcientia. vt ille que ponūtur in geometria vl'in medicina Et ad ɔprehendendū iſtos modos ꝓpōnum ꝓbabiliū ponūtur partes definitōnis probabilis in definitōne propoſitionis dialectice

¶Dubitat̄ ſecūdo: Utrum in preſenti definitione ꝓpōnis dialectice ponat̄ probabilis in recto vel in obliquo Ad dubiū reſpondet̄ breuiter ꝙ in ipſa ponit̄ ꝓbabilis in obliquo. ſcʒ in gtō caſu. ⁊ nō in recto. nam ibi ponūtur ille partes omīb; aut plurib;. vt oſtendat̄ diuiſio ꝓbabilis ad cognoſcendū per hoc diuerſa genera ꝓpōnuʒ dialecticarū. vt oſtenſum eſt. Et hec de ſecūdo

¶Ad rationes Ad primam dicitur. ꝙ patʒ ſolutio ex dictis. ¶ Ad ſecūdaʒ dr̄ ꝙ illud qđ apparet omīb; aut plurib; ſine formidine de oppoſito non eſt dubitabile. ſed illud quod apparet cū formidine de oppoſito. cuiuſmodi ſunt ꝓpōnes dialectice bene eſt dubitabile. Jdeo ꝓpoſitio dialectica bene pt̄ eſſe interrogatio ⁊ eē apparens omnib; vel plurib; ¶ Ad terciam dr̄ ꝙ ibi nō ponūtur ille partes vt oſtendat̄ definitio ꝓbabilis. ſed vt intelligat̄ definitio ꝓpōnis dialectice. ⁊ ad cognoſcendū modos ꝓpōnis dialectice. vt dictum eſt.

Problema aūt dialecticuʒ eſt ſpeculatio cōtendens vel ad electōnem. vel ad fugam. vel ad veritatem: vel ad ſciam. aut ad ipm̄ aut vt amminiculans. aut aliq̄d aliud hmōi. de quo neutro mō opinat̄. aut ɔtrarie plurimi ſapientib;. aut ſapientes plurimis. aut vtriq; idem eiſdeʒ: Quoddam eñ ꝓblematum vtile ad eligendum vel fugiendum. vt vtrum voluptas ſit eligenda vel nō. Quedam aūt ad ſciendum tm̄. vt vtrum mūdus ſit eternus an nō. Quedam vero ipſa quidem per ſe ad neutrum horū amminiculantia aūt ſunt ad aliqua talium. plurima eñ ipſa ꝓpter ſe quidem nō volumus ſcire ꝓpter aliquid autem. vt ꝓpter hoc aliquid aliud cognoſcamus Sūt autem problemata ⁊ de quib; ſunt ɔtrarij ſyllogiſmi. dubitatiōem eñ habet vtrū ſic ſe habeat vel nō. eo ꝙ in vtriſq; ſint rōnes veriſimiles. ⁊ de quib; rōnem nō habemus. cum ſint magna difficile arbitrantes eſſe vnūquodq; aſſignare. vt vtrum mūdus ſit eternus vel nō. naʒ huiuſmodi quereret aliquis. ꝓblemata aūt ⁊ ꝓpōnes vt dictum eſt determinentur Poſitio autem eſt opinio extranea alicuius notorum ſm phiam. vt quoniam nō eſt ɔtradicere quēadmodū dixit Antiſtenes. ⁊ qm̄ omnia mouētur ſm Heraclitum: aut qm̄ vnū eſt ens. quēadmodū melliſſus dicit: naʒ q̄ libet ɔtraria opinionib; ſapientis ꝓferente ſolicitū eſſe ſtultum eſt aut de his de quib; rationem habemus ɔtrariam opinionib; ſapientis vt qm̄ nō omē qđ eſt factum eſt vel eternū. quēadmodum ſophiſte dicūt: nam muſicū grāmaticū eē neq; factum neq; eternum eſt. hoc eñ et ſi alicui nō videatur videbitur vtiq; eo ꝙ rōneʒ habeat. Eſt igitur omīs poſitio quidē ꝓblema

nõ aũt omẽ probl.ma poſitio.eo ꝙ quedam ꝓblematum talia ſunt de quibꝫ neutro mõ opinamur.quoniam autem eſt ⁊ poſitio ⁊ problema palam eſt. Neceſſe eſt em̃ ex his que dicta ſunt ⁊ plures ſapientibꝫ circa poſitiõem dubitare.aut vtroſlibet ſibimet.eo ꝙ opinio extranea quedam poſitio eſt. Pene autem nũc omnia problemata dialectica poſitiones vocantur.differt autem nihil quolibet modo dictuꝫ non em̃ nouũ nomen facere volentes diuiſimꝰ ſic ea.ſed vt non lateant nos que eorum cõtingunt differentie. Non oportꝫ autem omne ꝓblema nec omnem poſitionem conſiderare. ſꝫ quando dubitabit aliquis rõnis indigentium et non pene ſenſus ve.nam qui dubitant vtruꝫ oporteat deos vereri ⁊ parentes honorare vel non pene indigeant.qui vero vtrum ſit nix alba vel nõ eſt ſenſus.neqꝫ em̃ quorum ꝓpinqua eſt demonſtratio.neqꝫ vero quorum valde longe Nam hec quidẽ nõ habẽt dubitatõem.illa vero magis qm̃ ſm exercitatiuam.

Queritur.vtrum definitiones problematis et poſitionis ſint bene aſſignate in textu. in quarum pͥma dicitur Problema eſt ſpeculatio ꝯtendens ad electõnem vel fugam.ad veritatem vel ſcientiam.aut vt ipſum aut vt amminiculans.aut vt aliquid huiuſmodi. Et in ſecũda dicitur poſitio eſt extranea opinio alicuis notorũ ſm phiam. ¶ Arguitur pͥmo ꝯtra pͥmam. qꝛ problema qđ ꝯtendit ad electionem vel fugam eſt problema morale.ſꝫ problema dialecticũ non eſt morale.cum illa inter ſe diſtinguãtur.ergo male dꝛ ꝙ eſt ꝯtendens ad electõnem vel fugam. ¶ Secũdo ſic.dialectica ordinatur ad opinionẽ tanqꝫ ad ꝓprium finem eius.⁊ non ad ſcientiam vel veritatẽ et ſimiliter problema dialecticum.ergo male dicit̃ ad veritatem ⁊ ſcientiam. ¶ Tercio ſic.ꝯtra definitõem poſitionis.quia omnis poſitio eſt problema vt dicit textus. ſed problema ſit propoſitio dialectica.⁊ ꝓpoſitio non eſt extranea opinio.ergo poſitio non eſt extranea opinio. In oppoſitum eſt phus in textu

¶ Sciendũ primo. ꝙ determinato de ꝓpoſitione dialectica. Conſequenter determinat phus de problemate ipſum primo definiens definitione predicta. Et dicitur problema a procul et blema.quod eſt lux.quaſi ꝓcul a luce.quia difficile eſt videre veritatem illius propoſitionis.et dicitur problema ſpeculatio. quia ſicut res viſa in ſpeculo non videt̃ in ſua natura.ſed in ſimilitudine tm̃ Ita etiam res viſa in problemate ſolum videtur ⁊ cognoſcitur per ſua exteriora.hoc ẽ per habitudines locales ideo in definitione problematis ponitur ſpeculatio.nõ tamen capitur ipſa ſpeculatio pro actu intellectus ſpeculantis.qꝛ illo modo ſpeculatio eſt quedaꝫ actio .ſed accipit̃ ꝓ ꝓpõne ſpeculata vel ſpeculabili ꝑ rões ꝯmunes.

¶ Sciendũ ſecũdo ꝙ ꝓblema dialecticum poteſt diuidi dupliciter Uno modo per reſpectum ad diuerſos fines. Alio modo ſm diuerſos modos quibꝫ cognoſcitur a nobis. Et diuiditur primo modo ſic in textu. ꝙ problematum quedam ordinantur ad electionem vel fugam.vt moralia que non querũtur propter ſcire tantũ ſed propter bene operari.vt vtrum voluptas ſit eligẽda vel non. Alia queruntur propter ſcire tantum. vt naturalia.⁊ talia.que ſunt in ſcientijs ſpeculatiuis realibꝫ.vt vtꝝ mundus ſit eternus vel non. Alia ſunt que non queruntur ꝓpter ſe tantũ.ſed vt ſunt adminiculatiua alijs.vt illa que fiunt in ſcientijs ſermocinalibꝫ. Sed ſecundo modo ſumendo diuiſionem.problema ſic in textu diuiditur quia quoddam eſt de quo neutro modo opinamur quod eſt problema neutrum. Quod fit dupliciter. vel propter hoc quia nullam habemus rationem ad aliquam parteꝫ contradictionis.vt vtrum aſtra ſint paria vel non. Uel propter hoc ꝙ habemus rationes eque fortes ad vtramqꝫ partem contradictionis. vt vtrum mũdus ſit eternus vel non. Alia ſunt problemata de quibus habentur contrarie opiniones. Quod fit tripliciter. Nam quedã ſunt de quibus plurimi contrariantur ſapientibus. vt vtrum ſapientia ſit melior diuitijs vel econtra. Alia ſunt de quibus plurimi contrariantur inter ſe ſcꝫ. vulgares. vt vtrũ ars ſutoria ſit melior arte pelliphária. Alia ſunt de quibꝫ ſapientes contrariantur inter ſe.vt vtrum forme ſint inchoate in materia vel non

¶ Concluſio prima. Predicta definitio problematis eſt ſufficiens. Probatur ꝯcluſio.quia ſufficiẽter explicat naturam definiti vnde ibi ponitur ſpeculatio loco generis. Et dicitur contendens. id eſt ſimul tendens ad vtramqꝫ partem contradictionis. Et ponitur ad electionem vel fugã ꝓpter ꝓblemata moralia Et ita capitur hic contendens vt idem eſt ꝙ ſimul tendens.⁊ non certans. quia ſic pertinet ad ſophiſtam. Et dicitur ad veritatem. et ſcientiaꝫ propter problemata naturalia. Et dicitur vel vt adminiculans.propter logicalia. Et dicitur vel vt aliquid huiuſmodi.propter aliqua minus pͥncipalia que aliquo modo ad predicta reducũtur. ⁊ ſic iſta definitio conuenit omibꝫ partibꝫ definitõis problematis. Sed ad videndum de poſitione

Concluſio ſecunda. Predicta definitio poſitionis eſt ſufficiens. Probatur concluſio iſta ſicut precedens. Unde primo dicitur extranea opinio a veritate ſicut eſt opinio Antiſtonis dicentis ꝙ non contingit contradicere. Et opinio Eracliti dicentis.ꝙ nihil mouetur. Et opinio Melliſſi dicentis.ꝙ tantum eſt vnum ens .et per hoc differt poſitio a propoſitione dialectica. Et dicitur alicuius notorum ſm philoſophiam.id eſt expertorũ in aliqua ſcientia. quia non quelibet opinio inexperti dicitur poſitio. Nam vt dicitur in textu ſtultum eſt eſſe ſollicitum diſputando circa quamlibet opinionem Et poſtea dicitur ꝙ non omne problema vel omnẽ poſitioneꝫ oportet conſiderare.ſed illam tantum de qua dubitat aliquis indigens ratione qua poſſit determinare problema. ⁊ nõ illud de quo dubitat aliquis indigentium pena vel ſenſu vt vtrum oporteat deos venerari. vel honorare parẽtes. Talis em̃ pena indiget. vel de quo dubitat aliquis indigentium ſenſu. vt vtrum nix ſit alba vel non.

¶ Dubitat̃ pͥmo Quomõ capitur hic poſitio Pro dubio ꝯſiderandũ eſt ꝙ poſitio poteſt capi tripliciter. vnoᵒ vt eſt quidam ꝑtium ſitus et generatõis ordinatio ⁊ ſic capitur in predicamẽtis. Secũdo mõ accipit̃ ꝓ pͥncipio demõſtratõis .qđ ponit̃ in aliqua ſcia.tãqꝫ aliquid indemõſtrabile ⁊ ſic ſumitur poſitio pͥmo poſteriorũ. Tertio mõ capitur poſitio ꝓ oratõe q̃ ꝓpter rões ꝓbabiles ponit̃ ab aliꝗ reſpondente et hoc modo ſolum ſumitur in ꝓpoſito. Et differt a ꝓblemate. qꝛ ꝓblema eſt obiectũ intellectus diſcurrẽtis ſuꝑ vtrãqꝫ ꝑtem ꝯtradictõis. Poſitio vero eſt obiectũ eius ſm ꝙ ꝑ aliquam rõem ꝓbabilem ſiſtit in vna ꝑte ꝯtradictõnis. Sꝫ iſtoᵒ adhuc poſitio ſumitur dupliciter. vnoᵒ cõiter ꝓ omi propoſitõe ꝓbabili ſicut cõiter accipit̃ ꝓ oi ꝯcluſione reſpõdentis. ⁊ hoc mõ fere oia ꝓblemata poſſent dici poſitiones. Alio mõ capit̃ poſitio ſpecialiter ſolũ ꝓ omi illa ꝓpoſitõne que eſt extranea opinio et ponit̃ ab aliꝗ pho ꝓpter aliꝗs rões ⁊ ſolũ iſto modo hic ſumitur.

Dubitat̃ ſecundo. Quo mõ ſe hñt adinuicẽ poſitio de qua hic agit̃ ⁊ ꝓblema Ad dubiũ reſpõdet̃ cũ textu.ꝙ ois poſitio eſt ꝓblema ſed nõ ecõtra. Primũ patet.qꝛ oẽ illud de quo aliqui ꝯtrarie opinãtur ẽ ꝓblema.ſed de poſitõne diuerſi ꝯtrarie opinant̃ cũ ſit extranea opinio.igit̃ ois poſitio eſt ꝓblema. Scðm ptꝫ.quia omis poſitio ab aliquo opinat̃ ſm actũ.ſed aliꝗd eſt problema de quo neutro modo opinamur.igitur nõ oẽ problema eſt poſitio. Multa em̃ ſunt ꝓblemata que a nullo ponũtur ꝓ aliqua ꝑte ꝯtradictõnis. Et hec de ſecũdo Ad rões. Ad primã dicitur.ꝙ ſpeculatio aut ꝓblema ꝯtendens ad electionẽ vel fugam ex ꝑte ſuorum terminoꝝ eſt morale ſꝫ nõ quãtũ ad modũ interrogãdi eius ⁊ qꝫtum ad modũ quo terminat̃ ꝑ ꝯſiderationes cões ſꝫ ſic eſt dialecticũ Ad ſecundã dꝛ ꝙ licet ꝓblema dialecticũ ordinetur ad opinionem tanqꝫ ad fineꝫ imediatum Tamen ordinatur ad ſcientiam tanqꝫ ad vltimũ finem quem dialecticus primo intendit Et ita dialecticus primo intendẽs ſcientiaꝫ per prius generat opinionem Ad tertiam dicitur ꝙ poſitio non eſt ſimpliciter propoſitio dialectica.ſed poteſt eſſe propoſitio reſpectu illorum qui ponũt eam. Et hec de queſtione.

Eterminatis aũt his oportet determinare quot dyalecticarum rationũ ſunt ſpecies Eſt autem quidẽ hec inductio illa autem ſyllogiſmus.et ſyllogiſmus quidem quid eſt dictum eſt prius. Inductio eſt quideꝫ ad vniuerſalia a ſingularibus progreſſio. vt ſi eſt gubernator eruditus optimus et auriga et omnis qui eruditus eſt acceptus eſt Eſt aũt inductio veriſimilior et planior ⁊ ſm ſenſuꝫ notior et pluribus communius. Syllogiſmus autem violentior vel ad cõtradicendum efficacior. Ergo genera de ꝗbꝫ diſputationes.et ex quibus. dictum eſt queãdmodũ determinent̃

¶ Querit̃. Utrũ tantũ ſint due ſpẽs argumẽtationis Arguitur ꝙ non.qꝛ phs ſcðo prioꝝ ponit quatuor ſpẽs argumentatõis.igit̃ nõ ſunt tantũ due Secundo Boetius in thopicis ſuis ponit quatuor ſpecies argumẽtationis.igitur Areſto.in hoc libro thopicorũ cõſimiliter debet ponere quatuor ſpecies argumẽtationis Tertio. Inductio reducitur ad ſyllogiſmuꝫ vt habet̃ primo priorũ ſed vna ſpecies diſparata non reducitur ad aliam. Igitur nõ ſunt due ſpecies argumentationis ſcꝫ ſyllogiſmus ⁊ inductio. In oppoſitũ eſt phus in textu.

¶ Sciendũ pͥmo. ꝙ poſtqꝫ phs determiauit de ꝑtibus complexis et incomplexis argumentationis Conſequenter determinat de ꝑtibus ſubiectiuis argumentationis et notificat ipſam per diuiſionem. Et eſt iſta diuiſio analogi in ſua analogata. Ex quo ſequitur ꝙ ſyllogiſmus ⁊ inductio in que diuiditur argumentatio non ſunt vere ſpecies ipius argumẽtationis. qꝛ non participant equaliter rationẽ argumentationis. Unde hic non definitur ſyllogiſmus quia definitio eius poſita eſt in principio. Sed inductio ſic definitur a pho. Inductio eſt progreſſio a ſingularibꝫ ad vniuerſalia. ⁊ accipit̃ progreſſio metaphorice. Nam ſicut in motu progreſſiuo ponit̃ pes poſt pedẽ quouſqꝫ mouens veniat ad terminum ad quem. Ita ſimiliter in inductione ponit̃ vnũ ſingulare poſt aliud quouſqꝫ ſit ſufficiens enũeratio ſingularium quo facto ex ſingularibus concluditur vniuerſale. Et ponitur ad vniuerſalia.et non ad vniuerſale ad denotandum multitudinem vniuerſalium ad que poteſt fieri inductio.

¶ Sciendum ſcðo: ꝙ argumentatio põt capi dupliciter. Uno modo vt eſt illatiua tantum ⁊ ſic conſideratur in libro priorum. Et ſic aſſignãtur quatuor ſpecies eius ſcꝫ ſyllogiſmus.inductio.enthimema.⁊ exemplum. Alio modo cõſideratur vt eſt illatiua. ⁊ probatiua et hoc dupliciter. Uel vt eſt applicabilis ad vniuerſalia de quibꝫ poteſt haberi opinio. ⁊ ſic conſiderat̃ in libro Thopicorum Uel pro vt eſt applicabilis ad particularia de quibꝫ poteſt haberi ſuſpitio ⁊ ſic conſideratur in rethorica. Quia tñ boetius ſimul tractat de locis dialecticis et rethoricis.ideo ſimul enumerat quatuor ſpẽs argumẽtationis in ſuo libro thopicorum.

Cõcluſio pͥma. Cõſiderãdo argumẽtatõem vt eſt illatiua tm̃ ſunt q̃tuor ſpẽs argumẽtatõnis. ꝓbat̃ ꝯclõ.qꝛ ois argumẽtatio eſt a toto vel a ꝑte.ſi pͥmũ ħ eſt duplr̃. vel ꝯtracte vel nõ ꝯtracte. ſi pͥmũ ſic ẽ ſylls.qꝛ in ſyllogiſmo minor ꝯtrahit maiorẽ. ſi nõ ꝯtracte ſic eſt enthimema vbi vna premiſſa nõ contrahit̃ ad aliam. Si a ꝑte hoc eſt dupliciter vel a ꝑte ad totum ⁊ ſic eſt inductio vel a ꝑte ad ꝑtẽ ⁊ ſic eſt exemplum.

¶ Concluſio ſecunda. Tantũ ſunt due ſpẽs argumẽtatõis dialectice ꝯſiderando argumẽtatõem vt eſt illatiua ⁊ ꝓbatiua.ſcꝫ ſylls ⁊ inductio. ꝓbat̃ ꝯclõ.qꝛ ois argumẽtatio vel ꝓcedit a magis vli ad minus vniuerſale.et ſic eſt ſyllogiſmus vel procedit a ſingularibꝫ et ſic eſt inductio. Uel ſic. omnis argumentatio procedit ex notioribus vel igitur ex notioribus ſimpliciter. et ſic eſt ſyllogiſmus vel ex notioribus quo ad nos et ſic eſt inductio Ex quo patet ꝙ ſyllogiſmus et inductio inter ſe differunt. vt dicitur in textu. quia inductio eſt veriſimilior et planior ⁊ a pluribus cognoſcibilis.quia ſingularia cognoſcuntur per ſenſum et omnes vtunt̃ ſenſitiua cognitõne. Sed ſyllogiſmus eſt violentior.qꝛ ma

gis neceſſario infert ꝯcluſionē et ad ꝯtradicendū efficacior eſt. q2 ꝑ ipſum ſyllogiſtice ꝯcludit̄ om̄e genus ꝓpoſitionis. Et dicit̄ inductio planior tranſſumptiue. q2 ſicut planū ꝓprie dicitur cuius vna pars nō ſuꝑeminet alteri. ita in inductōe vna ꝓpō ſingularis nō ſuꝑeminet alteri. q2 nō eſt notior ſed ſic nō eſt de ſyllogiſmo.

Dubitat̄ primo. Utrū inductio ꝑtineat ad ſenſum vel ad intellectum Et vtrū in inductōe oporteat enūerare oīa ſingularia. Et videt̄ ꝙ nō p̄mo de primo q2 inductio ꝓcedit ex ſingularibus que ab intellectu nō cognoſcūtur ⁊ ad vniuerſalia que non pn̄t cognoſci ꝑ ſenſum. igitur inductio nō ꝑtinet ad intellectū tantum. nec ad ſenſum tm̄. Scd̓o arguit̄ de ſcd̓o. q̄a ſingularia ſunt infinita. igit̄ nō pn̄t oīa enumerari. Ad dubiū rn̄det̄ ꝙ inductio ꝑtinet ad intellectū nō ſm̄ ſe acceptuꝫ ſed reflexū ad ſenſum vel ymaginatōem. Cū eīm̄ intellectus reflectit̄ ſuꝑ phantaſiā in qua ſunt phantaſmata rerū ſenſibiliū reflexe cognoſcit ſingularia. Et nō directe q2 illud qd̓ ab intellectu directe cognoſcitur eſt vl̓e. Nā qd̓ quid eſt rei materialis eſt obiectū noſtri intellectus. vt habetur tertio de aīa Pro ſecūda ꝑte dubij notandum eſt. ꝙ aliqua ſunt vl̓ia actu habentia plura ſuppoſita. Alia vero hn̄t vnū tm̄. Etiam eſt duplex ſingulare. ſcꝫ in reſpectu ſicut minus cōe reſpectu magis cōis ⁊ ſingulare ſimpl̓r vt ſunt indiuidua vl̓ium Quoddā eſt etiā vl̓e voce tm̄ vt canis. Aliud opinione tm̄ vt deus Aliud ymaginatōne tm̄ vt chymera. Aliud eſt vl̓e ſm̄ aptitudinē ſue nature. et tale qn̄qꝫ habet plura ſuppoſita i actu et qn̄qꝫ vnū tm̄. Et ſi habeat plura hoc pōt eſt ſil̓r vt hō vel ſucceſſiue tm̄ vt fenix. Et ad ꝯphendēdū oīa iſta vniuerſalia in definitōne inductōnis ponit̄ ad vl̓ia. Tūc reſpondet̄ ad ſecundā ꝑtē dubij ꝙ ſi vl̓e actu habeat plura ſuppoſita ad ſufficiētē inductōem oportet enūerare oīa ſingularia aliqua. ſcꝫ formaliter ⁊ aliqua cū illa ꝑticula. et ſic de alijs. Quia ſi nō om̄ia enumerarent̄ ꝯmitteret̄ fallacia ꝯn̄tis ab inſufficienti inductōne ſingulariū. Sꝫ ſi vl̓e habeat vnuꝫ ſuppoſituꝫ oportet ip̄m accipere cum illa ꝑticula ⁊ nō ſunt plura. et ꝑ hoc patet reſpōſio ad dubium ⁊ ad rōnes dubij.

¶ Dubitat̄ ſecundo. Quare areſtoteles nunc diuidit argumentatōem dyalecticā. ⁊ prius definit ſyllogiſmū dialecticū. cum tamen diuiſio generis debeat precedere definitionem ſpeciei Ad dubiū reſpondet̄ ꝙ p̄us poſuit definitōem ſyllogiſmi dyalectici vt oſtendat differentiaꝫ eius ab alijs ſyllogiſmis. ⁊ nūc ſm̄ ordinē debitum diuidit argumētationem dialecticam. priuſq̄ꝫ determinet de ꝑtibꝫ ip̄am conſtituentibus vt ſciatur q̄t ſunt ſpecies ei᷒. Prius eīm̄ erat diſtinguere argumētatiōem dialecticā a nō dialectica q̄ꝫ diſtinguere argumētatōnes dialecticas inter ſe.

Ad rōnes Prima ſoluta eſt ex dictis Ad ſecūdam dr̄ ꝙ boetius cū ſua dialectica tradidit rethoricam ideo enūerat ſpēs argumentatōis q̄ rethori ꝯueniūt ſcꝫ Enthimema et exemplū Et etiā illas q̄ dialectico ꝯueniūt. ſcꝫ ſyllogiſmū ⁊ inductōem. Sꝫ Areſto. facit dialecticā [illegible]ctā a rethorica. iō ſolū enūerat ſpēs argumētatōni[illegible] ꝯueniūt dialectico. ſub q̄bꝫ etiā alie due ꝯtinent̄ [illegible] parū faciāt ad ꝓpoſitū vt enthimema ſub ſyll̓o cō[illegible]. et exēplū ſub inductōe Ad tertiā dr̄ ꝙ inductio q̄ꝫtum ad ꝟtutē illatiuā reducit̄ ad ſyll̓m quē ꝟtualiter includit. Sed inq̄ꝫtum eſt ꝓbatiua non habet reduci ad ſyllogiſmū q2 ab ipſo nō capit ꝓbabilitatem eius ſꝫ illaꝫ habet q̄a ꝓcedit a notioribꝫ nobis.

Tractatus tertius

Inſtrumēta aūt ꝑ que abundemus ſyllogiſmis ſunt quatuor: vnū q̄dē ꝓpōnes ſumere. ſcd̓m vero quotiēs vnūqd̓qꝫ dicit̄ poſſe diuidere. tercium differētias inuenire. quartū veriſimilitudinis conſideratio Sunt aūt quodāmō tria borū ꝓpōes ſumere. Eſt eīm̄ vnūqd̓qꝫ iſtorum propoſitionem facere. vt qm̄ eligendum eſt qd̓ bonū ē vel ſuaue. vel qd̓ expedit. ⁊ qm̄ differt ſenſus a diſciplina. eo ꝙ hanc quidem amittenti poſſibile eſt rurſus ſumere. illud aūt impoſſibile Et quoniā ſimiliter ſe habet ſanatiuū ad ſanitatem. et euecbumū ad euecbiā. Eſt autem prima propoſitio ab eo qd̓ multipliciter dicitur. ſecūda autē a differentijs. tertia vero a ſimilibus. Ergo propoſitōnes quidē eligendū quotiēs determinatum eſt in propoſitione aut opiniones omnium ꝓponēti. aut pluriū. aut ſapientū. et horꝫ vel oīm vel plurimorū vel notiſſimorū Aut etiam contrarias apparētibꝫ: et quecūqꝫ opiniones ſm̄ artem ſunt. Oportet aūt ꝓtendere et cōtrarias his que apparent ꝓbabiles ſm̄ contradictōnem queādmodū dictum eſt prius.

Utile āt et facere eas in eligendo non ſolū que ſunt ꝓbabiles ſed et ſimiles eis. vt qm̄ ꝯtrariorum eadē diſciplina. nā et idē ſenſus. ⁊ qm̄ videmus inter ſuſcipientes aliquid nō extramittentes nam et in alijs ſenſibus ſic. Namqꝫ audim᷒ intus ſuſcipientes aliq̄d nō extramittentes: et olfacientes eodē modo. ſil̓r aūt ⁊ in alijs

Amplius quecūqꝫ in om̄ibꝫ vel pluribus vident̄. ſumendum vt p̄ncipiū apparēteꝫ ꝓpoſitionem. ponūt eīm̄ qui nō ꝯſpiciūt in aliquo nō ſic. Eligere aūt oportebit ex ſcriptis rōnibꝫ deſcriptōnes aūt facere in vnoquoqꝫ genere ꝓponētes extra. vt de bono aut de aīali. ⁊ de bono quidem omni incipientes ab eo qd̓ quid ē:

Aſſignare autem et ſingulorum opiniones vt qm̄ Empedocles q̄tuor dixit corporꝫ elemēta eſſe. ponet āt aliq̄s qd̓ ab aliq̄ ꝓbabili dictuꝫ eſt. Sunt aūt vt figuraliter ſic complecti ꝓpoſitionū et problematum ꝑtes tres. nam alie ſunt ethice propoſitōnes. alie phiſice. alie logice. Ethice autem ſunt vt hmōi: vt vtrum oporteat parentibus magis aut legibus obedire ſi diſſentiant. Logice vero vt quoniam contrariorum eadem eſt diſciplina vel nō Phiſice vt vtrum mundus ſit eternus vel non. ſimiliter aūt et ꝓblemata. Quales autē ſunt ſingule earum que dicte ſunt definitionem nō facile aſſignare de eis. ea autem que per inductionem eſt conſuetudine tētanduꝫ cognoſcere vnāquāqꝫ earum ſm̄ predicta exempla. Conſideranti ergo ad ꝑ hiam q̄dem ſm̄ veritatem de his negociandū dylectice ad opinionē. Sumendū autem q̄ꝫ maxime vniuerſales om̄es ꝓpoſitiones. vt qm̄ oīm oppoſitorū eadem eſt diſciplina ⁊ deinde qm̄ ꝯtrariorū et qm̄ ad aliquid. eodem autem modo et ipſa rurſum diuidenda ſunt donec cōtingit diuidenduꝫ. vt qm̄ boni et mali et albi et nigri et frigidi ⁊ calidi. ſimiliter autem et in alijs hec de propoſitionibus ſufficiant dicta Quotiēs autem negotiandū nō ſolū quecūqꝫ dicuntur ſm̄ diuerſitatis modum ſed et rationes eorum tentandum aſſignare. vt ſi ſolum qm̄ bonum alio quidem modo dicitur iuſticia et fortitudo euechimū et ſanatiuum alio modo. Sed quoniam ⁊ hec quidem eo ꝙ ipſa qualia quedam ſunt. hec autem eo ꝙ ꝑfectiua alicuius. ⁊ non in eo ꝙ qualia quedam eadem ſunt

Similiter aūt et in alijs. Utrū autem multipliciter aut ſimpliciter ſpecie dicūtur poſt hoc ꝯſiderādū Primū q̄dē in ꝯtrario perſpicienduꝫ ſi multipliciter ſiue nomine ſiue ſpecie diſſonent. q̄daꝫ eīm̄ ſtatim et noībꝫ diuerſa ſt̄ vt acuto in voce quidem contrariū eſt graue in magnitudine obtuſuꝫ. pat3 ergo qm̄ contrarium acuto multipliciter dicitur. ſi aūt hic et acutum. naꝫ. ſm̄ horum vtrūqꝫ diuerſum erit cōtrarium non eīm̄ idem acutum obtuſo et graui erit cōtrarium vtriqꝫ eīm̄ acutū eſt cōtrarium Rurſum graui quidem in voce acutum erit cōtrarium in magnitudine leue quare multipliciter graue dicitur eo ꝙ cōtrariū. Sil̓r autē et bono ei q̄dē qd̓ eſt in aīali fedū. ei vero q̄d ē in domo peſtilens. q̄re eq̄uocū bonū. In q̄buſdā autem noībꝫ quidem nihil diſſonat ſpecie autem manifeſta eſt in eis differentia ſtatim vt in albo et nigro, vox āt alba et nigra dicitur. ſimiliter aūt et color. ergo nominibꝫ quidē nihil diſſonat. ſpecie āt manifeſta eſt i eis drn̄a ſtatim nō eīm̄ ſimiliter et color albus dicitur et vox. palā āt et hic ꝑ ſenſum nā eorū q̄ ſunt idem ſpecie idem eſt ſenſus. album autem quod in voce ⁊ colore non in eodē ſenſu iudicabimus. ſed hoc quidem viſu illud vero auditu ſimiliter aūt obtuſum ⁊ acutum in humoribꝫ et magnitudinibus. ſed hoc quidem tactu. illud vero guſtu. nam hec neqꝫ in omnibus diſſonāt. neqꝫ in ſeipſis. neqꝫ in cōtrarijs obtuſum autem vtriqꝫ contrarium. Amplius ſi huic quidem aliquid contrariuꝫ eſt. illi autē nihil. vt ei q̄ eſt a potu delectationi ea (que eſt a ſiti) triſticia contrarium. ei autem que eſt ab eo quod eſt cōſiderare. qm̄ diameter eſt coſte aſſimiter nihil quare multipliciter dicitur delectatio. et ei qd̓ eſt ſm̄ animā amare odire contrariuꝫ eſt. ei autē q̄ eſt ſm̄ corporalem actum nihil. palam ergo qm̄ amare equiuocum eſt. Amplius in medijs ſi huic q̄dem eſt medium aliquid. illi aūt nihil. aut ſi vtriſqꝫ quidem eſt non aūt idem. vt albi et nigri in coloribus fuſcū in voce autem nihil. aut ſi forte raucum queādmodum quidā dicunt raucam vocem medium eſſe. quare equiuocum album ſimiliter et nigrum. Amplius ſi horum quidem plura media. illorum aūt vnum. vt in albo et nigro nam in coloribus plura media. in voce autem vnum ſcꝫ raucum Rurſum autem in eo quod ſm̄ contradictionem opponitur ꝯſiderandum ſi multipliciter dicitur nam ſi hoc multipliciter dicitur et qd̓ huic contradictione opponitur multipliciter dicitur. vt non videre multipliciter dicitur vnum quidem nō habere viſum. alterum autem non vti viſu. Si hoc autem multipliciter dicitur neceſſarium eſt ⁊ videre multipliciter dici. vtriqꝫ enim non videre opponitur quidem vt ei quod eſt nō habere viſum aut illi quod eſt nō vti viſu. Amplius in his que ſm̄ priuationem et habitum dicuntur ꝑſpiciēdum. ſi eīm̄ alterum multipliciter dicit̄ et reliquū vt ſi ſentire multipliciter dicitur et ſm̄ animā ⁊ ſm̄ corpus et inſenſibile multipliciter dicet̄ ⁊ ſm̄ aīam ⁊ ſm̄ corpus Quoniā āt ſm̄ priuationē et habituꝫ opponūtur que nūc dicta ſunt palam eſt eo ꝙ nata ſunt vtrūqꝫ ſenſum habere animalia ⁊ ſm̄ animam et ſm̄ corpus. Amplius in caſibus cōſiderandum nam ſi iuſte multipliciter dicitur. et iuſtum multipliciter dr̄. nam ſm̄ vtrūqꝫ iuſtorꝫ eſt iuſtum. vt ſi iuſte dicitur ⁊ ſm̄ cognitionem iudicare et vt oportet ſimiliter et iuſtum. Eodem autem modo et ſi ſanatiuum multipliciter dicitur et ſanatiue multipliciter dicet̄ vt ſi ſanatiuū quidem dr̄ hoc effectiuum ſanitatis illud autē conſiderandum. illud vero ſignificatiuuꝫ et ſanatiue ſimliter effectiue vel conſeruatiue vel ſignificatiue dicetur Similiter autem et in alijs qn̄ ipſum multipliciter dictum fuerit et caſus multipliciter ab eo dicetur. et ſi caſus et ipſum. Conſiderare autem oportebit genera ſm̄ nomen predicamentorum ſi eadem ſint in omnibus nam ſi non eadē manifeſtum. quoniā equiuocum eſt quod dicitur vt bonum in cibis quidem effectiuuꝫ voluptatis. in medicina aūt effectiuum ſanitatis. in aīa vero

qualem eſſe vt caſtam vel fortē vel iuſtā. ſilr aūt
in hoīe. Aliquotiēs aūt ⁊ qñ vt in tp̱e bonū. bo
nuꝫ eñ dr in tp̱e plerūqꝫ aut q̄ꝫtum vt in medio
cri. dr āt et mediocre bonū bonū quare equiuo
cum bonū. ſilr āt ⁊ albū in corp̱e q̇dē color. i vo
ce aūt bene audibile. ſilr aūt ⁊ acutū. nō āt ideꝫ
ſilr et in oībꝫ dicit̄. nā vox quidē acuta velox ē.
ſicūt dicūt qui ſm nūeros armonici ſunt. angu
lus aūt acutus q̇ minor recto eſt. cultellus aūt ē
acutus. qꝛ acuti anguli eſt. Cōſiderare āt gene
ra coꝝ q̄ ſub eodē noīe ſunt ſi diuerſa et nō ſub
alterna. vt aſinus ⁊ vas ⁊ aīal. diuerſa ei ſm no
men rō coꝝ. nā hoc quidē aīal quale q̇d ſcat: il
lud vero vas quale q̇d. Si āt ſubalterna gene
ra ſunt nō neceſſariū diuerſas eſſe rōnes vt cor
ui aīal et auis genus eſt. qñ ergo dicimꝰ coruū
auē eē et aīal quale q̇d dicimus eundē eſſe. q̄re
vtraqꝫ genera de eodē p̄dicant̄. Silr aūt et qñ
aīal volatile bipes eūdē coruū dicimus. auem
dicimus eūdē eſſe et ſic ergo vtraqꝫ genera pre
dicant̄ de coruo et rō coꝝ. in nō ſubalternis āt
generibꝫ nō accidit hoc neqꝫ ei qñ vas dicimꝰ
aīal ſcamꝰ. neqꝫ qñ aīal vas: Cōſiderare āt nō
ſolū ſi ꝓpoſiti diuerſa ſunt genera ⁊ nō ſubalter
na. ſꝫ oportet in ꝯtrario. ſi eñ ꝯtrariū multipli
citer dr palam qm̄ et ꝓpoſitū Utile aūt et ad
definitōem inſpicere q̄ ex ꝯpoſito fit. vt albo co
lore et alba voce. ꝑempto ei ꝓprio eandē rōem
oportet relinqui hoc aūt nō accidit in eq̇uocis
vt in his que nūc dicta ſunt nā hoc quideꝫ erit
corpus talē habēs colorem. illud āt vox bñ au
dibilis interempto aūt corp̱e et voce nō idē ē in
vtroqꝫ qđ reſtat. oporteret aūt ſi vniuocū eēt al
bum qđ in vtroqꝫ dr. Sepe aūt et in ipſis defi
nitōnibus latet aſſequēs eq̇uocū. quapropter ⁊
in ipis definitōnibꝫ ꝯſiderandū. vt ſi q̇s ꝑfecti
uum vel ſignificatiuū ſanitatis qđ mediocriter
ſe habeat ad ſanitatē dicat eſſe nō deſcenden/
dum. inſpiciens q̇d mediocriter ſm vtraqꝫ dix
erit: vt hoc quidē tantū vt eſſe facere ſanitatem
illud āt tale vt ſignificare qualis q̇dē ſit habitꝰ
Amplius ſi nō ꝯꝑabilia ſm magis vel ſilr vt al
ba vox et alba veſtis. et acutus humor et acu/
ta vox. hec eñ neqꝫ ſilr dicent̄ alba vt acuta. ne
qꝫ magis alterū altero. q̄re eq̇uocū albū et acu/
tuꝫ. nā vniuocū oē ꝯꝑabile. aut ei ſilr dicet̄ aut
magis alterū altero. Qm̄ āt diuerſoꝝ generū et
non ſubalternatim poſitoꝝ diuerſe ſunt ſpēs et
differētie. vt aīal et ſcie. diuerſe āt differētie ho
ruꝫ ꝯſiderādū ſi q̄ ſunt ſub eodē noīe diuerſoꝝ
generū et non ſubalternatoꝝ differētie ſunt vt
acutū vocis et magnitudinis. differt eñ vox a
voce eo ꝙ acuta ſit. ſilr et magnitudo a magni
tudine. quare equiuocū acutū. diuerſoꝝ ei ge/
nerū ⁊ nō ſubalternatī poſitoꝝ diuerſe ſūt drn̄e
Rurſus ſi coꝝ q̄ ſunt ſub eodē nomīe diuerſe
ſunt differētie. vt coloris q̇ eſt in corporibꝫ et q̇
in melodijs. nā eius (q̇ eſt in corp̱ibꝫ) eſt diſgre
gatiuū et ꝯgregatiuū viſus. eius vero q̇ eſt in
melodijs nō eedē differētie q̄re equiuocū color
nā coꝝ ꝗdē nō eedē drn̄e Amplius qm̄ ſi ſpecies
nullius eſt drn̄e. nā hō ⁊ bos nullius eſt dr̄a ſꝫ
ſpēs. ſingulum coꝝ īſpiciēdū ſi coꝝ q̄ ſunt ſub
eodē noīe hoc q̇dē ſpēs eſt illud āt dr̄a. vt albū
q̇dē in corp̱e ſpēs coloris. q̇d āt eſt in voce dr̄a
eſt differt eñ vox a voce eo ꝙ alba. igit̄ de eo
qđ multipliciter dr ꝑ hoc ⁊ hmōi perſpiciendū
Differētias aūt et in ipis generibꝫ q̄ ſūt ad
ſeinuicē cōſiderādū. vt qm̄ differt iuſticia a for
titudine et prudētia a tꝑantia hec eñ oīa ex eo
deꝫ genere ſunt. et ex alio ad aliud ī his que nō
nimiū differūt. vt in quo differt ſēſus a ſcia nā
in his q̄ nimiū differūt manifeſte ſūt oīno drē
Silitudinē aūt cōſiderādū ⁊ in his q̄ ſunt in
diuerſis generibus vt alterū ad alterū q̇dē ſic
aliud ad aliud. vt ſicut diſciplina ad diſciplina
tuꝫ ſic ſēſus ad ſenſatū: ⁊ vt alterū ī altero aliq̇
ſic aliud in alio. vt queādmodū viſus in oculo
mēs in anima. et vt trāquillitas in mari: ſereni
tas in aere. Maxime aūt in his q̄ multū diſtāt
exerceri oportet. facile eñ ī reliquis poterimꝰ
ſimilia cōſpicere Cōſiderādū āt et in ea q̄ ſunt
in eodē genere ſi q̇d omnibus ineſt idē. vt hoi
et equo et cani. nā ſi q̇d ineſt eis idem in eo ſūt
ſimilia Utile autez quotiens dicitur cōſide
rare ad manifeſtationē magis ei quis ſciet q̇d
ponatur palā manifeſto quotiēs dicitur et ad
fieri ſm eandē rem ⁊ nō ad nomen ſyllos. ſi eñi
ſit obſcurū q̄tiens dicitur cōtingit nō ad idem
et qui reſpōdet et qui interrogat ferre intellectū
Manifeſtū āt quotiens dicitur et ad q̇d ferēs
ponat rediculoſus videbitur interrogans ſi nō
ad idem ſermonē faciet. Utile autem et ad nō
peralogiſari et peralogiſare ſcientes eñ quoti
ens dicitur non peralogiſabimur. ſed ſciemꝰ
ſi non ad idem ſermonem faciet qui interro/
gat. et ipſi interrogantes poterimus paralo/
giſare niſi ſcit ſciens ⁊ reſpondet quotiens di/

citur hoc aūt nō in oībꝫ ſemꝑ poſſibile eſt. ſed
qñ fuerit coꝝ que multipliciter dicūtur. alia q̇/
dem vera alia aūt falſa. Eſt aūt nō ꝯueniēs mo
dus hic dialectice: q̄re oīno verēdū dialecticis
hmōi ad nomē diſputare. niſi q̇s aliter nō poſ/
ſit de ꝓpoſito diſputare. Differētias aūt vtile
inuenire ad ſyllogiſmos de eodem et diuerſo ⁊
ad cognoſcēdū q̇d eſt vnūqđqꝫ. Qm̄ aūt ⁊ ad
ſyllos de eodē et diuerſo vtile manifeſtum eſt
Inuenientes aūt drām ꝓpoſitoꝝ qualibet oſtē
dentes erimus qm̄ nō idem. Ad cognoſcendū
aūt q̇d eſt eo ꝙ ꝑ ꝓpriā ſubſtātie cuiuſqꝫ rationē
his que circa vnūqđqꝫ ꝯuenientibꝫ differētijs
ſeparare ſolemus. Similitudinis aūt ſpecula
tio vtilis eſt ⁊ ad inductiuas rōcinatōnes ⁊ ad
ſillos ex hipotheſi. ⁊ ad definitionū aſſignatio
nem. Ad inductiuas rōcinationes eo ꝙ circa
ſingula in ſimilibus inductōne vniuerſale ag/
gredimur inducere. non eñ facile eſt inducere
ignorantibꝫ ſilia. Ad ſyllogiſmos aūt ex hipo/
theſi eo ꝙ ꝓbabile eſt queādmodū in vno ſimi
lium ſe habere ſic in reliquis. quare ad qđlibet
eorum diſputare poterimus ſi precōfitebimur
queādmodū in his ſe habet ſic in ꝓpoſito ſe ha
bere. oſtendentes aūt illud et ꝓpoſitum ex hi/
potheſi oſtendentes erimus. ſi eñ monſtraue/
rimus q̄ño in his ſe habet ſic ⁊ in ꝓpoſito ſe ha
bere demonſtrationem facimus. Ad definitio
num aſſignationē eo ꝙ potētes cōſpicere q̇d in
vnoquoqꝫ idē nō dubitabimus in quid opor/
teat genus definientes ponere ꝓpoſitum. nam
cōmunium qđ maxime in eo quod quid eſt pre
dicat̄ genus eſt. Silr in multū diſtātibꝫ vtilis
ad definitōnes ſilitudinis conſideratio. vt qm̄
idē trāquillitas in mari et ſerenitas ī aere. vtrū
qꝫ eñ quies. ⁊ qm̄ pūctum in linea ⁊ vnitas in
numero vtrūqꝫ eñ pricipiū: quare cōmune in
oībus genus aſſignantes opinabimur nō ex/
tranee definire: pene aūt et determinantes ſic
ſolent aſſignare. nam et vnitatem principium
numeri et punctum principium linee decet eſſe
Manifeſtum ergo qm̄ ad cōmune vtroꝝ/
qꝫ genus ponunt. Inſtrumenta autem per que
ſyllogiſmi fiunt hec ſunt. loci autē ad quos vti/
lia ſunt predicta hi ſunt.

¶Querit̄. Utrū quatuor ſint tantū inſtru/
menta abundandi in ſyllogiſmis dialecticis. ſcꝫ propoſi
tionū ſumptio. Multiplicis diſtinctio Differentiarū in/
uentio et Similitudinis ꝯſideratio Arguit̄ primo ꝙ
nō qꝛ nulla ſunt inſtrumēta abundandi in inductionibꝫ.
neqꝫ in demōſtratōibꝫ. igitur a ſimili nulla ſunt inſtumē
ta ꝓ ſyllis dialecticis Scđo ſumptio ꝓpoſitionū ē de
neceſſitate ſillogiſmi dialectici. igitur nō eſt inſtrumentū
abūdandi in ſyllogiſmis dialecticis. Cōſequentia tenet
qꝛ inſtrumētum de neceſſitate nō includit̄ in eo cuius eſt
inſtrumentū. Tertio. multiplicis diſtinctio pertinet
ad ſophiſtam. Et drn̄arū inuentio. ⁊ ſimilitudinis ꝯſi/
deratio ꝑtinent ad metaphiſicū. igitur nō ſunt inſtrumē
ta abūdandi in ſyllogiſmis dyalecticis.
In oppoſitum eſt phyloſophus in textu.

¶Sciendū primo ꝙ determinato de argumē
tatōe dialectica et de ꝓncipijs eius. Cōſequēter deter/
minat phs de inſtrumētis quibꝫ aliquis pōt abundare
in ſyllogiſmis dialecticis. Unde ſicut inſtrumentū dr il
lud ꝑ qđ iuuat̄ artifex in executōne ſui finis. vt ſecuris ē
inſtrumētum domificatoris. Ita illa ꝑ que dialecticus
ꝓmpte ⁊ faciliter pōt multiplicare ſillogiſmos ad aliq̇d
ꝓpoſitū tranſſumptiue dicunt̄ inſtrumēta dialectica Nā
illud eſt finis dialectice vtentis Et qꝛ iſtud fit ꝑ ſumptī
onem ꝓpoſitionū ⁊ ꝑ alia enumerata. ideo illa dicūtur in
ſtrumēta abūdandi in ſillogiſmis dialecticis. Unde ꝓ
poſitionū ſumptio aliter ordinat̄ ad argumētatōem dia/
lecticā. et aliter alia inſtrumēta Quia ſumptio ꝓpoſitio
num immediate ordinat̄ ad ipas argumentatōnes mul
tiplicandas. Sed alia inſtrumenta imediate ordinātur
ad ſumptōnem ꝓpōnū ⁊ ꝯſequēter ad ſillogiſmos dia/
lecticos. Quod ꝓbat phs ꝑ exempla ꝓmo de multipli
cis diſtinctōne. vt ſi fiat diſtinctio an bonū ſit eligenduꝫ
qꝛ vel bonū capit̄ ꝓ bono vtili vel ꝓ bono honeſto vel
ꝓ bono delectabili. tūc ſm hāc diſtinctōem plures ꝓpo
ſitōnes ſumunt̄ ex q̄bus poſſumus arguere Et ſilr dicē
dum eſt de inuentōe drn̄aꝝ. vt ſi dicamus ꝙ ſenſus ⁊ di
ſciplina drūt. qꝛ poſſibile eſt diſciplinā amiſſam iterū re/
ſumere. ſenſum aūt omiſſum ipoſſibile eſt recuꝑare. Et
ſm ſilitudinis cōſideratōem vt ſi fiat iſta ſilitudo ſicut ſe
hꝫ ſanatiuū ad ſanitatem. ita ſe habet egrotatiuū ad egrē
tudinē. ibi eſt ſumptio ꝓpoſitionū ex ꝯſideratione ſilitu/
dinis. Unde abūdare in ſillogiſmis ꝑ iſta inſtrumenta
nihil aliud eſt q̄ꝫ multiplicare ꝓmpte ſillogiſmos in qua
libet materia.

Sciendum ſecūdo. ꝙ circa predicta inſtru
menta ponūtur alique conſiderationes vt ꝑ ipſas poſſi/
mus abundare in ſillogiſmis. Et primo circa ſumptio
nem ꝓpoſitionū Prima ꝯſideratio eſt ꝙ oportet cōſi
derare definitōem ꝓpoſitiōis dialectice et ſm hoc ſume
re ꝓpōnes que videntur oībꝫ aut pluribus ꝓbabiles
Scđa eſt ꝙ oportet inſpicere ad ꝯtradictoria ꝓbabi
lium q̄ ꝑ oppoſitū improbabilia dicunt̄. et ſic multiplicā
tur ꝓpōnes ꝓbabiles ꝑ locū ab oppoſitis Tertia eſt
ꝙ oportet videre que ſunt ꝓpōnes ꝓbabiles ſcđm artes.
Quarta eſt ꝙ oportet ꝯſiderare que ſunt ꝓpōnes ꝓ
babiles ſiles ꝓpōnibꝫ ꝓbabilibꝫ Quinta eſt ꝙ opor
tet ꝯſiderare vtrū aliqua ꝓpō ſit ꝓbabilis oībꝫ aut plu/
ribus et ſm hoc ſub ea ſumere alias ꝓpōnes ꝓbabiles
Sexta eſt ꝙ oportet ꝯſiderare ad definitōes ⁊ deſcri
ptōnes eorum de quibꝫ diſputamus ⁊ ex ipſis ſumētur
ꝓpoſitiones probabiles. et in hoc fundat̄ locus a defini
tōne Septima eſt ꝙ oportet ꝯſiderare q̄ ſunt ꝓpōes di
cte ab expertis in ſciētijs in quibꝫ diſputamus ⁊ ſm hoc
ſumitur locus ab autoritate Et oēs cōſiderationes p̄di

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL

cte ad tria mēbra reducūtur. vt dicitur in textu. Quia quedam ſunt ethice alie phyſice ⁊ alie logice Et in oibꝫ iſtis generaliter debemus accipe ꝓpōnes maxime vl'es. vt ꝑ diuiſionē eaꝝ poſſimus multiplicare alias ꝓpōnes et de iſtis exempla patēt in textu. Silr circa diſtinctōem multiplicis multe ponūtur ꝯſideratōnes. Prima eſt ꝙ oportet inſpicere ad ꝯtraria termini diſticti ⁊ ſm h̄ multe ſumunt ꝯſideratōnes. qꝛ multiplex qnq3 habet cōtraria ſub diuerſis noibꝫ. et tūc eſt manifeſta ſua multiplicitas vt acuto ꝯtrariatur graue ⁊ obtuſum. Qnq3 habet ꝯtraria ſub eode3 noie ⁊ ſi illa ſunt ad ſenſum manifeſta tunc apparet dr̄ña earū. Et conſequenter apparet ꝙ terminus eſt multiplex. vt albedo in voce ⁊ in colore ꝯtrariatur nigredini in voce et in colore. Quādoq3 vero terminus multiplex ſm ꝙ eſt in vno habet cōtrariū. et ſm ꝙ eſt in alio nō habet Vt delectatōi potus ꝯtrariat triſticia ſitis. ſed delectatōi ſpeculatōnis nihil cōtrariatur Qnq3 vero ſm ꝙ repit in vna ſcatōe inter ipſum ⁊ ſuū ꝯtrariū eſt mediū. ⁊ ſm ꝙ repit in alia nō habet mediu3 Vt inter albū et nigrū eſt mediū in coloribꝫ ⁊ i voce nō. Qnq3 etiam in vna ſcatōne inter ipſum et ſuū ꝯtrariu3 eſt vnū mediū tantū. ⁊ qnq3 plura. vt inter albū et nigꝝ in voce pōt eſſe vnū mediū tm̄ qd̄ eſt raucū vt qdā dicūt Et in coloribus plura mediāt. igitur albū eſt multiplex Secūda ꝯſideratio eſt ꝙ oportet conſiderare ad contradictoriū qꝛ ſi vnū ꝯtradictorioꝝ dr̄ multipliciter ita ⁊ reliquū. Tertia ꝯſideratio eſt ꝙ oportet ꝯſiderare in priuatiue oppoſitis. ⁊ ſi vnū dr̄ multiplr̄. ita et reliquū ſicut ſentire ſm aiam ⁊ ſm corpus habent duplicem priuationem. Deinde ponūtur alique ꝯſiderationes ex ꝑte generū definitionū ſpēꝝ et drāꝝ. Prima eſt ꝙ oportet cōſiderare ſi aliquid reperiat i diuerſis generibus generaliſſimis. qa ſi ſic eſt multiplex Scd̄a eſt. vtrū reperiatur ſub diuerſis generibꝫ ſubalternis. Tertia eſt. vtrum ꝯtraria ad eius multiplicitatem habeāt diuerſa genera Quarta eſt ꝙ oportet ꝯſiderare ad definitōem illiꝰ qd̄ in diuerſis generibꝫ repitur. vtrū illis ꝑemptis in qbus repitur adhuc habeat eandē definitōnem ſicut illud qd̄ remanebit de ſua definitōne ſit idem qd̄ prius. Quinta eſt ꝙ oportet etiam conſiderare ad ꝑtes definitōnis.

Sexta eſt ꝙ oportet ꝯſiderare vtrū aliqua ſit drā diuerſorū geneꝝ Septima eſt vtrū aliqd repertū in diuerſis generibꝫ habeat diuerſas differentias Et vtrū aliqd ſit ſpēs vnius generis ⁊ differentia alterius. quia ſic tale eſſet multiplex. Similiter circa inuentionē differentiarū ponūtur alique conſideratōnes. Prima eſt ꝙ oportet cōſiderare qualiter ſe habent illa q̄ ſunt in eode3 genere et qualiter differūt. Si em̄ aliqd reperiatur in vno genere et non reperiatur in alio. tūc inter ipa non eſt drña. vt ſi velimus videre drñam iuſticie et fortitudinis a prudentia et tꝑantia. oportet videre drñas quas habent in genere virtutis vidēdo quid addūt ſupra virtutem. Secūda eſt. ꝙ oportet conſiderare qualiter ſe habēt illa que ſunt diuerſorū generum et maxime ſi non multum differant. qꝛ ſi haberent magnā ꝯuenientiam facile eſſet eā inuenire. Similiter circa conſideratōes ſimilitudinis due ponunt cōſiderationes. Prima eſt in his que ſunt i diuerſis generibꝫ. quod inſpiciēdum eſt. vtrum ſicut ſe habet vnum ad alterū. ita aliud ad aliud. vt ſicut ſe h3 diſciplina ad diſciplinabile. ita ſenſus ad ſenſatum. et ſicut viſus eſt in oculo. ita mens eſt in anima. et ſicut tranquillitas ē in mari ita ſerenitas in aere Scd̄a eſt circa iſta que ſunt in eodem genere ꝑoportet inſpicere. vtrum in eis reperiatur aliqd idē ſicut in hoie et equo ⁊ cane. ⁊ ſi ſic tūc illa ſunt ſimilia.

Cōcluſio prima Tantū ſunt quatuor inſtrumēta abūdandi in ſyllogiſmis dyalecticis. Probat concluſio. qꝛ oīe inſtrumētum ſe tenet ex ꝑte rei vel ex ꝑte ſermonis Si primū hoc eſt dupliciter vel ſumitur ex diuerſitate rerū et ſic eſt differentiarū inuentio vel ex conuenientia. et ſic eſt ſimilitudinis conſideratio Si ex parte ſermonis hoc eſt dupliciter. vel ex ꝑte ſermonis ꝯplexi. ⁊ ſic eſt ꝓpoſitionū ſumptio. vel ſermonis incōplexi. et ſic eſt multiplicis diſtinctio

¶ Concluſio ſecūda. multiplicis diſtinctio aliter ſpectat ad ſophyſtā et aliter ad dialecticum Similiter differentiarū inuentio et ſilitudinis conſideratio alit ꝑtinēt ad phyſicū ⁊ aliter ad methaphiſicū Probat cōcluſio. qꝛ multiplicis diſtinctio vtilis eſt ſophiſte ad paralogiſandū ſ3 dyalectico vtilis eſt ad nō paralogiſandum et ad ſoluēdum paralogiſmos ⁊ ratiōes ſophiſticas Similiter drñaꝝ inuentio et ſimilitudinis ꝯſideratio ꝑ propria ꝑncipia intrinſeca ꝑtinēt ad metaphiſicā. ſed ꝑ habitudines ꝓbabiles ꝑtinēt ad dylecticum.

¶ Dubitat ꝑmo Que ſunt vtilitates iſtorum inſtrumētorū. Ad dubium reſpondet. primo ꝙ ſumptio propoſitionū immediate ordinatur ad multiplicationem ſyllogiſmorū. et mediate ad ſyllogiſmū dialecticū. et qꝛ vtilitas iſtius inſtrumēti ſatis manifeſta eſt. iō de ipſa non fit mētio in textu. Scd̄o dicit ꝙ multiplicis diſtinctio vtilis eſt ad tria. Primo ad manifeſtandum conceptum propoſitū. qꝛ multiplicitas ſignificatoꝝ ſub vno noie ſepius latet. Secūdo eſt vtilis vt fiat diſputatio ad intellectū ⁊ non ſolum ad nomē Cum em̄ proponitur aliqd̄ multiplex pōt eſſe ꝙ reſpondens capit ipſu3 in vno ſenſu et interrogans in alio. S3 diſtinctōne facta ſi interrogans capiat in alio ſenſu q̄3 reſpōdens dedit tūc talis eſt deridendus Tertio valet ad nō paralogizari ſed ad paralogizare Cū em̄ ſcimus multiplicitatē alicuius dictionis nō poſſumus decipi S3 alium poſſumꝰ paralogizare. Non tamen ſꝑ ſ3 quādo multiplex eſt verum in vno ſenſu et falſum in alio. Sed hec vtilitas non ꝓprie conuenit dyalectico ſ3 magis ſophiſte. qꝛ dyalecticus nō debet paralogiſare niſi quādo nō poteſt aliter de propoſito diſputare. Tertio dicit. ꝙ drñaꝝ inuentio eſt vtilis. Primo ad ſyllogiſmos de eodē et diuerſo. qꝛ cū reperimus aliquam differentiam inter aliqua duo cōcludimus ea non eſſe eadem. Secundo eſt vtilis ad definitionem. quia definitio quidditatiua ex genere et differentia conſtituitur. Dicitur quarto ꝙ ſimilitudinis cōſideratio vtilis eſt ad tria. Primo ad inductiones. quia cum reperimus in aliquibus aliquid eſſe ſimile. tunc poſſumus ex illis per inductionem colligere vniuerſale Secundo eſt vtilis ad ſyllogiſmos ex ypotheſi. id eſt ex ſuppoſitione qui fiunt ex tranſſumptione alicuius ſimilitudinis ad altera3. quia in iſtis ſimile accipitur pro ypotheſi. Nam ratōne ſimilitudinis dicimus quicquid attribuitur vni attribuendum eſſe alteri Tertio eſt vtilis ad definitiones. quia in qualibet definitione primo loco ponitur genus. ideo cum videmus aliquid ſimilir et conuenire multis aſſignamus illud eſſe ſile multis Vt ſi aliqua duo habeant aliquod ſimile per illud poſſunt definiri, tanquam per aliquod propinquum genus. Exemplū textus eſt de tranquillitate in mari et ſerenitate in aere. nā vtrūq3 qetē ſcat. iō qes ꝯuenient dr̄ genꝰ eoꝝ.

Dubitatur. ſcd̄o Utrū ſi vnū oppoſitoꝝ dicatur multiplr̄. ꝙ et reliquū. vt dr̄ in textu circa diſtinctionē multiplicis. Arguit ꝙ nō. qꝛ in ꝑuatiue oppoſitis videre dr̄ multiplr̄. ſc3 de habente viſum et de illo q̄ vtit viſu et cecū vno modo dr̄. Silr in ꝯtrarijs plura ſuppoſita pn̄t eſſe albedinis q̄3 nigredinis. Etiam delectatio dr̄ multiplr̄ ſc3 de corꝑali et intellectuali et tn̄ triſticia ſolū dr̄ de corꝑali. Igit nō oꝑtet ꝙ ſi vnū oppoſitorum ꝯrioꝝ dicat multiplr̄ ꝙ etiā reliquū dicat multiplr̄

Ad dubiū rn̄det ꝙ illa ꝯſideratio eſt vera. pꝫ ꝑmo in ꝯtrarijs. qꝛ ꝯtraria maxime diſtant ſub eodē genere maxime aūt nō pt diſtare niſi vnū ab vno. igit ſi vnū cōtrarioꝝ dicat multiplr̄ et reliquū. Scd̄o pꝫ de ꝯtradictorie oppoſitis. qꝛ vt dr̄ ꝑmo perihermenias vni affirmationi eſt tm̄ vna negatio oppoſita et ecōtra. igitur ſi vnū dicat multiplr̄ ita reliquū. Tercio pꝫ de ꝑuatiue oppoſitis. qꝛ ꝑuatio dt corruptōem habitus ſ3 vniꝰ habitus eſt tm̄ vna corruptio et ecōtra. In relatiue āt oppoſitis nō fit mentio in textu. ſ3 de ipis manifeſtū ē. qa ſunt ſil' natura et ita ſi vnū dicat. multiplr̄ ita et reliquū. Ad rōes dr̄ ꝙ iſta ꝯſideratio eſt vera. nō tn̄ intelligitur quantū ad ſuppoſita. ſed quantū ad ſcata. Et etiā ſi illa oppoſita opponant ſm oīa ſua ſcata et quātu3 ad ſuos modos ſcandi ſpēales. Quia ſi ſolū eſſent oppoſita ſm aliquā rōnem cōem et non ſm ratōnes ſpeciales vnum poſſet dici multipliciter. et aliud non

Ad rōnes Ad primā dicitur ꝙ ſyllogiſmus eſt ꝑncipalior ſpēs argumentatōis dyalectice. iō potiꝰ dantur inſtrumēta abundādi in ſyllogiſmis q̄3 in inductionibꝫ q̄uis inſtrumenta valeant ad inductōes. Dicitur vltra ꝙ demonſtratio ꝓcedit ꝑ ꝓpria et intrinſeca ꝑncipia. iō nō poteſt augeri ꝑ diuerſa media. S3 ſyllogiſmi dyalectici ꝓcedētes ex cōibꝫ ⁊ ꝓbabilibꝫ bn̄ pn̄t multiplicari. Ideo nō reqrunt inſtrumēta abundandi in demonſtratōibꝫ ad multiplicādū ſyllogiſmos. Ad ſcd̄am dr̄ ꝙ ſumptio ꝓpoſitionū ſub forma ſyllogiſmi ē de nccītate ad ꝯſtitutōem ſyllogiſmi. ſ3 ſumptio pluriū ꝓpōnu3 ꝓbabiliū an̄q3 ex ipis ſyllogiſet ſe h3 vt inſtrumentum et nō de neceſſitate ſyllogiſmi. Ad terciam dr̄ ꝙ ſoluta eſt ex dictis in ſcd̄a concluſione. Et hec de queſtione et ꝑ ꝯn̄s de toto ꝑmo libro Thopicoꝝ

Secūdus liber thopicorū.

Unt autē ꝓplematum alia q̄dem vl'ia alia particularia. Uniuerſalia vt qm̄ om̄is voluptas bonū ē et qm̄ nulla voluptas bonu3 Particularia vero. vt qm̄ quedā voluptas eſt bonū ⁊ qm̄ eſt q̄dam voluptas nō bonū Sunt aūt ad vtraq3 genera ꝓplematū cōia vniuerſalia et cōſtructia et deſtructiua Oſtēdentes em̄ et qm̄ oi ineſt et qm̄ alicui inē oñdentes erimus. Silr aūt et ſi qm̄ nulli ineſt oñderimꝰ et qm̄ alicui nō ineſt oñdentes erimus. Primū igit de vl'ibus deſtructiuis dōm eſt eo ꝙ etiam cōia ſunt hmōi ad vl'ia ⁊ particularia qꝛ magis pōnes afferāt in eo quod ineſt q̄3 non in eo qd̄ non ineſt. diſputātes aūt deſtruant

Sit āt difficillimū ꝯuerti q̄ eſt ab accn̄te cōuenientē denoiationē. Nam qd̄ ⁊ non vl'r ꝯtingit in ſolis accn̄tibꝫ. nā a diffinitōe ⁊ ꝓprio et a generāte neceſſariū eſt cōuerti denoiationē. nā ſi ineſt alicui aial greſſibile bipes eē conuertētē erit verū dicere qm̄ aial greſſibile bipes ē. Silr āt et a genere. ⁊ nā ſi aial ineſt alicui. aial ē eodem mō et in ꝓprio Si em̄ inē alicui grammatice ſuſceptibile eſſe grāmatice ſuſceptibile ē Nihil em̄ hoꝝ ſm qd̄ ꝯtingit ineē vl' nō ineē. ſ3 ſimplr̄ ineſſe vl' nō ineſſe. In accn̄tibꝫ āt nihil ꝓhibet ſm quid ineē vel non ineē. vt albedinē vel iuſticiā. q̄re nō ſufficit oñdere qm̄ ineſt albedo vel iuſticia ad oñdendū qm̄ albꝫ vel iuſtus eſt.

Habet em̄ dubitatōe3 qm̄ ſm quid albꝫ vel iuſtus ē. quare nō ē nccāriū i accn̄tibus cōuerti

Determiari āt oꝫ peccata q̄ ſūt in ꝓblematibꝫ qm̄ duo ſunt vel in eo qd̄ mētiūt vl' in eo qd̄ poſitā noiatōe3 trāſgrediūt. nā mētiētes ⁊ q̄ nō inē alicui ineē dicūt peccāt ⁊ q̄ noibꝫ extraneis res appellāt vt plantā hoiem trāſgrediūt poſitā nominationem

Circa ſcd̄m librū thopicoꝝ. Queritur ꝑmo. Utꝝ inter ꝓblemata q̄tuor p̄dicatoꝝ. ſit ꝑmo determinandū de ꝓblemate accn̄tis. Arguit ꝙ nō. ꝑmo. qa definitio eſt ꝑmū et ꝑncipalius inter p̄dicata. igit ꝓblema definitōis ē ꝑus ꝓblemate accn̄tis. et ꝑ ꝯn̄s de ipo ꝑus dꝫ determinari Scd̄o. in ꝑmo libro ꝑus determinauit ph̄s de definitōe q̄3 de accn̄te. igit etiā in h̄ libro ꝑus dꝫ determinare de ꝓblemate definitōnis q̄3 de ꝓblemate accn̄tis Tercio. ꝓblema accn̄tis ſolū terminat ꝑ negatōem modi ineſſendi alioꝝ p̄dicatoꝝ. igit ad cognoſcendū ꝓblema accn̄tis ꝑus oꝑtet cognoſcere alia p̄dicata et ꝑ ꝯn̄s nō ē ꝑus determinādū de ꝓblemate accidentis In oppoſitum eſt ph̄s in textu. primo videbitur de queſito.

Sciendū eſt primo. Q poſt q̄3 ph̄us determinauit de ſyllogiſmo dyalectico ſm ſe. et quantum ad ſuas paſſiones. et etiā de ſuis ꝑncipijs tam cōplexis q̄3 incōplexis. Cōſequēt icipit determiare de ipo ſyllogiſmo dyalectico. ſm applicatōem ad vſum ꝓut ordinatur ad terminandū ꝓblema de q̄tuor p̄dicatis. Et ad oſtēdendū ordinē ꝓcedendi determinādo de ꝓblematibꝫ q̄tuor p̄dicatoꝝ. Ph̄us in textu ꝑmiſit duas diuiſiōes ꝓblematis. Prima ē ꝙ ꝓblematū q̄dā ſunt vl'ia. vt ois voluptas eſt bona. q̄dā vero ꝑticularia. vt q̄dam voluptas eſt bona. Et in hac diuiſione nō fit mentio de ꝓblemate indefinito. qꝛ illud ſub ꝑticulari ꝯtinet. Neq3 etiā de ſingulari. qꝛ ꝓblemata ſingularia non ſunt dyalectica. ſed ſunt ab arte relinquenda Scd̄a diuiſio ꝙ ꝓblematū. q̄dā ſunt ꝯſtructiua. i. affirmatia. alia ſunt deſtructiua. i. negatiua. S3 ꝯtra ꝑmā diuiſionē arguit. qꝛ ꝑ

blemata ꝑticularia ↄtinenť ſub vľi. igiť illa mēbꝛa coincidunt. Jtē oē ꝓblema q̄rit vtrāq3 ꝑtē ↄ̄dictōis. igitur nullū ē mag᷑ affirmatiuū q̄3 negatiuū. et ſic ſcd̄a diuiſio ē inſufficiens. Ad ṗmū iſtoꝝ d̄ꝛ ꝙ ſi vľe et ꝑticulare materialr̄ ↄſiderenť. ſic ꝓblema ꝑticulare ↄtineť ſub vľi ſ3 ſi ↄſiderenť formalr̄ q̄3tū ad diſpōes ſuoꝝ ſubiectoꝝ ſiue q̄ ad q̄3titatē ipoꝝ ſic ab inuicē diſtinguunť. Ad ſcd̄m d̄ꝛ ꝙ oē ꝓblema quantū ad modum interrogādi eius accipit vtrāq3 ꝑtē ↄ̄dictōis. S3 quantū ad ſuam terminatōnem terminať ſm vnā ꝑtē determinatā. Et ſm hoc aliq̄ ꝓblemata dicunť ↄſtructiua .ſ. illa q̄ terminanť ↄſtructiue. et aliqua deſtructiua. illa ſc3 que terminantur deſtructiue.

Sciendū ē ſcd̄o. Q inter iſta ꝓblemata. vt d̄r text⁹. ṗmo determinandū ē de vľib. deīn de ꝑticularib. Cui⁹ cām dat ph̄s. qꝛ vľia ſt᷑ cōioꝛa ꝑticularib nā dū poſſum⁹ ꝓbare aliq̄d ꝓblema vľe ſiue affirmatiū ſiue negatiuū poſſum⁹ etiā ꝓbare oīa ꝑticularia ſub eo ↄtēta. ſ3 nō ecōuerſo. Et inter vľia ṗmo determinādū ē de negatiuis. Rō ph̄i ē. qꝛ poſitōes rn̄dentiū vt in pluribꝫ ſunt affirmatiue. ꝛ magis h̄nt deſtrui ꝑ ꝓblemata negatiua q̄3 ꝑ affirmatiua. mō h̄ ph̄s mag᷑ intēdit iſtruere arguētē q̄3 rn̄dentē. ꝛ ſic pʒ de duab diuiſionib ꝓblematis. Quaꝝ ṗma ſumiť ex ꝑte q̄ātitatis ſubiecti Et ſcd̄a ex ꝑte q̄litatis. S3 p̄ter iſtas duas diuiſiones p̄t ſumi alia diuiſio ex ꝑte p̄dicatoꝝ ex q̄b ꝓblemata cō ponunť. Et ſm h̄ q̄tuoꝛ ſunt genera ꝓblematū. qꝛ q̄dam ſunt de accn̄te q̄dā de ꝓꝛio. q̄dā de genere. ꝛ q̄dā de definitōe q̄ diſtinguunť ſm diſtinctōem illoꝝ q̄tuoꝛ p̄dicatoꝝ. vn̄ illa p̄dicata ſic d̄n̄t inter ſe. qꝛ gen⁹ ꝛ accidens inſunt nō ↄuertibiliter. Alia ṽo cōuertibiliter vt dictū eſt in ṗmo libꝛo.

Cōcluſio prima. Accn̄s in ſp̄ali differt ab alijs p̄dicatis. ꓑbať ↄcluſio. qꝛ gen⁹ definitio ꝛ ꝓꝛium inſunt ſimplr̄ ſuis ſubiectis. eo q̄d ſunt de eēntia. vľ neceſſario ↄſequunť eſſentiā ſuā. Et iō in iſtis trib p̄dicatis ↄuertiť ↄ̄ña ab ineē ad eē. Ut bn̄ ſeq̄ť. hoī ineſt aial. igiť ho ē aial. vel hoī inē riſibile. igiť hō ē riſibiľ. S3 accidens neq3 ē de eēntia ſubiecti neq3 nccārio ↄſeq̄ť ſuam eſſentiā. ꝛ iō p̄dicatū accn̄tis q̄nq3 īeſt ſimplr̄ ſuo ſubiecto. vt q̄n inē ſm totū. Uel ſm ꝑtē. q̄ ſufficit denoīare totū. Q̄nq3 ṽo ſolū inē ſm q̄d. vt dū irē ꝑ vnā ꝑtē tm̄ ꝑ quā nō fit denoīatio toti⁹. vľ q̄n inē ſolū in trāſitu ſiue remiſſe. Et iō in p̄dicato accn̄tis nō ſꝑ valet ↄ̄ña ab ineē ad eē. vt nō ſeq̄tur ethiopi inē albedo ſm dētes. igiť ethiops eſt alb. ſed ſolum valet illa ↄ̄ña. quādo accn̄s ineſt ſimpliciter ſuo ſubiecto

Cōcluſio ſcd̄a ꝛ rn̄ſalis ad q̄ſitū. Jnter problemata oīm p̄dicatoꝝ ṗus determinandū ē de ꝓblemate accn̄tis. ꓑbať ↄcluſio. qꝛ difficili⁹ ē cognoſcere ꝓblemata accn̄tis q̄3 alioꝝ p̄dicatoꝝ. Quia ad ſciendu3 ꝓblemata alioꝝ p̄dicatoꝝ ſufficit ꝓbare. ꝙ inſint ſuis ſubiectis. cū in ipis ↄuertanť ↄ̄ñe ab ineē ad eē S3 hoc nō ſufficit in ꝓblemate accn̄tis. vt iā viſum eſt. S3 cognito mō terminādi ꝓblemata difficilioꝛa. faciliter cognoſciť mod⁹ terminandi facilioꝛa. igiť ṗus determinādum eſt de ꝓblemate accn̄tis. Jtē ꝓblemata oīm alioꝛum p̄dicatoꝝ p̄ſuppōnūt ꝓblemata ſimplicis inherentie. S3 ꝓblema accn̄tis inter oīa plus ↄuenit cū ꝓblemate ſimplicis inherētie. qꝛ vltra inherentiā ſimplicē nō addit aliquem modū inherendi poſitiuū ſicut alia p̄dicata. Genus em̄ ineſt eſſentialr̄. ꝛ ꝓꝛiū ↄuertibiliter Et h3 definitio vtrūq3 ſiľ. ſed accn̄tis eē ē ſolū ineē. igiť ṗus determinandū ē de ꝓblemate accn̄tis.

Dubitať ṗmo Utꝝ ꝓblema ſimplicis inherentie ſit vnū ꝓblema diſtinctū a ꝓblematib alioꝝ p̄dicatoꝝ. Pꝛo dubio ↄſiderandū ē. ꝙ ꝓblema ſimplicis inherētie eſt in quo q̄ritur p̄dicatū ineſſe ſubiecto ſine expꝛeſſione alicuius q̄tuoꝛ p̄dicatoꝝ p̄ncipalium. Ut vtꝝ hō ſit aial vel non. Et d̄ꝛ de ſimplici inherentia. qꝛ nil q̄rit vltra ſimplicē inherentiā. Nā nō q̄rit de intentōne alicui⁹ p̄dicati. S3 ꝓblema accn̄tis q̄rit p̄dicatū ineſſe ſubiecto ſub intentōne accn̄tis. vt vtꝝ albedo inſit hoī. vt accn̄s vel non. Et ſilr̄ diceret de alijs. Et lic3 ꝓblema ſimplicis inherentie. in oīm ꝓblemate ſumať. tm̄ mag᷑ appꝛopꝛiať ꝓblemati accn̄tis. qꝛ accn̄s vltra inherentiā nihil d̄t vt viſum eſt. Tunc reſpondeť ad dubiū ꝙ ꝓblema ſimplicis inherentie nō eſt diſtinctū ſm rem a ꝓblematib alioꝝ q̄tuoꝛ p̄dicatoꝝ. Nec eſt vnū pꝛoblema ſpeciale. ſ3 p̄t formari de q̄libet p̄dicato. tamē ſm modum q̄rendi diſtinguitur ab alijs. vt patet per definitōnem ipſius.

Dubitať ſcd̄o. Utꝝ in terminādo ꝓblemata poſſint aliqua peccata ↄtingere. Ad dubium reſpōdet ph̄s. ꝙ duo Pꝛimum eſt quando aliquis mentitur dicendo q̄d non eſt eſſe vel q̄d eſt nō eſſe. Scd̄m ē quādo aliquis tranſgreditur poſitā locutōem. q̄n ſc3 extraneis noīb res appellat vt vocando hoiem plantā

Ad rōnes: Ad ṗmā d̄ꝛ. ꝙ definitio q̄3tum ad modū inherendi eius et ſm ſe p̄cedit p̄dicatum accidentis. ꝛ alia p̄dicata vt viſum eſt in ṗmo libꝛo. Tamen quantū ad terminatōem ꝓblematum alioꝝ p̄dicatorum. ꝓblema accidentis ṗus eſt. qꝛ ſe habet vt elemētum ad terminandū ꝓblemata alioꝝ. ꝓpter ↄuenientiā quā habet cum ꝓblemate de ſimplici inherentia Ad ſcd̄am d̄ꝛ ſicut ad ṗmam Ad terciam d̄ꝛ. ꝙ ad terminandum ꝓblema accn̄tis debent p̄cognoſci alia p̄dicata quantum ad ſuos modos inherendi. ſed non quantum ad ſuos modos terminandi. ꝛ quantum ad conſiderationes quibus terminantur.

Un⁹ ergo locus ē inſpicere ſi q̄d ſm aliquē aliū modū ineſt vt accn̄s. aſſignauit pctm̄ maxime hec circa genera vt ſi q̄s dicat albo colorē eē accn̄s. nō em̄ accidit albo colorē eē. ſed genus ei⁹ color ē. Cōtingit igiť ꝛ ſm noīatōe3 determinare eū q̄ ponit. vt q̄m̄ accidit iuſticie ṽtutē eſſe Sepe aūt ꝛ nō determināti maīfeſtū q̄m̄ genus vt accn̄s aſſignauit. vt ſi q̄s albedinē colorari dixerit vel āmbulationē moueri. a nullo em̄ genere denoīatiue p̄dicatio de ſp̄ē d̄r. ſed oīa vniuoce de ſp̄eb genera p̄dicātur. nā nomē ꝛ rōem generū ſuſcipiūt ſp̄ēs. q̄ igitur coloratū dixerit albū neq3 vt gen⁹ aſſignauerit. q̄m̄ denoīatiue dixit neq3 vt ꝓꝛiū neq3 vt diffinitōe3. nā diffinitio et ꝓꝛiū nulli alij inē. coloranť aūt multa et ex alijs. vt lignū lapis hō equus Manifeſtū ergo q̄m̄ vt accidens aſſignauit

Queriť. vtꝝ gen⁹ p̄diceť denoīatiue de ſuis ſp̄eb. Arguiť ṗmo ꝙ ſic. qꝛ vt habeť in p̄dicamētis Scd̄e ſub̄e ſcant q̄le q̄d. ſ3 illō q̄d ē q̄le p̄dicať denoīatiue. qꝛ q̄le d̄t denoīatōem. igiť ſcd̄e ſub̄e p̄dicanť in q̄le S3 inter ſcd̄as ſubſtātias ſunt multa genera. igiť gen⁹ de ſuis ſp̄eb denoīatiue p̄dicatur Scd̄o. iſta eſt vera linea eſt q̄3ta. ꝛ in ea eſt denoīatiua p̄dicatio. ſ3 q̄3titas ē genus linee. igiť gen⁹ de ſuis ſp̄eb denoīatiue p̄dicatur Tercio. iſta eſt vera. ſyll̄s dyalecticus eſt ſyllogiſatus. ꝛ in ea eſt p̄dicatio denoīatiua. igiť gen⁹ denoīatiue p̄dicať de ſua ſp̄ē Jn oppoſitū eſt ph̄s in textu.

Sciendū eſt ṗmo. Q poſtq̄3 ph̄us poſuit aliq̄ p̄ambula req̄ſita ad modum terminādi ꝓblemata accn̄tis. ꝛ etiā ꝓblemata ſimplicis inherētie. Cōſequēter docet terminare illa ꝓblemata. Et ṗmo ꝓblemata accn̄tis. q̄d eſt in q̄ q̄riť p̄dicatū ineſſe ſubiecto ſub intētione hui⁹ p̄dicati accn̄s. vt cū d̄ꝛ. vtꝝ albū inſit hoī. vt accn̄s vel nō. Et inter iſta q̄dā ſunt cōꝑata tm̄. vt vtrū hoc ſit magis tale. Quedam ↄtracta tm̄. vt vtꝝ hoc ſit eligendū. Quedā ↄtracta et cōꝑata ſiľ. vt vtꝝ hoc ſit magis eligendū. Et q̄dā ſunt nō ↄtracta neq3 cōꝑata. vt vtꝝ albū inſit hoī. Et de iſtis vltimis agendū eſt in hoc libꝛo. De p̄dictis aūt trib ṗmis agiť in ſequēti libꝛo. Jn iſtis aūt hoc aduerbiū magis ipoꝛtat cōꝑatōe3 et hoc q̄d eſt eligendū ipoꝛtat ↄtractōem Un̄ ad terminādū ꝓblemata accn̄t᷑ ponit ph̄s vnū locū ſiue vnā cōſideratōem q̄ talis eſt. ſi aliq̄d aſſigneť alicui ineē vt accidens. inſpiciendū eſt vtꝝ inſit ſubiecto ſm aliquē modum ineſſendi alicuius alioꝝ p̄dicatoꝝ. ꝛ ſi ſic male aſſignatur. ꝛ ꝓblema eſt deſtruēdū. ꝛ ſi nō. ꝓblema eſt cōſtruendū. Et rō ↄſideratōis eſt. qꝛ vt d̄ꝛ in definitōne accn̄tis. accn̄s nec eſt definitio nec ꝓꝛiū nec genus.

Sciendū ſcd̄o. ꝙ in aſſignatōe accn̄tis ſepe ↄtingit peccatū. eo ꝙ gen⁹ aſſignať ꝓ accn̄te. vt ſi dicať ꝙ albedini accidit eē colorē. Et hoc ↄtingit duplr̄. vno mō q̄n illud q̄d ineſt vt gen⁹ explicite denotať ineſſe vt accn̄s. vt in exēplo dato. Alio° q̄n denotať iplicite ineē vt accn̄s. vt q̄n gen⁹ denoīatiue denotať p̄dicari de ſuis ſp̄eb. vt ſi dicam⁹ albbedinē colorari vel ambulatōem moueri. Et hui⁹ rō eſt. qꝛ mod⁹ p̄dicādi denoīatiue ſoli accidēti ↄuenit. intelligēdo tn̄ de ṽa denoīatōe. Jdeo q̄n gen⁹ denotať p̄dicari denoīatiue de ſuis ſp̄eb iplicite denotať ineē vt accn̄s. Un̄ de rōe illius q̄d denoīatiue p̄dicať eſt ꝙ ſit extraneū illi de q̄ p̄dicať. Iō in definitione denoīatiuoꝝ d̄ꝛ ꝙ h̄nt appellatōem. ſ. ad aliō pulſionē. Et iō neq3 gen⁹ neq3 definitio neq3 ꝓꝛiū p̄nt denominatiue p̄dicari de illis de q̄b p̄dicanť. qꝛ vel ſunt de eſſentia vel imediate ↄſequunť eſſentiā. ſicut ē ꝓꝛiū Et hic eſt ad ꝓpoſitū de vera denoīatōe. q̄ ē ſm rē ꝛ vocem ſiľ. ꝛ nō de denoīatōe iꝑfecta. q̄ fit voce tm̄. vľ re tm̄

Concluſio ṗma et reſponſalis. gen⁹ nō p̄dicať denoīatiue de ſuis ſp̄eb. ꓑbať ↄcluſio qꝛ p̄dicari denoīatiue ē p̄dicari noīe tm̄. ꝛ nō rōe. ſ3 genus p̄dicatur de ſuis ſp̄ebus noīe ꝛ rōe ſiľ. igiť p̄dicať de ipis vniuoce et non denominatiue

Concluſio ſcd̄a. Magis accidit peccatū in ꝓblemate accn̄tis. ꝑ h̄ ꝙ gen⁹ aſſignať ineē vt accn̄s q̄3 de aliq̄ alioꝝ p̄dicatoꝝ. ꓑbať ↄcluſio. qꝛ gen⁹ h3 maioꝛē ↄuenientiā ꝛ ſiľitudinē cū accn̄te in mō eſſendi. q̄3 cū aliq̄ alioꝝ p̄dicatoꝝ. Quia ꝓꝛiū ꝛ definitio inſunt ↄuertibilr̄. ſ3 gen⁹ ꝛ accn̄s nō inſunt ↄuertibilr̄. ꝛ ſic ↄuenit in alq̄ cū accn̄te mag᷑ q̄3 alia p̄dicata. igiť ↄcluſio vera.

Dubitať ṗmo Quare ꝓblema accn̄tis oſtenditur terminari deſtructiue ꝛ nō ↄſtructiue. Ad dubiū rn̄deť. ꝙ hui⁹ rō ē. qꝛ inter alia p̄dicata accn̄s ē iꝑfecti⁹. et ṗus definitū ē ꝑ abnegatōe3 alioꝝ. iō ꝑ h̄ ꝙ oſ̄diť ꝙ aliq̄d p̄dicatū inē alicui ſubiecto ſm modū alicui⁹ alioꝝ p̄dicatoꝝ terminať ſufficienť ꝓblema accn̄tis. Alia cā ē. qꝛ ꝓblema accn̄tis oꝛdinať ad ꝓblemata de definitōne. ſicut ꝛ ꝓblemata alioꝝ p̄dicatoꝝ. ſ3 ꝓblemata magis oꝛdinanť ad definitōem ꝑ deſtructōem q̄3 ꝑ ↄſtructionē. Et etiā. qꝛ accn̄s ꝛ definitio in nullo ſp̄aliter cōueniunt. ideo melius oſ̄diť ꝓblema accn̄tis terminari deſtructiue q̄3 conſtructiue.

Dubitať ſcd̄o. Quare n̄ poniť niſi vna ↄſideratio ad terminādū ꝓblema accn̄tis ꝛ tn̄ plures ponūtur ad terminandū ꝓblemata ſimplicis inherētie. Ad dubiū rn̄r. ꝙ cā p̄t haberi ex dictis. qꝛ ꝓblemata ſimplicis inherētie oꝛdinanť ad definitōnem ↄſtructiue et deſtructiue. qꝛ an̄q̄3 aliq̄d inſit vt definitio. opꝫ ꝙ inſit ſimplr̄. S3 ꝓblema accn̄tis nō oꝛdinať ad definitōnem niſi deſtructiue Et iō nō multiplicanť ↄſideratōes ad terminandum ꝓblema accn̄tis. qꝛ ſufficienter per conſideratōem poſitam deſtruitur..

Ad rōnes Ad ṗmā d̄ꝛ ꝙ ſcd̄e ſub̄e nō dicūt q̄le ſimplr̄ ſeu quale ſm rē q̄d eſt accn̄s. ſ3 ſcant quale q̄d. Jdeo nō p̄dicanť denoīatiue. niſi ſm modū Ad ſcd̄am d̄ꝛ. ꝙ illa denoīatio eſt ſm vocē. ꝛ nō ſm rē. Et p̄dicať q̄3titas de ſuis ſp̄eb. ſm talē denoīatōem poti⁹ q̄3 alia p̄dicamēta. qꝛ q̄3titas h3 rōem mēſure mēſurantis et etiā mēſurabilis. iō dū q̄3titas in abſtracto p̄dicatur de linea tūc linea ſumiť ꝑ modū q̄3titat᷑ mēſurātis S3 q̄n in ↄcreto p̄dicať accipiť linea ꝑ modū mēſurati et ſic q̄dāmō ↄcernit ſubiectū mēſuratū Et ita. qꝛ linea ſuꝑficies ꝛ coꝛp⁹ p̄n̄t h̄re rōem mēſure. ꝛ etiā mēſurati iō q̄3titas de iſtis p̄dicať ꝛ in abſtracto ꝛ in ↄcreto Un̄ etiā in p̄dicamētis d̄ꝛ q̄3ta ē ſuꝑficies tm̄ albū foꝛe dices Et ſilr̄ d̄m ē de alijs ſp̄eb q̄3titatis Ad terciā d̄ꝛ ꝙ ſyll̄s ſm ſub̄am nō p̄dicať denoīatiue de ſyllō dyalectico. ſ3 ſm quādā ꝓꝛietatē vľ oꝑatōnem. qꝛ ꝓꝛiū ē ſyllō dyalectico ex ꝓbabilib p̄cedere. Diciť vltra ꝙ ſyll̄s n̄ ē veꝝ genus ſyllogiſmi dyalectici. ſ3 ſolū h3 modū generis vt in ṗmo libꝛo dictum eſt.

Alius locus ē inſpicere q̄bus ineſſe aut oībus aut nulli dcm̄ ē. Cōſiderare aūt opꝫ ſm ſpecies ꝛ non in infinitis. via em̄ magis et in paucioꝛib cōſideratio. opoꝛꝫ aūt conſiderare ꝛ incipere a ṗoꝛib ſic. Dem̄ vſq3 ad idiuidua vt ſi oppoſitoꝛū eandē diſciplinā dixerit eſſe ꝑſpiciendū ſi eoꝝ que ſunt ad aliquid ꝛ cōtrariorū ꝛ eoꝝ que ſunt ſm priuationē ꝛ habitū: et eorū que ſunt ſm affirmationē ꝛ negationē diciť eadē diſciplina Et ſi in his manifeſtū nō ſit rurſus eadē diuidēdū vſq3 ad īdiuidua. vt ſi iuſti et iniuſti vel dupli et dimidij. vľ cecitatis vel viſus. vľ eſſe vel nō eſſe. Nā ſi in aliquo oſtendať q̄m̄ non eadē itcrimentes erimus problemata

ſimiliter autem ⁊ ſi nulli ineſt. Iſte autē locus
conuertitur ad conſtruendū ⁊ deſtruendū ſi em̄
in oībꝫ videaꝛ diuiſionē pferētibus vl' in pluri
bus ꝯcedendū vel vl'iter ponere aut inſtātiā in
ferre in aliq̄ nō ſic. nā ſi neutrū hoꝝ faciat incō
ueniens videbiꝛ eſſe non ponens.

Lius aūt loc⁹ definitōes facere acciden/
tis. et cui accidit aut vtriuſqꝫ ſm qđ vtrū/
qꝫ aut alterius. Deinde ꝯſiderare ſi qđ nō veꝝ
ſit in definitōnibꝫ vt veꝝ ſit ſumptū. vt ſi in deo
iniuſticiā facere. q̄d iniuſticiā facere. ſi em̄ noce
re ſponte manifeſtū ē qm̄ nō ineſt deo iniuſticiā
facere: non em̄ ꝯtingit nocere deo. Et ſi inuid⁹
q̄s ſtudioſus. ⁊ q̄s inuid⁹ et q̄ inuidia. nā ſi in
uidia eſt triſticia in apparēti pſperitate alicui⁹
bonorū. manifeſtū qm̄ ſtudioſus nō inuid⁹ ē pra
uus em̄ eſſet Et ſi rep̄henſoꝛ inuidus quis vter
qꝫ coꝝ. ſic em̄ manifeſtū erit vtrū verum vel fal
ſum. quod dictuꝫ eſt. vt ſi inuidus q̄deꝫ qui tri/
ſtatur in bonoꝝ operibus et pſperitatibꝫ triſta
tur. palam ꝙ non erit inuidus rep̄henſoꝛ. Su
mere aūt opoꝛꝫ p his que in definitionibꝫ ſunt
nominibus definitōes et nō dimittere donec
ad notū veniat ſepe em̄ tota q̄dem definitōe aſſi
gnata nō palā eſt qđ queriꝛ. pro aliquo aūt coꝝ
que in definitione ſunt noim definitione data
manifeſtū fit. Amplius ppōnem faciētem ſibi
inſtare. nam inſtātia argumētum ad propoſitū
erit. eſt aūt locus hic pene idem huic cōſiderare
quibꝫ ineſſe vl' omnibus vl' nulli dictū ē. differt
aūt in mō Amplius determinare q̄ opoꝛtet di/
cere vt plures et que non. vtile aūt ad cōſtruen
dū et deſtruendū. vt quoniā nominationibꝫ q̄
dem res nūcupandū vt plures. q̄ aūt rerū ſunt
hmōi vl' n̄ hmōi. iā nō attēdēdū vt plures. vt ſa
natiuū q̄dē pfectm̄ ſit ſanitatꝭ. vtꝝ āt ppoſitū p
fectiuū ſanitatꝭ vl' nō. nō iā vt plures aūt dicē/
dū. ſꝫ vt medici

Queriꝛ. vtꝝ pblemata ſimplicis inherentie
ꝯueniēꝛ termineꝛ p locos a ptibꝫ in q̄ntitate ⁊ a defini
tione. Arguiꝛ pmo ꝙ nō. qꝛ ptes in q̄ntitate ſunt indiui
dua. ſꝫ idiuidua ſtꝭ īfinita. q̄ nō pn̄t poni ī aliq̄ argume
tatōe. igiꝛ loc⁹ a ptibꝫ in q̄ntitate nō valet ad terminan
dū pblemata ſimplicꝭ inherētie. Et ꝯfirmaꝛ. qꝛ aliqđ
ē totū ī q̄ntitate qđ n̄ hꝫ ptes. vt oīs fenix. igiꝛ n̄ pt oñdi
ſibi aliq̄d ineē p locū a ptibꝫ ī q̄ntitate Scđo. idē nō ē
termināſ ⁊ termiatū. ſꝫ definitio termiaꝛ p ꝯſideratōes
igiꝛ nulla pblemata termināꝛ p definitōeꝫ Tercio. ex
eodē nō trahiꝛ argumētatō demōſtratia ⁊ dyalectica. ſꝫ
demōſtratia argumētatio ſumiꝛ a definitōe. qꝛ mediū in
demōſtratōne ē definitio. igiꝛ pblemata ſimplicis ihe/
rētie nō termināꝛ p locū a definitōe In oppo^m^ ē. p. ī textu

Sciendū eſt primo. Ꝙ poſtq̄ phs docuit
modū termināndi pblemata accñtꝭ. h̄ ꝯñr icipit docere
modū termināndi pblemata ſimplicꝭ iherētie. ⁊ pmo p
loco itriſecos. 2° p locos extriſecos Et i pn̄ti q̄ſtione vi
dēdū ē de loco a ptibꝫ toti⁹ ī q̄ntitate. ⁊ de loco a defini/
tione. Et ē totū in q̄ntitate vle vl'r ſumptum. vt oīs hō
null⁹ hō. Vñ ad arguēdū p locū a ptibꝫ toti⁹ ī q̄ntitate
ad ſuū totū. ponit. p. talē ꝯſideratōeꝫ Si al' qđ pdicatū
aſſigneꝛ oī aut nulli ineē. oꝫ īſpicere ad ſpēs. vl' idiuidua
ipi⁹ vlis q̄ ſtꝭ ſue ptes ī q̄ntitate. Vt ſi dicaꝛ ꝙ oīm op/
poſitoꝝ ē eadē diſciplia vidēdū ē pmo in ſpēbꝫ oppōnis
vtꝝ ꝯrioꝝ ſit eadē diſciplia ⁊ puatie oppoſitoꝝ. ⁊ c̄ijs.
Et ſi in ſpēbꝫ repiaꝛ iſtātia deſtruēdū ē pblema. ſi aūt
nō. tūc oꝫ deſcēdere vſqꝫ ad idiuidua. videlꝫ vtꝝ iuſti ⁊
iiuſti ſit eadē diſciplia. ⁊ c̄ijs Et ſi i his nō repiaꝛ iſtātia
tūc pblema ē ꝯſtruēdū. ſꝫ ad vidēdū de loco a definitōe

Sciendū ſcđo. ꝙ p iſto loco poniꝛ tal' ꝯſi/
deratio i textu. Si i q̄d pdicatū aſſigneꝛ ineē alicui ſub
iecto. oꝫ inſpicere vtꝝ definitio pdicati ꝯueniat ſubiecto
vl' definitō ſubiecti ꝯueniat pdicato. vl' definitio vni⁹ de
finitōi alteri⁹. ⁊ ſi ſic pblema ē ꝯſtruendū. ſi nō ē deſtru
endū. Et de iſtis tribꝫ modis exēpla ſatꝭ patēt i textu
⁊ ſic iſte loc⁹ a definitōe valet ad arguēdū ꝯſtructiue ⁊
deſtructiue. Et h̄ capiꝛ definitō cōiter. vt ſe extēdit ad
deſcriptionē. ⁊ ad iterp̄tatōeꝫ q̄ ē q̄dā definitio q̄d nois
Jō ſub iſto loco ꝯp̄hēdūꝛ loci a deſcriptōe. ⁊ ab iterp̄/
tatōe a definito a deſcripto ⁊ ab iterp̄tato. eo ꝙ oēs iſti
loci ſimpl'r tenēt tā ꝯſtructiue q̄ꝫ deſtructiue

Cōcluſio pma. pblema ſimplicꝭ inherētie bn̄
pt termiari p locū a ptibꝫ ī q̄ntitate ad ſuū totū Probaꝛ
ꝯcluſio. qꝛ pt argui p ipm ſm ꝯſideratōeꝫ pus poſitā.
Et ſub iſto loco intelligiꝛ loc⁹ a toto in q̄ntitate. qꝛ am
bo tenent conſtructiue et deſtructiue. ſꝫ tn̄ ad deſtruē/
dum ſufficit oſtendere ꝙ ita nō eſt in oībꝫ

Cōcluſio ſcđa. p locū a definitōe ꝯueniēter
teminātur pblemata ſimplicis inherentie. pbaꝛ ꝯclu/
ſio ex dictis. qꝛ p ipm locum a definitōne pt argui ſm
ꝯſideratōnem prius aſſignatam

Dubitaꝛ pmo. q̄t modis pt argui a ptibꝫ in
q̄ntitate ad ſuū totū Ad dubiū rn̄r ꝙ dupl'r pt argui ab
ipis. Vno° enūciādo plura pticularia ex q̄bꝫ pt pbabi
liter iferri totū. ⁊ tūc ē argumēta° pbabil' ⁊ nō nccāria.
Alio° enūciādo oīa pticularia vl'is. ⁊ h̄ dupl'r. vno° enū
ciādo oīa i ppria forma. vt qn̄ nō ſtꝭ in magno nūero. ⁊
tūc dn̄t illa pticularia enūerari ſub illa pticula. ⁊ nō ſtꝭ
pl'a. Alio° enūciādo aliq̄ i ppria foīa. ⁊ ꝯp̄hēdēdo alia
ſub illa pticula. ⁊ c̄ijs. ⁊ iſtis duobꝫ mōis ꝯñā ē nccāria ⁊
non pbabilis tantum.

Dubitaꝛ ſcđo de documētꝭ q̄ ponit phus in
textu circa pdicta q̄t ſtꝭ ⁊ q̄. Ad dubiū rn̄r ꝙ tria ſtꝭ
Primū ē. ſi aſſigneꝛ defini° alicui definito. in q̄ ſit aliq̄s
termin⁹ ignot⁹ ille termin⁹ dꝫ notificari. qꝛ i definitōne
nō dꝫ relinq̄ aliq̄d icertū ⁊ īmanifeſtū Scđm ē circa lo
cū a toto ī q̄ntitate qđ tale ē. ſi velim⁹ aſſumere aliquaꝫ
ppōeꝫ vleꝫ q̄ ī aliq̄ habeat iſtātiā nos debem⁹ eā aſſume
re cū ſua iſtātia. Vt ſi iſta. oīs hō currit habeat iſtātiā
i ſoꝛte. debem⁹ eā aſſumere cū ſua iſtātia. vt dicēdo. oīs
hō pter ſoꝛtē currit. qꝛ niſi ſic facerem⁹. nos darem⁹ re/
ſpōdēti malā viā ad arguēdū ꝯ ppōeꝫ aſſumptā Ter/
tiū documētū ē. ꝙ nos debem⁹ vti noībꝫ vt pl'es vtūꝛ ⁊ re
bus nō vt pl'es. ſꝫ vt ſapiētes. ſic q̄d interp̄taꝛ p h̄ nomē ſa
natiuū debem⁹ dicere ſic pl'es dicūt. ſ. ꝙ ē pfectiuū ſanitatꝭ
ſꝫ q̄d a pte rei faciet ſanitatē vl' n̄ dēm⁹ dicere. vt medic⁹ dr
iō dꝛ cōiꝛ noībꝫ vtēdū ē. vt pl'es ſapiēdū ꝓo vt pauci. i. ſapi
entes ¶ Ad rōnes. Ad pmā pꝫ ſol'o in p° dubio Ad
ꝯfirmatōeꝫ ei⁹ dꝛ ꝙ cū vle nō hꝫ actu pl'a ſuppoſita oꝫ ac/
cipe illđ qđ hꝫ cū pticula illa. ⁊ nō ſtꝭ pl'a Ad ſcđam dꝛ. ꝙ
idē pt eē ꝉminās ⁊ ꝉmiatū diuerſimōe. qꝛ defi° p reſpectuꝫ
ad pblemata q̄ ſiūt de ipa ꝉmiaꝛ p ſuas ꝯſideratōnes. ⁊ hꝫ
rōem termiati. Sꝫ tn̄ p ipam pn̄t termiari pblemata alio
rū pdicatoꝝ. ⁊ ſic hꝫ rōeꝫ terminātis. Et ſil'r diceꝛ de gñe
Ad terciā dꝛ. ꝙ ſi defi° ꝯſidereꝛ q̄ntū ad ſubām ei⁹ put dr
vera pncipia intrinſeca definiti. ſic ab ea ſumiꝛ demonſtra°
Sed ſi ꝯſidereꝛ q̄ntū ad cōem intentōeꝫ definitōis. h̄ mō
ab ea ſumiꝛ argumentū dialecticū. ⁊ hec de queſtione.

Amplius ſi multipl'r dꝛ ppoſitū. vt qm̄ inē
aut nō ineſt opꝫet alterā mōſtrare coꝛuꝫ q̄
multipl'r dicunꝛ ſi nō ꝯtingat Vtendū aūt in
his q̄ latēt. nā ſi nō latēt q̄ dicunꝛ multipl'r inſta
bit rn̄dēs qm̄ nō mōſtratū ē qđ ipſe dubitabat
ſm alterū. Hic āt loc⁹ ꝯuertiꝛ ⁊ ad ꝯſtruēdū et
ad deſtruēdū. nā ꝯſtruere volētes oñdem⁹ qm̄
alteꝝ inē ſi ābo nō poterim⁹. deſtruētes aūt qm̄
nō inē alteꝝ oñdem⁹. ſi ābo nō poterim⁹. Sed
deſtruēti q̄dē nihil oꝫ ex pconceſſiōe diſputare.
neqꝫ ſi oī. neqꝫ ſi nulli ineē dcm̄ ſit. ſi em̄ oñderi
mus qm̄ nō inē cuilibet interimētes erim⁹ oīm
ineē. ſil'r āt ⁊ ſi vni oñderim⁹ ineſſe interimētes
erimus nulli ineē. Cōſtruētibꝫ āt pcōfitenduꝫ ē
qm̄ ſi cuilibet vni inē oī inē. ⁊ ſi veriſilis ſit ppō
nō em̄ ſufficit ad oñdendū qm̄ oī inē in vno diſ
putaſſe. vt ſi hoīs aīa eſt imoꝛtalis: nō ppter h̄
oīs aīa imoꝛtalis. q̄re pus ꝯcedēdū ē qm̄ ſi q̄dā
aīa imoꝛtalis. oīs imoꝛtalis. Hoc āt nō ſp faciē
dū eſt vl' ꝯcedēdū. ſꝫ qn̄ nō facile poſſum⁹ vnaꝫ
cōem rōem in oībꝫ dicere. queādmodū geome/
ter. qm̄ triāgul⁹ duobꝫ rectis eq̄les hꝫ tres an/
gulos Si aūt nō lateat qđ multipl'r dꝛ. diui
dendū eſt q̄tiens dꝛ. ⁊ interimere ⁊ ꝯſtruere ꝯti
git. vt ſi opoꝛtunū eſt expediēs aut bonū ambo
ꝯſtruere vel interimere de ppōſito tentandū. vt
qm̄ bonū ⁊ qm̄ expediēs. aut qm̄ neqꝫ bonū ne
qꝫ expediēs. Si aūt nō ꝯtigat vtrūqꝫ. alteꝝ tn̄
oñdendū ꝉcatū qm̄ hoc q̄dē ineſt. illud vero nō.
eadē aūt rō ⁊ ſi pl'a ſunt in q̄ diuidaꝛ Rurſus
q̄cunqꝫ nō ſm equocatōeꝫ multipl'r dicunꝛ. ſed
alio mō: vt āphibologiā. Vt diſciplia vna plu
riū: aut vt finis. aut vt ei⁹ qđ eſt ad finē. vt me/
dicina ſanitatē faciēdi vel cibādi. aut vt āboꝛuꝫ
finiū vl' ꝯtrarioꝝ eadē ē diſciplina. nihil em̄ ma
gis finis alterū altero. aut vt ei⁹ qđ ē p ſe. aut ei⁹
qđ eſt p accñs. vt p ſe q̄dē qm̄ triāgul⁹ duobꝫ re
ctis eq̄les tres angulos hꝫ. p accñs āt vt qm̄ eq̄
laterus. qm̄ āt accidit triāgulo eq̄lateꝝ eſſe. per
hoc ꝯgnoſcim⁹ qm̄ duobꝫ rectis eq̄les hꝫ. Si
g° nullo mō ꝯtingit eandē eē pluriū diſciplinam
manifeſtū qm̄ nō oīo ꝯtigit eē. vl' ſi aliq̄ mō ꝯti
git. manifeſtū ē qm̄ ꝯtingit Diuidere āt q̄tiēs
vtile. vt ſi volum⁹ hmōi ꝯſtruere addendū ē q̄
cūqꝫ ꝯtingūt. vel diuidēdū in ea tm̄ q̄cūqꝫ vti/
lia ad ꝯſtruēdū ſunt. ſi āt deſtruere volum⁹ ad/
dendū q̄cūqꝫ nō ꝯtingūt. reliq̄ āt omittēdū. Fa
ciendū āt et in his qn̄ latuerit q̄tiens dꝛ. eē āt h̄
vel nō eē ex eiſdē locis ꝯſtruendū eſt. vt diſcipli
nā hāc aliq̄d hmōi aut vt finis. aut coꝝ q̄ ſtꝭ ad
finē aut vt coꝝ q̄ ſunt p accñs. vel rurſus nō eē
hmōi ſm nullū pdictoꝝ modoꝝ. Eadē āt rō et
de deſiderio ⁊ q̄cunqꝫ alia dicūꝛ eē. pluriū āt eſt
deſideriū hmōi. aut vt finis. vt ſanitatis. aut vt
coꝝ q̄ ſunt ad finē. vt ꝯficere. aut vt coꝝ q̄ ſtꝭ ſm
accñs ad finē. velut in vino amicū dulce. nō qm̄
vinū. ſꝫ qm̄ dulce ē. nā p ſe deſideraꝛ dulce vinū
āt p accñs. ſi ei auſteꝝ ſit nō iā deſiderabiꝛ. p ac
cidēs g° deſiderabiꝛ. vtil' āt loc⁹ ē hic in his q̄ ſtꝭ
ad aliq̄d. pene aūt talia coꝝ q̄ ſunt ad aliquid

Amplius trāſferre ad euidētius nomē vt p
certo in opinione planū. ⁊ p inueſtigare inq̄rere
euidētioꝛi em̄ facto qđ dcm̄ eſt facili⁹ argumē/
tabilis eſt ppō. Eſt aūt ⁊ hic locus ad vtrunqꝫ
cōis ⁊ ad ꝯſtruendū ⁊ ad deſtruendum.

Queriꝛ Vtrū pblema mltiplicis poſſit dia
lectice termiari. Arguiꝛ p° ꝙ nō. qꝛ pblema multiplex nō
pt pbari p ſyll'm dialecticū. Qꝛ ꝯcl'o ei⁹ dꝫ eē ppō vna. qđ
nō ē veꝝ de pblemate mltiplici. g° tale pblema nō pt diale
ctice terminari. Scđo. ſic totū inteḡle ponit ſil' in actu oēs
ſuas ptes. ita totū mltiplex ponit ſil' in actu oīa ſua ſcata. ⁊
ſil'r totū in q̄ntitate. g° nō ē ali⁹ loc⁹ ad terminādū pblema
mltiplex. ⁊ ad terminādū pblema in q̄ ē totū in q̄ntitate. ⁊
p ꝯñs h̄ ſupflue termiaꝛ pblema mltiplex. Tercio. ſophi
ſta hꝫ ꝯſiderare mltiplicia. g° nō dialectic⁹. ⁊ p ꝯñs pble/
ma mltiplex nō dꝫ dialectice termiari. In opp^m^ ē. p. in textu
Primo videbiꝛ de q̄ſito. ſcđo erūt dubia. q̄ntū ad primum

¶ Sciēdū p°. ꝙ determiato de loco a ptibꝫ in q̄ntitate
et de loco a definitōe. ⁊ oñſo q̄mō valēt ad terminādū p/
blemata ſimplicꝭ inherētie. ꝯñter. p. determiat de loco a to
to mltiplici. oñdēdo q̄liter pblema mltiplex pt dialectice
termiari Et eſt triplex multiplex. ſ. actuale potētiale ⁊ phā
taſticū. De phātaſtico āt mltiplici nō ē ad ppoſituꝫ. qꝛ nō ē
ꝓe mltiplex. Sil'r nō ē dcm̄ de mltiplici potētiali. qꝛ eſt mi
n⁹ occultū. Et etiā qꝛ nō cognoſciꝛ niſi p analogiā ad ml'/
tiplex actuale. ita ſolū ſpectat ad ppoſitū de mltiplici actua
li. Et tale ē duplex. qꝛ q̄dā fit in dcōne ſm equocatiōem
Aliđ fit in oꝛōe ſm āphibologiā ¶ Sciēdū ſcđo. ꝙ phs
in textu p modū ꝯcluſionū ponit tres ꝯſideratōes circa p
blemata mltiplicia Pri° ē. ſi mltiplex ſꝫ equocatōeꝫ lateat
rn̄dētē pt capi in alio ſēſu in q̄ ꝯſtruēdū ē vl' deſtruēdū. qꝛ bn̄

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA

ſtat ꝙ pt̄ cognoſci ⁊ ɔſtrui ſm vnū ſenſum et deſtrui ſm aliū. ⁊ ſic valet iſta ɔſideratio ad deſtruendū ⁊ ad ɔſtruendū. Et ſi velimus ɔſtruere accipiemꝰ ſenſum in q̄ pt̄ conſtrui oñdendo q̄d eſt. ⁊ ſi velimus deſtruere accipiemꝰ ſenſum in q̄ pt̄ deſtrui oñdendo q̄d nō eſt. vt ſi q̄rat̄ vtrū canis ſit aiatus vel nō. Diuerſimode tñ valet ad ɔſtruēdū et deſtruendū. Et ad deſtruendū ꝓblema multiplicis vl'r ſufficit oñdere ꝙ nō ineſt ſm vnū ſenſum. Et ad ɔſtruendū nō ſufficit oñdere ꝙ inē ſm vnū ſenſum. ſed oꝑtʒ vt ꝑ cōceſſione ꝙ ſcʒ ſicut eſt in illo ſenſu. ita eſt in alijs Exēplū textus. vt ſi velimus ꝓbare ꝙ oīs aīa eſt imoꝛtalis. nō ſufficit oñdere ꝙ oīs aīa humana ſit imoꝛtalis. ſed cū hoc oꝑtet rñdentē ɔcedere ita eſſe in alijs aīabꝫ Sed ad deſtruendū ſufficit oñdere abſolute ꝙ aliq̄ aīa nō eſt imoꝛtalis. Scḋa ɔſideratio eſt. ſi multiplex non lateat rñdentem oꝑtet ipm̄ diſtinguere ⁊ facta diſtinctiōe oꝑtet ɔſtruere ſi p̄dicatū ineſt ⁊ ſi non ineſt deſtruere. Et ſi ꝓpō ſit vtilis ad deſtruendū ſufficit oñdere ꝙ alicui ineſt ſi ſit negatiua vl' ꝙ alicui nō ineſt ſi ſit affirmatiua. Et ſi velimus ɔſtruere oꝫ oñdere ꝙ p̄dicatū oīm ineſt ſi ſit affirmatiua aut nulli ſi ſit negatiua. Exemplū textus eſt. vt ſi q̄rat̄ vtrū oē opoꝛtunū ſit expediēs. Opoꝛtunū eñ ḋr de expediēte ſiue de vtili et honeſto. Tercia ɔſideratio eſt quantū ad multiplex ſm amphibologiā ſi tale multiplex lateat rñdentē debemꝰ diſtinguere. ⁊ ſi velimus ipm̄ ɔſtruere ſolū debemus accipere ſignificatiōes ſm q̄s p̄dicatū ineſt ſubiecto. ⁊ ſi velimus deſtruere debemus accipe ſcationes ſm q̄s non ineſt Exēplū textus eſt. vt vtrū diſciplina ſit vna pluriū. Tamen talis diſtinctio nō fit vt fiat deceptio vel ad ſoluendū paralogiſmū. ſʒ vt faciliꝰ terminet̄ ꝓblema ɔſtructiue ⁊ deſtructiue

Cōcluſio p̄ma ⁊ rñſalis ad q̄ſitum. pꝛoblema multiplex pt̄ dialectice terminari. ꝓbat̄ cōcl'o ex dictis q2 ſat̄ pt̄ terminari tale ꝓplema ꝑ ɔſideratōes ſtatī poſitas

Concluſio ſcḋa. Sophiſticus et dialecticꝰ aliter ⁊ aliter ɔſiderant aliq̄d multiplex. Pꝛobat̄ cōcluſio q2 dialecticꝰ ɔſiderat multiplex. ſm ꝙ pt̄ accipi in aliq̄ ſenſu determiato. in quo pt̄ vere conſtrui ⁊ deſtrui. ⁊ hoc mō ꝓblemata multiplicia dialectice terminant̄. Sed ſophiſta cōſiderat multiplex. inquantū eſt occultū ⁊ ſm ꝙ ꝑ ipſum pt̄ decipe ſuū rñdētē. q2 finis ſophiſte ē apparēs ſapientia

Dubitat̄ primo. Vtrū locus a trāſſumptōe ſit locus dialecticus Ad dubiū rñdet̄ ꝙ ſic. Vñ circa ipſum ponit. p. talē ɔſideratōem. vñ ſi aliq̄d ꝓponat̄ ſub noīe obſcuro. nos debemꝰ nos trāſferre ad nomē euidētius. vt fiat facilius diſputatio. Eſt tñ duplex trāſſumptio q̄dam eſt q̄ cauſat locū dialecticū. qñ ꝓ noīe minus noto ſumitur nomē magis notū. Alia eſt q̄ cauſat locum ſophiſticū quādo vna dictio ſignificat vnū ꝓpꝛie ⁊ aliud tranſſumptiue. et ſolum de p̄ma eſt hic ad ꝓpoſitum

Dubitat̄ ſecūdo. Vtrū iſta ꝓpō. diſciplina ē vna pluriū ſit multiplex ſm āphibologiā. ⁊ ſil'r iſta medicina ē vna pluriū. Arguit̄ ꝙ nō. q2 amphibologia ꝓuenit ex diuerſa ɔſtructōe. ſʒ ibi nō eſt diuerſa ɔſtructio. q2 ſꝑ ē conſtructio ſub habitudīe gtī caſus. g̊ ⁊c̄. Ad dubiū rñdet̄ ꝙ illa oīo eſt multiplex. pʒ q2 diſciplina pt̄ eſſe vnius. vt finis. alterius vt medij ad finē. ⁊ ſic eſt vna pluriū. Et ē vna diſciplina ɔtrarioꝝ vt logica eſt veri vel falſi. Etiā diſciplia vna pt̄ eē vnius de ꝑ ſe. ⁊ alterius de ꝑ accn̄s. vt medicina eſt ſanitatis de ꝑ ſe ⁊ de ꝑ accn̄s eſt egritudis. Ex ꝗ̄ h̄ pʒ ꝙ iſte gtīs pluriū pt̄ ɔſtrui ſm diuerſas habitudines ſpeciales. q̄uis ibi ſit vna habitudo generalis vnius caſus

Ad rōnes Ad p̄mā ḋr. ꝙ licet ꝑ vnū ſyllogiſmū dialecticū nō poſſit ꝓbari problema multiplex in tota ſua multiplicitate. tñ ꝓ vna pte eius pt̄ ꝓbari ꝑ vnū ſyl'm et ꝓ diuerſis ptibꝫ ꝑ diuerſos ſyl'os Ad ſcḋam ḋr ꝙ illa tota in hoc ɔueniūt ꝙ ponūt ſil' oēs ptes ſuas in actu. ſʒ tñ in hoc diſcōueniūt. q2 totū in quātitate ponit ſuas ptes copulatiue. ⁊ totū multiplex ponit ſil' oēs ptes ſine aliq̄ copulatiōe. iō pt̄ eē diuerſus modus terminādi ꝓblema ſm iſta tota. Tercia rō ſoluta eſt in ſecūda ɔcluſione

Ad oſtendendū autē cōtraria eidem ineſſe conſiderandum in genere. vt ſi volumus oſtendere qm̄ eſt circa ſenſuʒ rectitudo ⁊ pcc̄tum. ſentire aūt iudicare eſt. iudicare autē eſt recte ⁊ non recte. ⁊ circa ſenſum erit rectitudo ⁊ peccatū nunc ergo ex genere circa ſpēm demōſtratio. nam iudicare genus ad ſentire. nam q̄ ſentit iudicat aliquo mō Rurſum ⁊ ſpēi ⁊ generi. q̄cunq̄ eñ ſpēi inſunt ⁊ generi. vt ſi eſt diſciplina pꝛaua ⁊ ſtudioſa ⁊ erit diſpoſitio pꝛaua ⁊ ſtudioſa. nam diſpoſitio diſcipline genus eſt. ergo p̄mus quidē falſus eſt locus ad conſtruendū. ſecūdus autē verus. Non eñ neceſſariū eſt q̄cunq̄ generi inſunt ⁊ ſpēi ineſſe. naʒ animal eſt volatile vel quadrupes. homo aūt nō. q̄cunq̄ ſpēi inſunt neceſſariū ⁊ generi. ſi eñ homo ſtudioſus ⁊ aīal ſtudioſum. Ad deſtruendū aūt q̄dem p̄mus verus. ſecūdus aūt falſus. Quecūq̄ eñ generi non inſunt nec ſpēi q̄cunq̄ vero ſpēi non inſunt nō neceſſe eſt generi non ineſſe Qm̄ aūt neceſſariū eſt de q̄bus genꝰ p̄dicatur ⁊ ſpecieꝝ aliquaʒ p̄dicari. vel q̄cunq̄ h̄nt genus vel denoīatiue a genere dicūtur ⁊ ſpēꝝ aliquā necē eſt habere vel denoīatiue ab aliq̄ ſpecieꝝ dici. vt ſi de aliq̄ diſciplina dicat̄ ⁊ grāmatica vel muſica aut aliq̄ aliaꝝ p̄dicabit̄. ⁊ ſi aliq̄s hʒ diſciplinā vel denominatiue a diſciplina ḋr. ⁊ grāmaticā habebit vel muſicā vl' aliquā aliaꝝ diſciplinaꝝ vel denoīatiue ab aliq̄ eaꝝ dicet̄ vt grāmaticus vel muſicus. Si g̊ aliq̄d ponat̄ dcm̄ de aliq̄ genere aliq̄ mō. vt aīam moueri ɔſiderandū eſt ſi ſm aliquā ſpēꝝ motus ɔtingit aīam moueri vel augeri vel minui vl' coꝛrūpi vel generari vel q̄cunq̄ ſunt ſpēs alie motus. naʒ ſi ſm nullā. palā eſt qm̄ nō mouet̄. Hic āt locus cōis eſt ad vtrūq̄ ⁊ ad ɔſtruēdū ⁊ ad deſtruendū. Si eñ ſm aliquā ſpēm mouet̄. manifeſtū qm̄ mouet̄. ⁊ ſi ſm nullaʒ ſpēꝝ mouet̄. palā qm̄ nō mouet̄ Nō idoneo āt conari ad pōnem intēdendū ē ⁊ ex definitōibꝫ. aut q̄ ſit ꝓpoſite rei. aut q̄ vidētur ⁊ ſi nō ab vna ſʒ a pluribꝫ. facile eñ definiētibꝫ argumētari erit nā ad definitōes facil' erit argumētatio Cōſiderandū āt in ꝓpoſito q̄ exñte añte necē ē ꝓpoſitū eē. aut q̄d eſt ex necitate ſi ꝓpoſitū eſt. Cōſtruere q̄dē volēti q̄ exñte añte ꝓpoſitū erit ex necitate. nā ſi illud oñdat̄ eē ⁊ ꝓpoſitū conſequēs oñſum erit. Deſtruere aūt volēti q̄d ē ſi ꝓpoſitū ē. ā

ſi oñderimus ɔſequēs ꝓpoſitū nō ineſſe interimentes erimus ꝓpoſitū Amplius ad tēpus eſt inſpiciendū ſi alicubi diſſonat. vt ſi q̄d nutrit̄ dixerit ex neceſſitate augeri: nutriunt̄ eñ ſꝑ animalia. augent̄ aūt nō ſemꝑ. Sil'iter aūt ⁊ ſi ſcire eſt reminiſci. hoc eñ p̄teriti tēpoꝛis eſt. illud aūt ⁊ p̄ſentis ⁊ futuri. ſcire eñ dicimur ⁊ pꝛeſentia ⁊ futura. vt qm̄ eſt vel erit ſolis defectus. reminiſci aūt nō ɔtingit aliud q̄ p̄teritū Amplius ſophiſticus modus ducere ad tale ad q̄d idonei ſumus argumentoꝝ. Hoc aūt quādoq̄ neceſſariū. qñq̄ apparēs necc̄āriū. qñq̄ neq̄ apparens neq̄ neceſſariū. Neceſſariū q̄dem quādo negāte eo q̄ rñdet aliq̄d vtiliū ad poſitōnem ad hoc rōcinatōes facit Cōtingit aūt hoc taliū eſſe ad q̄ habundare eſt argumētis. ſil'r autē et qñ inductōem ꝑ hoc quod poſitū eſt faciens interimere conatur. hec eñ interemptio ⁊ ꝓpoſitum interemptū. Apparēs aūt neceſſariū ē quādo q̄dem videt̄ vtile ⁊ cōueniens poſitioni. non eſt aūt ad q̄d fiūt diſpoſitōes ſiue negāte eo qui oꝛationē ſuſtinet. ſiue ab inductiōe ꝓbabili per poſitōem ad idem factā interimere conat̄ idem. Reliquū eñ qñ neq̄ neceſſariū neq̄ apparens eſt ad q̄d fiūt rōcinatōes. ſed vt redarguere accidit rñdenti. Opoꝛtet aūt cauere poſtremū pꝛedictoꝝ modoꝝ. omino eñ ſemotus ⁊ extraneꝰ videt̄ a dialectica. quare oꝑtet ⁊ rñdentē nō diſcolū eſſe. ſed ponere ea q̄ vtilia nō ſunt ad poſitionē deſignantē. tamē qm̄ non videtur magis aūt dubitare plerūq̄ accidit interrogantibꝫ omnibꝫ talibus conceſſis eis ſi nō concludunt.

Amplius oīs q̄ dixerit vnū q̄dlibet quodam modo multa dixit ex eo ꝙ plura ſunt ex necita te vnicuiq̄ ɔñtia vt qui hoīem dixit eſſe. ⁊ qm̄ aīal ē dixit. ⁊ qm̄ aīatuʒ dixit. ⁊ qm̄ bipes. ⁊ qm̄ mētis ⁊ diſcipline ſuſceptibile: q̄re quolibʒ vno ɔſequentiū interēpto. ⁊ interimit̄ q̄d in p̄ncipio eſt dcm̄. Cauere aūt oꝑtʒ ⁊ hmōi. eo ꝙ non difficilioꝛ aſſūptio fiat. qñq̄ eñ facile eſt ɔñs interimere. qñq̄ āt ipm̄ q̄d añcedit Quibꝫ ſubſtātijs āt necē alterū tm̄ inēē. vt hōi egritudinē aut ſanitatē. ſi ad alteruʒ facile poterimꝰ diſputare qm̄ inē vel qm̄ nō ineſt. ⁊ ad reliquū poterimus hoc āt ɔuertit̄ ad vtrūq̄. Oñdētes eñ qm̄ alterum inē vel vel qm̄ nō ineſt. reliquū oñdētes erimus. Si āt qm̄ nō inē oñdimꝰ qm̄ inē reliquū oñdētes erimꝰ. palā g̊ qm̄ ad vtrūq̄ ɔueniens eſt h̄ locꝰ. Ampliꝰ āt trāſferētē argumētari no mē i oꝛōnes velut maxīe ɔgruū aſſumere q̄ vt poſitū ē nomē vt equanimū nō modeſtū vt poſitū eſt. ſed equā aīam hñtē. Sil'r aūt ⁊ bñ foꝛtunatū cuiꝰ fuerit foꝛtuna ſtudioſa queādmodū xenocrates dixit bñ foꝛtunatū eē q̄ aīaʒ habʒ ſtudioſam. hanc eñ vniuſcuiuſq̄ eſſe foꝛtunā

Querit̄ Vtrū locꝰ a genere ad ſpēm valeat deſtructiue. ⁊ locus a ſpē ad genꝰ ɔſtructiue Arguit̄ primo ꝙ nō. q2 bñ ſeq̄t̄ nūerus ē. g̊ binarius ē ⁊ tñ ibi arguit̄ a genere ad ſpēm ɔſtructiue. g̊ ⁊c̄. Scḋo bñ ſeq̄tur. aīa eſt ſubā. g̊ hō eſt ſubā. g̊ locus a gñe tenet ɔſtructiue Tercio ſpēs reſpectu generis eſt q̄ddā totū. ſed deſtructo toto deſtruit̄ ps eius. g̊ locus a ſpē ad genꝰ tenet deſtructiue Et ɔfirmat̄. q2 deſtructis oībꝫ ſpēbꝫ deſtruit̄ genꝰ eaꝝ. g̊ locus a ſpē tenet deſtructiue In oppoſitū eſt ph̄s in textu.

Sciendū p̄mo. ꝙ determiato de loco a definitōe ⁊ a toto multiplici. ɔñter determiat ph̄s de loco a genere ad ſpēm. ⁊ ecōtra. ⁊ de locis a ɔñte ⁊ ab añte q̄ ſe tenent eodē mō. ſicut locus a genere. Et ḋr locus a genere locus a toto vl'i ad ptē ſubiectiuā. Circa quē ponit̄ iſta cōſideratio. ſi aliq̄d aſſignat̄ inēē ſpēi ɔſiderandū eſt ſi inſit generi. ⁊ ſi nō deſtruēdū eſt ꝓblema. q2 q̄ nō inſunt generi nō inſunt ſpēi. Niſi tale p̄dicatū ponat differētiā inter ſpēm et genus. vel ptineat ad talē dr̄iam. Sed circa locuʒ a ſpē eſt alia ɔſideratio q̄ talis eſt. ſi aliq̄d ponat̄ ineſſe generi ɔſiderandū eſt vtrū inſit alicui ſpecieꝝ eius. ⁊ ſi ſic. tūc ineſt generi. ⁊ ſi nulli ſpecieꝝ inſit. tūc neq̄ inerit generi. Niſi foꝛte ſit p̄dicatuʒ ɔueniens ſpēi. ea pte qua diſtinguit̄ a genere. Et iſto ſcḋo mō nō argueret̄ ꝑ locū a ſpē. ſed magis ꝑ locū a ptibus in quantitate ſufficiēter enumeratis

Sciendū ſcḋo. ꝙ dupl'r ɔtingit arguere a genere. Vnoº cū diſtributōe generis. ⁊ tūc ḋr locꝰ a toto i q̄ntitate q̄ tʒ ɔſtructiue ⁊ deſtructiue. Alioº ɔtingit arguere ſine diſtributōe gn̄. ⁊ hoc mō locꝰ a gñe ḋr. Sil'r dupl'r ɔtingit arguere a ſpē ad genꝰ. Vnoº ſine collectōe ſpēꝝ. vt cū ḋr hō currit. g̊ aīal currit. ⁊ ſic eſt locꝰ a ſpē. Alioº cū collectione. hoc eſt a ſpēbꝫ ſil' ſumptis. ⁊ ſic ſumit̄ locus a ptibꝫ in quātitate ad ſuū totū. Locus eñ ſꝑ denoīat̄ a termio inferente. Cuius rō eſt. q2 locus dialecticus eſt ꝓbatiuus. ſed virtus ꝓbatiua ſemꝑ eſt in añcedente

Cōcluſio p̄ma Locus a gñe ad ſpēm foꝛmalit' tʒ deſtructiue. ⁊ grā materie tʒ deſtructiue. Pꝛimū ptʒ. q2 cuicūq̄ nō cōuenit genus. necē eſt ſpēm non cōuenire. Secundū ptʒ. q2 genus eſſentialiter p̄dicat̄ de ſpē. g̊ quicquid eſſentialiter p̄dicatur de genere. etiā p̄dicatur de ſpecie

Cōcl'o ſcḋa. Locus a ſpē foꝛmaliter tenʒ cōſtructiue. ⁊ ſolū grā materie tʒ deſtructiue. Pꝛima ps pʒ. q̄a ſpēs ɔtinet̄ in gñe. ſic inferiꝰ in ſuꝑioꝛi. niſi q̄s aſſumat ea q̄bus ponat dr̄iaʒ int' ſuꝑiꝰ ⁊ inferiꝰ Scḋa ps pʒ. q2 genꝰ ⁊ ſpēs eādē eēntiā ipoꝛtāt. g̊ ſi aliq̄d ſit q̄d nō ē de eēntia ſpēi nō eſt etiā de eēntia gn̄. Aduertēdū ē tñ. ꝙ vt ḋr in textu. de q̄cūq̄ p̄dicat̄ genꝰ necē ē aliquā ſpem eiꝰ p̄dicari. ſiue denomiatiue ſiue eēntial'r. Cuiꝰ rō eſt. q2 genus nō hʒ eē niſi in aliqua ſpecieꝝ eius. Et ideo ḋr in quarto huius ꝙ nihil eſt in genere quod nō eſt in aliqua ſpecieꝝ eius

Dubitat̄ p̄mo. Vtrū ꝓblema ſimplicis inherētie poſſit termiari ꝑ locuʒ ab añte ad ɔñs. Pꝛo dubio ɔſiderādū ē ꝙ circa iſtū locū poīt. p. talē ɔſideratōeʒ. ſi q̄rat̄ de aliq̄ ꝓpoſito vidēdū ē ſi ſuū añs ſit q̄d ſi ſit necē ē ɔñs eē Sil'r ſi q̄rat̄. ſi aliq̄d añs ſit vidēdū ē ſi ɔñs eius ſit. ⁊ ſi non

neceſſe eſt añs nõ eſſe. Exemplũ pmi. vt ſi queratur. vtrũ aial ſit. videndũ eſt vtruʒ aliqua ſpẽs aialis ſit. ⁊ ſi ſic neceſſe eſt aial eſſe. Exemplũ ſcdi eſt. vt ſi q̃rat̃ vtrũ hõ ſit. videnduʒ eſt vtrũ aial ſit. ⁊ ſi nõ neceſſe eſt hoiem nõ eſſe. Ex quo pʒ ꝙ locus ab añte ad ꝯñs valet ꝯſtructiue. ⁊ locus a ꝯñte te net deſtructiue. Patʒ etiã ꝙ talis locus valet ad terminan dum ꝓblemata ſimplicis inherẽtie. Aduertenduʒ eſt tñ ꝙ duplicia ſunt añcedẽtia. quedã ſunt incõplexa. vt homo ẽ añs ad aial. Et q̃dam ſunt ꝯplexa. vt pmiſſe in ſyllo ſunt añcedentia ad ꝯcluſionẽ. Et in cõplexis valet argumẽtuʒ reſpectu veri et falſi. Nã ſi añs ſit verũ ꝯñs eſt verũ ſʒ non ecõtra. qꝛ ex falſis pt ſeq̃ verũ. ſed ſi cõcluſio eſt falſa. neceſſe eſt pmiſſas vel aliquaʒ pmiſſaꝝ eſſe falſam. De cõplexis aũt iam dictũ eſt quõ arguit̃ in ipſis

Dubitat̃ ſcdo. Vtrũ in diſputatione dyalec tica. opponẽs poſſit ſe transferre ad materiã extrinſecam. Pro dubio ſciendũ eſt ꝙ tripl'r ꝯtingit ſe transferre. Vno mõ qñ rñdens negat aliq̃d qḋ eſt v[tile] ⁊ neceſſariũ ad po ſitõem opponẽtis. ⁊ cũ hoc affert inſtantiã ꝓbabilẽ. Et tũc opponens pt ſe trãſferre ad deſtruendũ illaʒ ꝯñam ſiſit in materia. vt poſſit abũdare in argumẽtis. Scdo mõ ꝯtin git ſe trãſferre dũ rñdens negat aliq̃d qḋ oꝑtet eſſe neceſſa riũ ad poſitõem opponẽtis. nõ tñ ſimpl'r eſt neceſſarium. ⁊ tũc cõtingit ꝙ opponẽs ſe trãſferat. ſed iſte modus non eſt ſimpl'r neceſſari⁹. Tercio mõ ꝯtingit ſe trãſferre. qñ reſpõ dens negat aliq̃d qḋ nec eſt neceſſariũ neq3 apparẽs neceſ ſariũ ad ꝯcluſionẽ opponẽtis. ⁊ ſolũ hoc fit ad decipiẽduʒ rñdentẽ. Sed iſte modus ꝑtinet ad ſophiſtã. ⁊ videt̃ extra neus a diſputatõe dialectica. Tũc rñdet̃ ad dubiũ. ꝙ. ſ. op ponens in argumẽtatione dialectica pt ſe trãſferre ad ma teriã extrinſecã ſm duos pmos modos. ⁊ nõ ſm vltimuʒ vt ſatis patet ex dictis. Aduertendũ eſt tñ ꝙ opponẽs dʒ ſe trãſferre ad ad materiã magis facilẽ ⁊ magis claraʒ. vt ponendo dictionẽ notiorẽ ꝓ nomine minus noto. qꝛ ſi ipſe ſe transferret ad materiam magis obſcuram minus poſſʒ abundare in argumentis q̃3 prius

Ad rõnes. Ad primã dicit̃ ꝙ illa cõſequẽtia valet tñ gratia materie. ⁊ non gratia forme. Et ſil'r dõm ẽ ad ſcdam Ad terciã dʒ. ꝙ ſi accipiat̃ genus vt genus eſt et ſpẽs inquantũ eſt ſpẽs. tunc genus eſt totũ reſpectu ſpẽi ſed ſi accipiat̃ ſpẽs vt eſt definita. ⁊ genus vt eſt definiens vel vt cõſtituens ſpẽm. Tunc genus hʒ modũ ꝑtis ⁊ ſpe cies hʒ modũ totius. ⁊ tũc inter ipſa tenet locus ſicut inter totũ integrale ⁊ ſuã ꝑtem Ad confirmatõem dʒ ꝙ de ſtructis oĩbus ſpẽbus deſtruit̃ genus. ſed tũc arguit̃ a par tibus in quantitate ſimul ſumptis ad ſuũ totũ. ⁊ non ꝑ lo cum a ſpecie ad genus. ⁊ hec de queſtione.

Voniã autẽ reꝝ alie q̃dem ſunt ex neceſſi tate. alie ãt ſ'r vt in pluribꝫ. alie aũt ad vtrũ libet Si quod ex neceſſitate ẽ vt in pluribꝫ po nat̃. ⁊ q̃d in pluribꝫ vt ex neceſſitate aut ipm aut ꝯtrariũ ei q̃d ẽ in pluribꝫ ſꝑ dat locũ argumẽta tionis. nã ſi q̃d ex neceſſitate ẽ in pluribꝫ ponat̃ manifeſtũ q̃d nõ om̃i dr̃ ineſſe cũ inſit om̃i qua re peccauit Cũ vero q̃d in pluribꝫ dʒ ex neci tate dixit oĩ ineẽ cũ nõ inſit om̃i. ſil'r aũt ⁊ ſi con trariũ ei qḋ ẽ in pluribꝫ dixit ex neceſſitate ineẽ. ſꝑ em̃ in paucioribꝫ dʒ cõtrariũ eſſe ei q̃d ẽ vt in pluribꝫ. ſunt aũt vt in pluribꝫ praui hoĩes. boni aũt vt in paucioribꝫ. q̃re peccauit magis ſi bo nos ex neceſſitate dixit. ſil'r aũt ſi q̃d vtrũlibet eẽ ex nccitate dixit. vel vt in pluribꝫ. neq3 ex ncci tate vtrũlibet: neq3 vt in pluribꝫ Cõtingit au tem ⁊ ſi nõ determinans dixerit. verũ in pluribꝫ vel ex neceſſitate dʒ. ſit aũt res vt in pluribꝫ diſ putare velut ex nccitate dixerit. vt ſi prauos ex heredãdos dixerit non determinãs velut ex ne ceſſitate is dixerit diſputare Ampli⁹ ⁊ ſi ideʒ ſibi accñs poſuit vt alteꝝ eo ꝙ alteꝝ ſit nomen. quemadmodũ ꝓdigus diuidebat voluptatẽ in gaudiũ ⁊ iocunditatẽ ⁊ leticiã. Hec em̃ oĩa eiuſ dẽ. i. voluptatis noĩa ſunt. ſi ergo aliq̃s gaude re ei quod eſt letari ponet accidere idem ſibi di cet accidere

Amplius aũt cõtraria cõplectunt̃ q̃dẽ ſi bijnuicẽ ſex modis. cõtrarietatẽ aũt faciũt q̃drupl'r. ꝯplexa oꝑtet accipe ꝯtraria q̃libet mõ vtile fuerit. ⁊ deſtruẽti ⁊ ꝯſtruenti. Qm̃ aũt ſex modis ꝯplectimur palã ẽ. aut em̃ vtrunq3 ꝯtra rioꝝ vtriq3 ꝯtrarioꝝ ꝯplectit̃. hoc em̃ dupl'r. vt amicis bñfacere ⁊ inimicis male. vel econuerſo inimicis bñ ⁊ amicis male. aut qñ ãbo de vno et hoc dupl'r. aut amicis bñ et amicis male. vel inimicis bñ ⁊ inimicis male. aut vnũ de vtriſq3 et hoc q̃q3 dupl'r. vt amicis bñ ⁊ inimicis bene vel amicis male ⁊ inimicis male Sic pme q̃dẽ due dicte ꝯplexiones nõ faciũt ꝯtrarietatẽ. naʒ id q̃d eſt amicis bñfacere ei q̃d ẽ inimicis male. non ẽ ꝯtrariũ. vtraq3 em̃ eligẽda ⁊ eiuſdẽ moris neq3 id q̃d ẽ amicis male ei qḋ eſt inimicis bñ. nam ⁊ hec vtraq3 ſpernẽda ⁊ eiuſdẽ moris. Nõ videt̃ aũt ſpernẽdũ ſpernendo ꝯtrarium eẽ. niſi hoc q̃dem ſm ſuꝑabundantiã. illud ꝟo ſm ege ſtatẽ dcm̃ ſit. nam ſuꝑabundãtia ſpernẽdoꝝ vi detur eẽ ſil'r aũt ⁊ egeſtas Reliqua vero q̃tuor om̃ia faciũt ꝯtrarietatẽ. nam id q̃d ẽ amicis bñ facere ei quod ẽ amicis male ꝯtrariũ ẽ. naʒ a cõ trario more ſunt ⁊ hoc q̃dẽ eligẽdum. illud autẽ ſpernẽdũ Sil'r aũt ⁊ in alijs. nã in vnaq̃q3 cõiu gatõe vnũ eligendũ ⁊ aliud ſpernẽdũ. ⁊ vnuʒ bo ni moris ⁊ aliud praui Palã ꝰ ex his q̃ dicta ſunt qm̃ ꝙ eidẽ cõtraria ſunt plura accidit fieri. nam ei qḋ eſt amicis bñfacere id q̃d eſt inimicis bñfacere. ⁊ id qḋ ẽ amicis male ꝯtrariuʒ. Sil'r aũt ⁊ in alijs ſingulũ eodẽ mõ ꝯſiderantibꝫ di co ꝯtraria apparebũt. Accipe ergo ꝯtrarioꝝ q̃ cunq3 erit ad poſitõem vtile Amplius ſi ẽ aliq̃d

contrariũ accñti ꝯſideranduʒ ſi ineſt cui accñs dictũ eſt ineſſe. nam ſi hoc ineſt illud non inerit impoſſibile eſt ꝯtraria eidẽ ſimul ineſſe Aut ſi q̃d tale dictũ eſt de aliquo. qḋ cũ inſit neceſſe eſt ꝯtraria ineſſe. vt ſi formas in nobis dixerit eẽ. nam et moueri ⁊ q̃eſcere eaſdẽ accidet. Ampli⁹ aũt ſenſibiles et inſenſibiles eſſe. videnť aũt for me q̃eſcere et intelligibiles eſſe his q̃ ponũt for mas eſſe. cũ aũt ſint in nobis impoſſibile ẽ im mobiles eſſe. nã mouentibꝫ nobis neceſſarium et q̃ in nobis ſunt oĩa ſil' moueri. Palã aũt qm̃ etiã ſenſibiles ſi in nobis ſunt. nã ꝑ ſenſum q̃ cir ca viſum ẽ eam q̃ in vnoquoq3 ẽ for[mam]. nã cognoſ cimus Rurſum ſi poſitũ eſt accñs cui ẽ aliq̃d ꝯtrariũ ꝯſiderandũ ſi ⁊ ꝯtrarij ẽ ſuſceptibile qḋ ẽ accñtis. nã idẽ ꝯtrarioꝝ ſuſceptibile vt ſi odiũ ſequi iram dixerit erit odiũ in furoris ſpẽ. illic em̃ ira ꝯſiderandũ. ꝰ ſi ꝯ̃riũ in furoris ſpẽ. Nã ſi non ⁊ in ꝯcupiſcibili eſt amicicia nõ ſequitur odium irã. Similr aũt et ſi ꝯcupiſcibile ignora re dixerit. erit em̃ et diſcipline ſuſceptibile ſiq̃ dem ignorãtie qḋ nõ videt̃ ꝯcupiſcibile ſuſcep tiuum eſſe diſcipline. Deſtruenti ergo queãd modũ dictũ eſt vtendũ Aſtruenti vero qm̃ inẽ q̃dem accñs non vtilis eſt locus hic. qm̃ ãt con tingit ineſſe vtilis. Oſtendẽtes em̃ qm̃ nõ ſuſ ceptibile eſt ꝯtrarij. oſtendẽtes erimus qm̃ nõ ineſt accñs neq3 ꝯtingit ineſſe. Si aũt oſtende rimus qm̃ ineſt ꝯtrariũ aut ipm ſuſceptibile eſt ꝯtrarij nondũ oſtendentes erimus qm̃ et acci dens ineſt. ſed quoniam cõtingit ineſſe. in hoc tantum oſtenſum erit.

Querit̃. vtꝝ locus ab oppoſitis ſit vtilis ad terminandũ ꝓblemata ſimplicis inherentie. Arguit̃ ꝙ nõ. pmo. qꝛ locus dyalecticus dʒ eẽ ꝓbatiu⁹. ſʒ vnũ oppoſitũ nõ ẽ noti⁹ altero. igit̃ loc⁹ ab oppoſitis nõ valʒ ad terminãdũ ꝓblemata ſimplicis inherẽtie. Scdo vnũ oppoſitoꝝ nõ pt inferre aliud. igit̃ loc⁹ ab oppoſi tis nõ eſt ponendus. Añs pʒ. qꝛ ſi vnum poſſet inferre aliud. hoc eẽt. qꝛ affirmatiua hʒ inferre negatiuã. Sed hoc non. quia due affirmatiue ſyllogiſtice non inferunt vnã negatiua. Igit̃ a fortiori vna affirmatiua nõ pote rit vnã negatiuã inferre. Tercio. ſi loc⁹ ab oppoſitis eſſet vtilis ad terminandũ ꝓblemata ſimplicis inherẽ tie. hoc eẽt. qꝛ poſito vno ꝯ̃rioꝝ remouet̃ reliquum. ſʒ h̃ nõ ẽ veꝝ. qꝛ albedo ⁊ nigredo ſunt in eodẽ pũcto medij et etiã in eodẽ oculo. In oppoſitũ ẽ phs in textu.

Sciendũ eſt pmo. Q[uod] poſtq̃3 phus docuit terminare ꝓblemata ſimplicis inherẽtie ꝑ locos intrin ſecos. Cõſequẽter idẽ docet ꝑ locos extrinſecos. ⁊ pri mo ꝑ locũ a diſparatis et ꝯñr ꝑ locũ ab oppoſitis. Etiã anteq3 ponat ꝯſideratões. circa locũ a diſparatis. pre mittit talẽ diuiſionẽ. ſcʒ Rerum. alie ſunt ex neceſſitate alie vt in pluribꝫ. et alie ad vtrũlibet. Et ſub ſcdo mem bro q̃ ſunt vt in paucioribꝫ res cõphenduntur. q̃ ꝯtrari antur eis q̃ ſunt vt in pluribꝫ. Et cognito vno oppoſito rum facile cognoſcit̃ reliquũ. Et ꝑ iſtã diuiſionẽ intelli gunt̃ modi diſparati ſm quos p̃dicata inſunt ſubiectis Quia p̃dicatũ qñq3 de neceſſitate ineſt ſubiecto ⁊ qñq3 ꝯtingenter. et hoc multipl'r ſm plures modos ꝯtingen tis. Et iuxta diuiſionẽ in textu ponunt̃ aliq̃ ꝯſideratio nes. Prima ẽ. ſi aliqḋ p̃dicatũ qḋ vere alicui ſubiecto ineſt et de neceſſitate aſſignat̃ ſibi ineẽ vt in pluribꝫ de ſtruendũ eſt ꝓblema. Et rõ eſt. qꝛ qḋ ineſt ex neceſſita te omni ineſt et ſemper. ſed quod ineſt vt in pluribus nõ ineſt ſemper Scda ꝯſideratio ẽ. ꝙ ſi aliqḋ p̃dicatum aſſignet̃ ineẽ alicui ſubiecto vt in pluribꝫ ꝯſiderandũ eſt ſi inſit vt in paucioribꝫ et ſi ſic deſtruendũ ẽ ꝓblema Cu ius rõ eſt. qꝛ qḋ ineſt vt in pluribꝫ plus determinatũ ẽ ad eẽ. et qḋ ineſt vt in paucioribꝫ pl[u]s determinatũ eſt ad nõ eẽ. Et ſil'r pñt formari alie ꝯſideratões ſm plu res modos q̃ oẽs pñt cõphendi ſub vna ꝯſideratõne q̃ talis ẽ. Si aliqḋ p̃dicatũ aſſignet̃ ineſſe alicui ſubiecto ſm aliquẽ illoꝝ modoꝝ ꝯſiderãdũ ẽ ſi inſit ſm aliũ mo dum. et ſi ſic deſtruendũ eſt ꝓblema. Exemplũ textus vt ſi bonũ aſſignet̃ ineẽ hoi vt in pluribꝫ vel ex neceſſita te tunc ẽ peccatũ. qꝛ hoies vt in paucioribꝫ ſunt boni. qꝛ in pluribꝫ ſunt mali. Et circa p̃dicta ponit phus vnam cautelã q̃ talis ẽ. ſi reſpondens aſſignauerit aliqḋ p̃dica tum ineẽ alicui ſubiecto. et non determinauit modũ ſm quẽ ineſt tũc arguẽs dʒ arguere ꝯtra ipm acſi determi naſſet modũ ſm quẽ ineſt ſubiecto. Alia ꝯſideratio eſt ſi aliq̃s aſſignauerit idẽ ſibipſi accidere deſtruendũ eſt ꝓblema. Phs dat exemplũ. vt q̃dã ꝓdig⁹ diuiſit vo luptatẽ in gaudiũ iocũditatẽ et leticiã. q̃ eandẽ volupta tem iportãt. iõ ſi q̃s dicat vnum illoꝝ accidere alteri de ſtruendum eſt problema.

Sciendũ ſcdo. ꝙ añq3 phs ponat ꝯſidera tiones circa locos a ꝯ̃rijs. ipe pmittit cõplexiones con trarioꝝ. dicens ꝙ ꝯtraria ſex modis cõplectunt̃ ſibi ineẽ Primo qñ duo ꝯ̃ria p̃dicant̃ de duobꝫ ꝯ̃rijs. vno mõ vt oꝑtet amicis bñfacere et inimicis malefacere. Alio mõ ecõtra vt oꝑtet inimicis bñfacere et amicis malefacere et ſic ſunt due cõplexiones ꝯ̃rioꝝ. Scdo qñ ambo ꝯ̃ria de eodẽ p̃dicant̃ et hoc dupl'r. et ſic erũt alie due cõple xiones. vt amicis eſt bñfacere ⁊ amicis malefacere. ⁊ in imicis ẽ malefacere et inimicis bñfacere. Tercio modo qñ vnũ de vtriſq3 p̃dicat̃ ꝯ̃rijs. et hoc dupl'r. et ſic ſunt due alie cõplexiones ꝯ̃rioꝝ. vt amicis ẽ bñfacere et ini micis bñ facere. Et ſic ſunt duodecim ꝓpõnes ⁊ ſex cõ plexiones ꝯ̃rioꝝ. Et due ꝓpões pme cõplexionis non ꝯ̃riant̃. qꝛ q̃cũq3 ſunt eiuſdẽ moris int̃ ſe nõ ꝯ̃riant̃. ſʒ ſic ẽ de duabꝫ pmis cõplexionibꝫ q̃ ſimpl'r ſt̃ eligẽde Nã lʒ ſm ius diuinũ et legẽ noſtrã nõ ꝯtingat inimicis ma lefacere. tñ ſm vſuʒ cõem ⁊ vulgarẽ iſtud ꝯtingit Sil'r due ꝓpõnes ſcde cõplexionis ſunt ſpernende et ſic ſunt eiuſdẽ moris. iõ nõ ꝯ̃riant̃. Sʒ in alijs cõplexionibꝫ eſt ꝯ̃rietas. qꝛ vna ꝑs eſt eligenda et alia ẽ ſpernenda

Concluſio pma. cum textu eidẽ plura ꝯtra riantur Probat̃ concluſio. nam huic ꝓpõni amicis eſt benefacere ꝯtrariatur iſta amicis eſt malefacere. et etiã iſta inimicis eſt benefacere. nõ tamẽ eodem modo. quia vna ꝯtrariatur ſibi ex ꝑte ſubiecti et alia ex ꝑte p̃dicati

Ex iſtis cōplexionibꝫ ꝯtrarioꝝ infert areſtoteles tres ꝯſideratōnes. Prima eſt. ſi alicui ſubiecto aſſigneť ineē aliqđ p̄dicatū qđ hꝫ ꝯtrariū. cōſiderandū eſt ſi aliud ꝯtriū inſit ſubiecto. et ſi ſic ꝓblema ē deſtruendū. Cuiꝰ rō eſt. qꝛ īpoſſibile eſt duo ꝯtraria eē ſiľ. Scđa ꝯſideratio eſt. ſi aliqđ p̄dicatū aſſigneť ineē alicui ſubiecto. conſiderandū eſt vtꝝ ex illo ſequanť ꝯtria vel ꝯdictoria ſimľ eſſe. et ſi ſic deſtruendū eſt ꝓblema. Exemplū textꝰ. vt ſi ꝗs dicat ꝙ ydee ſepate ſunt in nobis hoc eſt deſtruendum qꝛ ſi eſſent in nobis ſeqreť ꝙ eſſent mobiles et immobiles. qꝛ platonici ponētes ydeas dicebant eas ſepatas a materia. et ſic imobiles ꝑ ſe ⁊ ꝑ accñs. Et ſi ſint in nobis adhuc erūnt mobiles ꝑ accñs. qꝛ motis nobꝯ mouenť ea q̄ in nobis ſunt vt đr textꝰ. Tercia ꝯſideratio eſt. ſi aliqđ p̄dicatū dicať de ſubiecto et illud p̄dicatum habeat ꝯtriū videndū ē. vtꝝ illud ꝯtrium poſſit ineſſe eidē ſubiecto. et ſi nō deſtruendū eſt ꝓblema. Et hꝰ rō eſt qꝛ idē ē ſuſceptibile ꝯtrioꝝ. nā ꝯtrioꝝ eadē eſt diſciplina. Exemplū textus ē. vt ſi odiū aſſigneť ineē in ꝑte rōnali ꝯſiderandū eſt. vtꝝ amicicia poſſit ineē eidē ꝑti et claꝝ eſt ꝙ nō. ıō deſtruendū eſt ꝓblema.

Concluſio ſcđa. ⁊ reſponſalis ad q̄ſitū locus ab oppoſitis eſt vtilis ad terminandū ꝓblema ſimplicis inherentie. Probať ꝯcluſio qꝛ ꝑ locū ab oppoſitꝭ debite p̄t argui ꝑ ꝯſideratōes p̄us poſitas. igiť ⁊c̄.

Dubitať p̄mo. Quare hoīes ſunt boni vt in paucioribꝫ. ⁊ vt in pluribꝫ mali Ad dubiū r̄ndetur ꝙ illius duplex eſt ratō Prima ē. qꝛ motus cōcupiſcentie et appetitus ſenſitiui fortiores ſunt motibus rationis ſed motus fortiores impediūt debiliores. vt habetur ſcđo de celo. Et vt in pluribꝫ hoīes ſequunť motꝰ ꝯcupiſcentie dimittendo motꝰ rōis. ıō ꝑs ſenſitiua predominať rōni. Scđa rō eſt. qꝛ bonitas conſiſtit in hoc qđ eſt agere ſꝫm virtutē. et ꝟtus ꝯſiſtit in medio. ſꝫ difficillimū eſt attingere mediū et facillimū eſt a medio recedere. igiť vt in paucioribꝫ homīes ſunt boni et vt in pluribus ſunt mali.

Dubitať ſcđo. vtꝝ veꝝ ſit ꝙ ſpernendū non ꝯtrarietur ſpernendo. Et videť ꝙ nō. qꝛ ꝓdigalitas et illiberalitas ſunt ſpernenda. ⁊ tamē ꝯtrarianť inter ſe ⁊ ita diceret de alijs extremitatibꝫ virtutū Ad dubiuꝫ r̄ndeť ꝙ illđ intelligiť ſi vnū nō ſe habeat ꝑ modū ſuꝑabundātie ⁊ aliđ ꝑ modū defectus. qꝛ ſi ita eſſꝫ ea q̄ ſunt ſpernenda ꝯtrienť inter ſe ſicut ꝓbat ratio dubij.

Ad rōnes. Ad p̄mā đr ꝙ vnū oppoſitū p̄t eſſe notius alio et ſꝫm rem ſi ſit ꝑfectius eo ⁊ etiam quo ad nos. Et ſic aliquando cōtrarium imꝑfectius ſꝫm rē eſt nobis notius. Ideo ex poſitōne vnius oppoſiti in aliquo ſubiecto poteſt oſtendi remotio alterius ab eodem ſubiecto. Ad ſcđam diciť ꝙ vnum oppoſitum infert aliud negatiue licet non inferat affirmatiue. Ultra dicitur ꝙ affirmatiua bene infert negatiuā virtute cuiuſdam negatiue ſubintellecte. vt cum dicitur hoc eſt albū igitur non eſt nigrum. ſubintelligiť iſta ꝓpoſitio nullum album eſt nigrum. Ad terciam dicitur ꝙ ſpecies viſibiles albi et nigri non contrariantur ſꝫm illud eſſe intentionale. licet albedo et nigredo ſꝫm ſuum eſſe reale inter ſe contrarientur. Et ideo ille ſpecies poſſunt eſſe ſimul in eodem puncto medij et in eodem viſu. quia in illis non habent eſſe niſi intentionale.

Quoniā autē oppoſitiōes ſunt q̄tuor cōſiderandū ex ꝯtradictōnibꝫ. queadmodū a cōſequētia ⁊ ecōtrario ⁊ iterimēti ⁊ cōſtruēti ſumendū ex inductiōe vt ſi hō aial. non animal nō homo. Siľr autē ⁊ in alijs. nā hec ecōtrario cōſeqñtia. nā hominē animal ſeqtur non hominē aūt nō animal non. ſꝫ ecōtrario non aial non hō ergo in omnibꝫ hmōi eſt cōcedendū. vt ſi bonū ſuaue ⁊ nō ſuaue nō bonū. Si aūt nō hec nec illico. ſiľr autē ſi non ſuaue nō bonū. bonū ſuaue

Manifeſtū ergo qm̄ ad vtrūqꝫ ꝯuertiť q̄ ſꝫm ꝯdictionē eſt ꝯña ecōtrario facta. In ꝯtrijs aūt cōſiderādū ſi ꝯtriū ꝯtrium ſequitur. aut ī ip̄o aut ecōtrario ⁊ interimēti ⁊ cōſtruenti. ſumendū āt et hmōi ex inductōe iquātū vtile. In ipſo ergo ꝯña eſt vt ī fortitudine ⁊ debilitate. nā hāc q̄dē ſeqtur ꝟtus. illā aūt viciū. ⁊ hāc q̄dē ſeqtur eligendū. illā aūt ſpernēdū. ergo ⁊ ipſa ⁊ hoꝝ ꝯña ꝯtriū em̄ eſt eligendū ſpernēdo. ſiľr āt ⁊ in alijs Ecōtrario āt ꝯñam vt euechiā q̄dē ſanitas ſeqť cachechiā āt egritudo. ſꝫ nō egritudinē cachechia. Manifeſtū ē ergo qm̄ ecōtrario in his cōſequētia ſit. raro āt ecōtrario accidit in ꝯtrijs ſed in pluribꝫ in ip̄o ꝯña. Si ergo neqꝫ in ip̄o ꝯtriū ſeqť cōtrariū neqꝫ ecōtrario palā qm̄ neqꝫ eorū q̄ dicta ſunt alterū ſeqť alterū. ſi āt ⁊ ī cōtrarijs et in his q̄ dcā ſunt neccē ē alterū ſeq̄ alterū Siľr aūt in ꝯtrijs et in priuatione et hitu ꝑſpiciendū ſꝫ nō eſt in p̄uatiōibꝫ ecōtrario. ſed ī ip̄o ꝯñam neccāriū ſꝑ fieri. velut viſū q̄dē ſenſuꝫ. cecitatē āt inſenſibilitateꝫ. Opponiť em̄ ſenſus inſenſibilitati. vt p̄uatio et habitus nā hoc q̄dē habitꝰ eorū illud āt p̄uatio. Siľr p̄uatōi ⁊ in his (q̄ ſꝫ ad aliq̄d) vtendū. In ipſo em̄ et horū ꝯña. vt ſi tripulū multiplex ⁊ ſubtripulum ſubmultiplex Diciť em̄ triplū q̄dē ad ſubtriplū. multiplex āt ad ſubmultiplex. Ruſus ſi ſcīa opinio et ſcibile opinabile. et ſi viſus ſenſus et viſibile ſenſibile. Inſtātia qm̄ non neceſſe eſt in his q̄ ſunt ad aliq̄d ꝯñaꝫ fieri. queadmodū dictū ē. nā ſenſibile ſcibile eſt. ſenſus āt nō eſt ſcientia. nō tñ vera inſtātia videtur eſſe. multi em̄ non dicūt ſenſibilium eſſe ſciam Amplius ad cōtrariū nō minꝰ vtile qđ dcm̄ eſt. vt qm̄ ſenſibile nō eſt ſcibile. neqꝫ em̄ ſenſus ſcientia.

Queritur Utrum conſequentia in econtrario valeat in ꝯtradictorijs. et ꝯſequentia in ip̄o valeat ſolum in alijs oppoſitis. Arguitur p̄mo ꝙ non. qꝛ

ſicut ꝯſequens eſt in plus q̄ʒ añcedens ſic oppoſitū conſequentis in plus ſe habet q̄ʒ oppoſitum añcedentis. igitur ex oppoſito ꝯſequentis non ſeqtur oppoſitum añcedentis. et ſic ꝯſequentia in econtrario non valet in contradictorijs. Scđo. ſicut affirmatio eſt cauſa affirmationis. ita negatio eſt cauſa negatōnis. vt diciť p̄mo poſterioꝝ. igitur ſi añcedens affirmatiuū inferat conſequens affimatiuū etiam ꝯtradictorium añcedentis infert ꝯtradictoriū ꝯſequentis. igitur ꝯſequentia in ip̄o valet in ꝯtradictorijs. Tercio. non ſeqtur in contrarijs timor eſt vicium. igitur audacia eſt virtus. Nec in p̄uatiue oppoſitis ſeqtur videns eſt ſentiens. igitur cecus eſt inſenſibilis Nec in relatiue oppoſitis ſeqtur. pater eſt albus. igitur filius eſt niger. ergo ꝯſequentia in ip̄o nō valet in alijs oppoſitis. In oppōm ē. p. ī textu

Sciendū eſt primo. Ꝙ poſtq̄ʒ phs docuit terminare ꝓblemata ſimplicis inherētie reſpiciendo ad oppoſita quantū ad ſuam inherentiā. Cōſequēter docet terminare ꝓblemata ip̄a inſpiciendo ad ip̄a oppoſita quantū ad ꝯſequentiā ip̄orum. et primo in contradictorijs et deinde in alijs oppoſitis.

Sciendū eſt ſcđo. ꝙ vt ſufficit ad ꝓpoſituꝫ duplex eſt ꝯſequentia. ſcꝫ ꝯſequentia in ip̄o et ꝯſequentia in econtrario. et quelibet eſt duplex. nam quedaꝫ eſt terminoꝝ. et alia eſt ꝓpōnum. Unde ꝯſequentia in ip̄o ꝓpōnum eſt quando eodem ordine ſeruato añcedens infert ꝯſequens et oppoſitum añcedentis infert oppoſitum ꝯſequentis. Sed ꝯſequentia in ip̄o terminoꝝ eſt quando in añte aliquod p̄dicatuꝫ dicitur de ſubiecto ⁊ in ꝯſequente oppoſitum p̄dicati dicitur de oppoſito ſubiecti. Sed ꝯſequentia in econtrario ꝓpōnum eſt quando añcedens infert ꝯſequens. et ex oppoſito ꝯſequētis infert oppoſitum añtis. Cōſequētia vero in econtrario terminoꝝ eſt quādo aliquod p̄dicatum diciť de ſubiecto in añte. et oppoſitum ſubiecti diciť de oppoſito predicati in ꝯſequente. Et diciť ꝯſequentia in ip̄o. qꝛ ſeruatur idem ſitus et idem ordo in añte et in ꝯſequente. Sed dicitur ꝯſequentia in econtrario ꝓpter euerſum ſitum añcedentis et ꝯſequentis.

Concluſio p̄ma. ꝯſequētia in ip̄o terminoꝝ nō valet formaľr in ꝯtradictorijs. ſꝫ quādoqꝫ tenet materialiter vt in terminis ꝯuertibilibꝫ. ſꝫ ꝯña in econtrario tā terminoꝝ q̄ʒ ꝓpōnum tenet in ꝯtradictorijs. Prima ꝑs ꝯcluſionis patet. qꝛ nō ſeqtur ſi hō eſt. aīal ē. igiť ſi eſt nō hō eſt nō aīal. Et cā eſt. qꝛ ibi arguiť a deſtructione añtis ad deſtructōem ꝯñtis. Scđa ꝑs patet. qꝛ bñ ſeqtur grā materie hō eſt riſibilis. igiť nō hō eſt nō riſibilis. ⁊ ſiľr diceret de ꝯſequentia in ip̄o ꝓpōnum. Tercia ꝑs ꝯcluſionis patet ꝑ illā regulā. ſi aliqua ꝯſequentia ſit bona. ex oppoſito ꝯtradictorio ꝯſequentis ſeqtur ꝯtradictoriū añtis. Ut bene ſequitur ſi hō eſt. aīal eſt. igiť ſi eſt nō aīal. eſt nō hō Et in ꝯñtia terminoꝝ. vt oīs hō eſt aīal. igiť omē nō aīal eſt nō hō. Et maxime confirmantes iſta argumenta ſumunť ex illa maxima cōmuni ſicut oppoſitum in oppoſito. et ꝓpoſitum in ꝓpoſito

Concluſio ſcđa ꝯſequentia in econtrario terminoꝝ et etiam ꝓpōnum quandoqꝫ tenet in contrarijs gratia materie. Unde ſolum in ip̄is valent qñ habent modum totius integralis et partis eius. patet concluſio. qꝛ bene ſeqtur euechya eſt ſanitas. igitur egritudo eſt cathechya. Euechya vero eſt bona diſpoſitio intus et extra. Et diciť ab eu quod eſt bonuꝫ et chymos qđ eſt humor. Sed cathechya eſt mala diſpoſitio intus vľ extra. et diciť a cacos quod eſt malum ⁊ chymos quod eſt humor.

Dubitať p̄mo. vtꝝ ꝯñtia in ip̄o terminoruꝫ valeat in ꝯtrarijs. Ad dubium r̄ndetur ꝙ ſic quatuor conditionibꝫ obſeruatis. Prima eſt. ꝙ ponatur ꝯſtantia ſubiecti ꝯſequentis. Scđa eſt ꝙ arguať in p̄dicatis ꝑ ſe. ideo nō ſeqtur album eſt dulce. igiť nigrū eſt amaꝝ. Tercia eſt ꝙ extrema vnius ꝯtrarietatis nō cōtineanť ſub eodem mēbro alterius ꝯtrarietatis. Ideo non ſeqtur. ꝓdigalitas eſt vicium. ideo illiberalitas eſt virtus. qꝛ duo ibi ꝯtraria ſubiecta ꝯtinētur ſub vno. ſcꝫ vicio. Quarta ꝯditio eſt ꝙ in vtraqꝫ ſit idē modꝰ oppoſitōnis. ideo nō ſeqtur illiberalitas eſt defectus. igiť liberalitas eſt ſuꝑabundantia. qꝛ predicata opponūtur tanq̄ʒ duo extrema. ſubiecta vero tanq̄ʒ mediū ⁊ extremum. Sed iſtis ꝯditionibꝫ obſeruatꝭ ſemꝑ tenet in cōtrarꝭs. vt bñ ſeqtur. Iuſticia eſt virtus. igitur iniuſticia eſt vicium. Siľr ꝯſequentia in ip̄o ꝓpōnum valet in cōtrarijs duabꝫ ꝯditionibꝫ vltimis obſeruatis. vt bene ſeqtur. ſi ſortes eſt iuſtus eſt virtuoſus. igitur ſi eſt iniuſtus eſt vicioſus.

Dubitať ſcđo. vtꝝ ꝯñtia in ip̄o terminorum valeat in p̄uatiue oppoſitꝭ. et ī relatiue oppoſitis Ad dubium reſpondeť p̄mo. ꝙ illa ꝯſequentia valet in p̄uatiue oppoſitis tribꝫ ꝯditionibꝫ obſeruatis. Prima ē ꝙ ponatur ꝯſtantia ſubiecti ꝯſequentis. Scđa eſt ꝙ arguatur in p̄dicatōnibꝫ ꝑ ſe. Tercia eſt ꝙ p̄uatio ſuꝑioris habitus reſtringať ꝑ habitū inferioris p̄uatōnis. ıō non ſeqtur videns eſt ſentiēs. igiť cecus eſt inſenſibilis. ſed bene ſeqtur igitur cecus eſt inſenſibilis ſenſu viſus Similr ꝯſequentia in ip̄o ꝓpōnum tenet in p̄uatiue oppoſitis vltima conditōne obſeruata. Patet qꝛ bene ſeqtur. ſi aliq̄d eſt tangibile illud eſt ſenſibile. igitur ſi aliq̄d eſt intangibile illud ē inſenſibile ſenſu tactꝰ. Et maxima iſtoꝝ eſt. ſi p̄uatiuū in p̄uatiuo. et ꝓpoſitū in ꝓpoſito. Sed ꝯña in ecōtrario terminoꝝ ⁊ ꝓpoſitionū nō valent in p̄uatiuis. niſi gratia materie. Diciť ſcđo ad dubium ꝙ ꝯſequētia in ip̄o terminoꝝ valet in relatiue oppoſitis quatuor ꝯditionibꝫ obſeruatis. Prima ē ꝙ ponatur ꝯſtantia ſubiecti ꝯſequētis. Scđa eſt ꝙ arguať in p̄dicatōnibꝫ ꝑ ſe. Tercia eſt ꝙ ambo extrema vnius ꝓpōnis non ꝯtineantur ſub vno mēbro alterius Quarta eſt ꝙ arguať in relatiuis ſꝫm rem. Et illis ꝯditōnibus obſeruatis valebit ꝯſequentia. vt duplex eſt multiplex. igitur ſubduplex eſt ſubmultiplex. Et ſimiľr cōſequentia in ip̄o ꝓpōnū valet in relatiue oppoſitis duabꝫ vltimis conditōnibꝫ obſeruatis. vt bene ſeqtur. ſi aliquid eſt duplum illud eſt multiplex. igitur ſi eſt ſubduplum eſt ſubmultiplex Sed conſequentia de contrario terminoꝝ et ꝓpōnum non valet in relatiue oppoſitis niſi quandoqꝫ gratia materie

Ad rōnes Ad primam negeť añs. qꝛ ex quo conſequēs eſt cōmunius añte ſuum ꝯtradictorium eſt minus cōmune q̄ʒ ꝯtradictoriū añcedentis. qꝛ de paucioribus dicitur. Ad ſcđam dicitur ꝙ illa autoritas ſolum tenet in terminis conuertibilibꝫ. et in illis bñ valet conſequentia in ip̄o ratōne materie. Ad terciam patet ſolutio ex dictis in ſcđo articulo

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Rurſus in ꝯiugatis ⁊ caſibꝰ ⁊ interimēti et ꝯſtruenti. dicūtur aūt ꝯiugata q̇dē hmōi. vt iuſta ⁊ iuſtus iuſticie. ⁊ fortia ⁊ fortis fortitudini. Silr̄ āt ⁊ pfectiua ⁊ ꝯſeruatiua. cōiugata illi cuiꝰ ſunt pfectiua vl̄ ꝯſeruatiua. vt ſalubria ſanitatis. ⁊ euecbiuma euecbie. eodē aūt mō ⁊ in aliȷ̇s. ergo ꝯiugata q̇dē talia ſolēt dici. Caſus āt vt iuſte ⁊ fortit̄ ⁊ ſalubrit̄ ⁊ q̄cūq3 eodē mō dicūt̄. Videntur aūt ⁊ que ſunt ſm̄ caſus ꝯiugata eſſe. vt iuſte iuſticie. ⁊ fortiter fortitudini. Cōiugata aūt dicūtur ſm̄ eandē ꝯiugatōem oīa vt iuſticia iuſtū iuſte. Manifeſtū ḡ q̄m̄ vno q̄libꝫ oñſo eorū q̄ ſm̄ eādē ꝯiugatōēꝫ bono vel laudabili ⁊ reliqua oīa oñſa ſūt. vt ſi iuſticia eſt laudabiliū. et iuſtꝰ et iuſtū et iuſte laudabiliū. dicere ḡ iuſte ⁊ laudabilr̄ ſm̄ eūdē caſuꝫ a laudabili. queadmodum iuſte a iuſticia. Conſiderandū aūt nō ſolum in eo quod dictū eſt ſed in ꝯtrario ꝯtrariū. vt q̄m̄ bonum non ex neceſſitate ſuaue. neq3 em̄ malum triſte. aut ſi hoc ⁊ illud: ⁊ ſi iuſticia ē ſcia et iniuſticia ignorantia. ⁊ ſi quod iuſte et ſciēter et experienter et iniuſte ignoranter ⁊ inexperienter. Si aūt hoc nō neq3 illa velut in hoc quod nunc dictum eſt. magis aūt apparebit qd̓ iniuſte eſt experienter q̄3 inexperienter. Hic aūt modus dictus eſt p̄us in ꝯrioꝝ conſequentiȷ̇s. nihil em̄ aliud oſtendimus q̄3 ꝯtrariū ſequi ꝯriuꝫ

Amplius in generationibꝫ ⁊ corruptionibus et efficientibꝫ ⁊ corrūpentibꝫ. ⁊ interimenti et ꝯſtruenti. quoꝝ ſunt generatōes bone et ipſa ſunt bona. et q̄rum generatōes male et ipſa mala ſunt. In corruptōibꝰ aūt ecōtrario. ſi em̄ corruptōes bone ipā q̄q3 mala ſunt ſi aūt corruptōes male ipā bona ſunt. eadē ratio ē in efficientibꝫ ⁊ corrūpētibꝰ. q̄rū em̄ effectiua bona et ipā bona quoꝝ vero corruptiua bona et ipſa mala.

Rurſus in ſimilibus ſi ſilr̄ ſe habent. vt ſi diſciplina vna plurū et opinio. et ſi viſum habere eſt videre. et auditum habere eſt audire Similiter autem et in aliȷ̇s et in his q̄ vident̄. Utilis āt locus hic ad vtrūq3. nā ſi in aliquo ſimiliū ſe hꝫ et in aliȷ̇s ſilibus Cōſiderandū āt et i vno et in pluribꝰ ſi ſilr̄ ſe habꝫ. aliquotiens em̄ differt. vt ſi ſcire eſt intelligere. et multa ſcire eſt multa intelligere. hoc aūt non verum. cōtingit em̄ plura ſcire. intelligere āt nō. ſi aūt nō hoc neq3 illud. quod i vno q̄m̄ ſcire itelligere ē. Amplius ex magis et minꝰ. Sunt aūt eius qd̓ eſt magis loci quattuor. vnus q̇dem ſi magis ſequitur magis. vt ſi voluptas bonū et mag̃ voluptas magis bonū. et ſi iniuriā ferre malū. et magis iniuriā ferre magis malū. Utilis āt ad vtrūq3 hic locus. nam ſi cōſequens eſt ſubiecti incremēto accidēt̃ incremētū queadmodū dictū eſt manifeſtū quoniā accidit eſt ſi aūt non ſequitur nō accidit. hoc aūt in inductione ſumēdū. Amplius vno de duobus dicto. ſi em̄ cui magis videtur ineſſe nō ineſt nec cui qd̓ minus. et ſi cui minus videt̄ ineſſe ineſt. et cui magis Rurſum duobꝫ de vno dictis. ſi qd̓ magis videt̄ ineē nō ineſt. nec qd̓ minus. ſi vero qd̓ minus videt̄ ineſſe ineſt. et qd̓ magis. Amplꝰ duobꝫ de duobus dictis. ſi qd̓ alteri magis videt̄ ineē nō eſt. nec qd̓ reliquū reliquo: aut ſi qd̓ minus videtur alteri ineſſe ineſt. et reliquū reliquo. Amplꝰ ex eo qd̓ ſilr̄ ineſt nobis videt̄ ineē triplr̄. quemadmodū in eo qd̓ magis. vt in poſterius dictis tribus locis dicebat̄. Cū em̄ vnū q̇dem duobꝫ ſilr̄ ineſt aut videt̄ ineſſe. ſi alteri nō ineſt neq3 alteri. ſi alteri aūt ineſt. ⁊ reliq̄ ſiue duo eidē. ſilr̄ ſi alteꝝ nō inſit. nec reliquū. ſi aūt alteꝝ et reliquū Eodē aūt mō et ſi duo duobꝫ ſilr̄ inſunt. nam ſi alteꝝ alteri nō ineſt neq3 reliquū reliquo. ſi āt inē alteꝝ alteri. et reliquū reliquo. Ex magis ergo ⁊ minus et ſimilr̄ tot modis ꝯtingit argumētari.

Amplꝰ aūt ex appōne. ſi alteꝝ ad alteꝝ appoſitum facit bonū vel albū qd̓ non fuit p̄us album vel bonū. qd̓ appoſitū eſt erit albū vel bonum quale et totū facit. Amplius ſi hoc quod erat appoſitū q̇dem magis facit tale quale erat. et ipm̄ erat hmōi. ſilr̄ aūt et in aliȷ̇s. Utilis autē non in om̄ibus hic locus. ſed in q̇bus eius qd̓ eſt magis incrementū accidit fieri. Iſte vero locus non conuertitur ad deſtruendū. nam ſi nō faciat quod appoſitū eſt bonum. nondū manifeſtum eſt ſi ipm̄ non ſit bonū. nam bonū malo appoſitū non ex neceſſitate bonū totū facit neq3 albū nigro. Rurſus ſi q̇dem magis et minus dr̄. et ſimplr̄ ineſt. qd̓ em̄ non eſt bonū vel albū neq3 magis et minus bonū vel albū dicere: naꝫ malū de nullo magis vel minus bonū. ſꝫ magis malū vel minus dicere. Nō ꝯuertit̄ āt neq3 hic locꝰ ad deſtruēdū multa em̄ coꝝ (q̄ nō dicunt̄) magis ſimplr̄ inſunt. hō em̄ nō dr̄ magis ⁊ minus ppter hoc nō eſt nō hō. Eodē mō ꝯſiderādum et in his q̄ ſunt ſm̄ q̇d et q̄ñ ⁊ vbi nā quod ſm̄ q̇d ⁊ q̄ñ et vbi dr̄. ⁊ ſimplr̄ dr̄. nā qd̓ ſimplr̄ ē

impoſſibile. neq3 ſm̄ q̇d. neq3 q̄ñ neq3 vbi ꝯtingit Inſtantia q̄m̄ ſm̄ q̇d q̇dem ſunt naturaliter ſtudioſi. vt liberales et caſti. ſilr̄ aūt q̄ñ q̇deꝫ ꝯtigit corruptibiliū aliq̇d nō corrūpi ſimplr̄ āt non corrūpi. Eodē āt modo vbi q̇deꝫ expedit hmōi dcā vti i egrotatiuis locis ſimplr̄ āt nō expedit. Amplꝰ q̇deꝫ vbi tm̄ vnū poſſibile ſimplr̄ āt nō poſſibile vnū tm̄ eſſe. Eodē āt modo et vbi q̇dē bonū mactare patreꝫ in triuanis. ſimplr̄ āt non bonū. aut hoc q̇dē nō vbi ſignificat. ſꝫ q̇buſdā nihil em̄ differt vbi ſint. vbiq3 enim ſint eis erit bonū vt in triuanis Rurſus q̄ñ q̇deꝫ expedit medicari. vt q̄ñ egrotat ſimplr̄ āt nō. aut neq3 hoc q̄ñ ſignificat i eo q̄ afficit̄ aliq̄ modo. nihil em̄ differt q̄ñcunq3 ſi ſic tm̄ affectus ſit Simplr̄ āt eſt q̄ nullo addito dicis. vt q̄m̄ bonū eſt. aut cōtrariū. vt patrē mactare nō dicis bonū eſſe. ſꝫ q̇buſdā bonū eſſe. non ergo ſimplr̄ bonū. ſꝫ deos honorare bonū dicis nihil addēs. ſimplr̄ enim bonū eſt. quare qd̓ nullo addito videt̄ bonū vel prauū vel aliqd̓ taliū. ſimplr̄ dicere

Querit̄. Utrū ꝯſideratōnes poſite in textu ad termināndū pblemata ſimplicis īherētie p̱ locos medios ſint ſufficienter aſſignate. Arguit̄ q̄ nō. qꝛ nō ſeq̄tur. albū eſt dulce. igit̄ albedo eſt dulcedo. neq3 ſeq̄t̄ hō ē aīal. igit̄ humanitas eſt animalitas. ⁊ tn̄ ibi arguit̄ p̱ locum a ꝯiugatis. igitur. Scd̓o. nō ſeq̄tur generatio ē bona. igit̄ genitū eſt bonū. qꝛ p̄t fieri malū poſtq̄3 genitum eſt. ideo male ponit̄ ꝯſideratio ad arguendū per locum a generatōne. Silr̄ nō ſequitur. corruptio xp̄i fuit bona. ergo xp̄s fuit malus. ⁊ tn̄ ibi arguit̄ p̱ locum a corruptione. igit̄ ⁊c̄. Tercio. nō ſeq̄tur aliq̄ ſunt naturaliter liberales vel caſti. igit̄ ſunt liberales vel caſti ſimpliciter. Neq3 ſeq̄tur ꝯtingit aliqd̓ corruptibile nūc nō corrumpi. igitur contingit aliquod corruptibile non corrūpi. ⁊ tn̄ ibi arguit̄ p̱ locū a ſm̄ q̇d ad ſimplr̄ q̇ ponit̄ in textu. igit̄ ille locus male aſſignatur. In oppoſitum eſt p̄hus in textu.

Sciendū eſt p̄mo. q̄ poſtq̄3 p̄hs docuit terminare pblemata ſimplicis inherētie p̱ locos extrinſecos. Cōſequenter docet ipā termiare p̱ locos medios et p̄mo p̱ locū a ꝯiugatis et a caſibꝫ. Un̄ ꝯiugata dicūtur abſtractū ⁊ eius ꝯcretū q̄ dicunt̄ ꝯiugata quaſi ſub vno iugo ſcatōnis poſita. qꝛ ꝯueniunt in re ſcata. lꝫ differant in modo ſcandi. vt album et albedo. Sed caſus dicuntur aliqua plura q̄ cadunt ſub vno p̄ncipali ſicut iuſtū et iuſte a iuſticia. Et circa locos a ꝯiugatis et caſibus ponit p̄hs duas ꝯſideratōes. Prima eſt. ſi aliquod cōiugatoꝝ vel caſuū verificet̄ de aliquo etiā alia de ipō verificantur. et ſi vnum deſtruatur et etiam reliquum. Ut bene ſeq̄tur iuſtus eſt bonus, igitur qd̓ iuſte fit bene fit. Tamē p̱ iſtam ꝯſideratōem optet arguere in p̄dicatōnibꝫ p̱ ſe. ideo nō ſeq̄tur albū eſt dulce. igit̄ albedo eſt dulcedo. Scd̓a ꝯſideratio eſt. ſi vnum ꝯiugatorum dicatur de aliquo ſubiecto. Conſiderandū eſt ſi ꝯtrarium illius dicatur de ꝯtrario ſubiecti ⁊ ſi ſic pblema eſt ꝯſtruendū ſi non pblema eſt deſtruendum. Ut bene ſeq̄tur in ꝯiugatis. iniuſticia eſt ignorantia. igitur iniuſtus eſt ignorans. et in caſibus bonū eſt ſuaue. igit̄ malum non eſt triſte. Sꝫ iſta ꝯſideratio ſumitur ſm̄ locum a ꝯtrariȷ̇s p̱ ꝯſequentiā in ipō. q̄uis per ipam poſſumus arguere in coniugatis.

Sciendū eſt ſcd̓o. q̄ circa locos a generatione et corruptōne p̄hs ponit duas ꝯſideratōes. Prima eſt. ſi generatio alicuius eſt bona. oportet genitū eē bonum. et ſi mala oporter genitum eſſe malum. Scd̓a eſt. ſi corruptio alicuius ſit bona. optet corruptū eē malum. Et ſilr̄ poneret̄ arguendo a generantibꝫ et corrūpentibꝫ. Et tenent ſolum iſte ꝯſideratōes reſpectu illorum p̄dicatoꝝ bonū et malū. Differenter tn̄ in loco a generatōe et a corruptōe. qꝛ generatio terminat̄ ad eſſe rei. ideo eſt eadē bonitas vel malicia generatōis ⁊ rei genite. iō in loco a generatōe arguit̄ reſpectu eiuſdē p̄dicati. Corruptio vero terminat̄ ad nō eē rei. qd̓ ipī eē opponitur. iō ꝯtraria p̄dicata dicunt̄ de re corrupta. Silr̄ circa locū a ꝓportōe ponit p̄hs duas ꝯſideratōes. Prima eſt ſi aliqd̓ p̄dicatū dicat̄ de aliquo ſubiecto videndum ē in aliȷ̇s q̄ ſilr̄ ſe hñt. Si aliqd̓ illoꝝ inſit et ſi ſic pblema eſt ꝯſtruendū et ſi nō deſtruendū eſt. Quia ſi in aliquo ſilr̄ ſic ſe habꝫ ita et in aliȷ̇s. ⁊ p̱ iſtā ꝯſideratōem oportet arguere a ſilibus ſm̄ illd̓ in quo ſunt ſilia ⁊ ſm̄ q̄ hñt inter ſe ꝯuenientiā. Scd̓a ꝯſideratio ē. ſi aliqua ſimilr̄ ſe habet reſpectu alicuius videndū eſt ſi ſimilr̄ ſe hñt ad vnū et multa. qꝛ ſepe aliqua ꝯueniunt q̄ tn̄ dr̄ñt ſm̄ vnū ⁊ multa. ſicut ꝯtingit plura ſcire vnū vero intelligere. et hoc dictū ſic p̄t intelligi. plura ſcire ſcꝫ in habitu et vnū ſolū intelligere. ſcꝫ cognitōe actuali. Uel alio mō. qꝛ ſcia eſt ꝯcluſionū. et intellectus eſt p̄ncipioꝝ. ſed ad ſciendū ꝯcluſionē optet multa p̄cognoſcere. ſcꝫ premiſſas. non aūt ad intelligendū p̄ncipia

Cōcluſio p̄ma. pblemata ſimplicis inherētie terminari pñt p̱ locū a maiori ad minꝰ ⁊ ecōtra et p̱ locum a ſimili. pbat̄ ꝯcluſio p̱ ꝯſideratōes q̄s ponit p̄hs in textu. Un̄ circa locū a maiori ad minꝰ ⁊ ecōtra ponit p̄hs q̄tuor ꝯſideratōes Prima ē. q̄ ſi magis ſequit̄ ad maius. ita ſimplr̄ ad ſimplr̄ et econuerſo. ſicut ſi voluptas eſt bonū. maior voluptas eſt magis bonū. ⁊ hec ꝯſideratio tenet duobꝫ obſeruatis. Primū ē q̄ aſſignet̄ in his q̄ ſuſcipiunt magis et minus. ideo non ſeq̄tur hō eſt aīal. igitur magis homo eſt magis aīal Scd̓m eſt. q̄ arguat̄ in p̄dicatōnibꝫ per ſe. ideo non ſeq̄tur album eſt dulce. igitur magis album eſt magis dulce. Et iſta cōſideratio tenet arguendo ꝯſtructiue et deſtructiue. Et per eam magis arguitur p̱ locum a ꝓportione q̄3 p̱ locū a maiori ad minus. licet ex p̱te vocis videat̄ habere conuenientiā cum loco a maiori. Scd̓a conſideratio ē quādo vnum predicatū dicitur de duobus ſubiectis. videndum eſt ſi illi cui magis videtur ineſſe non inſit. quia ſi ſic non ineſt illi cui minus videtur ineē per locum a maiori ad minus. Et econtra. ſi inſit illi cui minus videt̄ ineſſe et illi cui magis videt̄ ineſſe. Tercia eſt. q̄ quādo duo p̄dicata videntur ineſſe vni ſubiecto vni magis et alteri minus. ſi illud quod magis videtur ineſſe ineſt et illud quod minus. Quarta conſideratio eſt. quando duo predicata videntur ineſſe duobus ſubiectis. vnum magis et alterum minus. ſi illud quod mag̃ videtur ineſſe ineſt. et illud quod minus. et in ipis arguē

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS

dū eſt vt ꝑus a maiori ad minꝯ deſtructiue et a minori ad maiꝯ ꝯſtructiue tm̄. Et ſilr̄ circa locū a ſilī habētur tres ꝯſideratões. Prima eſt qñ vnū p̄dicatū videt̄ ſilr̄ ineē duob⁹ ſubiectis. tūc ſi inſit vni. ineſt alteri. et ſi nō in eſt vni nec alteri. Scđa eſt qñ duo p̄dicata vident̄ ſilr̄ ei dem ineſſe ſubiecto ſi vnum inſit. ita et reliquū Tercia ē quādo duo p̄dicata ſilr̄ vident̄ ineē duob⁹ ſubiectꝫ ſi vnū inſit vni. ita et reliquū alteri. ⁊ tunc arguendū eſt vt ꝑus tam conſtructiue ꝙ̄ deſtructiue

Concluſio ſecūda. cōſideratões i textu poſite circa locos medios ad terminandū ꝓblemata ſimplicis inherentie ſunt ſufficienter aſſignate. Probat̄ ꝯcluſio inductiue ꝑ ꝯſideratões ſuperius poſitas

Dubitat̄ primo. de ꝯſiderationib⁹ poſitis i textu ad arguendū ꝑ locū ab effectu ad cām efficientem q̄ ſunt et quot ſunt. Ad dubiū rñdet̄ ꝙ due ſunt. Prima eſt ſi aliqđ appoſitū alteri faciat ip̄m tale cū nō eſſet ꝑus ſequitur ꝙ appoſitum eſt tale. Ut lac appoſitum aque facit ip̄am albā. igit̄ lac eſt albū. Tamē ad veritatem iſtius tria reqrunt̄. Primū eſt ꝙ appoſitū ſit ſuſceptiuum denominatōnis ſicut illi cui apponitur. ideo non ſeqtur albedo facit hoīem albū. igit̄ ip̄a eſt alba. Scđo reqritur ꝙ arguat̄ ab effectu ad cām totalē et ſufficiētē ideo non ſeqtur. calidū appoſitū aque facit tepidū. igit̄ calidum eſt tepidum. Terciū eſt. ꝙ arguat̄ in cauſis ꝑ ſe et vniuocis. ideo non ſeqtur. vinū facit hoīem ebriuꝫ igitur ip̄m eſt ebrium. Scđa ꝯſideratio eſt ſi aliqđ alteri appoſitum facit ipſum magis tale ꝙ̄ prius fuit. ſequitur ꝙ appoſitum ſit magis tale. et iſte locus tenet conſtructiue. Sed deſtructiue non ſeqtur. vt ſi aliquid appoſitum alteri non faciat ipſum album. igitur ipſum non eſt album.

Dubitat̄ ſcđo. de ꝯſideratōib⁹ poſitꝫ i textu ad arguendum per locum a ꝑte in modo ad ſuum totū. Ad dubium rñdet̄ ꝙ due ſunt. Prima eſt ꝙ ſi aliquod p̄dicatum inſit alicui ſubiecto ſm magis et minꝯ illud ineſt ſimpliciter per locum a ꝑte in modo. et tenet iſte locus conſtructiue tantū. ⁊ non deſtructiue. vt bene ſeqtur aliquid eſt magis album ꝙ̄ aliud. igitur eſt albū Ratio eſt. qꝛ comparatiuus p̄ſupponit ſuum poſitiuum. Secunda conſideratio eſt. ſi aliquod predicatum inſit ſubiecto ſm quid. id eſt ſm ꝑtem integralem vel ſm locum vel ſm tempus. illud idem predicatum ineſt ſimpliciter. vt bene ſequitur. ſortes nunc eſt albus. igit̄ ſortes eſt albus. Et dicitur iſte locus ſm quid ad ſimpliciter. Unde dictum ſimpliciter ſm textum dicitur illđ quod ponitur ſine addito hoc eſt ſine aliqua determinatione ip̄m determinante. Et dictum ſm quid eſt dictū ſumptum cum aliqua determinatōne. Eſt tamen duplex determinatio. quedam impropria que eſt diminuens. et iſta facit dictum ſm quid. a quo ſumitur locus ſophiſticus. et de iſto ꝓcedunt plures inſtantie per iſtum locum poſite in textu. Alia eſt determinatio contrahēs et non diminuens. et ſm ip̄am ſumitur dictum ſm qđ a quo ſumitur locus dyalecticus. qui aliter dicitur locus a parte in modo ad ſuum totum.

Ad rōnes. Ad p̄mam dicitur ꝙ in p̄ma inſtantia arguitur in p̄dicatōne accidentali. ideo non ſeqtur. De alia etiam dicitur ꝙ non ſeqtur. quia coniugata non ſumuntur ꝓprie in ſubiectꝫ ſicut nec ibi ſumitur denominatio proprie dicta. ſed ſolum ſumitur in accidentibus. ideo ibi non arguitur per locum a coniugatis

Ad ſcđam dicitur. ꝙ ibi arguit̄ de bonitate vel malicia que per accidens poteſt conuenire genito. ideo nō bene arguitur. quia ſemper oportet arguere de bonitate vel malicia que per ſe cōueniunt generatōni vel generato. corruptōni vel corrupto et non ſm alterum.

Ad terciam dicitur. ꝙ ibi arguitur a dicto ſm quid ad dictum ſimpliciter. vbi ponitur determinatio diminuens. ideo ibi eſt locus ſophiſticus et n͂ a ꝑte in mō.

Et hec de queſtione. et per conſequens de toto ſecundo libro Thopicoꝝ.

Finitur ſcđs liber thopicoꝝ Areſtotelis

Incipit liber tercius thopicoꝝ Areſtotelis

Trū aūt ſit ma

gis eligēdū aut melius duū vl̄ plriū ex his ꝑſpiciēdū. Primū eñ determinet̄ quoniā ꝯſiderationē facimus nō de plurimū diſtantib⁹. et magnā ad inuicē differētiā habētibus nullus eñ dubitat vtrū beatitudo vel diuitie magis appetēda. ſed de his ꝓpinqua ſunt et de q̄bus dubitam⁹ vtrū oporteat apponere magꝫ eo ꝙ nullā videm⁹ alteri⁹ ad alteꝝ preeminētiā Palā igitur in his oſtēſa preeminētia vl̄ vna ex pluribꝫ cōſtituere intellectꝰ qm̄ hoc ē magis appetēdū qđ eſt eoꝝ p̄eminēs Primū ergo qđ diuturni⁹ et certius magꝫ eligēdū eſt quod eo minus hmōi. Et qđ magis elegit prudēs vel bonus. vbi vel lex recta vel ſtudio ſi circa ſingula dicti in eo ꝙ tales ſunt vel in vnoq̄q; genere ſcientes. vel quecūq; plures vel oēs. vt i medicina vel in edificijs q̄ plures medicoꝝ vel oēs vel q̄cunq; oīno plures vel oēs vel oīa vt bonū oīa eñ bonū appetūt. oportꝫ āt ducere ad quicquid fuerit vtile ꝙ̄ dicē[illegible] eſt. eſt autē ſimplr̄ q̄dem melius et magis eligēdū qđ ſm meliorem diſciplinā. alicui aūt quod ſm propriam Deinde ꝙ hoc aliquid eo q̄đ nō i genere vt iuſticiā iuſto. nā hoc q̄dem in genere bonū illud aūt nō et q̄deꝫ quod bonū. illud aūt non. nihil eñ dicitur genus quod nō ē in genere. vt albus homo non eſt quod color. Similiter autem et in alijs

et quod ꝓpter ſe eligenduꝫ eo quod ꝓpter aliud magis eligendū. vt ſanū eſſe ꝙ̄ exercitari. hoc āt ꝓpter aliud. ⁊ qđ ꝑ ſe eo q̄đ ꝑ accñs. vt amicos iuſtos eſſe eo qđ inimicos. hoc eñ ꝑ ſe eligēdū illud aūt ꝑ accñs. nam inimicos iuſtos eſſe ſm accñs eligimus. vt nihil nos noceāt. eſt āt hoc idem ei qđ añ hoc. differt aūt in mō. nam amicos q̄dē iuſtos eſſe ꝑ ſe eligem⁹. ⁊ ſi nihil nobis debeat fieri ⁊ ſi in india ſint. iīmicos autē ꝓpter alterū. vt nihil nos noceant. Et cā boni ꝑ ſe ea q̄ ꝑ accñs. queādmodū virtus a fortuna: naꝫ hec ꝑ ſe. illa autē ꝑ accñs eſt cā bonoꝝ ⁊ ſi q̄đ aliud hmōi. ſimiliter aūt ⁊ in contrario. nā qđ ꝑ ſe eſt cauſa mali. magis fugiendū eo quod ꝑ accidēs vt vitiū q̄q; caſus. nā hoc q̄dē ꝑ ſe malū. caſus aūt ꝑ accidens. ⁊ quod ſimplr̄ bonum eo qđ alicui magis eligendū. vt ſanū fieri ꝙ̄ ſecari. nam hoc q̄dem ſimplr̄ bonū. illud aūt alicui indigenti. ſcꝫ ſectione ⁊ qđ natura eſt bonū eo qđ nō natura vt iuſticia iuſto. hoc eñ natura. illud autē acq̄ſitum Et qđ nobiliori ⁊ honorabiliori ineſt magis eligendū. vt quod deo ꝙ̄ hōi ⁊ anime ꝙ̄ corpori. Et qđ melioris ꝓpriuꝫ melius ꝙ̄ qđ peioris: vt qđ dei ꝙ̄ qđ homis. nam ſm cōmunia in vtriſq; nihil differūt ad inuicē. ꝓprijs autem alterū ab altero differentijs ſuperat Et qđ in melioribꝫ vel peioribꝫ vel honorabilioribus eſt melius eſt. vt ſanitas robore ⁊ decore. nam hoc q̄dem in humidis et ſiccis. Siliter autem dicendū ex q̄bus prius cōſtitutū eſt aīal. illa ꝓ in poſterioribꝫ. nā robur ex neruis ⁊ oſſibꝫ. decor āt mēbroꝝ q̄dā ꝯmenſuratio videtur eſſe

Circa initiuꝫ tercij libri

Thopicoꝝ Querit̄ p̄mo. Utrū illud qđ eſt diuturnius et certius ſit magis eligendū minus diuturno ⁊ minus certo Arguit̄ p̄mo ꝯtra ſuppoſitū. qꝛ determiāre de eligibili ſpectat ad moral̄ꝑ͂hiam. g̊ nō ad hanc ſciam. ⁊ ſic nō dꝫ hic q̄ri vtrū aliqđ ſit eligendū magis alio. Scđo arguitur cōtra queſitū. qꝛ ferrū eſt diuturnius equo. et tñ nō eſt magis eligendū equo. g̊ qđ eſt diuturnius nō eſt magꝫ eligendū minus diuturno Tercio. ſcia certior eſt virtute. qꝛ ꝓcedit ex neceſſarijs ⁊ impoſſibilibꝫ aliter ſe habere. ⁊ virtus eſt a volūtate q̄ p̄t aliter ſe habere. ſed virtꝰ eſt magis eligēda ꝙ̄ ſcientia. g̊ certius nō eſt magis eligendū ꝙ̄ minus certum Inoppoſitū eſt ꝑhus in textu.

Sciendū primo. ꝙ poſtq̄ ꝑhus in ſcđo libro determinauit de ꝓblemate accidētis nō cōtracto Cōſequenter determinat de problemate accidētis contracto et comparato ſimul. vel cōtracto tñ. ⁊ ſic determinat de annexo accidētis. quia comparatio ſm magis ⁊ minus annectitur accidenti. Et inter cōſiderationes hic poſitas prepo nit illas cōſiderationes ꝑhus de q̄bus querit̄ p̄ſens q̄ſtio Et vt dicit̄ in textu ꝑhus non intendit ponere ꝯſiderationes que plurimū diſtant. qꝛ in ip̄is nō eſt p̄eminētia vnius ad alterum. Nullus eñ dubitaret vtrū beatitudo ſit magis eligenda ꝙ̄ diuitie. ſed intendit ponere cōſiderationes de his que parum diſtant. qꝛ in ipſis difficile eſt videre preeminentiā vnius ad alterum

Sciendū ſcđo. ꝙ conſiderando bonitatē ex ꝑte eligibilis ꝑhs in textu ponit duas ꝯſiderationes de q̄bus q̄rit p̄ſens queſtio. ⁊ ponit ſeptē ex ꝑte eligentis. Prima eſt poſitis duob⁹ bonis qđ eſt diuturniꝰ eſt magis eligendū ꝙ̄ minus diuturnū. ⁊ iſta debēt intelligi ſi cetera ſint paria. i. ſi vnū nō habeat preeminentiā ante aliud niſi ꝑ hoc ꝙ eſt diuturnius ⁊ certius. Prima ꝯſideratio ex parte eligentis eſt iſta. Illud eſt magis eligendū qđ vir prudēs eligit. Secūda eſt. Illud eſt magis eligendū qđ vir bonꝰ eligit. Tercia. illud qđ fit ſm legem rectā eſt magis eligendum illo qđ non fit ſm ip̄am. Quarta eſt. illud qđ viri ſtudioſi eligūt eſt magis eligendū Quinta eſt. illud eſt magis eligendū in aliqua arte vel ſciētia quod a pluribꝫ eſt eligendum. Sexta eſt. illud eſt magis eligendū quod plures eligunt ꝙ̄ quod vnus ſolus Septima eſt. illud eſt magis eligendū quod ab omnibus appetit̄. omīa aūt bona appetunt. Precedentiū auteꝫ cōſiderationū rō cōmunis eſt. quia homines prudētes boni ⁊ ſtudioſi eligunt ⁊ operant̄ ſm rectam rōnem. Cōſiderando autē bonū ratione forme ꝑhus ponit quinq; cōſiderationes ad ꝓbandū aliquid eſſe magis vl̄ minus eligendū. Prima eſt. illud eſt magis eligendū quod eſt per ſe in genere ꝙ̄ illud quod non eſt in genere ꝑ ſe. vt iuſticia eſt magis eligenda ꝙ̄ iuſtum. Et ꝑ hoc patet ꝙ iuſticia que eſt abſtractum reponitur per ſe in genere. ſꝫ iuſtum quod eſt concretū non reponitur in genere de per ſe et iſtud habet principaliter intelligi de genere moris. ſcilicꝫ de genere boni et non de genere p̄dicamentali niſi minus principaliter. Secūda cōſideratio. illud eſt magis eligēduꝫ qđ propter ſe ⁊ nō propter alterū eligitur. vt ſanum eſſe ꝙ̄ tm̄ exercitari. Tercia ꝯſideratio eſt. illud quod eſt ꝑ ſe eligibile eſt magis eligenduꝫ ꝙ̄ illud quod eſt ꝑ accidens. vt amicos eſſe iuſtos eſt magis eligendum ꝙ̄ inimicos eſſe iuſtos. quia ſcđm eligit̄ ꝑ accñs ne ſcꝫ inimici nobis noceant et primū eligit̄ ꝑ ſe. Quarta eſt. illud qđ ꝑ ſe eſt cā boni magis eſt eligendū ꝙ̄ illud qđ eſt cā boni ꝑ accñs tm̄. vt virtus eſt magis eligenda ꝙ̄ fortuna. ⁊ ꝑ oppoſitū illud qđ eſt ꝑ ſe cā mali magis eſt fugiendū illo qđ eſt cā mali ꝑ accñs. Quinta eſt. bonū ſimplr̄ eſt magis eligendū ꝙ̄ bonuꝫ ſm quid. vt ſanū fieri ꝙ̄ ſecari. qꝛ ſecari nō eſt eligendū niſi indigenti ſectione. Et ſimilr̄ qđ eſt bonū a natura eſt magꝫ eligendum ꝙ̄ quod non eſt a natura Conſiderādo autē bonum ex parte cauſe materialis in qua ꝑhs ponit duas cōſiderationes. Prima ꝯſideratio eſt. illud quod ineſt honorabiliori ⁊ nobiliori ſubiecto eſt magis eligenduꝫ vt quod ineſt deo meliꝰ eſt eo quod ꝯuenit hōi. et quod ineſt aīe eō quod ineſt corpori Secunda cōſideratio eſt. illud quod eſt ꝓprium honorabilioris vel melioris ſubiecti vel p̄oris ſubiecti ceteris prioribus eſt magis eligendum. vt ꝓprium dei melius eſt ꝓprio hominis. ⁊ ſanitas que eſt in humoribus p̄cedentibus compoſitioneꝫ menbroꝝ melior eſt robore et decore qui ſunt in poſterioribus

Concluſio prima. Problema accidentis ſufficienter terminari poteſt conſiderationibus predictis. patet hec concluſio ex predictis

Cõcl'o ſcd'a ⁊ rñſalis ad queſitum. ꝓpoſitis duobꝫ bonis eiuſdẽ ſpẽi bonitatis ceteris paribꝫ quod eſt diuturnius ⁊ certius ẽ magis eligenduꝫ. Probaꝛ ꝯcluſio qꝛ nihil eligiꝛ niſi inquantū cognoſciꝛ bonū. ſed bonitas nõ eſt ꝑfecta niſi aliq̃ mõ ſit ꝑmanens. g̃ qđ diuturnius ⁊ certius eſt in bonitate ceteris paribꝫ eſt magis eligendū. Itẽ ꝓbaꝛ. qꝛ bonitas eſt cã ⁊ rõ eligibilitatis. ſed qđ eſt diuturnius ⁊ eligibili⁹ eſt magis bonū ceteris paribꝫ. g̃ cõcl'o vera

Dubitaꝛ ꝑmo. Qualiter differ̃ de eligibili et fugibili determiaꝛ in iſta ſcia ⁊ in phĩa morali et in rethorica. Ad dubiū rñdeꝛ ꝙ de ipis determiaꝛ in phĩa morali que ꝯſiderat ꝑncipia actuū ⁊ habituū moraliū ꝑ cõꝑatõeꝫ ad ſua ꝑncipia ⁊ cauſas. Sed in rethorica agiꝛ de ipis ſm ꝙ ordinanꝛ ad negociuꝫ alicuius ꝑticularis hoĩs. puta ad ſuadendū ⁊ diſſuadendū ad ꝓuocandū aliquẽ ad iram vel gaudiū. Sed in iſta ſcia agiꝛ de eligibili ⁊ fugibili ſm ꝙ ex ipis poſſunt fieri problemata. que per conſiderationes cõmunes ⁊ thopicas poſſunt terminari

Dubitaꝛ ſcđo Utrū ꝯcreta accidentiū ponanꝛ in genere Pro dubio ꝯſiderandū eſt. ꝙ ꝯcretū accidẽtis ꝑt capi dupl'r. Uno mõ inquantū noiat formã accidẽtis ſm eſſe qđ hꝫ in ſubiecto. Alio mõ inquantū dꝛ opatõem ꝓcedentẽ a tali forma ſicut iuſtū ꝑt ſignificare iuſticiã vt inherentẽ ſubiecto. ⁊ poſſet ſignificare opationẽ a iuſticia ꝓcedentẽ. ⁊ vtroq̃ mõ ꝑt capi in ꝓpoſito. Tũc rñdeꝛ ad dubiū ꝙ abſtracta accñtiū ſunt ꝑ ſe in genere ꝑdicamẽtali. Cõcreta vero ex ꝯñti ⁊ reductiue. Primū pꝫ. qꝛ qđ ꝑ ſe poniꝛ in ꝑdicamẽto dꝫ ſignificare ſimplicẽ naturaꝫ illi⁹ ꝑdicamenti. ⁊ nõ ꝑmixtã aliene nature. ſed ſic eſt de abſtractis. Scđm pꝫ. qꝛ ꝯcretū ſcat naturã alteri ꝑmixtã et non naturã ſimplicẽ. qꝛ tñ eandẽ naturã importat cū abſtracto g̃ cõcretū ex ꝯñti hꝫ reponi in genere ſui abſtracti. ⁊ hec de ſcđo. Rõnes ſolute ſtꝫ ex ſcđa q̃ſtione ⁊ ꝑmo dubio.

Et finis his que ſunt ad finem magis eligendus videꝛ eẽ. ⁊ duū qđ ꝓpinquius ẽ fine. ⁊ omino qđ ad vite finẽ appetibilius magis q̃ꝫ qđ ad aliq̃d aliud. vt q̃d ad beatitudineꝫ contendit q̃ꝫ qđ ad prudentiã. nã qđ ad beatitudinẽ ꝯtendit magis eligendū. ⁊ poſſibile impoſſibili Amplius duobꝫ effectiuis exñtibꝫ cuius finis melior ipm melius Ex effectiuo aũt fine ex ꝓportione qñ plus finis ſuperat finẽ q̃ꝫ ille ꝓpriū effectiuū. vt beatitudo plus ſuperat ſanitatẽ q̃ꝫ ſanitas ſanatiuū. q̃re effectiuuꝫ beatitudĩs melius ſanitate. nã quantū beatitudo ſuperat ſanitateꝫ tantū ⁊ effectiuū beatitudĩs ſanatiuuꝫ. ſanitas aũt ſanatiuū minus ſuꝑabat. quare plus ſuperat effectiuū beatitudĩs ſanatiuū q̃ꝫ ſanitas ſanatiuū. Palam ergo quoniã magis eligendum effectiuū beatitudĩs q̃ꝫ ſanitas. nam ideꝫ plus ſuperat. Amplius qđ melius eſt ꝑ ſe ⁊ honorabilius ⁊ laudabilius. vt amicicia diuitijs ⁊ iuſticia ſanitate ⁊ robore. Nam hoc q̇dem per ſe honorabiliū ⁊ laudabiliū. illa nõ ꝑ ſe. ſed propter aliud. nullus honorat diuitias ꝓpter ſe. ſed ꝓpter aliud. amicicia vero propter ſe. ⁊ ſi nihil nobis debeat ab ea aliud eẽ. Amplius qñ duo aliq̃ fuerit valde ſibimetipis ſilia nõ poterim⁹ ꝑeminentiã aliquã ꝯſpicere alterius ad alterū videndū ex his q̃ ſequunꝛ. naꝫ cui ꝯſequẽs eſt magis bonū. hoc magis eligenduꝫ. Si aũt ſequentia mala cui ꝯñs eſt minus malū magis eligenduꝫ cū eñ vtraq̃ ſint eligẽda. nihil ꝓhibet difficile aliqđ ſeq̇. Duplex ãt ab eo qđ eſt ſeq̄ẽs ꝯſideratio. nã ⁊ ꝑus ⁊ poſterius ſequẽs. vt diſcenteꝫ ignorare q̇dẽ ꝑus. ſcire autẽ poſterius. meli⁹ ãt plerūq̃ qđ poſterius ſeq̇tur ſumendū g̃ eoꝝ q̃ ſequunꝛ vtrū erit vtile. Ampli⁹ bona plura paucioribus vel ſil'iter. vel qñ altera alterius inſunt pauciora in pluribꝫ Inſtãtia ſic vbi alteꝝ ꝓpter alterū nihil magis eligendū vtrūq̃ q̃ꝫ vnū vt ſanū fieri ⁊ ſanitas eo ꝙ ſanū fieri ꝓpter ſanitateꝫ eligimus ⁊ nõ bona bonis nihil ꝓhibet eẽ magis eligẽda. vt beatitudineꝫ ⁊ ad aliud aliq̃d qđ nõ eſt bonū iuſticia ⁊ fortitudine. ⁊ eadẽ cū voluptate magis q̃ꝫ ſine voluptate. ⁊ eadẽ ſine triſticia q̃ꝫ cū triſticia. Et vnūq̃dq̃ in quo tꝑe magis valꝫ. ⁊ hoc eſt magis eligendū vt triſticia in ſenectute magꝫ q̃ꝫ ĩ iuuẽtute magis eñ in ſenectute valet. ſm aũt hoc ⁊ prudencia in ſenectute magis eligendum. nemo eñ iuuenes eligit duces. eo ꝙ nõ ꝯſtat ipos eſſe prudentes. fortitudo ãt ecõtrario. In iuuẽtute eñ magis nccãria ſm fortitudinẽ opatio. Sil'r aũt tempatia. magis eñ iuuenes q̃ꝫ ſenes a ꝯcupiſcẽtijs moleſtãtur. ⁊ qđ in oĩ tꝑe vel pluribꝫ vtilius. vt iuſticia et tẽperantia fortitudĩe. nam hec ſp: illa ãt aliq̃ñ vtil'r ⁊ qđ in oĩbꝫ hñtibꝫ nihil altero indigerem⁹ q̃ꝫ qđ hñtibꝫ idigerem⁹ reliq̃. velut in iuſticia ⁊ fortitudĩe. nã ſi oẽs eẽnt iuſti. nihil vtili⁹ eẽt fortitudo. ſi vero omẽs eſſent fortes. vtilis iuſticia

Queriꝛ Utruꝫ finis ſit magis eligẽdus his que ſunt ad finẽ Arguiꝛ ꝑmo ꝙ nõ. qꝛ finis nõ eſt eligendus. g̃ nõ eſt magis eligẽdus his q̃ ſunt ad finẽ. Añs pꝫ qꝛ dꝛ tercio ethicoꝝ. ꝙ volũtas eſt finis ⁊ electio eoruꝫ que ſunt ad finẽ Scđo. plura ſunt paucioribꝫ magis eligenda. ſed media ad finẽ ſunt plura. ⁊ finis eſt vnus tñ. g̃ ea q̃ ſunt ad finẽ ſunt magis eligenda q̃ꝫ finis Tercio. ea que ſunt ad finẽ poſſunt eſſe fine nõ exñte. g̃ finis nõ eſt magis eligendus his que ſunt ad finẽ. In oppo^m eſt ꝑ. in textu

Sciendū primo. ꝙ poſtq̃ꝫ philoſophus poſuit aliquas ꝯſideratões ad terminandū ꝓblemata ꝯtracta ⁊ ꝯpata de accidẽte acceptas ex ꝑte cauſe materialꝭ ⁊ formalis ipius boni Cõſequẽter ponit aliquas ex ꝑte cauſe finalis. et aliquas ex parte cauſe efficientis. Ex parte eñ cauſe finalis ponit quattuor conſiderationes. Prima eſt. finis eſt magis eligendus his que ſunt ad finem.

Scđa ꝯſideratio eſt. medioꝝ q̃ ſunt ad eundẽ finẽ illud qđ eſt ꝓpinquius fini ẽ magis eligendū Tercia ꝯſideratio eſt. medioꝝ q̃ ſunt ad plures fines illa q̃ ſunt ad meliorem ſunt magis eligẽda vt q̃d ordinaꝛ ad finẽ humane vite. ſcꝫ ad beatitudinẽ eſt magis eligendū q̃ꝫ illud qđ ordiatur ad aliud puta ad prudẽtiã Quarta ꝯſideratio ẽ. mediū poſſibile eſt magis eligendū medio impoſſibili.

Sciendum ſcđo. ꝙ ex ꝑte cauſe efficientis multe ponunꝛ ꝯſideratões. ⁊ inter eas miſcenꝛ aliq̃ accidẽtaliter in declaratõe ꝑcedentiū ⁊ ſequentiuꝫ. Prima eſt ꝙ duobꝫ exñtibus effectibꝫ cuius finis melior eſt ⁊ ipm ẽ magis eligendū. vt virtus eſt melior q̃ꝫ medicina. Secũda ẽ. ſi ſint duo effectiua quoꝝ finis vnius ſuperat finẽ alterius pl⁹ q̃ꝫ finis ſuꝑat⁹ ſuꝑat ſuū effectū. tũc effectiuū finis ſuperãtis eſt magis eligẽdus fine ſuꝑato. vt beatitudo plus ſuperat ſanitatẽ q̃ꝫ ſanitas medicinã q̃ eſt effectiua ei⁹. iõ virtus q̃ eſt effectiua beatitudĩs ẽ melior ſanitate. qꝛ q̃ntū beatitudo ſuꝑat ſanitatẽ. tñ effectiuū beatitudĩs ſuꝑat effectiuū ſanitatis. ſed btitudo plus ſuꝑat ſanitatẽ q̃ꝫ ſanitas ſanatiuū. g̃ ṽtus plus ſuꝑat ſanatiuū q̃ꝫ ſanitas. ⁊ ſic melior eſt. Tercia ꝯſideratio ẽ. duoꝝ vel pluriū illud qđ eſt per ſe melius ⁊ honorabili⁹ eſt magis eligẽdū. vt amicicia ẽ magis eligẽda pecunijs. qꝛ eſt ꝑ ſe de genere honorabiliū. pecunie vero ſolū ꝓpter aliq̃d eligunꝛ. Quarta ꝯſideratio eſt ſi ſint ꝑl'a bona ſimilia ita ꝙ nõ poſſum⁹ ꝑeminẽtiã vni⁹ ad alterū ſcire. conſiderandū eſt ad ea q̃ ſequunꝛ ipa. ⁊ tũc illud cuius ꝯſequens eſt melius ẽ magis eligendū. Si vero ꝯñtia ſint mala. tũc illud cuius ꝯñs eſt minus malū eſt magis eligendū. ⁊ capiꝛ hic malū ꝓ difficili. Nã vt dꝛ phs nihil ꝓhibet aliq̃d eſſe eligendū cuius tñ ꝯñs eſt difficile ⁊ malū. Quinta ꝯſideratio eſt. ſi ad aliq̃d vnū plura ſequũtur ſm ꝑus ⁊ poſterius. illud qđ cõſeq̇tur poſterius. vt in pluribꝫ eſt melius. ſicut ad addiſcere ſeq̇tur ignorare. ⁊ conſequẽter ſcire. Nam addiſcẽs ꝑmo ignorat ⁊ poſtea fit ſciens. mõ ſcire eſt magis eligendū q̃ꝫ ignorare. Sexta ẽ. plura bona ſunt magis eligẽda paucioribꝫ. dū tñ illa plura nõ ordinenꝛ ad aliqđ alioꝝ ſicut ad finẽ. qꝛ ſic nõ eſſent magꝫ eligenda. vt ſanari ⁊ ſanatiuuꝫ ſunt duo bona ordinata ad ſanitatẽ. ⁊ tñ ſanitas eſt magis eligenda ipſis. Sil'iter plures virtutes ad felicitatẽ ordinanꝛ. ⁊ tñ felicitas eſt magis eligenda q̃ꝫ ṽtutes. Alia ꝯſideratio exponit ꝑcedenteꝫ. ⁊ ẽ ꝙ nihil ꝓhibet nõ bona q̇buſdã bonis eſſe magis eligenda ſicut beatitudo. ⁊ ꝑua triſticia q̃ nõ eſt bona neq̃ mala ſꝫ non bona. ⁊ tñ ſunt magis eligẽda q̃ꝫ fortitudo ⁊ iuſticia ſimul q̃ ſunt plura bona. Alia ꝯſideratio eſt. bonū qđ poſſidetur cū delectatõe ⁊ leticia eſt magis eligendum q̃ꝫ illud qđ poſſideꝛ cum triſticia. Alia cõſideratio eſt. vnūquodq̃ bonū eſt magis eligendū in tꝑe quo magis ꝓficit. vt prudentia eſt magis eligẽda in ſenectute q̃ꝫ in iuuentute. Alia cõſideratio eſt. qđ ꝓficit in omñi tꝑe vel in pluribꝫ eſt magis eligendū illo qđ in pautioribꝫ ꝓficit vt iuſticia ⁊ tẽperantia ſunt magis eligẽda q̃ꝫ fortitudo Ultima ꝯſideratio eſt ꝓpoſitis duobꝫ bonis illud quo habito nõ indigemus altero eſt magis eligẽdum illo quo habito adhuc indigemus alio. vt iuſticia ẽ magis eligẽda q̃ꝫ fortitudo. naꝫ ſi oẽs eẽnt iuſti nõ indigerem⁹ fortitudĩe. ſed ſi habeam⁹ fortitudineꝫ adhuc indigemus iuſticia.

Cõcluſio ꝑma. Finis eſt magis eligendus his q̃ ſunt ad finẽ. Probaꝛ ꝯcl'o. qꝛ ꝓpter qđ vnūq̃dq̃ tale et illud magis vt dꝛ ꝑmo poſteriorum. ſed media habent ratõem boni ⁊ eligibilis ꝓpter ipm finem. igiꝛ finis eſt magis eligendus his que ſunt ad finem

Cõcluſio ſecũda. Medioꝝ q̃ ſunt ad vnū finem illud qđ eſt ꝓpinq̇us eſt magis eligendū. ꝓbaꝛ cõcl'o. qꝛ media ſumũt bonitatẽ inq̃ntū accedunt ad ſuū finem

Dubitaꝛ ꝑmo. Q̃uo capiꝛ impoſſibile in tercia ꝯſideratõe poſita ex ꝑte cãe finalis boni. Ad dubiuꝫ rñdeꝛ ꝙ ibi nõ capiꝛ impoſſibile ꝓ illo qđ nullo mõ ꝑt eſſe. qꝛ vt dꝛ in ethicis. Impoſſibiliū nõ eſt electio nec capiꝛ pro medio qđ nõ ꝑt attingere finẽ. ſed capiꝛ ꝓ illo q̃ habito adhuc difficile eſt attingere fineꝫ. ⁊ ſic capiꝛ impoſſibile vt negat facilitatẽ tantū Et mediū poſſibile dꝛ ꝑ quod de facili poſſumus attingere finem

Dubitaꝛ ſcđo circa nonã cõſideratõem poſitã ex ꝑte cãe efficiẽtis. q̃re prudẽtia eſt magis eligenda in ſenectute q̃ꝫ in iuuẽtute Ad dubiū rñdeꝛ. ꝙ cã eſt. quia ſenes cõiter capiunꝛ ad regendū rẽpublicã ad qđ req̇riꝛ magna prudẽtia. nõ aũt iuuenes. Iõ dꝛ phs: nemo iuuenes in iudices eligit. qꝛ nõ cõſtat eos eſſe prudentes.

Ad rõnes. Ad primaꝫ dꝛ ꝙ nihil prohibet aliquẽ eẽ finẽ reſpectu aliquoꝝ ⁊ reſpectu alioꝝ habere rõnem medij ordiati ad finẽ ⁊ rõem eligibilis. ꝓprie capiẽdo electõem vt ẽ vnius añ alteꝝ ꝑopratio ꝯñs ꝯciliū ⁊ deliberationẽ rõnis. tñ ſi ſit vltim⁹ finis ſimpl'r nõ ꝓprie dꝛ eligibilis ſed appetibilis Ad ſcđaꝫ pꝫ ſolutio ex dictis Ad terciaꝫ dꝛ ꝙ finis non capiꝛ hic ꝓ vltimo termino rei. ſicut pũctus dꝛ finis linee. ſꝫ capiꝛ ꝓ illo qđ mouꝫ efficiẽs ad agẽdū nõ ſm eẽ qđ hꝫ ad extra vt hꝫ rõem effectus. ſed ſm ꝙ eſt in intentione agẽtis prout dꝛ cauſa. ⁊ eſt illud gratia cuius agens agit. ⁊ hoc mõ media ad finem nõ poſſunt eſſe fine non exiſtente. Et hec de queſtione

Amplius ex corruptõibꝫ ⁊ abiectõibꝫ ⁊ generatõibꝫ ⁊ ſumptõibꝫ ⁊ ꝯtrarijs. quoꝝ eñ corruptões magis fugiẽde. ipa magis eligẽda. ſil'r aũt ⁊ in abiectõibꝫ ⁊ ꝯtrarijs. nã ſi abiectio vel ꝯtrariū magis fugiẽda ipm magis eligẽdū. In generatõibꝫ aũt ⁊ ſumptõibꝫ econtrario q̃ꝝ eñ ſumptões ⁊ generatões magis eligende ipſa magis eligenda Alius locus qđ ꝓximū bono melius. ⁊ magis eligendū. ⁊ qđ ſimili⁹ bono vt iuſticia iuſto. qđ meliori eſt eoꝝ ſimilius. quẽadmodū aiacẽ vlixe. dicunt aliq̃ meliorẽ eſſe eo ꝙ ſimilior eſt achilli. Inſtantia huius qm̃ non verū. nihil eñ ꝓhibet nõ in eo ꝙ optim⁹ ẽ achilles: in hoc ſimiliorẽ aiacẽ eſſe altero q̇dem exñte bono. nõ ſil'r aũt. Conſiderandū aũt ſi ⁊ ridiculoſioribꝫ ſit ſimile velut ſymia hoi q̃ꝫ equus cū nõ ſit ſimilis. nõ eñ melior ſymia ſi ſimilior eſt hoi. Ruſum in duobꝫ ſi hoc q̇dem meliori illud aũt peiori ſit ſimilius erit meli⁹ qđ meliori ſimili⁹ hꝫ aũt in hoc inſtantiã. nihil eñ ꝓhibet et hoc meliori parū ſil'e eſſe. illud aũt peiori valde. vt ſi aiax q̇dã achilli parū. vlixes aũt neſtori valde. ſi hoc q̇dem meliori ⁊ peioribꝫ. illud aũt peiori in melioribꝫ. vt equus aſino. vt ſimia ho

mini. ⁊ qđ nobilius eo qđ minus tale. et quod
difficilius. magis em̄ amam⁹ cū habemus qđ
nō eſt facile ſumere. ⁊ qđ magis ꝓpriū eo ꝙd cō
munius. ⁊ qđ magis incōmunius. magis em̄ ē
eligendū ꝙd nulla difficultas ſeq̇tur ꝙ̄ qđ ſeq̇
tur. Amplius ſi hoc illo melius ⁊ optimū eoꝝ
cū hoc melius eo ꝙd in altero optimū. vt ſi meli
oꝛ eſt hō ꝙ̄ equus ⁊ optimus hō optimo equo
melioꝛ. ⁊ ſi optimo m[e]lius. ⁊ ſimplr̄ hoc illo me
lius. vt ſi optim⁹ hō optīo equo melioꝛ. ⁊ hō ſi
militer equo melioꝛ. Amplius q̄ ad amicos ma
gis ꝑcipere eligenda ꝙ̄ que nō. ⁊ que ad amicū
magis agere volumus ꝙ̄ q̄ ad quēlibet. hec ma
gis eligenda. vt iuſte agere ⁊ benefacere magis
ꝙ̄ videri. nam amicis bn̄facere volumus ma
gis ꝙ̄ putari. q̇buſ lubet aūt ecōtrario. Et que ex
circūſtantia neceſſarijs melioꝛa. aliqn̄ aūt ⁊ ma
gis eligenda. Melius em̄ bn̄ viuere ꝙ̄ viuere.
bn̄ aūt viuere ex circūſtantia ē ip̄m autē viuere
neceſſariū. Aliqn̄ aūt melioꝛa nec etiam magis
eligenda. nō em̄ ⁊ ſi melioꝛa neceſſario. ⁊ magis
eligenda. ergo philoſophari melius ꝙ̄ ditari. ſꝫ
nō magis eligendū indigenti neceſſarijs. Ex
circūſtantia aūt eſt qn̄ exn̄tibus neceſſarijs: alia
q̇dem ad inſtrumentū bonoꝝ. pene aūt foꝛtaſſe
magis eligendo ꝙd neceſſariū ē. melius aūt qđ
ex circūſtantia. ⁊ quod non ē alio poſſe ꝙ̄ eſt ab
alio. q̄le poſſe eſt iuſticia ad foꝛtitudinē. ⁊ ſi hoc
ſine illo ꝙd eligendū. illud aūt ſine hoc nō. vt po
teſtas ſine prudētia nō eligēda. prudētia ſine po
teſtate eligēda Et duū ſi alterū negamus vt
reliquū videaꝛ nobis ineſſe. illud eligēdum ma
gis quod volumus videri ineſſe vt ſtudere ne
gamus. vt ingenioſi eſſe videamur. Ampli⁹ cu
ius abſentia minus increpandū grauiter ferēti.
et cui⁹ abſentia magis increpandū nō grauiter
ferētib⁹ hoc magis eligēdū. Ampli⁹ eoꝝ q̄ ſunt
ſub eadē ſpē qđ hꝫ ꝓpriā virtutē ꝙ̄ ꝙd nō habꝫ.
vtriſq; āt hn̄tib⁹. qđ magis hꝫ. Ampli⁹ ſi hoc q̇
dē facit bonū illi cui adeſt. illud āt non facit ma
gis eligēdū. quēadmodū calidi⁹ qđ facit eo ꝙd
nō ſit. ſi āt vtrūq; facit. qđ magis facit aut quod
meli⁹ aut ꝑncipali⁹ facit bonū. vt ſi hoc q̇dem
aīa. illud āt coꝛp⁹. Ampli⁹ autē a caſib⁹ ⁊ vſib⁹
et actib⁹ ⁊ opib⁹ ⁊ hoc ab illis ſequunꝛ em̄ ſein
uicē. vt ſi q̇dē iuſte magis eligēdū ꝙ̄ qđ foꝛtit. ⁊
iuſticia foꝛtitudīe magis eligēda. ⁊ ſi iuſticia ꝙ̄
foꝛtitudo magis eligēdū. ⁊ iuſte magis ꝙ̄ foꝛti
ter. ſilr̄ āt ⁊ in alijs. Ampli⁹ ſi alio eodē hoc q̇

dem magis bonū. illud āt minus. magis eligē
dū magis. ⁊ ſi maioꝛ magis alteꝝ. ſꝫ ſi ⁊ duo q̇
dā vno alio magis ſunt eligēda: qđ magis ē eli
gendū eo qđ min⁹ ē magis eligēdū. Amplius
cui⁹ ſuꝑabūdantia magis. ip̄m magis eligēdū
vt amicicia pecunia. nā magis eligēda ſuꝑabū
dātia amicicie ꝙ̄ pecuniaꝝ. ⁊ cui⁹ magis eligit
q̇s cāꝫ eē ꝙ̄ cui⁹ alteꝝ. vt amicos pecunijs. am
plius ex appoſitōe. ſi eidē appoſitū qđ totū ma
gis elegit facit. Cauere āt opter ꝓcedere ea in q̇
bus altero appoſitoꝝ vtiꝛ cōe vel alterū q̇lubet
mō ei ꝯꝑaꝛ. reliq̇ āt nō vtiꝛ nec cōoꝑatiuū ē. vt
ſerrā ⁊ falcē cura fabꝛicatoꝛia. nā magꝭ eligēda
eſt ſerra ꝯſociata. ſimplr̄ aūt nō magis eligēdū
Rurſum ſi mīoꝛi appoſitū ꝙd totū facit magis
Silr̄ aūt ex ablatōe. q̄ em̄ ablato ab eodē qđ re
ſtat ē minus bonū. illud magis eligēdū erit. qđ
ablatū reliquū magis facit. Et ſi hoc q̇dē ꝓpter
ſe. illud aūt ꝓpter gloꝛiā eligēdū. vt ſanitas de
coꝛe. definitio āt eius qđ ē ad gloꝛiā eſt qđ nullo
ꝯſentiēte nō feſtinat inceē: aut ſi hoc q̇dē ꝓpter
ſe. ⁊ ꝓpter gloꝛiā. illud aūt ꝓpter alterū tm̄. Et
vtrū de duob⁹ magis ꝓpter ſe honoꝛandū. hoc
etiā melius ⁊ magis eligendū. Honoꝛabili⁹ āt
erit ꝓpꝛ ſe. qđ cū nihil aliđ debeāt eē ꝓpꝛ ſe eligi
mus magis Amplius diuidendū q̇tiens q̇dē
(qđ eligendū ē) dꝛ quoꝝ gratia videnꝛ. aut expe
diētis vel boni vel delectabilis. nā quod ad oīa
vel plura eſt vtile eſſe magis eligendū. eo ꝙ nō
ſic ſit. Si aūt eadē vtriſq; inſunt vtro magis in
ſunt ꝯſiderandū vtrum delectabilius. vel meli⁹
vel expedientius. Rurſus quod ꝓpter melius
eſt magis eligendū: vt quod ꝓpter ꝟtutem ꝙ̄ ꝓ
pter delectatōem. Similiter aūt ⁊ in fugiēdis
non magis eſt fugiendum quod impedit ꝟtu
tes. vt egritudo feditate. nā voluptas ⁊ eius qđ
eſt ſtudioſum eſſe pꝛohibentioꝛ eſt egritudo.
Amplius ex ſimilitudine monſtrare fugiendū
et eligendum. quod pꝛopoſitū eſt. minus em̄ eli
gendū eſt hmōi quod ⁊ eligit aliquis ſimili
ter ⁊ fugiet altero quod eligendum eſt tm̄. Ex er
go ad ſeinuicem ſunt comparatōnes. quemad
modum dictum eſt faciendum.

Querit̄ Utrum bonū ex circūſtantia ſit ma
gis eligendū ꝙ̄ bonū neceſſariū Arguit̄ ꝑmo ꝙ non. qꝛ
bonū ex circūſtātia eſt bonū ꝭm q̇d. ⁊ bonū necc̄āriū ē bonū
ſimplr̄. ḡ bonū neceſſariū eſt magis eligendum Secun
do. illud eſt magis eligendum cuius contrariū eſt magis
fugiendum. ſed oppoſitum boni neceſſarij eſt magis fugiē
dū ꝙ̄ oppoſitū boni ex circūſtātia. vt nō viuere bn̄ ē magꝭ

fugiendū ꝙ̄ non viuere. igitur bonū neceſſariū eſt magis
eligendū bono ex circumſtantia Tercio illud qđ eſt diu
turnius ⁊ certius eſt magis eligendū. ſed bonū neceſſariū
eſt diuturnius bono ex circūſtantia. qꝛ neceſſariū ſemꝑ eſt
ergo bonū neceſſariū eſt magis eligendū bono ex circūſtan
tia In oppoſitum eſt phus in textu

Sciendū pꝛimo. ꝙ poſtq̄ phs poſuit con
ſiderationes ſumptas ꝑ habitudinē ad naturā boni ⁊ ad
cauſas eius. Hic ꝯſequenter ponit aliquas cōſideratiōes
comꝑando bonū ad aliqua extrinſeca vel ad effectus vel
operationes eius vt ad generatōeꝫ vel coꝛruptōem vel ad
ſilr̄. ⁊ ſic de alijs Unū ꝑma cōſideratio talis ē Illa quoꝝ
coꝛruptiones ſunt magis fugiēde illa ſunt magis eligēda
quia cuius coꝛruptio mala eſt ip̄m quoq; bonū eſt. Simi
liter cuius abiectio vel contrariū eſt magis fugiendū ip̄m
eſt magis eligendū. ſꝫ in generabilib⁹ eſt ecōtra. quia quo
rum generationes ſunt magis eligēde ip̄a ſunt magis eli
genda. Secūda cōſideratio eſt illud qđ eſt ꝓximius bono
vel ſimilius eſt magis eligendū ꝙ̄ minus ſimile. vt iuſticia
eſt melioꝛ iuſto. quia ꝭm ſe eſt bona. ſed iuſtū eſt bonū per
aſſuefactōem. Et illud qđ eſt veriſimilius eſt magis eligē
dum dū tn̄ ſit ſibi ſimilius in bonis conditionib⁹. qꝛ in ma
lis reperitur inſtācia. Quāuis em̄ ſymia ſit homi ſimilioꝛ ꝙ̄
equus in aliq̇bus operationib⁹ ridiculoſis. tamen equus ē
magis eligēdus ſymia. qꝛ eſt ſimilioꝛ hōi quātū ad opera
vtilia Tercia ꝯſideratio eſt. illud quod eſt nobili⁹ ē ma
gis eligendū ꝙ̄ minus nobile. ⁊ illud qđ cum difficultate
habeꝛ eſt magis eligendū ꝙ̄ illud qđ eſt facile ſumere ⁊ ha
betur ſine aliqua difficultate. Ut q̇ acq̇runt diuitias ipſis
oꝑibus magis amant ⁊ ꝯſeruant ipſas ꝙ̄ qui habent eas
ꝑ ſucceſſionē parentū. Quarta ꝯſideratio eſt bonū pꝛo
pꝛium eſt magis eligendū bono cōmuni Quinta conſi
deratio eſt ſi aliqua duo ſic ſe habēt ad inuicē ꝙ vnū in ſuo
genere ſit melius altero in ſuo genere. tunc optimū vnius
melius eſt optimo alteri⁹. Ut ſi homo ſit melioꝛ equo. tūc
melioꝛ homo eſt melioꝛ melioꝛi equo. ⁊ optimus homo op
timo equo. ⁊ hoc eſt quod ꝯmuniter dꝛ ꝙ ſicut ſe habꝫ ſim
pliciter ad ſimplr̄. ita magis ad magis ⁊ maximū ad maxi
mū. Sexta conſideratio eſt. illud quod volumus ami
cos participare eſt magis eligendū illo quod volumus ab
alijs ꝑticipare. vt bene facere eſt magis eligendū ꝙ̄ videri
bene facere. nam amicos volumus bene facere ⁊ inimicos
videri bene facere. Septima cōſideratio eſt bonū ex cir
cumſtātia eſt magis eligendū bono neceſſario. vt bn̄ viue
re eſt melius ꝙ̄ viuere tm̄ Octaua ꝯſideratio eſt potē
tia que nō eſt ab alio eſt magis eligenda ꝙ̄ que eſt ab alio
vt iuſticia eſt magis eligenda foꝛtitudīe q̄ poſſe hꝫ a iuſticia.

Sciendū ſcđo. ꝙ ſi aliqua duo ſic ſe habent
ꝙ vnū ſit eligendū ſine alio et nō econtra. tunc illud quod
eſt eligendū ſine alio eſt magis eligendum. vt pꝛudētia ſine
poteſtate ē magis eligēda ꝙ̄ ecōtra qđ ē intelligendū de
poteſtate ciuili Decima cōſideratio eſt ſi duoꝝ alterum
negamus vt reliquū nobis videatur ineſſe illud eſt magis
eligendū quod volumus nobis videri ineſſe. Ut negam⁹
ſtudere vt ingenioſi eſſe videamur. Ideo ingeniū eſt ma
gis eligendū ſtudio. Unde dꝛ phus ſtudere negamus vt
ingenioſi eſſe videamur. Uerū eſt tamen ꝙ ſtudiū melius
eſt ſimplr̄ ꝙ̄ ingenioſū eſſe. quia magis appꝛopinquat ad
vltimū finē. ſed ingenioſum eſſe eſt melius ꝭm quid inquā
tum ingenijū dꝛ naturalē diſpoſitōem Undecima conſi
deratio eſt. illud cuius abſentia eſt minus increpāda graui

ter ferentibus eſt magis eligendū. ⁊ illud cuius abſentia
non grauiter ferētibus eſt magis increpāda eſt magis eli
gendū. Duodecima ꝯſideratio. eoꝝ que ſunt ſub eadeꝫ
ſpecie quod hꝫ ꝓpꝛiam virtutem ſpeciei eſt magis eligēdū
illo quod non habet. Et ſi vtrūq; habeat illud quod magꝭ
habet eſt magis eligendū Tredecima conſideratio eſt. ſi
aliq̇d oppoſitū alteri faciat ip̄m bonū ⁊ aliud nō facit. illud
quod facit eſt magis eligendum. Et ſi vtrūq; faciat illud
quod facit ip̄m magis bonū ꝙ̄ aliud eſt magis eligendū.
Quartadecima cōſideratio eſt ad arguendū ꝑ locum a
caſibus que talis eſt. Illud quod iuſte fit eſt magis eligen
dum ꝙ̄ illud quod foꝛtiter fit. quia iuſticia melioꝛ eſt foꝛti
tudine Quintadecima cōſideratio eſt. illud cuius ſuper
abundātia eſt magis eligenda ipſum eſt magis eligendū
Multe alie cōſiderationes ab iſtis ponunꝛ in textu que cā
bꝛeuitatis dimittuntur.

Cōcluſio ꝑma ⁊ rn̄ſalis ad q̄ſitum bonū ex cir
cunſtātia eſt magis eligendū ꝙ̄ bonū neceſſariū. intelligen
do tn̄ ꝙ illa circūſtantia addita ꝑficiat ⁊ augeat ip̄m bonū
neceſſariū. qꝛ ſi diminueret aut alienaret rōem boni neceſ
ſarij nō eſſet veꝝ. Pꝛobaꝛ ꝯcluſio. qꝛ bonū ex circunſtantia
cōtinet bonū neceſſariū cū additōe alterius nō diminuen
ti rōnem boni necc̄ārij. vt bn̄ viuere includit circūſtantiā ꝑ
ficientē ip̄m viuere. iō bn̄ viuere ē magis eligendū ꝙ̄ viue
re tm̄. Itez ꝓbaꝛ. qꝛ plura bona paucioꝛib⁹ ſunt magis eli
genda obſeruata tamē equalitate bonitatis in oīb⁹. ſed
bona ex circūſtantia ſunt plura bona ſicut bn̄ viuere plus
dicit ꝙ̄ viuere. ergo cōcluſio vera

Concluſio ſcđa. Licet melioꝛa bona ꝭm ſe
et ſimplr̄ ſint magis eligēda tn̄ reſpectu alicu⁹ eligētis nō
ſemꝑ ſunt magis eligenda. Pꝛobaꝛ ꝯclō exēplo textus. qꝛ
philoſophari eſt melius ſimplr̄ ꝙ̄ ditari. et tn̄ ꝑt eſſe ꝙ ab
aliquo indigēte neceſſarijs ad vitam ditari ſit magis eligē
dum ꝙ̄ philoſophari

Dubitaꝛ pꝛimo. Circa quartā cōſideratiōeꝫ
vtrū bonū ꝓpꝛiū ſit magis eligēdū ꝙ̄ ꝯmuni⁹. Et videꝛ ꝙ
nō. qꝛ ꝑmo ethicoꝝ dꝛ ꝙ bonū quāto eſt ꝯmuni⁹ tāto dig
nius. vt melius ē bonū gētis ꝙ̄ bonū vnius hoīs. Ad
dubiū rn̄deꝛ. ꝙ illa ꝯſideratio dꝫ intelligi de bono cōi circa
qđ vſus vni⁹ impedit vſum alteri⁹. ſicut ſi eēt equus cōis
in aliq̄ ciuitate. Sed illud qđ dꝛ ꝑmo ethicoꝝ intelligiꝛ de
illo bono cōi quod ab om̄ibus poteſt poſſideri ſimul ſicut
eſt pax regni. ⁊ tale bonū cōmune eſt magis eligendum ꝙ̄
bonū ꝓpꝛium qđ ab vno ſolo poſſidetur.

Dubitaꝛ ſecūdo Circa nonā ꝯſiderationem
vtꝝ ptās ꝑ ſe ſit eligēda. Et videꝛ ꝙ ſic. qꝛ vnuſq̇ſq; pote
ſtatē appetit ⁊ deſiderat. ḡ ptās eſt ꝑ ſe eligēda. Oppoſitū
tn̄ dꝛ phs dicēs ꝙ ptās ſine pꝛudētia nō ē eligēda. Iō pꝛu
dētia eſt magis eligēda ꝙ̄ ptās Ad dubiū rn̄deꝛ ꝙ po
teſtas ciuilis nō eſt ꝑ ſe eligēda ſine pꝛudētia qꝛ illud qđ ꝑt
eſſe cā multoꝝ maloꝝ non eſt ꝑ ſe eligendū. ſed poteſtas ſi
ne pꝛudētia eſt hmōi. igitur ⁊c̄. Unde licꝫ ptās poſſit eē ſi
ne pꝛudētia. tn̄ ex ꝑte eligētis ſine pꝛudētia bn̄ eē nō ꝑt

Ad rōnes Ad pꝛimā patet ſolutio ex dictis
Ad ſecundā dicitur ꝙ oppoſitum boni neceſſarij inquā
tum negat bonū neceſſariū ⁊ bonū ex circūſtantia qđ pꝛe
ſupponit bonū neceſſariū ē magis fugiendū ꝙ̄ illud qđ ne
gat circūſtantiā tm̄. Tamē ſi ſolū negaret bonū neceſſariū
nō eſſet magis fugiendū Ad terciā dꝛ ꝙ diuturnius nō
eſt magis eligendū ſimpliciter. ſed ceteris paribus

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

Idem aūt loci ſunt vtiles ⁊ ad demonſtrandum ꝙ̄dlibet eligendū auferre etē̄m tm̄ opꝫ eaꝫ (que ad alterū eſt) ꝑeminentiā Si em̄ hoc honorabilius magis ē eligēdum. ⁊ honorabile eſt eligēdum. Si em̄ ꝙ̄d vtilius eſt magis eligēdū et vtile eſt eligēdum. ſil'r aūt ⁊ in alijs ꝙ̄cūqꝫ huiuſmōi hn̄t ꝯꝑatōem. In aliꝙ̄bus āt ſtatim ſm̄ eā (que ad alteꝝ eſt) ꝯꝑatōnem. ⁊ qm̄ eligēdum vtrūqꝫ vl' alterū dici us. vt qm̄ hoc qđ natura bonum. illud aūt nō natura bonū dicim⁹. nā quod naturaliter eſt bonū. palaꝫ qm̄ eligēdum.

Sumenduꝫ autē qm̄ maxime vtes locos de magis ⁊ minore. ſumpti aūt ſic. ad plures erūt vtiles. Eſt aūt eorundē (ꝗ dicti ſunt) quoſdam vniuerſales magis ferre parū tranſmutanti ſm̄ appellatōem. vt qđ natura tale. magis tale ꝗ̄ꝫ qđ non natura tale Si hoc ꝗ̄dem facit: illud autem nō facit tale cuicūqꝫ ineſt magis tale quod facit ꝗ̄ꝫ qđ nō facit. ſi aūt vtrūqꝫ facit tale qđ magis facit hoc tale. Amplius ſi eodē aliꝗ̄ hoc ꝗ̄dem magis. illud aūt minus tale. ⁊ ſi hoc ꝗ̄deꝫ tali magis tale. illud vero nō tali mag' tale. manifeſtū primū magis eē tale. Amplius ex additione. ſi eidē additū totū facit magis tale. aut ſi ei qđ minus eſt tale additū totū magis tale facit. Sil'r aūt ⁊ ex ablatōne. nam quo ablato reliquū minus tale ipm̄ magis tale. et ꝗ in ꝯtrarijs in ꝯmixtione magis talia ſunt vt albius nigro impꝯmixtius. Amplius preterea ꝗ̄ dicta ſunt ſuperius ꝙ̄d magis ſuſcipit ꝓpriā ꝓpoſiti rōnem. vt ſi albi eſt rō color diſgregatiuus viſus. ⁊ albꝰ eſt color magis diſgregatiuus viſus

Querit̄ Utrum in formis intenſibilibꝰ ⁊ remiſſibilibꝰ cauſa ſuſcipiendi magis et minus ſit depuratio cōtrarij a ꝯtrario. ⁊ admixtio ꝯtrarij cū ꝯtrario. Arguitur ꝓ̇mo ꝙ nō. qꝛ in aliꝙ̄bus repitur magis ⁊ minus in ꝙ̄bus nō eſt ꝯtrarietas. ꝗ̄ ⁊c̄. Scd̄o. ꝯtraria maxime a ſe inuicem diſtant. ergo nō poſſunt cōmiſceri Tercio ſi ſic ſequeret̄ ꝙ ꝯtraria eſſent in eodē ſimul. ſed hoc eſt falſum. igit̄ ⁊ illud ex quo ſequitur. In oppoſitū eſt ph̄us in textu ſic dicens. ⁊ que ſunt ꝯtrarijs impꝯmixtiora magis talia ſunt ſicut albius eſt qđ nigro eſt impꝯmixtius

Sciendū primo ꝙ poſtꝗ̄ꝫ ph̄s determīauit de mō terminandi ꝓblemata de accidēte ꝯtracto tm̄. et de accn̄te ꝯtracto ⁊ compꝯato ſimul. Hic ꝯn̄ter docet moduꝫ terminādi ꝓblemata de accn̄te ꝯtracto tm̄ vel ꝯꝑato tm̄ hoc eſt de accidēte ꝯtracto tm̄ ⁊ nō ꝯꝑato ⁊ de accidēte cōꝑato ⁊ non ꝯtracto. Et dꝛ accn̄s ꝯtractū ⁊ compꝯatū qđ contrahit̄ ad aliquā materiā ſpecialē. vt ſunt bonū vel malum eligendū vel fugiendū ꝗ ꝑtinent ad maliciā moraleꝫ. et poſſunt ꝯꝑari ſm̄ magis ⁊ minus. Et ſic pt̄ intelligi ꝙ̄d ſit accidens ꝯtractū tm̄ vel compꝯatū tm̄. Et qꝛ talis ꝯꝑatio fit in ꝓblemate ꝯꝑato ſm̄ magis et min⁹. Jō circa hoc inquiri debet de cauſa ſuſcipiendi magis ⁊ minus

Sciendum ſcd̄o. ꝙ ex tribus pt̄ capi cauſa ſuſcipiendi magis ⁊ minus. ꝓ̇mo ex ꝑte ſubiecti. ſcd̄o ex ꝑte cauſe efficientis. tercio ex ꝑte forme accidētalis. Ex parte ꝗ̄dem ſubiecti cauſat̄ magis. ſm̄ ꝙ ipm̄ ſubiectū eſt magis diſpoſitum ad ſuſceptionē forme. Et cauſat̄ minus ex indiſpoſitōe ſubiecti. Ut ſi lumē alicuius corꝑis luminoſi recipiat̄ in medio bene diſpoſito. vt in aere ſereno Et in medio male diſpoſito vt in aere nubiloſo. tūc illud lumē perfectius recipit̄ in medio diſpoſito ꝗ̄ꝫ in alio. Ex ꝑte aūt cauſe efficientis cauſat̄ magis qn̄ efficiēs eſt tante virtutis ꝙ ſufficit ꝓducere formā in ſubiecto ſm̄ eſſe ꝯpletū. ⁊ ꝑ oppoſitum cauſat̄ minus qn̄ virtus efficiētis eſt impꝑfecta. Ut ſi duo media ſint eiuſdē diſpōnis ad recipienduꝫ lumen. tūc vnū corpus luminoſius magis illuminabit vnū illoꝝ mediorꝝ ⁊ corpus minus luminoſum minus illumiābit alteꝝ et ſic ibi eſt magis ⁊ minus ex parte cauſe efficientis. Sed ex ꝑte forme accn̄talis hoc ꝯtingit dupl'r ſm̄ ꝙ duplex eſt forma accn̄talis. ꝗ̄dam eſt habēs ꝯtrariū vt albū ⁊ nigruꝫ et in iſtis repitur magis vel minus ſm̄ maiorē vel minorē ꝯmixtionē ꝯtrarij cū cōtrario. vt illud dꝛ albius quod ē nigro impꝯmixtius. Alie ſunt forme accn̄tales nō hn̄tes ꝯtrarium ⁊ tales nō ſuſcipiūt magis neqꝫ minus. ex minori vel maiori ꝯmixtōe ꝯtrarij cū ꝯtrario. ſed ſm̄ maiorē vel minorem acceſſum ad verū nature ſue terminū. ⁊ ad verā nominis impoſitōem Unde quāto maior eſt acceſſus ad terminū impoſitōis tanto forma eſt ꝑfectior ⁊ recipit magis et quanto eſt maior receſſus. tāto forma eſt imperfectior et ſuſcipit minus. qꝛ nomē imponit̄ ad ſignificandū naturaꝫ ſm̄ ſuum eſſe completū ⁊ in termino

Cōcluſio ꝓ̇ma. Cauſa ſuſcipiendi magis et minus in formis habentibꝰ cōtrariū. ⁊ ex ꝑte forme ſumit̄ ex ꝯmixtione ꝯtrarij cū ꝯtrario. ⁊ ex depuratōe contrarij ⁊ cōtrario. ꝓbatur ꝯcluſio ꝑ autoritatē Areſtotelis allegatā poſt oppoſitū. ꝓbaretur etiā inductiue. Quia illud eſt calidius qđ ē frigido impꝯmixtius ⁊ illud eſt frigidius qđ ē calido impꝯmixtius. ⁊ ſic de alijs Et iſte forē ꝯrie ſunt in duplici differentia. qꝛ ꝗ̄dam ſunt que actione ꝓpria ſufficiunt ſe expellere ab eodē vt quattuor ꝗ̄litates prime. Alie ſunt ꝗ nō ſufficiūt ſe expellere actōe ꝓpria. ſꝫ ſm̄ ꝙ ꝑticipāt iſtas quattuor ꝗ̄litates ꝓ̇mas. vt color ſapor odor. ⁊ ſic de alijs

Concluſio ſecūda. In formis nō habentibꝰ contrariū magis cauſat̄ ꝑ acceſſum ad veram nōis impoſitōem. ⁊ minus ꝑ receſſum a vera nomis impoſitōe. Iſta cōcluſio ſatis patet ex dictis. qꝛ nomen imponit̄ ad ſignificandū formā ſm̄ eſſe completū ⁊ ꝑfectum eius in termīo. ergo forma dꝛ intendi cū accedit ad veram nomis impoſitōem. ⁊ remitti cum recedit a tali impoſitione

Dubitat̄ primo. Quō docet ph̄s terminare ꝓblemata ꝯtracta ⁊ non ꝯtracta. Ad dubiū r̄ndetur ꝙ ad terminandū ipa dt̄ ph̄s ꝙ ille ꝯſideratiōes que ſunt vtiles ad terminandū ꝓblemata cōtracta et ꝯꝑata ſimul ſunt etiam vtiles ad terminandū ꝯtracta tm̄. Sed opꝫ ante auferre ꝑeminentiā vnius ad alterū. vt cū in ꝓblemate compꝯato ⁊ cōtracto dicebat̄ ꝙ honorabilius eſt magis eligendū. In ꝯtracto tm̄ oportet ſic dicere illud qđ eſt honorabile eſt eligendū. ⁊ ſi qđ vtilius ſit eſt magis eligēduꝫ illo Et qđ eſt vtile ē eligēdū. Ibi eſt ꝯtractio ⁊ non ꝯꝑatō Unde vt habet textus in aliꝙ̄bus poſſumus videre ꝗ ſunt eligenda aut fugienda. ideo nō opꝫ ſemꝑ facere ſermonem de ꝑeminentia. vt ſi videam⁹ ꝙ aliꝙ̄d naturał'r eſt bonū et tunc ſtatim iudicamus ipm̄ eſſe eligendū et ꝑ oppoſitū ſi videamus naturaliter ipm̄ eſſe malum. tunc fugiendum eſt. ⁊ ſic pꝫ quō terminantur ꝓblemata cōtracta et non compꝯata.

Dubitat̄ ſcd̄o. de mō terminandi ꝓblemata cōparata et nō contracta Ad dubiū reſpondet̄ cum textu ꝙ eedem ꝯſideratōnes ꝗ ſunt vtiles ad terminādum ꝓblemata ꝯtracta et nō cōꝑata ſunt etiam vtiles ad terminandū ꝓblemata cōparata tm̄ et ſolū oportet tranſmutare nomē ſpeciale ad nomē generale. vt cū ibi dicebat̄ magis eligendū opꝫ dicere magis tale. ⁊ hoc declarat ph̄s ponendo aliquas ꝯſideratōnes. Prima ꝯſideratio eſt. ſi aliquoꝝ duoꝝ vnū facit illud cui additur tale et alteꝝ nō. illud qđ facit ipm̄ tale eſt magis tale ꝗ̄ꝫ aliud. Et ſi ambo faciant illđ tale tunc illđ qđ facit magis tale etiā eſt magis tale. Et ꝑ oppoſitū pt̄ formari ꝯſideratio ex ablatōe. Naꝫ illud eſt magis tale ꝗ ablato alteꝝ remanet minus tale. Plures alie ꝯſiderationes ponunt̄ in textu que ibi videri poſſunt et nunc cauſa breuitatis relinquuntur.

Ad rōnes Ad ꝓ̇mā dꝛ ꝙ ꝓ̇ma ratio bene ꝓbat ꝙ ꝯmixtio ꝯtrarij cum ꝯtrario non eſt vl'is cā ſuſcipiendi magis et minus. ſed ſolū eſt vl'is cauſa in illis ꝗ hn̄t ꝯmixtibilia ꝯtraria cū ipis. Ad ſcd̄am dꝛ ꝙ licꝫ ꝯtraria ſm̄ eſſe cōpletū ⁊ ꝑfectū maxime a ſe inuicē diſtent. tn̄ ſm̄ eſſe incōpletū et impꝑfectū pn̄t ad inuicē ꝑmiſceri et ſimul eſſe in eodē ſubiecto. Et ꝑ hoc pꝫ ſolutio ad terciam ratōnem. Et hec de queſtione Autoritas allegata poſt oppoſitum eſt ꝓ dictis.

Si aūt ꝑticulariter ⁊ nō vniuerſalit' ꝓblema ponatur primū quidem dicti loci vniuerſaliter ꝯſtructiui vel deſtructiui omnes vtiles. vniuerſaliter autem interimētes vel cōſtruentes particulariter mōſtramus. nam ſi omni ineſt. et alicui. ⁊ ſi nulli. nec alicui Maxime autem cōpetentes et cōmunes loci qui ſunt ex oppoſitis et cōiugatis ⁊ caſibus. nam ſimil'r opinabile cōcedere. ſi omnis voluptas et omnē triſticiā malam eſſe. vel ſi aliqua voluptas bona et triſticiā aliquam malam eſſe. Ampli⁹ ſi aliquis ſenſus non eſt poteſtas. et inſenſibilitas quedā nō eſt impotētia. Et ſi ꝗ̄oddā opinatū diſciplinatū. et opinio quedā diſciplina. Rurſum ſi ꝗ̄dē iuſtum bonū. et iuſtū ꝗ̄dē malū. rurſuꝫ ſi ꝗ̄dē iniuſtū malū. ⁊ iuſtū quidē bonū. et ſi delectabile fugiendū. et delectatio fugienda. ſm̄ hoc autem et ſi ꝗ̄dē delectabile perficiens. delectatio ꝗ̄dē bona. In corruptiuis autem ⁊ generatōnib⁹ ⁊ corruptōnibꝰ ſimil'r. Nam ſi aliꝙ̄d corruptiuū delectationis et diſcipline. bonū erit ꝗ̄dam delectatio. et diſciplina eſt malorum. Similiter autē et ſi corruptio ꝗ̄dam diſcipline bonoꝝ ē. et generatō maloꝝ. erit ꝗ̄dam ſcientia maloꝝ. vt ſi obliuiſci. que ꝗ̄s fede egit bonoꝝ eſt. et reminiſci maloꝝ ē erit ſcire que quis fede egit malorum Similiter aūt et in alijs. in om̄ibus em̄ ſimilit' opinabile eſt. amplius ex magis et minus et ſil'r Si em̄ magis ꝗ̄dem ex his que ſunt ex alio genere aliquid tale illoꝝ autem nihil eſt neqꝫ quod dictum erit tale. vt ſi magis aūt diſciplina quedā bonū ꝗ̄ꝫ voluptas. nulla āt diſciplina bonū neqꝫ voluptas erit. Ex ſil'iter auteꝫ ⁊ min⁹ eodē modo erit interimere ⁊ cōſtruere. ſed ex ſil'iter ꝗ̄dem vtrunqꝫ ex minus aūt cōſtruere deſtruere aūt non. Si em̄ ſimilit' ꝗ̄dam poteſtas bonū. ⁊ diſciplina eſt ꝗ̄dā poteſtas. ergo ⁊ diſciplina. ſi autē nulla poteſtas nec diſciplina. ſi aūt minus ꝗ̄daꝫ poteſtas bonum ꝗ̄ꝫ diſciplina. ⁊ ꝗ̄dam poteſtas bonū: ergo et diſciplina Si aūt nulla poteſtas bonū. non neceſſe nullā eſſe bonā. manifeſtū ergo qm̄ conſtruere tm̄ ex minimis eſt Nō tm̄ auteꝫ ex alio genere eſt deſtruere. ſed et eodē ſumentiqꝫ de maxime tali vt ſi poſitū diſciplinā quandā bonū. ſi oſtēdat̄ qm̄ prudētia nō bonū nec aliqua vlla erit. qꝛ nec ꝗ maxime videt̄. Amplius ex hypoteſi ſimiliter ꝓbantē ſi vni et omi ineſſe vel nō ineſſe. vt ſi anima homis ē mortalis ⁊ alias īmortales. ſi aūt hec nō. nec alias Si igitur alicui ineſſe poſitū eſt oñdendū ꝗniā nō ineſt alicui. conſequitur ꝓpter ypotheſim nulli ineſſe. Si āt alicui ineſſe poſitū eſt oñdēdū qm̄ ineſt alicui. nā et ſic cōſequit̄ oībus ineſſe. Palā ergo eſt qm̄ qui hypotheſi vtitur. facit ꝓblema vl'e ꝓpter ꝓpoſitū naꝫ ꝑticulariter cōcedēte vl'r probat cōfiteri. eo ꝙ vni ⁊ omni ſil'iter ꝓbat ineſſe Cuꝫ aūt indefinitū ⁊ ꝓblema vno modo deſtruere cōtingit. vt ſi dixerit voluptatē bonū vel nō bonū eſſe. nihil aliud determinās. Si em̄ dixerit aliquā voluptatē bonū eſſe. oñdendum qm̄ nulla vl'iter ſi debeat interimi ꝓpoſitū. Sil'r āt et ſi dixerit aliquā voluptatē nō eſſe bonā oñdēdū vl'r qm̄ omni ſibi debeat interimi ꝓpoſitum aliter vero nō ꝯtingit interimere. Si em̄ oñderimus qm̄ ꝗ̄dam voluptas bonū ⁊ nō bonū. nōdum interimitur propoſitū. palā igit̄ qm̄ interimere ꝗ̄dē vno modo dꝛ. Cōſtruere aūt dupl'r. ſiue em̄ vl'iter oñderim⁹. qm̄ voluptas oīs bonū ſiue qm̄ eſt ꝗ̄dā voluptas bonū. oſtenſū erit qđ ꝓpoſitum eſt Similiter aūt et ſi oporteat diſputare quoniā ꝗ̄dā voluptas nō eſt bonū. ſi oſtenderim⁹ ꝙ nulla bonū. vel qm̄ ꝗ̄dam non bonū oñdentes erim⁹ qm̄ vtriuſqꝫ et vl'iter et ꝑticula

riter qm̄ et ꝗdam voluptas non bonū Cū autē
fuerit determinata poſitō. dupl'r iterimere erit
vt ſi ponat' alicui ꝗdem ineſſe voluptati bonū.
alicui aūt non ieſſe. ſiue em̄ voluptas ois oñda
tur bonū ſiue nulla. interemptū erit ꝓpoſitū Si
autē vnā voluptatē tm̄ poſuerit bonū eſſe. tripli
citer cōtingit iterimere: oſtēdentes em̄ quoniā
ois vel quoniā nulla vel quoniā plures ꝗꝫ vna
bonū eſt. interimēte . .rimus quod ꝓpoſitū eſt.
Plus vero poſitione determinata. vt quoniam
prudētia ſola vna virtutū ſcientia eſt quadrupl'r
eſt interimere. oſtēſo em̄ quoniā virtus oīs ē
ſcientia vel nulla, vel quoniā aliqua alia virtꝰ vt
iuſticia. vel quoniā eadē prudētia nō ſciētia. in
teremptū erit ꝓpoſitū. Utile āt eſt inſpicere ſin
gularia in quibꝫ ineē aliquod vel nō eſſe dictū ē
queādmodū in vniuerſalibꝫ ꝓblematibꝫ Am/
plius et in generibꝫ iſpiciēti diuidēdū ſm̄ ſpe/
cies vſqꝫ ad indiuidua. ſicut priꝰ dictū. nā ſiue
omni videat' ineſſe ſiue nulli multa ꝓferēti ꝓbā/
dū vl'iter cōfiteri aut ferre inſtātiā in aliquo nō
ſic Amplius i quibꝫ ē determiare: aut ſpē aut nu
mero accidēs ꝯſpiciēdū ſi nullū horū ineſt: vt q̄
niam tēpus nō mouet' nec eſt motꝰ annumerā
ti quot ſunt ſpecies motus. nam ſi nihil horum
ineſt tēpori. manifeſtū quoniā nō mouet' neqꝫ i
eſt motꝰ. Sil'r aūt et quoniā anima nō ē nume
rus diuidēti quoniā omnis numerꝰ. aut abun
dans. aut ꝑfectꝰ. nam ſi anima neqꝫ abundans
neqꝫ perfectum palam. quoniā nō eſt numerꝰ.
ergo ad accidēs ꝑ huiuſmodi. ⁊ ſic ē arguēdum

Querit' ṗmo. vtꝝ eiſdē ꝯſideratōnibꝫ ꝗbus
terminatur ꝓblema vl'e. poſſit terminari ꝓblema par/
ticulare. Arguit' ꝙ nō. ṗmo. qꝛ oppoſita nō hn̄t ter/
minari eiſdē locis. ſed vl'e et ꝑticulare opponunt' igit' ⁊c̄.
Scd̄o. locus a ꝑtibus in quātitate valet ad termi/
nandū ꝓblema vl'e. et tn̄ nō valet ad terminandū ꝑticu
lare. qꝛ ꝑ ipm̄ arguit' a ꝑtibus ad vl'e et nō ad ꝑticulare
ergo nō eiſdē ꝯſideratōnibꝫ ſiue locis habent terminari
ꝓblema vl'e et ꝑticulare. Tercio ſolū vl'ium eſt ſcia.
ſꝫ loci dant' ad terminandū ſcibilia. igit' nulla ſunt ꝓble/
mata ꝑticularia terminabilia aliquibꝫ ꝯſideratōnibus
In oppoſitum eſt phus in textu

Sciendū eſt ṗmo. Et poſtq̄ꝫ phus docuit
terminare ꝓblemata vl'ia ꝯtracta vel cōꝑata. Hic ꝯn̄r
docet terminare ꝓblema ꝑticulare ⁊ indefinitū. Et ꝓ
ꝑticulari ponit talē ꝯſideratōem. ſi ꝓblema ponatur ꝑti
culariter oēs loci ſeu ꝯſideratōes valentes ad terminā/
dum ꝓblemata vl'ia valent etiam ad ꝑticularia. Et po
nit phus aliquas ꝯſideratōnes q̄ ſumunt' ab oppoſitis
a coniugatis. a caſibus. a corruptibilibꝫ. a generabilibꝫ.
a magis et a minꝰ. Et ꝯſequēter docet arguere ex ypo
theſi. ita ꝙ ſi predicatum ꝓbetur alicui ineſſe vel nō in/
eſſe. ꝓbatur omi aut nulli ineſſe. eo ꝙ ſupponitur eſſe.
Similiter in omibus alijs. vt ſi anima vnius homis ſit
immortalis etiam oſtenditur ex ypotheſi ꝙ anima cu/
iuſlibet hominis eſt immortalis ſupponendo ꝙ ſicut eſt
de anima vniꝰ hominis ita eſt de anima cuiuſlibet. ideo
ſi ꝗs ꝯcedat talia ꝓblemata ꝑticularia ⁊ cū hoc ꝯcedat
ypotheſim rōne ypotheſis ꝯcedit ſua vl'ia.

Sciendum ſcd̄o. ꝙ poſt ꝓblemata ꝑticula/
ria phs docet terminare ꝓblema indefinitū. dicens ꝙ ꝓ
blema indefinitū. vno mō deſtruitur ꝑ ꝓbatōem ſui cō
tradictorij. ⁊ dupl'r ꝯſtruit'. Uno mō ꝑ ſuā vl'em ⁊ alio
mō ꝑ aliquā ꝑticularem. vt ſi quis querat Utꝝ volup
tas ſit bona. poteſt conſtrui ꝓbando ꝙ omis voluptas
eſt bona. et etiam ꝓbando ꝙ quedam voluptas eſt bo
na. Deinde oſtendit phus deſtruere ꝓblema ꝑticula/
rē ſi poſitio fuerit determinata. Unde ſi ꝓponatur tale
ꝓblema cum determinatōne. ꝯtingit interimere dupli/
citer. vt ſi ponatur alicui voluptati ineſſe bonum ⁊ ali/
cui non ineſſe. Si oſtendat' ꝙ omis voluptas eſt bona
ſiue etiam ꝙ nulla voluptas eſt bona. tunc interemtum
eſt ꝓpoſitum. Si aūt ponat' tale ꝓblema cum dictiōe ex
cluſiua ꝯtingit ipm̄ tripl'r interimere. vt ſi quis poſuerit
vnam voluptatē tantū eſſe bonam interimeret' oſtēdē/
do ꝙ omis voluptas eſt bona vel ꝙ nulla eſt bona vl' ꝙ
plures ſunt bone. Et iteꝝ ſi ꝓblema ſit magis deter/
minatum ꝯtingit interimere quadrupl'r. Ut ſi ꝗs po/
nat ꝙ vna ſola virtutū ſcꝫ prudentia eſt ſcia interimetur
oſtendendo ꝙ nulla eſt ſcientia. vel ꝙ aliqua alia a iuſti/
cia eſt ſcientia. vel etiam oſtendendo ꝙ illa ſcꝫ prudētia
non eſt ſcientia.

Concluſio ṗma et reſponſalis ad q̄ſitū ꝓble
ma ꝑticulare habet terminari eiſdem ꝯſideratōnibus ⁊
locis ſicut ꝓblema vniuerſale. Probatur concluſio. ꝗa
ad vniuerſalem ſemper ſequitur particularis ſua: ideo ſi
aliquod p̄dicatum oſtendatur ineſſe ſubiecto ꝓ omni
ſuppoſito etiam oſtenditur ineſſe alicui. et ſi oſtendatur
nulli ineē. etiam oſtēderetur alicui nō ineſſe.

Concluſio ſcd̄a. Problema indefinitū habꝫ
terminari eiſdem ꝯſideratōnibꝫ et locis ſicut problema
vniuerſale. ꝓbatur ꝯcluſio ſicut p̄cedēs. Quia quicꝗd
ſequitur ad ꝯſequens bone ꝯſequentie ſequitur ad eiꝰ
añcedens. ſed ſicut ad vniuerſalem ſeꝗtur ſua ꝑticular'
ita ſequitur ſua indefinita. igit' loci valentes ad ꝓble/
ma vniuerſale valent etiā ad ꝓblema ꝑticulare et inde/
finitū. Et qꝛ ſufficienter ſunt poſiti ſuperius loci valen
tes ad terminandū ꝓblemata vl'ia. ideo non reiteratur
hic ad terminandū ꝓblemata ꝑticularia ⁊ indefinita

Dubitat' ṗmo. De documētis q̄ dat phus
ad ter. .nandū ꝓblemata indefinita ⁊ ꝑticularia. Ad
dubiū r̄n̄r ꝙ ſunt tria. Primū eſt ꝙ ad terminandum
ꝓblema in quo ſubijcit' ſpecies inſpiciendum ē ad indi/
uidua eius. ⁊ ſi alicui ipſorum inſit predicatū quod aſ
ſignatur ineſſe ſpeciei conſtruendum eſt probleuma ⁊ ſi
non inſit alicui deſtruendum eſt Secundum documen
tum eſt ſi in ꝓblemate ſubijciatur genus. ſimiliter in/
ſpiciendum eſt ad ſpecies eius ⁊ vſqꝫ ad indiuidua ⁊ fa
ciendum eſt ſicut prius. Tercium documentum eſt ſi
in aliquo ꝓblemate predicetur genus oportet inſpice/
re ad ſpecies ⁊ ad indiuidua illius generis predicati. ⁊
oportet inſpicere an inſint aut non inſint tali ſubiecto

⁊ ſm̄ hoc eſt problema terminandum Exēplū textus ē
vtꝝ aīa ſit numerus ꝯſiderādū ē vtꝝ aīa ſit nūerꝰ ꝑfe/
ctꝰ vl' nūerꝰ abūdās ⁊ ſi neutꝝ ſic ꝓblema ē deſtruēdū
Aliud exemplum eſt vt ſi queratur. vtruꝫ tempus mo
ueatur inſpiciendum ē ad ſpecies motus. ⁊ ſi nulla in/
ſit tempori neceſſarium eſt ꝙ tempus nō moueatur

Dubitat' ſcd̄o. Quare hic phs facit mentio
nem de ꝓblemate indefinito cum tn̄ non fecit mentio/
nem de ipſo in principio ſecundi libri vbi diuiſit ꝓble/
ma Ad dubium reſpondetur ꝙ cauſa ē qꝛ ſuperius cō
prehendit ipſum ſub ꝓblemate ꝑticulari. ſed hic phs
facit mētionē de ipſo ꝓblemate indefinito qꝛ non peni/
tus eodeꝫ modo terminatur ſicut ꝓblema ꝑticulare vt
ex dictis patere poteſt

Ad rōnes. Ad ṗmā dr̄ ꝙ licet vl'e et ꝑticula/
re ꝓblemata materialit' opponant' ex ꝑte ſue quātitat'
non tn̄ opponūtur formaliter ex ꝑte ſue qualitatis ⁊ q̄ꝫ/
tum ad ſua ſignificata Et dato ꝙ opponerent' in quali
tate adhuc poſſent eiſdē locis terminari qꝛ idē locꝰ va/
let ad terminādū ipa ꝯſtructiue ⁊ deſtructiue Ad ſecū
dam dicit' ꝙ locus a ꝑtibus in q̄ꝫtitate primo ⁊ princi/
paliter valet ad terminandū ꝓblema vniuerſale. tn̄ ex
cōſequenti valet ad terminādūꝫ ꝓblema ꝑticulare qđ
ſequitur ad illud vniuerſale vel etiam deſtruendū ꝑticu
lare qđ eſt cotradictorium illius vniuerſalis. Ad terci
am dicit' ꝙ ꝑticulariū in vniuerſalia reſolutorū eſt etiā
ſcientia. Et hec de queſtione et per conſequens de to/
to tercio libro Thopicorum

Incipit quartus liber Thopicorum.

Poſt hec aūt de his que ad genus
et ad ꝓpriū ꝯſpiciēdū Sunt aūt
hec elemēta coꝝ que ad definitio
nes. De eiſdē auteꝫ his raro ꝯſi/
deratōes fiunt diſputātibꝫ. Si g̊
ponat' genꝰ alicuꝰ exiſtētiū ṗmū inſpiciēdū ad
omnia q̄ cognata ſunt ei qđ dicit' ſi de aliq̄ nō p̄
dicet' queādmodū in accidēte. velut ſi volupta
tis bonum ponat' genus ſi aliqua voluptas nō
bonū. nā ſi ſic palam qm̄ non genus bonum vo
luptatis nā genus de omnibus (q̄ ſunt ſub ea/
dem ſpecie) p̄dicatur Deinde ſi non in eo quod
quid eſt predicatur ſed vt accn̄s eſt. velut album
de niue. et de aīa mobile ꝑ ſe. neqꝫ em̄ nix qđ al/
bum. quapropter nō eſt genus albū niuis neqꝫ
aīa qđ mobile. accidit em̄ moueri ei queādmo/
dum ⁊ in aīali frequēter ⁊ ambulare ⁊ ambulās
eſſe Amplius nō mobile ꝗd eſt. ſed quid faciēs
vel paciens ſignificare videtur. Sil'r autē ⁊ al/
bū nō em̄ quid eſt nix. ſed quale ꝗd indicat. q̄re
neutrū hoꝝ in eo qđ quid ē p̄dicatur. Maxime
aūt in accidētis definitione iſpiciendū ſi aptat'
ad dictū genus vt q̄ nunc dicta ſunt Contingit
em̄ ꝗdē mouere idem ſeipſum ⁊ non ſil'r ⁊ albūꝫ
eſſe ⁊ non eſſe. quare neutꝝ hoꝝ genus ſed acci
dens. eo ꝙ accn̄s diximus qđ cōtingit eidem a
licui ineſſe ⁊ non ineſſe. Amplius ſi nō i eadē di
uiſione genus eſt ⁊ ſpēs. ſꝫ hoc quideꝫ ſubſtācia
illud aūt quale aut h̄ ꝗdē ad aliꝗd illud āt q̄le. vt
nix ꝗdem ⁊ cignus ſubſtancia album aūt nō ſb̄na
ſed quale. ſꝫ quare nō eſt genus albū niuis neqꝫ
cigni Rurſum diſciplina ꝗdem ad aliquid. bo/
num aūt ⁊ pulchrum quale quare non eſt genꝰ
bonum ⁊ pulchrum diſcipline. nā coꝝ q̄ ſunt ad
aliquid genera et ipſa ad aliquid oportet eſſe vt
in duplici. et em̄ multiplex eſt genus dupli. ⁊ ip
ſum coꝝ q̄ ſunt ad aliquid eſt Uniuerſaliter aūt
dicendum ſub eadem diuiſione opꝫ genus eſſe
ſpēi nā ſi ſpecies ſubſtācia ⁊ genus ⁊ ſi quale ꝗd
ſpēs ⁊ genus quale quid. vt ſi album q̄lequid et
color ſimiliter autē ⁊ in alijs Rurſum ſi neceſ
ſe eſt vel ꝯtingit genus ꝑticipare quod poſitū eſt
in genere Definitionē aūt ꝑticipare eſt ſuſcipere
ꝑticipati rationem Manifeſtum ergo quoniaꝫ
ſpecies quidem ꝑticipāt ſua genera. genera aūt
ſpecies non. nam ſpecies ſuſcipit generis ratio/
nē genus aūt ſpeciei non. Cōſiderādum ergo ſi
cōtingit aſſignatum genus ꝑticipare ſpecieꝫ vt
ſi aliquis genꝰ entis vel vnius aſſignauerit ꝗd
accidit em̄ genus ꝑticipare ſpeciē nam de om/
nibus (q̄ ſunt ens ⁊ vnum) predicatur. quare ⁊
ratio coꝝ Amplius ſi de aliquo aſſignata ſpe
cies vera eſt. genus aūt non. vt ſi ens aut ſcibi/
le opinabilis genus ponatur. nam de nō ente o
pinabile predicatur multa em̄ nō entia opinabi
lia. qm̄ aūt ens vel ſcibile non p̄dicatur de non
ente manifeſtū ē quare nō ē ens genus. neqꝫ ſci/
bile opinabilis. de ꝗbus em̄ ſpecies p̄dicatur ⁊
genus oportet predicari. Rurſum ſi nullam
ſpecierum contingit participare quā poſitum ē
in genere nam impoſſibile eſt ꝑticipare genus
quod nullam ſpecierū ꝑticipat ſi aliqua ſm̄ pri/
mam diuiſioem ſpecierum ſit. he aūt tm̄ genus
ꝑticipant Si ergo motus genꝰ voluptatis po
natur. cōſiderandum ſi neqꝫ corruptio. neqꝫ al/
teratio voluptas. neqꝫ vllus reliquorum aſſig/
natorum motuum Manifeſtum enim quoniaꝫ
nullam ſpecierum participabit. quare nec genꝰ
eo ꝙ neceſſarium ē quod genus ꝑticipat ⁊ ſpe/
cierum aliquam ꝑticipare. quare nō erit ſpecies
motus voluptas nec indiuiduoruꝫ aliquid. que
ſub ſpecie motus. nam indiuidua ꝑticipāt ⁊ ge

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

nus ⁊ ſpeciem vt aliquis homo ⁊ hominē ꝑti
cipat ⁊ animal Ampliꝰ ſi de pluribꝰ dicit̃ q̃ꝫ ge
nus q̃d in genere poſitū ē. vt opinabile q̃ꝫ ens
nam ens ⁊ non ens opinabile. quare non erit o
pinabile ſpecies entis. de pluribꝰ eñ ſemꝑ ge/
nus q̃ꝫ ſpēs predicat̃. Rurſus ſi genus de eq̃li
bus ⁊ ſpecies dicant̃. vt ſi eoꝝ q̃ omnia ſequunt̃
hoc q̃dē ſpecies. illud autē genus ponat̃ velut
ens ⁊ vnū. omnia eñ ens ⁊ vnū. q̃re neutꝝ neu
tri genus. eo ꝙ de eq̃libꝰ dicant̃ Similiter aūt
et ſi primum ⁊ ꝓncipium ad ſe inuicē ponūtur.
nam ⁊ principium eſt primū. ⁊ ꝓmū eſt ꝓncipiū
quare aut vtraq; dicta ſunt idem aut neutꝝ neu
tri genꝰ. Elementū aūt eſt ad oĩa hmõi q̃d de
pluribus. ergo q̃ꝫ ſpecies ⁊ q̃ꝫ differentia dicit̃.
de paucioribꝰ aūt differētia q̃ꝫ genꝰ Videndū
aūt ⁊ ſi alicuius eoꝝ q̃ non differūt ſpecie. ſꝫ nu
mero non eſt genus qđ dictū eſt vel non videat̃
Conſtruēti aūt ſi eſt alicuiꝰ idē eñ omniū que
non differūt ſpecie genus Si ergo vniꝰ mon/
ſtret̃ manifeſtū eſt q̃niā omniū ⁊ ſi vniꝰ nō ma
nifeſtū eſt q̃niam nulliꝰ. vt ſi q̃s inſecabiles po
nat lineas ⁊ indiuiſibile eaꝝ dicat genꝰ eſſe nā
linearꝝ habentiū diuiſionē non eſt qđ dictū eſt
genꝰ cū ſint indifferentes ſm̃ ſpeciē omnes re
cte linee. Conſiderandū aūt ⁊ ſi qđ aliud genꝰ
ē aſſignate ſpẽi qđ neq; cōtinet aſſignatū genꝰ
neq; ſub illo eſt. vt ſi quis ponat ſcientiam iuſti
cie genus. eſt eñ virtus genus. ⁊ neutꝝ genus
continet reliquū. quare non erit ſcientia genus
iuſticie. videt̃ eñ quando vna ſpecies ſub duo
bus generibꝰ cōtinetur ⁊ alteꝝ ſub altero conti
neri Habet eñ dubitationem in q̃buſdam qđ
hmõi eſt. videtur eñ a q̃buſdā prudentia ⁊ vir/
tus ⁊ ſcientia eſſe. ⁊ neutrum generꝝ a neutro cō
tineri. non tñ ab omnibꝰ cōcedit̃ prudentiā ſci
entiam eſſe. Et ſi quis admittat qđ dictū eſt ve
rum eſſe. attamen ſubalterna vel ſub eodē am/
bo fieri que eiuſdem genera ſunt neceſſariū vi/
debitur eſſe. quemadmodū in virtute ⁊ ſcientia
vtraq; eñ ſub eodem genere ſunt. nam vtrūq;
horū habitꝰ ⁊ diſpoſitio eſt. Conſiderandū er/
go ⁊ ſi neutꝝ ineſt aſſignato generi. ſi eñ inſunt
ſubalterna genera neq; ſub eodem ambo non e
rit quod aſſignatum eſt genus: Conſideran
dum aūt eſt ⁊ genus aſſignati generis. ⁊ ſic ſemꝑ
ſuperius genus ſi omnia predicant̃ de ſpecie ⁊
in eo quod quid eſt nam omne ſuperius genus
predicari oportet de ſpecie in eo qđ quid ē: Si
ergo alicui diſſonat palam quoniā nō eſt genꝰ
quod aſſignatum eſt Rurſum ſi genus ꝑticipat
ſpeciem vel ipſum vel aliquod alioꝝ ſuperiorū
generꝝ nullum inferiꝰ ꝑticipat qđ ſuperiꝰ ē De/
ſtruenti igit̃ quemadmodū dictū eſt vtendum
Aſtruenti aūt cōceſſo q̃dem ineſſe ſpeciei qđ di
ctum eſt genus Quoniam aūt vt genus dubita
to ineſſe ſufficit oſtēdere aliqđ ſuperioꝝ i eo qđ
q̃d ē de ſpē p̄dicari vno eñ i eo qđ q̃d ē p̄dicari
oſtēſo oĩa ſꝑiora huiꝰ ⁊ iſeriora de q̃bꝰ ſi p̄dicāt̃
i eo qđ q̃d ē p̄dicāt̃. q̃re ⁊ aſſig̃tū genꝰ i eo q̃d
q̃d eſt p̄dicat̃ Oñ aūt vno in eo qđ quid eſt pre
dicando omnia ⁊ iam reliqua ſi p̄dicāt̃ in eo qđ
quid eſt p̄dicabūtur ꝑ inductionem ſumēdum.
Si aūt ſimpliciter ineſſe ad ſignatū genꝰ dubi
tet̃ non ſufficit oſtendere ꝙ aliud ſuperiorū ge/
nerum in eo quod quid eſt p̄dicat̃ de ſpecie. vt ſi
ambulationis aſſignetur latio genus non ſuffi
cit oſtendere quoniam motus eſt ambulatio ad
oſtendendū q̃niam latio. eo ꝙ alij motus ſunt.
ſed oſtendēdum quoniā nullū ꝑticipat ambu/
latio eoꝝ q̃ ſm̃ eandem diuiſionem niſi lationē
nam neceſſe eſt q̃d genus ꝑticipat ⁊ ſpecierum
aliquam ꝑticipare niſi ſm̃ ꝓmam diuiſionē Si
ergo ambulatio neq; augmētum neq; diminu
tionem neq; alios motus ꝑticipat Manifeſtū
eſt quoniā lationem ꝑticipabit. quare erit genꝰ
latio ambulationis Rurſus de quibus ſpecies
que eſt poſita vt genus predicat̃. cōſiderādum
eſt ſi ⁊ aſſignatum genus in eo qđ quid eſt predi
cat̃ de eiſdē ipſis de quibꝰ ſpecies. ſimiliter aūt
et ſi omnia que ſupra genus ſunt. nā ſi alicui diſ
ſonat palam quoniā non eſt genus qđ aſſigna
tum eſt Si eñ eſſet genus omnia ſuperiora ⁊ ħ
ipſum in eo quod quid eſt p̄dicarentur de quibꝰ
ſpecies i eo quod quid eſt p̄dicat̃ Deſtruenti āt
vtile eſt ſi non p̄dicatur in eo quod quid eſt ge/
nus de quibꝰ ⁊ ſpecies predicatur. Conſtruenti
autem ſi predicat̃ in eo qđ quid eſt vtile eſt. acci
dit eñ genus ⁊ ſpeciem de eodem in eo qđ quid
eſt predicari. quare ⁊ ipſum ſub duobꝰ generibꝰ
eſſe. neceſſe eſt ergo ⁊ genera ſubalterna eſſe Si
ergo oſtendatur genus qđ volumꝰ ꝯſtruere nō
eſſe ſub eadem ſpecie. palam quoniā ſpecies ſꝫ
hoc erit quare oſtenſum erit qm̃ genus erit. Cō
ſiderandum autem ⁊ rationes generꝝ ſi appro/
priantur ad aſſignatam ſpeciem ⁊ ad ꝑticipan/
tia ſpeciem. Neceſſe eſt eñ generū rationes de
ſpecie predicari ⁊ de his que ſpeciem ꝑticipant

ſi ergo in aliquo diſſonet palam quoniam non
eſt genus quod aſſignatū eſt

Queritur. vtꝝ genꝰ dicat totā eſſentiā ſpẽi
Arguitur ꝙ non primo q̄ ſi ſic ſeq̄ret̃ ꝙ in definitione
ſpẽi ſuꝑflue poneret̃ drã ſed illud eſt falſū. igit̃ illud ex
quo ſequit̃ Scđo totius definitionis ꝓpriū eſt ſignifica
re totū definitū qđ eſt ſpēs. ſed genus nō eſt tota defini
tio. igit̃ genus non dicit totam eſſentiā ſpeciei Tertio
ſm̃ porphirium genus eſt ꝑs eſſe ſpeciei. igit̃ genus nō
dicit totū eſſe ſiue eēntiā ſpẽi. In oppoſitū arguit̃ q̄ qđ
p̄dicat̃ de ſpē in eo qđ q̃d dicit totā eēntiam ipſius ſed
genus ē hmõi. igit̃ ⁊c̃.

Sciendum eſt primo Q᷑ poſtq̃ꝫ phs in ſcđo
⁊ in tercio libro determinauit de ꝓblemate accidētis tā
ꝯꝑati q̃ꝫ nō ꝯꝑati. tā ꝯtracti q̃ꝫ nō ꝯtracti Conſequen
ter determinat in hoc quarto de ꝓblemate generis ⁊ ā/
nexi eiꝰ qđ eſt dr̃ña generalis Cuius rō ē. q̄ genꝰ ſu/
ꝑra accidens dicit ineē eſſentialiter ⁊ in eo qđ quid. Et
nō ineſt ꝯuertibiliter. ꝓpriū aūt ⁊ definitio inſunt ꝯuer/
tibiliter. iō poſtq̃ꝫ phs determinauit de ꝓblemate acci/
dentis determinat imediate de ꝓblemate generis Vñ
genus ⁊ ꝓpriū ſunt elementa ad definitionem cū defi
nitio inſit eſſentialiter qđ ꝯuenit generi ⁊ ꝯuertibiliter
qđ ꝯuenit ꝓprio Ideo phs priꝰ determinat de ꝓblema
te generis ⁊ ꝓprij q̃ꝫ de ꝓblemate definitionis. Vñ de
ꝓblemate ꝓprij agit̃ in quinto libro ⁊ de ꝓblemate de/
finitōnis in ſexto. et ſic patet ordo huius libri ad prece
dentes et ſequentes.

Sciendū ſcđo. ꝙ ad terminandū ꝓblema/
ta de genere inſpiciendū eſt ad ꝑtes ſubiectiuas ſpẽi et
eſſentiales. Unde ponit phs duas ꝯſideratōnes. Pri
ma eſt ſi aliq̃d ponat̃ genus alicuius ſpẽi videndū ē ad
ꝯnotata et inferiora ſpẽi. Nam ſi de aliquo nō p̄dicet̃
nō eſt genus talis ſpẽi. vt ſi bonū dicatur genus volup
tatis videndū eſt an ſit aliqua voluptas de qua nō pre
dicetur bonum et ſi ſic deſtruendū eſt ꝓblema. q̄ genꝰ
debet p̄dicari de oĩbus ſpēbus eius. et de his oĩbꝰ
que eſſentiali ordine ſub ſpēbus ꝯtinentur. Scđa cōſi/
deratio eſt ſi aliquid aſſignet̃ ineſſe alicui vt genus con
ſiderandū eſt. vtꝝ genus de eo p̄dicetur in eo qđ q̃d. et
ſi nō deſtruendū eſt ꝓblema. vt ſi albū aſſignetur genꝰ
niuis male aſſignat̃. q̄ de niue nō p̄dicat̃ in q̃d. et hoc in
ſpiciendū eſt quantū ad definitōem accidentis. Nā qđ
ineſt vt accidens nō poteſt ineſſe ſub modo alteriꝰ pre/
dicatoꝝ. Cōſequenter in textu ponunt̃ alique ꝯſidera
tiones inſpiciendo ad coordinatōnes p̄dicamentales.
Prima eſt. ſi ſpecies cui aſſignatur genus non ſit in ea/
dem linea p̄dicamentali cum illo genere illud nō eſt ge
nus illius ſpẽi. Ratio eſt. q̄ genus de ſpecie eſſentiali/
ter p̄dicatur et idem eſt eſſentialiter cum ipã. Cum igi
tur eſſentie p̄dicamentorum ſint impermixte ſeq̃tur ꝙ
genus et ſpecies in diuerſis coordinatōnibꝰ reꝑiri non
poſſunt. vt album non cōuenienter aſſignatur genꝰ ni/
uis eo ꝙ album eſt de genere qualitatis et nix de gene/
re ſubſtantie. Similiter pulcrum non eſt genus diſci/
pline cum diſciplina ſit ad aliquid ⁊ pulcrum in genere
qualitatis. Quomodo aūt diſciplina ſit in genere qua
litatis ⁊ in genere ad aliquid declaratum eſt in fine pre
dicamenti qualitatis. Cōparando aūt genus ad ſpēm
quantū ad ꝑticipatōnem vnius ab altero ponunt̃ aliq̃
ꝯſideratōes. Prima eſt ſi genus participet ſpeciem cui
aſſignatur deſtruendū eſt ꝓblema. Ratio eſt. quia ꝑtici
pare eſt in ſe ꝑticipatum et ratōnem ꝑticipati ſuſcipere.
ſed ratio generis includitur in intellectu ſpẽi et non ecō
tra. Ex quo patꝫ ꝙ entis et vnius nihil eſt genus. q̃a
nihil ꝑticipant quod de ipis poteſt predicari eſſentiali/
ter ſed p̄dicant ſubſtātiam cuiuſlibet rei vt dicit̃ quar/
to metaphiſice. Alia conſideratio eſt ſi ſpecies de aliq̃
predicetur de quo non dicitur genus. aſſignatum non
eſt cōueniens aſſignatio vt ens reale non bene aſſigna/
tur genus opinabilis. Nam de non ente reali poteſt opi
nabile predicari. Tercia conſideratio eſt. ſi illud cui
aſſignatur genus nullam participet ſpeciē illius gene/
ris male eſt aſſignatum. et hoc niſi ſit ſpecies immedia/
ta illius generis. quia nihil eſt in genere quin ſit in aliq̃
ſuarum ſpecieꝝ. Quarta conſideratio eſt. ſi ſpecies
cui aſſignatur genus p̄dicetur de pluribꝰ q̃ꝫ genus aſſi/
gnatum mala eſt aſſignatio. vt opinabile dicitur de plu
ribus q̃ꝫ ens. ſcꝫ de ente et nō ente. ideo ens non eſt ge/
nus opinabilis. Quinta conſideratio eſt. ſi genus et
ſpecies de equalibꝰ p̄dicentur non eſt conueniens aſſi/
gnatio. quia genus ſemꝑ de pluribꝰ p̄dicatur q̃ꝫ ſpecies
ideo ens non eſt genus vnius. ideo q̄ ens et vnū con/
uertuntur Sexta eſt. ſi aſſignatum pro genere nō po
ſſit p̄dicari de ſpēbus differentibꝰ ꝓblema eſt deſtruen/
dum. patet per definitōnem generis Septima cōſide
ratio eſt. ſi aliquod aſſignetur. vt genus ſpeciei viden/
dum eſt ſi ꝯtineatur ſub alio genere illius ſpeciei vel ſu/
pra ipm̃ et ſi ſic problema eſt deſtruendū Octaua cō
ſideratio eſt. ſi genus dicatur de ſpecie videndū eſt ſi pre
dicetur de ipã ſm̃ nomē et ratōnem. q̄ ſi non male aſſi/
gnatum eſt. Nona ꝯſideratio eſt. ſi genus aſſignatū
ꝑticipet ſpeciem vel aliquod inferioris generis non eſt
facta ꝯueniens aſſignatio.

Concluſio ꝓma. genus implicite et confuſe
dicit totam eſſentiam ſpẽi. Probatur cōcluſio. quia ge
nus p̄dicatur de ſpēbus p̄dicatiōe eſſentiali dicēte hoc
eſt hoc. ſed quod hoc modo p̄dicatur de aliquo dicit to/
tam eſſentiam eius. q̄ p̄dicatum debet dicere notōnem
totius eſſe illius de quo p̄dicatur. igitur genus implici
te ⁊ ꝯfuſe dicit totam eſſentiā ſpẽi

Concluſio ſcđa. genus non dicit explicite et
determinate ⁊ in propria natura totam eſſentiā ſue ſpẽi
Probatur ꝯcluſio per ratōnes factas ante oppoſitum
et etiā poſſet ꝓbari ꝑ aliq̃s ꝯſideratōes ꝓus poſitas

Dubitatur ꝓmo. Quare in iſto quarto libro
ſimul tractat̃ de ꝓblemate generis et annexi eiꝰ Ad
dubiū reſpondetur ꝙ cauſa eſt. q̄ ꝓblemata de genere
et annexo eius eiſdem ꝯſideratōnibus terminantur. vt
patebit in ſequentibus. ſed ꝓblemata de accidente et
annexo eius non tantū ꝯueniunt vt ꝓus patuit. Ideo
licet non determinauit phus in eodem libro de proble/
mate accidentis et annexo eius. tamen in eodē libro de/
terminat de genere et annexo eius.

Dubitatur ſcđo. Quare prius poſuit ꝯſide/
rationes ad deſtruendum problema generis q̃ꝫ ad con
ſtruendum Ad dubium reſpondetur. ꝙ vt in pluri/
bus concluſiones reſpondentiū ſunt affirmatiue q̃bus
opponentes contradicere intendunt. ideo problemata

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS

negatiua pertinent ad opponentes. affirmatiua vero ꝑtinent ad reſpondentes. modo in diſputatōe opponēs ſe habet per modum agentis, ⁊ reſpondens per modū patientis. ſed agens eſt dignius et preſtantius patiente. ideo ꝓhus docet deſtruere ꝓblema generis ꝙ̄ ꝯſtruere. Alia ratio poſſet aſſignari. qꝛ phūs ꝓcedit a facilioribus ad difficiliora. qꝛ tenet ordinem doctrine. ſed facilius eſt deſtruere ꝙ̄ conſtruere. Ideo melius ponūtur ꝯſideratōnes ad deſtruendum ꝙ̄ ad conſtruendum Ratōnes facte ante oppoſitum faciliter ſoluūtur ex dictis. et hec de queſtione. ratio facta poſt oppoſitum eſt pro prima concluſione.

Rurſum ſi differentiā vt genus aſſignauit vt immortale genus dei. nam differētia eſt animalis immortale. eo ꝙ aialiū alia mortalia alia immortalia. Palam ergo quoniā peccauit nullius eēm differentia eſt genus. Quoniā aūt hoc eſt verū manifeſtū eſt. nulla eēm differētia ſignificat quid eſt ſed magis quale. vt greſſibile ⁊ bipes: Et ſi differentiā in genus poſuit vt abundans quod numeꝝ. differētia eēm numeri abūdans et non ſpēs eſt. nec videt̄ ꝑticipare differentia genus. Nam oē quod ꝑticipat genus vel ſpēs eſt vel indiuiduū. Palam ergo quoniā non ꝑticipat genus differentia. quare neqꝫ abūdans ſpecies erit. ſed differentia quoniā nō ꝑticipat genus differētia. Amplius ſi genꝰ in ſpeciem poſuit. vt ꝯtiguitatē qḋ ꝯtinuatōneꝫ. aut mixturam quod temperentiā. aut vt plato diffiniuit ſm̄ locum mutatōnem. non eēm neceſſariū eſt ꝯtiguitatē ꝯtinuatōem eſſe. ſed econtrario ꝯtiguitatē continuitatē. non eēm oē quod ē cōtiguum ꝯtinuatur. ſed oē quod ꝯtinuat̄ contiguum eſt. Simil̄r aūt et in ceteris. nam neqꝫ mixtura oīm tēperantia. nā ſiccoꝝ mixtura temperantia non eſt. neqꝫ ſm̄ locum mutatio oīs latio. nam ambulatio latio nō videtur eſſe. pene eēm in his que inuolūtarie ꝑmutant ex loco locū latio dicitur. queādmodū accidit ⁊ in aiatis. palam aūt qm̄ de pluribꝫ dicitur ſpēs ꝙ̄ genus in aſſignatis. cum oporteat econtrario fieri. Rurſum ſi differentiā in ſpēm poſuerit. vt immortale qḋ deum. accidet eēm de equis aut pluribus ꝙ̄ differētia ſpēm dici. nam differētia ſemꝑ de equis aut pluribꝫ ꝙ̄ ſpēs dicitur. Amplꝰ ſi genus vt differentiā poſuit vt colorē quod cōgregatiuū aut numeꝝ quod impar. Et ſi genus vt drīam dixit. poſſibile eēm aliquā et huiuſmodi afferre aut ſuſcipere rōnem. vt temperantie mixturam drīam aut latōnis ſm̄ locum mutationem. Perſpiciendū aūt oīa huiuſmodi ꝑ eandē ꝯſideratōem. Cōmunicant eēm loci de pluribꝫ eēm genus ꝙ̄ drīam oportet dici ⁊ non ꝑticipare drīam. ſic aūt aſſignato neutꝝ eoꝝ que dicta ſunt poſſibile eſt accidere. nam et de paucioribꝫ dr̄ genus ⁊ ꝑticipabit drītiaꝫ. Rurſum ſi nulla differētia generis p̄dicatur de aſſignata ſpecie neqꝫ genus p̄dicabitur vt de anima neqꝫ abundans. neqꝫ ꝑfectū p̄dicat̄ quare neqꝫ numerus. Amplius ſi ꝓor natura ſpecies ⁊ ſiml̄ interimit genus. tunc male aſſignatū ē genꝰ. videt̄ eēm eē ꝯtrariū. Amplius ſi ꝯtingit amittere dictū genus vel drītiam. vt aiam moueri vel opinationem veꝝ vel falſum. neutꝝ erit dictoꝝ genꝰ vel drītia. videt̄ eēm drītia ſequi et genus donec ſit ſpēs. Intendendū aūt et ſi qḋ in genere poſitū eſt ꝑticipat aliqḋ ꝯtrariū generi aut ſi ꝯtingit ꝑticipare. nā idē ſil̄ ꝯtraria ꝑticipabit. eo ꝙ genꝰ qḋem nūqꝫ amittit aut ꝑticipat aūt ꝯtrariū aut cōtinget ꝑticipare. Amplꝰ ſi aliqḋ cōicat ſpēs qḋ ipoſſibile ē oīno ineē in his q̄ ſub genere ſt̄. vt ſi aīa vite cōicat numeroꝝ aut nullū poſſibile ē viuere. numeri nō erit ſpēs aīa. Cōſiderandūꝫ et ſi equoca ſpēs generi. elemētis āt vtendū q̄ dicta ſunt ad equocū. vniuocū eēm genꝰ ⁊ ſpecies Qm̄ āt oīs gener̄ plures ſpēs ꝑſpiciendū ſi nō ꝯtingit alterā ſpēm eē dicti generis. nā ſi nō manifeſtū qm̄ nō erit veꝝ genꝰ qḋ dictū ē. Cōſiderandū āt ⁊ ſi genꝰ trāſlatiue dictū ē. neqꝫ eēm genus aſſignauit. vt tēperantiā ꝯſonantiā. naꝫ oē genꝰ de ſuis ſpēbꝫ p̄dicat̄ ꝓprie. ꝯſonātia ꝓo de tēperātia nō ꝓprie. ſꝫ trāſlatiue oīs cōſonātia in ſonis ē. Amplꝰ ſi ꝯ̄riū aliqḋ ſpēi ꝯſiderādū ē āt multiplex ꝯſideratio. Primū qḋqꝫ ſi in eodē genere ⁊ eiꝰ ꝯ̄riū cū nō ſit ꝯ̄riū generi. oꝑtet eēm ꝯ̄ria ī eodē genere eē ſi nihil ſit ꝯ̄riū generi. Cū āt eſt ꝯ̄riū generi ꝯſiderādū ſi ꝯ̄riū in ꝯ̄rio. neceē eſt eēm ꝯ̄riū in ꝯ̄rio eē ſi ſit ꝯ̄riū qḋē generi palaꝫ ē vnūqḋqꝫ eoꝝ ꝑ inductōem Rurſum ſi oīno in nullo genere qḋ ſpēi eſt ꝯ̄riū ſꝫ ē ipm̄ genꝰ vt bonū. nā ſi hoc nō in genere nec ꝯ̄riū in genere erit. ſꝫ ipm̄ genꝰ vt ī bono ⁊ malo accidet neutꝝ eēm hoꝝ in genere. ſꝫ vtrūqꝫ hoꝝ genꝰ. Deīn ſi ꝯtrariū ē alicui genꝰ ⁊ ſpēs ⁊ hoꝝ qḋē eſt mediū illoꝝ aūt nihil. nā ſi geneꝝ eſt mediū ⁊ ſpērum. et ſi ſpecieꝝ et generꝝ. vt in ꝟtute et vitio. ⁊ iuſticia ⁊ iniuſticia. vtriſqꝫ eēm aliqḋ mediū eſt. Inſtantia huiꝰ qm̄ ſanitatis ⁊ egritudinis nihil eſt mediū. boni āt ⁊ mali ē. aut ſi ē qḋē aliqḋ vtriſqꝫ mediū generibꝫ ⁊ ſpēbꝫ nō: ſimil̄r aūt ſi horum

quidē ſm̄ negatōem. illoꝝ vero ſm̄ ſubiectū. ꝓbabile eēm eſt qḋ vtriſqꝫ ſil̄ eſt vt in virtute ⁊ vitio. ⁊ iuſticia ⁊ iniuſticia. vtriſqꝫ eēm ſm̄ negationē mediū. Amplꝰ qm̄ nō eſt ꝯtrariū generi cōſiderandū nō tm̄ ſi ꝯtrariū in eodē genere ſꝫ etiaꝫ mediū. in q̄ eēm ſūma ⁊ mediū vt in albo ⁊ nigro nā color genꝰ ⁊ medioꝝ coloꝝ Inſtātia qḋem qm̄ egeſtas ⁊ ſuꝑabūdātia in eodē. in malo eēm ambo. mediocre āt cū ſit mediū hoꝝ nō in malo ſꝫ in bono ē. Cōſiderādū āt ſi genꝰ qḋē ꝯtrariū ē alicui. ſpēs aūt nulli. nā ſi genꝰ eſt ꝯtrariū alicui ⁊ ſpēs. queādmodū virtꝰ ⁊ vitiū ⁊ iuſticia et iniuſticia. ſil̄r āt ⁊ in alijs ꝯſiderāti manifeſtū videbit̄ eſſe Inſtātia in ſanitate ⁊ egritudīe. ſimpl̄r eēm ſanitas egritudini ꝯtraria. qḋā eēm egritudo cū ſit ſpēs egritudīs nulli ꝯtrariū eſt. vt febris ⁊ obthalmia ⁊ vnūqḋqꝫ alioꝝ. Interimēti ꝰ tot modis ꝑſpiciendū. ſi eēm nō inſt̄ q̄ dcā ſt̄. palā qm̄ nō eſt genꝰ qḋ aſſignatū ē Cōſtruenti vero tripl̄r. ꝓmū qḋē ſi ꝯtrariū ſpēi in dicto gn̄e cū nō ſit ꝯtrariū generi. nā ſi ꝯtrariū in h̄ manifeſtū. ⁊ qḋ ꝓpoſitū eſt. Amplꝰ ſi mediū in dicto genere: nā ⁊ in q̄ mediū ⁊ extrema. Rurſuꝫ ſi cōtrariū qḋē eſt generi ꝯſiderandū ſi ꝯtrariū in cōtrario: nā ſi ſic palā qm̄ ꝓpoſitum in propoſito

Querit̄. Utrū genus ſit aliqḋ vnum a ꝑte rei Arguit̄ ꝓmo ꝙ ſic. qꝛ oꝑatio arguit formā. ſed in diuerſis ſpēbꝫ eſt vna oꝑatio cōis ſicut eſt ſentire in hoīe ⁊ equo. igitur in ipſis reꝑitur vna forma cōīs q̄ dr̄ genus. Secūdo illud qḋ hꝫ vnā formā eſt aliqḋ vnū a ꝑte rei. ſed genꝰ habet vnā formā cum habeat eſſentiā ⁊ rōem cōem oībꝫ ſuis ſpeciebꝫ. ꝰ genus eſt aliqḋ vnuꝫ ſm̄ rem Tercio. genus ſm̄ totam eſſentiaꝫ p̄dicat̄ de ſuis ſpeciebꝫ. ergo ſm̄ totam ſuam eſſentiā reꝑitur in qualibet ſpecie. ⁊ ꝑ ꝯn̄s eius eſſentia eſt vna. nā ſi eēm eſſet vna nō p̄dicaretur ſm̄ totam ſuaꝫ eſſentiā de ſpeciebꝫ. In oppoſitū arguit̄. qꝛ quicqḋ predicatur eſſentialiter de diuerſis ſpeciebus non eſt vnum realiter in ipſis. ſed genus eſt hm̄oi. igitur ⁊c̄. Añs ꝓbatur. qꝛ species ille ſunt eſſentialiter diuerſe

Sciendum ꝓmo ꝙ poſtqꝫ phūs docuit terminare ꝓblemata generis inſpiciendo ad ſpēm et ad ꝑtes ſpēi. etiā inſpiciendo ad genꝰ ⁊ ad diuerſa genera ⁊ ad diffinitōem generis. Hic cōſequēter docet terminare ipa problemata generis inſpiciendo ad differentias generis ⁊ ſpeciei. Et circa hoc ponit aliquas cōſiderationes de quibus in ſecūdo articulo videbitur

Sciendum ſcḋo. ꝙ ex quo genus eſt incontractum ad vltimū actum formalē ꝑ differentias formales. ideo in ipſo relinq̄tur poteſtas formalis ſm̄ quā contrahibile ē ad ſpēs ꝑ drīas formales eētiales ⁊ ſpecificas Ex quo patet ꝙ cum differētia eſſentialis ſiue ſpecifica faciat aliud in ſubſtantia ſeq̄tur ꝙ eſſentia generis eſt alia et alia in multis ſpeciebꝫ eo ꝙ differētie ſpecifice ꝑ quas eſſentia ꝯtrahit̄ ad diuerſas ſpēs oppoſite ſunt. his notatis ſuppoſito quid ſit genus ⁊ qualiter diuiditur ponitur

Concluſio ꝓma. genus nō eſt aliqḋ vnū ſm̄ rem diſtinctū a ſuis ſpēbus vel ſic genus nō eſt aliq̄ forma realis diſtincta formaliter a formis ſpecificis. Probat̄ concluſio auctoritate Theomiſtij in ꝓhemio de aīa dicētis ꝙ genus eſt qḋam tenuis ꝯceptus ſine reali ypoſtaſi. i. fundamento reali ex tenui ſilitudine ſingulariū collectus. Probatur etiā rōne. qꝛ ſi genus eſſet aliqḋ vnū in re diſtinctū a ſpecie. tunc illa forma que eſſet genus vel ſolū eſſet vnius ſpēi et tunc ſolum predicaretur de illa ſpecie cuius eſſet forma. aut eſſet eadem pluribꝫ ſpeciebꝫ. ⁊ tunc vel illa forma eſſet eadē cū forma cuiuſlibet ſpēi aut diuerſa. ſi eadē cū forme diuerſaꝝ ſpēꝝ ſint diuerſe realiter ſeq̄tur ꝙ forma gener̄ nō eſſꝫ vna realit̄. ſꝫ diuerſa. ſi ſit diuerſa a formis ſpecific̄ tūc nō p̄dicabit̄ de ſpēbꝫ qḋ eſt falſum. ꝰ genꝰ nō eſt vna natura diſtincta a ſuis ſpēbꝫ Sed ſpēs eſt vna natura. qꝛ ſumit̄ a forma vltia q̄ eſt vna ⁊ termiata vltimo termio formali. Nō tm̄ ꝓpter hoc dꝫ intelligi ꝙ ſpēs ſit vna forma realiter in pluribꝫ indiuiduis ſed ē vna ſolū ſm̄ rōem. genus āt nō ſumit̄ ab aliq̄ forma q̄ ſit vna in reꝝ natura ſed ſm̄ rōnem tm̄. Nō eēm eſt aliq̄ vna forma ꝑ quā homo ſit animal que al̄s ſit a forma per quam eſt homo. Unde homies cum ſint vnius ſpēi hn̄t ꝯuenientiā in forma que ꝯſtituit ſpēm qꝛ qḋlibet hō hꝫ aiam rōnalē. ſed in hoīe eq̄ ⁊ aſino nō eſt aliqua aīa cōīs q̄ ꝯſtituat aīal. ꝑter illā aiam q̄ ꝯſtituit hoīem aſinū aut equū. Et ſic natura generis accipit̄ eēm ꝑ abſtractioneꝫ intellectus ab his in qḃus hꝫ eſſe. Sic igit̄ ſpēs eſt vna forma vna in reꝝ natura exiſtēs. genus aūt non ſic eſt quid vnū. qꝛ ſm̄ diuerſas formas in reꝝ natura exiſtentes diuerſe ſpēs ſuſcipiunt p̄dicationem generis.

Concluſio ſcḋa. genus eſt aliquid vnum ſm̄ rōem tm̄. Probat̄ cōcluſio. qꝛ genus vniuoce p̄dicatur de ſuis ſpeciebꝫ. ꝰ ſm̄ vnam rōem p̄dicat̄ de ipſis. ſed nihil p̄dicat̄ de aliquo niſi ſm̄ eſſe qḋ hꝫ in ipſo. ꝰ genus eſt aliqḋ vnū ſm̄ rōem tm̄ in ſuis ſpeciebus. Ideo dr̄ phūs ſeptimo phyſicoꝝ ꝙ iuxta genera latent multa. id eſt equocationes quia ꝓpter ſimilitudinē ⁊ ꝓportionabilitatem ad veritatem generis multoꝝ latet equiuocatio Item ꝓbat̄ concluſio. qꝛ vnū p̄dicari de pluribus arguit vnū eſſe in pluribꝫ. ſed genus p̄dicatur de pluribus ſpeciebus. ergo ſeq̄tur ꝙ eſt aliquod vnuꝫ in multis ſpeciebus ſaltem ſm̄ rōnem. hoc eēm ſufficit ad vnitatē p̄dicationis Nam modus p̄dicandi immediate fundat̄ ſupra modū intelligendi ⁊ ſupra modum eſſendi eo ꝙ p̄dicari eſt actus rōnis

Dubitat̄ ꝓmo. de conſiderationibꝫ q̄s phūs ponit ad terminandū ꝓblemata gener̄. q̄ ſumūt̄ ꝯꝑando genus ad ſpēm ⁊ differentiā Ad dubiū rn̄detur ꝙ circa hoc ponit multas ꝯſiderationes. Prima eſt. ſi qs aſſignet differentiā ꝓ genere tale genus eſt male aſſignatū. qꝛ drīa p̄dicat̄ in q̄le genus aūt in qḋ. Scḋa ꝯſideratio eſt. ſi quis ponit drām ſub gn̄e male aſſignat̄ genus. qꝛ qcqḋ eſt ſub gn̄e ꝑticipat genꝰ. drīa aūt nō ꝑticipat genꝰ. Tercia ꝯſideratio ē qs poſuerit drīam ſub ſpē male aſſignat. qꝛ drā de pluribꝫ p̄tur ꝙ̄ ſpēs. iō drīa nō eſt ſub ſpē. Quarta cōſideratio eſt. ſi qs poſuerit genus ſub ſpē male aſſignat. qꝛ ſic oꝑteret genus ꝑticipare ſpēm Quinta ꝯſideratio eſt. ſi qs ponat genus ſub drīa male aſſignat. qꝛ ſic genus ꝑticiparet drīam. ⁊ ſic de paucioribꝫ predicaret̄ ꝙ̄ drīa. Sexta ꝯſideratio ē. ſi drīa gener̄ nō p̄dicet̄ de ſpē cui aſſignat̄ genus illud genꝰ ē male aſſignatū. Septima ꝯſideratio eſt. ſi ſpēs cui aſſignat̄ genus ſit ꝓor genere ⁊ ipa interēpta interimat̄ genꝰ illud ē male aſſignatū. qꝛ genꝰ natural̄r ꝓus

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS

eſt ſpēbus. ideo interempta vna ſpē nō interimitur genus Octaua ꝯſideratio eſt ſi ſpēs poſſit dimittere ſibi gen⁹ aſſignatū. aut dīām eius illud eſt male aſſignatū. q2 genus ſꝑ ineſt ſuis ſpēb9. Nona ꝯſideratio eſt. ſi ſpēs cui aſſignaꝛ genus poſſit ꝑticipare aliud ꝯtrariū generi tūc genus eſt male aſſignatū. q2 ſic idē ſil' ꝑticiparet ꝯtraria. Decima ꝯſideratio eſt. ſi genus trāſſumptiue dicatur de ſpē male aſſignatum. q2 genus de ſpeciebus ꝑdicatur vniuoce ⁊ ꝓprie ſine quacunq3 metaphora

Dubitaꝛ ſecundo de cōſiderationib9 in textu poſitis ad terminandū ꝓblema generis per locos extrinſecos ⁊ inſpiciēdo ad ꝯtrariū generis aut ſpēi. Ad dubiū rñdetur ꝙ ſunt plures. Prima ꝯſideratio eſt. Si ſpēs cui aſſignaꝛ genus habeat ꝯtrariū videndū eſt ſi genus aſſignatū habeat ꝯtrariū vel nō. ſi nō ꝯſiderandū eſt ſi cōtrariū ſpēi ſit in illo genere. q2 ſi nō ſit tūc gen⁹ eſt male aſſignatū ſi aūt gen⁹ aſſignatū habeat ꝯtrariū ꝯſiderandū ē ſi ꝯtrariū ſpēi cui aſſignatū eſt genus ſit in contrario generis ⁊ ſi nō deſtruendū eſt ꝓblema. Secūda ꝯſideratio eſt. Si cōtrariū ſpēi nō ſit ſpēs ſ3 gen⁹ tūc genus aſſignatū nō eſt gen⁹ talis ſpēi. vt ſi bonū nō ſit ſpēs, malū qđ cōtrariaꝛ ei nō eſt ſpēs. Tercia ꝯſideratio eſt. Si genus ⁊ ſpēs habeant ꝯtrariū videndū eſt ſi genus ⁊ ſuū cōtrariū habeāt aliquod mediū. ⁊ etiā ſi ſpēs ⁊ ſuū ꝯtrariū habeant aliquod mediū. vꝛ nō ⁊ ſi vnū habeat ⁊ nō alteru3 deſtruendum eſt ꝓblema. Iſti ꝯſiderationi facit Areſtoteles inſtātiā. q2 bonū ⁊ malum ſunt cōtraria ⁊ habēt mediū. ⁊ tñ ſanū ⁊ egru3 que ſi3 ſpēs eoꝝ nō habēt mediū. ad qđ ſolet dici ꝙ ꝯſideratio habet veritatē vt in plurib9 ⁊ nō vl'ter. Quarta ꝯſideratio ē Si generis ſpēi ꝯtrariū ſit aliqđ mediū. ⁊ etiā ſpēi ⁊ ſui cōtrarij. ꝯſiderandū eſt ſi vtrobiq3 ſit eodē mō mediū puta ꝑ ꝑticipatōem vel ꝑ abnegatōem ⁊ ſi nō ꝓblema eſt deſtruendū. Quinta ꝯſideratio eſt. Si ſpēs habeat ꝯtrariū ⁊ genus nō habeat nō ſolū eſt videndū ſi ꝯtrariū ſpēi ſit in aſſignato genere. ſed etiā ꝯſiderandū eſt ad mediū ſi ſit in eodem genere vel nō. ſi nō deſtruiꝛ ꝓblema. Sed huic cōſiderationi facit Areſtoteles inſtantiā. q2 habūdantia ⁊ defectus q̄ cōtrariaꝛ ſunt in eodē genere. ⁊ tñ mediū eorum qđ eſt virtus nō eſt in eodē genere. q2 mediu3 eſt in genere boni. ⁊ extrema in genere mali. Soluiꝛ dicendo ꝙ virt⁹ nō eſt mediū ꝑ ꝑticipatōem de quo daꝛ ꝯſideratio. ſed ꝑ abnegationē. ⁊ hoc ꝯſiderando ipam quantum ad rōem boni quā h3 ꝑ ꝯformitatē ad rectā rōem. ſed ſi ꝯſidereꝛ quo ad ſubam habitus ⁊ reſpectu circūſtantiaꝝ dī mediū ꝑ ꝑticipatōem. Sexta ꝯſideratio eſt. Si genus habeat ꝯtrariu3 ꝯſiderandū eſt ſi ſpēs cui aſſignaꝛ habeat ꝯtrariū et ſi non deſtruendū eſt. Cōtra quā ponit phs inſtantiā. q2 ſanitas et egritudo ꝯtrariaꝛ. ⁊ tñ eſt q̄dā egritudo q̄ nō h3 ꝯtrarium vt febris ⁊ obtalmia. Vñ debet intelligi cōſideratio vt in plurib9. Deinde phs ponit aliquas ꝯſideratōes ad terminandū ꝓblema generis ꝯſtructiue. Prima eſt. Si genus nō habeat ꝯtrariū ⁊ ſpēs habeat. tunc ꝯſiderandū eſt ſi ꝯtrariū ſit in eodē genere. ſcil3 in genere aſſignato. ⁊ ſi ſic tūc bñ aſſignatū eſt ſuppoſitis alijs que reqͥrunꝛ ad gen⁹. Scđa ꝯſideratio eſt. Si genus habeat ꝯtrariū ⁊ etiā ſpēs et cōtrariū ſpēi ſit in ꝯtrario generis cōſtruendū eſt ꝓblema ſuppoſitis alijs ꝯſiderationib9. Tercia ꝯſideratio eſt. Si mediū inter ſpeciē ⁊ ſuū cōtrariū ſit in genere aſſignato cōſtruendū eſt ꝓblema. q2 in illo genere in quo eſt mediu3 extremoꝝ. ſunt illa extrema. Et iſte tres ꝯſiderationes ſumunꝛ iuxta tres alias deſtructiuas ſuperius poſitas.

Ad rōnes. Ad primam rñdetur. ꝙ propria operatio arguit formā. ſed nō oꝑtet ꝙ oꝑatio cōmunis arguat formā ꝓpriam. Vel ꝑt dici ꝙ talis oꝑatio non dependet a forma generali niſi ſm rōem ⁊ formaliter dependet a formis ſpecificis. Ad ſcđam dī ꝙ genus non dī vnā formā determinatā vltimo termio formali. ſed ſolū dī vnam rōnem cōmunē in qua plures forme diuerſaꝝ ſpecieꝝ conueniunt. ⁊ iſta rō a parte rei eſt ſub diuerſis formis. q2 ſm rōnem diuidiꝛ ꝑ differētias formales. ſed forma ſpēi ſolu3 diuiditur rōne materie. Ad terciā dī ꝙ non probat ꝙ genus ſit vnū ſm rem ſic ꝙ habeat vna3 forma3 ſimpliciꝛ et ſpecificam. ſed bene probat ꝙ genus eſt vnum ſm rationem habens formā generalē ⁊ confuſam que eſt eadem realiter cum forma ſpecifica in qua eſt ⁊ de hac queſtione. Rō facta in oppoſitum eſt ꝓ prima concluſione.

Rurſum in caſib9 ⁊ cōiugatis ſimil'r ſequitur interimēti ⁊ ꝯſtruenti. ſil'r eñ vni et oīb9 inſunt vel nō inſunt vt ſi iuſticia diſciplina q̄dā ⁊ quod fit iuſte ⁊ diſciplinate ⁊ iuſtus et diſciplinat⁹. ſi aūt hoꝝ aliq̄d non nec reliquoꝝ. Rurſus in his que ſil'r ſe hñt ad inuicem vt ſi ſil'r ſe h3 ſuaue ad voluptatē ⁊ ꝑficiens ad bonū. vtrūq3 eñ vtriuſq3 ꝑfectiuū. ſi ergo voluptas qđ bonum ⁊ ſuaue quod ꝑficiens erit manifeſtū qm̄ boni erit effectiuū eo ꝙ voluptas bonū. Sil'r aūt in generationibus ⁊ corruptionib9. vt ſi edificari operari edificaſſe eſt oꝑatum fuiſſe. ⁊ ſi diſcere eſt reminiſci ⁊ didiciſſe eſt recordatū eſſe. et ſi diſſolui ē corrumpi. diſſolutū eſſe eſt corruptū eſſe. ⁊ diſſolutio eſt corruptio. Et in generatiuis ⁊ corruptiuis ſil'ter ⁊ in potentijs ⁊ vſib9. ⁊ oīno ſm q̄li bet ſimilitudinē ⁊ interimēti ⁊ ꝯſtruēti. Perſpiciendū queādmodū in generatōe ⁊ corruptōne nam ſi corruptiuū diſſolutiuū ⁊ corrūpi diſſolui ⁊ ſi generatiuū effectiuū. ⁊ generari fieri. ⁊ generatio factio. Sil'ter aūt ⁊ in potentijs ⁊ vſibus. nam ſi potētia diſpoſitio ⁊ potens fieri diſpoſitōne. ⁊ ſi alicuius vſus actus. ⁊ vti agere et vſum eſſe egiſſe. Si aūt ꝓuatio ſit qđ oppoſitum eſt ſpēi duob9 modis interimere. ꝓmū q̄dē ſi in aſſignato genere eſt oppoſitū aut eñ in nullo genere ſimpl'r ꝓuatio. aut non in vltimo genere. vt ſi viſus in vltimo genere eſt ſenſus. cecitas non erit ſenſus. Secundo aūt ⁊ ſi generi et ſpeciei opponitur ꝓuatio. ſi eñ nō eſt oppoſitū in oppoſito. nec qđ aſſignatum eſt in aſſignato erit Interimēti aūt queādmodū dictū eſt vtendum. Conſtruēti aūt vno mō nā ſi oppoſitum in oppoſito ⁊ ꝓpoſitum in ꝓpoſito. vt ſi cecitas inſenſibilitas quedam. viſus autem ſenſus. Rurſum in negationibus conſiderandū econtrario quemadmodum in accidente dicebatur vt ſi ſuaue quod bonum non ſuaue quod non bonum. Impoſſibile eſt enim ſi bonum eſt genus ſuauis eſſe aliqđ non bonū ſuaue. nam de quib9 genus non ꝑdicatur nec ſpecieꝝ vlla. Et cōuenienti aūt ſimpl'r ꝑſpiciendū. nā ſi non bonū nō ſuaue ⁊ ſuaue bonū: q̄re genus erit bonū ſuauis. Si aūt ad aliq̄d ſit ſpēs cōſiderandū ſi et genus ad aliq̄d eſt. nā ſi ſpēs ad aliq̄d ⁊ genus velut in duplici ⁊ multiplici. vtrunq3 eñ ad aliq̄d. Si aūt genus ad aliq̄d non neceſſario eſt ⁊ ſpēs ad aliquid. nā diſciplina ad aliq̄d eſt: grammatica aūt nō. Aut nec ſi ſpēs ſit ad aliq̄d ꝙ genus ſit ad aliq̄d. nō aūt qđ ꝓus dcm̄ eſt verum videbiꝛ. nā virtus qđ bonū ⁊ q̄d pulcrū. ⁊ virt⁹ q̄dem ad aliq̄d. bonū vero ⁊ pulcrū nō ad aliq̄d ſed q̄lia. Rurſum ſi nō ad idē dī ſpēs ſm ſe ⁊ ſm genus vt ſi duplū dimidij dī duplū. ⁊ multiplex dimidij multiplex oꝑtet dici. ſi aute3 nō. nō erit multiplex genus dupli. Amplius ſi nō ad ide3 et ſm genus dī ⁊ ſm oīa generis genera. na3 ſi duplex dimidij multiplex ⁊ trāſcendēs dimidij dicere ⁊ ſil'r ſm oīa ſuꝑiora genera ad dimidiū dicere: Inſtātia qm̄ nō neceſſe eſt ſm ſe ⁊ ſm genus ad idem dici. nā ſcīa ſcibilis dī. habitus aūt ⁊ diſpoſitio nō ſcibilis ſed aīe. Rurſum ſil'r dī genus ⁊ ſpēs ſm caſus. vt ſi alicui et alicuius aut quolibet aliter. nā vt ſpēs ⁊ genus velut in duplo ⁊ ſuꝑiorib9. alicuius eñ eſt duplu3 et multiplex. ſil'r aūt ⁊ ī ſcīa. alicuius eñ ⁊ hoc ⁊ genera vt diſpoſitio ⁊ habitus. Inſtātia āt qm̄ aliq̄tiens nō ſic. nā differēs ⁊ cōtrariū alicui. diuerſum aūt cū ſit genus hoꝝ non alicui ſed aliq̄ diuerſum eñ aliq̄ dī. Rurſum ſi ſil'r ad aliq̄d ſm caſus dicta non ſil'r ꝯuertunꝛ velut in duplo et multiplici. vtrūq3 eñ hoꝝ alicuius ⁊ ſm ide3 ⁊ ſm ꝯuerſionē dī alicuius eñ ⁊ dimidiu3 et ſub multiplex. Sil'r autē ⁊ in diſciplina ⁊ opinione nā ⁊ hic alicuius ⁊ ꝯuertiꝛ. ſil'r ⁊ opinabile diſciplinatū eſſe alicui⁹. g̃ ſi nō in q̄buſdā ꝯuertiꝛ palā qm̄ nō ē alterū alterius. Amplius ſi nō ad eq̄lia dī genus ⁊ ſpēs. Sil'r aūt ⁊ eq̄liter videꝛ dici vtrūq3 queādmodū in dono ⁊ datione. na3 et donū ⁊ alicuius ⁊ alicui dī. ⁊ datio ⁊ alicuius et alicui. eſt eñ datio genus doni. nā donu3 eſt datio irreddibilis. In aliq̄bus āt nō accidit ad eq̄lia dici. nā duplū alicuius dupli ſuperās autem ⁊ maius aliq̄ ⁊ ſm q̄d. oīe eñ ſuperans et maius aliquo ⁊ aliquid ſuꝑat. q̄re nō ſunt genera que dicta ſunt dupli eo ꝙ nō ad eq̄lia ſpēi dicunꝛ non aūt vl'iter verū ad eq̄lia genus ⁊ ſpeciem dici. Videndū eſt aūt ⁊ ſi oppoſiti eſt oppoſitu3 genus. vt multipl'r dupli ⁊ dimidij ſub multiplex. oportet eñ oppoſitū oppoſiti eſſe genus. ſi ergo ponat aliq̄s ſcientia3 quod ſenſum oportebit. ⁊ ſcibile ⁊ ſenſibile eſſe ſed non eſt. nō eñ oportet eſſe ſcibile ſenſibile. nam intelligibilium q̄dam ſcibilia ſunt q̄dam aūt non ſunt. q̄re non eſt genus ſenſibile ſcibilis. ſi aūt hoc nō eſt neq3 ſenſus ineſſe. Qm̄ aūt eoꝝ que ad aliq̄d dicunꝛ. alia q̄dem ſunt ex neceſſitate in illis. aut circa illa ad que dicunꝛ vt diſpoſitio ⁊ habitus et mediocritas. in alio eñ nullo poſſibile eſt eē ea que dicta ſunt niſi in illis ad que dicta ſunt. Alia aūt nō neceſſe q̄dem in illis eſſe ad que dicunꝛ contingit autē vt ſcibile eſt in anima. nihil eñ ꝓhibet et ſui ſcientiā habere animā. non neceſſariū aūt eſt. poſſibile eſt aūt eſſe ⁊ in alio hāc eandē. Alia vero ſimpliciter nō contingit in illis eſſe ad que dicta ſunt. vt ꝯtrariū in cōtrario neq3 ſcientiā in ſcibili niſi ſit ſcibile homo vl' anima. Cōſiderare autē oportet ſi aliq̄s in genere ponat qđ hmōi quod eſt non hmōi. vt ſi memoriā ſcientie manſionē dixit. oīs eñ manſio in manenti ⁊ circa illud eſt. quare et ſcīe māſio in ſcientia g̃ memoria in ſciētia. qm̄ manſio eſt ſciētie. hoc aūt non cōtingit. memoria eñ oīs in anima eſt. Eſt aūt qui dictus eſt locus ⁊ accidētis cōmunis nihil eñ differt memorie manſionem genus differre aut ꝯfiteri accidere eī hic nam ſi quolibet modo ē memoria manſio ſcientie eadem aptabitur de ea ratio

Queriꝛ Utrum priuatio ⁊ habitus ſint eiuſdem generis. Arguitur ꝓmo ꝙ ſic quia illa ſunt eiuſde3 generis que habent fieri circa idem. ſed ꝓuatio ⁊ habitus ſunt huiuſmodi. ergo ⁊c̃. Secūdo. differētie diuidētes genus opponunꝛ priuatiue ⁊ tamen ſunt in eodē genere. g̃ priuatio ⁊ habitus ſunt in eodem genere. Tercio. vnu3 contrariū eſt priuatio alterius. vt nigredo eſt ꝓuatio albedinis ſed contraria ſunt in eodem genere. ergo priuatio et habitus ſunt in eodem genere. In oppoſitū eſt phs in textu. Et rōne arguiꝛ illud quod non dī aliquā naturam non eſt per ſe in genere. ſed priuatio non dicit aliquā naturam cum ſit non ens. igitur ⁊c̃.

Sciendum ꝓmo. ꝙ poſtq̄3 phus docuit terminare problemata generis inſpiciendo in cōtrarijs. Hic cōſequenter docet ipſa terminare inſpiciendo in caſibus ⁊ in cōiugatis. ⁊ arguendo a ſimili a generatione. a priuatiue oppoſitis. a cōtradictorijs ⁊ a relatiue oppoſitis. Et in caſibus ponit talem conſiderationem ſi principale eſt genus principalis ⁊ coniugatū eſt genus ꝯiugati. ⁊ caſus eſt

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA GREDOS USAL

genus alterius caſus. vt ſi iuſticia eſt diſciplina. ſequitur ꝙ iuſtū eſt diſciplinatū. ⁊ qḋ iuſte fit diſciplinate fit. Et cauſa huius eſt. q̃ oĩa iſta eandē eſſentiā important. Alia conſideratio eſt circa locum a ſiḿi ſi vnū ſimiliū eſt genus ad reliquū ita alterū ad alterum vt ſuaue ſimiliter ſe habet ad voluptatē ⁊ ꝑficiens ad bonū. q̃ vtrunq̧ eſt alterius effectiuū. ſi ḡ bonū ſit genus voluptatis. ꝑficiēs eſt genus ſuauis. Sed ad arguendū in generatōibꝫ ⁊ corruptionibꝫ ponit talis ꝯſideratio. Si generatio vnius ſit genus generationis alterius etiā vnū eſt genus alterius vt ſi oꝑari ſit genus ad edificari operatū eſſe eſt genus ad edificaſſe. Ad arguendū vero in ꝓuatiue oppoſitis ph̄s ponit tres conſiderationes. Prima eſt ſi ſpēs habeat priuationē ſibi oppoſitā cōſiderandū eſt ſi illa priuatio ſit in aſſignato genere illius ſpēi. ⁊ ſi ſic ꝓblema eſt deſtruendū. q̃ ſpēs ⁊ priuatio eius non ſunt in eodē genere ꝓximo vt viſus ⁊ cecitas non cōtinent̄ ambo ſub ſenſu. Secūda cōſideratio eſt. ſi ſpeciei et generi aſſignato opponat̄ aliquid priuatiue. Conſiderandum eſt. ſi ꝓuatio generis ſit genus ꝓuationis ſpeciei. et ſi non male eſt aſſignatū. Tercia cōſideratio eſt. que eſt ꝯſtructiua ſi oppoſitū ſpeciei ſit in oppoſito generis genꝰ eſt bene aſſignatum vt ſi cecitas ſit ſpēs inſenſibilitatis viſus eſt ſpecies ſenſus.

Sciendū ſcḋo pro queſito. ꝙ genus poteſt capi dupl̄r. Uno modo ꝓprie pro illo quod eſt principium alicuius coordinationis p̄dicamētalis. Alio modo magis cōmuniter. ſcꝫ ꝓ oĩ ſuperiori p̄dicato eſſentiali a quo non cōuertit̄ cōſequentia ſubſiſtēdi. ⁊ hoc mō inter negatiōes bene reperitur genus. Ut nō homo diceret̄ genus non aialis ⁊ nō ſenſibilitas genus cecitatis. Dupl̄r tamen poteſt aliquid poni in p̄dicamento. Uno modo ſm̄ ſe. ita ꝙ ſm̄ ſuam naturā participat ipm̄ genus. ⁊ hoc mō ſpecies ⁊ nō indiuidua ponunt̄ in genere. Alio modo reductiue ſiue ꝑ accidēs. ⁊ hoc mō ꝓuatio poteſt poni in genere. Similiter duplex eſt ꝓuatio. nam q̄dam eſt ſimpl̄r dicta que ſcilꝫ non ponit aliquā formā. ſed negat formā priorē. ⁊ ſolū relinquit habitudinē in ſubiecto. ⁊ talis hꝫ fieri circa idem ſubiectū cum habitu ordine irregreſſibili. Alia eſt ꝓuatio ꝯmuniter dicta que ſolū importat negatōnem alterius ꝑfectionis. et hoc mō vnū contrariū dr̄ priuatio alterius

Concluſio prima. capiēdo genus ⁊ ꝓuationem ꝓmo modo ip̄a ꝓuatio nō eſt ꝑ ſe in genere. ſed ſolū reducit̄ ad genus ſui habitus. Prima ꝑs patet. quia illud quod ꝑ ſe ponit̄ in genere ꝑ ſe ꝑticipat naturā ⁊ eſſentiā generis illius. ſed ꝓuatio cum de ſe ſit non ens nō ꝑticipat naturā alicuius generis. ḡ non eſt ꝑ ſe in genere. Secūda ꝑs ꝓbatur. q̃ ꝓuatio habet fieri circa idem ſubiectū cum ſuo habitu. ⁊ dr̄ aptitudinē ad habitū. ḡ reducit̄ ad genꝰ ſui habitus q̄uis nō ſit in eodē genere ꝓximo cum ip̄o

Concluſio ſecūda capiēdo genus ⁊ ꝓuationem ſcḋo modo ꝓuatio bene eſt in genere. nō tamē in eodē genere ꝓximo ſui habitꝰ. ſed in oppoſito ſui generis. Probatur cōcluſio ꝑ cōſideratōem talem. q̃ ſicut ſe habet ſenſus ad viſum. ita inſenſibilitas ad cecitatē. ſed ſenſus eſt genus viſus. ḡ inſenſibilitas eſt genus cecitatis

Dubitat̄ primo. de cōſideratiōibus poſitis in textu circa locū a ꝯtradictorijs Ad dubium rn̄det̄ ꝙ ponunt̄ due ꝯſiderationes. Prima eſt. ſi ſuperius ponatur genus inferioris ꝯſiderandū eſt ſi negatio inferioris ſit genus negationis ſuꝑioris. ⁊ ſi ſic non eſt deſtruendū problema. Alia ꝯſideratio eſt. ſi affirmatio ſit genus affirmationis oppoſita negatio eſt genus oppoſite negatōis. vt ſi bonū ſit genus ſuauis nō ſuaue eſt genus nō boni.

Dubitat̄ ſcḋo de cōſideratōibus poſitis ad arguendum in relatiue oppoſitis. Ad dubiū reſpondet̄ ꝙ ſunt tres. Prima eſt. ſi ſpecies dicatur ad aliquid et genus aſſignatū non. illud eſt male aſſignatum. ſed non oporet econtra. Nam ſi genus eſt ad aliq̇d non oportet ꝙ ſpecies ſit ad aliquid. ⁊ hoc habet veritatem in relatiuis ſm̄ dici. vt diſciplina eſt ad aliq̇d. grāmatica vero non. Et ſi fiat inſtantia quia virtus eſt ſpecies boni que tamen eſt ad aliquid. ⁊ bonum non dicit̄ ad aliquid. poteſt dici ꝙ cōſideratio habet veritatem vt in pluribus Secūda ꝯſideratio eſt ſi genus ⁊ ſpecies dicant̄ ad aliquid videndū eſt ſi ad idem referunt̄. ⁊ ſi. non genus eſt male aſſignatū Sed ꝯtra hoc obijcitur. quia diuerſa relatiua debent habere diuerſa correlatia. ſed genus ⁊ ſpecies que ſunt ad aliquid ſunt diuerſa relatiua. igitur ⁊c̄. Dicendū eſt ꝙ diuerſa relatiua vt genꝰ et ſpecies dicta ad aliquid ꝑ ſe ⁊ immediate referunt̄ ad diuerſa correlatiua. genus tamē mediate refertur ad correlatiuū ſpeciei. Tercia cōſideratio eſt ſi genus ⁊ ſpecies dicantur ad aliquid videndū eſt ſi omnia ſuꝑiora generis aſſignati referant̄ ad idem. ad quod refertur ſpecies. ita ꝙ ſpecies ꝯpoſita ſm̄ illa oĩa genera ſuperiora referatur ad id ad quod refertur ſm̄ ſe. ⁊ ſi non. tunc eſt male genus aſſignatum. ⁊ ponunt̄ quedam alie ꝯſiderationes in textu que ſatis ſunt cōmunes. Circa tamē illas ponit ph̄us vnā diuiſionem relatiuoꝝ que talis eſt. Relatiuoꝝ quedam ſunt de neceſſitate circa illa ad que referunt̄ vt habitus ⁊ diſpoſitio neceſſario ſunt in habituato ⁊ diſpoſito. Alia ſunt relatiua que non ſunt de neceſſitate in ſuis correlatiuis. poſſunt tamē ineſſe ip̄is. vt ſciētia relata ad ſcibile non neceſſario eſt in ſcibili. poteſt tamē ineſſe quādo ſcilꝫ anima habet ſcientiā de ſe ip̄ſa. Alia ſunt relatiua que impoſſibile eſt eē in ſuis correlatiuis vt contrarium refert̄ ad contrariū. Et tunc ponit̄ iſta cōſideratio. ſi genus aſſignatū ſe habeat aliquo iſtoꝝ trium modoꝝ ad ſuū correlatiuū ⁊ ſpecies non ſe habeat illo modo. deſtruendū eſt ꝓblema. vt ſi manſio ponatur genus memorie male aſſignat̄. quia manſio ſcientie neceſſario eſt in habente ſcientiā. ⁊ memoria non.

Rōnes facte ante oppoſitum ſoluunt̄ ex dictis.

Urſum ſi habitū in actum poſuit aut in actum habitum. vt ſenſum motū per corpus. naꝫ ſenſus habitus. motus autem actus. Similiter autem ⁊ ſi memoriā habitum ꝯtentiuum dixit opinionis. nam nulla memoria habitus. ſed actus magis. Peccant autem ⁊ qui habitum in cōſequentem potentiā ordinant vt manſuetudinē abſtinentiā ire ⁊ fortitudinē ⁊ iuſticiam timoꝝ ⁊ lucroꝝ. nam fortis et mitis qui non patit̄ dicitur. abſtinens autē qui patitur et non deducit̄. fortaſſe ergo ſeq̇tur potentia vtrūq̧ talis: vt ſi paſſus fuerit non duci ſed tenere. nō tamē eſt hoc. hunc q̇deꝫ fortē. illū aūt mitem eſſe. ſed oĩno nihil pati ab hmōi. Aliquotiēs aūt et quod cōſeq̇tur quolibet mō vt genus ponūt

vt triſticiam ire ⁊ opinionem fidei. vtraq̧ enim ſequunt̄ predicta quodāmodo aſſignatas ſpecies. neutrum autē eorum genus eſt. nam q̇ ira ſcitur triſtatur priore in eo facta triſticia. nō eñi ira triſticie ſꝫ triſticia ire cauſa eſt. quare ſimpliciter ira non eſt triſticia. ſed hic neq̧ fides ē opinio cōtingit enim eandem opinionem credentē et non credētem habere. non contingit autem ſi fides eſſet ſpecies opinionis. nō enim cōtingit idem amplius permanere ſi quod ex ſpecie oĩno ꝑmutatum ſit. quemadmodū nec idem aĩal qn̄q̧ hoiem eſſe qn̄q̧ nō. Si aūt q̇s dicat ex neceſſitate opinantē credentē de equalibus fides et opinio dicet̄. quare neq̧ ſic erit genus de pluribꝫ eñi oꝑtet genus dici. Uidendū eſt aūt ⁊ ſi in aliq̇ eodē nata ſunt vtraq̧ ⁊ fieri In q̇ eñi ſpecies ⁊ genꝰ. in quo albū ⁊ color: ⁊ in q̇ grāmatica ⁊ diſciplīa. Si ḡ verecūdiā timorē dr̄ aut irā triſticiā. non accidit in eodē ſpēm et genus eſſe nā verecūdia q̇dē in rōnabili. timor aūt in aĩoſitate. ⁊ triſticia q̇dem in ꝯcupiſcibili. In hoc eñi voluptas. ira aūt in aĩoſitate. q̄re nō ſunt genera q̄ aſſignata ſunt eo ꝙ in eiſdem ſpēbus nata nō ſunt fieri. Sil̄r aūt ⁊ ſi amicicia in ꝯcupiſcibili nō erit volūtas. oĩs eñi volūtas in rōnabili Utilis autē hic locus ⁊ ad accn̄s ⁊ cui accidit. q̄re niſi in eodē videat̄ palam qm̄ nō accidit Rurſum ſi ſm̄ q̇d genus dcm̄ ſpēs ꝑticipat. nō eñi videt̄ ſm̄ genus ꝑticipare ſpēi. nā nō eſt ſm̄ q̇d hō aĩal neq̧ grāmatica diſciplina. ſil̄iter aūt et in alijs. Cōſiderandū ḡ ſi ſm̄ q̇d in aliq̇bus ꝑticipat̄ genus. vt ſi aĩal qḋ ſenſibile vel qḋ inſenſibile dicat̄. nā ſm̄ q̇d inſenſibile vl̄ ſenſibile animal. ſm̄ corpus eñi aĩal ſenſibile ⁊ viſibile ſm̄ aĩam nō. q̄re nō erit genus ſenſibile ⁊ inſenſibile aĩalis Latent eñi qn̄q̧ totū in ꝑtē ponētes vt aĩal corpꝰ ſenſibile. nullo eñi mō ꝑs p̄dicat̄ de toto q̄re nō erit corpus genus aĩalis eo ꝙ ꝑs ē

Querit̄. Utrum ſpēs poſſit ſm̄ q̇d ꝑticipare genus Arguit̄ ꝓmo ꝯtra ſuppoſitū. q̃ ꝑticipare eſt in ſe ꝑtē actualitatis alterꝰ capere. ſꝫ ſpēs nō capit in ſe ꝑtē generis. ſed capit totum genus. ḡ ſpēs nō ꝑticipat genus Scḋo ꝯtra q̄ſitū. genus eſt ꝑs ſpēi. ḡ ſpēs p̄t ꝑticipare genus ſm̄ q̇d tantū Tercio. in ſpēbus vnius generis vna ſꝑ eſt ꝑfectior alijs. ḡ genus in alijs ſpēbus a ꝓma habꝫ eē imꝑfectum. ⁊ ꝑ ꝯſequens a ſuis ſpeciebus p̄t ſm̄ quid participare In oppoſitum eſt ph̄s in textu.

Sciendū primo. ꝙ poſtq̄ ph̄us docuit terminare problemata de genere non inſpiciendo ad aliquā materiā ſpecialem Hic ꝯſequenter docet terminare ꝓblemata de genere cōtracto ad aliquā materiā ſpecialem. ſcilꝫ ad moralem ⁊ naturalē. Et primo ph̄us ponit conſiderationes inſpiciendo materiā moralem. Quaꝝ prima eſt. ſi q̇s ponat actum eſſe genus habitus aut econtra peccat. vt ſi quis dicat motū eſſe genus ſenſus. nam motus eſt actus ⁊ ſenſus eſt habitus. Simil̄r ſi q̇s dicat memoriā que dicit actum eſſe genus opinionis que dr̄ habitū. Cauſa cōſiderationis eſt. quia habitus ⁊ actus eſſentialiter diſtinguuntur. ⁊ ob hoc vnū non eſt genus alterius. Secūda conſideratio eſt ſi quis ponat habitū conſequentē potentiam ſicut genus peccat. vt ſi quis dicat abſtinentiā ire eſſe genꝰ manſuetudinis ⁊ abſtinentiā timoris genus fortitudinis huiꝰmodi enim abſtinentie non ſunt genera illoꝝ habituū. ſed ſunt potentie ꝯſequentes tanq̄ q̇dam effectus. Tercia cōſideratio eſt. ſi aliquis aſſignet pro genere illud quod quocunq̧ modo ſequitur ad alterum tunc male aſſignat vt ſi quis ponat triſticiā genus ire eo ꝙ ſequitur ad iram. Uel opinionē genus fidei. quia ſeq̇tur fidem. triſticia eñi ſeq̇tur iram non vt genus. ſed vt cauſa effectū. Similiter fides non eſt operatio. quia aliquis poteſt credere ⁊ non credere manente eadem opinione. Et ſi q̇s dicat ꝙ neceſſe eſt opinantē credere. tunc de equalibus fides ⁊ opinio dicuntur. ⁊ ſic opinio non eſt genus fidei. q̃ genus poteſt predicari de pluribus q̄ ſpecies. Quarta ꝯſideratio eſt. ſi aliquid aſſignatur pro genere. ⁊ aſſignatū pro genere. ⁊ id cui aſſignat̄ non ſunt nata eſſe in eodem. mala eſt aſſignatio. q̇a ex quo genus ⁊ ſpecies ſunt idem eſſentialiter in quocūq̧ habꝫ eē ſpecies ⁊ etiam genus vt in quo eſt grāmatica eſt diſciplina ⁊ in quo eſt albedo. eſt color. Ut ſi quis dicat verecundiā eſſe iram vel eſſe timorē male aſſignat. nam verecūdia eſt in parte rōnali. timor aūt in ꝑte irrōnali. ⁊ triſticia ē in cōcupiſcibili. Ira vero in iraſcibili. Eſt etiā hec ꝯſideratio vtilis ad accn̄s ⁊ ad ſubiectū cui accidit

Sciendum ſcḋo. ꝙ inſpiciendo ad materiā naturalem ponit ph̄us alias cōſiderationes ad terminandum ꝓblemata de genere Prima ꝯſideratio eſt. ſi ſpecies ſm̄ quid participet genus illud eſt male aſſignatū. ⁊ circa hoc mouet̄ preſens queſtio. Alia cōſideratio eſt. ſi aſſignatum pro genere ſit ꝑs integralis illius cui aſſignat̄ male eſt aſſignatum. Conſequenter inſpiciendo adhuc in materia morali ponit ph̄us alias cōſiderationes ſicut inſpiciendo ad vituperalia ad fugienda ⁊ eligenda. Prima ꝯſideratō eſt. ſi quis dicat potentiā vel poſſibile eſſe genus aliquorū vituperaliū vel fugiendoꝝ male aſſignat. Ut ſi quis dicat latronē illū qui poteſt latenter extranea furari. Uel detractorē quia poteſt mala agere. quia nullus dicitur talis eo ꝙ poſſit aliquid hoꝝ facere. Nam ſi ſic ſequeret̄. ꝙ ſtudioſi dicerentur tales. ſcꝫ latrones ⁊ detractores. cum poſſint praua agere. non tamen ſm̄ ꝙ hmōi. Et ideo dicit textus ꝙ deus ⁊ aliquis ſtudioſus poteſt praue agere. Et debet intelligi ꝙ deus poteſt praua agere. quia poteſt agere aliqua que nobis vident̄ praua ſi fierent. que tamē ſi ageret ip̄ſa eſſent ſimpl̄r bona. Item omnis poteſtas eſt eligēda. Eſt etiam prauoꝝ quantū eſt de ſe. igitur illud quod eſt de ſe malum non eſt ſpecies potentie. Item niſi ſic ſequeretur ꝙ aliquod vituperabile eſſet eligendū cum omnis poteſtas ſit eligenda. Alia conſideratio eſt. ſi aliquis poſuerit poteſtatē vel poſſe eſſe genꝰ alicuius eligibilis male aſſignatū eſt. q̃ q̄dā poteſtates vel nō ſunt eligēde. vl̄ ſi ſic non aliq̇ habet nec in oĩni. Nō genꝰ ineſt ſpēi ⁊ cuilibet ſuppoſito eiꝰ et ſemꝑ. Alia ꝯſideratio eſt. ſi aliq̇d ſit in duobus generis

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA

bus vel in pluribꝫ ⁊ ſolū aſſigaṫ vnū genus ipſius.ipſum eſt
male aſſignatū.vt ſeductor ⁊ detractor ſunt in pluribꝫ ge
neribus.qꝛ neqꝫ q̇ appetit impoſſibilia neqꝫ q̇ p̄t tm̄ dr de/
tractor aut ſeductor.ſed qui vtrunqꝫ. ideo illa ſub diuerſis
generibus reponuntur.⁊ ſi vnū illoꝝ ſolum aſſigneṫ ſuū ge
nus non eſt cōueniens aſſignatum

Cōcluſio p̄ma et rn̄ſalis ad q̄ſitum. Spēs
nō p̄t ꝑticipare ſuū genus ſm q̇d. Probaṫ ꝯcluſio.qꝛ ge/
nus ſm totā ſuam eſſentiā eſt in qualibet ſua ſpē idē eſſen/
tialit̄ exiſtēs cū ipa. iō nō ꝑticipaṫ ſm q̇d ab ipſa ſpē. Ex q̄
ſeq̇tur ꝙ ſi aliquod aſſignatū ꝓ genere alicuius ſm q̇d ꝑti
cipetur ab ipſo non eſt genus illius.

Cōcluſio ſecūda. ꝑs integralis nō eſt genus
illius cuius eſt ꝑs integralis.Probaṫ cōcluſio.qꝛ ꝑs inte/
gralis nunq̄ p̄dicatur de toto cuꝰ eſt ꝑs.ſꝫ genꝰ p̄dicatur
de illo cuꝰ eſt.g̃ ꝑs integralis nō eſt genꝰ illius cuꝰ ē ꝑs.
vt corpus qđ eſt materia aīalis nō eſt genus

Dubitaṫ p̄mo. Utrū idem p̄t eſſe in diuer/
ſis generibꝫ. Ad dubiū rn̄deṫ conformiter ad p̄dicta.ꝙ
idem ſm idē cōformiter ⁊ vniuoce nō p̄t eſſe in diuerſis ge
neribꝫ.nō ſubordinatis.qꝛ diuerſoꝝ generꝝ ⁊ nō ſubalterna
tim poſitoꝝ diuerſe ſunt ſpēs ⁊ differentie.Tn̄ idē ſm diuer
ſa q̄ in ipo ſunt aut etiā ſm idem nomē equoce acceptū po/
teſt poni ſub diuerſis generibꝫ nō ſubordinatis

Dubitaṫ ſecūdo. Utrum ꝓblema generis ſit
dialecticū. Et videṫ ꝙ nō.qꝛ ꝓblema generis eſt demon/
ſtratiuū cū genus de ſpecie p̄diceṫ in p̄mo mō ꝑſeitatis.er/
go nō eſt dialecticū. Itēꝫ habitudo generis ad ſpēm eſt ne
ceſſaria ⁊ nō tm̄ ꝓbabilis.ergo ꝓpō in qua p̄dicaṫ genus
de ſpē ſi ponaṫ in forma ꝓblematis erit ꝓblema demōſtra
tiuū Pro ſolutōe dubij conſiderandū eſt ꝙ ꝓblema ge
neris dupl'r ꝯſideraṫ. Uno mō ſm ꝙ in eo querit̄ inheren
tia generis ſub intentōe generis.vt ſi queraṫ. vtꝝ aīal inſit
hōi.vt genus vel non.⁊ ſic ꝓblema generis eſt dialecticuꝫ
Alio mō cōſideraṫ ſm ꝙ querit̄ inherētia generis nō ſub
intentione generis.ſed ſub intentione eius qđ eſt genus.⁊
hoc mō ꝓblema generis nō eſt dialecticū.vt bene ꝓbāt rō
nes dubij.ſed bn̄ eſt dialecticū p̄mo mō.Ex quo patet ꝙ
idem ꝓblema realiter dr demonſtratiuū et dialecticū.ſicut
idem ſyllogiſmus dr dialecticus ⁊ demōſtratiuus ſm reꝫ
Differūt tamē tales ſyllogiſmi formaliter.Nā alia eſt for
malis rō ꝓpter quā aliq̇s ſyllogiſmꝰ dr demōſtratiuus.et
ꝓpter quā dialecticus. Et ſimil'r dđm eſt de illo ꝓblemate
quod eſt dialecticū ⁊ demonſtratiuū.

Ad rōnes Ad p̄mā dr. ꝙ ꝑticipare logicali
ter acceptū de quo eſt hic ſermo non p̄t ꝑtem actualitatis
accipere.licꝫ hoc ſit verum de ꝑticipare realiter accepto.vt
viſum eſt in p̄dicabilibꝫ. Ad ſcđam dr ꝙ genꝰ nō eſt ꝑs
ſpeciei ſm eſſe.ſed ſm rōem tm̄ imo ſm rem dr totum eſſe
ſpēi.ideo genus realiter ꝑticipatur a ſpecie. Ad terciā dr
ꝙ ſpecierum generis vna ex ꝑte ſue differentie eſt ꝑfectior
alijs.Tamen ex parte forme generis omēs ſpecies vnius
generis ſunt equaliter ꝑfecte. Et hec de queſtione

Mplius aliquotiēs ecōtrario genus qui
dam vt differentiā.drn̄am autē vt genus
aſſignant.vt ſtuporē ſupabundantiā admiratō
nis ⁊ fidem vehementiam opinionis.nam neqꝫ
ſupabundātia neqꝫ vehemētia genus ſed drn̄a.
Videṫ em̄ ſtupor admiratio eē ſupabundās.et
fides opinio vehemēs.q̄re genus admiratio et
opinio.ſupabundātia aūt ⁊ vehemētia differē/
tie. Amplius ſiq̇dem ſupabundantiā ⁊ vehemē
tiā.vt genera aſſignēt inaīata fidē faciēt ⁊ ſtu/
pefaciēt.nā cuiuſcūqꝫ vehemētia ⁊ ſupabundā
tia eſt adeſt illi cui eſt ſupabundātia. ſi g̃ ſtupor
ſupabundātia eſt admiratōis aderit admiratō
ni.q̄re admiratio ſtupefaciet.ſil'r aūt ⁊ fides opi
nioni aderit ſiq̇dem vehemētia opinatiōis eſt.
q̄re opinio fidē faciet. Amplius accidet ſi aſſig
nanti vehementiā vehementē drn̄e ⁊ ſupabun
dantiā ſupabundantē.eſt em̄ fides vehemēs.ſi
ergo fides vehemētia eſt vehementia erit vehe
mens Sil'r aūt ⁊ ſtupor ſupabūdans eſt. Si g̃
ſtupor ſupabundātia erit ſuperabūdans.nō vi
deṫ aūt neutrū hoꝝ queādmodū nec diſciplina
diſciplinatū nec motus mobile. Qn̄qꝫ aūt pec/
cant ⁊ paſſionē in paſſum genus ponētes. vt q̇
cunqꝫ imortalitatē vitā ſempiternā dicunt eſſe
paſſio em̄ vite ⁊ caſus immortalitas eſſe videṫ
Qm̄ aūt vnū eſt qđ dr palam eſt ſi q̇s ꝯcedet ex
mortali aliquā fieri immortalē nullus em̄ dr eū
aliā vitā ſumere ſed caſum aliquē vel paſſioneꝫ
huic eidē aggregari.q̄re nō eſt genus vita imor
talis. Rurſum ſi paſſionē cuius ē paſſio illiꝰ di
cunt genus eſſe. vt ventū aerē mobilem.magis
em̄ motus aeris vētus.nā aer idē ꝑmanet quā
do moueṫ ⁊ qn̄ nō moueṫ.q̄re nō eſt oīno aer vē
tus eſſꝫ em̄ nō moto aere vētus ſiq̇dem idē aer
ꝑmanet quemadmodū erat vētus.ſil'r aūt ⁊ in
alijs hmōi. Si g̃ ⁊ etiā hoc oꝑtet cōcedere qm̄
vētus eſt aer mobilis ſꝫ nunq̄ de hmōi oībus
aſſignandū ē de q̇bus nō eſt veꝝ genus.ſꝫ inq̄n
tū vere p̄dicaṫ aſſignatū genꝰ Nā in q̇buſdam
nō videṫ veꝝ eē vt in luto ⁊ in niue.naꝫ niuē di/
cūt aquā coagulatā eē.lutū aūt terrā humido tē
peratā.eſt aūt neqꝫ nix aq̄ neqꝫ lutū terra.quare
neutrū aſſignatoꝝ generꝝ genꝰ erit.oꝑtꝫ em̄ ge
nus verū eē ſꝑ de oībꝫ ſpeciebꝫ. Sil'r autē neqꝫ
vi[illegible] eſt aqua putrefacta.ſicut empedocles di/
xit putrefactā in ligno aquā.nā ſimpl'r nō eſt aq̄
Amplius ſi oīno qđ aſſignatū eſt nullius ē ge/
nus.manifeſtū em̄ qm̄ neqꝫ genus qđ dcm̄ eſt.
Cōſiderandū aūt ⁊ ex eo ꝙ vel differūt ſpē q̄ ꝑ/
ticipāt aſſignatū genus.vt alba nihil differunt
ſpē ipſa a ſeinuicē.omīs autē generis ſunt ſpēs
differētes q̄re nullius albū erit genus. Rurſuꝫ
ſi qđ omnia ſeq̇tur genus vel drn̄am.plura em̄
ſunt q̄ oīa ſequunṫ vt ens ⁊ vnū eoꝝ q̄ ſunt que

omnia ſequunṫ. Si ergo ens genus aſſignaue
rimus palam qm̄ oīm erit genꝰ eo ꝙ p̄dicaṫ de
eis de nullo em̄ genꝰ niſi de ſpēbus p̄dicaṫ.q̄re
et vnum erit ſpecies entis Accidet ergo de ōni
bus de quibus genꝰ p̄dicaṫ ⁊ ſpecieꝫ p̄dicari eo
ꝙ ens ⁊ vnum de ōnibus ſil'r predicantur opor
tet aūt ſemꝑ de paucioribus p̄dicari ſpeciē Si
aūt qđ oīa ſequiṫ drn̄am dixit.palam qm̄ de eq̄
libus vel de pluribus drn̄a q̄ꝫ genus diceṫ nā ſi
et genus oīa ſequiṫ de equalibus ſi aūt nō om/
nia ſequiṫ genus de pluribus drn̄a diceṫ q̄ꝫ ip/
ſum Amplius ſi in ſubiecta ſpē aſſignatū genꝰ
diciṫ velut albū in niue: quare palam qm̄ nō e/
rit genus de ſubiecta em̄ ſpē tantum genus di/
catur Conſiderandū aūt ⁊ ſi nō vniuocū ſit genꝰ
ſpeciei.nam de ōnibus ſpeciebus Ampliꝰ quā
do exiſtente ⁊ ſpeciei ⁊ genere cōtrario qđ meliꝰ
eſt cōtrarioꝝ in peius genus poniṫ. accidit em̄
reliquū in reliquo eſſe eo ꝙ ꝯria in cōtrarijs ge/
neribus.quare qđ melius ē in peiore erit. videṫ
em̄ melioris ⁊ genus eſſe melius Et ſi eodem ad
vtraqꝫ ſe habenti ſil'r in peius ⁊ non in meliꝰ po
ſuit genus. vt aīam qđ motū aut qđ mobile Si
militer em̄ eadeꝫ ⁊ ſtabilis ⁊ mobilis videṫ eſſe
q̄re ſi meliꝰ ſtatio in hoc oportet genus ponere
Amplius ex magis ⁊ minus differēti q̇dem ſi
genus ſuſcipit magis ⁊ minus ſpēs aūt non ſu/
ſcipit.neqꝫ ipa neqꝫ qđ ſm ipam dr vt ſi virtus
ſuſcipit magis ⁊ minus ⁊ iuſticia ⁊ iuſtus. dr iu
ſtus em̄ alter altero iuſtior.ſi g̃ aſſignatum q̇dē
magis genus ſuſcipit.ſpēs aūt nō ſuſcipit. neqꝫ
ipa neqꝫ qđ ſm ipſam dr non erit genus qđ aſſi
gnatū eſt Rurſum ſi qđ magis videṫ nihil ſimi
liter non eſt genus. palā qm̄ nec qđ aſſignatū ē
Utilis aūt hic locus maxime in q̇bꝫ palā viden
tur in eo qđ q̇d eſt p̄dicata ſi non determinatuꝫ ſit
neqꝫ hmōi drn̄e [illegible] g̃ genus vt de ira triſticia ⁊
opinio in eo qđ quid ē p̄dicari videṫ. ꝯtriſtatur
em̄ ⁊ iratus ⁊ opiatur examinaſſe Eadem ꝯſide
ratio ⁊ in ſpē ad aliud aliquid ꝯꝑanti.nā ſi quod
magis aut ſil'r videṫ eſſe in aſſignato genere nō
eſt in genere. palam neqꝫ aſſignata ſpēs erit in
genere g̃ interimenti queādmodum dcm̄ ē vtē/
dum Aſtruenti vero ſi quid ſuſcipit magis qđ
aſſignatum eſt genus ⁊ ſpēs non vtilis eſt iſte lo
cus nihil em̄ ꝓhibet vtrorūqꝫ ſuſcipientiū non
eſſe alteꝝ alterius genus . nā bonū ⁊ albū ſuſci
pit magis ⁊ neutrū neutrius generis generꝝ aūt
et ſpecieꝝ a ſeinuicē ꝯꝑatio vtilis . vt ſil'r hic ⁊ h̄
genus ſi alteꝝ genus ⁊ alterum. ſimiliter autē ſi
magis ⁊ minus. vt ſi ꝯtinentie poteſtas magꝭ
eſt q̄ꝫ virtus genus. virtus auteꝫ genus ⁊ pote/
ſtas Eadem de ſpecie ꝯueniunt dici: nam ſimili
ter hic. ⁊ hec ꝓpoſiti ſpecies ſi alteꝝ ſpecies ⁊ re
liquū ⁊ qđ minus videṫ ſpēs eſt ⁊ qđ magis
Amplius ad ꝯſtruendum ꝑſpiciendū ſi de q̇bꝫ
aſſignatum eſt genus in eo qđ quid ē p̄dicatur
cum non ſit. vna aſſignata ſpecies.ſed plures et
differentes.palam em̄ qm̄ erit genus Si auteꝫ
in aſſignato ſpecies eſt ꝯſiderādum.⁊ ſi de alijs
ſpeciebꝫ genus eſt in eo quod quid eſt p̄dicatur
Rurſum em̄ accidet de pluribꝫ ⁊ differentibus
idem p̄dicari. Qm̄ autē videṫ q̇buſdam ⁊ diffe
rentia in eo qđ quid eſt predicari de ſpeciebꝫ ſe/
parandū eſt genus a differentia vtenti p̄dictis
elementis Primum quidem qm̄ genus de plu/
ribus diciṫ q̄ꝫ differentia . Deinde qm̄ ſm eius
quod quid eſt aſſignationem magis ꝯuenit ge
nus q̄ꝫ differentiam dicere.nam q̇ animal dicit
eē hominē magis indicat quid eſt homo q̄ꝫ qui
greſſibile . Et qm̄ differentia q̇dem qualitatem
generis ſemꝑ indicat.genus autem differentie
non.nā q̇ dicit greſſibile qualequid animal dr.
qui vero animal dicit non dicit qualeq̇d greſſi/
bile.ergo differentia a genere ſeparāda eſt ſic
Quoniam aūt videtur muſicū in eo ꝙ muſicuꝫ
eſt ſciens q̇dem eſſe ⁊ muſica eſſe ſcientia videṫ
et ſi ambulās in eo ꝙ ambulat mouetur.ambu/
latio motus q̇dam eſt ꝯſideranduꝫ. in q̊ genere
voluerit ꝯſtruere ſm p̄dictum modum. vt ſciē/
tia qđ fidem ſi ſciens ſm qđ ſcit fidit manifeſtuꝫ
q̇dem qm̄ ſcientia fides q̄dam erit: eodem auteꝫ
modo ⁊ in alijs hmōi Amplius qm̄ q̇d ſequitur
aliq̇d ſemꝑ ⁊ non ꝯuertiṫ difficile eſt ſeꝑare q̊/
niam non ſit genus Si hoc q̇dem ſeq̇tur omne
illud vero nō omne iſtud. vt tranquillitatē q̇es
et numerum diuiſibile econtraria aūt non.nam
diuiſibile non omne numerus.neqꝫ quies tran
quillitas Ipſum q̇dem vti vt genere qđ eſt ſem
per ꝯſequens vel nō ꝯuertiṫ alteꝝ. alio aūt pre/
cedente non in omnibꝫ obedire eſt Inſtātia hꝰ
qm̄ non ens ſequitur ōne illud quod fit.nā qđ
fit non eſt ⁊ non conuertitur . non em̄ omne q̇d
non eſt fit.ſed tamen non eſt genus non ens eꝰ
quod fit.nō em̄ ſunt non entis ſpecies De gene
re ergo queādmodū dictum eſt tranſeundum.

Queritur Utrum non ens ſequatur ad om/
ne quod fit Arguitur ꝙ non p̄mo qꝛ motus dum fit ē

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

igitur non ens non ſequiꝛ ad omne qđ fit. Secundo ad idem tempus dū fit eſt ⁊ cū factum eſt nō eſt. igitur ⁊c̄ Tercio illud quod fit eſt in potentia ad eſſe. igiꝛ non eſt non ens ⁊ ſic non ens non ſequiꝛ ad omne qđ fit In oppoſitum eſt phs in textu.

Sciendum eſt primo ꝙ poſtq̄ꝫ phs docuit terminare ꝓblemata de genere ɔ̄pato. ɔꝑando genus ad ſpeciem Conſequenter idem ... dit ɔꝑando genus ad dr̄ām Et circa hoc ponit talem ɔſiderationem. Si dr̄ā ponaꝛ ꝓ genere vel econuerſo fit mala aſſignatio vt ſi quis ponat ſuꝑabundantiam eſſe genus ſtuporis ſiue admirationis anime Et vehemētiam eſſe genus fidei male aſſignat q̄ꝛ vehementia ⁊ ſuꝑabundantia nō ſunt genera ſed differentie. huius ratio eſt q̄ꝛ vniuſcuiuſq̄ꝫ ſuꝑabundantia idē eſt illi cuius eſt abundantia ⁊ ſic ſuꝑabundantia adeſt admirationi. ſi ſtupor dicaꝛ ſuꝑabundantia ⁊ ita admiratio que eſt res inaīata ſtupefaciet id eſt admirabiꝛ Et ex eadem poteſt ꝓbari ꝙ vehementia non eſt genus fidei. ⁊ ſic ꝓbaꝛ quia fides ē vehemens. igiꝛ ſi ponaꝛ vehementia eſſe genus fidei ſeq̄ꝛ ꝙ vehementia eſt vehemens qđ non p̄t eſſe ſicut diſciplina non eſt diſciplinatum Alia conſideratio ē ſi ſubiectum ponaꝛ genus ſue paſſionis illud eſt male aſſignatum vt ſi q̄s dicat ꝙ inmortalitas ē vita ſempiterna. ſic ꝙ vita ſit genus īmortalitatis. male aſſignat quia immortalitas non eſt ſpēs vite ſed magis paſſio. Unde ſi corruptibile efficeretur īmortale non diceretur accipere aliā vitam ſed aliam paſſionem Alia cōſideratio eſt ſi paſſio alicuius ſubiecti ponaꝛ genus illius male eſt aſſignatū vt ſi quis dicat ventum eſſe aerem motū male aſſignat q̄ꝛ ventus nō eſt aer. ſed magis motus aeris aut paſſio eius nam aer ſꝑ manet in ſua ſubſtātia quātumcūq̄ꝫ moueaꝛ ſiue ſit vent⁹ ſiue non Alia ɔſideratio eſt. ſi aſſignatū ꝓ genere nullius ſit gen⁹ male aſſignatū eſt vt album ⁊ nigrū nullius ſunt genera. vt ſi dicaꝛ ꝙ albū predicaꝛ de niue ⁊ cigno non tn̄ p̄dicaꝛ de ipſis vt gen⁹ licet differant ſpē. q̄ꝛ nō p̄dicaꝛ de ipſis in quid ſed accidētaliter Alia ɔſideratio eſt ſi ponaꝛ ꝓ genere ad quod ſequunꝛ omnia tunc male eſt aſſignatū vt ſi ens qđ p̄dicaꝛ de omnibus ⁊ ſequiꝛ omnia ponaꝛ vt genus tūc male eſſet aſſignatio. quia ſic omnia eſſent eiuſdē generis Alia ɔſideratio eſt ſi aſſignatum ꝓ genere ſit in ſpecie tanq̄ꝫ accidens in ſubiecto illud eſt male aſſignatū Alia ɔſideratio ſi tam genus q̄ꝫ ſpecies habeāt ɔtrariū quorum vnum ſit peius ⁊ alterū melius. Conſiderandum eſt vtrū ɔtrariū illius ponaꝛ in genere peioris aut econtra. q̄ꝛ ſi ſic male eſſet genus aſſignatū Alia conſideratio eſt ſi ſpecies aſſignata eodē modo ſe habeat ad duo genera ɔſiderandū ſi ponaꝛ ſub genere peioris. q̄ꝛ ſi ſic mala eſt aſſignatio Ut ſi anima ſe habeat equaliter ad motum ⁊ quietem. cum quies ſit melior motu ſi ponaꝛ motus genus anime tunc male aſſignaꝛ. Alia conſideratio eſt ſi genus aſſignatum ſuſcipiat magis ⁊ minus non autem ſpecies illud eſt male aſſignatum. Uerū tn̄ genera de predicamentis accidentium ad duo poſſunt ɔꝑari Uno modo ad ſua inferiora a quibus equaliter ꝑticipantur ⁊ ſic nō recipiunt magis ⁊ minus Alio modo ad ſua ſubiecta in quibus ſunt ⁊ ſic bene ſuſcipiunt magis ⁊ minus Et ſi genus conſideratum in cōmuni ſuſcipiat magis ⁊ minus oportet ſpeciem ſuſcipere Sꝫ ſi ſuſcipiat magis ⁊ minus ꝓ vno ꝑte ſui ambitus ⁊ nō ſm̄ ſe non oportet ſpeciem eius ſuſcipere magis ⁊ min⁹ Alia conſideratio eſt ſi duo genera cōparenꝛ ad vnam ſpeciem. ſi illud ꝙ magis videꝛ eſſe genus non ſit gen⁹ eius nec illud quod minus. Alia conſideratio eſt ſi due ſpecies ɔꝑentur ad vnum genus illa q̄ videnꝛ eſſe ſpecies illius generis non debent poni ſub illo

Sciendum eſt ſecundo ꝙ ad terminandū problema generis conſtructiue. phus ponit aliquas conſiderationes Et p̄mo remouet vnam inutilem ſumptā ex magis ⁊ minus q̄ talis eſt ſi aſſignatū genus ſuſcipiat magis ⁊ minus ⁊ etiā ſpecies cui aſſignaꝛ nō ſeq̄tur ꝓpter hoc ꝙ genus ſit bene aſſignatum. ſed hic loc⁹ eſt inutilis ad ɔſtruendum ꝓblema de genere. Prima ɔſideratio vtilis ē ſi duo genera ɔꝑenꝛ ad ſpēs q̄b⁊ ſe habent equaliter ſi vnum ſit genus ita ⁊ reliquū. ⁊ ſi ſe habeant inequaliter ⁊ illud ꝙ minus videꝛ eſſe ſit gen⁹ ita et alterū Alia conſideratio eſt ſi genus aſſignatū de illis quib⁊ aſſignatur predicetur in q̄d tanq̄ꝫ de differentib⁊ ſpē illđ ē bene aſſignatū Alia ɔſideratio eſt ſi ſpēs ē in aliquo genere ɔſiderandū ē ſi genus predicaꝛ in q̄d de alijs ſpecieb⁊ aut ſaltem de vna q̄a ſi ſic eſt bn̄ aſſignatū Unde ſemꝑ oportet genus p̄dicari de pluribus differentib⁊ ſpecie in eo quod quid ē Deinde ponit phs aliam conſiderationem inſpiciendo ad illa in quib⁊ eſt reduplicatio Et declarat dando exempla. vt ſi muſicum in eo ꝙ muſicū ſit ſciens ita ꝙ ſciens inſit ſimplr̄ eſſentialiꝛ ⁊ in plus eſt. tunc eſt gen⁹ muſici Circa hoc tn̄ ponit phs vnū documentū ſcꝫ ꝙ non oportet in ōnib⁊ ſi aliquid ſequaꝛ aliud non conuertibiliter ꝙ ſit genus eius q̄ꝫuis difficile ſit ſaluare quid ſit genus Ut tranquillū ſequitur quies. ⁊ diuiſibile numerū. Quia poteſt fieri inſtancia in multis q̄ꝛ nō oportet ꝙ ſemꝑ illud qđ eſt in plus ſit genus alterius vt non ens ſꝑ ſequiꝛ ōne qđ fit. ⁊ nō ɔuertiꝛ q̄ꝛ qđ fit non eſt ⁊ tn̄ non ens non eſt genus ei⁹ qđ fit ſimpliciter. q̄ꝛ non entis nō ſunt ſpēs aut differētie ⁊ circa hoc mota eſt queſtio.

Concluſio prima. in reb⁊ ꝑmanētib⁊ nō ens ſequiꝛ ad omne qđ fit Probaꝛ concluſio q̄ꝛ dum res nature ꝑmanentis eſt in fieri nondum hꝫ eſſe q̄ꝛ ſi ſic non amplius fieret Nam habito fine ceſſat motus. igiꝛ ɔcluſio vera Un̄ res nature ꝑmanentis ſunt ille quib⁊ nō repugnat ꝑtes remanere in toto vt ſunt dom⁹ arca ⁊ ſilia

Concluſio ſecūda in reb⁊ ſucceſſiuis nō ens non ſequiꝛ ad omne qđ fit Probaꝛ concluſio. q̄ꝛ in reb⁊ ſucceſſiuis ſuum eſſe ē in fieri ⁊ in q̄dam ſucceſſione ſuarum ꝑtium adinuicem igiꝛ qn̄ fiunt ſunt entia Un̄ res ſucceſſiue dicunꝛ ille q̄bus repugnat ōnes ꝑtes ſimul ꝑmane[re] vt ſunt motus t[em]ꝑs locus ⁊ figura

Du[b]itatur primo. Utrū ꝓblema differentie ſit annexū ꝓblematis generis Et videꝛ ꝙ nō q̄ꝛ phus in fine hui⁹ quarti libri aſſignat aliquas differētias inter ꝓblema generis ⁊ ꝓblema differētie. Et etiā ſunt ſpeciales ɔſiderationes ad terminādū ꝓblema de genere ⁊ ꝓblema de dr̄ña. igiꝛ ꝓblema de genere non ē annexū generis Ad dubiū reſpōdeꝛ ꝙ vt alias in p̄mo libro dictū ē dr̄ña hꝫ ſilem modū iherendi cum genere in hoc ꝙ eſſentialiꝛ ⁊ nō ɔuertibiliꝛ ineſt Ob hoc ꝓblema dr̄ñe generalꝛ eiſdē ɔſiderationib⁊ t̄minaꝛ ſicut ꝓblema generis ⁊ ideo ē ſibi ānexū Sꝫ ne credaꝛ ꝙ ɔſideratōes poſite de genere verificēꝛ de differētia ſeꝑat differentiam a genere vt dictum eſt.

Dubitatur ſecundo quot modis poteſt ſeꝑari dr̄ña a genere. Ad dubium reſpondeꝛ ꝙ p̄t ſeꝑari trib⁊ modis q̄ꝛ genus p̄dicaꝛ de plurib⁊ q̄ꝫ differētie generis Secundo q̄ꝛ ad interrogationē factā ꝑ quid de ſpecie ɔuenientius aſſignaꝛ genus q̄ꝫ differentia. Tercio q̄ꝛ differentia ſemꝑ ſignificat qualitatem eſſentialē generis. genus autem non dicit qualitatem differētie Nam q̄ dicit greſſibile dicit quale ſit animal q̄ vero dicit animal non dicit quale ſit greſſibile

Ad rationes. Ad duas primas p̄tꝫ ſolutio ex dictis Ad terciam dicitur ꝙ illud quod eſt ens ī potencia ſed non eſt ens in actu ɔpleto ſue nature in reb⁊ ꝑmanentib⁊ ſed in reb⁊ ſucceſſiuis illud qđ eſt in fieri eſt ī actu ſibi ꝓportionato ſcꝫ in actu ꝑmixto potentie Et hec de queſtione ⁊ ꝑ ɔ̄ns de toto q̄rto libro thopicorū.

Incipit quintus liber Thopicorum.

Trū autē ꝓprium vel non ꝓprium qđ dictum eſt ꝑ hoc ꝑſpiciendū Aſſignatur autem ꝓprium aut ꝑ ſe ⁊ ſemꝑ. aut ad aliud ⁊ qn̄. ꝑ ſe q̄dem hoīs vt manſuetum animal natura Ad aliud autē vt anime ad corp⁹ qm̄ hoc q̄dem iꝑatiuū. illud aūt eſt adminiſtratiuū. ſemꝑ āt vt dicitur aīal immortale qn̄ aūt vt alicui⁹ hominis ambulare in theatro Eſt aūt ꝓprium qđ ad alterū aſſignatū eſt aut duo ꝓblemata aut quattuor. nā ſi de hoc aſſignatū q̄dem fuerit. de illo vero negatū idē ipſum duo tm̄ ꝓblemata fiunt. vl̄ vt hoīs ad equū ꝓ ꝓpriū qm̄ bipes. equus autem non nam qm̄ hō nō bipes eſt conabitur q̄s. ⁊ qm̄ equus bipes vtrūq̄ꝫ aūt iterimet ꝓpriū Si āt de vtroq̄ꝫ vtrūq̄ꝫ aſſignatū ē ⁊ de vtroq̄ꝫ negatū quattuor ꝓblemata erunt velut hominis ad equū ꝓprium: qm̄ hic q̄dem bipes. ille vero quadrupes ē nam ⁊ quoniā ho[mo] non bipes ē ⁊ qm̄ quadrupes natus ē conari ⁊ qm̄ equus bipes ⁊ qm̄ nō q̄drupes poſſibile eſt conari. quolibet ergo modo oſtenſo interimere qđ ꝓpoſitum ē Eſt autē ꝑ ſe ꝓpriū q̄dē qđ ad om̄ia aſſignatur ⁊ ab om̄i ſeparat queādmodum hoīs mortale animal diſcipline ſuſceptibile eſt ꝓprium Ad aliquid aūt qđ non ab omni ſed ab aliquo ſtatuto determinat velut virtutis ad diſciplinā qm̄ ſiquidē ī plurib⁊. illa aūt in rationabilib⁊ tm̄ ⁊ in habentib⁊ rationē nata eſt fieri Semꝑ aūt qđ ſm̄ oē tempus verū eſt ⁊ nūq̄ꝫ relinquit ſuū ſubiectū. velut animal ex corꝑe ⁊ aīa ɔpoſitum eſt. Et qn̄ vero qđ ſm̄ aliquod temp⁹ verū eſt ⁊ non ex neceſſitate ſemꝑ ɔſequiꝛ velut alicuius hominis ambulare in foro eſt aūt ad alterū ꝓpriū aſſignare differentiā differētie aut in ōnib⁊ ⁊ ſꝑ. aut ſepius ⁊ in plurib⁊. vt in ōnib⁊ q̄dem ⁊ ſꝑ velut hoīs ꝓpriū ad equum qm̄ bipes. nā ⁊ homo q̄dē ⁊ ſꝑ et omnis eſt bipes. equus aūt nullus eſt bipes et nūq̄ꝫ Sepius aūt ⁊ in plurib⁊ velut ratōnabilis ꝓpriū ad cōcupiſcibile ⁊ iraſcibile ꝙ hec q̄dem imperat. illa aūt miniſtrat. nā neq̄ꝫ rationabile ſꝑ imperat. ſed qn̄q̄ꝫ ⁊ imperaꝛ: neq̄ꝫ ɔcupiſcibile ⁊ iraſcibile ſꝑ imperāꝛ ſꝫ imperāt qn̄q̄ꝫ cū fuerit ꝑuerſa anima hoīs Proꝑ[ri]ū aūt ſunt rationabilia maxime q̄ꝫ ꝑ ſe ⁊ ſemꝑ ⁊ q̄ ad aliđ. nā qđ ad aliud eſt ꝓprium plura ꝓblemata ſt̄ quēadmodū ⁊ prius diximus. nam aut duo aut quattuor ex neceſſitate ſunt ꝓblemata. plures aūt rationes fiunt ad hoc Quod aūt ꝑ ſe ineſt ⁊ ſemꝑ ad multa argumentari ⁊ ad plura t[em]ꝑa obſeruare nā qđ ꝑ ſe q̄dem ad multa. nā ad vnūqđq̄ꝫ eorū q̄ ſunt oportet ineſſe ꝓpriū ei. quare aūt ſi non ⁊ ad oīa ab ōni ſeꝑat nō erit bene aſſignatū ꝓpriū Qđ aūt ſꝑ ad plura t[em]ꝑa oportet obſeruare ſiue non ineſt ſiue non infuit aut nō ierit non erit ꝓpriū Quod vero qn̄q̄ꝫ ad illud ad qđ nūc diciꝛ tm̄ tēpus ɔſideram⁹ non igiꝛ rationes ſunt ad ipſum plures Rationale āt eſt hoc ꝓblema ad qđ rationes ſunt ſpiſſe ⁊ bone Ergo ad aliquid q̄dem dictū ꝓpriū ex his q̄ ſunt de accidēte locꝭ ꝑſpiciendū ſi huic q̄dem accidit. illi vero nō accidet. de his aūt que ſemꝑ ⁊ q̄ per ſe poſt hoc cōſiderandum eſt.

[P]rimū q̄dem ſi nō bn̄ aſſignatū ꝓpriū eſt aut bene. eius aūt qđ eſt non bn̄ aut bene vnum q̄dem ſi non ꝑ notiora aut ꝑ notiora poſitum eſt. ergo deſtruenti q̄dem ſi non per notiora Eius aūt qđ non eſt ꝑ notiora eſt hoc q̄dem ſi ōnino ignotius poſitū eſt ꝓpriū qđ aſſignatum ē illo cuius ꝓprium dixerit. non erit em̄ bene poſitū ꝓpriū Nā ꝓpter noticiā ꝓpriū facimus nā diſcēdi cā ⁊ ꝓpriū ⁊ definitōnes facimus per noticiā. ergo reddendū eſt. ſic em̄ erit cognoſcere ſufficienter magis. vt q̄ꝛ q̄ ponit ignis ꝓpriū eſſe ſimillimū aīe ignotiore q̄ꝫ ignis vtiꝛ aīa. magis em̄ ſcimus ꝙ eſt ignis q̄ꝫ anima non erit bene poſitum ſimillimū anime. Aliud aūt eſt ſi non notius eſt h̄ huic ineſſe. oportet enim nō ſolū notius eſſe re. ſed ⁊ huic ineſſe no

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL.ES

tius eſſe. nā ꝗ non ſcit ſi huic ineſt. neqꝫ ſi illi ſoli
ineſt ꝯgnoſcit. q̄re q̄libet hoꝝ accidēte obſcurū
ſi ꝓpriū. vt qꝛ nō ponit ignis ꝓpꝛium in ꝗ ꝑmo ē
aīa eſſe nata ignotiore vtit̄ q̄ʒ ſit ignis hoc q̄deʒ
qđ eſt ſi in hoc ineſt aīa et ſi ꝑmo inē non bñ erit
poſitū ꝓpriū ignis in ꝗ ꝑmo aīa nata eſt eē Cō
ſtruēti āt ſi ꝑ notiora poſitū ē ꝓpriū. et ſi ꝑ notio
ra ſm vtrūqꝫ modū. erit eñ bñ ſm hoc poſitū ꝓ
prīū. nā affirmatiuoꝝ locoꝝ de eo qđ bñ. alij q̄
dē ſm hoc ſolū. alij āt ſimplr̄ demōſtrabūt qm̄
bñ vt qꝛ ꝗ dixit aīalis ꝓpriū ſenſuʒ habere ꝑ no/
tiora ⁊ notius aſſignauit ꝓpꝛium ſm vtrūqꝫ mo/
dū erit bñ aſſignatū ſm ħ aīalis ꝓpꝛiuʒ ſenſū ha/
bere Deſtruēti deinde ſi qđ nominū qđ in ꝓpꝛo
fuit aſſignatū mlt̄iplr̄ dicitur vel etiā tota oratio
plura ſignificat. nō eñ erit bñ poſitū ꝓpꝛiuʒ. vt q̄
niam ſentire mlt̄a ſignificat. vnuʒ q̄dem ſenſuʒ
habere. alteꝝ aūt ſenſu vti non erit aīalis ꝓpriū
bñ poſitū qđ natū ſit ſentire. ꝓpter ħ aūt nō vtē
dū eſt noīe qđ multiplicit̄ dicit̄. neqꝫ orōne que
plura ſignificat qm̄ qđ multiplicit̄ dr̄ obſcurū fa
cit qđ dictū eſt dubitāte eo ꝗ debet argumētari
vtꝝ forte dicit eoꝝ ꝗ multipliciter dicūt̄. nā ꝓpꝛū
diſcēdi gratia aſſignatur Amplꝰ aūt ad ħ neceſ
ſariū icrepationē aliquā fieri ſic aſſignātibꝫ ꝓpꝛi
um qñ idiſſonāteʒ quis faciat ſyllogiſmū de eo
qđ multipliciter dr̄ Aſtruēti aūt ſi nō plura ſig/
nificet: neqꝫ nominū q̄deʒ neqꝫ tota orō. erit eñ
ſm ħ bñ poſitum ꝓpꝛū vt qꝛ neqꝫ corpꝰ plura ſig
nificat neqꝫ mobiliſſimū in ſuperioreʒ locū. ne/
qꝫ totū qđ ex his ꝯpoſitū eſt erit bene poſitum
ſm ħ ignis ꝓpꝛiuʒ corpꝰ mobiliſſimū i ſuperiorē
locū Deīn deſtruēti q̄dem ſi multiplicit̄ dr̄ illud
cui ꝓpꝛium aſſignat̄ nō detminetur aūt cuꝰ eoꝝ
ꝓpꝛiuʒ ponat̄ non eñ bñ erit aſſignatū ꝓpriū ob
quas aūt cauſas nō dubiū ē ex his q̄ ꝑus dicta
ſunt. nā eadē accidere neceſſariū eſt. vt qm̄ ſcire
hec plura ſignificat. vnū eñ ſciam habere ipſuʒ
alteꝝ aūt ſciā vti idem. aliud vero ſciam eſſe eiꝰ
aliud aūt ſciā vti eius nō erit eiꝰ qđ ē ſcire ħ bñ
aſſignatū ꝓpꝛium vllū nō determinato cuiꝰ poni
tur hoꝝ ꝓpꝛium. Aſtruēti vero ſi nō dr̄ multipli
cit̄ ħ cuiꝰ ꝓpriū ponit̄ ſʒ ⁊ vnū ⁊ ſimplex. erit e/
nim bñ poſitū ſm ħ ꝓpꝛiuʒ: vt qm̄ hō ſimplex dr̄
erit bñ poſituʒ ſm ħ hoīs ꝓpꝛium aīal māſuetum
nat̄a. Deīn deſtruenti q̄deʒ ſi frequēter dictū eſt
idē i ꝓpꝛio. ſepe eñ latent ħ facientes ⁊ ꝓpꝛijs
queādmodū ⁊ i definitionibꝫ. nō erit aūt bñ po
ſitū ꝓpꝛium qđ ħ paſſuʒ eſt. ꝯtꝛbat eñ audienteʒ

qđ frequēt̄ dr̄ incertū. ꝗ neceſſariū ē fieri. ⁊ ad ħ
exercitari videt̄ Euenict aūt frequēt̄ dicere duo
bꝫ modis. vno q̄dē qñ noīauerit frequēt̄ idē ve/
lut ſi q̄s ꝓpꝛiū aſſignet ignis corpꝰ tenuiſſimū
corpꝛū. ħ ei frequēt̄ dixit corpꝰ. ſcđo āt ſi q̄s aſſi
gnet definitōnes ꝓ noībꝫ. velut ſi q̄s t̄re reddat
ꝓpriū ſubaʒ eē maxīe corpꝛm ſʒ naturā fert̄ in īfe
riorē locū Deīn aſſignat ꝓ corpꝛibꝫ ⁊ hmōi ſbſtā
tias. vnū eñ ⁊ idē ē corpꝰ ⁊ hmōi ſbſtātia. erit
ꝗ hmōi ſubſtātia frequēt̄ dicta. q̄re neutꝝ hoꝝ
erit bñ poſitū ꝓpriū Aſtruenti vero ſi nullo vti
tur frequēter nomine eodē erit bñ ſm hoc aſſig/
natū ꝓpꝛium. vt qm̄ ꝗ dixerit hoīs ꝓpꝛiuʒ diſcipli
ne ſuſceptibile nō vſus ē frequēter eodē noīe erit
ſm ħ bñ aſſignatū ꝓpriū hoīs. Deīn deſtruēti
q̄dem ſi tale aliq̄d aſſignauit in ꝓpꝛo qꝛ oībꝫ inſit
inutile eñ erit qđ nō ſeꝑat ab aliq̄ Qđ aūt in ꝓ
prijs dicitur ſeꝑare oportet. velut ⁊ q̄ in definiti
onibꝫ nō eñ erit bñ poſitū ꝓpꝛiuʒ vt qm̄ ꝗ poſuit
ſciē ꝓpriū opinionē irreprobabilē ſb rōne vnuʒ
exiſtent tali aliq̄ vſus ē i ꝓpꝛo vno qđ oībꝫ ieſt
nō erit bñ poſitū ſm ħ ꝓpꝛiuʒ ſciē Aſtruenti āt
ſi nullo vſus ē ꝯmuniū. ſʒ ab aliq̄ ſeꝑet erit bene
poſitum ſm ħ propꝛiū. vt qm̄ ꝗ dixit aīal ꝓpꝛi
um aīam habere nullo vſus ē cōi. erit ſm ħ bñ
poſitū propꝛiū aīalis aīal habere Deīn deſtruē/
ti q̄deʒ ſi plura propꝛia aſſignet eiſdē nō detmi/
nās qm̄ plura ponit. nō eñ bñ erit poſitū ꝓpꝛi
um Nā queādmodū nihil in definitionibꝫ opꝫ
ꝑter eā q̄ indicat ſubſtātiaʒ orōni adiacere aliq̄d
plus ſic nec in propꝛijs ꝑter eā q̄ facit ꝓpꝛium
qđ dictū ē nihil vl̄ coaſſignādū ꝯſiderādū ē orō
ni Inutile eñ fit hmōi. vt qm̄ ꝗ dixit ꝓpriū ig/
nis corpꝰ tenuiſſimū ⁊ leuiſſimū plura aſſigna
uit propꝛia vtrūqꝫ eñ de ſolo igne veꝝ ē dicere
nō erit bñ poſitū ignis corpus ſubtiliſſimū ⁊ le
uiſſimū Aſtruēti vero ſi nō plura eiuſdē ꝓpꝛia
aſſignauit ſʒ vnū. erit eñ ſm ħ bñ poſitū ꝓpriū
vt qm̄ ꝗ dixit humidi propꝛiuʒ corpꝰ qđ in oēm
figurā inducit̄ vnū aſſignauit propꝛiū. ſed nō
plura erit ſm ħ humidi bñ poſitum propꝛiū

Einde deſtruenti q̄dem ſi eodem vſus eſt
cꝰ propꝛiū aſſignauit aut aliq̄ eoꝝ q̄ ſīt eꝰ
non erit eñ bene poſitum propꝛiū. Nā diſcēdi
cauſa aſſignat̄ propꝛiū ergo idem q̄dē eidē ſimi
liter ignotum eſt Quod aūt eſt alicuiꝰ eoꝝ q̄ ſīt
eius poſteriꝰ non ꝗ notius. quare non fit pro/
ter ħ magꝭ aliq̄d diſcere vt qm̄ ꝗ dixit aīal ꝓpꝛi
uʒ ſubaʒ cꝰ ſpēs hō ē. aliq̄ vſus ē eoꝝ q̄ ſīt aīalis

non erit bene poſitum propꝛiū. Aſtruēti aūt ſi
neqꝫ eodē neqꝫ q̄ ſunt eius aliquo vtitur erit eñ
ſm ħ bñ poſitū ꝓpꝛiū. vt qm̄ ꝗ poſuit aīalis ꝓpꝛi
um ex aīa ⁊ corpꝛe ꝯpoſitum eſſe. neqꝫ eodē neqꝫ
eoꝝ q̄ ſunt eiꝰ aliq̄ vſus eſt erit bñ ſm ħ aſſigna/
tum aīalis ꝓpꝛium. eodē aūt modo ⁊ in alijs ꝯſi/
derandū ē q̄ non faciūt notitiā. Deſtruēti q̄deʒ
ſi aliq̄ vſus eſt. aut oppoſito aut oīno ſil̄ natura
aut poſteriore aliq̄. nō eñ erit bñ poſitū ꝓpꝛiū.
nā oppoſitū ſil̄ natura Qđ āt ſil̄ eſt natura ⁊ po
ſteriꝰ nō faciet notius. vt qm̄ ꝗ dixit boni ꝓpꝛiū
qđ malo maxime opponitur oppoſito vſus eſt
boni. nō erit eñ bene aſſignatum ꝓpꝛiuʒ boni.
Aſtruenti auteʒ ſi nullo vſus eſt neqꝫ oppoſito
neqꝫ oīno ſil̄ natura: neqꝫ poſteriore erit ſm ħ
bene poſituʒ propꝛiū. vt qm̄ ꝗ poſuit diſcipline
propꝛium opinioni maxime facientem fidē nul
lo vſus eſt oppoſito. neqꝫ omnino ſimul natura
neqꝫ poſteriore erit bene ſcđm hoc poſitum di
ſcipline propꝛium: Deinde deſtruenti quidem
ſi qđ non ſꝑ ſequitur propꝛium aſſignauit. ſed
hoc qđ qñqꝫ fit non ꝓpꝛiū. non erit bñ ꝓlatū ꝓ/
priū. nā neqꝫ in quo ꝯꝑhēdimꝰ ineſſe idem de
hoc ⁊ nomen ex neceſſitate veꝝ erit. neqꝫ in q̄ nō
ꝯꝑhenditur ineſſe nomen. ⁊ de ħ ex neceſſitate
nō dicet̄ idē. q̄re nō erit bñ poſituʒ ꝓpꝛiuʒ Am
plius aūt ad ħ neqꝫ qñ aſſignauit ꝓpꝛiū. nō erit
manifeſtum ſi ineſt ſumere. ſiq̄dem hmōi eſt vt
amittere ſic. nō ꝗ erit ꝓpꝛiū prolatum. vt quoni
am ꝗ poſuit animal̄ ꝓpꝛiū moueri. qñqꝫ et ſtare
tale aſſignauit ꝓpꝛiū qđ nō ſit qñqꝫ ꝓpꝛium. nō
bene erit poſitum ꝓpꝛiū. Aſtruenti aūt ſi qđ ex
nccītate ſꝑ eſt ꝓpꝛiū aſſignauit. erit bñ poſitum
ſm ħ propꝛiū. vt qm̄ ꝗ poſuit virtutꝭ propꝛium
qđ hñtem faciat ſtudioſum qđ ſemꝑ ſequit̄ pro
pꝛiuʒ aſſignauit. erit ſm hoc bene aſſignatū vir
tutis propꝛiū. Deinde deſtruenti q̄dē ſi qđ nūc
ꝓpꝛiū eſt aſſignās nō determinauit qm̄ nūc pro
pꝛiū aſſignauit. nō eñ erit bñ poſitū ꝓpꝛiū aſſi
gnatū. Primū q̄dem qm̄ qđ extra morē fit oēm
ſemꝑ determinatione indiget. ſolēt aūt plerūqꝫ
oēs qđ ſꝑ ſeq̄t̄ propꝛium aſſignare Scđo aūt
obſcurꝰ ē ꝗ nō detminauit ſi qđ nūc eſt ꝓpꝛiuʒ
voluerit ponere. nō ꝗ dāda eſt increpatōis oc/
caſio. vt qm̄ ꝗ poſuit alicuiꝰ hoīs propꝛiū ſede
re cū aliq̄ hoīe. qđ nūc ꝓpꝛiū ē poſuit. nō erit bñ
propꝛiū aſſignatū ſi nō detminās dixit qm̄ nūc
propꝛiū Aſtruēti aūt ſi nūc propꝛiū aſſignās de
terminādo poſuit. qm̄ nūc ꝓpꝛiuʒ poſuit. erit eñ

ſm ħ bñ poſitū propꝛiū. vt qm̄ ꝗ dixit hoīs pro
pꝛiū ābulare nō ſegregās poſuit ħ erit bñ poſi/
tū ꝓpꝛium Deīn deſtruēti q̄dē ſi tale aſſignauit
ꝓpꝛium qđ manifeſtū nō ē alit̄ ineē q̄ʒ ſenſu. nō
eñ erit bñ poſitū propꝛiū. nā oē ſenſibile ex ſen
ſu factū icertū fit Dubiū eñ ē ſi adhuc inē eo qđ
ſenſu ſolo ꝯgnoſcit̄. erit āt veꝝ ħ in his q̄ nō ex
nccītate ſꝑ ꝯſeq̄t̄. vt qm̄ ꝗ poſuit ſolis propꝛiuʒ
aſtrum qđ fert̄ ſuꝑ t̄rā luciduſſimū tali aliq̄ vſus
ē ꝓpꝛo ſcʒ ſuꝑ t̄ram ferri qđ ſenſu ꝯgnoſcat̄ nō
erit bñ ſolis aſſignatū propꝛiū Ignotū eñ erit
cū occiderit ſol ſi adhuc ferat̄ ſuꝑ t̄rā. eo qꝛ nos
tūc amiſimꝰ ſenſum Aſtruenti vero ſi tale aſſig
nauit propꝛiuʒ qđ non ſenſu ē manifeſtū. aut cū
ſit ſenſibile ex nccītate ineſſe palā ē erit ſm ħ bñ
poſitū propꝛiū. vt qm̄ ꝗ poſuit ſuꝑficiei propꝛiū
qđ ꝑmū coloratū eſt ſenſibile q̄dē aliq̄ colorari.
vſus ē tali āt qđ manifeſtū eſt ineſſe ſꝑ erit ſm ħ
bñ aſſignatuʒ ſuꝑficiei propꝛiū. Deīn deſtruēti
q̄dē ſi definitionē vt propꝛiū aſſignauit. nō eñ
opꝫ indicare q̄d eſt eē propꝛiū. vt qm̄ ꝗ dixit ho
minis propꝛiū aīal greſſibile bipes. q̄d ē eē aſſi/
gnās aſſignauit hoīs propꝛiū. nō ergo bñ aſſig
natū ē hoīs propꝛiū Aſtruenti āt ſi qđ ꝯuerſim
ꝑdicat̄ q̄d aſſignauit propꝛiū nō indicās aut q̄d
ē eē. erit eñ ſm hoc bñ aſſignatū ꝓpꝛiū. vt qm̄
ꝗ poſuit hoīs ꝓpꝛiū aīal māſuetū natura qđ cō
uerſim q̄dē ꝑdicat̄ aſſignauit hoīs ꝓpꝛiū. nō āt
q̄d ē eē ſcđās erit ſm ħ bñ aſſignatū hoīs ꝓpꝛiuʒ
Deīn deſtruenti q̄dē ſi nō inq̄t ē ponēs aſſigna
uit ꝓpꝛiū: opꝫ eñ in ꝓpꝛijs queādmodū in de
finitōibꝫ ꝓpꝛiū aſſignare genꝰ. deīn iā ſic adde/
re reliq̄ ⁊ ſeparare. q̄re qđ nō ħ mō poſitū ē pro
pꝛiū nō erit bñ aſſignatū. vt qm̄ ꝗ dixit aīalis ꝓ
pꝛiū aīam hr̄e nō poſuit inq̄t ē eē aīal nō erit bñ
poſitū ꝓpꝛiū aīalis. aſtruenti vo ſi q̄dē ē inq̄t po
nens cuiꝰ ē ꝓpꝛiū aſſignauit et reliq̄ addat erit
ſm ħ bñ aſſignatū ꝓpꝛiū. vt qm̄ ꝗ dixit ꝓpꝛiuʒ
hoīs aīal diſciplīe ſuſceptibile inq̄t ē ponēs aſſi/
gnauit propꝛiū hoīs erit ſm ħ bñ poſitū ꝓpꝛiū
hoīs. vtꝝ ꝗ bñ aut nō bñ aſſignet̄ ꝓpꝛiuʒ ꝑ hoc
ꝑſpiciendū Vtꝝ ꝗ ꝓpꝛiuʒ ē oīno qđ iā dictū ē
aut nō ꝓpꝛiuʒ ex his ꝯſiderandū. nā loci q̄ ſim/
pliciter ꝯſtituunt ꝓpꝛiuʒ qm̄ bñ poſituʒ ē. idē
erit his q̄ ꝓpꝛiuʒ oīno faciunt in illis ꝗ dicunt̄.
ꝑmū ꝗ deſtruentē q̄dē inſpicere in vnūqđqꝫ cu
ius ꝓpꝛium aſſignauit. aut ſi nulli ineſt. aut ſi
nō ſm ħ veꝝ ē. aut ſi nō ē ꝓpꝛium cuiuſqꝫ eoꝝ
ſm illud cuiꝰ propꝛium aſſignauit. non eñ erit

ꝓpriū qꝺ poſitū ē eſſe propriū. vt qm̄ de geo/
metra veꝝ eſſe infallibilez nō ē ſub rōne. fallitur
em̄ geometra in falſo deſcribēdo. non erit h̄ ſciē
tis propriuz nō falli ſub rōne. Aſtruenti āt ſi dr̄
oi veꝝ ē ⁊ de hoc veꝝ erit. erit em̄ propꝛiuz qꝺ po
ſitum ē eſſe propriuz. vt qm̄ aial diſcipline ꝑcep
tibile de ōni hoie veꝝ ē. ⁊ in eo ꝙ hō erit hois
ppriū aial diſcipline ſuſceptibile Eſt aūt hic lo/
cus deſtruenti qdē ſi non de q̄ ⁊ nomen ⁊ ratio
veꝝ ē ⁊ ſi non de q̄ ratio ⁊ nomē. Cōſtruēti āt ſi
de q̄ nomen ⁊ rō p̄dicaꝛ. aut ſi de q̄ rō ⁊ nomē p̄
dicaꝛ Deiñ deſtruētem qdē ſi non de q̄ rō ⁊ no
men. aut ſi non de q̄ nomē ⁊ rō. nō em̄ erit ppri
um qꝺ poſitū ē eē ppriū. vt qm̄ aial qdē diſcipli
ne ꝑceptibile. veꝝ ē de eo. hō āt n̄ p̄dicaꝛ de deo
nō erit hois ppriū aial diſcipline ꝑceptibile A/
ſtruenti aūt ſi de quo rō ⁊ nomē p̄dicaꝛ ⁊ ſi de q̄
nomen ⁊ rō: erit em̄ propꝛiuz qꝺ poſitū eſt nō eē p
priū vt qm̄ de q̄ habere aiam aial veꝝ eſt ⁊ de q̄
aial aiam habere erit animā habere animal pro
priū Deiñ deſtruētem qdem ſi ſubiectū pprium
aſſignauit eius qꝺ in ſubiecto dicit non erit p/
priū qꝺ poſitū ē eſſe ppriū. vt qm̄ q̄ aſſignauit p
priū ſubtiliſſimi corꝑis ignem ſubiectū aſſigna/
uit ppriū non erit ignis ppriū ſubtiliſſimū cor/
poris. ꝑpter h̄ aūt non erit ſubiectum ei9 qꝺ in
ſubiecto dr̄ ppriū eo ꝙ idem erit pluriū ⁊ diffe/
rentium ſpecie propriū. nā eidē plura quedā dif
ferentie ſpē inſunt de ſolo dicta. quoꝝ omnium
erit ppriuz qꝺ ſubiectū ē ſi qs ſic ponat ppriū A
ſtruentem vero ſi qꝺ in ſubiecto eſt aſſignauit p
priū ſubiecti. erit em̄ ppriū qꝺ poſitū eſt nō eſſe
ppriū Si qꝺ de ſolo p̄dicaꝛ qꝺ dictū ē eſſe ppri
um. vt qm̄ q̄ dixit terre pprium corpus grauiſ/
ſimuz in ſua ſpecie ſubiecti aſſignauit ppriū qꝺ
de ſola dicitur re ſiue terra. ⁊ vt ppriū p̄dicatur
erit terre ppriū recte poſitū Deiñ deſtruentē q̄/
dem ſi ſꝫm ꝑticipationē aſſignauit ppriū. nō em̄
erit ppriū qꝺ poſitum eſt eſſe ppriuz. nā qꝺ ſꝫm
ꝑticipationem ineſt ad quid eſt eſſe ꝯducit. erit
em̄ hmōi differentia q̄dam de aliqua ſpecie di/
cta. vt qm̄ q̄ dixit hois pprium greſſibile bipes
ſꝫm ꝑticipationem aſſignauit ppriū non erit ho
minis ꝓpꝛium greſſibile bipes Aſtruentē autem
ſi non ſꝫm ꝑticipationem aſſignauit propꝛiuz nec
qꝺ eſt eſſe ſignificans conuerſim predicata re.
Erit enim proprium quod poſitum eſt non eſſe
proprium. vt quoniam qui poſuit animal pro/
prium quod natum eſt ſentire. neq̧ ſꝫm partici
pationem aſſignauit proprium. neq̧ quid eſt
eē ſignificans conuerſim re predicata erit ani/
malis proprium quod poſitum non eſt eſſe pro
prium quod ſentire natum eſt. Deinde de/
ſtruentem quidem non contingit ſimul ineſſe
proprium: ſed poſterius vel prius. quoniam
nomen cuius eſt non enim erit proprium quod
poſitum eſt eſſe proprium. vel nec quandoq̧ vl'
nec ſemꝑ vt quoniaz contingit ⁊ prius alicui in/
eſſe ⁊ poſterius ambulare per forum q̧ homi/
nem non erit ambulare per forum hominis p/
prium. vel nec quandoq̧ vel nec ſemꝑ Aſtruen
tem ſi ſimul ex neceſſitate ſemper ineſt. quādoq̧
neq̧ definitio neq̧ differētia ſit. erit em̄ propri
um quod poſitū ē non eſſe propꝛium. vt quoni/
am animal diſcipline ſuſceptibile eſt ppriuz ho
minis ⁊ ſimul. ⁊ ex neceſſitate ſemꝑ ineſt homi/
ni. cum nec differentia ſit neq̧ terminus erit a/
nimal ſuſceptibile diſcipline pprium hominis

Deinde deſtruentem quidem ſi eorundez in
eo ꝙ eadem ſunt non eſt idem pprium. non em̄
erit quod poſitum eſt ꝓpꝛium vt quoniam non ē
pprium aſſequendi videri quibuſdam bonum
neq̧ eligēdi erit ꝓpꝛiuz videri q̄buſdā bonū. idez
em̄ aſſequēdū ⁊ eligēdū Aſtruentē ſi eiuſdē i eo
qꝺ ē idē. idē ē ppriū erit em̄ ppriū qꝺ poſitū ē n̄
eē ꝓpꝛiuz. vt qm̄ hois i eo ꝙ hō dr̄ ppriū aiaz ha
bere tripliciter ⁊ mortal' in eo ꝙ mortal' eſt erit p
priū tripliciter aiam hr̄e. vtilis āt loc9 ē iſte ⁊ in
accidēte. nā eiſdez in eo ꝙ eadez ſt̄. eadē opꝫ in/
eſſe ⁊ nō ineē Deiñ deſtruentē qdē ſi eoꝝ que
eadē ſunt ſpē. nō idē ſꝑ ſpē propꝛiuz ē. neq̧ em̄ ei9
qꝺ dictū ē erit propꝛium qꝺ poſitū ē eē propꝛium
vt qm̄ idē ē ſpē hō ⁊ equus nō ſꝑ āt equi ē pro/
priū ſtare in ſeipō. nec hois erit ſꝑ propꝛium mo
uere in ſeipō. idē em̄ ē ſpē mouere et ſtare i ſe. eo
ꝙ aial ē vtrūq̧ eoꝝ ſꝫm ꝙ accidit. Aſtruentē āt
ſi eorū q̄ eadē ſunt ſpecie idem ſpecie ſemꝑ pro/
prium. Erit enim proprium quod poſitum eſt
non ᷑e proprium. vt quoniam hominis pro/
prium eſt eſſe greſſibile bipes ⁊ auis erit propri
um eſſe volatile bipes. Utrumq̧ enim horum
eſt idem ſpecie in eo quod hoc quidem. vt ſub
eodem genere ſunt ſpecies. cum ſit ſub animali
ille autem vt generis differentie animalis. Hic
autem locus falſus eſt quo modo alterum eorū
quidem que dicuntur vni alicui ineſt ſoli ſpeciei
alterum vero in pluribus. velut greſſibile qua/
drupes.

Quoniā aūt idem ⁊ diuerſum multipl'r dici
tur labor eſt ſophiſtice ſumēti vnius aſſignare
et alicui9 ſolius ppriū. nā q̄d ineſt alicui cui ac
cidit aliq̄d ⁊ accn̄ti inerit ſumpto cū eo cui acci
dit. vt q̄d ineſt hōi ⁊ albo hōi inerit in eo ꝙ ē al
bus hō ⁊ q̄d albo hōi ineſt. inerit ⁊ hōi. Accu/
ſabit aūt aliq̄s hmōi ppria ꝙ ſubiectū eſt aliud
ſꝫm ſe faciens. aliud autē cū accn̄te vt aliud qui/
dem hoiem eſſe dicet aliud vero albū hominez

Amplius autē diuerſum faciens habituz et
quod ſꝫm habitū dr̄: nā quod habitui inē ⁊ ei q̄d
ſꝫm habitum inerit dr̄. ⁊ q̄d ei q̄d ſꝫm habituz di
citur ineſt ⁊ habitui inerit. vt qm̄ ſciēs ſꝫm ſcien
tiam dr̄ diſponi erit ſcientie pprium irreproba
bile ſub rōe: nam ſciens irreprobabilis erit ſub
rōne. Cōſtruenti autē dicendū quoniā nō eſt
diuerſum vel idem ſimpl'r cui accidit et accidēs
cum eo cui accidit ſumptū. ſed aliud dicit eo ꝙ
diuerſum ſit eis eſſe. non em̄ idē eſt homini ho
minē eſſe ⁊ albo hōi eſſe album hoiem Am/
plius autē conſiderandū ei qui ꝑpter caſus di/
cit eo ꝙ neq̧ ſciens irreprobabile ſed improba
bilis ſub rōne ſed irreprobabilis ſub rōne. neq̧
ſciētia irreprobabilis ſub rōne. nam ei q̄ omni/
no inſtat omino eſt aduerſandū Deinde de/
ſtruentē qdem ſi q̄d naturaliter ineſt volēs aſſi
gnare hoc mō ponit ſꝫm locutōem. vt qꝺ ſemꝑ
ineſt ſignificet. videbiꝛ em̄ mori quod poſitum
eſt eſſe pprium. vt quoniā q̄ dixit homis ppriū
bipes velut qdem quod naturaliter eſt aſſigna
re. ſignificat aūt ſꝫm locutōem quod eſt ſemꝑ in
eſt nō erit homis pprium bipes. nō em̄ omnis
homo eſt duos pedes habēs. Cōſtruentē autē
ſi vult qꝺ naturaliter ineſt ppriuz. aſſignare ⁊ lo
cutionē hoc mō ſignificat Non em̄ mouebitur
ſꝫm hoc pprium. vt quoniā qui homis aſſigna/
uit pprium aial diſcipline ſuſceptibile vult qui
dem locutōe ſignificare qꝺ naturaliter ineſt nō
mouebiꝛ ſꝫm hoc pprium. quoniā non eſt hois
pprium animal diſcipline ſuſceptibile Am/
plius q̄cunq̧ dicunꝛ vt ſꝫm aliud aliquid prius
aut vt ꝓꝰ ipm opera eſt aſſignare taliū ppriuz
Nam ſi eius qꝺ eſt ſꝫm aliud ppriū aſſignauerit
et de ꝓori verū erit. Si aūt ꝓoris poſuerit et de
eo q̄d ē ſꝫm aliud p̄dicabitur. vt ſi qs ſupꝰficiei p
prium aſſignet coloratū eſſe et qꝺ de corꝑe veꝝ
erit coloratū eſſe. Si aūt de corꝑe ⁊ de ſupꝰficie
p̄dicabiꝛ. q̄re nō de q̄ rō ⁊ nomē verū erit. Ac
cidet aūt in q̄buſdam pprijs plurimūq̧ fieri ali
quod peccatū eo ꝙ nō determineꝛ quō ⁊ quorū
ponūt ppriū. om̄es em̄ conāꝛ aſſignare ppriuz
aut q̄d naturaliter ineſt. vt hois bipes. aut q̄d
nunc nō ineſt. vt hois alicuius quattuor digi/
tos habere. aut ſpē velut ignis ſubtiliſſimū. aut
ſimpl'r velut aial viuere. Aut ſꝫm aliud velut
aie prudēs. aut vt ꝓꝰ velut rōnabilis prudēs.
aut in eo ꝙ hꝫ vt ſciētis irreprobabile ſub rōne
Nihil em̄ aliud q̧ habere aliq̄d erit irreproba/
bile ſub rōne. aut in eo quod habeaꝛ vt ſcie irre
probabile ſub rōne. aut in eo q̄d ꝑticipaꝛ vt ani
mal ſentire: ſentit em̄ ⁊ aliud qd vt hō. ſed ꝑtici/
pans iā hoc ſentit. aut in eo ꝙ ꝑticipat vt alicu
ius aialis viuere. ergo q̄ nō addit qdem natura
liter peccat eo ꝙ ꝯtingit q̄d naturaliter ineſt nō
ineſſe illi cui naturaliter ineſt velut hois duos
pedes habere. Qui vero nō determiat qm̄ nūc
hoc qꝺ ineſt aſſignat qm̄ nō erit hmōi q̄le nunc
eſt illud velut q̄ttuor digitos homiem habere.
Qui aūt nō indicat qm̄ vt ꝓꝰ. aut vt ſꝫm aliud
ponit qm̄ nō de quo rō ⁊ nomē veruz erit velut
colorari ſiue ſupꝰficiei ſiue corꝑis aſſignauerit p
priuz. Qui vero nō p̄dicit ſꝫm qd. aut i eo qꝺ eſt
habere. aut in eo qꝺ eſt haberi ppriū aſſignaue
rit: eo ꝙ nō eſt ppriū q̄d aſſignatū eſt. inerit em̄
ſi in eo qꝺ habeꝛ aſſignauerit ppriū ⁊ habēti. ſi
aūt habēti et ei qꝺ habetur velut irreprobabile
ſub rōne ſcie vel ſciētis poſitū pprium. Qui ve
ro non ꝓſignificat in eo qꝺ ꝑticipat vel ꝑticipaꝛ
eo ꝙ in alijs qbuſdam inerit pprium. Si in eo
quidem quod ꝑticipatur aſſignauerit ꝑticipan
tibus inerit. Si vero in eo qꝺ participat his q̄
participantur velut ſi alicuius animalis viue/
re poſuit viuere pprium. Qui autē non diuidit
ſpecie quoniā vni ſoli eorum inerit que ſub hoc
ſunt cuius pprium ponit. Nam ſꝫm ſuperabun
dantiā vni ſoli inerit. vt ignis leuiſſimū Ali/
quotiēs autem ⁊ ſpecie addens peccat. oꝑtebit
em̄ vnā ſpēm eſſe eoꝝ que dicunꝛ quādo ſpecie
addiderit. hoc aūt in qbuſdā non accidit vt nec
in igne. Nō em̄ eſt vna ſpēs ignis. diuerſuz em̄
eſt carbo ⁊ flamma ⁊ lux ſpecie. vnūquodq̧ aūt
hoꝝ ignis. ꝑpter hoc aūt non oꝑꝫ qn̄ ſpecie ad
ditur diuerſaz eſſe ſpēm eius quod dr̄. Quoniā
alijs qdem magis alijs aūt minus inerit qꝺ di
ctum eſt ppriū. velut in igne ſubtiliſſimū. ſubti
lior eſt lux carbone ⁊ flāma. hec aūt nō oꝑꝫ fie/
ri niſi tūc qn̄ ⁊ nomē magis p̄dicaꝛ de q̄ rō ma/
gis eſt. Si autē nō erit de q̄ rō magis ⁊ nomen

VNIVERSIDAD
DE SALAMANCA
GREDOS

magis. Amplius āt ad hoc idē eē accidit ꝓpriū
eius qđ ſimplr̄ ⁊ eius qđ maxīe eſt in eo ꝙ ſim/
pliciter eſt tale velut in igne ſe hʒ ſubtiliſſimuʒ.
nā ⁊ ſimplr̄ ⁊ ignis ⁊ lucis erit hmōi ꝓpriū. ſub
tiliſſima eñ ē lux. Alio igit̄ ſic aſſignāte ꝓpriū
conandū eſt ſic eidē. aut nō dāda hec inſtantia
ſed ſtatim ponēti ꝓpriū determinādū ē quō po
nit ꝓpriū. Deiñ deſtruēte q̄dē ſi idē eiuſdē po
ſuit ꝓpriū. nō eñ erit ꝓpriū q̄d poſitū eſt eē pro/
priū. Nā idē eidē oīe eē indicat. Qđ aūt eē in/
dicat nō ꝓpriū ſʒ definitiue eſt. vt qm̄ qui dixit
honeſti ꝓpriū decens idē eiuſdē ꝓpriū aſſigna/
uit. idē eñ eſt honeſtū ⁊ decēs nō erit decēs ho
neſti ꝓpriū. Cōſtruente aūt ſi nō eiuſdē ꝓpriū
aſſignauit ꝯuerſum āt p̄dicatuʒ poſuit. erit eñ
ꝓpriū q̄d poſitū eſt nō eſſe ꝓpriū vt qm̄ q̄ poſuit
aīal ꝓpriū ſubā aīata nō idē eiuſdē ꝓpriū aſſig/
nauit. ꝯuerſim aūt p̄dicat̄ poſitū aſſignauit erit
aīal ꝓpriū ſubā aīmata. Deiñ de his q̄ ſimiliuʒ
ꝑtiū ſunt ꝯſiderandū eſt. Deſtruēti q̄deʒ ſi q̄d
totius eſt ꝓpriū nō veꝝ eſt de ꝑte aut ꝑ ꝑtes nō
dr̄ de vniuerſo. nō eñ erit ꝓpūm q̄d poſituʒ eſt
eſſe ꝓpūm. Accidit eñ in aliq̄bus hoc fieri. aſ
ſignabit aūt aliq̄s in his q̄ ſimiliū ꝑtiū ſunt pro
priū aliquotiēs q̄dem vniuerſum intuēs. Aliq̄/
tiens aūt in his id qđ ꝑticulariter dr̄ ipē ſeipſuʒ
intelligens. ⁊ iō magis increpādus. erit eñ neu
trum recte aſſignatū vt in vniuerſo q̄dem q̄ di/
xit maris propūm plurimā aquā ſalſam ſimilis
ꝑtis quod cuiuſdā poſuit propūm. tale aūt aſſi
gnauit quod nō verū eſt de ꝑte. Si eñ erit q̄d/
dam mare plurima aqua ſalſa non ergo erit ma
ris propūm plurima aqua ſalſa. In ꝑte autē vt
qm̄ poſuit aeris ꝓprium ſpirabile ſimilis q̄deʒ
ꝑtis alicuius dixit ꝓprium. tale autē aſſignauit
quod de aliquo aere verū eſt. de vniuerſo auteʒ
non dr̄. non eñ erit vniuerſus ſpirabilis nō erit
aeris ꝓprium ſpirabile: Aſtruenti aūt ſi verum
eſt de vnoquoq̄ʒ ſimiliū partiū quod eſt ꝓpriuʒ
eoꝝ ſm̄ vniuerſum. erit eñ ꝓprium q̄d poſituʒ
eſt nō eſſe ꝓprium. vt qm̄ verū eſt de omni ter/
ra deorſum ferri ſm̄ naturā eſt aūt hoc ꝓpriuʒ ⁊
alicuiꝰ terre ſm̄ vniuerſum. nā ſm̄ terrā erit ter
re ꝓprium deorſum ferri ſm̄ naturam

Einde ex oppoſitis conſiderandū p̄mum
quidē ex cōtrarijs deſtruenti q̄dem ſi con
trarij nō eſt cōtrariū ꝓprium: neq̄ʒ eñ cōtrariū
erit ꝯtrarij propriū. vt qm̄ ꝯtrariū eſt iuſticia q̄/
dem iniuſticie optimū aūt peſſimo nō eſt auteʒ
iuſticie propūm optimū nō erit iniuſticie ꝓpriū
peſſimū. Aſtruenti vero ſi cōtrariū cōtrarij pro
priū eſt ⁊ contrariū ꝯtrarij ꝓprium erit. vt quo/
niā contrariū eſt bono q̄dem malū. eligendo āt
fugiendū. Eſt aūt boni ꝓpriū eligendū erit ma
li ꝓpriū fugiendū. Scđo aūt ex his q̄ ad aliq̄d
ſunt deſtruenti q̄dem ſi hoc q̄d ad aliq̄d eiꝰ q̄d
eſt ad aliud non eſt ꝓpriū. neq̄ʒ eñ hoc qđ ad ali
q̄d eſt eius qđ eſt ad aliq̄d erit ꝓprium. vt qm̄ dr̄
duplū q̄dē ad dimidiū ſupans q̄dē ad ſupatum
nō eſt āt duplicis ꝓpriū ſupans nō erit dimidij
ſupatū. Aſtruēti āt ſi eiꝰ q̄d eſt ad aliq̄d hoc qđ
ad aliq̄d ē erit ꝓpriū et eiꝰ qđ ē ad aliq̄d. ad aliq̄d
erit ꝓpūʒ: vt qm̄ dr̄. duplū q̄dē ad dimidiū. duo
āt ad vnū. eſt āt duplicis ꝓpriū vt duo ad vnuʒ
id ē ita ſe hr̄e ad dimidiū vt duo hn̄t ſe ad vnuʒ
erit dimidij ꝓpriū ſe hr̄e ad duo. vt vnū ad duo
Tercio deſtruēti q̄dē ſi habitꝰ hoc qđ ſm̄ hitū
dr̄ nō eſt ꝓpriū. Neq̄ʒ eñ p̄uatōnis hoc qđ ſm̄
p̄uatōeʒ dr̄ erit ꝓpriū. ⁊ ſi p̄uatōis hoc q̄d ſm̄ p̄
uatōem dr̄ nō eſt ꝓpriū neq̄ʒ habitꝰ hoc qđ ſm̄
habitū dr̄ erit ꝓpriū vt qm̄ nō dr̄ ſurditatis pro
priū inſenſibilitatē eē neq̄ʒ auditꝰ erit ꝓpriū ſen
ſum eē. Cōſtruenti vero ſi q̄d ſm̄ habitū dr̄ eſſe
eſt habitꝰ ꝓpriū. nā ⁊ p̄uatōis hoc q̄d ſm̄ p̄ua/
tionē dr̄ erit ꝓpriū. ⁊ ſi p̄uatōis q̄d ſm̄ p̄uatōeʒ
dr̄ eſt ꝓpriū ⁊ habitꝰ hoc qđ ſm̄ habitū dr̄ erit
ꝓpriū: vt qm̄ viſus eſt ꝓpriū videre ſm̄ ꝙ ipſuʒ
habemꝰ viſum erit cecitatis propriū nō videre
ſm̄ ꝙ nō habemꝰ viſum apti nati aūt habere.

Deiñ ex dcōnibꝫ ⁊ negationibꝫ. p̄mū q̄dē ex
his q̄ p̄dicant̄: Eſt āt locus hic vtilis deſtruēti
tm̄ vt ſi affirmatio ⁊ q̄d ſm̄ affirmatōem dr̄ eiꝰ
eſſe ꝓpriū. Non eñ erit eiꝰ negatio neq̄ʒ qđ ſm̄
negatōeʒ dr̄ ꝓpriū. Si āt ſit negatio aut qđ ſm̄
negatōeʒ dr̄ eius ꝓpriū nō erit affirmatio. neq̄ʒ
q̄d ſm̄ affirmatōeʒ dr̄ ꝓpriū vt qm̄ aīalis ē pro/
priū aīatū nec erit aīalis ꝓpriū nō aīatū. Scđo
aūt ex p̄dicatis vel etiā nō p̄dicatis et de q̄bus
p̄dicat̄ vel nō p̄dicat̄. Deſtruēti q̄dē ſi affirma
tōis nō ē ꝓpriū. neq̄ʒ negatō negatōis erit ꝓpū
et ſi negatō negatōis nō eſt ꝓpriū. neq̄ʒ affirma
tio affirmatōnis erit propriū. vt qm̄ nō eſt pro
priū hoīs aīal neq̄ʒ nō hoīs erit propriū nō aīal
ſi āt nō hoīs videt̄ nō aīal. neq̄ʒ hoīs erit pro
priū aīal. Aſtruenti aūt ſi affirmatōis affirma/
tio ē propriū. nā ⁊ negatōis negatio erit ꝓpriuʒ
Si aūt negatōis negatio eſt ꝓpriuʒ. ⁊ affirma
tio affirmationis erit ꝓprium. vt quoniaʒ non

aīalis eſt propriū nō viuere erit aīalis propriuʒ
viuere. ⁊ ſi aīalis ꝓpriū viuere videt̄. et nō aīal'
ꝓpriū videbit̄ nō viuere. Tercio ex ipſis ſubiec
tis deſtruēti q̄dem ſi q̄dē aſſignatū ꝓpriū affir/
matōis eſt propūm nō eñ erit idē ⁊ negatōnis
ꝓprium. Si aūt negatōis eſt ꝓpriū qđ aſſigna
tū eſt nō erit affirmatōis propriuʒ. vt qm̄ aīalis
propūm eſt aīatū. nō aīalis nō erit ꝓpriū aīatū
Cōſtruenti vero ſi aſſignatū propūm nō eſt af/
firmatōis. ꝓpriū erit eñ negatōis. hic aūt locꝰ
falſus eſt. affirmatio eñ negatōis ⁊ negatio af/
firmationis nō eſt ꝓpriū. nā affirmatio negatō
ni oīno nō ineſt. negatio aūt affirmationi inē
q̄dem vt ꝓpriū aūt nō. Deinde ex his q̄ e di/
uerſo diuidunt̄ deſtruēti q̄dē ſi eoꝝ q̄ e diuerſo
diuidunt̄ q̄deʒ nullius q̄ e diuerſo diuidunt̄ eſt
ꝓpriū. neq̄ʒ eñ q̄d ponit̄ hmōi eſt ꝓpriuʒ vt qm̄
aīal ſenſibile nullius alioꝝ mortaliū eſt aīaliū ꝓ
priū nō erit aīal intelligibile dr̄ ꝓpriū. Aſtruēti
aūt ſi reliquoꝝ q̄ e diuerſo diuidunt̄ q̄dlibʒ ſum
ptū eſt ꝓpriū ſinguli hoꝝ q̄ e diuerſo diuidunt̄.
nā reliquū erit hmōi ꝓpriū cuiꝰ poſitū eſt nō eē
ꝓpriū. vt qm̄ prudētie ē propūm ꝑ ſe natū rōnal'
virtutē eē ⁊ aliaꝝ virtutū ſic vniuſcuiuſq̄ʒ ſump
te erit tꝑantie ꝓpriū. propūm ꝑ ſe natū eē ꝯcupi
ſcibilis virtutē eē. Deinde ex caſibꝫ deſtruenti
q̄dem ſi caſus nō ē caſus ꝓprium. neq̄ʒ eñ ca
ſus erit propūm caſus. vt qm̄ nō eſt eiꝰ quod eſt
iuſte ꝓpriū hoc q̄dē bn̄ neq̄ʒ iuſti ꝓpriū bonum
Cōſtruēti aūt ſi caſus ē propūm caſus. nā ⁊ ca/
ſus erit caſus propriū. vt qm̄ hoīs ē propriuʒ
greſſibile bipes ⁊ hoī erit propriū greſſibili bi/
pedi dici. nō ſolū āt in eo qđ dcm̄ ē ſm̄ caſus eſt
ꝯſiderandū. ſʒ ⁊ in oppoſitis queādmoduʒ ⁊ in
prioribꝫ locis dcm̄ eſt. Deſtruēti q̄dē ſi oppo/
ſiti caſus nō ē propriū oppoſiti caſus. neq̄ʒ eñ
oppoſiti caſus erit propriuʒ oppoſiti caſus. vt
qm̄ nō eius qđ iuſte ē propriū q̄d bn̄ neq̄ʒ iuſti
erit propūm q̄d male. Cōſtruēti vero ſi oppoſi/
ti caſus ē propriū oppoſiti caſus. nā ⁊ oppoſiti
caſus erit propūm oppoſiti caſus. vt qm̄ boni
eſt propriū optimū ⁊ mali erit propūm peſſimū

Deinde ex his q̄ ſilr̄ ſe hn̄t deſtruēti q̄dem ſi
q̄d ſilr̄ ſe hʒ eius q̄d ſimilr̄ ſe hʒ nō eſt propuʒ ne
q̄ʒ qđ ſilr̄ ſe hʒ eius q̄d ſilr̄ ſe hʒ erit propūm. vt
qm̄ ſilr̄ ſe hʒ ad faciendū edificiū edificator ⁊ me
dicus ad faciendā ſanitatē. nō ē aūt propuʒ me
dici facere ſanitatē. neq̄ʒ edificatoris erit ꝓpriū
facere edificiū. Cōſtruēti aūt ſi q̄d ſilr̄ ſe hʒ eius
qđ ſilr̄ ſe hʒ eſt propriū. Nā et qđ ſilr̄ ſe hʒ eiꝰ qđ
ſiliter ſe hʒ erit propūm vt qm̄ ſilr̄ ſe hʒ medicꝰ
ad ꝑfectiuū eē ſanitatis ⁊ gomates ad ꝑfectiuuʒ
eē euecbie. Eſt aūt propūm gomatis ꝑfectiuuʒ
euecbie: propūm erit ⁊ medici ꝑfectiuū ſanita/
tis. Deiñ ex his q̄ ſic ſe hn̄t deſtruēti q̄dē ſi qđ
ſic ſe hʒ eius qđ ſic ſe hʒ nō eſt propriuʒ. neq̄ʒ qđ
ſic ſe hʒ eius q̄d ſic ſe hʒ erit propūm. Si āt eiꝰ
qđ ſic ſe hʒ hoc qđ ſic ſe hʒ ē propūm eiꝰ nō erit
propuʒ cuiꝰ poſitū eſt eē propuʒ. vt qm̄ ſic ſe hʒ
prudētia ad pulcrū ⁊ fedū eo ꝙ diſciplina vniuſ
cuiuſq̄ʒ eoꝝ ē nō āt eſt prudentie diſciplinā eſſe
pulcri nō erit ꝓpriū eius diſciplinaʒ eē fedi. Si
vero eſt ꝓpriū prudētie diſciplinā eē pulcri non
erit ꝓpuʒ eiꝰ diſciplinā eē fedi impoſſibile ē eñ
idē eē pulcrū ꝓpriū. Cōſtruēti ꝟo nihil locꝰ vti
lis. nā qđ ſic ſe hʒ vnū ad plura ꝯꝑat̄. Deinde
deſtruēti q̄dē ſi q̄d ſm̄ eē dr̄. nō eius qđ ſm̄ eē dr̄
ꝓpriū. neq̄ʒ eñ corrūpi eiꝰ qđ ſm̄ corrūpi. neq̄ʒ
q̄d generari eiꝰ qđ ſm̄ generari dr̄ erit ꝓpriū. vt
qm̄ nō ē hoīs ꝓpriū eē aīal. neq̄ʒ eiꝰ q̄d ē hoīeʒ
generari erit ꝓpriū gn̄ari aīal. neq̄ʒ eiꝰ q̄d ē ho/
minē corrūpi erit ꝓpriū corrūpi aīal. Eodē autē
mō accipiendū ē ⁊ ex gn̄ari ad eē ⁊ corrūpi. ⁊ ex
corrūpi ad eē ⁊ gn̄ari queādmoduʒ dcm̄ ē nō ex
eſſe ad gn̄ari ⁊ corrūpi. Cōſtruēti āt ſi eiꝰ q̄d eſt
ſm̄ eē poſitū ꝓpūm eſt q̄d ſm̄ eē poſitū ē: nam ⁊
eiꝰ q̄d ſm̄ gn̄ari dr̄ erit hoc q̄d ſm̄ gn̄ari dr̄ pro/
priū ⁊ eiꝰ q̄d ſm̄ corrūpi hoc q̄d ſm̄ corrūpi eſt
aſſignatū. vt qm̄ hoīs ē ꝓpū eē mortale ⁊ eiꝰ q̄d
eſt gn̄ari hoīem erit ꝓpriuʒ generari mortale. et
eius q̄d eſt corrūpi hoīem corrūpi mortale. Eo
dē āt mō accipiendū eſt ⁊ ex generari ⁊ corrūpi
ad eē ⁊ ad ea q̄ ex eis ſunt velut et in deſtruenti
dcm̄ eſt: Deiñ inſpiciendūʒ eſt in ſpēm poſiti
vel ſubiecti. deſtruēti q̄dem ſi ſpēi nō ineſt aut ſi
nō ſm̄ hoc ſm̄ q̄d dr̄ illud q̄d ꝓpriū aſſignatū ē.
nō eñ erit ꝓpriū q̄d poſitū eſt eē propuʒ. vt qm̄
eidē hoī nō ineſt q̄eſcere in eo ꝙ hō eſt. ſʒ in eo
ꝙ ſpēs nō erit hoīs ꝓpriū q̄eſcere. Cōſtruēti āt
ſi ſpēi ineſt ⁊ ſm̄ ꝙ ineſt dr̄ de eodē illo cuius eſt
ꝓpriū poſitū eſſe. erit eñ propriū q̄d poſituʒ eſt
nō eſſe propriū vt qm̄ ineſt eidē aīali ex aīa et
corꝑe ꝯpoſitū eſſe ⁊ in eo ꝙ aīali eideʒ ineſt hoc
erit aīalis ꝓpūm ex aīa ⁊ corꝑe cōpoſitum eſſe

Deinde ex magis ⁊ minus p̄muʒ q̄dē ꝯſtruē
ti ſi q̄d magis eſt eius q̄d magis non eſt ꝓpūm
neq̄ʒ eñ eius q̄d minus eſt erit ꝓprium minus
neq̄ʒ qđ minime eſt qđ minime neq̄ʒ qđ maxīe ē

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS

eius ꝙd maxime. neqꝫ qꝺ ſimplr̄ eſt eius qꝺ ſim
pliciter. vt qm̄ nō eſt magis colorari magis cor
poris ꝓpriū neqꝫ minus colorari minꝰ corpis
ꝓpriū erit neqꝫ colorari corpis oīno. Cōſtruēti
aūt ſi qꝺ magis eſt ꝓpriū. naꝫ ⁊ qꝺ minus eius
qꝺ minus erit ꝓpriū. ⁊ ꝙ mīme eius. qꝺ mīme
et qꝺ maxime ē eius ꝙd maxime neqꝫ qꝺ ſimplr̄
eſt eiꝰ ꝙd ſimplr̄ vt qm̄ magis viuentis magis
ſentire eſt ꝓpriū. et minꝰ viuētis minus ſentire
erit ꝓpriū. ⁊ eiꝰ qꝺ maxīe. qꝺ maxīe ⁊ eiꝰ qꝺ mi
me qꝺ mīme. ⁊ eius qꝺ ſimplr̄ qꝺ ſimplr̄. Et co
aūt ꝙd ſimplr̄ ad eadē ꝯſiderandū. Deſtruēti q̇/
dem ſi qꝺ ſimplr̄ ⁊ eiꝰ qꝺ ſimplr̄ nō eſt ꝓpriū. ne
qꝫ em̄ qꝺ magis ē eius qꝺ magis neqꝫ qꝺ minꝰ
eſt eius qꝺ minꝰ. neqꝫ ꝙd maxīe ē eius qꝺ maxi
me. neqꝫ qꝺ mīme eſt eius qꝺ mīme erit ꝓpriuꝫ
vt qm̄ nō eſt hoīs ꝓpriū ſtudioſum neqꝫ magis
hoīs magis ſtudioſum erit ꝓpriū. Cōſtruenti
aūt ſi qꝺ ſimplr̄ eſt eius qꝺ ſimplr̄ eſt ꝓpriū. nā
et hoc qꝺ magis eius ꝙd magis. ⁊ qꝺ minus ē
eius qꝺ minus ⁊ qꝺ mīme eius qꝺ mīme et qꝺ
maxime eius qꝺ maxīe erit ꝓpriuꝫ: vt qm̄ ignis
eſt ꝑ ꝓpriū ſurſum ferri ſm naturā. ⁊ magis ig/
nis erit ꝓpriū magis ſurſum ferri ſm naturam.
Eodē aūt mō ꝯſiderandū eſt ⁊ in aliȷs ad oīa
hmōi. Scdo aūt deſtruēti q̇dē ſi ꝙd magis eſt
nō ē eius qꝺ magis ꝓpriū. neqꝫ em̄ quod minꝰ
eſt eiꝰ qꝺ minꝰ erit ꝓpriū. vt qm̄ magis ē ꝓpriū
aīalꝭ ſentire qꝫ hoīs ſcire nō ē aūt ꝓpriū aīalis ſen
tire. nō erit hoīs ꝓpriū ſcire. Cōſtruēti aūt ſi ꝙd
minus eiꝰ quod minꝰ eſt ꝓpriū. Nā et qꝺ ma/
gis eiꝰ ꝙd magis erit ꝓpriuꝫ vt qm̄ minꝰ ē hoīs
ꝓpriū māſuetū natura qꝫ aīalis viuere ē aūt ꝓ/
priū hoīs māſuetū natura. erit ꝓpriū aīalis vi/
uere. Tercio vero deſtruēti q̇dē ſi cuiꝰ magis ē
ꝓpriū nō eſt. neqꝫ em̄ cuiꝰ minꝰ eſt ꝓpriū erit ꝓ
priū eius. Si aūt illiꝰ eſt ꝓpriū nō erit huius pro
priū. vt qm̄ colorari magis ſupficiei qꝫ corpis ē
ꝓprium nō aūt eſt ſupficiei ꝓprium nō erit cor/
poris ꝓprium colorari. Si vero eſt ſupficiei ꝓ/
prium nō erit corpis ꝓprium Conſtruēti ve/
ro nullus eſt locus hic vtilis. impoſſibile em̄ ē
idē pluriū ꝓprium eſſe. Quarto deſtruenti q̇dē
ſi quod magis eſt ꝓpriū nō eſt ꝓprium. neqꝫ em̄
qꝺ minus eſt eius propriū erit ꝓprium. vt qm̄
magis eſt ꝓprium aīalis ſentire qꝫ ꝑtibile. non
eſt aūt propriū aīalis ſentire. nō erit aīalis ꝑtibi
le propriū. Cōſtruenti aūt ſi quod minꝰ eſt pro
priū eius ꝓpriū eſt. nā ⁊ quod magis eſt ꝓpriū
erit ꝓpriū. vt qm̄ minus eſt ꝓprium aīalis ſentī
re qꝫ viuere. eſt aūt aīalis propriū ſentire: erit aīa
lis propriū viuere. Deinde ex his q̄ ſilr̄ ſunt
primū q̇dem deſtruenti ſi quod ſimilr̄ eſt ꝓpriū
non eſt illius cuius eſt ſimilr̄ propꝛ̄um. neqꝫ em̄
quod ſimilr̄ eſt propꝛ̄um erit ꝓprium illius cuiꝰ
eſt ſimilr̄ ꝓprium. vt qm̄ ſimilr̄ eſt propriū con/
cupiſcibilis ꝯcupiſcere. ⁊ rōnabilis rōcinari nō
eſt aūt propriū ꝯcupiſcibil ꝯcupiſcere. non erit
rōnabil rōcinari ꝓpriū Cōſtruēti vero ſi qꝺ ſilr̄
eſt propꝛ̄um. Nā ⁊ quod ſimilr̄ eſt propꝛ̄um eſt ꝓ
prium huiꝰ cuius ſiliter eſt propriū. vt qm̄ ſilr̄
eſt rōnabilis primū prudens ⁊ concupiſcibilis
pꝛ̄mum tēperans: Eſt aūt rōnabilis primū pru
dens. erit cōcupiſcibilis primū temperās. Se
cundo aūt deſtruēti q̇dem ſi qꝺ ſilr̄ eſt. ꝓprium
nō eſt propriū eius. nā neqꝫ quod ſilr̄ eſt ꝓpriuꝫ
erit ꝓpriū eius. vt qm̄ ſilr̄ eſt ꝓpriū hoīs videre
et audire nō eſt aūt propriū hoīs videre. nō erit
hoīs propriū audire. Cōſtruenti vero ſi ꝙd ſilr̄
eſt eius propꝛ̄um eſt propꝛ̄um. nam ⁊ quod ſimi
liter eius propꝛ̄um. vt quoniā ſimilr̄ eſt propꝛ̄um
partis eius cōcupiſcibile eſſe ⁊ rōnabile prime.
eſt aūt propꝛ̄um aīme ꝑtis eius eſſe cōcupiſcibi
le pꝛ̄me erit propꝛ̄um aīme ꝑtis eius eſſe rōnabi
le pꝛ̄me Tercio vero deſtruenti q̇dem ſi cuius ſi
militer eſt propꝛ̄um non eſt propꝛ̄um. neqꝫ em̄ cu
ius ſimilr̄ eſt ꝓprium erit propriū Si vero illiꝰ
eſt propriū nō erit alterius propꝛ̄um. vt quoniā
vrere ſimilr̄ eſt propꝛ̄um flamme ⁊ carbonis. nō
eſt aūt propriū flāme vrere. nō erit propriū car/
bonis. ſi aūt eſt flamme propꝛ̄um nō erit carbo/
nis propriū vrere. Cōſtruenti aūt hic locus nō
eſt vtilis: Differt aūt q̇ eſt ex ſilr̄ ſe habentibus
ex eis qui ſimilr̄ inſunt. qm̄ hoc q̇dem ſm pro/
portōem ſumit nō in eo qꝺ ineſt aliq̇d tantū cō
ſiderandū. illud aūt in eo qꝺ ineſt alicui ꝯꝑatuꝫ

Einde deſtruenti q̇dem nō poteſtate pro
prium aſſignans ⁊ ad hoc quod nō ē aſſig
natu. propꝛium poteſtate nō ꝯtingente q̇dem
poteſtate ei quod nō eſt ineſſe. Non em̄ erit pro
prium quod poſitū eſt eſſe ꝓprium. vt qm̄ q̇ di/
xit aeris ꝓprium ſpirabile poteſtate q̇dem aſſig
natum ꝓprium: nam hmōi vt ſpirari ſpirabile ē
aſſignauit autem ⁊ ad hoc quod nō eſt ꝓprium
nam ⁊ quod non eſt aīmal quod ſpirare natum
eſt aera ꝯtingit aerē eſſe. nō tn̄ cū eſt aīal poſſi/
bile eſt ſpirare. quare neqꝫ aeris eſt propriū hu
iuſmōi vt ſpirare poſſit. cum aīal nō erit hmōi

ſperare nō ergo erit aeris ꝓpriū ſperabile. Con
ſtruēti aūt ſi ꝑtāte aſſignās ꝓprium: aut ad hoc
qꝺ eſt aſſignauit ꝓpriū. aut ad hoc qꝺ nō eſt cō
tingēte ꝑtāte ei qꝺ nō eſt ineē. erit em̄ ꝓpriū qꝺ
poſitū eſt nō eſſe ꝓpriū. vt qm̄ q̇ aſſignauit pro
priū entis poſſibile pati aut facere ꝑtāte aſſig/
nans ꝓpriū ad hoc ꝙd eſt aſſignauit ꝓpriū. naꝫ
cū ens eſt ⁊ poſſibile pati q̇d aut facere erit. q̄re
erit ꝓpriū entis poſſibile pati q̇d aut facere. De
inde deſtruēti q̇dem ſi ſupabundantiā poſuit
ꝓpriū. nō em̄ erit ꝓpriū ꝙd poſitum eſt eſſe pro
priū. accidit em̄ ſic aſſignantibꝫ ꝓpriū nondum
de q̄ rōem ⁊ nomē verū eē. corrupta em̄ re nihil
minus erit rō. Nā eoꝝ q̄ ſunt alicui ꝓpriū maxi
me inerit. vt ſi q̇s aſſignet ignis erit aliq̇d cor/
poris ꝙd leuiſſimū erit. q̄re nō ꝓpriū corpus le
uiſſimū. corrupto em̄ igne erit ignis ꝓpriū cor
pus leuiſſimū. Cōſtruēti aūt ſi nō ſupabun/
dantiā poſuit ꝓpriū erit em̄ ſm hoc bn̄ poſituꝫ
propriū. vt qm̄ q̇ poſuit hoīes ꝓpriū aīal man/
ſuetū natura nō ſupabundantiam aſſignauit
propriū. erit ſm hoc bene poſitū proprium.

Circa quintum librum

Queritur. verū cōuenienter in hoc q̇nto libro determine
tur de mō terminādi ꝓblema ꝓpriȷ Arguitur ꝙ nō. quia
ꝓpriū nō eſt p̄dicatū dialecticū. ergo de eo nō debēt dari cō
ſiderationes terminādi ipm̄ in hoc libro. Añs ꝓbatur. quia
ꝓpriū p̄dicatur de indiuiduis que nō pn̄t ꝑ artē dialecticaꝫ
terminari. Secundo. ꝓblemata ꝓpriȷ terminantur demon
ſtratiue. ḡ non dialectice. ⁊ ſic de ipis non eſſet hic determi
nandū In oppoſitum eſt phus in textu

Sciendū primo. ꝙ poſtqꝫ phs in quarto li
bro determinauit de ꝓblemate generis. Hic ꝯñter in hoc
q̇nto intēdit determiare de ꝓblemate ꝓpriȷ. Et rō ordis
iſtius libri ad librū p̄cedentē ⁊ ſequentē ſumitur ex ordie p̄/
dicamentoꝝ. qꝛ ꝓpriū p̄dicatur ꝯuerſim. iō immediate prece
dit definitōem. qꝛ definitio aliq̇d ſupaddit ꝓprio. ſ. indica/
re q̇d ſit eſſe rei. ſed ſimplicius pꝛ̄us eſt eo qꝺ eſt ex additōe.
ḡ q̇ntus liber q̇ eſt de ꝓblemate ꝓpriȷ p̄cedit ſextū librū q̇ ē
de ꝓblemate definitō. s. Et ſilis rō pt̄ dari de ordie iſtius
libri ad q̄rtū libꝝ. qꝛ ꝓpriū ſupaddit modū inherēdi q̇ non
ꝯuenit accidēti ⁊ generi. ſcꝫ ꝯuertibilitatē.

Sciendū ſcdo. ꝙ iſte liber hꝫ q̇nqꝫ tractatꝰ
In pꝛ̄mo phs ponit quandā diuiſionē ꝓpriȷ. In ſcdo deter/
minat de ꝓprio quantū ad eē. ſiue q̄ntū ad bonitateꝫ ipſius
In tercio de ꝓblemate ꝓpriȷ ꝯꝑati ad ſubiectū. In q̄rto re/
ſpiciēdo ad oppoſita. In q̇nto docet terminare ꝓblema ꝓ/
priȷ ꝯꝑati ſm actū ⁊ potentiā. ſm ſupabundantiā ⁊ defec
tū Primus tractatus diuiditur in duas ꝑtes. qꝛ pꝛ̄mo pre
mittit intentū. Scdo exeq̇tur ipm̄ ponendo modos ꝓpriȷ.
Dicit ḡ pꝛ̄mo ſic. Verū aliq̇d ſit alicui ꝓpriū vel nō ꝑſpiciē
dū eſt ꝑ ꝯſideratōes ſequētes. Anteqꝫ tn̄ phus ponat ali
q̄s ꝯſideratōes. ꝓmittit vnā diuiſionē ꝓpriȷ. dicēs ꝙ ꝓpriū
aut ineſt ꝑ ſe ⁊ ſp. ⁊ eſt ꝓpriū q̄rto mō. qꝺ nunqꝫ relinq̇t ſub
iectū in aliquo tꝑe. qꝛ fluit ex pꝛ̄ncipiȷs eēntialibꝫ ſubiecti. et
eſt accñs ꝑ ſe ſpēi. Sed qꝛ ſpēs eſt cōis ⁊ eēntialis ſilitudo
ipſoꝝ indiuiduoꝝ. vt dꝛ Boetius. iō ꝯtingit ꝓpriū omī in
diuiduo ieſſe. Sꝫ dꝛ ineſſe ſoli ſpēi. qꝛ fluit ex eēntialibꝫ pꝛ̄n
cipiȷs eius. Et qꝛ illa nō derelinquūt rē cuius ſunt princi/
pia ipa re manēte. iō ſꝑ dꝛ ꝯuenire. Et adducit phs exem
plū platonis. Vt ꝓpriū ipi aīe eſt impare. Et dꝛ. ꝙ ſolū cō/
uenit aīe ꝯiuncte corpi. Pro q̊ ꝯſiderandū eſt ꝙ imperare
ſm platonē ſolū ꝯuenit aīe cōiūcte corpi. qꝛ in hoīe ſtꝫ duo
appetitus. intellectiuꝰ. ſ. ⁊ ſenſitiuus. q̄ ſunt ſepe ꝯtrariȷ. et
ḡ intellectiuus hꝫ impare ipi ſenſitiuo. ⁊ rōnalis cōcupiſci
bili. Licet in hoībus ꝑuerſis ꝯtrario mō fiat. Et iſtud ſo/
lum ꝯuenit aīe cōiuncte corpori. qꝛ in aīa ſeꝑata non eſt ta
lis rebellio appetituū. cū ibi nō manent actus virtutū ſenſi/
tiuaꝝ ⁊ organicaꝝ Aliud exemplū eſt de immortalitate
reſpectu aīalis. ⁊ ibi eſt ꝯſiderandū ꝙ phus hic aliqua po
nit ſm opinionē platonis. ⁊ quorundā alioꝝ phoꝝ. et non
ſm opinionē ꝓpriam. Aliud eſt ꝓpriū ad aliq̇d. Et ſub illo
cōprehenduntur duo pꝛ̄mi modi proprȷ poſiti a Porphirio.
Aliud eſt ꝓpriū qñ qꝺ eſt ꝓpriū tercio mō ſm Porphiriuꝫ.
Tunc phus ꝯñter reducit modos ꝓpriȷ iaꝫ aſſignatos ad
duos vt ſciamus de q̇bus hic intēdit formare ꝓblemata
Et dicit ꝙ de ꝓprio qñ. non oportet hic ponere ſpēales con
ſiderationes. quia habet tales cōſiderationes ſicut habꝫ ac
cidens de quo dictū eſt in ſecūdo libro. Et etiam dictuꝫ eſt
in pꝛ̄mo libro qūo iſta ſe habent ad accñs

Concluſio prima. Cōuenienter in hoc quin
to libro determinatur de mō terminādi ꝓpriū ꝑ ꝯſideratōes
thopicas. Probatur. qꝛ ꝓpriū eſt vnū ſpēale p̄dicatū ⁊ termi/
natur ſpēalibus ꝯſiderationibꝫ Vñ phs ad terminandū ꝓ/
blema ꝓpriȷ ponit hic multas ꝯſideratōnes q̄s nimis lon
gum oēs eſſet enarrare. ⁊ ſatis clare patent in textu. ideo il/
lis omiſſis ponā aliq̄s magis pꝛ̄ncipales. Quaꝝ vna eſt.
Si volumus ſcire vtrū ꝓpriū eſt bn̄ aſſignatū debemus vi
dere ſi eſt equale ſubiecto. ⁊ ꝑ notiora aſſignatum. qꝛ ſi non
eſt male aſſignatū. Qm̄ qꝺ multiplr̄ dꝛ obſcurū fit qꝺ dic
tum eſt ⁊ ꝓpriū definiēdi grā aſſignatur. vt dꝛ textus Alia cō
ſideratio eſt reſpiciendo ad definitōem deſcriptiuā in q̄ po
nitur ꝓpriū. vt ſi q̇s diceret ꝓpriū ignis qꝺ eſt corpus leuiſ/
ſimū mobile ad locum ſurſum. notum eſt ꝙ idem ſcꝫ cor/
pus bis ponitur. quia ſemel ponitur expꝛ̄ſſe. ſcdo implicite in
hoc ꝙ dꝛ mobile. Sed qꝺ frequēter dꝛ turbat audienteꝫ. ḡ
corpus male ponitur vt ꝓprium. Sed cōtra hoc poſſet ali
q̇s inſtare. dicendo. ꝙ in omī definitione idem ponitur bis
qꝛ genus ⁊ dr̄ña idem ſunt. Sed ad hoc dꝛ ꝙ ſunt idē ſm
rē. ſed differunt ſm rōnem ⁊ modū ſignificandi. ⁊ ergo ibi
nullum eſt vicium. Alia conſideratio eſt ꝙ propriuꝫ debet
ſeparare res ab inuicem. inutile erit enim ꝓprium quod nō
ſeparat aliquid ab aliquo

Concluſio ſcda. ad terminandum ꝓblema
ꝓpriȷ. put ꝓpriū eſt ꝯꝑatū ad aliud ſubiectū. Inſpiciendū ē
ad ꝓpriū ſubiectū ipius ꝓpriȷ. Probatur. qꝛ ſi aliq̇d aſſignatur
vt ꝓprium alicuius ſubiecti. ⁊ in illa aſſignatione ponitur aliꝺ
ſcꝫ ſubiectū. mala eſt aſſignatio. qꝛ ꝓpriū datur cauſa notificā
di ſubiectū. Et idem eſt iudiciū ſi vtitur in aſſignatōe parte
ſubiectiua ipius ſubiecti. Exēpli grā. vt ſi quis diceret ꝙ
ꝓprium aīalis eſt eſſe ſubſtantiā cuius ſpēs eſt hō. vtitur aliq̄
qꝺ eſt aīal puta ſuba ⁊ homīe. Nec eſt inſtātia de eſſe male
terminabili termīo ꝓprio. ⁊ bn̄ termīo alieno. quod eſt pro
priū aque. ⁊ tn̄ ſcō uenit cuilibet ꝑti eius. qꝛ aqua eſt totum
omogeniū. ⁊ ḡ eſt eadē rō de tota aqua ⁊ ꝑtibus eius

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Dubitaꝶ ṗmo. de quo determiat ph̄s in q̄r/to tractatu huius libꝛi.ibi. Deinde que ex oppoſitis. Di/cendū ꝙ ph̄us ibi docet termiare ꝓblema ꝓpꝛij reſpiciēdo ad oppoſita.ꝛ oñdit ibi diuerſis ꝯſiderationibꝯ quõ p̄t con/ſtrui ꝛ deſtrui ꝓblema ꝓpꝛij ꝑ locos extrinſecos Et ponit exempla in diuerſis oppoſitis.vt in ꝯtrarijs. ſicut em̄ non eſt ꝓpꝛiū iuſticie eſſe q̄d optimū.ſic nec eſt iniuſticie eſſe quid peſſimū. Unde licet iuſticia legalis ſit p̄clariſſima compa/tiue ad alias virtutes.vt dicit ph̄s quinto ethicoꝝ. nō ta/men eſt quid p̄clariſſimū ſimpliciter.

Dubitaꝶ ſc̄do. de quo determiat ph̄s in q̄n/to tractatu huius libꝛi. Dōm ꝙ ibi ph̄s determiat de pꝛo/blemate ꝓpꝛij ꝯpati ſm̄ actū ꝛ potentiā. vel ſm̄ ſuperabun/dantiā ꝛ defectū. Sicut ſi q̄s diceret ꝓpꝛiū aeris eſſe inſpi/rabile ſm̄ actū. male aſſignat. q꜊ ꝯuenit aeri paſſiue ꝑ aliud actiuū.ſcʒ ꝑ ſpirans. vel ſi q̄s diceret ꝙ eē corpus leuiſſimū ſit ꝓpꝛium ignis. male aſſignat. q꜊ ſi ignis eſſet corrupt⁹ ad/huc poſſet eſſe aliq̄d corpus leuiſſimū Ad rōnes añ op/poſitū factas. Ad pꝛimā d꜊ ꝙ licet ꝓpꝛiū p̄dicetur de indiui/duis.tñ de illis nō terminaꝶ ꝑ artē dialecticā. ſed de ſpecie de qua immediate fluit ꝛ pꝛedicaꝶ. Ad ſc̄dam d꜊. ꝙ licet cognoſcere cauſam inherētie ꝓpꝛij in ſubiecto ſpectat ad de/monſtratorē.tñ cognoſcere inherentiā eius in ſubiecto per aliq̄ cōmunia ꝛ ꝓbabilia ſpectat ad dialecticū. Et hec de queſtione. ꝛ per conſequēs de hoc libꝛo.

¶ Explicit q̄ntus liber thopicoꝝ

¶ Incipit ſextus liber.

Jus aūt q̄d eſt circa defini/tiones negocij ꝑtes ſunt q̄n/qꝫ. Aut em̄ qm̄ oīno nō ve/rum eſt dicere de quo nomē et rōem. Opoꝛtet em̄ homi/nis definitionē de om̄i hoīe verā eſſe. aut qm̄ genere exi/ſtente nō poſuit in genus vel nō in cōueniēs ge/nus poſuit. Opoꝛtet em̄ ꝙ definiꝶ in genus po/nentē differētias addere. Nā maxime eoꝛum q̄ ſunt in definitōe genus videꝶ definiti ſubſtan/tiaꝫ ſignificare. Aut qm̄ non ꝓpꝛia eſt definitio opoꝛtet em̄ definitōem ꝓpꝛiam eſſe. quēadmo/dum ꝛ ṗus dc̄m eſt Aut ſi om̄ia que dicta ſunt faciens nō determiauit. neqꝫ dixit q̄d eſt eſſe de/finitio. reliquū aūt preterea q̄ dicta ſunt ſi deter/minauit quid eſt non bene āt. Si ergo nō ve/rū eſt de q̄ nomē ꝛ rō ex eis q̄ ſunt ad accñs lo/cis ꝯſiderandū: nam illic vtrū verū vel nō verū om̄is cōſideratio ſit Qñ em̄ qm̄ ineſt accñs diſ/putamus. Qñ aūt qm̄ nō ineſt qm̄ nō verū Si vero non incōueniente genere poſuit aut ſi non pꝛopꝛia eſt aſſignata rō ex his q̄ ſunt ad genus et ꝓpꝛiū dictis locis ꝑſpiciendū. Reliquū aūt ē ſi nō definiuit. aut ſi nō bñ definiuit aliq̄ modo trāſeūdo dicere. Pꝛimū ḡ inſpiciēdū ſi n̄ bñ definiuit. facili⁹ em̄ ē quēlibet feciſſe q̄ꝫ bñ feciſ/ſe. palā ḡ qm̄ peccatū circa hoc maius. eo ꝙ la/bonoſius. quare argumētatio facilioꝛ q̄ cōtra h̄ q̄ꝫ q̄ cōtra illud ſit Sūt aūt eius q̄d eſt nō bñ ꝑtes due. vna quidem obſcura interp̄tatōe vti Opoꝛtet em̄ definiētē planiſſima iterp̄tatione vti. eo ꝙ innoteſcēdi cā reddiꝶ definitio Secū/dū āt ſi ampli⁹ dixit definitionem q̄ꝫ opoꝛteat. Nā om̄e q̄d appoſitū eſt in definitione ſupfluū Ruſus āt vtrūqꝫ q̄d dictū ē in plures ꝑtes di/uidiꝶ Unus ergo locus ei⁹ q̄d obſcure eſt ſi ſit eq̄uocū alicui q̄d dictū eſt. vt qm̄ generatio eſt ductio ad ſubſtātiā ꝛ qm̄ ſanitas ꝯmēſuratio ca/lidoꝝ ꝛ frigidoꝝ. eq̄uoca em̄ eſt ductio ꝛ ꝯmēſu/ratio Incertū ḡ vtrū vult dicere eoꝝ q̄ ſignificā/tur ab eo q̄d multipl'r d꜊ Silr aūt ꝛ ſi defini/tio multipl'r dicta diuidēs nō dixit Incertū em̄ vtrius definitōem aſſignauit. ꝯtingit āt calūni/ari velut nō ꝯueniēte ad oīa q̄ꝝ definitōeꝫ aſſig/nauit. maxime āt hmōi fieri ꝯtingit latēte eq̄uoca/tōe ꝯtingit āt ꝛ diuidētē q̄tiēs diciꝶ hoc q̄d i de/finitōe aſſignatū eſt ſyllogiſmū facere. Nā ſi ſe/cūdū nullū modoꝝ ſufficiēt dictū ē. manifeſtū q̄niā definiēs erit nō ſc̄dʒ modū Ampli⁹ ſi ſe/cūdū trāſlatōeʒ dixit. vt ſciaʒ incadibilē. aut ter/rā nutricē aut tēperātiā cōſonātiā. oē em̄ incer/tū q̄d ſm̄ trāſlatōeʒ diciꝶ. Cōtigit aūt ꝛ trāſlatō/neʒ dicētē calūniari velut nō ꝓpꝛie dicētē. n̄ em̄ aptabiꝶ dicta definitio. vt in tēperātia Nā oīs ꝯſonātia in ſonis. ampli⁹ ſi ē gen⁹ ꝯſonantia tē/perātie duobꝯ generibꝯ erit idē nō cōtinētibꝯ ſe inuicē. Nā neqꝫ ꝯſonātia virtutē. neqꝫ ꝯtus ꝯti/net cōſonātiā Ampli⁹ ſi nō poſitis noībꝯ vti/tur. vt plato vmbriciliū oculuʒ aut felāgon pu/trimoꝛdax aut medulla oſſigenā. nā om̄e obſcu/rū q̄d inuſitatū. Quedā aūt neqꝫ ſm̄ eq̄uocatio/nē neqꝫ ſm̄ trāſlatōem neqꝫ ꝓpꝛie dicūtur vt lex mēſura vel ymago eoꝝ q̄ naturalr iuxta ſunt. ſtꝫ aūt hmōi peioꝛa trāſlatōe. nā trāſlatō facit q̄dā mō notū q̄d ſcatū ē ꝑ ſimilitudinē. Oēs em̄ trāſ/ferētes ſm̄ aliquā ſiītudinē trāſferūt. Q̄d aūt hmōi eſt nō facit notū. nā neqꝫ ſiītudo inē ſm̄ quā mēſura vl' ymago lex eſt neqꝫ ſolet dici. q̄re ſi ꝓṗe mēſurā vel ymaginē legē dicit eē metiꝶ. ymago em̄ eſt cui⁹ generatō ꝑ ſiītudinē ē. h̄ āt nō inē legi ſi āt n̄ ꝓṗe palā qm̄ obſcure dixit. et

peius quolibet eoꝝ que ſm̄ trāſlatōem dicunꝶ Amplius ſi non manifeſta eſt ꝯtrarij rō ex hoc q̄d d꜊. nam q̄ bene aſſignāt ꝯtraria ꝯſignificāt Aut ſi ꝑ ſe dicta nō ſit manifeſta cuius defini/tio eſt. ſed velut ea que ſunt antiquoꝛū ſcripto/rum niſi q̄s ſupſcripſerit nō cognoſcebaꝶ q̄d eſt vnūquodqꝫ. ergo ſi nō plane ex hmōi eſt inſpi/ciendum Si aūt amplius dixit definitōem ṗmum q̄dem ꝯſiderandūʒ ē ſi quo vſus eſt q̄d om̄ibꝯ inſit vel oīno vel ſimpl'r exiſtētibꝯ vel ex his q̄ ſub eodē genere ſunt definito. ampli⁹ em̄ dici nc̄carium eſt hoc. Opoꝛtʒ em̄ genus qui/dem ab alijs ſeparare differētiam ab aliquo eo/rum que ſunt in eodem genere. ergo q̄d in om̄i/bus quidē ī eſt ſimpl'r ſeparat a nullo. q̄d vero om̄ibꝯ q̄ ſub eodē genere ſunt ineſt non ſeparat ab his q̄ ſunt in eodē genere. quare vanū hmōi appoſitum. Aut ſi eſt q̄dē ꝓpꝛium q̄d appo/ſitum eſt. ablato aūt hoc ꝛ reliqua definitio ꝓ/pꝛia erit ꝛ indicat ſubſtantiā: Simpl'r aūt di/cendū om̄e ſupfluū quo ablato q̄d reliquūʒ eſt manifeſtū facit q̄d definitur Talis aūt eſt ꝛ aīe definitio ſi ē numerus ipſa ſeipſaʒ mouēs. Nā ſeipām mouēs eſt aīa ſicut plato definiuit Aut ꝓpꝛium quidē eſt q̄d d꜊ nō indicat aūt ſubſtan/tiam interempto numero quolibʒ. ergo modo ſe habeat difficile eſt explanare. Utēdū ergo eſt in om̄ibꝯ que latent ad expediēs. vt flegmatis definitio humidū ṗmū a cibo indigeſtū. vnuʒ em̄ ṗmū nō multa. quare ſupfluū digeſtum ap/poſitū. nam hoc ablato reliqua erit ꝓpꝛia de/finitio: nō em̄ ꝯtingit a cibo ꝛ aliud q̄dē ꝓpꝛiū eē. aut non ſimpl'r ṗmū a cibo flegma. ſed indi/geſtoꝛū ṗmū. quare addendū eſt indigeſtuʒ: nā illo q̄dē modo dicta nō vera erit definitio ſi q̄/dem nō omniū ṗmū eſt. Aut ſi q̄d eoꝛuʒ q̄ ſunt definitōe nō oībꝯ ineſt q̄ ſunt ſub eadē ſpē: Nā talis peius definiuit q̄ꝫ q̄ vſi ſunt q̄d ineſt om̄i/bus q̄ ſunt. naʒ illo q̄dē mō reliqua ꝓpꝛia erit definitio ꝛ tota ꝓpꝛia erit. Simpl'r ad q̄libʒ addito ꝓꝓ tota definitio ꝓpꝛia fit. ſi vero aliq̄d eoꝝ q̄ ſunt in definitōne nō omnibꝯ inſit q̄ ſunt ſub eadem ſpē impoſſibile eſt totam definitōeʒ ꝓpꝛiam eſſe. nō em̄ cōuerſim p̄dicabitur de re: vt aīal greſſibile bipes tetracubitum. nā hmōi definitio eo ꝙ non omnibꝯ ineſt q̄ ſub eadē ſpē ſunt tetracubitum. Rurſum ſi idē frequēter dixit. vt q̄ ꝯcupiſcētiam appetitum delectatio/nis dixit. Nam om̄is ꝯcupiſcētia delectatōis eſt. quare ꝛ idē cōcupiſcētie delectatio erit. Si ergo definitio ꝯcupiſcētie appetitus delecta/tionis. nihil em̄ differt ꝯcupiſcētiaʒ dicere aut appetitum delectatōis. quare vtrūqꝫ eoꝛuʒ de/lectatio erit. aut hoc quidē nihil incōueniēs. nā et homo bipes eſt. quare ꝛ de homīe bipes erit eſt aūt hō animal greſſibile bipes. q̄re animal greſſibile bipes: bipes eſt. ſed nō ꝓpter hoc in/cōueniēs aliq̄d accidit. nō em̄ de animali greſ/ſibili bipes p̄dicatur. Sic em̄ bis de eodē bi/pes p̄dicaretur. ſʒ de animali greſſibili bipede bipes d꜊. quare ſemel tm̄ bipes p̄dicatur. Si/militer aūt ꝛ inconpiſcētia. nō em̄ de appetitu delectationē eē p̄dicatur. ſʒ de vniuerſo. quare ſemel ꝛ hec p̄dicatio fit: nō em̄ vnū bis dicere idē nomē incōueniētium. ſed frequēter de ali/quo idē p̄dicare. ſicut Xenocrates pꝛudentiaʒ determinatiuā ꝛ ꝯtēplatiuam eoꝛum q̄ ſunt d꜊ eē. nā determinatiua ꝯtēplatiua q̄dam eſt. qua/re bis idē d꜊ addēs rurſus cōtēplatiuam. Si/militer aūt q̄cunqꝫ refrigidationē ṗuationē ca/loꝛis q̄ eſt ſm̄ naturaʒ dicūt eē. Nam om̄is ṗ/uatio eius eſt quod ſm̄ naturaʒ eſt. quare ſup/fluū eſt addere ſm̄ naturam. ſed ſufficit foꝛtaſ/ſe dicere ṗuationē caloꝛis. eo ꝙ ipa ṗuatio eui/dens facit. quoniā eius q̄d ē ſm̄ naturaʒ d꜊. Rurſum ſi vli dicto addidit ꝛ particulare. vt ſi clemētiam diminutionē expediētium ꝛ iuſtoꝛū nam iuſtum expediēs q̄d. quare ꝯtinetur in ex/pediēte abūdans. ergo iuſtum. Nam qui dixit vl'e addidit ꝛ particulare ꝛ ſi medicinā diſcipli/nā ſanatiuoꝛū animali ꝛ homini. aut legē yma/ginē eoꝛum que naturaliter ſunt bona ꝛ iuſta. nam iuſtum bonum q̄dē: quare frequēter ideʒ d꜊. Utrum ergo bene vel nō bñ definiūt ꝑ hoc ꝛ hmōi ꝑſpiciendum

Circa initiuʒ ſexti libri

thopicoꝛū Queritur ṗmo Utrū ꝯuenienti oꝛdine in iſto ſexto determinatur de mō termināndi ꝓblema definitiōis ¶ Arguiꝶ ṗmo ꝙ nō. q꜊ p̄dicatum definitōis eſt ṗmuʒ ergo de pꝛoblemate definitōis eſt determinādū ṗmo An/tecedens pʒ ꝑ ph̄m ṗmo huius. Et ꝓbaꝶ rōne. q꜊ ipſuʒ eſt ꝑfectius. ergo eſt ṗus. Cōſequētia pꝫ ex ꝓpoꝛtione ꝓ/blematum ꝛ p̄dicatoꝛū ¶ Secūdo ſic. cuius eſt ꝯſidera/re ſubſtantiā ꝛ quidditatē rei. illius eſt determinare de de/finitione. cū definitio dicat ſubſtantiā definiti. ſed hoc ſpec/tat ad metaphyſicā ꝛ nō ad dialecticā. que ꝓcedit ex com/munibꝯ. ꝛ ꝯmunes intentōes rei ꝯſiderat. Definitio aūt ꝓcedit ex ꝓpꝛijs. Itē ph̄us ſecūdo poſterioꝝ. ꝛ. vij. meta/phyſice determinat de definitione. ergo ꝛc̄. In oppoſitum

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA

eſt pħus docens terminare problema definitionis

¶Sciendum primo. Ꝙ poſtq̄ philoſophꝰ determinauit de modo terminādi ꝓblema accidentis generis ⁊ ꝓprij. que vt dictum eſt in p̄mo ſunt quodāmodo omnia definitiua. hoc eſt amminiculatiua ad definitiōem eo ꝙ definitio eſt potiſſimū p̄dicatū ⁊ p̄mum ꝑfecte colligens modū inherendi. eo ꝙ ineſt eſſentialiter cōuertibiliter ⁊ per ſe. ergo p̄us in ſecūdo libro determinare oportuit qualiter terminatur ꝓblema accn̄tis cuius eſſe eſt ineē. Et hoc eſt p̄mū elementum qđ ſumiť in modo inherendi definitōis. Et ideo ſequiť. ſi nō ineſt ꝙ non ineſt vt definitio. Et ↄſequēter in quarto oſtenſum eſt qualiter terminať ꝓblema de genere. qđ dicit q̄d p̄mū in definitione. Et tandem in q̄nto oſtenſum eſt qualiter terminať ꝓblema de ꝓprio qđ habet modū inherēdi ↄuertibiliter. q̄ modus neccārio etiam ↄuenit definitiōi inq̄ꝫtum eſt terminꝰ definiti, nec plus nec minus ↄtinens q̄ꝫ definitum. Et qꝛ nō ſunt plura tanq̄ꝫ elementa ad definitōem ordinata q̄ꝫ iſta. Nūc reſtat in hoc ſexto dicere qualiter terminať ꝓblema de definitōe. cum ipſum ſit p̄mū via doctrine ⁊ ꝑfectionis. ⁊ vltimū via diſcipline ⁊ generatiōis

¶Sciēdum ſecūdo Ꝙ pħus volens tradere modū terminādi ꝓblema definitōis. Primo oſtendit q̄liter ſit interimendū. ⁊ poſtea circa finē ſeptimi qualiter ſit ↄſtruendū. Interimere aūt ipſuꝫ. aut ↄtingit in ſe aut in eius annexo. de quo mentio fit in p̄ncipio ſeptimi. Quo ad ipſum in ſe p̄mo tradit modū interimendi definitiōeꝫ quo ad eius bonitatem. poſtea quo ad eius ſubſtantiaꝫ et entitatem. Anteq̄ꝫ aūt videatur modus interimendi eam quoad bonitatem. p̄mo videnduꝫ eſt de his que circa p̄ncipium huius ſexti p̄mittūtur. Pro cuiꝰ intellectu eſt hic ↄſiderandum ꝙ q̄nq̄ꝫ ſunt partes eius qđ eſt interimere definitōem Prima eſt ſi de quocūq̄ꝫ verū eſt p̄dicari nomen definiti. ⁊ de eo nō eſt verum predicari definitionem interimiť definitio. Secūdo interimitur. ſi primuꝫ in definitōe poſitum nō eſt genus definiti. vel ſi ſit genꝰ non tamen ↄueniens vel forte remotum. vel analogū. Et huius cauſa eſt. qꝛ genus eoꝝ omniū que ſunt in definitione maxime videť ſubſtantiam definiti ſignare ⁊ ſic oportet genus p̄mo ponere ⁊ addere differentias. ipſum vſq̄ꝫ ad vltimū actum determinātes. Si dicať differentia magis ſignat ſubſtantiā. eo ꝙ dicit actum ⁊ formaꝫ. genus vero đr eſſe rei in potentia ſolum Reſpondeť ꝙ genus inq̄ꝫtuꝫ đr quid ſubſtans ⁊ quid fixum in ſe. ⁊ drn̄e aduenientes ipſum diſtinguūt ⁊ ꝑficiūt ip̄m. ſic magis habet rationem ſubſtātie ⁊ differentia qualitatis ꝭm ꝙ omnis forma eſt q̄litas quedam in eo ꝙ ꝑficit ⁊ diſtinguit id cuius eſt Tercio interimitur definitio qn̄ non eſt ꝓpria ⁊ ↄuertibilis cū definito. Quarto. ꝙ non indicat quid eſt eſſe rei per eſſentialia illius. Quinto quando indicat quid eſt eſſe rei. ſed nō bene. quia videlꝫ obſcure indicat ita ꝙ facit noticiā cōfuſam rei ⁊ non claram. Inter iſtas partes iam enumeratas quedam ſunt de quibꝫ determinatum eſt. ⁊ quedā de quibꝫ reſtat quedam determinare. quia quātuꝫ ad hoc ꝙ eſt definitionem ineſſe ſimpliciter vel nō ineſſe. terminanť eiſdem locis. et ↄſideratiōibꝫ adductis in ſecūdo libro ad terminandum problema accidentis. ⁊ ideo non oportꝫ facere ſpecialem mentionem de hoc. Et ſimiliter ſi in definitione aſſignatum ſit genus conueniens definiti. ⁊ inſit definitio ↄuertibiliter definito eiſdem ↄſideratōnibꝫ ⁊ locis terminātur qui adducti ſunt in quarto ⁊ in q̄nto de genere ⁊ ꝓprio Et ita reſtat de duabus partibꝫ in hoc ſexto cōſiderare. ſcꝫ ſi nō indicat q̄d eſt eſſe rei ꝑ eſſentialia. ⁊ ſi indicat hoc ſꝫ nō bene. ſed obſcure ꝑ qđ interimiť bonitas definitōis Aduertendum eſt tū q̄ꝫuis eſſe ſimpľr ſit ante bene eſſe. tn̄ p̄mo oſtendit pħs qūo interimiť definitio quo ad eius bene eſſe. ⁊ poſtea quo ad eſſe Cuius rō eſt. qꝛ a faciliorib eſt inchoandū. ſed facilior eſt argumētatio oppo nentis dialectici cōtra illud qđ eſt bene facere q̄ꝫ ↄ illđ qđ ē facere ſimpľr. eo ꝙ plura ſunt ex q̄bꝫ interimiť bene facere q̄ꝫ ſimpľr Cū etiā facilius ſit aliquid facere q̄ꝫ bene facere

¶Concluſio prima Reſponſiua ad queſitum Congruo ordine in hoc ſexto agiť de modo terminādi ꝓblema definitōis. Iſta ↄcluſio ſatis ſeq̄tur ex p̄miſſis

¶Concluſio ſecunda. Quinq̄ꝫ modis interimitur definitio. Patꝫ ex dictis. Etiā pꝫ tali rōne. Nā definitio ↄſideratur q̄ꝫtum ad eſſe eius in ſe vel in ↄparatione ad aliud. Si p̄mum hoc eſt dupľr. vel ↄſiderať ad eſſe eius. ſic eſt quartus modus. vel quo ad bonitatem. ⁊ ſic ē q̄ntus. Si ſecūdum hoc eſt tripľr. aut ↄparatur ad accidens cum quo ↄuenit ineſſe. ⁊ ſic eſt p̄mꝰ modus. aut cōparatur ad genus cum quo ↄuenit penes ineſſe ſimpliciter ⁊ ꝑ ſe. ⁊ ſic eſt ſecūdus modus. Aut ↄparať ad ꝓpriuꝫ cum quo cōuenit in modo eſſendi conuertibiliter. ⁊ ſic eſt tercius modus.

Dubitatur primo. Quot modis cōtingit interimere definitōem quo ad eius bonitatem. Dicenduꝫ ꝙ duobꝫ modis. qꝛ ſcꝫ definitio eſt obſcura. auꝫ qꝛ ↄtinet aliqđ ſuꝑfluū. Quo ad p̄mū oportꝫ vti planiſſima interp̄tatione ſeu explanatōe q̄ꝫtum ꝑmittit natura definiti Quia ſicut quedā ꝓpter excellentiā ſui nō capiūtur ꝑfecte intellectu a nobis. ſicut diuina. ꝑ ↄſequens etiam ꝑfecte nō explanātur. ſic etiam q̄dā ſunt q̄ ꝓpter ſui imꝑfectōem ⁊ debilitatem ſui eſſe nō ꝑfecte intelligūtur. nec etiā explanātur Qn̄ tn̄ poniť qualiſcūq̄ꝫ explanatio que fieri poteſt. vtendum eſt planiſſima interp̄tatōe q̄ꝫtum ꝑmittit natura definiti. Cauſa eſt. qꝛ definitio datur cā notificandi definitum ⁊ qn̄ nō notificat interimitur. Quo ad ſecūdū dicit pħs ꝙ in definitōe ponere extrinſecū eſt ſuꝑfluū. ⁊ hoc ſic vocat appoſitum qđ nō eſt de eſſe definiti. Et eſt iſtud verum de definitōe dialectica dicente q̄d tm̄. In definitione aūt dicente ꝓpter q̄d nō eſt ſuꝑflue ponere cām paſſionis quā accipit demonſtrator. de qua nō eſt p̄ſens intentio

Aduertendū eſt vlterius. ꝙ definitio redditur obſcura qꝛ obſcurum in ea poſituꝫ eſt. vel ex multiplicitate. aut ex tranſlatōe. aut ex terminis incōſuetis ⁊ inuſitatis. Et ſic ſunt ſex modi q̄bꝫ ↄtingit eam reddi obſcurā. Primꝰ eſt. ſi in definitiōe ponať aliqđ multiplex nō bene aſſignať definitio. qꝛ non eſt certum pro quo ꝑ̄catoꝝ multiplex in definitōe accipiať. ſicut cū đr generatio eſt ductio ad ſubſtantiam. aut ſanitas eſt ↄmēſuratio calidoꝝ ⁊ humidorum. In illis definitōnibꝫ ponūtur eque ignote ductio ⁊ ↄmenſuratio. cū ſint noīa ꝟbalia in tio terminata. q̄ equiuoca ſunt ad tria. ſcꝫ ad actōem agentis ⁊ paſſionē. ⁊ etiam capiuntur neutraliter. Secundus eſt. ſi definitum ſit multipľr dictum ꝭm eq̄uocatiōem ⁊ non diſtinguať. qꝛ incertuꝫ eſt pro quo ꝑ̄cato illa definitio ſibi competit. ⁊ iſtud maxime ↄtingit qn̄ equiuocū latet. Tercius modus. ſi detur definitio ꝑ trāſlatōem. vt ſi quis dicat terraꝫ nutricem. auꝫ ſcientiam incadibilem. aut tēperantiā ↄſonantiam tn̄ ↄſonātia ꝓprie ſit in ſonis. incertuꝫ em̄ eſt in talibꝫ definitōibꝫ qua ſiľitudine trāſferať. Et ſic obſcuruꝫ eſt qđ ꝑ tranſlatōem đr. Si tn̄ ↄtingeret definiri ꝑ metaphorā ſequereť ꝙ diuerſoꝝ generū eſſet eadē ſp̄ēs. qꝛ temperantia eſt in genere virtutis. ⁊ eſt in genere cōſonantie. ⁊ neq̄ꝫ virtus ↄtinet ↄſonātiaꝫ neq̄ꝫ econtra. Quartus ſi q̄s in definitōibꝫ vtať noībꝫ incōſuetis. nō vtendo eo mō ꝑ̄cādi quo ↄmuniter ſunt impoſita. Om̄e em̄ incōſuetū ē obſcurū. vt Plato dixit oculū vmbricilū. eo ꝙ obumbratur vmbricilijs. aut phalangiū putri mordacē Eſt em̄ phalāgiū puluis corroſiuꝰ putredinis carnis Aut medullā oſſigenā. qꝛ in oſſibꝫ eſt genita. Eſt aūt iſte modus peior p̄cedente. qꝛ tranſlatiue dicta ꝑ ſiľitudineꝫ qua fit tranſlatio aliqualiter certificant. Cū om̄es transferentes ſe ꝭm ſiľitudinē ſe transferūt. Sed noīa abuſiua nihil penitus certificant. qꝛ nulla ſiľitudo eſt in eis. Nec etiā dicūtur ꝓprie ſicut ſi lex dicatur ymago vľ mēſuratio eoꝝ q̄ naturaliter iuſta ſunt. nulla eſt ſiľitudo legis et imaginis. Diciť em̄ ymago ꝑ imitatōem rei facte q̄lis nō eſt rō legis. Quintus modus. ſi data definitōe vniꝰ ↄtrarioꝝ ꝑ quā nō ſtatim manifeſta eſt definitio alterius. Rō eſt. qꝛ ↄtrarioꝝ eſt idem genus ex cuius diuiſione ꝑ drn̄as ↄſtituūtur cōtrarie ſp̄ēs Et ideo ille q̄ cognoſcit vnū ſciet reliquū qđ ex genere ⁊ oppoſita drn̄a ↄſtituiť Sextus modus. ſi in definitōe aſſignata nō eſt manifeſtū cuius eſt definitio. ſicut epygrāmata antiquoꝝ. Et ex iſtis pꝫ qualiter interimitur bonitas ipſius definitōis. ex eo ſcꝫ ꝙ eſt obſcura

Dubitatur ſecūdo. Quot modis ↄtingit interimere definitōem. ex eo ꝙ in ea poniť aliqđ ſuꝑfluū. Dđm ꝙ multis modis. Pro quo eſt ſciendū. ꝙ appoſitum in definitiōe qđ nō eſt de eſſe definiti eſt triplex. Aut em̄ eſt appoſitio alicuius diuerſi. aut eſt appoſitio eiuſdem vel apponiť qđ partim eſt diuerſum ⁊ partim idem. Si fiat appoſitio diuerſi hoc eſt tripľr. Aut apponiť diuerſum qđ eſt in plus oībꝫ definientibꝫ. vel qđ ſit in minus. vel in eque. ⁊ penes hoc accipiūtur tres ↄſideratiōes. Prima. ſi definiens eſt aliqđ tale qđ ꝓpter ſui cōitatē omībꝫ ineſt. ſicut ens vnū. ita ꝙ non ſeparat definitū ab his que ſunt in eodē genere. nec ab his que ſunt in alijs generibꝫ. tunc em̄ interimiť definitio ꝑ ſuꝑfluū in ea poſitū. Cauſa huius eſt qꝛ nihil ponendū eſt in definitiōe qđ nō ſeparat definituꝫ ab alijs. ¶ Sed diceret aliq̄s. ens poſitū in definitiōe ſeparat a non ente. Rn̄deť ꝙ hoc nihil eſt. qꝛ talis ſeparatio fit ꝑ qđcūq̄ꝫ genus. ſiue generaliſſimū ſiue ſubalternū. Secūda ↄſideratio. ſi aliquid poſitū in definitōe ſit ↄuertibile. ita ꝙ illo ablato a definitione reſiduū adhuc ↄuertibile ſit ⁊ naturā definiti indicet. tūc illud ſcꝫ appoſitū eſt ſuꝑfluū. qꝛ vľiter om̄e illud đr ſuꝑfluū in ipſa definitōne quo ablato qđ relictū eſt ſufficienter notificat naturam definiti Exꝭꝫ de definitōe aīe quā ponit plato dicēs. Aīa ē numerus ſeipſum mouens. nā ſeip̄m mouere eſt ꝓpriū aīe quo ſeparať a natura. ꝗ ſuꝑfluit numerus. Siľe exēplū eſt de definitōe flegmatis qđ eſt humidū p̄mū ſeparatū a cibo indigeſtū. hic ſuꝑfluit indigeſtū. eo ꝙ reſiduū ſcꝫ humidum p̄mū ſeparatū a cibo cū eo ↄuertiť. qꝛ qđ ꝑ ſuꝑabūdantiā đr vni ſoli ↄuenit. Tercia ↄſideratio eſt. ſi appoſitū in definitōe eſt in minus definito. eo ꝙ non ↄuenit oībꝫ ↄtētis ſub definito. vt hō eſt aīal greſſibile bipes tetracubitū. eo ꝙ tetracubitū non oībꝫ ↄtentis ſub definito ↄueniat. Et peius eſt definire ꝑ illud qđ nō oībꝫ ↄtentis ſub definito ↄuenit. q̄ꝫ ꝑ illud qđ ↄmune eſt oībꝫ. qꝛ ↄmune ꝑ determinatōem tandem fit cōuertibile. ⁊ ſic tota definitio fit conuertibilis. Sed definitōem in qua poniť illud qđ nō ↄuenit omībꝫ impoſſibile eſt fieri ꝓpriā ⁊ ↄuertibileꝫ. Quarta ↄſideratio eſt ꝭm ꝙ appoſitū eſt idem ꝭm ꝙ in definitiōe frequenter idem ex eadē parte đr. eo ꝙ definitio nugatoria ſic fit. Et đr notāter ex eadē parte. qꝛ idē frequēter dici ex parte ſubiecti ⁊ p̄dicati nō eſt incōueniens. ſicut qn̄ tota definitio ſubijciť ⁊ aliqđ poſitū in ea p̄dicať. ſicut hō eſt aīal greſſibile bipes. vel aīal greſſibile bipes eſt bipes. Exemplū huius ↄſideratōis eſt. vt zenocrates definiendo prudentiā eam dixit eſſe ↄtemplatiuam eoꝝ que ſunt qꝛ idem ſunt determinatiua ⁊ ↄtemplatiua. Siľiter q̄ đr ꝙ refrigeratio eſt p̄uatio caloris ꝭm naturam. ibi ſuꝑfluit ꝭm naturā. qꝛ refrigeratio ꝭm medicos đr nō alterius caloris p̄uatio q̄ꝫ naturalis. qꝛ p̄uatio caloris exterioris magis đr frigefactio. Quinta ↄſideratio ē eſt ꝭm appoſituꝫ qđ eſt partim idem ⁊ partim diuerſum. Si vľe addiť ex eadem parte particulari qđ actu ⁊ intellectu hꝫ in ſe vľe. ita ꝙ inter vľe ⁊ particulare ponať copula ↄiunctim deſignans diuerſitatē. talis definitio eſt ſuꝑflua. qꝛ ſic definiēs frequēter đt idem ex eadē parte. Et đr in ↄſideratōne ꝙ interponať copula deſignans diuerſitateꝫ. qꝛ ꝑ appōnem particulari p̄t addi vľe ad determinādū eius vľitatē. dicēdo aīal eſt hō. Ex iam dictis pꝫ. qualiter interimēda ſit definitio quo ad eius bonitatem

¶Ad rationes. Ad primam dicitur ꝙ ſatis pꝫ ſolutio ex dictis. qꝛ hic ſeruať ordo diſcipline ⁊ nō doctrine. ¶ Ad alias duas ſimul dđm eſt. ꝙ de definitione vt eſt tota rei q̇dditas hꝫ determinare metaphyſicꝰ. ꝭm aūt qđ eſt mediū demonſtrationis ⁊ cā paſſionum de ſubiecto de ea determinatū eſt in ſecūdo poſteriorū. hic autem de ea ↄſiderať qualiter ꝓblema in quo p̄dicatuꝫ queritur ineſſe ſubiecto ſub intentione definitionis per cōia ⁊ ꝓbabilia habeat terminari.

Utrū vero definiuit ⁊ dixit q̄d eſt eſſe vľ nō ex his. Primū ergo ſi non ꝑ p̄ora ⁊ euidentiora fecit definitōem. Nā qꝛ definitio reddiť cā cognoſcendi qđ đr. cognoſcemus aūt non ex quibuſlibet. ſed ex p̄oribꝫ ⁊ euidentioribꝫ quēadmodū in demonſtratōibꝫ. Sic em̄ oīs doctrina ⁊ oīs diſciplina hꝫ fieri. manifeſtū ergo qm̄ q̄ nō ꝑ hmōi determinauit nō definiuit. Nā ſi definiuit plures erūt eiuſdē definitōes: palā ergo qm̄ ⁊ q̄ ꝑ p̄ora ⁊ euidentiora amplius ⁊ melius definiuit. quare vtreq̄ꝫ erūt eiuſdē definitiones. hmōi aūt nō videť. nā vnicuiq̄ꝫ eorū q̄ ſunt vnū ē eē qđ eſt. quare ſi plures erūt eiuſdeꝫ definitōes idē erit ei qđ definiť eē qđ ꝭm vtrāq̄ꝫ definitōem ꝑ̄catur. hec autē nō eadē ſunt. eo ꝙ definitōes ſunt diuerſe Manifeſtū ergo qm̄ nō definiuit q̄ nō p̄ora ⁊ euidentiora determinauit Igiť nō ꝑ euidentiora quidē dici definitionē dupľr eſt accipere: aut em̄ ſimpľr ex ignotioribꝫ aut nobis ignotioribꝫ. ↄtingit q̇dem em̄ vtrūq̄ꝫ. ergo ſimpľr q̇dem euidentius qđ p̄

nus eſt poſteriore. vt pũctuʒ linea. linea ſupficie
et ſupficies ſoliditate. quẽadmodũ ⁊ vnitas nu
mero. ꝓus eñ ⁊ ꝓncipiũ oĩs numeri: Siliter
aũt ⁊ littera ⁊ ſyllaba. nobis aũt ecõtrario qñ
ꝙꝫ accidit. nã maxime ſoliduʒ ſub ſenſu cadit ꝙꝫ
ſupficies. ſupficies aũt magis ꝙꝫ linea. q̃re ma
gis plures hmõi cognoſcũt. nam hoc q̇dẽ a q̇
libet. illa ſubtili ⁊ abũdanti intellectu cõphen
dere eſt: Simpl'r ergo melius ꝑ ꝓora poſterio
ra tentare cognoſcere. diſciplinabiliꝰ eñ hmõi
eſt Verũ ad eos q̇ impotentes ſunt cognoſce
re ꝑ hmõi neccãrium fortaſſe ꝑ ea q̃ illis ſunt co
gnita facere definitõem. ſunt aũt taliũ definitio
nes quecꝫ pũcti ⁊ linee ⁊ ſupficiei. Oẽs eñ
ꝑ poſteriora ꝓora indicant. naʒ hoc q̇dẽ linee: il
lud aũt ſupficiei: illud vere ſoliditatis termios
dicũt eſſe Non aũt oportʒ latere q̃ ſic defini
re nõ ꝯtingit q̇d ẽ eſſe definiti indicare niſi con
tingat idẽ ⁊ nobis notius eſſe ⁊ ſimpl'r notius.
ſiq̇dem oportʒ ꝑ genus ⁊ drñas definire eum q̇
definiuit bñ. hec aũt ſimpl'r ſunt ꝓora ⁊ euidẽ
tiora ꝙꝫ ſpẽs. Interimit eñ genus ⁊ drña ſpẽs
quare ꝓora hec ꝙꝫ ſpẽs ſunt ⁊ euidentiora Nã
ſpẽ q̇dem nota necẽ eſt ⁊ genus ⁊ drñaʒ cogno
ſci. nam q̇ hoiem ſcit. ⁊ aĩal greſſibile ſcit. gene
re autẽ et drñtia notis non necẽ eſt ⁊ ſpẽm cog
noſci. quare ⁊ ignotior ſpẽs Amplius his q̇
ſcḋm veritatẽ hmõi definitiões dicũt eſſe q̃ ſunt
ex his q̃ ſingulis ſunt nota plures eiuſdẽ defi
nitões eẽ accidet dicere. nã alia alijs ⁊ nõ eadẽ
oĩbꝫ ꝯtingit notiora eſſe. quare ad vnũqḋqꝫ di
uerſa erit definitio aſſignãda. ſi q̇dem ex his q̃
vnicuiqꝫ ſunt notiſſima definitõem oportʒ fa
cere Amplius alio tpe eiſdẽ alia magis no
ta. nã ex ꝓncipio q̇dẽ ſenſibilia: certioribꝫ aũt fa
ctis ex ꝯtrario. quare neqꝫ ad eũdẽ ſemꝑ eadeʒ
definitio eſt aſſignãda his q̇ ꝑ ea q̃ ſingulis ſũt
notiora definitõem fatẽtur aſſignãdam eẽ: Pa
lam ergo qm̃ nõ determinãduʒ ꝑ ea que hmõi
ſunt. ſed ꝑ ſimpl'r notiora. ſola eñ ſic vna ⁊ ea
deʒ definitio ſemꝑ fiet Fortaſſe aũt ⁊ qḋ ſimpl'r
notũ nõ eſt qḋ oĩbꝫ notũ. ſed qḋ bñ diſpoſi
tis intellectu velut ⁊ ſimpl'r ſanatiuũ qḋ his q̇
bene hñt corpꝰ. oportʒ ergo vnũqḋqꝫ taliũ ſub
tiliter inueſtigare. vti aũt diſputãtes ad h' qḋ ex
pedit. Maxime ãt indubitãter interimere ꝯtin
git definitõem. ſi neqꝫ ex ſimpl'r notioribꝫ. neqꝫ
ex alijs que nobis ꝯtingat fieri. vnus ergo lo
cus eſt eius qḋ nõ ꝑ notiora per poſteriora pri
ora ſcare. quemadmodum ꝓus diximus. Am
plius autẽ eiꝰ quod eſt in q̇ete ⁊ definituʒ ꝑ in
finita. ⁊ q̃ in motu ſunt aſſignata eſt definitio:
ꝓus eñ ẽ et euidentius quod ꝑmanẽs eſt ⁊ de
terminatũ eo ꝙ infinitum ⁊ in motu eſt Eiꝰ
autẽ qḋ nõ ex ꝓoribꝫ tres ſunt loci. Primus q̇
dem ſi ꝑ oppoſitum definiuit. vt ſi ꝑ maluʒ bo
num. ſimul eñ natura oppoſita q̇buſdã autẽ ⁊
eadẽ diſciplina vtriſqꝫ videt' eſſe. quare nõ no
tius alterũ altero Oportʒ aũt nõ latere qm̃ q̇
dam fortaſſe nõ eſt definiri aliter. vt duplũ ſine
dimidio. ⁊ quecũqꝫ per ſe ad aliq̇d dicũtur Nã
oĩbus hmõi eſt eſſe ideʒ ad aliq̇d quodãmodo
ſe habere. quare nõ eſt poſſibile ſine altero alte
rum cognoſcere eo qḋ neccãrium eſt in alterius
definitõe ſimul ſumi alterum ⁊ cognoſcere q̇dẽ
oportʒ hmõi omnia. vti autẽ eis ⁊ in his que vi
debitur expedire Alius ſi eodem vſus eſt ei
quod definitur. latet aũt quin nõ eodem defini
ti noĩe vtitur. vt ſi ſolem ſtellam que in die ap
paret definiuit. naʒ qui die vtitur ⁊ ſole vtitur
Oportʒ aũt ad deprehendendũ talia accipere
pro noĩe definitõem. vt qm̃ dies eſt ſolis latio
ſuꝑ terram: Patʒ eñ quoniam q̇ latõem ſolis
dixit ſolem dixit. quare vtitur ſole q̇ die vtitur.

Rurſuʒ ſi eo quod e diuerſo diuiditur illud
quod e diuerſo definiuit. vt abũdãs quod vni
tate maius eſt perfecto Simul eñ natura q̃ ex
eodẽ genere e diuerſo diuidũt'. abũdãs ãt ⁊ ꝑfe
ctuʒ e diuerſo diuidũtur. ambo eñ numeri dif
ferẽtie. Similiter autẽ ⁊ ſi ꝑ inferiora ſupe
riora definiuit. vt perfectuʒ numerum q̇ bipar
tite diuiditur. aut bonum habitum virtutis
nam ⁊ bipartite a duobꝫ ſumptum eſt que per
fecta ſunt ⁊ virtus bonum q̇dem. quare inferi
ora hec ꝙꝫ illa ſunt Amplius autẽ neceſſe eſt eũ
qui inferioribꝫ vtitur ⁊ eodem vtitur: ⁊ q̇ virtu
te vtitur bono vtitur. eo ꝙ bonũ quidem. Si
militer aũt ⁊ q̇ bipartite vtitur ⁊ perfecto vtit'.
eo ꝙ in duo diuidi ſcat bipartite diuidi. duo
autem ꝑfecta ſunt Aliter autẽ dõm vnus ẽ
locus nõ ꝑ ꝓora ⁊ euidentiora feciſſe definitio
nem. partes aũt que dicte ſunt. Secũdus aũt
ſi cũ eſt in genere. res non ſita eſt cum genere in
oĩbꝫ eñ hmõi peccatũ eſt in q̇bus non ꝓus
ponitur genus in rõne q̇d eſt. vt corporis defi
nitio ꝙ habet tres diuiſiones aut ſi q̇s hoiem
definierit ſcitum numerare. Non eñ dictũ eſt
quid ẽ eẽ tres hꝫ dimẽſiones. vel quid eſſe ſcit
numerare. Genꝰ aũt velut q̇d eſt ſcare: ⁊ ꝓmo
ponit' eorꝫ q̃ in definitõe ponũtur. Ampliꝰ ſi
ad plura dicto eo qḋ definit' nõ ad oĩa aſſigna
uit. vt ſi grãmaticã ſciam ſcribẽdi qḋ ꝓfert' indi
get eñ qm̃ ⁊ cognoſcendũ. nihil eñ magis ſcri
bẽdi ꝙꝫ intelligẽdi aſſignãs determinauit. q̃re
nõ alijs ſed q̇ vtraqꝫ hoc dr̃. eo ꝙ plures nõ cõ
tingit eiuſdẽ definitões eſſe: ergo in q̇buſdã q̇
deʒ ſcḋm veritatẽ ſe hꝫ ſicut dcm̃ eſt. In q̇buſdã
aũt nõ. vt in q̇bꝫ nõ ꝑ ſe ad vtrũqꝫ dr̃ velut me
dicina ſanitatẽ ⁊ egritudinẽ facere. naʒ de hoc
q̇dẽ ꝑ ſe dr̃. de illo aũt ꝑ accñs. Simpl'r eñ ali
enũ a medicina egritudinẽ facere. q̃re nihil ma
gis definiuit q̇ ad vtrũqꝫ aſſignauit ꝙ q̇ ad al
terũ ſʒ fortaſſe ⁊ peius eo ꝙ reliquorꝫ q̇buſlibʒ
p̃t egritudinẽ facere Ampliꝰ ſi nõ ad melius
ſed ad peius aſſignauit q̇n ſint plura ad q̃ dr̃
qḋ definit'. naʒ oĩs diſciplina ⁊ poteſtas eiꝰ qḋ
eſt optimũ videt' eſſe Rurſum ſi nõ poſitum
in ꝓprio eius genere qḋ dcm̃ eſt ꝯſiderandũ ex
his q̃ ad genera ſunt elemẽtis. ſicut ꝓus dcm̃ ẽ

Rurſum ſi trãſcẽdẽs dixit genera vt iuſticiã
habitũ eq̃litatis affectiuuʒ vel diſtributiuũ eq̇
trãſcẽdit eñ qui ſic definiuit virtutẽ. relinquẽs
eñ iuſticie genus nõ dr̃ q̇ddã eẽ. nã ſubſtantia
cuiuſqꝫ cũ genere eſt. Eſt aũt hoc q̇dẽ qḋ nõ in
ꝓximũ genꝰ ponere. nã q̇ virtutẽ dixit ⁊ habi
tum dixit. nã q̇ in ꝓximũ poſuit oĩa ſuꝑiora di
xit: eo ꝙ oĩa ſuꝑiora genera de inferioribꝫ ꝓ̃di
cant'. Quare aũt in ꝓximũ genus ponẽdũ aut
oẽs drñas ſuperiori generi addẽdũ ꝑ quas de
terminauit ꝓximuʒ genꝰ. ſic eñ nihil erit ꝓ̃ter
miſſum. ſed ꝓ noĩe in definitiõe dcm̃ erit inferi
us genus. Qui vero ipſum tm̃ ſuperius genꝰ
dixit nõ dicit inferius genus Nam qui plãtaʒ
dicit nõ dr̃ arborem

Queritur. vtrum definitio debeat dari ꝑ no
tiora ⁊ ꝓora. ¶ Arguit' ꝓmo ꝙ nõ. qꝛ dr̃ i. ꝓhemio de aĩa
accñia magnã ꝑtẽ ꝯferũt ad cognoſcẽdũ ꝙ q̇d eſt. talia ãt
poſteriora ſunt ſuba. g̃ ⁊c. ¶ Secundo ſic. definito dat' cã
innoteſcẽdi nobis definitũ. nos aũt reſolutorie ꝓcedendo
ex poſterioribꝫ in notitiã ꝓoris manuducimur. ¶ Tercio
ſic. definitio datur ꝑ ꝓpriũ qḋ ſpẽm definitaʒ ꝯſequit'. ſicut
effectus cãm. ¶ Deinde arguit' ꝙ non dʒ dari ꝑ notiora
qꝛ vel hoc eſſet ꝑ nobis notiora vel nature. nõ ꝓmũ. qꝛ no
tiora nobis ſunt rem ꝯſequẽtia. definientia aũt ſcḋm rẽ ꝓ̃ce
dunt ⁊ ꝯſtituũt. Nec ſecũdũ. vt ꝓbat' rõnibꝫ ꝓ̃cedentibꝫ.
In oppoſitũ eſt phs in textu. cũ dr̃ ꝓmũ q̇dẽ igit' ſi nõ
ꝑ notiora ⁊ euidentia fecit definitum.

¶ Sciendum primo. ꝙ poſtꝙꝫ philoſophꝰ
oſtendit qualiter interimẽda eſt definitio quo ad eius bo
nitatẽ. Cõſequẽter oſtendit qualiter interimenda eſt ip̃a
quo ad eius ſubam ⁊ entitatẽ. quãdo ſcʒ nõ indicat q̇d de
finiti. Et ꝓmo videndũ eſt qualiter interimẽda eſt ipſa de
finitio penes ea q̃ ſunt ꝯditiones tam definitionis ꝙꝫ par
tium eius que ſunt ꝓus ⁊ notius. poſtea inſpiciendo in ip
ſam definitõem ⁊ ꝑtes eius Prima ergo ꝯſideratio. re
ſpiciendũ eſt in ꝓus ⁊ notius ſimul. ⁊ ſi nõ ꝑ ꝓora ⁊ notio
ra definiuerit aliq̇s ſimpl'r nõ definit ⁊ interimit' definitio
Probat' ſic. qꝛ nõ dat' cã cognoſcendi definitũ. ſed natura
definiti nõ ex quibuſcũqꝫ notificat'. ſed ex ꝓoribꝫ ⁊ notiori
bus. ſicut in demonſtratõibꝫ noticia ꝯcluſionis eſt ex ꝓo
ribꝫ ⁊ cauſis ꝯclõnis. Et ſicut eſt in notificatõe ꝯplexi qḋ
eſt ꝯclo. ſic eſt in ꝓpoſito in notificatõe incõplexi ꝑ definiti
onẽ. q̃re ſi definitio nõ dat' ex ſimpl'r notioribꝫ ⁊ ꝓoribꝫ eſt
interimenda. Alia rõ ducẽs ad incõueniens eſt. qꝛ ſi de
finitio dat' ex poſterioribꝫ ⁊ ignotioribꝫ. multo melior erit
illa definitio data ex notioribꝫ ⁊ ꝓoribꝫ. ⁊ ꝑ ꝯſequẽs eiuſdẽ
rei poſſent eſſe plures definitões. ſed hoc eſt incõueniens.
cũ vniꝰ rei nõ ſit niſi vnũ eſſe. ſed ſi diuerſe eſſent definitio
nes nõ explicarent idẽ eſſe. g̃ ⁊c Secũdo iſtud idẽ etiã
ꝓbat' diuiſim de notiori ⁊ ꝓori. Vñ notiora debẽt dupl'r
ꝯſiderari. qꝛ q̃dã ſunt notiora ſimpl'r. ⁊ q̃dã quo ad nos.
Simpl'r notius ⁊ euidentius eſt qḋ ſcḋm naturã ꝓus eſt. ſi
cut ꝓncipiũ ꝓncipiato ⁊ ſimplex ꝯpoſito

Cõcluſio prima. Et reſponſiua ad queſitũ
Simpl'r melius eſt ⁊ magis ſpectãs ad artẽ ⁊ diſciplinã.
definire ꝑ ꝓora ⁊ notiora ſimpl'r. Verũ eſt tñ ꝙ expedit ali
qñ ad eos q̇ nõ pñt apprehendere ſimpliciora ꝓncipia re
rũ ꝓora definire ꝑ poſteriora. q̃ tñ nõ eſt vera definitio ſʒ
notificatio qualiſcũqꝫ maior ꝙꝫ ſit ipm̃ definitũ. Iſtud pʒ
multis rõnibꝫ. Prima eſt. qꝛ definitio dat' ꝑ genus ⁊ diffe
rentias. ſed hec ſunt ꝓora. eo ꝙ ſunt ſimpliciora. ⁊ ab eis
nõ ꝯuertit' ſubſiſtẽdi ꝯſequẽtia Cognita etiã ſpẽ ꝑ defini
tionẽ necẽ eſt cognoſci ⁊ drñam. nõ aũt ecõtra. Iſtud etiã
ꝓbat' alia rõne. qꝛ ſi definitio daret' ꝑ notiora quo ad nos
et nõ ſimpl'r. ex quo nõ oĩbꝫ ſunt notiora eadẽ. qꝛ alia pau
cis. alia pluribꝫ. alia oĩbꝫ. ſeq̇tur ꝙ ſi haberemus diuerſam
notioritatẽ ꝙ qḋlibet definitũ habebit plures definitõnes.
Alia rõ ad idẽ. qꝛ alio ⁊ alio tꝑe eadẽ ſunt eiſdẽ notiora ⁊
minus nota qꝛ in principio ſenſibilia ſunt magis nota. g̃
nõ ſemꝑ erit eadẽ definitio eiuſdẽ. hoc aũt eſt impoſſibile
ideo neccãrium eſt ꝑ notiora definire. Sic eñ nõ cõtingit
vnius rei eſſe vnã definitõem. Simpl'r aũt notũ eſt vt di
ctũ eſt ꝙ bene diſpoſitis in intellectu notũ eſt. Alia ꝯſide
ratio adhuc eſt. ſi illud qḋ in q̇ete ⁊ finitũ eſt definiat' ꝑ il
lud qḋ eſt in motu ⁊ infinitũ interimit' definitio. qꝛ datur ꝑ
ignotius. Tercio iſtud diuiſim oſtendit de ꝓori. Et ſunt
tres ꝯſideratões Prima. ſi oppoſitũ definit' ꝑ oppoſituʒ.
et intelligitur illud de ꝯtrarijs. ⁊ ſic bonũ ⁊ malũ ſunt cõ
traria ꝓut in actibꝫ ⁊ in habitibꝫ accipiũtur. Et cã huius
eſt. qꝛ ꝯtrarie oppoſita ſunt ſimul natura habentia vnum
genus. ⁊ ꝯtrarijs ⁊ coequeuis differentijs ꝯſtituũtur Et
ſic definitio oppoſiti ꝑ oppoſitũ interimit'. eo ꝙ nõ eſt ꝑ ꝓo
ra. In oppoſitis tñ relatiue nõ ꝯtingit vnuʒ definiri niſi ꝑ
aliud. vt duplũ nõ definitur ſine ſuo oppoſito. ſcʒ dimidio
et vniuerſaliter quecũqꝫ ſunt ad aliquid ⁊ nõ ſecũduʒ dici
In his eñ nõ eſt vnũ ſine alio intelligere. Secũda ꝯſide
ratio eſt. ſi idem definit' ꝑ ſeipſum alio noĩe. qꝛ idẽ nõ eſt ſi
bi ipſi natura. vt ſi quis definiat ſolem eſſe ſtellam albam
que apparet in die. vtendo eñ die in definitiõe vtitur ſole
Sʒ ad deprehendenda talia ꝓ̃dicata in definitõibꝫ opꝫ
loco nominũ accipe definitões. vt ꝙ dies eſt latio ſolis ſuꝑ

per noſtrũ emiſperium ⁊ terram. Tunc manifeſtũ eſt. ꝙ ꝗ dixerit lationem ſolis ſuꝑ terrã in noĩe diei dixit ſolem

Tercia ꝯſideratio. ſi in definitõe ponat illud qð ecõtrario cum definito diuidit genus. talis definitio eſt interimẽda eo ꝙ e diuerſo genus diuidentia ſunt coequeua. Et ideo vnũ illorũ nõ eſt ꝑus altero ſm naturã. Quarta ꝯſideratio q̃ reducit ad ſecũdã. ſi per inferiora in recta linea ſuperiora definiant ſic idem definit ꝑ ſeipſum. Exemplũ tercie ꝯſiderationis eſt. ſi numerus abũdans definiat ꝙ eſt ꝑfectus maior virtute peccat. eo ꝙ numerus ꝑfectus e diuerſo diuidit numerũ cũ abũdante Exemplũ quarte ꝯſiderationis. ſi ꝗs definit bonũ cũ virtute ipſo bono vtitur in definitõe boni. eo ꝙ virtus quoddã bonũ eſt

Concluſio ſecunda. Oĩs bona definitio dicẽs ꝗd definiti ꝑ eſſentialia debet dari ꝑ ꝑora ſimplr et nature notiora. Iſta patet ſatis ex dictis

Dubitatur primo. Qualiter interimit definitio ex parte generis Pro ſolutõe ſciendũ ꝙ poſtq̃ Ariſtoteles docuit interimere definitõem inſpiciendo in ꝯditiões bone definitõis ⁊ ꝑtiũ eiꝰ. iã ꝯñr oñt h̄ idẽ iſpiciẽdo in ſubaꝫ definitõis ⁊ partiũ eiꝰ. Et ꝑmo inſpiciẽdo in partes. ſcꝫ in genus ⁊ drĩam. ⁊ poſtea in vtrũq̃. de quo videbitur in ſequẽtib⁊ Primo ḡ inſpiciẽdo genus ponũtur ꝗn q̃ ꝯſideratões. Prima eſt. cũ res definita ſit in genere aliquo. tñ in definitõe nõ ponit genus. definitio eſt interimẽda. Et huius rõ eſt. qꝛ genus eſt vt ꝑmũ ſubſtãs formalib⁊ differẽtijs. ⁊ ideo genus qð maxime dr ꝗd definiti ꝑmũ eſt omniũ eoꝝ q̃ in definitõe ponũtur. Secũda ꝯſideratio eſt. ſi aliquid ex genere ſuo debeat definiri ad plura ſicut ad fines ꝑ ſe dictos equaliter. tũc ꝯſiderandũ eſt ſi nõ quo ad oĩa ad q̃ dr aſſignata eſt definitio eius. ſed quo ad aliqua tm̃. ſic interimit definitio. vt ſi quis definiat grammaticã ꝙ eſt ſcia recte ſcribendi. hic ponit genus. ſed non oĩa ad q̃ dr grãmatica. Sed oportꝫ ꝙ apponat ꝙ grãmatica eſt ſcientia cognoſcendi ꝯſtructõem relatã ad intellectum. Et ſic grãmatica eſt ſcientia ſcribendi ⁊ intelligẽdi eius qð dr in orõne. Ille ḡ definit qui alterũ tm̃ in definitione ponit. ſed ille vere alterũ nõ definit ꝗ vtraq̃ in definitõe aſſignat. Verũ eſt tñ ſi vnũ dicat ad plura ad quorum vnũ dr ꝑtinere ꝑ ſe ⁊ ad alterũ ꝑ accñs. nõ debet definitio ipſiꝰ aſſignari ꝑ vtrũq̃ Sicut medicina ſani ⁊ egri Nihil em̃ magis definit ꝗ ambo ponit q̃ ꝗ alterum ponit tm̃. ſed forte peius. qꝛ quilibet alius p̄t egritudinẽ facere.

Tercia ꝯſideratio. ſi definitũ ex genere ſuo ad plura dicat que inequalia ſunt ſm bonũ ⁊ malũ. tũc ſi definit in ꝯparatione ad peius ⁊ nõ ad melius interimit definitio. qꝛ omnis ſcia ⁊ poteſtas dicta ad aliud videt eſſe eius qð eſt optimũ. ergo per illud eſt definiendum

¶Dubitat ſecũdo: Que eſt quarta. Dicẽdũ ꝙ quarta ꝯſideratio eſt. ꝙ definitio interimit qñ nõ ponit genus ꝯueniens. hoc eſt ꝓpriũ definiti. ſed vtrũ genus aſſignatum ſit verũ genus ⁊ ꝯueniens definito. conſiderãdũ eſt ex locis traditis in quarto libro ſi ſit immediatũ inexiſtens eſſentialiter. ergo ⁊c. Quinta ꝯſideratio eſt. ſi in definitõe ponit genus nõ ꝓximuꝫ ſed tranſcendens. ſicut ꝗ ponit ſuprema dimittendo media oĩa ⁊ ꝓximũ. ſicut ꝗ definit iuſticiã habitũ equalitatis trãſcendit ⁊ relinq̃t virtutem. que eſt ꝓximũ genus iuſticie. Et nõ dt ꝗd niſi infinite ⁊ indeterminate. qꝛ genus remotũ non dt eſſe rei niſi in potentia remota. Genus aũt ꝓximũ eſt ſuba eius cuiꝰ eſt que ꝑ definitõem explicatur. qui em̃ ponit inferiora ponit etiã ſuperiora. cũ illa ſint actu ⁊ intellectu in ſuis inferioribus. nõ eſt aũt ecõtra. ergo ponẽdum eſt ꝓximũ genꝰ. Si aũt ponat remotũ. oportꝫ ſibi addere oẽs drĩas mediorꝝ generũ. q̃ coartant ipſum ad ꝓximũ genus. Nõ eſt em̃ ꝓportio ꝑmi ⁊ remoti ad vltimũ ⁊ proximũ actum qð tñ requirit ad veram definitiõem. quare nõ bene definitur hõ ꝙ eſt ſubſtantia rõnalis

¶Ad rationes. Ad primam dicitur ꝙ accñtia a poſteriori bene manuducũt nos in notitiã ſube. Ad ſecũdã dr ꝙ definitio datur cã innoteſcẽdi definituꝫ nõ q̃litercũq̃. ſed quo ad intellectũ. ꝗ accipit vlia rei ꝑncipia. ¶ Ad terciã dr ꝙ definitio quã ingredit ꝓpriũ eſt deſcriptiua. vel ſaltẽ ꝑ ipm̃ circũloq̇mur drĩaꝫ nobis ignotam. Ad vltimã pꝫ ſolutio ex dictis.

Rurſum in differẽtijs ſiliter ꝯſiderandũ ſi ⁊ drĩas dixit generis. nã ſi nõ rei definiuit differentijs aut ſi ⁊ oĩno aliq̇d hmõi dixit qð nullius ꝯtingit drĩam eſſe. vt aĩal aut ſubſtantiam palam qm̃ nõ definiuit: nullius em̃ drĩa q̃ dicta ſunt Videndũ aũt ⁊ ſi eſt aliq̇d qð e diuerſo diuidit dicta drĩa: nam ſi nõ eſt palam qm̃ nõ erit q̃ dicta eſt generis drĩa. nõ om̄e genus his que e diuerſo diuidũtur differẽtijs diuidit velut aĩal ⁊ greſſibili ⁊ volatili ⁊ bipedi Aut ſi eſt q̇dem e diuerſo diuerſa drĩa. nõ eſt aũt vera ð genere. palã em̃ qm̃ neutra erit generis differentia. om̄es em̃ que e diuerſo diuidũtur differẽtie vere ſunt de ꝓprio genere. Siľr aũt ⁊ ſi vera q̇dem eſt nõ facit aũt appoſita generi ſpeciem. palã em̃ qm̃ nõ erit hec ſpecifica generis drĩa. nam om̄is ſpecifica drĩa cuꝫ genere facit ſpẽm. ſi aũt hoc nõ eſt drĩa nec que dicta eſt. qꝛ ea e diuerſo diuidit Amplius ſi negatõe diuidit genus velut q̇ lineã definiũt longitudinẽ ſine latitudĩe eẽ. nihil em̃ alið ſcat q̃ qm̃ nõ hꝫ latitudinẽ accidet genus participare ſpẽm Nã om̄e ſine latitudine aut latitudinẽ habẽs ẽ. naꝫ de om̄i aut affirmatio aut negatio vera eſt: quare ⁊ genus linee longitudo ſine latitudine. aut latitudinẽ habens eſt. longitudo aũt ſine latitudine ſpẽi eſt rõ. quare genus ſuſcipiet ſpẽi rõnem. Siliter aũt ⁊ differre eo ꝙ altera dictarũ drĩarum ex nccẽitate p̄dicat de genere. eſt autẽ dictꝰ locus vtilis ad eos qui ponũt formas eẽ Naꝫ ſi ẽ eadẽ longitudo quodãmõ p̄dicabit ð genere. qm̃ latitudinem habꝫ. aut ſine latitudine eſt. oportꝫ em̃ de om̄i longitudine alterũ eorum verũ eſſe. Si q̇dem de genere verũ eſſe debeat. hoc aũt nõ accidit. ſunt em̃ ⁊ ſine latitudine et latitudinẽ habentes longitudinem. quare ad illos ſolus vtilis hic locus quicunq̃ genus vnũ numero dicũt eẽ. hoc ãt faciũt qui formas ſolas ponũt. nã eandẽ longitudinẽ ⁊ idem aĩal genus dicũt eſſe Fortaſſe aũt in q̇buſdã neceſſariũ eſt negatõne vti definiẽtem vt in priuationibus. nam cecũ eſt qð nõ habet viſum quẽ natum eſt habere. Differt aũt nihil negatõe diuidere genus. aut hmõi affirmatõe q̃ negatõne neceſſe eſt e diuerſo diuidi. vt ſi lõgitudinẽ habens latitudinẽ definiuit. nam habẽti latitudinem e diuerſo diuidit. aliud ãt nihil. quare negatione rurſus diuidit genus Rurſum ſi ſpeciẽ in drãm aſſignauit velut ꝗ fraudẽ iniuriam cũ illuſione definiunt. nã illuſio iniuria quedaꝫ quare non drã. ſꝫ ſpẽs eſt illuſio. Amplius ſi genus vt drãm dixit vt virtutem habitũ bonũ vel ſtudioſum. nã bonũ genus eſt virtutis: aut nõ genꝰ ẽ bonũ. ſꝫ drã ſi q̇dẽ verũ nõ ꝯtigit idẽ in duob⁊ generib⁊ eẽ nõ ꝯtingẽtib⁊ ſeinuicem. nam neq̃ bonũ ꝯtinet habitũ. nec habitus bonũ. nõ em̃ oĩs habitus bonũ. neq̃ oẽ bonũ habitus. q̃re nõ erũt genera ambo. Qm̃ ergo habitus genus ꝟtutis palã qm̃ bonũ nõ genꝰ ſed magis drã. Amplius habitus quidẽ quid ẽ ſignificat ꝟtus bonũ aut nõ q̇d eſt ſed quale: videtur aũt drã quale q̇d ſcare Videndũ aũt ⁊ ſi nõ quale q̇d. ſed hoc q̇d ſcat aſſignata drã. videtur em̃ quale q̇dẽ om̄is drĩa ſcare. Intendenduꝫ aũt ⁊ ſi drĩa definito ſm accñs ineſt. nulla em̃ drĩa eorũ eſt q̃ ſm accñs inſunt ſicut nec genus. nõ em̃ ꝯtigit drãm ineẽ. alicui ⁊ nõ ineſſe Amplius ſi p̄dicat de genere drĩa vel ſpẽs aut inferius aliq̇d ſpẽ nõ erit definiẽs. nullum em̃ eoꝝ q̃ dcã ſunt ꝯtingit de genere p̄dicari. eo ꝙ genus ampliſſime oĩm dr. Rurſuꝫ ſi predicatur genus de drĩa. nõ em̃ de drã ſed de q̇bus drã genꝰ videt predicari. vt aĩal de hoĩe et boue ⁊ alijs greſſibilib⁊ aĩalib⁊ nõ de ea drã que de ſpẽ dr. Nam ſi ſm vnãquãq̃ drãꝝ aĩal predicaret. multa aĩalia de ſpẽ p̄dicarent. nam drĩe de ſpẽ predicant. Amplius drĩe omnes aut ſpẽs. aut indiuidua erũt ſi q̇dem ſunt aĩalia naꝫ vnũquodq̃ aĩalium. aut ſpẽs ẽ aut indiuiduum. Similiter aũt ꝑſpiciendũ ⁊ ſi ſpẽs. aut inferiorum aliq̇d de drĩa p̄dicat. Impoſſibile em̃ eo ꝙ amplius drĩa q̃ ſpẽs dr: amplius accidit drĩam ſpẽm eſſe ſi q̇dem predicabitur de ea aliqua ſpecierum: nam ſi predicat homo palam qm̃ aliqua drĩa homo eſt Rurſum ſi nõ ꝑor eſt drĩa ſpẽ Nam poſteriorem quidẽ genere. ſpecie autem ꝑorem drĩam oportet eſſe.

Cõſiderandum aũt ⁊ ſi diuerſi generis eſt dicta drĩa. neq̃ contenti. neq̃ continentis Non videtur em̃ eadem drĩa duum generum eẽ nõ cõtinentium ſe inuicem Si aũt nõ accidit ⁊ ſpeciem eandem in duob⁊ generibus eẽ nõ cõtinẽtibus ſeinuicẽ. infert em̃ vnaqueq̃ differẽtiaꝝ proprium genus. velut greſſibile et bipes aĩal inferũt. quare de quo drĩa et generum vtrũq̃ palam ergo qm̃ ſpẽs in duobus generibus nõ continentibus ſeinuicem. Aut nõ impoſſibile eandem drĩam duum generum eſſe non continẽtium ſeinuicem ſed addẽdum neq̃ vtriuſq̃ ſub eodem exiſtentis. Nam greſſibile animal atq̃ volatile animal genera ſunt nõ cõtinentiũ ſeinuicem. ⁊ vtriuſq̃ eoruꝫ eſt bipes drĩa quare addendum qm̃ neq̃ ſub eodem vtriuſq̃ exiſtentis nam hec ambo ſub animali ſunt. Palã aũt qm̃ nõ neceſſe eſt drĩam oẽm proprium genus inferre: eo ꝙ ꝯtingit eadẽ duũ generꝝ eẽ nõ ꝯtinẽtiũ ſeinuicẽ. ſꝫ alterũ tm̃ neceẽ eſt inferre et ſuꝑiora hec oĩa. vt bipes greſſibile vel volatile infert aĩal. Videẽdũ aũt ⁊ ſi in aliquo drĩam aſſignauit ſubſtãtie: nõ videt em̃ differre ſubſtãtia a ſubſtãtia in eo ꝙ vbi eſt Quare ⁊ eos ꝗ greſſibili ⁊ volatili diuidunt aĩal increpãt. velut greſſibile et aq̄tile vbi ſignificet. Aut in his q̇dem nõ recte increpãt. non em̃ in aliquo neq̃ vbi ſcat aquatile ſꝫ quale q̇d. nam ⁊ ſi ĩ ſicco ſit ſiľr aquatile eſt. Similiter ãt terreſtre. ⁊ ſi in humido ſit terreſtre ſed nõ aquatile erit. Attamen ſi quãdo ſignificat in aliquo drĩam palam qm̃ peccãs erit. Rurſum ſi drĩam paſſionem aſſignauit. Om̄is em̃ paſſio magis facta abijcit a ſubſtãtia. drĩa autem nõ hmõi: nam magis ſaluare videtur drĩa cuiꝰ eſt drĩa. ⁊ ſimplr impoſſibile eſt eẽ ſingulũ ſine propria drĩa. nã cũ nõ eſt drĩa greſſibile nõ erit homo. Simpliciter aũt dicẽdum ſm que alteratur habẽs nihil horum drĩa illius. oĩa em̃ hmõi cum magis fiũt abijciunt a ſubſtãtia. quare ſi aliqua huiuſmodi drĩam aſſignauit peccauit. ſimpliciter enim non alteramur ſm differentias ſpecificas.

Et ſi alicuius eorum que ſunt ad aliquid nõ ad aliud q̇dẽ differentias aſſignauit. nam eorũ que ſunt ad aliq̇d et drĩe ad aliq̇d: vt ĩ diſciplina; Speculatiua eĩ et actiua et poetica dr vnũ quodq̃ eorũ ad aliq̇d ſcat ſpeculatiua em̃ alicuiꝰ et actĩa alicuiꝰ ⁊ poetica alicuiꝰ Conſiderãdũ

aũt et ſi ad qđ natũ eſt ſingulũ eoꝝ q̃ ſunt ad ali
q̇d aſſignauit definiens. nã q̇buſdã q̇dẽ ad qđ
natũ eſt ſingulũ eoꝝ q̃ ſunt ad aliq̇d ſolũ eſt vti
ad aliud ãt nihil. vt viſuʒ ad vidẽdũ. Quibuſ/
dã ãt ad aliud aliq̇d vt ſubtelare q̃ hauriet ali/
q̇s Attñ ſi q̇s definit ſubtelare inſtrumẽtuʒ ad
hauriendũ peccauit. nõ eñi ad hoc natũ ẽ. Defi
nitio ãt eius ad qđ natũ eſt ad qđ vtef prudẽs
et circa ſingula ꝓpria diſciplina. Amplius ſi
nõ primi aſſignauit qñ ɔtingit ad plura dictuʒ
eſſe. vt prudẽtia hoīs ꝟtutẽ aut aīe et nõ rõna/
lis. ꝑmi eñi rõnabilis prudentia eſt virtus: nã
ſm hoc et aīa et hõ prudẽs dr. Amplius ſi nõ
ſuſceptibile eſt cuius diſtīcta paſſio vel diſpo
ſitio vel qđlibet aliud peccauit. nã oīs diſpõ et
oīs paſſio in illo nata eſt fieri cuius eſt diſpõ vł
paſſio. vt et ſcīa in aīa diſpoſitio exiſtẽs aīe. ali
qñ vero peccauit in talibꝫ vt quicũq; dicũt qm̃
ſomnus eſt impotẽtia ſenſus. ⁊ dubitatio equa
litas ɔtrariarũ rõcinationũ. et dolor diſtantia
naturaliũ ꝑtiũ cũ vi. nã neq; ſomnus ineſt ſen/
ſui: oportet aũt ſi impotẽtia ſenſus eſſet. Silr
aũt neq; dubitatio ɔtrarijs rõcinatõnibꝫ neq;
dolor naturalibꝫ ꝑtibꝫ ineſt dolebũt ãt inaīata
ſi dolor eis ineſt Talis ãt et ſanitatis definitio
ſi eſt mediocritas calidorũ et frigidorũ: nccẽ eſt
eñi ſana eẽ calida et frigida. nã ſinguloꝝ medio
critas in illis ẽ quoꝝ eſt mediocritas. q̃re ſani
tas inerit eis. Amplius hoc qđ fit in effectiuũ
aut ecõtrario accidit ponere ſic definientibus
nõ ei dolor diſtantia naturaliũ ꝑtiũ. ſed effecti
uum doloris: nec in ipotẽtia ſenſus ſomnꝰ ſed
effectiuũ alterũ alterius. aut eñi ꝓpter ipotẽtiã
dormiemus. aut ꝓpter ſomnũ ipotentes ſumꝰ
Silr ãt et dubitatõis videbif effectiuũ eẽ ɔtra
riarum eq̃litas rõcinationũ Qñ eñi in vnaq̃q;
rõcinãtibꝫ nobis ſilr oīa videnf ſm vtrũq; fieri
dubitamus vtrum agamus

¶ Querif. Utrũ definitio debeat dari ꝑ diffe/
rentiã verã et affirmatiuã. Cõtra primũ arguif ꝙ nõ
Definitio p̄dicaf in q̇d de definito. g̃ drã q̃ predicaf in
quale nõ debet ingredi definitõem. Itẽ definitio dr ſub
ſtantiam definiti hoc aũt facit ꝓximũ genus. g̃ ſupflue
ponif drã Tertio ſic. Iſta definitio eſt bona. linea eſt
longitudo ſine latitudine ⁊ ꝓfunditate ⁊ tñ daf ꝑ drãm
negatiuã. Silr equus eſt aīal irrationale. Item negatio
et ꝑuatio ꝑ negatõem definiunf. vt cecus eſt non vidẽs
In oppoſitũ eſt ꝑhus in textu.

Sciẽdũ eſt ꝑmo. ꝙ poſtq̃ ꝑhs docuit interi
mere definitõem inſpiciẽdo in ꝑmã ꝑtẽ definitiõis q̃ eſt
genꝰ Cõſequẽter oñdit inſpicere in drãm q̃ eſt pars defi
nitõis. ſicut genus. et primo inſpicit in drãm in cõi. Se/
cũdo in drãm ɔtractã ad ſpecialẽ materiã. Itẽ primo in/
ſpicit drãm abſolute. Scđo in drãm alijs ɔparatã de q̃
bus ꝑ ordinẽ videbif in hac queſtione.

Sciendũ ſcđo. ꝙ primo cõſiderando drãm
in ſe. videndũ eſt ſcʒ. Si in definitõe oīno defecerit diffe
rentia. aut ſi aliqđ taliũ aſſignaf ꝓ drã qđ nullo mõ ɔtin
git eẽ drãm. vt aīal aut ſubſtãtia. q̃ cũ genera ſunt nulliꝰ
pñt eſſe drñe ɔſtitutiue. interimẽda eſt talis definitio Si
vero ɔꝑaf ad alia aut ſꝑ ɔꝑaf ad aliã drãm aut ad ea q̃
ſunt in recta linea p̄dicamentali Quo ad ꝑmũ ponũtur
q̃tuor ɔſideratões q̃ꝝ ꝑma eſt ſi drã aſſignata in definiti
one. nõ habet drãm oppoſitã ſecũ genus ɔdiuidentẽ. Nã
ſi nõ eſt aliq̃ explicita drã tũc manifeſtũ eſt ꝙ nec illa q̃
dicta eſt erit drã Scđa ɔſideratio eſt. ſi drã aſſignata ha
beat oppoſitã ɔſiderãdũ eſt ſi illa drã cũ diſiũctõe alterꝰ
drñe ſit verificabilis de gñe. ⁊ ſi nõ interimif drã. ꝑ ɔñs
definitio. Uerũ tñ eſt ꝙ drã ꝓprie nõ p̄dicaf de gñe. ſed
bñ vt q̇d ſpecificatũ ſub diſiũctõe. Tertia ɔſideratio eſt
ſi drã ſit verificabilis de genere ſʒ ipa appoſita gñi nõ fa
cit ſpẽm tũc manifeſtũ eſt ꝙ non erit drã ſpecifica qr oīs
drã ſpecifica generi ɔiuncta facit ſpeciem

Cõcluſio. Si differentia fuerit negatiua in
terimenda eſt definitio. et hec eſt quarta ɔſideratio cuꝰ
ratio eſt. q̇a negatio nullius ſpẽi eſt conſtitutiua. ſicut ſi
definiatur linea eſt longitudo ſine latitudine ⁊ ꝓfundita
te q̃ definitio ꝑmo poſita eſt a platone. ɔſequẽter ab eu/
clide. In qua drã eſt negatio. qr ſine latitudine valet non
habens latitudinẽ. Qꝫ aũt talis definitio nõ valet. ꝓbaf
ꝑ deductõem ad incõueniẽs. qr ſi definitio daref ꝑ drãm
negatiuã. ſequeref ꝙ genꝰ ꝑticiparet ſpẽm Quod oſtẽ
dit ſic. qr oẽ qđ eſt vel nõ eſt. aut eſt cũ latitudine. aut ſi/
ne latitudine. qr de q̃libet affirmatio vel negatio de nul/
lo vero ſit. Sed hee drẽ cũ longitudine ⁊ ſine latitudine
opponũtur ꝑ affirmatõem et negatõem. g̃ de lõgitudine
q̃ eſt genus alterũ iſtoꝝ eſſet verificabile. g̃ longitudo ẽ
cũ latitudine aut ſine. ſʒ nõ eſt cũ latitudine. g̃ eſt ſine la/
titudine Hec aũt eſt definitio linee. ⁊ de quocũq; p̄dica
tur definitio et definitũ ⁊ ꝑ ɔſequẽs linea p̄dicabif de lõ
gitudine q̃ eſt genus. g̃ genus ꝑticipat ſpẽm. Sequitur
etiã ꝙ differentia predicatur de genere. qr longitudo eſt
genus latitudinẽ nõ hñs. predicaf aũt latitudinẽ nõ ha/
bens de longitudine. g̃ drã predicaf de genere. Iſta autẽ
ꝓbatio nõ tenet niſi ſupponẽdo. ꝙ genus ſit forma ſepa/
ra vna numero ſubſiſtens ꝑ ſe. Et iſtud principium de
quolibet affirmatio vel negatio de nullo vero ſimul. ve/
rita. habet de quolibet vno nũero et hoc ſolũ eſt ſimplr
vnũ Non aũt vadit ɔtra eos q̃ ponũt eſſe cõmune ꝑtici
patũ multꝭ ſpẽbꝫ. qr idẽ genere ꝑt ſuſcipe p̄dicatõem cõ
trarioꝝ Et hoc nõ eſt incõueniẽs ſicut rõnale et nõ rõna
le de aīali. Et licet iã dictũ verũ ſit. Tñ in aliq̇bꝫ oportet
vti negatõe. ſicut priuatio definif ꝑ negatõem habitꝰ vt
añ argutũ eſt. Et etiã in quibuſdã alijs in q̇bꝫ noīa drãꝝ
ſunt ignota Et ꝑ negatõem in gñe circũloquimur drãm
q̃ cũ oppoſita drã affirmatiua diuidat genus In talibꝫ ei
nihil differt diuidere genꝰ drã affirmatiue et negatiue
deſignata. qr ſm rem poſitiuũ quid noīe negatõis ipor/
taf ſicut cũ dr inaīatũ inſenſibile incorporeũ. Iſta ei ſcãt
formas dräꝝ q̃ qr nobis note nõ ſunt. ideo negatõne op
poſite differẽtie affirmatiue ſignificantur

Dubitaf Quõ interimẽda ẽ definitio ex ꝑte

drñe ɔꝑate. ad alia q̃ ſunt in linea p̄dicamẽtali. ꝓ cuꝰ ſo
lutõe Aduertẽdũ ꝙ drña ſm h̄ ꝑt duplr ɔſiderari vnoº
ad ea q̃ ſtꝭ in recta linea p̄dicamẽtali. Scđo ɔꝑaf ad illa
q̃ ſtꝭ in linea p̄dicamẽtali ſm p̄dicatõem ⁊ ordinẽ quem
hñt ad illa q̃ ad ꝑmũ ponit. ꝑ. q̃tuor ɔſiderati̇õẽs ſm ꝙ
ad q̃tuor ɔꝑaf Pria ɔſideratio ẽ. ſi i definitõe aliq̇s ſpẽʒ
vt drãm aſſignauit iterimif definitio. vt ſi fraus dicaf in
iuria cũ illuſione. Quia illuſio ẽ q̃dã ſpẽs iiurie ſic fraus
ꝓpter qđ nõ eſt drã eiꝰ. Tñ ſm aliã expõem ponif loco
fraudis obprobriũ. qr obprobriũ eſt cũ illuſione ſcã iiu/
ria. Fraus ãt eſt deceptio cũ dãpno. Scđa ɔſideratio ẽ.
ſi aliq̇s in definitõe aſſignauit genꝰ vt drãm iterimif vt
ſi virtus definiaf ꝙ ſit habitus bonꝰ. qr bonũ qđ ponif
loco drñe eſt genꝰ ꝟtutis Iſtud tñ corrigit ꝑhs Et dicit
ꝙ nõ eſt bonũ genus ꝟtutis. ſʒ drña. Et iſtud ꝓbat. qr
idẽ nõ eſt in diuerſis generibꝫ ſubalternatim nõ poſitis.
ſic ei nõ hñt ſe habitus ⁊ bonũ ſicut duo genera nõ ſub/
alternatim poſita Qđ pʒ ex eo. qr genꝰ p̄dicaf vlr de ſpẽ
et nõ ɔuertibilr. ſʒ neq; oẽ bonũ ẽ habitꝰ nec oīs habitꝰ
eſt bonꝰ. ꝓpter qđ ſunt gña nõ ſubaternatim poſita. Cũ
g̃ ꝟtus ſit de genere habitus. ſi bonũ eſſʒ genꝰ ꝟtutꝭ idẽ
eſſet in duobꝫ generibꝫ nõ ſe ɔtinẽtibꝫ Sciendũ eſt eñi
circa iſtud ꝙ bonũ accipif duplr. ⁊ ſilr ꝟtꝰ. vnoº accipif
bonũ ꝓ natura boni. q̃ eſt bonitas. ⁊ ſic ẽ genus ꝟtutis.
Quia dr Areſto. ꝙ ꝟtus ẽ bonitas q̃dã Alioº accipif ꝓ
forma ꝟtutis ⁊ ſic eſt drã ꝟtutis. Silr ꝟtꝰ accipif duplr
vnoº q̃tũ ad relatõem ad poñam quã ꝑficit. qr ꝟtus eſt
vltimũ habitꝰ. et ſic eſt i gñe habitꝰ Scđo ɔſideraf ſm
id q̇d eſt et ſm hoc qđ dr in noīe ꝟtutis. et ſic eſt in gñe
boni. et ſic idẽ põt eſſe in diuerſis generibꝫ diuerſimode.
vt dr Areſto. in p̄dicamẽtis. Tertia ɔſideratio Si aſ/
ſignatũ ꝓ drña non dicat q̃le q̇d. ſed hoc aliq̇d interimif
definitio Quia h̄ eſt ꝓpriũ prime ſubſtantie et indiuiduo
Quarta ɔſideratio Si aſſignatũ ꝓ drña ſm modũ acci
dentis inſit interimif definitio. Cuius rõ eſt. qr nõ ɔtin
git drãm ineſſe et nõ ineẽ illi cuiꝰ eſt drã. cũ ſit actꝰ ɔſtitu
ens. et forma ſubal' Accñs ãt ɔtigit ineẽ ⁊ nõ ineẽ g̃ ⁊c̃.

Dubitaf ſecũdo. qualiter interimẽda eſt defi
nitio ex ꝑte drñe ɔꝑate ad ea q̃ ſunt in linea p̄dicamẽtali
ſm p̄dicatõem ⁊ ordinẽ quẽ hʒ drã ad illa. Pro ſolutõe
dubij ſciẽdũ eſt. ꝙ drã ꝑt tripliciter ɔꝑari vł ad genꝰ vnũ
vel ad ſpẽm. vel ad multa genera Et ſm h̄ triplr ɔtigit
interimere definitõem Si ɔꝑef ad genꝰ. h̄ eſt duplr Et
circa h̄ ponũtur due ɔſideratões Quaꝝ ꝑma ẽ. Si drã
in definitiõe aſſignata vlr p̄dicaf de genere. aut etiã ſpẽs
definita aut aliq̇d inferius ſpẽ p̄dicaf de genere. interimi
tur definitio. Rõ eſt. qr genꝰ eſt ɔmuniſſimũ oīm q̃ po/
nunf in definitõe. Et iõ ſi drã p̄dicaref de gñe. tũc eſſet
cõior gñe. ⁊ ſic nõ reſtringeret genꝰ cui apponif. et ſic inte
rimif definitio. qr non valet in ꝓpoſito. Scđa ɔſideratio
Si genꝰ de aſſignata drã p̄dicaf. ſic iterimif definitio. qr
genꝰ vt genꝰ de drã nõ p̄dicaf vt drã. qđ ꝓbaf ꝑ deduc/
tõem ad duplex incõueniẽs Primũ ẽ. Si genꝰ qđ ẽ aīal
p̄dicaf de drã q̃libet ſicut ꝑticipatũ ab eis. tunc ſeq̃ref ꝙ
multa aīalia de ſpẽ p̄dicarenf. et nõ vnũ Et rõ illius eſt
qr cũ ꝓprius actꝰ drñe ẽ diuidere genꝰ. multe drñe diui/
dũt in multa. Et diuerſe drñe diuidũt in diuerſa. Cuʒ
g̃ vna ſpẽs habeat plures drñas q̃ de ipa p̄dicãf. ſi tunc
genus p̄dicaref de eiſdẽ drñtijs. tũc multa aīalia p̄dica/
renf de hoīe. qr genus p̄dicatũ de differentijs diuidif in
multa eo mõ q̃ ꝑticipatũ diuidif ſm diuerſa ꝑticipantia

Aliud incõueniẽs eſt. Quia ſi genus p̄dicaref de drña
eẽntiali p̄dicatõe. ſeq̃ref ꝙ oẽs drñe eẽnt vel ſpẽs. vł indi
uidua. qr q̇cq̇d ꝑticipat aīal in gñe aut eſt aliqđ aīal i ſpẽ
aut in indiuiduo. Quia nõ põt genus aliter diuidi niſi
aut formaliter in diuerſas ſpẽs. aut ꝑ multiplicationem
ſpẽꝝ in materiã. Si g̃ p̄dicaf genꝰ de drã ſicut ꝑticipatũ
de ꝑticipante. nccãrio erit drã ſpẽs aut idiuiduũ Sʒ dice
ret aliq̇s. iſte p̄dicatões ſtꝭ bone rõale eſt aīal. ⁊ aīal eſt
rõnale. et rõale eſt ſenſibile. ⁊ tñ p̄dicaf h̄ genꝰ de drã et
drã de gñe. et indiuiduũ de drã g̃ ⁊c̃. Dõm ꝙ eẽntia gꝭ
nullo mõ p̄dicaf de eẽntia drẽ. et ecõuerſo ſʒ ſtꝭ eẽntie diſ
ꝑate. vnũ ſicut poña. et alterũ ſic actꝰ Et iſtud ſic oñdif
qr oẽ qđ p̄dicaf de alio affirmatiue. eſt idẽ ſm eẽ illi de q̃
p̄dicaf ſʒ cũ genꝰ ſm ꝙ ẽ natura q̃dã eſt in poña et ſubie
ctũ ſm eẽ nihil hñs in ſe qđ ſit actꝰ ꝑficiẽs et diſtiguẽs
ipm. Sʒ drã ẽ actꝰ diſtinguẽs et ꝑficiẽ ipm. igif ipoſſi/
bile eſt alterũ de altero p̄dicari Sʒ ſtꝭ eẽntie diſtincte et
non diſꝑate. et iſtud fundaf in dicto areſto. ij. phiſicoꝝ ꝙ
id qđ eſt ſubiectũ in poña exñs nũq; coincidit ſm eẽ cuʒ
forma et actu. Genꝰ ãt eſt itẽtio materie. drña ꝟo eſt in
tentio actꝰ vł forme g̃ nũq; pñt coincidere in idẽ Aliter
ei idẽ eẽt diſtinguẽs et diſtictũ ꝑficiẽs et ꝑfectũ formãs
et formatũ qđ intellectꝰ nõ accipit. Alif dr. ꝙ cũ dr ꝙ rõ
nale eſt aīal. ẽ duplex locutio. vel ſtat formaliter. et ſic ẽ fal
ſa et valet tm̃ ſicut eſt aīal. Alioº materialiter ꝓ illo vi/
delicet qđ ẽ rõnale vt rõale eſt aīal h̄ eſt hõ in q̃ eſt rõnale
h̄ eſt aīal et ſic eſt vera locutio Si ãt ɔparef drã ad ſpẽm
ſunt due ɔſideratões. Prima ẽ inſpiciẽdũ eſt ſi ſpẽs vł
aliqđ inferius ſpẽ p̄dicaf eẽntialiter ⁊ vliter de drã. et ſi
ſic interimif definitio. Ratio eſt. qr drña cõior eſt ſpẽ. et
ſic nõ põt ſpẽs ꝓpria et eẽntiali p̄dicatõe de drña dici Si
eñi ſpẽs ꝓpria et eẽntiali p̄dicatõne de drña p̄dicaref ſe/
q̃ref ꝙ ſpẽs eẽt drã. qr oẽ qđ de alio p̄dicaf ẽ idẽ illi de q̃
p̄dicaf. Sʒ ſpẽs vnita eſt ex gñe et drã. Ex dictis pʒ ꝙ
ꝑ genꝰ nõ ɔuenit ſibi p̄dicari de drã. Cũ ãt in p̄dicatiõe
eẽntiali totũ qđ noīe p̄dicati importaf deſignaf de ſubie
cto. ſi rõe drẽ ſpẽs p̄dicaf de drã tũc ſpẽs in noīe ſuo tm̃
deſignat formã drñe ⁊ nõẽ ɔpoſitũ q̇d ex gñe ⁊ drã et ſic
ſpẽs eẽt drã. vt ſi hec ſpẽs hõ p̄dicaf de drã hõ erit drã.
Secũda ɔſideratio ɔꝑando ſpẽm et drãm ſm ꝑoritatẽ
et poſterioritatẽ aſſignata definitõne alicuius ɔſideran/
dum eſt ſi drã nõ eſt prior ſpẽ definita. ſic eñi interimitur
definitio eo ꝙ oʒ drãm gñe eſſe poſteriorẽ et ſpẽ prioreʒ
Sʒ diceret aliq̇s quomõ iſta q̃ hic dicũtur (videlicet ꝙ
drã in amplius p̄dicaf q̃ ſpẽs hoc ẽ de pluribꝫ Et ꝙ dr
ſcđo poſterioꝝ ꝙ videlicet q̃libet ꝑs definitõis eſt in plꝰ
definito. totum ãt in eq̃) ſtare poſſunt cũ eo qđ dr ſepti
mo metaphiſice ꝙ drña vltima eſt ɔuertibilis et nõ p̄di
caf de pluribꝫ q̃ ſpẽs definita. cũ iſta videãf repugnare.
Dõm ad hoc. ꝙ q̃dã ẽ drña q̃ vere hʒ nomẽ et actũ drñe
et iſta eſt drña generalis q̃ cũ genere (vt dcm̃ eſt in primo
mo libro) collocanda eſt Illa eñi diuidit genus. et ex h̄ ꝙ
diuidit facit vnũ ab alio differre. Differẽtia vero ɔuer/
tibilis q̃ eſt ꝓpria forma et natura rei nõ diuidit id cuius
eſt drña niſi ex ɔñti. Quia videlicet cõſtituit ſpẽm. ſed
primo ɔſtituit ſpẽm in eſſe nature certe. Et ex ɔſequẽti
hanc ſpẽm in determinata natura ɔſtitutam diuidit eaʒ
ab his q̃ diſꝑata ſunt ad hanc materiam. hinc eſt ꝙ gene
raliſſimũ nõ habet differentias niſi diuiſiuas. et ſpecialiſ/
ſimũ niſi conſtitutiuas. et ſic de drñtia generica intelligi
tur que quãtum de ſe eſt cõmunior eſt q̃ ſpẽs. Et iõ dr
ɔmentator. ꝙ oẽs drñtie que ſunt ante vltimam ſunt

vt genus ꝛ ꝑ genere ponūtur De dr̃ia vero cōuertibili intelligitur dictū ꝑ hı̄ ſeptimo metaphiſice. vbi determinatur de ꝑncipijs vere rem in eſſe ſubſtantiali ꝯſtituentibus. Si aūt dr̃ia penes predicatōem ꝯparaꝛ ad plura genera. tunc eſt conſiderandum ſi differentia aſſignata in definitōne ſit differentia alicuius alterius a genere definiti qđ nec ꝯtinet genus definiti nec cōtinetur ab eo ſicut genera ſubalternatim poſita. qꝛ ſi ſic interimenda ē definitio. qꝛ nō videtur ꝙ vna ꝛ eadem differentia poſſet eſſe in diuerſis generibus nō ſubalternatis Quod eſt ꝯtra quandā regulam anteꝑdicamētalem que dꝛ. Diuerſorum generum ꝛ nō ꝛc̃. Probatur cōſequēter. quia quelibet differentia infert ſuū proprium genus et quelibet dr̃ia accepta cū genere ꝯſtituit ſpēm. Si ergo vna dr̃ia ſit diuerſoꝝ generū ipſa accepta cum iſto genere cōſtituit vnā ſpeciem ꝛ accepta cū alio genere ꝯſtituit aliā ſpēm. quia per aduerſariū vna eſt dr̃ia vtriuſqꝫ generꝭ Et de quocūqꝫ predicatur differentia predicaꝛ et gen⁹. ergo duo ſunt genera vnius dr̃ie. ergo de eadeꝫ ſpē) qđ eſt incōueniēs) duo genera ꝑdicabuntur Sciendum tamen ꝙ licet iſtud verū ſit de dr̃ia vltima et conuertibili. tñ de alijs differentijs patitur inſtantiaꝫ Quia greſſibile aīal ꝛ volatile aīal ſunt diuerſa genera quoꝝ vnuꝫ nō ꝯtinet aliud nec continetur ab alio. tamē eoꝝ eſt vna dr̃ia ſcꝫ bipes. Et ergo qñ dꝛ ꝙ vna dr̃ia nō pōt eſſe in diuerſis generibꝫ quoꝝ vnū non ꝯtinet aliud. nec continetur ab alio oportet addere ꝙ nec ambo genera cōtineanꝛ ſub aliquo communi eis genere tertio. ꝛ tūc eſt vniuerſaliter verum nec patiꝛ inſtantiam Non eſt etiam vſr veꝝ ꝙ quelibet dr̃ia ſꝫm ſe infert ſuum ꝓpꝛiū genus. qꝛ inſtantia eſt qñ vna differentia eſt duorum generū nō ſe cōtinentiū. qꝛ nō ſequitur eſt bipes ergo eſt aīal greſſibile. nec ſequitur eſt bipes. ergo eſt aīal volatile. Sed ex talibꝫ generibꝫ ꝛ differentia infertur vnū illoꝝ generū ſub diſiunctōne ad alteruꝫ. Sequitur eñ eſt bipes. ergo eſt aīal greſſibile vel volatile.

Dubitaꝛ tertio. Qualiter interimēda ſit definitio inſpiciendo ad dr̃iam ꝯtractam ad materiam ſpecialem Ad hoc dōm ꝙ hoc fit diuerſimode ſꝫm ꝙ diuerſimode dr̃ia ꝯtrahi pōt. Et ſꝫm hoc ponūtur diuerſe cōſideratōnes. Quia vel contrahitur ad vbi. vel ad paſſionē vel ad aliqđ aliud. Prima ergo ꝯſideratio eſt Si aliqs definiendo ſubſtantiam in definitōne locū aut vbi aſſignat interimitur definitio. Ratio eſt. qꝛ definitio eſt de intrinſecis ꝛ eſſentialibꝫ nō ſeꝑabilibꝫ ab eo cuius eſt. Ubi vero aut locus nō eſt de eſſentialibꝫ. ſꝫ extrinſecis ꝛ accidentalibꝫ ſeꝑabilibꝫ a locato. vt ptꝫ q̄rto phiſicoꝝ. Et rōne huius aliqui dicūt ꝙ greſſibile ꝛ volatile nō diuidūt aīal neqꝫ ſunt dr̃ie vere aīalis eo ꝙ videꝛ eis ꝙ iſte dr̃ie dicūt in loco vel in vbi eſſe. Sꝫ tñ iſti nō icrepant recte. qꝛ iſte dr̃ie nō ſ͡cāt vbi aut locū ſꝫ magis q̄le qđ ſ͡cāt aīalis Secūda ꝯſideratio. Si qs in definitōne paſſionē vt drām aſſignauerit peccat et iterimiꝛ definitō Et vocaꝛ paſſio in ꝓpoſito mot⁹ alteratiu⁹ q̄ ē ſꝫm paſſionē vel paſſibilē q̄litateꝫ. Et rō ē. qꝛ oīs paſſio magis facta. hoc ē ꝑ motū in mobili plus et plus accepta. abijcit aliqđ de ſubiecto. Sꝫ dr̃ia cū ſit de ſubſtātialibꝫ magis videꝛ ſaluare ſubſtātiā. ꝛ oē qđ eſt in ſubſtantia. q̄ꝫ abijcere aliqđ a ſubſtātia. Quare ſi aliqs aſſignet hmōi paſſionē vt drām peccauit. Tertia cōſideratio. aſſignata definitōne alicuius ſpēi. de genere ad aliqđ ꝯſiderandū eſt vtrū illud qđ ꝑ dr̃ia aſſignatū eſt ſit ad aliqđ qꝛ ſi gen⁹ fuerit ad aliqđ tūc etiā dr̃ias oꝫ eē ad aliqđ. Exēplū eſt in diſciplina que ad aliquid eſt. Cuius dr̃ie ſunt ꝛ dicūtur ad aliqđ ſicut ſpeculatiua actiua. ſiue practica. et poetica. Nam ſpeculatiua eſt veri vt finis Practica eſt boni et poetica eſt alicuius admirabilis qđ fugiendū inducūt poete. Quarta ꝯſideratio eſt in his que ſunt ad aliquid cōſiderandū eſt. ſi definiēs aſſignat ſingulū. hoc eſt vnūqđqꝫ eoꝝ ad id ad quod natum eſt referri ꝑ naturaꝫ vel per artem. Et ſi nō definitio interimitur Unde ſunt q̄dam quibꝫ ad nihil aliud ꝯtingit vti niſi ad id ad qđ referri nata ſunt vt viſus ad videndū. Alia ſunt qbꝫ ꝯtingit vti ad aliquid aliud q̄ꝫ ad id ad qđ nata ſunt referri. vt inſtrumentū qđdā textoris cōcauuꝫ in medio ad modum nauicule. q̄ꝫuis ad hoc factum ſit vt tranſferat fila. Tamē ꝯtingit eo vti ad hauriendum aquam vel ad aliquod hmōi. Et ideo ſi aliquis definit ſubtelare qđ ē inſtrumētum ad hauriendū peccat. qꝛ non definit ꝑ id ad qđ natū eſt referri Unde ad illud aliqđ dicitur eſſe ordinatū ad q̄d vtiꝛ eo prudens circa ſingulū in propria diſciplina. ſicut faber vtitur malleo ad fabricādū ꝛc̃. Quinta conſideratio eſt. Si aliquid dicitur eſſe pluriuꝫ ſubiectoꝝ ſꝫm prius et poſterius. Si non in definitione aſſignatum eſt primū ſubiectū et principale interimitur definitio. vt qui definit prudentiam virtuteꝫ eſſe in hoīe. nō aſſignat primū ſubiectum eo ꝙ eſt in rōnali potentia ſicut in prima potentia. ꝛ primo et proximo ſubiecto. Sexta cōſideratio Inſpiciendū eſt. Si aliqs aſſignat definitionem paſſionis per alia ſubiecta q̄ꝫ per ea in quibus nata ſit eſſe interimitur definitio. Ut ſi definiaꝛ ſomnus ꝙ eſt in potētia ſenſus Uel dubitatio ꝙ eſt equalitas cōtrarioꝝ rōcinationū Aut dolor ꝙ eſt diſtātia naturaliū partiū cū violentia. Nulla harū paſſionū definiꝛ ꝑ ꝯpaꝛtionem ad ſubiectū primū. Quia dolor nō eſt in naturalibus ꝑtibꝫ ſicut in ſubiecto primo Quia ſequereꝛ ꝙ inaīata dolerent. Et ergo dolor nō eſt diſtātia naturaliū ꝑtiū Sed potius diſtantia naturalium partiū eſt effectiuum eius. Et ideo iſta definitio daꝛ ꝑ cām efficientē. Et ſiſr ē in alijs. qa ſomnus nō ineſt ſenſui. ſꝫ eſt ligamētū eius

Ad rōnes Ad primā dꝛ ꝙ definitio accipit ſuū modū predicandi a genere. et nō a differentia Cui⁹ ratio eſt. qꝛ genus eſt primū in definitione dicens ſubſtātiam definiti. Differentia vero eſt actus et forma contrahens ipſum ad eſſe determinate ſpeciei. Et ex eodeꝫ ad ſecundam patet ſolutio. oportet etiam ꝙ genus dicat ſubſtantiam. hoc tamen dicit incōplete ꝛ imꝑfecte. Et ergo ſuperuenit differentia definitionem perficiens.

Ad tertiam dicitur ꝙ oportet aliquādo drām circūloqui ꝑ negationē differētie poſitiue ſicut dictuꝫ eſt. ꝑus Et ad aliā dꝛ. Qꝫ eſt in quibuſdā neceſſariū definiri ꝑ negationē ſicut eſt i ꝑuatiuis aut negatis. Et etiā ꝑma ꝑncipia et ſeꝑata ſic definiunꝛ per negatiōem alioꝝ. nā ſicut dꝛ dionyſius Affirmatōnes in deo ſunt incompacte Negationes vero veriores et ideo dꝛ potius nō iuſtus ſꝫm iuſticiam noſtram q̄ꝫ iuſtus.

Amplius ſꝫm tꝑa oīa cōſiderandū ſic vbi diſſonat. vt ſi īmortale definiuit aīal nūc incorruptibile eē. nā nūc īcorruptibile aīal nūc īmortale erit aut nihil q̄dē nō accidit peccatū dubiū ei ē nūc īcorruptibile eē. aut ei qm̄ nō corrūpiꝛ

nunc ſ͡cat: aut qm̄ nō poſſibile corrūpi nūc aut qm̄ hmōi eſt nūc vt nūq̄ꝫ corrūpi. Qñ eñ dicimus qm̄ incorruptibile nūc ē aīal nō ħ dicim⁹ qm̄ tūc tale eſt aīal. ſed vt nūq̄ꝫ corrūpi. hoc aūt īmortali idē erat. quare nō accidit nūc idē īmortale eē. ſꝫ tñ ſicubi accidit q̄dē ſꝫm definitionem q̄dē aſſignatū eſt ineē nūc vel prius qđ ſꝫm nomen nō ineē non erit idē. vtendū ergo loco hoc queādmodū dictū ē Reſpiciendū āt ꝛ ſi ſꝫm aliud q̄d magis dꝛ qđ definiꝛ q̄ꝫ ſꝫm aſſignataꝫ rōem. vt ſi iuſticia potētia equi diſtributiua eſt. iuſtus eñ magis qui eligit equū diſtribuere eo qui poteſt. quare non erit iuſticia potentia equi diſtributiua. naꝫ et iuſtus eſſet qui poſſet equū diſtribuere Amplius ſi res q̄deꝫ ſuſcipit magis. qđ aūt ſꝫm definitōem aſſignatur nō ſuſcipit. aut ecōtrario q̄d ſꝫm definitōem aſſignatur ſuſcipit res aūt nō. oꝑtet eñ aut vtraqꝫ ſuſcipe aut neutrū ſi q̄dē idē eſt q̄d ſꝫm definitionē aſſignaꝛ rei Amplius ſi ſuſcipiūt q̄dē vtraqꝫ magis nō ſiſr aut augmētū vtraqꝫ ſumūt vt ſi amor ꝯcupiſcētia coitus eſt nam magis amans non magis ꝯcupiſcit coitū. quare nō ſiſr vtraqꝫ non ſuſcipiūt magis. oꝑteret aūt ſi idē eſſet. Amplius ſi duobꝫ aliqbꝫ ꝓpoſitis de q̄ res magis dꝛ hoc ſꝫm definitōnem minus dicitur. vt ſi ignis eſt corpus ſubtiliſſimū. ignis eī magis flāma q̄ꝫ lux. corpus aūt ſubtiliſſimū minus flamma q̄ꝫ lux. oportet aūt vtraqꝫ magis eidē ineſſe ſi eadē eēnt. Ruſum ſi hoc quidē ſiſr vtriſqꝫ inē ꝓpoſitis. illud aūt nō ſiſr vtriſqꝫ ſꝫ alteri magis Amplius ſi ad duo definitōem aſſignauerit ſꝫm alterutrū. vt bonū q̄d ꝑ viſuꝫ aut ꝑ auditū delectabile ꝛ ens q̄d poſſibile eſt pati aut facere. Siſr eñ idē ꝛ bonū ꝛ nō bonū eſt. ſiſr āt et ens ꝛ nō ens. nā ꝑ auditū delectabile idē bono erit quare qđ nō delectabile eſt ꝑ auditū nō bono idē. nā eiſdē ꝛ oppoſita eadē erūt. opponitur aūt bono quidē nō bonū. ꝑ auditū aūt delectabiliter ꝑ auditū non delectabile. Palā ergo qm̄ idē nō delectabile ꝑ auditum nō bono. ſi ergo aliqđ eſt ꝑ viſum q̄dē delectabile. ꝑ audituꝫ aūt nō et bonū ꝛ nō bonū erit. Siſr āt oſtendemus et qm̄ idē ens et nō ens. Amplius et in generibus ꝛ in dr̃ijs ꝛ in alijs oībus q̄ in definitōe ſunt aſſignatis eos q̄ definitōes ꝑ noībus faciunt ꝯſiderare ſi q̄d diſſonat. Si āt ſit ad aliqđ qđ definiꝛ aut ꝑ ſe aut ſꝫm genus. Cōſiderandū ſi nō dictū eſt in definitōne ad q̄d dꝛ aut ipm̄ aut ſꝫm genus vt ſi ſciam definiuit opinionē ratā. aut voluptatē appetitū ſine triſticia oīs eñ ad aliquid ſubſtātia ad alterū. eo ꝙ ideꝫ fuit vnicuiqꝫ coꝝ q̄ ſunt ad aliqđ eē ad aliquid quodāmodo ſe habere. Oportebat ergo ſciam dicere opinionē ſcibilis et voluptatē appetitū boni. ſiſr aūt et ſi grāmaticā definiuit ſciam litteraruꝫ. oportet eñ aut ad qđ ipm̄ dꝛ aut ad qđ genus in definitōne aſſignari Aut ſi alicui⁹ ad aliquid dicti nō ad finē aſſignauit finis aūt in vnoquoqꝫ eſt q̄d optimum aut cuius gratia alia. dōm ergo aut optimū aut vltimū vt cōcupiſcētia nō delectabilis. ſꝫ delectaꝛ dꝫis. nā propter hāc et delectabile eligimus Cōſiderandum aūt et ſi generatio eſt ad quā aſſignauit vꝫ actus nihil eñ taliū finis. nā magis egiſſe ꝛ generaſſe finis q̄ꝫ fieri ꝛ agere. aut nō in oībus verum hmōi pene eī plurimi delectari magis volūt q̄ꝫ q̄euiſſe delectari. q̄re agere magis finē faciēt q̄ꝫ egiſſe Ruſuꝫ in q̄buſdā ſi nō determinauit q̄lis vel quāti vel vbi vel ſꝫm alias differentias. vt ambitioſus qualis et quāti appetēs eſt honoris. nam oēs appetunt honorē. quare nō ſufficit ambitioſum dicere q̄ appetit honorem. ſed addendū dictas dr̃ias Siſr autē et auarus quātus appetit pecunias: aut luxurioſus circa quales voluptates. nō eñ q̄ a qualibet voluptate retineꝛ luxurioſus dꝛ ſed q̄ circa aliq̄s. Aut ruſum ſi definiuit noctē vmbrā terre. aut cyſmon motū terre. aut nubeꝫ denſitatē aeris. aut vētū motū aeris. addēdū eñ q̄nti vel qualis aut vbi ꝛ a quo: ſiſr aūt et in alijs talibꝫ relinquēs drām quālibet nō indicat q̄d eſt eſſe oꝑtet āt ſꝑ ad indigens conari. nō eī q̄libet mōterra mota neqꝫ q̄ntacūqꝫ cyſmon erit. Siſr āt neqꝫ aere q̄libet mō neqꝫ q̄ntoqꝫ motu aeris vētus erit Amplius in appetitibꝫ ſi nō appoſituꝫ eſt qđ videꝛ. ꝛ in q̄ntis alijs ꝯuenit. vt qm̄ voluptas appetitus boni. ꝯcupiſcētia aūt appetitus delectatōnis. ſꝫ nō apparētis boni vel delectabilis Plerūqꝫ eñ latet appetentes q̄d bonū aut delectabile ē. quare nō nccāriū bonū vel delectabile eſſe. ſꝫ apparēs tm̄. oportebat ꝫ ſic et aſſignatōem facere. Si aūt aſſignauerit q̄d dictū eſt in ſpēs dōm cū q̄ ponit formas eē nō eñ eſt forma nulli⁹ apparētis. ſpēs auteꝫ ad ſpēm videꝛ dici. vt ꝑ ſe ꝯcupiſcētia ꝑ ſe delectabil. ꝛ ꝑ ſe voluptas ꝑ ſe boni. apparentis āt boni nō erit ꝑ ſe voluptas neqꝫ apparētis delecta

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

bil'ꝑſe ꝯcupiſcētia: incōuenīēs eñ̄ eſt eſſe ꝑ ſe apparēs bonū vel delectabile eē. Amplꝰ ſi ſit q̇dē habitꝰ definitio ꝯſiderandū in illud qḋ hꝫ. ſi āt hñtis in habitū. ſilr̄ āt ⁊ in alijs talibꝰ vt ſi iuuatio ē q̄d delectatō ⁊ delectatꝰ iuuatꝰ Ulr̄ aūt dōm in hmōi definitōibꝰ q̄dammō plura vno accidit determināte definire. nam qui ſciam definiuit q̄dammō ⁊ ignorātiā definiuit Silr̄ āt et ſciū et neſciū et ſcire ⁊ ignorare nā ꝓ mo palā facto et reliq̄ q̄dammō palā ſiūt ꝑſpici endū ḡ in oībus talibꝰ ne q̇d diſſonet ei q̄ ele/ mētis vtit et ꝯtrarijs ex ꝯiugatis Amplꝰ in his q̄ aliq̇d ſūt ꝯſiderādū ſi ad q̄d genꝰ aſſigna tur ⁊ ſpēs q̇dē ad illud aſſignat. vt ſi opinio ad opinatū. ⁊ q̄dā opinio ad quoddā opinatū ⁊ ſi multiplex ad ſubmultiplex et qḋdā multiplex ad quoddā ſubmultiplex Si āt nō ſic aſſigne tur palā qm̄ peccatur Uidendū āt ⁊ ſi oppo ſiti oppoſita definitio. vt ſi dimidij que oppo/ ſita eſt ei que eſt duplicis. nā ſi duplex eſt quod in equali ſuperat. dimidiū qḋ in equali ſuꝑatur

Et i cōtrarijs āt ſilr̄ nā ꝯtrarij cōtraria defi nitio erit ẜm vnāquāqꝫ ꝯplexionē contrarioꝝ. vt ſi iuuatiuū idē eſt qḋ effectiuū boni. nociuū effectiuū mali. aut corruptiuū boni. alteꝝ eñ̄ borū neccāriū ē cōtrariū eē ei qḋ ex pricipio dic tū eſt Si ergo neutrū ꝯtrariū eſt ei qḋ ex prin cipio dictū ē palā qm̄ neutra erit earū que poſte riꝰ ſūt aſſignate definitio ꝯtrarij. q̄re neqꝫ q̄ ex ꝓncipio aſſignata ē definitio recte aſſignata ē

Qm̄ āt q̄dā ꝯtrarioꝝ ꝓuatione alterīꝰ dicūt vt ieq̄litas ꝓuatio eq̄litatis videt eē. ieq̄lia eñ̄ q̄ nō ſūt eq̄lia dicūt Palā qm̄ qḋ ẜm ꝓuatōem q̇dē dr̄ ꝯtrariū neccāriū definiri ꝑ alterū reliquū vero n̄ iā oꝫ ꝑ id qḋ ẜm ꝓuatōnē dr̄ definiri. nō ei ꝯtigit alterutꝝ ꝑ alterutꝝ ꝯgnoſci Cōſiderā dū ḡ i ꝯtrarijs hmōi pctm̄. vt ſi q̇s definiuit eq̄ litatē ꝯtrariū ieq̄litati. nā ꝑ h̄ qḋ ẜꝫ ꝓuatōnē dr̄ definit Amplꝰ ſic definiētē nccē ē. eo ꝙ defini tur vti: palā āt hoc ſi accipiat ꝓ noīe definitio. nāqꝫ ieq̄litas nihil differt ⁊ ꝓuatō eq̄litatis, q̄ re eodē erit vſꝰ Si āt neutꝝ ꝯtrariū ẜꝫ ꝓuati onē dr̄ aſſignet āt ratio ſilr̄, vt bonū ꝯtrarij ma lo: Palā eñ̄ qm̄ ꝯtrarij malū bono erit, nā ſic cōtrarioꝝ ſilr̄ ratio aſſignanda, quare rurſum eodē qḋ definit accidit vti eñ̄ ineſt in mali rōe bonuꝫ. quare qm̄ bonū eſt malo cōtrariū malū autē nihil differt vel bono ꝯtrariū erit bonum contrarium boni cōtrario. palam ergo qm̄ eo/ dem vſus eſt. Amplius ſi quod ẜm priua/ tionē ſequit. nō aſſignauit cuius eſt priuatio vt habitus aut cōtrarij ſi borꝫ ē priuatio. ⁊ ſi nō in quo natum eſt fieri. vel ſimpliciter vel i quo primū natum eſt fieri. vt ſi ignorantiā dicēs pri uationē nō ſciētie priuationē dixit: aut ſi nō ad dit in quo natū eſt fieri. aut addēs nō in q̄ pri/ mum aſſignauit. vt quoniā nō in rationabili. ſed in homine aīma. nā ſi quodlibet horū nō fa ciat peccauit. ſilr̄ aūt ⁊ ſi cecitatē nō viſus ꝓua tionē in oculo dixit Oportet eñ̄ bñ aſſignāteꝫ definitōem q̇d ē ⁊ cuius eſt priuatio aſſignare et q̇d ē qḋ priuatū eſt. Uidendū aūt ⁊ ſi non ẜm priuatōem dictā ꝓuatōnem definiuit. vt et ignorātia videbit eē hmōi peccatuꝫ his q̄ non ẜm negatōem ignorātiā dicūt. nā qḋ nō habet ſciam nō videt ignorare ſꝫ magis q̇ fallit ꝓpter qḋ neqꝫ inaīata neqꝫ pueros dicimus ignorare quare nō ẜm ꝓuatōem ſciētie dicitur ignoran/ tia. Amplius ſi ſilibꝰ noīs caſibꝰ ſilēs defi/ nitōis caſus aptāt. vt ſi iuuatiuū eſt effectiuꝫ ſanitatis iuuatiue effectiue ſanitatis ⁊ iuuans efficiēs ſanitatē. Cōſiderandū aūt ⁊ in formaꝫ ſi aptabit dicta definitio in q̇buſdā eñ̄ nō acci dit. vt queadmodū plato definiuit mortale ad dens i definitōibꝰ aīaliū. nā forma nō erit mor talis. vt ꝑ ſe hō. quare nō aptabit in formā de/ finitio Simplr̄ āt in q̇bꝰ aptabit effectiuū aut paſſiuū neceſſe eſt diſſonare in forma definitio nem. Impaſſibiles eñ̄ et imortales vident for me eſſe his q̄ dicunt formas eſſe. ad hos auteꝫ et huiuſmodi rationes vtiles.

Queritur. Utrū definitio nō cōueniens definito ẜm oīa tp̄a ſit interimenda. Arguitur ꝓmo ꝙ nō. q̄ quecūqꝫ nō ſunt ẜm oīe tēpus nō ſꝑ ſunt de ſe inuicem verificabilia. Sed multe ſunt definitōnes ⁊ defi nita que nō ſunt ẜm oīe tēpus. ergo nō oportet definitio nem. ſcđm oīe tempus de definito predicari. Minor ꝓ bat de multis ꝯtingentibus ſicut eclipſis lune. terremo tus et generaliter oīa naturalia. Secundo ſic. Defi/ nitio ꝓ oi tp̄e nō ꝯuenit oībꝰ ꝯtentis ſub definito. ḡ nec ipi definito. Cōſequentia pꝫ. Añs ꝓbat q̄ eſſe aīal rō nale mortale non cōuenit mō ſocrati corrupto. nec anti/ chriſto generādo et tñ̄ cōtinent ſub hoīe definito. Añs ꝓbat. a quocūqꝫ remouetur eſſe ſimpliciter. ab eodē etiā remouet eſſe determinate nature Sed adā ⁊ anticriſtus nō ſunt. ergo nec ſunt aīalia rōnalia. Item bñ ſequit anti chriſtus nō eſt, ḡ nō eſt aīal, a ſuperiori negatiue ad infe/ rius In oppoſitū eſt ph̄s in textu dicens. Amplius ẜm oīa tempora conſiderandū. Si alicubi diſponat. In queſtione erunt duo articuli. in primo videbitur de que ſito et alijs ad hoc ꝑtinētibꝰ. In ſecūdo videbit qualiter interimit definitio ꝑ locos extriſecos, Quātū ad ꝓmū.

¶Sciendum primo. Q' poſtq̄ philoſophꝰ docuit interimere definitōem inſpiciendo in ꝑtes definiti onis. cuiuſmodi ſunt genus ⁊ drĩa. Jam ꝯñter docet eaꝫ interimere penes definitōem in ſe. ⁊ ea q̄ totā definitiōem ꝯparatā definito ꝯſequūtur. Unde ꝓma ꝯſideratio ē. h̄ ꝑſpiciendū eſt ſi definitio ẜm oīa tp̄a definito ꝯſonet. Uel ſi alicui in aliquo tp̄e diſſonet. q̄ tūc interimitur definitio. Ut ſi aliq̇s definiat aīal imortale qḋ nūc eſt incorrupti/ bile aīal. Ita ꝙ hoc aduerbiū nūc determinet incorrupti/ bile. Et hoc mō nūc incorruptibile eſt nūc imortale. ⁊ nō imortale ſimplr̄. ergo interimit definitio Q't nō eſt in di/ cto exēplo inſtantia. ꝙ poſſet eſſe definitio. q̄ hoc qḋ nunc eſt incorruptibile eē pt̄ habere multos ſenſus. Aut dr̄ nūc corruptibile ab actu corruptionis. Et ſic. dr̄ nūc incorrup tibile qḋ nūc nō corrūpit. ⁊ hoc mō non eſt definitio imor talis Aut dr̄ incorruptibile qḋ nō eſt poſſibile corrūpi nūc et ſic iterū definitio nō eſt imortalis. q̄ diſſonat vtrobiqꝫ definito. Aut incorruptibile dr̄ ꝓuatōem potentie corru ptionis ſimplr̄ ⁊ nūc. Ita ꝙ nūc tale ſit qḋ nūquā corrū/ pit vel corrūpi poſſit. ⁊ ſic idem eſt imortale ⁊ definitio eiꝰ Et eſt iſta ꝯſideratio ẜm ꝙ definitio cōparatur definito penes identitatem

¶Sciēdum ſecūdo Q' ſunt iterū alie ꝯſidera tiones numero ſex ẜm ꝙ definitio ꝯparat ad ſuū definitū penes magis ⁊ minus. Quaꝝ ꝓma eſt iſta. cōſiderandū eſt ſi definitum eſt magis definibile ẜm aliq̇d aliud q̄ ẜm datam definitōem de ipo. ⁊ ſic interimit definitio. vt ſi de/ finiat iuſticia potentia diſcretiua equi. Ex ꝯiugato eñ̄ iu ſticie qḋ eſt iuſtus accipit ꝙ iuſticia magis definibilis ē q̄ ꝑ potentiā diſcretiuā equi. q̄ ille magis dr̄ iuſtus q̇ eligit equū diſtribuere. q̄ q̇ poteſt equū diſtribuere. ergo iuſti/ cia magis erit electio diſtributōis equi q̄ potētia. ⁊ ꝑ cō/ ſequens interimit definitio. Juſticia eñ̄ eſt habitꝰ volūta rius magis q̇eſcens in actu volūtatis q̄ in poteſtate. niſi intelligat de potentia q̄ eſt facultas ex habitu elicita. ſꝫ ſic nō vocat hic. ſed loquit hic de potentia acquiſita ante ha/ bitum. Secūda ꝯſideratio eſt iſta. ſi res definita ſuſcipiat magis ⁊ minus ⁊ definitio nō ſuſcipiat magis. Aut econ uerſo ſi definitio ſuſcipiat magis ⁊ nō res definita tūc in terimit. Et rō eſt. q̄ cū ſint oīno idem definitio ⁊ definitū oportꝫ ꝙ vtrūqꝫ ſuſcipiat magis ⁊ minus aut neutꝝ. Ter cia ꝯſideratio. ſi definitū ⁊ definitio vtrūqꝫ ſuſcipiant ma gis. ſed nō ſimul aut eodeꝫ tēpore interimit definitio. vt ſi amor definiat ꝙ ē ꝯcupiſcētia coitꝰ interimit hec definitio q̄ nō ſemꝑ magis amās magis ꝯcupiſcit coitū. ſed forte magis deſiderat ꝑſentiā amati. Quarta ꝯſideratio eſt iſta. ſi duobꝰ aliq̇bꝰ poſitis et definitio ⁊ definitū ꝯparen tur vni tercio de quo res definita dr̄ ẜm magis ⁊ definitio ẜm minus. interimit definitio. vt ſi ignis dicat corpus ſub tiliſſimū. cū eñ̄ ſunt tres ſpēs ignis in materia aliena. ſcꝫ carbo. flāma. lux. Jgnis q̇ eſt res definita magis flāma ē q̄ lux. q̄ naturalis qualitas ignis q̄ eſt eſſe ꝯbuſtiuū ma gis ꝯuenit flāme q̄ luci. Quinta ꝯſideratio. ſi duobꝰ ali quibꝰ ꝓpoſitis definitio ⁊ definitū nō inſint equaliter illis ſed alterū ineſt ẜm magis. ⁊ alterū ẜm minus interimitur definitio. Q't hoc pꝫ ex eo cū definitio ⁊ definitū idē dicūt ẜm formā ⁊ nō differūt niſi q̄ definitio dr̄ explicite qḋ defi nitum implicite dicebat. oportꝫ ꝙ equaliter inſint illis q̇bꝰ inſunt. Sexta ꝯſideratio. ſi de aliquo definito ꝑ diſiūctio/ nem aſſignētur due definitōes. ita ꝙ vtraqꝫ illarū ſit defi nitio diuiſim. tñ̄ diſiūctū ex vtraqꝫ ꝓ alterutro illarū diui/ ſim ꝯueniat definito. interimit definitio. Q'xemplū. vt ſi definiat bonū eſſe ẜm viſum aut auditum delectabile aut ens qḋ eſt aptū natū facere aut pati. ſequeret eñ̄ ex hoc ꝙ ſimul idem eſſꝫ bonū ⁊ nō bonū. Et hoc ſic oſtendit. q̄ de finitio ⁊ definitū ſunt eadē. ⁊ quecūqꝫ ſunt eadeꝫ oppoſita eoꝝ ſunt eadē. Tūc ſi delectabile ꝑ auditum eſt idē bono nō delectabile ꝑ auditū erit idē nō bono. Sed delectabi/ le ꝑ viſum nō eſt delectabile ẜm auditum ẜm ꝙ hmōi. er/ go erit idem nō bono. ergo bonū erit nō bonū. Et dictū eſt in ꝯſideratiōe. ſi diſiūctum verificet ꝓ altera parte tm̄ q̄ ſi fuerit definitio data ꝑ diſiūctōem ita ꝙ ambe partes diſiūctiue ſimul referant ad definitū. pt̄ dari ꝑ diſiūcta. ſi/ cut pꝫ in definitiōe enūciatiue in ꝓmo perihermenias. ⁊ in definitōe ꝓblematis. ⁊ alioꝝ ſimiliū

Q'ōſequēter reſtat videre q̄liter iterimat definitio ex par te generis ⁊ drĩe ſimplr̄. ⁊ hoc ꝓmo ſine circūſtantijs. ſe/ cūdo cū circūſtantijs. Quātum ad ꝓmū ſunt tres ꝯſide rationes. q̇bꝰ ꝓmittit iſtud documentū. Qꝫ volens inte/ rimere definitōem in generibꝰ ⁊ differentijs. ⁊ in omnibꝰ alijs q̄ ſunt in definitōibꝰ aſſignatis. vt melius videat q̇d ꝯſonat definito ⁊ q̇d diſſonat. oportꝫ in ſpēali ꝯſiderare quid ꝯſonat aut diſſonat. Q't ergo ꝯſiderandū eſt ꝓmuꝫ ſi in definitōe illius quod eſt ad aliquid dictū aut per ſe aut ẜm ſuū genus eſt aſſignatū illud ad qḋ dr̄. Et ſi nō in terimit definitio ꝑ defectū drĩe debite q̄ debet eſſe in defi/ nitōe. Et rō eſt. q̄ ꝓpriū eſt ad aliq̇d ad aliud quodāmō ſe habere. ⁊ ideo nō ſumit intellectus niſi ꝑ id ad qḋ dr̄. vt ſcia definiri dꝫ ꝑ reſpectū ad ſcibile qḋ eſt opinio ſcibilis. et voluptas qḋ eſt appetitus boni. ⁊ ſic de alijs. Secūda ꝯſideratio eſt. ſi alicuius dicti ad aliq̇d ẜm ſpēm eſt finis aliq̇s. ⁊ nō definit per ipm̄ finem. interimit definitio. q̄ fi nis in vnoquoqꝫ genere eſt optimū ⁊ per optimū danda ē definitio. vt ſi definiat ꝯcupiſcentia nō debet definiri ꝙ eſt appetitus delectabilis. ſed delectatōis. q̄ nō eſt delectabi le niſi ꝓpter delectatōem. Tercia ꝯſideratio eſt in his que ſunt ad finem. ꝯſiderandum ſi pro fine aſſignet generatio vel operatio, vel in qḋ actū eſt vel operatū. Unde in qui buſdam actio eſt finis. in q̇buſdā aūt operatū vt dr̄ primo ethicoꝝ. Uñ ſi actus ⁊ operatio aſſignentur pro fine interi mitur definitio, q̄ magis videtur operatū habere rōnem finis q̄ operatio. que eſt via in illud. Ueruꝫ eſt tamen ꝙ in aliquibꝰ operatū nō eſt finis. q̄ homines pene magis volūt delectari in ſe q̄ ꝓpter operatum

Conſequenter videndū eſt de circūſtantijs eoꝝ que ſunt ad aliq̇d. Et ſunt circa hoc tres ꝯſideratio/ nes. quarū ꝓma eſt. ſi aliq̇d dicat ad aliq̇d nō ſimplr̄ ſed ẜm circūſtantias. tūc in definitōe taliter ad aliquid dicti Conſiderandū eſt ſi nō determinate ſint differentie circū ſtantiarū ẜm quas imponitur nomen definiti ⁊ ſic interi mitur definitio, vt ſi definiat ambitioſus q̇ appetit hono rem. ⁊ nō determinet qualis honoris vel q̄ti. Nomē eñ̄ ambitioſi nō eſt impoſitū illi qui ſimplr̄ appetit honorē. cū honor ꝑ ſe ſit appetibilis. ⁊ nō ſonat in viciū hoc qḋ eſt ap petere honorē. Ad hoc ergo ꝙ ambitio nomē ſit vicij nō ſufficit dicere ꝙ ambitioſus appetit honorē. Aliud exēplū eſt de auaro. ſi definiatur ꝙ amet pecuniam. ⁊ luxurioſus voluptatem. aut definiendo noctē ꝙ eſt vmbra terre. aut ſciſma motuꝫ terre. aut nubem denſitatem aeris. aut ven/ tum motum aeris. ſed oportet addere quātum ⁊ quale ⁊ vbi. Et ideo oportet ponere circūſtantias. q̄ cū talia a cir ſtantijs trahant ſuū eſſe ſubſtātiale ẜm ſuam rōnem ſiet

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

go in definitiõe omittãtur circũſtantie non indicabit defi
nitio q̃d eſt eſſe rei. Secũda ↄſideratio eſt. ſi in definitiõne
appetitus nõ apponatur qꝺ videtur. hoc eſt qꝺ apparet in
terimitur definitio. qꝛ cum nihil moueat appetitũ niſi qꝺ
eſt apparens bonũ. qꝛ indifferens eſt vtrum ſit ſm eẽ bo
num ſiue nõ. dummõ appareat eſſe bonũ. Sicut cum de/
finitur voluptas qꝺ eſt voluptas boni. aut cum dꝛ ꝙ con
cupiſcentia eſt appetitus delectabilis non valet definitio.
ſed oportet addere ꝙ apparentis boni vel delectabilis ſit
appetitus. Et circa hoc inuehit pħus ↄtra Platonem ꝙ
ſi eſſent ydee ſeparate que ſolum facerent eſſe ⁊ cognitio/
nem. ſicut ipſe poſuit non poterit definiri appetitus. ſicut
iam definitus ẽ. ꝙ eſt apparẽtis boni. aut cõcupiſcentia ꝙ
eſt apparentis delectabilis. qꝛ Plato dixit ꝙ nihil definit
vel ↄſtituit q̃dditatem ſubſtantialem rei niſi ſeparatũ a
re. Sed impoſſibile eſt eſſe aliquod apparens bonũ ꝑ ſe ſe
paratum aut per ſe apparens delectabile ſeparatum. ergo
iſta nõ poſſunt eſſe definientia voluptatis ⁊ ↄcupiſcentie
ſm eum. Minor ꝓbatur. qꝛ non dꝛ aliquod apparens ni
ſi quo ad nos ⁊ ſm ſenſum. ergo hoc qꝺ apparens eſt ſm
ꝙ apparens eſt non habet cauſam extra eum cui apparet.
Tercia ↄſideratio. ſi forma aliqua ſiue habitus dicaꝛ de/
finitio. ↄſiderandum eſt vtrum habens illum habitũ eti
am ſit definitio habentis per locum a coniugatis. ⁊ ſi nõ
interimitur definitio. Et ecõuerſo conſiderandum. ſi ha
bens ſit definitio habentis. tũc etiam eius quod habet ſe
vt habitus erit definitio eiꝰ qꝺ eſt vt habitꝰ. vt ſi delecta
ri eſt iuuari quoddam. tũc delectatus erit iuuatus q̃dam
Et in omnibꝫ iſtis ineſt ꝙ data definitiõe vnius. alia no
tificaretꝛ ex illo. Sicut manifeſtato vno oppoſitorũ ꝑ defi/
nitionem ſtatim manifeſtatur et reliquũ. ⁊ qui cognoſcit
per definitionem vnum coniugatorum. quodammodo
noſcit ⁊ reliquũ

¶ Dubitatur primo. Qualiter interimenda
ſit definitio ex inſpectione ad oppoſita. Pro ſolutiõe du/
bij eſt aduertendũ. ꝙ poſtq̃ oſtenſum eſt qualiter interi/
mitur definitio ꝑ locos intrinſecos inſpiciendo ad eſſenti
am definitiõis vel ad partes eius. vel ad ea que ſequũtur
definitiõem ⁊ ad circũſtantias earum. Nũc ↄſequẽter vi
dendum eſt qualiter interimitur definitio per locos ex/
trinſecos. Et primo videndo in oppoſitis. Secũdo in ca
ſibꝫ ⁊ in ↄiugatis. Et ꝑmo videndũ eſt de relatiue oppo/
ſitis. eo ꝙ plus habent de entitate. cum vtrũq; eorum ſit
ens actu. Et circa hoc ſunt due ↄſiderationes. Quarũ
ꝑma eſt ꝙ in his que ſunt ad aliquid aſſignata definitiõe
alicuius inſpiciendum eſt ſi genus poſitum in definitione
eſt ad aliquid. Utrum etiam ſpẽs ſit ad idem modo ſuo
hoc eſt ſpecialiter ſicut genus generaliter. Et ſi nõ inte/
rimitur definitio. vt ſi opinio dꝛ ad opinatum. ⁊ quedam
ſiue ſpẽalis opinio dꝛ ad quoddã ſiue ſpẽale opinatũ. Se/
cũda ↄſideratio. aſſignata definitione alicuius relatiui ꝓ/
poſiti videndum eſt ſi correlatiue oppoſiti eſt oppoſita de
finitio. Cuius eſt exemplum. vt ſi duplum eſt quod ſm
medium ſuperat equale. tunc dimidium eſt quod in equa
li parte ſuperatur a duplo. Et quãtum ad iſtam ſecũdã
conſiderandum ſimiliter eſt in ↄtrarijs. Qꝫ contrariorũ
cõtrarie ſunt ratões ſiue definitões ſm vnamquãq; cõ
plexionem contrariorum. de quibꝫ complexionibꝫ dictũ
eſt in ſecũdo huius. vt iuuatiuũ ⁊ nociuũ ſunt contraria.
Si ergo iuuatiuũ per definitionem eſt effectiuũ boni. noci
uum erit effectiuũ mali. aut corruptiuũ boni. Secũdo vi
dendum eſt in cõtrarijs. Et ſunt due conſiderationes. qꝛ
contrariorum quedam ſunt quorum vnum vt habitꝰ eſt
alterum vt priuatio. Et alia ſunt ↄtraria quorum vtrũq;
eſt habitus. In primis em̃ manifeſtum eſt ꝙ ꝑuatio defi
nitur per habitum. ⁊ ſi habitus definiatur per priuatõẽ
interimitur definitio. vt ſi quis definiat eq̃litatẽ. ꝙ equa
litas eſt cõtrarium inequalitati. interimitur definitio. eo
ꝙ habitus definitur per priuationem. Aliud etiam pecca
tum eſt in definitõe illa. quia eodem vtitur in definitiõe
ſuijpſius. ⁊ hoc erit manifeſtũ ſi pro nomine in definitione
poſito accipiatur definitum nominis. qꝛ ſi per aduerſari/
um equalitas ſit contrariũ inequalitati per definitionem
et inequalitas nihil aliud ſit q̃ priuatio equalitatis Erit
idem dicere equalitas eſt contraria inequalitati. ac ſi dice/
retur equalitas eſt ↄtraria ꝑuationi equalitatis. ⁊ ſic eq̃li
tas eſt de definitõne equalitatis. ergo idem definitur per
ſeipſum. Secũda ↄſideratio eſt. in ↄtrarijs quorũ vtrũ/
q; eſt vt habitus ſi in definitione vnius ponatur reliquũ
interimitur definitio. qꝛ qua ratione vnum ponitur in ra/
tione alteriꝰ. eadẽ rõne alterũ in definitõe ipſius. ⁊ ſic idẽ
incõueniens ſequitur quod ꝑus. ſcꝫ ꝙ idem ponitꝛ in defi
nitione ſuijpſius. ⁊ hoc ſumendo definitõem pro nomine
Quia ſi bonum definiatur quod eſt malo ↄtrariũ. ⁊ iterũ
malũ quod eſt bono ↄtrariũ. erit idem dicere bonum eſt
malo ↄtrarium. ac ſi diceretꝛ. bonum ↄtrarium eſt cõtra/
rio boni. ⁊ ſic idem definitur per ſeipſum. ¶ Conſequẽ
ter eſt vidẽdum in priuatiue oppoſitis. Circa quod ſunt
due conſiderationes. Prima eſt aſſignata definitione ali
cuius ꝑuatõnis ↄſiderandum eſt ſi in illa definitõne non
ponitur id cuius vt oppoſiti eſt ꝑuatio. videlꝫ habitus et
ſubiectum in quo natũ eſt fieri ꝑmo ſi ſit in pluribus ſm
ꝑus ⁊ poſterius. nam ſi aliquod horum omittatur interi
mitur definitio. Ut ſi q̃s definiendo ignorantiam nõ di/
xerit ꝙ eſt ꝑuatio ſcientie. aut etiam non determinauit in
definitione in qua nata eſt fieri ꝑuatio illa. vt in homine ⁊
ꝑmum in anima rationali. Aliud exemplum eſt in ceci/
tate. ſicut ſi cecitatem non definiat ꝙ eſt ꝑuatio viſus in
oculo. Alia conſideratio eſt. ſi definitio alicuius ꝑuatõis
data fuerit per puram negatõnem habitus interimitꝛ de/
finitio. Et ratio huius eſt. quia ꝑuatio relinquit ſubiectũ
et aptitudinẽ. quod non facit pura negatio. ⁊ ideo illud
quod negatiue non habet ſcientiam. non ignorat. ſed ma
gis ignorat qꝺ aptũ natum eſt ſcire ⁊ nõ ſcit. ſed fallitur
in accipiendo ſcientiam. et ideo neq; pueros neq; inanima
ta ignorare dicimus. quia pueri nõ ſunt ſuſceptibiles ſci/
entie propter ↄtinuũ fluxum humorum in cerebro. quia li
cet per naturam aptitudinem habeant. tamen in eis im/
peditur ne exire poſſint in actum ꝓpter cãm dictã.

Dubitatur ſecũdo. Qualiter interimenda
ſit definitio inſpiciendo in coniugata ⁊ caſus. Pro ſoluti
one illius ponitur vna conſideratio que eſt. Si aſſignata
definitione alicuius ↄiugatorum ↄſiderãdum eſt. ſi alijs
coniugatis ⁊ caſibꝫ per inflexionem aptatur ſm ꝙ eis cõ
gruit. et ſi non interimitur definitio. vt ſi iuuatiuũ eſt effe
ctiuũ ſanitatis. vt iuuatiue facere eſt effectiue ſanitatem
facere iuuans efficiens ſanitatẽ Et ex iſto reprehẽdit phi
loſophus poſitõem de ydeis. quia cũ definitio per ſe de/
bet eſſe predicata de definito maxime videretur definitio
formis ↄuenire quas poſuit plato per ſe exiſtere. Sed in
quibuſdam non poteſt definitio formis ſeparatis coap/
tari. ſicut in oppoſitis ↄiugatis et in conceptis cum mate

ria et motu. Sicut plato definiens hominem male addit
mortale in definitione eius. Nam forma ſeparata que ꝑ
ſe eſt animal nõ eſt mortalis. et ſic videtur ꝙ definitio nõ
poteſt adaptari formis ſeparatis. Et quia in illis definiti
onibꝫ in quibꝫ ponitur principium paſſiuũ motus. aut ef/
fectiuũ nõ poteſt coaptari ydeis ſeparatis. eo ꝙ ille ſũt im/
paſſibiles ⁊ imobiles ſm Platonẽ. ergo male ponũtur for
me ſeparate ſiue ydee Platonice.

¶ Ad rationes. Ad primam dicitur. ꝙ
habitudo definitionis ad definitum eſt neceſſaria et eter
na ex neceſſaria inherentia predicati ad ſubiectum. et ita
non requiritur actualis exiſtentia extremorum. ſed neceſ
ſaria habitudo eorum ad ſe inuicem ¶ Ad ſecundam di
citur ſimiliter ꝙ ſiue ſortes ſit ſiue non ſit ſemper eſt ho/
mo ⁊ animal rationale mortale Et ergo non ſequitꝛ quã/
do dicitꝛ ſortes non eſt. ergo ſortes non eſt hõ. ⁊ eſt fallacia
a dicto ſm quid ad dictum ſimpliciter

Amplius ſi eorum que ſm equiuocatõnem
dicũtur vnam definitionem omnium aſſigna/
uit communem. Uniuoca ẽ quorum vna eſt
ſm vnum nomen ratio: quare nullius eorum q̃
ſub nomine ſunt aſſignata eſt ratio. eo ꝙ ſimi/
liter ad om̃e vniuocum aptatur. paſſa eſt autẽ
hoc ⁊ dyoniſij vite definitio. Si quidẽ eſt mo
tus generis nutribilis naturaliter aſſequẽs. ni
hil em̃ hoc magis animalibus q̃ plantis ineſt
vita autem nõ ſm vnam ſpeciem videtur dici
ſed altera quidem animalibus. altera autẽ plã
tis ineſt. ergo cõtingit quidẽ ⁊ ſm electõem ſic
aſſignare definitiõem. vt ſi vniuoca ⁊ ſm vnã
ſpeciem diceretur omnis vita. Nihil autem ꝓ
hibet vt eum qui conſpicit equiuocationem et
qui alterius velut definitionem aſſignare late
re non propriam. ſed communem vtriuſq; rati
onem aſſignare. ſed nihilominus ſi vtrolibet
modo fecit peccauit. Quoniam autem que
dam latent equiuocorũ. interrogãte q̃dem vt
vniuocis vtẽdum. non em̃ aptabitur definitio
alterius in alterum. Quare videbitur nõ defi/
niri ſm modum. oportet em̃ in om̃e vniuocum
aptari. idem autem diuidenti reſpõdẽdum.
Quoniam autẽ quidam reſpondẽtium vniuo/
cum. quidam eq̃uocum dicũt eſſe quãdo non
aptatur ad om̃e aſſignata ratio. equiuocũ au
tem vniuocũ ſi ad vtrũq; aptatur ꝑus cõfiten
dum eſt de talibꝫ. aut preſyllogiſandũ q̃m vel
equiuocũ vel vniuocũ vtrũ fuerit: magis em̃
cõcedũt nõ preuidẽtes qꝺ accidere eſt. ſi autem
nõ facta cõceſſione dixerit aliq̃s vniuocum eq̃
uocum eſſe. eo ꝙ nõ aptatur nihil aſſignata rõ
Cõſiderandum ſi hmõi ratio aptatur ad reli/
qua. Palam em̃ quoniam vniuocum erit reli/
quis. ſi autẽ nõ plures erũt definitões reliquo
rum: nam due ſm nomẽ ratiões aptabũtur ad
eadẽ que prior aſſignata eſt ⁊ poſterior Rur
ſum ſi quis definiẽs aliquod eorum que mul/
tipliciter dicũtur ⁊ rõ nõ cõuenit in om̃ia quo
niam eq̃uocum q̃dem nõ dicat. nomẽ autẽ nõ
dicat in om̃ia aptari. quoniam nec definitio.
Dicẽdum cõtra talem q̃m nominatiõe quidẽ
oportꝫ vti que tradita eſt ⁊ que ſequitur ⁊ non
mouere talia. quedam autẽ nõ dicẽdum ſimili
ter pluribus Si autẽ alicuius eorũ que com
plectũtur aſſignetur definitio. ↄſiderandũ eſt
alicuius eorum que complectũtur ratõem affe
renti ſi ⁊ reliqua reliqui. nam ſi nõ palam quo/
niam nec tota totius. vt ſi definiuit lineam fi/
nalem rectam finẽ plani habẽtẽ fines cuius ſu
peradditur medium finibus ſed finalis linee rõ
eſt finis plani habens fines recti oportꝫ eſſe re/
liquũ cuius medium ſuꝑadditur finibꝫ ſed infi
nita neq; medium neq; fines habet. recta au/
tem eſt. quare non eſt reliqua reliqui definitio.
Amplius ſi cum ſit compoſitũ qꝺ definitur
definitio equiuoca aſſignetur Definitio autẽ
eq̃cola dꝛ eſſe quãta fuerit cõpoſita: tãta ⁊ i de
finitõe noĩa ⁊ verba fuerint. neceſſe em̃ in tali/
bus ipſorũ nominũ ꝑmutationẽ fieri aut oĩm
aut aliquorũ. eo ꝙ nihil plura nũc q̃ ꝑus noĩa
dicta ſunt. Oportꝫ aũt definiẽtem ratiõem pro
noibꝫ aſſignare maxime quidem om̃ibꝫ. ſi autẽ
nõ pluribꝫ. ſic em̃ ⁊ in ſimplicibꝫ qui nomẽ trãſ
ſumit nõ definiẽs erit. vt pro tunica veſtem.
Amplius autẽ maius peccatum ſi ⁊ per notio
ra nomĩa trãſſumptõem nõ fecerit. vt pro tuni
ca nigra colobium atrum. neq; em̃ definiuit cũ
minus ſit planũ. qꝺ ſic dꝛ: Cõſiderãdum ⁊ ſi ꝑ
mutatiõe nominũ nõ idem iam ſcat. vt qui cõ/
templatiuam ſciam opinionem cõtemplatiuã
dixit. nam opinio ſciẽtie nõ idem oporteret au
tem ⁊ ſi deberet idem totũ eſſe. Nam ↄtẽplati/
uũ q̃dem ↄmune in vtriſq; oratõibꝫ eſt reliquũ
vero differẽs Amplius ſi alterius nominũ
trãſſum ptõem faciẽs nõ differre. ſed generis ꝑ
mutatõem facit velut in eo quod dictum eſt ig
notius em̃ ↄtemplatiua q̃ ſcia. Nam hoc q̃dẽ
genus. illa aũt dr̃ia om̃ibꝫ euidẽtius genꝰ cõ
munius em̃ eſt. quare nõ generis ſed differẽtie
oportebat trãſſumptõeꝫ fieri eo ꝙ ignotior eſt
Aut hec q̃dem ridiculoſa increpatio: nihil em̃
prohibet dr̃iam q̃dem notiſſimo noĩe dici. ge

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL

nus autē non. ſic autē ſe habentibꝰ palam qm̄ differre magis q̄ꝫ generis ⁊ non differētie ſm nomē tranſſumptio faciēda. Si aūt nō nomen pro nomine trāſſumit. ſed ratōem pro nomine. Palam qm̄ differētia magis q̄ꝫ generis definitio aſſignanda. eo ꝙ notificandi cauſa definitio aſſignatur. nam minus differētia q̄ꝫ genus notum Si aūt differētie terminum aſſignauit ꝯſiderādum ſi ⁊ an cuius alius ꝯmunis aſſignata definitio. vt cum imparem numerū medium habētem dixerit. nam numerus quideʒ cōmunis in vtriſqꝫ oratōibꝰ eſt. imparis aūt trāſſumpta ē definitio. habēt aūt ⁊ linea ⁊ corpus mediū. cum non ſint imparia. quare nō erit definitio hec imparis Si aūt multiplr̄ dr̄ medium terminādum quomodo ſe habet medium. quare aūt increpatio erit aut ſyllogiſmus quoniaʒ nō definiuit Rurſum ſi cuius q̄dem ratōem aſſignauit eorum que ſunt eſt. ꝙ autem ſub ratione nō eſt eorū que ſunt. vt ſi albuʒ definiuit colorem igni ꝑmixtum impoſſibile em̄ incorporeum corpori ꝑmiſceri. quare nō erit color igni ꝑmixtus albuʒ vero eſt Amplius quicūqꝫ nō diuidūt in his que ſunt ad aliquid ad quod dr̄. ſʒ in pluribꝰ ꝯplectentes dicūt. aut in aliquo aut omnino mentiūtur. vt ſi quis medicinaʒ diſciplinā eius qd̄ eſt dixit. nam ſi nullius quidē eorum que ſunt medicina eſt diſciplina Palam q̄niam tota rō falſa eſt: Si aūt alicuius q̄deʒ alicuius aūt nō. non in aliquo mentitur. Oportʒ em̄ de oī ſi ꝑ ſe ⁊ nō ſm accn̄s dr̄. queādmoduʒ in alijs ſe habet que ad aliquid ſunt. nam oīe diſciplinatū ad diſciplinā dr̄. ſilr̄ āt ⁊ ī alijs. eo ꝙ ꝯuertūtur oīa ad aliquid. Amplius ſi his q̄ nō ꝑ ſe ſed ſm accn̄s aſſignatōem fecerit recte aſſignauit. nō ad vnū ſed ad plura ſinguluʒ eorum que ſunt ad aliquid dr̄. nihil em̄ prohibʒ ⁊ ens album ⁊ bonum eſſe. Quare qui ad quodlibet horum aſſignauit recte aſſignauit. ſi quis ſm accidēs aſſignauit recte aſſignatur Amplius autē impoſſibile eſt hmōi rōnem propriā aſſignāti eſſe. nō em̄ ſola medicina ſed plures aliarum diſciplinarū ad eſſe dicūtur. quare vnaq̄qꝫ entis diſciplina erit. Palam ergo qm̄ nulliꝰ talis diſcipline erit definitio. propriā em̄ ⁊ non ꝯmunem oportʒ definitiōem eſſe Quādoqꝫ aūt definiūt nō rem ſed rem bene ſe habētē aut finitam: talis aūt ⁊ rhetoris ⁊ latronis definitio ſi tales ſunt. rhetor q̄deʒ q̄ poteſt qd̄ in vno quoqꝫ eſt veriſimile conſiderare ⁊ nihil ꝑtermittere. latro aūt q̄ clam ſumit. Palā aūt qm̄ cū talis eſt vterqꝫ. hic q̄dem bonus latro. ille aūt bonus rhetor erit. nō em̄ q̄ clam ſumit. ſed q̄ vult clam ſumere latro eſt Rurſum ſi qd̄ ꝑ ſe eligēdum eſt vt effectiuū vel operatiuū vel quolibet mō ꝑ aliud eligendū aſſignauit. vt qui iuſticiaʒ legum ſaluatricem dixit. ſapientiā effectiuū beatitudinis. nam ſaluatiuū ⁊ effectiuū eoꝝ que ꝑ aliud eligūtur. Aut nihil quidē ꝓhibet qd̄ ꝑ ſe eligendū eſt ⁊ aliud ꝑ eſſe eligendū. ſed nihil minus peccauit qui ſic definiuit qd̄ ꝑ ſe eſt eligendū Nam vniuſcuiuſqꝫ optimū in ſubſtātia maxime. melius aūt qd̄ ꝑ ſe eligendum q̄ꝫ qd̄ ꝑ aliud. quare hoc ⁊ definitionem oportebat magis ſignificare

Queritur. vtrum nominis eq̄uoci definitio ſit interimenda. ¶ Arguit̄ ꝑmo ꝙ nō. quia equiuocum bene definitur cuius nomen eſt cōmune ⁊ ratio ſubſtantie diuerſa. ⁊ illa definitio ꝯmunis eſt omnibꝰ equiuocis. ergo ⁊c̄. ¶ Secundo ſic. cuiuſlibet ſigni eſt ſuū ſignatuʒ qd̄ per definitionem explicatur. ergo cuiuſlibet nominis qualitercūqꝫ ꝯmunis poteſt aſſignari vna cōmunis definitio ¶ Tercio ſic. genus eſt equiuocū. vt patʒ ſeptimo phyſicorum. ⁊ eius eſt vna ꝯmunis definitio omnibꝰ ſub genere ꝯtentis ḡ ⁊c̄ Jn oppoſitū eſt phūs in textu

¶ Sciendum primo. Q̄ poſtq̄ꝫ philoſophꝰ docuit interimere definitiōeʒ totius vniuerſalis ſimplicis et vniuoci. Conſequēter docet interimere definitōem in multiplicibꝰ. ⁊ poſtea in ꝯplexis. de quo videbit̄ in ſcd̄o articulo. Et rō ordinis ē. q2 multiplex ē q̄dāmō vnū. ſ. noīe et q̄dāmō multa. ſ. ſcatōe. ⁊ ſic an̄ definitiōem ꝯplexi qd̄ ſm voceʒ ⁊ ſcatū eſt multa. preponit aliqua de definitiōe eq̄uoci. qd̄ medio mō ſe hʒ inter ꝯplexū ⁊ incōplexū.

¶ Sciēdum ſecūdo Pro reſponſione q̄ſiti ꝙ circa iſtud ponit Areſtoteles ꝯſideratiōem vnam. Et poſtea ſubiūgit cautelas quibꝰ efficitur opponens ydoneus circa definitōem hmōi eq̄uocorū. Conſideratio eſt hec. ſi aliquis omnium ſcatorum que ꝯtinentur in nomine eq̄uoco aſſignet rōnem ꝯmunem interimitur definitio eq̄uoci. Et rō eſt. quia vniuoca ſunt quorū rō eſt vna ꝯmunis et ergo illa ꝯmunis rō quam quis aſſignat de eq̄uoco nō magis eſt vnius equiuoci q̄ꝫ alterius. ſed ſiliter aptat̄ omnibꝰ que ſub noīe equiuoco ꝯtinent̄. ⁊ ſic ſequitur ꝙ equiuocum eſt vniuocū. quia illud eſt vniuocum cuius nomē et ratio etiam illius nominis equaliter participatur his que continentur ſub nomine. Cuius exemplum eſt de definitione vite data a dyoniſio phō. Vita eſt motus generis nutribilis nature ꝯſequens nutritum. Vita em̄ nō dicitur ſm vnam ſpēm ⁊ vnam rōnem in plantis ⁊ animalibꝰ. ſed altera eſt vita ſm ſpēm in aīalibꝰ. q2 manifeſta. et alia ī plantis quia occulta. Unde nō eſt vna ratio vite in animalibꝰ ⁊ in plantis. Sed iſta rō dionyſij que aſſignata eſt equaliter ⁊ ſm vnam rōnem ꝯſequitur vitam plantarum ⁊ animaliū. et ſic interimitur definitio illa. Ex iſtis ſequitur. ꝙ illa definitio que veriſſime ⁊ potiſſime habʒ rationem definitionis oportʒ ꝙ ſit vniuoci nominis ⁊ ꝙ ſm vnam rationem ⁊ ſpeciem ſignificatā in nomine detur definitio. Contingit tamen alicui aſpicienti equiuocationeʒ eſſe in nomine. ⁊ intendenti aſſignare tantum definitōem alterius equiuocatorum quod ignoret ⁊ non aſſignet rationem propriam. ſed ꝯmunem vtriſqꝫ ſignatis quam tamen alterius putat eſſe ꝓpriā. ⁊ non minus peccat q̄ꝫ ſi aſſignaſſet definitōem vtriuſqꝫ equiuocatoꝝ in noīe ꝯmuni. Cuius ratio eſt. quia talis ꝯmunitas non eſt alicuius vnius nature. ſed diuerſarum naturarum quarū non poteſt eſſe definitio vna. Unde iſta ꝯſideratio eſt ſeruanda tam in equiuocis q̄ꝫ in analogis. quia licet in analogis ſit aliquod vnum ad quod proportionantur omnia analogata. non tamen eodem modo referuntur ad illud omnia q̄ continentur ſub illo ꝯmuni. Et ideo etiā analogi nō erat vna ratio ꝯmunis.

Ulterius vidēdum eſt de cautelis quas ponit phūs circa iſtam ꝯſiderationem. que ſunt tres. Quarum prima eſt. quando equiuocatio latet reſpondentem. tunc opponentem oportet vti equiuocis vt vniuocis. ⁊ nō diſtinguere multiplicitateʒ nominis equiuoci. Quia ſi diſtingueretur tūc ſtatim appareret ꝙ definitio alterius ſignificatorum non poſſet adaptari alteri equiuocato. q2 iſta ſignificata ſunt altera ſpecie ⁊ diuerſa in natura. Et tunc inſtabit reſpondens opponenti ꝙ nō debite definiat. quia omne quod definitur debet habere talem definitionem q̄ ꝯueniat omnibꝰ ꝯtentis in nomine definiti. Sed cautela reſpondentis eſt oppoſito modo. ꝙ ſtatim a principio diſtinguat multiplicitatem in nomine equiuoco. q2 tunc opponens aptare non poteſt ꝯmunem ratōem omnibꝰ contentis ſub nomine. Secūda cautela eſt. quia ex quo ita ē ꝙ reſpondentes aliquando dicunt vniuocum eſſe eq̄uocū tamen quia definitio eſt aſſignata de nomine ꝯmuni. non aptatur vno modo omnibꝰ ꝯtentis ſub nomine. aliquādo dicunt equiuocum eſſe vniuocum ſi vna ꝯmunis ratio aptatur ad vtrūqꝫ ſignificatorum in nomine. ideo opponenti in ꝑncipio diſputationis querendum eſt. vtrū nomen cuius aſſignata eſt definitio ſit vniuocuʒ vel equiuocum. quia reſpondentes in ꝑncipio diſputationis non attendentes incōueniens quod ſequi poteſt ex ſua conceſſione facilius concederent q̄ꝫ in fine. Et ſi ꝯtingit ꝙ reſpondens non facta ꝑconceſſione dicat vniuocum eſſe equiuocum ꝓpter hoc ꝙ definitio eius non conuenienter aptatur ad omne id quod ſignificatur nomine. eo ꝙ nomen de aliquibꝰ dicitur quibꝰ non ꝯuenit ratio. tunc ꝯſiderandū eſt opponenti ſi ratio nominis aptatur ad reliqua que ſunt ꝑter illud in quo inſtat. quia ſic manifeſtum eſt ꝙ erit vniuocum reliquis. ſi vero non ꝯſiderat hoc reſpondens tūc inſtet contra eum opponens ꝙ plures erūt definitiones reliquorum. vna videlʒ que prior aſſignata eſt de nomine cōmuni. ⁊ ea que poſterior aſſignata eſt de nomine ſpeciali. Tercia cautela eſt. aſſignata definitione alicuius equiuoci que quidem definitio non cōuenit omnibꝰ ꝯtentis ſub nomine. tunc ſi reſpondens dicat ꝙ nō eſt equiuocum. q2 ꝙ definitio ꝯuenit omnibꝰ ſignificatis ꝓuenit ex eo ꝙ nomen non eſt inſtitutum ad ſignificata omnia illa. quāuis non dicatur nomen equiuoce. nec etiam definitio. Et tūc opponenti dicendum eſt in ꝯtrarium illius qd̄ oportʒ vti nominibꝰ vt plures vtuntur. nam loquendum eſt vt plures. licet in quibuſdam alijs non ſit dicendum ſimpliciter vt plures. ſicut in ꝓprietatibꝰ ⁊ naturis rerum per nomina ſignatis in quibꝰ ſentiendū eſt vt pauci. Ex ꝑdictis pʒ

Concluſio. Q̄ nominis equiuoci definitio in ꝯmuni ad omnia eq̄uocata aſſignata eſt interimenda. Probatur ex dictis. quia al's equiuocum eſſet vniuocuʒ. cum vniuoca ſunt quorum nomē ꝯmune eſt ⁊ rō ſubſtātie ſm illud nomen eſt eadem Quātū ad ſecūdū

Dubitatur Qualiter interimenda ſit definitio complexi. Pro ſolutione dubij ſciendum ꝙ poſtq̄ꝫ oſtenſum eſt qualiter interimenda ſit definitio incomplexi ſimplicis ⁊ vniuoci. ⁊ etiam incomplexi ⁊ equiuoci. qd̄ quodāmodo eſt multa. ⁊ ita medium eſt inter complexū ſimplex ⁊ complexum Conſequenter iam reſtat videre de definitōe complexi qd̄ ſimpliciter eſt multa. Et circa hoc ponit decem conſiderationes. quarum prima eſt. aſſignata definitione complexi. tunc ꝯſiderādum eſt ſi ablata de finitione alterius partis que eſt pars definitionis totius. ſi tunc reſidua pars definitionis ſit definitio alterius partis ⁊ ſi non interimitur definitio. Quia manifeſtum eſt ꝙ non fuit tota definitio totius complexi. Exemplum de linea finali recta. ſi em̄ ipſa ſic definiat̄ ꝙ eſt finis plani habens fines cuius medium ſuperadditur interiacendo medium finibꝰ tunc ſeparata definitione finalis linee. videlʒ ꝙ eſt finis plani habens fines illius quod remanſit ex definito videlicʒ recti. reſiduum definitōis quod eſt cuius medium interiacēdo ſuperadditur finibꝰ eſt definitio. hoc autem non eſt definitio recti. quia infinitum etiam quod non habet medium neqꝫ fines poteſt eſſe rectum Patʒ ergo et reliqua pars definitionis non eſt definitio alterius qd̄ remanſit de definito. ergo definitio eſt interimenda. Scd̄a conſideratio. aſſignata definitione alicuius complexi videndum eſt. an ipſa ſit eq̄cola. hoc eſt ex tot partibꝰ numero complexi. ex quot definitum complexum eſt tunc interimitur. Dicitur em̄ definitio equicola a colon grece qd̄ eſt membrum latine. ⁊ equus quaſi habēs eq̄les ⁊ tot partes. quot habet definitum. Unde oportet in definitionibꝰ omnium talium complexorum rationes pluriuʒ nominū pro nomine aſſignare. ⁊ ſicut habet veritateʒ in complexis ſic etiam in ſimplicibus ſiue in incomplexis. ꝙ ſi vnuʒ nomen tranſmutatur per aliud nomen. licet etiā illud ſit cōmunius ⁊ notius eo. quia vnuʒ nomen non definit aliud ſed interimitur definitio. vt ſi quis dicat tunicam eſſe veſtem albam. licet veſtis cōmunior ſit non tamen definit. Tercia conſideratio eſt in tali permutatione nominuʒ in orationes conſiderandum eſt ſi trāſſumptio ſit in ignotiora nomina ſiue magis obſcura q̄ꝫ ſit ipſum definituʒ. ⁊ talis plus peccat q̄ꝫ qui in vnum nomen notius tranſſumit quia ignotum nihil notificat ſi nomen ſit obſcurum. ſi tamen notius fuerit aliquid notificat. Ut ſi quis definiat h̄ complexum tunica nigra. ⁊ pro tunica nigra ponat collobium aerum. patʒ ꝙ ignotius eſt in quod trāſſumitur q̄ꝫ tranſſumptum. Quarta ꝯſideratio. in tali tranſſumptione conſiderandum. vtrum nomina tranſſumpta ⁊ in quo ſit tranſſumptio idem ſignificent vel non. quia ſi non interimitur definitio. Cuius exemplum eſt. vt ſi quis dicat cōtemplatiuam ſciam opinionē. ſcientia em̄ ⁊ opinio nō idē ſcant. q2 ſciētia eſt habitus firmus certus ⁊ ſtans. opinio autem eſt habitus tremens ⁊ incertus. Quinta conſideratio eſt in tali tranſſumptione inſpiciendo partes definitionis ꝯſiderandum ſi tranſmutans noīa alterius nominū videlʒ generis tranſſumptōem faceret ⁊ nō differētie male facta eſt tranſſumptio ſicut patʒ in exemplo iam dicto.

ſicut ſi aliquis ꝯtemplatiuã ſciam ꝯtemplatiuã opinionẽ dicat. hic fit tranſſumptio ſcientie. que eſt genus ⁊ nõ ꝯtẽplatiui. quia eſt differentia. ⁊ ſic interimitur definitio. qꝛ genus notius ⁊ ꝯmunius eſt q̃ dr̃ña. ⁊ ergo opoꝛꝫ magis fieri tranſſumptõem dr̃ñtie q̃ generis. Sexta ꝯſideratio eſt. ſi ꝑ noĩe dr̃ñtie accipiaꝛ eiꝰ definitio ꝯſiderandũ eſt. ſi aſſignata definitio dr̃ñe non ſolum eſt definitio dr̃ñe ſed etiã alterius. tũc nõ bene aſſignaꝛ Cuius exemplũ eſt ſi aliq̇s in hoc ꝯplexo qd̕ eſt imparẽ numerũ tranſſumere velit impar qd̕ eſt dr̃ña. ⁊ dicat impar eſt qd̕ habet medium hoc nõ ſolũ ꝯuenit ſibi. ſed etiam multis aliis. ſicut linee ſuꝑficiei coꝛpoꝛi ⁊ multis aliis q̃ nõ ſunt iparia. Septima ꝯſideratio. in tali tranſſumptione nominũ in ratiões ſuas ꝯſiderandũ eſt ſi tranſſumptũ ſit aliq̇d de numero eoꝝ que ſunt. illud aũt ad qd̕ fit tranſſumptio non ſit de numero eoꝝ que ſunt. ſed eſt nõ ens. interimitur definitio qꝛ ens definitur ꝑ nõ ens. vt ſi quis definiat albũ. ꝙ eſt coloꝛ igni ꝑmixtus. qꝛ impoſſibile eſt incoꝛpoꝛeũ hoc eſt ſubtile ⁊ ſpũale ꝑmiſceri coꝛꝑi groſſo ⁊ terminato. ignis aũt eſt coꝛpus maxime ſpũale. ſed albũ nõ eſt niſi in coꝛꝑe groſſo ⁊ terminato. ⁊ ideo ignẽ admiſceri tali coꝛpoꝛi ẽ nõ ens. qꝛ falſum eſt ⁊ impoſſibile. albũ aũt ens. ⁊ ꝑ ꝯſequẽs albũ nõ erit. vnde definitio nõ eſt bona ꝙ ſit coloꝛ igni ꝑmixtus. Octaua ꝯſideratio. ſicut interimiꝛ definitio ſi daꝛ per ens ſimpl'r. ita interimiꝛ ſi datur ꝑ nõ ens ad ꝓpoſitũ hoc aũt maxime eſt in his que ſunt ad aliq̇d. qꝛ q̃ñq̄ ea q̃ ſunt ad aliq̇d referũtur ad plura. ita ꝙ ad q̇dã illoꝝ referũtur ꝑ ſe. ⁊ ad q̃dã ꝑ accñs. ſicut etiaꝫ ad q̃dam ꝓpꝛie. ⁊ ad q̃daꝫ ꝯmuniter. tũc ſi tales definitões ꝯplectũtur oĩa ad q̃ dꝛ relatiuũ. ſcꝫ ꝑ ſe ⁊ ꝑ accñs. ⁊ ꝓpꝛie ⁊ cõmuniter interimiꝛ definitio. qꝛ datur ꝑ nõ ens ad ꝓpoſitũ. Nona ꝯſideratio. datur inſpiciendo in aliqd̕ ꝯplexũ circũſtantionatũ et eſt talis. ſi aliq̇s debeat definire eſſe ſimpl'r quo ad eius eſſe ⁊ ſubſtantiã ⁊ nõ definiat ſic. ſed ſꝫm eius poteſtatem ad actũ ⁊ ad bene eſſe interimiꝛ definitio. ſicut eſt de definitione rhetoꝛis ⁊ iatronis. ſicut ſi definiꝛ rhetoꝛ ꝙ eſt qui in vnoquoq̄ ꝑt ꝯſiderare q̇d allegandũ eſt ⁊ q̇d ꝯcludẽduꝫ et nihil ꝑtermittit de contingentibꝫ. Et latro ꝙ eſt q̇ clam ſumit rem alienã inuito dño. hic em̃ nõ definiꝛ rhetoꝛ ſimpliciter. ſed bonus rhetoꝛ. nec latro ſimpl'r. ſed bonꝰ latro qꝛ latro ſimpl'r eſt nõ q̇ clam ſumit. ſed q̇ clam vult ſumere. qꝛ vt dꝛ a ſapiente. nõ qualitas rei ſed affectus eſt in crimine. Decima ꝯſideratio. ſi id quod eſt ꝑ ſe eligendũ definiꝛ ꝑ id qd̕ eſt ꝑ aliud eligẽdũ. interimiꝛ definitio. ⁊ licet id qd̕ eſt ꝑ ſe eligendũ etiã ſit ꝑ aliud eligendũ. tñ illud qd̕ eſt per ſe eligendũ nõ eſt definiendũ ꝑ illud qd̕ eſt ꝓpter aliud eligendũ. qꝛ optimũ vniuſcuiuſq̄ eſt in ſua ſubali definitione. Melius aũt eſt qd̕ eſt ꝑ ſe eligẽdũ q̃ ꝑ alterũ. ergo pꝫ veritas ꝯſiderationis. vt ſi quis definiendo iuſticiã dicat ꝙ eſt ſaluatrix legis. Aut ſapiẽtia dicaꝛ effectiua btidudis

¶ Ad rationes Ad pꝛimam dicitur. ꝙ hmõi intentõis que eſt equocũ bene eſt vna definitio cõmunis ꝓut poniꝛ in p̃dicamentis ꝯueniens oĩbꝫ equocis et rebꝫ ſubſtratis intentõi. nõ tñ illud qd̕ eſt equocũ. ſcꝫ res ſubſtrata. vt canis vel ens hꝫ vnam definitõem ꝯmuneꝫ oĩbꝫ equocatis ꝯuenientem. qꝛ al's talia eſſent vniuoca. ¶ Ad ſecũdam dꝛ ꝙ hoc veruꝫ eſt de ſignis naturaliter ſignificantibꝫ. nõ aũt ad placitũ. cuius rõem aſſignat phs in elenchis. Res em̃ infinite ſunt. nomina autem finita. ergo opoꝛꝫ vnum nomen plura ſignificare. ¶ Ad terciũ dꝛ. ꝙ hoc intelligendum eſt ſꝫm materiam ſubiectam capiendo genus phyſice. qꝛ tũc ſꝫm vnũquodq̄ aĩal definitio eſt altera ⁊ altera. vt dꝛ in ꝓhemio de aĩa. Logice autẽ genus predicatur vniuoce in quid de ſuis ſpẽbꝫ. vt dꝛ in p̃dicabilibꝫ. Et de iſto habet videri in ſeptimo phyſicoꝝ.

Tractatus quartus.

Onſiderandũ aũt ⁊ ſi q̇s alicuius definitionẽ aſſignauit hec. aut qd̕ ex his aut hoc cuꝫ illo definiuit: Nam ſi hoc accidit ambobꝫ ⁊ neutro ineſſe. vt ſi iuſticiam tẽperantiã. ⁊ foꝛtitudineꝫ definierit. nam ſi ſint duo. ⁊ vterq̄ alterũ habeat vtriq̄ iuſti erunt et neutrũ. eo ꝙ ambo q̇dem habent iuſticiã. vterq̄ aũt non habet. Si aũt nõdum qd̕ dictuꝫ eſt habeat incõueniẽs valde eſt eo ꝙ ⁊ in aliis accidat hmõi. nihil pꝛohibet ambos habere iuſticiam. cum neutrũ habeat. ſed tamen ꝯtraria ineſſe eidem omnino incõueniẽs videbitur eẽ. Accidet autem hoc quidem temperantiaꝫ ⁊ debilitatem habeat. ille autẽ foꝛtitudinem ⁊ luxuriam. ambo em̃ iuſticiam ⁊ iniuſticiam. nam ſi iuſticia temperãtia ⁊ foꝛtitudo eſt iniuſticia debilitas ⁊ luxuria erit. Et omnino ꝑ quecũq̄ eſt argumentari quoniam nõ idem ſunt ⁊ partes et totum. omnia vtilia ad hoc qd̕ nũc dicuꝫ eſt. videtur autẽ qui ſic definiuit partes toti eadeꝫ eſſe confiteri. Maxime autem cõuenientioꝛes fiũt ratões. in quibꝫ manifeſta eſt partium compoſitio. velut in domo ⁊ in aliis talibꝫ. Palam em̃ q̃m quin partes nihil ꝓhibet totum nõ eſſe quare nõ idem partes toti. Si auteꝫ nõ hoc ſed quod ex his eſt dixit eẽ quod definitur. Pꝛimũ quidẽ cõſiderandum ſi nihil natum eſt fieri ex his que dicta ſunt. Quedam em̃ ſic ſe habẽt ad inuicem vt nihil ex eis vnum quid fiat: vt linea ⁊ numerus. Amplius ſi definitum quideꝫ in vno aliquo natum eſt pꝛimo fieri. ex quibus autẽ dixit ipſum eſſe non in vno nata ſunt fieri pꝛimo. ſed vtrũq̄ in vtroq̄ Palam aũt quoniã nõ erit ex his illud. in quibꝫ em̃ partes ⁊ totum nccẽ eſt ineſſe. quare nõ in vno totum ꝓ̇mo ſed in pluribꝫ Si aũt ⁊ partes ⁊ totũ in vno aliq̇ ꝓ̇mo ꝯſiderandũ ſi nõ in eodẽ. ſed in altero totũ et in altero ꝑtes: nã in quo totũ in illo ⁊ ꝑtes eẽ videntur Rurſum ſi toti ſimul interimũtur ꝑtes ecõtrario em̃ opꝫ accidere ꝑtibꝫ ꝑemptis perimi totum. toto ꝟo perempto nõ nccẽ eſt ⁊ ꝑtes perimi. Aut ſi totũ q̇dẽ bonũ vel malũ. ꝑtes ãt neutrũ. aut ecõtrario ꝑtes q̇dem bone vel male totum autem neutrũ. nã neq̄ ex neutris poſſibile bonũ quid aut malũ fieri: neq̄ ex malis vel bonis neutrũ. Aut ſi magis quidẽ alterum vel bonũ ꝙ alterũ malũ. qd̕ aũt eſt ex his non magis bonũ q̃ malũ. vt ſi ĩpudicitia ex foꝛtitudine ⁊ falſa opinione. magis em̃ bonũ foꝛtitudo q̃ malũ falſa opinio. Oporteret ergo ⁊ qd̕ ex his eſt ſequi illud qd̕ magis eſt et eſſe vel ſimpliciter bonũ vel magis bonũ q̃ malũ. Aut hꝫ quidẽ non nccãriũ niſi vtrũq̄ ſit ꝑ ſe bonũ vel malum. Multa em̃ effectiuoꝛũ ꝑ ſe quidẽ non ſunt bona. ꝑmixta aũt q̇buſdaꝫ ſunt bona. aut ecõtrario vtrũq̄ q̇dem bonũ. ꝑmixta aũt malũ vel neutrũ. Maxime aũt manifeſtũ in ſanatiuis et egrotatiuis. nã q̃dã medicamẽtoꝛũ ſic ſe habẽt vt vtrũlibet q̇dẽ ſit bonũ. ſi ãt ambo dentur mixta mala Rurſuꝫ ſi qd̕ ex meliore et peioꝛe ẽ. nõ eſt totũ peioꝛe q̇d [illegible] melius. melioꝛe ãt peius. Aut nec hoc nccãriũ niſi ꝑ ſe ſint ex q̇bꝫ ꝯponiꝛ bona. nã in his q̃ per ſe ſunt bona nihil ꝓhibet totum nõ fieri bonuꝫ. vt in his que mõ dicta ſunt. Amplius ſi vniuocũ eſt totũ alteri nõ opꝫtet ei. velut nec in ſyllogiſmis. nulli em̃ litterarũ ex q̇bꝫ ꝯponiꝛ ſyllaba vniuoca ẽ. Amplius ſi nõ dixit modũ ꝯpoſitõis. nõ em̃ ſufficiens ẽ ad ꝯgnoſcẽdũ dicere ex his: nõ em̃ qd̕ ex his eſt ſinguli ſuppoſitoꝛũ ſubſtãtiã vt i domo nõ em̃ ſi q̇libet mõ ꝯponãtur hec domus eſt Si ãt hoc cũ illo aſſignauit pꝛimũ q̇dẽ dicẽdũ q̃m hoc cũ illo. aut hoc. ad illud dꝛ aut hꝫ ex illis. Nã q̇ dꝛ mel cũ aq̃. vel mel ⁊ aquã dꝛ vl' q̇d ex melle ⁊ aq̃: quare ſi q̇libet eoꝝ q̃ dcã ſunt idẽ ꝯfitebiꝛ eſſe hoc cũ illo. eadẽ ꝯueniet dicere q̃ ad vtrũq̄ eoꝛũ dicta ſunt ꝓ̇us. Amplius diuidẽti q̇ties dꝛ alterũ cũ altero. ꝯſiderãdũ ſi nullo mõ hoc cũ illo. vt ſi dꝛ alterũ cũ altero. aut i aliq̇ eodẽ ſuſceptibili: velut iuſticia ⁊ foꝛtitudo in aĩa. aut in loco eodẽ. aut in tꝑe eodẽ nullo autẽ mõ ſit verũ q̇d dictũ eſt in his manifeſtum q̃m nullius aſſignata definitõ ſi nullo mõ hoc cũ illo eſt. Si ãt diuiſo q̇ties dꝛ cũ altero verũ erit in eodẽ tꝑe vtrũq̄ eſſe. ꝯſiderandũ ſi ꝯtingit nõ ad idẽ vtrũq̄ dici. vt ſi foꝛtitudinẽ audaciaꝫ cũ intellectu recto definiuit. ꝯtingit em̃ audaciam q̇dẽ habere fraudandi rectũ aũt intellectũ circa ſanatiua ſed nõ foꝛtis q̇ in eodẽ tꝑe hoc cũ illo habet. Amplius ſi et ad idem ambo dicunꝛ vt ad medicinalia. nihil em̃ ꝓhibet audaciã et rectum intellectũ habere ad medicinalia. ſꝫ tamen nec ſic foꝛtis hoc qui cũ illo habet. neq̄ em̃ ad alterũ eoꝛum vtrũq̄ oportet dici. neq̄ ad ideꝫ qd̕libet ſed ad foꝛtitudinis finẽ. vt ad ꝑlioꝛũ ꝑicula: aut ſi q̇d magis huius finis. Quedã ãt ſic aſſignatoꝝ nullo mõ ſub dictã cadũt diuiſionẽ vt ſi ira triſticia eſt cũ opinione deficiendi. Nã q̃ñq̄ ꝓpter hmõi opinionẽ triſticia fit hoc vult aſſignare. ꝓpter hoc aũt fieri aliq̇d: nõ eſt idem ei qd̕ eſt hoc q̇dem cũ illo ſꝫm nullũ dictoꝝ modoꝛũ Rurſum ſi hoꝛum compoſitionem dixit: totum autem vt anime et coꝛpoꝛis compoſitionem animalis. Pꝛimum quidem conſiderandum ſi non dixit qualis compoſitio velut ſi carnem diffiniens aut os ignis [illegible]eris et terre dixit cõpoſitõem. nõ em̃ ſufficit compoſitionẽ dicere. ſed et qualis et que eſt compoſitio determinandũ. nõ em̃ quolibet mõ cõpoſitis his caro fit. ſed ſic q̇dẽ cõpoſitis caro. ſic vero os. Videtur aũt neq̄ eſſe oĩno cõpoſitioni idẽ neutrũ eoꝛũ q̃ dicta ſunt Cõpõni em̃ oĩ diſſolutio contraria dictoꝛũ aũt neutri nihil. Amplius ſil'r eſt veriſimile oẽ ꝯpoſitũ cõpoſitõem eſſe vel nullum. aĩaliũ aũt ſingulũ cũ ſit cõpoſitũ nõ eſt cõpoſitio. neq̄ alioꝛũ vllũ compoſitoꝛũ cõpoſitio erit. Rurſum ſil'r in aliquo nata ſunt eſſe cõtraria. definiuit aũt ꝑ alterutrũ palã q̃m nõ definiuit. Si aũt nõ plures eiuſdẽ accidet definitiones eſſe q̇dem magis em̃ q̇ per hoc q̃ q̇ ꝑ alterum definiẽs dixit. eo ꝙ ſil'r vtraq̄ nata ſunt fieri in eodem Talis autem eſt anime definitio. ſi aĩa eſt ſubſtantia diſcipline ſuſceptibilis. nam ſimiliter et ignoꝛãtie eſt ſuſceptibilis. Opoꝛtet aũt ſi nõ ad totam habeat aliq̇s conari definitõem. eo ꝙ nõ euidẽs ſit tota ad aliquã ꝑtium conari: ſi ſit nota ⁊ nõ bene videatur aſſignata. nam parte ĩterempta tota definitio interimitur. Quecũq̄ aũt obſcure ſunt definitionuꝫ coꝛrigentẽ vel cõfirmantem ad indicandũ aliq̇d ⁊ habendũ argumẽta ſic ꝯſiderare Neceſſe eſt ei reſpõdenti aut ſuſcipere qd̕ ſumptũ eſt ab interrogante. aut eundẽ declarare q̇d eſt quod oſtẽſuꝫ eſt in definitõne. Amplius queãdmodum in ꝯuentionibꝫ ſolent inducere legeꝫ. et ſi ſit melioꝛ q̃ induciꝛ interimit anterioꝛem. ſic ⁊ in definitõibꝫ faciẽdum. et definitio alia ferẽda nã ſi videꝛ melioꝛ q̃ ꝓ̇oꝛ. ⁊ magis manifeſtum eſt quod definitur. palam q̃m ĩterempta erit q̃ poſita eſt ꝓ̇us. eo ꝙ nõ ſunt eiuſdẽ pl'es definitiones. Ad om̃es vero definitões nõ minimũ elementuꝫ ad ſe directe definiri ꝓpoſitum aut

bene dictā definitōnem reſumere. Neceſſe ē em̄ velut ad exemplum cōſiderantem: ꝛ qđ minus eſt his que oportet habere definitionem. et qđ appoſitum eſt ſuperflue inſpicere. quare argumenta magis abundare. Ergo que circa definitiones ſunt in tantum dicantur.

Querit͛. Utrū totum integrale bene definiatur ꝑ ptes dicentes hoc eſſe hoc. Uel hoc ex illis. Uel hoc eſſe cū illis. Et vtrū totum integrale poſſit definiri tripliciter. ſcꝫ ꝑ ptes in recto. Aut in obliq̄. Aut in vtroq̄ꝫ poſitas. Arguitur primo contra ſuppoſitum ꝙ ſi totum integrale poſſet definiri hoc eſſet vel ꝑ ptes integrales vel eſſentiales. Nō primū qꝛ ptes in definitione debent eē formales. vt patet ſecūdo phiſicorū. ꝛ ſeptimo metaphiſice. Sꝫ ptes integrales ſunt quātitatiue ꝛ materiales. ergo ꝛc. Nec ſcđm. qꝛ tales nō correſpondent definito. Secundo ſic. materia non predicatur de eo cuius eſt. q̄a nihil predicatur niſi ſit forma. ptes autem integrales ſunt materialiter totius integratiue ex quibus totum conſtituitur. Igitur tales nō definiūt

In oppoſitum eſt phus in textu. cū dicit. Conſiderādum eſt et ſi alicuius ꝛc.

¶Sciendū primo ꝙ poſtq̄ꝫ phs docuit interimere definitionē totius vniuerſalis incōtracti ꝛ logice iam finaliter in hoc ſexto oſtendit qualiter interimitur definitio totius integralis cōtracti et phiſice. Et precipue facit hoc in homogenijs. Et primo videndum eſt qualiter interimatur definitio totius integralis inſpiciēdo in ptes totius integralis. Poſtea in ſecūdo articulo videbitur de hoc inſpiciendo in formā cōpoſiti. et cū hoc videbitur de documentis generalibꝫ que ponit phs in fine huius ſexti ad interimendū definitionem.

Sciendum ſecūdo. ꝙ inſpiciendo in ptes totius integralis tripliciter interimit͛ definitio penes triplicem modū definiendi per ptes. Quia aut ptes totiꝰ integralis dicunt hoc eſſe hoc. hoc eſt ponūtur in recto. Aut hoc eſſe ex his hoc eſt ponūtur in obliquo. Aut dicunt hoc eſſe cū hoc. hoc eſt ponūtur in recto et obliquo. Penes primū modum quo partes ponūtur in recto ponitur talis cōſideratio. Si totum integrale definitur ꝑ partes poſitas in recto ſequitur definitū ineſſe ambobꝫ in definitione poſitis et neutrū eorū ineſſe. Hoc āt eſt incōueniēs ꝙ idē ierit vtriq̄ꝫ ꝛ neutri inerit vt ſi definiat͛ iuſticia ſicut totum integrale qđ eſt temperantia ꝛ fortitudo copulatiue. Si em̄ ſunt duo homines quibꝫ vtrūq̄ꝫ diuiſim inſit ita ꝙ vnus ſit temperatus et non fortis et alter fortis et nō tēperatus ſequitur ꝙ illi ambo eēnt iuſti eo ꝙ ambo habent fortitudinem et tēꝑantiā. ex q̄bus integratur iuſticia ꝛ neuter habet eam. Si autē dicitur ꝙ hoc nō eſt incōueniens ꝙ aliq̄bꝫ diuerſis inſunt oppoſita eo ꝙ vni ineſt temperantia ꝛ timiditas ꝛ alteri inſit fortitudo et tēperantia qđ iterū nō eſt incōueniens. Quia in multis ſic accidit oppoſita ineſſe diuerſis. ſicut in ſimili cōtingit aliquos duos ambos ſcꝫ ſimul habere vnam vineam cōmunem. ita ꝙ neuter per ſe habeat eam. Hoc deducit phus ad manifeſtius inconueniens. quia ſequitur ex hoc ꝙ contraria inſunt ſimul eidem. Quia poſito ꝙ vnum oppoſitorum habeat temperantiam cum timiditate et alterum fortitudinem habeat cum temperantia tunc ſequitur ꝙ quodlibet eorum habet iuſticiam et iniuſticiam quia habet temperantiam cū timiditate. Et ſicut per temperantiam eſt iuſtus ita per timiditatem eſt iniuſtus. Ex quo iuſticia eſt hoc. et hoc copulatiue et quodlibet illorum eſt idem iuſticie. eo ꝙ de quolibet illorum predicatur in recto ſicut qui habet fortitudinem cum temperantia. Sicut per fortitudinē eſt iuſtus ita per intemperantiam eſt iniuſtus. Quia iniuſticia eſt timiditas ꝛ temperantia. ita ꝙ de ipſis predicatur diuiſim in recto. Item aliud incōueniens. Quia ſic definientem neceſſe eſt confiteri ꝙ partes diuiſim ſint eedem toti. quia aliter non in recto predicarentur de toto. Quod autem hoc ſit falſum manifeſtum eſt in toto integrali eterogenio vbi manifeſtum eſt ꝙ definitio totius eſt in cōpoſitione ꝑtium ꝛ nō in qualibet ſingillatim. ſicut eſt in domo et in alijs ſimilibus. Quia in illis deſtructa parte deſtruitur totum ſed non ecōuerſo. q̄a non exiſtēte toto nihil prohibet ꝑtem eſſe. vt deſtructa domo nihil prohibet fundamentum eſſe ſeu parietem. Ex quo patet ꝙ non ſunt eedem partes diuiſim accepte toti. Conſequenter circa ſecūdum modum definiendi totum integrale ꝑ partes quando videlicet totum definitur ex his ita ꝙ partes in obliquo predicantur de toto videndum eſt. Et circa iſtum modum ponuntur alique conſiderationes. Quarum prima eſt. ſi tales ſint partes ꝙ nihil integratū poſſit fieri ex his vt linea ꝛ numerus ſe habent ad inuicem tunc definitio eſt interimenda. Secunda conſideratio. ſi aliquis definiat ex talibus partibus in obliquo que quidem partes nō ſunt nate fieri in aliquo vno primo. hoc eſt in eodem interimitur definitio. Cuius ratio eſt. quia in toto integrali non eſt totum aliud preter partes. et ideo in eiſdem neceſſe eſt totum et partes eſſe propter quod totum non eſt in vna parte primo. ſed eſt in omnibus per debitam cōiunctioēm aggregatis. Tertia conſideratio eſt. ſi totum integrale definiatur ex talibus partibus que interimūtur ad interemptionem totius peccatum eſt in definitōne. Quia econuerſo deberet eſſe. quia per tales definitur totū integruꝫ et non econuerſo. Quarta conſideratio eſt. Si totum quod eſt ex partibus eſt ſimpliciter quid vnum hoc eſt aliquid bonū vel malum. Partes autem non ſint aliq̄d bonū vel aliquid malū ſed neutrum ſunt peccat definitio. Quia totum nihil habet de bono vel malo niſi a ꝑtibus. Et ecōuerſo ſi ptes ſint bone vel male. totum vero non. interimitur definitio. quia bonitas ꝑtium in forma totius conſiſtit. ꝛ ergo ex bonis vel malis partibus impoſſibile eſt totum integrale fieri. Adhuc conſiderādum eſt. ſi in talibus partibus alterum conſtituentium eſt magis bonum q̄ꝫ alterum interimitur definitio. Ut ſi dicatur impudicitiā integrari ex fortitudine ꝛ falſa opinione. In quibꝫ fortitudo magis habet rationem boni q̄ꝫ falſa opinio mali. Totum ergo quod eſt ex his debet ſequi illud quod eſt bonum. Ita ꝙ totum ſit ſimpliciter bonum. Aut ꝙ ſit magis bonū q̄ꝫ malum. Et cum ita non ſit manifeſtum eſt ꝙ male definitum eſt ex his. Et iſta conſideratio tenet in illis in quibus vtrūq̄ꝫ cōponētium in cōpoſito retinet ſuam virtutem in alijs aūt nō tenet. quia ſepius cōtingit ꝙ vtrūq̄ꝫ permixtorū per ſe ſeparatum ſit bonum et permixta ſimul ſint mala. ex alteratione quam mutuo patiunt͛ adinuicem ſicut vinuꝫ per ſe ē bonū et lac per ſe bonū et ſimul ꝯmixta generāt lepram. Alia conſideratio eſt. ſi aliquid ſit ex meliori et peiori. tunc ſi totum conſtitutum nō ſit melius peiore et peius meliore. interimitur definitio iterum. Adhuc cōſiderandum eſt. ſi totum eſt vniuocū nomine et ratione cū altero cōponentium. quia ſi ſic interimitur definitio. Quia totum eutrogenium non eſt eiuſdem rationis in ſuis partibꝫ. Sicut nulla litterarū ex quibus componitur ſyllaba predicatur de ſyllaba vniuoce. Ultima conſideratio. ſi in definitione totius integralis ex partibus in obliquo nō determinetur modus ꝯpoſitiōis qualiter videlicet totum cōſtituitur ex talibus partibus interimitur definitio. Quia nō quolibet modo partes cōuenientes ad cōpoſitionē conſtituunt ipm totum. et ideo non eſt ſufficiens ad cognoſcēdū totum integrale quod eſt ex ꝑtibus. Sed oportet etiam ſcire qualiter totum in forma et figura eſt ſic vel ſic cōſtitutum ex illis. Conſequēter de tertio modo definiendi totum integrale videlicet ex vna in recto et altera in obliquo. vt ſi aſſignetur eſſe hoc cum illo dicitur multipliciter. aut em̄ dicitur hoc cū illo. qꝛ ex illis ſimul mixtis. Sicut in exemplo ydromel qđ ē ex melle et aqua. vel dicit mel ꝛ aquam. Uel dicit illud quod ex melle ꝛ aqua. Et ad interimendum hoc modo datam definitōem adducende ſunt eedem conſiderationes que prius habite ſunt. Et p[illegible]ter iſtas adhuc ponūtur alie ſpeciales. Et primo diſtinguendum eſt quot modis dicitur alterū cū altero. Quia vel eſt cū illo in eodē ſuſceptibili ſiue ſubiecto ſicut fortitudo ꝛ iuſticia cū aīa. Secūdo modo dicit͛ alterū cū altero cū quo eſt in eodeꝫ loco. Aut tertio modo dicitur vnū cum altero cū quo ē in eodem tempore. Et etiam vnus ꝓprius modus quo vnum eſt cum altero dicatur hoc cū illo. Quia vnuꝫ eſt propter alterum. vt cauſam. et iſte non reducitur ad aliquem dcōꝝ. Conſiderandū ergo ſi definitio totius integralis ſm aliquem dictorum modorū dicat hoc cum illo ꝛ ſic non interimitur definitio. Si aūt ſm aſſignatā definitōem totius integralis verū ſit hoc eſſe cū illo ſm illum modū tm̄ quo hoc cum illo dicitur eo ꝙ vtrūq̄ꝫ eſt in eodem tempore. Tunc cōſiderandū eſt. ſi vtrūq̄ꝫ iſtoꝝ non refertur ad idem ſicut ad finē. vt ſi aliquis definiens fortitudinem dicat eam eſſe audaciā cū intellectu recto. Contingit autem audaciam referri circa ea. per conſequens que efficiunt fortitudinem ſine fraude. Et ſic ille particule dicte nō referuntur ad idem et non erit fortis. Quia habebit in eodē tēpore audaciam cū intellectu recto. Aut videlicet ſi iſta audacia cū intellectu recto non referatur ad idē. ſicut cōtingit in medicinalibus habere audaciam in dando potiones et intellectuꝫ rectum in cōfectione medicinarum. Quia cum nō refertur vtrūq̄ꝫ ad proprium fortitudinis ꝓpter finem. videlicet. ad ſuſcipiendū ꝑicula p̄liorū. ideo non eſt hoc cū illo fortitudinis definitio.

¶Dubitatur primo. Qualiter interimēda eſt definitio totius integralis ꝑ inſpectionem ad formaꝫ compoſiti. Pro ſolutione dubij ſciendū. ꝙ poſtq̄ꝫ oſtenſum eſt qualiter interimitur definitio totius ꝯpoſiti integri ex ꝑte materie. Conſequenter videndū eſt qualiter interimitur definitio ex ꝑte forme compoſitionis. Et eſt conſideratio talis. ſi aliquis definiens totum integrū dixerit. totum eſſe cōpoſitionem ꝑtiuꝫ conſiderandū eſt an determinabit qualis ſit cōpoſitio. vt ſi quis carnem definiens dixerit eſſe compoſitionem ignis aeris aque ꝛ terre. Hoc em̄ nō ſufficit ſed oportet addere qualis ſit compoſitio. quia non ex his quolibet modo compoſitis ſit caro. ſed potius ex his compoſitis ad medium in tactu. Unde ꝙ nullum cōpoſitorum integralium ſit compoſitio. ꝓbat͛ duabus rationibus. Prima eſt omni compoſitioni ſiue fuerit ꝑ naturam ſiue per artem diſſolutio eſt contraria ſed dictorum compoſitorum nihil eſt cōtrarium. qꝛ nulli ſubſtantie aliquid eſt cōtrarium. ergo nullum cōpoſitorum integralium eſt cōpoſitio. Scđa ratio. quia ſicut eſt in vno compoſitorum ita veriſimiliter erit in oībus alijs. Sed ſingulum animalium eſt compoſitum ex corꝑe et aīa et tm̄ non eſt compoſitio aliqua. Secunda conſideratio eſt. ꝙ ſi in aliquo cōpoſitorum equaliter ſunt nata eſſe contraria. ꝛ definiens cōpoſitū definit ipſum per vnum cōtrariorū manifeſtum eſt ꝙ nō dixit totū eſſe cōpoſitū et ideo interimitur definitio. Si āt aliquis dicat ꝙ hoc nō ſit verū phus ducit ad hoc incōueniens ꝙ eiuſdem eſſent plures definitiones. Quia qua rōne definitur per vnum contrariorum ſimili ratione definitur ꝑ reliquū. Ex quo vtrūq̄ꝫ cōtrariorū natum eſt eſſe ſimiliter in cōpoſito. Talis em̄ vt ꝓ exemplo dicat͛ eſt definitio. quā quidā aſſignant de aīa. vt ꝙ eſt ſubſtantia diſcipline ſuſceptibilis. Quia equaliter eſt ignorātie ſuſceptibilis ſicut diſcipline. et ſic ē definibilis ꝑ vtrūq̄ꝫ.

Dubitatur ſecundo. De documentis obſeruandis circa definitōnem interimendā. Pro ſolutione dubij. Sciendum ꝙ poſtq̄ꝫ phs in ſpeciali docuit interimere definitionē inſpiciendo in ptes definitōis ꝛ totā definitōem. Iam in fine ponit quaſdam ydoneitates obſeruandas circa interemptionem definitōis. Et ſunt q̄tuor documenta. Primū eſt ꝙ oportet opponentē ſi non habeat argumenta ꝯtra totam definitionem conari contra ꝑtem aliquam ſicut contra genus vel differentiam. ſi illa pars ſit nota. nam ꝑte interēpta interimit͛ totum. Secundum documentū eſt ex ꝑte reſpōdentis. ꝙ oportet reſpondentem explanare. quecūq̄ꝫ obſcura ſunt i definitionibꝫ et per diſiunctionem formare et ſic conſiderare argumēta que abūdant ad interimendū definitionem. Quia neceſſe eſt reſpondenti. aut cōcedere illud qđ ꝓpoſitum eſt ab opponente: aut declarare id qđ dꝛ in definitōne aſſignata. Tertium documentū eſt. ꝙ oportet in definitōnibꝫ fieri quēadmodū in cōuentionibꝫ legum et pactis. in quibus primū inducitur lex aliqua. Deinde ſi propter aliquos caſus de nouo emergentes occurrat lex aliqua melior. neceſſe eſt interimere anterioreꝫ abrogantes ei per ſecūdam. Sicut etiam in definitōnibꝫ ſi prima data definitōne. aſſignet͛ alia melior ita ꝙ ꝑ eam notificetur magis definitū tūc prior interempta eſt per ſecūdaꝫ qꝛ vnica eſt definitio ſicut vnicū eſt eſſe. Quartum documētum ꝙ nō minimū elementū ſiue ꝓncipiū ad terminandū definitōem eſt ꝙ oꝫ definientē directe ſm ſubſtātiam ꝛ quidditatem definire illud qđ ꝓpoſitū eſt. ꝛ definitōem ſic aſſignatā reſumere. ꝛ diligenter examinare eā ad artem definiendi ſicut ſi quis aliquod artificiatoꝝ referat ad exēplar. ſm ꝙ factum eſt ꝛ ꝑ illud indicet vtruꝫ bn̄ factū ſit. Et vlterius ſciendū. ſiue conſiderandū eſt vtrū diminutum aliquod vel ſuꝑfluum in ſe habeat definitio. Quia ſic poterit quis magis abūdare argumētis. ex iſtis iam ſufficienter patent͛ ea que circa definitionem dicuntur.

Ad rōnes. Ad primā dꝛ ꝙ totum integrale debet definiri per partes ipm cōſtituentes. et tales ſunt materiales et integrales. Et vlterius dꝛ ꝙ ptes defini

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA

tionis totius eſſentiales debēt eſſe formales. Non autē
obſtat in definitōe totius integri definiri ꝑ materiā. que
etiam pōt predicari de toto licet nō in recto tamē in obli
quo vt homo eſt ex carne et oſſibꝫ et anima compoſitus
Et tm̄ de queſtione et de toto ſexto thopicorū

¶Sequitur ſeptimus liber Thopicorū.

Trum aūt idez

aut diuerſum ſm ꝑncipaliorē
eorū qui dicti ſunt de eodē mo
dum. dicebatꝰ em̄ ꝑncipaliter
idem ꝙ numero vnū. Cōſide
randū ex caſibus et ꝯiugatis et oppoſitis. naz
ſi iuſticia idem eſt fortitudini. et iuſtus forti. et
iuſte fortiter Similiter aūt et oppoſitis. nam ſi
hec eadē ꝛ oppoſita his eadē ſm quālibet dic/
tarū oppoſitionū. nihil em̄ differt hoc vel hoc
oppoſitū ſumere eo ꝙ eadē ſunt. Rurſum ex ef
fectiuis et corruptiuis et generatōibus et cor/
ruptōnibus et ideo ex his queſilr ſe hn̄t ad al/
terutrū. nā quecūq3 ſimplr eadē et generatiōes
eorū et corruptōes eedē et effectio et corruptio
Cōſiderandū aūt ꝛ quorū alterū maxime dicitꝰ
quodlibet et ſi alterū ip̄m ſm idē maxime dicitꝰ
Sicut xenocrates beatam vitā et ſtudioſaz aſ
ſignauit eandē. eo ꝙ oīm vitarū maxime eligē
da eſt ſtudioſa et beata. vnū em̄ maxime eligen
dum et maximū ſimiliter et in alijs hmōi Opor
tet aūt vtrūq3 vnū numero eſſe quod dicitꝰ ma/
ximū et maxime eligendū. ſi aūt nō erit oſtenſuz
qꝺ idem nō neceſſariū em̄ ſi fortiſſimi grecorū
ſunt peloponij ꝛ lacedemonij eoſdē eſſe pelopo
nios ꝛ lacedemonios: eo ꝙ non vnus numero
peloponius et lacedemonius. ſed ꝯtingit. q̇dē
alterū ab altero ꝯtineri nccāriō. vt lacedemo/
nij a peloponijs Si aūt non accidit ſeipſis iui
cem meliores ſi nō ꝯtinentꝰ alteri ab alteris. nā
omībus reliq̇s ſunt meliores. Similiter aūt et
lacedemones neceſſe eſt meliores eſſe pelopo/
nijs. nam et iſti omībus ſunt meliores. quare
ſeinuicem meliores ſiūt. Manifeſtuz ergo qm̄
vnum numero oportet eſſe qꝺ optimū et maxi
mū dicitur ſi debet idem oſtendi. propter qꝺ et
xenocrates nō aſſignauit. nō em̄ numero eadē
beata et ſtudioſa vita. quare nō nccāriū eādem
eſſe. eo ꝙ ambe maxime eligende. ſed altera ab
altera cōtinetur. Rurſum conſiderandum ſi
cut alterum et alterum: nam ſi non ſunt ambo
eidem eadem. palam quoniam nec ſibiinuicez
ſunt eadem. Amplius ex his que ſibi accidunt
cōſiderandū. nam quecūq3 alteri accidūt et al/
teri oportet accidere ꝛ quibus alterū eorum ac
cidit et alterum oportet accidere. ſi aūt aliquid
horum diſſonet. palam quoniā nō eadē. Uidē
dum aūt et ſi non in vno genere predicamenti
vtrūq3. ſed hoc quidem quale. illud autem quā
tum vel ad aliquid indicere. Rurſum ſi genus
vtriuſq3 nō idem: ſed hoc quidem bonum: il/
lud autem malum. aut hoc quidē virtus. illud
aūt ſcientia. Aut ſi genus q̇dem idē. differen/
tie autē non eedē de vtroq3 predicantur. ſed de
hoc quidem quoniā cōtemplatiua ſcientia. de
illo autē quoniā actiua. ſimiliter aūt et in alijs.
Amplius aūt ex magis ſi hoc q̇dez ſuſcipit
magis. illud aūt non. aut ſi ambo ſuſcipiūt q̇dē
ſ3 non ſimul velut ille q̇ magis amat nō magis
ꝯcupiſcit coitū q̄re nō idē amor ꝛ concupiſcē/
tia coitus. Amplius ex appoſitōne: ſi idem ad
vtrūlibet appoſitū non facit totū idē Aut ſi idē
ab eodem ablato. quod relinquitur alteruz. vt
ſi duplum dimidij et multiplex dimidij idez di
xit eſſe. ablato enim ab vtroq3 dimidio reliquū
idem oportet ſignificare. nam multiplex du/
plum non eadem ſignificant. Conſideran/
dum āt non ſolū ſi aliquid alicui accidit īpoſſi
bile eſt poſitionē. ſed ſi poſſibile ex ypotheſi ve
lut is qui vacuum et plenum aere idem dicunt
palam em̄ quoniam ſi exeat aer vacuum nō mi
nus ſed magis erit: plenum aūt aere non ideo
erit. Quare poſito aliquo ſiue vero ſiue falſo.
nihil em̄ differt ſi alteruz quidem interimatur.
alterū aūt non. quare non idem Uniuerſaliter
autem dicēdum ex his que quolibet modo de
vtroq3 predicantur: et de quibus hec predicā/
tur. cōſiderandum ſi alicui diſſonet Nam que
cunq3 de altero predicantur et de altero opor/
tet. et de quibus alterum predicatur alterū pre
dicari oportet. Amplius quoniā multiplici
ter eadem dicuntur. conſiderandū ſi ſm alium
aliquem modum eadez ſunt. nam ſpecie vel ge
nere eadem nō neceſſe numero eadem eſſe. Cō
ſiderandum autē vtrū ſic vel nō ſic eadem Am
plius ſi poſt alterum ſine altero eſſe. nō em̄ erit
idem. ergo ad idem loci tanti dicuntꝰ. Palam
aūt ex his que dicta ſunt qm̄ oēs ad idem ſunt
deſtructiui loci ꝛ ad definitōes vtiles ſunt quē
admodū dictū eſt. nā ſi nō idem indicet ꝛ nomē
et definitio. palam qm̄ non erit definitiōis aſſi

gnata rō. Conſtructiuorū autem locorū ꝛ ter/
minātium idē nullus vtilis ad definitōem Nō
em̄ ſufficit oſtendere ꝛ idē quod ſub rōne ꝛ no
mine eſt ad ꝯſtruēdum. qm̄ definitio. ſ3 ad alia
oportet oīa habere que annūciata ſunt ad defi
nitōnem. Interimere ergo definitōnem ſic ꝛ ꝑ
hoc ſepe tentandum

Circa ſeptimuz librum

Thopicorum ☞ Queritur primo. Utrum de eodē
et diuerſo quod eſt annexū definitionis ſit determinādū
in iſto ſeptimo. Arguitur ꝑmo ꝙ nō ſit annexū defi/
nitionis. q2 idem ꝛ diuerſum ſunt annexa oībꝫ predicatꝭ
dialecticis. g̊ nō ſolū definitōni. Et ſi annectantꝰ tn̄ non
hn̄t rōem definitōnis vnius. Quia quorū ſunt cōtrarie
cauſe illa ſunt ꝯtraria. ſ3 eiuſdem et diuerſi ſunt ꝯtrarie
cauſe. q2 vnū et multa. g̊ ipſa ... cōtraria et ꝑ ꝯn̄s non
ſunt vnū annexū. q2 oppoſita nō faciunt vnū et idem.
Secundo Cuius eſt ꝯſiderare ſubiectū eius etiam
eſt cōſiderare ꝓprietates ſubiecti. Sed dialectice nō eſt
ꝯſiderare ens inq̄ntum ens. ſ3 primi phi cuiꝰ ꝓprietates
ſunt idem et diuerſum. igitꝰ ꝛc̄. Tertio. ꝙ nō in diſtin
cto libro debeat determinari de eodem et diuerſo. q2 ī eo
dem libro debet cōſtrui et deſtrui ꝓblema definitōnis. ſ3
in ſexto docuit phs interimere definitōem. Hic aūt do
cet eam conſtruere. ergo nō erit aliq̇s diſtinctus liber ab
illo de annexo definitōis In oppoſitū eſt phs in ꝑnci
pio huius ſeptimi. cū dr vtrū āt idem aut diuerſum ꝛc̄.
¶Sciendū ꝑmo. Q ī precedēti libro determi
natum eſt de ꝓblemate definitōis qualiter ip̄m ſit interi
mendū. Jam ꝯſequenter in iſto ſeptimo eſt determinan
dum de annexo definitōis qꝺ eſt idem ꝛ diuerſum defi/
nitōi. Et hoc tangit phs in textu cū incipit. vtrū āt ali/
quod aliter ſit idē vel diuerſum ab eo. Non q̇dē genere
vel ſp̄e idē. Sed ſm ꝑncipaliorē modū eius qꝺ eſt idez
nūero. ꝛ idē definitōne. ꝛ nomē ſicut definitio et definitū
ſunt idem. Cōſequenter in iſto ſeptimo ꝯſiderandū eſt
ꝙ tale idē vel diuerſum eſt adiunctū et annexū definitio
ni. Interempto em̄ ꝙ nō eſt aliq̇d idem. interimitur defi
nitio q̄uis nō ꝯſtituatꝰ illo ꝯſtructo. Et vlterius notā
dum. ꝙ phs tria facit ꝑncipaliter in ſeptimo. Cuiꝰ eſt
tn̄ vnus tractatus. In primo oſtēdit qualiter interimitꝰ
ꝓblema de eodem et diuerſo ponendo ꝯſideratiōes q̇bꝫ
aliq̇d oñditꝰ eſſe alteri idem vel diuerſum Et de iſto vide
bitur in hac queſtione. In ſecūdo reuertitꝰ ad definitōez
ponendo locos ꝛ cōſideratōnes quibꝫ cōſtruēda eſt defi
nitio ꝑ locos eīn q̇bꝫ ꝑ ſe interimitꝰ definitio. ex cōſequē/
ti etiam ꝯſtruitꝰ. In tertio capitulo determinat de oībus
ꝓblematibꝫ. Finaliter cōparat locos ad locos ꝛ ꝓble/
mata ad ꝓblemata. penes facilitatem et difficultatē oſtē
dendo. ꝙ ꝓblema definitōis eſt facillime deſtructiōis et
difficillime conſtructionis. Ulterius notandū. ꝙ phus
ponēdo locos q̇bꝫ interimitur idē ꝑmo ponit illos cōes
eo ꝙ illi efficaciores ſunt. ad hoc ꝙ eſt proprium ꝛ ... in
ſecū. Et ſecūdo ponit magis proprios de quibꝫ videbi
tur in ſecundo articulo.

¶Sciendum eſt ergo vlterius ꝙ circa ꝑmum
ponit phs quatuor conſideratōnes. Quarū prima eſt
in ꝯiugatis. Secūda ad oppoſita. Tertia ad generatio
nes et corruptiones. Quarta penes idē et diuerſuz ali/
quid dictū in ſuꝑlatiuo. Prima ergo eſt ꝙ volens interi
mere definitōem aliquid eſſe idē alteri ꝯſiderabit primo
in caſibꝫ et ꝯiugatꝭ. inſpiciēs ſi iuſticia ē idē fortitudini.
ſicut ꝑncipali ꝑncipale iuſtū et fortis ſicut ſumpti erunt
idez et iuſte erit idē ꝙ fortiter. Et ſi nō eſt idē principale
principali nec ſumptū ſumpto nec caſus caſui idem erit.
Scd̄a ꝯſideratio eſt in oppoſitis ꝯſiderandū eſt Si duo
ſunt quorꝫ vtrūq3 hȝ oppoſitū. ſi tūc oppoſita ſint eadē il
la etiam erūt eadē. ꝛ ſi nō oppoſita. nec iſta ſunt eadē Et
hoc ſm quēlib3 modū oppoſitōis nihil āt differt hūc mo
dū vel illū oppoſitōis ſumere ad ꝓpoſitū. ſ3 vlr ſeq̇tur ſm
oēs oppōnes. Tertia ꝯſideratio eſt. ꝯſiderandū eſt ī ef
fectiuis et in gn̄ationibꝫ et corruptōibꝫ et oīno in his q̄ ſi
militꝰ ſe ſm ꝓportionē habent ad alterū ſiue ad inuicē cō
parata Nam quecūq3 ſimpliciter ſunt eadem noīe vl' nu
mero vel definitōe illorū etiā gn̄atōes ſunt eedē. et effectī
ua et corruptiua illorꝫ ſunt eadē. Ex iſta em̄ ꝯſideratiōe
Areſto. q̄rto metaphiſice ꝓbat ens et vnū eſſe eadem.
Quecūq3 em̄ eadem generatōe generantꝰ et eadē corrup
tione corrūpūtur illa ſunt eadē. ſ3 ens et vnū ſunt hmōi.
igitꝰ ꝛc̄. Quarta cōſideratio ꝯſiderandū eſt ꝑ magis
et minꝰ et precipue in ſuꝑlatiuo gradu. q2 qꝺ ꝑ ſuꝑabū
dantiā dr̄ vni ſoli ꝯuenit. ꝯſiderādū g̊ ſi duo ſint q̇rꝫ alte
ruz ſm aliq̇d maxime dr̄ in ſuꝑlatiuo. ſi tūc alterꝫ ſm idē
accn̄s dr̄ maximū ſequitur ꝙ illa non ſunt eadem nūero
ſicut zenocrates btām et ſtudioſaz vitā dixit eē eadē nu
mero. eo ꝙ oīm vita ſit maxime eligēda. maxima bonita
te et dignitate. Iſta em̄ ſunt nō eadē. q2 vnū ſolum maxi
me eſt eligendū. Corrigit tn̄ phs illā cōſideratiōnē. q̇a
ad hoc ꝙ ꝓbetꝰ ꝙ maxime eſt. maxime ſicut idē oportet
ꝙ ſit idē numero qꝺ dr̄ hinc et inde maxime eligendum
Si āt ſic nō dicat. ꝙ oꝑtet eē idē nūero ſequitꝰ ꝙ nō erit
oſtēſum ꝙ erit idē ſimpliciter. Nō em̄ nccāriū eſt. ſi for/
tiſſimi grecorū peloponij et lacedemonij. Ita ꝙ pelopo/
nia ſit ꝓuincia et lacedemonia ciuitas in tali ꝓuincia. tūc
non oportet ꝙ peloponij et lacedemonij ſint idez nūero
ꝙ lacedemonius et peloponius nō ſunt idē nūero. ſ3 ne/
ceſſe eſt vnum contineri ſub altero. ſicut totum continet
partem ſic lacedemonij a peloponijs continentur. Si
em̄ ſic dicatur ſe ipſis et inuicem fortiores oportet eē qꝺ
ſic patet Detur em̄ peloponij ſint fortiſſimi. ergo ſint
fortiores lacedemonijs ſi ſint fortiores peloponijs ſequi
tur ꝙ ſint fortiores ſe ipſis. Et hoc ſeq̇retur ſi nō ꝯtine
retꝰ alterū ſub altero Et h̄ ſequitur ex hoc ꝙ vtriq3 oībꝫ
reliq̇s ꝑ ſe ſint fortitudie meliores. manifeſtū ergo ē qm̄
illud qꝺ in ſuꝑlatiuo dr̄. debet eſſe vnū. et ſic nō ꝓbatꝰ ꝑ
iſtā ꝯſideratōem ꝙ ſint. q̇d optimū et maximū. q2 opor
tet ꝙ ſit idē ſimplr. ꝓpter qꝺ zenocrates nō ꝓbat eſſe idē
vitā btām. et ſtudioſaz ex quo vtraq3 maxime ē eligēda.
q2 pōt eſſe vnū ſub altero vt bonū et beatū ſub ſtudioſo
Quātū ad ſcd̄m vidēdū eſt de ꝯſideratōibꝫ magis ſpe/
cialibꝫ ꝛ ꝓprijs. Et primo ponūtur aliq̄ abſq3 ypotheſi.
ſcd̄o cū ypotheſi. Primo adhuc ponūtur ꝯſiderationes
penes eſſentialia. ſcd̄o penes accidētalia. penes eēntialia
ponūtur ꝯſideratōnes due cōſtructiue. et due deſtructi
ue. Prima ꝯſideratio ſi volumꝰ oñdere aliq̄ duo eē idez
ꝯꝑādo ea ad aliqꝺ t̄ciū cui alterꝫ ē idē. ꝛ etiā reliquū eidē
t̄cio ſit idē. ſeq̇tꝰ ꝙ iſta inuicē ſtꝭ idē. q̄cūq3 ei eidē ſtꝭ eadez
et ip̄a ſunt eadē Et ſi eidē nō ſtꝭ eadē. intꝰ ſe nō ſtꝭ eadez
Scd̄a ꝯſideratio eſt ex accidentalibꝫ ſi em̄ aliq̄ duo ſunt

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

idē nūero ſimplr. tūnc oportet ꝙ quicq̇d accidit vni accidat et alteri. vnde cōſiderādū eſt in his que illis accidūt Nam ſicut dictū eſt q̄cunq̄ʒ eadē nūero ſunt idē. qꝺ vni accidit ⁊ alteri accidit Si aūt alterū eorū diſcōuenit ita ꝙ vni eorum aliquid accidit quod nō accidit alteri. manifeſtū eſt ꝙ nō eadē ſunt Tertia conſideratio eſt. ꝯparando ea que videnꝛ eadē ad genus videndū eſt. ſi ſunt i vno et eodem genere. ⁊ ꝓximo vel nō. ſed vnū ſit q̄le ⁊ alteꝝ quātū manifeſtū eſt ꝙ nō ſunt eadē genere. ⁊ ꝑ ꝯſequēs nec eadē nūero nec definitōne. Quarta cōſideratio cōparando ad genus in moribꝫ ſi vtriſq̄ʒ nō ſit ideʒ genus ſed huius genus ſit bonū et alterius malum. manifeſtū eſt ꝙ talia nō ſunt eadē. q꞉ ſunt in generibus diſꝑatis et oppoſitis. Aut ſi vnū ſit bonū de genere virtutis ⁊ alterum de genere ſcie iterū licet ſint in genere boni tū̄ ꝓximis generibꝫ differūt. q꞉ ꝟtus ordinatur ad opus ⁊ ad actū. Scia aūt nō ſed ad ſpeculatōnem

Sciēdū eſt. ꝙ quātū ad accidētalia phs ponit tres ꝯſiderationes. vna ſumpta eſt ſm magis ⁊ minus ad alterū nō palā. q̄m illa nō ſunt idē noie ⁊ definitione. Secūda ex oppoſitōne et tertia ex ablatōne. Prima cōſideratio eſt ſi vnū duoꝝ que dicūtur idē ſuſcipiat magis et minus et alterū non. palā q̄m illa nō ſunt idem noie ⁊ definitōe. Exemplū eſt. q꞉ nō oportet ꝙ q̇ magis amat amore amicicie ꝙ etiā ꝯcupiſcat coitū. g̊ nō ſūt idē amor amicicie ⁊ ꝯcupiſcētia coitus. Scđa cōſideratio ē ex appoſitōne ſi aliq̄ dicūtur idē ꝯſiderandū eſt. ſi vtrūq̄ʒ alteri ꝯpoſitū nō facit idē ita ꝙ poſt ꝯpoſitionē eiuſdem totū ſit idē. ſic ꝑus manifeſtū eſt ꝙ nō facit idē. Tertia ꝯſideratio eſt. ſi eodē ab vtroq̄ʒ ablato qꝺ relinquiꝛ. nō eſt idē. planū eſt ꝙ illa nō ſunt eadē. Exemplū. vt ſi aliquis duplū ⁊ multiplex idē dicat appoſito dimidio vt duplū dimidij. ⁊ multiplex dimidij. auferaꝛ dimidiū. ⁊ manifeſtū eſt ꝙ illud qꝺ remanet nō eſt idem. q꞉ duplum et multiplex nō idem ſcāt. ſed vnū eſt ſpecies vt duplū et alterū genus. g̊ nō ſunt idē noie ⁊ definitōne

Sciendū vlterius ꝙ videndū eſt. ſecūdo de ꝯſideratōibꝫ ſumptis ex ypotheſi. et eſt vna. Unde cōſiderandū eſt ex accn̄talibꝫ. vel p̄dicatis de duobꝫ q̄ dicūtur idem Si ex vno accidat ipoſſibile ꝑ ꝯuenientiā ꝙ nō accidat ex reliquo. Et hoc nō ſolū ſine ypotheſi Sʒ etiā ſi ꝑ poſitōem ⁊ ypotheſim alicuius. ſemꝑ ſequiꝛ ipoſſibile ex vno qꝺ nō ſequiꝛ ex altero. et ſi ſic nō ſunt eadem. Huius exemplū eſt ex hypotheſi illorū qui dicūt idem eſſe vacuū et plenū aere. ſicut vulgus dicere ſolet. manifeſtū eſt em̄. ſi de pleno aeris. exit aer. q̇ in eo erat. adhuc nō minꝰ erit vacuū. ſʒ ē magis vacuū q̄ʒ ꝑus Sʒ iā poſt q̄ʒ exiuit nō erit plenū aere g̊ plenū ⁊ vacuū nō ſunt eadē q꞉ vnū exit et alteꝝ manet. g̊ ipoſſibile eſt plenū et vacuū eſſe eadem. Adhuc phs ponit vnā ꝯſideratōem generalem que talis eſt. Si de aliquo predicaꝛ vnū de quo non p̄dicaꝛ alterū qꝺ dꝛ eſſe idē cū alio. vel ſi p̄dicaꝛ aliq̇d de vno qꝺ nō dꝛ de alio. qꝺ tn̄ illi dꝛ idē. de quo alterū p̄dicaꝛ q꞉ ſi ſic nō ſunt eadē. Quecūq̄ʒ em̄ ſunt eadē nūero de eodem p̄dicanꝛ. et ideʒ de illis p̄dicaꝛ vt riſibile ⁊ hō de rōali. et rōale de hoie. et riſibili p̄dicaꝛ Notandū vlteriꝰ. ꝙ reſpiciēdo ad modos ydētitatis ponūꝛ aliq̄ ꝯſideratōes q̄bꝫ iterimiꝛ aliq̄ eē idē Et ꝑma ē ſi ponūꝛ aliq̄ eſſe eadē ꝯſiderandū eſt ſi ſm aliquē aliū modū q̄ʒ nūero eadē ſunt. Nā ea q̄ genere vel ſpecie eadē ſunt nō neceſſe eſt eadē nūero eē. Scđa ꝯſideratio eſt ea q̄ dicunꝛ ſpē eadem ſic ſe habent ꝙ pōt alterū ſine altero eſſe. Et ſi ſic cōſtat ꝙ nō ſunt noie et definitōe eadē. Ex iam dictis oēs ꝯſideratōes patent quibꝫ oſtendi poteſt aliqua nō eē eadem definitōne. Sequiꝛ etiā ex dictis ꝙ oēs loci vtiles ad deſtruendū aliqua eſſe eadem. Etiam vtiles ſunt ad deſtruendū definitōem Ratio eſt. q꞉ idē ſcaꝛ noie definiti et noie definitōnis. nō aūt ſequiꝛ econuerſo. ꝙ loci q̇ vtiles ſunt ad conſtruendū aliqua eē eadē. ꝙ etiam valeāt ad ꝯſtruendū definitōem. Nam nō ſufficit ad definitōnem ꝯſtruendā. ꝙ oſtendaꝛ aliquid alicui eſſe idem ſed etiam oportet alia oia q̄ in ſexto dicta ſunt oſtēdere.

Ad rōnes. Ad primā patet ſolutio ex dictis ꝙ nō qꝺcūq̄ʒ idem vel diuerſum annectiꝛ definitioi. ſed idem ſm principaliorē eius modū qui eſt idē noie et definitōe. et ille eſt potiſſimus. et g̊ bene ſimpliciter idē vel diuerſum dꝛ annecti definitōni. q꞉ analogū ꝑ ſe poſitum ſtat ꝓ ſcato famoſiori Ad ſecundā dꝛ. ꝙ idē et diuerſum ſunt verū annexū. q꞉ ꝑ vnā ⁊ eandē methodū terminari pn̄t. licet ꝑ diuerſas ꝯſideratōnes. Ad tertiā dꝛ. ꝙ metaphiſicus dialecticus. et ſophiſta ꝟſanꝛ circa ideʒ drn̄t tamē ꝓheresi. et electōne. licet ergo metaphiſicus ꝯſideret ens et eius ꝓprietates nihil tn̄ ꝓhibet dyalecticū circa idē verſari. licet differenti rōne et ita dialecticus qui procedit ex cōibꝫ. et habet viam ad oia p̄ncipia ſcientiarū. cōſiderat etiam ens. et proprietates eius ꝑ rōnes cōes ꝓbabiles et dialecticas. ſophiſta per apparētes. metaphiſicus vero ꝑ proprias et eſſentiales. Ad quartam dꝛ ꝙ quātum ad hoc ꝙ in ſcđo caplo docet ꝯſtruere ꝓblema definitōnis non eſt diſtinctus liber vel tractatus ſed q̄ʒtum ad hoc ꝙ de annexo definitōis in hoc ſeptimo determinat. ſicut patuit iam in queſtione.

Si aūt cōſtruere volumus. primū quidem ſcire oportet: q̄m nullus vel pauci diſputantiū definitōem ſyllogiſant. ſed om̄es principiū qꝺ tale eſt accipiunt. q̇ circa geometriā vel nūeros vel alias diſciplinas hmōi Deinde ſubtilitatem quidē alterius negocij eſt aſſignare. ⁊ q̇d definitio ē. et quomodo definire oportet. Utꝝ aūt quātū ſufficit ad preſentē vtilitatē tm̄modo dicendū quoniā poſſibile eſt fieri definitionem et eius quod quid eſt eſſe ſyllogiſmū. Nam ſi definitio eſt oratio. que quid eſt eſſe rei ſignificat. et oportet ea que in definitōne ponūtur in eo quod quid de re ſola predicari: predicanꝛ in eo quod quid de re genera et differētie. Manifeſtum quoniā ſi quis ſumat ea que tm̄ de re in eo quod quid eſt predicanꝛ. quoniā rō hoc habens definitio ex neceſſitate erit. Non em̄ contingit definitōem eē aliud q̄ʒ rem eo ꝙ nihil aliud in eo quod quid eſt de re predicaꝛ. Quoniā ergo contingit ex definitione ſyllogiſmum fieri manifeſtū Ex quibus aūt oportet conſtruere determinatuʒ eſt quidē in alijs ſubtilius. ad ꝓpoſitam aūt methodum idem loci vtiles.

Perſpiciendū ergo in cōtrarijs et in alijs oppo

ſitis et totas rōnes ⁊ ꝑticulariter ꝯſideranti. nā ſi oppoſita oppoſite ſpēi et eam q̄ dicta eſt ꝓpoſite neceſſe eſt eſſe q̄m ꝯtrarioꝝ. plures aūt complexiones ſumende ſunt ꝯtrarioꝝ. cuius maxime apparebit ꝯtraria definitio. ergo totas quidem definitōnes quēadmodū dictū eſt Particulariter aūt hoc modo Prima q̇dem quoniā aſſignatum genus recte aſſignatum eſt: Nam ſi contrariū in contrario propoſitum aūt non in eodem palam quoniā in contrario erit. eo ꝙ neceſſe eſt contraria in eodem genere vel in cōtrarijs generibus eſſe. Et differētias aūt contrarias de contrarijs probamus p̄dicari velut et albo et nigro. nam hoc q̇dem diſgregatiuū. illꝺ aūt congregatiuū. quare ſi de contrario contrarie predicātur de ꝓpoſito que aſſignate ſunt predicabitur. quare quoniā ⁊ genus et differentie recte aſſignate ſunt palā quoniā definitio erit q̄ aſſignata eſt. Aut non neceſſariū eſt de contrarijs contrarias differentias predicari niſi in eodem genere ſint contraria. quoꝝ aūt genera ſt̄ contraria nihil ꝓhibet eandem differentiā de vtriſq̄ʒ dici vt de iuſticia et iniuſticia. Nam hec q̇dem virtus. illa aūt vicium anime. quare anime differentia in vtriſq̄ʒ dicitur. eo ꝙ corporis eſt virtus et vicium. ergo hoc verum. quoniam contrarioꝝ aut contrarie aut eedem differētie ſunt. Si ergo de contrario contraria p̄dicanꝛ. de hoc aūt non palam quoniā que dicta eſt de hoc p̄dicabitur. Uniuerſaliter aūt dicendū ſi definitio eſt ex genere et differētijs ſi ſit contrarij definitio manifeſta et prepoſiti erit definitio manifeſta. Nā contrariū in eodem genere vl̄ in contrario. Similiter aūt et differentie aut contrarie aut de contrarijs aut eedem p̄dicantur. palam quoniā de propoſito vt idem genus predicabitur q̇dem de contrario. differētie aūt cōtrarie vel om̄es vel alique relique aūt eedē. aut econtrario differētie eedem. genera vero cōtraria. aut ambo ꝯtraria genera et differētie. nam ambo eadem eſſe non ꝯtingit. Si aūt non. definitio eadē ꝯtrarioꝝ erit Amplius ex caſibꝫ et coniugatis neceſſe eſt em̄ ꝯſequentia genera generibus ⁊ definitōes definitōnibus. vt ſi obliuio eſt ſcientie amiſſo ⁊ obliuiſci ſcientiā amittere. ⁊ oblituʒ eſſe amiſiſſe ſciam. vno ergo quolibet eorum que dicta ſunt conceſſo. neceſſe eſt reliqua concedere. Similr̄ aūt et ſi corruptio ē diſſolutio ſubſtantie et corrumpere diſſoluere ſubſtantiā et corruptiue diſſolutiue Si corruptiuum diſſolutiuū ſubſtantie. ⁊ corruptio diſſolutio ſubſtātie. ſimiliter et in alijs quare in vno quolibet ſumpto et reliqua om̄ia conceduntur. Ex ſimilibꝫ ſe habentibꝫ inuicem. nā ſi ſalubre effectiuū ſanitatis ⁊ euechiuū effectiuū euechie erit. ⁊ iuuatiuū effectiuū boni. Nam ſimilr̄ vnū quodq̄ʒ eoꝝ que dicta ſunt ad ꝓprium finem ſe habent. quare ſi vnus eoꝝ definitio eſt effectiuū eſſe finis et reliquum ſic erit definitio ſinguli

Amplius ex magis et ſimilr̄ quotiens ꝯtingit conſtruere duo ad duo cōꝑantem vt ſi magis hoc illius q̄ʒ hoc illius definitio: hec minꝰ definitio eſt et hoc magis et hoc ſimilr̄ illius. Si altera alteri et reliqua relique. Una aūt definitione ad duas cōꝑata. aut duabꝫ definitōnibꝫ ad vnam nihil valet que ex magis ꝯſideratō. nā neq̄ʒ vna duaꝝ. neq̄ʒ duas eiuſdē definitōes poſſibile eſt eſſe Sunt aūt et oportuniſſimi locoꝝ q̇ dicti ſunt ⁊ q̇ ex caſibꝫ et q̇ ex coniugatis. Quare oportet maxime continere ⁊ promptos habere hos. vtiliſſimi em̄ ad plura. ⁊ alioꝝ aūt eos q̇ maxime ſunt cōmunes. nam iſti maxime reliq̄ꝝ oꝑatiui. vt inſpicere in ſingularibꝫ ⁊ ſpēbus cōſiderare ſi conueniat definitio. eo ꝙ vniuoca ē ſpecies. Eſt hic aūt locus vtilis ad eos qui ponunt formas eſſe ſicut ꝑus dictum eſt. Amplius ſi transferens dixit nomen aut ſi idem de eodem predicauit vt diuerſuʒ ⁊ ſi quis alius cōmunis ⁊ operatiuus locoꝝ.

Uoniā aūt difficilius eſt cōſtruere q̄ʒ deſtruere definitionē ex his que poſt hec dicuntur manifeſtū. Nā noſſe eam et ſumere ab interrogantibꝫ huiuſmodi ꝓpōes non ſatis facile. vt quoniā eoꝝ que ſunt in aſſignata definitione hoc quidem eſt genus. id vero differētia. Et quoniā in eo quod q̇d eſt genus tantū ⁊ differentie predicanꝛ. ſine his impoſſibile eſt fieri ſyllogiſmū. Nam ſi quedam et alia in eo quod q̇d eſt de re p̄dicantur incertum ytrum q̄ dicta eſt. aut alia eius definitio eſt. eo ꝙ definitio eſt oratio quid eſt eſſe ſignificans. Palam ⁊ ex his facilius em̄ vnum cōcludere q̄ʒ plura. ergo ⁊ interimenti q̇dem ſufficit ad vnum argumentari. vnde em̄ qꝺlibet deſtruentes interimentes erimus definitōes Cōſtruēti āt oia necē ē ꝯuenire q̄m inſunt q̄ in definitōe ſunt. Amplius conſtruenti vlr̄ ꝯſtruenduʒ ſyllogiſmū. oportet de om̄i de quo nomē ratōem p̄dicari. Ampliꝰ ad

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

hoc ꝯuerti de quo rõnem ꝛ nomē. ſi debeat eſſe propria aſſignata definitio deſtruenti vero nõ neceſſe eſt vlr. ſufficit em̄ oſtendere qm̄ nõ vera erit de aliquo eoꝝ que ſunt ſub noīe definitio et ſi oporteat vlr deſtruere. nunc aūt qm̄ ꝯuerti neceſſariū ꝛ in deſtruendo. ſufficit em̄ deſtruenti vlr oſtendere. qm̄ de nullo de q̇bus nomē p̄dicatur ratio p̄dicatur. ecõtrario vero nõ neceſſarium ad oſtendendū qm̄ de q̇bus nõ p̄dicatur ratio. nomē non p̄dicaꝛ Amplius ſi ꝛ omi ineſt qđ ſub noīe eſt nõ ſoli. aūt interempta ſit definitio. Similr aūt et circa ꝓpriū ꝛ gen⁹ ſe hꝫ. in vtriſqꝫ em̄ deſtruere q̄ꝫ ꝯſtruere facilius. Ergo de ꝓprio q̇dem manifeſtū eſt ex his q̄ dicta ſunt. nā vt in pluribꝫ ꝛ in cõplexione q̇dem ꝓpriū aſſignatur. Quare deſtruere q̇dem vnū eſt interimenti. ꝯſtruenti vero oīa ſyllogizare neccē eſt. pene aūt ꝛ reliqua oīa quecūqꝫ ad definitõez et ad ꝓpriū ꝯtingit dici. Nam ꝛ omi oportet qđ ſub noīe eſt ꝯſtruentē mõſtrare qm̄ inē. deſtruenti aūt ſufficit oſtendere vni nõ ineſſe. Si vero ꝛ omi ineſt. nõ ſoli aūt ꝛ ſic deſtructū ſit. ſicut et in definitõe dicebaꝛ. De genere aūt qm̄ conſtruere q̇d eſt neceſſe eſt: vno mõ omi oſtendenti ineſſe. deſtruenti aūt dupliciter. naꝫ ſiue nulli ſiue alicui oſtenſum ſit nõ ineſſe. interemptū eſt qđ in p̄ncipio eſt. Amplius q̇dem ꝯſtruenti aūt ſufficit qm̄ ineſt oſtendere. ſꝫ qm̄ vt genus ineſt oſtendendū deſtruenti aūt ſufficiat oſtēdere nõ ineſſe vel alicui vel nõ omi. videꝛ aūt queadmodū ꝛ in alijs corrūpere q̄ꝫ facere facilius ſic ꝛ in his deſtruere q̄ꝫ conſtruere. In accidente vero vlr facilius deſtruere q̄ꝫ ꝯſtruere. naꝫ ꝯſtruenti q̇dem oſtendere qm̄ omi. deſtruenti aūt ſufficit vni oſtendere nõ ineē. Particulare vero ecõtrario. facilius ꝯſtruere q̄ꝫ deſtruere. Nā ꝯſtruenti q̇dem ſufficit oſtēdere alicui ineſſe. deſtruenti oſtendendū qm̄ nulli ineſt Manifeſtum aūt ꝛ qm̄ oīm facilius definitõem deſtruere. plurima em̄ ſunt in ea aſſignata pluriū q̄ dicta ſunt ex pluribꝫ aūt citius fit ſylls. Veriſile aūt in multis magiſqꝫ in paucis peccatū fieri. Amplius ad definitõem q̇dem ꝯtingit ꝛ ꝑ alia argumētari ſiue em̄ nõ ꝓpria ſit definitio ſiue nõ gen⁹ qđ aſſignatū ē. ſiue nõ ineſt aliq̇d eoꝝ q̄ ſunt in definitione interempta ſit definitio: Ad alia autē neqꝫ q̄ ex definitõibꝫ neqꝫ alia ꝯtingit oīa argumētari. Sola em̄ q̄ ad accn̄s cõia ſunt oīm p̄dicatoꝝ. ineē em̄ oꝑꝫ ſingulū eoꝝ q̄ dicta ſunt. Si aūt nõ vt ꝓpriū ineſt gen⁹ nondū interemptū eſt genus. Similiter aūt et ꝓpriū nõ nccāriū vt genus neqꝫ accn̄s vt gen⁹ aut ꝓpriū. ſꝫ ineſſe tm̄. quare nõ poſſibile ex alijs ad alia argumētari: niſi in definitõe tm̄ Manifeſtū qm̄ facillimū oīm definitõem interimere. ꝯſtruere aūt difficillimū. Nā ꝛ oīa illa oꝑtet ſyllogizare. qm̄ inſunt q̄ dicta ſunt. ꝛ qm̄ gen⁹ qđ aſſignatū eſt. ꝛ qm̄ ꝓpria definitio eſt ꝛ adhuc p̄ter hec qm̄ indicat q̇d eſt eſſe oratio ꝛ hoc bene feciſſe. Alioꝝ aūt ꝓpriū maxime hmōi. nā interimere q̇deꝫ eo ꝙ ex pluribꝫ pluriūqꝫ fit. ꝯſtruere aūt difficillimum. qm̄ multa oportet ꝯuenire ꝛ ad hoc qm̄ ſoli inē. ꝛ qm̄ ꝯuerſim p̄dicaꝛ de re. Facillimum aūt oīm ꝯſtruere accn̄s. nā in alijs q̇dē nõ ſolū ineſſe. ſed ꝛ qm̄ ſic inſunt oſtendendū. In accidente vero qm̄ ineſt tm̄ ſufficit oſtendere. Deſtruere aūt difficillimū accn̄s qm̄ minima in eo data ſunt. non em̄ ſ̄cat in accidente quõ ineſt. q̄re in alijs q̇dem dupliciter eſt interimere vl oſtēdente qm̄ nõ ineſt. vel qm̄ nõ ſic ineſt. In accidente vero nõ eſt interimere niſi oſtendēti qm̄ nõ ineſt Loci ergo ꝑ quos idonei erimus argumentari pene ſufficienter enumerati ſunt

Queriꝛ ſcđo et vltimo. Utrum ad ꝯſtruendum definitõem req̇raꝛ gen⁹ et drā q̄ p̄dicanꝛ in eo qđ q̇d eſt de definito. Arguiꝛ p̄mo ꝙ nõ. qꝛ hoc maxīe eēt ꝓpter rõem phi quā aſſignat q̄ talis ē. Definitio ē orõ indicās q̇d ē eē rei. ḡ ea q̄ ponunꝛ in definitõe debēt p̄dicari in eo qđ q̇d ē. ſꝫ gen⁹ ꝛ drā p̄dicanꝛ in eo qđ q̇d de eo qđ ꝯſtituit. ḡ gen⁹ ꝛ drā debēt ꝯſtituere definitõem dicentē q̇d eſſe. in iſta em̄ argumētatõe eſt petitio p̄ncipij. qꝛ ꝑ definitõem ꝓbat definitõem ꝛ ita aſſumitur id qđ ꝓbare intendit. Scđo. illud nõ ponitur in rõe dicente qđ q̇d qđ nõ p̄dicaꝛ in q̇d. ſꝫ drā nõ p̄dicaꝛ in q̇d. ſꝫ in q̄le. ḡ nõ ponitur in definitõe drā. In oppoſitū arguiꝛ ꝑ phm in textu dicētē. nā ſi definitio ē orõ q̇d ē eē rei ſ̄cās oꝑꝫ ea q̄ in definitõe p̄dicanꝛ in eo qđ quid ē de ſola re p̄dicari. p̄dicanꝛ aūt in eo qđ q̇d ē genera ꝛ drn̄e de re

Sciendum eſt primo Ꝙ poſtq̄ꝫ phs docuit interimere ꝓblema definitõis in ſexto. ꝯn̄r docuit etiā iā in ſeptimo vt viſum ē in queſtione p̄cedēti q̄liter interimendū ē ꝓblema de eodē ꝛ diuerſo. iā ꝯn̄r docet cõſtruere definitõem ipām ad quā ꝯſtruendā p̄mo p̄mittit q̄dā p̄ambula. ꝛ poſtea ꝓſeq̇tur. ꝛ ponit locos extrīſecos ꝛ cões. eo ꝙ illi ſunt magis efficaces. Sciendū ḡ vlterius ꝓ intellectu textus. Ꝙ ſi volum⁹ ꝯſtruere definitõem. p̄mo ſupponendū eſt. ꝙ nulli vel pauci diſputantiū ꝓbant ꝑ ſyllogiſmū definitõem. ſꝫ oēs ſupponūt eā ꝛ accipiūt eā tanq̄ꝫ p̄ncipiū ꝑ ſe notū ſicut geometer definitõem linee ꝛ plani ꝛ arithmetic⁹ definitõem numeri ꝛ ſilr in alijs. Scđo p̄ſupponendū ē ꝙ determinare ꝑ ſubtilitatē q̇d ſit definitio. ꝛ q̄ mõ definiti oportet aſſignari definitõem. nõ ē p̄ſentis negotij qđ ꝓſaꝛ circa cõia ꝛ ꝓbabilia. ſꝫ ē alteri⁹. ſ. p̄mi phi ꝛ magꝭ ſpectat ad ſeptimū metaphiſice ꝓut eſt definitio rei q̇dditas ꝓpa. ꝛ ad ſcđm poſterioꝝ ꝓut eſt mediū demõſtratõis et qua via inueſtigāda ſit definitio ibi oñſum eſt. Sed q̄ꝫtū ſpectat ad p̄ſentem intentõem ſufficit ꝙ poſſibile eſt fieri definitõem. ꝛ iõ hoc inueſtigabim⁹ ſolū ex ꝓbabilib⁹ q̄uõ oꝑtet definire ꝛ q̄uõ hanc cõtingit cõcludi de definito. ꝛ h̄ eſt ꝙ q̇d ſyllogiſmi facere q̄ definitõem vt p̄dicatū oſtēdit de definito. ꝛ ꝑ definitõem definitõis ꝓbaꝛ ſic nam definitio eſt oratio q̄ quid eſt eſſe rei ſ̄cat ꝛ ergo oꝑtet ea q̄ ꝑ definitionē inſunt. vt definitio predicaꝛ in eo qđ q̇d eſt de re definita ſola p̄dicari qꝛ niſi de ſola re definita p̄dicaretur. nõ eſſet cõuertibilis definitio cū definito. Genera aūt ꝛ drn̄e p̄dicanꝛ in eo quod q̇d ē hoc eſt in definitione dicente q̇d eſt eſſe rei. cū definitio cõſtituaꝛ ex genere dicēte q̇d ꝛ drā dicente quale. in ſignū cui⁹ ſp̄es ex genere ꝛ differētia ſignificat quale q̇d vt patꝫ in p̄dicamēto ſube. iõ ſyllogiſmo dyalectico bn̄ cõcluditur p̄dicatū ineſſe vt definitio. Qm̄ ſi quis dubitantiū ſumat ea ſcꝫ genus. ꝛ drām que eſt de re. ſ. ſpecie. p̄dicātur in eo qđ q̇d eſt. talis orõ ex genere ꝛ drn̄a cõplexa. ex nccitate definitio erit ꝑ locū a definitõe Nõ em̄ ꝯtingit aliud eē definitõez q̄ꝫ rē ꝯſtitutā ex genere ꝛ drā. ꝛ ergo in eo qđ q̇d eſt de re p̄dicaꝛ. ſi ḡ ꝯtingit ſigri ꝙ talis orõ ex genere ꝛ drn̄a ꝯcludiꝛ de ſubiecto. ꝓbatū eſt ꝙ definitio ꝯcludiꝛ de ſubiecto. manifeſtū eſt ḡ ꝙ cõtingit ex definitõe ad definitõem ſyllogiſmū facere. Ex q̇bꝫ aūt oꝑtet ꝯſtituere definitõem determinatū ē ſubtilius in alijs vt dictū eſt p̄us ſcꝫ in ſeptimo p̄me phie. et in ſcđo poſterioꝝ. Ad ꝓpoſitā aūt methodū idē loci q̄ ad alia p̄dicata ꝯſtruenda adducti ſunt vtiles ſunt. qꝛ oīa alia p̄dicata vt dictū eſt circa p̄ncipiū ſexti. elemētalia ſunt ad p̄dicatū definitõis. Ad ꝯſtruēdū aūt ꝙ aliq̇d inſit vt definitio. ꝛ q̄liter ꝯtingat oñdere aliq̇d ineē alteri vt definitõem. Ꝯſiderandū eſt in locis extrinſecis cõibꝫ in q̇bꝫ magꝭ efficax ē loc⁹ ab oppoſitꝭ. Prima ḡ ꝯſideratio ad ꝯſtruendū definitõem eſt ꝙ ꝯſiderādū eſt in ꝯ̄rijs ꝛ in alijs oppoſitis ꝛ ad ꝑtes definitõnis et et ad totam definitõnem. nam ſi oppoſita ratõ ſiue definitio ſit oppoſiti alicui⁹ neceſſe ē ꝙ defini° q̄ dicta ē ꝛ aſſignata ē ꝓpoſiti. ꝛ hoc mõ in ꝯ̄rijs ꝑſpiciendū. Qm̄ aūt ꝯ̄rioꝝ ſunt plures cõplexiones vt dictū ē. in ſcđo ſumēda ē rõ definitiua. qꝛ talē facile eſt ſuſtinere a rn̄dēre Et ex iſta ꝯſideratõe pꝫ quõ inſpiciendū eſt in totā definitionē. Scđa ꝯſideratio eſt inſpiciēdo in ꝑtes definitionis. Et p̄mo videndū ē in gen⁹ ꝑ methodū de genere Si recte gen⁹ aſſignatū eſt qđ in definitõe poſitū ē. hoc mõ duobꝫ em̄ definitis ꝯ̄rijs. ſi vnū eoꝝ ē in genere contrario ſicut ꝯtraria diſtincta ſunt. ita ꝯ̄ria ſtꝭ genera in q̇bꝫ ſunt. Et hoc ē in oībꝫ moralibꝫ ꝯ̄rijs ex q̇bꝫ ſumiꝛ ꝯ̄rietas medij ad extrema. Neceſſe ē em̄ oīa ꝯ̄ria vel vt in eodē genere. vel in ꝯ̄rijs generibꝫ eē. Naturalia q̇dē in eodē. Moralia em̄ in diuerſis in q̇bus ſumiꝛ ꝯ̄rietas medij qđ eſt in genere boni. Ad extremū qđ eſt in genere mali. Differētias aūt q̄ ſunt in definitõe ſꝑ ꝓbabimus ꝯ̄rias de ꝯ̄rijs p̄dicari Quia cū drn̄e ꝛ forme ꝯ̄riorum ſint ꝯ̄rie ſic pꝫ in albo ꝛ nigro q̄ꝝ ſunt drn̄e eē congregatiuū. et diſgregatiū viſus. ꝓpꝛ qs ſi de ꝯ̄rio alicui⁹ p̄dicaꝛ drā ꝯ̄ria Cõſtat ꝙ aſſignata ꝛ ꝓpoſita drā p̄dicabiꝛ de ꝓpoſito. Ꝯcludiꝛ ḡ ꝙ cū gen⁹ ꝛ drā recte ſtꝭ ſic aſſignata. manifeſtū ē ꝙ orõ ex his ꝯpoſita recta erit et nõ erit. vt recta definitio. nõ ē tn̄ incõueniēs ꝯ̄rioꝝ q̄rum ꝯ̄ria ſunt genera eſſe quandā drām generalē. ſicut ꝟtus ꝛ vitiū ſunt in ꝯ̄rijs generibꝫ. ſ. boni et mali. Et tn̄ eoꝝ ē hec cõis drn̄a ꝙ vtrūqꝫ ē ipi⁹ aīe ꝛ nõ corporis Et in hoc bn̄ drſt a corꝑalibꝫ habitibꝫ ſicut ſtꝭ ſanitas robur ꝛ albū ꝛc. Manifeſtū ē ḡ vlr Si definitio ex genere ꝛ drā ꝯſtituiꝛ. tūc oꝑtet ſi ꝯ̄rij definitio manifeſta ē ꝙ etiā ꝓpoſiti definitio erit. Si em̄ ꝯ̄rioꝝ ē idem genus drn̄e erūt ꝯ̄rie vel oēs vel aliq̄ ſaltē ſcꝫ ꝯſtitutia. Sciendū ē etiā ꝙ qn̄ ꝯ̄rioꝝ dꝛ eē eadē drā hoc maxime veꝝ ē in definitõibꝫ paſſionū in q̇bꝫ ſubiectū ē loco drn̄e ſicut aq̇li ꝛ ſime drā ē naſus. ꝛ iuſticie et iniuſticie drā ē aīa

Ulterius ſciēduꝫ. ꝙ ad conſtruēdum definitionē phs ponit ſcđam ꝯſideratõem q̄ eſt a ꝯiugatꝭ. vn̄ volentē ꝯſtruere definitõem inſpiciendū ē in caſibꝫ ꝛ cõiugatꝭ Quia in caſibꝫ et ꝯiugatis neccē eſt ꝯ̄ria eē genera generibꝫ et drās differentijs ex q̇bꝫ fiunt definitõnes Et etiā neceſſe eſt totas definitões eē ꝯſequētes definitionē. Ut ſi obliuio ē amiſſio ſcie in p̄ncipalibꝫ Et obliuiſci eſt amittere ſciam in ſumptis ꝛ ꝯiugatis ꝛ oblitū eē amiſiſſe ſciaꝫ in p̄terito Silr em̄ vno eoꝝ ꝯceſſo q̄ dicta ſunt neceſſe ē alia ꝯcedere. Silr ſi corruptio ē diſſolutio ſube. corrūpere erit diſſoluere ſubam ꝛ ſic de alijs. Tercia ꝯſideratio ſumiꝛ penes locū a ꝓportõe Ꝯſiderandū ē ḡ ex ſilr ſe habentibꝫ in ꝓportõe adinuicē Nam ſi ſalubre eſt effectiuum ſanitatis ſ̄m habitudinē cauſe efficientis. ſeq̇tur ꝙ euechiuū eſt effectiuū euechie ꝛ iuuatiuū effectiuū boni. nā vnūq̇dqꝫ eoꝝ q̄ dicta ſunt ſilr ſe hn̄t ad ꝓpriū finē intentū in ipis. Et iõ ſi vnius eoꝝ definitio ē eē effectiuū ꝓprij finis etiā alioꝝ erit ſilis definitio. Quarta ꝯſideratio inſpiciendo in locū a minore ꝯſtruiꝛ definitio ex magꝭ et minus videri ineē. ꝓpoſitis em̄ duobꝫ et duabꝫ definitõibꝫ ꝛ vni⁹ magꝭ videatur eſſe vna definitio q̄ꝫ alteri⁹. Alia ſcꝫ min⁹ tūc ſi illa q̄ min⁹ videꝛ eſſe definitio vni⁹ ſit definitio. Tunc etiā alia q̄ magꝭ videꝛ eē definitio alteri⁹. Et ſilr ꝑ locū a ſili. Si hoc videꝛ eē hui⁹ definitio ꝛ illud illi⁹. tunc ſi h̄ ē hui⁹ definitio. illud etiā erit illi⁹ definitio Quia ſiliū ſilr ē iudiciū Nõ. aūt oꝑtet hic ad ꝓpoſitū determiare cõꝑando vnā definitõem ad duo definita. vl duas definitiones ad vnū definitū. nec ſ̄m ſilitudinē nec ſ̄m magꝭ ꝛ min⁹ ꝯſiderādo. Rõ ē. qꝛ nõ ꝯtingit vnā definitõnem eē duoꝝ. eo ꝙ nõ eēt duo ſed vnū. nec vni⁹ eē duas definitõnes. cū vni⁹ rei ſit tm̄ vnū eē. Et iſti loci iam dicti ſcꝫ ab oppoſitis ꝯiugatis a ꝓportõe a ſili a magis a minus ſunt oēs oportuniſſimi ad ꝯſtruendū definitõnem Et iõ ipos oꝑꝫ retinere maxime in memoria ꝛ ꝑ exercitiū habere ꝑatos eo ꝙ vtiliſſimi ſunt ad q̄libet ꝓblemata. Oportet tn̄ etiā habere ꝑatos locos illos q̄ maxime ſunt cões ad plura valentes. Sicut ſunt maxime loci extrinſeci. eo ꝙ illi ſunt maxime deductiui multaꝝ ꝯcluſionū ſcꝫ inſpiciendo in ſingularibꝫ. vtꝝ oībꝫ cõueniat. Quia ſp̄es vniuoce predicatur de omibus indiuiduis. Et iſte locus maxime eſt vtilis ad eos hoc eſt cõtra eos qui ponunt formas ſeꝑatas. eo ꝙ ſ̄m illas ſp̄es vniuoce nõ p̄dicatur de ſingularibus Iterum diligenter ꝯſiderandū eſt. Si aliquis in definitõne transferat nomen in aliud. et ſi idem de eodem vt diuerſum predicet. Et ſimiliter ſi quis alius eſt locus opartius et efficax. illud oportet em̄ ſemꝑ habere ꝓximum in diſputatione et precipue ad problema definitõnis ad quod omnia elementa ſunt.

Dubitatur p̄mo. vtruꝫ inter omia ꝓblemata

ꝓblema definitōis facilius ſit deſtruere et difficiliꝰ cōſtruere Pro ſolutōe dubij. Sciendū ꝙ poſtq̄ Ariſtoteles determiauit de ꝓblematibꝰ p̄dicatoꝝ in libris p̄cedētibꝰ iā finaliter cōpat ea ad inuicē penes facilitatem et difficilitatē ꝯſtruendi ⁊ deſtruendi. Et pmo facit iſtud de q̄libet p̄dicato in ſe. Scd̄o de cōpatōe eoꝝ ad inuicē. pmo videndū eſt de definitōne. ſcd̄o de ꝓprio. tercio de genere. quarto de accn̄te vn̄ ph̄s pmo oſtēdit difficultatē ꝯſtruendi definitōem. ſcd̄o facilitatē deſtruendi. Q̄ʒ q̄ difficilius eſt ꝯſtruere definitōnem q̄ deſtruere. pʒ qꝛ noſcere pfecte definitōem eſt ſumere eam quaſi ꝯceſſam ab opponentibꝰ qđ nō eſt multū facile reſpondenti. eo ꝙ multa vl'r req̄runt' ad definitōnem conſtruendā. Nam difficile eſt oſtendere in definitōne q̄m hoc eſt genus. hoc aūt dr̄ã. Et ꝙ iſta p̄dicant' in q̄d et ſine his ipoſſibile eſt fieri ſyllogiſmū. quō definitio oſtēditur ineſſe definito Et ſi q̄dam alia p̄dicantur in eo qđ q̄d de definito certū eſt ꝙ ſint de definitōe eiꝰ. eo ꝙ definitio debet ꝯſtrui ex exiſtentibꝰ ꝯuertibilibꝰ definito. Interimere aūt definitōem eſt facile. Quia facilius eſt ꝯcludere vnū q̄ plura. ſed ad deſtruendū definitōnem ſufficit oſtendere vnū. videlicet aut ꝙ non ineſt vt dr̄ña aut ꝙ non ineſt vt genus et ſic de alijs. Ad ꝯſtruenduʒ aūt opꝫet oīa illa oſtendere. qꝛ definitio non fit niſi oībꝰ his exiſtentibꝰ ſil' Scd̄a rō ad ꝯſtruendū definitōem opꝫet eā oī ineſſe. cui ineſt definitū. et ꝙ ſit ꝯuertibilis cum definito. Sʒ ad deſtruendū ſufficit vnū ſolū. ſufficit enim ad deſtruendum oſtendere ꝙ alicui eoꝝ cui ineſt definitum non inſit definitio. Tercia ratio. ſi definitio inſit omni cui ineſt definitum. oportet ꝙ ſolum inſit illis ſi debet conſtrui. non autem oportet hoc ad deſtruendum. Ex his patet ꝙ difficile eſt conſtruere definitōem facile aūt deſtruere. Similiter ſic habet in ꝓblematibus de genere et ꝓprio. In vtriſq; em̄ faciliꝰ eſt deſtruere q̄ conſtruere. hoc aūt patʒ de ꝓprio. Quia om̄ia que requiruntur ad ꝯſtruendū. req̄runt' ad ꝓpriū cū ꝓpriū emanet ex pncipijs eſſentialibꝰ ſpēi ipam definientibus. et ad ꝯſtruendum ipm̄ oportet ꝙ inſit omni ſoli ſemꝑ et ꝯuertibiliter. Ad deſtruendū aūt ſufficit deſtruere vnum ſolum ſcʒ ꝙ inſit om̄ibus vl'iter eſſentialiter. et p̄dicetur in quid. Sed deſtruenti contingit dupliciter deſtruere. ſcʒ vel qꝛ nulli ineſt. aut quia alicui nō ineſt. ergo facilius eſt deſtruere genus q̄ ꝯſtruere Similiter eſt in accidente. Quia ex pluribꝰ poteſt deſtrui ex vno aūt conſtrui. Et iſtud eſt verum de accidente vniuerſali. Quia ibi oportet oſtendere ꝙ om̄ibus inſit ſi debeat conſtrui. Ad deſtruendū aūt per ꝯtradictionem ſufficit oſtendere ꝙ alicui nō ineſt ꝑticulare aūt ꝓblema de accidente ꝯtrario modo ſe habet. Quoniā facilius eſt conſtruere eo ꝙ ſufficit oſtendere. ꝙ quocunq; modo ineſt. deſtruentem aūt oportet oſtendere quoniā nulli ineſt. Si aūt alicui inē vel alicui nō ineſt nō interimitur. Quia ſunt ſimul vera. Et ergo ad deſtruēdum alicui non ineſſe oportet oſtendere quoniā nulli ineſt. hoc autē eſt difficile. ergo econtra ſe habet. Ex dictis ꝗm patet in om̄ibus p̄dicatis in ſe et abſolute acceptꝭ qualiter difficilius eſt ea ꝯſtruere q̄ deſtruere.

Concluſio reſponſiua. inter om̄ia ꝓblemata difficilius eſt conſtruere ꝓblemata definitōnis. Quia ad ipm̄ req̄runtur plurima. Contra em̄ plurima ſingillatim citiꝰ fit ſyllogiſmus interemptiuus. Veriſimile eſt enim in multis magis q̄ in paucis peccatū fieri. Et ratio ſtat in hoc. Illud eſt facilius ad deſtruenduʒ quod per plura poteſt deſtrui. ſʒ definitio per plura poteſt deſtrui q̄ alia. ideo faciliter deſtruit'. Oppoſito modo eſt de conſtructione Quia ad ꝯſtructōnem definitōnis om̄ia req̄runtur que ad alia req̄runtur. Secunda ratio. illud p̄dicatum quod poteſt deſtrui per om̄ia predicata alia. facilius eſt ad deſtruendum q̄ alia predicata quoꝝ vnum non poteſt deſtrui per aliud. Sed definitio poteſt deſtrui per ꝓprium genus et accidens et non econuerſo. igitur ⁊c̄. Iſtud deducitur in littera. quia definitio deſtruitur per p̄dicatum de accidente. ſi videatur non ineſſe. Similiter per p̄dicatum de ꝓprio ſi non ſit conuertibilis. Similiter per p̄dicatum de genere. Si non ſit poſitum genus in definitōne et ſi non p̄dicatur in quid. Sed genus non interimitur per proprium. Si ergo oſtendatur aliquid eſſe non conuertibile quod conuenit proprio nō interimitur genus. et alia predicata. vnde poſt p̄dicatum definitōnis facilius eſt deſtruere ꝓprium q̄ alia. ſcʒ genus. et accidens eo ꝙ ꝑ plura poteſt deſtrui. Ad ꝯſtruendū aūt difficile eſt eo ꝙ plura req̄runtur ad hoc ꝙ aliquid ſit ꝓpriuʒ q̄ genus et accidens ⁊c̄. Inter om̄ia autem predicata accidens eſt facillimū ad ꝯſtruendum. quia ſufficit oſtendere ꝙ ineſt. ſed alijs hoc non ſufficit. ſed oportet p̄ter hoc aliquid aliud. ſcʒ ꝙ inſit. vel vt genus vel vt proprium vel definitio. Et ideo accidens facillimū eſt ad conſtruendū. ſed difficilius eſt deſtruere. quia opoꝛtʒ ꝙ oſtendatur nulli ineſſe. et hoc eſt valde difficile. Ex omnibus his epilogat et concludit ꝙ loci per quos ydonei ſumus problemata terminare pene dicti ſunt. Et dicitur notanter pene. quia licet forte ſint aliqui alij. tamen hi qui maxime communes ſunt iā in ſex libris precedentibus predeterminati ſunt.

Ad ratōnes. Ad pmam dicitur. ꝙ non cōmittitur petitio principij. Sed per definitōnem huius intentōnis que eſt definitio bene probatur definitio ineſſe definitōni. vt ſi arguatur ſic. Omnis oratō indicās quid eſt eſſe rei per eſſentialia eſt definitio illius de quo dicitur. ſed definitio eſt oratio explicans quid eſt eē rei per eſſentialia. ſcʒ per genus et differentiam. ergo talis oratio eſt definitio alicuius. Ad ſcd̄am patet ſolutō Quia definitio p̄dicatur in quid. cuius partes ſunt genus. quod etiam p̄dicatur in quid ⁊ differētia predicatur in quale. Vel dicendum ꝙ differentia quo ad id quod eſt bene eſt quid. licet quo ad ratōnem differentie habeat modum qualis. Et tantum de queſtione iſta. Et ꝑ ꝯſequens de hoc toto ſepimo Thopicoꝝ libro.

Finitur ſeptimus liber Thopicoꝝ

Seq̄tur octauus liber Thopicoꝝ

Oſt hoc āt de ordine ⁊ quomodo oportet interrogare dicendum ē Oportet aūt primū q̄dē interrogare eū qui dr̄ locū inuenire vn̄ argumentandū. Scd̄o aūt interrogatōnes formare et ordinare ſingula ad ſe. Reliquū vero et tercium dicere iam ea ad alterum Ergo donec inueniat locū. ſimiliter ph̄i ⁊ dialectici cōſideratio Jam vero hoc ordinare ⁊ interrogare ꝓpriū dialectici ad alterum em̄ quod hmōi eſt. ph̄o aūt et querēti nihil ꝑtinet Si vera quidem ſint ⁊ nota ꝑ que ſillogiſat. nō aūt ponat ea qui reſpōdet. eo ꝙ ꝓpinqua ſunt eoꝝ que ex principio ⁊ preuideat quod accidere ē. ſed forte ⁊ feſtinabit q̄m maxime note ⁊ ꝓpinque ſunt maxime ꝓpoſitōes. ex his em̄ diſciplinales ſillogiſmi Ergo loci q̄dem vnde opꝫet ſumere dicti ſunt prius De or[illegible]e āt et interrogatōne dicendū diuidenti ꝓpōes quecūq; ſumēde ſunt p̄ter neccārias Neceſſarie āt dicunt' ꝑ q̄s ſillogiſmus fit Que aūt preter has ſumūtur q̄tuor ſūt. aut em̄ inductiōis gratia vt detur vl'e. aut in magnitudinē orōis aut ad ʒelationem cōcluſionis. aut vt manifeſtior ſit orō. preter has nulla ſumēda eſt ꝓpoſitio Sed per has augere et interrogare tentādū eſt

Vnt aūt que ad ʒelationē certaminis gratia. ſed om̄e hmōi negociū ad alterū eſt neceſſe ē et in his vti Ergo neccārias quidē ꝑ q̄s fit ſillogiſmꝰ nō ſtatim p̄ordinādū. ſʒ diſcedēdū in ſup̄ma. vt nō contrarioꝝ ponere eandē diſciplinā. ſi hoc voluerit ſumere ſed oppoſitoꝝ. poſito em̄ hoc. ⁊ q̄m eadē ꝯtrarioꝝ ſillogiſabit' eo ꝙ oppoſitoꝝ ſunt cōtraria Si ꝟo nō ponat ꝑ inductionē ſumēdū intēdenti in ꝑticularibꝰ ꝯtrarijs. nā aut ꝑ ſillogiſmū aut ꝑ inductionē neccārias ſumēdū. [illegible] has q̄dem inductione. illas āt ſillogiſmo Quecūq; aūt valde manifeſte ſunt et eas protendere Nā et obſcurius eſt in diſgreſſione ſemper et inductione quod accidere eſt.

Et ſimul ipſas vtiles protendere et ei qui nō poteſt vllo modo ſumere parate. que vero preter has ſumpte ſunt accipiendum quidem propter has Vnaqueq; autem taliter vtendum eſt. nota autem magis que ſecūdum ſenſum vel ſimpliciter vel pluribus inducenti quidem a ſingularibꝰ in vniuerſale. et a notis in ignota Celanti vero preſyllogiſare ea ꝑ que ſyllogiſmꝰ eiꝰ qđ ex pncipio eſt fieri debeat. ⁊ hoc vt plurima

Erit āt hoc ſi q̄s nō ſolū neceſſarias ſed ſi earū q̄ ad has ſunt vtiles aliquā ſyllogiſauerit Amplius cōcluſiones n̄ dicere ſʒ poſtea ſyllogiſare ſubitas ſic em̄ lōgiſſime diſcedit. q̄ ē ex pncipali poſitōe Vniuerſaliter āt dicendū ſic oportet interrogare eum qui celanter inq̄rit vt interrogata oī rōne et dicta cōcluſione querat' ꝓpter q̄d hoc aūt erit maxime per antedictū modū. nā ſola vltima ꝯcluſione dicta dubiū ē q̄uo accidit. eo ꝙ non preuiderit reſpondēs ex q̄bus accidit non enodatis pꝛioribꝰ ſyllogiſmis. Minime aūt enodat' ſyllogiſmꝰ ꝯcluſione nō ipſas ꝓpoſitiones nobis ponētibꝰ. ſʒ illas a q̄bus ſyllogiſmus fit. Vtile aūt ⁊ nō ꝯtinuas ꝓpoſitōes ſumere ex q̄bꝰ ſyllogiſmi. ſed permutatim ad aliam et aliā concluſionē Poſitis em̄ cōuenientibꝰ iuxta ſe magis qđ accidit ex ipſis manifeſtū Oportet aūt et definitiōem ſumere in q̄bus ꝯtingit vl'em ꝓpoſitionē nō in ipſis. ſed in ꝯiugatis. paralogiſāt enim ſeipſos q̄n in ꝯiugato ſumit' definitio velut nō vniuerſalit' ꝯcedētes. vt ſi opꝫeat ſumere q̄m q̄ iraſcit' appetit penā ꝓpter apparētē exanimationē. Sumat' aūt ira eſt appetitꝰ pene ꝓpt' apparētē exanimatōeʒ. manifeſtū āt eſt q̄m hoc ſūpto habebimꝰ vl'iter qđ preelegimꝰ. Eis aūt que in ipſis p̄tendūt ſepe ex ipſis obſiſtere: accidit reſpōdentē. eo ꝙ magis ſe habeat in ipſo inſtantia. vt q̄m nō om̄is qui iraſcit' appetit penā Nā parētibꝰ iraſcimur q̄deʒ. nō āt penā appetimus Fortaſſis aūt nō vera inſtātia ē: a q̄buſdaʒ em̄ ſufficiēs pena eſt tantū et triſtari ⁊ facere penitere. veruntamen habet aliq̄d veriſimile. vt n̄ videatur irrōnabiliter negare ꝓpoſitum In ire auteʒ definitione nō ſimiliter facile inſtantiaʒ inuenire. Amplius proponere opꝫet nō vt ꝓpter ipſum ſed alterius gratia p̄tendentem. ferentur auteʒ que ad poſitōem ſunt vtilia. Simpliciter aūt dicenduʒ q̄ maxime facere dubiuʒ. vtrum qđ ꝓponit' aut oppoſituʒ ſumere velit. dubio em̄ exn̄te qđ ad poſitōnē ē vtile magis qđ videt' eis ponūt. Ampliꝰ ꝑ ſil'itudinē iq̄rere nā ⁊ veriſil'e etiā latʒ magis vl'e. vt q̄m queadmodū diſciplia ⁊ ignorātia ꝯrioꝝ eadē ſit ⁊ ſenſus ꝯrioꝝ idē aut eo ecōuerſo. eo ꝙ ſenſꝰ idē ꝯrioꝝ ⁊ diſciplīa Hoc aūt ē ſil'e inductōi. nō tn̄ idē. naʒ illic q̄dē a ſingularibꝰ vl'e ſumit'. in ſil'ibꝰ āt nō ē qđ ſumit' vl'e. ſub q̄ oīa ſil'ia ſt' Opꝫ aūt ⁊ ſibimʒ ipʒ q̄nq; inſtantiā ferre. inſuſpecte em̄ ſe hn̄t r̄ndētes ad eos q̄ videt' inſte argumētare Vtile etiā dice

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

re qm̄ ꝯſuetū eſt ⁊ ƌ hmõi pigreſcūt eīm qđ ſolitū eſt mouere inſtantiā nõ habentes: ſil'etiā qꝛ vtunť ipĩ talib. Ampli⁹ non ꝓperare ⁊ ſi oino vtile ſit. nā ꝯtra ꝓperātes magis obſtant Et vt in ꝑabola ꝓponere: Nā qđ ꝓpter aliq̄d aliud ꝓponitur. nõ ꝓpter ipm̄ vtile ꝓponent mag̃ ali⁹ Amplius nõ ipm̄ ꝓponere qđ oꝑtet ſumere. ſꝫ cui hoc ꝯſequēs eſt ex neceſſitate. Nā ⁊ magis ꝯceduť. eo ꝙ nõ ſil'manifeſtū ſit. qđ accidere eſt et ſumpto hoc ſumptū ē ⁊ illud. Et in vltimo interrogare qđ maxime vult ſumere. maxime eīm ꝑma rennuūt. eo ꝙ plures interrogantiū ꝑma interrogāt. circa q̄ maxime ꝓperāt. Ad quoſdā āt ꝑma q̄ talia ſunt ꝑtendere. Nā graues et prima maxime admittūt. niſi oino manifeſtū ſit qđ accidere eſt. in fine aūt aduerſanť. Silr aūt ⁊ q̄cunqꜫ arbitranť acres eē in reſpõdendo. ponentes eīm ꝑma in fine franguntť velut nõ accidat ex his q̄ poſita ſunt. ponūt eīm credētes habituri ⁊ ſuſpicātes nihil eē paſſuros. Ampli⁹ ꝓlongare ⁊ interimere q̄ nihil ſunt vtilia ad orõem. quēadmodū falſo deſcribētes. nā cū ſint plura dubiū in quo falſum ſit. quare et latent q̄nqꜫ interrogātes ĩ abſconſo ponētes q̄ ꝑ ſe poſita nõ ponerenť. ꝫ ad celandū quēadmodū dictū ē vtēdū

Dornatū vero inductõe ⁊ diuiſione eorū q̄ cognata ſunt. ꝫ inductio q̄dē quale q̄d ē manifeſtū. Diuidere āt hmõi eſt vt qm̄ diſciplina a diſciplina melior aut in eo ꝙ certior eſt; aut ꝙ melior. ⁊ qm̄ diſciplinaꝝ alie q̄dē ſunt ſpeculatiue. alie actiue. alie aūt poetice. nam vnūqđqꜫ taliū coornat q̄dem orõem. non neceſſaria āt ad ꝯcluſionē. Ad explanatõem aūt exempla et parabolas ferendum. extra aūt ꝯuenientia ⁊ ex quibus ſcimus qualia habens Homerus non qualia habens Cherulus. Sic eīm planius erit quod proponitur. Vtendū aūt in diſputando ſyllogiſmo quidem ad dyalecticos magis q̄ꜫ ad plures. Inductõe vero ecõtrario ad plures magis. dictum eſt autem de his et prius

Eſt aūt in aliquibus inducenti poſſibile interrogare vl'e. in aliq̄bus vero nõ facile eſt. eo ꝙ nõ poſitū eſt in ſilr'itudinib nomē oīmib cõe. ſꝫ qm̄ oportet vl'e ſumere ſic in oīb talib dicunt Hoc aūt diuidere difficillimoꝝ ē. q̄lia ſunt eoꝝ q̄ ꝓferunť hmõi. ⁊ qualia nõ. ⁊ ꝓpter hoc plerūqꜫ ſe ad inuicē retundūt in diſputatõib. alij q̄dem dicentes ſimilia eſſe q̄ nõ ſunt ſimilia. alij vero dubitātes q̄ ſunt ſilr'ia nõ eſſe ſimilia Quare tentandū eſt in oīmibus talib nomen facere. vt neqꜫ reſpondēti liceat dubitare. qm̄ non ſilr qđ inferť ƌ: neqꜫ interrogāti calūniari velut nõ ſilr dicto. eo ꝙ plura eoꝝ que ſilr non videntur ſilr videntur dici. Quādo aūt inducenti in omnib nõ dedit vl'e tunc iuſtū eſt inſtantiā exigere non docente aūt eo in aliq̄bus ſic nõ iuſtū eſt exigere in aliq̄bus non ſic. Oportet eīm inducentem ꝑus ſic inſtantiā exigere. ⁊ ꝓbare inſtātias nõ in eo qđ ꝓponiť ꝓferri niſi vnū; tm̄ hmõi ſit velut dualitas parium numerus ſolus ꝑmus. Oportet eīm eū qui inſtat in altero inſtantiā inferre aut dicere qm̄ hoc ſolū eſt tale. Amplius ad hos q̄ inſtāt vlr nõ in eo āt inſtātiā ferūt. ſꝫ in eq̄uoco. vt qm̄ habebit aliq̄s nõ ſuū colorē vl' pedem vl' manū. Habebit eīm pictor colorē ⁊ co⁹ pedē nõ ſuū. diuidētē ergo in talib iterrogare. nā latēte eq̄uocatõe bn̄ videbiť iſtare ꝓpõi. Si aūt nõ in eq̄uoco. ſꝫ in eodē inſtās ꝓhibꝫ iterrogatõeꝫ afferēteꝫ oꝑtet in q̄ inſtātiā ꝓponere. reliquū vlr faciēte donec ſumat qđ vtile eſt. vt in obliuione ⁊ in oblitū eſſe. nõ eīm ꝯcedeť eū q̄ amiſit diſciplinā oblitum eſſe eo ꝙ trāſcendēte amiſit q̄dē diſciplinā oblit⁹ āt nõ ē. dđm ꝫ auferēti in quo inſtātia eſt. reliquū vt ſi ꝑmanēte re amiſit diſciplinā. qm̄ oblitus eſt. Silr aūt et circa inſtātes. qm̄ maiori bono magis opponiť malum ꝓferūt eīm q̄niam ſanitati cum ſit minus bonū q̄ꜫ euechia maius malū opponiť. Nam egritudines maius eſſe malum chachesia. auferendum ꝫ ⁊ in hoc in quo inſtātia eſt. nā ablato magis ponūt. vt qm̄ maiori bono maius malum opponiť niſi ꝯferat alteꝝ alteri. velut euechia ſanitati: Non ſolum āt inſtare hoc faciēdum eſt ſed ⁊ ſine inſtātia ſi negat. eo ꝙ ꝑuideat aliquid taliū ablato eīm aliquo taliū in quo inſtantia eſt cogetur ponere in reliq̄. in aliq̄ non ſic. Si aūt non ponat expetitus inſtātiam nõ habebit reddere. Sūt āt hmõi ꝓpões q̄ in alio q̄dē falſe in alio aūt vere. in his eīm ē auferētē reliquū verū reliq̄re Si āt in multis ꝓponēte nõ ferat iſtātiā dignū ē ponere. nā dyalectica ꝓpõ ē ꝯ quam ſic in plurib ſe habētem nõ eſt dare inſtantiā

Queriť ꝑmo. vtꝝ opponens dyalectic⁹ vti debeat ꝓpõnib ꝑť neceſſarijs ſcꝫ. inductiuis. celatiuis. ampliatiuis. et explanatiuis. Et arguiť ꝑmo ꝙ non ſit neceſſaria doctrina huius octaui. qꝛ habitꝭ locis ⁊ medijs dyalecticis in libris ꝑcedentib traditis. hõ ex natura ſufficienter ĩbuiť ad arguendū. cū ipē naturalr ſit

rõnalis. ⁊ cū ꝑncipia hmõi in ꝑcedentib libris ſint tradita ſine vlteriori arte poſſum⁹ ex eis arguere ad quālibet ꝓpoſitõem ꝓbabilē. Scđo. demõſtrator nõ vtiť ꝓpõnibus ꝑterneceſſarijs ꝫ nec dialecticus. ꝯña ꝓbať a ſili. qꝛ ſicut demõſtrator ſe hꝫ ad demõſtratõem. ita dialecticus ad ſyllogiſmū dialecticū Tercio ꝑoriſta nõ vtiť ꝓpõnib ꝑterneceſſarijs. ꝫ nec dialectic⁹. Cõſequētia ꝓbať. qꝛ ſyll'ꝰ dialecticus ꝑſuppõnit ꝑoriſticū. ſicut poſterius ꝑus. ⁊ ſicut ſpēs genus Quarto. ꝓpõ inductiua eſt necāria argumētatiõis dialectice. ꝫ nõ ꝑternecāria. Añs patꝫ. qꝛ inductio eſt quedā ſpēs argumētatõis dialectice. ſed inductio necārio req̄rit ꝓpõnes inductiuas. ergo ⁊c̄. Quinto. q̄ rõne poniť ꝓpõ ampliatiua eadē rõe ponereť reſtrictiua. ⁊ q̄ rõne poniť inductiua ponereť deductiua exēplaris ſyllogiſtica ⁊ enthimematica. Itē celare ꝓpoſitū eſt opponētis ſophiſtici ⁊ nõ dialectici. qꝛ diſputatio dialectica ordinať ad inq̄ſitõem veritatis ignote. ꝑ electõem aūt occultať ꝓpoſitū. ꝫ ꝓpõnes celatiue ſunt penit⁹ impꝫtinētes dialectico. In opp̄ᵐ ē. p. i tex.

Sciendū primo ꝙ dialectica poſſet accipi ꝑ modicū ſcie. vt ꝯſiderat ſyll'm dialecticū tāqꜫ ſubiectum cui⁹ ꝑncipia q̄runť in dialectica iſta et paſſiões. Accipitur etiā vt ars. inq̄ntū ordinať ... ꝓblemata terminādā ꝑ modū ſcie. Et ſic de ſyll'o dialectico determiatū ē in ꝑmo vbi agebať de ꝑtib integralib ꝓpinq̄s ⁊ remotis. et de ꝑtibus ſubiectiuis. ⁊ ita ibidē determiatū eſt de eo q̄ntū ad ei⁹ ſubſtantiā. Prout aūt accipiť vt ars ꝯſiderať duplr. aut ꝓut ē inq̄ſitiua vt dcm̄ eſt. vt ipa vtilis eſt ad ſᷓm ꝑhiam diſciplinas. Et ita determiatū eſt de ipa in ſex libris intermedijs Aut ꝯſiderať vt eſt obuiatiua ⁊ exercitatiua. ⁊ de ea ſic agitur in iſto libro. videlꝫ de alijs duab vtilitatib. ſ. de exercitatõe ⁊ obuiatõe. Vel aliter ꝑt ſic cõtinuari. qꝛ in dialectica eſt locos inuenire ⁊ ꝑ locos argumēta ꝯfirmare. ⁊ argumēta inuenta ꝯtra alios dirigere. ⁊ ad h̄ ꝯfert ordinatio ⁊ modus interrogādi. Et hoc oꝑtet frequēter facere ⁊ exercitare. ꝓut ꝫ docet inuenire eſt dialectica. Aut in ſe. ⁊ ƌ inq̄ſitiua. ⁊ inuētiua. ⁊ ꝓblematū termiatiua. ꝓut autē docet ad alterū inuēta ordinare eſt aliq̄d ad alteꝝ. Et ƌ obuiatiua ⁊ magis recipit ꝓpõnes q̄ꜫ ꝓblemata Cū ꝫ a ꝑncipio huius libri hacten⁹ tradita ſit dialectica. ꝓut eſt inq̄ſitiua. hic tradiť ꝓut eſt exercitatiua ⁊ obuiatiua. Ex iſtis ꝑtꝫ. ꝙ eſt cõgruus ordo et neceſſitas doctrine huius ſcie ad ea q̄ in ꝑcedentib libris determinata ſunt.

Sciendum ſcđo. ꝙ in iſto octauo principaliter duo aguntť. ꝑmo determiať de obuiatõe. ſcđo de exercitatõe de q̄ videbi... in vltima q̄ſtione. Quo ad ꝑmū. primo inſtruit opponent... ſcđo rn̄dentēꝫ. Et de iſto videbiť in tercia q̄ſtõe. Quo ad ꝑmū. ꝑᵒ docet opponentē vti ꝓpõnibus ꝑternecārijs. ſcđo neceſſarijs. De ſecundo videbitur in queſtione ſequenti

Sciendū tercio ꝓ intellectu eoꝝ q̄ in prohemio huius octaui dicunť. ꝑmo poniť cõtinuatio ⁊ ordo dicendoꝝ. ſcđo dať rõ cõtinuationis. tercio ꝯꝑatur dyalecticus demõſtratori. In quo ꝯueniūt ⁊ in quo nõ. Et quarto cõcludit intentū ⁊ ordineꝫ. Cõtinuans ꝫ ꝑhus vult ꝙ poſt hec q̄ determiata ſunt. dicendū eſt de ordie. ⁊ q̄modo oportet interrogare. Dicendū eſt ꝫ de ordine ꝓpoſitionuꝫ ꝑterneceſſariaꝝ ad neceſſarias. ⁊ q̄uo oporteat interrogare ꝓpõnes neceſſarias. Circa iſtud ſciendū. ꝙ ordo aliquādo ƌ ordinatio ꝓpoſitionū ad cõcluſionē ſimplr inferendaꝫ. et ſic non intēdit hic ꝑhus de ordine. qꝛ ille ordo ꝑſuppõniť a prioriſta ad queꝫ ſpētat ꝓpõnes ordinare. Alio mõ ƌ ordo ꝓpõnū ꝓbabiliū ad cõcluſionē ꝓbabiliter inferendā. et hic de iſto ordine eſt ad ꝓpoſitū. Aduertendū etiā circa hoc quod ƌ q̄uo oꝑteat interrogare. ꝙ hoc nõ eſt intelligendū quo ad formā q̄rendi videlicet ponēdo notā interrogationis. Sꝫ eſt hoc intelligendū q̄ ad modū ꝓponēdi ipas ꝓpõnes rn̄denti ſᷓm formā q̄ melius ab ipo rn̄dente ꝯcedanť.

Sciendū quarto. ꝙ ꝑhus ponēdo ordinem conſiderationis ſue. videlicet q̄uo quis debet inuenire medium ad arguendū ad aliqđ ꝓbabile conſtruendū vel deſtruendū ƌ. ꝙ ꝑmo oꝑtet interrogare locū vñ eſt arguendum. hoc eſt inuenire locos ex q̄bus fiunt ſyllogiſmi ꝓbatiui. Scđo interrogationes formare. hoc eſt ꝓpõnes in forma ſyllogiſtica ponere ⁊ ordiare ſingl'a ad ſe. Terᵒ. ſyll'os formatos ⁊ poſitos iam in forma diſputatõis ad alteꝝ dirigere. de ꝑmis duob ſatis habituꝫ eſt in ꝑcedentib. De tercio iam reſtat dicere hoc eīm eſt ꝓpriū dialectico ꝙ ex inuētis locis interrogādo ⁊ ꝯſenſum rn̄dentis ꝑquirēdo. orationē ꝑtendat quā demonſtrator ⁊ ꝑhs ſine interrogatõe tanqꜫ ex natura rei accipit manifeſtā. Quo ad primū. ꝙ eſt interrogatõnes inuenire ſilis eſt dialecticus ꝑho. i. demonſtratori ꝙ vterqꜫ mediū primū inuentū cõſiderat apud ſeipſum. ſed quo ad alia differūt. Quia cū dialectici opus ſit ad alterū. oꝑtet ipm̄ interrogare ⁊ ordinare ꝑhm̄ ⁊ demõſtratorē aūt ꝑ ſe q̄rentē. ⁊ apud ſe cõſiderantē non oꝑtet interrogare ſi vera ſint ⁊ nota ꝑ que fit ſyll'us. qꝛ demonſtrator nõ ponit talia vt ꝓuideat quid ex eis ſequi poſſit. Sꝫ forcaſſe feſtināter infert cõcluſionē. qꝛ procedit ex ꝓpõnib neceſſarijs ⁊ maxime notis ex q̄bus fiunt ſyllogiſmi diſciplinales. Et rõ quare demõſtrator nõ interrogat. qꝛ oportet eū credere q̄ addiſcit. ⁊ cū demõſtrator vtať loco doctoris. ⁊ rn̄dens loco diſcipuli nõ interrogat demõſtrator de cõſenſu ꝓpõnū. qꝛ ꝓcedit ex ꝓprijs neceſſarijs et ꝑ ſe notis. licet bn̄ interroget vtrū intelligat terminos. ⁊ q̄d ꝑ nomen ſignificeť. cuꝫ ꝫ iam ꝑus dcm̄ ſit in alijs libris de locis. vñ oꝑteat ſumere ꝓpões. ⁊ in forma diſponere. iā dđm ſupereſt de ordine ⁊ interrogatione. Et iſta ſunt que in ꝓhemio huius octaui dicuntur

Sciendū ꝯñter. ꝙ ĩ ordine interrogādi ſunt duplices ꝓpõnes. ſ. neceſſarie ⁊ ꝑterneceſſarie. Necārie ſunt ꝑ quas fit ſyll'us. ſicut maior et minor. q̄ neceſſarie ſunt ad ſyllogiſmi ꝯſtitutõnem. Preterneceſſarie ſunt q̄ttuor ſicut ſunt inductiue ad probandum vniuerſale. Ampliatiue ad ampliandūꝫ ꝓpoſitum. Tercie ſunt celatiue concluſionis. Quarte ſunt explanatiue. vt manifeſtior fiat oratio et citius cõcedatur. Preter has eīm ꝓpoſitiones neceſſarias. et ꝑterneceſſarias nulla ſumēda eſt ꝓpoſitio. Et poteſt ſumi ſufficientia ſic. quia tot dicunť eſſe ꝓpoſitiones ꝑterneceſſarie quot ſunt vtiles obuiatori redarguēti falſum. ſed ille ſt̄ q̄ttuor. ꝫ ⁊c̄. Minor ꝓbať. qꝛ rn̄dens vel eſt cautus vel ignorās. Si ꝑmū. tūc nõ ꝑt vinci niſi ꝑ cautelā ꝑturbantē ingeniū rn̄dētis. h̄ aūt fit duplr. aut occultādo ꝓpoſitū qđ intēdit opponēs ꝯcludere. ⁊ ſic ē ꝓpõ celatia. qꝛ dū rn̄s neſcit q̄ tēdit conatus opponētis difficulť ꝑt euadere incõuenies aut excedēdo ꝓpoſitū ꝑ digreſſiões ampliātes diſputationē. ⁊ ſic eſt ampliatia. qꝛ ſic iminet rn̄dēti in pluralitate q̄dā ꝯfuſio. qꝛ in plurib ꝓpoſitis difficile ē circūſpectē ſe h̄re in ſingul'. Si ſit ignorās. h̄ eſt duplr. aut ignorat ꝓpoſitū ĩ vl'i. ⁊ ſic eſt inductio. aut in ꝑticulari. ⁊ ſic eſt explanatio. et ita oīs ꝓpoſitio ꝑterneceſſaria ſumitur aut propter vniuerſalē ꝓpõnē manifeſtandā. ⁊ ſic ſunt inductiue aut ſumi

tur ſm magnitudinem ⁊ extenſionē. ⁊ ſic ſunt ampliatiue. Aut ꝓpter ꝯcluſionis occultatōnem. ⁊ ſic ſunt celatiue. aut ſumit̄ ad declaratōem alicuius ignoti. vt illud ignotuꝫ declaratum citius concedat̄. ⁊ ſic ſunt explanatiue.

Dubitat̄. Utrum opponēs dialecticus vti debeat ꝓpōnibꝰ celatiuis ⁊ q̄liter ordinādeſunt. Ad dubiū dōm. ꝙ q̄uis ꝓpōnes celatiue ſunt grā certaminis ⁊ ad vanā glām. ⁊ ita ꝑ ſe ſunt ſophiſtice cuius eſt celare ꝓpoſitū ad ꝯcludendū falſum. Tn̄ pt eis vti dialecticus vt ordinatis ad alterū ꝓteruū rn̄dentē fugientē a ꝓpoſito. vt diſputatio infra limites ꝓpoſite veritatis teneat̄. Et ideo nō vtit̄ eis dialecticus. niſi inquantū ꝑ eā rn̄dens tenet̄ in via veritatis. Sciendū de ordinatione ꝓpōnū celatiuaꝝ. ꝙ nō ſtatim ordinādeſunt ꝓpōnes nccārie. ꝑ q̄s fit ſyllꝰ. ſꝫ deſcendendū eſt in ſup̄ma. hoc eſt remota ⁊ vltima p̄occupādo illatōem ꝯn̄tis intēti. vt ſi q̄s vult ſumere. oim ꝯtrarioꝝ eadē eſt diſciplina. p̄mo dꝫ accipe ꝙ oim oppoſitoꝝ eadem eſt diſciplina. qꝛ illa habita habet̄ ꝓpō intēta. Et ita pꝫ de ꝓpōne celatiua aliq̄d in cōi. Inductiue aūt ꝓpōnes ſunt vt qn̄ nō ꝯcedit̄ nobis ꝓpō intēta debemus inducere in ꝑticularibꝰ. vt ſi velimus iſtā ꝓbare. oim ꝯtrarioꝝ eadem eſt diſciplina. p̄mo inducendū eſt in ꝑticularibꝰ. vt ſani et egri. ⁊c̄. Et rō eſt. qꝛ nccārias ꝓpōnes opꝫ inuenire in inductione aut ſyllō vt pꝫ ex p̄mo. Ampliatiue aūt ꝓpōnes ſunt qn̄ habemus aliquā ꝓpōem manifeſtā debemus ip̄am ꝓtendere ⁊ ampliare. qꝛ tunc erit obſcurū ꝓpoſitū. qꝛ digreſſio ꝓpoſiti eſt cā latēdi. Explanatiue ſunt qn̄ rn̄dens nō p̄t ſumere ꝑatas ꝓpōnes nccārias explanande ſunt ⁊ manifeſtāde. vt rn̄dēs eas capiat. Iſtis aūt oibꝰ ꝓpōnibꝰ p̄ternecessarijs vtendū eſt ſic. ꝙ non ſtatim accipiant̄ ꝓpōnes neceſſarie. ſed ſumēde ſunt ꝓpōnes vl̄es vt dcm̄ eſt Et inductiuis vtendū eſt ꝓcedendo a ſingularibꝰ ad vl̄ia. ⁊ a magꝫ notis ad minus nota vt ſm ſenſum vel pluribꝰ. Om̄e em̄ qđ notificat alterū eſt notius illo qđ notificat. ſed aliq̄d dupl̄r eſt notius. ſ. q̄ ad nos. ⁊ q̄ ad naturā. Inductio aūt notificat vl̄e ꝑ ꝑticulare tanq̄ꝫ ꝑ nobis notius. id qđ eſt nature notius. Ex p̄dictis patent ea que tangunt̄ in ꝓhemio. paꝫ etiā ſolutio queſtionis ꝙ q̄ttuoꝛ ſunt ꝓpōnes p̄ternecessarie de q̄bus viſum eſt etiam aliqđ in generali

Quantū ad ſecundū ſciendū eſt ꝙ phus cōſequēter in ſpeciali oſtendit modū vtēdi ꝓpōnibus p̄ternecessarijs. ⁊ p̄mo de celatiuis. ſcđo de ampliatiuis. tercio de explanatiuis. quarto de inductiuis.

Dubitat̄ p̄mo. Qualit̄ vtenduꝫ ſit ꝓpōnibꝰ celatis. Ad dubiū dōm. ꝙ triplicia documēta circa hoc ponunt̄. p̄mo ponunt̄ documēta ſumpta ex ꝑte orōnū. ſcđo ſumpta ex ꝑte diſputātiū ⁊ vtētiū ſmōe. tercio ex ꝑte vtriuſq̄ꝫ. vel etiā extrinſecꝰ aduenietia. Ex ꝑte ſmōis ponunt̄ q̄druplicia documēta iuxta q̄druplicē ſmonē. ſ. ſyllogiſticū enthimematicū. exēplarē. ⁊ inductiuū Ex ꝑte ſmōis ſyllogiſtici. p̄mū ponit̄ vnū documētū ex ꝑte p̄ncipioꝝ vnꝰ ſyllogiſmi. Et ē tale. volēs celare ꝓpoſitū. nō ſtatim dꝫ p̄ponere p̄miſſas p̄ncipales. ſꝫ dꝫ ſyllogiſare maiorē ⁊ miorē. ⁊ nō dꝫ ſolū facere vnū ꝑalogiſmū. ſꝫ pl̄es. Nō em̄ dꝫ ꝓſyllogiſari maioꝛ ⁊ mioꝛ ꝓſyllogiſandi ſyllī. et ſic faciēdo inuoluit̄ rn̄dēs ⁊ celabit̄ ſibi ꝓpoſitū. Scđm documētū ē ex ꝑte cōcluſiōis ſyllī. ⁊ ē volēs celare ꝓpoſitū nō ſtatī dꝫ ſyllogiſare ꝯclōnē p̄ncipalē ꝑ p̄miſſas p̄ncipales ⁊ imediatas. ſed ꝑ remotas ⁊ diſtātes a ꝓpoſito. ⁊ ſub ip̄is inferre ꝯclōnē p̄ncipalē. ſic em̄ faciēdo lōgiſſimo diſcedit a ꝓpoſito. ⁊ ſic dꝫ faceret vt poſt illatōeꝫ rn̄dēs q̄rat ꝓpter q̄d ſeq̄t̄ ꝯclō. ⁊ h̄ maxie fit ꝑ an̄ dcm̄ modū. accipiēdo ꝓpōnes remotas a ꝯclōne. et nō imediatas. Qꝛ qn̄ ſic fit nō p̄uidet rn̄dēs ꝓpter q̄d ſeq̄tur ꝯclō. qꝛ nō p̄miſſe imediate ponunt̄ ꝑ q̄s imediate ſeq̄tur ꝯclō. ſꝫ ponunt̄ ille p̄miſſe p̄ncipales ꝓ ſyllō maioris et mioris. Terciū documētū ē ex ꝑte pluriū ſylloꝝ. ⁊ ē ꝙ non ſunt ponēde ꝓprie p̄miſſe cū ꝓpria ꝯclōne. ſꝫ maioꝛ vnꝰ cuꝫ maiore vl̄ miore alterꝰ ſyllī. qꝛ qn̄ ſic fit latet ꝓpoſitū. ⁊ nō eſt ita manifeſtū ſicut qn̄ ꝓpōes ꝯtinue ponūt̄ ⁊ determiate. h̄ eſt maioꝛ cū miore ꝓpria. Qn̄ em̄ hoc fit. tūc magꝫ manifeſtū eſt ꝓpoſitū. Ex parte ſmōis enthimematici ponunt̄ duo documēta. p̄mū ꝯꝑando idē ad ſe. Scđm ꝯꝑando diuerſuꝫ ad diuerſuꝫ. Primū ḡ documētū ē volēs ꝓpoſitū celare. ⁊ ex definitōe argumētari ꝓpōem vl̄em ſumere dꝫ definitōeꝫ nō in ꝯcreto ſꝫ in abſtracto. Rō ē qm̄ qn̄ vl̄is ꝓpō quā aliquis vult aſſumere ponit̄ in abſtracto. tūc rn̄dētes ꝑalogiſant ſeip̄os. qꝛ credūt ſe ꝯcedere ꝓpōem indefinitaꝫ. et tn̄ ꝯcedūt vl̄em. qꝛ in p̄dicatōe abſtracta eadem eſt ꝓpō vl̄is ⁊ indiffinita. Cuꝰ exēplū ē. definitio ire potiꝰ dꝫ dari q̄ eſt appetitꝰ vindicte ꝓpter apparentē exaimatōeꝫ q̄ꝫ definitio eiꝰ q̄ iraſcit̄. vt dicat̄ iratꝰ eſt q̄ appetit penā ꝓpter apparentē exaimatōnē. qꝛ ſi ſic det̄ in ꝯcreto ſtatī rn̄dēs obſiſtit ⁊ infert inſtantiā. Nā ſic argueret. nō ois q̄ iraſcit̄ appetit penā nā ꝑentibꝰ iraſcimur q̄bꝰ tn̄ nō appetimꝰ. Uerū ē tn̄ ꝙ iſta nō eſt ꝟa inſtātia. qꝛ q̄uis ꝑentibꝰ nō appetimus penā q̄ ē aliqđ malū. tn̄ petimꝰ eis penaꝫ vt ꝯtriſtent̄. et vt eos peniteat. iō magis ponēde ſtꝫ ꝓpōes in abſtracto q̄ꝫ in ꝯcreto. qꝛ qn̄ in ꝯcreto ponimꝰ nō irrōnabilit̄ videt̄ rn̄dēs negare ꝓpōem. In ire definitōe em̄ non ita facile ē inuenire inſtātiā. ſicut in definitiōe irati. Scđm documētū ꝯꝑando diuerſuꝫ ad diuerſuꝫ. hꝫ ſub ſe duo. p̄moͦ ꝯꝑando deſꝑatū ad deſꝑatū. ſcđoͦ ꝯꝑando oppoſitū ad oppoſituꝫ. Primū ḡ eſt. ſi aliq̄s velit celare ꝓpoſitū. ⁊ velit ſumere aliquaꝫ ꝓpōem dꝫ ꝓponere ip̄am. nō tāq̄ꝫ eā velut grā ſuip̄ius. ſꝫ grā alterꝰ Rō ē. qꝛ rn̄dētes cōiter negāt ea q̄ vident̄ valere ad ꝓpoſitū. Et ea q̄ nō vident̄ valere ad ꝓpoſitū nō faciliter negāt. Scđm documētū ē. ſi opponēs velit celare ꝓpoſitū nō dꝫ ꝓpoſituꝫ ſub ꝓpria forma ꝓponere. ſꝫ ſub forma oppoſiti. qꝛ qn̄ ſic facit opponēs. dubiū eſt rn̄denti q̄d valet ad ꝓpoſitū. ⁊ tūc facilius ꝓpoſitū ꝯcedit. Ex ꝑte ſmōis exemplaris eſt documētū iſtud ꝙ volēs in diſputatōe dialectica celare ꝓpoſitū nō ſtatim dꝫ ip̄m ꝓponere ſub forma ꝓpria. ſed in ſuo ſilī. nam in ſilī latet vl̄e magis vt ſicut diſciplina ⁊ ignorātia. eadē eſt ꝯrioꝝ. ſic etiā idē ſenſus eſt ꝯrioꝝ. aut etiā ecōuerſo. eo ꝙ idē ſenſus. et ſil̄r eadē diſciplina ē ꝯtrarioꝝ. Ex ꝑte ſmonis inductiui eſt documentū. cuꝫ q̄s in inductōe velit celare ꝓpoſitū. dꝫ ſibimetip̄i inſtantiā facere. Rō eſt. qꝛ tūc rn̄dentes nō hn̄t eos ſuſpectos. ſed videt̄ iuſte argumētari. Et ex iſto pꝫ q̄liter videndū eſt in ꝓpōnibus celatiuis ex ꝑte orationū in ſe. Eſt etiā vtenduꝫ ꝓpōne celatiua ex parte diſputantis ⁊ vtentis ſermone. ⁊ circa hoc ſunt quattuoꝛ documēta. Primū eſt. quādo opponēs vult ſibi aliqua cōcedi a rn̄dente vtile eſt dicere ꝙ illud eſt cōſuetum concedi ab om̄ibus. Rō eſt. quia reſpōdentes pigri ſunt ⁊ tardi negare id quod ſolitum eſt concedi ſi non habeant inſtantiā. ⁊ ita cōcedunt ꝓpoſitū. Etiā q̄a reſpondentes vtūtur talibus que cōmuniter ſolent cōcedi. ⁊ ḡ cauēt negare ſimilia. Scđm documentū eſt. cū opponens vult ꝙ rn̄dens concedat ſibi aliquod vtile ad ꝓpoſitū nō debet ꝓperare nec agitare rn̄dentē. qꝛ rn̄dentes citius inſtant contra improperātes eos. qꝛ timent decipi. ⁊ iō viriliter negāt Tercium documentū eſt. ꝙ opponēs nō debet rn̄denti ꝓponere illud qđ vult ſibi ꝯcedi in ꝓpria forma. ſꝫ cui h̄ ꝯn̄s

eſt ex neceſſitate. hoc eſt ad cuꝰ poſitōnem neceſſe ſeq̄tur ꝓpoſitū. qꝛ ꝯceſſo an̄te ꝯcedit̄ ꝯn̄s ex nccitate. ⁊ tūc ꝓpoſitū cū nō ſit notū qn̄ ꝓponit̄ in an̄te citius cōcedit̄ q̄ꝫ ſi in ꝓpria forma poneret̄. Quartū documentū opponens in p̄ncipio nō dꝫ rn̄denti ſuū intentū ꝓponere. ſed in vltimo dꝫ interrogare ſuū ꝓpoſituꝫ. qꝛ rn̄dentes maxie rēnuunt ⁊ negant ea q̄ in p̄ncipio ꝓpoſita ſunt. cū cōſuetum ſit q̄rere ⁊ in p̄ncipio ponere q̄ vtilia ſunt ad ꝓpoſitū. Uerū eſt tn̄ ꝙ iſtud nō dꝫ fieri q̄buſlibet rn̄dentibꝰ. qꝛ ad graues et ad rudes primo ponēda ſunt vtilia. Nā graues ⁊ rudes p̄mo maxime admittūt ne ruditas eoꝝ appareat niſi ſit eis valde manifeſtū qđ dꝫ eis cōcludi. In fine aūt cū aliq̄ cōtra eos ꝯcludunt̄ aduerſant̄ ꝑ om̄ia. ⁊ etiā q̄ ſunt vtilia negāt. Sil̄r ꝯtra rn̄dentes ſubtiles ⁊ ingenioſos in p̄ncipio q̄ volumus ꝯcludere debemus ꝓponere. qꝛ tales ꝓpter ingenij ſui ſubtilitatem. om̄ia p̄ncipia ꝯcedunt ⁊ ꝯfidūt ſibip̄is. ⁊ credūt ꝓprio habitui ſuſpicātes ſe nihil paſſuros ꝑ ꝯceſſa ab eis. et ita credūt ſe nō poſſe reduci ad incōueniens. Et ita in fine cū vidēt aliq̄d ꝯcludi ꝯtra eos. negant om̄e qđ eſt vtile ad ꝓpoſitum. Ad mediocres ergo documentū iſtud valet. q̄da videlicet ꝓpoſitū vltimo q̄ri dꝫ ⁊ non in p̄ncipio. Ex parte ſermonis ⁊ vtentis indifferēter vtendū eſt ꝓpōne celatiua iſto mō. ꝙ videlꝫ ꝓlong... eſt argumentatio ⁊ multa ſunt interponēda in celatione ꝓpoſiti. ſicut faciunt figmēta et falſa deſcribentes. qꝛ dictis ſuis interponūt multa falſa. Nam cū multa ſint q̄ dicunt̄. latet in quo ſit falſitas. Et ḡ aliq̄ in abſcōſo. ⁊ alijs ꝑmixtiue poſita latent rn̄dentes. q̄ ſi ꝑ ſe ponerent̄ nō cōcederēt. ⁊ nota eis eſſent ⁊c̄.

Dubitat̄ ſecūdo Qualiter vtendū ſit ꝓpoſitione ampliatiua. Ad hoc rn̄detur. ꝙ ad ornatum ⁊ ad ampliandū vtile eſt vti diuiſione ⁊ inductōe. Quid autē ſit inductio dictū eſt in p̄mo huius. De diuiſione duo ſtꝫ exēpla. primū vt vna ſciētia melioꝛ eſt alia. aut qꝛ certioꝛ ē. aut qꝛ eſt melioris ⁊ honorabilioris ſubiecti. vt dꝛ in prohemio de aīa. Scđm exēplū eſt. ꝙ de nūero ſciaꝝ alie ſunt ſpeculatiue. alie ſunt practice. alie ſunt actiue. alie poetice. Et vtile eſt vtraq̄ꝫ taliū vti ad ampliandū. ⁊ ad ornatū ꝓpoſiti. ſꝫ non ſunt neceſſarie ad conſtructōem ꝓpoſiti. de differentia autem ſcientiaꝝ alibi habet videri

Dubitat̄ tercio Qualiter vtenduꝫ ſit ꝓpōne explanatiua. Rn̄det̄ ad explanatōem debemus adducere exēpla ⁊ ꝑabolas. Parabole aūt vt dꝛ Alb. ſunt ſmones ſilitudinū. ex q̄bus manifeſtat̄ ꝓpoſitum qn̄ latet. Exēpla aūt dicunt̄ ꝯueniētia vt fecit Homerꝰ. cuꝰ exēpla erāt manifeſta. ⁊ non ſunt danda obſcura q̄liter cherulus ꝓponere cōſueuit. ⁊ ita patet ⁊ ꝺ explanatiuis.

Dubitat̄ quarto. Qualiter vtendū eſt ꝓpōnibus inductiuis. Pro ſolutōe dubij ſcienduꝫ. ꝙ inductione vtendū eſt cōtra plures. ⁊ ſyllō ꝯtra paucos. h̄ eſt ꝙ in dialectica diſputatōe ſyllō vtendū eſt ꝯtra ingenioſos ⁊ ſubtiles q̄ ſunt de nūero paucoꝝ. qꝛ dcm̄ eſt p̄mo huꝰ ꝙ ſyllꝰ eſt violētioꝛ ⁊ ad redarguendū efficacioꝛ. Et qꝛ in diſputatione dialectica eſt ꝯ̄dictio. iō ꝯtra tales vtendum eſt ſyllō Inductōe āt vtendū eſt ꝯ̄ rudes q̄ ſunt de nūero pluriuꝫ. eo ꝙ inductio eſt veriſimilioꝛ planioꝛ ⁊ pluribꝰ cōis. Et iō ip̄a vtēdū ē ꝯ̄ rudes ⁊ ſyllō ꝯ̄ ſubtiles. Sꝫ diceres. qn̄ eſt facile inducere. ⁊ qn̄ nō. Solō eſt. qn̄ vnū eſt nomē cōe vniuocū impoſitū in qđ fit inductio tūc eſt facile inducere. In alijs aūt in q̄bꝰ nō eſt nomē cōe impoſitū difficile ē. qn̄ em̄ vl̄e impoſitū eſt. tūc eſt facile inducere in oibꝰ ſilībꝰ ſingularibꝰ. Et iō opponētes ⁊ rn̄dentes ad inuicē ſepe altricant̄. dicētes. ꝙ nō eſt ſil̄e. ⁊ qđ eſt ſil̄e dicūt nō eſſe ſil̄e. ḡ nccāriū eſt opponēti in talibꝰ noīa fingere. vt rn̄dēti nō liceat dubitare dicēdo ꝙ nō eſt ſil̄e qđ infert̄. noīe em̄ impoſito. nō cōtingit calūniari. nec rn̄dentē. nec opponentē ꝙ nō ſit ſimile Sed diceres. qn̄ ⁊ q̄uō ꝯtingit inſtantiā ferri ꝯ̄ inductōeꝫ Solō qn̄ opponēs facit inductiōeꝫ. ⁊ rn̄dēs negat vl̄e qđ intēdit opponēs inducere. tūc opponēs dꝫ petere inſtantiā a rn̄dente. Si aūt opponēs nō fecerit inductōem in pluribꝰ ſingularibꝰ nō dꝫ petere inſtantiā a rn̄dente. qꝛ p̄us opꝫ inductōem incipe. ⁊ poſtea q̄rere inſtantiā. Itē qn̄ ꝓpriū vni ſoli ꝯuenit. tūc rn̄dens nō dꝫ ferre inſtantiā. vt ſi ponat̄ illa orō. dualitas eſt ſolū p̄mus nūerus par. hic non dꝫ ferre inſtantiā. qꝛ hoc ſolū ꝯuenit dualitati. ⁊ eſt inſtantia in alio et nō in ꝓpoſito. Etiā in eq̄uoco nō eſt ferēda inſtantia. Si em̄ rn̄dēs inferēdo inſtātiā credat ꝓpoſitū eē vniuocū. cuꝫ tn̄ ſit eq̄uocū deceptꝰ eſt. vt ſi ꝓpoſituꝫ ſit q̄uō aliq̄s nō hꝫ ſuū pedē vl̄ manū vl̄ colorē. ferat inſtātiaꝫ rn̄dēs ⁊ dicat ꝙ aliq̄s habeat pedē galline ⁊ pictoꝛ colorē. ⁊ decipit̄ rn̄dēs. vn̄ aliq̄s dꝛ habere aliq̄d vl̄ ſicut ſuā poſſeſſionē vel tanq̄ꝫ totū hꝫ ꝑtē. Et ḡ opponēs dꝫ diſtiguere. ⁊ ſic illud qđ an̄ diſtinctionē videbat̄ inſtātia. nō ē inſtātia. vn̄ reſecādo inſtātiam videndū ē ſi ſit in mō vniuoco vel eq̄uoco. Tūc inſtātia dꝫ auferri in q̄ ita nō eſt. ⁊ tunc vl̄e dꝫ inferre reſiduū ablata inſtātia. vt ſi hec ꝓponat̄. ois q̄ amiſit ſciam oblitꝰ eſt. ⁊ ferat̄ inſtātia ꝙ aliq̄s amiſit ſciam. nō qꝛ oblitꝰ ē. ſꝫ ꝓpter rei mutatōeꝫ auferēda eſt inſtātia. ⁊ tūc ꝓponēduꝫ eſt reliquū. et ſi iteꝝ ferat̄ inſtātia. iteꝝ auferēda ē. ⁊ totiēs debet fieri q̄uſq̄ꝫ nō ſit aliq̄ inſtātia. Aliud exēplū eſt Si oi bono maiori magis maluꝫ opponat̄. ⁊ ferat̄ inſtātia de euechia q̄ eſt magis bonū q̄ꝫ ſanitas cui opponit̄ cathechia. q̄ eſt minꝰ maluꝫ q̄ꝫ egritudo. q̄ opponit̄ ſanitati. auferēda ē hec inſtātia ſic. Oi maiori bono magis malū opponit̄ niſi vnū bonū inferat alterū. ſicut totū ꝑtē. q̄liter ē de euechia ⁊ ſanitate. vt pꝫ in ſecūdo huꝰ. ⁊ nō ſoluꝫ inferēda eſt inſtātia qn̄ ē manifeſta. ſꝫ etiā qn̄ eſt occulta Un̄ q̄uis rn̄dēs nō ferat inſtātiā. ſꝫ p̄uideat falſitatē in aliq̄ ondet̄ ei in q̄ eſt falſitas. ⁊ reliquū ꝓponendū eſt vl̄r quod opꝫ ꝯcedere eo ꝙ nō hꝫ inſtātiā. ⁊ ſi nō ꝯcedat. tūc petat̄ inſtātia ab ip̄o. ⁊ cū nō habeat inſtātiā. vl̄ ꝯcedat vl̄r vel deceptꝰ ē. Sꝫ diceres. in q̄bꝰ ꝓpōnibꝰ inſtātia hꝫ locuꝫ. Solō. in illis q̄ ſm q̄d vere ſtꝫ ⁊ ſm q̄d falſe. in talibꝰ em̄ inſtātia hꝫ locū in his ſi falſuꝫ auferat̄ opꝫ reliquū qđ ꝓpoſitū eſt ꝯcedere. Et ex iſto ſumit̄ ꝙ ꝓpō in ꝑte falſa ē verificāda ꝑ exceptōeꝫ. vt oē aīal p̄ter hoieꝫ eſt irrōnale. vn̄ ſi opponēs in plībꝰ facit inductōeꝫ. ⁊ rn̄dēs nō ferat inſtantiā. tūc opꝫ eū ꝯcedere. Et rō eſt. qꝛ ꝓpō dialectica eſt contra quā in pluribꝰ ſic ſe hn̄tibꝰ nō eſt inſtātia. Et oibꝰ iā dictis pꝫ ꝙ q̄druplices ſunt ꝓpōnes p̄ternccārie. ⁊ q̄liter his vtendū eſt oſſum eſt in generali. ⁊ etiā in ſpēali

Ad rōnes. Ad p̄mā dꝛ. ꝙ licet hoc veruꝫ ſit ꝑ ſe. eſt tn̄ falſuꝫ loq̄ndo de diſputatōe ſm ea q̄ accidūt ſibi in ordīe ad finē veritatꝫ ꝯcludēde. ſꝫ em̄ a natura q̄nq̄ꝫ ſcimus argumētari. tn̄ vigoꝛ argumēti q̄nq̄ꝫ ip̄edit̄ ꝑ ꝯ̄rias opiniōes diſputātiū Ut ḡ diſputatio ad alterā ꝑtē ꝯ̄dictōnis expedite limitet̄ natura iuuat̄ ꝑ artē. teſte victorino. natura facit abilē. ars facilē. vſus ꝟo potentē Ad ſcđam dꝛ ⁊ ad terciā ꝙ nō eſt ſil̄e. qꝛ demōſtratoꝛ diſputat ad rē ꝑ ꝓpria ⁊ eſſentialia rei et imediata. Sil̄r prioriſta ſyllogiſat ex ꝓpōnibꝰ q̄s exigit forma ſyllogiſtica Sꝫ in diſputatōe dialectica opponēs ⁊ rn̄dens nō ſunt eiuſdē mētis. ⁊ iō exerciciū eoꝝ nō hꝫ vniformē legē inq̄ſitōis eius. qđ eſt ꝓbandū vel ſuſtinēdū. ⁊ ideo opponens ad obtinendū ſuū propoſitū

tum indiget ſpeciali lege ⁊ moderamine ad ducendū rñdē/tem ad ꝯſenſum ſui ꝓpoſiti Ad quartā dꝫ ꝙ lꝫ inductio ſit neceſſaria ad ꝓpoſitū ꝑncipale oñdendū. tñ eſt ꝑterneceſſaria ad ꝓbandū aliqñ aliquā ꝓpōem in ꝓpoſito aſſumptam Ad q̄ntā dꝫ. ꝑmo ꝙ reſtrictio eſt impertinens fini dialectico. qꝛ nō valet ad inſtruendū ⁊ declarandū. Ampliatio vero valet ad ꝑtinaciter rñdentē redarguendū. Ad id qḋ dꝫ de ſyllogiſticis enthimematicis ⁊ exēplaribꝫ dꝫ ꝙ tales nō ſūt ꝑterneceſſarie ſꝫ ſūt magis neceſſarie i diſputatiōe dialectica. Ad vltimā dictū eſt in q̄ſtione q̄liter opponēs dialecticus vtit ꝓpōe celatiua nō ad redarguēdū ⁊ ad vanā gloriā. ſꝫ ad retinēdū rñdentē infra limites diſputatōis. ne vaget extra ꝓpoſitū. ⁊ ne impediat inq̄ſitio veritatis quā intēdit dialecticꝰ

Quoniā aūt cōtingit idē ⁊ ſine impoſſibili et ꝑ impoſſibile ſyllogiſare. Demōſtrāti q̄dē ⁊ nō diſputāti nihil differt vel ſic vel illo mō ſyllogi/ſare. diſputāti aūt nō eſt vtendū ſyllō ꝑ impoſſibile. Naꝫ ſine impoſſibili q̄dē ſyllogiſante non erit dubitare. qñ īpoſſibile ſyllogiſant niſi valde manifeſtū ſit falſum eſſe non impoſſibile dicunt eſſe. q̄re nō ſit interrogantibꝫ quod volūt.

Oportet aūt ꝓponere q̄cunq̄ in pluribꝫ q̄/dem ſic ſe habēt. inſtantia aūt aut oīno non eſt aut nō in ſuꝑficie eſt ꝯſpicere. naꝫ q̄ nō poſſunt cōſpicere: vt verū q̄dem illud ponūt Nō op/tet q̄dem concluſionē interrogatōem facere Si āt nō rēnuente nō videbit fieri ſyllogiſmꝰ. Sepe eñ nō eſt interrogāte. ſed vt accidentē inferēte negant. ⁊ hoc faciētes nō videnť arguere his qui nō cōſpiciunt. qm̄ accidit ex his que poſita ſunt. qñ ergo nō dicēs accidere interrogabit illo negante om̄ino nō videť fieri ſyllogiſmus Non videť aūt om̄e vniuerſale dialectica ꝓpō eſſe: vt q̄d eſt bō. aut quot modis dꝫ bonū. Eſt aūt dialectica ꝓpoſitio ad quā eſt rñdere ſic vel nō ad dictas autē nō eſt. quare nō ſunt dialectice hmōi interrogatōes. niſi ipſe determinās vł diuidēs dicat. vt putaſne bonū vel ſic vel ſic dꝫ nam ad talia facilis rñſio vel affirmanti vel neganti. quapropter tentandum ſi ꝓponere huiuſmodi ꝓpōnes. Similiter aūt ⁊ iuſtum fortaſſe inquirere quot modis dꝫ bonum vel quādo eo ꝓponente vel diuidēte nullo modo concederent

Quiſquis aūt vnam oratōem multo tempore interroget male inq̄rit. nam ſi reſpondentē q̄dem interrogato quid interrogať. Palam quoniā multas interrogat aut frequēter eaſdē. quare aut iuuenať aut nō habet ſyllogiſmū. naꝫ ex paucis omnis ſyllogiſmus. ſi vero non rñdente quoniā nō increpat vel recedit Eſt aūt ⁊ conari difficile ⁊ ſuſtinere facile eaſdem ypotheſes: ſunt aūt talia ⁊ que natura ſunt prima ⁊ poſtrema. Nam ꝑma q̄dem definitōe indigēt. poſtrema vero ꝑ multa terminanť volenti cōtinuū ſumere a ꝑmis aut ſophiſmatice videnť argumentationes. impoſſibile eñ demōſtrare aliq̄d eum qui nō incipit a ꝑmis principijs ⁊ copulat vſq̄ ad vltima. ergo definire q̄dem nō ꝓbant rñdentes. neq̄ ſi interrogās definiat attendūt nō facto aūt manifeſto q̄dem quod poſitū eſt nō faci/le argumētari. maxime aūt hmōi circa ꝑncipia accidit. nā alia q̄dem ꝑ hoc monſtranť. ipa ve/ro nō ꝯtingunt ꝑ alia ſed neceſſe eſt definitione vnūquodq̄ taliū cognoſcere Sunt autēꝫ vix ꝓbanda ⁊ que valde ꝓxima ſint ꝑncipio. nō eñ cōtingit plures ad hoc rōnes inuenire cum ſint pauca media ⁊ eius ⁊ principij ex q̄bus neceſſe eſt mōſtrare ea que poſt ipa ſunt Definitionū aūt difficillime oīm argumētabiles ſunt q̄cunq̄ vtunť talibus nomibus que primū obſcura ſunt ſiue ſimplr̄ ſiue multiplr̄ dicanť. Adhuc āt neq̄ nota vtrum ꝑncipaliter vel ſꝫm trāſlationeꝫ de definito dicanť: nam qꝛ incerta ſunt non habent argumēta. q̄a vero ignorať ſi ꝓpter hoc ꝙ ſꝫm tranſlatōeꝫ dicunť talia ſunt nō habēt increpatōem. Om̄ino aūt om̄is ꝓpoſitio ſi eſt difficile ꝓbabilis vel definitione indigere eſt arbitrāda vł eoꝝ q̄ multiplr̄ vel eoꝝ q̄ ſꝫm trāſlationē eſſe dicuntur vel non longe a principijs aut q̄a non manifeſtū eſt primū nobis hoc idē ſꝫm queꝫ dictoꝝ modoꝝ eſt quod dubitatōem ꝑſtat Nā cum eſt manifeſtus modus palā quoniā aut definire oportebit aut diuidere aut m[illegible]dias ꝓpoſitiones inuenire. nam ꝑ hoc monſtranť vltima.

Sed in pluribus ꝓpōnibus nō bene aſſig/nata definitione non facile diſputare et conari vt vtrum vnū vni cōtrariuꝫ vel plura. definitis aūt cōtrarijs ſꝫm modū facile eſt oſtendere vtrū cōtingit plura eidē eſſe cōtraria vel nō. eodem aūt mō ⁊ in alijs definitōe indigentibus. Videtur aūt ⁊ in diſciplinis q̄dam ob definitiōis defectionē om̄ino nō facile mōſtrari. vt qui iuxta latus ſecat planū linea ſiḻr diuidit ⁊ lineam ⁊ locū. Definitōe aūt dicta ſtatim manifeſtū eſt qḋ dꝫ. nā eandē ablatōem hñt loca ⁊ linee. eſt auteꝫ definitio eius rōnis hec. Simplr̄ auteꝫ prima elementoꝝ poſitis q̄dem definitionibꝫ: vt q̄d linea ⁊ q̄d locus facillime oſtēdere. verū non multa ad vnūqḋq̄ eoꝝ eſt argumētari. eo ꝙ nō ſint multa media. Si aūt nō ponanť ꝑncipioꝝ de/

finitōes difficile. fortaſſe autē impoſſibile oīno ſiḻr aūt his ⁊ in his q̄ ſunt circa orōnes ſe habꝫ Nō ḡ oꝑtet latere qm̄ difficile argumētabilis ē poſitio qm̄ paſſa eſt aliq̄d eoꝝ que dicta ſunt. Qñ aūt erit ad anxioma et ꝓpōem maior labor diſputare q̄ꝫ ad poſitōem. Dubitabit aūt aliq̄s vtrū ponēda ſint talia vel nō. Nā ſi nō ponat ſꝫ ꝓbat ⁊ ad hoc diſputare maius ꝑcipiet q̄ꝫ qḋ in ꝑncipio poſitū eſt. ſi vero ponat credet ex minꝰ credibilibꝫ. ḡ ſi oꝑtet nō difficilꝰ ꝓblema facere ponendū Si aūt ꝑ notiora ſyllogiſate nō ponendū aut diſcēti q̄dē nō ponenduꝫ niſi notius ſit. exercēti vero ponendū ſi verū ſolū videať: q̄re manifeſtū qm̄ nō ſiḻiter interrogāti ⁊ dicenti ē dignū ponere Quō interrogare ⁊ ordinare oꝑtet pene ſufficiunt que dicta ſunt.

Querit ſcḋo. vtrū ꝑter ꝓpōnes ꝑterneceſſa/rias dialecticus vti debeat ꝓ[illegible]ibꝫ neceſſarijs. Et arguiť ꝑmo ꝙ nō. qꝛ cuiꝰ eſt generare habitū fixū et firmū ſtantē in aīa. illiꝰ eſt etiā vti ꝓpōnibꝫ neceſſarijs. ſed hoc ſpectat ad demōſtratorē. q̄ generat habitū ſcientie in diſcipulo. ḡ nō ſpectat hoc ad dialecticū. qꝛ dialecticꝰ ꝓcedit ex cōibꝫ ⁊ ꝓbabilibꝫ habitū debilē in aīa generantibꝫ. ſicut eſt opinio. q̄ eſt aſſenſus alicuiꝰ ꝯcluſiōis cū formidīe de oppoſito Secūdo. ſi vtereť ꝓpōnibꝫ neceſſarijs vel eſſet oſtēſiue vel ex ypoteſi. non oñſiue. qꝛ cū opponēs dialecticus ⁊ ſuus rñdens ſꝑ ſint ꝯtrie opinionis. oꝑtet ꝙ opponēs redarguat poſitionē rñdētis. ḡ oꝑtet vti ꝓpōnibꝫ ad impoſſibile ⁊ ex ypoteſi nō etiā vtiť ex ypoteſi ꝓpōnibꝫ. qꝛ opponēs nitiť ducere rñ/dentē ad aſſenſuꝫ ſue poſitōis. hoc aūt nō facit ducēdo ad incōueniens ꝑ ypoteſim. ſed ꝑ oñſionē veritatis. ⁊ cuꝫ hoc q̄riť vtrū opponēs dialecticus debeat redarguere rñdentē. vt ſupponiť in ꝑcedenti rōne. ⁊ videť ꝙ nō. qꝛ opus ſophiſte nō cōuenit opponēti dialectico. ſꝫ redarguere ꝑtinet ad ſophiſtā. cū ſit metha ⁊ finis ab eo intentus. ḡ ⁊c̄. Itē poſſibile eſt rñdentē ſuſtinere verū. ſed ſuſtinēs veꝝ nō ē redar/guēdus niſi ducať ad falſum. ſed opponēs dialecticus non dꝫ rñdentē ducere ad falſuꝫ. ḡ nō dꝫ ipm̄ redarguere

In oppoſitum eſt phūs in textu ⁊c̄.

Sciendum ꝑmo. ꝙ poſtq̄ꝫ phūs determi/nauit modū interrogādi ꝓpōes ꝑterneceſſarias. ꝯñter oſtendit modū interrogā[illegible]pōnes neceſſarias in diſputatōe dialectica q̄les ſūt ſyllogiſtice ⁊ inductiue. cū ſicut dcm̄ eſt in ꝑ° due ſūt ſpēs rōcinatōis dialectice. Pro q̄o ē ꝯſiderādū ſic dꝫ phūs qñ ꝯtingit idē ſine impoſſibili. hoc eſt oñſiuū ⁊ ꝑ impoſſibile ſyllogiſari. ⁊ h̄ nihil differt demōſtrāti. h̄ eſt dialectice inq̄renti. ⁊ apud ſe ꝯſiderāti. tñ dialectico diſputanti ⁊ obuiāti nō vtendū eſt ſyllō per impoſſibile. ſed vtendum eſt ſyllogiſmo oſtenſiuo. Ratio qꝛ facto ſyllogiſmo oſtēſiuo nō eſt dubitare. ſꝫ ſyllō facto ꝑ impoſſibile adhuc ꝯtingit dubitare niſi ſit valde manifeſte falſum ad qḋ deducit. ⁊ tūc oꝑtet ꝙ dicat rñdens hoc eſſe impoſſibile. ⁊ ſic deficit opponēs a ꝓpoſito. q̄re vtendū eſt ſyllō oñſiuō q̄ cōcludit ꝓpoſitum opponentis. Et ſic pꝫ q̄liter vtendū eſt ꝓpōnibꝫ ſyllogiſticis in diſputatione dialectica

Sciendū eſt ꝯñter de mō interrogādi ꝓpōnū inductiuaꝝ ꝙ ꝓponēda eſt ꝓpō in pluribꝫ hñs veritateꝫ. Et ſi nō eſt inſtātia vel ſi eſt. nō apparet in ſuꝑficie. Nā nō potētes ꝯſpicere in q̄bus non ſit ita verū ꝯcedūt ꝓpōnem ꝓpoſitā. Et ſic pꝫ q̄liter interrogari dꝫ ꝓpō inductiua a dialectico neceſſaria. ⁊ pꝫ q̄liter interrogāde ſunt ꝓpōnes ſiue ꝑmiſſa ⁊ ꝑncipia Sciendū eſt ꝯñter de mō interrogandi ꝯclōnes. vñ opponēs nō dꝫ ꝯcluſionē intentā interrogare ſub intentōe ꝯcluſionis. ſ. an ſit ꝯcluſum vel nō. Siſeñ op/ponēs interrogat an talis ꝯcluſio ꝯcludať. ⁊ rñdēs dicat ꝙ nō. tūc nō videbiť opponēs argumentari nec facere ſyllm̄. multotiēs eñ cū nō interrogat opponēs vtꝝ ꝯcludať. ſi rōnem interimat nō videť aſſidentibꝫ fieri ſyllꝰs. niſi aliq̄s inq̄rat an ſeq̄tur vel nō. iō multo fortiꝰ qñ interrogat. vtrū ſit ꝯcluſio vel nō qñ dꝫ ſe ꝯcluſiſſe. niſi hoc dicat rñdens. nō videť fieri ſyllꝰs. nō ḡ eſt interrogāda ꝯcluſio ſub intentōe cōcluſiōis. vtꝝ ꝯcluſa ſit. ſꝫ accipiēda eſt tāq̄ꝫ ꝯcluſa. Sciēdū eſt vlteriꝰ circa modū interrogādi ex ꝑte ꝓpōnis ꝙ nō oē vłe ſiue ꝓpō vłis ē dialectica. vt cū q̄riť. q̄d eſt hō. aut q̄t modis dꝫ bonū. qꝛ ad dialecticā eſt rñdere ſic vel nō. i. ꝓpō dialectica ē interrogatio diſiūctiue ꝓpoſita. ſub forma ꝯdictionis. vt rñdēs eligat vnā ꝑtē ꝓbabiliť ſuſtinēdā. ⁊ ſic nō q̄runt ꝑdicte ꝓpōes. niſi trāſformenť hoc mō. Putaſne bo/nū diuidiť in vtile delectabile ⁊ honeſtū. vel nō. vel vtꝝ aial rōnale eſt qḋ q̄d eſt hois vel nō. ad tales facilis eſt rñſio. et ergo tēptandū eſt ſic ꝓpōnem dialecticam accipere ſub forma interrogationis vtriuſq̄ ꝑtis cōtradictionis.

Sciendū eſt inſuꝑ. ꝙ circa modū interrogandi ꝓpōnes pñt incidere peccata a q̄bus eſt cauendū. ne videlicet op/ponens eandē orōem multotiēs interroget. ſic eñ male q̄rit. qꝛ intēdit nugatōem aut iuuenať. qꝛ idē frequēter dicit hoc eſt aſſimilať iuueni puero q̄ ideꝫ ſepe dꝫ. aut nō facit ſyllogiſmū. ſi multas interrogatiōes interroget. ſyllꝰus eñ ex paucis eſt. Et ſi rñdens dicat ꝙ non habet ſyllogiſmum. tunc opponens increpat ipm̄ putans ſe habere rōem. aut recedit opponēs a ꝓpoſito. ſi ſic manifeſtū eñ eſt ꝙ non facit ſyllogiſmū. Ex dictis patet ſolutio q̄ſiti qualiter videlicet interrogandū eſt ꝓpōnes neceſſarias in diſputatōne diale/ctica. tam ſyllogiſticas q̄ꝫ inductiuas. tam ꝑmiſſas q̄ꝫ etiaꝫ cōcluſiones. ⁊ ſimiliter patet de peccato circa interrogatio/nem ꝓpoſitionum neceſſariaꝝ cauendo

Dubitatur. que orōnes ſunt faciles ad ꝓbādum vel etiam ſuſtinendū Pro ſolutione dubij eſt ſcien/dum. ꝙ poſtq̄ꝫ oſtēſum eſt de modo interrogandi ꝓpoſitiones ꝑterneceſſarias q̄ꝫ etiam n[illegible]ceſſarias. Cōſequenter vi/dendū eſt de compatione ꝓpo-itionū ad inuicem quo ad facilitatem ⁊ difficultatē. ⁊ hoc primo quo ad concluſionem inquantū eſt concluſio. ſecundo de difficultate interrogan/di vt eſt ꝓpoſitio. tercio compando concluſionē ꝓpoſitionuꝫ ſub facultate ⁊ difficultate.

Sciendū. ꝙ difficile eſt conari. hoc eſt probare eaſdem ypotheſes quas tamē facile eſt ſuſtinere. vn/de ꝓpoſitiones difficiles ad probandū ſunt prima et vlti/ma. hoc eſt prima principia. ⁊ vltime cōcluſiones. De pri/mis principijs patet. Quecūq̄ definitione indigent ad ſui probatōem difficilia ſunt ad ꝓbandum. ſed principia ſunt huiuſmodi cum eorum non ſit demonſtratio ſed definitio ergo difficile eſt prima principia probare. Maior patet ex fine textꝰ. vbi oſtenſum eſt ꝙ definitio difficillime conſtrui/tur. De vltimis concluſionibus etiam patet. poſtrema eñ non ſciuntur niſi reſoluantur continue ꝓgrediendo in prin/cipia prima. ergo vltima probare eſt difficile. oportet enim a ꝓprijs et primis ꝑncipijs incipere vſq̄ ad vltima. ſi ali/

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

quod oſtendi debeat a ꝑori aut ſophiſtice. Nõ eñ videꝛ argumẽtari. ſi aliter ꝓcedaꝛ nõ incipiendo a ꝑmis Qꝫ autẽ difficile ſit ꝑma ꝓbare mõ ꝑdicto patet. qꝛ ⁊ ſi aſſigneꝛ defiitio. rñdens non aduertit neqꝫ attẽdit. ſi aũt nõ definiat opponẽs. Nõ eſt poſſibile principia ꝓbare. Qꝫ etiã principia ſit difficile ꝓbare pꝫ. qꝛ q̃ alia ꝓbant ⁊ ꝑ alia non ꝓbanꝛ. difficile eſt ꝓbare. ſed talia ſunt ꝑncipia. g̃ ⁊c. neceſſe eſt eñ principia definitione cognoſcere.

Sciendũ vlterius circa difficultatẽ mediorum. ꝙ media que ſunt ꝑmis ꝓxima difficile eſt ꝓbare. ꝓbatur ſic. oẽ illud vix eſt vel difficile eſt ꝓbare ad qꝺ non cõtingit plures facere rõnes. ſed talia ſunt ꝓxima primis. ergo ⁊c. Minor ꝓbatur. qꝛ inter ꝑncipia et ipſa pauca ſꝫ media ꝑ que debrẽt ꝓbari. Pro quo cõſiderandũ ꝙ q̃uis vt dcm̃ eſt. definitõẽs ꝑ quas ꝓbanꝛ ꝑma pricipia difficulter ſunt argumẽtabiles ⁊ ꝯſtruunꝛ. tñ nõ eque difficulter argumẽtabiles. hoc eſt ꝙ ꝑ eas argumẽtari poſſit. nã quedam ſunt multũ difficiles ⁊ magis alijs. vt que danꝛ ꝑ obſcura. ſiue ſimplꝛ et vniuoce dicta ſiue multiplꝛ ⁊ equiuoce aut qñ eſt dubiũ. verũ ꝑ tranſlatõem denꝛ de definito Per nihil eñ incertũ ꝑt argumẽtari cũ argumentũ ſit rõ rei dubie faciens fidẽ. ſed definitõ data mõ dicto eſt incerta. ergo difficile eſt ꝑ eã aliq̃d argumẽtari. ⁊ etiã ꝯtingit rñdentẽ definitõem taliter datã increpare. qꝛ defectus eſt ex ꝑte opponẽtis obſcure vel ꝑ tranſlatõem definiẽtis. ⁊ ſic pꝫ que concluſio ſit facilis vel difficilis ad ꝓbandum

Dubitaꝛ ſecũdo: de ꝓpõne que ad alterã ꝓbandã ſumiꝛ. quot modis talis habꝫ difficultatẽ. rñdeꝛ ꝙ q̃ttuor modis. vel qꝛ definitõe indiget quo ad ꝑncipia. vꝛ qꝛ dꝛ aliq̃d multiplꝛ. vel ſm trãſlatõnem. vel qꝛ longe diſtat a principijs. ⁊ tũc pauca habet media. vel qꝛ ignotum eſt qũo debeat diſputari. Si eñ nobis manifeſtũ eſſet qũo eſt definibilis laboraremus aſſignãdo definitõem circa ꝑncipia. vel diuidendo quo ad multiplꝛ dicta. aut medias ꝓbationes inueniẽdo quo ad ꝓpinqua ꝑncipijs. ꝑncipia eñ innoteſcũt definitõe. multiplicia diuiſione. ꝓpinqua aũt ꝑncipijs diſcurſu. In pluribꝫ eñ aſſignata definitiõe difficile eſt diſputare. inuẽta aũt definitione facile eſt ſyllogiſare. vt difficile eſt ſcire verũ vnũ tm̃ vni eſt ꝯtrariũ. definitis autez cõtrarijs facile eſt videre verũ ꝯtingat vnũ pluribꝫ eſſe contrariũ vel nõ. Manifeſtũ eſt eñ ex definitiõe cõtrariorũ ꝙ tm̃ vnũ vni eſt contrariũ. cũ cõtraria ſint maxime ſub eodem genere diſtãtia. Unũ aũt reſpectu vnius maxime diſtat. qꝛ qꝺ ꝑ ſupabũdantiã dꝛ vni ſoli cõuenit. q̃re tm̃ vnũ vni eſt contrariũ. Et ſic pꝫ qualiter difficultas definitionis inueniende ipſa inuenta reduciꝛ ad facilitatẽ arguendi Aliud aũt exemplũ manifeſte ponitur in textu

Dubitaꝛ tercio. de difficultate orationũ cõparando ꝓpõnes ad ꝯcluſiones. Rñdetur. ꝙ qñqꝫ minor labor eſt ad ꝓbandũ anxioma. q̃ꝫ ꝑncipale ꝓpoſitum. Dicitur eñ anxioma ꝓpoſitio que difficilior eſt ad ꝓbandũ. q̃ꝫ illud ꝑncipale ꝓpoſitum. ⁊ ita angit rñdentẽ vel anxiuꝫ vel anxioſum facit. tũc eſt dubiũ. Utrũ talia anxiomata q̃ ſꝫ difficilioris ꝓbationis ꝓpoſita debẽt ꝓbari vꝛ ſupponi. Qꝫ nõ debeant ꝓbari. Arguiꝛ ꝙ maiore egent ꝓbatõe q̃ꝫ ꝑncipale ꝓpoſitum. g̃ nõ debẽt ꝓbari. Qꝫ non ꝯcedenda aut ſupponẽda. Arguiꝛ qꝛ tunc rñdens crederet ex minus credibilibꝫ. qꝺ eſt ꝯtra naturã argumẽti q̃ eſt ꝙ eſt ratõ rei dubie faciens fidẽ. Solutio dubij. ꝙ demõſtranti ſiue inq̃renti ⁊ apud ſe ꝯſiderãti nõ ponendũ eſt anxioma. ſꝫ exigẽda eſt ꝓbatio. Exercitanti aũt ⁊ obuiãti ponendũ eſt dum modo habeat aliq̃d ꝓbabile. ⁊ ita pꝫ ꝙ nõ ſiꝛ inq̃renti et obuianti ponendũ eſt anxioma Epylogaliter g̃ concludiꝛ q̃uo oporteat interrogare ⁊ ordinare rñdentẽ ꝓpõnes ꝑter neceſſarias. ⁊ neceſſarias in diſputatõe dialectica. iã ſufficiẽter pene ẽ oñſum. Et ex iã dictis a ꝑncipio octaui ſufficiẽter inſtructꝰ eſt opponẽs dyalecticꝰ in dialectica obuiatia

Ad rõnes Ad primã dꝛ. ꝙ duplex eſt neceſſitas. ſcꝫ ꝯñtis ⁊ ꝯſequẽtie. Tunc dꝛ. ꝙ demõſtrator vt arguit argumentũ vtiꝛ ꝓpõnibus neceſſarijs neceſſitate ꝯſequẽtis in q̃bus eſt neceſſaria habitudo extremoꝝ ad inuicem. Alia eſt neceſſitas ꝯñtie. que ꝯſiſtit in illatõne ꝯñtis ex añte. ⁊ illa etiam eſt in ſyllõ dialectico. ⁊ in oĩ ſyllõ ſimpliciter dicto Ad ſcꝺam dꝛ opponens arguere dꝫ oñſiue vt oñſum eſt in ꝑncipio q̃ſtionis. ⁊ ſi redarguat. hoc non facit vt vincat ⁊ gloriam obtineat. ſed vt rñdentẽ ad ſenſum ſue poſitionis trahat. quod non poteſt conuenienter facere niſi improbata poſitione reſpondentis

De reſponſione aũt primũ determinandum quod eſt opus bene rñdentis ſicut bene interrogantis Eſt aũt interrogãtis q̃dem ſic inducere oratõem vt faciat reſpondentẽ ĩprobabiliſſima dicere q̃ꝫ que propter poſitõem ſunt neceſſaria. Reſpondẽtis aũt non ꝓpter eum videri accidere impoſſibile. aut qꝺ ꝑter opinionez ſed ꝓpter poſitõem. Diuerſum eñ fortaſſe peccatũ ponere primũ qꝺ nõ opꝫt ⁊ poſitum non ſeruare ſm modũ. Qm̃ aũt ſunt infinita his qui ꝓpter gymnaſium vel experimentũ ratõcinationes faciunt Non eñ cõſiderationes eedẽ ⁊ docentibꝫ ⁊ diſcentibꝫ ⁊ colluctantibꝫ. neqꝫ his ⁊ his qui exercent ſeinuicem ꝑſpectionis cã. Naꝫ diſcẽti quidem ponenda ſunt ſemꝑ ea que videnꝛ. neqꝫ eñ conatur vllus falſum dicere: Colluctantiũ autem interrogantẽ q̃dez videri aliq̃d facere opꝫ omnino reſpondentẽ autez nihil videri pati. In dialecticis aũt cõuentionibꝫ his q̃ non colluctationis cauſa ſed experimenti ⁊ ꝑſpectiõis dubitatiões faciũt. nondũ enodatuꝫ eſt quid oporteat cõiecturare rñdentẽ ⁊ qualia non ad bũ ſeruandũ poſitõem. Qm̃ ergo nihil habemus traditum ab alijs ipſi aliquid tentemus dicere.

Neceſſe aũt ſuſtinere orõem ponentẽ aut ꝓbabilẽ aut improbabilẽ poſitõem aut neutram Eſt aũt ſimplꝛ ꝓbabilẽ vel improbabilẽ aut indefinite. vt huic alicui vꝛ eidẽ Nihil aũt differt q̃libet mõ ꝓbabilis aut improbabilis ſit. nam idẽ modus erit bñ rñdendi ⁊ dãdi vel nõ dandi qꝺ interrogatũ eſt. Nã cũ improbabilis eſt poſitio neceſſe eſt ꝯcluſionẽ fieri ꝓbabilẽ. cuꝫ vero ꝓbabilis improbabilẽ. nã oppoſitũ ſemꝑ poſitioni interrogãs ꝯcludet. Si aũt neqꝫ ꝓbabile neqꝫ improbabile qꝺ poſitũ eſt ⁊ ꝯcluſio erit talis. Qm̃ aũt q̃ bene ſyllogiſat ex ꝓbabilioribꝫ ⁊ notioribꝫ ꝓpoſitũ demõſtrat. Manifeſtum qm̃ ſimplꝛ eſt improbabile qꝺ poniꝛ nõ danduꝫ eſt reſpondẽti neqꝫ q̃ nõ videnꝛ ſimplꝛ. neqꝫ q̃ videnꝛ q̃dẽ minus aũt ꝯclõne. nã cũ improbabilis eſt poſitio. ꝓbabilis ꝯcluſio. quare oĩa q̃ ſumũtur ꝓbabilia eẽ et magis ꝓbabilia q̃ꝫ qꝺ poniꝛ ſi debꝫ ꝑ notiora qꝺ minus notũ eſt ꝯcludi q̃re ſi q̃d eoꝝ q̃ intrroganꝛ nõ tale ẽ nõ ponẽdũ ẽ reſpõdẽti Si aũt ſimplꝛ ꝓbabilis ẽ poſitio. palam qm̃ ꝯcluſio improbabilis. ponẽduꝫ ergo ⁊ q̃ videtur oĩa ⁊ eoꝝ q̃ nõ videtur q̃cunqꝫ minꝰ ſunt improbabilia ꝯclõne. nã ſufficiẽter videbitur tractũ eſſe. Siĺiter etiã ſi neqꝫ ꝓbabilis neqꝫ improbabilis eſt poſitio. nã ⁊ ſic ⁊ q̃ videꝛur oĩa dandũ ⁊ eoꝝ q̃ non videnꝛ quecũqꝫ magis ſunt ꝓbabilia ꝯclõne Sic eñ ꝓbabiliores accidet diſputatões fieri. Ergo ſi ſimplꝛ q̃dẽ probabile vel improbabile qꝺ poniꝛ ad ea q̃ videntur ſimplꝛ ſm reſpõſionẽ faciendũ. Si aũt non ſimplꝛ ꝓbabile vel improbabile ſit qꝺ poniꝛ. ſꝫ rñdenti ad ipm qꝺ videꝛ ⁊ qꝺ nõ videꝛ indicãtem ponẽdũ vel nõ ponẽduꝫ. Si vero alterius opinionẽ obſeruare rñdens palã qm̃ ad illiꝰ intellectũ aſpiciẽti ponẽdũ ſingula vel negãdum. Quare ⁊ q̃ ferunt extraneas opiniones. vt bonũ ⁊ malũ eſſe idẽ ſicut eraclitus dꝛ nõ ꝯcedũt nõ adeſſe ſimul eidẽ ꝯtraria nõ qꝛ videaꝛ eis ħ ſed qm̃ ſm eraclitũ ſic dicẽdũ Faciũt aũt hoc ⁊ q̃ ab alijs a ſe ſuſcipiũt poſitões. ꝯiectãt eñ vt dꝛ qui ponit. Manifeſtũ ergo que ꝯiectãda reſpondẽti ſiue ſimplꝛ ꝓbabile ſiue alicui ꝓpoſitum Qm̃ aũt necẽ eſt oẽ qꝺ interrogaꝛ aut probabile aut improbabile. aut neutruꝫ eſſe. ⁊ ad orõnẽ eſſe vel nõ ad orõnem eſſe. ſi ſit q̃dem apparẽs ⁊ nõ ad orõnem dandũ eſt dicẽti videri. Si vero nõ apparẽs ⁊ nõ ad orõnem dandũ q̃dem ꝯſignificãdũ aũt ꝙ nõ videꝛ ad cautelaꝫ fatuitatis. Si vero ſit ad orõnem ⁊ videaꝛ dicendũ qm̃ videꝛ q̃deꝫ. ſed valde ꝓpinquũ ei qꝺ in ꝑncipio eſt ⁊ interimiꝛ hoc ꝓpoſito qꝺ poſitum eſt. Si aũt ad orõnem q̃dem valde aũt improbabile anxioma accidere q̃dem fatẽdũ hoc poſitũ. ſed valde fatuũ eſſe ꝓpoſitum Si vero neqꝫ ꝓbabile neqꝫ improbabile ſi nihil q̃deꝫ ad orõnem dandũ nihil determinãti: Si autẽ ad orõnem aſſignandũ qm̃ interimiꝛ poſito qꝺ in ꝑncipio eſt Nã ſic ⁊ q̃ reſpõdet nihil videbiꝛ ꝓpter hoc pati ſi ꝓuidens ſingula poſuerit. ⁊ q̃ interrogat aſſeq̃tur ſyllm̃ poſitis ab eo ꝓbabilioribꝫ ꝯclõne Quicũqꝫ ꝟo ex improbabilioribꝫ ꝯclõne conãtur ſyllogiſare palã qm̃ nõ bñ ſyllogiſant. quare ſic ĩterrogãtibꝫ nõ ponẽdũ Similiter aũt ⁊ in his q̃ obſcure ⁊ multiplꝛ dicuntur obuiãdũ eſt. Qm̃ aũt ꝯceſſum eſt rñdẽti nõ intelligẽti dicere qm̃ nõ intelligo ⁊ multiplꝛ dicto nõ ex necitate ꝯfiteri vel negare. palã qm̃ ꝑmũ q̃dẽ niſi planũ ſit qꝺ dꝛ nõ pigritãdũ dicere nõ intelligere. nã ſepe ex eo ꝙ nõ plane interrogãtibꝫ dant obuiat aliq̃d difficile Si aũt notum q̃dẽ ſit multiplꝛ aũt dictũ ſi in oĩbꝫ q̃dẽ verum vel falſum ſit qꝺ dꝛ dandũ ſimplꝛ vel negãdũ. Si vero in aliquo q̃dẽ ſit falſum: in aliq̃ aũt verũ ſcãdũ eſt qm̃ multiplꝛ dꝛ. ⁊ ꝓpter hoc aliud q̃dẽ falſum. aliud aũt verũ. poſteriꝰ eñ diuiſio incertũ eſt ſi ⁊ in ꝑncipio ꝯſpexerit dubiũ Si aũt nõ ꝓuiderit dubiũ ſed in alterũ inſpiciens poſuerit dꝺm ad eũ q̃ alterũ ducit. qm̃ nõ ad hoc inſpiciẽs dedit ſed ad alteruꝫ eoꝝ: nam pluribꝫ exiſtẽtibꝫ q̃ ſub eodẽ noĩe vel ſub eadeꝫ orõne ſunt facilis eſt dubitatio. Si vero ⁊ planũ ſit ⁊ ſimplex qꝺ interrogaꝛ aut ſic aut nõ reſpõdendũ eſt. Quoniã autẽ omnis propoſitio ſyllogiſtica. aut earum aliqua eſt ex quibus ſyllogiſmus aut propter aliquam harum. Palam autem quoniaꝫ alterius gratia ſumitur ex eo ꝙ plura ſimilia interrogant. nam aut per inductionem aut per ſimilitudinem plerũqꝫ vniuerſale ſumũt Ergo ſingularia quidem omnia ponendũ ſi ſint vera ⁊ probabilia. Ad vniuerſale autem tentãdum inſtantiam ferre. naꝫ ſine inſtantia vel que ſit vel que videatur prohibere orationem proteruire eſt. Si ergo in multis apparente non dederit vniuerſaliter qui nõ habet inſtantiam. manifeſtum quoniam proteruit. Amplius autem ſi nõ ꝯtra argumentari habeat quoniam nõ eſt verum. multo magis videbitur proteruire. quãuis nec hic ſufficiat. Nam plures habemus orationes contrarias opiniõibus quas difficile eſt ſoluere: velut Zenonis quoniam non cõtingit moueri. neqꝫ ſtadium pertranſire. ſed nõ propter hoc que ſunt oppoſita his nõ ponẽdum eſt. Si ergo qui neqꝫ contra argumentatur habet nec inſtare non ponit palam quoniam proteruit. Eſt eñ diſputationibus proterua reſponſio. preter predictos modos ſyllogiſmi corruptio. Inferre autẽ poſitionem ⁊ definitionez ipſum ſibi argumẽ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

tātem oportet: nam ex quibus interimunt inq̄rentes propoſitum palam quoniam his aduerſandum. Improbabile vero poſitionē cauendum inferre: Erit autem improbabilis multipliciter. nam ex qua inconuenientia contingit dicere. vt ſi om̄ia dicat aliquis moueri. aut nihil et quecunq; ſunt peioris conſuetudinis eligere. ⁊ repugnantia conſilijs: vt quoniam voluptas bonum: et iniuriam facere q̄ꝫ pati melius. Non em̄ ſermocinationis cauſa odiunt inferentem. ſed vt ea que ſibi videātur dicentem odiunt Quecunq; vero orationes falſam ſyllogiſant ſoluendum interimenti propter quid ſit falſum. non enim qui quodlibꝫ interimit ſoluit. ſi hoc falſum eſt quod interimitur. Habebit enim plurima falſa oratio. vt ſi quis dicat eum qui ſedeat ſcribere. ſocratem vero ſedere. accidet em̄ ex his ſocratem ſcribere. Interempto enim ſocrateꝫ ſedere nihil magis ſoluta eſt oratio quāuis falſum axioma. ſed non propter hoc oratio falſa. nam ſi ſit quidem aliquis ſedens non ſcribens autem. non iam conueniet in hoc eadem ſolutio Quare quidem nō hoc interimendum. ſed ſedentem ſcribere. non em̄ om̄is qui ſedet ſcribit: ſoluit ergo omnino qui interimit propter quid ſit falſum. Nouit auteꝫ ſolutionem qui ſciuit quoniaꝫ propter hoc oratio ſit falſa. velut in his que falſo ſcribuntur. nō enim ſufficit inſtare. vt ſi falſum ſit quod interimitur. ſed ⁊ propter quid falſum aſſignanduꝫ Sic em̄ erit manifeſtum vtrum preuidens q̄dem vel non facit inſtantiam.

Queritur vtrum triplex ſit poſitio reſpondentis dyalectici. ſcꝫ probabilis. improbabilis. ⁊ neutra. i quibꝰ peccatum eſt ponere quod non oportet ⁊ poſitum non ſeruare ſm artem. ¶ Arguitur primo. nulla eſt poſitio improbabilis reſpondentis dyalectici. quia qui egreditur limites ſue artis peccat. ſed ponens propoſitionem improbabilem egreditur limites dialectice. ergo peccat. ⁊ per cōſequens non eſt ponenda poſitio improbabilis Minor probatur. quia per poſitionem improbabilis non fit inq̄ſitio veritatis que eſt finis dyalectice. ¶ Secundo ſic. ꝙ nulla ſit poſitio neutra. quia probabile ⁊ improbabile opponūtur contradictorie. ſed inter contradictorie oppoſita non eſt medium. ergo omnis poſitio eſt probabilis vel improbabilis. ¶ Tercio ſic. poſitio eſt pars propoſitionis immediate. vt patet primo poſteriorum. tales autem propoſitiones ſunt neceſſarie. ergo erit aliqua poſitio neceſſaria. ¶ Deinde arguitur contra peccata. quia aut ſunt diuerſa ſic ꝙ vnuꝫ ſit maius alio. vel ſunt equalia. ꝙ ſint eq̄lia videtur innuere philoſophus. cum dicat. diuerſum forte peccatum eſt ponere quod non oportet. et poſitum nō ſeruare ſm artem. Qꝫ vnum ſit maius arguitur. illud ē maximum in diſputatione dyalectica quo opponens ⁊ reſpondens non iuuantur ad veritatis inquiſitionem. vt ad ſui exercitium. tale autem eſt ponere id quod non oportꝫ. ergo ⁊c̄ In oppoſitū eſt phus in textu

¶ Sciendum primo. ꝙ poſtq̄ꝫ philoſophꝰ in tractatu precedenti inſtruxit opponentē dyalecticum quo ad obuiationem. in hoc ꝙ oſtenſum eſt qualiter vtendum eſt propoſitionibus preterneceſſarijs ⁊ neceſſarijs q̄bus opponens obuiando poſitioni reſpondētis. cogit reſpondentem ad aſſenſum ſue poſitionis Conſequenter in iſto ſecundo tractatu inſtruit reſpondentem dyalecticū defendere ſuam poſitionem obuiando opponenti. ita ꝙ nō cogatur concedere aliquod inconueniens. Et primo inſtruit eum quomodo reſpondendum eſt reſponſione ſimpliciter ⁊ recta. ſecundo ſolutione ſecundum quid de qua videbitur in ſequenti.

¶ Sciendū ſecūdo. Qꝫ primo philoſophus docet reſpondentem ſoluere penes diuerſitatem poſitionis. ſecundo penes diuerſitatem interrogatorum. ⁊ de illo videbitur in ſecundo articulo. Antequam autem videatur de primo prius videndum eſt de his que premittit philoſophus in principio huius tractatꝰ. que ſit intētio et neceſſitas intentionis eius. ⁊ quid ſit opus bene opponentis ⁊ reſpondentis. Opus ergo bene opponentis eſt. taliter inducere ſuam poſitionem vt faciat reſpondenteꝫ improbabilia dicere. que propter ſuam poſitionem videntur neceſſario ſequi. Opus autem bene reſpondentis eſt facere ⁊ vniuerſaliter reſpondere. vt non propter eum videatur aliquod inconueniens accidere. ſed propter poſitionē vt aliquod inopinabile. Unde ſunt duo peccata in reſpōſione. ſcꝫ reſpondere vt accidat incōueniens propter ipm̄ ſcꝫ ⁊ propter poſitionem. hoc eſt ponere aliquod qđ non oportet vel poſitum non ſeruare ſm modum artis dyalectice. Et ita patꝫ ꝙ vtroq; modo poteſt accidere inconueniens. aut propter ipſum ſcꝫ non ſeruando debituꝫ modum huius artis. aut propter poſitionem. ſcꝫ non ponendo illud quod non oportet. Qꝫ autem neceſſarium ſit artem iſtam reſpondenti tradere philoſophus ſic probat. qꝛ diuerſa ſunt principia reſpondendi in dyalecticis. demonſtratiuis. ⁊ ſophiſticis. et de modo reſpondendi nihil determinatum eſt ab alijs. ergo oportet de iſto hic determinare. Antecedens probatur. quia non ſunt eedem cōſiderationes circa modum reſpondendi docentibꝰ ⁊ diſcentibus. ſicut in diſputatione doctrinali. ⁊ colluctantibꝰ. ſicut in diſputatōe ſophiſtica nec ſunt eedē conſiderationes colluctantibꝰ. hoc eſt ſophiſticis cum his qui ſe exercent. ⁊ in diſputatione dyalectica. Uel etiam iſta tria poſſunt referri ad dyalecticū ita ꝙ nō ſunt eedem conſiderationes docentibus: hoc eſt inquirentibꝰ. ⁊ colluctantibꝰ hoc eſt obuiantibus ⁊ exercitantibꝰ ſe quo ad exercitationem diſcenti autem ponenda ſunt que videntur. id eſt probabilia et hoc quo ad dyalecticum inquirentem. quo ad demōſtratorem ponenda ſunt diſcenti que videntur. id eſt que notiſſima ſunt in veritate. ita ꝙ ſunt ſibijpſis fides. ⁊ ita veritas eorum manifeſta eſt. nullus em̄ conatur falſum dicere. Colluctantium autem eſt opponentem videre aliquid concludere contra reſpondentem. ⁊ reſpondentem videre pati In dyalecticis autem ꝯuentionibꝰ que non colluctationis gratia. ſed cauſa experimenti et perfectionis veritatis non eſt oſtenſum quid oporteat ꝯiecturare ⁊ probabiliter ſuſtinere ⁊ qualia ꝯcedere ⁊ qualia nō ad bene ſeruandū ſuam poſitōem. ergo de iſtis cū ab alijs nihil traditum ſit tentandū eſt aliquid dicere. Et ex iſtis patēt ea que phs in p̄cipio huius tractatus p̄mittit.

¶ Sciendū ꝯſequenter pro ſolutione queſtionis ꝙ triplex poteſt poſitio rn̄dentis eſſe dyalectici quam ſuſtinet. ſcꝫ probabil̄. ⁊ improbabilis. ⁊ neutra. Et vlterius tam ꝓbabilis q̄ꝫ improbabilis diuidit̄. qꝛ ꝓpoſitio ꝓbabilis vel improbabilis aut eſt talis ſimpl'r aut alicui. ſ. aut opponēti. aut rn̄denti. ⁊ nihil differūt q̄ūo ſit ꝓbabilis vel improbabilis Nam idem eſt modus rn̄dentis vel dato vel nō dato. eo qđ interrogatum eſt. Nam ſi poſitio fuerit ꝓbabilis cōcluſio erit improbabilis. ⁊ ſi poſitio fuerit improbabilis nc̄c̄e eſt ꝯcl'onem eſſe ꝓbabilem. Cuius rō eſt. qꝛ opponēs ſemꝑ ꝯcludit oppoſitum pōni rn̄dentis. ſi ergo poſitio rn̄dentis ſit ꝓbabilis cōcluſio opponentis erit improbabilis. ⁊ ergo ſi poſitio eſſet neq; ꝓbabilis neq; improbabilis. nc̄c̄e eſt ꝯcl'onem eſſe talem

Sciendū eſt vlterius. quādo poſitio eſt ſimpliciter ꝓbabilis vel improbabilis vel neutra. qualiter oꝫ rn̄dere. Et p̄mo circa pōnem improbabilē ſimpl'r. cuꝫ em̄ q̄ bene ſyllogiſat ex ꝓbabilioribꝰ ⁊ notioribus demōſtrat tūc manifeſtū eſt qn̄ poſitio ſimpl'r eſt improbabilis ⁊ q̄rat opponens aliud ꝓbabile rn̄denti. nō dꝫ rn̄dens ꝯcedere ſimpl'r ꝓbabilia. neq; ea q̄ vident̄ hoc eſt ea que ſunt ꝓbabilia. minus tn̄ ꝯcl'one. qꝛ tn̄ omnia ꝑ que aliquid ꝓbat̄ ſint notiora ⁊ magis ꝓbabilia q̄ꝫ poſitum. manifeſtuꝫ eſt ꝙ reſpondēs nō debet ponere aliquid tale ſi interrogetur ab opponente

¶ Sciēdum ꝙ ſi poſitio reſpondentis ſit ſimpliciter ꝓbabilis tūc manifeſtū ē ꝙ ꝯcluſio opponētis erit improbabilis. ⁊ tūc ꝯcedenda ſunt oīa ꝓbabilia dūmodo tn̄ nō ſunt magis improbabilia ꝯcl'one. nam ſic ſufficienter videbitur tractatū eſſe. Conſiderandū eſt etiā ꝙ ſi poſitio ſit neq; ꝓbabilis neq; improbabilis. ſed neutra. tunc danda ſunt ſilr̄ ꝓbabilia ⁊ improbabilia. dūmodo tamen magis ſint ꝓbabilia ꝯcl'one. qꝛ ſic accidit diſputationem magis fieri manifeſtā. Et ſic patꝫ qualiter rn̄dendū eſt quando poſitio eſt ſimpliciter improbabilis. vel probabilis ſimpl'r. vel neutra

¶ Sciendū eſt qualiter ſuſtinende ſunt poſitiones alicui ⁊ non ſimpl'r probabiles vel improbabiles. vn̄ ſi poſitio non ſit ſimpl'r improbabilis vel probabilis. ſꝫ ſolum reſpondenti. tūc reſpondens debet ſolum ꝯcedere illa que videntur vel non videntur. ⁊ non illa que ſimpliciter videntur vel non videntur. Si vero opponēs proponat poſitōem ꝓbabilem alteri a reſpondente cuius oppoſitōem ſuſtinet aſpiciendum eſt tunc ad intellectum ⁊ ad intentōem iſtius cuius pōnem ſuſtinet cōcedendo vel negando illa que talis ſuſtineret vel negaret cuius eſt talis opinio. Ut ſi ponatur bonum ⁊ malum eſſe idem ſicut fecit Eraclitus. cuius poſitiōem ſuſtinet reſpondens. tunc debet illa que Eraclito videbantur concedere vel negare que ſibi non videbantur ⁊ nō alia. ⁊ ideo non debꝫ cōcedere eidem ineſſe ꝯtraria. q̄ꝫuis ita ſit ſi bonū ⁊ malum ſint idem. Sed ideo debet negare nō ꝙ ſibi nō videbat̄. ſꝫ qꝛ Eraclito nō videbatur. hoc em̄ faciūt qui opinionem alterius ſuſtinent vel etiam ꝓpriam. Ex iſtis patet qualiter ſuſtinenda ſit poſitio que rn̄denti vel alicui alteri apparet ⁊ probabilis vel improbabilis

Dubitatur Qualiter reſpondendum ē penes diuerſitatem interrogatoꝝ. Pro ſolutione ſciēdū ꝙ poſtq̄ꝫ viſum eſt qualiter reſpondendū penes diuerſitatem poſitionū. ſiue ſint probabiles ſimpl'r vel improbabiles vel alicui. Conſequēter videndum eſt de mō reſpōdendi penes diuerſitatē interrogatoruꝫ. ⁊ circa hoc primo quo ad interrogatōem. ſecūdo quo ad argumentatiōem

Sciendum quo ad primum. ꝙ om̄e qđ interrogat̄. aut eſt probabile aut improbabile. aut neutrum vel eſt ad orōnem vel non. hoc eſt ꝑtinens ꝓpoſito aut impertinens. Unde ſi interrogatum ſit improbabile nō valens neq; pertinens ad orōnem tūc debet ꝯcedere reſpondens cum cautela ⁊ dicere q̄ꝫuis ꝯcedat tamen ſibi nō videtur. Rō eſt. qꝛ ſic euitabit fatuitatem. ſi em̄ crederet improbabilia crederet opponens euꝫ eſſe fatuū. ſi interrogatum fuerit probabile ⁊ ſi nō valet ad ꝓpoſitum tūc reſpondens debet concedere cū circūſtantijs dicendo ꝙ hoc ſibi videtur ⁊ ꝙ eſt multū ꝓpinquū propoſito ⁊ ei qđ eſt in p̄ncipio. ⁊ illo ꝯceſſo non interimitur ꝓpoſitum. Si autē interrogatum nec ſit probabile nec improbabile. ⁊ nō faciat ad orōnem debet reſpondens ꝯcedere ſimpl'r. ſi tale interrogatum valet ad ꝓpoſitum debet ꝯcedi dicendo ꝙ ex illo nō interimitur ꝓpoſitum. Nam ſi ſic facit tunc reſpondens nihil videbitur pati ab opponente reſpondendo cum circūſtantijs ⁊ opponens proſequitur ſyllogiſmū Ille em̄ eſt ꝯueniens modus reſpondendi ꝑ quem proſequitur opponens ſyllogiſmū. ⁊ reſpondens nihil videt̄ pati. ſic eſt p̄dictus modus. ergo eſt ꝯueniens. Et hoc eſt quando opponens facit ſyllogiſmū ex probabilioribꝰ ꝯcluſione. q̄ū em̄ ex improbabilioribꝰ ꝯcluſione volunt ſyllogiſare concluſionem. manifeſtū eſt quoniam nō bene ſyllogiſant. q̄niam ſic interrogantibꝰ nihil eſt ponendū nec ꝯcedenduꝫ Et ſic patꝫ qualiter eſt reſponden duꝫ ad interrogatum quādo oratio eſt manifeſta. Si aūt interrogatum lateat vel tunc eſt obſcurum vel multiplex. ſi obſcurum eſt tunc opponens debet obuiare opponēti illo mō dicendo ꝙ manifeſtat ſuū ꝓpoſitum quod eſt minus patens. licituꝫ em̄ eſt reſpondenti nō intelligenti dicere quoniam non intelligo. Et ſi ꝓpoſitum fuerit multiplex nō debet ꝯcedi vel negari ſimpl'r. ⁊ ideo quādo obſcurum eſt ꝓpoſitum. reſpondentes non debent pigritari dicere ſe nō intelligere. qꝛ reſpondentes aliquando concedūt aliqua obſcura que non ꝯcederent ſi eſſent manifeſta.

Sciendum vlterius: ſi propoſitū fuerit manifeſtum multiplex ⁊ ſit verum in vtroq; ſignificato. tunc debet ꝯcedi ſimpliciter. vel falſum in vtroq;. ⁊ tunc debet negari ſimpliciter. vel in vno verum ⁊ in altero falſum. tūc debet in vno ꝯcedi ⁊ in altero negari. Si autē lateat ꝓpoſitum multiplex eſſe. ⁊ reſpondens ꝯcedat ꝓpoſitum. et opponens arguat contra. debet reſpondens dicere. ego nō dedi tibi in illo ſignificato in quo tu accipis. ſed in alio

¶ Dubitat̄ ſecūdo: Cum iam oſtenſum eſt qualiter reſpondendum eſt ad interrogatum penes interrogationem queritur qualiter reſpondendū eſt ad interrogatum penes augmentatōem opponentis. Pro ſolutōe ſciendum eſt ꝙ de numero ꝓpōnum que ſyllogiſant̄. quedam eſt neceſſaria ſyllogiſmo ⁊ principalis. ſicut ſunt maior ⁊ minor p̄ncipalis ſyllogiſmi. Alia eſt preterneceſſaria

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA

vt ſumpta ꝓpter aliquam ipſarum neceſſariarum que de
bent ſumi gratia alterius.id eſt gratia ꝓpōnum ꝑncipali
um.ſicut ſunt ꝓpōnes ſingulares ſumpte ad ꝓbandū vl'e
eo ꝙ ex pluribꝰ ſimilibꝰ ſingularibꝰ fit vnū vniuerſale. Et
ita cum quedam ꝓpoſitio ꝓbetur ꝑ plura. ita ſunt alique
ꝓpōnes pauce ⁊ neceſſarie. ⁊ alie plures ⁊ p̄terneceſſarie
Et ita ꝓpoſitiones inductiue ꝓcedentes ex multis ſimili
bus ſingularibꝰ ad vniuerſale dicuntur hic ſicut in princi/
pio huius octaui p̄terneceſſarie. Et ita ph'us docet ſolue/
re ad duplices ꝓpōnes in argumentatione ſcꝫ ad ſyllo/
giſticas que ſunt neceſſarie. ⁊ ad inductiuas que ſunt pre/
terneceſſarie. Enthimema aūt ɔprehenditur ſub ſyllogiſ
mo. ⁊ exemplum ſub inductione Ad ſoluenduꝫ ergo
inductiuas ſciendum.ꝙ ſi opponens facit inductiōeꝫ tūc
ɔcedenda ſunt ſingularia ſimilia ſi ſint vera ⁊ probabilia.
et debet reſpondens tentare ferre inſtantiam contra vni/
uerſale.nam ſine inſtantia vera vel apparenti ꝓhibere ora
tionem. ⁊ negare eſt proteruire .ſi ergo nō habens inſtanti
am in aliquo neget vniuerſale proteruus eſt. ¶ Contra
tm̄ arguitur.nō ſufficit ad rectam ſolutōem. Quis em̄ ha
beantur oratōnes ɔtrarie multis opinionibꝰ. non tamen
bene reſpondemus niſi rōnem opinionis ſoluamus.nō ꝓ
pter hoc omittenda eſt ratio. vt Zeno probauit ꝙ nō con
tingit moueri.quia nō contingit infinita pertranſire.quā/
uis em̄ oſtenderemus oppoſitum ſue poſitionis non ta/
men propter hoc omittenda eſt ratio ſua. Si ergo nō ha
bemus contra argumentari hoc eſt ſoluere neqꝫ etiam in/
ſtantiam ⁊ ponamus oppoſitum opponentis.manifeſtuꝫ
eſt ꝙ proteruia eſt. ⁊ ergo reſpondendo ad propoſitioneꝫ
inductiuam reſpondendū eſt vel per contraargumentati
onem.vel per inſtantiam.al'as em̄ fit proteruia.proterua
autem reſponſio eſt corruptiua inductionis ⁊ ſyllogiſmi.
Sed quomodo eſt ɔtraargumentandū. Solutio reſpō
dens debet inferre poſitōem ⁊ definitionem ſibi ad vtili/
tatem ſuam. Et iſtud ſic probatur per eadem aduerſan
dum eſt opponenti per que opponens conatur interimere
ꝓpoſitum reſpondentis.ſed talia ſunt poſitio ⁊ definitio.
ergo per talia ɔtraargumentandum eſt opponenti ⁊ af/
ferendo poſitionem non debet inferre improbabilem.ſꝫ de
hoc cauendum eſt ſibi. Poſitio autem improbabilis po/
teſt eſſe multiplex vna. ex qua incōuenientia multa acci/
dunt.ſicut ſi reſpondens ponat omnia moueri ſicut fecit
Empedocles. aut omnia quieſcere ſicut fecit Permeni/
des. Poteſt etiam poſitio eſſe improbabilis. vt ea que ſtꝫ
repugnantia ɔſilijs. vt ſi reſpondens ponat ꝙ melius ſit
iniurias facere q̄ꝫ pati. Ratio auteꝫ quare nō debet pone
re poſitōnem improbabilem. quia ſi hoc faciat aſſiſtentes
odiūt ipſum reſpondentem.quia nō crederent ꝙ reſpon/
dens poneret talem poſitionem ꝓpter diſputatōem.qꝛ eſt
illius opinionis.ſed maxime cauendum eſt ab odio aſſiſtē
tium.ergo nō debet ponendo aliquā accipe improbabilē.
Et ſic pꝫ qualiter ſoluendū eſt ad inductōem

Dubitatur tercio Qualiter ſoluēdum eſt ad
ſyllogiſmū. Reſpondetur ꝙ quecūqꝫ ꝓpoſitiones falſum
ſyllogiſant interimende ſunt ꝑ quas falſum cōcluditur.
Iſtud probatur.quia ɔtingit aliquotiens concludere fal
ſum ex aliquo falſo quod nō eſt cauſa.quo interempto ad
huc nihilominus ſequitur propter illatiōem ſue falſitatis
ſicut ɔtingit in fallacia ſc'm non cauſam vt cauſam. ergo
eſt interimendum illud ꝓpter quod ſequitur falſum. Ut
ſi arguatur.ſedens ſcribit.ſortes ſedet.ergo ſortes ſcribit
non em̄ ſi interimatur minor ſufficit ſoluere.qꝛ ſtat mino
rem eſſe veram ⁊ tamen falſum ſequi ex maiore. Secūda
rō.ſicut eſt in deſcriptionibꝰ geometricis ⁊ figuris. ita ē
in alijs.ſed in geometricis non recte ſoluitur niſi fiat inter
emptio illius ꝓpter quod ſequitur falſuꝫ.ergo ſimiliter ita
erit in dyalecticis. Ut ſi arguatur.linee ducte ab eodem
pūcto in idem pūctum ſunt equales linee.chorda ⁊ arcus
ſunt hmōi.ergo ſunt equales. Quis em̄ interimatur mi/
nor non ꝓpter hoc ſoluitur.qꝛ poſito ꝙ ſit vera adhuc ſeq̄
tur incōueniens quod prius.ſed maior debet interimi .et
debꝫ dici ꝙ hoc debet intelligi de lineis rectis. ⁊ nō de line
is curuis. Tercia rō ꝑ rectā ſolutōem p̄t perpēdi ſi reſpō
dens p̄uidit falſum qꝺ accidit in cōcluſione.ſed hoc non
poteſt videri niſi ſoluat iſtud falſum ꝓpter quod ſequitur
illud falſum in ɔcluſione.g̊ interimendū eſt illud falſum in
p̄miſſis ſyllogiſmi.ꝓpter qꝺ ſequit' ɔcluſio falſa.

¶ Ad rationes Ad primam dicitur.ꝙ
ponēs poſitōem improbabilem nō excedit limites dyale
ctice.cū ꝑuatio ⁊ habitus cadant ſub eadē ſcia . ſiq̇deꝫ op
poſitorū eſt eadem diſciplina. ¶ Ad ſcdam dr̄ .ꝙ ꝓbabi
le ⁊ improbabile non opponūtur ɔtradictorie.ſed magis
ɔtrarie Nam ꝓbabile eſt qꝺ apparet vel opponenti vel re
ſpondenti. vel eſt ſimpl'r tale modo p̄t eſſe aliquod qꝺ nul
lo mō ſe hꝫ. vt vtrū arene maris ſint pares vel impares.
¶ Ad terciā dr̄.ꝙ de illa nihil eſt ad ꝓpoſitū Illa em̄ eſt
poſitio ſeipſam ponens in veritate ex neceſſaria habitudi/
ne extremorum ad inuicē Poſitio aūt hic accepta eſt quā
quis ponit ⁊ eam ex ɔmunibꝰ ꝓbabiliter defendit Ad
vltimā dr̄ ꝙ vtrūqꝫ eſt peccatuꝫ. vt dictum eſt in princi/
pio primi articuli

Est aūt orōnē ꝓhibere ɔcludi q̄druplici/
ter. aut em̄ interimere a quo ſit falſuꝫ. aut
ad interrogantē inſtantiam inferre.ſepe em̄ nō
ſoluit qꝺ interrogās nō longius ꝓferre poteſt.
Terciū autem ad interrogata dicere inſtātiam
accidit em̄ ex interrogatis q̇dē nō fieri qꝺ volu
mus.eo ꝙ non bene interrogata ſunt: addito
aūt aliquo fieri ɔcluſionem contingit. Si ergo
nō amplius poteſt ꝓducere interrogans ad in
terrogantem erit inſtantia.ſi autē poteſt ad in/
terrogata . Quarta autem ⁊ peſſima inſtantia
eſt ad tempus quidem em̄ in talibꝰ inſtāt ad q̄
diſputare pluris eſt temporis q̄ꝫ preſentis exer
citationis.ergo inſtātie vt dictum ē ꝑus quatu
or modis fiunt. Solutio aūt earum que dicte
ſunt ꝑma.relique aūt prohibitōes quedā ſunt
et impedimēta ɔcl'onis. Increpatio ꝓ ora
tionis ⁊ ſc'm ipſam orōnem. ⁊ quādo eadem nō
eſt interrogatur Plerūqꝫ em̄ ꝙ non bene diſpu
tatur oratio qui interrogatur eſt cauſa.eo ꝙ nō
ɔcedat ex quibus plane erat diſputare ad poſi
tionem. Non em̄ eſt in altero tm̄ bñ finire opꝰ
ɔmune. Neceſſariū ergo quādoqꝫ ad eum qui
dicit ⁊ non ad poſitioneꝫ quādoqꝫ conari quā
do is qui reſpondet ɔtraria interrogāti obſer

uat ſuadēs grauātes ergo et certatiuas et non
dyalecticas faciūt exercitationes. Quoniam
autē propter gymnaſium et experimentum.ſed
nō propter doctrinam huiuſmodi ſunt oratio
nes.palam quoniā nō ſolum vera ſyllogiſan/
dum. verum etiam falſum neqꝫ per vera ſemꝑ.
quādoqꝫ et per falſa. Sepe em̄ vero poſito inte
rimere neceſſe eſt diſputantē.quare pretermit/
tenda falſa. Quādoqꝫ autem et falſo poſito in
terimendū eſt per falſa.nihil em̄ prohibet alicui
videri que nō ſunt magis q̄ꝫ vera.quare ex his
que illi videntur argumentatione facta magis
erit ſuaſus q̄ꝫ adiutus. Oportet autem eū qui
bene transfert dylectice ⁊ non litigatorie tranſ/
ferre vt geometram geometrice ſiue falſum ſiue
verum ſit quod concludendum eſt. quales aūt
dyalectici ſyllogiſmi dictum eſt prius Quo
niam autem prauus ſocius eſt qui impedit cō
mune opus.palam quoniam et in oratione cō
mune em̄ et in his quidem quod propoſitum
eſt preter certantibus. His autem non eſt vtriſ
qꝫ idem euenire.plures em̄ vno impoſſibile eſt
vincere. Differt autem nihil ſiue interrogan
do fiat hoc.naꝫ qui et litigatorie interrogat pra
ue diſputat. et qui reſpondendo non concedit
quod videtur neqꝫ ſuſcipit quicq̄ꝫ quod vult
interrogans inquirere. Manifeſtum ergo ex
his que dicta ſunt quoniā non ſimiliter incre/
pandum ⁊ per ſe orationem et interrogantem.
nihil em̄ prohibet orationem quidem prauam
eſſe.interrogātem vero vt contingit optime cō
tra reſpōdentem diſputare. Nam contra diſ/
colos nō poſſibile fortaſſe ſtatim quales quis
vult.ſed quales contingit facere ſyllogiſmos.
Quoniā autem eſt indefinitū quādo contraria
et ea que ſunt in principio accipiunt homines
plerūqꝫ em̄ per ſe dicētes cōtraria dicunt. ⁊ ren
nuentes prius dant poſterius: eo ꝙ interrogā
tes contraria in principio plerūqꝫ ſubaudiunt
neceſſe eſt prauas fieri diſputationes. Cauſa
autē eſt ille qui reſpondet hec quidem non con
cedēs.illa aūt talia cōcedēs. manifeſtum autē
quoniam non ſimiliter increpādum et interro/
gātes et orationes. Per ſe autem orationis
quinqꝫ ſunt increpationes Prima quidem quā
do ex interrogatis nō concluditur neqꝫ quod
ꝓpoſitum eſt.neqꝫ omnino nihil cum ſint vel
falſa vel improbabilia aut omnia aut plura in
quibus eſt concluſio. ⁊ neqꝫ ablatis quibuſdā
neqꝫ additis. neqꝫ ablatis his quidem: illis ve
ro additis fit concluſio. Secunda autem ſi
nō fiat ad poſitionē ſyllogiſmus.id eſt ex talibꝰ
ſicut dictum eſt prius. Tertia vero ſi addi/
tis quibuſdam fit ſyllogiſmus.hec autem ſunt
peiora his que interrogantur ⁊ minus proba/
bilia concluſione. Rurſum ſi ablatis quibuſ
dam.nam quandoqꝫ ſumūt plura neceſſarijs.
quare non in eo ꝙ hec ſunt fit ſyllogiſmus.

Amplius ſi ex improbabilioribus et minus
credibilibus concluſione aut ſi ex veris ſed ple
ne opera indigentibus demonſtrari q̄ꝫ proble
ma. Non oportet autem ex omnibus propoſi/
tionibus ſyllogiſmos dicere ſimiliter proba/
biles eſſe.et veriſimiles: naturaliter auteꝫ ſunt
ſtatim aliqua quidem faciliora: alia vero diffi/
ciliora eorum que queruntur. quare ſi ex qui/
bus contingit maxime probabilibus connex/
erit diſputatum eſt bene. Manifeſtum ergo
quoniam nec orationis eadem increpatio et
ad propoſitum ⁊ per ſe nihil em̄ prohibet ora
tionem per ſe quidem eſſe vituperabilem . ad
problema autem laudabilem. et rurſum econ/
uerſo per ſe quidem laudabilem. ad problema
autem vituperabilem quando ex pluribus eſt
facile probabilibus vt veris concludere.

Erit autē quādoqꝫ oratio concluſa non con
cluſa peior quandoqꝫ hec quidem ex fatuis cō
cluditur. cum non ſit huiuſmodi propoſitio.
illa autem indigeat talibus que ſunt probabi/
lia et vera et nō in aſſumptis fit oratio Eos
autem que per falſa verum concludunt nō iu/
ſtum increpare.nam falſum quidem ſemper ne
ceſſe eſt ꝑ falſum ſyllogiſare. verum autem quā
doqꝫ eſt et per falſa ſyllogiſare.manifeſtum au
tem hoc ex analecticis. Quoniam autem
demonſtratio eſt alicuius dicta oratio ſi ali/
quid eſt aliud quod ad cōcluſionem nullo mo
do ſe habet non erit de illo ſyllogiſmus Si au
tem videatur ſophiſma erit demonſtratio. Eſt
autem phyloſophiſma ſyllogiſmus quidem de
monſtratiuus Argumentum ſyllogiſmus dy/
alecticus. Sophiſma vero ſyllogiſmus liti/
gatorius. Aporiſma autem ſyllogiſmus dya/
lecticus contradictionis. Si vero ex vtriſ/
qꝫ que videantur aliquid oſtendatur: non au/
tem videantur ſimiliter. nihil prohibet quod
oſtēditur magis altero videri. Sed ſi hoc qui
dem videatur.illud autem neutro modo. aut

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ſi hoc quidē videaꝛ. illud aũt nõ videatur. ſed ſimiliter quidem ſimiliter erit et nõ. ſi aũt magis alterum ſequitur quod magis Eſt aũt quoddã et idem circa orationes peccatum. quãdo oſtēditur ꝑ longiora quod ineſt per minora. et que orationi inſunt. vt quoniã eſt opinio magis altera ꝙ̃ altera. Si quis petijt idē ſingulũ magis eſſe. Eſt aũt opinabile idem vere. quare magis ꝙ̃ q̇dē eſſe ipſum. adhuc aũt qꝺ ꝺꝛ magis magis eſſe: eſſe autem et eandem opinionem q̄ erit magis certa ꝙ̃ quedam. petitum eſt autem et eandem opinionem veram eſſe. ⁊ idē ſingulũ magis eſſe. quare eadē opinio vera certior eſt. ꝙ autem nequitia maior ꝙ̃ que facit circa quã oratio eſt latere cauſam.

Queritur. Utrum reſpondēs prohibendo et increpãdo debeat ſoluere argumēta opponētis dyalectici. Arguiꝛ pᵐo ꝙ nõ debeat ſoluere argumēta opponentis. qꝛ illud ſolum eſt ſoluendũ quod in aliquo peccat videlicet in materia falſum aſſumēdo. et ſic fit ſolutõ ꝑ interemptõem falſi. aut in forma nõ ꝯcludēdo ⁊ ſic nõ negaꝛ diſcurſus. aut penes multiplex diſtinguēdo Dyalecticus aũt nec ꝓcedit ex falſis nec peccat in forma nec vtitur multiplici cũ oĩa iſta ſpectant ad ſophiſtam ergo argumēta dyalectici opponētis nõ ſunt ſoluenda ſed ſimpliciter cõcedēda Secũdo ſic. ꝙ nõ debet ꝯtra opponentem arguere qꝛ redarguere nõ eſt ſoluere. Etiã reſpondens nõ debet ĩpedire opponētem dyalecticũ. ſꝫ hoc fit ꝑ argumētationē. igiꝛ ⁊c. Ambo eñ tendũt ad cognitõnem veritatis Tertio ſic. reſpõdere ꝑ ꝓhibitionem vel increpatõem eſt ſolutio ſm q̇d. talis ãt ſpectat ad reſpõdentē ſophiſtã ⁊ nõ dyalecticũ. igiꝛ ⁊c. In oppoſitum eſt pħus in textu.

Sciēdũ eſt pᵐo: ꝙ poſtq̃ viſum eſt in queſtione p̄cedenti qualr̃ ſoluēdũ ſit ſolutione recta et ſimpliciter. Cõſequēter in iſta queſtione videndũ eſt qualiter ſoluendũ ſit ſolutione ſm q̇d. Eſt ãt duplex ſolutio ſm quid. prima q̄ ꝓhibet illatõem q̄ dicitur ꝓhibitio. ſecũda que ſtat cũ illatione ⁊ ꝺꝛ increpatio

Sciendum ſecundo. ꝙ quatuor modis cõtingit ꝓhibere ꝯcludi. Primus eſt ꝓhibere illud ex q̊ ſequiꝛ ꝯcluſio Scꝺs modus eſt inſtantiã inferre ꝯtra interrogantē. querendo intellectũ queſtionis. vel querendo aliquã ꝯcluſionē collateralē vnde impediaꝛ opponēs quãuis reſpõdēs nõ ſoluat interrogatõem. Terti⁹ modus eſt ferre inſtantiã ꝯtra interrogata. i. ꝯtra p̄miſſas. ex hoc ꝙ interrogationes et premiſſe nõ bene ordinãtur Et nõ ꝓpter falſitatem. qꝛ ſepe nõ accidit qꝺ intēdit opponens. quia non bñ interrogata ſunt et ordinata. addito aũt aliq̊ ꝙ ſcꝫ bñ ordinenꝛ ſtatim accidit ꝯcluſio ⁊ cõcluſionem poſſe inferre. Et q̇a inſtantia iſta fit propter indebitum modum interrogandi ⁊ non ꝓpter falſitatē interrogati impeditur oratio. non tamē interimiꝛ ⁊ ergo differt iſte modus a primo. Quartus modus eſt. et eſt peſſima inſtantiarũ que eſt ad deductiõem temporis. et ſm iſtum modum ſi pt reſpõdens vlterius debet inſtare cõtrã interrogata. quidam eñ ex talib⁹ inſtant ad q̄ diſputare requiriꝛ plus tp̄is ꝙ̃ ad p̄ſentem exercitationē et ꝙ̃ ꝓpoſitũ principale requirat. Inter iſtos ſolus pᵐ⁹ modus eſt recta ſolutio. cum videlicet illud interimitur ex quo ſequitur falſum. Alij aũt tres modi ſunt ꝓhibitiones ⁊ impedimenta ꝯcludendi.

¶Dubitaꝛ pᵐo. De ſolutõne ſm quid que dicitur increpatio ſiue ſolutio ad hominem. et primo de increpatõne orõnis indifferenter vel ſm q̇d Ulterius ſciendũ ꝙ tres ſunt modi increpandi ex ꝑte vtētiũ. prim⁹ eſt ꝙ multotiens eſt orõ bona in ſe. tñ increpaꝛ eo ꝙ non bene diſputaꝛ. cuius ip̄e rñdēs qui interrogaꝛ põt eſſe cã qꝛ nõ eſt in opponēte tm̃ bonã diſputationem facere. ſed etiam in reſpondente. quare nccãriũ eſt opponēti trãſferre ſe ꝯtra rñdētē a p̄ncipali ꝓpoſito. qñ reſpõdens eſt diſcolus ⁊ ꝓteru⁹. ⁊ ſic grauãtes h̄ ē grauiꝛ et ꝓterue rñdētes ꝯtra opponētes litigatorias faciũt diſputatões Unñ qñ diſputatio eſt ꝓpter gimnaſium et exercitiũ. et nõ ꝓpter doctrinã tũc opponēs debet ſe trãſferre. ⁊ nõ ſolũ debet ꝯcludere ꝯcluſionem veram. ſꝫ aliqñ falſam. Nec ſꝑ opponēs debet aſſumere ꝓpões veras ſꝫ aliqñ falſas. qꝛ ꝑ falſum aliqñ bñ ſyllogiſatur verũ. Et ideo accipienda ſunt falſa. qꝛ per falſum bene põt aliquod verũ poſituꝫ a reſpõdēte interimere. qꝛ nihil ꝓhibet aliqꝺ falſum videri ip̄i reſpondenti Et ideo ex talib⁹ falſis q̄ videnꝛ reſpõdenti erit magis ꝑſuaſus ad remouendũ falſum qꝺ ſuſtinet ꝙ̃ adductus ad id ſuſtinēdum Unde licet in diſputatõne inquiſitiua nõ vtēdũ ſit falſis. tñ in exercitatiua et obuiatiua bñ põt fieri vt ꝑ falſuꝫ oſtēdaꝛ tũc erraſſe. Scꝺs modus increpãdi orõem ex ꝑte vtentium ē ꝙ aliqñ orõ bona eſt in ſe. ꝓpter tñ prauitatē opponētis vel reſpõdentis ĩpedientis cõe opus increpãda eſt orõ. ⁊ ſic pꝫ iterũ ꝙ nõ eſt increpatio orõnis. ſed vtentis. ⁊ pt iſte modus indrñter fieri ex ꝑte opponentis vel reſpõdentꝭ Eſt eñ diſputatio cõe opus opponēti ⁊ reſpondenti in dyalecticis. ⁊ nõ in diſputatiõe certatiua ⁊ litigioſa illis eñ nihil eſt cõmune. qꝛ opponēs vult vincere. ⁊ reſpondens nõ vult vinci. ⁊ impoſſibile eſt plures vna vincere. Tercius modus eſt ꝙ multociens oratio in ſe bona ē. tamē ꝓpter ignorantiam reſpondētis ⁊ cõcedentis contraria fit increpanda oratio. ⁊ ita manifeſtum eſt ꝙ non eodem modo increpanduꝫ eſt quo ad orõem in ſe ⁊ quo ad vtētem. q̇a nihil ꝓhibet orõnem eſſe priuataꝫ ⁊ tamē bñ ſe habere circa eã. ſm ꝙ poſſibile eſt ꝓcedēdo ex probabilib⁹. Similiter orõ in ſe poteſt eſſe bona. ⁊ tñ reſpõdens male ſe habet circa eam negando vtilia ad poſitionem. ⁊ tũc increpanda eſt ex ꝑte vtentiũ. Cõtingit eñ increpare orõem ex ꝑte reſpondentis q̇ obaudit opponētem. et ita ꝯcedit ꝯtraria dictis opponētis. ⁊ ſic admittit ea. et ſic ꝯtingit eſſe prauas diſputatões. ⁊ ſic pꝫ q̃liter increpatur oratio ex ꝑte vtentium.

Dubitaꝛ ſecũdo. Qualiter increpãda eſt oratio ex ꝑte orationis in ſe. Reſpõdeꝛ ꝙ q̇nq; ſunt modi increpandi in ſe orationem. Primus eſt quando ex interrogatõne nihil ꝯcluditur ad ꝓpoſitum. neq; oĩno nihil. cũ tñ quedã interrogata vel oĩa falſa ſunt improbabilia ſiue auferantur q̄dam ſiue addanꝛ. nihil tamen ſequiꝛ tunc increpanda eſt oratio. Secundus modus ſi non fiat ſyllogiſmus ad propoſitum ex interrogatis propter eorum improbabilitatē oratio increpanda eſt. Tercius modus ſi additus q̇buſdã fiat ſyllogiſmus. ſꝫ tñ illa ſīt peiora ⁊ minus ꝓbabilia interrogatis. Quartus modus eſt. ſi quibuſdã ablatis concludaꝛ oratio increpanda eſt qꝛ tũc illa fierēt nõ cã. ⁊ hoc ſepius ꝯtingit ꝙ plura ſumuntur ꝙ̃ ſunt nccãria. et ex illis nõ ſequiꝛ ſyllogiſmus. Quintus modus eſt. ſi aliq̇s ꝯcludat ꝯcluſionē ex minus credibilib⁹ concluſione et ex improbabilibus ſiꝛ etiam non concluditur ꝯcluſio ex veris que quidem vera plurimis tp̄ib⁹ indigent ad ſui oſtenſionē ⁊ manifeſtatõem ꝙ̃ principale ꝓpoſitum. non eñ oportet ex oĩbus ꝓpõnib⁹ oēs ſyllogiſmos eſſe veriſilēs et eque ꝓbabiles eo ꝙ ꝓpões ſm ſui naturã ſunt magis vel minus ꝓbabiles. Et ideo ſi aliq̇s dubitauerit ex quibus cõtingit ſequi ꝓpones ex quib⁹ diſputat ſiue ſint ꝓbabiles ſiue non. tñ ſi ſint ꝯuenientes ꝓpoſito bñ diſputat. ẜ q̇ diſputat ex ꝓpõnib⁹ nõ ꝯuenientib⁹ licet forte veris. tales ꝓpões ſunt increpande ⁊ ẜ nõ eodē mõ eſt oratio increpanda ſm ſe. et ꝑ reſpectũ ad interrogantē. i. ad ꝯcluſionem intentã ab opponente. nihil eñ ꝓhibet oratõem ſm ſe vituperabilē eſſe. tñ laudabilem ad ꝓpoſitum. ⁊ ecõuerſo ꝯtingit oratõem laudabilē ꝑ ſe vituperabilē eſſe ad ꝓpoſitũ. Sed diceres vtrũ orõ que nõ cõcludit eſt ſimpliciter increpanda. Solutio nihil ꝓhibet aliquã oratõem cõcluſam eſſe peiorem nõ concluſa. qꝛ aliqua oratio põt concludi ꝑ ꝓpões fatuas. et tñ illa ꝓpõ non erit ex talib⁹ ꝯcludēda. nec erit in ꝓprijs aſſumptis. Sꝫ diceres. vtrũ oratio ꝯcludens falſum ſꝑ ſit increpanda. Solutio non iuſtũ eſt increpare eos qui falſa cõcludũt qꝛ ꝙ̃uis ꝑ vera nõ ſyllogiſaꝛ falſum. tñ ꝑ falſa bñ ſyllogiſaꝛ veruꝫ. vt pꝫ in analecticis ſcꝺo priorũ. qñ eñ oſtenditur aliquid de aliquo qꝺ ſe habet ad illud talis oſtēſio eſt ſyllogiſm⁹ ſed oſtēſio que nullo modo habet ſe ad illud ꝑ quod oſtēditur nullo modo eſt ſyllogiſmus ſꝫ eſt ſophiſma ⁊ nõ eſt demonſtratio Sed philoſophiſma ꝺꝛ ſyllogiſmus demonſtratiuus et ad ſciam ordinaꝛ. Argumētuꝫ aũt exiſtens ſyllogiſmus dialecticus ē appropriatũ magis dyalectico. qꝛ ꝺꝛ argumentũ quaſi arguēs mentē. qꝛ dialecticus arguit mentem cũ ex ꝓbabilib⁹ mentem arguentib⁹ ꝓcedat. ſophiſma vero eſt ſyllogiſmus litigioſus. vnde ſophiſma vel accipitur pro argumento ſophiſtico. et ſic pᵐo accipiebaꝛ. vel accipitur pro propõne ad cui⁹ ꝑtes vtraſq; arguimus ꝑ argumenta ſophiſtica. ⁊ ſic hic accipitur. Aporiſma eſt ſyllogiſmus ꝯtradictorius. Et ꝺꝛ ab a quod eſt ſine ⁊ phanos apparitio. qñ eñ arguiꝛ ad vtrãq; ꝑtem cõtradictõnis. tunc nõ apparet de veritate ſi ergo ꝯcludatur cõcluſio ex aliq̇b⁹ p̄miſſis ꝓbabilibus vna tñ ſit magis ꝓbabilis altera. nihil ꝓhibet ꝯcluſionē oſtenſam eſſe magis ꝓbabilē ꝙ̃ alterã p̄miſſaruꝫ. ſi aũt p̄miſſe ſic ſe hñt ꝙ vna ſit ꝓbabilis et alia improbabilis vel ambe ſint eodeꝫ modo ꝓbabiles. ꝯcluſio erit neutra ſcꝫ neq; improbabilis neq; improbabilior altera p̄miſſa. ſi aũt p̄miſſe ſic ſe habent ꝙ vna ſit magis ꝓbabilis vꝉ improbabilis alia ꝯcluſio erit magis talis

Dubitaꝛ Utrũ ſi ꝑ vera lõgiora poſſit ꝓbari aliq̇d qꝺ orõni ineſt vt ſi q̇s velit ꝯcludere ꝙ vna opinio magis ꝙ̃ altera ē vera pt ſic ꝯcludere Opinio eiuſdem de ſeip̄o eſt magis vera ꝙ̃ opinio alicui⁹ de aliquo alio a ſe. ſicut opinio qua aliquis opinaꝛ ꝙ homo ē animal ſit verior illa qua opinaꝛ ꝙ ſit alb⁹. ſimiliter vna opinio eſt magis certa ꝙ̃ alia. quia ip̄a qua aliquis opinatur aliquid de ſeip̄o eſt certior illa qua aliquis opinaꝛ de alio a ſe. per iſtas duas propoſitiones concluditur ꝙ vna opinio eſt verior alia. tamen ſi addantur alie ille poſſunt eſſe vere ⁊ ſunt p̄ter neceſſarie. et etiam peccatũ per longiora interrogare. quia facit latere cauſam ꝓpter quã eſt oratio. et ſic patet qualiter quinq; modis increpãda eſt oratio in ſe.

Ad rõnes. Ad primã dicitur ꝙ licet opponens in argumento ſuo non peccat. tamē bene poteſt oſtēdi ꝙ non oportet cõcluſionem ſic ſe habere vt cõcludit et hoc ſic fit oſtendēdo proprietatem ꝑ quã ratio procedit poſſe cõpati cũ oppoſito cõcluſionis et tñ ratio nõ peccat in materia dyalectica. ſcꝫ ꝓbabili. quia ſtat duo oppoſita ambo eſſe ꝓbabilia. Ad ſecũdam dicitur. ſicut in precedenti queſtione dictum eſt ꝙ reſpõdēs redarguendo ſoluit per inſtantiam quam adducit ꝯtra propoſituꝫ opponētis Ad tertiam dicitur ꝙ oportet aliquando ꝓhibere vel increpare. ſi impediaꝛ ꝯmune opus diſputationis ne ſit inutilis tp̄is deductio. ſed vt inueniatur cognitio veritatis que intendiꝛ in diſputatõne.

Oratio autem palam eſt vno quidem modo et publiciſſimo ſi ſit concluſa ſic vt nihil oporteat interrogare vno autem ⁊ qui maxime dicitur: quando quidem ſumpta ſunt ex quibus neceſſarium eſt eſſe. Eſt autem per concluſiones concluſum. amplius ſi deeſt quod valde probabile eſt. Falſa autem dicitur oratio quadrupliciter. vno quidem modo quando videtur cõcludi quod nõ cõcluditur: vocatur autē apparens litigioſorum ſyllogiſmus. Alio autem modo quando concluditur quidem non auteꝫ ad propoſitum quod accidit maxime in his que ad impoſſibile ducunt. Aut ad propoſitum quidem concludũt. non tamen ſm propriam diſciplinam. hoc aũt eſt quãdo que non eſt medicinalis videtur medicinalis eſſe. aut que non eſt geometrica videꝛ geometrica. aut que non eſt dyalectica videtur dyalectica ſiue verum ſiue falſum ſit quod accidit. Alio autem modo ſi per falſa concluditur. hec auteꝫ erit cõcluſio quandoq; quidem vera quandoq; autem falſa: nam falſum quideꝫ ſemꝑ ꝑ falſa cõcluditur. verũ aũt cõtingit et nõ per vera vt dictum eſt prius. Ergo falſam orationem eſſe dicentis peccatuꝫ magis eſt ꝙ̃ orationis et neq; dicentis ſemper. ſed quãdo latet cum eo ꝙ per ſe pluribus veris recipim⁹ magis ſi ex his que maxime videnꝛ interimit aliquod verum. nam cum talis eſt aliorum verorum demõſtratio erit. oportet eñ poſitorum aliquid nõ eſſe oĩno. quare erit huiuſmodi demonſtratio. Si autem verum cõcludatur per falſa ⁊ valde ſtulta pluribus erit peius falſum ſyllogiſantibus. erit aũt huiuſmodi et que cõcludit falſuꝫ quare

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

palam quoniã prima quidem conſideratio orationis ꝑ ſe ſi concludit. ſecũda autẽ vtruʒ verũ vel falſum. tercia vero ex qualibet quibuſdã. nam ſi ex falſis quidem. probabilibꝫ aũt ratõnalis. Si aũt ex exiſtentibꝫ quidem improbabilibꝫ autem praua. Si aũt et falſa et valde improbabilia. palam q̃m̃ praua aut ſimpliciter aut ad rem.

In principio aũt et cõtraria quomodo petit interrogans ſm veritatẽ q̃dem in analecticis dictũ eſt. ſm opinionem quidem nũc dicendũ. Petere aũt videntur hic quod eſt in principio quinq̃ʒ modis. manifeſtiſſime quidem et primũ ſi quis idem quod monſtrari oportet petat. hoc autem in ipſo quidẽ nõ facile eſt latere in vniuocis aũt et in quibꝫ nomẽ et ratio ſignificat magis.

Secũdũ autem quãdo quod ꝑticulariter oportet demõſtrare vniuerſaliter q̃s petat. vt qui conatur quoniã cõtrariorũ eadem diſciplina oĩno oppoſitoꝝ ꝓbauit vnã eſſe. videtur ei qꝺ oportebat per ſe oſtendere cũ alijs petere. Tertium ſi q̃s quod vniuerſaliter eſt oſtendere propoſito particulariter petat. vt ſi de omnibꝫ cõtrarijs ꝓpoſito de aliquibꝫ probet. videtur eĩm hic ꝙ cũ pluribꝫ oportebat oſtendere ꝑ ſe extra petere Rurſum ſi q̃s diuidens petat quod ꝓpoſitum eſt. vt ſi oporteat oſtendere medicinã ſanatiui et egrotatiui extra vtrũq̃ʒ ꝓbet

Aut ſi quis eorũ que ſequũtur ſeinuicem ex neceſſitate alterum petat. vt latus incõmenſurabile eſſe dyametro cũ oporteat oſtẽdere quoniã dyameter lateri Et q̃liter aũt et ecõtrario petere ei qꝺ ex principio. Nam primum ſi quis oppoſita petijt ſm affirmatõem et negationem. Secũdo aũt ſi contraria ſm poſitõnem. vt bonũ et malum ideʒ. Tertio vero ſi quis vniuerſaliter probãs ꝑticulariter petierit ꝯtradictõem. vt ſi quis ſumpſit contrarioꝝ vnã diſciplinã. ſanatiui et egrotatiui alterã probauerit. Aut ſi hoc petens in vniuerſali vniuerſaliter cõtradictõnem tentauerit ſumere Rurſum ſi quis petat ꝯtrarium ei quod ex neceſſitate acidit per ea que poſita ſunt. et ſi q̃s ea quidem non ſumat que oppoſita. Talia aũt petat duo ex q̃bus erit oppoſita cõtradictio. Differt aũt cõtraria accipere ab eo qꝺ eſt in ꝑncipio tm̃. quoniã huius quidẽ eſt peccatum ad cõcluſionem. nam ad illaʒ aſpicientes qꝺ in principio eſt dicimus petere. Contraria auteʒ ſunt in ꝓpoſitionibus in eo ꝙ habent ſe aliquo modo hec ad inuicem.

Querit. Vtrũ oratio quatuor modis dicatur falſa Arguitur primo ꝙ nõ. nam oratio que ẽ ſm locũ ſophiſticũ eſt falſa. tales ãt loci ſtꝫ tredecim. igit̃ ⁊c̃ Secundo om̃is oratio falſa aut peccat in materia aut in forma et ſic nõ eſt niſi duplex oratio falſa. Tertio oratio que videtur concludere ⁊ nõ concludit eſt impertinens dialectico q2 ſpectat ad ſophiſtã. igit̃ ſunt tm̃ tres modi. In oppoſitum eſt ph̃s in textu

Sciẽdũ eſt ꝑmo ꝙ poſtq̃ʒ actum eſt de ſolutione orationis per cõparationẽ ad vtenteʒ vel in ſe Cõſequenter videndũ eſt de ſolutione indifferenter comparata ad reſpondentem. vel opponentem vel in ordine ad ſeipſum.

Sciendum ſecundo. ꝙ quatuor modis oratio argumẽtatiua dicit̃ falſa. Primo modo q̃n videtur inferri cõcluſio et nõ infertur. tũc eſt ſenſus appares de numero litigioſorũ. et eſt ſyllogiſmus peccans in forma Scꝺo modo q̃n aliquid cõcluditur. nõ tamẽ eſt ad propoſitum. et hoc maxime accidit in ſyllogiſmis ducentibꝫ ad impoſſibile. Tertio modo quãdo concludit̃ ad ꝓpoſitum. non tamẽ per propria principia diſcipline. ⁊ hic eſt ſyllogiſmus litigioſus. aliter tñ q̃ʒ in primo. ſicut q̃n propoſitio nõ medicinalis videtur medicinalis eſſe. aut nõ eſt geometrica videtur tñ geometrica. aut nõ dialectica ſed videt̃ dialectica. et hoc ſiue verũ ſit ſiue falſum. qꝺ accidit ſicut fecit briſſo qui non ex proprijs ſed ex cõibꝫ ꝓcedens voluit quadrare circulũ. Quarto quãdo per falſa concluditur aliquid vel falſum vel verũ. Nam falſum ſemper ꝯcluditur ꝑ falſa. verũ aũt ꝯtingit ꝑ nõ vera aliquãdo ſyllogiſare. hec ãt oratio aliquando ꝑtinet ad dialecticũ. oratio aũt falſa tertio modo eſt falſa in cõꝑatõne ad demõſtratorẽ. Sed diceres. cuius eſt peccatũ ponere orõem falſam et cuius nõ. et q̃n. ⁊ q̃n nõ. Solutio ponere oratõem falſam magis eſt peccatum docentis ⁊ reſpondentis. q̃ʒ orõnis in ſe. et iſtud eſt verũ q̃n falſum nõ eſt latens. Ratio primi q2 nõ fieret illatio falſi alicuius niſi ꝯcederet̃ prius a reſpondente. q2 dialecticus nunq̃ʒ procedit niſi ex ꝯceſſis. Ratio ſecũdi q2 q̃n falſum eſt latens. aliq̃n magis accipimus ꝯcluſionẽ ex falſis q̃ʒ ex veris. ſi illa falſa videantur magis probabilia. Et ſiĉ reſpondẽs põt accipere falſa. q̃n falſa ſunt talia ꝙ ſunt magis ꝓbabilia q̃buſdã veris. q̃n eĩm ex illis demõſtrat erit bñ demõſtratum. q2 oportet illa q̃ opponũtur nõ apparere falſa. ſed debent apparere probabilia Et ergo ſi aliq̃d ꝯcludat̃ ꝑ ſtulta et fatua falſa ⁊ ꝑ iprobabilia. male erit ſyllogiſatũ. Sed diceres q̃uo ſoluendi ſtꝫ iſti modi falſi. Dõm ꝙ primus modus ſoluitur cõſiderando ſi oratio per ſe ꝯcludit vel nõ ⁊ ſi nõ tũc eſt interimẽda. Secũdus aũt ſoluitur q2 videndũ eſt ſi id qꝺ concluditur ſit verum vel falſum. et ſi falſum eſt interimendũ. Tertius aũt modus ſpectat ad demõſtratorẽ. Quartus modus ſoluitur conſiderando ſi concluſio ſit ex falſis. ⁊ ſi ſic eſt interimenda. ſi aũt ſit cõcluſa ex ꝓbabilibꝫ rõnabiliter ẽ ſyllogiſata. ſi autẽ ex veris tñ improbabilibus praua eſt vel ſimpliciter vel ad rem Iſtis premiſſis ſit.

Cõcluſio. ꝙ oratio dicitur quatuor modis falſa. patet ex dictis et ex ſufficientia Quia om̃is oratio aut peccat ſm formã aut peccat ſm materiã. Si penes formã h̄ eſt dupliciter. aut peccat ſm orationẽ q̃ debet cõcludi. et ſic eſt primus modus. Aut per reſpectum ad concluſionem non intentaʒ et ſic eſt ſecũdus modus Si penes materiam hoc eſt dupliciter. aut penes cõmune ⁊ proprium. que ſunt conditiones materie. et ſic eſt tertiꝰ modus vel per reſpectum ad verum vel falſum indifferenter ⁊ ſic eſt quartus modus Quãtũ ad ſecũdũ.

Sciendum. exquo in precedenti queſtione dictũ eſt ꝙ aliq̃n reſpondenti indiffinitũ ⁊ indeterminatũ eſt q̃n opponentes accipiũt ꝯtraria. ⁊ q̃n ea que ſunt in ꝑncipio. ideo Areſtoteles ad inſtructõem rñdentis finaliter determinat de petitõe ꝑncipij. ⁊ de petitõe ꝯtrarij. Vnde de petitõe ꝑncipij aliter determinat̃ hic q̃ʒ in ſecũdo ꝑorũ q2 ibi ſm veritatẽ. hic vero ſm opinionẽ. Vñ ſm veritatem petit̃ ꝑncipium quãdo ꝓceditur ab eque noto ſm naturam. vel a minus noto ad magis notum ſm naturam vt dĩt Albertus. Petitio ꝑncipij quo ad opinioneʒ eſt q̃n ab equaliter noto quo ad nos vel a minus noto quo ad nos ꝓcedit̃ ad magis nobis notum.

Sciendũ conſequenter ꝙ petere id qꝺ eſt in ꝑncipio ꝯtingit q̃nq̃ʒ modis. Primus modus ⁊ manifeſtiſſimus eſt q̃n idẽ ſm rem ⁊ vocem petitur Vt ſi velim ꝓbare hõ currit. ⁊ quererem vtrũ hõ currat. Vel q̃n ideʒ petitur in vniuoco. hoc eſt ſynonomo. vt ſi debeat probari marcus diſputat. ⁊ querat̃ vtrum tullius diſputat. Secũdus eſt q̃n aliquid debet probari particulariter. ⁊ queratur vniuerſaliter ſibi ꝯcedi. vt q̃ conatur probare ꝯtrariorum eadem eſt diſciplina. ⁊ petat illam vtrũ omniũ oppoſitoꝝ eadem eſt diſciplina. Tercius modus eſt ecõtrario q̃n aliq̃d vl̃iter debet ꝓbari et petit̃ particulariter. Quartus modus. ſi quis querat diuiſuʒ in ſuis diuidentibꝫ. vt ſi oporteret oſtendere medicinã eſſe ſanatiui ⁊ egrotatiui ꝯiũctim. ⁊ querat illud extra ⁊ diuiſim. Quintus modꝰ eſt q̃n aliq̃d debet ꝓbari ⁊ petat hoc in ſuo ꝯuertibili que ſe inuicem ꝯſequũtur ex neceſſitate. vt ſi quis velit probare ꝙ dyameter eſt incõmenſurabilis coſte petat ꝙ ſibi ꝯcedatur ꝙ dyameter eſt ꝯmẽſurabilis lateri.

Sciendũ eſt aũt ꝙ petere principiũ eſt idem petere in ſeipſo in ꝓpria forma. ſed petere hoc qꝺ eſt in ꝑncipio eſt q̃n petitur id qꝺ debet duci ad ꝓbatõem alterius ſicut ꝯuertibile eſt in cõuertibili. ⁊ ſuperius in inferiori. et ſic de alijs. Itẽ ad ꝑmũ modũ reducitur q̃n definitũ petit̃ in definitõe ⁊ ecõuerſo. Verum eſt tamen ꝙ aliq̃n aliqꝺ ꝑdicatum notius ineſt definitõi q̃ʒ definito. vt eſſentiale. ⁊ ſic eſt bonus locus dialecticus. ⁊ nõ ecõuerſo. Sed diceres cum ſint duo modi petitõis ꝑncipij ab vniuerſali ad particulare. ⁊ a ꝑticulari ad vl̃e. quare etiã nõ ſic ſunt duo modi ꝓcedendi ſcʒ a definitõe ad definitũ ⁊ ecõuerſo a definito ad definitõnem. Rñdetur ꝙ vl̃e ⁊ ꝑticulare differũt ſicut totum ⁊ pars. ⁊ ergo diuerſi modi fundari poſſunt in eis. Definitio aũt ⁊ definitũ dicũt vnũ ſm rem Iſtoꝝ modoꝝ ſufficientia ꝑt ſic ſumi. Petitio ꝑncipij aut eſt penes ꝯplexũ. ⁊ ſic eſt q̃ntus modus. Aut penes incõplexũ. ⁊ hoc eſt dupl̃r. aut q2 ſunt idem totaliter. aut aliq̃liter. Si ꝑmũ ſic eſt ꝑmus modus. Si differũt aliqualiter tũc ſe habent ſicut totum ⁊ pars. Et hoc dupl̃r. aut ſicut totum integrale ⁊ eius ꝑtes. ⁊ ſic eſt quartꝰ modus. Aut ſicut ꝑs ſubiectiua ad vl̃e. ⁊ ſic eſt ſecũdꝰ modus. aut ecõuerſo. ⁊ ſic eſt tercius modus

Dubitatur. quot modis ꝯtingit petere contraria. Rñdetur ꝙ q̃nq̃ʒ modis eq̃liter ei qꝺ eſt in ꝑncipio Primo q̃n oppoſita ſm affirmatõem ⁊ negatõem querũtur. Scꝺo q̃n petũtur ꝯtraria. vt vtrũ bonũ ⁊ malũ ſunt idem. Tercio mõ ſi q̃s ſumat vl̃em ⁊ petat oppoſitam in particulari. vt ſi quis ſumpſerit oppoſitoꝝ eadeʒ eſt diſciplina. ⁊ ꝓbauerit ſanatiui ⁊ egrotatiui eſſe alteram diſciplinam. Quarto q̃n ſi q̃s petat ꝯtrariũ ꝯcluſioni q̃ ex neceſſitate accidit eo ꝙ hec ſunt. ⁊ hic oppoſitꝰ ẽ tercioº Quinto quando aliq̃s petit aliqua ſicut deſperata ad q̃ neceſſario ſequũtur ꝯtradictoria. Petere aũt ꝑncipiũ ⁊ petere ꝯtrariũ in hoc differũt. q2 petitio ꝑncipij eſt ſm ꝯcluſionem ⁊ petitio ꝯtrarij eſt ſm ꝑmiſſas.

¶ Ad rationes. Ad primam dicitur ꝙ om̃es ꝯphendũtur ſub iſtis quatuor. q2 in oĩ paralogiſmo vel eſt peccatum in forma vel in materia ¶ Ad ſecũdam dr̃ ꝙ fit vlterior diuiſio. vt patuit in ſufficiẽtia ¶ Ad terciã dr̃ ꝙ licʒ ille modus nõ ſit ad ꝓpoſitũ. tñ poſitus eſt ne diuiſio videretur inſufficiens

Secũdus tractatus.

D exercitatiõem aũt ⁊ meditationẽ talium orõnum Primũ q̃dẽ ꝯuerti aſſueſcere oportʒ orõnes. ſic eĩm ⁊ ad hoc qꝺ dr̃ magis habebimus idonei ⁊ in paucis plures faciemus orõnes. Nam ꝯuerti eſt tranſſumẽtem ꝯcluſionẽ cũ reliq̃s interrogationibꝫ interimere vnũ eoꝝ que data ſunt. Neceſſe ẽ eĩm ſi ꝯcluſio nõ eſt vnã aliquã interimere ꝓpõnuʒ ſi om̃ibꝫ poſitis neceẽ erat ꝯcl'oneʒ eſſe. Ad omnẽ aũt põnem ⁊ q̃m ſic ⁊ q̃m nõ ſic. argumẽtuʒ ꝯſiderãdũ ⁊ inueniẽti ſolutionẽ ſtatim q̃rendũ ſic eĩm ſimul accidet ei ad interrogãdum ⁊ ad reſpondendũ exerceri. Et ſi ad nullũ alium habemus ad noſipſos. Et alternatim eligendũ que ſunt ad eandẽ poſitõem argumẽta. hoc eĩm ad cognoſcẽdũ multã idoneitatẽ facit. ⁊ ad arguẽdum magnũ habʒ adiutoriũ quãdo idoneꝰ eſt aliq̃s ⁊ q̃m ſic ⁊ q̃m nõ ſic. nam ad ꝯtraria accidit fieri obſeruãtiam: Et ad cognitioneʒ ⁊ ad ſm philoſophiã prudentiã poſſe ꝯſpicere ⁊ conſpexiſſe q̃ vtriq̃ʒ accidit dicere ex hipotheſi nõ paruũ inſtrumẽtum: nam reliquũ hoꝝ eſt iuſte eligere alterũ Oportʒ aũt ad hmõi eſſe boni ingenij. ⁊ hoc eſt ſm veritatem bonũ ingeniuʒ poſſe bene eligere verũ ⁊ fugere falſuʒ. qui nati ſunt bene pñt facere bñ. Nam q̇ amãt ⁊ q̇ odiunt hoc qꝺ ꝓfertur facile diſcũt optimũ Et ad ea que ſepe incidũt ꝓblemata ſcire oportʒ orõnes ⁊ maxime de ꝑmis põnibꝫ. in his eĩm ꝯtendũt ſepe rñdentes. Amplius terminoꝝ idoneũ eſſe oportʒ ⁊ ꝓbabiliũ ⁊ ꝑmorũ habere ſe ꝓmptum. nam ꝑ hos ſyllogiſmi fiunt Tentãdũ aũt ⁊ que ſepe icidũt ſermocinatõẽs tenere. naʒ quẽadmoduʒ in geometria ante opus eſt circa elemẽta exercitatum eſſe ⁊ in numeris circa capitales ꝓmpte ſe habere multum cõfert ad id

qđ eſt alium quoq̃ numerũ cognoſcere multiplicatũ. Siliter autẽ ⁊ in orõnibꝫ ꝓpões ſcire memoriter opoꝛꝫ: nam velut in memoriali tm̃ loci poſiti ſtatum faciunt eadẽ memorari. ⁊ hoc faciunt magis ſyllogiſtice: eo ꝙ determinatas eas magis inſpiciũt ſcḋm numeruꝫ. Propõnem quoq̃ ↄmunẽ magis q̃ orõnem ad memoriaꝫ ponẽdũ. nam ꝑncipij ⁊ hypoſtaſeos idoneũ eẽ mediocriter difficile. Amplius orõnem vnam plures facere aſſueſcẽdum. vt obſcuriſſime abſcondẽtibꝫ hmõi aũt erit ſi q̃ſq̃ plurimum abcedat a cognitiõe de quibꝫ eſt oratio Erũt aũt ponẽtes orõnum qui maxime vl'iter hoc pati pñt vt qm̃ nõ eſt vna pluriuꝫ diſciplina. ſic em̃ ⁊ in his que ſunt ad aliquid ⁊ in ↄtrarijs ⁊ cõiugatis eſt Opoꝛꝫ aũt ⁊ rememoratões vl'iter facere orõnum ⁊ ſi fuerit diſputãs particulariter ſic em̃ ⁊ plures poſſibile eſt vnã facere: ſiliter autem ⁊ in rhetoricis enthimematibꝫ. Eũdẽ aũt q̃ꝫ maxime fugere in vl'e ferre ſyllogiſmos. ⁊ ſem ꝑ opoꝛꝫ ↄſiderare orões ſi in pluribꝫ diſputãtur. nam oẽs particulares in vl'i diſputate ſunt et ineſt in particularibꝫ vniuerſalis demõſtratio. eo ꝙ non eſt ſyllogiſare quicq̃ ſine vniuerſali. Exercitationẽ aũt aſſignandũ inductiuarum quidẽ ad rudem ſyllogiſticarum aũt ad eruditum. Et tentandũ accipe a ſyllogiſticis q̇dẽ propõnes. ab inductiuis aũt parabolas In h̄ em̃ exercitare vtreq̃ ſunt om̃ino aũt ab exercitatione diſputantiũ tẽtanduꝫ afferre. aut ſyllogiſmũ de aliquo. aut ꝓpoſitionẽ. aut ſolutionẽ. aut inſtãtiam. ſiue recte q̃ſis dixerit ſiue nõ recte. vel ipſe vel aliter ⁊ circa quid vtrũq̃. Ex his em̃ poteſtates. exercitiũ autẽ cauſa poteſtatis ⁊ maxime circa propões ⁊ inſtantias Eſt em̃ vt ſimpl'r dicatur dialecticus ꝓpoſitiuus ⁊ inſtantiuus. Eſt aũt ꝓponere quidẽ vnũ facere q̃ ſunt plura: opoꝛꝫ em̃ vnuꝫ om̃ino ſumere ad quod eſt diſputatio. inſtare aũt ꝙ vnũ eſt facere plura. nam aut diuidit aut interimit. hec quidem dans. illud autẽ non dans eoꝛuꝫ q̃ poſita ſunt Nõ eſt aũt omni diſputanduꝫ nec contra quelibet exercitandum. ncc̃e eſt em̃ ↄtra aliquos prauas fieri diſputationes. Nam cõtra eum qui om̃ino tẽtat videri profugere iuſtum quidẽ tẽtandum ſyllogiſmũ facere. nõ pulcruꝫ aũt. eo ꝙ nõ opoꝛꝫ ↄſiſtere ſtatim ↄtra quoſlibet. ncc̃e eſt em̃ laborioſum ſermonẽ accidere. nam qui exercitati ſunt nõ poſſunt abſtinere a diſputatione certatoria. Opoꝛꝫ autẽ ⁊ factas habere orões ad hmõi interrogatões in quibus minimis abũdãtes ad plurima vtiles habebimur: he vero ſunt vniuerſales ⁊ ad quas abũdare difficile eſt ↄtinuo

Querit̃ vtrum preter dyalecticã inquiſitiuam et obuiatiuam necãriũ ſit habere exercitatiuã. ¶ Arguit̃ pmo ꝙ nõ. q2 habito fine dyalectici nõ opꝫ amplius inquirere. ſed ꝑ inq̃ſitõem veri apud noſipſos. ⁊ obuiatõeꝫ quo ad alterũ. ſcꝫ rñdentem ↄſequimur finem qui eſt veritatis ꝓbabilis cognitio. ergo p̄ter iſta nõ eſt opus dyalectica exercitatiua. ¶ Secũdo ſic. exercitiũ nõ eſt amicabilis inq̃ſitio. ſed appetitus vane glorie ⁊ potentia redarguitionis. iſtud aũt videtur eſſe diſputationis doctrinalis et nõ dyalectice. ¶ Tercio ſic. q2 dc̄ pħus ꝙ ad exercitationem debemus vti ſyllogiſmo ↄuerſiuo. hoc nõ videt̃. q2 qua rõne vtimur illo etiam vtimur alijs ſyllogiſmis ex hypotheſi. ⁊ ſiliter ſyllogiſmo oſtenſiuo In oppoſitum eſt pħus in textu.

¶ Sciénduꝫ primo. ꝙ poſtq̃ philoſophꝰ determinauit de dyalectica inquiſitiua ꝓut ordinatur ad ꝓblemata determinanda de quo viſum eſt in ſecũdo libro vſq̃ ad octauũ. Et etiã a ꝑncipio octaui vſq̃ huc determinatũ eſt de obuiatõne. q2 non ſufficit inquiſitio rei inuenta apud ſe. ſed etiam ordinat̃ ad alterũ. ⁊ hoc nõ poteſt fieri niſi per diſputatõem ⁊ obuiatõem. Jam ↄſequẽter in fine videndũ eſt de exercitatõe. cũ ſit quedam promptitudo. ꝓut eſt reſpectu inquiſitiõis ⁊ obuiatõis. Uſus em̃ ⁊ exercitiũ reddũt homineꝫ expeditum ⁊ promptum. Nec multũ valet inq̃ſitio ſcꝫ ſine exercitatõe. vñ Tullius q̃uis artis p̄cepta aut gentes ꝑciperent q̇cq̃ tñ laude dignũ ſine vſu ⁊ exercitatõe ↄſequi nõ poſſunt

Sciendum ſecũdo pro intellectu textus ꝙ ad exercitatõem ⁊ meditatõem quatuor ſunt documẽta Primũ documentũ eſt formale diſputatõis. ⁊ eſt ꝙ ad exercitandũ vtendũ eſt ſyllogiſmo ↄuerſiuo. Jſtud ſic ꝓbatur. illud ꝑ qđ efficimur prompti ⁊ per qđ in paucis habemus plura argumenta valet ad exercitiũ. Sed aſſueſcendo nos ad ↄuertendũ orões. ⁊ vtendũ ſyllogiſmo ↄuerſiuo efficimur prompti ⁊ in paucis habemus plura argumenta. ergo ⁊c̄. Minor pꝫ ex definitõe ſyllogiſmi ↄuerſiui accipiendo oppoſitum ↄcluſionis cũ vna p̄miſſarũ ⁊ interimendo alteram. ⁊ hoc eſt verũ ſi cõcluſio de neceſſitate ſequat̃ ex premiſſis. ⁊ ideo opoꝛꝫ aſſueſcere in ↄuertẽdo ↄcluſionem. Et habemus tria argumenta. Primũ argumentũ eſt oſtenſiuũ in ſe. Secũdũ cũ oppoſito cõcluſionis et minore interimere maiorem. Terciũ cũ oppoſito ↄcluſionis ⁊ maiore interimere minorẽ. Et ita in paucis propoſitionibꝫ ſcꝫ duabꝫ habebimus plura argumenta. ⁊ ita ſyllogiſmus ↄuerſiuus valet ad exercitatõem. cum exercitatio ſit vſus frequens in argumẽtatiõe. Secũdũ documẽtum quo ad materialia exercitij ⁊ quo ad omnẽ poſitõem arguendum eſt ſic vel nõ ſic. id eſt ad partem verã vel falſam. Et poſtmodũ debemus ↄſiderare ad ſolutões rõnum. ſic em̃ faciendo ſtatim accidit nobis exercitari ad interrogandũ. id eſt opponendũ ⁊ reſponendũ Terciuꝫ documentum etiam penes materiam ꝙ inuenire debemus argumẽta alternatim ſi nulluꝫ habemus apud noſipſos et in diuerſis tempoꝛibꝫ eligendũ eſt ſic querere argumẽta ad eandem poſitõem. q2 hoc facit multã idoneitatem ad cognoſcendũ veritatẽ ⁊ magnã cõfert ꝓmptitudinem ad arguẽdũ. q2 ꝑ h̄ aliq̃s eſt idoneus ad arguẽdũ ⁊ redarguendũ rñdentẽ. Om̄e em̃ illud qđ valet ad obſeruandũ ↄtrariũ poſitionis reſpõdentis valet ad arguẽdũ ⁊ redarguendũ. ſed arguere qm̃ ſic vel nõ ſic. hoc eſt affirmatiue vel negatiue valet ad obſeruandũ ↄtrarium poſitionis reſpondentis. ergo ⁊c̄ Quartũ documentũ eſt ꝙ nõ paruũ eſt inſtrumentum poſſe ↄſpicere ad cognitiõem ⁊ phyſicam prudẽtiã. ⁊ ↄfeciſſe queq̃ vtriq̃ accidit dicere ex hypotheſi. Unde cum ſcimus arguere ad vtrãq̃ partem ⁊ videre quid ſequatur ex hypotheſi. vtriſq̃ faciliter poſſumus ↄſpicere que argumenta plus ꝓbabilitatis habeant. Unde qui dubitat bene ſcit bene ſoluere. ⁊ qui bñ ſcit ſoluere cito cognoſcit veritatẽ. Quia ſicut impoſſibile eſt ꝙ ignorans ſciat modum diſſoluendi. ita habentem ignorantiam ſolutiõis impoſſibile eſt cognoſcere veritateꝫ

Sciendum. ꝙ ille qui debet exercitari req̇rit bonitatem ingenij. q2 bonitas ingenij maxime cõfert ad exercitatõem. Unde bonitas ingenij perpenditur ex facili electione veri ⁊ refutatõe falſi. Unde non eſt bonitas ingenij ex hoc ꝙ aliquis faciliter recipit. ſed bene ↄſeq̇tur bonitatem ingenij. Nec etiã eſt bonitas ingenij aliq̇d diu retinere. ſed ex eo ꝙ per intellectũ bene ſcit diiudicare eligendũ verũ ⁊ fugere falſum.

Sciendũ eſt vlterius. ꝙ ad exercitationem multum ↄfert memoria. ergo opoꝛꝫ tentare ſemper memoriter tenere que ſepe ꝓponũtur. ſicut ſunt ꝑncipia ⁊ vniuerſales ꝓpões. Cũ em̃ ipſas habemus in memoria. tũc ex illo ↄcludimus multa ſimilia. ⁊ ergo magis debemꝰ facere memoriam de ſyllogiſmo q̃ꝫ de inductõe. q2 in ſyllogiſmo ſunt pauciores ꝓpões ⁊ vniuerſales. ⁊ paucioꝛa facilius retinentur Magis em̃ ſeruanda eſt ꝓpoſitio vniuerſalis memoriter q̃ꝫ tota argumentatio. ⁊ ideo memoria eſt ſeruanda de vniuerſaliori ꝓpõne. q2 tota argumentatio difficilior eſt. ad retinendum

Sciendum conſequẽnter de exercitio circa orationem multiplicatam. Unde circa hoc aſſueſcenduꝫ eſt vnã ꝓpõnem plures facere. Et hoc maxime faciendũ eſt quando obſcure ꝓponitur aliquid. Nam qui poſſunt vnam ꝓpõnem plures facere potẽtes erũt in orõnibꝫ Scire etiam opoꝛtet ꝙ pro exercitatione rememorande ſunt ꝓpões vniuerſales. quia ſub ipſis poſſunt ſubſumi plures ꝓpoſitiones particulares in exercẽdo. Licet in memorando ſeruanda ſit vniuerſalis. ⁊ tamen non debet fieri diſputatio ad vniuerſalia ex particularibꝫ. q2 vniuerſalis difficilis eſt ad ſyllogiſandum. ⁊ debent preſupponi tanquaꝫ nota. eo ꝙ ſupra ipſa nõ eſt ſyllogiſare particulare.

Dubitatur. qualiter vtenduꝫ ſit exercitatione ⁊ ↄtra quos. Circa quod ſciendum. ꝙ ad rudem exercitandum eſt ꝑ inductiuas ratões. quia inductio eſt planior ⁊ pluribꝫ ↄmunis. et procedit ex notioribꝫ nobis. Ad eruditum aũt vtendũ eſt orõnibꝫ ſyllogiſatis. q2 ſyll's eſt violentior ⁊ ad ↄtradicendũ efficacior.

Sciendũ eſt ꝙ ĩ vſu exercitij ꝓpoſitionum inductiuarum accipere debemus parabolas. a ſyllogiſticis aũt rõnibꝫ ſumende ſunt ꝓpoſitiones vniuerſales. Jn his em̃ vtriq̃ exercitati ſunt Jn diſputatõe aũt exercitatiua debemus tentare inferre aut ſyllogiſmũ de aliquo. aut propoſitionem. aut inſtantiam. aut ſolutionem. ſiue bene ſiue male dixerit aliquis autor. quia ex iſtis fit poteſtas. Exercitiuꝫ aũt eſt cauſa poteſtatis. ⁊ maxime circa inductiones ⁊ inſtantias. Jnductio em̃ eſt plura colligens in vnũ. Jnſtare autẽ eſt vnũ plura facere. nam inſtans aut diuidit aut interimit aliquod eoꝝ que poſita ſunt ↄcedens alterũ vero nõ ↄcedens.

¶ Sciẽdum eſt ꝙ non eſt cum omni diſputandum. q2 contra diſcolos ⁊ illos qui volunt videri non eſt diſputandum exercitatiue. quia cõtra diſcolos neceſſe eſt prauas diſputationes facere. eo ꝙ omnia diſcolus negat que vtilia ſunt ad propoſituꝫ. Et ergo ſi tentetur ſyllogiſmus fieri ↄtra ipſos eſt pulcrũ. q2 omnino nihil cõcedunt et in fine fiunt diſputatões certatiue.

¶ Sciendum eſt ꝙ in exercitatione nõ ſolum opoꝛtet orões inuenire. ſed etiam opoꝛꝫ habere orões factas ſcꝫ illas que ſunt minime quantitate ⁊ maxime poteſtate ⁊ virtute. ſicut ſunt ꝑma ꝑncipia. per ipſa em̃ erimꝰ prompti ⁊ idonei ad multa. eo ꝙ per ip̃a poſſunt multa ꝓbari. Difficile tamen eſt ab ipſis continuo abũdare ꝑ argumenta. q2 ipſa pauca media habent per que poſſunt ꝓbari. q2 ſolum ꝑ definitõem. vt ꝑus dictũ eſt

¶ Ad rationes. Ad primam dicitur ꝙ non ſolum ſufficit interimere veritatem ⁊ ſcire alteri obuiare. ſed etiam opoꝛtet habere aſſuefactionem ⁊ promptitudinem. et hoc fit per exercitationem et vſum. Cum dicit Uictorinus Natura facit habilem. ars facilem. vſus vero potentem. ¶ Ad ſecũdam dicitur. ꝙ dyalectica eſt inuentiua veri probabilis. ſed talis inuentio eſt finis inq̇ſitionis. qualis inquiſitio per exercitium promouetur. et iſtud ſpectat ad diſputationem dialecticam. ad doctrinalem autem ſpectat inuenti reſolutio. ¶ Ad terciam dicitur ꝙ ſyllogiſmi alij ex hypotheſi ↄprehendũtur ſub ſyllogiſmo ↄuerſiuo. quia ſimilis eſt de eis ratio. Non eſt autẽ ſimile de ſyllogiſmo oſtenſiuo. quia ibi nõ ↄtingit ex paucis propoſitionibꝫ facere plura argumenta. ſed ex duabus ꝓpoſitionibꝫ oſtenſiue tm̃ infertur ↄcluſio Et tm̃ de queſtione. ⁊ ꝑ ↄſequens de toto libro thopicorum

Complementum queſtionũ cuꝫ textu ſuper libros thopicorum Areſtotelis explicit feliciter

Sequitur primus elenchoꝝ

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

DE ſophiſticis autē elen-
chis ⁊ de his qui videntur quidem elenchi: ſed nō ſunt. ſunt autem paralogiſmi. dicemus in/cipientes ſm naturam a primis

Circa primū librū elen-
chorum ☞ Queritur. Utrum de elencho ſophiſtico ſit ſcientia ſpēalis tanq̄ de ſubiecto attributionis huius libri ¶ Arguit̄ pmo q̄ non. q̄z de nō ente non eſt ſcia. ſed elenchus ſophiſticus eſt nō ens. ergo de ipſo nō eſt ſciētia ¶ Secūdo ſic. eadem eſt ſcientia priuationis ⁊ habitus q̄z rectum eſt iudex ſui ⁊ obliqui. ſed elenchus ſophiſtic9 ſolum eſt priuatio vel obliquitas veri elenchi. igitur de ipſo nō eſt ſcientia diſtincta a ſciētia que eſt de vero elencho ſcz dyalectica. ¶ Tercio ſic. oportet de ſubiecto preſupponere quid eſt ⁊ q̄z eſt. vt habetur primo poſteriorū. ſed de ſyllogiſmo ſophiſtico nō p̄ſupponitur quia eſt. imo docetur in pncipio huius. ergo non eſt hic ſubiectum In oppoſitum eſt pħus in textu

¶ Sciendū eſt primo. Q̄ verus elenchus eſt ſyllogiſmus contradictionis. vt dicit textus. et ita ſupra ſyllogiſmum addit probabilitatem ⁊ contradictionem. ⁊ ſupra dyalecticum ſolum addit cōtradictionem ſue concluſionis ad poſitionem reſpōdentis. ⁊ ſic in ſua rōne tria includit. ſcz illationem inquātū eſt ſyllogiſmus. ⁊ probationem inquātum eſt dyalecticus. ⁊ cōtradictionem inquātum eſt elenchus. ⁊ ſic ꝯtradictio eſt vltima differentia conſtitutiua eius. Sed elenchus ſophiſticus eſt apparens elenchus ⁊ non exiſtens. ⁊ hoc vel quia non ſyllogiſat. vel quia non probat poſitionē ꝯtradicentem poſitiōi reſpondentis vel vtroq̄ modo. Unde triplex eſt elench9 ſophiſticus. q̄daz eſt peccans in forma tm̄. ⁊ talis nō eſt verus ſyllogiſmus. ⁊ tangitur in textu cum dicitur. ſunt autem paraloɡiſmi. ſed non elenchi. Alius eſt elenchus ſophiſticus peccans in materia tm̄. ſcz in probatione contradictionis ꝯcluſionis. ⁊ talis eſt bene ſyllogiſmus. vt dicitur in pmo thopicorū. ſed non eſt elenchus. et tangitur in textu cum dicitur (De ſophiſticis quidem elenchis) Alius eſt peccans in forma ⁊ in materia ſimul. ⁊ de iſto magis videbitur in ſequentib9

Sciendum ſecūdo. Q̄ elenchus ſophiſticus p̄t dupliciter ꝯſiderari. Uno modo vt eſt obliquitas vel defectus veri elenchi. ⁊ hoc modo ſe habet ad verum elenchum ſicut priuatio. neq̄ de ipſo ſub tali rōne eſt ſcientia diſtincta a ſcia de vero elencho. Alio mō p̄t ꝯſiderari vt eſt ens ſpēale habens ꝓpria pncipia ⁊ ꝓprias cauſas poſitiuas facientes ipſum apparere verū eſſe elenchū ⁊ etiaz vt habet cauſas latentes ſub illis cauſis apparentie. Et h̄ modo nō habet rōnem priuatōis. ſed eſt aliq̄d poſitiuū q̄d poteſt eſſe gen9 ſcibile. et hz partes ſubiectiuas diſtinctas ſm diſtinctōem hmōi cauſaꝝ ⁊ ꝓportionabiliter hz proprietates ſibi inherētes.

¶ Concluſio prima. De elencho ſophiſtico ſecūdo mō ꝯſiderato inq̄tum ſcz habet cauſas ꝓprias apparentie eſt ſcia ſpēalis ab alijs diſtincta. Prima pars pz. q̄z ſyllogiſmus ſophiſticus hoc mō acceptus eſt ens poſitiuū diſtinctū a ſubiectis aliarū partiū logice. ⁊ habet pncipia ⁊ paſſiones de ipſo ⁊ ſuis partib9 demōſtrabiles p huiuſmodi pncipia. ergo de ipſo eſt ſcientia Et q̄ ſit ſpēalis patz. q̄z ſcie ſecātur queadmoduz ⁊ res de quib9 ſunt. ſed hec ſcia hz ꝓpriū ſcibile diſtinctū a ſubiectis aliaꝝ ſciaꝝ

Concluſio ſecunda. Elenchus ſophiſticus modo iam dicto ꝯſideratus eſt ſubiectū attributiōis ſcie huius libri. Probat̄ ꝯcluſio. q̄z ſibi cōuenit definitio ſubiecti attributōis reſpectu huius ſciētie. Et magis ponitur elenchus ſophiſticus q̄ ſyllogiſmus ſophiſticus. q̄z de rōne ſyllogiſmi ſolum eſt illatio ⁊ nō ꝓbatio vel ꝯtradictio. Ideo ſi poneret̄ ſyllogiſmus ſophiſticus tūc tm̄ videretur ſyllogiſmus peccans in forma ⁊ ꝯtra illatōem eē hic ſubiectū. Et q̄z hic ꝯſiderat̄ vl̄r de oīb9 elenchis. ideo magis ponit̄ elenchus ſophiſticus q̄ ſyllogiſmus ſophiſticus. Et fuit necārium dare artem in hac ſcia de elēcho ſophiſtico. q̄z nō vitatur malū niſi p̄cognitū. ideo non ſolum fuit neceſſe dare regulas ⁊ pncipia artis ſyllogiſandi. probandi. ⁊ demonſtrandi. ſed etiā cū hoc oportuit dare nobis modos arguendi apparenter. vt illos ſciam9 ſoluere ⁊ euitare.

¶ Dubitatur primo. Quare dicitur in textu de elenchis in plurali numero. ⁊ nō de elencho in ſingulari Ad dubium reſpondetur q̄ cā eſt q̄z elenchus ſophiſticus deficit a vero elencho. ſed infinitis modis cōtingit male agere. ⁊ bene agere ꝯtingit tm̄ vno mō. iō ad denotandum pluralitatem ſpecificam elenchorū. q̄z aliq̄ ſunt peccantes in forma tm̄. alij in materia tm̄. ⁊ alij in vtroq̄ Ideo dr̄ de elenchis pluraliter

¶ Dubitat̄ ſecūdo Quare dicitur in textu q̄ hic incipiendum eſt a pmis ſm naturam Ad dubium reſpōdetur q̄ de hoc poſſunt eſſe quatuor cauſe. Prima eſt q̄z pħus incipit a queſtione ſi eſt. que pma eſt inter omnes queſtiones ſcibiles. Secūda eſt. q̄z primo pħus incipit determinare de methis que ſunt fines ſyllogiſmi ſophiſtici. modo fines in intentione precedūt ea que ſunt ad finem ſm naturam. Tercia cauſa eſt. quia pmo pħus inquirit quedam ꝯmunia circa elenchum ſophiſticū anteq̄ in ſpeciali de ipſo determinet. modo ꝯmunia ſm naturaz priora ſunt ſpecialib9. Quarta eſt. quia pmo determinat de locis ſophiſticis. conſequenter de elenchis. Illi autez loci ſint tanquā principia ad elenchos ſophiſticos ⁊ ipſos p̄cedunt ſm naturam.

¶ Ad rationes Ad primam dicitur. q̄ elenchus ſophiſticus nō eſt non ens ſimpl'r q̄uis dicat p̄uationem ſyllogiſmi dyalectici. ſed eſt nō ens tale quale apparet. quia eſt non dyalecticus. ⁊ apparet dyalecticus et ſic eſt aliud ens q̄ apparet. ¶ Ad ſecūdam partz ſolutio ex ſecūdo notabili ¶ Ad terciam dr̄ q̄ de ſubiecto cuiuſlibet ſcientie debet preſupponi quia eſt. ſic q̄ in illa ſciētia non probetur eſſe per ꝓpria principia illius ſcientie. non tamen eſt incōueniēs q̄ per aliqua ꝯmunia principia oſtēdatur eſſe anteq̄ de ipſo demonſtrentur ſue proprietates Dicitur vltra q̄ pħus in textu non probat diſtincte elēchum ſophiſticum eſſe. ſed ꝓbat q̄ aliquis elenchus ſophiſticus eſt ⁊ apparens tm̄ vt poſtea magis videbitur

Quoniā ergo alij quidē ſunt ſyllogiſmi. alij autē cum nō ſint videntur manifeſtum eſt. Nā quemadmodū ⁊ in alijs hoc fit. vel ꝓpter quādam ſimilitudinem ſic ⁊ in oratiōib9 ſe habet. Etenī habitum alij quidem habent bene. alij autē videntur tribualiter inflantes ſe ⁊ fingentes ſe: Et pulcri alij q̄dem ꝓpter decorem. alij autē videntur componētes ſe. Et in inanimatis quidem ſimiliter. nam ⁊ horum hec quidez argentum. illa vero aurum ſunt vere. alia autē nō ſunt quidem. videntur autez ſm ſenſum. vt lytargiria quidem ⁊ ſtānea. argētea. auricalcea felle vero tincta aurea. Eodem autem mō ſyllogiſmus ⁊ elenchus. hic q̄dem eſt. ille vere non eſt. Uidetur aut ꝓpter impericiam: nam imperiti velut diſtantes longe ſpeculātur. Nam ſyllogiſmus q̄dem ex quibuſdam poſitis eſt. vt dicatur diuerſum q̄d ex neceſſitate ab his que poſita ſunt. Elenchus autē ſyll'us eſt cum contradictione ꝯcluſionis. illi vero hoc quidez nō faciūt. Uidētur aūt ob multas cauſas. quorū vnus aptiſſimus eſt ⁊ publiciſſimus per nomina. Nam quoniā nō eſt res ipſas ferentes diſputare: ſed nominib9 pro reb9 vtimur notis Et ideo quod accidit in nominib9. in reb9 arbitramur accidere. velut ī numeris rōcinātib9 Hoc aūt nō eſt ſimile. nam noīa q̄dem finita ſunt et orōnum multitudo. res autez numero infinite Neceſſe ergo erit plura eandem oratōez ⁊ vnū nomē ſignificare. Ergo queādmodum illi (qui nō ſunt ꝓmpti numeros ferre) a ſcientib9 expelluntur. Eodem mō ⁊ in oratōib9 (qui nominū virtutis ſunt ignari) paralogiſantur ⁊ ipſi diſputātes. ⁊ alios audiētes. Ob hāc igitur cām et eas (que dicēde ſunt) eſt ſyllogiſmus ⁊ elenchus apparēs. nō exiſtēs aūt Qm̄ autē eſt q̄buſdam magis opere p̄cium videri ſapiētes q̄ eſſe ⁊ nō videri. etenī ſophiſtica apparens ſapiētia. nō exiſtēs aūt. Et ſophiſta copioſus ab apparente ſapiētia ⁊ nō exiſtēte. Palam q̄m̄ neceſſariū eſt his ⁊ ſapiētis op9 videri facere magis q̄ facere nō videri: Eſt aūt vt ſit ad vnū dicere in vnoquoq̄ opus ſcientis nō mētiri quidem eum de quib9 nouit. ⁊ mētientem aūt manifeſtare poſſe. Hec aūt ſunt. hoc q̄dē in eo q̄d poteſt dare oratōem. illud aūt in eo q̄d ſumere. Neceſſe eſt ergo eos (qui volūt ſophiſtice agere) dictarū diſputationum genera inq̄rere ope p̄cium enī eſt: nam hmōi poteſtas videri faciet ſapientes: cuius ſunt deſideriū habētes. Qm̄ ergo hmōi genus eſt q̄dez diſputationū ⁊ quoniam hmōi appetūt poteſtatem hi quos vocamus ſophiſtas manifeſtū eſt

Querit̄ vtrum neceſſe ſit vnum nomen plura ſignificare. ¶ Arguit̄ pmo q̄ nō. q̄z nō eſt neceſſe nomen plura ſcare cum ſignificet ad placitum. ergo nō eſt neceſſe vnū nomen plura ſcare ¶ Scdo ſic. ſcatio eſt pfectio ⁊ forma nominis. ſed vnius rei eſt tm̄ vna forma ¶ Tercio ſic dicit̄ quarto metaphyſice. q̄d nō vnū eſt ſignificare nihil ē ſcare. Dicit etiā Boetius q̄ nomine ſemel impoſito non ꝯtingit equiuoce vti. Si etiam neceſſe eſſet nomen plura ſignificare hoc eſſet vt arguit pħus quia res ſunt infinite nomina vero finita. ſed hoc non. quia res non ſunt infinite vt probatur tercio phyſicorum ⁊ primo celi. Igitur non eſt neceſſe vnū nomen plura ſignificare. In oppoſitū eſt pħus in textu

¶ Sciendū primo. q̄ poſtq̄ philoſoph9 poſuit materiā de qua tractare intendit. Hic ꝯſequēter ad oſtendendū nccītatem huius doctrine. in pncipio huius libri oſtendit aliquem eſſe ſyllogiſmū ſophiſticum ſiue apparentez. ne in determinādo de elenchis ſophiſticis videatur ſupponere falſuz Dicit igit̄ pħus. q̄ aliq̄ ſunt ſyllogiſmi vel elenchi apparentes

Sciendum ſecūdo pro queſito. q̄ vnū nomen plura ſcare poteſt intelligi dupl'r. Uno modo ſic q̄ vna ratōe ſignificet plura per modū plurium. ⁊ hoc nō eſt poſſibile. ⁊ ſic intelligūtur autoritates Areſtotelis ⁊ Boetij. Alio modo q̄ ſignificet plura non vt plura ſunt. ſz ꝯueniūt in quadam vnitate rōnis vel ſimpl'r vel analogice. Et illo modo nomen vniuocum plura ſignificat. vt ꝯueniūt in vna rōne vniuoca. et nomen analogum vt cōueniūt in quadā vnitate analogice. Sed nomen equocū a caſu ſignificat plura p modū plurium ⁊ ſub plurib9 rationib9. ⁊ etiam ſine ordine ⁊ tot impoſitiōib9 eſt impoſituz ad ſcandū quot ſunt ſcata ipſius.

Concluſio prima. Aliqui ſunt ſyllogiſmi vel elenchi apparentes tm̄ ⁊ nō exiſtentes probat pħus q̄tuor rōnib9. Prima eſt. ſicut eſt in reb9. ita ꝓportionabiliter eſt in orōnib9 ⁊ ſyllogiſmis. ſed in reb9 quedā ſunt vere tales ſicut apparent. ⁊ q̄dam apparentes tm̄. ḡ ſimiliter eſt in ſyllogiſmis Minorē ꝓbat pħus. pmo in reb9 aīatis ex pfectōe aīe. nam aliqui vere habent habitū quē vident̄ habere vt virtutem ⁊ ſcientiā. Alij vero vident̄ habere cū tamen nō habeant. ſed ſunt fingentes ſe habere. Secūdo pz ex parte corporis. q̄z aliqui ſunt pulcri veraciter. alij aūt

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

videntur ⁊ nõ ſunt. qꝛ ſe ꝯponũt ⁊ oꝛnãt coloꝛibꝫ alienis ideo non ſunt tales quales apparent. Tercio ꝓbat in rebꝫ inaiatis. qꝛ quedam ſunt argentea vel aurea. alia aũt videntur talia ſcḋm ſenſum ⁊ tñ nõ ſunt. vt litargiria vel ſtannea videntur argentea. ⁊ auricalcũ videt̃ aurũ cũ tamen non ſit Secũda rõ. ſicut longe diſtantes a rebꝫ diiudicant de ipſis. ita imperiti in arte ſyllogiſandi diiudicant de ſyllogiſmis. ſed longe diſtantibꝫ alique res videntur aliter ꝙ̃ ſunt. ergo ſimiliter imperitis in arte ſyllogiſandi aliq̃ ſyllogiſmi videntur eſſe veri elenchi ⁊ tamen nõ ſunt. neqꝫ etiam ſunt ſyllogiſmi. qꝛ ſyllus ex q̃buſdã poſitis de nccitate infert ꝯcl'onem. ⁊ ſiliter elenchus eſt qui eſt ſyllus cũ ꝯtradictõe ꝯcl'onis Et illi qui videntur ſyllogiſmi imperitis nõ ſunt hmõi. ergo aliq̃ ſt̄ ſylli apparentes tm̃ Tercia rõ. q̃cũqꝫ arbitrant̃ ſic accidere in rebꝫ ſicut in oꝛõnibꝫ credunt aliquos eſſe veros ſyllogiſmos, qui tñ ſunt apparẽtes tm̃ ſed multi ſunt hmõi. vt pꝫ ex pᵗe nois. qꝛ nõ ꝯtingit res ipſas nobiſcũ ferre ad diſputatões. ideo noibꝫ notis ꝓ rebꝫ vtimur. Ideo qḋ accidit i noibꝫ arbitramur ſiliter accidere in rebꝫ. Et ſicut nomen eſt vnuꝫ ita videt̃ ꝙ tm̃ habeat vnũ ſcatũ. Sicut in ꝯputatõibꝫ quelibet vnitas vnã reꝫ ſcat. qḋ tñ non eſt verũ. qꝛ neceſſe eſt vnũ nomen plura ſignificare. ⁊ circa hoc mouetur q̃ſtio p̃ſens. Ex quo infert phs ꝙ ſicut illi qui nõ ſunt ꝓmpti ⁊ expti in numeris in ꝯputando a ſcientibꝫ faciliter decipiũtur. ita in oꝛõnibꝫ q̃ virtutuꝫ nominũ ſunt ignari cito paralogiſant̃. ⁊ ipi diſputantes ⁊ alios audiẽtes Quarta rõ. quicũqꝫ apparenter exercent opa ſapientis in diſputatõne faciunt aliquos apparentes elenchos vel apparenter reſpondent. ſed aliq̃ ſunt hmõi. qꝛ quibuſdã magis opere preciũ eſt videri ſapientes ꝙ̃ eſſe ⁊ nõ videri. et tales ſunt ſophiſte. qꝛ ſophiſta eſt copioſus ab apparenti ſapientia. ſed nõ exiſtente. Et tales nõ poſſunt habere apparẽter ſapientiã niſi apparenter exercendo opa ſapientis in diſputando. que opera ſunt nõ mentiri de quibꝫ nouit q̃tum ad reſpondentẽ. et mentientẽ manifeſtare poſſe q̃tum ad opponentem. Igit̃ aliqui apparenter exercent opa ſapientis. ⁊ ſic aliq̃ ſunt ſyllogiſmi ⁊ elenchi apparentes tm̃. ergo neceſſe eſt ſophiſtas acquirere artẽ de talibꝫ ſyllogiſmis. Unde pma iſtarũ rõnum ſumit̃ ex parte rerum. Secũda ex parte auditoꝛis. Tercia ex parte ſermonis Et quarta ex pᵗe arguẽtis

Cõcluſio ſecũda. Et reſponſiua ad queſitũ

Neceſſe eſt vnũ nomen plura ſcare ex ſuppoſitione ſiue neceſſitate ꝯditionata. ſuppoſito ſcꝫ ꝙ omnes res debeant ꝑ nomen ſignificari Probat philoſphus. quia res ſunt numero infinite. ſed nomina ⁊ oꝛõnes ſunt finite. ergo ſi omnes res debeant ꝑ nomina ſignificari. neceſſe eſt ꝙ plures res vno nomine ſignificẽtur. Et in hac rõne nõ debet intelligi ꝙ ſpẽs rerum ſint infinite actu vel potentia ex parte rei. ſꝫ ſolũ quo ad nos. ſed indiuidua ſunt ex parte rei infinita ſcḋm potentiam ſucceſſionis. nõ tñ ſcḋm actuꝫ. Sũt etiam infinita quo ad nos. nomina vero ⁊ oꝛatões ſunt finita quo ad nos. qꝛ ſunt ab inſtitutõe noſtra.

¶ Dubitatur primo. Quare locus ſophiſticus qui eſt per noia eſt aptiſſimus ⁊ publiciſſimus. vt dicitur in textu. Ad dubium reſpondetur ꝙ cauſa huius eſt. quia nominibꝫ vtimur pro rebꝫ. ideo ſepius ⁊ magis publice poſſumus decipere vel decipi per fallacias in dictione ꝙ̃ per fallacias extra dictionem. Cuius fallacie extra dictionem poſſint habere maioꝛem cauſam apparentie ⁊ intenſiue magis decipere ꝙ̃ fallacie extra dictionem

¶ Dubitat̃ ſecũdo. Utrũ tm̃ ſint duo opera ſapientis p̃us enumerata. ſcꝫ nõ mentiri de quibꝫ nouit ⁊ mentientem manifeſtare poſſe. Et videt̃ ꝙ nõ. qꝛ ſex ponũtur opera ſapientis in pmo metaphyſice. Ad dubium reſpondet̃ ꝙ tm̃ ſunt duo opa ſapientis q̃tum ad officiũ qḋ habet ſapiens in diſputatione. ſcꝫ arguendo ⁊ reſpondendo. Et ad rõnem dꝛ ꝙ vtrũqꝫ iſtoꝝ operum ſapientis que hic ponũtur p̃ſupponit ſex ꝯditiones ſapiẽtis que ponũtur in pꝛimo metaphyſice. que etiam aſſignãtur de ſapiente ſcḋm ſe ꝯſiderato. ⁊ nõ inq̃tum habet officium arguentis vel reſpondentis.

¶ Ad rationes Ad pꝛimam dicitur. ꝙ neceſſitate abſoluta ſcḋm quã aliquid dꝛ neceſſariuꝫ quod eſt ſimplr̃ impoſſibile aliter ſe habere nõ eſt neceſſe nomẽ ſcare. ſed neceſſitate ꝯditiõata que eſt ex ſuppoſitõe finis neceſſe eſt nomen ſignificare. ⁊ etiã vnũ nomen plura ſignificare ¶ Ad ſcḋam dꝛ. ꝙ duplex eſt ꝑfectio vel foꝛma nominis. quedã eſt ꝑfectio pma ⁊ eſſentialis. ſcꝫ debita oꝛdinatio litterarũ in ſyllabis. ⁊ ſyllabarũ in dictione cũ debita pꝛolatõe. ⁊ hec foꝛma variari nõ poteſt remanẽte eodẽ noie foꝛmaliter Alia eſt ꝑfectio ſecũda ⁊ accidentalis. que dꝛ ſcatio ꝯceptus ⁊ rei mediãte ꝯceptu. ⁊ hec foꝛma poteſt variari re manente eodem nomine ſcḋm materiaꝫ ⁊ foꝛmã pmã vt in multiplici actuali. vel ſcḋm materiam et nõ ſcḋm foꝛmã. que dicit̃ pꝛolatio vt in multiplici potentiali Tercia rõ ſoluitur ex dictis.

Quot aũt ſunt ſpẽs diſputationũ ſophiſticarũ ⁊ ex quot numero poteſtas earum cõſtat ⁊ quot partes ꝯtingit eſſe negociĳ. ⁊ de aliĳs que ſuffragãtur ad hanc artẽ nũc dicemus. Sunt ergo diſputationum genera quatuoꝛ. doctrinales. dyalectice. tentatiue: ⁊ litigioſe Doctrinales quidem que ex ꝓpꝛiĳs pncipiĳs cuiuſqꝫ diſcipline. ⁊ nõ ex his que videntur eſſe rñdenti ſyllogiſant. opoꝛꝫ enĩ eũ credere qui diſcit. Dyalectice aũt que ex pꝛobabilibꝫ ſunt collectiue ꝯtradictionum. Tentatiue vero que ex his que videntur reſpondenti. ⁊ neceſſariuꝫ eſt ſcire ei qui ſimulat ſe habere ſcienti. queadmodum determinatuꝫ eſt in aliĳs. Litigioſe vero que ex his (que videntur ꝓbabilia non autem ſunt) ſyllogiſant. Ergo de demõſtratiuis q̃dẽ in analecticis dictum eſt. De dyalecticis vero et tẽtatiuis in aliĳs. De agoniſticis autem ⁊ litigioſis nũc dicemus

¶ Queritur. Utrum tm̃ ſint quatuoꝛ genera diſputationũ. ſcꝫ diſputatio doctrinalis. dyalectica. tentatiua. ⁊ litigioſa. ¶ Arguit̃ pꝛimo ꝙ non. qꝛ iſte diſputationes ſunt ſpẽs diſputationis. ergo nõ ſunt genera diſputationum. ¶ Secũdo ſic. in eadem ſciẽtia determinatur de diſputatõe dyalectica ⁊ tentatiua. ergo nõ ſunt diſputationes ab inuicẽ diſtincte. ¶ Tercio ſic. diſputatio ſophiſtica nõ eſt diſputatio. qꝛ ſyllogiſmꝰ ſophiſticus nõ eſt verus ſyllus. ergo diſputatio illa nõ debet dici genus diſputationis In oppoſitum eſt phus in textu

¶ Sciendũ pmo ꝙ poſtq̃ phs oſtendit neceſſitatẽ huius doctrine. ꝯñr vt videat̃ diſtinctio ſyllogiſmi ſophiſtici de quo hic eſt ad ꝓpoſitũ ab aliĳs ſyllogiſmis. ipſe enũerat et definit oĩa genera diſputationũ Syllogiſmi enĩ diſtinguunt̃ ſcḋm diſputatões ad quas oꝛdinãtur. et ſilr̃ diſtinguunt̃ per ſuos fines. Unde diſputatio ẽ actus ſyllogiſticus vnius ad alterũ ad aliquod ꝓpoſitũ oſtendẽdũ. ⁊ ita ſcḋm diuerſitatẽ finiũ quos intẽdit diſputans diſtinguunt̃ genera diſputationũ Et materie ſyllogiſmoꝛũ. q̃bus tanq̃ inſtrumentis vtunt̃ diſputãtes ad inuicem. Ratio enĩ ⁊ diſtinctio materieꝝ ⁊ inſtrumẽtorum ex finibꝫ accipitur.

¶ Sciendũ ſcḋo ꝙ diſputationũ quedã ſunt doctrinales. quedã temptatiue et quedã dialectice. ⁊ q̃dam litigioſe. Doctrinales ſunt q̃ ex ꝓpꝛiĳs pncipiĳs cuiuſlibet diſcipline et nõ ex his q̃ vident̃ reſpondenti ſyllogiſant. Et ſubiũgit phs cauſam ſcḋe pᵗis dicẽs opoꝛꝫ enĩ credere eũ qui diſcit. Nam vt habet̃ pꝛimo poſterioꝝ demõſtratoꝛ nõ interrogat neqꝫ inquirit cõſenſum reſpõdentis. qꝛ demõſtratio non pꝛocedit ex ꝓbabilibus tm̃. ſed ex nccarĳs ſimpliciter. eo ꝙ eſt generatiua ſcie ⁊ nõ opinionis. neceſſitas aũt ſe tenet ex pᵗe rei. et non ex pᵗe noſtri. Dyalectice diſputatões ſunt q̃ ex ꝓbabilibꝫ ſt̄ collectiue ꝯtradictionũ. Dyalecticus enĩ eſt q̃ ex ꝓbabilibꝫ pꝛocedit ⁊ nihil ꝓhibet quedã falſa quibuſdã veris eſſe ꝓbabilioꝛa eo ꝙ hꝫ viam ad vtrãqꝫ pᵗem ꝯtradictionis. Et finis huius diſputatõnis eſt generare opinionẽ. Temptatiue diſputationes ſunt que ex his q̃ videntur reſpondenti et neceſſe eſt eũ ſcire q̃ ſimulat ſe habere ſciam ſyllogiſant. Et hmõi q̃ nccẽ eſt ipm ſcire ſunt cõia. q̃bꝫ ignoꝛatis ignoꝛatur ars. Ipſis tñ ſcitis nõ ꝓpter hoc ſcit̃ ars. et hmõi diſputationis finis eſt expimẽtum de ſcia vel ignoꝛantia alicuius dicentis ſe habere aliquã artem. Litigioſe aũt diſputatões ſunt q̃ ex his q̃ videntur ꝓbabilia et nõ ſunt ſyllogiſant. et finis eaꝝ ẽ victoꝛia. ⁊ ꝯñr vana gloꝛia ſiue apparẽs ſcientia

¶ Cõcluſio pma: Predicte definitõnes diſputatõis et ſpẽꝝ eius ſunt ſufficienter aſſignate. Pꝛobat̃ ꝯcluſio. ꝑ ꝯditõnes bone definitionis q̃ iſtis definitõibꝫ ꝯueniunt in oꝛdine ad definita

Concluſio ſecũda. Et reſpõſalis ad queſitũ tm̃ ſunt quatuoꝛ genera diſputationũ. Pꝛobat̃ cõcluſio qꝛ diſputatio eſt quidã motus rõnis in quo opponẽs eſt motoꝛ. et reſpõdẽs eſt motus. ⁊ argumẽtatio eſt inſtrumentũ. motus aũt capit ſpẽm a fine ſiue a termio ad quẽ. vel ergo opponẽs ꝑ diſputationẽ intẽdit generare aliquẽ habituꝫ vel ſumere expimentũ de habitu reſpondentis Si ſcḋm ſic ſunt tẽptatiue diſputatões. Si pꝛimũ hoc eſt dupliciter. Aut intendit generare habitũ in ſeipo aut in reſpondẽte. Si pꝛimũ ſic ſunt litigioſe. ꝑ quas opponẽs intẽdit ſibi acq̃rere habitũ apparẽtẽ ſcꝫ apparẽtẽ ſapiẽtiã Si ſecũdũ hoc eſt dupliciter. vel intẽdit generare habitũ firmũ ſcꝫ ſciẽtiã. et ſic ſt̄ diſputatões demõſtratiue vel habituꝫ infirmũ et cũ foꝛmidine de oppoſito ſcꝫ opinionẽ et ſic ſunt dialectice. De doctrinalibus autem determinatur in libꝛo poſterioꝝ. ſꝫ de dialecticis et tẽptatiuis agit̃ in libꝛo thopicoꝛũ. Etiam de temptatiua agit̃ in hoc libꝛo inq̃tum in aliquo incidit cũ litigioſa. vt inferius videbitur Dicũt tamẽ aliqui areſtotelẽ feciſſe quẽdã libꝝ ſpẽalẽ de ipa q̃ ad nos nõ ꝑuenit. De litigioſa aũt ⁊ ſpẽbꝫ eiꝰ ⁊ ad ipam ꝑtinẽtibꝫ agit̃ in hoc libꝛo elenchoꝛum.

¶ Dubitat̃ primo Quot cauſe tãgunt̃ in pꝛedicta definitõe diſputatõis Ad dubiũ reſpondet̃ ꝙ in ipa tangunt̃ quatuoꝛ cauſe diſputatõis. Pꝛimo cã foꝛmalis cũ dꝛ actus ſyllogiſticus. Scḋo efficiens. cum dꝛ vnius ad alterũ. Tertio materialis cũ dꝛ ad aliqḋ ꝓpoſitum. Et quarto finalis. cũ dꝛ oſtendendũ

¶ Dubitat̃ ſcḋo. quõ diſputatio dꝛ de quatuoꝛ p̃dictis diſputatõnibꝫ Ad dubiũ reſpondet̃. ꝙ dꝛ de ipis analogice. Et ſi cõſideret̃ diſputatio q̃tum ad ethimologiã nois et quid nois inq̃tum dicitur diſputatio q̃ſi diuerſoꝛum putatio. ſic pꝛimo dicitur de litigioſa Secũdo de tẽptatiua. Tertio de dialectica. et vltimo de doctrinali. Diſputatio enĩ ſophiſtica q̃ dꝛ agoniſtica. vel litigioſa maxime eſt diuerſoꝛum putatio. quia in ipſa opponens et reſpondẽs intendũt ꝯtrarios fines. quod nõ eſt in aliĳs. Sed ſi ꝯſideret̃ diſputatio inq̃tum eſt actus ſyllogiſticus ad aliqḋ pꝛopoſitum oſtendendũ. tũc ſcḋm ꝙ finis eius eſt ꝑfectioꝛ magis ꝓpꝛie dꝛ diſputatio Et ſic q̃tum ad q̃d rei diſputatio pmo dicitur de doctrinali ⁊ cõſequenter de aliĳs conſiderando ipſas tam ex parte materie ꝙ̃ ex parte foꝛme.

Ad rõnes. Ad pꝛimã dicitur. ꝙ ille diſputatõnes non ſunt vere ſpecies neqꝫ vera genera. ſed ſunt modi analogie. Sed tamẽ potius dicũtur genera ꝙ̃ ſpecies. qꝛ quelibet ſub ſe continet plures modos ſpeciales diſputationũ Ad ſecũdã dicit̃ ꝙ diſputatio temptatiua et dialectica interdũ nõ diſtinguunt̃ ex pᵗe materie. tñ diſtinguunt̃ ex parte finis. et ideo diſtinguunt̃ foꝛmaliter et ſcḋm rõnem Ad tertiam dicit̃ ꝙ licet ſyllogiſmi ſophiſtici non ſunt veraciter ꝓbatiui. ſunt tñ apparenter. Et eſt diſputatio ſophiſtica ſcḋm interpꝛetatõnem nois: maxima ex pᵗe diſputantiũ ꝓpter conatũ vel litẽ que eſt in ea inter opponẽtem et reſpõdentem

Primum ergo ſumẽdum quot ꝯiectant qui in diſputationibus decertant et coꝛrixantur. Sunt autem quinqꝫ hoc numero. redargutio. falſum. inopinabile ſoleociſmus. ⁊ quintum facere nugari eum qui cõtra agit. hoc autẽ eſt frequenter cogere idẽ dicere Aut qḋ nõ ſit. ſed qḋ videatur eſſe ſingulum eoꝛum nam maxime volunt videri redarguẽtes. Secundum autẽ falſum aliq̃d mõſtrare. Tertiũ ad hoc qḋ p̃ter opinionẽ eſt ducere Quartũ vo ſoleociſmo vti facere. hoc aũt eũ facere ſcḋm loquutõeꝫ barbarizare ex oꝛõe reſpõdentẽ Ultimũ aũt frequẽter idẽ dicere

Queritur Utrum ſint quinqꝫ methe diſputationis ſophiſtice ſcꝫ redargutio. falſum inopinabile ſoleociſmus et nugatio Arguit̃ pmo ꝙ nõ. qꝛ metha eſt finis diſputationis ſophiſtice. ſed illius diſputationis eſt tm̃ vnus finis. ſcꝫ apparens ſapientia. igitur tantum eſt vna metha. Secũdo quicunqꝫ redarguitur cõcedit falſum. igitur metha redargutiõis nõ diſtinguit̃ a metha falſi. ⁊ ꝑ ꝯſequẽs nõ ſunt quinqꝫ methe. Tertio. ꝙ ſint plures ꝙ̃ q̃nqꝫ methe. qꝛ vna ẽ metha ex ſupabũdantia vocis. igit̃ ſilr̃ debet poni vna ex defectu. Et ꝯfirmatur. qꝛ ſi reſpõdens cogit̃ nõ loqui ducit̃ ad metham. et non ad aliquam enumeratarũ. igit̃ nõ ſunt tm̃

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA

q̄uinq̄ʒ methe In oppoſitū eſt phs in textu.

Sciēdū eſt pmo: ꝙ poſtq̄ʒ phs diſtinxit genera diſputationū vt eliceret diſputatōem de q̄ eſt ad ꝓpoſitū ſcʒ litigioſam. Cōſequēter. qꝛ diſtinctio eoꝝ que ſunt ad finē ex fine ſumitur Anteq̄ʒ in ſpēali determinetur de diſtinctis modis arguendi ſophiſtice. ipe notificat methas ſeu fines diſputatōis litigioſe. Et illi fines vocanꝭ methe ꝑ trāſumptōem. q̄a ſicut in realib9 metha dꝛ vltimū ſeu terminus rei. vt longitudinis vel vie. ita i ſophiſtica diſputatōne iſte fines hn̄t rōem vltimi ad qđ opponēs nititur ducere reſpōdentem. Un̄ metha vt h̄ ſumitur eſt incōueniēs ad q̄d opponēs ſophiſta nititꝭ videri ducere reſpondentē vi argumētatōnis. Et dꝛ videri ducere. qꝛ opponēs ſophiſta nō reqritur veraciter ducere reſpondētē ad aliqđ tale incōueniēs. ſed ſibi ſufficit ꝙ videatꝭ ducere ſiue ꝙ ducat apparenter. Cū em̄ ſophiſta ſit copioſus ab apparēti ſapīa ⁊ nō exiſtenti. magꝭ appetit videri ſapiēs et nō eſſe q̄ʒ eſſe ⁊ nō videri Et ꝓportionabiliter magis appetit redarguere apparēter q̄ʒ redarguere veraciter ⁊ nō videri. Et dꝛ vi argumētatōis qꝛ ſi aliter reſpōdens ducereꝭ ad tale incōueniens ꝑ hoc opponēs nō acqreret apparētē ſapiētiā q̄ eſt finis eius

Sciendum ſcđo. ꝙ ſunt quinq̄ʒ methe in numero. vt dꝛ in textu q̄ nūerate ſunt. Redargutio ſic ſolet definiri ꝙ eſt p̄conceſſi negatio. vel prenegati ꝯceſſio vi argumētationis ⁊ in eadem diſputatōne. Sʒ metha falſi eſt manifeſte falſi ꝯceſſio qꝛ ſi ꝯcedereꝭ falſuʒ obſcuꝝ ⁊ qđ nō videꝭ circūſtantibus eſſe falſum nō eēt metha diſputatōis ſophiſtice. q̄a nō eſſet apparens incōueniens. Et ꝑ hoc differt falſum a redargutōe qꝛ q̄uis in redargutiōe ꝯcedat falſum vel neget verū. tn̄ non oportet ꝙ cōcedat manifeſte falſum. Sʒ inopinabile eſt ꝯceſſio alicuius quod eſt ꝯtra opinionē oīm aut pluriū vel ſapientum vel illoꝝ q̄s reſpondēs inſequiꝭ. Et differt a metha falſi. qꝛ ſicut tam verū q̄ʒ falſum pn̄t eſſe ꝓbabilia. et ꝑ ꝯſequēs opinabilia. ita tā verū q̄ʒ falſum poſſunt eſſe improbabilia. et ꝑ ꝯn̄s inopinabilia. ⁊ ſic in metha iopinabilis nō ſemꝑ eſt ꝯceſſio manifeſte falſi. Etiam ē alia rō falſi et inopinabilis qꝛ falſum ſe tenet ex parte rei. inopinabile vero ex ꝑte ꝯgnoſcentis. Soleociſmus eſt vicium in cōtextu ꝑtium orōnis cōtra regulas artis grammātice factum. Et metha ſoleociſmi eſt ꝯceſſio orationis in qua eſt tale vicium Nugatio vero eſt vnius ⁊ eiuſdem dictōnis ex eadem parte inutilis repetitio. Et metha nugationis dicitur conceſſio orationis in qua eſt tale vicium.

Concluſio pma. Opponens ſophiſta nō intendit equaliter dictas methas cōtra reſpondētem. ſed principaliter intēdit redargutionē. Et ex ꝯſequēti alias Probatur cōcluſio. qꝛ opponens ſophiſta maxime intēdit illam metham que maxime eſt incōueniēs et magis apparens. Sed nullum eſt manifeſtius incōueniēs q̄ʒ ſimul negare vel ꝯcedere duo cōtradictoria. quod fit i redargutione. igitur principaliter ſophiſta intendit redarguere. Et ſecūdo intendit ducere ad concedendū manifeſte falſum Tertio intendit ducere ad aliquod inopinabile. et quarto facit vti aliquo ſoleociſmo quod eſt facere reſpondentem ſm̄ locutionem barbarizare. Quinto intendit ducere reſpondentem ad idē frequēter dicere

Concluſio ſecūda. Et reſponſiua. tantū ſunt quinq̄ʒ methe diſputationis ſophiſtice. Probatur concluſio. quia metha in propoſito eſt incōueniēs. aut igitur illud inconueniens ſe tenet ex ꝑte rei. vel ex ꝑte ſermonis. Si primū ſic eſt dupliciter. vel ſumitur ex parte rei abſolute. et ſic eſt metha falſi. vel per reſpectum ad preconceſſum vel prenegatum a reſpondente. et ſic eſt redargutio vel per reſpectum ad opinionem plurium vel ſapientum. et ſic eſt metha inopinabilis. Si tale inconueniens ſe teneat ex parte ſermonis. hoc eſt dupliciter. vel ſe tenet ex parte ſubſtātie ſermonis. ⁊ ſic eſt nugatio. vel ex ꝑte accn̄tiū. et ſic eſt metha ſoleociſmi.

¶Dubitaꝭ pmo. Quomodo dicitur metha de iſtis quinq̄ʒ methis. Ad dubiū reſpondetur. ꝙ de ipſis dicitur analogice ſm̄ ordinem prius aſſignatum. Nā per prius dꝛ de redargutione que eſt maximū incōueniens ⁊ per poſterius de alijs. Et per iſtas methas ſophiſta poteſt apparere ſapiens in omnibus ſcientijs. Nam redarguendo videtur eſſe ſapiens in metaphiſicis. Et cogendo concedere manifeſte falſum videbitur ſapiens in mathematicis. et naturalibus in quibus ſunt notiſſime propoſitōnes. Et ducendo ad inopinabile videbitur ſapiens in dyalecticis que probabilibus vtuntur. Et faciendo vti ſoleociſmo videbitur ſapiēs in grāmaticis. Et cōpellendo ad frequēter inutiliter idē dicere videbitur ſapiens in rethoricis.

Dubitaꝭ ſecundo. quare barbariſmus non ponitur metha diſputationis ſophiſtice cū tamen ſit incōueniens ſm̄ grammaticū ſicut ſoleociſmus. Ad dubium reſpondeꝭ ꝙ cauſa eſt. q̄a barbariſmus habet fieri in dictione ſimplici. et ſic nō poteſt concludi per argumentationem. ſed ſoleociſmus fit in oratiōe que poteſt eſſe vera vel falſa. et poteſt in argumētatione concludi. Ideo nō eſt eadem ratio de illis duobus vicijs.

Ad rōnes Ad primā dicitur. ꝙ licet diſputationis ſophiſtice ſit tātum vnus finis vltimus ſcʒ vana gloria tamē ille finis eſt extrinſecus et metha ſolum diuiditur ſm̄ diuiſionem finis intrinſeci. ſiue termini rei modo quinq̄ʒ ſunt fines intrinſeci diſputatōnis ſophiſtice. Ad ſecūdam patet ſolutio ex dictis. Oſtenſuʒ eſt em̄ qualiter diſtinguitur metha redargutionis a metha falſi Ad tertiam dicitur. ꝙ nulla eſt metha per defectum. quia ibi non maneret oratio completa que poſſet eſſe concluſio argumentatōnis Ad cōfirmationeʒ dicitur. ꝙ ſi reſpondēs cogatur nō loqui ducitur ad eandem metham ad quam duceretur ac ſi ſemꝑ loqueretur Et ſic metha nō loqui nō eſt metha ſpēalis diſtincta ſed ad quamlibet aliarū poteſt reduci.

¶Secundus tractatus

Odi aūt arguendi ſunt duo q̄dem. nā alij quidē ſunt ſm̄ dictionem. alij vero extra dictōem Sūt āt ea (que ſm̄ dictōem faciūt phantaſiam) ſex nūero. Sūt āt hec equiuocatio amphibologia. ꝯpoſitio. diuiſio: accentus. figura dictionis. Hmōi autē fides et q̄ ꝑ inductōem eſt Et ſyllogiſmus ſi q̄s ſumaꝭ alius. Et quoniā totidē modis ſi eiſdeʒ noīb9 et orōnib9 nō idem ſignificamus.

Queriꝭ. Utꝝ tantū ſint duo modi arguēdi ſophiſtice ſcʒ in dictiōe et extra dictionem Arguiꝭ ꝙ nō. Primo qꝛ fallā amphibologie ꝯpōnis et diuiſionis non ſunt in dictione. qꝛ ſunt in orōne. nec extra dictōnem qꝛ cām apparentie hn̄t ex ꝑte vocis. et tn̄ ſunt modi arguendi ſophiſtice. igiꝭ ⁊c̄. Scđo. oīs fallacia fit per argumentatōem ſophiſticā. et oīs argumentatio eſt orō. igiꝭ oīs fallatia eſt in orōne Tertio. non ꝯtingit res ferre ad diſputatōes. ſed noīb9 ꝓ reb9 vtimur igiꝭ ⁊c̄. ⁊ ſic nulla eſt fallacia extra dictōem In oppoſitū eſt phs in tex.

Sciendum pmo. ꝙ poſtq̄ʒ phus determinauit de methis ſeu de finib9 argumentatōnis ſophiſtice. Cōſequēter determinat de fallacijs ſeu modis arguēdi ſophiſtice qui dicūꭓ loci ſophiſtici. ⁊ hoc ſm̄ verū ordinem et diſtinctionem ſpecificā fallaciaꝝ ⁊c̄. Un̄ fallā dupliciter accipiꝭ. vno° actiue. ⁊ ſic definiꝭ ꝙ eſt ydoneitas decipiendi faciens credere de nō ente ꝙ ſit ens vl' de ente ꝙ ſit nō ens mediāte phantaſtica viſione. et hec ē ꝓpa acceptio fallacie. ⁊ hoc mō idē ſunt fallā ⁊ locus ſophiſticus. et ſm̄ hanc acceptōem de fallacijs tradiꝭ ars ab areſto. Alio° pt capi paſſiue. ſcʒ ꝓ deceptiōe facta in aliq̄ ꝑ argumētatōem ſophiſticā in quo eſt ydoneitas decipiendi. ⁊ ſolet ſic definiri. ꝙ eſt deceptio ipiti artis ſophiſtice cauſata ꝑ argumētationē ſophiſticā. Fallacia em̄ accepta actiue cauſat argumētatōem ſophiſticā. ⁊ eſt pncipium eius ſʒ fallā paſſiue ſumpta cauſatur ex argumentatione ſophiſtica

Sciendum ſecundo. ꝙ in diſputatione ſophiſtica tm̄ duo reperiūtur ſcʒ res de quib9 diſputatur. et voces ꝑ quas fit diſputatio. iō cā apparentie fallāruʒ ſolū pōt accipi ex ꝑte illoꝝ duoꝝ. Et qn̄ fallacie ſumunt cām apparētie ex ꝑte vocis ſignificatiue dicunꭓ fallacie in dictōne. et qn̄ ex ꝑte rei ſignificate dicūtur fallacie extra dictōem. Tamen fallacie nō ſumūt cām apparentie ex ꝑte rei abſolute ꝯſiderate. ſed ꝓut ꝑ dcōem ſcaꭓ. Iō melius dicūtur fallacie extra dictionē q̄ʒ fallacie rei Et q̄uis in oī fallā ſit cauſa apparētie ⁊ cā defectus. tn̄ qꝛ ydoneitas decipiendi pncipaliter venit ex cā apparētie. Et qꝛ arguens ſophiſtice magis intendit appere decipe q̄ʒ decipe ſm̄ veritatem. Ideo fallacie ſumūt diſtinctioneʒ ſpecificam. ordinē. ⁊ ratōnem ex ꝑte cauſarū apparentie. et non ex parte cauſarum defectus.

¶Cōcluſio pma: Et reſponſalis ad queſituʒ Tātū ſunt duo modi arguendi ſophiſtice. ſcʒ in dictōne et extra dictōnem Patet. qꝛ in oī argumētatōne ſophiſtica ſolū ſunt duo ſcʒ voces ſignificatiue. ⁊ res ſignificate. Aut igiꭓ cā apparentie ꝓuenit ex ꝑte vocis. et ſic ſumitur modus arguendi in dictione Uel ſumitur ex ꝑte rei. ⁊ ſic ſumiꭓ modus arguendi extra dictionem.

Concluſio ſecūda. tātū ſex ſunt modi arguēdi ſophiſtice in dictiōe. ſcʒ eq̄uocatio amphibologia ꝯpoſitio. diuiſio. accentus et figura dictionis. Probat phs inductiue. qꝛ oē argumētū ſophiſticū fit ſm̄ eq̄uocatōnem vel amphibologiā. ⁊ cͣ̄ijs. igiꭓ ⁊c̄. Et ſyllō ſic pōt ꝓbari. qꝛ oīs fallā in dictōne fit ex eo ꝙ eiſdē dcōib9 vel orōnib9 nō idē ſignificam9 ſʒ diuerſa. ita ꝙ ibi eſt multiplicitas. Sʒ tm̄ ſex modis eiſdē noīb9 vel orōnib9 non idē ſignificam9. igiꭓ tātū ſtꝭ ſex fallacie in dcōne. Minor pʒ qꝛ qn̄ cūq̄ʒ eiſdē noīb9 vel orōnib9 nō idē ſcam9 eſt aliqđ multiplex. Uel igiꭓ eſt verū multiplex. vel apparens tm̄. ſiue phantaſticū Si ſcđm. ſic eſt figure dcōis Si pmū. h̄ eſt dupliciter. vel eſt actuale. vel potētiale. Si actuale vl' fit in ſimplici dcōne. et ſic eſt eq̄uocatio. Uel in orōne. ⁊ ſic eſt vel dꝛ amphibologia. Si aūt potētiale. vel eſt in ſimplici dcōe. ⁊ ſic eſt accentus. Uel in orōne ⁊ h̄ duplr̄. q̄a vel oratio eſt in ſenſu ꝯpoſito falſa et in diuiſo vera. ⁊ ſic eſt fallacia ꝯpōnis. vel cͦ̄. ⁊ ſic eſt fallā diuiſionis

¶Dubitaꭓ primo Quō differt fallacia a ſyllō ſophiſtico Ad dubiū reſpōdeꭓ ꝙ ſicut loc9 dialectic9 differt a ſyllō dialectico ita fallā q̄ eſt loc9 ſophiſticus differt a ſyllō ſophiſtico. Ideo ſicut locus dialecticus ē pncipiū in q̄ fundaꭓ argumētū dialecticū ita locus ſophiſticus eſt pncipiū in quo fundaꭓ ſyllō ſophiſtic9. Et ſicut in eodem loco dialectico plēs ſylli dialectici fundanꭓ ita in eodē loco ſophiſtico plēs ꝑalogiſm. Et ſicut loc9 dialecticus diuidiꭓ ꝑ locū maximā q̄ eſt ꝓpō ꝑ ſe nota i qua argumenta fundantur et ꝑ locū dn̄e maxime Ita locus ſophiſtic9 diuidiꭓ ꝑ locū maximā ⁊ locū dn̄am maxime vt in fallā eq̄uocatōis maxima in q̄ fundaꭓ ꝑalogiſmus eius. ē iſta. Omnis dcō vna ſm̄ materiā ⁊ ſm̄ modū ꝓferendi tm̄ vnū ſcat. Et locus dn̄a maxime eſt acceptio alicuius termini ex qua elicitur argumētum Eſt tn̄ dn̄a in hoc qꝛ maxime dialectice ſunt vere. iō aſſumūtur in argumētis ad ꝯfirmādū ipa ſʒ maxime ſophiſtice ſꝑ ſunt falſe. Ideo ſophiſta non aſſumit eas ad ꝯfirmandū ſua argumēta qꝛ ſtatim appꝫ falſitas earum.

¶Dubitatur ſcđo. De ordine modoꝝ arguēdi ſophiſtice in dcōne Ad dubiū reſpōdeꭓ ꝙ inter fallās in dcōne ⁊ generaliter inter oēs fallās attēdiꭓ ordo prioris ſm̄ maiorem ydoneitatē decipiendi. Et vbi ē cā maior apparētie ibi eſt maior ydoneitas decipiendi quare fallacie q̄ ſunt ſm̄ multiplex actuale ponunꭓ priores ⁊ ꝯn̄r ille q̄ ſunt ſm̄ multiplex potentiale. Et vltima eſt fallā q̄ fit ſm̄ multiplex phantaſticū. De ordine vero fallaciarum extra dictionem ad fallacias in dictōne ⁊ etiā inter ſe dicetur inferius.

Ad rōnes. Ad primā dicitur ꝙ hic accipiꭓ dictio cōiter vt ſe extēdit ad dictōem ſimplicē ⁊ ꝯpoſitā q̄ dꝛ oratio et ſic capiꭓ hic ꝓ oī eo qđ dicendo ꝓferꭓ Ad ſecūdā dꝛ ꝙ fallā paſſiue accepta fit ꝑ argumētatōem ſophiſticā ſʒ tn̄ cā apparentie ex qua ꝓuenit qn̄q̄ʒ ſumiꭓ ex ꝑte rei. Et ſilr̄ diceꭓ ad tertiā. et hec de queſtione

¶De fallacia equiuocatōis

Sunt aūt ſm̄ equiuocatōem hmōi orationes vt qm̄ diſcūt ſcientes. nā ſm̄ hoc grāmatici diſcunt. Diſcere em̄ equiuocū ad intelligere cū q̄ vtitur diſciplina. ⁊ accipe diſciplinaʒ. Et rurſus qm̄ mala bona. nā que expediunt bona. mala āt expediūt. Duplex em̄ expediens: et neceſſariū qđ accidit plerūq̄ʒ etiā in malis. Eſt eī malū quidem neceſſariū. et bona quoq̄ʒ expedientia dicimus eſſe. Amplius eundē ſedere ⁊ ſtare et laborare et ſanū eſſe. nam qui ſurgebat ſtat. et q̄ ſanabatur ſanus eſt. Surgebat autē ſedēs. ⁊ ſanabatur laborās. nā laborantē quid

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA

libet facere aut pati nõ vnũ ſignificat: ſed qñq3 quidẽ qm̃ qui nũc laborat aut ſedet: qñq3 ãt qui laborat prius: Uerũ ſanabaꝛ q̇dẽ ⁊ laborãs et nõ laborãs. ſanus eſt aũt nõ laborãs. ſed laborans non nũc. ſed prius

Querit̃ Utrũ fallacia eq̃uocatõis ſit fallacia in dcõe ab oib3 alijs diſtincta Arĩ ṗmo ꝙ nõ q2 nõ eſt ponẽda falla vniuocatõis ꝙ̃ nec falla equocatõis. ꝯña tʒ a ſili q2 ſi aliq̃s poſſʒ decipi credens dcõem vnã vnũ ſcare q̃ pla ſt. ita videt̃ ꝙ poſſet aliq̃s decipi credẽs dcõem vnã plura ſcare q̃ tñ vnũ ſcat Scdo. falla equocationis ⁊ falla ãphibologie fiũt ſm idẽ multiplex. ſ. actuale igit̃ nõ diſtinguunt̃. Tertio: falla equocatõis fit in ſimplice dcõne ſicut etiã falla accentus ⁊ figure dictiõis Igit̃ nõ diſtiguit̃ ab ill̃ fallacijs In oppoſitũ ẽ. p. in tex.

¶ Sciendũ ṗmo ꝙ poſtq̃ phs poſuit enumeratõem generalẽ modoꝝ arguendi ſophiſtice ſm dictõem Nic ꝯſequẽter determiat in ſpẽali de illis modis q̇ ſunt ſm dcõem. Et ṗmo de illis qui peccãt ſm multiplex actuale dcõis eo ꝙ in tali multiplicitate eſt maior cauſa apparentie vnitatis multiplicis q̃ in alijs modis arguendi ſophiſtice ſm dcõem

¶ Sciendum ſcdo ꝙ equiuocatio eſt multiplicitas dcõis ſimplicis eiuſdẽ ſm materiã et formã. i. ſm vocẽ q̃ ſe h3 vt materia et modũ ꝓferendi q̃ ſe h3 vt forma. S3 fallacia equiuocatõis eſt idoneitas decipiendi ꝯueniens ex ydẽptitate dcõis vnius ſm materiã ⁊ modum ꝓferendi plura tñ ſcãtis Et huius fallacie cã apparentie eſt vnitas dcõis ſimplicis ſm materiam ⁊ formã ꝓpter quã credimus ꝙ ſit vnitas ſignificati. Cauſa vero defectus eſt pluralitas ſcatorũ q̃ latet ſub vnitate vocis ſcatiue q̃ eſt cauſa apparentie. In oĩni em̃ fallacia cauſa apparẽtie mouet ad credẽdũ qđ nõ eſt ee. Quia abſcõdit ſub ſe cãm defect⁹. S3 cauſa defectus falſificat creditũ id ẽ oſtendit creditũ eſſe falſum q2 ꝑ ipam cauſat̃ actualis deceptio reſpondentis

Cõcluſio ṗma. fallacia equiuocatõis eſt fallacia in dcõe Q3 em̃ ſm equiuocatõem ſumi poſſit aliq̃ falla. ptʒ. q2 in dcõne equiuoca eſt cã apparentie vnitatis ſignificatoꝝ ſc3 vnitas vocis Et etiã ibi cã defect⁹. ſc3 pluralitas ſcatoꝝ. Igit̃ in ſe h3 ydoneitatez decipiẽdi S3 ꝙ talis fallacia ſit in dcõe ptʒ q2 cauſa apparentie eius ſe tenet ex ꝑte dictõnis et nõ ex ꝑte rei cũ illa cauſa ſit vnitas vocis ſm materiam et ſm formam

Cõcluſio ſecunda. Fallacia equiuocatõis ẽ ab oib3 fallacijs diſtincta. Probat̃ ꝯcluſio. q2 fallacie diſtinguunt̃ abinuicẽ ꝑ ſuas cauſas apparẽtie ſed cauſa apparẽtie fallacie eq̃uocationis eſt diſtincta a cauſis apparẽtie oim aliarũ fallaciaꝝ vt poſſet inductiue ꝓbari. igitur concluſio vera.

Dubitat̃ primo. De numero modorum fallacie equiuocatõnis Ad dubiũ reſpõdet̃ ꝙ ſm diuerſitatẽ exẽploꝝ poſitoꝝ a phõ ꝓ iſta fallacia diſtingui pñt tres modi ipius. Primus eſt qñ dictio ſimplex eadez ſm materiã et formã ṗncipaliter plura ſcat Et ſm hũc modũ ſic ꝑalogiſat̃. q̇cũq3 docẽt diſcũt ſ3 ſciẽtes docet. igit̃ ſcientes diſcũt. Nam diſcere eſt equiuocũ ad h̄ qđ eſt dare diſciplinam alicui ꝓut capitur actiue ⁊ ad h̄ qđ eſt cape diſciplinã ꝓut capit̃ paſſiue. In primo ſenſu iſta eſt vera ſcientes diſcũt et in ſecũdo falſa Secundus modus eſt qñ dictio ſimplex eadẽ ſm materiã ⁊ formã vnũ ṗncipaliter ſcat et aliud poſterius. vt h̄ q̃cũq3 expediũt bona ſunt ſ3 mala expediũt. ꝙ̃ mala bona ſunt Nec em̃ dictio expediens primo ſcat illud qđ eſt bonũ ſimpliciter ſ3 poſterius et ꝑ quãdã analogiã ſcat illud qđ ẽ bonũ ſm quid. Hoc em̃ mõ aliqđ malũ p̄t ſortiri rõem boni ꝓ q̃nto eſt minus malũ. Et ſic vocat̃ bonũ in aliq̃ caſu. vt trũcatio pedis qñq3 eſt hoi necaria ne totũ corp⁹ pereat. Tertius modus ꝓuenit qñ dictio per ſe ſumpta vnũ ſcat ⁊ iũcta alteri plura ſcat ſm quẽ modũ ſic ꝑalogiſat̃. Quicũq3 ſanabat̃ ſanus eſt. laborãs ſanabat̃. ꝙ̃ laborans ſanus eſt. Uel ſic quicũq3 ſurgebat ſtat ſedens ſurgebat. igitur ſedens ſtat. Hec dcõ laborãs et ſilr̃ hec dictio ſedẽs ꝑ ſe ſumpta vnã ſignificat. ſc3 laborãtez vel ſedentẽ in preſenti ſed iũcta cũ verbo p̄teriti tꝑis p̄t capi ꝓ laborante vel ſedente in preterito.

¶ Dubitat̃ ſecundo. De diſtinctione iſtoꝝ modorũ. Ad dubiũ rñdet̃ ꝙ ſic diſtinguunt̃. q2 ṗm⁹ eſt in vere equiuocis q̃ dicũtur eq̃uoca a caſu. Scds ãt reperit̃ in analogis q̃ vocãtur equiuoca a cõſilio. Et tertius modus repit̃ in his q̃ ꝑ ſe ſunt vniuoca et tñ rõe adiũcti vel rõne ſui mõi ſignificandi hñt aliquã multiplicitatẽ Aliter tñ pñt diſtingui h̄ mõ. q2 ṗmus mod⁹ ſumit̃ ſm eq̃uocatõem q̃ ꝓuenit ex impoſitõe. Scds aũt ſm equiuocatõem q̃ ꝓuenit ex tranſſumptõe. Et tertius ex equiuocatõe q̃ ꝓuenit ex ꝯpoſitõne vnius dictõnis cũ alia dictione. Et ex dictis patʒ ordo iſtoꝝ modoꝝ q2 ṗmus modus ꝑfectã eq̃uocatõem iportat. Scds ṽo ⁊ tertius q̃ſi ꝑ accñs eq̃uocatõem importãt. et ſm hoc p̄t ſumi ſufficientia iſtoꝝ modoꝝ q2 vel dictio eſt multiplex ſm ſe vel ex adiũcto Si ſcðm ſic eſt terci⁹ modus. Si ṗmũ vel ſignificat pla eq̃ ṗmo. et ſic eſt prim⁹ modus vel ſm pri⁹ et poſterius et ſic eſt ſcds modus. Unde in predictis ꝑalogiſmis oſtẽdit phs eſſe eq̃uocatõem. Nõ vt ſoluat ipos. q2 de ſolutione ꝑalogiſmorũ tractandũ eſt in ſcdo libro ſ3 hoc facit vt oſtendat dictos ꝑalogiſmos eſſe ad ꝓpoſitũ et eſſe exẽpla ꝯpetẽtia huius fallacie. Et de ſolutione in ſpẽali videbitur in ſecundo libro.

Ad rões. Ad primã negat̃ ꝯſequẽtia q2 nõ eſt ſimile Nam in dictione ſignificante vnũ abſolute ſumpta non p̄t ſumi aliqua cã apparentie pluralitatis ſignificatorũ. ſed in dcõne pla ſignificante bñ ſumit̃ cã apparentie vnius ſignificatõis. Et dicebat̃ abſolute ſumpta ꝓpter multiplex phãtaſticũ vbi dictio ſignificãs vnũ videt̃ aliud ſignificare ꝓpt̃ ſilitudinẽ cũ alia dcõe Et ꝓpt̃ hoc differt hec fallacia a fallacia figure dictionis A fallacia ãt accentus differt q2 in accentu dictio nõ eſt vna ſm modũ ꝓferendi ſicut in iſta. Et ſic ſoluit̃ tertia ratio Ad ſecũdã dr̃ ꝙ equiuocatio et amphibologia bñ ꝯueniũt in genere ſed differũt in ſpẽ q2 equiuocatio fit in ſimplici dictõe. Amphibologia vero in oratione

¶ De fallacia amphibologie

Secundũ ãt ãphibologiã tales. vellẽ me accipere pugnãtes. Et putas qđ q̇s ſcit hoc ſcit. nã ſcientẽ ⁊ ſcitũ ꝯtingit vt ſciẽtẽ ſcari hac orõe Et putas qđ videt quis hoc videt videt ãt colũnã. q̃re videt colũna. Et putas hoc quod tu dicis eſſe h̄ tu dicis. dicis ãt lapidẽ eẽ. tu ergo lapis dicis eſſe. Et putas eſt tacentem dicere. Duplex eſt tacentẽ dicere. ⁊ hũc dicere tacentẽ et que dicũtur. Sũt aũt tres modi ſm equiuocatõem ⁊ amphibologiã. Unus q̇dẽ qñ vel oratio vel nomẽ ṗncipaliter ſcat plura. vt piſcis vel canis. Alius ãt qñ ſic ſoliti ſumus dicere. Tertius vero qñ ꝯpoſitũ plura ſcat ſeparatũ ṽo ſimpliciter. vt ſcit ſeculũ. nã vtrũq3 ſi ꝯtingat. vnũ q̇dẽ ſcat et ſcire ſeculũ. ambo aũt plura aut ſeculũ ipm ſciẽtiam habere aut ſeculi aliũʒ. ꝙ̃ amphibologia ⁊ eq̃uocatio circa hos modos ſunt.

Queritur. Utrum fallacia amphibologie ſit fallacia in dictõe. ab alijs diſtincta Arguit̃ ṗmo ꝙ nõ. q2 amphibologia eſt dubia ſñia. igit̃ in oi fallacia eſt amphibologia et ꝑ ꝯñs nõ eſt fallacia ab alijs diſtincta. Scdo. fallacie diſtincte debent habere modos diſtinctos. ſ3 fallacia amphibologie ⁊ eq̃uocatõis nõ hñt diuerſos modos q2 eidẽ mõi aſſignant̃ ipis in textu. Igit̃ nõ ſunt fallacie diſtincte Tertio. fallacia amphibologie eſt in orõne ſicut fallacia ꝯpõis et diuiſionis. igit̃ nõ eſt diſtincta ab ipſis In oppoſitũ eſt phs in textu.

Sciẽdũ eſt ṗmo: ꝙ poſtq̃ phs determinauit de fallacia eq̃uocatõis. Cõſequẽter determiat de fallacia amphibologie q̃ q̇dẽ ãphibologia vt in ꝓpoſito ſumit̃ eſt dubia ſñia ꝓueniẽs ex multiplicitate orõis eiuſdẽ ſm materiã et modũ ꝓferendi. Et dr̃ amphibologia ab amphi qđ eſt dubiũ ⁊ bole qđ eſt ſñia q̃ſi dubia ſñia Ex q̊ ptʒ ꝙ falla ãphibologie eſt ydoneitas decipiendi ꝓueniẽs ex multiplicitate orõis eiuſdẽ ſm materiã et formã Et cã apparentie ẽ illa idẽptitas orõnis ſm ſubſtãtiam et modũ ꝓferendi. Cã vero defectus eſt diuerſitas ſenſuũ ſiue ſñiaꝝ illi⁹ orõnis. Et dr̃ potius ſñiaꝝ q̃ ſignificationũ q̇a proprie loquẽdo ſñia eſt orõnis ⁊ ſcatio eſt dictionis ſimplicis

Sciendu3 ſcdo. ꝙ huius fallacie ſunt tres modi ꝓportionabilr̃ ſicut in fallacia eq̃uocationis. Primus eſt qñ orõ actualiter eadẽ principaliter pla ſcat ſicut iſta orõ pugnãtes vellẽ me accipe q̃ duplex eſt q2 me p̄t ꝯſtrui cũ illo ṽbo accipe a ꝑte añ et pugnãtes a ꝑte poſt ⁊ ſic eſt vera vel ecõuerſo et ſic eſt falſa. Scds modus eſt qñ eadẽ orõ ſm materiã ⁊ formã principalit̃ vnũ ſcat et trãſſumptiue aliud. Et ſcat̃ cũ dr̃ textus qñ ſoliti ſumus ſic dicere. vt põt poni de illa orõe littus arat̃ vl̃ de iſta lauat laterẽ vel de iſta lupus eſt i fabula. ſ3 de iſto mõ nõ ponit Areſto. exemplũ. q2 orõnes trãſſumptiue apđ diuerſa ydeomata ſunt diuerſe et ea q̃ in vno tꝑe apud aliq̃s trãſſumptiua ſunt apud alios nõ ſt̃ trãſſumptiua Terti⁹ modus ẽ. qñ eadẽ orõ actualiter ꝑ ſe ſumpta h3 vnũ ſenſum ſ3 iũcta cũ alia pla ſcat vt iſta orõ hoc videt q̃ ſolũ ſcat hoc videre. Et ſilr̃ diceret̃ de iſta ſcit ſeculũ. ⁊ ſic de ſilib3. Si em̃ aliq̇d adiũgat̃ hoc poterit ſignificare rẽ viſam aut rem ſcitam. vt dđo q̇cq̇d ſcit h̄ ſcit vel qđ aliq̃s videt h̄ videt vel qđ tu dicis eſſe hoc tu dicis eſſe. Et ſilr̃ iſta ꝯtingit tacentẽ dicere ⁊ facile eſt ſm iſtas orõnes formare ꝑalogiſmos.

Concluſio ṗma. cõuenieter aſſignãtur tres modi fallacie ãphibologie. ꝓbat̃ ꝯclõ ꝑ ſufficiẽtiã. quia ois modus amphibologie ẽ ex multiplicitate orõis Uel igit̃ eſt ex multiplicitate orõnis ſimplicis. vel cauſate ꝑ additõem. Si ſcðm ſic eſt tertius modus. Si ṗmũ hoc eſt duplr̃. q2 vel talis multiplicitas ſumit̃ ſm ſcatõnem ṗncipalẽ orõis. ⁊ ſic eſt primus modus. vel ſm trãſſumptõem. et ſic ẽ ſcds modus Et ſic patet ꝙ ſt̃ tres modi cões eq̃uocatõis et amphibologie dr̃ites ſolũ q2 in equiuocatõe accipiunt̃ i dcõe ſimplici ⁊ i ãphibologia i orõe

Concluſio ſecũda. et reſpõſalis ad q̃ſitũ fallacia ãphibologie ẽ falla in dcõe ab oib3 fallacijs diſtincta. Probat̃ ꝯclõ. ſicut ꝓbatũ eſt ſupra de fallacia equiuocatõnis. q2 habet cãm apparẽtie a cauſis apparentie aliarũ fallaciarum diſtinctam.

¶ Dubitat̃ ṗmo vtrũ verũ ſit ꝙ ſint tres modi cões equiuocatõis et amphibologie Et videt̃ ꝙ nõ q2 tertius modus nõ p̄t fieri in equiuocatõe. igit̃. Añs pʒ. q2 ſi dictio ꝑ ſe ſumpta vnũ ſcet et iũcta alteri plura ibi videt̃ eſſe amphibologia ⁊ nõ equiuocatio. q2 ex ꝯiũctione dcõis cũ dcõne reſultat orõ. Ad dubiũ rñdet̃ ꝙ ſi multiplicitas reſultãs ex ꝯiũctiõe dcõis cũ dcõe ſit totius ꝯiũcti. ⁊ nõ vnius ꝑtis tñ tũc erit multiplicitas orationis et amphibologie S3 ſi multiplicas oriat̃ ex ꝯiunctiõe dcõis cũ dcõe ſic tñ ꝙ illa multiplicitas nõ ſit toti⁹ ꝯiũcti. ſed ſolũ vni⁹ ꝑtis ſic eſt eq̃uocatio. vt cũ dr̃ laborans ſanabat̃. illa orõ tota nõ dr̃ habere multa ſcata. ſ3 hec dictio laborãs dr̃ ſcare laborãtem in pñti vel p̄terito. qñ ꝯiũgitur alteri dictioni.

Dubitat̃ ſecundo. Utꝝ p̄dicti modi amphibologie ſint abinuicẽ diſtincti. Et videt̃ ꝙ nõ. q2 terti⁹ modus nõ diſtinguit̃ ab alijs. Nã hoc eſt cõe oib3 alijs modis amphibologie ꝙ ꝑtes dcõis ꝑ ſe ſumpte non ſt̃ multiplices. Iũcte vero cũ alia multiplicitatẽ hñt Ad dubiũ reſpõdet̃. ꝙ ſicut aliqua dictio ſimplex interdũ ꝑ ſe ſumpta non ẽ multiplex ſ3 iũcta cũ alia trahit quãdaz multiplicitatẽ. Sic etiã bñ repit̃. ꝙ aliq̃ orõ ꝑ ſe ſumpta non h3 plures ſenſus. ſ3 iuncta cũ aliquo alio capit multiplicitatẽ. vt iſta ſeculũ ſcit nõ eſt multiplex. q2 tm̃ valet ſicut ꝙ ſeculũ ſciat. ſ3 ſi ponat̃ illud ꝓnomẽ hoc dđo hoc ſeculũ ſcit iam h3 multos ſenſus. q2 p̄t ſcare hoc habere ſciam de hoc S3 orões reſpiciẽtes alios modos ꝑ ſe hñt quãdam multiplicitatem. Et ideo iſte tertius modus ꝯuenienter ab alijs diſtinguitur.

Ad rões Ad primã dr̃. ꝙ hic nõ capit̃ amphibologia generalr̃ ꝓ q̃libet dubia ſñia. ſ3 ſpẽalr̃ ſolum pro dubia ſñia q̃ ꝓuenit ex multiplicitate dcõis eiuſdem ſm vocẽ ⁊ modũ ꝓferendi ſiue ſm materiã ⁊ formã. Ad ſcđam dr̃ ꝙ l3 ille fallacie habeãt eoſdẽ modos generales tñ hñt diuerſos modos ſpẽales qđ ſufficit ad ipaꝝ diſtinctõem Ad tertiã dr̃. ꝙ l3 amphibologia ꝯueniat cũ diuiſione et ꝯpõe in hoc ꝙ ſunt in orõne tñ dr̃ñt i alio q2 ãphibologia ẽ in orõne eadẽ ſm materiã ⁊ formã. et alie ſt̃ in orõne eadẽ ſm materiã diuerſa tñ ſm formã

De fallacia compoſitionis.

Scðm cõpoſitõem aũt ſunt hmõi vt poſſe ſedẽtẽ ambulare et nõ ſcribẽtẽ ſcribere. nõ em̃ idẽ ſignificãt Si diuidẽs q̇s dicat et cõponẽs qm̃ poſſibile eſt ſedẽtẽ ambulare et nõ ſcribẽtez

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

ſcribere. et hoc ſilr̃. Si q̇s cōponat nō ſcribētē ſcribere: ſignificat eū q̄m bʒ poteſtatem ꝙ nō ſcribēs ſcribat. Si aūt nō cōponat q̄m bʒ poteſtatem ꝙ non ſcribit vt ſcribat. ⁊ diſcere nūc lrās ſiq̇dē didicit quas ſcit. Amplius qđ vnū ſolum poteſt ferre plura poſſe ferre.

Querit̃. Utrū ſm ɔpoſitōem ſumatur vna fallacia in dictōe ab alijs diſtincta Arguit̃ ꝙ nō qꝛ ɔpō et diuiſio fiūt in orōne. Igit̃ ſm ɔpōem nō fit fallacia in dictione. Scđo in oī ꝑalogiſmo in quo eſt ɔpō reperit̃ etiā diuiſio cum nō repiat̃ aliq̄ ɔpoſita quin ſit diuiſa Igitur nulla fallacia magis debet dici ſm ɔpōem q̄ʒ ſm diuiſionē Tercio. fallacia ɔpōnis et diuiſionis habēt eaſdē cauſas apparentie et defectus Igit̃ ſm ɔpōem nō eſt vna fallacia ſpecialis ab omnibꝫ alijs diſtincta In oppoſitum eſt phus in textu.

¶ Sciendū ṗmo. Q determinatis de fallacijs peccātibꝫ ſm multiplex actuale. Cōſequēter determinat de fallacijs peccātibꝫ ſm multiplex potentiale. et primo mō de ɔpōne ⁊ diuiſione q̄ʒ accentu licet accētus ſit in ſimplici dcōne et ɔpō in orōne. Cuius rō eſt. qꝛ in ɔpōne et diuiſione licet nō maneat eadē orō actualr̃. manēt tn̄ eedē dcōes. In accētu āt nō manet vnitas orōis neq̄ʒ actual̃ vnitas dcōis ſimplic̄. Iō i ɔpōe et diuiſione ē maior cauſa apparētie q̄ʒ in fallacia accētus Et adhuc prius determiat de ɔpōne q̄ʒ diuiſione qꝛ maior eſt apparentia. ſi diuiſa eſt vera ꝙ etiā cōpoſita ſit vera q̄ʒ ecōtra. Ideo in fallacia ɔpōnis eſt maior cauſa apparentie q̄ʒ in fallacia diuiſionis mō fallacie ordinātur ſm ordinē ſuaꝝ cauſarum apparentie.

¶ Sciendum ſcđo ꝙ ɔpō vt hʼ ſumit̃ eſt eorū que debent diuidi falſa vnio. Et diuiſio ē eorū q̄ debent ɔponi falſa ſepatio. Nec eſt hic ſermo de veritate ⁊ falſitate orōnis ꝑut veritas eſt adequatio intellectus ad rē et falſitas eſt inadequatio. ſʒ eſt ſermo de veritate et falſitate ſituꝰ ptiū orōnis in ipſa orōne Oratio eīn in ɔpoſito dꝛ ɔpoſita qn̄ ptes in ea ordinantur ſm ſitū magis ſibi debitū hoc eſt ſub quo nate ſtʒ primo accipi ꝑ intellectū et ſub quo magis videntur debere ordinari et econuerſo oratio dicitur diuiſa.

Cōcluſio ṗma. fallacia ɔpōis et diuiſionis abinuicem diſtinguunt̃. ꝓbat̃ ɔclō. qꝛ qn̄ orō eſt falſa in ſenſu cōpoſito et vera in ſenſu diuiſo eſt fallacia ɔpōnis et qn̄ ecōuerſo orō eſt falſa in ſenſu diuiſo et vera in ſenſu ɔpoſito eſt fallacia diuiſionis. igit̃ ɔcluſio vera.

Cōcluſio ſecunda. ſm ɔpōem ſumit̃ vna fallacia ab oībꝫ alijs fallacijs diſticta Probat̃ ɔcluſio. qꝛ ibi repiunt̃ cā apparētie ⁊ cauſa defectꝰ diſticte a cāis aliaꝝ fallaciaꝝ. ⁊ reperiunt̃ diſtincti modi ꝑalogiſandi. et ꝑalogiſmi illi ſumūt cauſam apparētie ex pte vocis. Unđ cā apparentie fallacie cōpoſitōis ē materialis ydēptitas orōnis diuiſe vere cū ɔpoſita falſa ꝓpter quā ydēptitatē credimus ꝙ ſicut oratio in ſenſu diuiſo ē vera ꝙ etiā in ſenſu ɔpoſito ſit vera cū tn̄ non ſit. Et cā defectus eius eſt diuerſitas formalis ſenſus diuiſi et ɔpoſiti et pluralitas ſcātoꝝ. Et in ɔpoſito ꝑ materiā intelligunt̃ partes orōnis ex q̄bꝫ ɔſtituit̃. Et ꝑ formā intelligit̃ modus ꝓferendi. vel ſub ɔtinua ꝓlatione vt in ɔpōne. vel ſub diuiſa vt in diuiſione. Ideo fallacia ɔpōnis eſt ydoneitas decipiendi ꝓueniens ex vnitate potentiali orōnis diuiſe vere cū ɔpoſita falſa.

¶ Dubitatur primo de modis huius fallacie ɔpōis quot et qui ſunt Ad dubiū reſpōdet̃ ꝙ ſm exempla poſita in textu pñt diſtingui duo modi huiꝰ fallacie. Primus eſt quādo eadē determinatio pt̄ diuerſimode determinare idē determinabile vt qn̄ idē modus determiat dictū ꝓ ſe toto vel ꝑ pte ſui et qn̄ ɔiūctio cōiungit inter terminos vel ɔpōnes. Et ſic ſm hūc modū pōt ꝑalogiſari. Omne poſſibile pt̄ eſſe verum. ſedentem ambulare eſt poſſibile vel nō ſcribentē ſcribere ē poſſibile. Igitur poſſibile eſt ꝙ nō ſedens ambulet vel nō ſcribens ſcribat. Minor eſt duplex. qꝛ in iſta. ſedentē ambulare eſt poſſibile. ille modus poſſibile pōt determinare dictū inq̄ʒtū ſtat ſub ɔpōne. et pro ſe toto et ſic eſt ɔpoſita et falſa. et ſequitur ɔclō. vel inq̄ʒtum ſtat ſub diuiſione ⁊ ꝑ pte ſui. et ſic eſt diuiſa et vera et non ſequitur ɔcluſio. Aliud exemplū eſt. vt oē riſibile vel rudibile eſt aſinus. oīs homo eſt riſibilis vel rudibilis. Igitur oīs hō ē aſinus. Maior eſt duplex. qꝛ hec ɔiunctio vel pōt diſiungere inter riſibile et rudibile prout ſunt ptes eiuſdē ſubiecti et ſic diſiungit inter terminos. et ſic eſt ɔpoſita ⁊ falſa. q̇a ſenſus eſt ꝙ oē illud de quo verificat̃ rudibile vl̃ riſibile eſt aſinus. Uel diſiūgit inter ipſa vt ſunt diuerſa ſubiecta. ⁊ ſic diſiungit inter ɔpōnes et illo modo maior eſt diſiunctiua cuius altera pars eſt vera. Et primo modo ſequit̃ ɔcluſio. Aliud exemplū eſt. vt quinq̄ʒ ⁊ q̇nq̄ʒ ſunt imparia. decē ſunt q̇nq̄ʒ et q̇nq̄ʒ. Igit̃ decē ſunt iparia. Si illa ɔiūctio et in maiore copulet inter termios eſt ɔpoſita et falſa et ſequitur ɔcluſio Et ſi inter ꝓpōnes ē diuiſa et vera et nō ſequit̃ cōcluſio. Scđs modus eſt qn̄ eadem determiatio pt̄ referri ad diuerſa determinabilia. vel idem determinari diuerſis determinationibꝫ vt q̇cunq̄ʒ ſcit lrās nūc didicit illas. ſʒ grāmaticus antiquꝰ ſcit lrās. igit̃ nūc didicit eas. Si in maiore nūc refert̃ ad didicit eſt ɔpoſita et falſa et ſequit̃ ɔcluſio. Et ſi referatur ad illud ꝟbū ſcit eſt diuiſa et vera ⁊ nō ſequit̃ ɔcluſio Uel ſic quicūq̄ʒ pōt vnū ſolū ferre pōt plura ferre ſʒ nō potens plura ferre pt̄ vnū ſolū ferre. Igit̃ non potēs plā ferre pōt plura ferre. Si in maiore hec dictio ſolum referatur ad pōt illa eſt ɔpoſita et falſa. Et ſi ad ferre illa eſt diuiſa et vera. Uel ſic. quicquid viuit ſemꝑ eſt. ſortes vixit. Igitur ſortes ſꝑ eſt. vel ſic. oē ens neceſſario ē. ſortes eſt ens. g̃ nccārio eſt. omes iſti ꝑalogiſmi ſoluentur vt precedentes.

¶ Dubitatur ſcđo. Quando ſtat dictum in modalibus ſub ɔpōne et quādo ſub diuiſione Ad dubiū reſpōdet̃ ꝙ ſm albertū dictū ſtat ſub ɔpōne qn̄ predicatum ɔponit̃ cū ſubiecto q̄ʒtum ad ſuum materiale ⁊ formale ſimul. vt ambulare pōt ɔponi cū ſedente ꝓ ſuo materiali ⁊ formali ſil̃. et ſic dictū ſupponit pro ſe toto. Sed dꝛ ſtare ſub diuiſione qn̄ p̄dicatū ɔponit̃ cū ſubiecto q̄ʒtum ad ſuum materiale ſed diuidit̃ a formali ſubiecti. vt ſi ambulare ɔponitur cū ſedente ſolū q̄ʒtū ad ſubiectum ſeſſionis et nō inq̄ʒtū ſtat ſub ſeſſione. ⁊ ſic dictuʒ dꝛ ſupponere ꝓ pte ſui. qꝛ ſolum ſtat pro vna pte ɔpōnis. Sʒ ſm btm̄ Thomā dictū dꝛ ſupponere ꝓ ſe toto qn̄ modꝰ primo refertur ad ɔpōem predicati cū ſubiecto vt poſſibilitas ad illā totā ɔpōem ſedentē ambulare Et dꝛ ſtare ꝓ pte ſui qn̄ modus primo refertur ad ſubiectuʒ et ex ɔſequēti ad totā ɔpōem, vt ſi poſſibilitas primo referat̃

ad ſedentē ꝓ materiali eius. ⁊ hoc mō dicūtur modales. et ſecūdo mō dicūtur de re dicti ⁊ ſunt diuiſe. ⁊ diceret̃ ſilr̃ de iſta nō ſedentē ſedere eſt poſſibile.

¶ Ad rationes. Ad primam dicitur ꝙ ibi capit̃ dictio ɔmuniter vt ſe extendit ad oratiōem ⁊ ad omnē vocem q̄ dicendo ꝓfertur. ¶ Ad ſcđam dꝛ ꝙ in talibꝫ paralogiſmis qn̄ ɔpoſita eſt falſa deceptio ꝓuenit ex parte dictōis ɔpoſite ⁊ non diuiſe. Et ideo ex parte orōnis ɔpoſite denoiatur fallacia ɔpoſitōis ¶ Ad terciam dꝛ ꝙ ille fallacie habent eandem cauſam apparentie in genere. ſed nō in ſpecie

De fallacia diuiſionis.

Scđm diuiſionem vero q̄m q̇nq̄ʒ ſunt duo et tria ⁊ paria ⁊ imparia. ⁊ maius ⁊ equale: tantūdem eīn maius ⁊ adhuc amplius. nam eadē oratio diuiſa ⁊ ɔpoſita nō idem ſemꝑ ſcare videbitur. vt ego poſui te ſeruū entem liberuʒ. ex q̇nquaginta viroꝝ centū reliq̇t diues achilles

Queritur. vtrum ſm diuiſionem ſumat̃ vna fallacia ab alijs diſtincta. ¶ Arguit̃ ṗmo ꝙ non, qꝛ ſm multiplex actuale orōnis nō ſumit̃ niſi vna fallacia. ſcilʒ fallacia amphibologie. ſm etiā multiplex potentiale dictionis tn̄ ſumitur vna fallā ſcʒ accentꝰ. Igit̃ ſilr̃ ſm multiplex potentiale orōnis erit tn̄ vna fallā. ⁊ ꝑ ɔſequēs ſm diuiſionem non ſumitur alia fallacia a fallā compoſitiōis ¶ Secūdo ſic. eadem oratio eſt ɔpoſita ⁊ diuiſa. ergo cōpoſitio ⁊ diuiſio nō diſtinguūtur. nec ab eis ſumūtur fallacie diſtincte. ¶ Tercio ſic. fallacia ɔpōnis ⁊ fallā diuiſionis ſimul ſunt in eodem paralogiſmo. vt qn̄ maior vnius paralogiſmi eſt in ſenſu compoſito falſa. ⁊ vera in diuiſo. ⁊ econtra eſt de minori. ergo nō ſunt fallacie diſtincte. In oppoſitū eſt phs in textu

¶ Sciendum primo. Q poſtq̄ʒ philoſophꝰ determinauit de fallā ɔpōnis. Conſequēter determinat de fallā diuiſionis. que pt̄ ſic definiri. ꝙ eſt ydoneitas decipiendi ꝓueniens ex vnitate potentiali orōnis ɔpoſite vere cum diuiſa falſa. Et cā apparentie eius eſt illa materialis vnitas ɔpoſite vere ⁊ diuiſe falſe. Et cā defectus eius eſt diuerſitas formalis ⁊ pluralitas ſenſuū ipſarū orōnuʒ Poſſet tn̄ hec fallacia definiri ex parte cauſe defectus ꝙ ē deceptio ꝓueniens ex pluralitate ſenſuū orōnis diuiſe falſe ⁊ ɔpoſite vere

Sciendū ſecūdo ꝙ ꝑ hoc ꝙ oratio eſt vera in ſenſu ɔpoſito credimus ꝙ ſit vera in ſenſu diuiſo. et ſic ꝓpter veritatē ɔpoſite credimus p̄miſſas paralogiſmi eē ꝓbabiles. ſed ꝑ hoc ꝙ ponendo diuiſam falſam eſt bona ɔñtia in paralogiſmis huius fallacie credimꝰ ꝙ tales ſyllogiſmi ſint ꝑfecti ſyllogiſmi. ⁊ ꝙ ſilr̃ ſit bona ɔña accipiendo ɔpoſitam verā. ⁊ ſic ex pte ɔpoſite vere apparet ꝓbabilitas p̄miſſarū. ⁊ ex parte diuiſe falſe apparet ꝓbabilitas ɔñtie. Tn̄ deceptio p̄ncipaliter hʒ ꝓbari ex pte orationis diuiſe falſe. ideo talis fallacia debet denoiari fallā diuiſionis ⁊ nō ɔpōnis. Quia ſm aliques ſicut loci dyalectici denoiant̃ a termino inferente ⁊ nō a termino illato ita loci ſophiſtici denominantur a termino illato ⁊ non a termino inferente.

¶ Concluſio prima. Scđm diuiſionem ſumitur vna fallacia in dictione. Probat̃ ɔclō. qꝛ talis fallā ſumit cām apparētie ex parte dictōis. g̃ eſt fallā in dictōe

Concluſio ſecūda. fallacia diuiſionis eſt diſtincta ab oībꝫ alijs fallacijs Probat̃ ɔcluſio. ⁊ primo ꝙ ſit fallā. qꝛ in diuiſione reperitur cā apparentie a cā defectus. ergo ibi repitur aliqua fallacia. Sʒ ꝙ ſit diſtincta pʒ qꝛ hec fallā hʒ cauſas ſpēales ⁊ modos diſtinctos a modis aliaꝝ fallāꝝ. g̃ eſt diſtincta ab oībꝫ alijs ⁊c̄

Dubitatur primo de modis huius fallacie ſcʒ diuiſionis quot ſunt ⁊ qui ſunt. ¶ Ad dubiū rn̄detur ꝙ in iſta fallacia ponūtur duo modi ɔformiter ad modos fallacie ɔpōnis. Primus eſt qn̄ eadem determinatio pt̄ diuerſimode idem determinabile determinare. vt qn̄ ɔiūctio ɔiūgit inter terminos vl̃ inter ꝓpōnes. vel qn̄ modꝰ pt̄ diuerſimode determinare idem dictuʒ ꝓ ſe toto vel ꝑ parte ſui. Exēplū de ṗmo. vt quecūq̄ʒ ſunt q̇nq̄ʒ ſunt duo et tria. que ſunt paria ⁊ imparia. Prima eſt duplex. qꝛ illa ɔiūctio. et. copulat inter duo ⁊ tria. vt ſunt partes eiuſdem ſubiecti. ⁊ ſi copulet inter terminos ſic eſt ɔpoſita et vera. ⁊ nō ſeq̄tur ɔcluſio. Et ſi copulet inter ea vt ſunt diuerſa p̄dicata ſic ɔiūgit inter orōnes. ⁊ tunc eſt diuiſa et falſa. qꝛ eſt vna copulatiua cuius vtraq̄ʒ pars eſt falſa. ⁊ ſeq̄tur ɔclō. Aliud exemplū eſt. vt q̇cq̇d eſt tantūdē ⁊ amplius eſt eq̄le. maius eſt tantūdeʒ ⁊ amplius. g̃ maius eſt eq̄le. Si in minore illa ɔiūctio. et. copulet inter terminos vt ſunt ptes eiuſdē p̄dicati. ſic eſt ɔpoſita ⁊ vera. ⁊ nō ſeq̄tur ɔclō. Et ſenſus eſt ꝙ maius eſt amplius ⁊ tantūdē ſimul ſumpta Sed ſi copulet inter terminos vt ſunt diuerſa p̄dicata ꝓut coniūgit inter orōnes. tūc eſt diuiſa ⁊ falſa qꝛ pars illius copulatiue eſt falſa. Et ponit̃ illo mō diuiſa. qꝛ de natura ɔiūctiōis eſt ɔiūgere inter terminos ſiue inter ptes orōnis magis q̄ʒ inter orōnes. Exemplū ſecūdi. vt q̇cquid eſt impoſſibile moueri eſt immobile. ſʒ impoſſibile eſt q̇eſcens moueri. g̃ q̇eſcens eſt immobile Uel ſic. illud qđ impoſſibile eſt eſſe albū impoſſibile eſt mutari ad albedinem. ſed nigrū eſſe albū eſt impoſſibile. g̃ nigruʒ mutari ad albedinē eſt impoſſibile. In vtroq̄ʒ paralogiſmo minor in ſenſu diuiſo eſt falſa ⁊ in ſenſu ɔpoſito eſt vera. Secūdus modus eſt qn̄ eadē determiatio pt̄ ferri ad diuerſa determinabilia vel idē determinabile determinari a diuerſis determinatōibꝫ. Exemplū textus eſt quecunq̄ʒ poſui ſeruū entē liberū factus eſt ſeruus. ſed poſui te ſeruū entē liberū. g̃ factus eſt ſeruꝰ. ſi in minore illud adiectiuū entē referat̃ ad ſeruū eſt ɔpoſita vera ⁊ nō ſeq̄tur ɔcluſio. ⁊ ſi referat̃ ad liberū eſt diuiſa ⁊ falſa. ⁊ ſeq̄tur ɔcluſio. et eſt illo mō diuiſa. qꝛ determinatio p̄cedit ſuū determinabile Aliud exemplū ponit̃ de hac orōne. q̇nquaginta viroꝝ centū ⁊ amplius reliquit achilles. ⁊ ſic paralogiſatur quorūcūq̄ʒ viroꝝ achilles reliquit centuʒ illi erant centū et amplius. ſed q̇nquaginta viroꝝ centū reliquit achilles. g̃ q̇nquaginta ſunt centū ⁊ amplius. ſi in minore illud determinabile viroꝝ determinet̃ ꝑ illud adiectiuū q̇nquaginta. ſic eſt diuiſa ⁊ falſa. ⁊ ſeq̄tur ɔclō. ⁊ illo mō ponit̃ diuiſa. qꝛ ille gtūs q̇nquaginta p̄cedit dictōnem a qua regitur. ſed ſi illud determinabile viroꝝ determinet̃ ꝑ illud adiectiuū centū. tūc eſt ɔpoſita ⁊ vera. qꝛ gtūs ſeq̄tur dictōem a qua regit̃ ⁊ nō ſequit̃ ɔcluſio Aliud exemplū pt̄ dari. vt qui eſt hodie natus hodie incipit eſſe. ſʒ ſenex eſt hodie natus. ergo hodie incipit eſſe. ſi illa determiatio hodie in minori determinet illud verbū eſt ſic eſt ɔpoſita ⁊ vera. Et ſi determinet illud participiū natus eſt diuiſa ⁊ falſa

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

Dubitatur ſecūdo. quare ſm multiplex actuale orōnis ſumiꝛ tm̄ vna fallacia. ſcilꝫ fallā amphibologie et tn̄ ſm multiplex potentiale orationis ſumūtur due fallacie. ſcꝫ ꝯpōnis ⁊ diuiſionis Ad dubiū rn̄detur. ꝙ cauſa eſt. qꝛ orō multiplex ſm multiplex actuale ſolū vno mō variaꝛ. ſcꝫ ſm verū ⁊ falſum. ſed illa que eſt multiplex ſm multiplex potentiale pōt duob' modis variari. ſcꝫ penes verū ⁊ falſum. ⁊ penes ꝯpoſitum ⁊ diuiſum. ideo ex parte eius pn̄t ſumi due cauſe apparentie. ⁊ due cauſe defectus et nō ex parte alterius.

¶ Ad rōnes aū̄ oppoſitum. Ad primā pꝫ ſolutio in ſecūdo dubio ¶ Ad ſecūdā dr̄. ꝙ licet oratio ꝯpoſita ⁊ diuiſa ſint eedem materialiter. tn̄ formalr̄ diſtinguūtur ¶ Ad terciam dr̄. ꝙ nihil ꝓhibet in eodē paralogiſmo ſm diuerſas cās apparētie repiri plures fallās

De fallacia Accentus

Scdm accentum aūt in his quidē que ſunt ſine ſcriptura dyalecticis nō eſt ydoneum facere oratōem. In ſcripturis aūt ⁊ poematib' magis. vt metuo lōgas preeūte noctes lydia dormis: Et heu qꝛ nam tanti tinxerūt ethera nymbi. ergo circa accentū q̇dē hmōi fiunt

Queriꝛ vtrum fallacia accentus ſit fallacia in dictōe ab alijs diſtincta. ¶ Arguiꝛ pmo ꝙ nō. qꝛ fallacia accentus magis facit in ſcripturis ⁊ poematib' q̄ꝫ in ꝓlatione. ergo nō eſt fallā in dictōe. ¶ Secūdo ſic. eadem rōne qua ſumiꝛ fallā accentus penes accentū dictōnis. eadem rōne debet ſumi ſm alia accn̄tia dictiōis. ſed ſm alia accn̄tia nō ſumitur fallā. ergo nec ſm accentuꝫ debet ſumi fallā ¶ Tercio ſic. accentus ꝑtinet ad grāmaticū ⁊ iuuat ad cognoſcendū diſtinctōeꝫ ſcatoꝝ vocis. ergo nō cauſat aliquā fallaciā In oppoſitū eſt phus in textu

¶ Sciendūꝫ primo. ꝙ poſtq̄ꝫ philoſoph' determinauit de fallacijs peccātib' ſm multiplex potentiale orōis. Hic ꝯn̄r determīat de fallacia accēt' q̄ peccat ſm multiplex poñale dcōis Et pt̄ accēt' dupl'r ꝯſiderari Vno° ſub ſuis differērijs ſpēalib'. ⁊ ſic iuuare pt̄ ad cognoſcendū diſtinctōem ſcatoꝝ dictōis. Nam ꝑ debitum accentū q̄nq̄ꝫ cognoſciꝛ ſcatio dictōis ⁊ iſto mō nō cauſat fallām. Alio mō pt̄ ꝯſiderari ꝯfuſe ⁊ indiſtincte ꝑ habitudinem ad dr̄ñas eius que ſunt accentus accutus grauis et moderatus. ⁊ ſm antiquos ponebatur circūflexus qui nō eſt amplius in vſu. ⁊ hoc mō accentus cauſat fallām et eius ꝯſideratio ꝑtinet ad logicum. ſed pmo mō ſpectat ad grāmaticum.

Sciendum ſecūdo. ꝙ accentus eſt certa lex vel regula ad depmendū vel eleuandū ſyllabam vniuſcuiuſq̄ꝫ dictōis. et fallā accētus paſſiue accepta ſic definiꝛ ꝙ ē deceptio ꝓueniēs ex eo ꝙ aliq̄s ꝓpter vnitatē materialē dictiōis credit talē dictōem tm̄ hr̄e vnū accētū ⁊ vnā ſcatiōnē. cū tn̄ diuerſimode accentueꝛ. ⁊ ſm hoc habeat diuerſas ſcatōes. Sed actiue ſic definiꝛ. qd̄ eſt ydoneitas decipiendi ꝓueniens ex vnitate dictōis ſm plures accentus habentis plura ſignificata

Concluſio prima Fallacia accētus eſt fallacia in dictōe. Probaꝛ ꝯcluſio. ⁊ pmo ꝓbaꝛ ꝙ ſit aliqua fallacia accentus. qꝛ ſm accentum reperiꝛ cauſa apparētie et defectus. ergo ibi repitur aliqua fallā. Unde eius cauſa apparentie eſt materialis vnitas dictōis. ſed eius cauſa defectus eſt diuerſitas accētuū ad quā ſequiꝛ diuerſitas ſcatoꝝ. Qꝫ aūt hec fallacia ſit in dictōe pꝫ. qꝛ ſumit ſuam cauſam apparentie ex pare vocis

Concluſio ſecunda. Fallacia accentus ab omīb' alijs diſtinguiꝛ. Probaꝛ tali rōne ſicut ꝓbatum eſt de p̄cedēti. qꝛ ſcꝫ habet ſpēales cauſas ⁊ modos ſpēales ab omīb' alijs diſtinctos

Dubitatur primo. De modis hui' fallacie Ad dubiū reſpondeꝛ. ꝙ huius fallacie ponūtur duo modi. Primus modus eſt. qn̄ vna dictio poteſt regi vno accentu vel plurib' Exemplū textus eſt. metuo longas preeunte noctes lidia dormis. In quo illa dictio metuo pōt eſſe vna dictio tm̄ ⁊ idem eſt qd̄ timeo. vel due dictōes. ſcꝫ duo ablatiui. ⁊ eſt ſenſus. O lidia dormis longas noctes me (exiſtente tuo) preeunte. vel tres dictiones et eſt ſenſus. O lydia tu dormis longas noctes me preeunte. Et poſſet ſic paralogiſari. quicunq̄ꝫ dicit metuo longas ⁊c̄. dicit ſe timere. ſed dicens me tuo longas ⁊c̄. non dicit ſe timere. ergo dicens ſe timere non dicit ſe timere. Et ſolueretur ꝑ diſtinctōem ſicut pus dictum eſt. Aliud exemplū eſt de hac dictione inuite que pt̄ eſſe vna dictio tm̄. ⁊ ſcat idem ſicut inuolūtarie vel due dictōes. ⁊ eſt p̄poſitio cum vno ablatiuo. ¶ Scds mod' ē penes mutatōes accētus in accentū. quādo vna dictio pmo regitur vno accentu et deinde alio. vt patꝫ in exemplo textus Heu qꝛ nam tanti tinxerūt ethera nymbi Unde iſtud exemplū metricū ſumptum eſt a virgilio ⁊ hec dictio qꝛ nam pt̄ teneri interrogatiue. ⁊ hꝫ accentū acutū. ⁊ tūc idem eſt ꝙ cur vel quare. Vel poteſt teneri cauſaliter ita ꝙ dicat cauſam illius qd̄ dr̄ ꝑ hoc qd̄ eſt heu ⁊ habet accentū grauem. ⁊ idē ſcat ſicut nam. ⁊ poſſet ſic paralogiſari quicūq̄ꝫ dr̄ qꝛ nam ⁊c̄. interrogat. ſed dicens heu qꝛ nā ⁊c̄. reſpondet ergo reſpondens interrogat. Aliud exemplū poſſet dari de hac dictione pendere que poteſt ꝓferri media longa. ⁊ ſic teneꝛ neutraliter vel media breui. ⁊ ſic tenetur actiue. ⁊ ſm hoc habet plura ſcata. Ex dictis patꝫ ꝙ exempla in textu poſita nō ſunt. Areſtotelis ſed tranſlator ea poſuit. qꝛ forte exempla ab Areſtotele poſita nō erant noſtre lingue ꝯuenientia. ex eo ꝙ illud qd̄ in vna lingua habet accentū grauē vel acutū nō opoꝛtꝫ ꝙ tranſlatum in alia lingua reſeruet talē accentū. Etiā exēpla p̄dc̄a poſita in textu non ꝓprie oſtendunt modos huius fallacie nec ponūtur ꝑ modū paralogiſmoꝝ ſed oſtendūt qualiter vna dictio pt̄ regi vno accentu vel pluribus

Dubitatur ſecūdo Unde ſumūtur modi huius fallacie ¶ Ad dubium reſpondetur. ꝙ aliqui aſſignant hos modos ſm quatuor accidētia dictionis Primū eſt. numerus litterarum ⁊ ſyllabarum. ſed ab iſto mō nō ſumitur hec fallacia. qꝛ variatis litteris vel ſyllabis nō manet materialis vnitas dictionis. Secūdū eſt. accentus ꝓprie dictus ⁊ ſm hoc ſumūtur duo modi pus poſiti. Terciū eſt tempus in quo dictio ꝓfertur ſm diuerſitateꝫ ſyllabarum eiuſdem dictionis. ⁊ ſm hoc poteſt etiam ſumi ſecūdus modus pus poſitus. quarum eſt aſpiratio. et ſm hoc ſumi poteſt alius modus. quando ſcꝫ aliqua dictio ſcribitur cum aſpiratione vel ſine aſpiratione. tamē iſte modus poteſt reduci ad ſecūdum modum pus poſitum Ideo ſufficienter poſſunt poni tm̄ duo modi. quia generaliter omnes modi accentuandi ſm alia accidentia dictionis poſſunt reduci ad accentum. quia ad variatōem ipſorum ſeq̄tur variatio accentus. ⁊ accētus eſt ꝯmunis omnib' alijs nō ꝑ ꝑticipatōem ſed ꝑ ꝯſecutōem

¶ Ad rationes. Ad primam dicitur ꝙ ſm plures modos hec fallacia magis fit i ſcripturis ⁊ poematib' q̄ꝫ in voce licꝫ magis apte ſit in ꝓlatione. qn̄ venit ex aſpiratiōe. ſed non ſequitur propter hoc ꝙ ſit extra dictionem. quia non fit in ſcripturis ⁊ poematib'. niſi inquātum repſentat voces vel dictōes. quarū diuerſitas ⁊ accentus ignoratur ¶ Ad ſecundam ⁊ ad terciam patet ſolutio ex dictis

De fallacia figure dictōis

Que autꝫ ſm figuram ſunt dictionis accidunt quando nō idem interpretatur ſimiliter. vt maſculinū femininū: vel femininū maſculinum. vel ꝙ inter hoc eſt alterū hoꝛū. vel reſponſum quale quātum. vel quātum quale. vel faciens patiēs: vel diſpoſitum facere. ⁊ alia vt determinatū eſt prius. Eſt em̄ quod non eſt eoꝛū que ſunt facere. velut eorum que ſunt facere q̇dem dictione ſignificare. vt vigere. Similiter figure dictionis dicitur ei quod ſecare vel edificare. q̄ꝫuis hoc ideꝫ quale quid ⁊ affectū quodammodo indicat. illud vero facere quid. eodē modo et in alijs. ergo ſm dictiōem redargutiones ex his locis ſunt

Queritur. Utrum fallacia figure dictionis ſit fallacia in dictione ab alijs diſtincta. ¶ Arguitur primo ꝙ non. qꝛ nulla fallacia eſt figure orationis. ergo nulla eſt fallacia figure dictiōis. Conſequentia tenet. quia ſicut multiplex actuale ⁊ potentiale cauſant fallaciam dictionis ⁊ orōnis. ita debet fieri ſm multiplex fantaſticuꝫ. ſi ergo non ſit fallacia figure orationis. neq̄ꝫ etiam fiet fallacia figure dictionis. ¶ Secūdo ſic. omnis fallacia in dictione fit ſm multiplex. ſed multiplex phantaſticū non eſt veruꝫ multiplex. ergo ſm ipſum nō fit fallacia in dictione. que dicatur fallacia figure dictionis ¶ Tercio ſic paralogiſmi q̇ fiunt in fallacia figure dictionis fiunt etiam in fallacia accidentis. ergo non ſunt fallacie ab inuiceꝫ diſtincte In oppoſitum eſt phus in textu

¶ Sciendum primo. Qꝫ poſtq̄ꝫ philoſoph' determinauit de fallacijs in dictione peccantib' ſm multiplex actuale ⁊ potentiale. Conſequenter determinat de fallacia figure dictōis. que fit ſm multiplex phantaſticuꝫ qd̄ non eſt verum ſed apparens tm̄. ⁊ ꝓpter hoc dr̄ fantaſticum. ideo inter fallacias in dictione iſta ponitur vltima. Inde etiam prouenit ꝙ paralogiſmi in dictione habēt ſolui negando ꝯſequentiam. ⁊ non per diſtinctōnem. qꝛ non omne multiplex eſt diſtinguendū ſed ſolū verū multiplex

¶ Sciendum ſecūdo. Qꝫ figura dictionis vt hic ſumiꝛ eſt terminatio dictōnis per quam vna dictio poteſt alteri aſſimilari. ⁊ ſilis figura eſt ſimilis terminatio vel in mō ſignificandi vel in ſignificato. Et ſm hoc fallā figure dcōnis definiꝛ ꝙ eſt ydoneitas decipiendi ꝓueniens ex eo ꝙ aliqua dictio ſimilis alteri dictōi in finali terminatōe videtur habere eūdem modum ſcandi vel idem ſcatum. cum tn̄ non habeat vt vigere cum hoc ꝙ eſt ſecare. Et cauſa apparentie eius eſt illa ſimilitudo dictiōis cū altera dictione ꝓpter quam dictio ſm rem vere ſignificās vnū videtur aliud ſcare. Cauſa defectus eſt diuerſitas in ſcatis ſiue in modis ſcandi.

¶ Concluſio prima. In hac fallacia figure dictionis non eſt verum multiplex. ſed apparens tm̄ Probatur ꝯcluſio. qꝛ dictio que hic dr̄ multiplex ſm rei veritatem nō ſcat plura. ſed ſolum vere ſcat. aut cōſignificat vnū ⁊ aliud ſcat apparenter tm̄. g̃. ꝯcluſio vera

Concluſio ſecūda. Et reſpon ſalis ad queſitum. fallacia figure dictiōis eſt vna fallacia in dictione ab alijs diſtincta. Probareꝛ ſimili rōne ſicut ꝓbatū eſt ſuperius de alijs fallacijs.

Dubitatur primo. quare nō ponitur aliqua fallacia figure orōnis ſicut figure dictionis. Ad dubium reſpondetur ꝙ cauſa eſt. qꝛ ſimilitudo in terminatiōe vocis vel in modis ſcandi primo ⁊ per ſe ꝯuenit dictioni et ſecūdario tm̄ ꝯuenit oratiōi Et ꝓpter hoc in iſta fallacia eſt defectus ex parte dictōis. ⁊ nō fit pmo ex parte orationis. ideo nō ſumitur aliqua fallacia figure orōnis. Nam vbicūq̄ꝫ eſt ſilitudo orōnis cuꝫ orōne opoꝛtꝫ ibi eſſe ſilitudinem dictionis cum dictione.

Dubitatur ſecūdo de modis huius fallacie Ad dubium reſpondeꝛ ſm Egidium de roma. ꝙ tres poſſunt aſſignari modi ipſius. Primus eſt. quādo ꝓpter vnitatem rei ſcate interpretamur eūdem modū ꝯſignificandi vel eūdem modum ſupponendi. vt hic omē animal eſt album. plato eſt animal. ergo plato eſt album. Ibi propter identitatem realem rei ſignificate per animal. ⁊ platonem interpretamur platonem eſſe neutri generis. ⁊ ſic maſculinū interpretatur neutrum. Uel ſic. omīs ſubſtantia eſt alba. ſortes eſt ſubſtantia. ergo ſortes eſt alba. Ibi maſculinū interpretatur femininū. Uel ſic. oēs homines currunt. plato eſt homo. ergo plato currūt. Ibi ꝓpter ꝯuenientiam platonis ⁊ hominis in ſcatione credim' ꝙ ſemper ꝯueniūt in numero. ⁊ numerus ſingularis interpretatur pluralis. Siliter. aīal eſt ſortes. animal eſt plato. ⁊ ſic de alijs. ergo aīal eſt omīs homo. vbi ſuppoſitio vna creditur eſſe plures ⁊ econtra Et ſiliter quādo quale quid mutatur in hoc aliquid mutando ſuppoſitionem ſimplicem in perſonalem ⁊ econtra. Secundus modus eſt quando ꝓpter vnitatem modi ſignificandi duarum dictionū interpretatur vnitas rei ſcate vel alterius modi ſcandi Et ſic mutatur res vnius predicamenti in rem alterius. vel modus vnius in modum alteri'. Ut quicquid heri emiſti hodie comediſti. crudum heri emiſti. ergo crudū hodie comediſti. vbi ꝓpter ſimilitudinem modi ſcandi illius diſtributiui quicquid ⁊ illius ꝯcreti crudum quod ſumitur ſub modo ſubſtantie interpretatur crudū ſignificare ſubſtantiam qd̄ tamen ſcat qualitatem. ⁊ ſic mutatur quale quid in aliquid. Similiter hic quicquid heri vidiſti hodie vides. album heri vidiſti. ergo albuꝫ hodie vides. vbi ſub diſtributiuo ſubſtātie ſumitur res de genere qualitatis. Siliter quando res vnius ſpēi interpretatur res alterius ſpēi eiuſdem predicamēti. vt quātoſcūq̄ꝫ digitos he

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ri habuiſti hodie habes.ſed decem digitos heri habuiſti. ergo decem digitos hodie habes. vel ſic quandocunqꝫ fuiſti pariſius fuiſti homo. bis fuiſti pariſius.ergo bis fuiſti homo. In omnibus enim iſtis non valet ꝯſequentia.quia ꝓpter ſimilitudinem duarum dictionum in modo ſignificandi non ſequitur ſimilitudo earum inter ſe in re ſignificata vel in alio modo ſignificandi. ¶ Tercius modus eſt.quando ꝓpter ꝯuenientiam dictionum diuerſarum in modo ꝓferendi credimus ꝯuenientiam ipſarum in re ſignificata vel in modo ſignificandi. vt vigere et ſecare ſimiliter terminantur.ſed ſecare eſt agere. ergo vigere eſt agere.non ſequitur.quia ꝓpter ꝯuenientiam illarum dictionum in modo proferendi ſiue in terminatione vocis non ſequitur ꝯuenientia in ſignificato. Uel ſic.muſa ⁊ poeta ſimiliter terminantur.ſed muſa eſt feminini generis. ergo ⁊ poeta.ibi ꝓpter finalem ꝯuenientiam vocis interpretamur conuenientiam in modo ſignificandi. Et penes hunc modum poſſet mutari vnum genus in aliud.vel res vnius predicamenti in aliud.vel quale quid in hoc aliquid. ⁊ iſta diſtinctio modorum ſumitur ex parte cauſe apparentie.ſed ſecundum alios ſumitur ex parte cauſe defectus Unde ſic poſſet ſumi ſufficientia iſtorum modorum.quia omnis modus fallacie figure dictionis ſumitur ex ſimilitudine vnius dictionis cum alia dictione. Uel igitur illa ſimilitudo ſumitur ex parte vocis. et ſic eſt tercius modus.vel ex parte rei ſignificate.⁊ ſic eſt primus modus. vel ex parte modorum ſignificandi.⁊ ſic eſt ſecundus modus

¶ Ad rationes Ad primam patet ſolutio ex dictis ¶ Ad ſecundam dicitur ꝙ licet in iſta fallacia non ſit verum multiplex.ſed apparens tamen.tamen poteſt fieri deceptio ꝓpter ſimilitudinem vnius dictionis cum alia dictione.ꝓpter quam credimus ꝯuenientiam earum in modo ſignificandi vel ſignificato. ¶ Ad terciam dicitur ꝙ non eſt inconueniens eundem paralogiſmum ſecundum diuerſas cauſas apparentie eſſe in diuerſis fallacijs. Unde ſi cauſa apparentie in paralogiſmis huius fallacie ſumatur ex parte rei abſolute ꝑtinent ad fallaciam accidentis.ſed quando ſumitur ex parte vocis ꝑtinent ad fallaciam figure dictionis

De fallacia extra dictionem

Orum vero (que extra dictionem ſunt) paralogiſmorum ſpecies ſunt ſeptem Una quidem ſecundum accidens Secunda autem in eo quod ſimpliciter ⁊ non ſimpliciter.ſed quidem aut vbi aut quando aut ad aliquid dicitur. Tercia vero ſecundum elenchi ignorantiam. Quarta vero ſecundum conſequens. Quinta autem ſecundum quod in principio eſt ſumere: Sexta ꝙ non eſt cauſam ſecundum cauſam ſumere. Septima vero ſecundum plures interrogationes vt vnam facere

¶ Queritur. Utrum tantum ſint ſeptem fallacie extra dictionem. ¶ Arguitur primo ꝙ non. quia omnis fallacia fit per argumentationem ſophiſticam que non eſt ſine dictione.ergo nulla eſt fallacia extra dictionem. ¶ Secundo ſic.tantum ſunt ſex fallacie in dictione.ergo tantum ſunt ſex fallacie extra dictionem. Tenet ꝯſequentia.quia tot modis dicitur vnum oppoſitorum quot modis reliquum. ¶ Tercio ſic.ꝑs diſtinguitur contra totum.ſed fallacia conſequentis eſt ꝑs fallacie accidentis. ergo non ſunt ſeptem fallacie extra dictionem

In oppoſitum eſt philoſophus dicens (Eorum qui ſunt extra dictionem paralogiſmorum ſpecies ſunt ſeptem. ſcilicet accidens .ſecundum quid ad ſimpliciter.ignorantia elenchi.conſequens petitio principij.non cauſa vt cauſa.ſecundum plures interrogationes vt vnam

¶ Sciendum eſt primo Ꝙ poſtquam philoſophus determinauit de fallacijs in dictione. Conſequenter in iſta parte determinat de fallacijs extra dictionem. que ſumunt cauſas apparentie ⁊ etiam defectus ex parte rei. partialis autem identitas vnius rei cum alia eſt cauſa apparentie in fallacijs extra dictionem.et partialis diuerſitas eſt cauſa defectus. Unde generale eſt in omnibus fallacijs tam in dictione quam extra dictionem ꝙ ſumunt cauſas defectus ex parte rei.ſed fallacie in dictione ſumunt cauſas apparentie ex parte vocis.non autem fallacie extra dictionem.

Sciendum ſecundo ꝙ licet fallacie extra dictionem ſumant cauſam apparentie ⁊ defectus ex parte rei. Non tamen dicuntur fallacie rei.ſed extra dictionem. Eo ꝙ logicus non conſiderat res abſolute ⁊ ſecundum ſe.ſed ꝓut ad voces ſignificatiuas referuntur.quia res non ferimus ad diſputationes.ſed nominibus notis pro rebus ignotis vtimur. Ideo dicuntur fallacie extra dictionem ⁊ non rei. Nec tamen debet intelligi ꝙ fiant ſine dictione. ſed intelligendum eſt ꝙ ſumunt cauſam apparentie non ex parte dictionis.ſed rei ſignificate.

¶ Concluſio prima. Inter fallacias extra dictionem fallacia accidentis eſt prior ⁊ non cauſa vt cauſa ⁊ ſecundum plures interrogationes vt vnam ſunt poſteriores alijs Probatur ꝯcluſio.quia ordo iſtarum fallaciarum extra dictionem ſumitur hoc modo.ſcilicet ꝙ ille ſunt priores in quibus eſt maior identitas ſeu maior cauſa apparentie ⁊ ille poſteriores in quibus eſt minor.ſed fallacia accidentis plus habet de vnitate.ideo eſt aptior ad decipiendum ⁊ in fallacia ſecundum non cauſam vt cauſam. ⁊ ſecundum plures interrogationes vt vnam eſt minor vnitas.ergo ꝯcluſio vera. Et hoc etiam poteſt videri inquantum iſte fallacie ſumuntur ſecundum diuiſiones entis. Nam fallacia accidentis ſumitur ſecundum diuiſionem entis in ſubſtantiam ⁊ accidens. Secunda vero ſumitur per ens ſimpliciter ⁊ ens imperfectum Et tercia ſcilicet ignorantia elenchi ſumitur penes diuiſionem que fit ꝑ oppoſitum ⁊ non oppoſitum Et petitio principij ſumitur penes diuiſionem in idem ⁊ diuerſum. Et fallacia conſequentis penes diuiſionem ſecundum prius ⁊ poſterius .⁊ non cauſam vt cauſam ſecundum diuiſionem entis in cauſam ⁊ effectum. Ultima vero ſumitur penes diuiſionem ꝑ vnum ⁊ multa.

Concluſio ſecunda. Et reſponſiua ad queſitum tantum ſunt ſeptem fallacie extra dictionem. Probatur ꝯcluſio.quia in omni fallacia extra dictionem cauſa apparentie eſt vnitas vnius rei cum alia. Uel igitur talis vnitas conſiſtit in identitate. equalitate vel ſimilitudine. Si in identitate aut eſt accidentis ad ſubiectum.⁊ ſic eſt fallacia accidentis.vel antecedentis ad ꝯſequens.⁊ ſic eſt fallacia ꝯſequentis. vel imperfecti ad perfectum Et hoc dupliciter.vel imperfectum ſumitur quantum ad dictum ſimplex.⁊ ſic eſt ſecundum quid ad ſimpliciter.vel ſecundum ꝯtradictionem et ſic eſt ignorantia elenchi. Si vero vnitas ſumitur penes equalitatem.ſic eſt petitio principij.quia antecedens eſt eque dubium ſicut ꝯſequens. Si vero ſumatur penes ſimilitudinem. hoc eſt dupliciter. Aut eſt ſimilitudo in ſignificato. ⁊ ſic eſt fallacia ſecundum non cauſam vt cauſam. Aut in modo interrogandi.⁊ ſic eſt fallacia ſecundum plures interrogationes vt vnam. Uel ſic poteſt dari ſufficientia. Omnis fallacia extra dictionem deficit a vero elencho. vel igitur deficit in illatione.aut in ꝓbatione. aut in ꝯtradictione. Si in illatione hoc eſt dupliciter. vel in illatione ſyllogiſtica.aut non ſyllogiſtica. Si primum hoc eſt dupliciter. aut eſt ſyllogiſtica ſecundum formam ſyllogiſmi oſtenſiui.⁊ ſic eſt fallacia accidentis.aut ſecundum formam ſyllogiſmi ad impoſſibile. ⁊ ſic eſt fallacia ſecundum non cauſam vt cauſam . Si deficit in illatione non ſyllogiſtica.hoc eſt tripliciter. Uel ex habitudine termini ad terminum.⁊ ſic eſt fallacia ſecundum quid ad ſimpliciter. vel ex habitudine antecedentis ad ꝯſequens.⁊ ſic eſt fallacia ꝯſequentis. Uel ex habitudine ꝓpoſitionis ad ꝓpoſitionem. ⁊ ſic eſt fallacia ſecundum plures interrogationes vt vnam. Si vero deficiat in probatione.ſic eſt fallacia petitionis principij Si vero deficiat in ꝯtradictione.ſic eſt fallacia ignorantie elenchi.

Dubitatur primo: quare fallacie in dictione precedunt fallacias extra dictionem.cum tamen res precedunt dictiones. Nam dictiones ſunt impoſite ad ſignificandum ipſas res. quarum ſimilitudines iam ſunt in intellectu imponentis. Ad dubium reſpondetur.ꝙ licet ordine nature ⁊ quo ad eſſe res ſignificate precedunt dictiones.tamen quantum ad eſſe in diſputatione litigioſa voces precedunt res.quia res non cadunt in diſputatione niſi per voces. Nam diſputatio inter opponentem et reſpondentem fit ꝑ vocem que audienti ſignificat ꝯceptum loquentis ideo fallacie in dictione preponuntur fallacijs extra dictionem

Dubitatur ſecundo: quare ſunt plures fallacie extra dictionem quam in dictione.cum tamen tot modis dicitur vnum oppoſitorum quot modis dicitur ⁊ reliquum. Ad dubium reſpondetur ꝙ cauſa eſt.quia plures cauſe apparentie ſumuntur ex parte rei quam ex parte ſermonis.⁊ fallacie ſumunt numerum a ſuis cauſis apparentie. Nec ille fallacie ſunt formaliter oppoſite.ſed ſunt diſparate ⁊ ſolum opponuntur virtualiter quantum ad ſuos modos generales.

¶ Ad rationes. Due prime ſolute ſunt ex dictis. ¶ Ad ſecundam dicitur ꝙ fallacia ꝯſequentis eſt pars materialis accidentis.ita ꝙ paralogiſmi fallacie ꝯſequentis peccant ſecundum accidens.tamen non eſt pars formalis eius vel ſubiectiua.ideo ſunt fallacie diſtincte ꝑ diſtinctas cauſas apparentie ⁊ defectus ipſarum. vt poſtea patebit.

De fallacia accidentis

Ergo ſecundum accidens quidem paralogiſmi ſunt quando ſimiliter quidlibet aſſignatum fuerit rei ſubiecte.et accidenti ineſſe.nam quoniam eidem accidunt multa non neceſſe eſt omnibus predicatis et de quo predicantur hec omnia ineſſe nam omnia ſic erunt eadem: vt ſi choriſcus alter eſt ab homine.ipſe eſt a ſe alter: eſt enim homo.aut ſi a ſorte.alter: ſortes autem homo. alterum eſſe ab homine aiunt conceſſum eſſe. eo ꝙ accidit a quo dixerit alterum eſſe hunc eſſe hominem

Queritur. Utrum fallacia accidentis ſit fallacia extra dictionem ab alijs fallacijs diſtincta. ¶ Arguitur primo ꝙ non.quia nulla eſt fallacia ſubſtantie.ergo a ſimili nulla eſt fallacia accidentis. ¶ Secundo ſic.hec fallacia ſe tenet ex parte medij.ergo debet vocari fallacia medij ⁊ non accidentis ¶ Tercio ſic.omnis fallacia debet deficere a vero elencho.ſed fallacia accidentis non eſt huiuſmodi.quia ibi eſt bona forma ſyllogiſtica ⁊ ꝓbabilitas premiſſarum.igitur nulla eſt fallacia accidentis. In oppoſitum eſt philoſophus in textu

¶ Sciendum primo. Ꝙ poſtquam philoſophus enumerauit fallacias extra dictionem Hic ꝯſequenter in ſpeciali determinat de ipſis ⁊ primo de fallacia accidentis. quam diffinit ꝙ eſt quando ſimiliter quodlibet aſſignatur rei ſubiecte ⁊ accidenti ineſſe. Et ſic fallacia accidentis eſt idoneitas decipiendi ꝓueniens ex partiali identitate accidentis cum re ſubiecta.ꝓpter quam identitatem creditur illud quod attribuitur vni eſſe attribuendum alteri.quod tamen non oportet propter partialem diuerſitatem vnius ad alterum ⁊ econtra. Ex quo patet ꝙ cauſa apparentie huius fallacie eſt partialis identitas accidentis cum re ſubiecta Et cauſa defectus eſt partialis diuerſitas eorundem ꝓpter quam non oportet attribuere vni quicquid conuenit alteri. quia cum eidem ſubiecto multa accidant non oportet omnia dicta de illis predicatis dici de tali ſubiecto.quia ſic omnia eſſent eadem .vt dicit textus Ex predictis etiam patet ꝙ in fallacia accidentis tria reperiuntur.ſcilicet accidens.attributum.⁊ res ſubiecta Et cum arguitur in prima figura maior extremitas eſt attributum.⁊ medium eſt accidens.⁊ res ſubiecta eſt minor extremitas .⁊ quandoqꝫ tale medium abſolute ꝯuenit minori extremitati quod tamen ꝯparatum ad attributum eſt extraneum rei ſubiecte. Et ꝓpter hoc non poteſt inferri de re ſubiecta.vt in iſto paralogiſmo.homo eſt ſpecies.ſortes eſt homo .ergo ſortes eſt ſpecies. Sed cum arguitur in tercia figura.maior extremitas eſt attributum.medium eſt res ſubiecta. ⁊ minor eſt accidens. vt hic ſortes eſt indiuiduum.ſortes eſt homo.ergo homo eſt indiuiduum.ibi homo accidit ſorti non ſimpliciter.ſed inquantum ſortes ſtat ſub illo attributo indiuiduum. Ex iſtis patet ꝙ non capitur hic accidens prout diſtinguitur contra ſubſtantiam.ſed capitur pro illo quod eſt extraneum alicui reſpectu alicuius tercij. Et tale dicitur accidens tranſumptiue.ad ſimilitudinem accidentis quod eſt ens in alio Nam tale accidens eſt extraneum ſuo ſubiecto .quia eſt alterius generis. Et ſimiliter accidens in ꝓpoſito habet extraneam habitudinem ad rem ſubiectam vel ad attributum .nam ꝯparatum vni eſt alteri extraneum.

¶ Sciendum ſecundo. Ꝙ huius fallacie poſſunt aſſignari duo modi tantum Primus eſt.quando propter identitatem accidentis ⁊ rei ſubiecte attributum quod conuenit cum accidente infertur de re ſubiecta.vel quando conuenit cum re ſubiecta ⁊ infertur de accidente.⁊ ſecundum hunc modum poteſt argui in qualibet figura. In prima ſic.homo eſt ſpecies.ſortes eſt homo.ergo ſortes eſt ſpecies.ibi propter identitatem ſortis ⁊ hominis credimus ſpeciem attribui ſorti quod tamen non oportet.quia ſpecies ꝯuenit homini ſecundum eſſe quod habet in intellectu in quo eſt extraneus ſorti.et non conuenit homini ſecundum eſſe quod habet in ſorte.quare non poteſt inferri de ſorte. Nam homo prout comparatur ad illud attributum accidit ſorti . Unde cum inferius ⁊ ſuperius ſecundum rationem diſtinguuntur. non eſt inconueniens multa ꝯuenire ſuperiori ſecundum ꝙ differt ab inferiori que tamen inferiori ꝯuenire non poſſunt. ⁊ econuerſo. In ſecunda figura fit ſic.homo eſt animal.aſinus eſt animal.ergo aſinus eſt homo.ibi homo eſt attributum quod ꝓpter ꝯuenientiam cum animali quod eſt accidens infertur de re ſubiecta que eſt aſinus. In tercia figura ſic.homo eſt ſpecies. homo eſt animal.ergo animal eſt ſpecies.ibi ꝓpter partialem identitatem accidentis cum re ſubiecta.ſcilicet animalis cum homine in-

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

fertur illud attributum quod eſt ſpecies de accidente Et in ſpeciali poſſunt diſtingui tres modi ſm tres figuras. Secūdus modus eſt quando attributum ⁊ accidens diuiſim verificantur de re ſubiecta. ⁊ ꝓpter hoc inferūtur cōiunctim. cum tamen diuerſis rationib⁹ ſibi cōueniant. vt iſte eſt magnus. ⁊ eſt clericus. ergo eſt magnus clericus. ⁊ generaliter fit iſte modus quando arguitur indebite a diuiſis ad cōiuncta

Concluſio prima Fallacia accidētis eſt fall'a extra dictōem. Probať ꝯcl'o. q2 illa fall'a eſt extra dictiōez q̄ ſumit cāſ ſuas apparētie ⁊ defectus ex ꝑte rei. ſed ſic eſt de fallacia accidentis. ergo ꝯcluſio vera

¶ Concluſio ſecunda Fallacia accidentis eſt ab alijs fallacijs diſtincta. Probatur concluſio. quia fallacia accidentis habet ſpecialem cauſam apparentie et defectus diſtinctam a cauſis aliarum fallaciarum. igitur concluſio eſt vera.

¶ Dubitatur primo. Utrū paralogiſmi huius fallacie ſint veri ſyllogiſmi. ¶ Ad dubium reſpondetur ꝙ non. quia in vero ſyllogiſmo medium debet eē vnū in comparatione ad extrema. quod tamen non fit in iſtis paralogiſmis. Unde eidem conueniunt diuerſa ſm diuerſa eſſe que ſm diuerſas rationes habet. puta generis aut differentie. aut ſpeciei. vt homini ſm eſſe quod habet in intellectu conuenit ꝙ ſit ſpecies. ⁊ ſm eſſe quod habet in rerum natura ſibi conueniūt accidentia realia. ⁊ ſic incꝓtum comparatur vni iſtorum accidentium eſt alterum a ſeipo ꝯparato ad aliud accidens

¶ Dubitať ſecūdo. Utrū in iſta fallacia fiant paralogiſmi negatiui. Ad dubium reſpondetur. ꝙ ſic. quia ſi propter partialem identitatem accidentis cū re ſubiecta aliquis credat illud negari ab accidente quod negatur a re ſubiecta vel econtra ipſe decipitur ſm hanc fallaciam accidentis

¶ Ad rōnes āñ oppoſitum. Ad primā pz ſolutio ex dictis. ¶ Ad ſecūdam dicitur. ꝙ hec fallacia ſemper ſe tenet ex parte accidentis. ⁊ tale accidens quandoq3 eſt medium ⁊ quandoq3 non. vt dictum eſt. ideo hec fallacia melius nominatur fallacia accidentis. q̄3 fallacia medij. ¶ Ad terciam dicitur ꝙ medium comparatum ad extrema eſt alterum ⁊ alterum. ideo in paralogiſmis huius fallacie ſunt equiualenter quatuor termini. ⁊ ſic deficiunt in illatione ⁊ peccant contra elenchuз incꝓtū eſt ſyllogiſmus ⁊ illatiuus.

De fallacia ſm quid ad ſimpl'r

Scd̄m autez ꝙ ſimpliciter dicitur hoc. aut quo et nō proprie quādo particulariter dicitur vt ſimpliciter dictuз ponitur. vt ſi quod non eſt opinabile eſt. quoniā (quod nō eſt) ē: nō eñ idē eſt eſſe quid et eſſe ſimpliciter. Aut rurſuз quoniā quod eſt non eſt: Si eorum que ſunt quid non eſt. vt ſi non homo. nō eñ eſt ideз non eſſe quid. et ſimpliciter non eſſe. Uidetur aūt eo ꝙ proxima ſunt dictione ⁊ parum differāt eſſe q̄d et eſſe. ⁊ nō eſſe quid ⁊ non eſſe Similiter aūt ⁊ eſt ⁊ quod eſt ſm quid ⁊ ſimpliciter. vt cum ſit niger alb⁹ eſt dentib⁹ indus: albus ergo ⁊ non albus eſt. Aut ſi ambo quo: quoniā ſimul ꝯtraria inerūt Huiuſmodi autem in quibuſdam omnia conſiderare facile eſt. vt ſi ſumens ethiopem eſſe nigrum. dentib⁹ dicat quoniam alb⁹. Si ergo alb⁹ quoniam niger ⁊ non niger putabitur diſputaſſe ſyllogiſtice. cuз perfecerit interrogationem. In quibuſdam vero latet frequenter in quibus quandoq3 quod dicitur. et ſimpliciter videtur ſequi. ⁊ in quib⁹ non facile ē conſiderare vtrum eorum ſit aſſignandum Fit autem huiuſmodi in quibus ſimiliter ſunt oppoſita. Uidetur eñ aut ambo. aut neutrum eē concedendū ſimpliciter p̄dicari. vt ſi dimidiuз q̄dem album. dimidium vero nigrum. vtrum album vel nigrum vel neutrum

Queriť Utrum fallacia ſm quid ad ſimpl'r ſit fallacia extra dictionē ab om̄ib⁹ alijs diſtincta. ¶ Arguitur primo ꝙ non. quia nulla eſt fallacia a ſimpliciter ad ſm quid. ergo a ſimili nulla eſt fallacia a ſm quid ad ſimpliciter ¶ Secūdo ſic. a minus ꝯmuni ad magis commune eſt bona conſequentia. ſed dictum ſm quid ſe habet vt minus ꝯmune ad dictum ſimpliciter. ergo a dicto ſm quid ad ſimpliciter nulla eſt fallacia ¶ Tercio ſic. bene ſequitur iſte eſt cecus ſm oculos. ergo eſt cecus. ⁊ ibi tamē arguitur a dicto ſm quid ad ſimpl'r. ergo ibi nō ꝯmittiť aliqua fallacia In oppoſitū eſt ph̄us in textu.

¶ Sciendū eſt primo Q2 poſtq̄3 philoſophus determinauit de fallacia accidentis que peccat cōtra elenchum vt eſt illatiuus. Coſequēter determinat de fallacia ſm quid ad ſimpliciter. que peccat cōtra elenchum. vt eſt quodāmodo contradictiuus. Et in propoſito capitur dictum ſimpliciter pro dicto ſumpto ſine determinatiōe diminuente. vt homo alb⁹ Et dicitur dictum ſm quid. quia ſi determinatio ſit impropria non infert dictum ſimpliciter. Eſt eſt eñ duplex determinatio. quedam eſt contrahens tm̄. que eſt propria. ⁊ talis facit partem in modo. et non cauſat aliquam fallaciam. Alia eſt determinatio impropria. que eſt diminuens vel priuans ratiōem dicti ſimpliciter. et talis poteſt cauſare aliquaз fall'am qñ ꝓcediť a dicto ſm quid ad dictū ſimpl'r.

Sciendū ſecūdo ꝙ fallacia ſm quid ad ſimpliciter eſt ydoneitas decipiendi proueniens ex partiali identitate dicti ſm quid ad dictum ſimpliciter. propter quam credimus ꝙ vnum ſequatur ad aliud. ⁊ tamē non ſequitur propter partialem identitatem eorum inter ſe. ⁊ eius cauſa apparentie eſt partialis identitas dicti ſm q̄d cum dicto ſimpliciter. propter quam credimus ꝙ vnum ſequitur ad aliud. Sed cauſa defectus eſt partialis diuerſitas eorūdem. Unde dictum ſm quid ⁊ dictum ſimpliciter videntur eē idē. eo ꝙ proxima ſunt ⁊ in dictione parū differunt vt habetur in textu. tamen non eſt idem eſſe ſm quid ⁊ eſſe ſimpliciter

Cōcluſio p̄ma. In fallacia ſm quid ad ſimpliciter qñq3 facile eſt cognoſcere defectum qñq3 difficile. Probať ꝯcluſio. q2 qñq3 dictū ſm q̄d multū differt a dicto ſimpliciter Ut hic ethiops eſt alb⁹ ſm dentes. igitur eſt albus. et qñq3 multū ꝯueniūt dictū ſm q̄d et dictum ſimpliciter. vt ſi duo ꝯtraria equaliter inſint eidem ſubiecto. difficile eſt videre vtrū q̄dlibet eoꝝ debeat affirmari de ſubiecto. vel vtrūq3 negari. vel vnū affirmari ſm q̄d. et reliquū ſimpliciter. vt ſi ſcutū ſit ꝓ medio albū et ꝓ medio nigrū. difficile eſt videre vtrū dicať albū aut nigrū ſm q̄d aut ſimpliciter. Unde in tali caſu dd̄m ꝙ tale nec eſt albū tm̄ nec nigrū tm̄. ſз vtrūq3

Concluſio ſecūda. et reſpōſalis ad queſitum Fallacia ſm quid ad ſimpliciter eſt fall'a extra dictōem a ceteris diſtincta. Probať ꝯcluſio ſil'i rōne ſicut ꝓbatum eſt ſupra de fallacia accidētis. quia ſcз ſumit cauſas appꝛentie et defectus ex ꝑte rei. et etiam q2 habet ſpēales cauſas a cauſis aliarū fallaciarū diſtinctas

¶ Dubitať primo De modis huius fallacie quot ſunt et qui. Ad dubiū reſpōdeť ꝙ huius fall'e ſunt duo modi generales Primus eſt. arguendo a dicto ſm quid ad dictū ſimpl'r. ſiue affirmatiue ſiue negatiue. Et iſte modus ꝯtinet quinq3 modos ꝑticulares Primus eſt quādo determinatio impropria contrahit dictū ſimpliciter ad modū ꝑtis ſubiectiue. vt hic. iſte eſt homo mortuus. igiť eſt homo. vel chimera eſt ens opinabile igitur eſt ens. q̄d nō ſequitur. q2 dictum ſm quid nō poteſt inferre dictū ſimpliciter Tamen ens opinabile poteſt capi dupl'r. Uno mō ꝓ illo quod poteſt opinari. ⁊ ſic ens opinabile poteſt eſſe ens ſimpliciter. Alio mō capitur ꝓ illo q̄d tm̄ hз eſſe in opinione. vt ſunt entia ficta. ⁊ i iſtis nō ſequitur. h̄ ē ens opinabile. igiť eſt ens Scd̄s mod⁹ eſt quādo determinatio impropria cōtrahit dictum ſimpliciter ꝑ moduз ꝑtis integralis. vt ethiops eſt alb⁹ ſm dentes. igiť eſt alb⁹. Tertius modus eſt qñ determinatio impropria ꝯtrahit dictū ſimpl'r ad modum ꝑtis i loco. vt bonū eſt interficere patrē in triuanis. igiť bonuз eſt interficere patrē Quartus modus eſt qñ determinatio ꝯtrahit ꝑ modū ꝑtis in tēpore. vt bonū eſt ieiunare in quadrageſima. igiť bonū eſt ieiunare Quint⁹ modus eſt qñ determinatio ꝯtrahit ſuum determinabile ſm reſpectū ad aliud vt vinū eſt malū febricitanti. igiť vinum eſt malū. Secūdus modus p̄ncipalis eſt qñ arguiť a dicto ſimpliciter ad ſm quid. et maxime fit arguendo negatiue vt chimera nō eſt ens. igiť nō ē ens opinabile Et poſſet variari q̄nq3 modis ſpecialibus. ſicut dictum eſt de primo modo.

¶ Dubitať ſcd̄o. Utrū verum ſit ꝙ determinatio ꝯtrahens dictum ſimpliciter ꝑ modū ꝑtis integralis cauſat p̄ñtem fall'am. Et videť ꝙ nō. q2 bñ ſequitur. iſte eſt ſymus ſm naſum igiť eſt ſymus Ad dubium rñdeť. ꝙ vt ſufficit ad ꝓpoſitū duplicia ſunt accidentia. Quedā ſunt q̄ ſibi determinant certam ꝑtem in ſubiecto et ideo cū inſunt illi ꝑti ſufficiūt denoiare totuз et ſm iſta nō ſumiť hec fall'a. vt arguit obiectio. Alia ſunt accñtia q̄ ſibi nō determināt certam ꝑtem in ſubiecto. et talia nō p̄ñt denoiare ſubiectū niſi inſint ſm maiorē ꝑtē ideo nō ſequiť ethiops eſt alb⁹ ſm dētes. igiť ethiops ē alb⁹ Et ſm iſta ſumiť hec fallacia.

Ad rōnes. Ad primā dicitur. ꝙ eadē eſt fallacia ſm quid ad ſimpl'r. ⁊ ecōtra. q2 vtroq3 modo arguendo eſt eadē cauſa apparentie ⁊ defectus Ad ſecūdā diciť ꝙ dictū ſm q̄d includens determinatōem diminuentem nō ſe habet vt minus cōe ad dictū ſimpliciter. quia vnū nō includit reliquū. ſed ſe habēt tāq̄3 diſparata. licet dictū determinans determinatione propria ſe habeat vt minus cōmune Ad tertiam dicitur. ꝙ eſſe cecū determinat ſibi certam partem in ſubiecto. et per eam ſufficit denominare totum. ideo ibi nō eſt determinatio nec arguitur a dicto ſm q̄d ad dictū ſimpliciter.

De fallacia ignorantie elenchi

Quoniā aūt ſm ꝙ nō determinať q̄d ſyllogiſmus aut quid elenchus ſm diminutionem fuerit rationis. Nam elenchus eſt contradictio eiuſdem et vnius. non nominis ſed rei et nominis. non ſynonomi ſed eiuſdem. ex his que data ſunt ex neceſſitate. nō cōnumerato eo q̄d erat in principio: ſm idem et ad idem. et ſimiliter. et in eodem tempore Eodem aūt modo eſt et in mentiri de aliquo. Quidam aūt omittētes aliquid ex eis que data ſunt videnť arguere. vt qm̄ idē duplū et nō duplū. nā duo vnius q̄dē duplū. trium autē non duplū. Aut ſi idem eiuſdem duplum ⁊ non duplum. ſed non ſm idem nam ſm longitudinem duplū. ſm latitudinem vero nō duplum. Aut ſi eiuſdē et nō ſm idem et ſimiliter ⁊ non ſimiliter. quare eſt apparens elenchus. Trahet aūt aliquis in his que ſm dictionem.

Queriť. Utrū fallacia ignorantie elenchi ſit fall'a extra dictionem ab alijs diſtincta Arguiť primo ꝙ nō. q2 nulla eſt fall'a ignorantie ſyllogiſmi. ergo a ſil'i nulla eſt fallacia ignorātie elenchi Secūdo. ignorātia elenchi eſt fallacia generalis ad quam cetere tam in dictione. q̄3 extra dictionē reducūtur. igiť nō eſt fallacia ſpecialis Tertio. ignorātia elenchi nō diſtinguitur a fallacia ſm q̄d ad ſimpliciter. quia vtraq3 ſumitur ex additione determinatōnis ad dictum ſimpliciter In oppoſitum eſt philoſophus in textu.

Sciendum p̄mo. ꝙ poſtq̄3 ph̄s determinauit de fall'a ſm quid ad ſimpliciter. Cōſequēter determinat de fall'a ignorātie elenchi cuius paralogiſmi fiūt ꝓpter omiſſionem alicuius ꝑticule definitōis elēchi ꝓut elenchus eſt ꝯtradictiuus. Eſt eñ elenchus ſyll's ꝯtradictionis vnius et eiuſdē nō nois tantū. nec rei tantū. ſз rei et nois ſil'. nō ſynonomi. ſз eiuſdē ex his q̄ data ſt̄ de nc̄citate. nō ꝯnumerato hoc q̄d erat in principio ad ideз ſm idē. ſil'r et in eodē tp̄e. In qua definitōe ponūť aliq̄ ꝑticule cōes rōne ſyll'i. alique rōne ꝓbatiōis. et aliq̄ rōne ꝯdictiōis. puta vni⁹ ⁊ eiuſdē nō nois tātū. ſз rei ⁊ nois ſil'. nō ſynonomi ſз eiuſdeз. ex his q̄ data ſunt de nc̄citate iſte ꝑticule ꝯueniūt elencho. incꝓtum eſt illatiuus. ⁊ iſta ꝑticula nō ꝯnumerato q̄d erat in p̄ncipio ſibi ꝯuenit incꝓtū eſt ꝓbatiuus. Alie vero quatuor ſibi ꝯueniunt incꝓtum eſt contradictiuus.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Sciendum ſcđo. ꝙ ignorantia pōt capi du pliciter. Uno modo generaliter ꝓ omiſſione cuiuſcūq ꝑticule in definitione elenchi poſite. ⁊ hoc mō ignorātia elenchi eſt fallacia genrealis ad quā oēs alie reducūtur ſed ſic nō accipit̃ in ꝓpoſito. Alio modo capit̃ ſpecialiter ꝓ omiſſione alicuius cōditionis ſpecialiter requiſite ad ꝯtradictōem. Et hoc modo ignorantia elenchi eſt falla cia ſpēalis. Et ſic definit̃ fallacia ignorantie elenchi. eſt ydoneitas decipiendi ꝓueniens ex apparenti obſeruatio ne ꝯditionū reqſitaꝝ ad ꝯtradictōem ex qua videt̃ ſeq ꝯdictio ſimplr̃ q̃ tñ nō ſeqt̃ Et ei⁹ cā appentie eſt illa ap parens obſeruantia illarū cōditionū ſeu ꝯuenientia con tradictōnis apparentis ad veram ꝯtradictionem. ꝓpter quam credimus ꝙ cōtr. dictio apparens inferat cōtradi ctionem ſimpliciter. Sed cauſa defectus eius eſt omiſſio alicuius illaꝝ cōditionū ſiue diuerſitas contradictionis apparentis a vera contradictione.

¶ Cōcluſio pⁱma: Predicta definitio elenchi eſt ſufficiens Probatur cōcluſio ꝑ cōditiones bone defi nitōnis. et ꝑ declaratōem ꝑtium ſuarū. ex qua definitōe ſeqt̃ ꝙ ad elenchū tria reqrunt̃. ſcʒ ꝓbabilitas. illatio. et cōtradictio cōcluſionis reſpōdētis. Sicut dictū eſt ſup̃

Concluſio ſecūda. Et reſponſiua ad queſitū Fallacia ignorātie elenchi eſt fallacia extradictiōem ab alijs diſtincta. Probat̃ ꝯcluſio ꝯſimiliter ſicut ꝓbatum eſt de fallacijs precedentibus.

Dubitatur primo. de modis huius fallacie. Ad dubiū rñdet̃. ꝙ huius fallacie ſunt quatuor modi ſm quatuor cōditiones ſpēaliter requiſitas ad cōtradic tionem. ſcʒ ad idē. ſm idē. ſilr̃. et in eodē tp̃e Prim⁹ mo dus ſumitur eo ꝙ nō arguitur ad idem vt duo ſunt du pla vnius et non ſunt dupla trib⁹. igitur ſunt dupla ⁊ nō dupla. Secūdus modus ſumit̃ eo ꝙ nō arguit̃ ſm idē vt hec linea eſt dupla ad ſupficiē ſm longitudinē. et nō eſt dupla ſm latitudinē. igit̃ eſt dupla ⁊ non dupla Ter tius modus ſumit̃ qñ nō arguit̃ ſilr̃. vt celū mouet̃ circu lariter ⁊ nō mouet̃ recte. igit̃ mouet̃ et nō mouet̃. Quar tus mod⁹ ſumit̃ eo ꝙ nō arguit̃ in eodē tp̃e. vt ſortes le get cras. et nō leget poſteras. igit̃ ſortes leget ⁊ nō leget In oīb⁹ eñ iſtis ꝑalogiſmis eſt ignorantia elenchi. ꝓpter defectuʒ alicuius conditōnis. neceſſario requiſite ad co ntradictionē ⁊ nō valet ꝯſequētia. q² ex apparenti ꝯtra dictione infert̃ ꝯtradictio ſimpliciter.

¶ Dubitat̃ ſecundo Quō intelligit̃ id qđ dicit̃ in textu. ꝙ ſcʒ aliqs poſſet trahere hanc fallaciā ad falla cias in dictōne. et que eſt cauſa huius Ad dubiū reſ pondet̃ ꝙ hoc nihil aliud eſt niſi ꝙ aliqs poſſet credere hanc fallaciā eſſe in dictione. Et huius rō eſt. ſm Egi diū. q² iſta fall'a directius ceteris peccat ꝯtra ꝯdictōem vt ptʒ ꝑ modos eius. Sʒ fall'e in dcōne magis deficiunt a vera ꝯtradictōne q̃ʒ fallacie extradictōem Qđ ſic ptʒ q² ad ꝯtradictōem requirit̃ affirmatio et negatio eiuſdē de eodem. ſed in fallacijs in dictōne. licet ſaluetur vnitas vocis in materia et forma ſimul. aut in materia tm̃ nulla repit̃ tñ vnitas rei. Sed fall'e extradictōnem ſumūt cām apparētie ex ꝑtiali idēptitate rei ⁊ cām defectus ex ꝑtiali diuerſitate. cū igit̃ i eis ſaluet̃ aliq̃ idēptitas rei. quā idē ptitatē reqrit ꝯtradictio. ſequit̃ ꝙ fall'e extra dictōem nō tm̃ deficiūt a vera ꝯtradictione ſicut fall'e in dictiōe. igit̃ iſta fall'a maiorē hʒ ſilitudinē cuʒ fallacijs in dictione q̃ʒ extra dictionez. Nec ſequit̃ ꝙ ſit in dictōne. quia ſumit cauſam apparentie ex ꝑte rei.

Ad rōes. Ad primā dicit̃. ꝙ ille fall'e que de ficiūt in illatione pñt dici ſm ignorantiā ſyllogiſmi. eo ꝙ nō determināt qd ſit ſyll's Ad ſecundā patet ſolutio ex dictis Ad tertiā dr̃. ꝙ in fall'a ſm qd ad ſimplr̃ ar guitur ab vno dicto ſm qd. in iſta vero arguit̃ a duobus nō ſm ſe. ſʒ incōtum faciūt appentē ſapientiā et videtur inferre ꝯtradictōem ſimpliciter et in altero dictorū illoꝝ poteſt eſſe determinatio contrahens tm̃. qđ tamē nunq̃ſ fit in fallacia ſm qd ad ſimpliciter.

De fallacia petitōnis principij.

Qui aūt in eo quod idē in principio erat ſu mere fiunt quidem ſic. et totidem modis quoti ens contingit id (quod in principio eſt) petere. Uidētur aūt arguere eo ꝙ nō poſſunt inſpice re idem et diuerſum

Queritur. Utrū fallacia petitōnis principij ſit fallacia extra dictiōem ab alijs diſtincta Arguitur primo ꝙ nō. q² ꝑalogiſmi huius fall'e ſunt boni ſyllogiſ mi q̃ʒtum ad illatōem et eſſe dialectici. igitur ſm petitio nem pⁱncipij nō ſumit̃ fallacia Secūdo. nulla eſt fall'a petitōnis pⁱncipiati vel ꝯcluſionis. igit̃ a ſili. nulla ē fall'a petitōis pⁱncipij Tertio petitio pⁱncipij nō deficit a ſyll'o neq̃ ab elencho. igitur nulla eſt fallacia petitiōis pⁱncipij In oppoſitū eſt ph̃s in textu

Sciēdū eſt pⁱmo: ꝙ determinato de fallacia ignorātie elenchi. ꝯſequēter determinat ph̃s de fall'a pe titōis pⁱncipij. Unī petere aliqd in ꝓpoſito eſt petere pⁱnci pale ꝓpoſitū qđ aliqs intendit ꝓbare. et tale ꝓpoſitū eſt ꝯcluſio ꝓbanda. iō petere aliqd vt h̃ ſumit̃ eſt petere cō cluſionem probādam ſʒ hoc ꝯtingit dupliciter. Uno⁹ petitur ꝯcluſio ꝓbanda ſub eadem voce ad ꝓbandū ſe ipām. et ſic ꝓprie dr̃ petitio principij. Alio modo petit̃ ſub alia voce. et vt eſt in premiſſis. et hoc modo ſi ipſa cō ſideret̃. vt ē materialiter in p̃miſſis vocat̃ petitio ei⁹ qđ eſt in pricipio Et ſi ꝯſideret̃ vt effectiue ſeqt̃ ex p̃miſſis ſic dr̃ petitio ei⁹ qđ eſt in pⁱncipio. i. petitio cōcluſionis q̃ infert̃ ex premiſſis. ⁊ ſic diuerſimode capitur principium cū dicitur. petitio pⁱncipij. ⁊ cū dr̃ petitio ei⁹ quod eſt in principio. quia primo modo capitur pro concluſione. ſe cundo modo ꝓ premiſſa.

Sciendū ſecundo. ꝙ quando idē petit̃ ſm rem et vocem ſimul vt ꝯcluſio. ſub eadē voce. tunc voca tur petitio principij ſtatim et peccat ꝯtra ſyllogiſmū ſim pliciter. et iſto modo nō cauſat aliquā fallaciam. quia ibi nulla eſt cauſa appentie Nulla eñ eſt cā apparētie. ꝙ idē ſub eadem voce poſſit ꝓbare ſeipm̃ Sʒ qñ petit̃ idē ſm rem. ſed tñ ſub alia voce ꝓut dr̃ petitio eius qđ eſt in pⁱn cipio poteſt vocari petitio principij nō ſtatim. quia idem non immediate oſtenditur ꝑ ſeipm̃. ſed quia antecedens non eſt magis notum q̃ʒ conſequens. ideo poteſt iterum oſtendi per ꝯſequens. et ſic ex ꝯſequenti poterit idē ante cedens oſtendi per ſeipm̃. et fiet reductio ad petitionem pⁱncipij ſtatim. ſed quia ibi eſt diuerſitas vocis et etiam rei ſignificate inter premiſſas ⁊ cōcluſionem poteſt ibi re periri cauſa apparentie probationis concluſionis tamen ibi nō eſt tāta diuerſitas inter premiſſas et concluſionez ꝙ ſufficiant oſtendere cōcluſionem

Cōcluſio pⁱma. Fallacia petitionis pⁱncipij eſt fall'a extra dcōem. Probat̃ ꝯcluſio ꝑ iā dicta. q² in pe titione pⁱncipij repit̃ cā apparētie ꝓbatōis ꝯcluſionis. et ita ſumit cauſam apparētie ex ꝑte rei. igitur fall'a petitio nis principij eſt fallacia extra dictōnem que ſic definitur Fallacia petitōnis principij eſt idoneitas decipiendi ꝓ ueniens ex apparenti diuerſitate premiſſarum ad conclu ſionem in noticia ⁊ probabilitate. propter quam aliqs credit p̃miſſas ꝓbare ꝯcl'onē. quā tamē nō ꝓbāt ꝓpter idētitatē ꝯcl'onis ⁊ p̃miſſaꝝ q̃ʒtū ad euidētiam.

Cōcluſio ſecunda Fallacia petitōis pⁱncipij eſt ab alijs diſtincta. Probat̃ ꝯcl'o. q² hʒ diſtinctas cās apparētie et defectus a cauſis aliaꝝ fall'aꝝ Unī ei⁹ cauſa apparētie eſt diuerſitas p̃miſſaꝝ a ꝯcluſione: q̃ʒtū ad no ticiā. et ꝓbabilitatē. et eius cā defectus eſt equalitas no ticie ꝯcluſionis ⁊ p̃miſſarū. ſiue idēptitas eaꝝ inter ſe

¶ Dubitat̃ primo. De modis huius fallacie Ad dubiū reſpondet̃ ꝙ huius fallacie ſunt qnq̃ modi qui ponūtur in octauo thopicorū. Primus eſt. quando definitū petitur in definitōne. vel ecōtra vel vnū ſynono mum in alio. vt aial rōnale currit. igit̃ hō currit. Scđs ē qñ ꝑticulare petit̃ in vl'i. vt arguēdo ſic. oīm ꝯtrariorū eſt eadē diſciplina. igit̃ albi ⁊ nigri eſt eadē diſciplina. Ter tius modus eſt qñ vl'e petit̃ in ꝑticulari. vt oīm ꝯtrario rum. oīm priuatiue oppoſitoꝝ. ⁊ ſic de alijs eſt eadē diſ ciplina. igit̃ oīm oppoſitoꝝ eſt eadē diſciplina. Quartus eſt qñ ꝯiūctū petitur in diuiſis vel ecōtra. vt medicina eſt ſani. medicina eſt egri. igitur medicina eſt ſani et egri Quintus modus ē qñ vnū relatiuū petit̃ in alio. vt pla to eſt filius ſortis. igit̃ ſortes ē pater platonis.

¶ Dubitat̃ ſcđo. Utrū in predictis argu mētis ſit locus ſophiſticus q̇ dr̃ fall'a petitōnis pⁱncipij. Et videt̃ ꝙ nō. q² in ip̄is eſt locus dialecticus. vt ptʒ in thopicis. igit̃ Ad dubiū reſpōdet̃ ꝙ nō eſt incōueni ens aliqñ in eodē argumēto eſſe locū dialecticū ⁊ ſophi ſticū reſpectu diuerſorū. q² bñ ſtat reſpectu opponētꝭ ma ior extremitas notius dicat̃ de medio in an̄te q̃ʒ de mino re in ꝯcluſione. ⁊ tūc reſpectu ipſius eſt argumētum dya lecticū. ſʒ reſpectu rn̄tis ꝯtingit notius maiorē extremi tatē ꝯuenire minori extremitati q̃ʒ medio. et ſic eſt argu mentū ſophiſticū. ſicut qñ vnū p̄dicatū notius dr̃ de defi nito q̃ʒ de def[ini]tōe ⁊ tūc ſi reſpectu ipſi⁹ arguat̃ a defini tōne ad definitū ē loc⁹ ſophiſtic⁹. ⁊ ſi eꝯ ē loc⁹ dialectic⁹

Ad rōnes Ad primā dicitur. ꝙ ꝑalogiſmi hui⁹ fallacie nō peccāt in forma ſyllogiſmi q̃ʒtū ad illatio nem. ſʒ peccāt in ꝓbatōe Iō nō ſunt dialectici reſpcū ipi⁹ cui an̄s eſt min⁹ notū ꝯn̄te. q̃ʒuis reſpectu alteri⁹ poſſint eē ſyll'i dialectici. et tūc ſunt ꝑalogiſmi Ad ſcđam dr̃ ꝙ h̃ nō capit̃ in pⁱncipio vt diſtinguit̃ a ꝯcl'one. ſʒ cū dr̃ peti tio pⁱncipij itelligit̃ ꝙ ſit petitio ꝯcluſionis. q̃ ſe hʒ vt pⁱn cipiū in intētione arguentis q̃ʒuis in executōe ſit finis

Ad tertiā dr̃. ꝙ petitio pⁱncipij nō ſtatim nō deficit a ſyll'o ſimplr̃. ſʒ deficit a ꝓbatōe ꝯſequētis q̃ reqrit̃ ad ve rum elenchum ideo peccat ꝯtra elenchum

De fallacia conſequentis

Qui vero ſm ꝯſequēs eſt elēchus eo ꝙ putāt ꝯuerti ꝯn̄am. nā ſicut ex hoc ex nccitate illđ ſit et cū illud ē putāt ⁊ alteruʒ eſſe ex nccitate Unī et q̃ circa opinionē ſunt ex ſenſu fall'e fiūt Sepe eñ fel mel ſuſpicati ſunt. eo ꝙ ſequit̃ rubeus co lor mel. Et qm̃ accidit terrā pluuia fieri madidā et ſi ſit madida opinamur pluiſſe h̃ āt nō nccā⁹ riū Et in rhetoricis q̃ ſm ſigna ſunt ex adiūctis inſunt demōſtratōnes. volētes ei oſtēdere qm̃ adulter qđ adiūctū eſt accipiūt qm̃ cōptus. aut qm̃ in nocte videt̃ errabūdus fur. plurib⁹ āt hec qdē inſunt. p̄dicatū vero nō ineſt. Silr̃ āt et in ſyllogiſticis. vt melliſſi rō: qm̃ infinitū eſt vni uerſum. ſumēs vniuerſuʒ qdē ingenitū eē. nam ex nihilo nihil fieri. qđ aūt factū eſt ex pⁱncipio fieri Si ḡ nō factū eſt pⁱncipiū nō hʒ vniuerſuʒ q̃re infinitū. Nō neceſſe eſt autē hoc accidere. nō ei oīe qđ factū eſt principiū hʒ. et quicquid pⁱncipiū hʒ factū eſt. velut nō ſi febris eſt calor et calidū neceſſe eſt febrē eſſe.

Querit̃. Utrū fallacia ꝯſequētis ſit fall'a extra dictōem ab alijs diſtincta Arguit̃ pⁱmo ꝙ nō. q² nul la eſt fallacia an̄tis. igit̃ nulla eſt fall'a ꝯn̄tis Secūdo fal lacia ꝯſequētis eſt ꝑs fallacie an̄tis. vt dicet̃ inferi⁹. igi tur nō diſtinguit̃ ab ip̄a Tertio. ſi eſſet fall'a ꝯn̄tis fie ret ꝑ hoc ꝙ ꝯſequētia ꝯuerteret̃ cū tñ nō deberet ꝯuerti ſʒ hoc nō. q² ꝯuerſio nō ꝯuenit ꝯſequētie. igit̃ ⁊c̃. In oppoſitū eſt ph̃s in textu

¶ Sciendū pⁱmo. Q[uod] determinato de fallacijs extra dictōem magis pⁱncipalib⁹ Cōſequēter determiat ph̃s de fallacijs min⁹ pⁱncipalib⁹. q̃ ad pⁱncipaliores re ducūt̃. et pⁱmo de fall'a cōſequētis q̃ peccat ꝯ elenchū. vt eſt illatiuus. ⁊ annectitur fallacie accidentis.

¶ Sciendū ſcđo ꝙ an̄s vt hic ſumit̃. eſt illud quo poſito nccārio vel ꝓbabilit̃ vel ſuſpicabiliter ponit̃ aliđ. ſcʒ ꝯn̄s nccārio vt in demōſtratiuis. ꝓbabilit̃ vt in dialecticꝭ. ſuſpicabilr̃ vt in rethoricis Et ſilr̃ accipit̃ ꝯn̄s ꝓ oī illo qđ ſequit̃ ad an̄s ſm p̄dictos modos. ſ. nccārio probabiliter ⁊ ſuſpicabiliter faciēdo quādam preſuppo ſitionem queſtionis.

Cōcluſio pⁱma. Fallacia ꝯſequētis ē fallacia extra dictōem. ꝓbat̃ ꝯcluſio ⁊ pⁱmo ꝙ ſit fall'a. q² ſm cō ſequēs ſumūtur cā apparentie ⁊ cā defectus. igit̃ ſm ꝯſe quēs ſumit̃ fall'a. Et illa ſumit cām apparētie ex ꝑte rei. igit̃ ip̄a fall'a ꝯn̄tꝭ ē fall'a extra dcōem. Et definit̃ ſic falla cia ꝯn̄tis. Eſt ydoneitas decipiendi ꝓueniēs ꝓpt̃ appa rēteʒ ꝯuertibilitatē ꝯſequētis cū an̄te. rōne cuius credi mus. ꝙ ſicut an̄s infert cōſequēs. ꝙ etiā ecōtra cōſeqñs inferat an̄s. Uel deſtructo an̄te deſtruat̃ cōſequēs. et ꝑ hoc credim⁹ cōſequētiā ꝯuerti. q̃ tñ nō cōuertitur

Concluſio ſecūda. Fallacia ꝯſequētis ē ab alijs diſtincta. ꝓbat̃ ꝯcl'o. q² hʒ cauſas apparētie ⁊ defec tus diſtīctas a cauſis aliaꝝ fall'aꝝ Unī ei⁹ cā apparētie ē apparēs idēptitas an̄tis ad ꝯſequēs. ſed cā defect⁹ eſt di uerſitas eoꝝ ad inuicē. ꝓpter qđ nō oportet illa eē ꝯuer tibilia neq̃ ꝯſequētiā ipſoꝝ ꝯuerti adinuicem.

¶ Dubitat̃ primo. De modis huius fallacie Ad dubiū reſpōdet̃. ꝙ huius fallacie ſunt tres modi

Primus modus eſt. arguendo a poſitione ɔ̃ntis ad poſitõem añtis. vel a deſtructione añtis ad deſtructionem ɔſequẽtis. vt ſi mel eſt. rubeũ eſt. ſed fel eſt rubeum igiť fel eſt mel. vľ ſic. ſi pluit terra eſt madida. igiť ſi terra ē madida pluit. ɔ̃ña nõ valet. qꝛ ibi arguiť a põne cõſequẽtis ad põem añtis. vel ſic Omne qꝺ eſt factũ habꝫ pricipiũ. igiť qꝺ nõ ē factũ nõ habet pricipiũ ſꝫ vniuerſuꝫ nõ eſt factũ. igiť nõ hꝫ principiũ. et ꝑ ɔſequẽs eſt infinitum. ibi prima cõſequẽtia nõ valet. qꝛ arguiť a deſtructione añtis ad deſtructõem cõſequẽtis. Secũdꝰ modꝰ eſt. arguendo ab inſufficienti inductõe ſingulariũ alicꝰ vlis. vt ſortes eſt cecus plato eſt cecus. igiť ois hõ ē cecus. vnde ad vle diſtributũ ſequunť ſua ſingularia. ideo dum arguiť a ſingularibꝫ nõ ſufficienter enũeratꝭ ibi arguitur a poſitione ɔſequẽtis ad poſitionē añtis. ideo nõ valet cõſequẽtia. Tertius modus eſt. arguendo a communiter accñtibꝫ q̃ nõ ſꝑ ſeinuicē ɔſequũtur. vt iſte ē cõptus. g̃ eſt adulter vel ſic. iſte eſt errabũdus de nocte. ergo eſt fur. Vel ſic. iſte hꝫ abũdantem calorem. igiť febricitat. Talia eñ accñtia nõ ſꝑ ſe ɔſequũť Quia tñ in aliquibus accidentibus ſe ɔcomitanť. ideo ab vno ad alterum eſt ꝓbabilis ɔſequẽtia. Et quia illa creditur ɔuerti. iõ ibi arguitur a poſitõe ɔ̃ntis ad poſitõem añtis. Et iſtoꝝ modoꝝ ſic habeť ſufficientia. qꝛ in oi mõ huiꝰ fallacie crediť ɔſequẽtia ɔuerti q̃ tñ nõ ɔuertiť Vel g̃ crediť de ɔ̃ña ꝑus expſſa. et ſic ē primꝰ modꝰ. vel ſolũ itellecta et hoc dupliciter. vel arguitur inductiue. ⁊ ſic ē ſcõs modus. vel enthimematice. et ſic eſt tertius modus. Aliter tamē diſtinguit Egidius de Rhoma iſtos modos dicens. ꝙ ꝑmus modus eſt in his q̃ ſunt ſm ſenſuꝫ ⁊ imaginatõem. Scõs modus fit arguẽdo in rethoricis. Et tertius arguendo in demõſtratiuis

¶ Dubitať ſecundo. Quare potius noiať hec fallacia ɔ̃ntis q̃ añtis. cũ ipa fiat qñq; a põne ɔ̃ntis. et qñq; a deſtructõe añtis Ad dubiũ rñdeť. ꝙ hec fallña ſꝑ eſt equalenter a põne ɔſequẽtis ad põnem añtis. qa quãto aliq̃d affirmatũ eſt ſpecialius tãto ipm negatum efficiť cõius. Jõ ſicut aial eſt plus q̃ hõ. ⁊ eſt ɔſequens ad ipm. ita nõ hõ eſt in plus q̃ nõ aial. et illud qꝺ eſt in plus ſꝑ eſt ɔſequẽs ad aliud. Et ſic nõ hõ eſt ɔſequẽs ad nõ aial. Negatio eñ de añte facit ɔſequẽs. et econtra et ſic añs deſtructuꝫ ſe habet vt ɔſequẽs ad deſtructionem conſequẽtis Jdeo qñ arguiť a deſtructione antecedentis ad deſtructõem ɔſequẽtis. ibi arguiť a poſitione ɔſequentis ad poſitõem añtis. ꝓpter hoc hec fallacia potius noiatur fallacia ɔſequẽtis q̃ fallacia antecedẽtꝭ

Ad rõnes. Ad primã patet ſolutio ex dictis

Ad ſecũdã dꝛ. ꝙ hec fallacia dꝛ pars materialis fallacie accñtis. qꝛ oẽs ꝑalogiſmi q̃ peccant ſm hãc fallaciaꝫ peccãt etiã in fallacia accñtis ſꝫ nõ ecõtra. tñ nõ eſt ꝑs formalis eius. qꝛ formaliter diſtinguũtur ꝑ ſuas cauſas apparẽtie et defectus. Ad tertiã dꝛ. ꝙ hic capiť cõuerſio ſilitudinarie. qꝛ ſicut ꝓpõ ɔuertiť qñ fit de predicato ſubiectum et ecõtra. ita ꝑ ſilitudinē dicimus ɔſequẽtiã ɔuerti qñ de antecedente fit ɔſequẽs et ecõtra.

De fallacia ſm nõ cauſam vt cauſam

Qui vero ſm nõ cãm vt cãm. cũ aſſumiť qꝺ nõ cauſa velut ꝓpter illud fiat redargutio. Accidit aũt hmõi in ſyllogiſmis ad ipoſſibile. naꝫ in his neceſſariũ interimere aliquid ex his q̃ poſita ſunt. Si ergo enumereť in neceſſarijs interrogatõnibus aut qꝺ accidit impoſſibile videbitur ꝓpter hoc fieri ſepe redargutio Vt quoniã non eſt aia ⁊ vita idē. Nã ſi corruptioni generatio ɔtrariũ. et alicui corruptioni q̃dam erit generatio ɔtraria Mors aũt corruptio q̃dã et ɔtrariũ vite: quare vita generatio. et viuere generari hoc ãt impoſſibile. nõ ergo idē aia ⁊ vita Non aũt ſyllogiſatum eſt: accidit eñ etſi nõ dicat aliq̃s idē aiam ⁊ vitam impoſſibile. ſed ſolum contrariũ quidem vitã morti cũ ſit corruptio. corruptõni aũt generationē. Ergo inſyllogizate q̃deꝫ ſimpliciter nõ ſunt hmõi oratõnes ad ꝓpoſitũ ãt iſyllogizate. Et latet plerũq; nõ minus ipſos interrogãtes hmõi ergo propter conſequens et propter non cauſam huiuſmodi argumẽtationes ſunt

Queritur. Utrũ fallacia ſm nõ cãm vt cãm ſit fallacia extra dictionē ab alijs diſtincta Arguitur primo ꝙ nõ. qꝛ q̃libet fallacia eſt ſm nõ cauſaꝫ vt cauſaꝫ eo ꝙ in argumẽtis ſophiſticis eſt aliq̃d in añte apparẽs inferre et nõ inferens g̃ fallacia ſm nõ cãm vt cauſaꝫ nõ eſt ab alijs diſtincta. Secũdo. nõ cauſa vt cauſa non deficit in ꝓceſſu quo inferť ɔcluſio impoſſibilis. ſed in hoc ꝙ interimiť premiſſa vt cã q̃ nõ debet interimi. g̃ nõ peccat ɔtra elenchum. ⁊ ꝑ ɔſequẽs nõ ē fallña Tertio. de nõ cã vt cã determinať ſcõo prioꝝ. g̃ de ipa nõ dꝫ hic determinari tãq; de illo a q̃ ſumiť fallña Jn oppoſitũ ē. p. i tex.

Sciẽdũ eſt pmo: ꝙ determinato de fallacia ɔ̃ntis Cõſequẽter determiat phs de fallña ſm nõ cãm vt cãm. ⁊ in ꝓpoſito cã dꝛ pmiſſa faciens aliq̃d ad illatõem ɔcluſionis. q̃ remota nõ ſeq̃ť eadē ɔclõ Sꝫ nõ cã ꝑ oppoſitũ eſt pmiſſa aſſumpta. vel faciens ad illatõem ɔcluſionis. ⁊ ſi nullo mõ ɔueniat cũ pmiſſis inferẽtibꝫ dꝛ nõ cã tñ. ⁊ nõ dꝛ vt cã. qꝛ nõ hꝫ apparentiã cauſe. ſꝫ ſi ɔueniat cuꝫ pmiſſis inferẽtibꝫ ⁊ ipſa poſita vel remota nihilominus ſequatur ɔcluſio dꝛ nõ cauſa vt cauſa

Sciendum ſcõo. ꝙ fallacia ſm nõ cauſam vt cãm eſt idoneitas decipiendi ꝓueniens ex ɔueniẽtia pmiſſe nõ cauſe cũ pmiſſis cauſis ꝓpter quã credimꝰ illã inferre ɔcluſionē falſam et ꝑ ɔſequẽs eſſe interimẽdã in regreſſu a cõcluſione ad pmiſſas cũ tñ nihil faciat ad cõcluſionē nec ꝓpter falſitatē eiꝰ ē iterimẽda. Cã apparẽtie huiꝰ fallacie eſt ɔueniẽtia pmiſſe nõ cauſe vt cauſe cũ pmiſſis cauſis. Sꝫ cã defectꝰ eiꝰ eſt diuerſitas ipſarum.

Concluſio pma. nõ ꝓpter hoc accidere falſum. ⁊ nõ cã vt cã. ſe hñt ſicut magis cõe ⁊ minus cõe. ꝓbať ɔcluſio. qꝛ vbicunq; repiť nõ cã vt cã reperiunť alia duo. et nõ ecõtra. qꝛ qñ aſſumiť pmiſſa nihil faciẽs ad illatõem ɔcluſionis ſiue ɔueniat cũ pmiſſis ſiue nõ. Jbi ē nõ ꝓpter hoc accidere falſum. et nõ cã. et tñ ibi nõ ſꝑ eſt nõ cã vt cauſa. igiť ɔcluſio vera.

Concluſio ſecũda. Et reſponſiua ad queſitũ fallacia ſm nõ cãm vt cãm eſt fallacia extra dictõnem ab oibꝫ alijs diſtincta. Probatur cõcluſio conſimili ratõne ſicut ꝓbatum eſt de precedentibus.

Dubitať primo. De modis huiꝰ fallacie Ad dubiũ reſpõdetur. ꝙ huius fallacie ſunt duo modi. Primus modus eſt. quãdo pmiſſa nõ cã in ſubiecto ɔuenit cũ cõcluſione vel pmiſſis cauſis vt arguẽdo ſic. Omne contrarium corruptionis eſt generatio. vita eſt cõtraria corruptioni. vita et anima ſunt idem. igitur vita eſt generatio. et viuere eſt generari. Jn iſto paralogiſmo illa premiſſa. vita et aima ſunt idem eſt nõ cauſa. vt cauſa conueniens in ſubiecto cum minore et concluſione ideo ſi ex falſitate concluſionis inferatur falſitas illiꝰ premiſſe nõ cauſe eo ꝙ videretur aliquid facere ad illationē concluſionis falſe fit deceptio per iſtam fallaciam. Secũdus modus eſt. quãdo premiſſa nõ cauſa vt cauſa conuenit cum altera premiſſarũ in predicato. Et ſimiliter in concluſione. vt arguendo ſic. oñe rationale eſt homo ois canis eſt rõalis hõ ē aial. igiť ois canis eſt homo. Jlla premiſſa homo eſt animal. eſt non cauſa vt cauſa. ⁊ cõuenit cũ concluſione. ⁊ cũ maiore in predicato. Et ſi iterumať propter falſitatem cõcluſionis cõmittitur iſta fallacia. qꝛ ɔcluſio falſa nõ ſequiť ꝓpter eius falſitatē ſꝫ ꝓpť falſitatē minoris. Jlla tñ premiſſa ɔuenit cũ alijs ex ꝑte pdicati aliarum. ſꝫ faciliter poſſet fieri ꝙ cõueniret ex ꝑte predicati eius. et illo modo magis videtur intelligi ꝙ conueniat cum alijs premiſſis vel ex ꝑte ſubiecti. vel ex ꝑte predicati.

Dubitať ſecũdo. Jn quo ſyllogiſmo habeat fieri hec fallacia Ad dubiũ reſpondetur. ꝙ hec fallacia habet fieri in ſyllogiſmis ad impoſſibile. non tamē in omnibus. ſed in illis in quibus ſuperflue accipitur vna premiſſa. nihil faciens ad illationem concluſionis. ⁊ iſti ſyllogiſmi vocantur ſyllogiſmi ſuperflui. Ex dictis infert phs duo corrollaria. Primũ eſt. ꝙ paralogiſmi huius fallacie ſunt ſimpliciter ſyllogiſati. tamen ad propoſitum no[n] ſunt ſyllogiſati. Secũdum eſt. ꝙ paralogiſmi huius fallacie plerũq; non minus latent interrogantes q̃ reſpondentes. Deinde dicit phs epilogãdo ꝙ argumentationes que dicte ſunt. fiũt ſm cõſequẽs. ſꝫ nihilominus fiunt ſm nõ cauſam vt cauſam. nõ tamen ſm eaſdem cauſas apparentie.

¶ Ad rõnes. Ad primã diciť. ꝙ hic accipiť non cauſa vt cauſa ſpecialiter ꝓut committitur in ſyllogiſmo ad impoſſibile ſuperfluo. vt ponitur premiſſa nõ conueniens cu[m] premiſſis cauſis. qua poſita vel remota nihilominus ſequitur concluſio falſa. Ad ſecũdam dicitur. ꝙ hec fallacia peccat cõtra elenchum ꝑ hoc ꝙ interimitur premiſſa que non debet interimi. Ad tertiã dicitur. ꝙ de non cauſa vt cauſa determinatur in ſecundo priorum. vt eſt peccatum cõtra vnã poteſtatem ſyllogiſmi. ⁊ ibi vocatur nõ propter hoc accidere falſum Sꝫ de ipa hic agitur. vt habet cauſam apparentie ꝑ quã cauſatur deceptio in reſpondente. Jdeo hic ⁊ ibi diuerſimode conſideratur ⁊c̃.

De fallacia ſm plures interrogatões vt vnã

Ui aũt in eo ꝙ duas interrogatõnes vt vnã faciũt qñ plures latet eſſe. et quaſi vnius aſſignatur reſpõſio vna Jn aliquibꝫ facile videre qm̃ plures. ⁊ qm̃ nõ reddẽda reſponſio vna: vt vtrũ tñ mare eſt aut celũ. Jn aliquibus aũt minus et quaſi vna ſit aut cõcedunt in eo ꝙ nõ reſpõdeant ad interrogatũ: aut redargui videtur. Ut putaſne hic ⁊ hic ē homo. q̃re cũ aliq̃s ꝑcuſſerit hũc ⁊ hũc hoiem. ſed nõ homines ꝑcutiet Aut rurſum quorũ hec q̃dē ſunt bona. illa aũt nõ bona. oia aut bona aut nõ bona. Utrũ eñ dixerit ē quidē elẽchũ aut falſum apparẽs videbiť facere. nam dicere eorũ (q̃ nõ bona ſunt) aliquid eẽ bonũ. aut coꝝ (que bona ſunt) nõ bonũ falſum. Qñq; aũt aſſumptis q̃buſdã et elẽchus fiet verus. vt ſi q̃s ɔcedat ſiľr vnũ ⁊ plura dici alba ⁊ nuda ⁊ ceca Nam ſi cecum ē qꝺ nõ habet viſum natum aũt habere. ⁊ ceca erũt q̃ nõ hñt viſum nata aut habere. Qñ ergo hoc q̃dē hꝫ viſuꝫ illud ãt nõ hꝫ. ambo erũt vel vidẽtia vel ceca. quod eſt impoſſibile.

Queriť. Utrum fallacia ſm plures interrogationes vt vnam ſit fallacia extra dictionem ab alijs diſtincta. Arguiť primo ꝙ non. quia iſta fallacia eſt in oratione multiplici cui correſpondẽt multi ſenſus. igitur eſt fallacia in dictione. Secũdo ſic. nulla ē fallacia ſm interrogationem vnam vt plures. etiam nulla eſt fallacia ſm plures reſponſiones vt vnam. igitur nulla ē fallacia ſm plures interrogationes vt vnam. Tertio. nulla eſt fallacia ſm plures propoſitiones vt vnam. igitur neq; ſm plures interrogationes vt vnam ſumitur aliqua fallacia. Jn oppoſitũ eſt phs in textu.

Sciendum pmo. ꝙ determinato de fallacijs extra dictionē que cõmittunť in arguendo Cõſequenter determinat phs de fallacia ſm plures interrogationes. vt vnam que cauſat deceptionem interrogando et reſpondendo. ⁊ interrogatio vt hic ſumitur eſt ꝓpoſitio ꝓbabilis accepta cum nota interrogationis. ⁊ ſic ſe habet vt ſuperius ad ꝓpoſitionem dyalecticam. qꝛ propoſitio dyalectica ſuperaddit interrogationi conſenſum reſpondentis. Nam opponens dyalecticus querit conſenſum reſpondentis Unde propoſitio enunciatio interrogatio queſtio et concluſio. inter ſe conueniunt et differunt. ſicut alias dictũ eſt Et ideo interrogatio plures poteſt dici tot modis quot modis poteſt dici propoſitio plures. vel quia predicãtur plura de vno vel vnũ de pluribus. vel plura de pluribus. tamen hic interrogatio plures dicitur duobus modis. Uno modo. vt habet vnitatem vocis. et pluralitatē ſignificatorum. et ſic reperitur in fallacijs in dictione. que peccãt penes multiplex vt viſum eſt prius. et talis pluralitas eſt implicita. Alio modo dicitur interrogatio plures ſm pluralitatem vocum et ſignificatorum. et ſic talis multiplicitas eſt explicita. et de tali ſpecialiter eſt hic ad propoſituꝫ. Unde interrogatio plures vt vna eſt quando plura pluralitate vocis et ſignificationis ſub vnitate vocis et ſignificationis proponuntur per modum vnius interrogationis Et dicitur plures propter pluralitatem interrogatorũ et dicitur vna propter conuenientiam plurium interrogatorũ acceptorũ ſimul cũ interrogatione vna.

Sciendum ſecũdo. ꝙ fallacia ſm plures interrogationes vt vnam eſt deceptio proueniens ex eo ꝙ propter conuenientiã interrogatõnis plures ad interro-

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

gationē vnā aliq̄s credit talem interrogationē eſſe vnaꝫ et quo ad ipſam debeat dari reſponſio vna. cum tamen ſint dande plures ſicut eſt interrogatio plures. Et vt dicitur in textu. in aliquibꝰ facile eſt videre qn̄ eſt interrogatio plures. vt hic Utrū mare ſit terra vel celuꝫ. et h̄ eſt qꝛ illa q̄ interrogant̄ plurimuꝫ diſtant. In alijs vero difficile eſt videre. vt ſi querat̄. eſt ne h̄ et hec hō. demonſtratis duobꝰ vno hoīe et alio non hoīe. vel h̄. ſunt ne iſta bona vel mala. demōſtrato vno bono et alio malo

Cōcluſio ṗma. Fallacia ſm plures interrogatōnes vt vnā eſt fall'a extra dictōem Probat̄ ɔcl'o qꝛ fall'a ſm plures interrogatōes vt vnā ſumit ſuā cām apparētie ex ꝑte rei. igit̄ eſt fallacia extra dictiōem ſꝫ ꝙ ſm plures interrogatōnes vt vnā ſumat̄ fall'a. ptꝫ qꝛ ibi reperiunt̄ cauſa apparentie et cauſa defectus

Cōcluſio ſecunda Fallacia ſm plures interrogatōnes vt vnā eſt fallacia ſpecialis ab oībꝰ alijs diſtincta. Probat̄ ɔcl'o. qꝛ hꝫ cām apparentie ⁊ cām defectus diſtinctas a cauſis aliaꝝ fallaꝝ. Un̄ eius cā apparentie eſt ɔuenientia interrogationis plures cū interrogatōne vna. Et eius cauſa defectus eſt pluralitas ſcatoꝝ per modū vnius acceptorum.

Dubitat̄ primo. De modis huiꝰ fallacie Ad dubiū reſpōdet̄. ꝙ huiꝰ fallacie ſunt tres modi Primus eſt. qn̄ plura interrogant̄ de vno ad quā interrogationem dat̄ reſpōſio vna. vt ſi querat̄. eſt ne terra mare aut celū. et h̄ facile eſt videre ꝙ ē interrogatio plures. qꝛ pl'a nō vnita predicant̄ de vno. Scđs modus eſt. qn̄ interrogatio eſt plures ex eo ꝙ vnū interrogat̄ de pluribꝰ. et ad iſtaꝫ interrogatōem qn̄qꝫ datur reſpōſio vna. vt ſi demōſtratis duobꝰ hoībꝰ querat̄. eſt ne hic ⁊ h̄ hō. dicat̄ ꝙ ſic. tūc et ɔſequēter ꝑcutiens hūc ⁊ hūc ꝑcutit hoiem. ⁊ nō hoies. ſi dicat̄ ꝙ nō. tūc ſequit̄ ꝙ h̄ nō eſt hō. qđ falſuꝫ ē: Tertiꝰ modus eſt qn̄ plura de plibꝰ iterrogant̄. vt hic ſi demōſtratis duobus vno bono ⁊ alio malo querat̄ vtrū ſint bona vel mala. ⁊ reſpōdeat̄ vnica reſpōſione ⁊ dicat̄ ꝙ ſunt bona ſequit̄ ꝙ vtrūqꝫ eoꝝ eſt bonū. Si vero dicat̄ ꝙ nō ſint bona. ſeq̄t̄ ꝙ neutrū eſt bonū. ſꝫ ꝙ vtrūqꝫ eſt malū. Et ſilr cauſaret̄ hec fall'a. ſi demōſtrato vno ceco et alio vidente q̄rat̄ vtꝝ iſti hoies ſint ceci vel videntes Unde ad oēs tales interrogatōnes nō eſt danda reſponſio vna ſꝫ plures. et in iſtis vltimis interrogationibꝰ nō eſt facile videre defectū ꝓpt̄ vnitatem interrogādi.

¶ Dubitat̄ ſecundo. Unde cauſant̄ defectus modoꝝ huius fallacie Ad dubiū rn̄det̄. ꝙ hmōi defectus qn̄qꝫ ɔtingūt eo ꝙ ɔcedimꝰ definitiōes ſilr dari in ſingulari nūero ⁊ in plr̄. ⁊ ſi aliq̄s hoc ɔceſſerit nō p̄t faciliter effugere redargutionē Un̄ in ſingulari cecū ſic definit̄. ꝙ eſt aial nō vidēs aptū natū videre. Et tn̄ ceca in plr̄ nūero ſic nō definiūtur ꝙ ſint aialia nō videntia apta tn̄ nata videre. Sꝫ ſic definiunt̄. ceca ſunt aialia q̄ꝝ neutrū videt. vn̄ ſi ṗmo mō definiunt̄ demōſtrato vno ceco et alio vidente. illa eſſent videntia. et apta nata videre. et ſic vidēs eſſet cecus. ⁊ ſic pꝫ de modis huiꝰ fall'e Quoruꝫ ſic pōt haberi ſufficientia. Nā in q̄libet interrogatiōe plures vel interrogant̄ plura de vno. ⁊ ſic eſt ṗmus modus. vel vnū de plibꝰ ⁊ ſic eſt ſcđs modus. vel plura de pluribꝰ et ſic eſt tertius modus

Ad rōnes. Ad primā ptꝫ ſolutio in ṗmo notabili Ad ſcđam negat̄ ɔn̄a. qꝛ ibi nulla eſt cā apparētie. ſicut arguendo ſm plures interrogatōes vt vnā Ad terciā đꝛ. ꝙ eadē eſt fall'a ſm plures interrogatiōes vt vnā. et ſm plures ꝓpōnes. tn̄ vocat̄ ſm plures introgatōes. qꝛ nō accidit deceptio niſi inq̄ntū ꝓpōes. ſub forma interrogatōis ponūt̄. qꝛ hec fall'a maxime cauſat deceptōnem interrogādo ſicut alie fallacie arguendo.

Tertius tractatus

Ut ergo ſic diuidentes apparētes ſyll'os et elēchos: aut oēs reducēdū in elēchi ignorātiā hiſq̄ hāc ṗncipiū faciūt Eſt ei oēs reſoluere dictos modos in elenchi definitōem Primū q̄dē ſi imodificati Oportet ei ex his (q̄ poſita ſunt) accidere ɔcluſionē. vt dicat̄ ex neccitate. ſꝫ nō videat̄. Deinde ⁊ ſm ꝑtes definitionis. nā coꝝ (q̄ ſunt in dcōne) hi quidē ſunt ſm duplex vt equocatio ⁊ orō ⁊ ſilis figuratio. Cōſuetū eñ eſt hec oīa vt hoc aliq̄d ſcare: Cōpoſitio āt ⁊ diuiſio ⁊ accētus in eo ꝙ nō eadē ē orō vel nomē differens Oportebat āt ⁊ hoc quēad modū ⁊ rem eandē ſi debeat elēchus vel ſyll'us fieri. vt ſi tunica nō veſtis ſꝫ tunica ſyllogiſet̄. nā verū et illud. ſꝫ non ſyllogiſatū eſt: ſꝫ adhuc interrogatōne indiget: qm̄ idē ſcat ⁊ ad euꝫ qui interrogat quare Qui vero ſm accn̄s definito ſyll'o manifeſti fiūt. nā eādē definitōem oꝫ et elenchi fieri verū accidere ɔtradictiōem. nā elēchus ſyll'us eſt ɔtradictiōis. Si ergo nō ē ſyllogiſmus accn̄tis nō fiet elenchus Nō ei ſi cū hoc ſit neceſſe eſt eē. hoc aūt ē albū. nccē ē albū eē ꝑ ſyll'm Neqꝫ eñ ſi triangulus duobꝰ rectis equales hꝫ tres angulos. accidit aūt ei figuraꝫ eſſe. vel primū vl' ṗncipiū. qm̄ figura vl' primū vel ṗncipium hoc eſt. non eñ in eo qđ figura ṗmū vl' pricipiuꝫ. ſꝫ in eo ꝙ triangulꝰ ē demonſtratio. Silr aūt ⁊ in alijs. quare ſi elēchus ſyllogiſmus q̄s nō erit qui ſm accn̄s ſit elenchus ſed ſm hoc et artifices ⁊ oīno ſciētes arguūtur ab inſcijs. ſm accn̄s ei faciūt ſyll'os ɔtra ſapientes. Qui vero nō pn̄t diuidere. aut interrogati ɔcedūt. aut cū non dent putant̄ dediſſe Qui āt ſm q̄d et ſimplr̄ qm̄ nō de eodē affirmatio et negatio Nā ſm q̄d albū ſm q̄d nō albū: ſimplr̄ aūt albi. ſimplr̄ nō albū negatio. Si ergo dato ſm q̄d eſſe albū vt ſimplr̄ datū accipit nō facit elēchū: videt̄ aūt eo ꝙ ignorat̄ q̄d eſt elenchus

Manifeſtū aūt oīm qui prius dicti ſunt ſm elenchi definitionē. q̄re ⁊ nūcupati ſunt ſic Nā ſm orōnis omiſſionē phātaſia fit et diuidētibꝰ ſic cōis in oībꝰ his ponēda ē orōis diminutio Qui vero in eo ꝙ ſumit̄ hoc qđ erat in principio et nō cā vt cā ponit̄. manifeſti fiūt ꝑ definitōem. Oꝑtꝫ etenī ɔcluſionē eo ꝙ h̄ ſunt accidere. qđ nō erat in nō cauſis. Et rurſum nō enumerato eo qđ ex ṗncipio. qđ n̄ hn̄t q̄ ſꝫ petitōeꝫ eiꝰ qđ in ṗncipio Qui v̄o ſm ɔn̄s ꝑtes ſunt accn̄tꝫ. nā ɔſequēs accidit. differt āt ab accn̄te. qm̄ accn̄s q̄dē ē in vno ſolo ſumere. vt idē eē rubeū ⁊ mel. ⁊ albū ⁊ cignū. q̄ āt ſm ɔn̄s ſp̄ in pluribꝰ. Nā q̄ vni ⁊ eidē ſunt eadē ⁊ ſibi inuicē pbamus eē eadē. ꝓpt̄ qđ fit ſm ɔn̄s elenchꝰ Eſt āt nō oīno veꝝ. vt ſi ſit ſm accn̄s. nā nix ⁊ cignꝰ albo idē. Aut rurſum vt in Meliſſi rōne. ideꝫ eē accipit factū eē ⁊ ṗncipiū habere. aut eq̄lia fieri et eādē magnitudinē accipe. Qm̄ eñ qđ factū ē hꝫ ṗncipiū. ⁊ qđ hꝫ ṗncipiū factū eē pbat. tanq̄ ambo eadē ſint in eodē qđ ṗncipiū hn̄t factū eē ⁊ terminatū. Silr aūt et in his q̄ eq̄lia facta ſunt. ſi eandē magnitudinē ⁊ viā ſumētia eq̄lia fiūt: ⁊ q̄ eq̄lia facta ſunt vnā magnitudinē accipiunt. q̄re ɔn̄s ſumet. Qm̄ g̊ ſm accn̄s elenchꝰ in ignorantiā ē. manifeſtū ē qm̄ ⁊ q̄ ſm ɔn̄s. ꝑſpiciendū āt hoc ⁊ aliter. Qui v̄o in eo ꝙ plures interrogatōes vnā faciūt. in eo ꝙ nō enodamus ꝓpōnis definitōem. Nā ꝓpō vnū de vno ē. nā eadē ē definito vnius ſoliꝰ ⁊ ſimplr̄ rei. vt hoīs ⁊ vniꝰ tm̄ hoīs. ſilr āt ⁊ in alijs. Si g̊ vna tm̄ ꝓpō eſt q̄ vnū de vno aſſignat ⁊ ſimpliciter erit ꝓpō hmōi interrogatio. Qm̄ āt ſyll's ex ꝓpoſitōibꝰ ē. elenchus āt ſyll's. ⁊ elenchus ē ex ꝓpoſitōnibꝰ. Si g̊ ꝓpō vnū de vno manifeſtum qm̄ ⁊ h̄ ē i elēchi ignorātiā. Uidet̄ eñ eē ꝓpō q̄ nō ē ꝓpō. ſi g̊ dedit rn̄ſionē. vt ad vnā iterrogationē erit elēchꝰ. Si āt nō dedit. ſꝫ videt̄ apparens elenchꝰ q̄re oēs loci cadūt in ignorantiaꝫ elenchi. Ergo q̄ ſunt ſm dictōem. qm̄ apparēs ɔ̄dictio. qđ erat proprium elenchi. Alij aūt ſm ſyllogiſmi definitōnem.

Querit̄. vtꝝ oēs fallacie reducant̄ ad fallaciam ignorātie elenchi. Arguit̄ ṗmo ꝙ nō. qꝛ ſi ſic ſeq̄retur ꝙ nō eēt niſi vna fallacia. ɔn̄s eſt falſum. igit̄ ⁊c̄.

Scđo. nō oēs fallacie peccāt in ɔ̄dictōe. ſꝫ aliq̄ in illatione. ⁊ aliq̄ in ꝓbatōne. igit̄ nō oēs reducunt̄ ad fallaciam ignorantie elenchi Tercio. illud ad qđ fit reductio alioꝝ dꝫ eē ṗmū ⁊ ṗncipaliꝰ in illo ordine. ſꝫ ignorātia elenchi nō ē ṗma inter alias fallacias igit̄ ad ipſam nō reducunt̄ alie fallacie In oppoſitū ē phs in textu.

Sciendū ṗmo ꝙ poſtq̄ phs determinauit i ſpēali de cauſis apparētie fallaꝝ. ɔn̄r determiat de ipis q̄ntū ad cām defectꝰ ipaꝝ ⁊ qꝛ cā defectꝰ eaꝝ manifeſtat̄ ꝑ eaꝝ reductōem ad ignorātiā elenchi. qꝛ ɔtra elenchū peccāt in illatōe ꝓbatōe. vel ɔ̄dictōne. iō Areſtoteles docet reducere oēs ꝑalogiſmos ad ignorātiā elēchi. vt ex tali reductōe ſit nota cā defectꝰ cuiuſlibet ꝑalogiſmi Et q̊ pꝫ ꝙ reducere aliquā fallaciā ad ignorātiā elēchi nō ē aliud q̄ oſtēdere talē fallaciā peccare ɔtra elenchū in aliq̄ vt in illatōe ꝓbatōe vel ɔ̄dictōe. Ulterius paꝫ ꝙ hic capit̄ ignorātia elenchi cōiter ꝓ omiſſione cuiuſcūqꝫ ꝑticule poſite in definitōe veri elenchi. ⁊ nō capit̄ ſpecialiter ꝓ omiſſione alicuius particule requiſite ad contradictōnem tantum.

Sciendū ē ſcđo. ꝙ duplr̄ docet phus reducere fallacias ad ignorantiā elenchi Unoº generalr̄ manifeſtando generalē defectū ipaꝝ. Scđoº ſpēaliter manifeſtando ſpeciales cauſas defectꝰ cuiuſlibet fallacie. ⁊ ſm h̄ ponunt̄ due ɔcluſiones reſponſiue ad q̄ſitum.

Cōcluſio ṗma Oēs fallacie deficiunt a vero elencho. ⁊ reducende ſunt ad ignorantiam elenchi. ꝓbat phs. qꝛ omēs ꝑalogiſmi tredecim fallaciaꝝ imodificati ſunt. ſꝫ elenchus inq̄ntū ē ſyll's ꝓbatiuꝰ ⁊ ɔ̄dictiuꝰ debitam modificatōem req̄rit. igit̄ oēs illi ꝑalogiſmi deficiunt a vero elencho Eſt tn̄ duplex modificatio ſyllogiſmi. Quedā ē debita diſpoſitio p̄miſſaꝝ in q̄litate ⁊ q̄ntitate. alia ē q̄ đꝛ neceſſaria illatio vl' ꝓbatio ɔcluſionis ex p̄miſſis. Et h̄ capit̄ modificatio ſcđoº modificatōnis.

Cōcluſio ſcđa Oēs fallacie tā in dictōe q̄ʒ extra dictōem reducunt̄ ad ignorantiā elenchi. ꝓbat phs ṗmo de fallacijs in dictōe. qꝛ equocatio āphibologie et figure dictōis peccāt in hoc ꝙ vna dictio vel orō plura ſcat vel videt̄ ſcare. ſꝫ ad veꝝ elenchū req̄rit̄ vnitas rei igit̄ deficiūt a v̄o elencho. ſcđo pꝫ de cōpōe. diuiſione. ⁊ accētu. qꝛ ad veꝝ elenchū req̄rit̄ vnitas noīs. vel orōis ſꝫ in iſtis fallacijs dictio vel orō nō ē eadē niſi ſm potentiā tm̄. neqꝫ etiā res ſcata eſt vna. igit̄ ꝑalogiſmi iſtarū fallaꝝ deficiūt a v̄o elencho. Deiñ ꝓbat̄ de fallacijs extra dictōem. et ṗmo de fall'a accn̄tis. qꝛ oēs ꝑalogiſmi nō inferētes ɔcluſionē de neceſſitate ex p̄miſſis peccant ɔtra verā rōem elenchi. ſꝫ ſic ē de ꝑalogiſmis fallacie accidētis ꝓpt̄ extraneā habitudinē medij ad extrema. igit̄ tales peccāt ɔtra definitōem elenchi In ipis eñ mediū cōꝑatū vni extremoꝝ ē alteri extraneū ⁊ nō ecōtra Tercio pꝫ de fall'a ſm q̄d ad ſimplr̄. qꝛ in ꝑalogiſmis huius fall'e nō ē affirmatio ⁊ negatio de eodē. igit̄ deficiūt a v̄a ɔ̄dictōe qđ req̄rit̄ ad veꝝ elenchū. Quarto pꝫ de ignorantia elēchi vt ē fall'a ſpēalis. qꝛ ꝑalogiſmi eiꝰ peccant ɔtra aliquā ꝑticulā nccārio req̄ſitā ad ɔ̄dictōem. igitur peccāt ɔ̄ veꝝ elenchū. Quinto ptꝫ de petitōe ṗncipij. ⁊ de nō cā vt cā. qꝛ ad veꝝ elenchū req̄rit̄ ꝙ ɔcluſio ſequat̄ ꝑ ea q̄ poſita ſunt in p̄miſſis. ⁊ nō ɔnūeret̄ qđ erat in ṗncipio. ſꝫ in nō cā vt cā ɔcluſio nō ſeq̄t̄ de nccitate ex his q̄ poſita ſunt in p̄miſſis. ⁊ in petitōe ṗncipij ɔnūeratur illud qđ erat in ṗncipio. qꝛ nō fit v̄a ꝓbatio. igitur tales paralogiſmi deficiunt a vero elencho. Sexto paꝫ de fall'a ɔn̄tis. qꝛ vt đꝛ in textu. fallacia ɔn̄tis ē ꝑs fallacie accn̄tis. ſꝫ fallacia accn̄tis deficit a v̄o elencho. vt ꝓbatū ē. igit̄ ⁊ fallacia ɔſequētis. Septimo pꝫ de fallacia ſm plures interrogatōes vt vnā. qꝛ ad veꝝ elenchū req̄ritur ꝙ ſit ex ꝓpōnibꝰ quaꝝ q̄libet ſit vna. qꝛ idē ē ꝓpō et ꝓpō vna. ſꝫ ꝑalogiſmi huius fallacie nō ſunt ex ꝓpōne vna. qꝛ in ipis ſumit̄ ꝓpō plures. igit̄ deficiūt a v̄o elencho. ⁊ ſic pꝫ ꝙ oēs fallacie deficiūt ex ignorātia alicuiꝰ ꝑticule poſite in definitōne elenchi. Ideo oēs ad fallaciam ignorantie elenchi reducuntur.

Dubitat̄ ṗmo. Qualiter intelligendū eſt ꝙ

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL

fallacia ꝯñtis ſit ps fallacie accñtis. Ad dubiũ rñr breuiter. ꝙ nõ ẽ ps formalis ei⁹ vel ſubiectiua. vel integral' ſʒ ps ei⁹ material' ⁊ hʒ modũ ptis ſubiectiue. eo ꝙ palogiſmi fallacie ꝯñtis peccant ſm accñs. ſʒ nõ ecõtra.

Dubitat̃ ſcdo. Qualit' differt ꝯñs ab accñte. Ad dubium rñr ꝙ ſic dr̃ñr. qꝛ accñs ſumit̃ in vno ſolo. ꝯñs ãt in pluribꝫ. vt dꝛ in textu. qd̃ pt ſic intelligi. quia fall'a accñtis ſumit̃ p hoc ꝙ idẽ mediũ cõpatũ vni extremo accidit ſibiipi cõparato ad alterꝫ extremum. ſʒ fall'a ꝯñtis ꝯtingit p hoc ꝙ plura accñtia ſub vno ꝯſequẽte ꝯueniũt. Rões facte añ oppoſitũ ſoluunt̃ ex dictis.

Fallacia autẽ fit in his quidẽʒ que ſm equiuocationem et orationẽ. cum nõ poteſt diuidi qd̃ multipl'r dicit̃. q̃dã em̃ nõ ẽ ydoneũ diuidere vt vnũ ⁊ ens ⁊ idẽ. In his ãt q̃ ſt̃ ſm ꝯpoſitionẽ et diuiſionẽ. eo ꝙ nihil putat̃ differre ꝯpoſita ⁊ diuiſa orõ velut in plurimis. Sil'r ãt ⁊ in his q̃ ſt̃ ſm accẽtũ. Nõ em̃ aliud videt̃ ſcare remiſſa ⁊ intẽſa orõ. in nullo ãt aut nõ in pluribꝫ. Eorũ vero q̃ ſunt ſm figurã, ppter ſilitudinẽ dictionis. Difficile em̃ diuidere q̃ ſil'r ⁊ diuerſe dicũt̃. Pene em̃ q̃ hoc poteſt facere ppe ẽ videre verũ. Maxime ãt ſciet annuere qm̃ oẽ (qd̃ de aliq̃ predicat̃) opinamur hoc aliquid. ⁊ vt vnũ intelligim⁹. Nã vnũ ⁊ ſubaʒ maxime videt̃ ſeq̃ hoc aliq̃d et ens. Quare in his (que ſunt ſm dcõnẽ) h' locus ponẽd⁹. Primũ q̃dẽ quoniã magis fallacia fit in his q̃ cũ alijs ꝯſiderãt q̃ꝫ q̃ p ſe. nã q̃ cũ alio ẽ ꝯſideratio per orõnes. q̃ aũt p ſe nõ min⁹ per ipſã rem. Deĩ et p ſe falli accidit. cũ in orõeʒ facit ꝯſiderationẽ. Ampli⁹ fallacia q̃deʒ ex ſilitudine. ſilitudo ãt ex dcõne. In his ãt q̃ ſunt ſm accidẽs. eo ꝙ ñ poteſt diiudicare idẽ ⁊ diuerſuʒ et vnũ ⁊ multa. neqꝫ qualibꝫ predicationi hꝫ oia hec ⁊ rei acciderũt ⁊ accidẽti. Sil'r ãt ⁊ in his q̃ ſunt ſm ꝯſequens. Pars em̃ q̃dã accidẽtis eſt cõſequẽs. Ampli⁹ ãt ⁊ i pluribꝫ videt̃ ⁊ pbat̃ ſic. Si hoc ab illo nõ ſepet̃ neqꝫ ab altero ſeparari alterũ. In his vero q̃ ſunt ſm diminutionẽ rationis. ⁊ i his q̃ ſm q̃d ⁊ ſimpliciter in eo ꝙ pene fallacia ẽ. nã q̃ſi nihil ꝯſignificat. q̃d aut quo aut q̃ñ aut nũc vl'r cõcedim⁹. Sil'r ãt ⁊ i his ꝙ que in principio ſumũt ⁊ in nõ cauſis. Et q̃cũqꝫ iterrogationes plures vt vnã faciũt. In oibus em̃ ẽ fallacia in eo qd̃ pene. Nõ em̃ ſubtilit' diſcernim⁹ neqꝫ ppõnis neqꝫ ſyllogiſmi definitionẽ propter predictam cauſam.

Querit̃. vtꝝ oẽs palogiſmi habeant cauſam deceptõis ex pte noſtri. Arguit̃ pmo ꝙ non. qꝛ fruſtra fit p plura qd̃ pt fieri p pauciora. ſed oẽs palogiſmi hñt cãm deceptõis. ſ. cãm apparentie ⁊ cãm defectus ex pte ſui. igit̃ nõ hñt cãm deceptõis ex pte noſtri. Scdo. dato ꝙ nũqꝫ decipemur p fallacias adhuc palogiſmi eẽnt deceptorij. igit̃ nõ accipiũt cãm deceptõnis ex pte noſtri. Tercio. cũ ſcim⁹ palogiſmos eẽ deceptorios nõ decipimur ſm eos q̃uis ſm ſe ſint deceptorij. igitur palogiſmi non ſumunt cauſam deceptõis ex parte noſtri. In oppoſitum eſt phus in textu.

Sciendũ pmo. Q̃ poſtq̃ꝫ phus determinauit de locis ſophiſticis ſm ſe. ⁊ etiã put deficiũt a vero elencho. ⁊ etiã vt reducunt̃ ad ignorantiã elenchi. Cõſequenter determinat de ipis p cõparatõem ad nos. put ſcʒ hñt nos decipe oñdendo qualiter decipimur p fallacias in dictõe. et deĩ p fallacias extra dictõem.

Sciendũ ſcdo. ꝙ neceſſe fuit hic determinare de mõ quo fall'e cauſant in nobis deceptõem. qꝛ opponens nititur decipere reſpondentẽ p fallacias de q̃bꝫ determinatũ eſt. igit̃ neceſſariũ eſt determinare de modis q̃bus cauſantur ille fallacie in nobis vt illos modos fugere et euitare poſſimus. quia non euitatur malum niſi prius cognitum.

Concluſio pma. oẽs fallacie in dictõe generantur in nobis ex impotẽtia diſtinguendi ſiue diiudicãdi. qꝛ. ſ. neſcim⁹ diiudicare q̃d idẽ ⁊ q̃d diuerſuʒ. pbatur ꝯcluſio pmo de fall'a equocatõis ⁊ ãphibologie. q̃a ille cauſant̃ in nob eo ꝙ nõ poſſum⁹ diiudicare multiplex dictõnis aut orõnis. Et difficultas in diſtinctiõe multiplicis maxime ꝯtingit in analogis. ſicut ſunt ens vnũ ⁊ ſil'a. Probat̃ etiã ꝯcluſio de compõe ⁊ diuiſione. Nã iſte fallacie cauſant̃ in nob eo ꝙ nõ poſſum⁹ diiudicare inter orõem cõpoſitã ⁊ diuiſam cũ tñ multũ differant. q̃ñqꝫ tñ nõ ẽ drã inter orõnem cõpoſitã ⁊ diuiſam. vt q̃cũqꝫ currit nũc currit. ſʒ hoc ꝯtingit in paucꝭ. Probat̃ etiã ꝯcluſio de fall'a accẽtus eo ꝙ orõ intẽſa ⁊ remiſſa nõ videt̃ nobis aliud ſcare. hoc eſt orõ acute ⁊ grauiter, plata cũ tñ multũ differãt. Hoc etiã pbat̃ de fallacia figure dictõis q̃ cauſat̃ in nobis. qꝛ nõ poſſumus diiudicare q̃d ſil'r dicat̃. ⁊ q̃d diſſil'r. vt dꝛ in textu q̃ ſcit bñ diſtinguere inter ſil'a ⁊ diſſil'a ppe eſt verꝫ videre et ad cognitõem ſilitudinis ⁊ diſſilis maxime facit cognitio ꝟtutis dictõis. qꝛ null⁹ ſcire pt q̃ dictões dicant̃ ſil'r ⁊ q̃ diſſil'r ignorata ꝟtute vocabuloꝝ. iõ q̃ hoc ſcit ppe ẽ videre verꝫ. Et qꝛ difficile ẽ eẽ ppe veritatẽ. iõ difficile eſt cauere ab iſta fallacia. Ex p̃dictꝭ infert phs ꝙ fall'a figure dictõis ẽ fallacia in dictõe. pbat dupl'r. pmo quia ille loc⁹ ẽ in dictõe q̃ magis fit deceptio cũ alijs diſputãdo q̃ꝫ p ſe ꝯſiderãdo. ſʒ fall'a figure dictõnis ẽ hmõi. igit̃ ẽ fall'a in dictõe. Scda rõ. illa fallacia eſt in dictõe q̃ cauſatur ex ſilitudine vnius dictõnis cum alia. ſed ſic eſt de fallacia figure dictõnis, igitur ⁊c̃.

Cõcluſio ſcda. oẽs fallacie extra dictõem generãt̃ in nob ex impotẽtia diiudicãdi mõ iã dicto. pbat̃ ꝯcluſio et primo de fall'a accñtis. qꝛ ipa cauſat̃ in nob ex eo ꝙ ſum⁹ impotẽtes diiudicare q̃d ẽ idẽ ⁊ diuerſum. ⁊ hoc ex pte medij. ſʒ ipm credim⁹ tm̃ habere vnã rõem et vnã habitudinẽ ad extrema. cũ tñ habeat plures. q̃a ipm cõpatũ vni extremoꝝ eſt ab altero diuerſum. Ptʒ etiã de fallacia ꝯñtis. qꝛ ipa eſt ps fallacie accñtis. Alit̃ pbat̃. qꝛ fallacia ꝯñtis in nobis cauſat̃ ex eo ꝙ neſcim⁹ diſtinguere inter añs ⁊ ꝯñs capiẽdo ꝯñs tãqꝫ idẽ cum añte ⁊ credẽtes ꝙ ſicut añs iſert ꝯñs ꝙ etiã ecõtra ꝯñs inferat añs et q̃uis deceptio cauſet̃ eo ꝙ nõ diſtinguimus inter idẽ et diuerſum. tñ iſte dicte fallacie ſpẽaliter cauſantur in nob eo ꝙ neſcimus diſtinguere ſpẽaleem idẽtitatẽ ⁊ diuerſitatẽ medij ad extrema ⁊ añtis ad cõſequens. pbat̃ etiã de fallacia ignorãtia elenchi. et ſm q̃d ⁊ ſimpl'r q̃ peccant ꝯtra ꝯdictõem. Nã iſte due fallacie in nob cauſant̃ eo ꝙ credim⁹ dictũ ſm q̃d eẽ idẽ cuʒ dicto ſimpl'r. Et iſta credulitas venit ex impotẽtia diſtinguendi inter dictum ſm quid ⁊ ſimpliciter.. Et ignorantia elenchi in nobis cauſatur. quia neſcimus diſtinguere inter contradictõnem apparentem ⁊ veram cõtradictõnem. Probat̃ etiã de fallacia petitõnis pncipij nõ cauſe vt cauſe. ⁊ ſm plures interrogatões vt vnaʒ. qꝛ fallacia petitõis pncipij in nobis generat̃. eo ꝙ neſcimus q̃d ſit notũ et ignotum. ⁊ nõ cã vt cã facit in nobis deceptõem. qꝛ neſcimus diſcernere inter p̃miſſam vere cãm ⁊ p̃miſſam q̃ tm̃ apparet eẽ cã ꝯcluſionis. Et fallacia ſm plures interrogatões vt vnã cauſat in nobis deceptionẽ. qꝛ neſcimus diſtinguere inter orõnem vnam ⁊ plures. Ex quo pʒ ꝙ ex pte noſtri p̃t accipi cã cõis. ſcʒ ex imperitia noſtra. ⁊ p̃t ſumi cã ſpẽalis deceptõnis ꝑt ignorantiã ſpẽalis cauſe apparẽtie ⁊ defect⁹ alicui⁹ palogiſmi. Ulterius pʒ rñſio ad q̃ſitũ videlicʒ ꝙ oẽs palogiſmi fallaciaꝝ hñt cãm apparẽtie deceptõis ex pte nr̃i.

Dubitat̃ pmo. q̃re difficultas in diſtinctõe multiplicꝭ maxĩe ꝯtingit i analogis. Ad dubiũ rñr ꝙ hoc iõ eſt. qꝛ analogata non ꝯueniunt in ſolo nomĩe ſicut pure equoca. ſed etiam conueniunt in quadam habitudine ratõnis ſm prius et poſterius.

Dubitat̃ ſcdo. Quare potius pbat phus de fallacia figure dictõis ꝙ ſit fallacia in dictõe q̃ꝫ de alijs. Ad dubiũ rñr ꝙ cã eſt. qꝛ fallacia figure dictõis magꝭ ꝯuenit cũ fallacijs extra dictõem q̃ꝫ alie p̃cedẽtes. iõ q̃dam voluerũt dicere ipam eẽ fallaciã extra dictõem.

Ad rõnes. Ad pmã dꝛ ꝙ palogiſmi hñt ex pte ſui ſufficientẽ cãm eſſentialẽ deceptõis. ſed tñ preter illã reqritur cã accñtalis et extrinſeca ex pte noſtri. ſcʒ ignorantia rñdentis ad hoc ꝙ poſſint in eo cauſare deceptionem. Et ſil'r diceret̃ ad ſcdam. Ad terciã dꝛ ꝙ qñ cognoſcim⁹ cãm defect⁹ fallacie nõ cauſant in nob deceptõem. ſʒ ignorata tali cã cauſant in nob deceptõeʒ.

Tractatus quartus

Quoniã aũt habem⁹ ſm quot ſiunt apparẽtes ſyllogiſmi. habem⁹ ⁊ ſm quot ſophiſtici ſyllogiſmi ⁊ elenchi. Dico ãt ſophiſticũ elenchũ ⁊ ſyllogiſmũ. nõ ſolũ eũ q̃ videt̃ ſyllogiſm⁹ vel elẽchus. nõ ẽ ãt. ſed etiã q̃ ẽ q̃dẽ. videt̃ ãt nõ ꝯueniẽs rei. Sunt ãt hij q̃ nõ ſm rem arguũt ⁊ mõſtrãt ignorãtes qd̃ erat tẽptatiue, ppriũ. Eſt ãt tẽptatiua ps dyalectice. hec ãt p̃t ſyllogizare falſũ, ppter ignorãtiã ei⁹ qui dat orõnẽ. Sophiſtici ãt elenchi ⁊ ſi ſyllogiſent ꝯtradictionẽ nõ faciũt manifeſtũ ſi ignorꝫ. nã ⁊ ſciẽtem impediũt his orõnibꝫ. Quoniã ãt habemus eos eadẽ via manifeſtũ. Nã ſm q̃ videt̃ audiẽtibus velut interrogata ſyllogizare. ſm hec ⁊ reſpõdẽti videbit̃. quare erũt ſyllogiſmi falſi p hec aũt oia aut q̃dã. Quod em̃ ñ iterrogat⁹ arbitratur dãdũ. ⁊ interrogat⁹ ponꝫ idẽ. Verũ in q̃buſdã ſimul accidit ⁊ interrogare qd̃ deẽ ⁊ falſũ oſtẽdere vel apparere. vt in his q̃ ſunt ſm dictionẽ ⁊ ſoleociſmũ. Si g̃ palogiſmi ꝯtradcõnis ſm apparẽtẽ elenchũ ſunt. manifeſtũ qm̃, ppter tot erũt ⁊ falſoꝝ ſyllogiſmi ſm q̃t ⁊ apparẽs elẽch⁹. Apparẽs ãt ſʒ pticulas veri nã cũ ſingulũ deerit videbit̃ elẽch⁹. vt ſm accidere, ppt' orõeʒ q̃ ad impoſſibile. ⁊ q̃ duas interrogatiões vnã facit ſm, ppõeʒ ⁊, ppt' idẽ q̃ ſm accidẽs. ⁊ hmõi ps q̃ ſm ꝯſequens. Amplius nõ in re ſʒ in orõne accidere. Deĩ ppt' vl'eʒ ꝯtradictionẽ ⁊ ſm idẽ ⁊ ad idẽ. ⁊ ſil'r ⁊ ſm qd̃ in aliq̃. vel ſm ſingulũ horum. Ampli⁹ ſm nõ ꝯnumerato qd̃ i principio. qd̃ erat in principio accipe. Quare habebim⁹ ſm q̃t fiũt palogiſmi. Naʒ ſm plura nõ erũt. ſm ãt que dicta ſunt erũt oẽs. Eſt ãt ſophiſtic⁹ elẽchus nõ ſimpl'r elẽch⁹ ſʒ ad aliquẽ: ⁊ ſyllogiſm⁹ ſil'r. Nã ſi nõ ſumat ⁊ q̃ ſm equiuocationẽ ẽ vnũ ſignificare. ⁊ q̃ ſm ſimilẽ formã ſolũ h'. ⁊ in alijs ſil'r. neqꝫ elẽchi. neqꝫ ſyllogiſmi erũt. neqꝫ ſimpl'r neqꝫ ad eũ q̃ interrogat̃: Si ãt ſumat ad cũ q̃dẽ q̃ interrogat̃ erũt. ſimpl'r ãt nõ erũt. Nõ em̃ vnũ ſignificatũ ſumpſerũt. ſed apparẽs. ⁊ ſm reliq̃.

Scdm ãt q̃ arguũt q̃ elẽchis vtũt̃. nõ optet tẽptare ſumere ſm oia q̃ ſunt in ſcia. hoc ãt non vnius eſt artis. Infinite em̃ ſunt fortaſſe ſcie. q̃re manifeſtũ qm̃ ⁊ demõſtratões elẽchi ãt ſunt et veri. Nã q̃cũqꝫ ẽ demõſtrare erit ⁊ redarguere eũ q̃ ponet ꝯtradictionẽ veri. vt ſi ꝯmẽſurabileʒ coſte dyametrũ poſuit. arguet q̃s demõſtratõe qm̃ ſit incõmẽſurabilis. Quare oim oportebit ſcientes eſſe. nã alij q̃dem erunt ſm ea (q̃ in geometria ſunt) pncipia ⁊ hoꝝ ꝯcluſiones. alij aũt ſm q̃ ſunt in medicina. Alij ꝟo ſm ea q̃ ſunt aliarum diſciplinaꝝ. ſʒ et falſi elenchi ſil'r in infinitis erunt. Nam ſm vnãquãqꝫ artẽ eſt falſus ſyllogiſmus. vt ſm geometriã geometric⁹. ⁊ ſm medicinã medicus. Dico aũt ſm artẽ ſm illi⁹ pncipia. Manifeſtũ ergo qm̃ nõ oim elenchoꝝ ſed eoꝝ q̃ ſunt ſm dyalecticã ſumendi loci. naʒ hij cões ad oẽm artẽ et potentiã. Et eum (q̃ eſt ſm vnãquãqꝫ diſciplinã) elenchũ ſciẽtis eſt ꝯſiderare. ſicut cũ nõ ſit videtur. ſiue eſt quare eſt. eum aũt q̃ ex cõmunibꝫ eſt. ⁊ ſub nulla arte cadit. dyalecticoꝝ eſt. Nam ſi habemus ex q̃bꝫ pbabiles ſyllogiſmi in quolibet. ⁊ habebim⁹ ex q̃bus elenchi. nam elenchus eſt ꝯtradictõnis

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ſylls. aut vnū aut duo ſyllogiſmi ꝯtradictōnis elench⁹ eſt. Habem⁹ ꝰ ſm q̄ oēs hmōi ſunt. ſi āt hec habem⁹ ſolutōes habem⁹. nā hoꝝ inſtātie ſolutōes ſunt. Habemus ſm q̄ fiunt ꝛ apparentes. apparētes aūt nō cuilibet. ſed talib⁹. infinita eñ ſunt ſi q̄s ꝯſideret ſm q̄ apparent q̄buſlibet Manifeſtū q̄m dyalectice eſt poſſe ſumere ſm q̄ fit ꝑ cōmunia. vel q̄ eſt elenchus. vł apparens elenchus. vel dyalecticus vel apparens dyalecticus. vel temptatiuus.

Querit. vtrū oēs ſyllogiſmi ſophiſtici dicti peccātes in materia fundant in tredecim fallacijs. Arguitur p̄mo ꝙ nō. q2 ſylls peccans in materia tm̄ eſt bonus ſylls. igit p̄ncipia eius ſunt modus et figura et nō aliqua fallacia. Scdo. oīs fallacia h3 cām apparentie et cām defect⁹. ſed ſylls ſophiſticus peccans in materia non includit aliquā cām apparentie alicuius fallacie igit nō oēs ſyllogiſmi ſophiſtici fundant in tredecim fallacijs. Tercio. ſi tales ſyllogiſmi ſophiſtici reducerentur ad locos ſophiſticos et diſtinguerent ſm ip̄os ſeq̄retur ꝙ oēs ꝑtinerent ad eandē artē ſed hoc eſt falſum vt ꝓbat in textu. igit. In oppoſitū ē phs in textu.

Sciendū eſt p̄mo. ꝙ poſtq̄ phus tractauit de locis ſophiſticis ſm ſe ꝛ ꝓut deficiūt ab elencho et ꝑ cōꝑatōem ad nos. hic ꝯñr in hoc tractatu oſtendit quō oēs ſyllogiſmi falſi reducunt ad locos ſophiſticos. Et p̄mo illud oñdit de ſyllogiſmis ſophiſticis. ſcdo ꝓo de ſyllogiſmis tēptatiuis. et determinando de ſyllogiſmis ſophiſticis. p̄mo oſtendit ꝙ diſtinctio eoꝝ debet ſumi ſm locos ſophiſticos. et ſcdo oſtendit ꝙ non eſt ſumenda ſm terminos et ꝓpōnes ex q̄bus materialr cōponūtur. Et tercio ꝓbat ꝙ nō ſit ſumenda ꝑ reſpectum ad nos ꝑ hoc ꝙ aliq̄ ꝑalogiſmi ſiue orōes ſophiſtice arguunt ad nomē. q̄dā vero ad intellectū de q̄ videbit in ſequenti queſtione. ꝛ in p̄nti videbit de duob⁹ p̄mis.

Sciendū eſt ſcdo. ꝙ ſylls ſophiſticus ē duplex. q̄dam eſt peccans in forma q̄ videt ſylls et non eſt et ille ꝓprie debet vocari ꝑalogiſmus ſiue ſit peccans in forma tm̄. ſiue in forma et materia ſimul. Alia eſt peccans in materia tm̄ qui videt ſyllogiſmus et nō eſt conueniens rei. ꝛ talis ꝓprie vocat ſyllogiſmus litigioſus vel ſophiſticus. q2 retinet debitam formā ſyllogiſmi Et iſti ſic dr̄ñt. q2 ſylls peccans in materia nō eſt ꝯueniens rei ꝛ manifeſtat ignorātes. iō ꝑtinet ad tēptatiuā. quia tēptatiuus ſylls p̄t ſyllogiſare falſum ꝓpter ignorantiā r̄ndentis. q̄ ꝯcedit orōem falſam. S3 ſyllogiſmi ſophiſtici peccātes in forma nō manifeſtant ignorātes. q2 tā ſcientes q̄ ignorātes ꝑ ip̄os decipiunt. Et ꝑ materiā in ꝓpoſito intelligit ꝓbabilitas aut neceſſitas p̄miſſaꝝ. q̄ eſt materia ſyllogiſmi ad ꝓpoſitū ꝛ nō termini vł ꝓpōnes q̄ ſunt materia ſyllogiſmi ſimplr dicti. S3 ꝑ formā intelligit habitudo localis q̄ eſt forma ſyllogiſmi dyalectici. vel habitudo cauſe ad effectū q̄ eſt forma demonſtratiui. eſt etiā aliq̄ mō ad ꝓpoſitū de forma ſyllogiſmi.

Cōcluſio p̄ma. eadē ſunt p̄ncipia ſyllogiſmi peccantis in materia et peccantis in forma. ꝓbat phs q2 vel hō decipit cū alio diſputādo vel ꝑ ſe ꝯſiderando ſi p̄mū tūc q̄n decipit ꝑ ſyllogiſmū peccantē in materia aliq̄ p̄miſſa apparet vera q̄ nō eſt. ſed nō apparet eſſe vera niſi q2 p̄t ꝯcludi ꝑ aliquē ſyllogiſmū peccantē in forma ꝑ quē eſt apparenter ꝓbabilis. Ideo dt phs ꝙ ſm ip̄m videtur aliqua ꝯcluſio vera q̄n ꝯcludit ſm aliq̄ p̄ncipia ſyllogiſmi peccātis in forma. igit p̄ncipia ſyllogiſmi peccātis in forma ſunt p̄ncipia ſyllogiſmi peccantis in materia. Quod p3 ꝑ exemplū vt oē hñs pedes ē aial renus h3 pedes. igit eſt aial. Minor eſt apparenter ꝓbabilis. q2 p̄t ꝓbari apparēter ꝑ illū ſyllogiſmū peccantē in forma. quicq̄d currit h3 pedes. ren⁹ currit. ꝰ ren⁹ h3 pedes. iō p̄mus ſylls peccans in materia reducit ad eandē fallaciā et ad eadē p̄ncipia. cū iſto peccāte in forma. Scdo p3. ſi hō decipiat ꝑ ſe ꝯſiderādo. nā idem eſt iudicium ſi aliquis decipiat ꝑ ſe ꝯſiderādo. ꝛ ſi decipiatur cū alio diſputādo. q2 idē ꝯcederet aliq̄s ꝑ ſe ꝯſiderando qd̄ ꝯcederet ſi ab alio eſſet interrogatus.

Concluſio ſcda. oēs ſyllogiſmi ſophiſtici tā peccantes in forma q̄ peccantes in materia hñt reduci ad tredecim fallacias. ꝓbat ꝯcluſio. p̄mo de peccātib⁹ in forma. q2 oēs paralogiſmi deficientes a vero elencho reducunt ad illas fallacias ſed oēs paralogiſmi deficiunt a vero elencho vt ꝓbatū eſt. p̄mo oſtendendo qualiter omittunt aliquā ꝑticulā definitōis elenchi Et iterum in p̄nti paſſu ꝓbatur inductiue. igitur p̄ma ꝑs cōcluſionis vera. Scda ꝑs ꝯcluſionis p̄3. q2 tales ſyllogiſmi reducunt ad eadē p̄ncipia ſicut ſyllogiſmi peccantes in forma. ſed om̄es peccantes in forma fiunt ſm illas fallacias. igitur et om̄es ſyllogiſmi ſophiſtici peccātes in materia. Ex q̄bus p3 ꝙ oēs ſyllogiſmi ſophiſtici vlr fundant in illis locis ſophiſticis. Et circa hoc comparat phs elenchū ſophiſticū ad veꝝ elenchum. q2 elenchus ſophiſticus et maxime peccans in forma quādoq̄ eſt elenchus ad aliquē et non ſimplr. quandoq̄ vero nec eſt elenchus ſimplr nec ad aliquem dicendo oīs canis currit. ſidus celeſte eſt canis. igitur ſidus celeſte currit. Si quis ibi credat illum terminū canis non eſſe equiuocum. ibi erit elenchus in ordine ad ip̄m ſed non ſimpliciter. ſed ſi credat illum terminū eſſe equiuocum nō eſt elenchus. neq̄ ſimplr neq̄ ad aliquem.

Dubitat p̄mo. vtꝝ ad aliquā artē ꝑtinet conſiderare oēs veros elēchos q̄tū ad terminos vel ꝓpōes ex q̄bus ꝯſtituunt. Ad dubiū r̄ñr ꝙ nō. q2 infinita nō hñt ꝯſiderare in eadē arte. ſ3 fortaſſe ſunt infinite ſcie et poſſunt eſſe infiniti elenchi de his q̄ ꝑtinent ad illas ſcias. igitur nulla ars ſpecialis h3 ꝯſiderare om̄es veros elenchos quantū ad ſuas materias ſp̄ales. patet. q2 ſicut circa quālibet materiam poſſumus arguere et facere veros elenchos. ita poſſumus arguere falſe ꝛ facere apparentes elenchos.

Dubitat ſcdo. vtꝝ ars dyalectica h3 ꝯſiderare ſyllogiſmos falſos q̄ fiunt ex terminis ſp̄alibus alicuius diſcipline q̄ dicunt falſigraphi. Ad dubiū r̄ñr ꝙ nō. ſed bñ h3 ꝯſiderare oēs falſos elenchos q̄ fiunt in om̄i materia cōi om̄i ſcientie applicabili. Primū p̄3. q2 oēs ſyllogiſmi falſigraphi ꝑtinent ad ſingulas ſcias ſpeciales. et fiunt ex terminis ſp̄alibus ꝛ ſic non ꝑtinent ad dyalecticū. Scda ꝑs patet. q2 ad dyalecticū ꝑtinet conſiderare ſyllogiſmum dyalecticū qui fit ex cōmunibus. ſ3 elenchus eſt ſyllogiſmus dyalecticus. igitur habet ꝯſiderare oēs elenchos quantū ad rōem cōmunem

ip̄oꝝ. ꝛ ꝑ ꝯñs h3 ꝯſiderare ſolutōes ip̄oꝝ. et etiā inſtātias q̄ fiunt ꝑ elenchos apparētes. ꝛ ſic h3 ꝯſiderare de om̄ibus elenchis ſophiſticis ꝓ quāto ſunt obliq̄tates ſyllogiſmi dyalectici. Sed pro quanto reducuntur ad ſpeciales cauſas apparentie et defectus tredecim fallaciarum ꝑtinent ad artem ſophiſticam.

Ad rōnes. Ad p̄mā dr ꝙ talis ſyllogiſmus p̄t ꝯſiderari inquātū ſyllogiſmus ꝛ ſic p̄ncipia eius ſt3 modus et figura. Alio mō inquantū peccat in materia et ſic p̄ncipia eius ſunt cauſa apparentie et cauſa defectus ſyllogiſmi peccantis in forma ꝑ q̄ aliqua p̄miſſarū ſuaꝝ eſt apparenter ꝓbabilis. Ad ſcdam dr. ꝙ ſyllogiſmi peccantes in materia intra ſe nullam includūt cā3 apparentie vel defectus. ſed p̄ſupponunt cauſas apparētie in q̄bus fundantur ſyllogiſmi peccantes in forma q̄ ſunt cauſe apparentie fallaciaꝝ. Ad terciam dicit ꝙ illi ſyllogiſmi quantū ad materias ſpeciales eoꝝ nō hñt ꝯſiderari in eadē ſcientia. ſed quantū ad p̄ncipia a quibus ſumunt apparentē ꝓbabilitatē et fiunt apparētes. bene ꝑtinent ad iſtam artē. Etiā diſtinctio eoꝝ non eſt ſumenda quantū ad terminos vel ꝓpōnes.

Non eſt aūt drā orationū qua dcm̄ ē eē has q̄dē ad nomē. illas aūt ad intellectū Incōueniens eſt eñ opinari alias ad nomē eſſe orōes. alias āt ad intellectū. ſed nō eaſdē Quid eñ ē non ad intellectū niſi q̄m nō vtit noie q̄ putat interrogare. ad qd̄ is q̄ interrogat⁹ dedit. idē āt hoc eſt ꝛ ad nomē. ad intellectū aūt q̄m ad hoc dedit intelligēs. Si aūt aliq̄s plura ſignificāte noie vnū putet ſignificare interrogās ꝛ interrogat⁹ vt forte ens ꝛ vnū plura ſignificāt. ſ3 ꝛ reſpōdēs et interrogās Zeno vnū putans eē interrogat ꝛ eſt orō q̄m vnum oīa. hoc āt ad nomē ē aut ad intellectū interrogātis diſputata. Si ꝓo aliq̄s multa putet ſignificare. palam q̄m non ad intellectū eſt: p̄mū ergo circa hmōi orōes ē ꝛ ad nomē ꝛ ad intellectū quecūq̄ plura ſignificāt dcm̄ circa quālit[illegible] nō eñ in orōne eſt ad intellectu3 eſſe ſed in eo ꝙ reſpōdens ſe hab3 aliquo mō ad ea q̄ dantur Dcm̄ ad nomē oēs eas ꝯtingit eſſe nam ad nomen nō ad intellectū eſſe. hoc ē loco nam ſi nō oēs erunt quedā alie. neq̄ ad intellectū neq̄ ad nomē: hoc ꝓo dicunt oēs ꝛ diuidūt vel ad nomē vel ad intellectū eſſe omnes. alias aūt non Attamen quicūq̄ ſyllogiſmi ſunt in eo ꝙ multiplr ſunt hoꝝ aliqui q̄ ſm nomē ſunt nā incōueniēter dcm̄ ē ſm nomē dicere eē oēs qui ſm dcōe3 Sed ſunt q̄dam ꝑalogiſmi nō in eo ꝙ reſpōdens ſe habet ad eos aliquo mō ſed ꝙ hmōi interrogationē oratio ipſa habet q̄ plura ſignificat Sed oino incōueniens de elencho diſputare. ꝛ nō p̄us de ſyllo: nā elēch⁹ ſills eſt. quare oportet ꝛ de ſyllo prius q̄ de falſo elencho Eſt aūt hmōi elench⁹ apparens ſylls ꝯtradictiōis. quare aut in ſyllo erit cā. aut in cōtradictiōe Adiacere eñ opꝫ ꝯtradictionē q̄ñq̄ aūt in vtriſq̄ erit apparēs elench⁹. Eſt āt de eo q̄dem qd̄ eſt tacentē dicere in ꝯtradictiōe nō in ſyllo de eo qd̄ eſt. qd̄ nō h3 aliq̄s dare in vtriſq̄ de eo aūt qd̄ eſt. q̄m homeri poema figura eſt ꝑ circulū in ſyllo. qui autem in vtroq̄ verus ē ſyllogiſmus S3 vnde ſermo venit p̄us que in diſciplinis ſunt orōnes ad intellectū ſunt vł nō et ſicut videt. plura ſcare triāgl⁹. et dedit vt hanc figuram de qua ꝯcludeba[illegible]. q̄m duo recti. vtrum ad intellectū hic diſputauit illius vel nō Amplius ſi plura q̄dem ſcat nomen. ille āt nō intelligit. neq̄ putat quomodo h̄ nō ad itellectum diſputauit Aut q̄uo oportet interrogare niſi dantem diuiſionē ſiue interroget aliq̄s ſi eſt tacētem dicere aut nō ē q̄dem vt nō eſt aūt vt ſic Si aūt aliq̄s de nullo mō. ille aūt diſputet. ergo nō ad intellectū diſputat nec ad nomē q̄uis oratio videat eoꝝ que ſm nomen ſunt eē. Nō ergo aliq̄s genus orōnu3 ad intellectū. ſed he q̄dem ad nomen ſunt. et hmōi non oēs neq̄ elenchi. neq̄ appparētes elenchi. ſunt eñ ꝛ nō ſm dictionē apparentes elenchi. vt qui ſm accidens et reliqui Si aūt aliq̄s ꝓbet diuidere q̄m dico ꝛ tacentē dicere. hec q̄dem ſic. illa āt ſic tñ hoc eſt p̄mū qd̄ incōueniens ꝓbare Qñq̄ eñ nō videt interrogatū multiplr ſe habere. ipoſſibile aūt videre qd̄ nō putat. deinde docere q̄d aliud erit. Manifeſtū eñ faciet vt h3 ei qui neq̄ ꝯſiderat neq̄ ſcit. neq̄ opinat q̄m aliter dr. Deinde ꝛ in nō duplicibus q̄d prohibet hic pati vł facere: vt putas equales ſunt vnitates binarijs in q̄ternarijs. Sunt āt binarij hi q̄dem ſic vniti. illi aūt ſic. et putas ꝯtrarioꝝ vna ē diſciplina vel nō. ſunt aūt ꝯtraria hec q̄dem nota. illa vero ignota. Quare videt ignorare q̄ h̄ ꝓbat q̄m aliud eſt docere q̄ diſputare. ꝛ q̄m optet docētē q̄dem non interrogare. ſed eos manifeſtos facere. illū aūt interrogare Amplius vt dicāt vel negant ꝓbare nō monſtrantis eſt. ſed experimentū ſumentis. nā temptatiua eſt dyalectica quedam. quapropter de omnibus inſpicit et conſiderat non ſcientem. ſed ignorantem et aſſimulātem. Qui ergo ſm rem ꝯſiderat cōmunia dyalecticus. qui āt hoc apparēter facit ſophiſtica ē.

Queritur Utrum oratōes litigioſe bene diſtin

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

guant. eo ꝙ aliq̄ ſunt diſputabiles ad nomē. ⁊ alie ad intellectū. Arguit ꝙ ſic. p̄mo qꝛ iſta diuiſio dat ꝑ oppoſita. Nā orō q̄ diſputat ad nomē. ⁊ illa q̄ fit ad intellectū includit modos ꝯdictorie oppoſitos. ḡ iſta diuiſio ē inſufficiens. Scḋo. ſi nō eēt ſufficiens hoc eſſet. qꝛ membra eius coincidūt. eo ꝙ eadem orō p̄t eſſe ad nomen et ad intellectū. ſ; hoc nō īpedit. qꝛ idem ꝑalogiſmus poteſt fieri in dictōne et etiam extra dictōem. ⁊ tñ nō ſequitur ꝙ illa diuiſio nō ſit ſufficiens Tercio. diuiſio ſube in p̄mam et ſcḋam eſt ſufficiens. et tñ nō datur ꝑ oppoſita. qꝛ ſcḋa ſuba p̄dicatur de p̄ma. igitur ad bonam diuiſionē nō exigitur ꝙ debet dari ꝑ oppoſita. et ſic nō ſequitur ꝙ diuiſio iſta orōis ſit ſufficiens. eo ꝙ mēbra ei⁹ coincidunt. In oppoſitū eſt ph̄s in textu.

Sciendū p̄mo. ꝙ poſtq̄ ph̄s oñdit ꝙ diuiſio ꝑalogiſmoꝝ ſit ſumenda ſm̄ locos ſophiſticos. ⁊ ꝙ nō eſt ſumenda ſm̄ terminos ⁊ ꝓpōnes ex q̄bus fiunt ꝑalogiſmi. h̄ ꝯñr oſtendit ꝙ illa diſtinctio non eſt ſumēda ꝑ reſpectum ad nos ſiue advtentes per hoc ꝙ aliqui paralogiſmi fiūt ad nomē ⁊ aliq̄ ad intellectū

Sciendū ſcḋo. ꝙ aliq̄ orō d̄r fieri ad nomē et nō ad intellectū. quando opponens et reſpondēs vtūtur nomine vel orōe ꝓ diuerſis ſ̄catis. qꝛ illo modo nō ferunt ſuos intellectus ad eandem rem ſed ſolū ad idē nomen. Sed oratio dicitur fieri ad intellectū qñ reſpōdens et opponens vtuntur noīe ꝓ eodem ſ̄cato. qꝛ vn⁹ accipit nomē vel orōem ſm̄ intellectū alterius

Cōcluſio p̄ma. mēbra p̄dicte diuiſionis orationis coincidunt ad inuicē. ꝓbatur ꝯcluſio. p̄mo in fallacijs in dictōne. qꝛ in illis dato ꝙ nomen plura ſ̄cet. tñ opponens et reſpondēs pñt vti noīe vel orōne ꝓ eodem ſ̄cato. et tunc eſt diſputatio ad intellectū ⁊ pñt vti noīe vel orōne ꝓ diuerſis ſ̄catis et ſic eſt ad nomē. Scḋo p; ꝯcluſio de ꝑalogiſmis extra dictōnem. qꝛ illi ꝑalogiſmi poſſunt diſputari et ad nomē et ad intellectū. qꝛ nō eſt in ip̄a orōne ꝙ diſputet ad nomen vel ad intellectū. ſed hoc eſt a reſpondente q̄ p̄t q̄dāmō ſe habere ad opponētem ferendo ſuū intellectū cū eo ad idē vel ad diuerſa.

Cōcluſio ſcḋa. ⁊ rñſalis ad q̄ſitū. p̄dicta diuiſio orationū eſt inſufficiens. ꝓbatur ꝯcluſio quatuor rationib⁹ ph̄i. Prima eſt ꝙ oīs bona diuiſio d; dari ꝑ oppoſita ſic ꝙ mēbra ei⁹ nō coincidāt. ſed iſta nō eſt h̄mōi vt p; ex p̄cedenti ꝯcluſione. igit nō eſt ſufficiens Scḋa rō. ſi p̄dicta diuiſio eēt ſufficiens hoc eēt ꝑ hoc ꝙ orōes ſimplices diſputant ad intellectū. ⁊ orōes multiplices q̄ ſunt in dictōe diſputant ad nomē. ſ; hoc non. qꝛ omēs ꝑalogiſmi extra dictōem poſſunt diſputari nō ad intellectum. igitur poſſunt diſputari ad nomen. Conſequētia pat;. quia diſputari ad nomen eſt non diſputari ad intellectū. Vel oportet dicere ꝙ non oēs orōnes ſunt ad nomē vel ad intellectū. ſed erunt q̄dam alie que non erunt nec ad nomen nec ad intellectum. Item non omēs paralogiſmi in dictōne ſunt ad nomen. qꝛ nō ſemper nomen vel orō in ip̄is ſumitur ꝓ diuerſis ſ̄catis ſicut patet in fallacia figure dictōnis. Tercia ratio. diſtinctio orōnum ꝑ hoc ꝙ q̄dam ſunt ad nomen et quedā ad intellectum. ſolum ſumit quantū ad ꝯtradictōnem que cōplet rōnem elenchi. ſed inconueniens eſt cōplere ꝑalogiſmos ſolum ſm̄ rōnem elenchi. ⁊ non ſm̄ rōnem ſyllogiſmi. qꝛ aliq̄ peccant contra ſyllogiſmū. et aliq̄ cōtra ꝯtradictōnem. aliqui vero ꝯtra vtrūq;. igitur diuiſio eſt inſufficiens. Quarta ratio. ſi illa diuiſio eſſet ſufficiens hoc eſſet per hoc ꝙ orōes doctrinales eſſent ad intellectum. ſophiſtice vero ad nomē. ſed hoc nō. qꝛ iſta ꝓpoſitio. omīs triangulus habet tres angulos p̄t diſputari ad nomē. qꝛ poſſibile eſt opponentē et reſpondentē credere illum terminum eſſe multiplicē. et accipere pro diuerſis ſ̄catis. igitur orōnes que ſunt in diſciplinis poſſunt diſputari ad nomen. Et etiam ſophiſtice poſſunt diſputari ad intellectū. qꝛ ſi nomen plura ſ̄cat et tamen opponens et reſpondens non credant nomen plura ſ̄care. diſputatio fit ad intellectum.

Dubitat p̄mo. circa quartā rōe; p̄dictā. vtꝝ poſſit dici ꝙ oratio ſophiſtica ſemꝑ fit ad nomen. niſi veniat ex defectu opponentis. qꝛ opponens in p̄ncipio debet diſtinguere orōnem quam interrogat. quo facto ſophiſtice oratōnes diſputabunt ad nomen et non ad intellectum. et hec eſt quedam obiectio que contra predictam rōnem poſſet fieri Ad dubium reſpondetur ꝙ non. vnde hanc reſponſionē improbat ph̄s p̄mo. quia ex ea non ſoluitur argumentū p̄us factum. quia ſi opponens diſtinguendo interrogauerit adhuc reſpōdēs poteſt negare ꝓ vtroq; ſenſu. et opponens poterit negare ꝓ vno. igitur ibi erit diſputatio ad intellectū. Scḋo improbat ph̄us. qꝛ illa reſponſio aſſumit falſum.

Dubitat ſcḋo. vtꝝ oporteat opponentē ſophiſticū p̄us diſtinguere multiplicitatē dictōis vl' orōnis q̄ interrogare. vt ſupponit in p̄dicta rñſione Ad dubiū rñr ꝙ nō. ꝓbat p̄mo. qꝛ opponēs qñq; ignorat illam multiplicitatē et ſic nō poſſet eā diſtinguere modo nullus in diſputatōne obligatur ad impoſſibile Secundo pat;. qꝛ ſi illo modo diſtingueret ſequeretur ꝙ haberet docere reſpondentē. quia manifeſtaret ſibi multiplicitatem interrogatōnis. ſed hoc eſt inconueniens. quia ſophiſta non habet docere ſuum reſpondentē. Tercio patet idem. quia multe ſunt oratōes que non ſunt multiplices ſed orōnes non multiplices nō debēt diſtingui. etiam dato ꝙ poſſent multiplr̄ intelligi ꝓpter diuerſas habitudines que ſe tenent ex ꝑte rei Quarto non oportet opponentem diſtinguere in diſputatōnibus doctrinalib⁹ ad hoc ꝙ opponens concedat vl' neget igit a fortiori nec in ſophiſticis. Añs p; hoc mō diſtinguere vt alter ꝯcedat aut neget ē ip̄ius ſyllogiſmi tēptatiui cui⁹ ē ſumere experimentū de ſcīa rñdentis Et etiā dyalectici qui procedit ex cōmunib⁹. Aliter tñ q̄ ſophiſta. quia ſophiſta ex ip̄is arguit apparenter dyalecticus autem probabiliter.

Ad rōnes. Ad p̄mā d̄r ꝙ eē ad nomē et eē ad intellectū ſm̄ aptitudinē ſil' pñt reꝑiri in eadē orōne etiā formalr̄ ꝯſiderata. iō illa mēbra non ſunt oppoſita. Ad ſcḋam d̄r. ꝙ idē ꝑalogiſm⁹ materialr̄ p̄t eē in diuerſis fallacijs. ſ; tūc nō ē idem formalr̄. qꝛ ſic ꝯſiderat ſm̄ diuerſas cauſas apparentie q̄ ſunt in ip̄o. S; eadem oratio materialiter et formaliter poteſt eſſe ad nomen et ad intellectum. quia hoc non eſt ex parte oratōnis. ſ; ex parte vtentis. ſc; ꝙ diſputetur ad nomen vel ad intellectum. Ad terciam dicitur conſimiliter ꝙ eadem ſubſtantia formaliter non poteſt eſſe prima et ſecunda. ſicut eadem oratio formaliter poteſt eſſe ad nomen et ad intellectum.

Tractatus quintus

Et ſyll's litigioſus ⁊ ſophiſticus ē vnus quidē apparēs ſyllogiſtic⁹ de q̄b⁹ dialectica tēptatiua eſt. ⁊ ſi vera ſit ꝯcluſio nā eius q̄ ꝓpter q̄d deceptorius eſt. ⁊ q̄cunq; cū nō ſint ſm̄ ſingulorꝝ viā ꝑalogiſmi videt eē ſm̄ artē. nā falſe deſcriptōnes nō litigioſe. nā ſm̄ ea que ſub arte ſunt ꝑalogiſmi. neq; ſi qua eſt falſa deſcriptio circa verū. vt Hypocratis aut quadratura ꝑ lunulas. ſed vt briſſo quadrauit circulū: nā ⁊ ſi q̄drat circul⁹ tñ nō ſm̄ rē. ⁊ ideo ſophiſticus q̄re ⁊ q̄ de his eſt apparēs ſyll's. litigioſa orō ⁊ q̄ ſm̄ rē eſt apparēs ſyll's. ⁊ ſi ſit ſyll's litigioſa orō. nā apparēs eſt ſm̄ rem q̄re fallax ⁊ iniuſtus. Queadmodu; eñi q̄ ⁊ in certamīe eſt iniuria ſpēm q̄ndā h; veri. ⁊ eſt q̄dā iniuſta certatio. ſic in ꝯtradictōe iniuſta ꝯtētio eſt litigioſa nā ⁊ illi (q̄ oīno vincere volūt) omīa apprehendūt ⁊ hi litigioſi Ergo qui ob victoriā ip̄am tales ſunt litigioſi hoīes et rixe amici videntur eſſe. q̄ aūt ꝓpter gloriā que in differētijs ſophiſtici. nā ſophiſtica eſt dialectica q̄dā. vt diximus ab apparēte ſapiētia. ꝓpter q̄d apparentē demōſtrationē appetunt: Et in orōnib⁹ eiſdē q̄ ſunt litiū amatores ⁊ ſophiſte. ſ; nō ꝓpter eadē. ⁊ oratio eade;. que erit ſophiſtica ⁊ litigioſa. ſed non ſm̄ idē. ſ; in eo q̄dē ꝙ ꝓpter apparentē victoriā litigioſa. in eo ꝟo ꝙ ꝓpt ſapiētiā appꝫentē ſophiſtica. nā ſophiſtica eſt apparēs q̄dā ſapiētia. nō aūt exiſtens. Litigioſus autē eſt q̄ quodāmō ſic ſe habet ad dialecticū. vt falſigraph⁹ ad geometricū. Nam ex eiſdē dialectice ꝑalogiſat. velut ⁊ falſigraphus geometrice. ſed hic q̄de; nō litigioſus qꝛ. ī ex principijs et cōcluſionib⁹ que ſunt ſub arte falſo deſcribit. Qui autē ex his eſt que ſunt ſub dialectica circa alia q̄dem. qm̄ litigioſus ſit manifeſtu; eſt. vt quadratura (que eſt quidē ꝑ lunulas) non litigioſa. briſſonis aūt litigioſa. Et hunc q̄dem nō eſt trāſferre niſi ad geometricā tm̄. eo ꝙ ex ꝓprijs ſit principijs. illū autem ad plures q̄cunq; non ſciūt quid poſſibile eſt in vnoquoq; ⁊ quid impoſſibile. Aptabitur eñi idem: vt antiph̄ō quadrauit. vel ſi quis dicat non melius eſſe poſt cenā deambulare per Zenonis rōnem nō medicinalis cōmunis eñi. Si ergo omino ſimplr̄ ſe haberet litigioſus ad dialecticum. vt falſigraphus ad geometrā. non eſſet de illis litigioſus Nunc aūt nō eſt dialecticus circa genus aliquod determinatū. neq; oſtenſiuus vllius. neq; talis qualis vniuerſalis. neq; eñi ſunt omīa in vno aliquo genere. neq; ſi eſſent poſſibile ſub eiſdē principijs eſſe ea q̄ ſunt. Quare nulla ars determinatiua alicuius nature interrogatiua eſt. non eñi poſſibile vtrālibet partium dare. Nam ſyllogiſmus nō fit ex vtriſq;. Dialectica aūt interrogatiua eſt ſi autē oñdit ⁊ ſi non omīa. ſed p̄ma ⁊ propria principia nō interrogauit. nam ſi non daret iam nō haberet ex q̄bus amplius diſputaret ad inſtantia; talis autē eſt temptatiua quali; eſt geometrica ſed quā habeat ⁊ non ſciens aliquis: Eſt eñi experimentū ſumere nō ſcientis ⁊ eum q̄ neſcit re; ſi q̄dem dat. nō ex q̄bus nouit. neq; ex proprijs ſed ex cōſequentib⁹ q̄cunq; talia ſunt q̄ ſciente; q̄dem nihil ꝓhibet non ſcire artē. non ſcientem autem neceſſe eſt ignorare. Quare manifeſtum quonia; nullius determinati tēptatiua diſciplina eſt. nam omnes artes vtunt cōmunib⁹ q̄buſdam. Quare omēs etiam ydeote quodāmō vtūtur ⁊ dialectica ⁊ temptatiua. nam omnes vſq; ad quid conant dijudicare ꝓnunciātes: hec autem ſunt cōmunia. nam ea nihil minus ſciūt ip̄ſi. q̄uis videant valde extra dicere. Arguūt ergo omēs. nam ſine arte ꝑticipant id de quo artificialiter dialectica eſt ⁊ arte ſyllogiſtica temptatiuus et dialecticus. Quoniā autem ſunt multa quidem hic: ⁊ de omībus non talia autē vt natura queda; ſit ⁊ genus. ſed velut negationes. alia autem nō talia. ſed ꝓpria. Eſt enim de his oībus expimentū ſumere ⁊ eſſe artē quādā et non talē eſſe qualeſq; monſtrant. eo ꝙ litigioſus nō eſt ſic ſe habēs omino vt falſigraphus. Nō eñi erit ꝑalogiſmus ex determiati cuiuſdā generis p̄ncipijs. ſed circa genus omē erit litigioſus. Loci ḡ de ſophiſticis elenchis hi ſunt. qm̄ aūt eſt dialecticis cōſiderare de his. ⁊ poſſe ea facere. nō difficile eſt videre. nā q̄ circa ꝓpōnes eſt methodus omnē h; hāc ſpeculationē. et de elenchis quidē apparentib⁹ dictum eſt

Querit viceſimoquarto. vtrū ſyll'us tēptatiuus ſit litigioſus ⁊ ſophiſticus. Arguit p̄mo ꝙ non. qꝛ nullus ſyll's dialecticus eſt litigioſus cū illi ad inuicē opponant. ſed ſyll'us tēptatiuus eſt ſyll'us dialecticus cū fiat ex ꝓbabilibus. igit nō eſt litigioſus Secūdo. diſputatō tēptatiua non eſt litigioſa cum ille ab inuicē diſtinguant. igitur nec ſyllogiſmus tēptatiuus eſt litigioſus Tercio. omīs ſyllogiſmus tēptatiuus fit ad ſumendū expimentū de ſciētia rñdētis. ſed ſyllogiſmus litigioſus ⁊ ſophiſtic⁹ nō fiūt ad ſumendū expimentū. ſed ordinant ad victoria; vel ad apparentē ſapientiā In oppoſitū eſt ph̄us in textu

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Sciendũ p̄mo ꝙ poſtꝗ̃ phs oñdit ꝙ oẽs ſyllogiſmi ſophiſtici tã peccãtes in materia ꝗ̃ peccãtes in forma fiũt in tredecim locis ſophiſticꝭ. ⁊ ꝗ̃liter diſtinguunt̃ ſm̃ illos locos ⁊ ñ ſm̃ t̃mios ⁊ ꝓpões ex ꝗbꝰ fiũt nec ꝑ h̃ ꝙ eſt fieri ad nomẽ vel ad intellectũ. Hic ꝯñr determiat de ſylls̃ tẽptatiuis. oñdendo ꝙ aliq̃ mõ ſint in p̄dictis locis. p̄mo oñdẽdo ꝙ ſylls̃ tẽptatiuꝰ ẽ litigioſus ⁊ ſophiſticꝰ. et deinde ꝙ ꝑtinet ad dialecticũ. ⁊ vltimo ꝯcludit ꝙ fundat̃ in locis ſophiſticis. ex quo eſt litigioſus.

Sciendum ſcđo. ꝙ lꝫ ſylls̃ tẽptatiuꝰ poſſit q̃nꝗ̃ fieri ex necc̃arijs. ⁊ q̃nꝗ̃ ex impoſſibilibꝰ ſm̃ ꝙ illa videñtur rñdẽti. Tñ ſi accipiat̃ ſylls̃ tẽptatiuus ꝓprie ꝓ illo q̃ fit ex cõibꝰ ⁊ ꝓbabilibꝰ applicatis ad aliquã ꝯcluſionẽ ſpẽalẽ in aliq̃ arte p̄t ſic definiri. Sylls̃ tẽptatiuus eſt q̃ ꝓcedit ex his q̃ vident̃ rñdẽti ⁊ q̃ neceſſe eſt eũ ſcire q̃ ſimulat ſe habere ſciam. i. ex cõibꝰ q̃bus cognitis nõ oꝑtet ſcire artẽ. ſꝫ ipſis ignoratis ignorat̃ ars. ſed ſylls̃ litigioſus vl̃ ſophiſticꝰ eſt oĩs ſylls̃ apparẽs ⁊ non exñs. q̃ inq̃ntũ ordinat̃ ad victoriã dr̃ litigioſus. ⁊ ꝓut ordinat̃ ad apparentẽ ſapiẽtiã vocat̃ ſophiſticus a ſophos grece quod eſt ſapientia latine

Cõcluſio p̄ma ⁊ rñſalis ad q̄ſitũ. ſylls̃ tẽptatiuus eſt litigioſus et ſophiſticus. Probat phs. q2 q̃cunꝗ̃ paralogiſmi vident̃ eſſe ſm̃ artẽ. ⁊ tñ nõ ſunt ſm̃ p̄ncipia ꝓpria ſciaꝝ ſunt litigioſi. q2 ſunt apparẽtes ⁊ nõ exñtes. ſed ſylls̃ tẽptatiuus videt̃ eſſe ſm̃ artẽ. q2 applicat̃ circa ꝓprias ꝯcluſiões alicuius ſcie. ⁊ nõ ex p̄ncipijs ꝓprijs alicuiꝰ ſcie. ſed ex cõibꝰ. g̃ eſt litigioſus. Sꝫ ecõtra ſyllogiſmi falſigraphi q̃ dicunt̃ in textu falſe deſcriptões nõ ſunt litigioſi. q2 ꝓcedũt ex ꝓprijs p̄ncipijs alicuiꝰ artis ꝗ̃uis deficiãt in materia. Ut rõ ypocratis de q̃dratura circuli q̃ fiebat ꝑ lunulas deſcribẽdo q̃dratũ infra circulũ. ⁊ ꝓbãdo ꝙ q̃ttuor ꝑtes q̃rte circuli ⁊ q̃rte q̃drati eſſent eq̃les. q2 oẽs linee ducte ab eodẽ pũcto in idẽ punctũ ſunt eq̃les. illa rõ eſt litigioſa. q2 ꝓcedit ex ꝓprijs. Sꝫ rõ Briſſonis ẽ litigioſa. q2 ꝓcedebat ex cõibꝰ arguẽdo ſic. vbicũꝗ̃ eſt dare maius ⁊ minꝰ eſt dare eq̃le. ſed ſic eſt inter q̃dratũ ⁊ circulũ. g̃ ⁊c̃. Rõ ſecũda ad ꝯcluſionẽ eſt. q2 ſicut in certamĩe corã iudice iiuria q̃ hꝫ apparentiã ⁊ ſimplr̃ eſt iniuſta dr̃ litigioſa. ita in diſputatione argumẽtatio male ꝓcedens q̃ videt̃ bene ꝓcedere eſt litigioſa. ſed ſyllogiſmus tẽptatiuus videtur ꝓcedere ex principijs ſcientie. ⁊ tamẽ non ꝓcedit. ergo ſyllogiſmus tẽptatiuus eſt litigioſus

Cõcluſio ſecũda. idem ſyllogiſmi realit̃ ſunt litigioſi ⁊ ſophiſtici. ſed rõne differũt. patet ꝯcluſio. q2 ſicut eſt de hominibꝰ ita eſt etiã de ſyllogiſmis. ſed idem homies pñt eſſe ſophiſtici ⁊ litigioſi. ſed dicunt̃ litigioſi. q2 certãt ꝓpter victoriã. ideo litis ⁊ rixe amici vident̃ vt dr̃ textus. Et dicunt̃ ſophiſtici qñ certant ꝓpter gloriã. Igit̃ ſilr̃ ſyllogiſmi dicunt̃ litigioſi qñ ad victoriã ordinant̃. ⁊ ſophiſtici qñ ordinant̃ ad apparentẽ ſapientiã ⁊ gloriã. Ex quo ſeq̃tur ꝙ ſyllogiſmus tẽptatiuus cũ ſit litigioſus vt ꝓbatũ eſt p̄t eſſe ſophiſticus. q2 poteſt ordinari ad apparentẽ ſapientiaꝫ Nec eſt incõueniẽs ꝙ arguẽs in ſyllogiſando intẽdat plr̃es fines vt ſumeret expientiã de ſcia rñdẽtis ⁊ vincere ipm̃. ⁊ acq̃rere apparentẽ ſapientiã. q2 illi fines nõ ꝯtrariant̃

Dubitat̃ p̄mo. ad quaꝫ ſciam ꝑtinet ſyllogiſmus tẽptatiuus Ad dubiũ rñdet phs ꝙ ꝑtinet ad dialecticã. ꝓbat phus duabꝰ rõnibus. Prima eſt. q2 ſicut ſe hꝫ ſylls̃ falſigraphus ad geometriã. ita ſylls̃ temptatiuus ad dialecticã. ſed ſyllꝰ falſigraphus ꝑtinet ad geometriã. q2 fit ex p̄ncipijs geometrie male applicatis. ergo ſylls̃ tẽptatiuus ꝑtinet ad dialecticã. q2 fit ex p̄ncipijs dialectice male tñ applicatis. Eſt tñ duplex drñ̃a int̃ ſyllm̃ falſigraphũ et tẽptatiuũ q̃ ponunt̃ in textu. Prima drñ̃a eſt. q2 ſylls̃ falſigraphus fit ex ꝓprijs p̄ncipijs alicuiꝰ ſcie. falſe tñ intellectis. ſicut eſt rõ ypocratis de q̃dratura circuli. ſed ſyllꝰ tẽptatiuus aut litigioſus ꝓcedit ex cõibus ſicut rõ Briſſonis Scđa drñ̃a eſt. q2 ſylls̃ falſigraphus nõ p̄t trãſferri ad diuerſas ſcias. litigioſus vero p̄t ad diuerſas ſcias applicari eo ꝙ ꝓcedit ex cõibus. Tercia rõ phi eſt. ſicut ſe hꝫ tẽptatiua ad dialecticã. ita ſe hꝫ ſylls̃ tẽptatiuus ad dialecticum ſed tẽptatiua eſt q̃dã ꝑs dialectice. g̃ ſylls̃ tẽptatiuus aliq̃ mõ reducit̃ ad dialecticũ. ⁊ ſic eſt de ꝯſideratõne dialectice. Minor ꝓbat̃. q2 dialectica ñ eſt alicuiꝰ generis vel ſubiecti determiati. Qđ pꝫ. q2 nõ oĩa pñt eſſe vniꝰ generis. Sed dialectica ꝯſiderat de oĩbꝰ. g̃ nõ eſt circa aliqđ genꝰ determinatũ. Ideo etiaꝫ dialectica eſt interrogatiua. ſꝫ nulla ars demõſtratiua alicuiꝰ materie determiate eſt interrogatiua q2 nõ p̄t ꝓbare vtrãꝗ̃ ꝑtẽ ꝯtradcõnis. Et ſilr̃ tẽptatiua nõ eſt alicuius determinati generis. q2 illa eſt ſcia q̃ ꝓcedit ex cõibus q̃bus ſcitis nõ eſt neceſſe habere ſciam. ⁊ ipſis ignoratis neceſſe ẽ quãlibet arteꝫ ignorare. g̃ tẽptatiua nõ eſt alicuius determiati generis. Ergo neſciẽs p̄t vti tẽptatiua et ſumere expientiã ⁊ de ſcia rñdẽtis. g̃ tẽptatiua eſt q̃dam ꝑs dialectice. q2 vtraꝗ̃ ꝓcedit ex cõibꝰ ⁊ nõ eſt ex aliquibꝰ determiati generis. Ex q̃ infert phs ꝙ oẽs ydeote aliquo mõ vtunt̃ dialectica ⁊ tẽptatiua. pꝫ q2 oẽs arguũt ex ꝯmunibꝰ ⁊ ſine arte regulãte ꝑticipãte illa de q̃bus eſt artificialr̃ dialectica. q2 ſcꝫ hñt noticiã de cõibus ex q̃bus aliq̃s ſyllogiſat ſumẽdo expimentũ de ſcia rñdẽtis. Ex p̄dictis pꝫ ꝙ ſylls̃ tẽptatiuus aliq̃ mõ fundat̃ in locis ſophiſticis. q2 oẽs ſyllogiſmi litigioſi ⁊ ſophiſtici vt p̄us ꝓbatũ eſt reducũtur ad p̄dictos locos. ⁊ talis ſylls̃ eſt aliq̃ mõ litigioſus

Dubitat̃ ſcđo. Utrum ſyllogiſmus tẽptatiuus opponat̃ demonſtratiuo eodẽ modo ſicut falſigraphus Ad dubium rñdetur breuiter ꝙ nõ. q2 tẽptatiuus ſibi opponit̃ inquantũ ꝓcedit ex cõibus. ⁊ falſigraphus inquantũ ꝓcedit ex falſis quãuis fiat ex proprijs. mõ demõſtratiuus debet eſſe ex ꝓprijs ⁊ etiam ex veris

Ad rõnes. Ad primaꝫ dicit̃. ꝙ licet ſyllogiſmus temptatiuus ſit aliquo mõ dialecticus inquantũ ꝓcedit ex cõmunibꝰ. tamẽ q2 non ꝓbat ꝯcluſionẽ eo mõ quo videtur ꝓbare. q2 videtur ꝓcedere ex ꝓprijs. ⁊ tamẽ procedit ex cõmunibꝰ. ideo eſt apparens ⁊ non exiſtens ⁊ litigioſus. Ideo ſm̃ aliquid eſt dialecticus. ſcꝫ quantũ ad ꝓbabilitatẽ premiſſaꝝ. Sed eſt litigioſus quantũ ad ꝓbabilitatẽ cõcluſionis Et per idem patet ſolutio ad ſecundã Ad terciam dicitur. ꝙ licet ſyllogiſmus tẽptatiuus litigioſus ⁊ ſophiſticus ordinentur ad diuerſos fines. tamẽ poſſunt eẽ idem ſyllogiſmi materialiter

Alium autẽ in aliquo oñdere ⁊ orationeꝫ inopinabile ducere. hoc eñ fuit ſm̃ ꝓpoſitum ſophiſtice voluntatis. Primũ q̃dem eſt ex eo ꝙ interrogãt quodãmodo. ⁊ ꝑ interrogationem maxime accidit. nã ad nullũ determinatuꝫ ꝓpoſitum interrogare venatiuũ eſt hoꝝ. naꝫ vane dicẽtes peccant magis. vane aũt dicũt quando nihil habẽt ꝓpoſituꝫ. Et interrogare multa ꝗ̃uis determinatuꝫ ſit ad qđ diſputat. Ad ea q̃

vident̃ dicere ꝓbare facit quandã idoneitatem. vt ad inopinabile ducat vel falſum. Et ſi interrogatꝰ dicat aut neget aliquid hoꝝ ducere ad que argumẽtari idoneus eſt poſſunt aũt nõ minus ledere ꝑ hoc ꝗ̃ p̄us. exigũt eñ q̃d hoc ad id. q̃d eſt in p̄ncipio. Elementũ autẽ eueniendi aut ad falſum aliq̃d. aut inopinabile. nullã ſtatim interrogare poſitõem. ſed cõfiteri ob hoc ſe interrogare qđ diſcere velit. locum eñ argumẽtationis. cõſideratio hec facit. Ad mentientẽ aũt oſtendẽdũ ꝓpriꝰ locꝰ ſophiſticus eſt ducere ad talia ad que abũdet orõnibus. eſt aũt et bñ ⁊ nõ bene hec facere. queadmodũ dictum eſt prius Rurſum vt qđ extra opinionẽ eſt dicat cõſiderare ex quo genere eſt q̃ diſputat. deinde interrogare eſt qđ pluribus hij dicant. inopinabile eſt aũt ſingulis aliq̃d tale. Elementũ auteꝫ hoꝝ ſinguloꝝ ſumere poſitões in ꝓpõnibꝰ Solutio vero hoꝝ cõpetens fertur. Sed oſtendere quoniã non ꝓpter orõem accidit improbabile. ſemꝑ auteꝫ hoc vult qui contendit Amplius aũt ex voluntatibꝰ ⁊ manifeſtis opinionibꝰ Nõ eñ eadẽ ⁊ volunt ⁊ dicunt. ſed dicunt q̃deꝫ decoratiſſimas orões. volunt aũt ea que vident̃ ꝓdeſſe. vt bene mori magis ꝗ̃ viuere voluptuoſe dicunt oportere. ⁊ egere iuſte magis ꝗ̃ diuitijs affluere praue. volunt aũt cõtraria Ergo eum (qui dr̃ ſm̃ volũtates) ad manifeſtas opiniones ducendũ. eũ vero (qui ſm̃ has) ad abſcõſas. Utrũꝗ̃ eñ neceſſariũ extra opinionẽ ducere. aut eñ ad manifeſtas aut ad obſcuras opiniones dicũt cõtraria. Plurimus aũt locus eſt faciẽdi q̃ extra opinionẽ ſunt dicere. ſicut et calides in gorgia ſcriptus eſt dicẽs: et veteres oẽs arbitrati ſit̃ accidere ĩ eo qđ ſm̃ naturã ⁊ ſm̃ legẽ. ꝯtraria eñ eẽ naturã ⁊ legẽ dicũt. ⁊ iuſticia ſm̃ legẽ q̃dẽ eſt bonũ. ſm̃ naturã aũt nõ bonuꝫ Oꝑtet g̃ ad eũ q̃dẽ q̃ dr̃ ſm̃ naturã ſm̃ legẽ obuiare. ad eũ ꝟo q̃ ſm̃ legẽ in naturã ducere. vtrũꝗ̃ eñ dicere ẽ qđ extra opinionẽ eſt. erat aũt eis ſm̃ naturã q̃dẽ veruꝫ. ſm̃ legẽ aũt qđ pluribꝰ videt̃. Quare manifeſtũ qm̃ ⁊ illi queadmodũ ⁊ q̃ nũc aut arguere aut qđ extra opinionẽ eſſꝫ dicere rñdentẽ conabant̃ facere Quedã aũt interrogatões hñt vtrãꝗ̃ iprobabilẽ eẽ rñſionem. vt vtꝝ ſapiẽtibꝰ aut patri oꝑteat obedire. ⁊ expediẽtia facere aut iuſta ⁊ iniuriã pati meliꝰ ꝗ̃ nocere

Oꝑtet ãt ducere ad ea q̃ pluribꝰ ⁊ ſapientibꝰ ſunt ꝯtraria. Nã ſi dicat aliq̃s vt q̃ circa rõnes ad ea q̃ pluribꝰ. ſi ãt vt plr̃es in ea q̃ his q̃ in rõe. dicũt eñ hij q̃dẽ ex nccitate beatũ iuſtũ eſſe. pluribꝰ aũt iprobabile ẽ regẽ nõ felicẽ eẽ Erit aũt ad ea q̃ ſic ſunt iprobabilia ducere idẽ qđ et ĩ cã (que ſm̃ naturã ⁊ ſm̃ legeꝫ) ꝯtrarietatẽ ducere nã lex opinio pluriũ eſt. ſapiẽtes aũt ſm̃ naturã et ſm̃ veritatẽ dicunt. ⁊ ea q̃dem que ſunt extra opinionẽ ex his oportet querere locis

Querit̃ viceſimoq̃nto. vtrũ cautele ducẽtes ad methã falſi ⁊ inopinabil̃ ſint ſufficient̃ aſſignate in textu Arguit̃ p̄mo ꝙ nõ. q2 peccata in nulla arte ſtꝫ docenda cũ ſint q̃dã mala. ⁊ oĩs ars ordinet̃ ad bonũ. ſꝫ iſte cautele ſtꝫ q̃dã peccata. g̃ h̃ male ponunt̃ Scđo. hic nõ ponũt̃ aliq̃ cautele rñdẽtis. g̃ a ſilr̃ nõ deberẽt poni cautele opponẽtis. Cõſeq̃ntia tꝫ. q2 in iſta arte phs docet tã opponẽtẽ ꝗ̃ rñdentẽ Tercio. trãſferre ſe de vno ꝓpoſito ad ꝓpoſitũ aliđ demõſtrat ignorãtiã opponẽtis. ⁊ ſic impedit fineꝫ eius q̃ ẽ acq̃ſitio apparẽtis ſcie. g̃ illa cautela q̃ docet opponenteꝫ ſe trãſferre male ponit̃ hic In oppoſitũ eſt phus in textu.

Sciendũ p̄mo. ꝙ poſtꝗ̃ phus determiauit tã in generali ꝗ̃ in ſpẽali de ſyllogiſmis ſophiſticis q̃bꝰ opponẽs poſſet ducere rñdentẽ ad aliq̃s methas et p̄ncipalit̃ ad methã redargutõis. Hic ꝯñr ponit aliq̃s cautelas ſiue ydoneitates valẽtes ad facile ducendũ rñdentẽ ad aliquã methã q̃ req̃runt̃ ad ꝯplementũ ⁊ ad bñ eẽ iſtius artis. Unñ cautela opponentis eſt q̃dã aptitudo ad ducendũ faciliť rñdentẽ ad aliquã methã. Et p̄o ponit phs aliq̃s ducẽtes ad methã falſi. poſtea ad methã inopinabil̃. poſtea vero ponit aliq̃s cautelas ducẽtes ad nugatõem. q̃rto aliq̃s q̃ valẽt ad ſoleociſmũ. q̃nto ponit aliq̃s valẽtes ad methã redargutõis. de duabꝰ p̄mis in pñti q̄ſtõne videbit̃. Unñ ad ducẽdũ ad methã falſi p̄ncipalr̃ ⁊ ex ꝯñti ad opinabile ponit phs q̃nꝗ̃ cautelas. Prima ẽ ꝙ opponẽs ſophiſta dꝫ celare ſuũ ꝓpoſitũ rñdẽti. h̃ eſt ꝯcluſionẽ quaꝫ ꝯtra ipm̃ dꝫ inferre. Et rõ ẽ. q2 rñdẽs ignorat ad qđ opponẽs velit concludere. q̃re minꝰ ſcit q̃d ꝯcedere vel negare debeat ad euitandũ deceptõeꝫ eiꝰ. Scđa eſt ꝙ opponẽs dꝫ multa interrogare a rñdẽte. q2 ꝓpt̃ multitudinẽ interrogationũ rñs nõ poterit ꝯſiderare q̃d veꝝ aut falſuꝫ Tercia ẽ. ꝙ opponẽs dꝫ laudare dcã rñdẽtis. ⁊ ꝑ h̃ rñdẽs minus dubitabit decipi ab opponẽte. Quarta ẽ. ꝙ opponẽs dꝫ ſe trãſferre ad aliaꝫ materiã in q̃ poterit abũdare argumẽtis. q2 h̃ mõ ſe trãſferẽdo ad materiã ignotã rñdẽs poterit ꝯ ipm̃ cito ꝯcludere falſuꝫ. h̃ tñ vt dr̃ phs p̄t fieri bñ ⁊ nõ bñ. q2 ſi opponẽs ſe trãſferat apparẽter ⁊ ꝑ extraneas habitudies ita ꝙ non lateat rñdentẽ male ſe trãſfert. ⁊ rñdens poterit dicere ꝙ arguat ad ꝓpoſitũ. Sꝫ ſi ſe trãſferat latẽter et ꝑ habitudies multũ ꝓpinq̃s ſic ꝙ ſit magna ꝯueniẽtia ꝓpoſiti ad illđ ad qđ ſe trãſfert tũc bñ ſe trãſfert. Et iſta cautela p̄t valere tã ad falſuꝫ ꝗ̃ ad inopinabile. tñ vt dr̃ textꝰ p̄ncipalius valꝫ ad methã falſi. Quita ẽ ꝙ opponẽs in p̄ncipio diſputationis dicat rñdẽti ꝙ nõ vult diſputare ſecũ cã decipiẽdi ſed cã addiſcẽdi. ⁊ ꝑ h̃ rñdẽs eſt minꝰ attẽtus ad euitãdũ deceptionẽ ⁊ minꝰ curabit multa cõcedere. et iſte q̃nꝗ̃ cautele in his metris ꝯtinent̃ Cela multa pete lauda transferre memẽto Diſcere dic cupias ſi vis ꝯcludere falſum

Sciendum eſt ſecundo. Ꝙ ad ducendũ ad methaꝫ inopinabilis. philoſophus ponit q̃ttuor cautelas

Prima eſt ꝙ opponens debet conſiderare de cuius doctoris ſit ſecta reſpōdens ⁊ in quo cōtradicit dictis alioꝝ doctoꝝ. ⁊ tūc dꝫ ſibi proponere dicta alioꝝ doctoꝝ q̄ ꝯtradicūt dictis ſui doctoris. ⁊ ſi rn̄dens neget illa negat illō q̄d videtur pluribus ſapientibꝫ. ⁊ ſic ducitur ad inopinabile. ⁊ ſi concedat illa negādo dicta ſui doctoris ſimiliter ducit̄ ad inopinabile. Et ad euitandū hoc incōueniens rn̄dens poteſt negare dicta alioꝝ dicendo ꝙ dꝛ hoc ſm opinionem ſui doctoris. q̄uis contrariū videatur pluribus. Secūda cautela eſt ꝙ opponēs debet cōſiderare ꝯtrarietatem que eſt inter volūtates occultas et opiniones manifeſtas ſiue inter rōnem ⁊ appetitū. quia multe ſunt ꝓpoſitiones que videntur oīnibus ſm rōnem ⁊ opinionē. vt ꝙ melius eſt bn̄ mori q̄ȝ voluptuoſe viuere ⁊ egere iuſte. q̄ȝ prauis diuitijs affluere. ⁊ tamē ſm appetitū vel voluntatē plures eligūt oppoſitum. ⁊ tunc ſi opponēs interroget ea que vident̄ ſm voluntatē occultam ⁊ reſpondēs concedat ip̄e negat illa que vident̄ pluribꝫ ſm rōnem. Et ſic ducit̄ ad opinabile. ⁊ ſi neget tunc ip̄e negat illud quod occulte eſt de opiniōe pluriū et ſic ducit̄ ad inopinabile. Tercia eſt ꝙ opponens debet inſpicere ꝯtrarietatē que eſt inter naturā ⁊ legem. hoc eſt inter ius naturale ⁊ ius politicū. quia lex naturalis ⁊ ius poſitiuū quādoqꝫ vident̄ cōtrariari. ſicut lex nature dꝛ ꝙ oīa debent eſſe cōmunia. ⁊ lex ſcripta dꝛ ꝙ quilibet debet poſſidere bona ꝓpria. ⁊ tunc ſi opponens interroget rn̄dentē de aliqua illaꝝ partiū cōcedendo vnam ꝑtem negabit aliam et ecōtra. ⁊ ſic non poterit fugere methā inopinabil̄. Quarta cautela eſt ꝙ opponēs debet inſpicere cōtrarietatē que ē inter opinionē pluriū ⁊ opinionē ſapientū que in multis cōtrariant̄. Ut ſapientes dicūt ſolum iuſtū eſſe beatum. quia ſolum ponūt felicitatē in operatione virtutis. ⁊ non in diuitijs voluptatibus ⁊ honoribꝫ. ſed vulgares ponētes felicitatem in voluptatibꝫ diuitijs honoribus dicūt regē eſſe felicem. ⁊ non hominē iuſtum. ⁊ tunc ſi reſpondens interrogatur ⁊ cōcedat vel neget aliquod eoꝝ ſemper ducitur ad concedendū illud q̄d eſt cōtra opinionē omniū pluriū vel ſapientū. ⁊ ſic ducit̄ ad inopinabile

Concluſio prima. cautele valentes ad ducēdum ad methā falſi ſunt ſufficiēter aſſignate in textu. ꝓbatur ꝯcluſio ꝑ ea q̄ dicta ſunt. qꝛ ꝑ quālibet ipſaꝝ opponens p̄t ducere rn̄dentē ad methā falſi. ḡ cōcluſio vera

Concluſio ſecūda. cautele poſite in textu ad ducendū rn̄dentē ad methā inopinabilis ſūt ſufficiēter aſſignate. ꝓbat̄ ꝯcluſio ſicut ⁊ p̄cedens. qꝛ ꝑ quālibet ipſarū rn̄dens poteſt duci ab opponēte ad methā inopinabilis

Dubitat̄ p̄mo. Qualiter iſte cautele q̄ ſunt quedā vicia docenda ſunt in iſta arte Ad dubiū reſpondet̄ ꝙ ipſe docent̄ hic non vt vtamur ip̄is. ſed vt euitemus qꝛ nō faciliter euitet̄ malū niſi prius cognitū. Ideo hic fuit cōueniens ponere p̄dictas cautelas

Dubitat̄ ſecūdo. Quare in hoc libro ponuntur cautele opponentis ⁊ non reſpōdentis Ad dubium rn̄detur ꝙ cauſa eſt. quia in hoc p̄mo pħus tm̄ inſtruit opponentē. ⁊ in ſecūdo inſtruit reſpondentē. ideo in hoc p̄mo libro ſolum ponit cautelas opponentis. et in ſecundo libro ponit cautelas reſpondentis Rationes facte ante oppoſitum ſoluuntur ex dictis

De facere nugari q̄d dicimus nugari iaꝫ mōſtrauimus. Oīes aūt hmōi orōnes hoc volūt facere ſi nihil differat nomē vel orōnem dicere duplū aūt ⁊ dimidij duplū idem. ſi ḡ eſt dupluꝫ dimidij duplū. erit dimidij dimidij duplum. et rurſum ſi ꝑ duplo duplū dimidij ponat̄. ter erit dcm̄ dimidij dimidij dimidij duplū. Et putas eſt cōcupiſcētia delectatōis. hec aūt eſt appetitus delectatōis. eſt ḡ cōcupiſcētia appetitꝰ delectatōis delectatōis. Sunt aūt omnes hmōi orōnes ⁊ in adaliq̄d q̄cunqꝫ nō ſolū genera. ſed et ip̄a adaliq̄d dicunt̄ ⁊ ad idē ⁊ ad vnū aſſignātur. vt appetitus alicuius appetitus: ⁊ ꝯcupiſcētia alicuius cōcupiſcētia. ⁊ duplū alicuiꝰ duplū. ⁊ duplū dimidij. ⁊ q̄runcūqꝫ ſubiecta cū nō ſint aliq̄d omino quoꝝ ſunt habitus aut paſſiones aut aliq̄d hmōi in orōe eoꝝ (cū deſignant̄) p̄dicatoꝝ de his. vt abūdans eſt nūerus mediū habēs: eſt aūt numerus abundās: eſt ḡ numerꝰ nūerꝰ mediū hn̄s. Et ſi ſimū curuitas naris eſt. ē aūt naris ſima. eſt igit̄ naris naris ſima

Vident̄ aūt facere nō faciētes q̄nqꝫ eo ꝙ nō interrogāt ſi ſignificat aliq̄d ꝑ ſe dictū dupluꝫ aut nihil. ⁊ ſi aliq̄d ſcat. vtrū ideꝫ aut diuerſum ſed cōcluſionē dicunt ſtatim. ⁊ videtur eo ꝙ nomē ideꝫ ſit idē ⁊ ſignificare Soleociſmus autē q̄le quid eſt. dictum eſt prius. eſt aūt hoc ⁊ facere et non facientē videri ⁊ facientē non videri. quēadmodū Cecilianus dicit. ſi ficus ſit ſecūde declinationis. nam qui dꝛ ficus maturas ſoleociſmū quidem facit ſm illum. Non videt̄ aūt pluribus. qui vero ficos videt̄ q̄dem. ſed non facit Eodem mō ſi finis ſoluꝫ maſculini generis ſm quoſdā. nā qui dꝛ certā finē ſoleociſmū facit ſm eos. Manifeſtū ergo quoniā ⁊ ars quedam hoc poteſt facere. eo ꝙ multe oratōes nō colligentes ſoleociſmū videt̄ ſyllogiſare velut in elēchis Sunt aūt pene oīes apparētes ſoleociſmi ſm hoc. ⁊ quoniā caſus neqꝫ maſculinuꝫ neqꝫ femininū indicat. ſed neutrum. Nam hic maſculinū ſignificat. hec aūt femininū. hoc ꝟo vult q̄dem neutrum ſignificare: Sepe autē ſignificat ħ ⁊ illa vtraqꝫ: vt q̄d eſt hoc. calliopeia. lignū. choruſcus. ergo maſculini ⁊ feminini differunt caſus oīes. neutri aūt alij q̄dem alij aūt non. Dato ergo ſepe hoc ſyllogiſant quaſi dictum ſit hūc ſilr̄ ⁊ aliuꝫ caſum ꝑ alio. Paralogiſmus āt fit eo ꝙ cōe ſit hoc pluriū caſuū. nā hoc ſcat q̄nqꝫ q̄dem hoc. q̄nqꝫ autē hunc. Oportet aūt ħ ꝑmutatim q̄dem ſignificare cuꝫ eſt quidē hic. cū eſſe autē hunc. vt eſt choruſcus eſſe cho

ruſcū. ⁊ in femininis ſilr̄ noībus. nam in oībus ſimilr̄ eſt. ⁊ eſſe faciet differentiā Et quodam mō ſilis eſt in his ſoleociſmus elēchis. qui dicunt̄ ſm ꝙ non ſilia ſimilr̄. nam quēadmodū in rebus illis ſic his nomibus accidit ſoleociſmū facere. nā hō ⁊ albū ⁊ res ⁊ nomē ē. Manifeſtū ḡ qm̄ ⁊ ſoleociſmū tētandū ex dictꝫ caſibꝫ ſyllogiſare. Spēs igit̄ ſunt he agoniſticaꝝ diſputationū ⁊ ꝑtes ſpēꝝ ⁊ modi qui dicti ſunt

Querit̄ viceſimoſexto. Utrū cautele valentes ad methā nugatōis ⁊ ſoleociſmi in textu ſint ſufficienter aſſignate Arguit̄ ꝙ nō. qꝛ in nugatōe nō eſt cā apparētie q̄ decipiat̄ rn̄s. vt pꝫ dicēdo hō hō currit. igitur nulle ſunt cautele ducētes ad methā nugatōis Scđo nugatō et ſoleociſmus ſunt de ꝯſideratōne grāmatici. ḡ hic male aſſignant̄ cautele ad ducendū ad illas methas. Tercio. metha nugatōis nō p̄t ꝯcludi in ſophiſtica nugatōe cuꝫ illa ſit apparētia ad inferendū orōem nugatoriā cū illa ſit cōcluſio ſupabundās vel deficiēs in termis. Nā omīs ꝯclō cōſtat ex maiori extremitate ⁊ miore. ḡ nulle ſūt cautele ducētes ad nugatōem. In oppoſitū eſt pħs in textu

Sciendū p̄mo. ꝙ poſtq̄ȝ pħus poſuit cautelas q̄bus opponēs nitit̄ ducere rn̄dentē ad methaꝫ falſi et inopinabilis. Cōſequēter ponit modos q̄bꝫ rn̄dens ducit̄ ad methā nugatōis ⁊ ſoleociſmi. ⁊ p̄mo determiat, de nugatōe ſupponens ex dictis q̄d ſit nugatio. Et ꝯñter dꝛ ꝙ opponēs volēs ducere rn̄dentē ad methā nugatōis dꝫ vti tali ſuppōne ꝙ nomē idē ſcat ꝑ ſe ſumptū. ⁊ ſumptū cū alio q̄ ſuppoſito rn̄dēs p̄t duci ad methā nugatōis. Exempluꝫ p̄mo de relatiuis vt duplū ꝑ ſuppōem factā idē ſcat per ſe ſumptū ⁊ iūctū cū alio Si ḡ aliq̄s accipiat duplū ꝑ ſe. dat itelligere dimidiū. iō ſi q̄s dicat duplū dimidij facta ſuppōe ꝯmittit nugatōem. qꝛ ſenſus ē duplū dimidij dimidij. et ſi q̄s dicat duplū dimidij duplū ter ponit̄. ⁊ ſic dicēdo duplū dimidij duplū eſt dicere duplum dimidij dimidij dimidij duplū. ⁊ ſic in infinitū. Aliud exemplū eſt de relatiuis ſm dici. vt ſi dicat̄ ꝯcupiſcētia delectatōis ꝑ ſuppōem ibi ē nugatio. qꝛ ꝯcupiſcētia dat intelligere appetitū delectatōis. et tūc idē eſt dicere. ꝯcupiſcētia delectatōis. ac ſi diceret̄ appetitus delectatōis delectatōis. ⁊ ſic de alijs relatiuis Aliud exemplū eſt de nūero impari vel ſupabundāti ⁊ eſt idē dicere ꝙ nūerꝰ mediū hn̄s. qꝛ ſi in duo eq̄lia diuideret̄ remaneret aliq̄d indiuiſuꝫ. ⁊ ſic ſi vnū iſtoꝝ alteri addat̄ ē nugatio.

Sciendū ſcđo ꝙ tripl̄r ꝯtingit aliqueꝫ duci ad methaꝫ ſoleociſmi. Uno modo vere ⁊ apparēter ſimul Secūdo modo apparēter ſolum. Tercio vere ⁊ non apparenter. Exemplū de primo. vt ſi aliq̄s concedat orationem conſtitutā ex ſubſtantiuo ⁊ adiectiuo diuerſoꝝ generuꝫ. vt vir mea. ſponſa meus Exemplū de ſecūdo. vt ſi quis dicat ficus maturas. apparēter ducit̄ ad ſoleociſmum. quia ſm Cecilianū ficus eſt generis maſculini. ſecūde declinatōnis ideo ſm ip̄m apparenter hoc mō quis ad ſoleociſmū ducitur. non tamē vere. quia ſm veritatē bene dꝛ. Exemplū de de tercio. vt ſi quis dicat. ficus maturas ſm em̄ Cecilianū talis non ducitur ad metham ſoleociſmi. ſed tamen ſm ſapientes vere ducitur. Similiter ſi quis dicat certam fineꝫ ſm dicentes ꝙ finis eſt maſculini generis duceretur ad ſoleociſmū. Deinde dꝛ textus ꝙ reſpondens poteſt duci ad metham ſoleociſmi cōcludendo vnū genus pro alio. vꝉ cōcludendo caſum ꝑ caſu. vt ſi opponēs vtatur nomine neutro. quia nomē neutruꝫ plures caſus habet ſimiles. ⁊ quodāmodo ſub ſe comp̄hendit maſculinū et femininuꝫ. vt ſi quis querat quid eſt hoc. poſſumus reſpondere ꝙ eſt coruſcus. caliopeia vel lignū. Cum em̄ ꝓponimus nomē neutri generis. reſpondēs quādoqꝫ neſcit diſtinguere. an proponatur in nomiatiuo vel in accuſatiuo. eo ꝙ in nominibus neutri generis ſunt tres caſus ſimiles.

Concluſio p̄ma. cautele ducētes ad methaꝫ nugationis ſunt ſufficienter aſſignate in textu. Probatur concluſio per predicta. Nam ꝑ ipſas ducitur reſpondens ad metham nugationis

Concluſio ſcđa. cautele valētes ad methaꝫ ſoleociſmi ſufficienter ſunt poſite in textu. quia per ip̄as opponens ducere poteſt reſpondentē ad metham ſoleociſmi. vt patet ex predictis,

Dubitatur p̄mo: quot modis poteſt cōmitti nugatio Ad dubiū rn̄detur. ꝙ duobꝫ modis. Uno mō ſub eodem nomine idem bis repetēdo. vt homo hō currit. et de tali nugatione nō eſt hic ad ꝓpoſitum. quia hic non eſt cauſa apparentie. Alio mō poteſt cōmitti nugatio ſub diuerſis nomibus. ⁊ hoc modo eſt hic ad propoſituꝫ de ipſa. quia propter diuerſitatē nominū ibi eſt cauſa apparētie. vt dicendo homo riſibilis currit

Dubitat̄ ſecundo. Utruꝫ p̄miſſa ſuppoſitio ſit vera ſcꝫ ꝙ nomē ꝑ ſe ſumptuꝫ idem ſignificet ⁊ cum alio iunctū Ad dubiuꝫ rn̄detur. ꝙ vt ad ꝓpoſitum ſufficit duplex eſt ſignificatū dictōis. Unum eſt p̄ncipale ⁊ eſſentiale quod ex impōne dcōni cōuenit. Aliud eſt ſecundariū ⁊ minus principale. quod dictōni cōuenit ex habitudīe eius ad aliam dcōem. vn̄ ſi ſit ſermo de p̄ncipali ſignificato idem ſignificat nomē ꝑ ſe ſumptū et iunctū cum alio. ſed non eſt verum de ſecūdario ſignificato. Sicut duplū ⁊ quodlibet relatiuū ſignificat formā que eſt in ſubiecto. ſed quia talis forma relatiua habet dependentiā ad aliud. ideo ex cōſeq̄nti ſignificat illud ad quod forma dependet. Sed ſi illud a quo forma dependet ſibi adiungat̄ non amplius ſignificat ip̄m. qꝛ ꝑ illud adiunctū terminat̄ eius dependentia. ⁊ ideo ibi nō eſt nugatio dicēdo duplū dimidij niſi ſolū apparenter. ſed talis apparētia ſufficit ſophiſte. eo ꝙ appetit apparētē ſapientiā ⁊ nō exn̄tē. Et ſilr̄ diceret̄ de alijs exēplis

Ad rōnes. Ad primā patet ſolutio ex dictis

Ad ſcđam dꝛ ꝙ nugatio inquantuꝫ dꝛ defectū ornatus in orōne. ſic ꝑtinet ad rethoricū. ⁊ ſoleociſmus ꝓut dꝛ defectum cōgruitatis orōnis vel ex cōſequenti defectū ornatꝰ ꝑtinet ad grāmaticū vel rethoricū. Si tamē conſiderat̄ ꝓut vtrūqꝫ eſt incōueniēs ad quod duci poteſt reſpōdēs ſophiſta vi argumētationis. ꝑtinet ad cōſideratiōnē logici.

Ad terciam dicit̄. ꝙ licet in ſyllogiſmo vero non ſit ſuperfluitas vel defectus in cōcluſione. tamen poteſt eſſe in ſyllogiſmo apparente ⁊ non exiſtente.

Differt aūt non parū ſi ordinent̄ quodāmodo ea que circa interrogatiōem ſunt vt lateāt velut in dialecticis Deinceps ergo his q̄ dcā ſunt hoc primū dicendū Ergo ad arguenduꝫ quidem longitudo. difficile em̄ ſimul multa cōſpicere. ad longitudinem vero predictis elemen

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

tis vtendū Unū vero feſtinatio. nā tardiores minus ꝓuidēt Eſt aūt ira ⁊ ꝯtētio. cōturbati eñ minus pñt cōſeruare orōnes: elemēta āt ire et manifeſtū eū facere qđ velut iniuſte agere. et circa oē impudentē eē Ampliꝰ ꝑmutatim interrogatōes ponere ſiue ad idē plures aliqs habeat interrogatōnes ſiue ⁊ qñ ſic ⁊ qñ non ſic Siľ eñ accidit aut ad plura aut ad ꝯtraria facere obſeruatōem Dino aūt oīa q̄ ad occultationē dcā ſunt ꝓus vtilia ⁊ ad agoniſticas diſputatōes. nā occultatio eſt latēdi cā. latere āt cā fallacie Ad abnuētes aūt q̄cunq̃ opinanť eē ad orōem ex negatōe interrogādū velut ꝯtrariū velit ſumere. aut duabꝫ etiā ex eq̄ interrogatōeʒ facere. nā cū dubiū eſt q̄d velit ſumere minꝰ graues fiūt. Et qñ in ꝑtibꝫ dedit aliqs ſingulare inducēti vľe. ſepe nō interrogādū. ſʒ vt ꝯceſſo vtēdum. nā qñq̃ putāt ⁊ ipi dediſſe ⁊ audientibꝫ videnť ꝓpter inductōis memoriā velut non interrogata ſtulte Et in qbꝫ nō noīe ſignificať vľe ſed ſiľitudine vtendū ad hoc qđ expedit. latet eī ſiľitudo plerūq̃ Et ad ſumēdū ꝓpōem. ꝯtrariū oꝑtet admittentē inq̄rere. vt ſi debeat ſumere. qñ oʒ patri oīa obedire. vtrū oīa oꝑteat obedire ꝑentibꝫ aut oīa inobedire etiaʒ ſepe multa. vtꝝ multa ꝯcedēda aut pauca. magis eñ ſi neceſſe eſt videbunť eē multa. appoſitis eñ iuxta ſe ꝯtrarijs ⁊ maiora ⁊ magna videnť. ⁊ peiora ⁊ meliora hoībꝫ. Ualde eñ ⁊ ſepe facit videri redargui maxie ſophiſtica calūnia interrogantiū cū nihil ſyllogiſantes nō interrogatōem faciūt de hoc qđ vltimū eſt. ſed ꝯcluſiue dicunt velut ſyllogiſantes nō ḡ hoc ⁊ hoc Sophiſticū āt et poſito inopinato ꝓbare hoc qđ videť rñdere ꝓpoſito eo qđ videť ex ꝓncipio ⁊ interrogatōnē taliū ſic facere. vtrū tibi videť. Neceſſe ē eñ ſi ſit interrogatio ex qbus ſylľs eſt aut elenchuʒ aut inopinabile fieri. aut ſiľe elēcho. cū dat qdē elenchū. cū aūt nō dat neq̃ videri fateť inopinabile. cū ṽo nō dat. videri āt fateť elēchi ſiľe Amplius queādmodū in rhetoricꝭ ⁊ in elēchis ſiľr cōtrarietates cōſiderādū. aut ad ea q̄ ab eo ſunt dicta. aut ad q̄s ꝯfitetur bñ dicere aut facere.

Amplius ad eos q̄ videnť hmōi aut ad ſiľes vel ad plures vľ ad oēs. ⁊ ſicut rñdētes ſepe. cū redarguunť faciūt duplex. ſi debeat accidere redargui. Et interrogantibꝫ vtenduʒ qñq̃ hoc cōtra inſtātes ſi ſic qdem accidit. ſic aūt nō qñ ſic ſumpſit. vt Cleophon facit in mandrobolo.

Oportet etiā abſtinētes ab orōne reliq̄ argumēta incidere. ⁊ rñdenti ſi ꝑſenſerit ꝓus inſtare et ꝓdicere Conandū aūt qñq̃ ⁊ ad alia ab eo qđ dcm̄ eſt. illđ extra ſumētibꝫ ſi nō ad hoc (qđ ꝓpoſitū eſt) habeat aliqs argumētari: qđ Lycophron fecit ꝓpoſito lyrā extollere. Ad eos aūt q̄ exigūt ad quid conanť argumentari. qꝛ videť oꝑtere aſſignare cām. Dictis aūt qbuſdam obſeruabiliꝰ qđ vľr accidit in elēchis dicere cōtradictōem qñ qđ dixit negare aut qđ negauit dicere. ſed non qñ ꝯtrarioꝝ. eadē eſt diſciplina aut nō eadē. Nō oꝑtʒ aūt ꝯcluſionē aut ꝓpōeʒ interrogare. ſed vt cōceſſis vti. Ex qbus ergo interrogatōnes. ⁊ qūo interrogandū in agoniſticis exercitationibꝫ dictū eſt.

Queriť viceſimoſeptimo. Utruʒ in hac ſcīa ſit determinandū de cautelis qbus rñdēs duciť ad methā redargutōis. Arguiť ꝓmo ꝙ nō. qꝛ loci ſophiſtici prius poſiti ſufficiūt ad reducendū ad methā redargutōis. ḡ ꝓpter illos locos nō fuit neceſſe ponere alias cautelas. Secūdo. illoꝝ quoꝝ nō eſt certus nūerus nō dʒ fieri mētio in aliq̄ ſcīa. ſed iſtaꝝ cautelaꝝ nō eſt certus nūerus. ḡ de ipis non deberet determiari Tercio. redargutio eſt ꝓma inter methas. ergo de cautelis ducentibꝫ ad methā redargutionis debuiſſet hic ꝓmo determiari In oppoᵐ ē. p. in tex.

Sciendū ꝓmo. ꝙ poſtq̃ poſuit cautelas valentes ad q̄tuor methas vltias. ꝯñter ponit cautelas valentes ad methā redargutōis. quaꝝ q̄dam ſumunť ex ꝑte orōnis. alie ex ꝑte rñdētis. ⁊ alie ex ꝑte opponētis. Eſt igiť ꝓma cautela ꝙ opponēs dʒ multa interrogare. qꝛ in multis interrogatōibꝫ difficilius eſt iudicare qd ſit veꝝ. nā difficile eſt multa ſiľ inſpicere. Scđa ē. ꝙ opponēs dʒ facere feſtinare rñdentē. cuiꝰ rō eſt. qꝛ q̄ ſunt tardi intellectꝰ qñ neceſſitātur feſtināť ⁊ minꝰ bñ rñdēt. Tercia cautela ē. ꝙ opponēs dʒ ꝯmouere rñdentē ad irā. Nā ſm cathonē. ira ipedit animū ne poſſit cernere veꝝ. Et modꝰ ꝯmouēdi eſt dicendo rñdēti. Uult iiuſte agere ⁊ ꝙ nō rñdit ad ꝓpoſitū. Quarta cautela ē ꝙ oꝑtet ꝓponere pľes interrogatōes ꝑmixtim ita ꝙ maior vniꝰ rōnis ponať cū miore alterius. Quinta ē ꝙ opponēs interroget eā q̄ faciūt ad occultatōem. qꝛ occultatio ē cā latēdi. ⁊ latētia eſt cā fallēdi. ⁊ ſic ſtꝭ q̄nq̃ cautele ex ꝑte orōnis q̄ in his ṽſibꝫ ꝯtinenť. Tu multū q̄ras feſtina ſꝑ ad iras. Ducas trāſmuta ꝓmiſſas cela concluſi

Sciendū ſcđo. ꝙ ex ꝑte rñdētis q̄nq̃ ſumuntur cautele. Prima eſt. ſi rñdens neget oīa q̄ ſibi ꝓponunť tūc interrogandū eſt oppoſitū illius qđ intēdiť ab opponēte cū ſuo ꝓpoſito. Rō eſt. qꝛ rñdens ꝑ hoc ſciet minus qd ꝯcedere aut negare dʒ. Scđa ē. ſi rñdens ꝯceſſerit aliq̄ ſingularia ꝯtēta ſub aliq̄ vľi. tūc ſi opponēs indigeat illo vľi nō dʒ illud interrogare. ſed dʒ ea vti tanq̃ ꝯceſſo. Rō ē. qꝛ qñq̃ videť rñdēti ⁊ etiā audiētibꝫ ꝙ ipe ꝯceſſit tale vľe. ⁊ h̄ ꝓpter memoriā inductōis. qꝛ ſingulares nate ſunt inducere vľe. Tercia eſt. ſi rñdens dederit vľem ꝓpōnem in ſuo ſiľi ⁊ nō in ſe. vtendū eſt ipa ad ꝓpoſitū. ⁊ nō ſolū ꝑ eis ꝑ quibus ꝯcediť. Et rō eſt. qꝛ qñq̃ ſiľitudo latet. iō ad pľa dirigi poteſt. Quarta eſt. ſi opponēs velit aliquā ꝓpōnem ſibi ꝯcedi tunc debet eā ſub aliq̄ diſiūctōne interrogare. et maxime ſi oppoſitū illiꝰ ꝓpōis fuerit ꝓbabile. Ratio ē. qꝛ ꝯ̄ria iuxta ſe poſita clariꝰ eluceſcūt. Quinta cautela ē. ꝙ expedit opponenti ſi nō habeat vñ ſyllogiſare ꝑt ꝙ aſſumat ꝓpōnes ſiľes. ac ſi eſſent ꝯceſſe.

Cōcluſio ꝓma. Predicte cautele ducētes ad methā redargutōis ſtꝭ ſufficienť aſſignate i textu. ꝓbať ꝯcluſio. qꝛ ꝑ eas duci ꝑt rñdēs ad methā redargutōis.

Concluſio ſcđa. In hac ſcīa fuit ꝯueniēs determiare de cautelis valētibꝫ ad ducēdū ad methā redargutōis. ꝓbať ꝯcluſio. qꝛ nō euitať malū niſi ꝓus cognitū. ⁊ q̄to cognoſciť magꝭ tāto magis euitari ꝑt. igiť vt euitenť ille cautele ꝯueniens fuit ponere ipas.

Dubitatur ꝓmo. De cautelis ducentibꝫ ad redargutōem q̄ ſumunť ex ꝑte opponētis. q̄t ſunt et q̄. Ad dubiū rñr ꝙ ſunt ſex poſite in textu. Prima ē ꝙ opponens dʒ laudare reſponſionē rñdentis. ſi reſpōdens ꝯcedat aliqd inopinabile ⁊ interrogare oppoſitū illiꝰ inopinabilis. an ſit veꝝ vel falſum. et ſi reſpōdens concedat illud oppoſitum. fiet contra ipſum verus elenchus. et ſi non concedat fiet apparens elenchus. Secūda cautela eſt. ꝙ opponēs debet ꝯſiderare in poſitiōe rñdētis ſi ſit ꝯ̄riū ꝓus dictis ab eo. qꝛ ſi ſic. duceret ad redargutione Tercia cautela ē. ſi reſpondēs inſtat argumēto opponētꝭ. opponēs dʒ fingere aliquā multiplicitatē in ſuo dicto. et dicere ꝙ in vno ſenſu ſequiť iſtud. ⁊ nō in alio ⁊ ꝙ in vno ſenſu ꝯcluſio ē ṽa. ⁊ in alio nō. ⁊ ipe ſumpſit illam in ſenſu ṽo ſi rñs eā negauerit. vel in ſenſu falſo ſi eā ꝯceſſerit. Quarta cautela ē. ſi opponēs videat rñtem ꝑcipere multiplicitatē in orōe eiꝰ. tūc dʒ ꝓuenire ſoluēdo illū defectū. ⁊ interrogare alia vt rñs credat ipm ṽe arguere. ⁊ nō intēdere deceptōem. Quinta ē. ſi opponens nō habeat argumētū ad ꝓncipale ꝓpoſitū. dʒ ſe trāſferre ad alias materias. vbi abūdat argumētis. ⁊ ſi rñs q̄rat q̄re ſe transfert ſolū dʒ reſpōdere in generali. qꝛ ſibi intendit ꝯ̄dicere. Sexta ē. ꝙ opponēs nō dʒ interrogare oēs ꝓpōes q̄ valēt ad ſuū ꝓpoſitū. ſʒ dʒ vti aliqbꝫ tanq̃ ꝯceſſis. vel aſſumendo aliquas tāq̃ veras.

Dubitať ſcđo. Qualiter neceſſe fuit hic determinare de iſtis cautelis cū tñ loci ſophiſtici ꝓus poſiti ſufficiant ad ducendū ad methā redargutōis. Ad dubiū rñr ꝙ lʒ ad ducēdū ad methā redargutōis ſufficiant loci ſophiſtici. prius poſiti ſimpľr ⁊ de neceſſitate Tamen q̊ ad bñ eē. vtile fuit determinare de iſtis cautelis ad maiorē noticiā modoꝝ ſophiſtice argendi.

Ad rōnes Ad ꝓmā pʒ ſolutio in ſcđo dubio Ad ſcđam dr. ꝙ iſtaꝝ cautelaꝝ numerꝰ nō ē ſimpľr determinatꝰ. tamen inquantum ad aliquas ꝓncipaliores ꝑt ſumi aliqs numerus determinatꝰ iſtaꝝ cautelaꝝ. et ad illas ꝓncipales alie reduci poſſunt. Ad terciam dicitur ꝙ licet redargutio ordine ꝑfectōis ſit prima metha. tamen ordine imꝑfectionis generatōnis et tꝑis eſt vltima. Et hec de queſtione et per ꝯſequens de toto primo libro elenchoꝝ.

Finitur primus elenchorū

Et reſponſione aūt et quomodo oportet ſoluere. ⁊ quid et ad quaʒ vtilitatem hmōi orōnes proſunt poſt hoc dicendū Utiles ergo ſunt ad phiaʒ qdē ꝓpter duo Primū qdem qñ ſepe (que ſm dictōem fiunt) melius habere faciunt quotiēs ſinguluʒ dr et q̄ ſiľr et q̄ aliter rebus accidūt et in omnibꝫ Scđm āt ad eas q̄ per eūdem ſunt q̄ſtiones Nā q̄ ab alio facile ꝑalogiſať et hoc non ſentit ⁊ ipſe a ſe hoc patiť ſepe. Terciū vero et rel. quū adhuc ad gloriam circa oīa exercitatū eſſe viden et i nullo inſcie ſe hr̄e. Naʒ et ſi is q̄ cōicat orōnibus vel opinionibꝫ ſpernit orōnes cū nihil habeat determinare de vicio earuʒ ſuſpitiōeʒ dat ꝙ videtur grauis eſſe. nō qꝛ verū ſed ꝓpter iperitiā Reſpondentibꝫ aūt qūo obuiandū ad huiuſmodi orōnes manifeſtū eſt ſi qdem recte diximꝰ ꝓus ex qbus ſunt paralogiſmi. et q̄ inquirēde ſunt ſuꝑhabūdātias ſufficiēter diuiſimus Nō eſt āt idē ſumētē orōneʒ videre et ſoluere viciū. et interroganti poſſe obuiare velociter. nam quod ſcimus ſepe trāſpoſitum ignoramꝰ. Ampliꝰ āt queādmodū in diſputatōibꝫ citius et tardiꝰ ex exercitatione fit magis. ſic et in alijs ſe hʒ. quare ſi manifeſtū nobis ſit imeditati autē ſumꝰ fallimur tꝑibus frequenter. Accidit autē qñq̃ ſicut in deſcriptōibꝫ. nam et illic ſoluētes qñq̃ cōponere ruſum nō poſſumus. ſic et in elenchis ſciētes ſm qd orōnē accidit ꝯnectere ſoluere orationem dubitamus

Queriť ꝓmo. Utꝝ neceſſe ſit hic determinare de ſolutōe ꝑalogiſmoꝝ. Arguiť ꝙ nō. qꝛ de ſolutōne ꝑalogiſmoꝝ ꝑt determinari ⁊ nō determiari. igiť nō ē necē Scđo. in ꝓmo libro ſufficiēter determiatū ē de cauſis apparētie ⁊ defectibꝫ oīm ꝑalogiſmoꝝ. ſʒ oſtēſio cauſe defectꝰ ꝑalogiſmi ē eiꝰ ſolutio. igiť in ꝓmo libro ſufficienť determiatū ē de ſolutōe ꝑalogiſmoꝝ. Tercio. eadē ſunt ꝓncipia ꝯſtitutōis ⁊ reſolutōis ipoꝝ ꝑalogiſmoꝝ. ſʒ ꝑ dicta in ꝓmo libro poſſumꝰ ꝓmpte ⁊ faciliter hr̄e ꝯſtitutōnem ꝑalogiſmoꝝ. igiť ſiľr poſſumus ꝓmpte ⁊ faciľr ipos ſoluere. ⁊ ꝑ ꝯñs hic fruſtra determinať de ſolutōe tali. In oppoſitū ē phs in textu

Sciendū eſt ꝓmo. ꝙ poſtq̃ phs in ꝓmo libro ad inſtruendū opponentē determiauit de cōpōe ſyllogiſmoꝝ ſophiſticoꝝ ⁊ de cautelis q̄ ſunt tāq̃ inſtrumēta abundādi in ſylľis ſophiſticis. Hic ꝯñr in h̄ ſcđo libro ad inſtruendū rñdentē determinat de ſolutōe ꝑalogiſmoꝝ. ⁊ in ꝓncipio tāgit q̄tuor de qbꝫ in ſpēali determinare intēdit. Primū ē de reſpōſione h̄ ē de ſolutōe apparēti. Scđm ē quō oꝑteat ſoluere ꝑ qđ intelligiť ſolō recta. Terciū ē qd ſit ſoluendū ⁊ qd nō. qꝛ q̄dā ſtꝭ orōes ſoluēde. Alie ṽo nō ſunt digne ſolutōe. Quartū eſt ad

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

q̇d valeat ſolo̕ palogiſmoꝝ ⁊ d̕ iſto q̄rto ṗus exeq̇r phs

Sciendū ē ſcd̕o. ꝙ ſcire ſolutōnem palogiſmoꝝ hʒ duas vtilitates. Prima ē. qꝛ talis ſolo̕ valet ad quālibet phiam ⁊ diſciplinā. Qd̕ ptʒ ṗmo de palogiſmis in dictōe. qꝛ ſciendo ſolutōem ipoꝝ ſcimus diſtinguere q̇libet multiplex. ſʒ ſcire diſtinctōem cuiuſlibet multiplicis valet in q̇libʒ ſcia vbi reperiunt̕ termini vel orōes multiplices. igit̕ ⁊c̄. Scd̕o pʒ de his q̄ ſunt extra dictōem. qꝛ p fallacias extra dictōem aliq̇s p ſe ꝯſiderādo circa aliquā ſciam p̄t ſeip̄m decipere ſicut decipit̕ cū alijs diſputādo p fallacias in dictōe. Igit̕ ſolo̕ palogiſmoꝝ extra dictōem valens ad euitandū talē deceptōeʒ ē vtilis ad quālibet ſciam. Scd̕a vtilitas ē. qꝛ talis ſolutio valet ad laudeʒ ⁊ gloriā rn̄dentis ſophiſte. qꝛ p h̕ ꝙ ſcit facilit̕ ſoluere oēs palogiſmos. videt̕ eē exercitatus ⁊ apparet ſciēs in oib₉. igit̕ vtile eſt ſcire ſolutōnem palogiſmorum

Concluſio ṗma Noticia de ſolutōe palogiſmoꝝ eſt multū vtil̕. pbat̕ ꝯcluſio p ea q̄ iā dicta ſunt in ṗmo notabili. ſʒ qꝛ aliq̇s poſſet dicere ꝙ per ea q̄ dicta ſunt in ṗmo libro ſatis p̄t haberi illa ſolutio rōne cuius nō oportuit h̕ determiare de ip̄a. iō ꝯ h̕ ponit̕ 2ª ꝯclo.

Concluſio ſcd̕a. et reſponſiua ad q̄ſitū preter dicta in ṗmo libro neceſſariū fuit determinare de ſolutione palogiſmoꝝ. pbat phs trib₉ rōib₉. Prima ē. non ē idē ſcire ſoluere palogiſmos ⁊ poſſe facilit̕ ⁊ velociter ip̄os ſoluere. ſʒ p dicta in ṗmo libro. lʒ poſſem₉ aliq̇ mō ſoluere palogiſmos. nō t̄n ꝓmpte ⁊ velocit̕. ſed tarde ⁊ cū difficultate. Quia ſepe ꝯtingit ꝙ illud qd̕ bn̄ ſcim₉ ſepe tranſpoſitū ignoram₉. igit̕ ex ſuppōe finis ſuppoſito ꝙ debeam₉ faciliter ⁊ ꝓmpte ſoluere palogiſmos neceſſe eſt determinare de illa ſolutōe. Scd̕a rō. lʒ ars ſoluendi habeat̕ in ṗmo libro in generali ⁊ i ſuis ṗncipijs t̄n nō ē tradita in ſpēali ⁊ in actu. iō p ṗmuʒ librū q̄uis poſſem₉ hr̄e artē ſoluendi. nō t̄n poſſum₉ habere exercitatōem. ſʒ non ſufficit habere illā artē in habitu. ſʒ cū h̕ req̇rit̕ exercitaº. qꝛ hn̄tes habitū ⁊ nō exercitati frequēter fallunt̕. igit̕ pret̕ dicta in ṗmo libro neceſſe fuit determinare de illa ſolutione. Tertia ratio. facilius eſt componere palogiſmos q̄ȝ ſoluere. in cui₉ ſignū multi ſunt arguētes. pauci vero ſoluētes Nā ſicut in picturis vel figuris mathematicis multi ſciūt deſtruere ⁊ pauci ꝯſtruere. ſic ecōuerſo in palogiſmis. multi ſciūt cōponere qui neſciūt ſoluere. Igit̕ neceſſe fuit in ſpeciali determinare de illa ſolutione.

Dubitatur primo Circa primā vtilitatem ſolutionis paralogiſmorū qualit̕ valet talis ſolutio ad q̄ȝlibet ſcientiam. Ad dubiū reſpōdet̕ ꝙ ſolutio paralogiſmoꝝ valet ad quālibet ſciētiā non p ſe ⁊ directe. ſed tāq̄ȝ remouēs ꝓhibēs. qꝛ talis ſolutio remouet deceptione ⁊ errorē q̄ ꝓhibent veram ſcientiam acq̇ri i nobis

Dubitat̕ ṗmo. Quot modis p̄t aliq̇d valere ad diſciplinā ⁊ ſciētiā Ad dubiū reſpōdet̕ ꝙ tripliciter Unoº ṗncipalit̕ ⁊ p ſe tanq̄ȝ influēs ⁊ faciēs generationeʒ ſciētie in nobis ⁊ h̕ mō demōſtratō vel ſcia demonſtratiua valet ad quālibet ſciam. Scd̕o mō aliq̇d valet ad ſciētiā tāq̄ȝ ad ipſaʒ p̄parās. et diſponēs itellectū ad acq̇ſitōem ſcie. ⁊ hoc mō ſyll̕s dyalecticus valet ad ſm phiam diſciplinas. qꝛ generat opinionē q̄ eſt q̄dam diſpoſitio ad ſciam. ⁊ valet tā circa ṗncipia q̄ȝ circa concluſiones. Tertioº aliq̇d valet ad aliquā ſciam tāq̄ȝ remouens ꝓhibēs ſicut dictū ē de ſolutōe palogiſmoꝝ.

Ad rōnes. Ad ṗmā pʒ ſolutio in ṗma ratōe ſcd̕e ꝯcluſionis. Ad ſcd̕am d̕r ꝙ lʒ ex ṗmo libro poſſit aliq̇ mō haberi ſolutio palogiſmoꝝ. nō t̄n ꝓmpte et faciliter vt dictū eſt Ad terciā d̕r. ꝙ lʒ realiter ſint eadem ṗncipia ꝯſtitutiōis ⁊ reſolutōis t̄n trāſpoſito mō ſe hn̄t. qꝛ ꝯſtitutio incipit a ṗncipijs ⁊ reſolutio terminat̕ ad ip̄a. iō cognita ꝯſtitutōe nō opꝫ cōplete cognoſcere reſolutōem. qꝛ qd̕ ſcim₉ ſepe trāſpoſitū ignoram₉.

Scd̕s tractatus

Rimū ḡ ſicut ſyllogiſare dicim₉ ꝓbabilit̕ qn̄q̄ȝ magis q̄ȝ vere eligere opꝫtere. Sic ⁊ ſoluēdū qn̄q̄ȝ magis ꝓbabilit̕ q̄ȝ ſm veꝝ. Dino em̄ ꝯ litigioſos obſtādū. nō vt arguētes. ſʒ vt apparētes. n̄ em̄ dicim₉ eos ſyllogiſare. q̄re vt nō videāt̕ corrigēdi ſt̄. nā ſi ē elēch₉ ꝯtradictio nō eq̇uoca ex q̇buſdā nil op₉ eſt diuidere ad amphibologiā ⁊ eq̇uocatōeʒ. nō em̄ facit ſyllogiſmū. ſʒ ob nil aliō ꝯdiuidēdū. niſi qꝛ ꝯcluſio videt̕ elēcho ſil̕is No ḡ redargui ſʒ videri cauēdū. eo ꝙ iterrogare āphibologiā ⁊ q̄ ſt̄ ſm eq̇uocatōem. ⁊ q̄cūq̄ȝ alie hmōi obtuſiōes ⁊ verū elēchū obnubilāt ⁊ arguētē ⁊ nō arguentē dubiū faciūt. Nā qꝛ licet in fine ꝯcluſi nō qd̕ affirmauit negare dicere ſʒ eq̇uoce ⁊ ſi qd̕ maxime ꝯtingit in idē ferāt dubiū ſi redargut₉ ē. dubiū em̄ ſi vera dicit nūc. Si ꝟo diuidēs iterrogaſſʒ eq̇uocū aut amphibolū nō dubi₉ eſſʒ elēch₉ Et q̄ querūt nūc q̇dē min₉. ṗus āt magis litigioſi vel ſic vel nō reſpōdere iterrogatū neceſſe. Nūc āt qꝛ nō bn̄ iterrogāt inq̇rētes neceſſe ē vt reſpōdeat aliq̇d is q̄ iterrogat̕ corrigēs viciū ꝓpoſitionis. qm̄ diuiſio ſufficiēt vel ſit vl̕ nō neceſſe ē dicere reſpōdētē Si āt aliq̇s putet eū (q̄ ſm eq̇uocatōeʒ elēchū eſſe) quodammō nō ē reſpōdētē effugere redargutōeʒ. nā in viſibilib₉ neceſſariū (qd̕ dixit) negare illud. ⁊ qd̕ negauerit affirmare. Nā vt corrigūt q̇dā nihil ꝓdeſt. nō em̄ coriſcū aiūt eē muſicū ⁊ nō muſicū: ſʒ hūc coriſcuʒ muſicū ⁊ hūc coriſcū nō muſicū. nā eadē erit orō coriſcū vel hūc coriſcū muſicū eē vel nō muſicū qd̕ ſimul affirmāt vel negāt ſʒ fortaſſe nō idē ſignificat. nā nec illic nomē. q̄re i aliquo differre Si āt huic q̇dē ſimpl̕r dicere coriſcū aſſignet illi āt addat aliquē vel hūc incōueniens. nihil em̄ magis alteri. vtrolibet em̄ nihil differt No aūt differret. ſʒ qꝛ dubiū q̇dē ē q̄ n̄ determiauit amphibologiā vtꝝ redargut₉ ē vel nō. Cōceſſū eſt āt in diſputationib₉ diuidere. manifeſtū qm̄ nō

determināte dare interrogatōeʒ. ſʒ ſimpl̕r peccatū ē. q̄re ⁊ ſi nō ipſe. t̄n diſputatio redargute ſimilis ē Accidit āt ſepe vidētes amphibologiaʒ pigreſcere diuidere. eo ꝙ frequēt̕ talia ꝓponāt̕ ne ad oīa videāt̕ graues eſſe Deinde nō putātibus ꝓpt̕ hoc fieri orōnē ſepe obuiāt improbabile. q̄re qm̄ datū ē diuidere nō pigritādū. quēadmodū dictū ē p̄₉: Si āt duas orōes vt vnaʒ faceret q̇s nō ꝓpt̕ eq̇uocatōem ⁊ amphibologiā fieret paralogiſm₉. ſʒ vel elench₉ vel nō Quid em̄ differt iterrogare ſi callias ⁊ themiſtodes muſici ſunt: q̄ȝ ſi ambob₉ vnū nomē eſſʒ. exiſtētibus diuerſis. nā ſi plura ſignificet vno noīe plura iterrogauit. Si ḡ nō rectū ad duas iterrogatōes vnā reſpōſionē ꝓbare ſumere ſimpl̕r. manifeſtū qm̄ nulli eoꝝ q̄ eq̇uoca ſt̄ ꝯuenit reſpōdere ſimpl̕r Nec ſi de oīb₉ verū ſit vt volūt q̇dā nihil em̄ hoc differt q̄ȝ ſi iterrogaſſʒ chorıſc₉ ⁊ callias vtrū domi ſint vel nō domi ſiue p̄ſētib₉ vtriſq̄ȝ ſiue nō p̄ſentib₉. vtrinq̄ȝ em̄ ꝓpoſitiones plures. nō em̄ ſi verū ē dicere propt̕ h̕ vna ē iterrogatō. Poſſibile āt ⁊ ad mille alia iterrogata oīa. vl̕ ſic vel nō veꝝ eē dicere. attn̄ nō rn̄dēdū vna reſpōſione Interimit̕ em̄ diſputare h̕ āt ſil̕e tāq̄ȝ ſi idē nomē ponat̕ diuerſis. Si ḡ nō opꝫtet ad duas iterrogatiōes vnā rn̄ſionē dare: manifeſtū qm̄ nec in eq̇uocis ſic vel dicēdū ē neq̄ȝ em̄ q̄ dixit rn̄dit. ſʒ dixit Sʒ ꝯtēdūt q̇dā mō in diſputatōe. eo ꝙ lateat qd̕ accidit Sic ḡ diximꝰ qm̄ elēchi q̇dā videt̕ eē q̄ nō ſunt: eodē mō ⁊ videt̕ ſolutiōes eſſe q̇dā q̄ nō ſunt. q̄s dicim₉ qn̄q̄ȝ mag̕ oportere ferre. q̄ȝ veras in agoniſticis diſputatōib₉ ⁊ ad duplex i obuiatiōe Reſpōdēdū āt in his q̇dē q̄ videt̕ ſic dicētē. etem̄ ſic minime fiet ad ſe elēch₉ Si ꝟo aliq̇d (qd̕ extra opinionē ſit) cogat̕ dicere hoc maxime addēdū videri. ſic em̄ neq̄ȝ elēch₉ neq̄ȝ iopinatū videbit̕ fieri. Qm̄ q̄uo petit̕ qd̕ ē in principio manifeſtū putāt āt oīno ſi ſit ꝓpinquū iterimēdū nō ꝯcludēdū eſſe q̇dā velut qd̕ i ṗncipio ē petēte. ⁊ quādo aliq̇d tale ꝓbauerit q̇s. qd̕ neceſſariū q̇dē accideret ex poſitōe Eſt āt falſū vel inopinatū idē dicēdū. nā que ex neceſſitate accidūt eiuſdē videt̕ eſſe poſitiōis. Ampli₉ qn̄ vl̕e nō noīe ſumit̕. ſʒ in parabola dicēdū. qm̄ nō vt datū ē neq̄ȝ vt ꝓpoſuit ſumit. nā ꝓpt̕ hoc ſit ſepe elēch₉ Si āt ꝓhibeat̕ his ad hoc qm̄ nō bn̄ oſtēſū ē eūdē obuiando ſm dictā determinatōeʒ In his ḡ q̄ ꝓprie dicūt̕ nominib₉ neceſſe ē reſpōdere vl̕ ſimpl̕r vl̕ diuiſim Que aūt ſubītelligētes ꝓponim₉ vt q̄cūq̄ȝ nō plane ſʒ trūcatim iterrogāt̕ ꝓpt̕ hoc accidit elēch₉ vt putaſne q̄cquid ē danaū. poſſeſſio ē danaū vtiq̄ȝ Sil̕r aūt ⁊ in alijs. ſʒ hō ē aīaliū dicim₉ vtiq̄ȝ. poſſeſſio ḡ hō ē aīaliū Nā hoīeʒ aīalē dicim₉. qm̄ aīalis ē. ⁊ lyſandꝝ lacedemonioꝝ qm̄ lacedemoni₉ ē. Manifeſtū ergo qm̄ in q̇b₉ obſcuꝝ ē (qd̕ ꝓponit̕) nō ꝯcedēdū ſimpl̕r. Qm̄ āt duob₉ exiſtētib₉ cū alteꝝ q̇dē ē ex neceſſitate alterū eē videt̕. cū aūt alteꝝ h̕ oc nō ex neceſſitate ē iterrogatū. ṗus oportet (qd̕ min₉ ē) dare. difficili₉ em̄ ſyllogiſare de plurib₉. Si aūt conet̕ qm̄ huic q̇dē ē ꝯtrariū. illi āt nō ē ſi orō vera ſit ꝯtrariū dicere rn̄dēti. nomē aūt nō eē alterius. Qm̄ āt q̇dā q̇dā eoꝝ q̄ dicūt̕ plures eū (q̄ nō cōcedit) mētiri inq̇ūt. q̇dā āt n̄ vt q̄cūq̄ȝ vtriq̄ȝ opināt̕. vtꝝ em̄ corruptibilis vel imortalis ſit aīa aīaliuʒ nō determinatū ē multis In q̇b₉ ḡ dubiū ē vtro mō ſoleat dici ꝓpoſituʒ. vtꝝ vt ꝯceptiones. vocāt em̄ ꝯceptōes ⁊ ꝟas opiniōes ⁊ totas negatōes. vt diameter icōmēſurabilis Ampli₉ cui₉ veꝝ vtrinq̄ȝ opināt̕ maxime trāfferens aliq̇s noīa in his latebit. Nā qꝛ dubiuʒ eſt vtro mō ſe habeat veꝝ nō opinabit̕ ſophiſma agere qꝛ vero vtrinq̄ȝ opināt̕. non putabit̕ mētiri. nā trāſlatio faciet orōneʒ ſine elēcho videri Amplius quaſcūq̄ȝ aliq̇s p̄ſenſerit iterrogationū ṗus inſurgēdum ⁊ p̄dicēdum. ſic em̄ maxime interrogantem ꝓhibebit.

Querit̕. vtꝝ reſpōdēs dando apparentē ſolutionē debeat vti cautelis. Arguit̕ ꝙ nō. ṗmo ꝯ ſuppoſitum. qꝛ oīs ſolo̕ ē manifeſtatio ſyllogiſmi falſi. ſʒ apparens ſolo̕ nō manifeſtat falſitatē ſyllogiſmi cū ſit apparens ⁊ nō exn̄s. igit̕ rn̄s nūq̄ȝ dʒ dare apparentē ſolutionem. Scd̕o ad idē. p apparentē ſolutōem diſtinguit̕ multiplex ⁊ ſil̕r p verā. igit̕ eadē ſolo̕ ē recta ſiue ꝟa ⁊ apparens. Tercio arguit̕ ꝯ q̄ſitū. qꝛ cautele ordinātur ad cauſandū deceptōem. ſʒ rn̄s nō intendit cauſare deceptōem in alio. igitur dando reſponſionē non debet vti cautelis. In oppoſitū eſt phs in textu

Sciendū ṗmo Q ꝓpoſt q̄ȝ phs oñdit neceſſitatē ⁊ vtilitatē determinādi de ſolutiōe palogiſmoꝝ in hoc ſcd̕o libro. Hic ꝯn̄r exeq̇tur materiā huius libri ſecundi determinando de ſolutōne palogiſmoꝝ.

Sciēdū ē ſcd̕o. ꝙ ṗmo determinat phs de ſolutōe palogiſmoꝝ in generali. ⁊ ſcd̕o in ſpeciali applicando ad palogiſmos diuerſaꝝ fallaciaꝝ. Et determinādo de ſolutōe in generali. ṗus agit de ſolutōe apparēti. ⁊ poſtea agit de recta ſolutōe. de ṗmo videbit̕ in preſenti queſtione. de ſcd̕o aūt in ſequenti

Cōcluſio ṗma Ad paralogiſmos ꝯueniens ē dare qn̄q̄ȝ apparētē ſolutōem. Probat phs. qꝛ ſicut

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ꝯtingit arguere in aliq̄ diſputatõe ita ꝯtingit ſoluere ſꝫ in diſputatõe litigioſa ꝯtigit arguere apparẽter tm̄ Ergo minoꝛ pꝫ de oibꝫ ꝑalogiſmis tã in dictõe q̄ꝫ extra dictionẽ. qꝛ arguũt apparent̃ ſolũ ⁊ etiã opponẽs ſophiſta nõ vtit̃ ipĩs. vt arguat ſimpl'r ſed tm̄ vt videa' arguere. igit̃ in tali diſputatõe ꝯueniẽs ẽ dare apparentẽ ſolutionem Vñ tales ꝑalogiſmi debẽt ſolui nõ qꝛ ſunt arguẽtes ſꝫ ne videant̃ arguere. Et ad remouendũ illã apparentiã ⁊ apparentẽ ſciam opponẽtis debẽt ſolui ſolutõe apparẽti. Que definit̃ ſic ẽ manifeſtatio ſyllogiſmi falſi nõ oſtendendo ꝓpter qd eſt falſus.

Cõcluſio ſcđa. In dando ſolutõem apparẽtem rñs ſophiſta q̄ñꝫ dꝫ vti cautelis. Probat̃. qꝛ ſolutio apparẽs ẽ manifeſtatio falſi ſyllogiſmi non oñdẽdo ꝓpter qd ẽ falſus. ſꝫ h̄ fieri pt ꝑ aliq̄s cautelas Itẽ ſicut opponẽs ſophiſta hꝫ plures modos decipiẽdi rñdentẽ ita rñs dꝫ hr̃e modũ ad ſibi reſiſtẽdũ apparẽter. ſꝫ cautele nõ ſunt aliud q̄ꝫ modi apparẽter reſiſtẽdi. vł arguẽdi. igit̃ rñs ſophiſta ad ſolutõem apparẽtẽ dꝫ vti cautelis,

Dubitatur p̃mo De cautelis rñdentis. Ad dubiũ rñr ꝙ circa hãc ſolutõeꝫ apparentẽ plures ponit ph̄s cautelas rñdentis. Prima ẽ ꝙ nõ dꝫ multa ꝯcedere q̄ꝫuis ſibi videant̃ ꝟa. ſꝫ dꝫ dicere trãſeat. vł ſit ita. nõ ꝯcedẽdo vł negãdo ſimpl'r. qꝛ ꝑ h̄ poterit effugere redargutõnem. Scđa ẽ. ſi rñs ducat̃ ad aliqđ inopinabile dꝫ dicere ꝙ h̄ multꝫ videt̃ admittẽdo illud eẽ ꝓbabile. q̄a ꝑ h̄ effugiet apparẽter metã inopinabilis. Tercia eſt ſi rñs ducat̃ ad aliqđ incõueniẽs ⁊ añs ſit ꝓpinquũ ſuo ꝯñti rñs dꝫ ſibi dicere ꝙ ibi ẽ petitio p̃ncipꝗ. Quarta eſt. ſi rñs ducat̃ ad aliqđ falſum ⁊ opponẽs vtat̃ aliq̄ vł nõ ſub noie ꝓprio. ſꝫ ſilitudinario rñs dꝫ dicere ꝙ nõ capit ipm̄ in tali ſenſu. Quinta ẽ. ſi rñdenti ꝓponant̃ orõnes impfecte ⁊ trũcate rñs nõ dꝫ ipas ꝯcedere vel negare. ſꝫ dꝫ petere orões ꝑfectas. Sexta ẽ. ſi ꝓponant̃ aliq̄ duo rñdenti q̄ꝝ vnũ ſit ꝯñs ad alteꝝ ⁊ ambo accipiãtur ꝑ modũ p̃miſſaꝝ. ipe dꝫ potiꝰ negare ꝯñs q̄ꝫ añs. qꝛ illud ẽ difficiliꝰ ad ꝓbãdũ ⁊ vł duobꝫ ſibi ꝓpoſitis debet negare difficiliꝰ ⁊ ſi debeat aliq̄d ꝯcedere dꝫ ꝯcedere illud qđ ẽ faciliꝰ vt magis debet ꝯcedere añs q̄ꝫ ꝯñs Septima eſt. ſi aliq̄ duo habeãt ꝯ̄riũ ⁊ rñs neſciat dare oppoſitũ vniꝰ illoꝝ dꝫ dicere ꝙ hꝫ ꝯ̄riũ ſꝫ illud ẽ innominatũ Octaua eſt. ſi ꝓponat̃ aliqđ dubiũ rñdenti de q̄ ſint ꝯ̄rie opiniones vt de aliq̄ ꝓblemate ipe aſſignãdo ꝯ̄rias opiniones dicere dꝫ ꝙ q̄dã ſic opinant̃ ⁊ alꝗ alio mõ. ⁊ ſic nihil determinãdo effugiet redargutõem Vltima cautela ẽ. ꝙ ſi rñs p̃uideat argumentũ opponẽtis p̃us q̄ꝫ alter arguat dꝫ ſibi dare ſolutõem ſui argumẽti. et ꝑ h̄ opponẽs nõ ãpliꝰ ſibi ꝓponet tale argumẽtum

Dubitat̃ ſcđo. Qualiter ſolutio apparẽs manifeſtat ſyllogiſmũ falſum. Ad dubiũ rñr ꝙ lꝫ ſolꝰ apparens nõ ſit manifeſtatiã ſyllogiſmi falſi ſimpl'r ⁊ in ꝑticulari. qꝛ nõ aſſignat defectũ ꝑalogiſmi tñ apparenter manifeſtat falſitatẽ eiꝰ ſcꝫ in cõi ⁊ iõ dꝛ ſolꝰ apparens

Ad rõnes. Ad p̃mã patꝫ ſolutio in ſcđo dubio. Ad ſcđam dꝛ ꝙ ꝑalogiſmus differẽter ſoluit̃ ꝟa ſolutõe ⁊ apparẽti. qꝛ ꝑ verã ſolutõnem in ſpẽali oñdit̃ cã defectꝰ ꝑalogiſmi. ſed hoc nõ fit ꝑ apparentẽ ſolutõem

Ad terciã dꝛ ꝙ cautele nõ ſolũ ordinant̃ ad cauẽdũ deceptõem in alio. ſꝫ q̄ñꝫ ordinant̃ ad euitandum deceptõem. ⁊ ad reſiſtendũ apparenter dictis opponentis et hoc modo pertinent ad reſpondentem.

Qoniã aũt ẽ recta q̄dẽ ſolutõ manifeſtatõ falſi ſyllogiſmi ſm̄ quãlibet interrogatõeꝫ accidit falſũ Falſꝰ aũt ſyllogiſmꝰ fit dupl'r. Aut eñ ſyllogiſatuꝫ ẽ falſũ Aut q̄ nõ ẽ ſyllogiſmꝰ videt̃ eẽ ſyllogiſmus. erit ⁊ q̄ nũc dicta ẽ ſolutio ⁊ apparẽtis ſyllogiſmi ſm̄ quã videt̃ iterrogatõꝫ correctio. q̄re accidit oratiões ſyllogiſticas q̄dẽ interimẽtẽ. apparẽtes aũt diuidẽtẽ ſoluere Rurſuꝫ aũt q̄m̄ ſyllogiſatarũ orationũ. he q̄dẽ verã ille ãt falſã hñt ꝯcłoneꝫ. eas q̄dẽ (q̄ ſm̄ ꝯcłoneꝫ ſunt falſe) duobꝫ modis ꝯtingit ſoluere. Nã i eo qđ interimit̃ aliq̄d eoꝝ q̄ iterrogata ſunt ⁊ in eo qđ oſtẽdit̃ ꝯcłoneꝫ ſic ſe habere. eas ꝟo q̄ ſm̄ ꝓpoſitões in eo qđ iterimit̃ q̄d tm̄. nã ꝯcluſio ꝟa Quare volẽtibꝫ ſoluere orõeꝫ p̃mũ q̄deꝫ ꝑſpiciendũ ſi ſyllogiſata ẽ aut nõ ſyllogiſata Deĩn vtꝝ ſit vera ꝯcluſio an falſa. quatenꝰ vel diuidẽtes vel interimẽtes ſoluamꝰ. ⁊ interimẽtes vel hoc mõ vel illo ſicut dictũ ẽ p̃ꝰ. Differt ãt plurimũ iterrogatã vł nõ iterrogatã ſoluere orõneꝫ. nã ꝑuidere q̄dem difficile. ꝑ vacatõem videre facile

Eoꝝ igit̃ (q̄ ſunt ſm̄ eq̄uocatõeꝫ ⁊ amphibologiã) elenchoꝝ. alꝗ q̄dẽ habẽt iterrogatõeꝫ aliquã plura ſignificãtẽ. alꝗ aũt ꝯcluſioneꝫ multipl'r dictã. vt in eo q̄dẽ qđ ẽ tacẽteꝫ loqui ꝯcluſio duplex ẽ. in eo vero qđ ẽ nõ ꝯſcire ſciẽtẽ vna interrogationum amphibula. Et duplex quãdo qꝫ q̄dẽ ẽ. quãdoqꝫ ãt nõ eſt. ſꝫ ſignificat duplex hoc q̄dem ens. illud vero nõ ens Quibꝫ g̊ in ſine multiplex ẽ niſi p̃us ſumpſerit ꝯtradictionẽ nõ fiet elenchꝰ in eo qđ ẽ cecũ videre. nã ſine cõtradictione nõ erit elenchꝰ Quibꝫ vero interrogationibꝫ nõ neceſſe eſt p̃us negare qđ duplex eſt nã nõ ad hoc ſed ꝓpter hoc oratio Ergo in principio duplex ⁊ nomẽ ⁊ orõnẽ ſic reſpõdẽdũ quoniã eſt vt ſic. eſt aũt vt non. vt tacẽteꝫ loqui q̄m̄ eſt vt ſic. eſt aũt vt nõ. ⁊ que expediũt faciendum eſt que ſic ſũt ãt q̄ nõ nam expediẽtia dicũtur multipliciter. ſi ãt lateat in fine addentẽ interrogationẽ corrigere. ergo ẽ tacentẽ loqui nõ ſed hunc tacentẽ. Et in his aũt que habẽt multipliciter in ꝓpoſitõnibus ſimiliter. nõ ergo cõſciunt q̄m̄ ſciunt vtiqꝫ. ſed non ſic ſcientes. non eñ idem eſt q̄m̄ non eſt conſcire. ⁊ q̄m̄ ſic ſcientes non eſt Et oĩno obſtandũ etiam ſi ſimpliciter ſyllogizet. quoniã non rem quam dixit negauit. ſed nomen. quare non eſt elenchus.

Manifeſtũ aũt et eos q̄ ſunt ſm̄ diuiſionem et cõpoſitõem quõ ſoluendũ. nam ſi diuiſa ⁊ cõpoſita oratio aliud ſcat. ꝯcluſa ꝯtrariũ dicendũ Sunt aũt om̄es hmõi orationes ſm̄ cõpoſitõnem vel diuiſionẽ. putaſne quo vidiſti tu hunc ꝑcuſſum hoc ꝑcuſſus eſt. ⁊ quo ꝑcuſſus eſt hoc tu vidiſti. Habet ergo aliq̄d ⁊ dubiaꝝ interrogationũ. ſꝫ eſt ſm̄ cõpoſitionẽ. non eñ ẽ duplex qđ ſm̄ diuiſionẽ. nõ eñ eadẽ orõ ſit diuiſa ſiquidem non malũ ⁊ malum ſm̄ accentũ ꝓlata ſcauit aliud: ſed in ſcriptis q̄dem idem nomẽ. cum ex eiſdem elementis ſcriptũ ẽ ⁊ ſil'r. ⁊ illic aũt iaꝫ ſigna faciunt. ꝓlata aũt nõ eadẽ. q̄re nõ duplex qđ ſm̄ diuiſionẽ ẽ Manifeſtũ ãt etiã q̄m̄ ñ oẽs elenchi ſm̄ duplex ſicut q̄dã dicũt diuidẽdũ g̊ ei q̄ reſpõdit. nõ eñ idẽ ẽ ocul' videre ꝑcuſſuꝫ ⁊ dicere videre oculis ꝑcuſſum Et enthidimi ãt oratio. putaſne vidiſti tu nũc coexiſtẽtes naues in cicilia ens. Et rurſum putaſne bonũ ſutoreꝫ malum eſſe. erat aũt quis bonus ſutoꝛ malus. Putaſne quoꝝ ſciẽtie bone diſciplinas bonas. mali aũt bona diſciplina. bona ergo diſciplina malum. Atuero ⁊ malũ ⁊ diſciplina eſt malum quare mala diſciplina malum. ſed eſt maloꝛum diſciplina bona. Putaſne veꝝ dicere nunc. q̄m̄ tu factus es. ergo nunc. aut aliud ſcat diuiſum veꝝ eñ dicere nunc q̄m̄ factus. ſꝫ nunc nõ factꝰ es Putaſne vt potes ⁊ q̄ potes. ſic ⁊ ipa facies. non cytharizans aũt habes poteſtatẽ cytharizandi cytharizabis. ergo nõ cytharizans aut nõ hmõi hñs poteſtatẽ vt non cytharizans cytharizet. ſed cũ non facit vt faciat. Soluunt ãt hũc q̄dam ⁊ aliter. nam ſi dedit vt p̃t facere non dicunt accidere non cytharizantẽ cytharizare Nõ eñ vt p̃t ⁊ oĩno facere dicunt datũ q̄m̄ faciet. non idẽ ãt eſt vt p̃t. ⁊ oĩno vt p̃t facere. ſꝫ manifeſtũ q̄m̄ bñ nõ ſoluunt. Nã orõnũ q̄ ꝓpter ideꝫ eadẽ ſolutio. hec ãt non ꝯueniet in oẽs nec oĩno interrogatas ſed ad interrogantẽ. non ad orõeꝫ

Scđm aũt accentũ orõnes non ſunt neqꝫ in his q̄ ſcribunt̃. neqꝫ in his q̄ dicunt̃. excepto ſi q̄ pauce fiant. vt hic iuſtos viros oportet pendere. iuſtos viros non oportet pendere. idem ergo oportet pati iuſtos viros et nõ pati Quõ ãt ſoluendũ palã. non eñ idẽ ſcat grauiter ⁊ acute ꝓlatum Palã aũt ⁊ in his q̄ fiunt in eo ꝙ ſil'r dicunt̃ q̄ nõ ſunt eadẽ. quõ obuiandũ eo ꝙ habemus genera p̃dicamentoꝝ. nã hoc q̄d dedit interrogatus non eſſe q̄d eoꝝ q̄ q̄d eſt ſcant. ille vero oſtendit eſſe q̄d eoꝝ q̄ ſunt ad aliq̄d: vł quãtitates Vident̃ aũt q̄d eſt ſcare ſm̄ dictõem. vt in hac orõne. Putaſne ꝯtingat idẽ ſil' facere et fieri non. Atuero videre aliq̄d ſil' ⁊ videri idẽ et ſm̄ idẽ ꝯtingit: Putaſne eſt q̄dem eoꝝ q̄ ſunt pati facere q̄d. g̊ ſecat̃. vrit̃. opat̃. Sil'r dicunt̃ ⁊ oĩa q̄d pati ſcant. Rurſum aũt dicere. currere ſcribere ſil'r ſibiꝗnuicẽ dicunt̃. ſed ſcribere q̄deꝫ operari q̄d eſt. ⁊ quare pati q̄d ſil'r aũt ⁊ facere. Si aũt aliq̄s illic dans non ꝯtingere ſil' idẽ facere ⁊ fieri. videre et videri. dicat ꝯtingere nondum elenchus factus eſt. ſi non dicat videre facere q̄d ſed pati. Indiget aũt hac interrogatõe ſꝫ ab audiente opinat̃ datũ eẽ. cũ ⁊ ſecare facere q̄d ⁊ ſecari fieri dedit. et q̄cunqꝫ alia dicunt̃ ſil'r. Nam reliquũ ipe addit qui audit velut ſimiliter dictum. hoc autem quidem dicitur non ſimil'r. videtur autem ſm̄ dictõem. Idem aũt accidit quod in equiuocatõnibus. Putat autem in eq̄uocis inſcius orationum qui dixit negare rem non nomen. hoc adhuc autem eget interrogatione. ſi ad vnum reſpiciens equiuocũ dicat. ſic eñ dante erit elenchus. Similes aũt et he orationes his ſi quod quis habens poſtea nõ habet amiſit. nam vnũ ſolum amittens digitũ nõ habebit decem digitos. aut quod non hꝫ quidem p̃us habens amiſit. quantũ autẽ non habet vel quanta non neceſſe eſt tanta amittere. ergo interrogans qđ hꝫ colligit in eo ꝙ quãta. nã decem quãnta. Si ergo dixiſſet ex p̃ncipio. ſi quanta quis nõ habet p̃us habẽs putaſne amiſit. tanta nullus dixiſſet. ſed aut tanta aut hoꝝ aliquid. Et quoniã dabit q̄s quod non habet. non eñ habet vnum ſolum denariũ. Aut non dedit quod non habuit. ſed vt non habuit vnũ nam ſolum hoc non ſignificat neqꝫ ſolum. neqꝫ tale. neqꝫ tantũ ſed vt habet ad aliq̄d vt quoniã non cum alio Queãdmodũ ſi ſic dicat. putaſne quod nõ aliquis habet hoc dabit. non dicente aũt interroget. ſi dabit q̄s cito qđ nõ habꝫ cito dicente aũt ſyllogizet: q̄m̄ dabit qđ non hꝫ. Et manifeſtũ q̄m̄ nõ ſyllogizauit. nam cito nõ hoc dare. ſed hoc mõ dare eſt. vt aũt non habet dabit aliquis. vt qđ delectabiliter habet cum triſticia dabit. Siles ãt ⁊ hmõi om̄es. putaſne quã nõ hꝫ manu ꝑcutiet. aut quẽ nõ hꝫ oculo videbit. nõ eñ hꝫ vnũ ſolũ Soluunt aũt q̄dã dicentes. ⁊ vt hꝫ vnũ ſolũ denariũ ⁊ aliud qđlibet q̄ plura hꝫ. Quidã vero vt qđ hꝫ accepit. dedit eñ hoc vnũ ſolũ denariũ ⁊ hoc hꝫ vnũ ſolũ adhuc denariũ. accepit eñ ab hoc. g̊ vnũ ſolũ hꝫ

hoc denariū. Alij autē ſtatim interrogationē
interimentes quoniā cōtingit quod nō contin/
git quod nō accepit habere. vt vinū accipiētem
ſuaue. corruptū in acceptione habere acre ſʒ eſt
qđ vt prius. hij oēs nō ad orationē. ſʒ ad hoīem
ſoluūt Naʒ ſi eſſet ſolo hec. dantē oppoſitū nō
poſſibile ſoluere ſicut in alijs: vt ſi eſt q̇deʒ qđ ē
eſt aūt quod non ſit ſolutio. ſed ſi plura debʒ di
ci cōcludēduʒ. ſi aūt nō cōcludit nō erit ſolutio
In p̄dictis aūt omnibꝫ datis nec dicimus fieri
ſyllogiſmū. Amplius aūt et he ſunt ex hmōi
orationibꝫ putaſne qđ ſcriptuʒ eſt ſcripſit aliq̇s
ſcriptū aūt eſt nūc. quoniā tu ſedes. falſa oratio
erat āt ꝟe cū ſcribebaẗ. ḡ ſil' ſcribebaẗ ꝟa ꝛ falſa
Nā falſaʒ et verā orationē vel opinionē eē nō h̄
ſed tale ſignificat. naʒ eadem orō ꝛ in opinione
Et putas qđ diſcit diſcēs. h̄ eſt qđ diſcit. diſcit
aūt aliquis hoc eſt tarde vl' cito. nō ergo qđ di/
ſcit. ſed vt diſcit dixit Et putas qđ aliq̇s ambu/
lāt calcat. am bulat aūt totaʒ dieʒ: aut qđ nō am
bulat ſed cuʒ ambulat dixit. Sed nec qñ ciphū
bibit quod bibit. ſed ex quo Et putas qđ q̇s
nouit vel inueniens vel diſcēs nouit. ex quibꝫ h̄
quidem inuenit illud aūt didicit: ambo neutrū
aut qđ quidem omne. illa aūt nō omnia Et quo
niam eſt q̇s tertius hō a ſe et ab vnoquoq̨ʒ. nā
homo et omne cōmune non hoc aliq̇d ſed qua/
le quid vel aliq̇d aliquo modo. vel hmōi quid ſi/
gnificat Silr autē et palogiſmꝰ choriſcꝰ ꝛ cho
riſcus muſicus. vtrū ipſum vel alterum. nam
hoc quidē hoc aliquid. illud aūt quale ſignificat
Quare non eſt ipſuʒ exponere veruʒ exponere
non facit terciuʒ hominē. ſed idem quod hoc ali
quid eſſe cōcedere. Non eñ erit hoc aliquid eē
idem quod callias. et idē quod homo eſt. neq̨ʒ ſi
quis expoſituʒ non ideʒ quod ad aliquid eſſe di
cat: ſed id quod quale nihil diſtabit. erit eñ qđ
p̄ter plures vnuʒ quid vt homo Manifeſtuʒ
ḡ qñ nō dāduʒ hoc aliq̇d eſſe qđ cōiter p̄dicaẗ
de oibꝫ. ſʒ aut q̄le. aut ad aliq̇d. aut q̄ʒtū. aut ta/
lium aliq̇d ſ̄care Dino āt i his (q̄ ſm dcōem
ſunt) orationibꝫ. ſemper per oppoſitū erit ſolu/
tio. q̄ʒ ſm q̄ eſt oō. vt ſi ſm cōpoſitionē ē ora/
tio: Solutio diuidēdi ſi aūt ſm diuiſione ſolo
p cōpoſitionem Rurſum ſi ſm acutum accentū
grauis accentus ſolutio. ſi aūt ſm grauem acu
tus Si aūt ſm equiuocationē eſt oppoſitum
nō dicentem ſoluere. vt ſi animatum acciderit
dicere. negantem non eſſe monſtrare. quod ē
inanimatū ſi vero inanimatū dixit. hoc aūt in/
animatū collegit dicere qđ eſt inanimatū Silr
aūt et in amphibologia Si aūt ſm multitudi/
neʒ dcōnis. oppoſitū erit ſolutio. ergo qđ non
habet dabit aliquis. aut nō qđ habet. vt vtruʒ
habet vnū ſoluʒ denariū. ergo qđ quis ſcit iue
niens vel addiſcens ſcit. ſed nō que ſcit Et ſi qđ
ambulat calcat. ſed nō cuʒ Similr āt et i alijs
Ad illos ꝟo qui ſunt ſm accñs vna q̇deʒ ſo
lutio et eadē ad oēs. Nam q̄ indefinitū eſt qñ
de re dōm cuʒ in accñte eſt. ꝛ in q̇buſdā q̇dē vi/
detur ꝛ dicūt. in quibuſdā aūt nō dicunt. ñccā
riū eſſe dicere ꝯcordes Silr ad oēs qñ nō ne/
ceſſariū. habere aūt optet vt p̄ferre Sunt āt
hmōi oēs orōes ſm accñs. ḡ noſti q̄ debeo te
interrogare. ḡ cognoſcis venientē vel cooptuʒ
ḡ ſtatua tuū opus ē. aut pater tuus canis. ḡ ra/
ro pauca pauca Manifeſtū eñ in oibꝫ his qñ
nō nccē ē q̇dē de accñte ꝛ de re veꝝ eē. ſolis eñ
his q̄ ſm ſubam ſunt indifferētia ꝛ q̄ vnū ſunt.
oia videnẗ eadē incē. bono aūt nō idē ē ꝛ bonū
eē ꝛ futuꝝ eē interrogari Neq̨ʒ venięti vl' coop
to ꝛ venientē eē ꝛ choriſcū. q̄re ſi cognoſco cho
riſcū. ignoro āt venietē. eūdē cognoſco ꝛ igno
ro Neq̨ʒ ſi hoc ē meū. ē aūt opus. meū opꝰ. ſʒ vl'
poſſeſſio vel res vl' opus vel aliud aliq̇d Eodē
aūt mō ꝛ in alijs Soluūt aūt q̇dā iterimētes
iterrogationē. dicūt eñ ꝯtingere eādē rē noſſe
ignorare dicūt. ſʒ nō ſm idē. nā venietē q̇dē nō
cognoſcētes. choriſcū aūt noſcētes. eūdē q̇dem
noſſe ꝛ ignorare dicūt. ſʒ nō ſm idē Quāuis q̇/
dē ſicut iā diximꝰ optet eaꝝ q̄ ſm idē ſunt orō/
nū eādeʒ eſſe correctōem. hoc aūt nō erit ſi q̇s nō
in noſſe ſed in eſſe vel aliq̄ mō ſe habere idē pro
bamētū accipiat. vt ſi h̄ ē pater. ē aūt tuꝰ. naʒ ſi
in quibuſdā hoc ē veꝝ ꝛ ꝯtigit idē noſſe ꝛ igno
rare tñ hic nihil ꝯmunicat qđ dcñ ē Nihil aūt
p̄hibet eandē orōnē plures occaſiones fallendi
habere. ſed nō ois fallacie demōſtratio ſolutio
eſt. ꝯtingit eñ qñq̨ʒ falſuʒ ſyllogiſatū oſtēdere.
aliqñ ſm quid aūt nō oſtēdere. vt zenonis orō/
nē qñ nō eſt mouere Quare ꝛ ſi q̇s conẗ colli/
gere velut impoſſibile deducēs ad impoſſibile
peccat ꝛ ſil'es ſyllogiſet. nō eñ hec eſt ſolo. erat
aūt ſolo manifeſtatio falſi ſylli ſm quid falſus ē
Si ergo ſilr nō ſyllogiſauit vel veꝝ vel falſum
colligere conaẗ. manifeſtatō illiꝰ ſolo ē Fortaſſe
aūt ꝛ q̇buſdā veris h̄ nihil p̄hibet accidere verū
in his ꝟo nec h̄ videbiẗ. nā ꝛ choriſcū qñ cho/

riſcū noſcit ꝛ veniēs. qñ veniēs cōtingere autē
videbiẗ idē noſſe ꝛ nō. vt qñ albū q̇dem noſſe.
qñ aūt muſicū nō noſſe. ſic eñ idē noſcit ꝛ non
noſcit. ſed nō ſm idē. venientē aūt ꝛ choriſcū ꝛ
qñ veniēs ꝛ qñ choriſcus noſcit. Silr āt pec
cant ꝛ q̄ ſoluūt. ꝛ qñ ois numerus paucꝰ ſicut
q̇s diximus. nā ſi nō ꝯcluſio hoc obmittētes ve
rū ꝯcluſum eſſe dicant. oīa eñ eſſe ꝛ multum
et paucū peccant Quidā aūt ꝛ duplices ſol/
uunt ſyllogiſmos vt qñ tuus eſt pater vel filiꝰ
vel ſeruus. q̄ʒuis manifeſtū qñ ſi in eo qđ mul/
tipliciter dr̄ videẗ elenchus. optet nomē ꝛ ora/
tionē p̄ncipaliter eſſe pluriū: hūc aūt eſſe huius
natū nemo dr̄ p̄prie ſi dñs eſt nati. ſed ſm acci/
dens ꝯpoſitio eſt. Putaſne hoc eſt tuū vtiq̨ʒ. ē
aūt hoc natū ꝛ tuū. ergo hoc natū ē. qñ accidit
et tuū ꝛ natū eſſe. ſed nō tuū natū eſſe. Et eē ma
loꝝ quoddā bonuʒ. nam prudētia eſt diſciplina
maloꝝ. hoc aūt hoꝝ eſſe nō dr̄ multiplr̄. ſed poſ
ſeſſio q̄ ſi forte multiplr̄. nam ꝛ hoīem anima/
liū dicimus eſſe. ſed nō poſſeſſionē. ꝛ ſi quid ad
mala dr̄ vt alicuius p̄pter hoc maloꝝ eſt. ſʒ nō
hoc maloꝝ. Scđm q̇d ergo et ſimplr̄ videẗ q̄ʒ/
uis ꝯtingit fortaſſe bonū eſſe aliqđ maloꝝ du/
pliciter. aut nō in hac orōne. ſʒ ſi q̇d ſerui ſit bo/
num mali magis. fortaſſe aūt nō ſic. nō eñ ſi bo
nū ꝛ huius bonū hmōi. Silr aūt neq̨ʒ hominē
dicere aīaliū eſſe dr̄ multiplr̄. nō eñ ſi qñq̨ʒ ſig/
nificamꝰ q̇d auferētes. hoc dr̄ multiplr̄. nā et di
midiū dicētes verſuʒ da mihi hyliada ſignifica/
mus. vt iram pande dea. Eos vero q̄ ſunt in
eo q̄ p̄ncipaliter hoc vel quo vel vbi vel aliquo
mō vel ad aliq̇d dicunẗ ꝛ nō ſimplr̄. Soluēduʒ
cōſiderāti ꝯcluſionē ad ꝯtradictōem ſi cōtingit
hoꝝ aliq̇d paſſa eſſe. naʒ et ꝯtraria oppoſita ſm
affirmatōem ꝛ negationē ſimplr̄ q̇dē impoſſibi
le ineſſe eidē. q̄ autē vtrūq̨ʒ vel ad aliq̇d vel aliq̄
mō. aut hoc q̇dē q̄ illud aūt ſimplr̄ nihil p̄hibet
Quare ſi hoc q̇dem ſimplr̄. illud autē quo non
dū elenchus hoc aūt ꝯſiderandū in ꝯcluſiōe ad
ꝯtradictōem. Sūt aūt hmōi oēs orōes hoc
habētes. ergo ꝯtingit qđ nō eſt eſſe. ſit aūt quid
qđ nō eſt Siliter aūt ꝛ qđ eſt nō erit. nō eñ erit
eoꝝ que ſunt. ergo ꝯtingit eundē ſimul bñ iura/
re ꝛ piurare. ergo poſſibile eſt eundē ſimul eidē
ſuadere ꝛ diſſuadere. aut nō ꝛ eſſe quid ꝛ eſſe idē
qđ aūt nō eſt. nō ſi eſt q̇d ꝛ eſt ſimplr̄. Neq̨ʒ ſi be
ne iurat hoc. aut ſm hoc neceſſe eſt et bene iura
re. nam qui iurat ſe piuraturū bene iurat periu/
rans hoc ſolū. bene aūt iurat non. Neq̨ʒ qui diſ
ſuadet ſuadet. ſed quid ſuadet. Similiter autē
oratio ꝛ de eo quod eſt mentiri eundem ſimul ꝛ
verum eſſe: ſed quia nō eſt facile inſpicere vtro
mō quis aſſignet ſimplr̄ verum eſſe vel mentiri
difficile videẗ; p̄hibet aūt eundē nihil ſimpliciẗ
quidem eſſe mendacē. quo autē verum vel ali/
quo et eſſe verum aliquo. verū autē non. Simi
liter aūt et in ad aliq̇d. ꝛ vbi et quādo oēs hu
iuſmodi orationes ſm hoc accidunt. ergo ſani
tas vel diuitie bonū. ſed inſpicienti ꝛ non recte
vtenti. non bonū. bonū ergo et nō bonū. Ergo
ſanum eſſe vel poſſe in ciuitatem bonum. ſed eſt
quādo nō melius. idem ergo eidem bonū et nō
bonū aut nihil p̄hibet quod ſimplr̄ eſt bonum.
huic nō eſſe bonū: aut hoc huic q̇dem bonum.
ſed non nunc vel nō in hoc bonū Ergo quod
non valet ſapiens eſt malum amittere autē non
vult bonum. malum ergo bonū Non eñ idem
dicere malum eſſe bonum: ꝛ amittere bonū Si
militer autem et que de fure eſt oratio. non eñ
ſi malum eſt fur ſumere eſt malum. nō ergo ma
lum vult ſed bonum. nam ſumere bonū eſt bo/
num. Egritudo malū eſt. ſed non amittere egri
tudinem. Ergo iuſtum iniuſto: et quod iuſte. eo
quod iniuſte magis eligendū. ſed mori iniuſte
magis eligendū q̄ʒ iuſte oportet. ergo iuſtuʒ eſt
ſua habere quenq̨ʒ. Que autem magis aliquis
iudicat ſm opinionē ſuam. ꝛ ſi ſit falſus. ſingu/
la ſua ſunt ex lege. idem ergo iuſtum et iniuſtuʒ
Et vtrum oporteat iudicare eum qui iuſta dicit
vel qui iniuſta. Atuero eum qui iniuriā paſſus
eſt. iuſtum eſt vincere. quare et ſufficienter dice
re qui paſſus eſt Ea autem erant iniuſta. nō eñ
ſi pati aliquid iniuſte eligendum hoc quod non
iuſte eligendum magis q̄ʒ quod iuſte. hoc autē
nihil prohibet iniuſte q̄ʒ iuſte. et habere ſua iu/
ſtum aliena autem non iuſtum. Judicium ve
ro hoc iuſtuʒ eſſe nihil prohibet. ſi ſit ſm opinio
nem iudicantis. non eñ ſi iuſtum hoc vel ſic et
ſic ꝛ ſimpliciter iuſtum. Similiter aūt et que in
iuſta ſunt nihil prohibet ea dicere iuſta eſſe. nō
eñ ſi dicere iuſtuʒ neceſſe eſt iuſta eſſe. ſicut nec
ſi vtile eſt dicere vtilia: ſimiliter aūt et iniuſtus
quare non ſi que dicūtur iniuſta q̄ dicit iniuſta
vincit: dicit eñ que dicere eſt iuſtuʒ. ſimiliter au
tem et pati iniuſta His aūt qui ſm definitōeʒ
fiunt elenchi quemadmodū ſcriptum eſt prius
obuiare cōſiderantes ꝯcluſionē ad cōtradictio

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

nem. vt ſit idē. ⁊ ſm idem: ⁊ ad idē. et ſimiliter. et in eodē tēpore. Si vero in principio interroget nō fatendū. qm̄ impoſſibile eſt eſſe idem duplū et nō duplū. Sꝫ dicēdū nō ſic aūt vt erat redarguere ꝯceſſum Sunt aūt oēs he orōnes ſm hoc putaſne q̄ ſcit ſingularē. qm̄ ſingularē vocauit rem. et q̄ ignorat ſilr̄. Sciens autē q̄s choriſcū. qm̄ choriſcus ignorabat qm̄ muſicus. q̄re idē ſcit et ignorat. Putaſne tetracubitū tricubito maius. fiet aūt ex tricubito tetracubitus ſm longitudinē. maius aūt minore maius. ipm ergo ipo ſm idē maius ⁊ minus Illos aūt qui fiūt in eo qđ petunt et accipiūt qđ in ꝓncipio q̄ſitum eſt. interrogantibꝰ qđ ſi ſit manifeſtū non dandū. nec ſi ꝓbabile ſit dicēti verū. Si aūt lateat ignorantia ꝓpter moleſtiā taliū orationum ad interrogantē tranſuertendū vult non arguētem. Nam elēchus ſine eo qđ ex ꝓncipio. deinde: qꝛ datum eſt. non vt ad hoc vteret᷑. ſed vt ad hoc diſputaret ꝯtrariū: velut in extra elenchis.

Et eos qui ꝑ ꝯſequēs ꝯcordes in ipa orōne mōſtrare. Eſt aūt duplr̄ ſequentiū ꝯſequentia aut em̄ in ꝑticulare ſeq̄tur vniuerſale. vt hoiem aīal. ꝓbant em̄ ſi hoc cū illo. ⁊ illud eſſe cū hoc. Aut ſm oppōnes. nā ſi huic eſt illud ꝯſequens et oppoſito oppoſitū ſm ꝙ eſt Meliſſi rō. nā ſi qđ factū eſt hꝫ principiū ingenitū. ꝓbat non habere. q̄re ſi ingenitū eſt celū ⁊ infinitū. hoc autem nō eſt ecōtrario em̄ ꝯſequētia Qui autē in eo qđ addit᷑ aliq̄d ſyllogiſat᷑. ꝯſiderādū ſi ablato accidit nihil minꝰ impoſſibile. deinde hoc oñdendū ⁊ dicendū qm̄ dedit non vt videret᷑. ſꝫ vt faceret ad orōem. q̄ vero vſus eſt nil ad orōem

Ad eos vero q̄ plures interrogatōes vnā faciūt. ſtatim in ꝓncipio determinādū. nā interrogatio eſt vna ad quā vna eſt rñſio. Quare nec plura dicta de vno: nec vnū de multis: ſed vnū de vno dicendū vel negandū Sicut aūt in equiuocis q̄nqꝫ q̄dē ambobꝰ. q̄nqꝫ aūt neutri ineſt. q̄re cū nō ſimplex eſt interrogatio. ſimplr̄ rñdētibꝰ nihil accidit pati. ſilr̄ ⁊ in his. Qñ ḡ plā vni vel vnū pluribꝰ ineſt vel nō ineſt ſimplr̄ danti ⁊ delinquēti hoc peccatū. nihil contrariū accidit Qñ aūt accidit huic q̄dē illi āt nō. aut plura de pluribꝰ. ⁊ eſt qñ inſunt ambo ambobꝰ. eſt aūt qñ nō inſunt rurſum. quare hoc formidandū. vt in his orōnibꝰ. ſi hoc q̄dem bonū. illud aūt malū qm̄ hoc verū eſt dicere qm̄ bonū ⁊ malū. ⁊ rurſum neqꝫ bonū neqꝫ malum. Nō em̄ eſt vtrūqꝫ. q̄re idem bonū ⁊ malū. ⁊ rurſum neqꝫ bonū neqꝫ malū. Et ſi ſingulū ipm ſibi idē ⁊ alijs eſt diuerſum. qm̄ aūt nō alijs eadē ſed ſibi. ⁊ diuerſa alijs ipa ſibimet diuerſa ⁊ alijs eadē Amplꝰ ſi bonū q̄dē malū ſit. malū aūt bonū ē. duo fiāt. et duū inequaliū vtrūqꝫ ipm ſibi equale. quare eq̄lia ⁊ ineq̄lia ipa ſibi. Cadūt ergo he orōnes ⁊ in alias ſolutōes. nā ambo ⁊ oīa plura ſcāt. Nō ergo idē p̄ter nomē accidit dicere ⁊ negare. hoc aūt nō erat elenchus. Sed manifeſtū qm̄ ſi nō vna interrogatio plures fiant. ſed vnū de vno dicat vel neget nō erit impoſſibile In illis āt q̄ deducūt ad idē frequent᷑ dicere manifeſtū qm̄ nō dandū eoꝝ q̄ ad aliq̄d dicunt᷑ ſcare q̄dem ſeparatas ꝑ ſe p̄dicatōes. vt duplū ſine eo qđ eſt duplū dimidij. qm̄ in eo videt᷑. nā ⁊ decē in vno minus decē. ⁊ facere ⁊ nō facere. et omnino in negatione dictio. nō tñ ſi quis dꝫ hoc non eſſe albū. dꝫ albū idē eſſe. Duplum aūt neqꝫ ſcat nihil fortaſſe queadmodū neqꝫ qđ in dimidio eſt qđ ſi fortaſſe ſcat. ſed non idē ⁊ copulat᷑. Neqꝫ ſcia in ſpē. vt ſi eſt ſcia medicina ipm qđ cōe: illud āt erat ſcia ſcibilis. In his aūt ⁊ ꝑ que oſtendunt᷑ p̄dicamētis hoc dicendū. qm̄ nō idē eſt extra et in orōne qđ oſtendit᷑. nā cauū cōiter quod idē ſcat in ſimo ⁊ richo. additum aūt nihil ꝓhibet hoc q̄dem naſo. illud aūt cruri ſcare: nā hoc q̄dem ſimū. illud autē richū ſcat. ⁊ nihil differt dicere naſus ſimus naſus cauus. Amplius nō eſt danda dictio ſm noīatiuū. falſū em̄ hoc eſt. nō em̄ ē ſimū naſus cauꝰ. ſed naſi hoc vt paſſio Quare nihil inconueniens ſi naſus ſimus naſus eſt habens cauitatē naſi De ſoleciſmis aūt ſm quid quidem videtur accidere diximus prius. Quō autem ſoluendū in ipſis orationibus manifeſta. omes em̄ huius hoc volunt cōſtruere. Putas quod dicis vere eſſe hoc vere ē. Dicis aūt q̄dem eſſe lapidem eſt ergo quid lapidem aut dicere lapidē nō eſt dicere q̄d ſed quē nec hoc ſed hunc. Si ergo aliq̄s dicat. putaſne quē vere dicis eſſe eſt hūc nō videt᷑ loq̄ romane queadmodū neqꝫ ſi dicat putas quā tu dicis eē eſt hic. lignū aūt dicere ſic vel q̄cunqꝫ neqꝫ femininū neqꝫ maſculinū ſcat. nihil differt. quare nō ſit ſoleciſmus. Sꝫ qđ dicis eſſe eſt hic: lignū aūt dicis eſſe. eſt ergo lignū lapis autē et hic maſculini habent declinatōem. Et aūt ſi q̄s dicat putaſne eſt hic illa. deinde dicat rurſum ꝙ autē non eſt hic choriſcus. ita dicet. eſt ergo hic

illa. nō ſyllogiſauit ſoleciſmū. nec ſi choriſcus ſcet idē qđ illa. nō det aūt q̄ rñdet. ſed opꝫtet hoc ad interrogare: ſi aūt neqꝫ eſt vex. neqꝫ dat non ſyllogiſauit neqꝫ in eo qđ eſt q̄d. neqꝫ ad eū q̄ interrogatus eſt. Silr̄ aūt ⁊ illic opꝫtet lapidē ſcare hic: ſi aūt neqꝫ eſt neqꝫ dant nō eſt dicēda concluſio. Apparet ḡ eo ꝙ diſſilis videt᷑ caſus nominis vt putas verū eſt dicere qm̄ eſt iſta id qđ ais eā eſſe. ais aūt eſſe aſpidē. eſt ḡ iſta aſpidem. Aut nō neceſſe eſt: ſi nō iſta aſpidē ſcat. ſꝫ aſpis aſpidē aūt iſtā. neqꝫ ſi quē dicis eſſe. hūc eſt hic. dicis aūt cleonem eſſe. eſt ḡ hic cleonē. nō em̄ ē hic cleonē. dcm̄ eſt em̄ qm̄ quē dico eſſe hūc eſt hic nō hunc. neqꝫ em̄ romane dicet᷑ ſic interrogatio iſta dicta. Putas ſcis hoc. hoc aūt eſt lapis. ſcis ḡ lapis. Aut non idem ſcat hoc putas ſcis hoc. ⁊ in hoc aūt lapis. ſed in ꝓmo q̄dē hūc in poſteriore q̄dem hic. Putaſne cuius ſciētiā habes ſcis hoc. ſcientiā aūt habes lapidis. ſcis ergo lapidis. Aut huiꝰ q̄dē lapidis dicis: hunc aūt lapidē. datū eſt aūt cuius ſciam habes ſcis nō huius. ſed hoc. q̄re non lapidis ſed lapidem Qm̄ ḡ huiꝰ orōnes nō ſyllogiſant ſoleciſmū ſed vident᷑. ⁊ ꝓpter q̄d vident᷑. ⁊ quō eſt obuiandum eis manifeſtū ex eis que dicta ſunt

Querit᷑ Utrū oīs ſolutio recta fiat ꝑ interēptionē vel diſtinctionē. Arguit᷑ ꝓmo ꝙ nō. qꝛ ſicut cōtingit arguere ex falſis ⁊ ex multiplicibꝰ ita cōtingit arguere ex veris. ḡ ſicut ꝑalogiſmi ſoluunt᷑ ꝑ interēptionē qñ fiūt ex falſis. ⁊ ꝑ diſtinctōem qñ fiūt ex multiplicibꝰ. ita dñt ſolui ꝑ ꝯceſſionē qñ fiunt ex veris. ḡ nō oīs ſolutio recta eſt ꝑ interemptōem vel diſtinctōem Scđo. ꝯceſſio eſt ſpēs rñſionis. vt patꝫ octauo thopicoꝝ. ſed q̄s ſoluendo ꝑalogiſmos rñdet ipſis. ḡ ſolutio recta dꝫ fieri ꝑ ꝯceſſionē. Tercio. oīs ſylls habēs falſitatē debet ſolui ꝑ interemptionē illius falſitatis. ſed oīs ꝑalogiſmus q̄ ſoluit᷑ eſt falſus ꝑalogiſmus. ḡ oēs ꝑalogiſmi dñt ſolui ꝑ interemptōem

In oppoſitū eſt phs in textu

Sciendū ꝓmo. ꝙ poſtq̄ phus determinauit de ſolōne apparēti. ꝯñr determiat de ſolutōe rcā. cuiꝰ ordinis rō eſt. qꝛ licet recta ſolutio ſit ſimplr̄ ꝑfectior apparenti tñ apparēs ſolutio eſt ꝯueniētior in diſputatōne ſophiſtica eo ꝙ rñdēs nō ſoluit ꝑalogiſmos niſi ad h̄ ꝙ opponens nō videat᷑ ipm arguere apparēter. ſed h̄ ſit velocius ⁊ magis apparēter ꝑ apparentē ſolutōem q̄ꝫ ꝑ rectam

Sciendū eſt ſecundo. ꝙ recta ſolutio eſt manifeſtatio ſyllogiſmi falſi ſm quālibet interrogatōnem ſm ꝙ accidit falſum. hoc eſt ꝙ ſolutio recta eſt manifeſtatio falſitatis ſyllogiſmi ex ꝑte cuiuſcūqꝫ interrogatiōis ꝓueniat illa falſitas. Et ibi capit᷑ interrogatio ꝓ ꝓmiſſa. qꝛ ſophiſta interrogat de ſuis ꝓmiſſis anq̄ꝫ arguat ſicut opponēs dialecticus. Et addit᷑ illa ꝑticula. ſm quālibet interrogatiōem ſm ꝙ accidit falſum. ad dr̄iam ſolutōis apparētis. que licet ſit manifeſtatio falſitatis ſyllogiſmi. tñ non oñdit ꝓpter quid eſt falſus. Ex p̄dictis ſeq̄tur ꝙ duplex eſt recta ſolutio. qꝛ recta ſolutio eſt manifeſtatio ſyllogiſmi falſi. ſed duplex ē ſyllogiſmꝰ falſus. qꝛ vel eſt falſus ꝓpter falſitatē alicuius ꝓmiſſaꝝ. ſicut eſt ſylls peccans in materia vel eſt falſus ex ꝑte orōnis. eo ꝙ ꝯñs nō ſeq̄tur ex añte ſicut eſt ſylls peccans in forma. ḡ duplex eſt ſolutio recta. qꝛ vel eſt ſyllogiſmi peccātis in forma vel peccātis in materia Ulterius ſeq̄tur ꝙ ſolutio ſyllogiſmi peccātis in materia iterū ſit duplicit᷑. qꝛ vel ille ſylls habet falſitatē in ꝓmiſſis tm̄. ⁊ tūc dꝫ ſolui tm̄ ꝑ interemptionē alicuiꝰ ꝓmiſſe. vel eſt falſus ex ꝑte ꝓmiſſaꝝ ⁊ ꝯcluſionis ſilr̄. et ſic dꝫ ſolui oñdendo falſitatem vtriuſqꝫ ſcꝫ ꝯcluſionis ⁊ ꝓmiſſe falſe

Concluſio ꝓma. Omis recta ſolutio paralogiſmoꝝ ſit ꝑ interemptōem vel diſtinctiōem. ꝓbat᷑. qꝛ oīs recta ſolutio vel eſt ſyllogiſmi peccātis in materia vel ſyllogiſmi peccātis in forma. ſi primū tūc ſit ꝑ interemptōem. eo ꝙ talis ſyllogiſmus aſſumit vnū falſum q̄ interēpto interimit᷑ falſitas eius ⁊ recte ſoluit᷑. ſi ſcđm tūc ſit ꝑ diſtinctōem. qꝛ falſitas in tali ſyllogiſmo ꝓuenit ex aliq̄ cā apparētie. et ex aliq̄ duplicitate vñ ꝓuenit dubietas. Sed oīs dubietas dꝫ ſolui ꝑ diſtinctōem. ḡ oīs recta ſolutio ſit ꝑ interemptionem vel diſtinctōem. Ex p̄dictis patꝫ ꝙ ſi velimus ſoluere aliquā orōem ꝓus eſt reſpiciendū ad formā eius. vtrū ſit ſyllogiſata vel nō. ⁊ ſi nō dꝫ ſolui ꝑ diſtinctōem. qꝛ eſt peccans in forma dūmō inferat aliqđ falſum. ⁊ ſi ſit ſyllogiſata reſpiciēdū eſt ad aliquā ꝓmiſſaꝝ. q̄a falſitas ꝯclōnis nō ꝓuenit niſi ex falſitate alicuius premiſſaꝝ. ideo interimenda eſt aliqua premiſſa

Cōcluſio ſecūda. ad habendū artem ſophiſticā ꝯplete neceſſe eſt oſtēdere ſolutionem ꝑalogiſmoꝝ in ſpēali. Probat᷑ cōcluſio. quia ad ꝑfecte cognoſcendū aliq̄d nō ſufficit ipm cognoſcere in vniuerſali ⁊ cōfuſe. ſed oportꝫ ipſum cognoſcere in ſpeciali. ḡ ad habendū cōplete artem ſoluendi ipſos in ꝑticulari Unde omes ꝑalogiſmi poſſunt ſolui ſolutione ſpeciali. quod ꝓbat phus inductiue. nā paralogiſmi equocationis amphibologie compoſitionis ⁊ diuiſionis ⁊ accētus poſſunt ſolui in ſpeciali diſtinguēdo concluſionē vel aliquā ꝓmiſſaꝝ ⁊ oſtendēdo ꝙ ibi ſunt diuerſa ſignificata. vnde prouenit falſitas paralogiſmi. Et ſimiliter omes paralogiſmi fallacie figure dcōnis et fallaciarū extra dictionē debent ſolui ſolutione ſpeciali negādo conſequentiā ⁊ ſubiūgendo cauſam defectus ꝑalogiſmi in q̄ ſit aliqua diſtinctio rei accepte in argumētatione. Unde in oībus fallacijs ⁊ in omibus modis fallaciaꝝ docet phus in textu ſoluere aliquos paralogiſmos dādo ſolutionem eorum in ſpeciali. Sed in ꝓmo libro ſatis oſtenſum eſt q̄modo ꝑalogiſmi cuiuſlibet fallacie ſoluunt᷑. ⁊ etiā in textu pñt videri exempla. ideo cauſa breuitatis dimittit᷑ enumeratio illorum paralogiſmoꝝ

Dubitat᷑ ꝓmo. Utrū oēs ꝑalogiſmi peccantes in forma debeāt ſolui ꝑ diſtinctōem ſicut dcm̄ eſt. Et videt᷑ ꝙ non. qꝛ ſolū ꝑalogiſmi in q̄bꝰ eſt aliq̄ multiplicitas debēt ſolui ꝑ diſtinctōem. ſed ꝑalogiſmi extra dictōem peccātes in forma nō peccāt circa aliqđ multiplex. ḡ non oēs ꝑalogiſmi q̄ peccāt in forma debēt ſolui ꝑ diſtinctōnem.

Ad dubiū rñdet᷑. ꝙ duplex eſt multiplicitas. ſcꝫ multiplicitas rei ⁊ nois. Et ſicut in ꝑalogiſmis indictōne eſt multiplicitas nois. eo ꝙ dcō vel orō plura ſcat. ita ꝑalogiſmi extra dictōem fiunt ſm multiplicitatē rei ſm ꝙ aliqua res p̄e

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

diueſimode capi vel cōſiderariab intellectu. Et qꝛ ibi eſt
multiplicitas rei. ideo ſoluendi ſunt ꝑ diſtinctōem

Dubitaꝛ ſecūdo. Utrū ꝑalogiſmi ducentes
ad ſoleociſmū ꝛ nugatōem poſſint ſolui ſolutōe ſpeciali

Ad dubiū rñdet phus ꝙ ſic. qꝛ orōnes ducētes ad nu/
gatōem debēt ſolui. dicēdo ꝙ nō idē ſignificat nomē per ſe
ſumptū ꝛ iunctū cū alio. Intelligēdo tñ nō de ſignificato
ꝓmario ꝛ eſſentiali. qꝛ tali ſcato ſemꝑ idē ſignificat dcō ꝑ
ſe ſumpta ꝛ iuncta cū alio. ſed de ſignificato ſecundario qꝺ
importat dictio ex ꝯñti rōne habitudinis quā hꝫ ad ꝓpriū
ſignificatū eius. rōne cuius dcō nō idē ſcat ꝑ ſe ꝛ cum alio.
Sed orōnes ducētes ad ſoleociſmū debent ſolui oñdendo
ꝙ dcō non habet eundē modum ſignificādi in vno ſenſu ſi
cut in alio vel in vno genere ſicut in alio. Et magis poniꝛ
hic modus ſoluēdi orōnes ducētes ad nugatōem ꝛ ſoleo/
ciſmū. ꝙ̄ꝫ de orōnibus ducentibꝰ ad falſum vel inopinabile
eo ꝙ nugatio ꝛ ſoleociſmus importāt defectū ex ꝑte oratō
nis ꝛ nō ex ꝑte rei. ideo nō habēt eundē modū ſolutōis cuꝫ
ꝑalogiſmis ducētibꝰ ad redargutōeꝫ. quēadmodū habent
ille que ducunt ad alias metas

Ad rōnes. Ad primaꝫ diciꝛ. ꝙ conceſſio fit
reſpectu alicuius veri. Et qꝛ cōcedendo verū nō fit mani/
feſtatio ſyllogiſmi falſi. ideo ꝑ cōceſſionē nulla fit recta ſolu
tio. Ad ſcꝺam dicitur. ꝙ̄ꝫuis cōceſſio ſit ſpecies reſpon/
ſionis. non tamē oportet ꝙ ſit ſpēs ſolutionis. qꝛ reſponſio
eſt ſuꝑius ad ſolutōem. Ad terciā dꝛ. ꝙ duplex eſt ſyllo/
giſmus. qdam eſt habens falſitatē ſiue multiplicitatē. ꝛ ta
lis debet ſolui ꝑ interemptōem. Alius eſt habēs falſitateꝫ
cuꝫ multiplicitate rei vel nomis. ꝛ ille magis dꝫ ſolui ꝑ di/
ſtinctionē ꝙ̄ꝫ ꝑ interemptōem Quia talis multiplicitas eſt
cauſa vñ ꝓuenit falſitas eius. Uñ ad manifeſtandū falſi/
tatem eius debet fieri diſtinctio magis ꝙ̄ꝫ interemptio Si
tamē ſit peccās in vtroqꝫ. ſcꝫ in materia ꝛ in forma ſolui pt
vtroqꝫ mō. ſcꝫ ꝑ diſtinctionē ꝛ interemptōem.

¶ Quartus tractatus

Portet aūt intelligere qm̄ oim oratio/
nū. alie ſunt faciles conſpici. alie auteꝫ
difficiliores ſm qd ꝛ in quo paralogi/
ſant audientē Frequēter eedem illis. nā can/
dem oratōem oportet vocare q ſm idē ſit. Eadē
aūt oratio. alijs qdem ſm dictōem. alijs auteꝫ
ſm accñs. alijs auteꝫ ſm aliqd videbiꝛ eſſe. eo
ꝙ tranſlatū vnūquodqꝫ nō ſimiꝉr eſt manifeſtū
Quēadmodū ergo in his que ſm equocationē
ſunt. qui modus videtur eſſe leuiſſimus para/
logiſmoꝝ. hec qdem et quibuſlibet ſunt manife
ſta. nam ꝛ oratōes pene ridiculoſe omnes ſunt
ſm dictionē vt vir ferebatur gradatim ſedēs. et
boreas purus non ꝑdidit em̄ pauperem. ꝛ vtra
boū pariet. antea aut neutra. ſꝫ poſterius ambe
Eodem aūt mō ꝛ aliaꝝ pene plures. illa auteꝫ et
peritiſſimos videnꝛ latere Signū aūt hoꝝ qm̄
litigant ſepe de noibus. vt vtrū idem ſignificet
de oibus ens vnū vel aliud. Alijs autē videtur
idē ſignificare ens ꝛ vnum vel aliud. Alij aūt ꝫe
nonis orōem ꝛ ꝑmenidis ſoluūt eo ꝙ multipli
citer dicāt vnū dici ꝛ ens. ſiꝉiter autē ꝛ in accidē
te ꝛ in alijs ſingulis. Alie qdem orationū erunt
faciles videri. alie ꝓo difficiliores. ꝛ ſumere in
quo genere. ꝛ vtrū elenchus vel non elenchus.
nō facile ſiꝉiter in oibus. Eſt aūt acris oratio
q dubitare facit maxime. mordet em̄ hec maxie
Dubitatio aūt eſt duplex. hec qdē in ſyllogiſa/
tis quā eligit qs interrogationū. illa aūt in liti/
gioſis. qūo dicat quis ꝓpoſitū. q̄propter in ſyl/
logiſticis acriores orōnes q̄rere magis faciunt

Eſt aūt ſyllogiſtica orō qdem acerrima. ſi ex
ꝙ̄ꝫ maxime apparentibus ꝙ̄ꝫ maxime ꝓbabile
interimit. Nā cū vna eſt orō trāſpoſita cōtradi
ctione oēs ſiꝉr habebit ſyllogiſmos Semꝑ em̄
ex ꝓbabilibꝰ ſiꝉr ꝓbabile interimet vel cōſtruet
Quapropter neceſſariū dubitare. maxime ḡ hu
ius acris q ex equo ꝯcluſionē facit interrogāti
bus. Secūda aūt q ex oibus ſiꝉibus: hoc em̄ ſi
miꝉr facit dubitare. q interrogationū interimē/
da eſt. hoc aūt difficile. nā interimendū qdē. qd
aūt interimendū dubiū. Litigioſaꝝ aūt acer
rima qdem eſt q primū ſtatim dubia eſt. vtrum
ſyllogiſata eſt vel nō. ꝛ vtrū ſm falſuꝫ vel ſm di
uiſionē ſolutio. Secūda aūt aliaꝝ q manifeſta
qdem ſm diuiſionē vel interemptōem eſt. Non
eſt aūt euidens ꝑ quā interrogatiōem interemp
tio vel diuiſio ſic ſoluēda eſt. ſed vtruꝫ ſm cōclu
ſionē aut ſm aliquā interrogationū eſt Qñqꝫ
nō ſyllogiſata orō facilis eſt. ſi ſint valde impro
babilia vel falſa q ſumunꝛ. qñqꝫ em̄ non digna
deſpici. nā qñqꝫ deeſt aliq taliū interrogationū
de q orō ꝛ ꝓpter quā. et nō aſſumit hāc ꝛ nō ſyl
logiſat. ꝛ ſtultus eſt ſylls. Qñqꝫ aūt eaꝝ q extri
ſecus nō deſpiciēdus vllo mō: ſed orō qdeꝫ ha
bilis eſt. interrogās aūt interrogauit nō bene

Et quēadmodū ſoluere qñqꝫ qdē ad orōnem
qñqꝫ āt ad interrogantē ꝛ interrogatiōem. qñqꝫ
vero ad neutrū hoꝝ. ſiꝉr ꝛ interrogare et ſyllogi
ſare eſt. et ad ꝓpōnem et ad rñdentem et ad tem
pus. quādo pluris tēporis egens ſolutio ꝙ̄ꝫ pre
ſentis tꝑis diſputatio ad ſolutionē

¶ Tractatus quintus

Ex quantis igiꝛ et qualibꝰ fiūt diſputan
tibus ꝑalogiſmi. et qūo oñdemus fal/
ſum: et que extra opinioneꝫ ſunt dicere
faciemus Amplius aūt ex qbus accidit ſyllus
et qūo interrogandū. et qs ordo interrogationū
Amplius aūt ad qd ſūt vtiles hmōi orōnes. et

de rñſione ſiꝉiter omni. Et qūo ſoluendū diſpu
tationes ꝛ ſyllos. dicta ſunt de oibꝰ nobis hec
Reliquū aūt eſt de eo qd ex ꝓncipio erat ꝓpoſi
tū reminiſcētibꝰ aliqd dicere breuiter. ꝛ fineꝫ im
ponere dictis. ḡ ſumpſimus inuenire poteſtatē
aliquā ſyllogiſticā de ꝓpoſito ex his q inſunt ꝙ̄ꝫ
ꝓbabiliſſimo. hoc em̄ opus eſt dialectice ꝛ tēp
tatiue ꝑ ſe. Qm̄ aūt ꝯformaꝛ ad ea ꝓpter ſophi
ſtice vicinitatē. ꝛ nō ſolū experimentū poſſit ſume
re dialectice. ſꝫ etiaꝫ qſi ſciens. ꝓpter hoc nō tm̄
dcm̄ opꝰ negocij ꝓpoſuimꝰ orōem poſſe ſame
re. ſed etiā vt orōem ſuſtinētes obſeruemus po
ſitōem velut ꝑ ꝓbabiliſſima ſiꝉi mō cām diximꝰ
huius. qꝛ ꝛ ꝓpter hoc ſocrates interrogabat. ſꝫ
nō rñdebat. fatebaꝛ em̄ neſcire. Manifeſtuꝫ eſt
aūt in ꝓoribꝰ: ꝛ ad qt ꝛ ex qt hoc erit. ꝛ vñ ydo/
nei erimus hoꝝ. Amplius aūt qūo interrogan
da ꝛ ordināda qſtio ois. ꝛ de rñſionibꝰ ꝛ ſolutio
nibꝰ q ſunt ad ſyllos patefactū eſt. et de alijs q/
cunqꝫ eiuſdē vie ſunt orōes. ꝓter hec aūt de ꝑa/
logiſmis ꝑtractauimꝰ ſicut iā diximꝰ ꝓus Qm̄
ergo hñt finē ſufficiēter q ꝓpoſuimꝰ manifeſtū
eſt Oportꝫ aūt nos nō latere qꝺ accidit circa
hoc. Nā eoꝝ q inueniunꝛ oim q qdem ab alijs
ſumpta ſunt. ꝓus elaborata ꝑticulariter augen
tur ab eis. q accipiūt poſtea. q aūt ex ꝓncipio in
ueniunꝛ parū in ꝓmis augmentū ſolent ſumere
Utilius autē plurimū illud qꝺ poſtea ex his fit
augmentū. Maximū em̄ fortaſſe ꝓncipiū oim
vt dꝛ. q̄re ꝛ difficillimū Quāto em̄ optimū ptā
te. tāto ꝑuiſſimū magnitudie. difficillimū eſt āt
videri: hoc aūt inuēto facile eſt addere ꝛ augere
reliquū. Qꝫ et circa rethoricas orōnes accidit
pene aūt ꝛ circa alias oēs artes. Nā q ꝓncipia
inuenerūt. oino ad paruuꝫ qd ꝑduxerunt. Qui
aūt nūc famoſiores ſunt aſſumētes a multis ve
lut ex ſuceſſione ꝑticulariter colligētes ſic auxe/
rūt. Thyſias qdem poſt ꝓores. Thyſimacus
vero poſt thyſiam. Theodorus aūt poſt hunc.
et multi multas coadunauerūt ꝑtes. Quaprop
ter nimirū eſt ſi habet multū ars Huius aūt
negocij nō hoc qdeꝫ erat. illud aūt nō erat per/
ſcrutatuꝫ: ſed nihil oino erat. Nam eoꝝ q circa
litigioſas erāt orōnes mercēnarij qlaꝫ erat do
ctrina georgie negocio. Orōnes em̄ hij qdem
rhetoricas. illi aūt interrogatiuas dicebāt edi/
cere. in q ſepius cadere ſolebāt vtriqꝫ alternorū
orōnes. Quapropter velox ꝙ ſine arte autē erat
doctrina diſcētibꝰ ab eis: Nō em̄ artē ſed q ab
arte ſunt dātes erudire arbitrati ſunt. velut ſi qs
dicat diſciplinaꝫ tradere vt nō doleāt pedes, de
inde ſutoriā qdem nō doceat. nec vñ poſſint in
ueniri talia. det auteꝫ plura genera oim modoꝝ
calceamentoꝝ. hic em̄ ꝓfuit quo ad vtilitatē: ar
tem aūt nō tradidit Et de rhetoricis quideꝫ
erant multa ꝛ antiqua dcā. De ſyllogiſmis aūt
nihil habuimus oino ꝓus aliud dicere ꝙ̄ꝫ in at
tritōe q̄rentes multū tꝑis laborauimꝰ. Si aūt
videꝛ cōſiderantibꝰ nobis velut ex his q a prin
cio eſſent habere ars ſufficiēter ſupra alia ne/
gocia. q ex traditōe adaucta ſtꝫ. reliquū erit oim
veſtrū. vꝉ eoꝝ q audierint h opus Omiſſis qdeꝫ
artis indultōem. inuētis āt multas hēre grates.

Queriꝛ. Utrum diuiſio orōnis ſit ſufficiēs
in faciles q nō ſunt ſoluēde ꝛ difficiles q ſunt ſoluende
Arguiꝛ ꝓmo ꝙ nō. qꝛ eadē oratio dꝛ facilis ꝛ difficilis. igiꝛ
iſta diuiſio nō daꝛ ꝑ oppoſita. Scꝺo. rñdens ſꝑ dꝫ ſuſti/
nere poſitōes eius. ſed hoc nō pt facere niſi ſoluēdo omes
rōnes ſophiſticasque fiunt ꝯtra ipm. ḡ nulle ſunt orōnes
nō ſoluēde Tercio. rñdens dꝫ ſemꝑ cauere poſitōes ne
decipiaꝛ ab opponēte. ḡ omes ꝑalogiſmos ſoluere dꝫ. qꝛ vi
tare nō pt deceptōnem niſi in ſoluendo rōnes ꝯtra ipſum
adductas In oppoſitū eſt phus in textu

Sciendū primo ꝙ poſtꝙ̄ꝫ phs determiauit
de vtilitate huius doctrine ꝛ de apparēti ſolutōe. ꝛ de ſolu
tione recta ꝑalogiſmoꝝ. Hic ꝯñter ꝛ finaliꝛ oñdit q orōes
ſunt difficiles ad ſoluendum ꝛ que ſunt digne ſolutione. ꝛ
que ſunt faciles ꝛ nō digne. Unde orōnes faciles ſunt nō
digne ſolutione. vt patet in equocatione de hac orōne uir
ferebaꝛ gradatim ſedens. hec orō eſt duplex. qa gradatim
poteſt deſcēdere de gradiorꝛ ris. ꝛ ſic eſt falſa. vel ab hoc no
mine gradus. ꝛ ſic eſt vera. quia ſenſus eſt ꝙ vir ſedens fe
rebaꝛ ꝑ gradus. Similiter de iſta orōne. boreas eſt purus
quia purus quādoqꝫ idem eſt qꝺ non nocens. ꝛ ſic eſt fal/
ſa. quia boreas affligit pauperē Alio modo idem qꝺ pur/
gans. ꝛ ſic eſt vera. quia boreas purgat aerē a nubibꝰ. Sꝫ
orōnes difficiles dicunꝛ digne ſolutione. quia difficile eſt vi
dere ſm quē locum ſophiſticum fiant. ꝛ q ſit cauſa apparen
tie earuꝫ. Unde qbuſdam videnꝛ peccare in dictione alijs
vero extra dictōem. alijs ſm vnā fallaciā alijs ſm aliam.
ita vt multi periti de ſuis cauſis apparentie. pariter litigāt
ſicut etiā patet de ſignificatōe nominū multipliciū. vt qui/
dam dicunt ens ꝛ vnum ſolū vnū ſignificare. et alij dicunt
ꝙ multa ſignificant. ſicut patet circa rōnes permenidis et
melliſſi in primo Phiſicorum

Sciendū ſcꝺo. ꝙ orationū difficiliū quedaꝫ
dicetur acris. quia ſicut ſapor acer realiter pungit guſtum.
ſic talis oratio pungit ꝛ mordet reſpondentē faciens ipſuꝫ
dubitare. Et diuiditur ſm diuiſionē dubitationū que fiūt
reſpondenti per talē oratōem. Unde quedā ſunt oratōes
ſyllogiſtice que debēt ſolui ꝑ interemptōem ꝛ alie ꝑ diſtinc
tionē ꝛ quādo neſciꝛ que orationū eſt interimēda. ſi ſit ora
tio ſyllogiſtica. ꝛ ſi nō ſit ſyllogiſtica qñ neſciꝛ quomō ſol/
uūtur vel ꝑ diſtinctōeꝫ vel interemptionē. ꝛ ꝑ hoc aliq ora/
tiones poſſunt dici acriores ꝛ qdam acerrime

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

Concluſio pͥma Illa oratio dicitur maxime acris que ex maxime ꝓbabilibꝫ cõcludit apparenter maximũ improbabile. vel maxime ꝓbabile interimit. Probat̃ concluſio. qꝛ vno pͥncipali ſyllogiſmo exiſtẽte cuius concluſio eſt improbabilis ⁊ ex p̃miſſis ꝓbabilibus erũt duo ſyllogiſmi cõuerſiui ex probabilibꝫ ꝯcludentes ꝓbabile. quorum vnus fiet ex oppoſito cõcluſionis cuꝫ maiore inferens oppoſitũ minoris. ⁊ alius qui ex oppoſito cõcluſionis cũ minore inferet oppoſitũ maioris. ergo cõcluſio vera. Sꝫ oratio dr̃ minus acris quãdo infert improbabile ex p̃miſſis eq̃ probabilibus. ita ꝙ non ſunt multũ ꝓbabiles. ⁊ tũc reſpõdens percipit ꝙ talis oratio debet ſolui per interemptionem. ſed non bene ſcit ꝑ cuius interemptõem ſoluat̃ propter eq̃litatem p̃miſſarum in ꝓbabilitate

Concluſio ſcđa. ⁊ reſponſalis ad queſituꝫ. diuiſio orationis data ꝑ hoc ꝙ q̄dam ſunt difficiles ad ſoluẽdum ⁊ q̄dam faciles eſt ſufficiẽter aſſignata. Probat̃ cõcluſio ꝑ conditiones bone diuiſionis q̄ ſibi conueniunt. Patet etiam ꝑ ea que dicta ſunt in notabilibus

Dubitatur primo circa textum. Utrum hec ſcientia ſit inuenta ſicut ⁊ alie artes Pro dubio conſiderandũ eſt. ꝙ alie ſciẽtie ab iſta vt dicitur in textu ſic fuerũt inuente ꝙ aliqui pͥmo inuenerunt principia. ⁊ cõſequenter alij inuenerũt ea que ſequunt̃ ex principijs ⁊ ſucceſſiue per multũ tempus quouſq; quelibet ſcientia fuerit cõpleta. ⁊ q̄ pͥmo fuerunt inuenta erant difficiliora. qꝛ erant pͥma principia que ſunt parua in quãtitate. tamẽ maxima ſunt in virtute. ideo magis regratiandũ eſt illis qui pͥma principia inuenerunt. q̄ꝫ illis qui inuenerũt concluſiões. Et ꝙ alie ſciẽtie ab iſta ſic fuerũt inuente ꝓbat ph̄us exemplariter de rethorica. nam primi inuentores rethorice de ipſa parum inuenerunt. ſed alij ſuperuenientes inuenta auxerunt quouſq; pars fuit cõpleta. Sed hec ſcientia non fuit hoc modo inuenta. ita ꝙ aliqua pars inuenta fuerit ante tẽpus Areſtotelis. imo ante ipſum nihil artificialiter inuentũ eſt de ipſa. nec illi qui eum p̄ceſſerunt aliquid de ipſa ꝑ modum artis tradiderunt. ſed Areſtoteles eam ſuo ꝓprio labore compleuit. Unde dr̃ ꝙ logica p̄cedentiũ eum fuit ſimilis doctrine Platonis in georgicis. vbi multe oratiões rethorice ſine arte adunãtur. ideo talis doctrina ſine arte tradita erat labilis a memoria. Et ſimile eſt vt ſi quis volens tradere artem non ledendi pedes daret multa genera calceoꝝ. ⁊ nõ daret modum componẽdi vel calceandi ip̃a. Sed Areſtoteles non ſic fecit. imo artificioſe iſtam ſcientiaꝫ tradidit. et ſic ex toto fuit ſpecial' huius ſcientie inuentor in qua ꝑ multum tempus laborauit ad complementũ eius. Rõe cuius in fine petit de omiſſis veniã ſi aliq̄ ſint omiſſa ⁊ de bñ inuentis multas habere grates. ⁊ ꝑ hoc rñdet̃ ad dubium

Dubitat̃ ſecundo. Utrum veruꝫ ſit id qoud dictum eſt. ſcꝫ ꝙ principia difficiliora ſunt poſterioribus

Ad dubium reſpondet̃. ꝙ duplicia ſunt principia. q̄daꝫ ſunt propria arti. ⁊ quedam ſunt cõmunia. ⁊ adhuc quelibet horum poſſunt dupliciter conſiderari. Uno modo in ſe et abſolute. ſcꝫ quantũ ad inherentiã predicati ad ſubiectũ. p̄ſcindendo ab om̄ibus poſterioribus. ⁊ ſic nõ eſt difficilꝰ cognoſcere principia cõmunia ⁊ ea inuenire. Alio mõ pñt conſiderari ſub ratione. qua ſunt principia ⁊ ꝑ habitudinẽ ad principiata. ⁊ ſic valde difficile eſt ipſa inuenire. Et etiã vtile. quia principijs ſic acceptis difficile eſt credere. ⁊ ꝑ illa concluſiones eligere ⁊ hec principia maxima ſunt in virtute ⁊ poteſtate. qꝛ in virtutẽ eoꝝ cetera includuntur.

Ad rationes. Ad primã dicitur. ꝙ licet vna oratio dicatur facilis reſpectu vnius reſpondentis. ⁊ difficilis reſpectu alterius. tamen alique ſunt oratiões que de ſe ſunt difficiles ad ſoluendum. Quia cauſe apparentie in ipſis ſunt multũ occulte ⁊ [illegible] nos. ⁊ alie ſunt oratões faciles ad ſoluenduꝫ. quia cauſe defectus in ip̃is ſunt multum nobis apparentes. Ad ſecundã dicitur ꝙ reſpondens ad quãlibet argumentatõem debet reſpondere vl' vere per ſolutionem veram. vel apparẽter per ſolutionem apparentẽ. Sed quando orationes ſunt faciles ⁊ ridicule nõ dꝫ eas ſoluere ſolutõe recta. ⁊ ꝑ [illegible]em ſoluit̃ tercia rõ. ⁊ hec de queſtione. ⁊ ꝑ cõſequens de toto libro Elenchorum

Queſtiones ſubtiliſſime venerabilis magiſtri Johãnis verſoris. a magiſtris burſe Cornelij q̄bus ip̃as incumbit exercere. ſummo ſtudio atq; diligentia denuo reuiſe correcte ac emẽdate. Impreſſe in florentiſſimo vniuerſali ſtudio Colonienſi. Per boneſtũ Ciuem inſignis ciuitatis Coloniẽſis Henricum Quentell. Anno ſalutis Milleſimo q̄dringenteſimo nonageſimoſeptimo. decima kalendas auguſtas feliciter finem babent.

Queſtiones magiſtri Johannis verſoris ſup̱ de ente ⁊ eſſentia ſancti Thome de aquino ordinis fratrũ predicatorum.

Voniaꝫ paruus error in pͥncipio magnꝰ eſt in fine ſm ph̄m in primo celi ⁊ mundi Ens autẽ ⁊ eſſẽtia ſunt q̄ primo in intellectu cõcipiũtur. vt dr̃ Auicenna in primo ſue metaphiſice Ideo ne ex eorũ ignorãtia errare cõtingat. ad eoꝝ difficultatẽ aperiendã. dicendũ ẽ q̄d nomine eſſẽtie ⁊ entis ſignificet̃. ⁊ quomõ in diuerſis inueniant̃. et quomõ ſe habeãt ad itẽtiones logicas ſcꝫ genꝰ ſpeciẽ ⁊ differentiã Quia vero ex cõpoſitis ſimpliciũ cognitionẽ accipere debemꝰ ⁊ ex poſterioribꝫ in priora deuenire. vt a facilioribus incipiẽtes cõuenientior fiat diſciplina. igitur a ſignatione entis ad ſignationẽ eſſẽtie procedendũ ẽ. Sciendũ ẽ igit̃ ꝙ ſicut in quinto metaphiſice ph̄us dr̃. ens per ſe dupl'r dr̃ Uno mõ qđ diuidit̃ per decẽ genera. Alio mõ qđ ſignificat ꝓpoſitionũ veritatẽ Hoꝝ ãt differẽtia ẽ qꝛ ſcđo mõ p̄t dici ens oẽ illud de quo affirmatiua ꝓpõ formari p̄t. etiam ſi illud in re nihil ponat. ꝑ quẽ modũ pͥuationes ⁊ negationes entia dicunt̃. dicimꝰ em̃ ꝙ affirmatio ẽ oppoſita negationi. et ꝙ cecitas ẽ in oculo Sꝫ pͥmo mõ nõ p̄t dici ens niſi qđ aliq̄d in re ponit. Uñ primo mõ cecitas ⁊ hmõi nõ ſunt entia Nomẽ igit̃ eſſentie nõ ſumit̃ ab ente ſcđo mõ dicto. aliqua em̃ hoc mõ dicunt̃ entia que eſſentiã nõ hñt. vt pꝫ in pͥuatõibꝫ. ſꝫ ſumit̃ ab ente pͥmo mõ dicto. Uñ cõmẽtator in eodẽ loco dr̃ ꝙ ens pͥmo mõ dictũ eſt. qđ ſcat eſſentiã rei. Et qꝛ vt dictũ ẽ ens hoc mõ dictũ diuidit̃ ꝑ decẽ genera. oportꝫ ꝙ eſſentia ſcet aliqđ cõmune om̄ibꝫ naturis ꝑ quã diuerſa entia in diuerſis generibꝫ et ſpeciebus collocant̃. ſicut humanitas eſt eſſentia hominis. ⁊ ſic de alijs. ⁊ qꝛ illud ꝑ qđ res ꝯſtituit̃ in ꝓprio genere vel ſpecie eſt hoc qđ ſcatur per definitõem indicantẽ q̄d eſt res. inde eſt ꝙ nomen eſſentie a ph̄is in nomẽ q̄dditatis mutat̃. Et hoc eſt qđ ph̄us frequẽter nominat qđ quid erat eſſe. id eſt hoc ꝑ qđ aliq̄d habet eſſe q̄d. Dicitur etiã forma ſm ꝙ per formã ſcatur certitudo vniuſcuiuſq; rei. vt dr̃ Auicenna in ſcđo ſue metaphyſice. hoc etiã alio noĩe natura dicit̃ accipiendo naturã ſm pͥmum modũ illoꝝ quatuor quos Boetius in libro de duabꝫ naturis aſſignat. ſ. ꝙ natura dr̃ eẽ illud qđ intellectu quoq; mõ capi poteſt. Nõ em̃ res eſt intelligibilis niſi ꝑ definitõem ⁊ eſſentiã ſuam. Et ſic etiã ph̄s dr̃ in quinto metaphiſice ꝙ om̄is ſubſtãtia eſt natura Tamẽ nomẽ nature hoc mõ ſumpte ſignificat eẽntiã rei ſm ꝙ hꝫ ordinẽ ad ꝓpriã opationem. cum nulla res ꝓpria opatione deſtituatur. Quidditatis vero nomẽ ſumit̃ ex hoc qđ ꝑ definitõem ſcatur. Sed eſſe [illegible]tia dr̃ ſm ꝙ ꝑ eã ens habet eſſe.

Circa librũ de eſſe et eſſentia. Querit̃ pͥmo. Utrũ ab ente ſumat̃ nomẽ eſſentie. Arguit̃ ꝙ nõ. pͥmo qꝛ multa dicunt̃ entia q̄ nõ hñt eſſentiã. vt pꝫ de pͥuatõnibus. Igit̃ ab ente nõ ſumit̃ nomen eſſentie Scđo. eſſentia ſe hꝫ ad ens ſicut abſtractũ ad ꝯcretũ ⁊ ſimplex ad cõpoſitũ. Sꝫ ꝯcretũ deriuat̃ ab abſtracto Igit̃ nomẽ entis ſumit̃ ab eſſentia et nõ econtra Tercio. eſſentia immediatiorem hꝫ hitudinẽ ad eſſe q̄ꝫ ad ens eo ꝙ eſſe in ip̃a eſſentia ꝯſtituit ens. Igit̃ nomẽ eſſentie ſumit̃ ab eſſe. In oppoſitũ eſt beatus Thomas in textu in pͥncipio huius tractatus. Primo videbit̃ de q̄ſito

Sciendũ pͥmo. Qꝛ vt habet̃ pͥmo celi ⁊ mundi paruus error in pͥncipio magnus eſt in fine Ideo licꝫ pͥncipia parua ſint in quãtitate. tñ magna ſunt in v̄tute. ⁊ quñq; ſe extendunt ad magnas ꝯcluſiones Et quia ens ⁊ eſſentia ſunt q̄ cadũt pͥmo in intellectu noſtro. ⁊ ſe hñt vt pͥncipia. iõ ne ex eoꝝ ignorãtia ꝯtingat error cõpoſuit. Sanctus Thomas hũc tractatũ de eſſe ⁊ eſſentia. ad difficultatẽ eoꝝ aperiendã. oſtendẽdo q̄d noĩe entis ⁊ eſſentie ſcet̃. Et quõ in diuerſis inueniãt̃. ⁊ qualiter ſe hñt ad intentões logicas ſcꝫ generis. ſpẽi ⁊ dr̃ĩtie Et qꝛ magis cõpoſita ſunt nobis notiora. vt dr̃ primo phyſicoꝝ. Ideo ex compoſitis debemus accipere cognitõem ſimpliciũ ⁊ ex poſterioribꝫ in pͥora deuenire vt a facilioribꝫ incipiendo. facilior ſit doctrina. Et qꝛ ens ẽ magis cõpoſitũ q̄ꝫ eſſentia naꝫ ens noĩat cõpſitũ ex eẽ ⁊ eẽntia. iõ ex ſcatõe entis ad ſcatõeꝫ eſſentie ꝓcedẽdũ ẽ

Sciendũ ſcđo. ꝙ ens ꝑ ſe vt habet̃ in quinto metaphĩce diuidit̃ in ens reale. qđ iterũ diuidit̃ in decẽ p̄dicamẽta. ⁊ in ens rõis qđ ſe extẽdit ad ſcandũ veritatẽ ꝓpõnis. Inter q̄ talis eſt dr̃ña. qꝛ ſcđo mõ oẽ illud p̄t dici ens de q̄ p̄t fieri ꝓpõ affirmatiua. dato ꝙ in re nihil ponat. ⁊ hoc mõ pͥuatões dicuntur entia. qꝛ de ip̃is poſſumꝰ vere affirmare aliq̄d ꝑ ꝓpõem affirmatiuam vt cũ dr̃ ꝙ negatio oppoit̃ affirmatõi ⁊ ſic de alijs Sꝫ pͥmo mõ nihil dr̃ ens niſi qđ in re ad extra aliq̄d ponit et nõ ſolũ hꝫ eẽ in apprehẽſione aĩe. ſꝫ etiã in re ad extra.

Cõcluſio pͥma. Nomẽ eſſentie ſumit̃ ab ente reali ⁊ nõ ab ente rõis. Prima ꝑs ptꝫ. qꝛ dr̃ Auerroys q̄nto metaphyſice ꝙ ens reale qđ diuidit̃ in decẽ p̄dicamenta ẽ qđ ſcat eſſentiã rei. mõ nomẽ forme ſeu eſſentie ⁊ vl'r oẽ nomẽ abſtractũ a toto ſumit̃. Ens ãt reſpectu eẽntie ẽ totũ ⁊ cõpletũ. Igit̃ noⁿ eẽntie ſumit̃ ab ente reali. Scđa ꝑs ꝯcluſionis pꝫ ꝑ pͥmã rõeꝫ añ oppoᵐ.

Concluſio ſcđa. Nomẽ eſſentie ſumit̃ ab eẽ.

Patet. qꝛ eſſentia nõ eſt in eſſe vt in ſuo toto. nec cõparaṫ ad ipm eẽ ſicut ad ſuũ totũ. Sꝫ oẽ abſtractũ includiṫ in eo a ꝗ abſtrahiṫ ꝑ intellectũ abſtrahentẽ. igiṫ ꝯcluſio ꝟa. Ex pͥma ꝯcluſione ſeqͥtur ꝙ nomen eſſentie ſ̄cat aliqͥd cõe analogũ ꝑ qꝺ diuerſa entia ĩ diuerſis generibꝫ ⁊ ſpeciebꝫ collocanṫ. Pꝫ qꝛ noⁿ eẽntie ſumptũ ẽ ab ente qꝺ diuidiṫ in decẽ p̄dicamẽta. Scꝺo ſeqͥtur ꝙ qͥdditas eadem ẽ cũ eẽntia. Patet qꝛ vt dictũ ẽ. eſſentia ẽ illud ꝑ qꝺ res in diuerſis generibꝫ collocanṫ. ⁊ vnumqꝫ dꝫ ꝑ ſuam eſſentiã ꝓpͥã in ſpẽ reponiṫ. Sꝫ illud ꝑ qꝺ res poniṫ in determinata ſpẽ eſt qͥdditas eiꝯ q̄ ꝑ definitõem qͥdditatiuã explicaṫ ⁊ hinc ẽ ꝙ a pħo qꝺ qͥd erat eẽ noĩaṫ ⁊ illꝺ ꝑ qꝺ formal'r aliqͥd hꝫ eẽ. Et meliꝯ dꝛ ꝙ qͥd erat eſſe ꝙꝫ qꝺ qͥd ẽ eẽ. Ad denotandũ ꝓꝛitatẽ nature ⁊ ordinem cauſalitatis eſſentie reſpectu eẽ. Tercio ſeqͥtur ꝙ eſſentia ꝯuenienter dꝛ forma totiꝯ. pꝫ qꝛ qꝺ qͥd erat eẽ qꝺ per definitõem explicaṫ ẽ forma totiꝯ rei a q̄ ſumiṫ tota rei cognitio. mõ eſſentia ⁊ qͥdditas idẽ ſunt. Quarto ſeqͥtur ꝙ eẽntia p̄t dici natura capiẽdo naturã pͥmo q̄tuoꝝ modoꝝ q̄s ponit boetiꝯ in libro de duabꝫ naturis ſ̄ꝫ quẽ natura dꝛ eẽ illꝺ qꝺ cũ ſit q̄cũqꝫ mõ ab itellectu capi p̄t. Nomẽ tñ nature videṫ ſ̄care eſſentiã rei ſ̄ꝫ ꝙ hꝫ ordinẽ ad ꝓpͥã opatõem. Ex qͥbꝫ oĩbꝫ pꝫ ꝙ eſſentia forma totius natura. ⁊ qͥdditas ſunt idẽ ſ̄m rẽ. Dñt tñ ſ̄m rõnem. nã eſſentia dꝛ ſ̄m ꝙ ꝑ eã. ⁊ in ea res hꝫ eẽ. Sꝫ qͥdditas dꝛ inq̄ꝫtũ ꝑ definitõem qͥdditatiuã ſ̄caṫ. Sꝫ forma dꝛ ſ̄m ꝙ ꝑ eã certitudo rei ſeu certa cognitio ſ̄caṫ. Natura ꝟo dꝛ inq̄ꝫtũ ẽ pͥncipiũ ꝑ reſpectũ ad opatõem.

Dubitaṫ pͥmo. vtꝝ nomẽ eſſentie ſumaṫ ab ente ꝑ accñs ſicut ab ente ꝑ ſe. Rñr ad dubiũ ꝙ nõ. qꝛ tale ens nõ hꝫ eſſentiã vnã ſicut hõ albꝯ. Sꝫ ẽ qͥdditas aggregata ex rebꝫ diuerſoꝝ geneꝝ q̄ nõ faciũt vnũ ꝑ ſe. nõ eñ ꝯiungiṫ albedo hoĩ. ſicut ꝓpͥꝯ actꝯ ꝓpͥe potẽtie ex q̄ ꝯiũctõe reſultet vna eſſentia. ſicut in rebꝫ cõpoſitis ex materia ⁊ forma. Sil'r eſſentia non dꝛ ab ente in aĩa. q̄uis eñ in iſtis ſint q̄dã abſtracta q̄ vocanṫ entitates tñ illa abſtracta nõ ſunt eſſentie. Vñ entia rõis nõ hñt eſſentiã q̄ recipiat eẽ. hñt tñ aliquã entitatẽ. ſ. ad ipm actũ eſſendi ⁊ iõ entitas eſt ſuꝑioꝛ ad eſſentiã.

Dubitaṫ ſcꝺo. vtꝝ eẽ ſit ſimplicius q̄ꝫ ens et eſſentia. Ad dubiũ rñr pͥmo ꝙ eẽ ſimpliciꝯ ẽ q̄ꝫ ens. Rõ ẽ. qꝛ eẽ ẽ in ente vt habitꝯ in hñte. mõ hñs cõpoſitiꝯ ẽ habito. Itẽ in rebꝫ creatis ens in ſe ꝯtinet eſſentiã et eẽ ex qͥbꝫ ẽ cõpoſitũ. Eſſe aũt nõ cõponiṫ ex diuerſis. Scꝺo dꝛ ad dubiũ ꝙ eẽ ſimpliciꝯ ẽ eſſentia. qꝛ nulliꝯ eſſentie eẽ ſiue creatũ ſiue increatũ ẽ in ſe cõpoſitũ. lꝫ qñqꝫ ſit alteri cõponibile. Eſſentia aũt p̄t eẽ compoſita ſicut ſunt eẽntie in ſubſtãtijs materialibꝫ vt humanitas q̄ dꝛ eſſentia hoĩs ꝯtinet materiã ⁊ formã. Itẽ eẽ nihil recipe p̄t. Eſſentia aũt recipit eẽ ⁊ hꝫ rõnem potẽtie. Eſſe ꝟo hꝫ rõem actꝯ ⁊ ens eſt cõpoſitum ex ipis. actus aũt ſimplicioꝛ eſt potentia.

Ad ratões. Ad pͥmam pꝫ ſolutio ex dictis. Ad ſcꝺam dꝛ ꝙ lꝫ ordine nature eſſentia ſit ſimplicioꝛ ⁊ pꝛioꝛ ente. tñ q̄ ad noſtrã cognitõem q̄ incipit a toto et magis cõpoſitis ens p̄cedit eſſentiã. Ad terciã dꝛ ꝙ lꝫ eſſentia via ꝯſtitutõis pͥus reſpiciat eſſe q̄ꝫ ens tñ ſ̄ꝫ eẽ ꝓductũ pͥus reſpicit ens q̄ꝫ eſſe. quia eſt de intellectu entis et includitur in eſſe.

Sed quia ens abſolute ⁊ ꝑ pꝛius dꝛ de ſubſtãtijs ⁊ ꝑ poſteriꝯ ⁊ quaſi ſecũdario de accidẽtibus. inde ẽ ꝙ eſſentia ꝓpꝛie ⁊ vere ẽ in ſubſtãtiis ⁊ in accñtibꝫ quodãmõ ⁊ ſ̄m qͥd. Subſtantiaꝝ vero q̄dã ſimplices ſunt q̄dã cõpoſite. ⁊ in vtriſqꝫ ẽ eſſentia. ſꝫ ĩ ſimplicibꝫ verioꝛi ⁊ nobiliori mõ ſ̄m ꝙ eſſe nobiliꝯ habẽt: ẽ eñ cã eoꝝ q̄ cõpoſita ſunt ad minꝯ ſubſtãtia pͥma q̄ ẽ deus. Sꝫ qꝛ illaꝝ ſubaꝝ eſſentie ſunt nob̄ magꝭ occulte. iõ ab eſſentijs ſubaꝝ ꝯpoſitaꝝ icipiẽdũ ẽ vt a faciliorib ꝯueniẽtioꝛ fiat diſciplĩa. in ſubſtãtijs igiṫ cõpoſitis ſꝫ ſoꝛa ⁊ materia vt ĩ hoĩe aĩa ⁊ coꝛpꝯ. Nõ ãt p̄t dici ꝙ alteꝝ illoꝝ tñ eẽntia dicaṫ. ꝙ eñ materia ſola ñ ſit eẽntia rei planũ ẽ qꝛ res ꝑ eẽtiã ſuã ꝯgnoſcibl'i ẽ ⁊ in ſpẽ ordinaṫ vel in genere. ſed materia nec cognitõis principiũ ẽ. nec ſ̄m eam aliqͥd ad genꝯ ordinaṫ vel ad ſpẽm. ſed ſ̄m illꝺ ſ̄m ꝙ aliqͥd actu ẽ. Nec etiã poteſt forma tñ eẽntia ſubſtãtie ꝯpoſite dici. q̄uis hoc q̄dã aſſerere conãtur. Ex his eñ q̄ dicta ſunt patet ꝙ eẽntia ẽ illud qꝺ ꝑ definitionẽ rei ſignaṫ. definitõ aũt ſubſtãtiaꝝ materialiũ nõ tñ ꝯtinet formã ſꝫ etiã materiã. aliter eñ definitiões naturales ⁊ mathematice ñ differrẽt. Nec p̄t dici ꝙ materia in definitione ſubſtãtie materialis ponaṫ ſicut additũ eſſentie eius vel ens extra eſſentiã eius qꝛ hic modꝯ definitionũ ꝓpͥꝯ eſt accidentibꝫ q̄ ꝑfectã eſſẽtiam nõ habent vnde opꝫ ꝙ in definitõe ſua ſubiectũ recipiãt qꝺ ẽ extra genꝯ eoꝝ. patꝫ ergo ꝙ eſſentia compꝛehẽdat materiã et formã. Non põt aũt dici ꝙ eſſentia ſignificet relatõem que eſt inter materiã et formã vl' aliqͥd ſuꝑadditũ ipſis. qꝛ hoc de nccĩtate eſſet accidẽs vel extraneũ a re nec ꝑ eã res cognoſcereṫ. que oĩa eſſẽtie ꝯueniũt ꝑ formã eñ que ẽ actꝯ materie materia efficiṫ ens actu ⁊ hoc aliquid. Vñ ẽ ꝙ illud qꝺ ſuꝑuenit nõ dat eẽ actu ſimpl'r materie ſꝫ eẽ actu tale. ſicut etiã accidẽtia faciũt vt albedo facit actu albũ. vñ cũ talis forma acqͥriṫ nõ diciṫ gñari aliqͥd ſimpl'r ſꝫ ſ̄m qͥd. Relinqͥtur ergo ꝙ nomẽ eſſentie in ſubſtãtijs ꝯpoſitis ſignificet illꝺ qꝺ ẽ ꝯpoſitũ ex materia ⁊ forma. Huic ꝯſonat ꝟbũ Boetij in ꝯmẽto ſuꝑ libꝝ p̄dicamẽtoꝝ vbi dt ꝙ vſya ſignat ꝯpoſitũ. vſya eñ apud grecos idẽ ẽ ꝙ eſſentia apud nos vt ipſemet dt in libro de duabꝫ naturis. Auicẽna etiã dicit ꝙ quidditas ſubſtãtiaꝝ cõpoſitaꝝ eſt ipſa ꝯpoſitio forme ⁊ materie. Cõmẽtatoꝛ etiam dicit ſupꝛa. vij. metaphiſice. Natura quã habet ſpẽs in rebꝫ generabilibꝫ ẽ aliqͥd mediũ. i. cõ

poſitũ ex materia ⁊ forma. Huic etiã ꝯcordat ratio qꝛ eẽ ſubſtãtie ꝯpoſite nõ eſt eſſe tñ forme nec eẽ tñ materie. ſꝫ ipſiꝯ ꝯpoſiti. eſſentia autẽ ſ̄ꝫ quã res eẽ dꝛ. Vñ opoꝛtet ꝙ eſſentia qua res denominaṫ ens ñ tñ ſit forma nec tñ materia ſꝫ vtrũqꝫ. q̄uis hmõi eẽ ſiue eſſentie ſuo mõ ſola forma ſit cã. ſic etiã videmꝯ in alijs q̄ ex pluribꝫ pͥncipijs ꝯſtituũṫ ꝙ res nõ denominaṫ ab altero illoꝝ pͥncipioꝝ tñ. ſꝫ ab eo qꝺ vtrũqꝫ ꝯplectiṫ. vt pꝫ in ſapoꝛibꝫ qꝛ ex actiõe calidi digerẽtis hũidũ ꝯcãtur dulcedo. ⁊ q̄uis h̄ mõ caloꝛ ſit cã dulcedinis nõ tñ coꝛpꝯ denominaṫ dulce a caloꝛe ſꝫ a ſapoꝛe q̄ calidũ ⁊ humiduꝫ cõplectitur.

Queriṫ ſcꝺo. vtꝝ eſſentia in ſubſtãtijs cõpoſitis materiã ⁊ formã cõpꝛhendat. Arguiṫ ꝙ nõ. pͥmo. qꝛ eſſentia ſubſtantie cõpoſite ẽ forma. Sꝫ forma nõ includit materiã. igiṫ. Et ꝯfirmaṫ. qꝛ eſſentia ẽ id qꝺ per definitõem ſ̄caṫ. Sꝫ oẽs ꝑtes definitõis ſunt forme vt habeṫ ſcꝺo phyſicoꝝ. Igiṫ eſſentia in ſubſtãtijs cõpoſitis nõ cõpꝛhendit materiã ⁊ formã. Scꝺo. nullũ ſimplex componiṫ ex materia ⁊ forma. Sed eſſentia cum ſit forma totius eſt ſimplex. qꝛ vt diciṫ in libro ſex pͥncipioꝝ forma ẽ compõni ꝯtingens ſimplici ⁊ inuariabili eſſentia ꝯſiſtens. Tercio. materia eſt pͥncipiũ indiuiduatõnis in ſubſtãtijs cõpoſitis. igiṫ ſi eẽntia in ipis cõpꝛehendat materiã ⁊ formã. ſeqͥtur ꝙ eſſentia ſolũ eſt ꝑticulariũ ⁊ ꝑ ꝯſequens definitio quod eſt falſum. In oppoſitum eſt doctoꝛ ſanctus in textu.

Sciendũ ẽ pͥmo. ꝙ poſtq̄ꝫ ſanctꝯ Thomas ſuꝑius oſtendit vñ ſumatur nomẽ eſſentie ⁊ quot modis p̄t nominari. Cõſequenter determinat de eſſentijs reꝝ oſtendẽdo qualiter in diuerſis entibꝫ eſſentia diuerſimode reperiatur. Et qꝛ ens per pͥus et verius ꝯuenit ſubſtantie q̄ꝫ accidenti. iõ pͥus determinat de eſſentia ſubſtantiaꝝ q̄ꝫ accidentiũ. Et iteꝝ ſubſtantiaꝝ q̄dã ſunt ſimplices ⁊ q̄dam compoſite. et in vtriſqꝫ eſt eſſentia lꝫ verioꝛi mõ in ſubſtãtijs ſimplicibꝫ q̄ꝫ cõpoſitis. Sꝫ qꝛ ſubſtantie cõpoſite ſunt nobis notioꝛes ſimplicibus et ex cognitõne cõpoſitoꝝ deuenimꝯ in cognitõem ſimplicium. Ideo pͥus determinat de eſſentia ſubſtantiarũ cõpoſitaꝝ ⁊ materialiũ q̄ꝫ de eſſentia ſimplicium ⁊ immaterialium.

Sciendũ eſt ſcꝺo. ꝙ tñ eſt quadruplex modus entium que habent eſſentiã. ſcꝫ pͥma cauſa. ſ. deus. Subſtantie immateriales create. Subſtantie compoſite. ⁊ accñtia. Quod ſic oſtendiṫ. qꝛ oĩe ens hñs eſſentiam vel habet eſſe ſubſiſtens ⁊ non receptum in alio et ſic eſt pͥma cauſa. vel habet eſſe receptum in eſſentia ⁊ in potentia. ⁊ hoc dupl'r. vel habet illud eſſe in alio vel in ſe. ſi pͥmum ſic eſt accidens. ſi ſcꝺm hoc eſt dupl'r vel recipiens eſſe eſt forma ſimplex. ⁊ ſic eſt ſubſtantia immaterialis. vel compoſitum ex materia et forma. ⁊ ſic ẽ ſubſtantia compoſita.

Concluſio pͥma. Eſſentia ſubſtantie cõpoſite non eſt materia tantum. nec forma tantum. nec relatio que eſt inter materiã ⁊ formã nec aliqͥd ſuꝑadditum iſtis. Prima ꝑs pꝫ. qꝛ res ꝑ ſuã eſſentiã cognoſcibilis eſt ⁊ in ſpẽ ordinaṫ. Sed iſta nõ ꝯueniunt materie ſꝫ ſolum illi quo aliqͥd eſt in actu. igiṫ ⁊c. Scꝺa pars pꝫ. qꝛ eſſentia eſt id qꝺ ꝑ definitõem ſ̄catur. Sꝫ definitio ſubſtantiaꝝ materialiũ nõ tñ ꝯtinet formã. ſꝫ etiã materiã. alias definitões mathematice ⁊ phyſice nõ differrẽt. igitur eſſentia ſubſtãtie cõpoſite nõ ſolã formã cõpꝛhendit. Tercia ꝑs ꝯcluſionis pꝫ. qꝛ de neceſſitate relatio q̄ eſt inter materiã et formã. vel eſt aliqͥd ſuꝑadditũ iſtis vel eſt accñs ⁊ extraneũ qꝺ aduenit p̄ter materiã et formã et ſic nec ꝑ illud res cognoſciṫ. Sed eſſentia nõ eſt accñs nec aliqͥd extraneũ ⁊ etiã ꝑ ipam res cognoſcitur. igitur eſſentia ſubſtantie cõpoſite nõ eſt relatio inter materiẽ et formã. nec aliqͥd ſuꝑadditũ ipſis.

Cõcluſio ſcꝺa. Eſſentia in ſubſtãtijs cõpoſitis ꝑ ſe cõpꝛehendit materiã ⁊ formã. Patet ꝯcluſio ꝑ p̄cedentẽ ꝯcluſionẽ. Scꝺo pꝫ autoꝛitatibꝫ boetij auicẽne. ⁊ auerroys. q̄ clare patet in textu. Nã dt Boetius. ꝙ vſya ſ̄cat ꝯpoſitũ. Vſya eñ apud grecos idẽ eſt qꝺ eſſentia apud nos. Sꝫ dt Auicenna ꝙ qͥdditas ſubſtãtie cõpoſite eſt ipa cõpoſitiõ materie ⁊ forme. Sed auerrois dt ꝙ natura quã ſ̄cat ſpẽs in rebꝫ generabilibꝫ eſt aliqͥd cõpoſitũ ex materia ⁊ forma. Tercio ꝓbatur rõe qꝛ eſſe ſubſtantie cõpoſite nõ eſt forme tñ. nec materie tñ. ſed cõpoſiti. Eſſentia aũt eſt ſ̄m quam. ⁊ in qua cõpoſitum habet eſſe. igitur eſſentia qua res denoĩaṫ ens nõ eſt forma tñ. nec materia tñ. ſed vtrãqꝫ cõpꝛehẽdit. Licet tamẽ ipius eſſe quod eſt actus compoſiti forma ſuo modo ſit cauſa. Probaṫ etiam cõcluſio ꝑ ſimile. qꝛ calor digerens humidũ in aliquo coꝛpoꝛe licet ſit cauſa dulcedinis. Non tamẽ coꝛpus denominaṫ dulce a calore. nec ab humido. ſed a dulcedine que calidũ et humidum cõplectiṫ. Igiṫ a ſili q̄uis ſoꝛtes ex aĩa ⁊ coꝛꝑe cõſtituaṫ. nõ tamẽ denoĩaṫ ab anima tñ. ſed denominatur homo ab humanitate. igitur humanitas cõpꝛehendit coꝛpꝯ ⁊ aĩam. ⁊ ſil'r eſt in alijs ſubſtãtijs materialibꝫ.

Dubitaṫ pͥmo. qualiter eſt reſpondendũ ad q̄ſitum ſ̄m albertum. Reſpondetur ꝙ ꝯtrarium ſentẽtie iam habite eſt de opinione Alberti. Dicit eñ ꝙ forma totius nihil addit realiter vltra formam ꝑtis. ſꝫ ſꝫ idem ſimpl'r. Et diciṫ forma ꝑtis inq̄ꝫtum actuat materiam que eſt pars cõpoſiti. Et dꝛ forma totius inq̄ꝫtum ab ipa reſultat ex ꝯſequenti forma totius compoſiti. Et dt vlterius Albertus ꝙ materia non poniṫ in definitõne ſubſtantie materialis tanq̄ꝫ pars eſſentie forme totius. ſed tanq̄ꝫ terminus fluxus forme naturalis. Nec tamẽ ponitur in definitõne ꝑ additamentũ. qꝛ nõ eſt alterius generis ab ipſa forma. et de iſto magis videbitur in ſeptimo metaphiſice.

Dubitaṫ ſcꝺo. Quare materia in definitõne ſubſtantie materialis non poteſt poni ſicut additamentum eſſentie eius vel ens extra eſſentiã. Reſpondetur ꝙ cauſa eſt. qꝛ iſte modus definitionum ſoluꝫ ꝯuenit accidentibus que eſſentiã ꝑfectam non habẽt. ideo opoꝛtet ꝙ in ſua definitõne ſubſtãtiã recipiant que eſt extra genus ipoꝛum. Cum igitur ſubſtantie materiales cõpletam habeant eſſentiã. ⁊ per ꝯſequens cõpletam definitõnem. Et cum materia ponatur in eaꝝ definitõe ſeqͥtur ꝙ ibi non ponitur materia tanq̄ꝫ aliquid additum eſſentie. ſed tanq̄ꝫ pars ipius eſſentie. ⁊ hoc ſ̄m opinionem doctoꝛis ſancti.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL

Ad rões Ad pmã dꝛ ꝙ eſſentia dꝛ forma to
tius ⁊ nõ forma ptis.modo forma totius bene cõphen
dit materiam. Ad ꝯfirmatõem dõm ꝙ cum dicit ꝙ oẽs
partes definitõnis ſunt formales , hoc eſt dicere ꝙ ha/
bent modum forme. Et materia que eſt in definitõne
rei materialis quodãmodo trahitur ad modum et con
ditõnem forme.eo ꝙ eſt cõmunis et non ſignata. Ad
ſcdam dicitur. ꝙ eſſentia ſubſtantie cõpoſite eſt ſimplex
ꝑ negatõem cõpoſitõnis ex eſſe ⁊ eſſentia. vel ex forma
et materia ſignata. Sed non dicitur ſimplex per negatõ
nem cuiuſcũqꝫ compõnis.ſed poteſt eſſe compoſita ex
forma et materia cõmuni. Ad terciam dicitur. ꝙ licꝫ
materia ſignata ſit pncipium indiuiduatõnis.de q̃ non
intelligitur ꝙ ſit de eſſentia ſubſtantie compoſite. Ta/
men materia non ſignata ſed cõmunis de qua eſt ad ꝓ
poſitum.non eſt pncipium indiuiduatõis ⁊ de iſtis ma
gis videbitur in ſequentibus

Sed quia idiuiduatõis principiũ ẽ materia.ex
hoc forte videret ſeq̃ ꝙ eſſentia q̃ materiã in ſe
ꝯplectit ſimul ⁊ formã ſit ꝑticularis tm̃ ⁊ nõ vni
uerſalis.ex quo ſeq̃ret ꝙ vniuerſala definitionẽ
nõ haberẽt cũ eẽntia ſit illd qd ꝑ definitõem ſi/
gnificat. Et ideo ſciẽdũ ꝙ materia nõ q̃libet
mõ accepta ẽ idiuiduatõis pncipiũ.ſꝫ ſolũ ma
teria ſignata ⁊ dico materiã ſignatã q̃ ſub deter
minatis dimẽſiõibꝫ ꝯſideratur:hec ãt materia nõ
ponit in definitõe hois inq̃ntũ hõ.ſed poneret
in definitõne ſortis ſi ſortes definitõem habe/
re poſſꝫ. in definitiõe aũt hois ponit materia
nõ ſignata.nõ em̃ in definitõe hois ponit hoc
os vel hec caro ſꝫ os et caro abſolute q̃ ſũt mate
ria hois nõ ſignata Sic ergo patꝫ ꝙ materia
eſſentialis hois ⁊ ſortis nõ differũt niſi ſm ſig
natũ et nõ ſignatũ . Vñ cõmẽtator dicit ſupra
ſeptimũ metaphiſice. ꝙ ſortes nihil aliud ẽ q̃
aĩalitas ⁊ rõnalitas q̃ ſũt q̃dditates eius . Sic
etiã eẽntia generꝭ ⁊ ſpẽi ſm ſignatũ ⁊ nõ ſigna
tũ differũt q̃uis alius modꝰ deſignationis ſit
vtrobiqꝫ.qꝛ deſignatõ indiuidui reſpectu ſpẽi ẽ
ꝑ materiã determiatã dimẽſiõibꝫ certꝭ .deſigna
tio ãt ſpẽi reſpectu generis ẽ ꝑ differẽtiã conſti
tutiuã q̃ ex forma rei ſumit

Querit tercio: vtꝝ materia ſit pncipium in/
diuiduatõnis. Arguitur ꝙ non. Primo qꝛ ſubſtantie
ſepate ſunt indiuidue. ⁊ tamen in ipis non eſt materia.
igitur materia non eſt pncipium indiuiduatõnis Se
cundo. pncipium indiuiduatõnis debet eſſe incõmuni/
cabile. ſꝫ materia eſt cõmunicabilis multis.cũ ſit de q̃d
ditate ſpẽi.igitur ipa non eſt pncipium indiuiduatõnis
Tercio. Materia omniũ generabiliũ eſt vna.igitur
ſi ipa eſſet pncipium indiuiduatõnis ſequeretur ꝙ oẽs
res generabiles eſſent vnum indiuiduũ.quod eſt falſuꝫ
In oppoſitum eſt doctor ſanctus in textu.

Sciendum eſt primo. Q poſt q̃ determina
tum eſt de eſſentia ſubſtantie materialis in cõmuni Cõ
ſequenter in ſpẽali videndũ eſt q̃d ꝑtineat ad eſſentiam
indiuidui ſpẽi ⁊ generis in ipis ſubſtãtijs materialibꝫ.
Et ad intelligendũ q̃d ſit de eſſentia idiuidui intelligẽ
dũ eſt ⁊ inq̃rendũ q̃d ſit pncipiũ indiuiduatõnis

Sciendũ eſt ſcdo. ꝙ de pncipio indiuidua
tionis multe fuerũt opiniones.ſed ſolum ad pñs de tri
bus videndũ eſt. Prima opinio eſt Egidij de rhoma di
centis. ꝙ q̃titas de ſe eſt pncipium indiuiduatõis. Se
cunda eſt alberti dicentis. ꝙ materia eſt de ſe hec ⁊ in/
cõmunicabilis. ⁊ de ſe ſufficiens reddere formam.quaꝫ
ſuſcipit incõicabilẽ. ⁊ ſic eſt totale et ſufficiens pncipiũ
indiuiduatõnis ſm ipm. Et de iſtis duabꝫ opinionibꝫ
videbit in ſcdo articulo. Tercia vero fuit opinio ſancti
Thome dicẽtis. ꝙ materia ſignata q̃titate eſt pncipiũ
indiuiduatõnis. ⁊ nõ materia quocũqꝫ modo accepta.
Et dicitur materia ſignata.illa que ſub certis dimẽſio/
nibus ꝯſideratur. ⁊ hec materia non ponit in definitiõe
hois inquantũ eſt homo.nec eſt pars eſſentie ipius Sꝫ
poneretur in definitõne ſortis ſi haberet definitõem. vn
de in definitõne hois.hoc os . vel hec caro nõ ponitur.ſꝫ
os vel caro in cõmuni.que ſunt materia hominis nõ ſi/
gnata et tenendo hãc opinionem

Concluſio prima. Materia quãtitate ſigna
ta eſt ſufficiens pncipium indiuiduatõnis. Probat cõ
cluſio.pmo.qꝛ illud ſufficiens eſt pncipium indiuidua
tionis.quod eſt pncipium incõmunicabilitatis. ⁊ de ſe
poteſt reddere formam incõmunicabilẽ. ſed materia q̃
titate ſignata eſt hmõi. ⁊ nõ materia de ſe.qꝛ cõis ẽ . nec
quãtitas de ſe.qꝛ cõmunicabilis eſt Scdo ꝓbatur. Illd
eſt pncipiũ indiuiduatõnis in quo incipit actus intelle/
ctus agentis abſtrahentis a quãtitate ꝑticulari. ſm ꝙ
cadit ſub aliqua potentia cognitiua ſed a materia quãti
tate ſignata incipit talis actio. igitur concluſio vera.ex
qua concluſione ſequitur ſcda.

Concluſio ſcda: Eſſentia ſpẽi ⁊ indiuidui vt
ſortis et hominis.nõ differunt niſi penes ſignatum ⁊ nõ
ſignatũ. Patet concluſio ex dictis.patet etiam ꝑ auer/
roym. vij.metaphiſice dicentem. ꝙ ſortes nihil aliud eſt
q̃ animalitas et ratõnalitas que ſunt q̃dditates eius.
Et ſimilr eſſentia generis. ⁊ ſpẽi differunt penes ſigna
tum ⁊ nõ ſignatũ. Sed tñ diuerſimode. qꝛ ſignatio in/
diuidui reſpectu ſpẽi eſt ꝑ materiã determinatã certis
dimenſionibꝫ. Deſignatio aũt ſpẽi reſpectu generis eſt
ꝑ drñam ꝯſtitutiuã q̃ ex forma rei ſumitur

Dubitat pmo. Vtꝝ quãtitas de ſe ſit pnci/
piũ indiuiduatõis ſufficiens vt dr Egidius de rhoma
Et videt ꝙ ſic. qꝛ illud eſt pncipium indiuiduatõnis
qd eſt pncipiũ determinãdi indiuiduũ.ad hic ⁊ nunc cũ
illud ſit de rõne indiuidui.ſed q̃titas eſt hmõi. igit ⁊c̃.
Scdo arguit.indiuiduũ dꝛ qd eſt in ſe indiuiſum et
diuiſum ab alijs.igitur illud eſt pncipiũ indiuiduatõis
qd eſt pncipiũ vnitatis ⁊ diſcretõnis indiuiduoꝝ abin
uicem.ſed quãtitas eſt hmõi.igit. Minoꝛ pꝫ. Nã vnũ
quodqꝫ dꝛ vnum ab vnitate. ⁊ ſimilr diſcretũ. Sꝫ vnuꝫ
eſt pncipium numeri. ⁊ numerus cauſatur ex diuiſione
ꝯtinui.igitur quãtitas eſt pncipiũ vnitatis ⁊ diſcretio
nis indiuiduoꝝ. Reſpondet ad dubiũ. ꝙ quantitas
de ſe nõ eſt ſufficiens pncipium indiuiduatõnis Pro/
batur.qꝛ illud quod eſt ꝑ ſe cõmune. ⁊ cui ꝑ ſe cõuenit
rõ pdicabilis nõ eſt pncipium indiuiduatõis.ſed quã/

titas eſt hmõi.igitur ⁊c̃. Preterea oĩe accñs indiui/
duatur ad indiuiduatõem ſui ſubiecti.ſed quãtitas eſt
accñs.igitur indiuiduatio ſibi ꝯuenit per aliud. ſcꝫ per
materiã quãtitate ſignatã. Preterea.illud qd per ſe na
tum eſt recipi in alio.nõ eſt ſufficiẽs pncipiũ indiuidua/
tionis. q̃titas eſt hmõi.qꝛ pt recipi in ſubiecto. Quin/
to.illud eſt pncipiũ indiuiduatõis qd eſt pncipiũ indi/
uidui.ſed quãtitas nõ eſt hmõi.cũ ſit accñs. ⁊ ſuba ab
accñte nõ dependeat.ergo. Sexto.ſi quãtitas eſſꝫ ꝑ
ſe pncipiũ indiuiduatõis ſeq̃ret ꝙ nulla eſſent ꝑ ſe peni
tus indiuidua in genere ſubſtantie ſecluſa q̃titate hoc
aũt eſt falſum. ⁊ ſic relinquitur illa opinio falſa. ⁊ ſoluen
de ſunt rões eius. Ad quaꝝ pmam dꝛ. ꝙ quãtitas ſm
ſe nõ eſt totale pncipiũ determinãdi indiuiduũ ad hic ⁊
nunc.ſed materia ſubſtans quãtitati ⁊ certis dimẽſioni
bus. Ad ſcdam dꝛ. ꝙ q̃titas eſt pncipiũ vnitatꝭ ac
cidentalis indiuiduoꝝ ⁊ etiã diſcretõnis.ſed nõ eſt pn
cipium incõicabilitatꝭ ſubſtãtie ꝑticularꝭ .imo ipa quã
titas fit incõicabilꝭ ꝓpter incõicabilitatẽ ſube ꝑticularis
id ipa nõ ẽ ſm ſe pncipiũ indiuiduatõnis.

Dubitat ſcdo. vtrum materia ſit de ſe totale
et ſufficiens pncipiũ indiuiduatõnis. vt dr Albertus.
Et videt ꝙ ſic.qꝛ ſecluſis oibus accñtibꝫ a ſorte ⁊ plato
ne adhuc remanent duo indiuidua. ⁊ hñt formas ⁊ ma
terias realiter diſtinctas. Rñr ad dubium. ꝙ materia
ſm ſe accepta nõ eſt totale.nec ſufficiẽs pncipiũ indiui/
duatõnis. Patet.qꝛ materia ſm ſe accepta eſt cõis ⁊ in
differens ad multas ſpecies vel ad multa indiuidua .igi
tur nõ eſt pncipium determinatõnis ad hic ⁊ nunc. vel
ad ꝑticulare. Et ſic materia ſm ſe accepta nõ pt dici ſuf
ficiens pncipium indiuiduatõnis. Ad rõnem dubij
dꝛ. ꝙ ſecluſis oĩbꝫ accñtibꝫ a ſorte ⁊ platone. adhuc re
manerent indiuidua.qꝛ in quolibet eẽt materia ſignata
Nam materia retineret ſuã ſignatõeꝫ quã pus habuit
ſub q̃titate rõe cuiꝰ eẽt determinata ad eẽ ꝑticulare.

Ad rõnes. Ad pmã dꝛ. ꝙ nõ ponit pncipiũ
indiuiduatõis oĩm reꝝ eſſe materiã.ſꝫ ſubaꝝ naturaliũ
tm̃. Ad ſcdam dꝛ. ꝙ licet materia ſm ꝙ ponit de q̃d
ditate ſpẽi ſit cõis.non tñ materia ſignata q̃titate. de q̃
ſolũ eſt hic ſermo Ad terciã dꝛ ꝙ lꝫ materia oĩm ge/
nerabiliũ ſit vna ſm potentiã. ⁊ ꝑ habitudinẽ ad formã
tñ nõ eſt vna ſm actũ. Sed ſm actũ eſt plurificata ſub
pluribꝫ formis. Nã ſolũ illa dicunt eadem quoꝝ mate
ria actuata per vnam formam eſt vna

Hec ãt determinatõ q̃ ẽ in ſpẽ reſpectu generis
nõ eſt per aliq̃d aliud in eẽntia ſpeciei exiſtens
qd nullo mõ in eſſentia generis ſit.immo quic/
q̃d eſt in ſpecie eſt in genere tñ vt nõ determina
tũ.ſi em̃ aĩal nõ eſſet totũ qd eſt homo ſꝫ pars
eiꝰ nõ pdicaret de eo.cũ nulla pars itegralis de
ſuo toto predicet Hoc aũt quomõ ꝯtigit vi/
deri poterit ſi inſpiciat q̃liter corpꝰ differt ſm
ꝙ pdicat vt genꝰ ⁊ vt ẽ pars integralis aĩalis
nõ em̃ poteſt eẽ eodẽ mõ genꝰ q̃ modo eſt pars
itegralis. Hoc igit nomẽ qd eſt corpus multi
plr accipit. corpꝰ em̃ ſm quod eſt in genere ſub
ſtantie dꝛ ex eo ꝙ hꝫ talẽ naturã vt in eo poſſunt

deſignari tres dimenſiones. ipe em̃ tres dimen
ſiones deſignate ſunt corpus ſm ꝙ eſt in gene/
re quãtitatis. Contingit aũt in rebꝫ naturalibꝫ
vt quod vnã hꝫ ꝑfectõem ad vlteriorẽ etiam ꝑfe
ctionem attingat. ſicut patet in hoĩe. q̃ naturaꝫ
ſenſitiuã hꝫ ⁊ vlterius hꝫ intelligentiã ſilr etiam
ſup illã ꝑfectõeꝫ q̃ eſt habere talẽ formã vt in ea
poſſint tres dimenſiones deſignari pt etiã alia
ꝑfectio adiungi vt vitalis vel aliqd hmõi. Po/
teſt etiã corpus deſignare rẽ aliquã q̃ hꝫ talem
formã ex qua ſeq̃tur deſignabilitas triũ dimen
ſionũ cũ pciſione vt ſcꝫ ex illa forma nulla ꝑfectõ
vlterioꝛ ſequat. ſed ſi q̃d aliud ſupaddit ſit pter
ſcatõem corpis ſic dicti.et hoc mõ corpꝰ erit in
tegralis et materialis ps aĩalis .quia ſic aĩa erit
pter id qd deſignatũ eſt noĩe corpis. ⁊ erit ſuper
ueniens ipſi corpi ita ꝙ ex iſtis duobꝫ aĩa ſcꝫ et
corpore ſicut ex ꝑtibꝫ ꝯſtituat aĩal. Poteſt etiaꝫ
hoc nomẽ corpus hoc modo accipi vt ſcet rem
quandã q̃ talem formã hꝫ ex qua tres dimenſio
nes in ea poſſint deſignari q̃cunqꝫ ſit forma illa
ſiue ex ea poſſit ꝑuenire aliqua vlterioꝛ ꝑfectio ſi
ue non. ⁊ hoc corpus eſt genus aĩalis .qꝛ in aĩa
li nihil accipit explicite qd nõ implicite in cor/
pore ꝯtineatur. non em̃ animalitas eſt alia for/
ma ab illa ꝑ quã in re poterãt deſignari tres di/
menſiones. ⁊ ideo cũ dicebatur ꝙ corpꝰ eſt qd
talẽ formam hꝫ ex qua poſſint deſignari tres di
menſiones in eo intelligebat q̃cunqꝫ forma ſi/
ue eſſet aĩalitas ſiue lapideitas ſiue q̃cunqꝫ alia
forma. ⁊ ſic forma animalis implicite in forma
corpis ꝯtinetur ꝓut corpus eſt genus eius.
Talis etiã eſt habitudo aĩalis ad hoĩem. ſi em̃
aĩal tm̃ noĩaret rẽ aliquã q̃ haberet talẽ formam
vel ꝑfectõem vt poſſit ſentire ⁊ mouere ꝑ pnci/
piũ in eo exñs cũ pciſione alteriꝰ ꝑfectõis tũc q̃/
cunqꝫ alia vleterioꝛ ꝑfectio ſuperueniret ad aĩal
haberet ſe ꝑ modũ ꝑtis ⁊ nõ ſicut iplicite ꝯten/
ta in rõne aĩalis. ⁊ ſic aĩal nõ eẽt genus hois ſed
eſt genus ſm ꝙ ſcat quandã rẽ ex cuiꝰ forma pt
ꝓuenire motus ⁊ ſenſus q̃cũqꝫ ſit illa forma ſiue
aĩa ſenſibilis tm̃ .ſiue ſenſibilis ⁊ rõnalis ſimul

Sic ergo genus ſcat indeterminate totũ id
qd eſt in ſpẽ. nõ em̃ tm̃ ſcat materiã. ſilr etiã drã
ſcat totũ ⁊ nõ ſcat tm̃ formã. ⁊ etiã definitio to
tum ſcat et etiã ſpẽs Sed tñ diuerſimode. qꝛ
genus ſcat totũ vt q̃dã denoiatio determinans
illud qd eſt materiale in re ſine determinatõe ꝓ/
prie forme. Vñ genꝰ ſumit ex materia q̃uis nõ

ſit materia vt pꝫ in corꝑe. qꝛ corpus ex hoc dꝛ ꝙ hꝫ talem ꝑfectõnem. vt poſſint in eo deſignari tres dimenſiones. q̄ q̇dē ꝑfectio materialr̃ ſe hꝫ ad vlteriorē ꝑfectõem. dr̃ia vero eſt econuerſo ſicut q̄dā denominatio ſumpta a forma determinate ꝓter hoc ꝙ de ꝑmo intellectu eius ſit materia determinata vt pꝫ cū dꝛ aiatū ſcꝫ eſt illud qđ hꝫ aiam. nõ em̄ eſt determinatū q̇d ſit vtruꝫ corpus vel aliqđ aliud: Vñ dt Auicēna ꝙ genus nõ intelligit̃ in drña ſicut ꝑs eſſentie eius. ſꝫ ſolū ſicut ens extra eſſentiā. ſicut eſt ſubiectū de intellectu paſſionis ⁊ ſubiectum de paſſione ꝑdicat̃. iđ etiā genus nõ ꝑdicat̃ de drña ꝑ ſe loquendo. vt dt phus in tercio metaphiſice. ⁊ in quartho topicoꝝ. niſi forte ſicut ſubiectū ꝑdicat̃ de paſſione: Sꝫ definitio vel ſpēs cõprehendit vtrāqꝫ partē ſcꝫ determinatā materiā quā deſignat nomē generis. ⁊ determinatā formā quā deſignat nomē drñe. Et ꝑ hoc pꝫ rõ q̄re genus drña ⁊ ſpēs ſe habeāt ꝓportionabiliter ad materiā et formā ⁊ cõpoſitum in natura. q̄uis non ſint idē quod illa. qꝛ nec genus eſt materia. ſed a materia ſumptū vt totū ſ̄cans. nec drña ē forma. ſꝫ a forma ſumpta. vt totū ſ̄cans. Vñ dicimus hoiem eſſe aial rõnale mortale ⁊ non ex animali ⁊ rõnali. ſicut dicim9 eū eſſe ex aia ⁊ corpore. ex aia em̄ ⁊ corꝑe dꝛ homo eſſe ſicut ex duabꝫ rebꝫ q̄dā res tercia ꝯſtituta q̄ nulla illaꝝ eſt. hõ em̄ nec eſt aia nec corpus. ſꝫ ſi aliquo mõ ex rationali ⁊ aiali dꝛ eſſe non erit ſicut res aliqua tercia ex duabꝫ rebꝫ eſt ꝯſtituta. ſꝫ ſicut intellectus tercius ex duobꝫ intellectibus. intellect9 em̄ aialis eſt ſine determinatõne ⁊ ꝑfectõne ſpecialis forme exꝑmens naturā rei ab eo qđ eſt materiale reſpectu vltime ꝑfectõis. intellectus aūt hmõi drñe rõnalis ꝯſiſtit in determinatõe forme ſpecialis: ex q̇bꝫ duobꝫ ꝯſtituit̃ intellect9 ſpēi ⁊ definitõnis. ⁊ iđ ſicut res ꝯſtituta ex aliq̇bꝫ rebus nõ recipit ꝑdicatõem eaꝝ reꝝ ex q̇bꝫ ꝯſtituitur ita nec intellectus recipit ꝑdicatõem eoꝝ intellectuū ex q̇bꝫ ꝯſtituit̃. nõ em̄ dicim9 ꝙ definitio eſt drña. Quāuis aūt genus ſ̄cat tm̄ eſſentiā ſpēi. nõ tñ oporꝫ vt diuerſaꝝ ſpēꝝ quaꝝ idē eſt gen9 ſit vna eēntia. qꝛ vnitas generis ex ipa indeterminatõe vel indrña ꝓcedit: non aūt ita ꝙ illud qđ ſ̄cat̃ ꝑ genus ſit vna natura ⁊ eſſentia in numero in diuerſis ſpeciebꝫ cui ſupueniat res alia q̄ ſit drña determinās ipam ſicut forma determinat materiā q̄ eſt vna numero. ſꝫ qꝛ genus

ſ̄cat aliquā formā. nõ tñ determinate hāc vł illā quā drña determinate exꝑmit. q̄ nõ ē alia q̄ꝫ illa q̄ determinate ſ̄cabat̃ ꝑ genus Et iđ dt Cõmentator in vndecimo metaphiſice ꝙ materia ꝑma eſt vna. ⁊ dꝛ vna ꝑ remotõeꝫ oim formaꝝ ſꝫ genus dꝛ vnū ꝑ cõmunitatē ⁊ generalitatem forme. Vñ pꝫ ꝙ per additõem drñe remota eſt illa indeterminatio q̄ erat cā vnitatis generis et remanent ſpecies ꝑ eſſentiā diuerſe Et ḡ genus nõ eſt vnū numero ſm naturā in illis ſpēbus diuerſis. qꝛ auferṫ illico cā vnitatis. ſcꝫ indeterminatio Et qꝛ vt ſupra dictū eſt natura ⁊ eſſentia ſpēi eſt indeterminata reſpectu indiuidui ſicut natura generꝭ reſpectu ſpēi. inde eſt ꝙ ſicut id qđ eſt genus ꝓut ꝑdicabat̃ de ſpē implicabat in ſua ſ̄catõne totū q̄uis indiſtincte qđ determinate expreſſum erat in ſpē. ita id qđ eſt ſpecies ſm ꝙ ꝑdicat̃ de indiuiduo oportet ꝙ ſ̄cet totū id qđ eſt eſſentialiter in indiuiduo. licꝫ indiſtincte. Et hoc mõ eſſentia ſpēi ſ̄cat̃ noīe hominis. vñ hõ de ſorte ꝑdicat̃. Si aūt natura ſpēi deſignat̃ cū ꝑciſione materie deſignate q̄ eſt ꝑncipiū indiuiduatõis. ſic habebit ſe ꝑ modū partis. ⁊ hoc mõ ſ̄cat̃ noīe humanitatis Humanitas em̄ deſignat id vñ hõ ē hõ. materia aūt deſignata nõ eſt id vñ hõ eſt hõ. ⁊ ita nullo modo continetur inter illa ex quibus homo habꝫ hoc ꝙ ſit homo. Cum ergo humanitas in ſuo intellectu includit tantū ea ex quibus homo habet vt ſit homo. patet ꝙ ex ſignificatõne eius excluditur vel ꝑciditur materia deſignata. Et qꝛ ꝑs non ꝑdicatur de ſuo toto inde eſt ꝙ nec de homine nec de ſorte ꝑdicatur humanitas. Unde dicit Auicenna ꝙ q̇dditas compoſiti nõ ē ipm cõpoſitum cuius eſt q̇dditas. q̄uis etiā ipa q̇dditas ſit cõpoſitum ſicut humanitas. licꝫ ſit cõpoſita non tamē eſt homo. immo oportet ꝙ ſit recepta in alio quod ſit materia deſignata.

Sꝫ qꝛ vt dictū ē deſignatio ſpēi reſpectu generis eſt per formā. ⁊ deſignatio indiuidui reſpectu ſpēi per materiā. ideo oportet ꝙ nomē ſignificans aliq̇d vñ natura generis ſumit̃ cum ꝑciſione forme determinate ꝑficiētis ſpēm ſ̄cet partē materialē totius: ſicut corp9 eſt materialꝭ ꝑs hois. Nomē aūt ſ̄cans id vñ ſumit̃ natura ſpēi cū ꝑciſione materie determinate ſ̄cat partē formalē. ⁊ iđ humanitas ſ̄cat̃ vt forma q̄dā ⁊ dꝛ ꝙ ē forma toti9 nõ q̄ſi ſupaddita ꝑtibꝫ eēntialibus. i. materie ⁊ forme ſic forma dom9 ſupaddit̃

partibꝫ integralibꝫ. ſed magis eſt forma q̄ eſt totū ſcꝫ materiā ꝯplectēs ⁊ formā cū ꝑciſiõe eoꝝ per que nata eſt materia deſignari. Sic ergo patet ꝙ hoc nomē homo ⁊ hoc nomē humanitas eſſentiā homīs ſignificāt. ſed diuerſimode. quia hoc nomē homo ſignificat eam vt totum inq̄ꝫtum ſcꝫ nõ ꝑcidit deſignatõem materie. ſed implicite cõtinet eam ⁊ indiſtincte. ſicut dictuꝫ eſt ꝙ genus cõtinet differentiā. ⁊ ideo ꝑdicatur hoc nomē homo de indiuiduis. ſed hoc nomē humanitas ſignificat eam vt ꝑtem. quia nõ cõtinet in ſignificatione ſua niſi id quod eſt hominis inq̄ꝫtum homo. ⁊ ꝑcidit omnē deſignationem materie. vnde de indiuiduis homīs nõ ꝑdicatur. ⁊ propter hoc nomē eſſentie quandoqꝫ inuenitur ꝑdicari de re. dicimus em̄ ſortem eſſe eſſentiā quandā. ⁊ quādoqꝫ negat̃ ſicut dicim9 ꝙ eſſentia ſortis non eſt ſortes

Queritur. Utrum eadem eſſentia nomīe generis ⁊ ſpēi ⁊ indiuidui importet̃ Arguit̃ ꝑmo ꝙ nõ. q̇a genus ſpēs ⁊ indiuiduū dicūt diuerſas intentõnes. ſed diuerſe intentões a diuerſis naturis ſumunt̃. ḡ idem eſſentialr̃ noīe generis ſpēi ⁊ indiuidui nõ importat̃ Et cõfirmat̃. qꝛ ſi diceret idem eſſentialiter ſeq̄retur ꝙ diuerſe ſpēs eiuſdē generis haberēt eandē eſſentiā qđ falſum eſt Secundo. illa quoꝝ vnuꝫ ſupaddit eſſentie alterius aliq̇d qđ nõ eſt de eſſentia eius nõ dicūt eandē eſſentiaꝫ. ſed ſic eſt de ſpē reſpectu generis. qꝛ addit drñam. ⁊ de indiuiduo reſpectu ſpēi. qꝛ addit materiā ſignatā Tercio. eſſentia generis ꝑt intelligi ſine eſſentia ſpēi ⁊ ſine eſſentia indiuidui. ḡ ꝑ ipſa nõ importat̃ idē eſſentialiter. Cõſequētia tenet. qꝛ quecunqꝫ ſunt eadē ſic ſe habēt ꝙ vnū non ꝑt intelligi ſine alio.

In oppoſitū eſt doctor ſanctus in textu

Sciendum eſt primo. ꝙ poſtq̄ꝫ viſum eſt de eſſentia generis ſpēi ⁊ indiuidui ſm ſe. Cõſequenter vidēdum eſt de eſſentijs ipſoꝝ ꝑ cõꝑatione ad genus ipſorū ⁊ ad ſeinuicē vt melius videat̃ qualiter eſſentia diuerſimode importat̃ ꝑ genus ſpēm ⁊ indiuiduū. Pro quo ſupponit̃ ꝙ determiatio generis ad ſpēm nõ eſt ꝑ aliq̇d in eſſentia ſpēi ſic exn̄s ꝙ nullo mõ ſit in eſſentia generis. imo q̇cquid ē in ſpē diſtincte eſt in genere indiſtincte. Si em̄ aial nõ eſſet totum qđ eſt homo ſed eſſet ꝑs eius nõ ꝑdicaret̃ de eo cū nulla ꝑs integralis prediceṫ de ſuo toto. Et iſtud videri poterit ſi inſpiciat̃ q̄liter differt corp9 ſm ꝙ eſt ꝑs aialis. et ſm ꝙ eſt gen9 ei9. nõ em̄ ꝑt eē gen9 eo mõ q̄ eſt ꝑs aialis. Vñ corpus poteſt capi dupl'r. Uno mõ ꝓ ſubſtātia ꝯpoſita ex materia ⁊ forma corporeitas que eſt apta ſuſcipe tres dimēſiones. ⁊ ſic eſt in ꝑdicamento ſubſtātie Alio mõ poteſt capi pro illis tribus dimenſionibꝫ. ⁊ ſic eſt in ꝑdicamento quantitatis. Et adhuc primo9 corpus poteſt capi dupl'r Uno modo vt ſignificat iſtam ꝑfectionē que eſt eſſe corporeum cum ꝑciſione cuiuſcūqꝫ alterius perfectionis. ita ꝙ ſi aliqua alia ꝑfectio iterum addatur illa eſt preter eius ſignificationem. Et iſto modo corpus eſt pars materialis animalis. et licet ipſi corpori addantur iſte ꝑfectiones vegetatiuū et ſenſitiuū. ille tamē ſunt ꝑter eius ſignificationē. ⁊ non includuntur in ſua ꝑfectione. Alio modo capitur ꝓut ſignificat iſtam ꝑfectionem que eſt eſſe corporeū. vt potentialiter continet omnes ꝑfectiones ſequētes ſic ꝙ quecūqꝫ perfectio ſibi addatur. illa non eſt preter ſignificatõem eius. imo indiſtincte includitur in ſua ꝑfectione. Et hoc modo eſt genus animalis. quia omnes ꝑfectiones quas habet animal vltra iſtā que eſt eſſe corporeum includuntur indiſtincte in corpore quod eſt genus animalis. ⁊ ſimiliter diceretur de quolibet genere reſpectu ſpecierum

Sciënduꝫ ſecundo. ꝙ genus non ſignificat materiā tm̄. ⁊ differentia formā tm̄. imo quodlibet iſtoruꝫ ſignificat totum. ſed diuerſimode Quia genus ſignificat totam eſſentiā ſpeciei ſm eſſe cõfuſum ⁊ indeterminatum quia ſumitur ab vno eſſe quod eſt materiale ſiue ab vna ꝑfectione. que comparata ad vlterioreꝫ ꝑfectionem dicitur materia. Sed differētia ſignificat totam eſſentiam ſpeciei cõſideratam ſub vltima ꝑfectione. quā dedit forma partis illi materie que cõꝑata ad priores ꝑfectiones habet modum forme. Ideo differētia in cõſtitutione ſpeciei comparata ad genus habet modū forme. Et ita genus non ꝑdicatur per ſe de differentia. neqꝫ differētia de genere. Quia q̄uis ibi ſit incluſio poteſtatiua. illa tamen non ſufficit ad predicationem. ſed definitio vel ſpecies importat eſſentiaꝫ ſpēi conſideratā ſub illa ꝑfectione. que reſultat ex vnione ꝑfectionis generis ⁊ ꝑfectõis a qua ſumitur differentia

Concluſio prima Similiter ſe habet ſpecies reſpectu indiuidui ſicut genus reſpectu ſpeciei. Probatur concluſio. qꝛ ſicut genus continet indeterminate totuꝫ qđ eſt in ſpecie determinate. ita ſpecies continet indeterminate totum quod determinate continetur in indiuiduo. Unde ſm ꝙ ſpecies predicatur de indiuiduo ſe habet vt totuꝫ reſpectu ipſius. ⁊ hoc modo eſſentia ſpeciei ſignificat̃ hoc nomine homo quādo ꝑdicatur de ſorte. Si vero ſignificaretur natura ſpeciei cum preciſione materie ſignate. que eſt principium indiuiduationis. ſic ſe haberet ꝑ modum partis. et tunc ſignificaretur hoc nomine humanitas. Et q̄uis ipſa eſſentia ſit compoſita. non tamē eſt ipſum compoſitum cuius eſt quidditas. Ut humanitas licet ſit compoſita non tamē eſt homo imo anteq̄ꝫ ſit homo. oportet ꝙ ſit recepta in materia ſignata. Ex quibus patet ꝙ homo et humanitas totam eſſentiā hominis ſignificant. ſed diuerſimode. quia homo ſignificat eam ſine ꝑciſione deſignationis materie. ſed implicite continet ipſam ſicut genus continet differentias. Ideo genus ⁊ ſpecies predicantur de indiuiduis. Sed humanitas illam eſſentiam ſignat cum preciſione materie ſignate ⁊ ꝑ modum partis. Ideo de indiuiduis non predicatur

Concluſio ſecunda ⁊ reſponſiua ad queſitum Eadem eſſentia importat̃ ꝑ genus ſpeciem ⁊ indiuiduum licet diuerſimode. Prima pars patet. quia genus de ſpecie eſſentialiter ꝑdicatur ⁊ ſpecies de indiuiduo. ſed quod ꝑdicatur eſſentialiter de aliquo eſt idem eſſentialiter cuꝫ illo de quo ꝑdicatur. quia ſi eſſet diuerſum vel ſe haberet vt ꝑs diuerſa. ⁊ tunc non ꝑdicaretur de toto. vel ſe haberet vt totū diuerſuꝫ. ⁊ tūc talis ꝑdicatio eſſꝫ falſa. qꝛ nulla eſſꝫ habitudo ſubiecti ad ꝑdicatū. Scđa ꝑs patet ex dictis

Dubitatur primo. Utrum genus differentia ⁊ ſpecies ſint idem quod materia forma ⁊ compoſitum

Reſpondetur ad dubium ꝙ non. ſed ſed ſe habent proportionabiliter ad materiam formam ⁊ compoſituꝫ in na

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL

turalibus. Quia licet genus nõ ſit materia. tñ ſumitur ab illo quod habet modũ materie ⁊ ꝑcat totum. Differentia etiã non eſt forma. ſed ſumit̃ ab illo quod habet modũ forme ⁊ ſignificat totũ. Ideo dicimus ꝙ hõ eſt animal rõnale et non ex aĩali ⁊ rõnali. ſicut dicimus ipm̃ eſſe ex materia ⁊ forma ⁊ anima ⁊ corpe. Et ſi aliquo mõ dicat̃ ꝙ hõ eſt ex animali ⁊ rõnali. non eſt ſicut res tercia ex duabꝫ rebꝫ conſtituta. ſed ſicut tercius intellectus ex duobus intellectibꝫ conſtitutus. ex quibus duobus intellectibus conſtituitur intellectus ſpẽi ⁊ definitõnis Et quia pars integralis non predicat̃ de ſuo toto. iõ genus et dr̃ia non p̄dicant̃ de ſua definitõe. ſicut nõ dicimus ꝙ definitio ſit genus vel dr̃ia.

Dubitatur ſecũdo. Utrũ ꝑ hoc ꝙ genus ſignificat totam eſſentiã ſpẽi oporteat ꝙ diuerſaꝝ ſpecierũ habentiũ idem genus ſit eadẽ eſſentia. Ad dubiũ reſpondetur ꝙ nõ. quia vnitas generis ex indeterminatione vel indifferẽtia ſumit̃ ⁊ non ex eo ꝙ ſignificatum generis ſit vna natura numero in diuerſis ſpeciebꝫ. cui ſuꝑueniat res alia que ſit differẽtia determinãs ipm̃. ſicut forma determinat materiã cui aduenit. Sʒ quia genus indetermiate aliquã naturã ſignificat quã differẽtia ſignat determinare. Et ſic genus dr̃ vnũ ꝑ indetermiatiõem forme ꝑcate ꝑ ipm̃. ſed ꝑ additõem forme determinãtis remota illa indeterminatõne quã habet genus remanent ſpẽs ꝑ eſſentiã diuerſe.

Ad rõnes. Ad primam dicitur. ꝙ non oportet diuerſas intentões ſꝑ ſumi a diuerſis naturis vel eſſentijs. ſed q̃nqꝫ ſumunt̃ a diuerſis modis eſſendi. vel gradibus ꝑfectionis eiuſdẽ eſſentie. Ad confirmationẽ dr̃. ꝙ ſpecies diuerſe eiuſdẽ generis nõ important eandẽ eſſentiã neqꝫ vnã. niſi ſm genus. ⁊ illa vnitas eſt potẽtialis tm̃. Ad ſecundã dr̃. ꝙ ſpẽs non addit aliquid generi. quod nõ confuſe ſignificet̃ ⁊ indetermiate ꝑ genus ⁊ potentialiter in ipſo contineat̃. Ad terciã dr̃. ꝙ illa que ſunt eadẽ eſſentialiter ⁊ cõuertibiliter ſm modũ eſſendi ſic ſe habẽt ꝙ vnũ nõ poteſt intelligi ſine alio. ſed quãdo differunt in modis eẽndi. tunc vnum poteſt intelligi ſine alio. Modo ſic eſt de genere reſpectu ſpeciei

¶ Seq̄tur ſecũda ps ꝓmi tractatus

Iſo quid ſignificet̃ ꝑ nomen eſſentie in ſubſtantijs cõpoſitis. Videnduʒ eſt quomõ ſe habeat ad intentiones logicas. ſcʒ ad rationem generis ſpeciei ⁊ differẽtie. Quia aũt id cui conuenit rõ generis ⁊ ſpẽi predicatur de hoc ſingulari ſignato. impoſſibile eſt ꝙ ratio vniuerſalis. ſcʒ generis vel ſpeciei conueniat eẽntie ſm ꝙ ꝑ modum partis ſignificatur: vt nomine humanitatis vel animalitatis. Et ideo dicit Auicẽna ꝙ rõnalitas nõ eſt differẽtia ſed principium differẽtie. ⁊ eodeʒ modo humanitas nõ eſt ſpẽs nec animalitas genus. Similiter non poteſt dici ꝙ rõ generis vel ſpẽi conueniat eẽntie ſm ꝙ eſt q̄dam res exiſtens extra ſingularia. vt platonici ponebant. quia ſic nec genus nec ſpẽs predicaret̃ de indiuiduis. nõ eñ poteſt dici ꝙ ſortes ſit illud quod ab eo diuiſum ⁊ ſeꝑatum eſt Nec illud iterum ſeꝑatum ꝓduceret in cognitionẽ illius ſingularis. ⁊ ideo relinquitur ꝙ rõ generis vel ſpẽi cõueniat eẽntie ſm ꝙ ſignificatur ꝑ modum totius vt nomine hoĩs vel aĩalis ꝓut implicite et indiſtincte ꝯtinet totum id quod in indiuiduis eſt. Natura aũt vel eẽntia ſic accepta poteſt dupl'r cõſiderari. Uno modo ſm rõnem ⁊ naturã ꝓpriam: ⁊ hec eſt abſoluta cõſideratio eiꝰ. ⁊ hoc mõ nihil eſt verum p̄dicari de ea niſi q̄ conueniunt ſibi ſm ꝙ hmõi. vñ quicq̄d alioꝝ attribuit̃ ei falſa erit attributio. verbi grã hoĩ in eo ꝙ homo eſt cõuenit aĩal ⁊ rõnale. ⁊ alia q̄ in definitione eius cadunt. albũ vero ⁊ q̄cquid hmõi fuerit quod nõ eſt de rõne humanitatis nõ conuenit hoĩ inquãtum hõ. ſed magis ꝯuenit ei inquantum eſt hic hõ. Tamẽ ſi queratur vtrũ illa natura ſic ꝯſiderata poſſit dici vna vel plures. neutꝝ concedendũ eſt. q2 vtrũqꝫ eſt extra intellectũ humanitatis. ⁊ vtrunqꝫ põt ſibi accidere. Si eñ pluralitas eẽt de ĩtellectu eius. tũc eẽt vna ⁊ eadem eẽntia ſortis ⁊ platonis. nec poſſet in pluribꝫ plurificari. Alio mõ cõſiderat̃ eẽntia ſm eẽ quod hꝫ in h̄ vel in illo. ⁊ ſic de ip̄a aliq̄d p̄dicatur ꝑ accidẽs rõe eius in q̄ eſt ſicut dr̃. hõ eſt albus. hic albedo p̄dicat̃ ꝑ accñs. q2 ꝑ h̄ ꝑticulare qđ eſt ſortes. Quis hoc nõ ꝯueniat hoĩ inq̄ntum hõ. Hec aũt natura hꝫ duplex eſſe. vnũ in ſingularibꝫ. aliud in aĩa. ⁊ ſm vtrũqꝫ ꝯſequunt̃ dictã naturã accidẽtia in ſingularibꝫ. ⁊ hꝫ multiplex eſſe ſm ſingulariũ diuerſitatẽ. ⁊ tñ ipi nature ſm ꝓmã ſuã ꝯſideratõem. ſ. abſolutã nullũ iſtoꝝ eſſe debet̃. Alteꝝ eñ eſt dicere ꝙ eſſentia hoĩs inq̄ntũ hmõi habeat eẽ in h̄ ſingulari. q2 ſi eẽ in hoc ſingulari ꝯueniret hoĩ inq̄ntum hõ eſt. nũq̄ eẽt extra hoc ſingulare. Silr̃ ſi ꝯueniret hoĩ inquãtũ hõ eſt nõ eẽ in hoc ſingulari. nũq̄ eſſet in hoc ſingulari. qđ eſt falſum. ergo patꝫ ꝙ natura hoĩs abſolute ꝯſiderata abſtrahit a q̄libet eẽ in aĩa ⁊ in ſuppoſitis. ita tamẽ ꝙ non fiat p̄ciſio alicuius eoꝝ. ⁊ hec natura ſic ꝯſiderata ẽ que p̄dicat̃ de indiuiduis oĩbus Nõ tñ ꝓpterea põt dici ꝙ rõ vl'is ꝯueniat nature ſic accepte. q2 de rõe vl'is eſt vnitas ⁊ ꝯmunitas. nature autẽ humane neutrũ iſtorum cõtingit ſm abſolutã ꝯſideratõem ſuam Si eñ eſſet de intellectu hominis communitas. tunc in quocũqꝫ inueniret̃ humanitas. in eo inueniret̃ ꝯmunitas. ſʒ quicquid in eo eſt indiuiduatũ eſt. Similiter etiam non poteſt dici ꝙ ratio generis vel ſpẽi accidat

nature humane ſm eſſe quod habet in indiuiduo. q2 non inuenit̃ in indiuiduis humana natura ſm vnitatem vt ſit quid vnũ omĩbus conueniens quod ratio vniuerſalis exigit

Queritur. Utrum eſſentie ſubſtantie cõpoſite abſolute cõſiderate cõueniat ratio vniuerſalis. puta generis ſpeciei vel differẽtie. Arguit̃ ꝓmo ꝙ ſic. quia duo ſunt de rõne vniuerſalis. ſcʒ vnitas nature. et cõmunitas. ſed hec duo cõueniunt eſſentie abſolute conſiderate. Una eñ eſt que conſiderat̃ ſine his in q̄bus diuerſificat̃. Eſt etiã cõis. quia ſic conſiderat̃ ſine ꝑticularibꝫ. g̃ ⁊c̃. Secundo. vniuerſale dicit̃ qđ aptuʒ natum eſt eſſe in multis ⁊ dici de multis. ſed eſſentia ſm ſe cõſiderata eſt huiuſmodi. habet eñ aptitudinẽ ad eſſe in multis. ergo ipſi illo modo cõſiderate conuenit ratio vniuerſalis. Tercio. Uniuerſale eſt forma totius cõcretiue ſignata. ſed eſſentia ſm ſe cõſiderata eſt huiuſmodi. ergo ⁊c̃.

In oppoſitum eſt doctor ſanctus in textu

Scienduʒ primo. ꝙ poſtq̄ doctor ſanctus oſtendit quid nomĩe eſſentie in ſubſtantijs materialibꝫ ſignificet̃. tam in generali q̄ in ſpeciali ſm ꝙ importat̃ illa eẽntia in nomĩe generis ſpeciei vel indiuidui. Cõſequẽter videndũ eſt quomõ in illis ſe habet eſſentia ad rõem vniuerſalis. ſcʒ generis ⁊c̃.

Sciendũ ſecũdo. ꝙ eſſentia ſubſtãtie cõpoſite poteſt dupl'r cõſiderari. Uno mõ ꝑ modũ ꝑtis ⁊ in abſtracto ſicut humanitas. Alio mõ ꝑ modũ totius quando implicite cõtinet totum quod eſt in indiuiduis. vt homo. Et adhuc natura ſic ſignata poteſt dupl'r ꝯſiderari. Uno mõ ſm ꝓpriam eius rõnem. ⁊ ſic nihil verificat̃ de ipſa. niſi quod ſm ſe ſibi cõuenit. Ex quo ſeq̄tur ꝙ ſi quid aliorum ſibi attribuat̃ falſa erit attributio. vt homini inq̄tuʒ eſt homo cõueniunt animal ⁊ rõnale. Album vero ⁊ alia accidẽtia q̄ nõ ſunt de rõe humanitatis nõ poſſunt ſic homini cõuenire. Ex quo patet. ꝙ ſi querat̃ an natura ſic cõſiderata ſit vna vel plures. neutrũ concedendũ eſt. quia vtrunqꝫ eſt extra intellectum nature ſic cõſiderate. Si eñ vnitas eſſet de intellectu nature nõ poſſet effici plures in ſorte ⁊ in platone. Simil'r ſi pluralitas eſſet de intellectu eius nunq̄ poſſet dici vna. quod tamẽ falſum eſt. quia natura homĩs eſt vna ſcilʒ ſm ꝙ eſt in ſorte. Alio modo p̄t cõſiderari ſm eẽ quod habet in alio. ⁊ ſic de ip̄a aliquid p̄dicatur ꝑ accidens rõne illius in quo eſt. Et hoc iterũ dupl'r. ſm ꝙ habere poteſt duplex eſſe. ſcʒ in ſingularibus ⁊ in anima. ⁊ ſm vtrunqꝫ eſſe ip̄am conſequuntur aliqua accidentia. Quia ſm primũ eſſe ip̄am cõſequunt̃ accidẽtia realia. vt album nigruʒ et ſimilia. ſed ſm aliud eſſe quod habet in anima ip̄am conſequunt̃ accidẽtia intẽtionalia. vt genꝰ ſpecies ⁊ ſic de alijs Et adhuc in ſingularibꝰ natura p̄dicta poteſt habere plura eſſe ſm diuerſitatẽ ⁊ pluralitatẽ ſingulariũ. ⁊ tamen ipſi nature ſm primã conſideratione eius accepte nullũ iſtoruʒ ſibi debetur. Et ergo eſt falſum dicere ꝙ eſſentia hominis inq̄tum hmõi habeat eſſe in hoc ſingulari. quia ſi hoc conueniret homini inq̄tũ homo nunq̄ eſſet extra h̄ ſingulare. Simil'r ſi ſibi cõueniret inq̄tum homo non eſſet in hoc ſingulari nunq̄ eſſet in eo. Ex quo patet ꝙ natura hominis ꝑ modũ totius deſignata ⁊ abſolute accepta abſtrahit ab eẽ quod habet in alio. ſcʒ in ſingulari vel intellectu Non tamẽ in tali ſignificatione fit p̄ciſio alicuius iſtoꝝ eſſe quod habet in ſingularibꝫ vel in anima. Et ideo natura ſic conſiderata eſt illud quod p̄dicatur de oĩbus indiuiduis. Et ſicut dictuʒ ẽ. ꝙ multiplex hꝫ eẽ ſm ſingulariũ diuerſitatẽ. ita etiã dicendũ eſt de ip̄a natura ſm eſſe qđ habet in intellectu

Concluſio prima. Ratio vniuerſalis puta generis ſpẽi ⁊ differẽtie non cõuenit nature ꝑ moduʒ partis deſignate. Probat̃ concluſio. quia illud cui cõuenit rõ vniuerſalis p̄dicatur de ſingularibus. ſed hoc non poteſt cõuenire nature ſic ſignificate. nam hec ꝓpoſitio eſt falſa ſortes ẽ humanitas. igitur ⁊c̃. Et ideo bene dicit Auicẽna. ꝙ rationalitas non eſt differẽtia. ſed principiũ differẽtie. nec humanitas eſt ſpecies. ſed principiũ ſpeciei. Et ex eodem medio poteſt ꝓbari ꝙ ratio vniuerſalis nõ poteſt conuenire eſſentie poſite extra ſingularia. quemadmodũ poſuit plato. q̇a talis eſſentia p̄dicari non poteſt de indiuiduis. Non eñ poteſt dici ꝙ ſortes ſit illud quod eſt ab eo ſeꝑatum. Et ſic patet ꝙ ratio vniuerſalis nõ cõuenit eſſentie ꝑ moduʒ partis ⁊ abſolute cõſiderate. Simil'r licet natura homĩs abſolute cõſiderata ⁊ deſignata ꝑ modũ totius ſit illud quod p̄dicatur de indiuiduis. tamẽ ratio vniuerſalis non cõuenit nature ſic accepte. Prima pars patet. quia licet natura abſolute cõſiderata abſtrahat a quolibet eſſe. Quia tamẽ ſignificat̃ ꝑ modũ totius in ſignificatione eius non fit preciſio alicuius eoꝝ in q̄bus eſt. ergo natura ſic ſignificata ẽ illud quod p̄dicatur de indiuiduis. Secũda pars pꝫ q2 de rõne vniuerſalis eſt vnitas ⁊ ꝯmunitas nature. ſed nature accepte ſic neutrũ iſtoꝝ ꝯuenit. vt pꝫ ex dictis. Igit̃ ſm abſolutã ꝯſideratione nõ cõuenit nature rõ vniuerſalis

Concluſio ſecũda. nature cõſiderate ſm eſſe quod habet in indiuiduis nõ cõuenit rõ vniuerſalis. ſed ſibi cõuenit ratio vniuerſalis ſm eſſe quod habet in intellectu. Prima pars patet. quia licet natura exiſtens in indiuiduis habeat cõmunitatẽ. ⁊ ſit in multis. tamẽ non habet actualẽ vnitatẽ. niſi ꝓut abſtrahitur ꝑ intellectũ a multis indiuiduis Ideo dr̃ Cõmentator. ꝙ intellectus eſt qui facit vniuerſalitatẽ in rebus. talis aũt vnitas req̄ritur ad rationem vniuerſalis. ergo ⁊c̃. Secũda pars patet. q2 natura in intellectu habet eſſe abſtractũ ab omĩbus cõditionibꝫ indiuiduantibꝫ. ergo habet rõem vniformẽ ad omĩa indiuidua eius que ſunt extra aĩam. ꝓut eſt eq̄liter ſimilitudo omniũ et equaliter ducens in cognitõem ipſoꝝ. ⁊ per cõſequens illo modo accipit̃ ſub rõne vnius. ⁊ ſub rõne cõmunis pluribus que ꝑtinent ad rõem vniuerſalis

Dubitatur primo. Utrum natura ſm eẽ qđ habet in intellectu ſemꝑ habeat rõnem vniuerſalis. Ad dubium rñdetur. ꝙ licet natura ſm eſſe qđ habet in intellectu habeat rõnem vniuerſalis. tñ ſm ꝙ eſt in hoc intellectu vel in illo eſt q̄dam ſpẽs ꝑticularis intellecta. Prima pars patet ex dictis. Secũda ps ꝓbatur. quia receptũ eſt in recipiente ſm ꝯditõem et modum recipientis ſed intellectus vnius homĩs eſt vnus ſingularis. ⁊ diſtinctꝰ ab intellectu alterius. ergo ſpẽs intelligibilis recepta in intellectu huius vel illius eſt ſingularis. Ex quo ſeq̄tur. ꝙ ꝯmentator errauit ex vnitate forme intellecte volens cõcludere vnitatẽ intellectus in omĩbus hominibꝫ. Patet. quia forma exiſtens in intellectu non eſt vniuerſalis in eſſendo. imo ſingularis. ſed ſoluʒ eſt vniuerſalis in rep̄ſentando ſm quod refertur ad res extra aĩam exiſtẽtes. vt eaꝝ cõmunis ſilitudo. Exẽplũ eſt de vna ſtatua corꝑali rep̄ntante multos hoĩes. manifeſtũ eſt ꝙ illa habꝫ ꝓpriũ eſſe ⁊ ſingulare ſm ꝙ eſt in hac materia Sʒ hꝫ rõeʒ cõis. ⁊ vl'is ſm ꝙ ẽ rep̄ntatiua pluriũ

Et cõſimiliter forma in intellectu exiſtẽs ẽ vl'is in rep̄ſentando. ⁊ ꝑticularis in eſſendo

Dubitatur ſecundo: Utrum iſta propoſitio ſit cõcedenda. ſortes eſt ſpecies. Ad dubiũ r̃ndetur. ꝙ licet hec ꝓpoſitio homo eſt ſpẽs concedat̃. hec tamẽ non eſt cõcedenda ſortes eſt ſpecies. Patet. quia homo vt ſibi attribuit̃ illa intentio eſt in intellectu. ideo non ſeq̃tur ꝙ conueniat ſorti. quia homo illo modo non predicatur de ſorte Et ſic patet. q̃liter eſſentia ſeu natura ſubſtãtie compoſite ſe habeat ad rõnes vniuerſaliũ ſcʒ generis ſpẽi et differẽtie Rõnes facte ante oppoſitum ſoluunt̃ ex dictis.

Relinq̃tur ergo ꝙ rõ ſpẽi accidit nature humane ſm̃ illud eſſe quod hʒ in intellectu. ip̄a em̄ natura humana in intellectu habet eſſe abſtractum ab om̄ibus indiuiduis. et iõ habet vniformẽ compationeʒ ad oĩa indiuidua q̄ ſunt extra aĩam. put eq̃liter eſt ſimilitudo reducens in omniũ cognitõem inquantũ ſunt hoĩes ⁊ ex hoc ꝙ talẽ reſpectum habet ad indiuidua intellectus adinuenit rõem ſpẽi. et attribuit ſibi. Un̄ dicit ꝯmẽtator in p̄mo de aĩa. ꝙ intellectus agit vniuerſalitatẽ in rebus. Idẽ etiã dicit Auicẽna in ſua metaphiſica Et q̄uis hec natura intellecta habeat rõnem vl'itatis ſm̄ ꝙ opatur ad res extra aĩam. q2 eſt vna ſil'itudo oĩm rerũ. tamẽ ſm̄ hoc ꝙ habʒ eſſe in hoc intellectu vel in illo eſt ꝑticularis q̄dam ſpẽs intelligibilis: ⁊ iõ dictũ cõmẽtatoris deficit ſupra terciũ de aĩa qui voluit ex vl'itate forme intellecte vl'itatem intellectus in oĩbus ꝯcludere. q2 nõ eſt vl'itas illius forme ſm̄ hoc eſſe quod habet in intellectu: ſed ſm̄ ꝙ refertur ad res ſm̄ ꝙ eſt ſil'itudo reruʒ. ſicut etiã ſi eſſʒ vna ſtatua corꝑalis rep̄ñtans multos homines. cõſtat ꝙ illa himago vel ſpẽs ſtatue haberet eẽ ſingulare proprium ſm̄ ꝙ eẽt in hac materia. ſed haberet eẽ commune ſm̄ ꝙ eſſʒ communis rep̄ſentatio plurium Et quia nature humane ſm̄ abſolutam conſideratiõnẽ ſuam conuenit ſm̄ ꝙ p̄dicatur de ſorte. ⁊ ratio ſpẽi nõ cõuenit ei ſm̄ abſolutam conſideratiõnẽ ſuam. ſʒ eſt de accidentibus que conſequuntur eam ſm̄ eẽ quod habet in intellectu. ideo nomẽ ſpẽi nõ p̄dicatur de ſorte. vt dicatur. ſortes eſt ſpẽs. qð de neceſſitate accideręʒ ſi ratio ſpẽi cõueniret homini ſm̄ eſſe ſuum quod habet in ſorte. vel ſm̄ ſuam abſolutam conſiderationem ſm̄ quam eſt homo. Quicquid em̄ conuenit homini inquantum homo eſt p̄dicatur de ſorte Et tamẽ predicari conuenit generi ꝑ ſe. cum in eius diffinitione cadat. Predicatio em̄ eſt quoddam quod complectitur actum intellectus componẽtis et diuidentis habens fundamẽtum in re ip̄ſa ſm̄ vnitatem eorum quorum vnum de altero dicit̃ Unde ratio p̄dicationis poteſt includi in rõne huius intentionis que eſt genus. que ſimpliciter ꝑ actum intellectus completur: nihilomin9 tamẽ id cui intellectus rationem p̄dicabilitatis attribuit componens vnum cum altero non eſt ip̄ſa intentio generis. ſed potius id cui intellectus rationem generis attribuit: ſicut quod ſignificatur ꝑ hoc nomẽ animal Sic ergo patʒ qualiter eſſentia vel natura ſe habet ad rationeʒ ſpẽi. quia ratio ſpeciei non eſt de his que conueniunt ei ſm̄ abſolutam conſiderationem ſuam Nec eſt de accidentibus que conſequuntur ip̄ſam ſm̄ eſſe quod habʒ extra animam vt albedo nigredo. ſed de accidẽtibus que conſequuntur ip̄ſam ſm̄ eſſe quod habet in intellectu Per hũc autem modum conuenit ſibi ratio generis ⁊ ſpeciei vel differentie.

Queritur. Utrum nomẽ abſtractũ a genere vel ſpecie p̄ſcindat ab his que nomẽ generis vel ſpeciei cuʒ quadã indeterminatione ſignificat. Arguitur primo ꝙ non. quia genus ſignificat id quod abſtractũ ſignificat. ſed abſtractũ eſt a ſuis ſpeciebus tractum ⁊ ſpecies eſt abſoluta ab indiuiduis. ſed vbi eſt abſtractio ibi eſt preciſio. ergo nomen abſtractũ non plus ſignificat p̄ſcindendo q̄ʒ nomẽ generis vel ſpeciei. Secũdo. ſi nomẽ abſtractũ ſignificaret cum p̄ciſione inferioꝝ. tunc iſta nomina albedo et nigredo ſignificarent p̄ſcindendo ab his que ſunt poſt ſua ſignificata. igitur albedo de hac albedine non p̄dicaretur. quod ẽ falſum. igitur nomẽ abſtractuʒ non ſignificat cum p̄ciſione Tercio. ſi nomẽ abſtractũ p̄ſcinderet a poſterioribus tunc includerent̃ p̄ora. ⁊ ꝑ cõſequens talia p̄ora de ſeipſis p̄dicati poſſent. vt dicendo. humanitas eſt animalitas. qð tamen eſt falſum

In oppoſitum eſt doctor ſanctus in textu

Sciendum primo. ꝙ vt dictum fuit prius nomini abſtracto non poteſt cõuenire intentio generis. ſpeciei. aut differẽtie. eo ꝙ ſub tali intentione non poſſunt predicari de ſuis poſterioribus. eo ꝙ non ſignificant totuʒ ſub mõ totius. Ideo vt videat̃ qualiter ſe habeãt ad inuicem concretũ ⁊ abſtractũ mota eſt queſtio preſens

Sciendũ ſecundo. ꝙ abſtractum ⁊ concretum ſic differunt inter ſe. quia concretũ ſignificat eſſentiaʒ ſm̄ ꝙ eſt in habẽte non p̄ſcindendo a poſteriorib9. vt homo ſignificat eſſentiã hominis non p̄ſcindendo p̄ncipia determinantia ad eſſe indiuidui. Sed nomẽ abſtractũ ſignificat eſſentiã p̄ſcindendo a poſterioribus. vt humanitas ſignificat eſſentiã hominis p̄ſcindendo a ſuppoſitis. Ex quo patet. quare abſtractuʒ de concreto non p̄dicatur. Ideo dicit Auicenna. ꝙ licet eſſentia ſubſtantie materialis ſit compoſita ex materia et forma. non tamen dicit ipſum compoſitum. Sed obijceretur. nam abſtractum ⁊ concretum dicunt eandem eſſentiã. igitur abſtractuʒ de concreto poteſt predicari et econtra. Antecedens patet. quia humanitas

ſignificat formaʒ totius homĩs. ⁊ eãdem ſignificat homo Ad iſtud reſpondetur ꝙ licet abſtractum ⁊ concretum dicant eandẽ eſſentiã ita ꝙ q̄cquid ſignificat concretum. ſignificat abſtractum. ⁊ econtra. tamẽ non oportet ꝙ vnuʒ de alio predicet̃. Et q2 in ip̄is eſt diuerſus modus cõſiderãdi et quia p̄dicatio non ſumit̃ ab eſſentia ſm̄ ſe. nec ſolũ a modis eſſendi. q2 ſunt diuerſi in abſtracto ⁊ in cõcreto. Ideo de ſe inuicem nõn p̄dicantur. Nã homo ſignificat ſine preciſione ſuppoſitoꝝ. humanitas vero cum preciſione. Ideo homo ſignificat formã totius ꝓpter quod de ſuis inferioribus p̄dicatur. ſed humanitas ſignificat formaʒ totius per modũ partis. Ideo de inferioribus non p̄dicatur. Non em̄ dicimus ꝙ ſortes ſit humanitas. humanitas em̄ ſe habet ad hoĩem. ſicut ꝑs ad totũ. ⁊ ſicut forma ad ꝯpoſitũ

Concluſio prima. Nomen abſtractũ de nullo alio p̄dicari poteſt niſi de ſeipſo. ⁊ ꝓpter hoc dr̃ Auicẽna ꝙ eq̃nitas ẽ tm̄ eq̃nitas ⁊ hũanitas ẽ tm̄ hũanitas Probat̃ concluſio q2 vt prius dcm̄ eſt ſi aliq̄ eſſentia cõmunis ſm̄ ſe et abſolute conſideret̃ ſibi non conueniunt niſi ea que ſunt de eſſentia eius ſm̄ ſe cõſiderata. ⁊ non vt habet eſſe in alio igitur ⁊c̃. Item ſi nomẽ abſtractuʒ de alio p̄dicaretur. hoc eſſet de abſtracto vel cõcreto. Non de cõcreto. q2 ſe habet ad ip̄m concretũ. ſicut pars ad totum. modo pars non p̄dicatur de ſuo toto. nec de abſtracto. cum tale nomẽ abſtractum ſm̄ ſuum modũ ſignificandi p̄ſcindat quodlibet a ſeipſo. vt animalitas preſcindit humanitatem. Ideo de humanitate non predicatur

Concluſio ſecũda ⁊ reſpõſiua. Nomẽ abſtractum a genere vel ſpecie p̄ſcindit ab his que nomẽ generis vel ſpeciei cum quadã indeterminatiõe ſignificat. Probatur concluſio in iſtis duobus nominib9 animal ⁊ animalitas. Nam animalitas ſignificat ea que ad eſſentiã animalis pertinent p̄ſcindendo ⁊ remouendo om̄e illud quod ſequit̃. ſed animal illud idem ſignificat non p̄ſcindendo a poſterioribus. quia animal vere p̄dicatur de om̄ibus ſuis ſpeciebus. quod nõ fieret ſi preſcinderet ab ip̄is. ⁊ induceret̃ in om̄ibus alijs. igitur concluſio vera

Dubitatur primo. Utrum in ſubſtantijs cõpoſitis forma totius ⁊ forma partis ab inuicem realiter diſtinguant̃ Arguitur ꝙ non. quia vnius rei eſt vnica forma ⁊ vnicũ eſſe. quia ſi vnius rei eſſent plures forme. etiaʒ eſſent plura eſſe. ⁊ ſic vna res eſſet plura entia. quod eſt falſum. Item illud quod eſt de intrinſeca ⁊ eſſentiali cõpoſitione alicuius non diſtinguitur ab eo realiter. ſed forma partis eſt de intrinſeca compoſitione forme totius. igitur ⁊c̃. Item in ſubſtantijs ſeparatis forma partis ⁊ forma toti9 non realiter diſtinguuntur. igit̃ neq̄ʒ in compoſitis. Item ſi poneretur forma totius. ip̄ſa reſultaret ex forma partis et materia. ſed hoc non. quia ex vnione ſubſtantie ⁊ accidentis non reſultat talis forma. igitur nec ex vnione materie et forme partis. Item ſi eſſet forma totius. vel ip̄ſa eſſet ſubſtantia vel accidens. Si ſubſtãtia. tunc vna ſubſtãtia haberet plura eſſe. vt dictum eſt. Si autẽ accidens. tunc accidens poterit dici forma totius. quod tamẽ eſt falſum. Iteʒ ſi eſſʒ forma totius. aut ip̄ſa eſſet ſpeciei. aut ſuppoſiti ſʒ neutrum eſt dicendũ. Naʒ forma ſeq̃tur illud cuius eſt forma Illud autẽ qð ſequitur ſuppoſitum vel ſpeciẽ eſt accidens igitur ⁊c̃. In oppoſitum eſt doctor ſanctus ⁊ Auicenna Et arguitur rõne ſic. quia in eodem poteſt corrumpi. forma totius remanente forma partis vt corrupto ſorte corrumpit̃ humanitas eius ⁊ non ſua anima. igitur forma partis ⁊ forma totius realiter diſtinguunt̃ Pro dubio conſiderandũ eſt ꝙ forma partis dicitur que actuat materiam et eſt altera pars cõpoſiti Et dicitur forma partis quia p̄mo informat vnam ꝑtem compoſiti ſcʒ materiam dando primo ſibi eſſe. ſed forma totius dicitur aggregatuʒ ex forma partis ⁊ materia. ⁊ ita in ſe cõtinet materiã ⁊ formam ſil'. Nec eſt q̄renda cã q̄re ex tali forma ꝑtis et ma̅tria fit vnũ. vt habet̃ in ſecũdo de aĩa. niſi q2 vna ſe hʒ vt ꝓpri9 actus. ⁊ altera vt propria potẽtia mõ ex ꝓp̄o actu ⁊ ꝓp̄a potẽtia fit ꝑ ſe vnũ. iõ ex p̄dicta vnione forme ꝑtis ⁊ materie bene reſultat vna forma toti9 Ex vnione tamẽ forme accidentalis cum ſubiecto non reſultat vna forma totius que fit vna per ſe. quia non ſe habẽt vt ꝓprius actus ⁊ propria potẽtia cũ actus ꝓprius ⁊ propria potẽtia ſꝑ ſint eiuſdeʒ generis. Tunc reſpondetur ad dubium ꝙ in ſubſtantijs materialibus forma partis ⁊ forma totius ſunt realiter diſtincte. Patet. quia forma partis non includit materiã ſʒ ſimplex eſt Forma vero totius compoſiti comp̄hendit materiã ⁊ formam partis. ⁊ ſe habet vt totum reſpectu forme partis. ſed om̄e totum compoſituʒ ex partibus realiter diſtinctis diſtinguitur realiter a qualibet parte eius non totaliter. ſed gratia partis. ergo forma partis et forma totius in ſubſtantijs compoſitis realiter diſtinguunt̃. Unde licet Albertus ⁊ q̄dam alij teneant oppoſitum hoc tamẽ poteſt ex ſupradictis faciliter improbari

Ad rõnes. Ad primam dicitur. ꝙ vnius rei eſt tm̄ vnica forma totius a qua fluit totum eſſe rei. ſed poſſunt eſſe plures forme ſubordinate ꝑ modum ꝑtis ⁊ totius et ſic eſt de iſtis formis. Ad ſecundã dr̃ ꝙ illud quod cõponit alterũ intrinſece ⁊ eſſentialiter ꝑ modũ partis realiter bene diſtinguit̃ realiter a toto licet non ſm̄ totum. ſed partialiter. ⁊ ſic eſt in propoſito Ad terciã dicitur ꝙ nõ eſt ſimile. quia ſubſtãtie ſepate ſunt forme tm̄. ideo in ſeipſis nõ cõtinent aliquid realiter diſtinctũ a forma partis. Sʒ ſubſtantie materiales non ſunt forme tm̄. ſed in ſuis quidditatibus comp̄hendunt materiaʒ que a forma partis diſtinguitur Ad quartã patet ſolutio ex dictis Ad quintã dicitur ꝙ illud aggregatum ex materia ⁊ forma partis eſt ſubſtantia Ad vltimã dr̃ ꝙ eſt forma cõpoſiti. Eſſentia em̄ ad ꝯpoſitũ ꝯpatur ſicut forma ad materiã. ⁊ ideo ſpẽs dicit̃ eſſe principiũ formale indiuidui

Dubitatur ſecũdo. Utrũ eſſe totius compoſiti fluat a forma totius vel forma partis. Et videtur ꝙ a forma partis. quia illa forma que actuat materiam ⁊ informat ipſam dat ſibi eſſe. ſed forma partis eſt huiuſmodi reſpectu materie. igitur. Item om̄is forma dat eſſe cum hoc ſit de ratione forme. igitur forma partis dat eſſe. Item forma partis informat indiuiduũ dando ſibi eſſe. igitur eẽ cõpoſiti fluit a forma partis. Ad dubiũ reſpondetur ꝙ eẽ totius cõpoſiti quod eſt eſſe exiſtentie ſuꝑadditũ eſſentie realiter fluit a forma totius. et non forma ꝑtis. Prima ꝑs patet. quia eſſe rei ſeq̃tur totam eius eſſentiã. ſed tota eẽntia rei eſt forma totius. igit̃ totuʒ ⁊ completũ eſſe rei fluit a forma totius. Secunda pars patet. q2 ſi eſſe exñtie flueret immediate a forma ꝑtis tũc res nõ poſſet intelligi ſine ſuo eſſe exñtie. quod falſum eſt. Nam roſa non exiſtẽs in hyeme poteſt intelligi. Cõſequẽtia tenet. quia quicquid immediate fluit a forma ꝑtis eſt de quidditate illius cui9 eſt forma. ſed q̄dditas rei materialis eſt obiectum noſtri intellectus. ḡ ſeq̃retur ꝙ res nõ poſſent app̄hẽdi ab intellectu niſi

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ſtro ſine ſuo eſſe exñtie   Ad rõnes dubij. Ad primã dr̃ ꝙ a forma ꝑtis nõ fluit imediate aliqđ eſſe diſtinctũ a forma ꝑtis. ſed a forma totius. Qr forma ꝑtis actuãdo materiã nõ influit ſibi ꝓmo eſſe exñtie. Quia ꝓprium ſuſceptiuũ illius eſſe eſt totũ aggregatũ ex materia ꝛ forma ꝑtis ꝛ non ip̃a materia tm̃. Ad ſcđam dicitur ꝙ quelibꝫ forma dat ſalt quod ieſſe ſed non ſemꝑ dat immediate eſſe exiſtẽtie. et per idem patet ſolutio ad terciam

Ad rõnes Ad primã dicit̃. ꝙ licet nomẽ generis in ſua ſignificatõe abſtrahit a determinatõe ꝛ diſtinctione ſuoꝝ inferioꝝ. qꝛ nõ ſ̃cat aliqđ ipſoꝝ determinate ſꝫ cõfuſe. tñ nõ abſtrahit in ſua ſ̃catione ab inherẽtia reſpectu ſuoꝝ in inferioꝝ. ſed ſm̃ ſuũ modũ ſ̃candi ſ̃cat ꝑ modũ totius inherẽtis ſuis inferioribꝫ. Ideo nõ dꝫ dici abſtractũ ꝙ̃trum ad modũ ſ̃candi ſm̃ ꝙ de ipſo eſt a ꝓpoſitũ   Ad ſcđam dr̃ ꝙ duplex eſt abſtractũ. quoddã eſt abſtractum a ſubiecto accñtis. aliud eſt abſtractũ ab inferioribꝫ ſuis. Et illud qđ eſt abſtractũ a ſubiecto tm̃ p̃t p̄dicari de ſuis inferioribꝫ. ſꝫ de tali nõ eſt ad ꝓpoſitũ. qꝛ tale nõ p̄ſcindit a ſuis inferioribꝫ. Sed abſtractũ ab eo qđ p̄ſcindit inherentiã reſpectu inferioꝝ non p̃t p̄dicari de ip̃is vt Albitas vel humanitas   Ad terciã dr̃. ꝙ licet humanitas aĩalitatẽ non p̄ſcindat ſed ip̃am includat. tñ aĩalitas p̄ſcindit ꝛ remouet humanitatẽ. qꝛ abſtrahit̃ a ſuis inferioribus. ꝛ hec eſt cauſa quare abſtractum ſuperius non p̄dicatur de abſtracto inferiori. non em̃ hoc ex parte inferioris abſtracti. ſed ex parte ſuꝑioris abſtracti.

Incipit ſecundus tractatus

Nunc aũt reſtat videre ꝑ quẽ moduꝫ ſit eſſentia in ſubſtãtijs ſeparatis. ſcꝫ in anima ꝛ intelligẽtia et cauſa ꝓma Quãuis em̃ ſimplicitatẽ prime cauſe om̃es philoſophi cõcedant. tamẽ ꝯpoſitõem ex materia ꝛ forma q̇dam nitunt̃ includere in intelligẽtijs ꝛ in anima. Cuius poſitionis autor videtur fuiſſe Auicebron autor libri fontis vite   Tamẽ hoc dictis philoſophoꝝ cõiter repugnat q̇ eas ſubſtãtias ſeꝑatas a materia nominãt. ꝛ eas abſqꝫ om̃i materia eſſe ꝯprobant.

Cuius demõſtratio eſt potiſſima ex virtute intelligẽdi q̃ in eis eſt. videmus em̃ formas nõ eſſe actu intelligibiles niſi ſm̃ ꝙ ſeparant̃ a materia ꝛ a cõditionibꝫ materie. Nec efficiunt̃ intelligibiles in actu niſi ꝑ virtutẽ ſubſtãtie intelligẽtis ſm̃ ꝙ recipiunt̃ in ea ꝛ ſm̃ ꝙ cognoſcunt̃ ꝑ eam. Vñ opꝫtet ꝙ in om̃i ſubſtãtia intelligentie ſit om̃ino imunitas a materia. ita ꝙ non habeat materiã ꝑtem ſui. nec ſit forma imp̄ſſa materie. vt ẽ de formis corporalibꝫ   Nec etiaꝫ poteſt aliq̇s dicere ꝙ intelligentẽ nõ impediat materia q̄libet. ſed materia corꝑalis tm̃. ſi em̃ hoc eſſet rõne materie corꝑalis tm̃ cum materia corporalis nõ dicat̃ niſi ſm̃ ꝙ ſtat ſub forma corꝑali tunc opꝫteret ꝙ hec materia haberet impedire intelligentẽ. ꝛ hoc a forma corꝑali nõ poſt eẽ. qꝛ etiã ipſa forma corꝑalis actu intelligibilis eſt ſicut ꝛ alie forme ſm̃ ꝙ a materia abſtrahuntur. Vñ in anima vel in intelligẽtia nulla eſt cõpoſitio ex materia ꝛ forma vt hoc mõ accipiat̃ in eis eſſentia ſicut in ſubſtãtijs corꝑalibꝫ. ſed eſt ꝯpoſitio in eis ſubſtãtijs ſimplicibꝫ forme ꝛ eẽ. Vñ in ꝯmento none ꝓpõnis libri de cauſis declarat̃ ꝙ intellectus etiã habẽs eſt formã ꝛ eẽ ꝛ accipit̃ ibi forma pro ipſa q̇dditate vel natura ſimplici.   Et q̃uo hoc ſit planũ eſt videre hoc mõ et q̃cunqꝫ ſe hñt ad inuicẽ ꝙ vnũ eſt cauſa alterius illud qđ habet rõem cauſe p̃t eſſe habere ſine altero ſed nõ cõuertit̃. talis aũt inuenit̃ habitudo materie ꝛ forme. qꝛ forma dat eſſe materie et iđ impoſſibile eſt eſſe materiaꝫ ſine aliqua forma. tamẽ nõ eſt impoſſibile aliquã formã eẽ ſine materia. forma em̃ in eo ꝙ eſt forma non hꝫ dependentiã ad materiã. ſed ſi inueniunt̃ aliq̃ forme que nõ poſſunt eſſe niſi in materia. hoc accidit eis ſm̃ ꝙ ſunt diſtãtes a ꝓmo principio qđ eſt actus ꝓmus ꝛ purus. vñ ille forme que ſunt ꝓpinquiſſime ꝓmo ꝓncipio ſunt forme ꝑ ſe ſine materia ſubſiſtẽtes. nõ em̃ forma ſm̃ totum genus ſuuꝫ materia indiget vt dcm̃ eſt. ꝛ hmõi forme ſunt intelligẽtie. Et ideo nõ opꝫtet vt eẽntie vel q̇dditates eaꝝ ſubſtãtiaꝝ ſint aliud q̃ꝫ ipſa forma   In hoc ergo differt eſſentia ſubſtantie ꝯpoſite et ſubſtãtie ſimplicis. ꝙ eſſentia ſubſtantie ꝯpoſite nõ tm̃ eſt forma ſed ꝯplectit̃ materiã ꝛ formã: eſſentia aũt ſubſtãtie ſimplicis eſt forma tm̃. Et ex hoc cauſant̃ alie due differẽtie vna eſt ꝙ eſſentia ſubſtãtie ꝯpoſite poteſt ſignificari vt totũ vel vt ꝑs quod accidit ꝓpter materie deſignatõem vt dcm̃ eſt. ꝛ ideo nõ q̄libꝫ mõ p̄dicatur eſſentia rei ꝯpoſita de ip̃a re cõpoſita nõ em̃ p̃t dici ꝙ hõ ſit q̇dditas ſua. ſed eſſentia rei ſimplicis que eſt ſua forma nõ p̃t ſignificari niſi vt totũ cum nihil ſit ibi p̃ter formã quaſi formã recipiens. ꝛ ideo quocũqꝫ mõ ſumat̃ eẽntia ſubſtãtie ſimplicis de ea p̄dicat̃. Vñ Auicẽna dr̃ ꝙ q̇dditas ſimplicis eſt ip̃mmet ſimplex. q̇a nõ eſt aliqđ aliud recipiẽs quidditatẽ ip̃am.

Secũda differẽtia eſt. ꝙ eſſentie rerũ compoſitaꝝ ex eo ꝙ recipiunt̃ in materia ſignata multiplicant̃ ſm̃ diuiſionẽ eius. vnde cõtingit ꝙ aliqua ſunt idẽ ſpecie ꝛ diuerſa numero. Sed cuꝫ eſſentia ſimplicis nõ ſit recepta in materia. non p̃t ibi eſſe talis multiplicatio. ꝛ ideo oportet vt nõ inueniãtur in illis ſubſtantijs plura indiuidua eiuſdem ſpẽi. ſed q̄t ſunt ibi indiuidua tot ſunt ibi ſpẽs. vt Auicẽna exp̄ſſe dr̃.   Huiuſmodi ergo ſubſtãtie q̃ꝫuis ſint forme tm̃ ſine materia. nõ tamẽ in eis eſt om̃imoda ſimplicitas. nec ſunt actus purus. ſed habent ꝑmixtionẽ potentie. Et hoc ſic patꝫ. quicq̇d em̃ non eſt de intellectu eſſentie ꝛ quidditatis. hoc eſt adueniẽs et faciens ꝯpõnem cum eſſentia. qꝛ nulla eſſentia ſine his que ſunt partes eſſentie intelligi poteſt: Omnis autẽ eſſentia vel quidditas poteſt intelligi ſine hoc ꝙ aliquid intelligat̃ de eẽ ſuo. poſſumus em̃ intelligere quid eſt homo ꝛ fenix et tamẽ ignorare an eſſe habent in rerum natura. g̃ pꝫ ꝙ eſſe eſt aliud ab eẽntia vel q̇dditate

Queritur. vtruꝫ eſſentia in ſubſtantijs ſeparatis. ſit compoſita ex materia ꝛ forma. ¶ Arguit̃ primo ꝙ ſic. qꝛ omnis ſpẽs alicuius generis cõponitur ex illo genere ꝛ differentia cõſtitutiua. ſed genus ſumit̃ a materia ꝛ differentia a forma. vt dr̃ octauo metaphyſice. ergo in ſubſtantijs ſeparatis eſſentia ſpẽi ex materia ꝛ forma cõponitur. ¶ Secũdo ſic. in quocũqꝫ reperiũtur ꝓprietates materie ibi eſt materia. ſed in ſubſtantijs ſeparatis ibi ſ̄t ꝓprietates materie. vt ſunt recipere ꝛ ſubſtare. Naꝫ vt dicit Boetius in q̇nto de trinitate. forma ſimplex ſubiectũ eſſe nõ poteſt. igitur in ſubſtantijs ſeparatis eſt materia ¶ Tercio ſic. qđ non habet materiam ſed eſt forma tm̃ eſt actus purus ꝛ infinitus. hoc autem ſoli deo ꝯuenit. ergo ſubſtantie ſeparate non ſunt producte forme tm̃   In oppoſitũ eſt doctor ſanctus in textu

¶ Sciendũ eſt primo Q꜠ poſtq̃ꝫ doctor ſanctꝰ oſtendit quid nomine ſignificetur ꝛ qualiter ſe habeat ad intentiones logicas. Conſequenter determinat de eſſentia ſubſtantiarũ ſeparatarũ ꝛ qualiter ſe habeat eſſentia in aĩa ſeparata ꝛ intelligentijs ꝛ in prima cauſa.

¶ Sciendum ſecũdo. Q꜠ licet ſimplicitatem primi omnes ꝯcedant. tamen aliqui ponũt ꝯpoſitionem materie ꝛ forme in intelligentijs ꝛ in anima. Cuius opinionis autor videt̃ fuiſſe Auicebron in libro fontis vite. ſupponebat em̃ ꝙ quecũqꝫ diſtinguũtur in intellectu in rebus inueniũtur diſtincta. Cũ igitur in ſubſtantia incorporea intellectus aliquid apprehendat ꝑ quod diſtinguatur a ſubſtantia corporea et aliquid per quod cõuenit cum ea voluit ꝯcludere ꝙ illud in quo differt a ſubſtantia corporea ſit forma. ꝛ illud qđ ſubijcitur illi forme diſtincte. ꝛ qđ vtriqꝫ eſt cõmune ſit materia. ꝛ ꝓpter hoc poſuit ꝙ eadeꝫ eſt materia ſubſtantiarũ corporearũ ꝛ incorporearũ. Sed ꝯtra iſtã põnem ponitur

¶ Concluſio prima Impoſſibile eſt eãdem materiam eſſe ſubſtantiaꝝ corporearũ ꝛ incorporearũ. Probatur ꝯcluſio. quia impoſſibile eſt ꝙ forma ſpũalis ꝛ corporalis ſimul recipiantur in eadẽ parte materie. al's oporteret ꝙ vna ꝛ eadeꝫ res in numero ſimul eſſet corporalis et ſpũalis ergo oportꝫ ꝙ ſi in ſpiritualibꝫ eſſet materia. eſſe aliam partem materie que formam corporalem reciperet et aliam que formaꝫ ſpũalem reciperet. ſed materia diuidi non poteſt in ꝑtes niſi ſm̃ ꝙ eſt ſub quantitate. qua remota materia remanet indiuiſa. vt dicitur in ꝓmo phyſicorũ ergo ſequitur ꝙ ſi in ſpũalibꝫ eſſet materia ipſa eſſet quantitati ſubiecta. qđ eſt impoſſibile. ergo nõ eſt eadem materia ſpũalium ꝛ corporalium.

¶ Concluſio ſecũda. Impoſſibile eſt qualemcũqꝫ materiam eſſe in ſubſtantijs ſeparatis. Probat̃ ꝯcluſio primo qꝛ hoc dictis phorum repugnat qui ip̃as ſubſtantias incorporeas ꝛ ſeparatas a materia nominãt. Secũdo probatur ex virtute intelligendi que eſt in ipſis. Nam forme non ſunt actu intelligibiles niſi per virtuteꝫ forme intelligentis ſeparentur a materia ꝛ a conditionibꝫ materie. ergo ꝛc̃. ſed in qualibet ſubſtantia intelligente eſt omnino imunitas a materia ſic ꝙ non habet materiã tanq̃ꝫ partem ſui. Nec etiam eſt forma a materia cõprehenſa Unde licet anima rõnalis ſit forma in materia exiſtens. tamen ſm̃ ꝙ eſt intellectiua ſuꝑgreditur naturaꝫ. neqꝫ potentia intellectiua ipſius eſt affixa alicui organo corporis ſed eſt in ipſa ſimplici eſſentia anime vt in ſubiecto. que q̇dem eſſentia anime rõnalis ſimplex eſt. ꝛ non cõpoſita ex materia ꝛ forma. Nec valet dicere ſi dicatur ꝙ nõ quelibet materia impedit intelligentem ſed materia corporalis tm̃. qꝛ cum materia nõ dicatur corporalis niſi qꝛ ſtat ſub forma corporali. oporteret ſibi hoc ꝯuenire a forma corꝑali. ſed hoc non poteſt eſſe. qꝛ forma corporalis dum abſtrahitur a materia fit actu intelligibilis ſicut alie forme. Sic igitur patet ꝙ in anima vel intelligentia nullo modo eſt ꝯpoſitio materie cũ forma. ſed ibi eſt ꝯpoſitio forme et eẽ vt dr̃ in cõmẽto none ꝓpõnis de cãis. vbi dr̃ ꝙ intelligẽtia eſt habens formã ꝛ eſſe. Tercio probatur ſic. qꝛ quecũqꝫ ſic ſe habent ꝙ vnũ eſt cauſa alterius illud quod habꝫ rationem cauſe poteſt habere eſſe ſine altero. ſed non ꝯuertitur. Sed talis eſt habitudo materie ꝛ forme. quia forma dat eſſe materie ꝛ eſt cauſa eius. ergo impoſſibile eſt materiam eſſe ſine forma. ꝛ nõ formam ſine materia Et ſic poſſibile eſt in aliquo ꝯpõnem reperiri ex forma ꝛ eſſe ſine materia quod nõ inuenitur niſi in ſubſtantijs ſeparatis ꝛ aĩa rõnali Unde forma in ratione forme non habet dependẽtiam ad materiam. ſed ſi aliqua inueniatur que non poſſit eſſe ſine materia hoc accidit ſibi inq̃ꝫtum diſtat a ꝓmo ꝓncipio quod eſt ꝓmus ꝛ purus actus. ideo iſte forme que ſunt ꝓpinquiſſime primo ſunt forme ſine materia exiſtentes. cuiuſmodi ſunt intelligentie. ergo intelligẽtie ſunt ſubſtantie ſine materia exiſtentes. Ex predictis patꝫ reſponſio ad queſitum. videlꝫ ꝙ in ſubſtantijs ſeparatis eſſentia nõ eſt ꝯpoſita ex materia ꝛ forma. ſed ex forma tm̃.

Dubitatur primo. Qualiter differũt eẽntia ſubſtantie compoſite ꝛ eſſentia ſubſtantie ſimplicis.   Ad dubium reſpondet̃ ꝙ tripl'r differũt. Primo. qꝛ ꝓma ꝯprehendit materiam ꝛ formã. ſecũda vero formam tantum. Secũdo differũt. quia eſſentia ſubſtantie compoſite poteſt deſignari vt pars ꝛ vt totum Ut eſſentia hominis ſignificatur vt pars per hoc nomen humanitas. ꝛ vt totuꝫ per hoc nomen homo. ſed eſſentia ſubſtantie ſimplicis ſolum poteſt deſignari vt totum. cum ibi nihil ſit preter formam. ideo quocũqꝫ modo capiatur eſſentia ſubſtãtie ſimplicis ipſa predicatur de ſubſtantia ſimplici. Tercio differunt quia eſſentia ſubſtantie compoſite eo ꝙ recipitur in

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

materia ſignatã.multipliciter ſignificat diuiſionem ipſius materie. Unde ꝯtingit in ſubſtãtijs ꝯpoſitis pluralitas indiuiduorum ſub eadem ſpecie.ſed eẽntia ſubſtantie ſimplicis que non eſt recepta in materia de potentia ordinata primi poteſt recipere nomen indiuiduorũ ſub eadem ſpecie.ſed tot ſunt indiuidua quot ſunt ſpẽs in ipſis. Et dicitur notanter .de potentia ordinata ṗmi.qꝛ ſignificat potentiã abſolutam eius quod poſſit in eadem ſpecie fieri multiplicitas indiuiduoꝝ.vt expſſe dꝛ vnus articulus pariſiẽſis

Dubitatur ſecũdo Utrum ſubſtantia ſeparata cum ſit forma tm̃ ſine materia poſſit eſſe finita. Et videtur ꝙ non.quia forma finitur ꝛ determinatur ꝑ materiam in qua recipitur.ergo ſi ſubſtantia ſeparata ſit forma ſine materia erit infinita.qð tamen falſum eſt. qꝛ oĩs creatura eſt finita ꝛ limitata Ad dubiũ reſpõdetur ꝙ ſubſtantie ſeparate non ſunt infinite ſuperius ꝗ̃tum ad ſuuȝ eſſe.qꝛ illud recipitur ꝛ terminatur in eſſentia.ſed ſunt infinite inferius ꝗ̃tum ad ſuã eſſentiã que nõ finitur nec terminatur ꝑ materiam.qꝛ nõ eſt in materia recepta

¶ Ad rõnes ante oppoſituȝ Ad ṗmam dicitur ꝙ genus nõ ſumitur a materia.ſed ab illo quod eſt materiale in re ꝛ in potentia.ꝛ differentia ſumitur ab eo quod ẽ formale.modo in intelligentijs aliquid reperitur habens modũ materie.ſcȝ aliquis modus eſſendi vel gradus ꝑfectionis.qui habet ſe per modum potentie ad vlterioreȝ ꝑfectionem.quequidem vlterior perfectio habet modum forme ꝛ ab ipſa ſumitur differentia. Ad ſecũdam dicitur ꝙ ꝓprietates materie pure equiuoce reperiũtur in ſubſtantijs materialibꝫ ꝛ ſeparatis.ideo nõ oporꝫ ꝙ fluant ab eodem principio Ad terciam dꝛ.ꝙ licet eſſentia ſubſtantie corporee nõ ſit in ſe compoſita.tñ eſt ꝯponibilis cũ eſſe. et ſic eſt in potentia ad ipm̃.ꝛ ideo nõ eſt actus ṗmus neqꝫ purus

Niſi forte ſit aliqua res cuius quidditas ſit ſuum eſſe.ꝛ hec res non poteſt eſſe niſi vna. et preterea quia impoſſibile eſt vt fiat plurificatio alicuius niſi per additionem alicuius differentie.ſicut multiplicatur natura generis ĩ ſpecies.vel per hoc ꝙ forma recipitur in diuerſis materijs.ſicut multiplicatur natura ſpeciei in diuerſis indiuiduis: Uel per hoc ꝙ vnum eſt abſolutum.ꝛ aliud ĩ aliquo ẽ receptum .ſicut ſi eſſet quidam color ſeparatus eſſet alius a colore non ſeparato ex ipſa ſua ſeparatõe. Si autẽ ponatur aliqua res que ſit eſſe tm̃ ita vt ipſum eſſe ſit ſubſiſtens.hoc eſſe nõ recipiet additionem differentie.quia iam non eſſet eſſe tm̃.ſed eſſe ꝛ preter hoc aliqua forma. ꝛ multominus recipiet additõnem materie.quia iam eſſet eſſe non ſubſiſtens ſed materiale. Unde relinquitur ꝙ talis res que ſic eſt ſuum eſſe non poteſt eſſe niſi vna. vnde oporꝫ ꝙ in qualibet alia re preter eam aliud ſit eſſe ſuuȝ ꝛ aliud quidditas vel natura ſeu forma ſua

¶ Queritur. vtrum ens increatum quod eſt ṗma cauſa ſit omnino ſimplex. Arguitur ṗmo ꝙ non qꝛ ſm Boetiũ.omne qð eſt ab alio habet ꝙ eſt. ꝛ ab alio habet ꝙ eſt hoc ꝛ tale ens.igitur in qualibꝫ re eſt aliud ṗncipium per quod eſt ens.ꝛ aliud per quod eſt ens ſpeciale ſed vbi eſt aliud ꝛ aliud eſt pluralitas.ꝛ ꝑ ꝯſequẽs ꝯpoſitio que eſt pluralitatis vnio.ergo. Secũdo ſic.in ente creato eſſentia. potentia.ꝛ operatio realiter diſtinguũtur.ſed iſta tria in ṗmo ente reperiũtur.ergo nõ eſt omnino ſimplex. ¶ Tercio ſic.cui competũt diuerſa predicata diuerſorum predicamentoꝝ illud nõ eſt omnino ſimplex. ſꝫ primũ ens eſt huiuſmodi. Nam ſibi attribuũtur ſcientia ſapientia ꝛ quedam relatõnes.ꝛ multa alia. ergo non eſt omnino ſimplex. In oppoſitum eſt argumentũ. quia ſi eſſet ꝯpoſitum haberet ꝯponentia ante ſe.ꝛ ſic non eſſet ṗmum quod eſt falſum

¶ Sciendum primo . Q poſtꝙ̃ oſtenſum eſt ꝙ in ſubſtantijs ſeparatis nõ eſt ꝯpoſitio materie ꝛ forme in ſua eſſentia qð eſt ꝯmune ṗme ſubſtãtie ſimpliciter et intelligentijs ꝛ anime rõnali. Conſequenter in ſpeciali videndum eſt de diuerſis modis ſue ſimplicitatis vel cõpoſitionis.et primo de ente icreato quod eſt ſimpliciter ṗmum in genere entium

Sciendu ſecũdo Q enti increato non cõueniũt diuerſa predicata que ſunt in diuerſis predicamẽtis.ſed nihil de ipſo vere predicatur quin ſit idem eſſentialiter cum ipſo.ꝛ ſi quandoqꝫ ſibi attribuatur ſcientia vel ſapientia vel relatio.omnia iſta in ipſo dicũt eſſentiam eius. et non accidentia ab eo realiter diſtincta.quia cuȝ ĩ ipſo ṗmo non ſit prima ꝯpoſitio q̃ eſt ex actu ꝛ potentia etiã ibi nõ p̃t eſſe ꝯpoſitio ſecũda q̃ eſt accñtis cũ ſubiecto

Concluſio prima. Et reſponſalis ad queſitum. Ens increatũ eſt oĩno ſimplex. Probatur ꝯcluſio ṗmo.qꝛ illud ens eſt ꝑfectiſſimũ ꝛ optimuȝ.ſed in optimo nihil eſt carens perfectõe ꝛ bonitate.ergo. In ente ꝟo cõpoſito eſt aliquid carens bonitate aut ꝑfectõe .qꝛ ſemper pars caret in ſe perfectõe totius.qꝛ nõ eſt perfecta tali perfectione ſicut ꝛ totũ.ergo ens increatum nõ eſt compoſitum. Secũdo ꝓbatur.omne ꝯpoſitum habet principia q̃ ſunt cauſe ſui eſſe.ſed illud non eſt primum.ergo ſi ens increatum eſſet ꝯpoſitum nõ eſſet ṗmuȝ.neqꝫ ṗma cã ſimpliciter.hoc aũt eſt falſum.ergo. Tercio patꝫ.qꝛ in oĩ cõpoſito eſt aliquid in potentia. ꝛ aliqͥd habens rõnem actꝰ. ſed vbi ſunt potentia ꝛ actus oporꝫ ꝙ ſit aliqua cauſa efficiens vniens potentiam cũ actu.ꝛ reducens potentiã ad actum. ꝛ cũ efficiens ſit ꝑfectius ſuo effectu .ſi igitur ṗmuȝ ens eſſet ꝯpoſitum .ſequeretur ꝙ aliqͥd eſſet melius ꝛ ꝑfectiꝰ ꝑfectiſſimo ꝛ optimo.qð non eſt intelligibile Sequeretur etiam ꝙ ṗmũ ens haberet cauſam vnientem ṗncipia ſua. et eſſet ꝑ aliud ꝛ non ꝑ ſe Quarto.vbicũqꝫ eſt compoſitũ vnũ ꝯponentium finit ꝛ limitat alterum.ergo ſi ṗmũ eſſꝫ compoſitum ſequeretur ꝙ eſſet finitũ ꝛ nõ virtutis infinite.quod eſt falſum. Quinto.in omni illo in quo eſt potentia ꝛ actus potentia reducitur ad actum per aliqͥd qð eſt in actu. Sumatur ergo ens increatũ qð dꝛ primũ. vel tale eſt compoſitum vel ſimplex.ſi compoſituȝ oporꝫ ipm̃ aliquod ens in actu precedere ad reducendũ potentiã eiꝰ ad actum. Et de illo qð reducit iterum quereretur an illud ſit ſimplex vel compoſitũ.ꝛ ſic procederetur in infinitum. niſi diceretur ꝙ ṗmum principium ſit actus tantum. Igitur ens increatum eſt actus oĩno ſimplex non recipiẽs diuerſitatem vel compoſitõem.

¶ Concluſio ſecũda. Ens increatum eſt tantum vnum numero.ꝛ eſt cauſa eſſe in tota vniuerſalitate rerum. Prima pars patꝫ.qꝛ non poſſunt dari duo ṗma entia eque ꝑfecta.qꝛ ſi ſic nullum eoruȝ eſſet perfectiſſimũ cũ non eſſet omni alio ꝑfectius. Secũdo.quia ſi ſic periret ordo in rebꝫ.nam ordo ſumitur ab vno principio. ideo dicit phus.xij.metaphyſice.pluralitas ṗncipantium mala. ſit ergo vnus princeps. Secũda pars concluſionis patꝫ.qꝛ effectus ſimpliciter primus debetur cauſe ſimpliciter prime.ſed eſſe eſt effectus ſimpliciter ṗmus.qꝛ vt dicit Dyoniſius eſſe producitur per creationem.cetera vero per informatõem. Secũdo probatur.quia ens ꝑ eſſentiam eſt cauſa omniũ aliorum.que ſunt entia per participationem ſed primũ ens ſimplr̃ eſt ens per eſſentiaȝ ꝛ alia ꝑ participationem.igitur eſt caſa eſſendi in tota vniuerſitate rerum

Dubitatur primo Quare eſſe eſt per creationem. Ad dubium reſpondetur ꝙ cauſa eſt.qꝛ eſſe ante ſe nullum cauſatum preſupponit.cetera vero creata ipſum eſſe preſupponũt.ideo dicitur in libro de cauſis ꝙ eſſe eſt primum cauſatũ ṗmi.nec ante eſſe eſt aliud creatum.et intelligitur ꝙ eſt primum ſm rõnem ꝛ non ſm rem.qꝛ ſm rem primũ ꝑductũ eſt ṗma intelligentia creata

¶ Dubitatur ſecũdo. In quo genere cauſe ṗmũ ens eſt cauſa eſſe in tota vniuerſitate reruȝ Ad dubium reſpondetur ꝙ eſt cauſa in genere cauſe efficientis. finalis.ꝛ formalis exemplaris. Et ſi obijciatur ꝙ non.qꝛ ille tres cauſe in idem numero coincidere non poſſunt.vt dicitur ſecũdo phyſicorum. Tũc reſpondetur ꝙ idem ſm rẽ poteſt eſſe cauſa efficiens.finalis.vel formalis exemplaris licet hoc ſit diuerſis rõnibꝫ.non tamen ex parte ſui.ſed ex parte rerum cauſatarum.ſm eñ ꝙ ꝯſideramus ipſum ṗmum vt eſt terminus effluxus ꝛ emanationis rerum .ſic habet rationem cauſe efficientis.ſm vero ꝙ cõſideratur vt eſt refluxus habet rõnem cauſe finalis. Sed inqꝫtuȝ in ipſo eſt aliqua ſimilitudo vel exemplar rerum productarũ hꝫ rõnem cauſe formalis exemplaris.ſm ſe tñ nõ habꝫ aliquã diuerſitatem

¶ Ad rõnes: Ad ṗmam dicitur ꝙ Boetius loquitur de ente creato. ¶ Ad ſecũdaȝ dicitur ꝙ eſſentia et potentia ꝛ operatio nõ diſtinguũtur in primo eſſentialiter.ſed in rebꝫ creatis per ſuam eſſentiam ꝛ imꝑfectõem non potentibꝫ operari realiter diſtinguũtur.ideo non eſt ſimile de ipſis. ¶ Ad terciã pꝫ ſolo in ṗmo notabili.

¶ Unde oporꝫ ꝙ in intelligẽtijs ſit eſſe p̃ter formã.ꝛ ideo dictuȝ eſt ꝙ intelligẽtia ſit forma ꝛ eſſe Omẽ autẽ qð ꝯuenit alicui vl' eſt cauſatum ex ṗncipijs nature ſue.ſicut riſibile ĩ homine. vel aduenit ab aliquo ṗncipio extrinſeco ſicut lumen eſt in aere ex influẽtia ſolis.nõ autẽ poteſt eẽ ꝙ ipm̃ eſſe ſit cauſatum ab ipſa forma vel q̇dditate rei. Dico ſicut ex cã efficiẽte .qꝛ ſic aliqua res eſſꝫ ſuijpſius cã.ꝛ aliqua res ſeipſaȝ in eẽ ꝑduceret.qð eſt impoſſibile.ergo opꝫtet ꝙ oĩs talis res cuius eẽ eſt aliud ꝗ̃ natura ſua habeat eẽ ab alio Et qꝛ omẽ qð ꝑ aliud eſt reducitur ad id qð ꝑ ſe eſt ſicut ad cauſam ṗmã. oportet ꝙ ſit aliqua res q̃ ſit cã eẽndi oĩbꝫ.eo ꝙ ipſa eſt eẽ tm̃.al's iretur in infinitũ in cauſis. cuȝ oĩs res q̃ nõ eſt eẽ tm̃ habeat cauſam ſui eſſe ſicut dictũ eſt: Patꝫ ergo ꝙ intelligẽtia eſt forma ꝛ eſſe: ꝛ ꝙ habꝫ eẽ a ṗmo ente qð eſt eẽ tm̃: et hoc qð eſt ṗma cã q̃ ẽ deus. Omẽ aũt qð recipit aliquid ab alio eſt in potẽtia reſpectu illiꝰ et hoc receptuȝ eſt in eo eſt actus eius.ergo oꝫ ꝙ ipſa q̇dditas vel forma q̃ eſt in intelligẽtia ſit in potẽtia reſpectu eſſe illius qð a deo recipit: ꝛ illud eẽ receptũ eſt ĩ ea ꝑ modũ actꝰ: ꝛ ita inuenitur potẽtia ꝛ actus in intelligẽtijs. nõ tñ materia ꝛ forma niſi eq̇uoce Unde etiam pati recipere ſubiectũ eẽ ꝛ alia hmõi q̃ videntur rebꝫ rõne materie ꝯuenire equiuoce ꝯueniũt ſubſtãtijs intellectualibꝫ ꝛ corꝑalibꝫ.vt in tercio de aĩa dꝛ cõmẽtator: Et qꝛ vt dictũ eſt intelligẽtie q̇dditas eſt ipſa intelligẽtia.ideo q̇dditas vel eẽntia eiꝰ eſt ipſum qð eſt ꝛ ſuum eſſe receptuȝ a deo eſt ipm̃ quo ſubſiſtit in rerũ natura. Et ꝓpter hoc a q̇buſdã dicũtur hmõi ſubẽ ꝯponi ex quo eſt ꝛ qð eſt: vel ex q̇d ꝛ ex quo. vt dꝛ Boetius

Queritur vtrum in ſubſtantijs ſeparatis ſit omnimoda ſimplicitas. ¶ Arguitur primo ſic. quia ſi eſſet ibi aliqua compoſitio maxime eſſꝫ ex eſſe ꝛ eſſentia.ſed hoc non.qꝛ ex duobꝫ actibꝫ nõ poteſt reſultare vnũ tercium .ſꝫ eſſe ꝛ eſſentia ſunt quidam actus.ergo ꝛc̃. Et ꝯfirmatur. quia octauo metaphyſice dꝛ ꝙ ſi ſit aliqua ſubſtantia que ſit forma tm̃ ſine materia exiſtẽs ipſa ſtatim eſt per ſe ens et vnum per ſe.ſed ſubſtãtie ſeparate ſunt forme tm̃ ſine materia exiſtentes.igitur quelibet ſtatim eſt ens ꝑ ſe ꝛ vna ꝑ ſe ꝛ non per aliud.ergo vltra formam nõ eſt aliud diſtinctum ab ipſa ſecum faciens compoſitiõem. ¶ Secũdo ſic. ab eodem habet res entitatem. vnitatem.ꝛ veritatem.ſed quelibet res eſt vna per ſuam eſſentiam. vt dꝛ quarto metaphyſice.ꝛ etiam bona.vt dicit Boetius in libro de ebdomatibꝫ.ꝛ etiam vera ſm Auguſtinũ in libro de vera religione.igitur ſimiliter quelibet res eſt vna per ſuam eſſentiam ꝛ non per aliquid realiter diſtinctum ab eſſentia.

¶ Tercio ſic. ſi eſſe ꝛ eſſentia realiter diſtinguãtur in quolibet creato.cum ipſum eſſe ſit creatum .ſequeretur ꝙ ipſius eſſe eſſet aliud eſſe realiter diſtinctum ab eo. Et ſimiliter iterum illius aliud eſſe.ꝛ ſic in infinitum. quod eſt impoſſibile.igitur eſſe ꝛ eſſentia in intelligentijs non diſtinguũtur. Et ꝯfirmatur.qꝛ ſi eſſe ꝛ eſſentia in intelligentijs diſtinguerentur. vel eſſe eſſet ſubſtantia vel accidens .non accidens.qꝛ ſi ſic ſubſtantia eſſet ens per accidẽs. nec ſubſtantia.qꝛ vel eſſet materia vel forma vel compoſitum ſm phm̃ ſecũdo de anima.ſed nullum eſt dicenduȝ.cum eſſe preſupponat quodlibet iſtorum.ergo eſſe non diſtinguitur ab eſſentia.ꝛ ſic eẽ in intelligẽtijs nõ facit ꝯpõneȝ cũ eẽntia

In oppoſitũ eſt doctor ſanctus in textu.

¶ Sciendu eſt primo. Q poſtꝙ̃ viſum eſt de ſimplicitate ṗme cauſe que eſt ſimplex ſimpliciter. Conſequenter videndũ eſt de ſimplicitate ꝛ compoſitõe intelligẽtiarum que non ponũtur omnino ſimplices ſicut ponitur cauſa ṗma.ſed compoſite ex forma ꝛ eſſe. Et ad videndũ

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA

vtrum in ipſis forma ⁊ eſſe faciant ɔpoſitionem realem. vidē
dum eſt vtrū eſſe ⁊ eſſentia ab inuicē realiter diſtinguant
Nā ſi eſſent idem realiter nō poſſent facere realē ɔpōnem

¶ Sciendum ſecūdo. Q duplex eſt eſſe
Quoddam eſt eſſe ɔfuſum ⁊ potentiale. qđ nō diſtinguit
realiter ab eſſentia ⁊ vocat eſſe eſſentie. Aliud eſt eſſe exi/
ſtentie. quod eſt actus exiſtētis receptus in eſſentia. Et de
tali eſſe ſuut diuerſe opiniones. Dicit em̄ ſcūs Thomas
ꝙ tale eſſe ab eſſentia realiter diſtinguit licet fluat ab ipſa
in genere cauſe materialis receptiue. Sed de illo eſſe dicit
Albertus ꝙ nō diſtinguitur realiter ab eēntia nec facit cū
ea realez ɔpōnem, ſed tm̄ differt in mō ſignandi. q꞉ talis ac
tus eſſendi ꝑ eſſe importatur ꝑ modū fluxus ⁊ fieri ⁊ per
eſſentiam importat ſub mō ꝑmanētis ⁊ ꝑ ſe ſtantis. Vn̄
diuerſimode capiūt iſti duo eſſentiā. q꞉ ſcūs Thomas ca/
pit eſſentiā ꝓ illo qđ recipit eſſe. Albertus vero ꝓ actu eēn
di q̄ in alio recipitur quo aliqđ imediate dr̄ eſſe ens. Sed
ſm pmā opinionē ponitur

Concluſio prima. In omī citra primū rea/
liter diſtinguūtur eſſentia ⁊ eſſe. Probat ɔcluſio. q꞉ qcqđ
nō eſt de intellectu eſſentie ſiue qđditatis rei eſt aduenies
ad extra ⁊ realiter ab eſſentia diſtiguit. q꞉ nulla potētia p̄t
intelligi res ſine illis que ſunt ꝑtes eſſentie. ſed oīs eēntia
ſiue qđditas p̄t intelligi ſine hoc ꝙ intelligat ſub ſuo eſſe.
Poſſumus em̄ intelligere qđ ſit hō vel fenix. ⁊ tm̄ ignora/
re an eſſe habeat in rerū natura. ⁊ ſilr̄ eſt in alijs creatis.
igit in omī creato realiter differūt eſſe ⁊ eſſentia. Secūdo
ꝓbat. omē qđ ɔuenit alicui vel cauſat a pncipijs ſue eſſen
tie tm̄. ſicut riſibile ɔuenit homini. vel a pncipio extrinſeco
ſicut lumen in aere ab influentia ſolis. Sed non p̄t dici ꝙ
eſſe ſit tm̄ forma. vel ab eſſentia alicuius rei create. q꞉ ſic ſe
queretur ꝙ aliqua res creata eēt ſibi cā ſufficiens eſſendi
et ꝑ ɔſequēs ꝙ ꝓduceret ſeipſam in eſſe. qđ eſt impoſſibile
igit a forma rei tm̄ nō p̄t cauſari eſſe tanq̄ ab efficiente. ſꝫ
oportꝫ ꝙ ab alio efficiente cauſet. ergo eſt aliud ab eſſentia
¶ Tercio. quicqđ p̄t eſſe ⁊ nō eſſe realiter diſtinguit a ſuo
eſſe. q꞉ ſi nō tūc ſicut eſſe nō p̄t ſeparari a ſeipſo. ita nunq̄
poſſet ſeparari ab eſſentia. q꞉ idem a ſeipſo ſeparari nō p̄t.
ſed omīs res creata p̄t eſſe ⁊ non eſſe. vel naturaliter vel
ſuꝑnaturaliter. ⁊ ſic ſuum eſſe p̄t ſeꝑarari ab ipſa. ſed ſua
eēntia nunq̄ p̄t ſeparari ab ipſa. quia ſm Porphiriū ſiue
ſit ſocrates ſiue nō. ſemꝑ eſt hō ⁊ rōnalis. ergo ſeqtur ꝙ eē
realiter eſt diſtinctuꝫ ab eſſentia. Ex quo ſequit ꝙ ſi eſſe ⁊
eſſentia ſimul in aliqua re creata reperiant faciūt realē cō/
poſitōem. q꞉ ſunt extrema ab inuicem realiter diſtincta

¶ Concluſio ſecūda. In intelligentijs non
eſt eſſe tm̄. ſed cū hoc eſt eſſentia recipiens eſſe. Probat cō/
cluſio. q꞉ omē eſſe rei create eſt eſſe receptū in alio. cum ſit
finitum ⁊ limitatū. ſed intelligentie ſunt forme create. igi
tur ſuū eſſe eſt receptū in alio. ⁊ illud nō eſt materia. vt pri
us patuit. ⁊ ſic eſt forma. ergo in intelligētijs nō ē eſſe tm̄
ſed eſt forma ⁊ eſſe Ex omnibꝫ iſtis ſeqtur ꝙ in ſubſtātijs
ſeparatis nō eſt oīmoda ſimplicitas. licꝫ non ſint ɔpoſite
ex materia ⁊ forma. imo in ipſis eſt realis ɔpoſitio. Patꝫ
q꞉ ipſe intelligentie ɔponūtur ex eſſe ⁊ eſſentia q̄ faciūt re/
alem ɔpōnem. vt viſum eſt.

¶ Dubitatur primo. Qualiter ſe hꝫ eſſe ad
eſſentiā. Ad dubiū rn̄det ꝙ eſſe ſe hꝫ ad eēntiā ſicut act⁹
ad potentiā. Patꝫ. q꞉ quecūq̄ ſic ſe hn̄t ꝙ vnum eſt ɔple
mentū alterius in ꝓprio genere illud qđ ſe hꝫ vt ɔplemen
tum ⁊ ꝑfectio eſt actus alterius. ſed eſſe eſt ɔplementuꝫ et
ꝑfectio eſſentie. ḡ eſſe ſe hꝫ ad eēntiā ſicut actus ad potētiā
ɔparat em̄ ad ipam ſicut lucere ad lucē ⁊ albū eſſe ad albe
dinē. Itē omē qđ ɔuenit alicui ab agente debet eſſe actus
alterius. cū agētis ſit facere aliquid in actu. ſed eſſe ɔuenit
eēntie a pmo agente. cū eſſe ſit ꝓprius effectus pmi. ergo eē
receptū in eēntia ſe habet vt actus ei⁹. ⁊ eēntia recipiēs ſe
habet vt potentia.

¶ Dubitat ſecūdo Vtrum ɔpoſitio forme ⁊
eſſe in ſubſtantijs ſeparatis ſit eiuſdē rōnis cū ɔpōne for/
me ⁊ materie. Ad dubiū rn̄detur ꝙ nō. ſed ſunt alteri
us rōnis ab inuicem. licꝫ tm̄ vtraq̄ ſit ex actu ⁊ potentia.
Probat. q꞉ materia nō eſt tota rei ſubſtātia. alr̄s omēs for
me eſſent accn̄tales. modo in ſubſtātijs ſeparatis ipſa po
tentia eſt tota rei ſuba. Itē forma nō eſt ipm eſſe. ſꝫ ſe hn̄t
ꝑ ordinē. q꞉ forāſe hꝫ ad eē ſicut poña ad actū Ex qbꝫ pꝫ ꝙ
in intelligentijs eſt vna ɔpoſitio tm̄. ſcꝫ ex eſſe ⁊ eſſentia.
Sed in ſubſtātijs materialibꝫ eſt duplex ɔpoſitio. Pri/
ma ē ex materia ⁊ forma. q̄ eſt ɔpoſitio eēntie. Secūda eſt
ex eſſentia ⁊ eſſe q̄ eſt ɔpoſitio entis ɔpleti. ⁊ quelibet iſtaꝝ
poteſt dici ex quo eſt ⁊ qđ eſt

¶ Ad rōnes ante oppoſituꝫ Ad pmam dicit ꝙ
licet eſſentia in ſubſtantijs ſeparatꝭ ſit actus. nō tm̄ ē act⁹
pur⁹ ſꝫ poña ꝑmixt⁹ Ideo ſe hꝫ in potētia ad eē tanq̄ ad
ſuam perfectionem. ⁊ ſic ex ipſis poteſt fieri vnū. Ad ɔfir
mationem dr̄ ꝙ res que eſt forma tm̄ eſt ens per ſe ſic ꝙ
non habet cauſam formalem ſui eſſe diſtinctam a ſeipſa. ⁊
hoc voluit phūs. Non tamen voluit ꝙ non haberet effec
tiue ſuū eſſe ab alio. ¶ Ad ſecūdam dicitur. ꝙ ens vno
modo capitur nominaliter. vt tantum valet ſicut habens
eſſentiam. et diuiditur in decem predicamenta. ⁊ iſto mo
do quelibet res eſt ens per ſuam eſſentiaꝫ ſicut ⁊ vna Alio
modo capitur ens participialiter vt idem eſt qđ exiſtens.
et hoc modo ſolum primum dicitur ens per ſuam eſſen/
tiaꝫ. Neq̄ eſt ſimile. de vnitate. veritate. ⁊ bonitate. quia
vnitas ſolum addit indiuiſionem enti. ⁊ bonitas ſolū ad/
dit reſpectum ad voluntatem. ⁊ veritas addit ordinem
ad intellectum. Sed eſſe ſuper eſſentiam nō ſolum addit
reſpectum. ſed ab ea realiter diſtinguitur. ¶ Ad terci/
am dicitur. ꝙ eſt ſtatus in ipſo eſſe ⁊ id ſolum eſt cauſatuꝫ
tanq̄ quo eſt ⁊ non tanq̄ id qđ eſt Ad confirmationem
dicitur. ꝙ cum diuiditur ſubſtantia in materiam ⁊ formā
et compoſitum. ſolum diuiditur q̄tum ad ea que dicunt
eſſentiam ſubſtantie. quantum ad illud quod precedit eē
exiſtētie. ideo ſub tali diuiſione nō cadit eſſe. eſt tamē prin
cipium ſubſtantie ⁊ actus eius. ideo reductiue ponitur in
genere ſubſtantie cum ſua propria potentia que eſt eſſen
tia ſubſtantie.

Et quia in intelligētijs ponitur potentia ⁊
actus. non erit difficile inuenire multitudinem
intelligētiarum. qđ eſſet impoſſibile ſi nulla po
tētia in eis eēt. Vnde dicit cōmentator in ter/
cio de anima Si natura intellectus poſſibilis
eſſet ignota nō poſſemus inuenire multitudi/
nē in ſubſtantijs ſeparatis: Eſt ergo diſtinctio
carū ad inuicez ſm gradū potentie ⁊ actus. ita
ꝙ intelligētia ſuꝑior q̄ magis ꝓpinqua eſt pri/

mo. plus habet de actu ⁊ minus de potētia. et
ſic de alijs. et hoc completur in anima huma/
na. que tenet vltimū gradum in ſubſtantijs in/
tellectualibus. vnde intellectus poſſibilis ei⁹
ſe habet ad formas intelligibiles ſicut materia
prima que tenet vltimū gradum in eſſe ſenſibi
li ad formas ſenſibiles. vt commētator in ter/
tio de anima dicit. et ideo philoſophus compa
rat euꝫ tabule raſe in q̄ nihil pictū eſt. Et ꝓpter
hoc inter alias ſubſtātias itellectuales plus ha
bet de potētia. ⁊ ideo efficitur in tantum ꝓpin
qua rebus materialibus vt materialis res tra/
hatur ad ꝑticipādum eſſe ſuum. ita ꝙ ex aīa et
corpore reſultat eſſe vnū in vno ɔpoſito. q̄uis
illud eſſe ꝓut eſt anime non ſit dependens a cor
pore. ⁊ poſt iſtam formam que eſt anima inue/
niuntur alie forme plus de potentia habentes
et magis propinque materie intantum vt eſſe
earum ſine materia non eſt. in quibus inuenit
etiam ordo et gradus vſq̄ ad primas formas
elementoruꝫ que ſunt propinquiſſime materie
vnde nec aliquam operationem habent niſi
ſm exigentiam qualitatum actiuarum et paſſi
uarum et aliarum: quibus materia ad formas
diſponitur.

Queritur. Vtrum omēs ſubſtantie ſepa
rate ab inuicem ſpecie diſtinguant. Arguitur primo
ꝙ nō. quia quecūq̄ conueniunt in illo quod eſt in eis no
biliſſimū. cōueniūt in vltima differentia cōſtitutiua. cuꝫ
drn̄tia ſit nobilior genere. ſed omnes ſubſtantie ſepara/
te conueniunt in hoc qđ eſt in eis nobiliſſimū ſcꝫ in actua
litate intellectualitatis. igitur ſunt eiuſdem ſpeciei.
Secūdo ſic. magis et minus non variant ſpeciem. ſi/
cut magis albū ⁊ minus albū. ſed ſubſtantie ſeparate ſo
lum differunt ſm magis et minus ſm ꝙ vna magis ap
propinqu... d pmū q̄ alia. et per hoc ē maioris actuali
tatis. et inferior que magis recedit eſt minoris actuali/
tatis. igitur nō differūt ſpecie Tercio ſic. quanto ali/
quid eſt perfectius in natura. tanto magis debet multi/
plicari hoc autem non fieret ſi in vna ſpecie eſſet tantuꝫ
vnū indiuiduū in ſubſtantijs ſeparatis. igit oportet ibi
eſſe plura indiuidua eiuſdem ſpeciei. et ſic nō omēs ab/
inuicē ſpē diſtinguunt In oppoſitū ē doctor ſcūs in tex.
Sciendūꝫ primo. ꝙ poſtq̄ doctor ſanctus
oſtendit in p̄cedentibꝫ ꝙ ſubſtātie ſimplices nō ſunt cō/
poſite ex materia et forma. ⁊ ꝙ non ſunt oīno ſimplices
ſicut primū ens qđ eſt ſimpliciter ſimplex. ſed ſunt ɔpo/
ſite ex actu et potentia Conſequenter oſtēdit quomō in
ipſis pōt reꝑiri multitudo ſm ſpēm qđ tm̄ ipoſſibile eēt
in eis reperire ſi nulla potētia in eis reperiret. ideo dicit
Cōmētator in tertio de aīa ꝙ ſi natura intellectus poſſi
bilis eēt penitus ignota nō poſſemus inuenire multitu
dinem in ſubſtantijs ſeparatis

¶ Sciēdū ſcđo ꝙ diſtinctio ſubſtantiarū ſepa
ratarum ſm ſpēm eſt ꝑ gradus potentie et actus. ita ꝙ
intelligentia que eſt prime cauſe ꝓpinquior habet plus
de actu et minus de potentia. et ſic de alijs intelligētijs
ɔſequēter Et hoc ɔplet in aīa humana q̄ tenet vltimum
gradū in ſubſtantijs intellectualibꝫ Ideo intellectus poſ
ſibilis eius ſe hꝫ ad formas intelligibiles ſicut materia
pma q̄ tenet vltimū gradū in eſſe ſenſibili ad formas ſen
ſibiles. ideo dr̄ Areſto. tertio de aīa. ꝙ intellectus poſſibi
lis eſt tanq̄ tabula raſa in q̄ nihil depictū ē. quapropter
inter ſubſtantias intellectuales. aīa rōalis plus habet de
potentia ⁊ minus de actu et efficitur tantum ꝓpinqua re
bꝫ materialibꝫ. vt res materialr̄ trahat ad ꝑticipādū ſuū
eē. ita ſcꝫ ꝙ ex aīa ⁊ corꝑe reſultat vnū eſſe totius ɔpoſi/
ti Quāuis tm̄ eſſe aīe cōicet corꝑi nō tm̄ eſt dependens a
corꝑe. ideo aīa exiſtēs in corꝑe ad[illegible] ıc eſt ſubſiſtens Vn̄
poſt hāc formā que eſt aīa reperiunt alie forme plus ha/
bētes de potentia. et magis ꝓpinque materie pme. in tā
tum ꝙ eē eaꝝ nō eſt ſine materia. In qbꝫ etiā inuenit or
do et gradus vſq̄ ad primas formas elemētoꝝ q̄ ſtꝭ ꝓ/
pinquiſſime materie. Per hoc em̄ ꝙ ſunt tāte materia/
les nō habent aliquā operationē niſi ſm exigentiā ſuarū
qualitatū. primarū actiuarū et paſſiuarū. et aliarū qbus
materia ad formā diſponitur.

Concluſio pma. Subſtantie ſeparate ſm
ſpēm ab inuicē diſtinguunt. Probat ɔcluſio. q꞉ cū in ſub
ſtantijs. ſpēs ſe habeant vt nūeri. vt dr̄ octauo metaphiſi
ce. ſeqtur ꝙ in qbuſcūq̄ ſubſtātijs poſſunt reꝑiri diuer/
ſi gradus potentie ⁊ actus. pōt etiā reꝑiri diſtinctio ſpe
cifica. Sꝫ in ſubſtantijs ſeꝑatis reꝑit diſtinctio ꝑ grad⁹
actus et potentie. Nā illa q̄ eſt ꝓpinquior pmo plus hꝫ
de actu et minus de potentia. Deinde ſcđa reſpectu ſe/
quētium. et ſic ibi reꝑitur diſtinctio ſpecifica.

Concluſio ſecūda. Subſtātie ſeparate ſola
ſpē differūt ſic ꝙ in eis nō reperit drn̄a nūeralis in eadeꝫ
ſpē. Probat ɔcluſio. q꞉ q̄ ɔueniūt ſpē ⁊ differunt nūero
ɔueniūt in forma ⁊ differūt ex ꝑte materie. ſꝫ ſubſtātie ſe
parate nō ſunt ɔpoſite ex materia et forma. vt ſupra dic
tum eſt Igit in ſubſtantijs ſeparatis nō pn̄t reꝑit due in
telligentie differētes nūero ſub eadem ſpecie.

Dubitatur primo. Vtrū ſubſtātie ſeparate
ſm ſuā naturā ſint corruptibiles vel incorruptibiles
Ad dubiū reſpondet ꝙ ipē ſubſtantie ſeparate ſm ſuaꝫ
naturā ſunt incorruptibiles. Ptꝫ ex dictis q꞉ nihil corrū
pit niſi ꝑ hoc ꝙ forma aliq̄ a materia ſeparat. ſꝫ ſubſtātie
ſeꝑate ſtꝭ forme ſimplices. igit ſtꝭ icorruptibiles Maior
ptꝫ. q꞉ qđ ɔuenit alicui ſm ſe nnuq̄ poteſt ab eo ſeparari
ſed qđ conuenit alicui ꝑ aliud p̄t ſeꝑari ſeparato illo ꝑ
qđ ɔueniebat ſibi ſicut rotūditas n̄ p̄t a circulo ſeparari
q꞉ ɔuenit ſibi ſm ſeipm ⁊ p̄t ſeꝑari ab eo. cui ineſt circu
lus ꝑ ſeꝑationē circuli ab eo. Conſtat aūt ꝙ eſſe ɔuenit
forme ſm ſe q꞉ vnūqđq̄ eſt ens in actu ſm ꝙ hꝫ formaꝫ
materia vero eſt ens in actu ꝑ formā. igit ɔpoſitū ex ma
teria ⁊ forma. deſinit eſſe actu. ꝑ hoc ꝙ forma ſeꝑat a ma
teria. ſed ſi forma ſubſiſteret in ſuo eſſe ſine materia. ſicut
eſt in intelligentijs ipſa nō poſſet amittere eſſe ſm ſuam
ſuā naturam Et ita patet ꝙ immaterialitas in intelligē
tijs eſt rō. quare nō ſunt corruptibiles. ⁊ quare nō eſt ibi
multitudo numeralis ſub eadem ſpecie

Dubitatur ſecūdo. Quare omēs anime ra/
tionales ſint eiuſdem ſpeciei. cum tm̄ omnes intelligen/
tie nō ſunt eiuſdem ſpeciei. Ad dubium reſpondetur

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

ꝙ cauſa eſt. qꝛ anime rõnales numeraliter multiplicãtur per hoc ꝙ materie vniũtur Intelligẽtie vero. q̃ ſunt ſupꝛa ip̃as per ſe ſine materia ſubſiſtentes non habent per quid numeraliter multiplicentur et ita nõ eſt ſimile de animabus ratõnabilibꝫ. et de intelligentijs.

Ad ratõnes. Ad pꝛimam dicitur ꝙ licet omnes ſubſtantie ſeparate ↄueniant in intellectualitate tamẽ intellectualitas nõ eſt eiuſdem gradus perfectionis in omnibus. Ideo nõ eſt tantũ vna differentia ſpecifica. imo intellectualitas ſic accepta in communi non eſt vna niſi ſm rationẽ. et ipſa determinata in vno gradu ꝑfectõis. eſt differentia vltima vnius ſpeciei. ⁊ in alio gradu eſt dr̃ña alterius ſpeciei. et ſic de alijs Ad ſecũdam dicitur ꝙ magis et minus cauſata ex intenſione ⁊ remiſſione eiuſdẽ foꝛme. nõ variant ſpẽm Sed conſiderando ip̃a ſm ꝙ ſumũtur ſm diuerſos gradus ꝑfectõnis. diuerſarum foꝛmarum. bene variant ſpeciem. et ſic eſt in intelligentijs Ad tertiam dicit̃. ꝙ multitudo ſm numerum non intẽditur a natura nec ab alio. niſi qꝛ ſpecies nõ poteſt perpetuari in vnico indiuiduo. ideo ꝑfectio nature intellectualis que incoꝛruptibilis eſt ſolum requirit multitudinem ſpecierum et non indiuiduoꝛum ſub eadem ſpecie.

Is viſis patet quomodo eẽntia in diuerſis inuenitur. inuenit̃ em̃ triplex modus habendi eſſentiam in ſubſtantijs. Aliquid em̃ eſt ſicut deus cuius eſſentia eſt ip̃m met ſuũ eſſe. et ideo inueniuntur aliqui philoſophi dicentes ꝙ deus nõ habet q̇ddi tatẽ vel eẽntiã. q̇a eẽntia ſua nõ eſt aliud q̃ȝ eẽ eius Et ex h̃ ſequit̃ ꝙ ip̃e nõ ſit in genere Rõ qꝛ oẽ qđ ẽ in gñe oꝫ ꝙ habeat q̇dditatẽ pꝛeter eẽ ſuũ cum q̇dditas vel natura ſpẽi vel generis nõ diſtinguat̃ ſm rõnem nature in illis quoꝛum ẽ genus vel ſpecies. ſed eſſe diuerſum eſt in diuerſis. Nec opoꝛtet ſi dicamus ꝙ deus eſt eẽ tm̃ vt in illoꝛũ erroꝛem incidamus qui dixerũt ꝙ deus eſt eſſe vniuerſale quo quelibet res foꝛmaliter eſt. hoc em̃ eẽ dei eſt huius cõditionis vt nulla additio ſibi fieri poteſt. vnde propter ip̃am ſuam puritatem eſt eſſe diſtinctum ab oĩ eſſe. propter quod in cõmento none ꝓpoſitionis libꝛi de cauſis dicit̃. ꝙ indiuiduatio pꝛime cauſe q̃ eſt eſſe tm̃ eſt ꝑ puram bonitatem eius. Eſſe aũt cõmune ſicut i intellectu ſuo nõ includit aliquã additionẽ. ita nõ includit in intellectu ſuo ꝑ̃ciſionẽ additõnis. quia ſi hoc eſſet nõ poſſet intelligi eſſe in quo ſuꝑ eſſe aliud adderetur. Similiter etiaȝ q̃ȝuis ſit eſſe tm̃. non tamẽ opoꝛtet ꝙ deficiant ei alique ꝑfectiores ⁊ nobilitates q̃ ſunt in omnibus generibꝫ. ꝑpter qđ ꝑfectuȝ ſimpliciter đr. vt dicit philoſophus ⁊ cõmentatoꝛ quinto metaphiſice. ſȝ habet eas modo excellẽtioꝛi om̃ibꝫ rebꝫ. et in eo vnũ ſunt. ſed in alijs diuerſitatẽ h̃nt. Et hoc eſt ꝙ om̃es ille ꝑfectiones cõueniunt ſibi ſm eſſe ſuum ſimpliciter. ſicut ſi aliquis per vnã qualitatem poſſet efficere om̃es operationes oĩm qualitatum in vna illa qualitate oẽs q̃litates haberẽt eẽ ⁊ ita deus in ipſo eẽ ſuo om̃es ꝑfectiões hȝ. Secũdo modo inuenit̃ eſſentia in ſubſtantijs creatis intellectualibus in quibus eſt aliud eſſe q̃ȝ eſſentia eoꝛum. q̃ȝuis eſſentia ſit ſine materia. Unde eẽ earũ nõ eſt abſolutum. ſed receptũ. et ideo limitatum et finitũ eſt ad capacitatem nature recipiẽtis. ſed natura vel q̇dditas eoꝛũ eſt abſoluta ⁊ nõ recepta in aliqua materia: ⁊ ideo dicitur in libꝛo de cauſis ꝙ intelligẽtie ſunt infinite inferius. ſȝ finite ſuꝑius. ſunt ei finite quo ad eẽ ſuũ qđ a ſuꝑioꝛi recipiũt. nõ tñ finiunt̃ inferius. qꝛ earum foꝛme non limitant̃ ad capacitatem alicuius materie recipiẽtis eas. Et ideo in talibus ſubſtantijs nõ inuenitur multitudo indiuiduoꝛũ vt dcm̃ eſt. niſi in anima humana propter coꝛpus cui vnitur Et licet indiuiduatio eius ex coꝛpoꝛe occaſionaliter depẽdeat q̃ȝtum ad ſuam inchoationem. quia nõ acquirit̃ ei eſſe indiuiduũ niſi ex coꝛpoꝛe cuius eſt actꝰ nõ tñ opoꝛtet vt ſubtracto coꝛꝑe indiuiduatio pereat aĩe. qꝛ q̃ȝuis habeat eſſe abſolutuȝ tñ ex quo ſibi acq̇ſitum eſt eſſe indiuiduatuȝ. ex hoc ꝙ facta eſt foꝛma huius coꝛpoꝛis id eſſe ſꝑ remanet indiuiduatũ Et ideo đt Auicẽna ꝙ indiuiduatio aĩarum vel multiplicatio depẽdet a coꝛpoꝛe q̃ȝtum ad ſui ꝓ̃ncipium ſed non quãtum ad ſui finem.

Queritur. Utrũ in ſubſtantijs ſeparatis ſit genus differentia ⁊ ſpecies. Arguitur ꝓ̃mo ꝙ nõ. qꝛ vt dicitur octauo Metaphiſice genus ſumit̃ a materia et differentia a foꝛma. ſed in ſubſtantijs ſeparatis non eſt materia. igitur neq̃ȝ genus. Secũdo. genus et differentia ſunt ſecũde intentiones que ſolum cõueniunt rebus pꝛout ab intellectu noſtro apꝑ̃hendũtur. ſed ſubſtantie ſeparate non ſunt ab intellectu noſtro apꝑ̃henſibiles. quia vt dicitur ſecũdo metaphiſice intellectꝰ noſter ſe habet ad ſubſtantias ſeparatas ſicut oculus noctue ad lumen ſolis. igitur. Tertio ſic. ſi in ipſis eſſent genus et differentia. ſequeret̃ ꝙ eſſent definibiles definitione quidditatiua. quod eſt falſum. quia cum definitio ſit medium demonſtrationis. etiam de ipſis poſſemus demonſtrationes et perfectã ſcientiam habere. ſed iſtud conſequens eſt falſum. igitur. In oppoſitum eſt doctoꝛ ſanctus in textu.

Sciendũ ꝓ̃mo ꝙ poſtq̃ȝ ſanctus Thomas oſtendit qualiter eſſentia in ſubſtantijs compoſitis ⁊ ſeparatis inuenitur. Cõſequẽter infert ex pꝛedictis modos quibus reperitur eſſentia differẽter in diuerſis Et cum hoc oſtendit qualiter eſſentie ſubſtantiarũ ſeparatarum conueniunt in intentione ſpeciei et differentie.

Sciendũ ſecũdo ꝙ in ſubſtantijs materialibus genus ſumitur ab eo quod eſt materiale in re. Et differentia ab eo quod eſt foꝛmale. vt animal ſumitur a foꝛma ſenſitiua et rationale a ratione ſeu a foꝛma rationali. que ſe habet vt pꝛincipium eſſentiale reſpectu foꝛme ſenſitiue. Sed aliter eſt in intelligentijs. qꝛ in ipſis ſumitur genus ab aliquo cõi. in quo apꝑ̃hendunt̃ cõuenire quod nõ eſt materiale ſimpliciter ſed ſolum inq̃ȝtuȝ habet modum determinabilis Et differẽtie earum ſumũtur a ſuis eſſentijs. inq̃ȝtuȝ ſunt tales vel tales gradus perfectionis.

Cõcluſio pꝛima Subſtantie ſeparate inter ſe conueniunt et differunt. Pꝛobatur ↄcluſio. qꝛ ipſe ſubſtantie ſeparate immaterialitate cõueniũt ideo ab earum ĩmaterialitate poteſt ſumi genus earũ. Sed differunt in hoc ꝙ ꝑfectio vnius nõ eſt eadem cũ perfectõne alterius quia perfectiones ſpecierũ ſunt ſicut numeri. vnde ſicut in numeris paulatim aſcendimus ſic in pꝛoceſſu ſpecierum ſm ꝓceſſiones rerum aſcendimus qꝛ ſemꝑ natura de imꝑfecto ad ꝑfectũ pꝛocedit vt de plantis ad aĩalia perfecta et aſcendendo gradatim vſq̃ȝ ad aĩal perfectiſſimũ. Et cõſimili modo fit in intelligentijs aſcendendo et deſcendẽdo a pꝛimo pꝛincipio. Unde per hoc ꝙ ab ipſo pꝛimo fit maioꝛ vel minoꝛ deſcenſus nature ipſarum ſtꝫ magis vel minus ꝑfecte. qꝛ natura pꝛimo ꝓpinquioꝛ. eſt ꝑfectioꝛ. et magis diſtans. eſt imꝑfectioꝛ.

Concluſio ſcđa. et reſponſalis ad queſitum In ſubſtantijs ſeparatis ſunt genus ſpecies. et differentia. Pꝛobatur cõcluſio. q̇a omne illud cuius eſſentia diſtincta eſt a ſuo eſſe. eſt oꝛdinabile in genere. ſed ſubſtantie ſeparate ſunt hmõi. nam ip̃e nõ ſunt ſuum eſſe. immo ſuũ eſſe realiter diſtinguitur ab eſſentia ipſaꝝ. Sed qđ eſt oꝛdinabile in genere habet ratõem generis ſpeciei indiuidui vel differentie. igitur in ſubſtantijs ſeꝑatis reperiuntur genus ſpẽs et differentia.

Dubitatur pꝛimo Circa pꝛobationem ſecunde cõcluſionis vtrũ eſſe receptum in eſſentia ſit tm̃ vnꝰ pꝛedicamenti et diuerſarum ſpecierũ. Arguitur pꝛimo ꝙ non. quia eſſe eſt actus eſſentie. ſed decẽ ſunt eſſentie diſtincte ſm genus. igitur eſſe eſt in decem generibꝫ et nõ in vno tm̃ Scđo ſic. illud quod diuerſificat̃ per hoc ꝙ in alio ⁊ in alio recipitur. ſolũ numero diuerſificatur. ſicut albedo recepta in ſoꝛte. vl̃ platone. que ꝑ hoc ſolum acq̇rit numeralem diuiſionẽ. Sed eſſe receptũ in diuerſis eſſentijs ſolum variatur ꝑ hoc ꝙ in alio ⁊ in alio recipitur. igitur ſolum variatur ſm numerũ ⁊ nõ ſm ſpeciem. Ad dubiũ dicuntur tria. pꝛimo ꝙ eſſe eſſentie variatur ſm genus ⁊ ſm ſpeciem et poteſt reperiri in diuerſis generibꝫ. patet quia tale eſſe eſt idem realiter cum eſſentia ideo ſicut variatur eſſentia in decem generibus et per diuerſas ſpecies ipſoꝛũ. ſic etiam variatur tale eẽ. Dicitur ſcđo ꝙ eſſe exiſtentie eſt tm̃ in vno pꝛedicamẽto. ſcȝ in pꝛedicamẽto ſubſtantie. patet qꝛ actus eſt eiuſdem generis cum ſua pꝛima. et pꝛopꝛia potentia. ſed eſſe exiſtentie eſt pꝛimus et pꝛopꝛius actus ſubſtantie et nõ conuenit accidentibus niſi ꝓut ſunt in ſubiecto. igit̃ eſſe exiſtentie eſt eiuſdem generis reductiue cũ eſſentia ſubſtantie. Unde ſola ſubſtantia per ſe habet eſſe exiſtentie. Accidentia vero ſolum habent ipſum per hoc ꝙ ſunt in habente. Tertio dicitur ad dubium. ꝙ eſſe exiſtentie eſt differens ſpecie in diuerſis ſpeciebꝫ patet. qꝛ eſſe exiſtentie fluit ab eſſentia foꝛmaliter ⁊ in ea recipitur tanq̃ȝ in ꝓpꝛia potentia. igit̃ ſm variatõem illius eſſentie ſubſtantie in diuerſis ſpeciebꝫ. eſſe fluens foꝛmaliter ab ipſa ⁊ in ipſa receptum neceſſario ſm ſpẽm variatur. Cũ ergo ſint diuerſe ſpẽs ſubſtantiarũ. ſequitur ꝙ eſſe exiſtentie eſt diuerſarũ ſpecierum. Ad pꝛimũ argumẽtum dubij dicit̃ ꝙ eſſe exiſtentie non eſt actus cuiuſlibet eſſentie ſed ſolum eſſentie ſubſtantie ideo tale eſſe ſolum reꝑitur in genere ſubſtantie. Ad ſecũdũ dicit̃. ꝙ eſſe exiſtentie receptum in diuerſis non ſolũ variat̃ nũeraliter. Nec eſt ſimile de albedine recepta in diuerſis q albedo eſt in ſe determinate ſpeciei. et eſſe per diuerſa ſubiecta ſolũ variatur numeraliter. Eſſe autẽ de ſe non eſt determinate ſpeciei ſed trahitur ⁊ determinatur ad ſpẽm per illud in quo reperitur. ſcȝ per eſſentiam.

Dubitat̃ ſecundo. quot gradus dr̃ñaꝝ reperiunt̃ in rebꝫ Ad dubiũ reſpõdet̃ ꝙ in rebꝫ inueniunt̃ ſex gradus drãꝝ. Pꝛimus eſt qñ vna res differt ab alia ꝑ diuiſionẽ materie. vt albedo reꝑit̃ in diuerſis ſubiectꝫ Secũdus gradus eſt qñ dr̃ña nõ ſolũ ſumitur ſm diuiſionem materie. ſed etiam ꝓpter diuerſam diſpoſitionem ſubiecti qꝛ qđ melius eſt diſpoſitũ melius recipit. vt lumen differenter eſt in aere ⁊ in aqua. Tertius eſt qñ eſt cõtraria diſpõ in ſubiectis. vt albedo ⁊ nigredo ↄtrariaȝ requirũt diſpoſitionẽ in ſuis ſubiectis. Quartus eſt ꝓpter habere ↄtrariuȝ et nõ habere. ⁊ hoc modo differũt coꝛpoꝛa celeſtia ⁊ elemẽta. Quintus eſt qñ vna res habet materiam ⁊ alia non. et hoc modo ſubſtantie ſeparate materialibus differũt. Sextus eſt ꝑ hoc qđ eſt habere ꝓ̃ncipium et nõ habere. et ſic drũt ens creatum et nõ creatum Et qꝛ ſm drãm recipientis cauſat̃ dr̃ña recepti. ⁊ in eſſentia ſubſtantie cõpoſite. et in eſſentia intelligẽtie ſunt diuerſe diſpõnes recipientium ipſum eſſe Et ſimiliter eſt in ſingulis. ideo opoꝛtet ꝙ ip̃m eſſe variet̃ ſm ſpeciem. vt dictum.

Ad rõnes Ad pꝛimã dicitur ꝙ genus nõ ſꝑ ſumit̃ a materia vel ab eo qđ eſt materiale ſimplicit̃ nec dr̃ña a foꝛma ſimpl̃r. Sed hoc ↄtingit ſolum in materialibꝫ. qꝛ in imaterialibꝫ ab eodẽ realiter accipiũtur genus et dr̃ña ſm diuerſos gradus ꝑfectiõis. Ad ſcđam đr ꝙ intentiones nõ ſunt in rebus niſi fundamẽtaliter. Et q̃ȝuis ſubſtãtie ↄpoſite ſint nobis ignote nihil tñ obſtat quin in eis ſit genus et dr̃ña. licet a nobis determiate nõ ↄgnoſcant̃ q̃ȝtum ad quid eſt Ad tertiaȝ ↄcedit̃ ꝙ ex ꝑte ſuiille ſubſtãtie ſunt definibiles definitõe q̇dditatiua et de illis põt haberi demõſtratio ꝓpter q̇d. ex ꝑte noſtri nõ poſſunt actualiter definiri. nec poſſemus facere de ip̃is demõſtratõem ꝓpter q̇d nec habere ſciam ↄpletaȝ.

Et quia in iſtis ſubſtantijs quidditas non eſt idem quod eſſe. ideo eſt oꝛdinabilis in pꝛedicamẽto. ⁊ ꝓpterea inuenitur in eis genꝰ ſpecies et differẽtia. Quãuis earum differentie pꝛopꝛie nobis occulte ſunt In rebus enim ſenſibilibus ipſe differentie eſſentiales nobis.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

aliquãdo ſunt occulte. vnde ſignificanť ꝑ diffe
rentias accidentales que ex eſſentialibus oꝛiũ/
tur ſicut cauſa ſignificatur per effectum ſuum.
ſicut bipes ponitur differentia hominis. acci/
dentia autem pꝛopꝛia ſubſtantiarum immate/
rialium nobis ignota ſunt. vnde differẽtie ea/
rum nec per ſe nec per accidens a nobis ſigna
ri poſſunt. Hoc autem ſciendũ eſt ꝙ non
eodem modo ſumitur genus ⁊ differentia in il
lis ſubſtantijs ⁊ in ſubſtantijs ſenſibilibus. q̇a
in ſubſtãtijs ſenſibilibus ſumitur genus ab eo
quod eſt materiale in re. differentia vero ab eo
quod eſt foꝛmale in ipſa. vnde Auicenna dicit
in pꝛincipio ſui libꝛi de anima ꝙ foꝛma in rebꝫ
compoſitis ex materia et foꝛma eſt differentia
ſimplex eius quod conſtituitur ex illa. non autẽ
ita ꝙ ip̃a foꝛma ſit differentia. ſed qꝛ differen/
tie pꝛincipium. vt idem dicit in ſua metaphiſi
ca. Et dicitur talis differentia eſſe differentia
ſimplex. quia ſumitur ab eo qđ eſt pars quiddi
tatis rei ſcꝫ foꝛma. Cum autẽ ſubſtantie imma
teriales ſunt ſimplices quidditates non poteſt
capi differẽtia ab eo quod eſt pars quidditatis
ſed a tota quidditate. Et ideo in pꝛincipio de
anima dicit Auicẽna ꝙ differentiã ſimplicem
non habent niſi ſpecies quarum eſſentie ſunt
cõpoſite ex materia ⁊ foꝛma. Similiter etiam
in eis ex tota eẽntia ſumitur genus. Nõ tamẽ
differẽti. vna enĩ ſubſtantia ſeparata ꝯuenit cũ
alia in immaterialitate. ⁊ differũt ab inuicem
in gradu ꝑfectionis ſm receſſum a potentialita
te ⁊ acceſſum ad actum purum ⁊ ideo ex eo qđ
conſequitur illas inq̃ʒtum ſunt ĩmateriales ſu/
mitur in eis genus ſicut eſt intellectualitas vł
aliquid hmõi. ab eo autem quod conſequitur
in ipſis gradũ perfectionis ſumiť in eis differẽ
tia nobis tamẽ ignota. Nec opoꝛtet has diffe
rentias eſſe accidentales q̇a ſunt ſm maioꝛẽ et
minoꝛẽ ꝑfectionẽ que nõ diuerſificant ſpeciem
Gradus enĩ ꝑfectiõis in recipiendo foꝛmã ean
dem nõ diuerſificant ſpẽm ſicut albius ⁊ minꝰ
albũ in participãdo albedinem ſunt eiuſdẽ ra/
tionis. ſed diuerſus gradus ꝑfectionis in ip̃is
foꝛmis vel naturis ꝑticipatis ſpẽm diuerſifi/
cat. ſicut natura pꝛocedit ꝑ gradus de plantis
ad aĩalia per quedam que ſunt media inter ani
malia et plantas ſm phm in ſeptimo de anima
libus. Nec iterũ eſt neceſſarium. vt diuiſio
intellectualium ſubſtãtiarũ ſit per duas differẽ
tias veras. quia hoc impoſſibile eſt accidere in
oĩbus. vt phyloſophus dicit in vndecimo de
animalibus. Tertio inuenitur eẽntia in ſub
ſtãtijs cõpoſitis ex materia ⁊ foꝛma in quibus
et eſſe eſt receptum et finituꝫ pꝛopter hoc ꝙ ab
alio eſſe habẽt. ⁊ iterum natura vel quidditas
earũ eſt recepta in materia ſignata ⁊ ideo ſunt
finite et ſuperius et inferius et eis pꝛopter diui
ſionẽ ſignate materie poſſibilis eſt multiplica/
tio indiuiduoꝛũ in vna ſpecie. ⁊ in his qualiter
habeat ſe eſſentia ad intentiones logicas ſupꝛa
dictum eſt ſufficienter.

Queritur. Utrum omne habens eſſentiaꝫ
reponatur in pꝛedicamento. Arguitur ꝙ ſic pꝛimo.
quia res nõ ponitur in pꝛedicamẽto ꝑ ꝯparatõeꝫ ad ſuũ
eſſe. ſed ꝑ cõparatiõem ad ſuas eſſentias. igiť diuerſitas
modoꝛũ habendi eſſe nõ facit ꝙ aliquid ſit in pꝛedica/
mento. vel nõ. ſed ſolum hoc pꝛouenit ex ꝑte eſſentie. igi
tur omne habens eſſentiam ponitur in pꝛedicamẽto.
Secũdo. omne habens eſſentiaꝫ vel eſt ens per ſe vt
ſubſtantia. vel ens in alio vt accidẽs. ſed oĩs ſubſtan
tia et omne accidens ſunt in pꝛedicamẽto. igitur et oĩe
habens eſſentiam eſt in pꝛedicamento. Tertio. ſi ali/
quod non habens eſſentiam non eſſet in p̄dicamento ma
xime eſſet verum de pꝛima cauſa. ſed pꝛima cauſa eſt in
pꝛedicamento. igitur Minoꝛ patet quia mẽſura et mẽſu
ratum debent eſſe vnigenia. hoc eſt vnius nature. ſed pꝛi
ma cauſa eſt menſura oĩm. igiť cũ alia ſint in pꝛedicamẽ/
to. pꝛima cauſa reponiť in p̄dicamento. In oppoſituꝫ eſt
doctoꝛ ſanctus in textu.

Sciendũ pꝛimo. ꝙ in ſubſtantijs eſt triplex
modus habendi eſſentiam. Uno modo aliquid habet
eſſentiam eandem realiter cum ſuo eſſe. et hoc eſt vnum
tm̃ ſcꝫ pꝛima cauſa. quia in ipſo pꝛimo eſſentia nõ diſtin
guitur ab eſſe. ideo dixerũt aliqui ip̃um non habere eſſen
tiam. Alio modo in ſubſtantijs reꝑitur eſſentia ſimplex
que tñ eſt in potentia ad recipiendũ eſſe diſtinctuꝫ ab ea
vt in ſubſtantijs creatis intellectualibus. Tertio mo/
do inuẽnitur in ſubſtantijs eſſentia ꝯpoſita ex materia ⁊
foꝛma que cũ hoc recipit eſſe ab ea diſtinctum vt in ſub
ſtantijs compoſitis.

Sciendũ ſcđo. ꝙ in ipſis ſubſtantijs cõpo/
ſitis eſſentia eſt finita ſuꝑius et inferius. qꝛ eſſe receptuꝫ
eſt in eſſentia. et eſſentia in materia ſignata rõe cuius ꝓ/
pter diuiſionem materie poſſibilis eſt in ipſis multitu/
do indiuiduoꝛũ ſub eadem ſpecie

Concluſio pꝛima. omne habens eſſentiam
aliam a ſuo eſſe reponitur in pꝛedicamento. Pꝛobať con
cluſio. qꝛ oĩe tale eſt ens limitatum et cauſatum ab alio
ſed ens cãtuꝫ ſufficienter diuiditur ꝑ decem pꝛedicamẽ/
ta. igitur oĩe tale ens eſt in p̄dicamẽto aliquo. Et quia
oĩe genus habet aliqua pꝛincipia. ideo ſi ſit aliqua res
que careat pꝛincipijs ſicut pꝛima cauſa. ſequitur ꝙ non
poniť in pꝛedicamento Quia omne qđ poniť in genere
ꝑticipat pꝛincipia illius generis. ⁊ ſic ens habens eſſen/
tiam nõ diſtinctã a ſuo eſſe nõ eſt in pꝛedicamento.

¶Concluſio ſecũda. Licet pꝛima cauſa ſit
eſſe. non tamen eſt ymaginandum ꝙ ſit illud vniuerſale
eſſe quo quelibet res eſt foꝛmaliter. ſicut aliqui errãtes di/
xerunt. Pꝛobatur concluſio. quia genus generaliſſimum
eſt pꝛimum pꝛincipium quo oĩa ſub eo contenta foꝛma
liter habent eſſe. ideo dicitur pꝛimum pꝛincipium foꝛma/
le ſue cooꝛdinationis. ſed pꝛima cauſa. vt pꝛobatuꝫ eſt. nõ
eſt in pꝛedicamento. ergo non eſt illud eſſe commune quo
res dicũtur eſſe foꝛmaliter. Item eſſe cõmune quo res cre
ate ſunt foꝛmaliter poteſt recipere additionem multaruꝫ
differentiarum determinantium. ſicut eſt eſſe per ſe vel eẽ
in alio. que iterũ multis differentijs ſubdiuidi poſſunt. ſꝫ
eſſe pꝛime cauſe nullam recipit additõnem ſiue perfectio
nem. cum ſit perfectiſſimum. ergo non eſt foꝛmale omniuꝫ
rerum pꝛincipium Ex dictis patꝫ reſponſio ad queſitum
ſcꝫ ꝙ omne habens eſſentiam diſtinctam a ſuo eſſe reponi/
tur in pꝛedicamento. ſed habens eſſentiam non diſtinctaꝫ
ab eſſe nõ eſt in p̄dicamento.

Dubitatur pꝛimo. Utrum quia pꝛima cau
ſa eſt eſſe tm̃. alie perfectões ſibi deficiant Ad dubium
reſpondetur. ꝙ hoc non opoꝛtet. quia diſtantia ipſius eſſe
ab eſſentia non arguit ſimpliciter perfectionem. ſed iden/
titas eſſe ⁊ eſſentie arguit ſimpliciter perfectionem. Quia
vnitas rei dicit perfectionem. ergo illa res que maxime ha
bet vnitatem habet etiam ſummam perfectionem. ſed pꝛi
ma cauſa eſt huiuſmodi. ergo ⁊c̃. Unde ꝙ in aliqua re
eſſe ſit aliud ab eſſentia. hoc eſt quia res habet ab alio eſſe
effectiue. et quia pꝛima cauſa omnino caret ꝑncipio. ideo
eminenter continet omnes perfectiones. ⁊ eminentius q̃ꝫ
ſint in ſeipſis. quia in ipſa pꝛima cauſa vnite reperiuntur
et in rebꝫ ſparſim. Exemplũ textus eſt. ſicut ſi aliquis per
vnam qualitatem poſſet facere omnes operationes omni
um qualitatum. in illa qualitate eminenter haberet cete/
ras qualitates. Ita pꝛima cauſa in ſuo eſſe quod eſt ſim/
plex eſt cauſa omniũ perfectionum que ſunt in rebus emi
nenter. ⁊ vnite ꝯtinet oẽs ꝑfectiones rerũ

Dubitať ſecũdo Utrum ſubſtantie ſepara/
te ſint oꝛdinabiles in genere Ad dubium reſpondetur
ꝙ ſic. ſicut ſatis patꝫ ex dictis. qꝛ omnis ſubſtantia habẽs
quidditatem aliam ab eſſe in pꝛedicamento reperitur. ſed
ſubſtantie ſeparate ſunt huiuſmodi. ergo ⁊c̃. Unde in ip/
ſis ſubſtantijs ſeparatis eſſe eſt receptum ⁊ limitatuꝫ ad
capacitatem nature recipientis. que eſt quidditas illaruꝫ
et illa quidditas non eſt recepta in aliqua materia. ideo vt
dicitur in libꝛo de cauſis. intelligentie finite ſunt ſuperius
quia ſuum eſſe finitur per illud in quo recipitur. ſed ſunt
infinite inferius. quia tales foꝛme ſeu eſſentie non finiũtur
ſm capacitatem alicuꝰ nature recipientis Ideo etiam in
talibꝫ ſubſtantijs non eſt multitudo indiuiduoꝛũ ſub ali/
qua ſpecie. ſed anima rationalis. quia recepta eſt in mate/
ria ⁊ habet coꝛpoꝛum humanoꝛuꝫ multitudinem. ideo ha
bet multa indiuidua eiuſdem ſpeciei. Et licꝫ tales anime
per coꝛpus indiuiduentur. tamen poſtq̃ꝫ ſeparate ſunt nõ
tollitur ſua indiuiduatio. ſed ipſam retinẽt. quia remanet
inclinatio ad ſuum pꝛopꝛium coꝛpus ¶ Aliter tamen lo/
quitur Albertus de indiuiduatione animarũ ſeparatarũ
pꝛopoꝛtionabiliter ad modum indiuiduatiõis intelligen
tiarum. quia ponit multas intelligentias in vna ſpecie ſu/
mendo multitudinẽ ab ipſo quod eſt. qꝛ ſm ipſum in ſub
ſtantijs intellectualibꝫ quod eſt ſe habꝫ vt materia in ſub
ſtantijs coꝛpoꝛeis. Et ſic albertus ponit in anima ratio/
nali aliquid ꝓpoꝛtionabile ipſi materie per qđ indiuiduanť
anime rõnales in coꝛpoꝛe ⁊ extra coꝛpus

¶Ad rõnes ante oppoſituꝫ Ad ꝑmam diciť ꝙ
anteq̃ꝫ aliquid ſit in genere opoꝛꝫ ꝙ habeat ꝑncipia illius
generis. et quia pꝛima cauſa caret omnibꝫ pꝛincipijs. ideo
non poteſt eſſe in pꝛedicamento Quia enĩ in ipſa ſunt idẽ
eſſe ⁊ eſſentia ſignũ eſt ꝙ non habet eſſe ab alio nec materi/
am nec foꝛmam nec eſſentiam Et ſic res non ſolum ponũ
tur in pꝛedicamẽto per ſuam eſſentiam abſolute. ſed per
eſſentiam in habitudine ad eſſe. Ad ſecũdam dicitur
ꝙ licet omnis ſubſtantia creata que habet pꝛincipia ſit in
pꝛedicamento. nõ tamen ſubſtãtꝫ increata que caret om
nibꝫ ꝑncipijs. que etiam nec eſt ſubijcibilis aut pꝛedicabi/
lis Ad terciam dꝛ. ꝙ licꝫ menſura ꝓpꝛia ⁊ adequata ip
ſi menſurato ſit vnigenia ipſi menſurato. non tamen men
ſura excedens ⁊ inadequata. cuiuſmodi eſt ꝑma cauſa.

Queritur. vtruꝫ materia poſſet eſſe ſine foꝛ/
ma. ¶ Arguitur ꝑmo ſic. quia foꝛma poteſt eſſe ſine ma/
teria. quia ſubſtãtie ſeparate ſunt foꝛme ſimplices ſine ma
teria. ergo ⁊ econtra. quia nõ videtur maioꝛ rõ de vno q̃ꝫ
de alio. ¶ Secũdo ſic. accidens poteſt eſſe ſine ſubiecto.
vt patꝫ in ſacramento altaris. ergo materia poteſt eſſe ſine
foꝛma. Conſequentia tenet. quia accidens non minus de
pendet a ſubiecto q̃ꝫ materia a foꝛma. ¶ Tercio ſic. ꝑmũ
poteſt eſſe ſine ſecũdo. ſed materia ꝑoꝛ eſt foꝛma. ergo ma
teria p̄t eſſe ſine foꝛma. ¶ In oppoſituꝫ eſt doctoꝛ ſanc
tus in textu

¶Sciendũ eſt pꝛimo Quod foꝛma eſt pꝛopꝛius
actus materie. nam materia ſm ſe accepta eſt pura poten
tia nullam habẽs actualitatem. ſi igitur materia habeat ac
tum opoꝛꝫ ꝙ habeat per foꝛmam ad quam eſt in potentia
Quod autem materia de ſe ſit in potẽtia patꝫ. qꝛ vnũquodq̃
q̃ꝫ imperfectum eſt in potentia ad ſuam perfectionem. ſed
materia de ſe turpis eſt ⁊ iꝑfecta ⁊ ꝑficiť per foꝛmaꝫ. ideo
materia eſt in potentia ad foꝛmam

¶Sciendum ſecũdo. Quod foꝛma ſimpliciter
eſt ꝑoꝛ materia. cum ſit actus ⁊ perfectio materie. et q̃ꝫ/
uis materia dicatur pꝛioꝛ foꝛma via imperfectionis. gene
rationis. ⁊ tempoꝛis. tamen talis pꝛioꝛitas non arguit. ꝙ
materia poſſit eſſe ſine foꝛma. quia que ſunt iſto modo pꝛi
oꝛa ſimpliciter loquendo ſunt poſterioꝛa ⁊ imperfectioꝛa.
Nec omnino ſimiliter ſe habet materia ad foꝛmam ſicut
accidens ad ſubiectum. quia accidens de ſe eſt quidaꝫ ac
tus ⁊ materia de ſe non eſt niſi in potentia. ideo accñs ma
gis p̄t eſſe ſine ſubiecto q̃ꝫ materia ſine foꝛma.

¶Concluſio pꝛima. Foꝛma poteſt eſſe ſine ma
teria. Pꝛobatur ꝯcluſio per pꝛimam rationem ante oppo
ſitum. Nec eſt ſimile de materia ⁊ foꝛma. quia foꝛma eſt
ſimpliciter cauſa materie. ⁊ nõ econtra. ⁊ ſic ſi quandoq̃ꝫ
materia dicatur cauſa foꝛme hoc eſt ſolum ſm quid ⁊ in/
q̃ꝫtum ſuſtentat ⁊ recipit eſſe foꝛme

Concluſio ſecũda. Et reſponſalis ad queſi/
tum. materia nõ p̄t eſſe ſine foꝛma. Pꝛobatur cõcluſio. qꝛ
vnũquodq̃ꝫ eſt inq̃ꝫtum habet eſſe ⁊ ſuum pꝛopꝛium actũ
ergo ſi materia ſit. ipſa habebit ſuum ꝓpꝛium eſſe ⁊ ſuũ ꝓ/
pꝛium actum. ſed actus eius eſt foꝛma. vt patꝫ in ꝑmo no
tabili. ergo materia non poteſt eſſe ſine foꝛma Secun/

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS USAL

do'ꝓbatur.quia nulla res participat eſſentiã formalem alicuius rei niſi participet formaz illius rei.ſicut paries nõ dicitur albꝰ niſi habeat albedinez.ergo materia non poteſt dici ens neqꝫ eſſe niſi in ſe habeat formam.⁊ per ꝯſequẽs materia non põt eſſe ſine forma.

¶Dubitatur primo. Utrum per potentiam diuinam materia poſſit eſſe ens in actu ſine forma Iſtud eñ queritur.quia rõnes predicte non videntur ꝓbare niſi ꝙ materia ſm curſum nature non poteſt eſſe ſine forma. Reſpondet doctor ſanctus ꝙ non. Nec eſt cõtra dei potentiam.nec diminuit potentiam eius.quia materiam eſſe ſine forma nullo modo habet ratiõem poſſibilis.imo implicat ꝯtradictõem.ſcz ꝙ aliquid ſit ⁊ nõ ſit.ſi materia ſine forma haberet eſſe. Unde ꝙ repugnat materiaz eſſe ſine forma ſic oſtendit.qr virtus vniuſcuiuſqꝫ rei accipienda eſt ſm modũ eſſentie ⁊ nature cuius eſt virtus. vñ ſi forma cuius eſt aliqua virtus ſit limitata ⁊ finita.virtꝰ eius eſt limitata ⁊ finita.ſi vero eſſentia nõ fuerit limitata ſeu finita tũc virtus eius eſt illimitata ⁊ infinita.⁊ extendi poterit ad omnes effectus ꝯueniẽtes tali forme vel nature. Cum aũt deus ſit actus ꝓmus purus .⁊ eſſe puruz in ſe habens plenitudinem eſſendi.virtus eius poteſt extendi ad omne illud quod poteſt participare eſſe.et ſi ad aliquid non extendatur hoc eſt qr illi repugnat ratio eſſendi ſed materie repugnat ratio eſſendi ſine forma.vt iam patuit.qr ſi eſſet ſine forma eſſet ens ⁊ etiam non ens,qr nõ haberet ſuũ ꝓprium actum per quem ſolum ſibi ꝯuenit eſſe. ergo materia nullo mõ.nec naturaliter.nec ſupnaturaliter poteſt eſſe ſine forma.

Dubitatur ſecũdo. Utrum accidens per potentiã diuinam poſſit eſſe ſine ſubiecto. ¶ Et videtur ꝙ nõ.qr ſubſtãtia nõ poteſt eſſe ſine accidente. Nã impoſſibile eſt ꝙ ſit aliq̃ ſubſtantia quin ipſa ſit creata.⁊ hinc oportet ꝙ in ſe habeat relatõem que eſt creature ad creatorez.ergo a maiori videtur impoſſibile eſſe ꝙ accñs poſſit eſſe ſine ſubiecto. ¶ Ad dubium reſpondet doctor ſanctus ꝙ ꝑ potentiam diuinã accñtia poſſunt eſſe ſine ſubiecto. Cuius rõ eſt.qr accñtia ſunt per eſſe ſubiecti inq̃tum per ſubiectum ſuſtentantur.ſed ipſe deus eſt ꝓma cauſa omnium rerũ.ergo ipſe ſupplere poteſt defectum cauſarum ſecũdarum.⁊ facere quicquid ſecũde cauſe faciunt .quia ille non agunt niſi ꝑ virtutem quã ab ipſo hñt.ergo ꝓma cauſa facere põt accidẽtibꝰ illud qđ facit ſubiectum. Et ſic poteſt illud ſuſtentare ſine ſubiecto. In quolibet tamen accñte eſt duo ꝯſiderare. Primo cõſideranda eſt natura accidentis puta natura albedinis. Et iã opꝫ ibi ꝯſiderare indiuiduationem ipſius.ſi ergo ꝯſideretur natura accñtis dr ꝙ deus facere poteſt talem naturam per ſe ſubſiſtere .ſine hoc ꝙ ſit in ſubiecto.⁊ ſic accidens eſt indiuiduũ ſpẽale omnẽ modũ eſſendi ipſius accñtis ꝯtinens. Si vero ꝯſideremꝰ indiuiduatõem accñtis tũc opoꝛꝫ ſi ſit aliud accñs a q̃titate.ꝙ ibi ſit q̃titas que ſit ſubiectum eius.quia cetera accidentia a q̃titate mediante q̃titate indiuiduant

Ad rõnes dubij dr. ꝙ ſubſtantia creata nõ põt eſſe ſine aliquo accidente.⁊ hoc eſt quia ipſa de ſe non habet eẽ ſed eẽ habet ꝑ dependẽtiam ad ꝓmam cauſam.ex qua habitudine.ſibi ineſt relatio creature ad creatorem. Nec poteſt eſſe ſine tali relatione.quia hoc eſſꝫ dicere ipſam eẽ dependentem a primo.nec eſſe factum.quod eſt impoſſibile. ſed ſic non eſt de accidente.qr accñs non habet neceſſario dependentiam ad ſubiectum niſi ꝓpter impfectionẽ eius ideo poteſt a ſubiecto abſtrahi ⁊ eſſe ſine ſubiecto. Rationes facte ante oppoſitum ſoluũtur ex dictis.

Queritur vtruz eſſentia vniuerſalitatem habeat ꝑ hoc ꝙ eſt in intellectu. ¶ Arguit ꝓmo ꝙ non.quia ab eodem habet natura vniuerſalitatem ⁊ ꝙ poſſit eẽ in multis.ſed non habet eſſe in multis ab intellectu.ergo eẽntia non habet vniuerſalitatem ab intellectu. ¶ Secundo ſic.natura vniuerſalis apta nata eſt eſſe in multis.⁊ h̄ habet per potentiam in ea exiſtentem.ſed cuius eſt potentia eius eſt actus.⁊ talis potentia nõ ineſt materie ab intellectu.ſed ſibi ꝯuenit in ſe.ergo ſimiliter ⁊ vniuerſalitas Tercio ſic.omne receptum in alio recipitur in eo ſm moduz recipientis.ſed intellectus eſt ſingularis.ergo dum vniuerſale recipitur in eo fit ſingulare ⁊ particulare.ergo eſſentia non capit vniuerſalitatem ab intellectu ⁊ in intellectu.

In oppoſitũ eſt doctor in textu.

Sciẽdũ ꝓmo.ꝙ intellectus cõſiderans naturam eſſe in multis ſm vnam rõnez attribuit ſibi aliquã intentionem vniuerſalitatis.nec poteſt eam cõſiderare niſi ſm ꝙ a ꝯditionibꝰ indiuiduantibꝰ eſt abſtracta ꝑ lumẽ intellectus agentis ⁊ in intellectu recipitur. Unde ſi intellectus videat ꝙ talis natura ſit ita ꝯmunis ⁊ confuſa ꝙ poſſit diſtingui ꝑ differentias formaliter oppoſitas.⁊ contrahi ad diuerſas ſpẽs equaliter ſibi attribuit intentiõem generis.⁊ ſi talis natura non ſit amplius formabilis per differentias formales.ita ꝙ ſit ducta ad eſſe formale ⁊ ſpecificum.ſed ſolum per differẽtias materiales deſcẽdit ad indiuidua.tunc intellectus ſibi attribuit intentõnem ſpẽi Et ſilr dẽm eſt de alijs intentõibꝰ ſuo modo.

¶Sciendum ſecũdo. Q essentiam habere vniuerſalitatem ꝑ hoc ꝙ eſt in intellectu poteſt dupliciter intelligi. Uno modo ꝙ habeat ꝯmunicabilitatem ⁊ aptitudinem ad eſſe in multis.que eſt fundamentum intentionis vniuerſalis que dr vniuerſalitas. Alio modo ꝙ habeat vl̃itatem ꝑ hoc ꝙ eſt in intellectu ſm actum vl̃itatis et actu recipitur.⁊ intentõem vl̃is que dt reſpectum nature cõmunis ad multa inferiora quibꝰ cõuenit ꝓmo

Concluſio prima: ſi capiatur vniuerſalitas ꝓ cõmunicabilitate nature cõmunis eſſentia habet ꝙ ſit vniuerſalis a lumine intellectus ꝓme intelligentie Probatur cõcluſio.qr natura habet cõicabilitatez ꝑ hoc ꝙ eſt quidã actus potens ſe diffundere ꝑ multa inferiora.ſed hoc ſibi cõuenit vt eſt quidam radius lucis ꝓme intelligentie q̃ quidẽ intelligentia eſt fons omniũ formarũ ⁊ ꝑfectionuz. et omnis actus dependet ⁊ effluit ab illo fonte ⁊ inq̃tum eſt in effluxu eſt adhuc receptibilis in multis. qr nõ eſt terminatus ad aliquod ſingulare vel indiuiduũ.ergo ſic capiendo vl̃itatem eſſentia non habet vniuerſalitatez ꝑ hoc ꝙ eſt in intellectu

Concluſio ſecũda. Si capiatur vl̃itas pro actu vel intentõe vniuerſalitatis ſic eſſentia habet vl̃itatẽ ꝑ hoc ꝙ eſt in intellectu. Probatur cõcluſio. qr ad actum vl̃itatis requiritur ꝙ natura ſit accepta per modum vnius.⁊ cõmunicabilis reſpectu multoꝝ.ſed hoc ſibi cõuenit ꝑ hoc ꝙ eſt in intellectu. Quod patz.quia hoc ſibi cõuenit vt eſt abſtracta ⁊ denudata a cõditõibꝰ indiuiduantibus,et ꝑ hoc eſt accepta vt actus incõmunicabilis .nam

fit incõmunicabilis per hoc ꝙ tangit materiam ſignataz. ergo ꝯcluſio vera

¶Dubitatur primo. Utrum iſta vniuerſalitas ⁊ alie intentiones logice ſint in ꝓdicamento. Ad dubium reſpondetur breuiter ꝙ nõ . Cuius rõ eſt.qr tales intentões nõ dicũt formaliter aliquam naturam vel eſſentiã que cadat ſub diuiſione entis realis.qđ diuidiť in decẽ ꝓdicamenta.ſed ſunt entia rõnis in aĩa exiſtẽtia

Dubitatur ſecũdo. Utrum in ſubſtantijs ſeparatis natura differat a ſuppoſito. ¶ Et videť ꝙ ſic.qr in materialibꝰ ſubſtantijs differt a ſuppoſito.nam ſuppoſitum vltra naturam addit materiã indiuidualem.ergo ſimiliter in ſeparatis natura differt a ſuppoſito. Itẽ in ſubſtantijs ſeparatis natura dr ꝯſtituere ſuppoſituz. ſed nihil ꝯſtituit ſeipſum.ergo ⁊c. ¶ Pro dubio ꝯſiderandum eſt ꝙ aliqui dixerũt in ſubſtãtijs materialibꝰ naturã differre a ſuppoſito.eo ꝙ natura eſt forma tm̃.⁊ ſuppoſituz non eſt forma tm̃.ſed cũ hoc dicit materiam. Et dicũt iſti ꝙ eadẽ eſt forma partis ⁊ forma totius re.licet differant ratõne Diciť eñ forma partis.ꝓut facit materiam eſſe in actu.ſꝫ diciť forma totius inq̃tum cõſtituit ſpẽm rei.⁊ ſic ſm eos ſuppoſitum differt a natura.qr ſuꝑ naturã addit materiam. Sed hec poſitio ſupius improbata eſt. vbi oſtenſum eſt ꝙ materia pertinet ad quidditatez rei materialis .⁊ ꝙ forma partis ⁊ forma totiꝰ realiter diſtinguũtur. Ideo aliter dicendũ eſt.ſcz ꝙ in rebꝰ compoſitis ex materia ⁊ forma natura ⁊ ſuppoſitum differũt. qr natura in ſe tm̃ comprehendit illa que cadunt in definitione ſpẽi. ſicut humanitas ſolum includit ea que cadũt in definitõne hominis ſed materia indiuidualis nõ cadit in definitione ſpẽi.vt in definitione hominis nõ cadũt he carnes ⁊ hec oſſa.⁊ tñ in iſto homine includuntur. Unde hic homo aliquid habet in ſe quod nõ habet humanitas.quia includit materiam ſignatam quam non includit humanitas .⁊ humanitas ſignificatur vt pars formalis eius. Sed in ſubſtãtijs immaterialibꝰ natura ⁊ ſuppoſitum non differunt realiter patz.qr in ſubſtantijs immaterialibꝰ nõ fit indiuiduatio per hanc materiam indiuidualem ⁊ ſignatam.ſed ipſe forme per ſe indiuiduãtur ⁊ opoꝛꝫ ꝙ ipſe forme ſint ſuppoſita ſubſiſtentia.quare in eis non differunt natura ⁊ ſuppoſitum. Item ad hoc ꝙ natura ⁊ ſuppoſitum differãt oportet ꝙ ſuppoſitum includat aliqua principia que in natura nõ includũtur. Sed in ſubſtantijs imaterialibꝰ ſuppoſitũ nihil includit vltra ipſam naturam. Igitur in eis natura et ſuppoſitum.non differũt. Et inde eſt ꝙ ipſa natura q̊cunqꝫ modo ſignificetur ſemper predicatur de ſuppoſito. ¶ Ad primam rationem dubij dicitur ꝙ vt viſum eſt non eſt ſimile de compoſitis ⁊ de immaterialibꝰ ſubſtãtijs ¶ Ad ſecũdam dicitur ꝙ natura non ſic dicitur conſtituere ſuppoſitũ ꝙ ſit vna res.⁊ ſuppoſitum alia res. ſed dicitur conſtituere .quia habet modum ſignificandi quo ſignificatur per modum ſimplicis forme ⁊ ſuppoſitum ꝑ modum totius.

¶Ad rõnes ante oppoſitũ Ad ꝓmam dr ꝙ ſi capiatur vniuerſalitas pro cõmunicabilitate ab illo habet eſſentia vniuerſalitatem a quo habet aptitudinem ad eſſe in multis. Sed ſi capiatur pro intentione vniuerſalitatis non eſt vera ¶ Ad ſecũdam dicitur ꝙ eſſentia q̃tum ad naturam eſt in rebus ⁊ etiam q̃tum ad multitudinem.ſed q̃tum ad vniuerſalitatem quam habet in intellectu eſt in intellectu.⁊ hec vnitas que eſt in intellectu adequata eſt multitudini que eſt in rebꝰ ¶ Ad terciã dicitur.ꝙ ſimilitudo eſſentie vniuerſalis in intellectu dupliciter conſideratur. Uno modo vt eſt quedam res in intellectu exiſtens.⁊ ſic eſt ſimplex ⁊ ſingularis.ſcz in eſſendo. Alio modo conſideratur per habitudinez ad illa quorũ eſt ſimilitudo.⁊ ſic eſt vl̃is.ſcz in reꝑſentando

Unc reſtat videre quomodo ſit eſſentia in accidentibus. qualiter eñ ſit in omnibus ſubſtantijs dictũ eſt. ⁊ quia vt dictum eſt eſſentia eſt illud quod per definitionem ſignificatur. oportet vt eo modo habeant eſſentiam quo habent definitionem . Definitionem autem habent incompletam. qr non poſſunt definiri niſi ponatur ſubiectum in eoꝝ definitione.⁊ hoc ideo eſt quia nõ habẽt eſſe ꝑ ſe abſolutum a ſubiecto. Sed ſicut ex forma ⁊ materia relinquitur eſſe ſubſtantiale quãdo cõponũtur , ita ex accidente ⁊ ſubiecto relinquitur eſſe accidentale quãdo accidẽs ſuſtantie aduenit.⁊ ideo nec etiam forma ſubſtantialis cõpletam eſſentiaz habet ſine materia.quia in definitione forme ſubſtantialis oportet ꝙ ponať id cuius eſt forma .⁊ ideo definitio eius eſt per additionem alicuius quod eſt extra genus eiꝰ ſicut ⁊ definitio forme accidentalis. Unde in definitione ponitur corpus a naturali philoſopho qui cõſiderat animam ſolum inq̃tum eſt forma phyſici corporis. Sed tamen inter formas ſubſtãtiales ⁊ accidẽtales hoc itereſt. qr ſicut forma ſubſtãtialis nõ habet per ſe eſſe abſolutũ ſine eo cui aduenit.ita nec illud cui aduenit. ſcz materia. Et ideo ex cognitõe vtriuſqꝫ relinquitur illud eſſe in quo res per ſe ſubſiſtit: et ex eis efficitur vnuz ꝑ ſe:propter quod ex cõiũctione eoꝝ relinquitur eſſentia quedã. Unde forma q̃uis in ſe cõſiderata nõ habꝫ completam rõnem eſſentie.tamẽ eſt pars eſſentie complete: Sed illud cui aduenit accñs in ſe eſt cõpletum ſubſiſtens in ſuo eſſe. hoc quidem eſſe naturaliter ꝓcedit accidẽs quod ſuꝑuenit . Et ideo accidens ſuꝑueniens ex ꝯiũctione ſui cuz eo cui aduenit nõ cauſat illud eẽ in quo res ſubſiſtit ⁊ ꝑ quod res eſt ens ꝑ ſe. ſed cauſat quoddam eſſe ſecũdum ſine quo res ſubſiſtens intelligi poteſt eſſe,ſicut ꝓmum poteſt intelligi eſſe ſine ſecũdo. Uñ ex accidente ⁊ ſubiecto nõ efficitur vnum ꝑ ſe.ſꝫ vnum ꝑ accidẽs. Et ideo ex eoꝝ ꝯiũctione nõ reſultat eẽntia quidẽ ſimpliciter.ſicut ex ꝯiũctione forme cũ materia ꝓpter

qꝺ accidēs neq; rationē ꝯplete eſſentie hꝫ.nec
pars ꝯplete eēntie eſt.ſꝫ ſicut eſt ens ſm q̇d.ita
eēntiā ſm q̇d habꝫ: Sꝫ illud qꝺ ꝺ⁊ ṗmū mapi
me ⁊ veriſſime in quolibꝫ genere eſt cā eorum q̄
ſunt poſt in illo genere.ſicut ignis qui eſt in fi/
ne caliditatis eſt cauſa caloris in aliȷ̄s rebꝰ cali
dis.vt in ſecūdo metaphyſice ꝺ⁊.Et ideo ſub/
ſtantia q̄ eſt ṗmum in genere entis veriſſime ⁊
mapime eēntiam habēs.opoꝛꝫ ꝙ ſit cā accidē
tium q̄ ſecūdaria ⁊ quaſi ſm q̇d rōnē entis par
ticipant.Quod tm̄ diuerſimode ꝯtingit.q⁊ em̄
partes ſubſtantie ſunt forma ⁊ materia: ideo q̄
dam ꝯſequūtur ṗncipaliter formā.⁊ q̄dam ma
teriā.Forma aūt aliqua inuenit̄ cuius eſſe non
depēdet ad materiā vt anima intellectiua. ma
teria vero non habꝫ eſſe niſi ꝑ formā. Vn̄ in ac
cidētibꝰ que ꝯſequūtur formam eſt aliquod qꝺ
non habꝫ cōmunicationē cum materia.ſicut ē
intelligere quod non fit ꝑ organum corporale.
ſicut probat ph̄us tercio de anima. Aliqua ve
ro ſunt ex conſequētibꝰ formam que habēt cō/
municationē cū materia.ſicut ſentire Sed nul
lum accn̄s conſequitur materiā ſine ꝯmunica/
tione forme.In his tamē accidētibus que ma
teriam conſequūtur inuenitur quedam diuerſi
tas.Quedam em̄ accidētia conſequūtur mate
riam ſm ordinem quem habet ad formam ſpe/
cialem.ſicut maſculinū ⁊ femininū in animali/
bus.quorū diuerſitas ad materiam reducit̄.vt
ꝺ⁊ decimo metaphiſice. Unde remota forma
animalis.dicta accn̄tia non remanent niſi eq̇/
uoce.Quedam vero cōſequūtur materiaꝫ ſm
ordinem quē habꝫ ad formā generalem. ⁊ ideo
remota forma ſpēali adhuc in ea remanent.ſi/
cut nigredo cutis in ethiope ex cōmixtione ele
mentorum.nō ex rōne anime.⁊ ideo poſt mor
tem remanet in eo.Et quia vnaqueq; res indi
uiduatur ꝑ materiaꝫ ⁊ collocatur in genere vel
in ſpecie ꝑ ſuam formam.ideo accn̄tia que con
ſequūtur materiam ſunt accn̄tia indiuidui.ſm
que indiuidua eiuſdem ſpēi ab inuiceꝫ differūt
Accn̄tia vero que conſequūtur formam ſunt ꝓ
prie paſſiones vel generis vel ſpēi.Unde inue
niūtur in omnibꝰ participantibꝰ naturaꝫ gene
ris vel ſpēi.ſicut riſibile ꝯſeq̄tur formam in ho
mine.quia riſus contingit ex aliqua appꝛehen
ſione conuenientis rei vel delectabilis anime
hominis Sciendum eſt etiam ꝙ accidentia
aliquando ex ṗncipiȷ̄s eſſentialibꝰ cauſant̄ ſm
actum ꝑfectum.ſicut calor in igne qui ſemꝑ ac
tu eſt calidus.aliquando vero ſm aptitudineꝫ
tm̄.ſed complemētū accidit ex agente exteriori
ſicut dyaphaneitas in aere que completur per
corpus lucidum exterius.⁊ in talibꝰ aptitudo
eſt accidens inſeparabile:ſed ꝯplemētuꝫ quod
aduenit ex aliquo ṗncipio qꝺ eſt extra eſſentiaꝫ
rei.ita ꝙ nō intrat conſtitutiōem rei eſt ſepara
bile ſicut moueri ⁊ huiuſmodi accn̄tia Sci
endum tamen eſt ꝙ in accidētibꝰ alio modo ſu
mitur genus.differentia.⁊ ſpēs.q̄ꝫ in ſubſtan/
tiȷ̄s.quia em̄ in ſubſtantiȷ̄s ex forma ſubſtanti/
ali ⁊ materia efficitur per ſe vnum. vna quadaꝫ
natura ex earum coniūctione reſultante que ꝓ
prie in predicamēto ſubſtantie collocant̄.ideo
in ſubſtantiȷ̄s nomina concreta que compoſitū
ſignificant proprie in genere eſſe dicūtur.ſicut
ſpecies vel genera.vt homo vel animal.nō au
tem forma vel materia eſt hoc modo in predica
mento niſi per reductionem ſicut ṗncipia in ge
nere eſſe dicūtur.ſed ex accidēte ⁊ ſubiecto nō
fit vnum per ſe.Vn̄ non reſultat ex eorum vni/
one vel coniūctione aliqua natura cui intentio
generis vel ſpeciei poſſit attribui Unde nomi
na accidentalia ⁊ concretiue dicta non ponū/
tur in predicamēto ſiue in genere ſicut ſpecies
vel genus.vt album ⁊ muſicum niſi per reduc
tionem.ſed ſolum ſm ꝙ in abſtracto ſignātur.
vt albedo ⁊ muſica Et quia accn̄tia nō compo
nūtur ex materia ⁊ forma:ideo nō poteſt in eis
ſumi genus a materia: ⁊ differentia a forma.ſi/
cut in ſubſtantiȷ̄s compoſitis.Sed opoꝛꝫ vt
genus ṗmū ſumat̄ ex ipſo mō eēndi ſm ꝙ ens
diuerſimode ſm prius ⁊ poſterius dicitur de
decem generibus p̄dicamentorum.ſicut dicit̄
q̄ꝫtitas ex eo ꝙ eſt menſura ſubſtantie. Et qua
litas ſm ꝙ eſt diſpoſitio ſubſtantie ſm philo/
ſophum nono metaphyſice.Differētie vero in
eis ſumūtur ex diuerſitate ṗncipiorum ex qui/
bus cauſantur. Et quia proprie paſſiones ex
propriȷ̄s ṗncipiȷ̄s ſubiecti cauſantur.ideo ſub
iectum ponitur in definitione eorū loco differē
tie.ſi ī abſtracto definiatur ſm ꝙ ſunt proprie
in genere.ſicut dicit̄ ꝙ ſimitas eſt curuitas na
ſi:ſed econuerſo eſſet ſi eorum definitio ſume/
retur ſm ꝙ ꝯcretiue dicūtur.ſic em̄ ſubiectum
in eorum definitione poneretur ſicut genus.q⁊
tunc definirentur per modum ſubſtantiarum
compoſitaruꝫ in quibꝰ ratio generis ſumitur a

materia.ſicut dicimus ꝙ ſymus eſt naſus cur/
uus. Similiter etiam.etſi vnum accidens ſit
alterius accidentis principium:ſicut principi
um relationis eſt actio et paſſio et quātitas.et
ideo ſm hoc definit philoſophus relationem
in quinto metaphiſice.Sed quia propria prin
cipia accidentium nō ſemper ſunt manifeſta.
ideo quandoq; ſumimus differentias accidē/
tium ex eorum effectibus. ſicut congregatiuuꝫ
et diſgregatiuum dicunt̄ differentie coloris q̄
cauſantur ex abundantia vel paucitate lucis.
ex qua diuerſe ſpecies coloris cauſantur
Sic ergo patet quomō eſſentia in ſubſtantiȷ̄s
et accidentibus īuenit̄ et qūo in ſubſtantiȷ̄s cō
poſitis et ſimplicibus. et qualiter in his om/
nibus intentiōes vniuerſales logice inueniun
tur.Excepto primo quod eſt in fine ſimplicita
tis.cui nō cōuenit ratio generis vel ſpeciei ⁊ ꝑ
cōſequēs nec differētie propter ſuam ſimplici/
tatem.In quo ſit finis et conſummatio huius
ſermonis.

Querit̄. Utrum accidens habeat eſſentiaꝫ
Arguitur primo ꝙ nō.q⁊ qꝺ nō habet definitionē nō
habet eſſentiam Cū eſſentia ſit illud quod ꝑ definitio/
nem ſignificatur.Sed accidentis non eſt definitio ſed ſo
lius ſubſtantie vt dicitur ſeptimo metaphiſice.et etiam
ſecūdo poſteriorū.igit̄ accidens non habet eſſentiam
Secūdo ſic.eſſentia eſt in qua res habet eſſe.ſed acci
dens in ſe non habet eſſe.ſed ſolum habet eſſe per hoc ꝙ
eſt in alio.igitur accidens nō habet eēntiaꝫ Tertio ſic
accidens nō habet entitatem.igitur nō habet eſſentiam.
Antecedēs patet. quia vt dicitur ſeptimo metaphiſice
accn̄s nō eſt ens.ſꝫ eſt entis In oppoſituꝫ ē doctor in tex.

Sciendiuꝫ primo.ꝙ poſtq̄ꝫ doctor ſanctus
determinauit de eſſentia ſubſtantiarū ⁊ qualiter in ipis
fundantur intentiones logice Cōſequenter determinat
de eſſentia accidentium.et etiam oſtendit qualiter in ac/
cidentibꝰ accipiuntur intentiones generis ſpēi aut dr̄ie.

Sciendiuꝫ ſcꝺo.ꝙ accidens multis modis
a ſubſtantia cauſatur. Quia quedam inſequūtur ipſam
ratione forme.et iſta ſunt duplicia.q⁊ quedam inſequū/
tur formaꝫ ſm ꝙ ſupergreditur naturam corpoream vt
intellectus ⁊ voluntas in anima rationali.Alia vero cō
ſequūtur formam ſm ꝙ cōmunicat cum corpore ſicut
ſentire ſequitur animā ſm ꝙ eſt cōiuncta corpori. Alia
vero inſequūtur ſubſtantiam rōne materie.⁊ hoc dupli/
citer.q⁊ quedā inſequunt̄ ipſam per ordinem ad formaꝫ
generalem.ſicut quantitas et alia accidentia communia.
ideo remota forma ſpecifica talia remanent ad minꝰ ea/
dem in ſpecie licet non in numero Alia vero conſequun
tur materiam in ordine ad formam ſpecificam.Ideo ta
lia non remanent remota forma ſpeciali vt habere digi/
tos vel manus non remanent niſi equiuoce remota for/
ma ſpeciali. Et quia res per materiam indiuiduatur.
ideo accidentia ſequentia materiam dicuntur acciden/
tia indiuidui. Alia vero ſunt accidentia que inſequun/
tur totam ſpeciem vt ſunt proprie paſſiones ſicut riſibi/
le ⁊ hinnibile.ſm tm̄ ꝙ habetur in textu accidentia quā
doq; cauſantur ex principiȷ̄s eſſentialibꝰ ſubſtantie ſm
actum ꝑfectum ſicut calor in igne. quia ignis ſemper eſt
in actu calidus. quandoq; ſm aptitudinem tm̄. ſed cō/
plementum ꝓuenit ab aliquo agente exteriori ſicut dya
phaneitas in aere.ipſa em̄ in aere ꝯpletur per corpus lu
minoſum.⁊ ſm talem aptitudinem tale accidens eſt inſe
ꝑabile a ſubiecto.Sed actus eo ꝙ ab exteriori cauſatur
et dependet eſt accidens ſeparabile et ſimile eſt in homi/
ne de riſibile ⁊ ridere.

Concluſio prima Accidens nō habet eſſen
tiam cōpletam.ſed incōpletam.ꝓbat̄ ꝯcluſio. q⁊ eo mo/
do quo aliqua habent definitōnem quidditatiuā eo mō
habent eſſentiam. quia eſſentia eſt id quod ꝑ definitionē
ſignificatur.Sed accidentia non habent per ſeipſa defi/
nitionem completam ſed eorum definitio aliquo mo/
do completur ꝑ ſuū ſubiectum qꝺ ponitur in ſua defini/
tione.igit̄. Item accidēs non habet per ſe eē cōpletū.ſed
vnūqꝺq; eo modo ſe habet ad eſſentiaꝫ ſicut ad eſſe.igit̄
accidens nō hꝫ eēntiā cōpletā. Ex iſtis ſeq̄tur ꝙ forma
que eſt materie vnibilis ⁊ etiā materia nō hn̄t eſſentias
ꝯpletas.pꝫ q⁊ nullum ipſoꝝ eſt per ſe abſolutum.ſꝫ qꝺ
libet eſt reſpectiuum ad aliud. ideo in ſuis definitionibꝰ
ponitur aliquid quod non eſt de eēntia ipſorum.igitur
correlarium eſt verum Licet tamē materia ⁊ forma nō
habeant ꝑ ſe eſſentias ꝯpletas ſunt tm̄ ꝑtes eſſentie cō/
plete. Nam ꝑ hoc ꝙ materia et forma ꝯiungunt̄.⁊ vtrū
q; habet inclinatōem ad reliquum ex ſua ꝯiūctione relin
quitur vnū per ſe quod habet eſſentiam cōpletam. Sed
ex ꝯiunctōne ſubiecti et accidentis nō reſultat vnū ꝑ ſe.
ſed ſolum per accidens. quia q̄ꝫuis accidens inclinatio/
nem habeat ad ſuum ſubiectum.nō tamē ecōtra. ideo ſo
lum ex ipſis fit vnum ſm quid ⁊ ꝑ accidens. Nam acci
dens nō vnitur ſubiecto vt actus proprie potentie.ideo
accidens non eſt pars eſſentie ꝯplete ſicut ſunt materia
et forma. Unde forma in ſua definitione aliquid extrin/
ſecū recipit.patet per ph̄m ſecūdo de aīma quia definit
animā per corpus eo ꝙ ad ipſuꝫ habet inclinationē Dicit
em̄ ꝙ anima eſt actus corporis. et ſimiliter materia non
habet eſſe niſi per formā. ideo per formam definitur.⁊ ſic
patet ꝙ nō ſimiliter vnitur accidens ſuo ſubiecto. ſicut
forma materie.

Concluſio ſcꝺa. Subſtantia eſt cauſa et
principium accidentis.ꝓbatur quia in quolibet genere il
lud quod eſt ꝑ ſe tale eſt ꝑfectū et primū in illo genere.
et eſt cauſa eorum que ſunt poſt. ⁊ que ſunt talia ꝑ ꝑtici/
pationem. Sicut ignis eſt per ſe calidus et primo. et ca
lor non conuenit aliȷ̄s.niſi per ipſum. Sed in genere en/
tis.quod diuiditur in decem predicamenta.ſubſtantia ē
primū ⁊ ꝑfectiſſimū.eo ꝙ habet per ſe eſſe ⁊ accidens ꝓ
pter ſui imꝑfectōnem non habet eſſe niſi in ſubſtātia. igi
tur cōcluſio vera. Ex iſto ſequitur ꝙ ſubſtātia poteſt in
telligi complete ſine accidente ⁊ non econtra.patet.quia
primum ſm ſe poteſt intelligi ſine ſecundo. quia non ha
bet dependentiam ad ſecundum. ſed ſecundum depen/
det a primo et imperfectum a perfecto.igitur correlari/
um eſt verum.

VNIVERSIDAD DE SALAMANCA
GREDOS.USAL.ES

Verſoꝛ

Dubitaꝛ primo Utrū in accidentibꝫ ſint genera et ſpecies et differētie. Et videtur ꝙ non. ꝗa genus ſumitur a materia. et dr̃ia a forma. ſed accidētia nō ꝯponunꝛ ex materia et forma. igitur in ipſis nō ſunt genus ⁊ differentia Ad dubium reſpondetur ꝙ in accidentibus reperiuntur genus et ſpecies. ⁊ dr̃ntia. Aliter tamē ꝗ̃ȝ in ſubſtantijs. quia primū quod eſt in ipſis accidētibꝫ ſumitur ex primo modo eſſentiali. ſm̃ ꝙ ens diuiditꝛ in decem prima genera. ſicut primus modus eſſendi ꝗ̃titatis eſt in eſſe ꝑ modū menſure. et ꝓ̇mus modus qualitatis eſt in eſſe ꝑ modū diſpoſitionis. et ſic de alijs predicamētis. Sed differentie accidētium ſumunꝛ ex ꝑte diuerſitatis principiorum ex quibꝫ cauſantur in ſubiectis. vel in habitudine forme ad materiam. vel econtra et ſic de alijs. Quia tamen ꝓprie paſſiones ex principijs ſui ſubiecti cauſanꝛ. ideo ſubiectū ponitꝛ in definitōe eaꝝ loco dr̃ie ſi illa accidētia definianꝛ in abſtracto. vt cū dr̃ ſymitas eſt naſi curuitas ſed quādo in ꝯcreto definiunꝛ ſubiectum in ſua definitōne ponitꝛ ꝑ modū generis. vt ſymus eſt naſus curuus. Et ſimile ē vbi vnū accidēs cauſatur ab alio accidente. qꝛ accidens qđ eſt cauſa ſe habet ꝑ moduȝ ſubiecti reſpectu alterius. vt relatio cauſaꝛ ab actione. vel paſſione ſiue a qualitate. Ad rationē dubij dicitꝛ ꝙ genus nō ſumitꝛ a vera materia. ſed ab illo qđ habet modum materie. et illud bene reperitꝛ in accidentibꝫ.

Dubitaꝛ ſecūdo. Quare ſubiectū ponitur ꝑ modū dr̃ntie in definitione accidentis. abſtracti. Ad dubiū reſpondetur ꝙ cauſa eſt qꝛ accidens in abſtracto deſignatū dicit q̄ndam dependētiam que incipit a natura ſignificata et terminaꝛ in ſubiecto. Sed qꝛ illa habitudo incipit a natura accidētis. ideo in ꝓ̇mo loco definitionis ponitꝛ genus de predicamēto accidētis. Sed qꝛ ſubiectū terminat illā dependentiam. ideo in tali definitōne ponitꝛ ſubiectum ꝑ modum dr̃ie. Circa tamē predicta ꝯſiderandū eſt ꝙ aliquotiens propria principia accidentium ſunt nobis ignota. ⁊ noībꝫ ꝓprijs innoīata ſicut ⁊ in ſubſtantijs. dr̃ie ꝓprie ſepe ſunt nobis ignote. Ideo qñ ꝗ̃ȝ ſumimus dr̃ias accidentiū ſuoꝝ ab effectibus ſicut ꝯgregatiuū ⁊ diſgregatiuū viſus ſunt dr̃ntie coloris Et ſic patet qualiter eēntia repitꝛ tam in accidētibꝫ ꝗ̃ȝ in ſubſtantia. Et qualiter ſe habent ad intētiones logicas Rationes facte ante oppoſitū faciliter ſoluunꝛ ex dictis. ꝗa ſolum ꝓbant ꝙ in accidētibus non eſt eſſentia completa tamen non ꝓbant quin ibi ſit eſſentia incōpleta. Accidētia eñ habent eſſentiam incōpletam. ſubſtantie vero materiales eſſentiam habent ꝑfectam. intelligētie vero ꝑfectiorem. Sed prima cauſa qui deus eſt. eſſentiam habet ꝑfectiſſimā. in quo ſit finis ⁊ ꝯſummatio huiꝰ ſermonis

¶ Queſtiones magiſtri Joannis verſoris ſuper tractatu de ente ⁊ eſſentia ſancti Thome de aquino doctoris angelici ordinis fratrū predicatorum expliciunt feliciter.